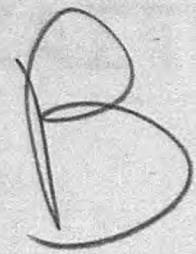
Απηόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ
600
Αριθ. εἰς 351
Ἐξ ἀγορᾶς Δωρεά
Σελίδες Αντ.
GRVER_00124

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

ΥΠΟ

ΑΧΙΛΛΕΩΣ Δ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩΙ ΕΘΝΙΚΩΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΙ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Αρ. Εισ. 351

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
1885

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

ΥΠΟ

ΑΣΠΑΣΙΟΥ Δ. ΤΡΙΟΡΑΝΤΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
1888

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΩΙ

ΠΕΦΙΛΗΜΕΝΩΙ ΑΔΕΛΦΩΙ

ΠΑΝΤΟΛΕΟΝΤΙ

Α. Δ. Γ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΠΡΩΤΩ ΤΟΜΩ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Εἰσαγωγή 1

ΤΜΗΜΑ Α'. ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ.

ΚΕΦΑΛ. Α'. — Περὶ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος καθόλου . . . 11
Α'. Νομοθετήματα Γενικά 13
Περὶ συστάσεως Ἰατροσυνεδρίου καὶ τῶν σχετικῶν . . . »
Περὶ τῶν ἤδη μετερχομένων ἐν Ἑλλάδι τὴν ἰατρικὴν κτλ. . 14
Περὶ συστάσ. θεωρητ. πρακτ. καταστήματος περὶ χειρουργίας, φαρμακοποιίας καὶ μαιευτικῆς. 17
Β'. Τὰ περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν νομοθετήμ. 18
α'. Τῆς ἰατρικῆς . . . . . »
Περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως. »
Περὶ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις συστηθησομένου Πανεπιστημίου . . . . . »
Περὶ ὑφηγητῶν 23
Περὶ ἐκλογῆς τοῦ πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου 29
Περὶ τοῦ χρόνου τῶν διακοπῶν τοῦ Πανεπιστημίου . . . 30
Περὶ συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου 31
Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. . . 33
Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν γενικῶν μαθημάτων. 34
Διατυπώσεις τῆς Συγκλήτου ἀφορῶσαι τὰς ἐξετάσεις. . . 38
Περὶ Ἀστυκλινικῆς ἐν Ἀθήναις 45
Περὶ ἀσκήσεων ἐν τῷ Χημείῳ καὶ τῷ Φαρμακ. Φροντιστηρ. 48
β'. Τῆς Φαρμακευτικῆς 51
Περὶ συστάσεως καθέδρας τῆς Φαρμακολογίας. . . . . »
Περὶ κανονισμοῦ τῶν τοῦ Φαρμακ. Σχολ. μαθημάτων. . . 52
Περὶ τροπολογιῶν τῶν ἄχρι τοῦδε Β. Δ. 53
γ'. Τῆς Μαιευτικῆς 55
Περὶ συστάσεως σχολῆς διὰ τὰς μαίας. . . . . »
Περὶ τοῦ μαιευτικοῦ σχολείου Νόμος . . . . . »

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γ'. Τὰ κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἰατρ. ἐπαγγελ. νομοθετήματα. 58
α'. Τῆς ἰατρικῆς . . . . . »
Περὶ ἀδείας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἰατρικὴν κτλ. . . . »
Περὶ κανονισμοῦ τῶν ἐνώπιον τοῦ ἰατροσυν. ἐξετάσεων . . 60
Ψήφισμα τῆς Π. Κ. περὶ πρακτ. ἐξετ. τῶν ἰατρῶν . . . »
Περὶ συστάσεως ἰατρῶν κατὰ νομούς 66
Περὶ συστάσεως ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν 68
Λεπτομέρειαι περὶ τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ἰατρῶν . 72
β'. Τῆς Φαρμακοποιίας 102
Περὶ πωλήσεως ἰατρικῶν 103
» » Δηλητηρίων 104
Περὶ κανονισμοῦ τῶν Φαρμακείων 109
γ'. Τῆς Μαιευτικῆς 119
Περὶ τῶν μαιῶν . . . . . »
Περὶ ἐμπειρικῶν μαιῶν 120
δ'. Τῆς Ὀδοντιατρικῆς 121
ε'. Τῆς Κτηνιατρικῆς 122
ς'. Περὶ φλεβοτόμων . . . . . »
ΚΕΦΑΛ. Β'. — Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἰατροῦ 123
Α'. Ὑποχρεώσεις τοῦ ἰατροῦ πρὸς τὴν κοινωνίαν . . . . »
Περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰατρῶν 126
Β'. Ὑποχρεώσεις τοῦ ἰατροῦ πρὸς τὴν δικαιοσύνην 131
1. Ἀπόρρητον τοῦ ἰατροῦ 132
α'. Εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις . . . . . »
β'. Εἰς δήλωσιν τοκετοῦ 138
γ'. Εἰς περιπτώσεις συνοικεσίου 151
δ'. » » ἀσφαλείας τῆς ζωῆς 152
2. Ὑποχρέωσεις τοῦ ἰατροῦ ὡς ἰατροδικαστοῦ εἰς ποινικὰς περιστάσεις . . . . . »
3. Ὑποχρεώσεις τοῦ ἰατροῦ ὡς ἰατροδικαστοῦ εἰς πολιτ. περιστ. 169
ΚΕΦΑΛ. Γ'. — Περὶ ταὐτότητος 173
Α'. Περὶ τῆς ἐν τῇ ζωῇ ταὐτότητος. . . . . »
1. Ταὐτότης τοῦ νεογνοῦ . . . . . »
Ἑρμαφροδιτισμὸς 174
2. Ταυτότης τοῦ ἐνηλίκου 207
α'. Ἡλικία. . . . . »
β'. Ἀνάστημα 213
γ'. Γένος . . . . . »
δ'. Σημεῖα ἐπὶ τοῦ σώματος. . . . . »

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1. Φυσικά. Α'. Συγγενῆ. 213
Β'. Ἐκ τυχαίας αἰτίας. Οὐλαί 214
Γ'. Ἰδιάζων ἢ ἐλαττωματικὸς σχηματισμὸς μέρους τινος . . 227
2. Τεχνητὰ 228
Α'. Στίξις . . . . . »
Β'. Ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος 232
Γ'. Χρωματισμοῦ τριχῶν μεταλλαγὴ κτλ. 237
Δ'. Σημεῖα ἴδια ἔκ τινων ἐπὶ τοῦ ἑνόχου ἰχνῶν. 245
Β'. Περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ πτώματος ταὐτότητος 249
1. Βεβαίωσις τοῦ θανάτου 250
Α'. Μέτρα διοικητικὰ πρὸς πρόληψιν προώρου ἐνταφιασμοῦ . 251
Β'. Σημεῖα τοῦ θανάτου 256
α'. Νεκροφάνεια 257
β'. Θάνατος καθ' ὑπόκρισιν 259
γ'. » ἀληθὴς 260
1. Σημεῖα τοῦ θανάτου ἀβέβαια . . . . . »
2. » » » βέβαια. 261
1. » ἀμέσως μετὰ θάνατον 266
2. » εἰς παῤῥωτέρω ἐποχήν 267
2. Πότε ἐπῆλθεν ὁ θάνατος. — Περὶ σήψεως 268
Α'. Περιστάσεις ἐπισπεύδουσαι, βραδύνουσαι ἢ ἀναστέλλουσαι τὴν σῆψιν 270
Β'. Εἶναι ἐφικτὴ ἡ σῆψις εἰς ζῶν σῶμα. 273
Γ'. Καταστάσεις τοῦ ζῶντος σώματος συγχεόμεναι πρὸς τὴν σῆψιν 274
Δ'. Προϊόντα τῆς σήψεως. 275
1. Ἀέρια καὶ ὀξέα . . . . . »
2. Σάπων. 276
Παρατήρ. 1. Σαπωνοποίησις. (Casper) 279
» 2. » (Casper) . . . . »
» 3. » (Casper) Κατάδυσις ἐν ἀποπάτῳ 280
Παρατήρ. 4. Σαπωνοποίησις καὶ μομιοποίησις (Casper) 281
» 5. » (Casper) 282
» 6. » ἀρχομένη μετὰ 17 ἡμέρας »
» 7. » ἐμβρύου ἐν τῇ μήτ. (Casper) 286
3. Μετατροπὴ εἰς μομίαν 287
Παρατήρ. 8. Μομία νεογνοῦ πλησίον σωλῆνος πυρεστίας (Tardieu) 289

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

Παρατήρ. 9. Μομία νεογνοῦ ἐν πυρεστίᾳ (Bergert) . 290
» 10. » » μετὰ δέκα ἑβδομάδας (Liman) 292
4. Λιπώδης οὐσία . . . . . »
5. Μιάσματα . . . . . »
Ε'. Φάσεις καὶ εἴδη σήψεως . . . . . »
1. Σῆψις ἡ ἐν τῇ μήτρᾳ 293
2. Σῆψις ἡ ἐν τῷ ἀέρι 296
Παρατήρ. 11. Κάταγμα ρινικῶν ὀστῶν κτλ. . . . 298
Πείραμα 1. (Orfila) 301
» 2. » 302
» 3. » . . . . . »
» 4. » 303
3. Σῆψις ἡ ἐν τῇ γῇ 304
α'. Φαινόμενα τῆς ἐν τῇ γῇ σήψεως 305
Φάσις Α'. 306
Παρατήρ. 12. Φλύκταιναι. Χροιὰ μελανίζουσα . . . 308
» 13. Νεκροψία μετὰ 4 ἡμέρας. Ῥῆξις σπληνός 311
» 14. » μετὰ 6 ἡμ. Κηλίδες. Φλύκταιν. 312
» 15. » » 48 ὥρας 315
» 16. » » 3 ἡμέρας 316
» 17. » » 5 » 318
» 18. » » 3 » 319
» 19. » » 4 » 320
» 20. » » 6 » 321
» 21. Μελανέρυθρος χροιὰ δέρματος κτλ. . . 323
» 22. Νεκροψία μετὰ 5 ἡμέρας 324
» 23. » » 15 » (Orfila). . 325
» 24. » » 32 » » . . 329
» 25. » » 37 » » . . 332
» 26. » » 45 » » . . 336
» 27. » » 47 » » . . 338
» 28. Ἐπὶ νεκρογεν. βρέφους πειράμ. » . . 342
Φάσις Β'. 344
Παρατήρ. 29. Νεκροψία μετὰ 52 ἡμέρας 345
» 30. » » 74 » (Orfila) . 352
» 31. » » 2 μῆνας καὶ 17 ἡμ. » . 356
» 32. » » 2 » » 24 » . 360
» 33. » » 3 » 364

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παρατήρ. 34. Νεκροψία μετὰ 113 ἡμέρας (Orfila) . 368
» 35. » » 4 μῆνας καὶ 4 ἡμ. » . 369
Φάσις Γ'. 374
Παρατήρ. 36. Νεκροψία μετὰ 2 μῆνας καὶ 17 ἡμ. (Orfila) »
» 37. » » 2 » » 20 » » . 376
» 38. » » 9 » » 25 » » . 379
» 39. » »10 » » 8 » » . 382
Φάσις Δ'. 385
Παρατήρ. 40. Νεκροψία μετὰ 13 μῆνας. (Orfila) . »
» 41. » » 2 ἔτη καὶ 9 μῆν. » . . 387
Φάσις Ε'. . . . . »
β'. Φυσικαὶ μεταβολαὶ τῶν ἱστῶν κατὰ τὴν ἐν τῇ γῇ σῆψιν . 388
γ'. Ἐποχαὶ καθ' ἃς συμβαίνουσιν αἱ προσημειωθεῖσαι ἀλλοιώσ. 401
δ'. Συγκεφαλαίωσις τῶν φαινομένων τῆς ἐν τῇ γῇ σήψεως . 408
4. Σῆψις ἡ ἐν τῷ ὕδατι 409
α'. Φαινόμενα τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως τὸν χειμῶνα . . . 410
1. Περιγραφὴ ἑνὸς ἑκάστου φαινομένου . . . . . »
2. Περιστάσεις τροποποιοῦσαι τὴν ἐν τῷ ὕδατι σῆψιν . . . 414
3. Ἀλλοιώσεις τῶν ἱστῶν καὶ ὀργάνων 416
4. Ἐποχαὶ καθ' ἃς συμβαίνουσιν αἱ προσημειωθεῖσαι ἀλλοιώσ. 419
5. Συγκεφαλαίωσις τῶν φαινομένων τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως. 428
β'. Φαινόμενα τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως τὸ θέρος . . . . »
γ'. Διαφοραὶ τῶν φαινομένων μετὰ τὴν εἰς τὸν ἀέρα ἔκθεσιν τῶν λειψάνων 429
5. Σῆψις ἡ ἐν τοῖς ἀποπάτοις 431
6. Σῆψις ἡ ἐν τῇ κοπρίᾳ 433
Γ'. Περὶ ταὐτότητος ἐπὶ σκελετοῦ 435
1. Γένος . . . . . »
2. Ἡλικία. 438
α'. Ἀποστέωσις παρ' ἐμβρύοις καὶ νεογνοῖς . . . . . »
β'. » » ἐνηλίκῳ 442
3. Ἀνάστημα. 444
4. Σημεῖα τυχαῖα 450
Περίληψις τοῦ κεφαλαίου. . . . . »
ΚΕΦΑΛ. Δ'. — Περὶ Κηλίδων 462
Α'. Κηλίδες ἀπὸ αἵματος . . . . . »
α'. Αἱ κηλίδες εἶναι αἵματος. 463
Α'. Χαρακτῆρες τῶν ἀπὸ αἵματος κηλίδων . . . . . »
1. Φυσικοὶ . . . . . »

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Χημικοὶ 466
α'. Χημικαὶ ἰδιότητες. κτλ. . . . . »
β'. Προσδιορισμὸς τῆς χρωμ. οὐσίας διὰ τοῦ βάμ. τοῦ ἱεροξύλ. 468
γ'. » » » » διὰ τῶν κρυστ. τῆς αἱμίνης 475
3. Φασματοσκοπικοί 480
4. Ἱστολογικοί 487
Β'. Τρόπος ἐξετάσεως τῶν κηλίδων 492
1. Ἱστολογικὴ ἔρευνα 494
2. Ἀνίχνευσις τῆς χρωματιστικῆς ὕλης. 496
3. Χημικὴ ἀνάλυσις 498
Γ'. Συμπεράσματα 500
β'. Τὸ εὑρεθὲν αἷμα ἀνήκει εἰς ἄνθρωπον ἢ εἰς ζῶον . . . 502
α'. Κηλίδες ψύλλων, κόρεων καὶ μυιῶν 507
β'. » ἀπὸ οἴνου καὶ ἑτέρων φυτικῶν οὐσιῶν. . . . 508
γ'. » » ἰοῦ 509
δ'. » » αἵματος ἐπιμηνίων κτλ. . . . . »
γ'. Δεδομένα ἐκ τοῦ σχήματος, τῆς διατάξεως κτλ. τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος σχετιζόμενα πρὸς τὸ ἔγκλημα . . 510
Β'. Κηλίδες ἀπὸ σπέρματος 511
Γ'. » » βλεννώδους τῆς οὐρήθρας ῥύσεως 522
Δ'. » » ῥύσεως τῶν γυναικείων γεννητ. ὀργάνων . . »
Ε'. » » βλεννορραγικῆς ῥύσεως . . . . . »
ΣΤ'. » » πτυέλων καὶ ῥινικῆς βλέννης 523
Ζ'. » » λευκώματος. . . . . »
Η'. » » οὔρων . . . . . »
Θ'. » » μηκωνίου καὶ σμίγματος τοῦ ἐμβρύου. . . 523
1. Φυσικοὶ χαρακτῆρες 524
2. Μικροσκοπικοὶ χαρακτῆρες 525
3. Ἐξέτασις κηλίδων μηκωνίου 528
4. » » σμίγματος καὶ ἐπιδερμίδος 529
Ι'. Κηλίδες ἀπὸ κόπρου . . . . . »
ΙΑ'. » » τμημάτων ἱστῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος . 530
ΙΒ'. » » κιτρικοῦ σιδήρου 531
ΙΓ'. » » θειϊκοῦ ὀξέος 532
ΙΔ'. » » πυρίτιδος καὶ ἐξέτασις ὅπλου. 533
Περίληψις περὶ κηλίδων 535

ΤΜΗΜΑ Β'. — ΕΙΔΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ.

ΚΕΦΑΛ. Α'. — Περὶ αἰκιῶν καὶ κακώσεων 540

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Νομοθεσία. 541
Α'. Αἰκίαι καὶ κακώσεις ἑκούσιαι. 546
Α'. Ἐξέτασις τοῦ παθόντος καὶ διάγνωσις τῆς καταστάσ. αὐτοῦ 547
Β'. Διάγνωσις καὶ ὁρισμὸς τῆς φύσεως τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων 552
α'. Προσδιορισμὸς τοῦ εἴδους τῆς βλάβης . . . . . »
β'. Διάγνωσις τῶν ἀπὸ ἐσωτερ. αἰτίας ἀπὸ τῶν ἔνεκεν ἐξωτερ. 558
γ'. » τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον κακώσ. 560
Γ'. Προσδιορισμὸς τῶν αἰτίων τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων . . 575
α'. Τίνα τὰ φυσικὰ τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων αἴτια . . . 576
Παρατήρ. 42. (Casper). 577
» 43. » . . . . . »
β'. Ὁποῖον τὸ εἶδος τοῦ τρώσαντος ὀργάνου. 579
1. Αἰκίαι καὶ κακώσεις διὰ θλαστικῶν ὀργάνων . . . . . »
α'. Διακίνησις. 580
β'. Θλάσμα 587
γ'. Σύντριψις ἢ καταστροφή. 599
δ'. Νάρκη 600
2. Αἰκίαι καὶ κακώσεις διὰ τμητικῶν ὀργάνων. 601
3. » » » » νυσσόντων » 606
4. » » » » ἀποσπώντων » 609
5. » » » » πυροβόλων ὅπλων. 610
Α'. Περὶ τῆς γομώσεως τοῦ ὅπλου 611
Β'. Ἀποτελέσματα τῶν βλημάτων 613
1. Βλῆμα πολλαπλοῦν . . . . . »
2. » ἐνιαῖον 616
α'. Φορὰ τοῦ βλήματος ἐν γένει. . . . . »
β'. » » » διερχομένου διὰ μέσου πυκνοτέρου . 618
γ'. Μεταβολὴ τοῦ σχήματος τῶν σφαιρῶν 623
δ'. Ἀποτελέσματα σφαιρῶν μεγαλητέρων τοῦ συνήθους. . . 625
Γ'. Φαινόμενα τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων . . . 626
1. Φαινόμενα ἐν γένει . . . . . »
α'. Πρωτοπαθῆ . . . . . »
β'. Ἐπιγενῆ 627
γ'. Ἐπιπλοκαί . . . . . »
2. Φαινόμενα ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἐκπυρσοκ. ὅπλου . . 628
γ'. Τὸ κατασχεθὲν ὅπλον ἐπήνεγκε τὰ εὑρεθέντα τραύματα . 632
Δ'. Περὶ τῶν συνεπειῶν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων. . . . 635
α'. Ὁποῖαι εἶναι ἢ δύνανται νὰ ἦναι αἱ συνέπειαι 636
β'. Ἡ νόσος, ἀνικανότης, θάνατος, ἄμεσος ἢ ἔμμεσ. εἶναι συνέπ. 637

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α′. Ἐπιπλοκαὶ ἐπηρεάζουσαι τὰς τῶν κακώσεων συνεπείας . . 638
α′. Ἐπιπλοκὴ ἀπὸ τῆς ἀνατομικῆς ἕδρας . . . . . »
1. Κατὰ τὴν κεφαλήν . . . . . »
Παρατήρ. 44. 639
» 45. (Jobius) 641
» 46. (Bonnefons) . . . . . »
» 47. (Lindwurm) 642
» 48. (Blaquière). 643
» 49. (King) 644
» 50. (Neimeyer). 645
» 51. (Moreau) 646
» 52. . . . . »
» 53. . . . . (Τραῦμα ὀφρύων) . . 647
» 54. (Lawson) (» βλεφάρων). . 648
» 55. (Gil. Dhereourt) (» ῥινὸς) . . . 650
2. Κατὰ τὸν λαιμόν. 653
3. » » θώρακα. 656
4. » τὴν κοιλίαν 663
Παρατήρ. 56. (Johnson) 665
» 57. » . . . . . »
» 58. (D' Olier) . . . . . »
» 59. (J. Moore) 666
» 60. (Laugier) 667
» 61. (Duguet) . . . . . »
» 62. (Toulmouche) 668
» 63. (Fabrice de Hilden) 670
5. Κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα 671
6. » » ἄκρα 673
β′. Ἐπιπλοκαὶ ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν κακώσεων. . . . . »
γ′. » γενικαὶ 676
1. Ἐρυσίπελας . . . . . »
2. Πυαιμία 681
3. Γάγγραινα. 683
Β′. Ἐπιπλοκαὶ ἀπὸ τοῦ τραύματος ἐπηρεάζουσαι τὰς τῶν κακώσεων συνεπείας 683
Γ′. Γενικαὶ περιστάσεις ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐπηρεάζουσαι . . 684
Ε′. Περὶ τῶν περιστάσεων καθ' ἃς αἱ κακώσεις ἐνηργήθησαν . 685
1. Κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐγένετο ἡ κάκωσις 686
2. Ὁποία ἡ ἀμοιβαία τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τοῦ θύματος θέσις . 687

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παρατήρ. 64. 691
3. Κατὰ τίνα τάξιν ἐβλήθησαν αἱ κακώσεις 693
Παρατήρ. 65. 694
4. Τὸ θῦμα ἐξετέλεσε πράξεις μετὰ τὸν τραυματισμόν . . 699
5. Ὑπάρχουσιν ἴχνη ἀντιστάσεως ἢ πάλης. 700
6. Αἱ κακώσεις ἀποδοτέαι εἰς ἕνα ἢ πλείονας 702
7. » » ἐγένοντο ὑπὸ ῥωμαλέας ἢ ἐξησκημ. χειρὸς . 703
8. » » εἶναι ἑκούσιαι, τυχαῖαι ἢ ἐγκληματικαὶ . . »
α'. Τραύματα ἑκούσια, καθ' ὑπόκρισιν ἢ τεχνηέντως . . . 704
β'. Διαφορὰ τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας . . 705
9. Κηλῖδες 710
Β'. Αἰκίαι καὶ κακώσεις ἀκούσιαι . . . . . »
Α'. Γενικοὶ ὁρισμοὶ τῶν ἰατροδικαστ. ἔργασ. εἰς τὰς ἐξ ἀμελείας κακώσεις 714
Β'. Γενικοὶ χαρακτῆρες τῶν ἐξ ἀμελείας κακώσεων. . . . 715
1. Ἐξ ἀμελείας κακώσεις καὶ φόνοι εἰς τοὺς σιδηροδρόμους . 716
2. Κακώσεις ἀπὸ συμβαμάτων τῶν ἁμαξῶν 730
3. » » τυχαίων καταχώσεων 733
4. » ἕνεκεν ἀπὸ ὕψους πτώσεως . . . . . »
5. » ἀπὸ πτώσεως βαρέος σώματος 734
6. » » τῶν κινουμένων μηχανῶν 735
7. Τυχαῖα ἐγκαύματα 736
8. Τραύματα ἀπὸ πυροβόλων ὅπλων 737
9. Τυχαῖα τραύματα ἀπὸ ἀναφλέξεως φωταερίου κτλ. . . 738
10. Τραύματα ἀπὸ βλημάτων ἀπροσέκτως βαλλομένων κτλ. . 739
11. Τραύματα τυχαῖα ἀπὸ κατοικιδίων ζώων 740
Γ'. Περὶ τῶν κανόνων καὶ τῶν στοιχ. τῆς ἐκτιμήσ. κατὰ τὰς ἰατροδικαστ. περιστ. τῶν ἐξ ἀμελείας κακώσ. . . . 741
1. Κανόνες καὶ ἀντικείμενον τῆς ἰατροδικαστικῆς πράξεως . »
2. Στοιχεῖα τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐκτιμήσεως 744
Γ'. Περὶ ἐγκαυμάτων. 754
α'. Περὶ τῶν κυρίως ἐγκαυμάτων 755
β'. Ἐγκαύματα ἀπὸ χημικῶν οὐσιῶν 765
γ'. Περὶ τῶν εἰς τοὺς διαφόρους ἱστοὺς ἀποτελεσμάτων τῆς καύσ. 766
δ'. Περὶ τῆς αὐτομάτου τοῦ ἀνθρώπου καύσεως 768
Παρατήρ. 66. (Grabuer-Maraschin). 769
» 67. (Bubbe Lievin) . . . . . »
» 68. (Bertholle). 770
Περίληψις τοῦ κεφαλαίου. 775

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

ΟΡΙΣΜΟΣ, ΣΚΟΠΟΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ.

Ὁρισμός, Σκοπός.

Καὶ εἰς τὴν Ἰατροδικαστικὴν, ὡς καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν κλάδους, πολλοὶ προὐτάθησαν ὁρισμοί.

Καὶ κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους ὡρίσθη ἡ Ἰατροδικαστικὴ ὡς *τέχνη τοῦ συντάττειν ἰατροδικαστικὰς ἐκθέσεις*, ἀκολούθως ὅμως οἱ Mahon καὶ Fodéré (1) ὥρισαν τὴν Ἰατροδικαστικὴν ὡς ἕπεται: « *Ἡ* » *Ἰατροδικαστικὴ εἶναι ἡ τέχνη τοῦ ἐφαρμόζειν τὰς γνώσεις καὶ τὰ* » *δόγματα τῶν διαφόρων οὐσιωδῶν καὶ βοηθητικῶν τῆς Ἰατρικῆς κλά-* » *δων εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων καὶ εἰς τὰ διάφορα τοῦ δικαίου ζη-* » *τήματα διὰ τὴν πρόσφορον διευκρίνισιν καὶ ἑρμηνείαν αὐτῶν.* » Τὸ ἀτελὲς καὶ ἐσφαλμένον τοῦ ὁρισμοῦ τούτου καταδείκνυται καὶ ἐξ ἄλλων ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐπιβαλλομένης τῷ ἰατρῷ ὑποχρεώσεως τοῦ ἑρμηνεύειν διάφορα τοῦ δικαίου ζητήματα· δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μακρυγορήσωμεν ὅπως καταδείξωμεν ὅτι οὐδαμῶς ἔργον τοῦ Ἰατροῦ εἶναι ἡ ἑρμηνεία ζητημάτων τοῦ δικαίου, ὁ ἰατρὸς ὡς ἰατροδικαστὴς ἀποστολὴν ἔχει τὸν διὰ τῶν εἰδικῶν αὐτοῦ γνώσεων καὶ τῆς πείρας διαφωτισμὸν ἢ τὴν καθοδήγησιν τοῦ δικαστοῦ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, ἑρμηνεύων καὶ ἀναλύων οὐχὶ τὰ τοῦ δικαίου ζητήματα ἀλλὰ τὰ διάφορα ἐν δεδομένῃ ἑκάστοτε περιπτώσει γεγονότα, καθόσον ταῦτα σχετίζονται πρὸς τὴν Ἰατρικὴν ἢ τὰς βοηθητικὰς αὐτῇ ἐπιστήμας.

Ὁ Prunelle (2) προτείνει τὸν ἑξῆς ὁρισμόν· « *Ἡ Ἰατροδικαστικὴ*

(1) Εἰς *Devergie*. — Médecine légale théorique et pratique. 3me édit. 1852. Τόμ. Α. Σελ. V.

(2) *Devergie*.—Αὐτόθι.

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» εἶναι ἡ συστηματικὴ συναρμολογία ἁπασῶν τῶν φυσικῶν καὶ ἰατρικῶν » γνώσεων πρὸς καθοδήγησιν τῶν διαφόρων τῶν δικαστῶν τάξεων εἰς τὴν » ἐφαρμογὴν καὶ τὴν σύνταξιν τῶν νόμων ». τὸν ὁρισμὸν τοῦτον παρεδέξατο καὶ ὁ Orfila κατὰ τὴν πρώτην τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ ἔκδοσιν. Ἀκολούθως ὅμως κατανοήσας τὸ ἐσφαλμένον αὐτοῦ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν παραδεχθεὶς εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ ἔκδοσιν (1) τὸν ἑξῆς· Ἡ Ἰατροδικαστικὴ εἶναι τὸ σύνολον τῶν φυσικῶν καὶ ἰατρικῶν » γνώσεων δι' ὧν διαφωτίζονται οἱ δικασταὶ διὰ τὴν λύσιν πολλῶν ζη- » τημάτων ἀφορώντων εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς δικαιοσύνης, καὶ ποδηγε- » τοῦνται οἱ νομοθέται εἰς τὴν σύνταξιν νόμων τινῶν. » Ἀλλὰ καὶ οὗτος φαίνεται ἐλλειπὴς ἅτε δὴ παρέλκων εἰς τὸ δεύτερον αὐτοῦ μέρος.

Ὁ Devergie (2) ὁρίζει ὡς ἑξῆς τὴν Ἰατροδικαστικήν· « Εἶναι ἡ » τέχνη τοῦ ἐφαρμόζειν τὰς ἐκ τῶν φυσικῶν καὶ ἰατρικῶν ἐπιστημῶν » γνώσεις εἰς τὴν σύνταξιν νόμων τινῶν, εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν καὶ ἐρ- » μηνείαν ἁπάντων τῶν ἰατρικῶν γεγονότων εἰς δικανικὰς περιπτώσεις. »

Ὁ Casper (3) τὸν ἑξῆς προτείνει ὁρισμόν· « Ἡ Ἰατροδικαστικὴ δι- » δάσκει τὸν τρόπον τοῦ ἐξετάζειν καὶ ἀναλύειν τὰ γεγονότα τῶν ἰα- » τρικῶν ἐπιστημῶν διὰ τὴν σύνταξιν τῶν νόμων καὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς » δικαιοσύνης. »

Οἱ Briand et Chaudé (4) ὁρίζουσιν ὡς ἑξῆς τὴν ἰατροδικαστικήν· « Ἡ » ἰατρικὴ καὶ αἱ βοηθητικαὶ ἐπιστῆμαι καθόσον σχετίζονται πρὸς τὸ » πολιτικόν, τὸ ποινικὸν καὶ τὸ διοικητικὸν δίκαιον. »

Ὁ Legrand du Saulle (5)· « Ἡ ἰατροδικαστικὴ διδάσκει τὸν τρό- » πον τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἰατρικῶν γνώσεων εἰς τὴν σπουδὴν καὶ τὴν » λύσιν ἁπάντων τῶν κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν νόμων καὶ τὴν διαχεί- » ρισιν τῆς δικαιοσύνης ἀναφυομένων εἰδικῶν ζητημάτων. »

Ὁ Hofmann (6) ὁρίζει αὐτήν· « Ἡ ἰατροδικαστικὴ περιστρέφεται » εἰς τὴν σπουδὴν τῶν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολιτικοῦ καὶ ποινι- » κοῦ δικαίου ἀναφυομένων ζητημάτων, ὧν ἡ λύσις ἐξαρτᾶται ἀποκλει- » στικῶς ἀπό τινων ἰατρικῶν γνώσεων. »

Τοιοῦτοι οἱ δοθέντες ὑπὸ τῶν διαφόρων καὶ τὰ μάλα φερόντων ἐν τῇ

---

(1) *Orfila.*—Traité de Médecine légale. 4me édit. 1848. Τόμ. Α'. Σελ. 1.

(2) *Devergie.*—Αὐτόθι. Σελ. VI.

(3) *Casper.*—Practisches Handbuch der gerichtlichen medicin. 5. Auflage, von Liman. Berlin. 1871. Τόμ. Α'. Σελ. 3.

(4) *Briand et Chaudé.*—Manuel complet de méd. lég. 8 éd. Paris 1869. Σελ. 1.

(5) *Legrand du Saulle.*—Traité de Méd. lég. etc. Paris 1874. Σελ. 201.

(6) *Hofmann.*—Nouveaux éléments de médec. lég. Trad. Franç. Paris 1881. Σελ. 1.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπιστήμη συγγραφέων ὁρισμοὶ τῆς ἰατροδικαστικῆς, οἵτινες, πλὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Hofmann προταθέντος, εἰς δύο τινὰ ἀνάγουσι τὸν σκοπὸν τῆς ἰατροδικαστικῆς· α'. εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων, καὶ β'. εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης. Ἴδωμεν νῦν, ὡς ἀφετηρίαν τῶν κρίσεων ἡμῶν ἔχοντες τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς σπουδῆς τῆς ἰατροδικαστικῆς, συνεπῶς τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἰατροδικαστοῦ, κατὰ πόσον οἱ ὁρισμοὶ οὗτοι εἶναι ὀρθοί.

Καὶ πρῶτον μὲν τὸ μέρος τοῦ ὁρισμοῦ τὸ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων ἢ νόμων τινῶν ἀναγόμενον ἐντελῶς καθ' ἡμᾶς παρέλκει, διότι ὁ ὁρισμὸς ἐπιστήμης τινὸς καταδείκνυσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν σκοπὸν τῆς ὁριζομένης ἐπιστήμης, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς κανόνας καὶ τὰ μέσα ἅτινα διαθέτει ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστήμη ἐν ἰδιαιτέροις συστήμασιν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου. Εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν τὰ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων ἀφορῶντα εἶναι σκοπὸς ἐπιδιωκόμενος ὑπὸ τῆς ἰατροδικαστικῆς (κατὰ τοὺς οὕτω ὁρίζοντας αὐτήν) χωρὶς τὸ παράπαν νὰ γίνηται μνεία ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον περὶ τῶν κανόνων καὶ τῶν μέσων δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπὸς οὗτος, τὸ μέρος τοῦτο λοιπὸν τοῦ ὁρισμοῦ θεωρητέον ὡς ἁπλῆ προειδοποίησις διδομένη τῷ ἰατρῷ ἐν γένει, οὐχὶ δ' ἀποκλειστικῶς τῷ ἰατροδικαστῇ, ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς δυνατὸν νὰ κληθῇ ὡς σύμβουλος εἰς τὴν σύνταξιν νόμου τινος χωρὶς ὅμως νὰ παρέχῃ αὐτῷ συγχρόνως καὶ τὰς βάσεις ἐφ' ὧν στηριζόμενος δύναται κάλλιον νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ταύτην· ἀφοῦ λοιπὸν οὔτε ἐν τοῖς συγγράμμασιν τῆς Ἰατροδικαστικῆς οὔτε κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἕδρας διδασκαλίαν αὐτῆς γίνεται μνεία περὶ τοῦ μέρους ὅπερ ὁ ἰατρὸς λαμβάνει εἰς τὴν σύνταξιν τῶν νόμων καὶ περὶ τῶν μέσων δι' ὧν ἐκπληροῖ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ταύτην, πρὸς τίνα σκοπὸν ὁ ὁρισμὸς νὰ μνημονεύῃ αὐτοῦ;

Δεύτερον δὲ ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦ ὁρισμοῦ τὸ ἀναγόμενον εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἅπαντες οἱ προσημειωθέντες ὁρισμοί, πλὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Hofmann ἐν μέρει δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Legrand du Saulle διδομένου, σφάλλουσι, διότι ὁ ἰατρός, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, οὔτε ἑρμηνεύει ἀλλ' οὔτε ἐφαρμόζει νόμους, ὁ ἰατρὸς ὡς ἰατροδικαστὴς μόνην ἀποστολὴν ἔχει νὰ διαφωτίσῃ καὶ νὰ καθοδηγήσῃ τὸν δικαστὴν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας ἀνερευνῶν καὶ ἀνευρίσκων τὰς σκηνὰς τοῦ διαπραχθέντος ἐγκλήματος ἐπὶ τοῦ θύματος διὰ τῶν εἰδικῶν αὐτοῦ γνώσεων, διὰ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πείρας, ὅπως ὁ αὐτήκοος ἢ αὐτόπτης μάρτυς διὰ τῆς πιστῆς καὶ εἰλικρινοῦς αὐτοῦ καταθέσεως ἀπεικονίζει σαφῶς καὶ εὐκρινῶς τὸ δράμα οὗ τὴν ἐκτέλεσιν ἔτυχεν ἰδὼν ἢ ἀκούσας· ὁ μὲν ἰατρὸς καταθέτει διὰ τῆς ἰατροδικαστικῆς αὐτοῦ καταθέσεως συμπεράσματα καὶ κρίσεις ἀποτόκους τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν ἐπὶ τοῦ παθόντος ἀνευρισκομένων τεκ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μηρίων, ὁ δὲ μάρτυς ἐξιστορεῖ ὅ,τι ἀντελήφθη ἰδίαις αἰσθήσεσιν κατὰ τὴν διαδραμάτισιν τοῦ ἐγκλήματος, ἀμφότεραι αἱ καταθέσεις ἀμοιβαίως ὑποστηριζόμεναι ἔστιν ὅτε δὲ καὶ συγκρουόμεναι χρησιμεύουσι διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, διὰ τὴν ἐδραίωσιν τῆς πεποιθήσεως τοῦ δικαστοῦ, ὧν τελικὴ συνέπεια εἶναι βεβαίως ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης διὰ τῆς καταλλήλου τοῦ νόμου ἐφαρμογῆς. Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι κύριος σκοπὸς τῆς ἰατροδικαστικῆς, κυρία τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἀποστολὴ εἶναι ἡ ἑκάστοτε τῆς ἀληθείας ἀνεύρεσις διὰ τῆς σαφοῦς, ἀκριβοῦς καὶ εἰλικρινοῦς ἐκτιμήσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν ἐν ἑκάστῃ δεδομένῃ περιπτώσει σχετιζομένων ἰατρικῶν ἐν γένει θεμάτων. Ὅπως ὁ ἰατρός, ὡς ἰατρὸς θεραπεύων, βοηθὸς τῆς φύσεως γιγνόμενος σώζει τὴν ζωὴν τοῦ πάσχοντος καὶ παρίσταται ὡς σωτὴρ τῆς κοινωνίας, οὕτω καὶ ὁ ἰατρὸς ὡς ἰατροδικαστὴς ἀρωγὸς τοῦ δικαστοῦ γιγνόμενος εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ παχέως πέπλου ἐπισκιαζομένης καὶ μόνον τῇ συνδρομῇ αὐτοῦ ἀποκαλυπτομένης, συμβάλλει εἰς τὴν αὐστηρὰν τῆς δικαιοσύνης ἀπονομὴν καὶ συνεπῶς εἰς τὴν ἠθικοποίησιν τῆς κοινωνίας νῦν μὲν ἀποδίδων ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἀγαθὸν καὶ ἐνάρετον πολίτην ἀδίκως κατηγορούμενον, νῦν δὲ ἀφαιρῶν ἀπ' αὐτῆς κακοῦργον καὶ ὀλετῆρα, σεσηπὸς δηλονότι αὐτῆς μέλος, πειρώμενον ἐκ παντὸς μέσου νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν δικαιοσύνην καὶ νὰ διαφύγῃ τὴν δικαίαν αὐτῆς τιμωρίαν πρὸς παραδειγματισμὸν τῆς κοινωνίας.

Τούτων οὕτως ἐχόντων φρονοῦμεν ὅτι ἀκριβέστερον καὶ σαφέστερον ὁρίζομεν τὴν ἰατροδικαστικὴν λέγοντες ὅτι· « *Ἡ ἰατροδικαστικὴ εἶναι ἡ συστηματικὴ καὶ ἰδιάζουσα συναρμολογία τῶν διαφόρων τῆς ἰατρικῆς καὶ τῶν βοηθητικῶν αὐτῇ ἐπιστημῶν γνώσεων πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀνάλυσιν τῶν ἑκάστοτε παρουσιαζομένων δεδομένων διὰ τὴν λύσιν ζητημάτων συντελούντων εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας ἐπὶ διαστικαῖς περιπτώσεσιν.* »

Ἡ ὕλη δὲ ἀπὸ τῆς ὁποίας ἡ Ἰατροδικαστικὴ ἀρύεται τὰς ἑαυτῆς γνώσεις λίαν ποικίλη καὶ ἄφθονος τυγχάνει· δὲν περιορίζεται ἡ ἰατροδικαστική, ὅπως οἱ λοιποὶ τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν κλάδοι, εἰς τὴν εἰδικὴν σπουδὴν καὶ μελέτην μέρους τινὸς ὡς τὰ πολλὰ ἐλαχίστου τοῦ ὅλου, δὲν ἐπιλαμβάνεται τῆς σπουδῆς τῶν αὐτῇ ἀναγομένων θεμάτων ὑπὸ μίαν καὶ μόνην ἔποψιν κύριον πάντοτε καὶ τελικὸν σκοποῦσαν σκοπὸν τὴν ἐξεύρεσιν τῶν καταλλήλων πρὸς ἴασιν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος μέσων, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐκτείνει τὸ πεδίον τῶν ἐρευνῶν αὐτῆς ἐφ' ὅλων τῆς ἰατρικῆς ἀνεξαιρέτως τῶν κλάδων παραλαμβάνουσα τὰ βέβαια καὶ γνωστὰ καὶ ἀναμφισβήτητα γεγονότα ὡς βάσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἐπιλαμβανομένη δι' εἰδικῆς μελέτης καὶ ἐρεύνης αὐτῶν συναρωγοὺς ἔχουσα καὶ ἄλλας βοηθητικὰς ἐπιστήμας, οἷον τὴν χημείαν, φυσικήν, φυσικὴν ἱστορίαν, βοτανι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κὴν καὶ ἐν γένει τὰς οὕτω δὴ φυσικὰς ἐπιστήμας καλουμένας, εἰδικὴν ὅλω
τῶν γεγονότων ἐκτίμησιν καὶ ἀνάλυσιν. Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ἕκτασις το
ἀντικειμένου αὐτῆς, ὁ δὲ τρόπος καθ' ὃν ἡ περὶ τὴν ὕλην ταύτην μελέτ
τελεῖται εἶναι ὅλως διάφορος τοῦ τρόπου καθ' ὃν τὰ αὐτὰ ζητήματα τ
αὐτὰ θέματα ὑπὸ καθαρῶς ἰατρικὴν ἔποψιν σπουδάζονται, ἀνάλογος τ
σκοπῷ ὃν τὸ μέρος τοῦτο τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν ἐπιδιώκει, καθότι
μὲν ἰατρὸς κύριον αὐτοῦ μέλημα προτίθεται εἰς τὴν σπουδὴν τῶν τῆς φύ
σεως φαινομένων τὴν διάγνωσιν καὶ θεραπείαν τῶν νόσων, οἱαδήποτε κα
ἂν εἶναι ἡ φύσις αὐτῶν, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς τὸ τῆς θεραπείας τὸ τῆς ἰά
σεως τοῦ πάσχοντος ζήτημα ὡς ὅλως δευτερεῦον θεωρῶν, ἐπιδίδεται εἰς τὴ
ἐκ τῶν αὐτῶν δεδομένων δι' ἰδιαιτέρας ἑρμηνείας καὶ ἀναλύσεως λύσι
ζητημάτων οὐδόλως πρὸς τὴν τοῦ πάσχοντος ἴασιν σχετιζομένων· οὕτ
προκειμένου περὶ τραυματίου ὁ μὲν χειρουργός, ἀφοῦ τὴν φορὰν καὶ τὴ
φύσιν τοῦ τραύματος καλῶς ἐξετάσῃ, ἐπιδίδεται ἰδιαζόντως εἰς τὴν χρῆ
σιν τῶν προσφορωτέρων διὰ τὴν μᾶλλον μεθοδικὴν καὶ πρόσφορον θερα
πείαν πρὸς ταχυτέραν τοῦ παθόντος ἴασιν χωρὶς δυσαρέστων ἐκ τοῦ πα
θήματος ἐπακολούθων, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς τὸν αὐτὸν ἐξετάζων τραυματία
προσπαθεῖ ἐκ τῆς φορᾶς, τῆς ἰδέας, τοῦ σχήματος, τῆς θέσεως, τῆς φύ
σεως κτλ. τοῦ τραύματος κατ' ἄλλον ὅλως τρόπον ἀναλύων καὶ ἐκτιμῶν
τὰ δεδομένα ταῦτα νὰ διαγνώσῃ οὐ μόνον τὸ βαρὺ ἢ μὴ τοῦ τραυματι
σμοῦ, τὸ ταχὺ ἢ μὴ τῆς ἰάσεως, τὰ ἐκ τοῦ τραύματος ἀναγκαῖα δεινὰ
ἐπακόλουθα καὶ ἂν ταῦτα παροδικὰ ἢ μὴ τυγχάνουσιν κτλ., ἀλλὰ καὶ ἂν
τὸ τραῦμα ἐξ ἐνέδρας ἢ ἐξ ἀμύνης ἐβλήθη, ὑπὸ ξένης ἢ τῆς ἰδίας τοῦ
τραυματίου χειρός, ἢ τυχαίως κατηνέχθη, διὰ τίνος ὅπλου, πρὸ πόσου χρό
νου κτλ., ἐν ἑνὶ ἐπιδίδεται εἰς τὴν λύσιν ζητημάτων συμβαλλόντων ἀφ
ἑνὸς μὲν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἴδους τῆς πράξεως ὑπὸ νομικὴν ἔπο
ψιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ταυτότητος τοῦ δράστου· ἐνῷ
δηλονότι ὁ χειρουργὸς ἀποβλέπει μόνον εἰς τὸν τραυματίαν τὴν ἴασιν τού
του ἐπιδιώκων μόνον, ὁ ἰατροδικαστὴς τοὐναντίον τὸν τραυματίαν ὑπ
ὄψιν αὐτοῦ ἔχων σκοπεῖ νὰ ὁρίσῃ τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν τῶν κακώσεων
αὐτοῦ, ἐκ τούτων δὲ ἂν ἡ πρᾶξις τυχαία, ἑκουσία, ἢ ἀκουσία τυγχάνε
καὶ τίνα τὰ δεδομένα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταυτότητος τοῦ δράστου.
Πολλῷ μᾶλλον πολύπλοκος καὶ δυσχερὴς ἡ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἀποστολὴ
ἀποβαίνει προκειμένου περὶ ἀνθρώπου νεκροῦ, ὅτε, στερούμενος τῆς πηγῆς τῆ
ἀπὸ τοῦ παθόντος περὶ τῶν κατ' αὐτὸν ἐξιστορήσεως, καλεῖται νὰ διευκρι
νίσῃ οὐ μόνον ἂν ἐπὶ τοῦ λειψάνου ὑπάρχουσι κακώσεις καὶ ὁποίας αὐτα
εἶναι φύσεως, ἐκ ποίας προέρχονται αἰτίας καὶ ἂν εἶναι τυχαία αὐτὴ ἑκου
σία ἢ ἀκουσία κτλ.· ἀλλά, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ δυσχερέστερον πολλάκις, πρὸ
πόσου χρονολογεῖ χρόνου ὁ θάνατος· ζητήματα δηλονότι σχετιζόμενα πρὸς

Δημόσιον Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Θέρμου

τὴν κοινωνικὴν εὐημερίαν, τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, οὐδόλως δὲ πρὸς τὴν ἴασιν ἢ τὴν θεραπείαν πάσχοντος.

Τουταὐτὸ εἰρήσθω καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἰατροδικαστοῦ εἰς τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν διαιώνισιν τοῦ εἴδους καὶ τὰ ταύτῃ σχετιζόμενα· ὅτε ὁ μὲν ἰατρὸς ἀποστολὴν ἔχει νὰ προσφέρῃ τὴν ἐκ τῆς τέχνης αὐτοῦ συνδρομὴν εἰς χρήζοντα ἰατρικῆς βοηθείας εἴτε πρὸς ἀπελασίαν ἐπικειμένου κινδύνου, εἴτε πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστων ἐπακολούθων, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς ἄλλοτε μὲν ἐντέλλεται τὴν βεβαίωσιν ὑπαρχούσης κυήσεως, ἄλλοτε δὲ τὴν ἐξακρίβωσιν συμβάσης ἀμβλώσεως καὶ τῶν μέσων δι' ὧν αὕτη ἐξετελέσθη, ἄλλοτε τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν συνέβη ὁ τοκετός, καὶ τέλος τὴν ἐξέτασιν λειψάνου νεογνοῦ ὅπως ἀποφανθῇ ἂν τοῦτο ἐγεννήθη ὥριμον καὶ εἰς τὸ τέρμα τῆς κυήσεως, ἂν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ζῶν, ἂν τυγχάνει βιώσιμον καὶ ἂν ὁ θάνατος τοῦ νεογνοῦ βίᾳ συνετελέσθη· καὶ ταῦτα πάντα οὐχὶ πρὸς ἀνακούφισιν ἐγκύου ἀπὸ τῶν ὀχληρῶν τῆς κυήσεως συμπτωμάτων, ἢ πρὸς περιστολὴν καὶ κατάπαυσιν τῶν ἐκ τῆς ἀμβλώσεως ἐνίοτε ἐπικινδύνων φαινομένων, ἢ τέλος πρὸς περίθαλψιν καὶ περιποίησιν νεογνοῦ ἀτελοῦς ἢ κακῶς διαπεπλασμένου καὶ συνεπῶς κινδυνεύοντος, ἀλλὰ διὰ τὸν προσδιορισμὸν νῦν μὲν τῆς γνησιότητος τοῦ κυοφορουμένου ἢ τὴν ἄρσιν ἀποφάσεως ἀναστελλούσης τὴν ἐκτέλεσιν κληρονομικῶν δικαιωμάτων, νῦν δὲ τὴν καταδίωξιν γυναικὸς ἐξαμβλωσάσης, ἄλλοτε τὴν ἀνεύρεσιν τῆς μητρὸς ἐκθέτου ἢ φονευθέντος βρέφους καὶ ἄλλοτε τέλος τὸν χαρακτηρισμὸν ἐγκληματικῆς ἰδίας πράξεως, τῆς οὕτω δὴ βρεφοκτονίας ἀποκαλουμένης.

Τοιαύτη ἐκ τῶν προεκτεθέντων παραδειγμάτων ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἰατροδικαστοῦ, ἥτις συνοψίζεται εἰς τὸ ὅτι οὗτος χρῆσιν ποιούμενος τῶν ἰατρικῶν αὐτοῦ γνώσεων καὶ ἀρυόμενος καὶ ἐξ ἄλλων βοηθητικῶν ἐπιστημῶν τὰ ἀναγκαιοῦντα δεδομένα ἐπιχειρεῖ τὴν λύσιν ζητημάτων σχετιζομένων καὶ στενῶς συνδεομένων πρὸς τὴν καθόλου κοινωνικὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐημερίαν, πρὸς τὴν δημοσίαν δῆλον ὅτι τάξιν καὶ ἀσφάλειαν, πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, πρὸς τὴν τιμὴν ἐν ἑνί, τὴν ζωήν, τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλ' ἁπλῶς, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, λύει ζητήματα φύσεως τοιαύτης εἰς ἃ οἱ ἐντεταλμένοι τὴν φρούρησιν τῆς τιμῆς, τῆς ζωῆς, τῆς περιουσίας τοῦ ἀνθρώπου βασιζόμενοι νῦν μὲν ἐφαρμόζουσι τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου καὶ παραδειγματισμόν, ἐν ἑνὶ πρὸς ἠθικοποίησιν τῆς κοινωνίας, νῦν δὲ ἐκτελοῦσιν ὅσα ὁ νόμος διαγράφει πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ προσώπου καὶ τῆς ὅλης κοινωνίας. Ὁ ἰατρὸς λοιπὸν ὡς ἰατροδικαστὴς οὔτε ποινὰς ἐπιβάλλει, οὔτε περιορισμοὺς διατάσσει, οὔτε νόμους ἑρμηνεύει, οὔτε διατάξεις εἰδικὰς διαγράφει, ἀλλὰ διὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς λύσεως ποικίλων καὶ πολλαπλῶν ζητημάτων, πάντοτε ὅμως σχετικ
πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ γνώσεις, διαφωτίζει τοὺς ἐντεταλμένους τ
ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου ὅπως ῥᾴδιόν τε καὶ τάχιον ἀνεύρωσιν οὗτοι τὴν ἀλ
θειαν καὶ ἀσφαλέστερον καὶ κανονικώτερον ἀπονείμωσι τὴν δικαιοσύνην·
ἄλλαις λέξεσιν ὁ ἰατροδικαστὴς δὲν εἶναι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἥ ἡ τ
δικαιοσύνην ἀπονέμουσα ἀρχή, ἀλλὰ ὄργανον, μέσον, καὶ δὴ εἰς τὰς πο
λὰς τῶν περιστάσεων τὸ σπουδαιότερον τὸ ἀσφαλέστερον, διὰ τὴν ἀδέκ
στον τοῦ νόμου ἐφαρμογήν.

Ἱστορικὴ ἄποψις.

Οἱ εἰδικώτερον τὴν ἱστορίαν τῆς ἰατροδικαστικῆς σκιαγραφήσαντες ἀ
χαιότεροι συγγραφεῖς Marc (1) καὶ Henke (2) ἀποφαίνονται ὅτι οὐδόλω
παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς, καὶ δὴ τοῖς Ἕλλησιν καὶ Ῥωμαίοις, καίτ
ἔν τισιν αὐτῶν συγγράμμασιν (Ἱπποκράτους, Ἀριστοτέλους, Γαληνοῦ
εὑρηνται σποράδην που μέρη ἀκριβῶς πως ἰατροδικαστικά τινα ζητ
ματα θίγοντα, καίτοι παρ' Ἰουδαίοις καὶ Ῥωμαίοις ἀνευρίσκονται νομ
καί τινες διατάξεις ἀφορῶσαί πως τὴν ἰατροδικαστικήν, ἀποφαίνοντα
λέγομεν, μ' ὅλα ταῦτα ὅτι οὐδόλως παρὰ τοῖς λαοῖς ἐκείνοις ἡ ἰατρ
δικαστικὴ ἦτο γνωστή, ἥ κἂν ἡ ἀνάγκη αὐτῆς ἀνεγνωρίζετο, καὶ ὅτι αὐτ
εἶναι ἔργον τῶν νεωτέρων χρόνων· ὁ ἕτερος δὲ τούτων (Henke) δοξάζ
ὅτι τῇ Γερμανίᾳ ἐπερυλάχθη ἡ τιμὴ τῆς πρώτης συστηματοποιήσεως τ
Ἰατροδικαστικῆς.

Ἀληθῶς ἡ ἰατροδικαστικὴ ὅπως τὰ νῦν ἔχει εἶναι ἔργον τῶν νεωτέρω
χρόνων, καὶ τοῦτο διότι ἡ τελειοποίησις καὶ συστηματοποίησις αὐτ
συμβαδίζει οὐ μόνον μετὰ τῶν προόδων τῶν διαφόρων τῶν φυσικῶν ἐπ
στημῶν κλάδων ἐξ ὧν ἀρύεται τὰς βάσεις αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶ
προόδων τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς τελειοποιήσεως τῆς νομοθεσίας εἰς τὰ δι
φορα κράτη, τῆς ὑπερισχύσεως τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν πολιτῶν ἐνώ
πιον τῶν νόμων· ἔπεται ἐκ τούτων ὅτι μόνον ἀφ' ἧς αἱ ἐπιστήμαι ἤρ
ξαντο λαμβάνουσαι θετικὴν πρόοδον καὶ τελειοποίησιν, μόνον ἀφ' ἧς τὰ
κοινωνίας διέπουσι νόμοι ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας ἠδύνατο καὶ ἡ ἰατροδ
καστικὴ νὰ λαμβάνῃ ἰδίαν ὕπαρξιν, τελειοποίησιν, συστηματοποίησιν, τ
λος ἴδιον τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν κλάδον ν' ἀποτελέσῃ.

Τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ ὑπὸ τοιαύτην μόνον ἔποψιν δικαία κ

---

(1) Annales d' Hygiène publique et de Médecine légale. 1re Série. Τόμ. Α'. Pa
ris. 1829. Σ. XX.

(2) *Ad. Henke.* — Lehrbuch der Gerichtliche medicin. Berlin. 1845. Σ. 10—1

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὀρθὴ εἶναι ἡ γνώμη τῶν Marc καὶ Henke ὅτι ἡ ἰατροδικαστικὴ εἶναι ἔργον τῶν νεωτέρων χρόνων, ἀλλ' ἐπίσης ἐσφαλμένη εἶναι ἡ ἑτέρα αὐτῶν δοξασία ὅτι οἱ τῆς ἀρχαιότητος λαοὶ οὐ μόνον ἠγνόουν τελείως τὸν κλάδον τοῦτον τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάγκην αὐτοῦ δὲν ἠσθάνοντο.

Πρὸ δεκαετίας καὶ πλέον, ὅτε τὸ πρῶτον ὡς ὑφηγητὴς ἀνῆλθον τὴν ἕδραν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, κατέδειξα εἰς τὸν εἰσιτήριον ἐμοῦ λόγον (τὴν 29 Ἀπριλίου 1871. (1)) ἐν ἐκτάσει καὶ λεπτομερῶς ὅτι ἡ ἰατροδικαστικὴ καὶ γνωστὴ ἦτο καὶ ἐφηρμόζετο εἰς πολλὰς περιστάσεις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, ἀρυσθεὶς τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ θέματος τούτου δεδομένα ἐκ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ δὴ τῶν ῥητόρων (Δημοσθένους, Ἀντιφῶντος κ. α.). Δὲν προτίθεμαι ἐνταῦθα νὰ ἐπανέλθω.

Ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς ὀλίγιστα μόνον εὑρίσκονται τεκμήρια μαρτυροῦντα τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἰατρικῶν γνώσεων εἰς περιστάσεις δικαστικάς, τὸ μᾶλλον δὲ ἄξιον λόγου τῆς ἐποχῆς ταύτης τεκμήριον ἀρυόμεθα ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Γαληνοῦ ἐν τῷ κεφαλαίῳ «πῶς δεῖ ἐξελέγχειν τοὺς προσποιουμένους νοσεῖν» (2), ὡς καὶ ἐν τῷ κεφαλαίῳ «περὶ χρείας τῶν μορίων λόγος Ο» (3), ἔνθα περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν πνευμόνων τῶν ἀναπνευσάντων ἀπὸ τῶν μὴ ἀναπνευσάντων βρεφῶν ὁ λόγος.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων τὰ πρῶτα ἴχνη διατάξεων ἀφορωσῶν εἰς τὴν Ἰατροδικαστικὴν ἐν εἴδει Ποινικῆς Δικονομίας μόλις κατὰ τὸν ΙΓ' Μ. Χ. αἰῶνα ἀνευρίσκονται, σωζόμενα εἰς χειρόγραφον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Sainte-Geneviève ἐν Παρισίοις δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ Marnier τῷ 1839 εἰς πραγματείαν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Etablissements et Coutumes, assises et arrêts de l'Echiquier de Normandie au XIIIe siècle (1207 ἕως 1245). Ἕτερον τῆς αὐτῆς περίπου ἐποχῆς καὶ ὁμοίας φύσεως τεκμήριον διὰ τὴν ἰατροδικαστικὴν εὑρηται εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Messire Jean d' Ibelin, Comte de Japhe et d' Ascalon, Seigneur de Rames et de Baruth ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Assises et bons usages du royaume de Jérusalem ἐν ἔτει 1250. Κατὰ τὸν αὐτὸν αἰῶνα, τῷ 1278, εὑρηνται αἱ εἰς τὰς δικαστικὰς ἐπαληθεύσεις καὶ τοὺς βασιλικοὺς ὡρκισμένους χειρουργοὺς ἀφορῶσαι διατάξεις ἐν ταῖς Lettres patentes de Philippe le Hardy du mois du mai 1278, αἱ διατάξεις αὗται ἀνεδημοσιεύθησαν τῷ 1309 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Φιλίππου καὶ τῷ 1350 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Β'.

Μετὰ τὰς προσημειωθείσας διατάξεις ἀναφαίνεται τῷ 1532 ὡς νόμος

---

(1) Α. Γεωργαντᾶ.—Λόγος εἰσιτήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς ἰατροδικαστικῆς. Ἀθῆναι. 1871.
(2) Κλ. Γαληνοῦ. — Ἅπαντα. Ἐκδ. Kühn Τόμ. ΙΘ'. Σελ. 1.
(3) Γαληνοῦ. — αὐτόθ. Τόμ. Δ'. Σελ. 242.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ κράτους ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Διαίτης ἐν Ῥατισβόννῃ ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Ε' ἡ Caroline, ἐν τοῖς ἄρθροις τῆς ὁποίας 35, 36, 147 καὶ 149 λόγος γίνεται εἰδικῶς περί τινων ἰατροδικαστικῶν περιστάσεων, ἐν ἔτει δὲ 1670 αἱ ποιναὶ διατάξεις τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν περίπου ταύτην ἤρξαντο καὶ συγγραφαὶ ἀφορῶσαι εἰς τὴν διοικητικὴν καθόλου ἰατρικὴν ὑπὸ ἰατρῶν ἐκδιδόμεναι, μεταξὺ τούτων αἱ μᾶλλον ἄξιαι λόγου εἶναι ἡ τοῦ Guy de Chauliac, συντάξαντος τῷ 1363 ἰδίαν περὶ δημοσίας ἰατρικῆς ἀναφορικῶς πρὸς τὸν λοιμὸν πραγματείαν, ἥτις ἐδημοσιεύθη τῷ 1498· ἡ τοῦ συγχρόνου Raymond Chalin de Vinario ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος δημοσιευθεῖσα μετὰ 160 ἔτη τῷ 1552, καὶ πολλαὶ ἄλλαι περὶ ποιότητος τῶν ὑδάτων, περὶ ὑγιεινῆς τοῦ κλίματος τῆς Ῥώμης, περὶ ἐπιδημιῶν καὶ δὴ περὶ λοιμοῦ καὶ τῶν μέσων τῆς ἀπ' αὐτῶν προφυλακῆς, πασῶν δὲ ἀνωτέρα τυγχάνει ἡ τοῦ Ambroise Paré περὶ ποικίλων τῆς δημοσίας ἰατρικῆς θεμάτων πραγματευομένη, ἡ τοῦ Fortunato Fedeli, Σικελοῦ ἰατροῦ, περὶ τῶν σημείων τοῦ θανάτου τῷ 1598· τὸ ζήτημα τοῦτο τῶν σημείων τοῦ θανάτου λίαν πιθανῶς ὁ συγγραφεὺς ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ σπουδάσῃ ἰδιαιτέρως καὶ νὰ διευκρινίσῃ συμφώνως τῇ τότε τῶν ἐπιστημῶν καταστάσει ἐκ τοῦ συμβάματος, ὅπερ καὶ ὁ A. Paré ἀναφέρει, τοῦ Vésale ἰατροῦ τοῦ Φιλίππου Β' τῆς Ἱσπανίας, ἀνατεμόντος δῆθεν λείψανον νεκροφανοῦς, ὅστις μετὰ τὴν πρώτην τοῦ ἀνατομικοῦ σμιλίου ἐφαρμογὴν ἐπεδείξατο σημεῖα ζωῆς. Ὅσον καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα φαίνεται καθ' ἑαυτὸ ἀπίθανον οὐχ ἧττον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀμαθείας μεγάλην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν, μετὰ μεγάλης δὲ δυσκολίας ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ὁ Β' κατώρθωσε νὰ μετριάσῃ τὴν ἐπιβληθεῖσαν ποινὴν τῷ ἰατρῷ αὐτοῦ Vesale εἰς ἐξορίαν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, ὁπόθεν ἐπανακάμπτων ὁ ἀτυχὴς ἰατρὸς μετὰ τὸ τέλος τῆς μετανοίας αὐτοῦ ἐπνίγη τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1564 ναυαγήσας εἰς τὰ παράλια τῆς Ζακύνθου. Οἱ περὶ ὧν πρόκειται συγγραφεῖς εἰδικώτερον ἐπραγματεύθησαν ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν περὶ δηλητηρίων. Ὁ δὲ A. Paré ἀφιέρωσεν ἴδιον κεφάλαιον περὶ ἀνθρωποκτονίας καὶ τραυμάτων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς συντάξεως ἰατροδικαστικῶν ἐκθέσεων.

Ἐν Ἱσπανίᾳ δὲ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ Vasquez καὶ Bright πρῶτοι ἐμελέτησαν εἰδικῶς τὸ περὶ φρενοπαθειῶν ζήτημα καὶ δὴ τὸ περὶ μελαγχολίας ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος (1583—1586).

Ἡ ἔκδοσις στοιχειωδῶν συγγραμμάτων εἰδικῶς περὶ ἰατροδικαστικῆς διαλαμβανόντων ἤρξατο μόλις τὸν ΙΖ' αἰῶνα τὸ πρῶτον ἐν Ἰταλίᾳ, τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ τοῦ Farinacei, Celoni, P. Zacchias, τὸ πάντων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κλασικώτερον τῆς ἐποχῆς questiones médico-legales (1621), Zacca-
gnini κτλ.

Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ καὶ ἐντεῦθεν ἐπὶ τοσοῦτον ἐπολλαπλασιάσθη
τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων τῆς Ἰατροδικαστικῆς εἴτε στοιχειωδῶν, εἴτ
δίκην μονογραφιῶν, ὥστε ἀποβαίνει ὅλως ἄσκοπος ἡ ἀπαρίθμησις αὐτῶ
ἐνταῦθα τοῦ λόγου μόνον γενομένου περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῆς ἰατροδι
καστικῆς, τῆς βαθμιαίας αὐτῆς ἀναπτύξεως, τελειοποιήσεως καὶ συστημα
τοποιήσεως.

Συγκεφαλαιοῦντες δὲ λέγομεν ὅτι ἡ ἰατροδικαστικὴ καθ' ἁπάσας τὰ
ἐποχὰς καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς λαοὺς ὑπῆρξε γνωστὴ καὶ ἐφηρμόσθη ἀνα
λόγως τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν προόδων τῶν ἐπιστημῶν
τῆς ἰσχυούσης νομοθεσίας, τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, καὶ ὅτι ὡς ἅπασαι α
ἐπιστῆμαι οὕτω καὶ αὕτη κατὰ τὸν μεσαιῶνα διετέλεσεν εἰς πλήρη στα
σιμότητα, συστηματοποιηθεῖσα καὶ ἀναπτυχθεῖσα κατὰ τοὺς χρόνους τῆ
ἀναμορφώσεως ἐν γένει.

Καίτοι τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν ἰατροδικαστικὴν καθόλου διάφορα κεφά
λαια οὐδεμίαν ἔχουσι πρὸς ἄλληλα συνάφειαν καὶ ἀλληλουχίαν τοιαύτη
ὥστε ν' ἀποβαίνῃ ἀναγκαία ἡ τοιάδε ἢ τοιάδε τῆς ὕλης ταξινόμησις, οὐ
δὲν ἧττον φρονοῦμεν ὅτι διὰ τὸ εὐμέθοδον τῆς συγγραφῆς καὶ διὰ τὴ
ἀποφυγὴν ἐπαναλείψεων συμφέρει ὅπως ἡ ὅλη ὕλη διαιρεθῇ εἰς δύο με
γάλα μέρη τὸ Γενικὸν καὶ τὸ Εἰδικόν, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὑποδιαιρεθή
σεται εἰς διάφορα κεφάλαια. Διὰ τὴν εὐκολίαν τέλος τῆς σπουδῆς κα
τῆς ἑκάστοτε χρησιμοποιήσεως τοῦ ἔργου εἰς τὸ τέλος ἑκάστου κεφαλαίο
τεθήσεται συγκεφαλαίωσις σύντομος τῶν ἐν ἐκτάσει ἐν τῷ κεφαλαίῳ ἐκ
τιθεμένων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΚΑΘΟΛΟΥ.

Ἡ ζωϊκὴ φύσις κατὰ τὴν γένεσιν αὐτῆς συναποφέρει ἐν ἑαυτῇ τὰ στοιχεῖα τῆς καταστροφῆς, συνεπῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀτομικῆς βιώσεως ὑπόκειται αὕτη εἰς ποικίλας ἐκ τῆς ἁρμονικῆς τῶν διαφόρων τῶν ὀργανικῶν συστημάτων λειτουργιῶν ἀλληλουχίας παραλλαγάς, εἴτε ἐκ μιᾶς εἴτε βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον συνεπαγομένας τὴν καθόλου ἢ τὴν κατὰ μέρος τοῦ ζωϊκοῦ εἴδους καταστροφήν. Ὁ πλάστης, ὁ οὕτω διατάξας τὰ τῆς ζωϊκῆς φύσεως ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω ὕπαρξιν καὶ διατήρησιν αὐτῆς, παρέσχε καὶ τὰ μέσα ἐν τῇ συμπάσῃ φύσει νῦν μὲν τῆς προφυλακῆς ἀπὸ τῶν ἐπιβλαβῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τὸν ζωϊκὸν ὀργανισμόν, νῦν δὲ τοῦ διασκεδασμοῦ καὶ τῆς διαλύσεως τῶν κακῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀπὸ τῶν νόσων προκυπτόντων, ἐφ' ὅσον τοῦτο καθίσταται ἐφικτὸν διὰ τὸ θνητὸν τοῦ ζώου. Διὸ παρατηροῦμεν ὅτι τὰ ζῶα εἰς ἅπασαν τὴν ζωολογικὴν κλίμακα ὁρμεμφύτως φέρονται πάσχοντα εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλλήλων διὰ τὴν ἀπὸ τῆς νόσου ἀπαλλαγὴν μέσων.

Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος δὲν ἐξαιρεῖται ὁ ἄνθρωπος, ὅστις, πεπροικισμένος ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τοῦ τελειοτέρου ἀλλὰ καὶ μᾶλλον εὐπαθοῦς ὀργανισμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς ὑψίστης ἐν τῇ ζωολογικῇ κλίμακι διανοητικῆς ἀναπτύξεως, οὐχὶ πλέον ὁρμεμφύτως ὁρμᾶται πρὸς τὸν ἤδη ῥηθέντα σκοπόν, ἀλλὰ λελογισμένως μετὰ προηγουμένην λογικὴν μελέτην καὶ κρίσιν ἐπὶ τῶν φαινομένων καὶ γεγονότων· ὅ,τι τὸ ζῶον ὑπὸ τοῦ ὁρμεμφύτου ἁπλῶς ὠθούμενον ζητεῖ καὶ ἀνευρίσκει πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ ἐν τῇ συμπάσῃ φύσει, ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν αὐτὴν πηγὴν τὰ αὐτὰ ἀντλεῖ μέσα, ἀλλ' ὁδηγούμενος ὑπὸ τῆς θεωρίας καὶ τῆς πείρας, ὑπὸ τῆς λογικῆς ἐξετάσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν φαινομένων καὶ γεγονότων, ἣν αὐτὸς οὗτος διὰ τοῦ ἀνωτέρου λογικοῦ αὐτοῦ ἔπλασεν, ἐμόρφωσε καὶ ἀνέπτυξεν. Ἡ ἰατρικὴ λοιπόν, τουτέστιν ἡ τέχνη τοῦ προλαμβάνειν καὶ θερα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ ἰατρική, συμφυὴς τῷ ἀνθρώπῳ, παρηκολούθησεν ὡς πρὸς τὴν μορφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῆς τὰς διαφόρους τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κυμάνσεις κατὰ τὴν ἠθικήν, διανοητικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ. Ἡ ἰατρική, ὡς ὁρμέμφυτος ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀνθρώπου προσπάθεια πρὸς ἀνεύρεσιν ἐν τῇ φύσει τῶν ἀντιδότων κατὰ τῆς νόσου, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, καθόσον ὁ ἄνθρωπος συνῆλθεν εἰς κοινωνίας καὶ ἐξεπολιτίσθη συμφώνως τῷ προορισμῷ αὐτοῦ, συστηματοποιηθεῖσα καὶ ἀναπτυχθεῖσα ἀπετέλεσεν ἰδίαν τέχνην, ἰδίαν ἐπιστήμην.

Ὅλως ἐκτὸς τοῦ προκειμένου τὸ ἐνδιατρῖψαι εἰς τὰ καθ' ἕκαστον τῆς βαθμιαίας τῆς ἰατρικῆς ἀναπτύξεως, μνημονεύομεν μόνον ὅτι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἀνεφάνη ἐν ταῖς κοινωνίαις ἰδία ἀνθρώπων τάξις τὴν θεραπείαν τῶν πασχόντων οἱονεὶ ἐντεταλμένων, οὗτοι ὑπεβλήθησαν εἰς ὑποχρεώσεις καὶ ὁρισμοὺς ἰδίους ἐπιβαλλομένους αὐτοῖς νῦν μὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, νῦν δὲ ὑπὸ τῶν κοινωνιῶν ἐν αἷς ἔζων, καὶ τέλος ὑπὸ τῶν πολιτειῶν. Καθόσον δὲ αἱ πολιτεῖαι ἐμορφοῦντο καὶ ἀνεπτύσσοντο, καθόσον ἡ ἰατρικὴ τέχνη βαθμηδὸν τελειοποιουμένη ἐλάμβανε τὴν οἰκείαν εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐπιστημῶν θέσιν, κατὰ τοσοῦτον καὶ οἱ νόμοι, οἱ διέποντες τὰ τῆς ἰατρικῆς καθόλου, ἐλάμβανον ἀνάπτυξιν, τελειοποίησιν, ἀλλὰ καὶ αὐστηρότητα μείζονα, διὰ τὸ ὀρθῶς ἐννοούμενον συμφέρον αὐτῶν τῶν κοινωνιῶν· μόνον δὲ εἰς τὰς ἡμιβαρβάρους πολιτείας, καὶ κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς εἰσέτι χρόνους, οὐδεμία ἢ ἐλαχίστη λαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἰθυνόντων τὰς τύχας τῶν λαῶν μέριμνα καὶ φροντὶς περὶ τῶν ἀρρώντων εἰς τὸ ἰατρικὸν ἐν γένει ἐπάγγελμα.

Εἰς ἅπαντα λοιπὸν τὰ εὐνομούμενα κράτη ὑπάρχουσι κανόνες καὶ νόμοι διέποντες τὰ τῆς ἰατρικῆς ἐν γένει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἰατρῶν ἀπέναντι τῆς κοινωνίας καὶ ἀπέναντι τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν σπουδὴν καὶ ἐκμάθησιν αὐτῆς, ἐξασφαλίζοντες οὕτω τὴν ὑγείαν καὶ σωτηρίαν τῶν πασχουσῶν κοινωνιῶν ἀπὸ τῆς ἠμιμαθείας καὶ τῆς ἀγυρτείας. Καὶ ἐν Ἑλλάδι, ὡς ἦν ἐπόμενον, ἀφ' ἧς ἀπετέλεσεν αὕτη ἴδιον κράτος, ἐθεσπίσθησαν τοιοῦτοι νόμοι, οὓς ἐνταῦθα πρὸς ὁδηγίαν καὶ τῆς σπουδαζούσης τὴν ἰατρικὴν νεολαίας καὶ τῶν ἤδη τὴν ἱερὰν ταύτην τέχνην μετερχομένων παραθέτομεν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον κατὰ τὴν σύστασιν αὐτοῦ ἀπεσπάθη ἀπὸ ἑτέρου Εὐρωπαϊκοῦ κράτους μηδόλως παρακολουθοῦντος τὰς ἐκπολιτιστικὰς τάσεις καὶ προσπαθείας τῶν λοιπῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας κρατῶν, ἀλλὰ παραμένοντος εἰς τὴν μεμακρυσμένης ἀφ' ἡμῶν ἐποχῆς παχυλὴν ἀμά-

θειαν, ὤφειλε πλὴν τῶν περὶ τὴν ἐκμάθησιν καὶ ἐξάσκησιν τῆς ἰατρικῆς νομοθετημάτων, νὰ μεριμνήσῃ νομοθετοῦν ἰδια καὶ ἐξαιρετικὰ νομοθετήματα ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐπιβαλλόμενα, καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συστάσεως τοῦ βασιλείου μετερχομένους ὁπωσδήποτε τὴν ἰατρικὴν ἐν Ἑλλάδι ἀφορῶντα, ἅτινα τὰ νῦν κέκτηνται ἱστορικὴν μόνον ἀξίαν καὶ ὡς τοιαῦτα παρατίθενται.

Τὰ τὴν ἰατρικὴν καθόλου παρ' ἡμῖν ἀφορῶντα νομοθετήματα παραθέτομεν εἰς τρεῖς διαιροῦντες κατηγορίας καθ' ὕλην καὶ χρονολογικὴν τῆς νομοθετήσεως αὐτῶν τάξιν τὰς ἑξῆς· Α'. Νομοθετήματα γενικά. — Β'. Τὰ τὴν ἐκμάθησιν, καὶ Γ'. Τὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς καθόλου ἰατρικῆς ἀφορῶντα.

Α'. ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΑ.

Πρώτιστον περὶ τὴν ἰατρικὴν νομοθέτημα τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλείας κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ σύστασις παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν ἰατρικοῦ σωματείου ἴδια ἔχοντος εἰς τὴν διοίκησιν καθόλου καθήκοντα καὶ προωρισμένον νὰ ῥυθμίζῃ καὶ νὰ ἐπιτηρῇ τὰ τῆς ἰατρικῆς ἐν γένει ἐν τῷ μέλλοντι, περιβληθέντος δὲ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συστάσεως αὐτοῦ, καὶ μόνον τότε, καὶ ὑπὸ ἰδίων καθηκόντων καὶ προνομίων πρὸς τοὺς χωρὶς πτυχίου τὴν ἰατρικὴν μετερχομένους.

Β. Δ. Τῆς 13 Μαΐου 1834. Περὶ συστάσεως Ἰατρικοῦ Συνεδρίου.

ΟΘΩΝ κτλ.

1.—Θέλει συστηθῇ εἰς τὴν καθέδραν τῆς Κυβερνήσεως Ἰατροσυνέδριον.

2.—Τὸ ἰατροσυνέδριον θέλει σύγκεισθαι ἐξ ἑνὸς προέδρου καὶ ἓξ συνέδρων, τεσσάρων μὲν ἰατρῶν δύο δὲ φαρμακέων (1)· καὶ ἐκεῖνοι μὲν πρέπει νὰ ὦσιν εἰδήμονες κατὰ θεωρίαν καὶ πρᾶξιν τῆς ἰατρικῆς, χειρουργικῆς καὶ μαιευτικῆς, οὗτοι δέ, κατὰ θεωρίαν καὶ πρᾶξιν, τῆς φαρμακείας.

Μετέπειτα θέλουν προστεθῇ εἰς τὸ Ἰατροσυνέδριον, χρείας τυχούσης, καὶ εἷς ἢ δύο κτηνιατροί, διὰ νὰ συμβουλεύωνται εἰς τὰ τῆς κτηνιατρείας.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεία θέλει τάξει παρὰ τῷ Ἰατροσυνεδρίῳ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων, καὶ χωρὶς ὅμως νὰ ἀπαλλαγῶσιν οὗτοι τῆς παρὰ τῇ Γραμματείᾳ αὐτῇ ὑπηρεσίας, τὸ ἐπὶ τοῦ πρωτοκόλλου, τῆς καταχωρίσεως, ἀντιγραφῆς καὶ ἀγγελίας ἀναγκαῖον προσωπικόν.

---

(1) Ν. ΧΛΑ'. **Περὶ προσθήκης παρέδρων εἰς τὸ Ἰατροσυνέδριον.**

ΟΘΩΝ κτλ.

1. Παρὰ τῷ ἰατροσυνεδρίῳ προστίθενται 4 πάρεδροι, ἐξ ὧν 3 ἰατροὶ καὶ 1 φαρμακεύς· θέλουσι δὲ ἀναπληροῖ κατὰ λύγον ἀρχαιότητος τὰ κύρια μέλη τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ὁπωσδήποτε κωλυόμενα.

2. Ἕκαστος πάρεδρος ἀπολαύει πάντων τῶν εἰς τὸν ἀναπληρούμενον ἰατροσύνεδρον ἀνηκόντων δικαιωμάτων, λαμβάνει δὲ καὶ τὴν ἀντιμισθίαν αὐτοῦ, ἐὰν ἡ ἀναπλήρωσις παραταθῇ

3. — Ὁ παρὰ τῇ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείᾳ ἰατροσύμβουλος προΐσταται διὰ παντὸς τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἀνοίγων τὰ στελλόμενα γράμματα, διανέμων τὰς ἐργασίας, συγκαλῶν τὰς συνεδριάσεις, προεδρεύων κατ' αὐτάς, συλλέγων τὰς ψήφους, καί, ἰσοψηφίας τυχούσης, φέρει τὴν νικῶσαν.

Ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ ἐκπληροῖ τὰ τοῦ προέδρου ὁ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τῆς ὑπηρεσίας προέχων σύνεδρος.

4. — Τὸ Ἰατροσυνέδριον χρεωστεῖ· α'. Νὰ ἐξετάζῃ τοὺς ἰατρούς, τοὺς χειρούργους, τοὺς ὀδοντοϊατρούς, τοὺς κτηνιατρούς, τοὺς φαρμακοποιοὺς καὶ τὰς μαίας. β'. Νὰ δίδῃ τὴν ἀνωτέραν ἰατρικὴν γνώμην, ὁσάκις πρόκειται περὶ ἰατροδικαστικῶν ὑποθέσεων. γ' Νὰ συσκέπτηται ἐν συλλόγῳ περὶ ἐμβριθῶν ἰατρικῶν ζητημάτων, περὶ τῶν ὁποίων ἤθελε κρίνει εὔλογον νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην του ἡ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεία.

5. — Ὅστις μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος διατάγματος θέλει νὰ ἀρχίσῃ νὰ μετέρχηται ἐν Ἑλλάδι τὴν ἰατρικήν, χειρουργίαν, θεραπείαν τῶν ὀδόντων, κτηνιατρείαν, φαρμακοποιΐαν ἢ μαιευτικήν, πρέπει ν' ἀποδείξῃ, διὰ νομίμων ἀποδεικτικῶν, ὅτι ἐσπούδασε θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς, καὶ νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου αὐστηρῶς, καὶ προφορικῶς, καὶ ἐγγράφως καὶ πρακτικῶς. (1).

---

(1) Β. Δ. Περὶ τῶν ἤδη μετερχομένων ἐν Ἑλλάδι τὴν ἰατρικήν, χειρουργικήν, ὀδοντικήν, κτηνιατρικήν, φαρμακοποιΐαν καὶ μαιευτικήν.

ΟΘΩΝ κτλ.

1. Ὅσοι μετέρχονται νῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἰατρικήν, χειρουργίαν, ὀδοντικήν, κτηνιατρείαν, φαρμακοποιΐαν καὶ μαιευτικήν, καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ μετέρχωνται καὶ τοῦ λοιποῦ τὴν τέχνην των, ὀφείλουσι ν' ἀναφερθῶσιν ἐντὸς 6 ἑβδομάδων ἀφ' ἧς ἡμέρας δημοσιευθῇ τὸ παρὸν διάταγμα, εἰς τὸν νομάρχην τῆς διαμονῆς των προσθέτοντες α'. τὸ ὄνομά των, τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς των, τὴν ἡλικίαν των, τὴν θρησκείαν των, τὸν τόπον τῆς μέχρι τοῦδε κατοικίας των.

β'. Τὰ ἀποδεικτικὰ περὶ τῶν σπουδῶν των, ἐκδεδομένα ἀπὸ τὰ σχολεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ἔκαμαν αὐτὰς ἢ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους.

γ'. Τὰ ἀποδεικτικὰ περὶ τοῦ πόσον καιροῦ καὶ ποῦ μετῆρχοντο μέχρι τοῦδε τὸ ἐπάγγελμά των, ἐκδεδομένα παρὰ τῶν κατὰ τόπους δημογερόντων.

Αὗται αἱ ἀναφοραὶ στέλλονται παρὰ τῶν νομαρχῶν πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείαν καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου τὸ ὁποῖον θέλει δώσει μὲν εἰς τοὺς ἀποχρώντως ἱκανοὺς δίπλωμα διὰ τὴν εἰς τὸ ἑξῆς χρῆσιν τοῦ ἐπαγγέλματός των, ἀπαγορεύσει δὲ αὐτὴν σχετικῶς ἢ ἀπολύτως εἰς τοὺς ἀνικάνους.

2 Ὁ λαβὼν τὸ τοιοῦτο δίπλωμα ὀφείλει νὰ τὸ παρουσιάσῃ εἰς τὸν νομάρχην τοῦ νομοῦ, ὅπου μετέρχεται τὴν τέχνην του, διὰ νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα, καὶ νὰ ἐκδοθῇ παρ' αὐτοῦ τὸ ἔγγραφον τῆς ἀδείας δυνάμει τοῦ ὁποίου καὶ τοῦ διπλώματός του ἀναγνωρίζεται ὡς τοιοῦτος παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ἐπάρχου καὶ δημάρχου.

3. Ὅστις μετὰ παρέλευσιν 4 μηνῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας δημοσιευθῇ τὸ παρὸν Δ. ἐξακολουθεῖ νὰ μετέρχεται ἕνα ἐκ τῶν εἰρημένων κλάδων τῆς ἰατρικῆς χωρὶς ν' ἀναγνωρισθῇ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ὑποπίπτει εἰς τὰς ποινὰς τὰς ὁποίας ὁρίζει ὁ ποινικὸς νόμος (1) κατὰ τῶν ἄνευ ἀδείας μετερχομένων τὴν ἰατρικὴν καὶ παύεται πρὸς τούτοις τῆς μετέπειτα χρήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 14 Μαΐου 1834.

(1) Π. Ν. ἀρθ. 231. Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ 3 μηνῶν καὶ χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ 100 δραχ. τιμωρεῖται ὁ ἀντιποιούμενος ἄνευ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως δημοσίαν τινα ὑπηρεσίαν, καὶ ἰδίως τὰ ἔργα κολλυβιστοῦ, ἐμπορομεσίτου, ἰατροῦ, χειρούργου, μαίας, κλητῆρος δικαστηρίου, ἢ ἄλλου δημοσίου ὑπηρέτου· ὡσαύτως καὶ ὁ ἐπεκτείνων τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὅθεν ἀναφερόμενος ὁ τοιοῦτος εἰς τὸ Ἰατροσυνέδριον μὲ σημείωσιν τοῦ ὀνόματός του, τ
ωείας καὶ τοῦ γένους του, καὶ ἐπισυνάπτων τὰ ἀναγκαῖα ἀποδεικτικὰ τῆς σπουδῆς καὶ πρ
ως, θέλει ζητεῖ τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ ἐξετασθῇ.

Ἐὰν εὑρεθῶσι παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἀποχρῶντα τὰ ἀποδεικτικὰ καὶ δὲν ὑπάρχωσι
ταγμοὶ ὡς πρὸς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἀναφερομένου, ἑτοιμάζονται μυστικώτατα τὰ προβλη
μένα ἔγγραφα ζητήματα, προσδιορίζεται ἔπειτα ἡ ἡμέρα τῆς ἐξετάσεως καὶ προσκαλεῖτα
εταστοῦ.

Ἡ δὲ ἐγγράφου ἐξέτασις θέλει γένεσθαι, ἐπιστατοῦντος ἐναλλὰξ ἑνὸς τῶν συνέδρων,
παρόντος πάντοτε τοῦ γραμματέως τοῦ Ἰατροσυνεδρίου· προβάλλεται δὲ εἰς τὸν ἐξεταζόμεν
άντοτε ἓν μόνον ζήτημα, καὶ ἀφοῦ παραδοθῇ ἡ ἀπάντησις εἰς ἐκεῖνο, δίδεται τὸ ἑπόμεν
Ἀφοῦ γένῃ ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ ἔγγραφα ζητήματα, ὁ πρόεδρος προσδιορίζει τὴν ἡμέραν
ραν τῆς προφορικῆς καὶ πρακτικῆς ἐξετάσεως, ἥτις γίνεται παρόντων ὅλων τῶν συνέδρω

Ἡ κατὰ ὅρους ἢ ἀπόλυτος παραδοχὴ ἢ ἀποδοκιμασία κρίνεται κατὰ πλειονοψηφίαν, ἡ
πόφασις δηλοποιεῖται ἐγγράφως εἰς τὸν ἐξετασθέντα παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

Ἡ ἀπόφασις θέλει ὑπογράφεσθαι παρὰ τοῦ προέδρου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἰατροσυνεδρί
ροσυπογράφεσθαι ὑπὸ τοῦ γραμματέως καὶ σφραγίζεσθαι· τὸ δὲ πρωτότυπον θέλει φυλάτ
θαι καταχωρούμενον εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἰατροσυνεδρίου.

Θέλουν ἐκδοθῇ ἐν καιρῷ ἀκριβέστεροι ὁρισμοὶ περὶ τοῦ εἴδους τῶν ἀπαιτουμένων ἀπο
τικῶν, τοῦ τρόπου καὶ τῆς διαρκείας τῶν ἐξετάσεων, τῆς ποιότητος καὶ ἐκτάσεως τῶν ζη
άτων (1), καὶ τέλος περὶ τῶν πληρωτέων δικαιωμάτων. (2).

λύσης εἰς αὐτὸν δημοσίας ὑπηρεσίας ὑπὲρ τὰ ὅρια τῆς ἐξουσίας του, εἰς ἔργα τὰ ὁποῖα
ῖναι ἀπηγορευμένα. Π. Ν. 232. 301. 532.

Ἀρι0. 533. Ὅστις μετέρχεται ἐπιτήδευμα, εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖται ἄ
τῆς ἀρχῆς, χωρὶς νὰ λάβῃ ταύτην· ὅστις εἰς τὴν ἐνεργειαν ἐπιτηδεύματός τινος, τὸ ὁπ
ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται, ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῶν δικαιωμάτων του ὑπὲρ τὴν ὁποίαν
διπλώματος Ἑλαδὸς εἴδειαν, ἢ ὑπὲρ τὸν κανονισμὸν τοῦ ἐπιτηδεύματος, ἢ ἄλλως ἐναντίον
τῆς ἀπαγορεύσεως καταδικάζεται εἰς πρόστιμον 50—100 δραχ. ἢ εἰς κράτησιν τὸ πολὺ 2
δομάδων παρεκτὸς τῶν ἰδιαιτέρων ὁρισμῶν αἵτινες διαγράφονται ῥητῶς εἰς μερικὰ προν
ἐπιτηδεύματος. Εἰς περιπτωσιν ἀσυγχωρήτου ἀντιποιήσεως ἐπιτηδεύματος, τὰ ἐργαλεῖα,
σκεύη, καὶ ὕλαι, καὶ αἱ πραγματεῖται τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευσαν εἰς τὸ πταῖσμα, ἀφαιροῦνται
ἐκποιοῦνται δι' ἐξόδων καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ πταίστου. Π. Ν. 231. Ἐ. 47. 48.

(1) Ὅρα ἐν τῷ περὶ ἐξασκήσεως τῶν ἰατρικῶν ἐπαγγελμάτων Κεφ.

(2) Β. Δ. Περὶ μισθοδοσίας τῶν μελῶν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

ΟΘΩΝ κτλ.

1. Θέλουν λαμβάνει τὰ ἀκόλουθα δικαιώματα οἱ κατὰ τὰ ἄρθρα 4 καὶ 5 τοῦ ἀπὸ 1
Μαΐου 1834 Δ. ἐξετάζοντες Ἰατροσυνέδροι τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐπαγγέλλωνται ἐντὸς
Ἑλλάδος τὴν ἰατρικήν, τὴν χειρουργίαν, ὀδοντικήν, κτηνιατρικήν, φαρμακοποιίαν καὶ μ
τικήν.

2. Διὰ μὲν τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἐξέτασιν τοῦ ἰατροῦ, ὅπου ὀφείλουσι νὰ πα
ρίσκωνται ὅλοι οἱ εἰδήμονες τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν ἰατροσυνέδροι, θέλουσι δίδεσθαι 10 δ
εἰς τὸν πρόεδρον, 25 δραχ. εἰς τοὺς συνέδρους, 10 δραχ. εἰς τὸν γραμματέα ἑνταυτῷ καὶ
λος τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἐπὶ τὸν ὁποῖον ἀνετέθη ἡ φροντὶς τῆς προετοιμασίας καὶ ἐκδό
τῶν διπλωμάτων καὶ ἄλλων ἐγγράφων.

3. Διὰ τὴν ἐξέτασιν χειρούργου, ὅπου παρευρίσκεται χρεωστικῶς ὁ πρόεδρος, ὁ γραμ
τεὺς καὶ ὅλοι σύνεδροι ἰατροχειρουργοι, δίδονται 5 δραχ. εἰς τὸν πρόεδρον, 10 δραχ. εἰς
συνέδρους, 5 δραχ. εἰς τὸν γραμματέα.

(Τὰ διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ὁριζόμενα δικαιώματα ἐξετάσεως χειρούργου ἴσχυον μόνο
χρι τῆς συστάσεως τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου, καὶ ἐφ' ὅσον ἐξητάζοντο ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνε

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

6. Ὅσα εἰς ἰατροδικαστικὰς περιπτώσεις ἀποστέλλονται παρὰ τῶν δικαστηρίων εἰς τὸ Ἰατροσυνέδριον, ἐπὶ ἰατρικῇ διασαφήσει, πρέπει νὰ ἐπεξεργάζωνται ὅσον τάχιστα, πρὸ πάντων δὲ εἰς ἐγκληματικὰς περιπτώσεις.

Διό, ἅμα ἐμφανισθῇ ἡ κοινοποιουμένη πρᾶξις, ἢ θέλει ἐπεξεργάζεσθαι αὐτὴν ὁ πρόεδρος αὐτός, ἢ θέλει ἐπιφορτίζει ὅντινα ἐκ τῶν συνέδρων κρίνει εἰς τοῦτο καταλληλότερον.

Ὅταν χρειάζωνται πρὸς ἔρευναν τῆς ἀληθείας διασαφήσεις ἢ ἐξετάσεις, θέλει ζητεῖ καὶ ἐνεργεῖ αὐτὰς τὸ Ἰατροσυνέδριον.

Ἅμα τελειώσῃ τὸ ἔργον του ὁ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἐνασχολούμενος σύνεδρος, θέλει ἀναφέρει ἐγγράφως εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ προέδρου συγκαλουμένην συνεδρίασιν, ἐκθέτων συντόμως τὸ προκείμενον, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν πράξεων, καὶ ἀναγινωσκομένων συγχρόνως τῶν σημαντικωτέρων. Ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀκολουθεῖ αἰτιολογημένη ἡ γνώμη τοῦ ἀναφέροντος.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐκθέσεως ἄρχεται ὁ πρόεδρος τῆς συσκέψεως, ἐρωτᾷ κατὰ σειρὰν τὰς γνώμας καὶ συλλέγει τὰς ψήφους.

Εἰς τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου διαγράφεται ῥητῶς καὶ σαφῶς ἡ ἐκ πλειονοψηφίας γνώμη μετὰ τῶν αἰτιολογιῶν· ἡ δὲ γνώμη τῆς μειοψηφίας ἐπισυνάπτεται μετὰ τῶν αἰτιολογιῶν, ὅταν ἔγειναν σημαντικαὶ ἐνστάσεις ὑφ' ἑνὸς ἢ πλειόνων συνέδρων.

Ἡ γνωμοδότησις αὐτὴ ὑπογραφομένη μὲν ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τῶν συνέδρων, προσυπογραφομένη ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἐπιστρέφεται μετὰ τῶν πράξεων πρὸς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον.

Περὶ τῶν συσκέψεων κρατεῖ ὁ γραμματεὺς τοῦ Ἰατροσυνεδρίου πρωτόκολλον, ἐναποτιθέμενον εἰς τὰ ἀρχεῖα μὲ τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἀναφέροντος καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

7. Ὁσάκις ἡ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεία κρίνει ἀναγκαῖον ἢ ὠφέλιμον νὰ συσκεφθῇ τὸ Ἰατροσυνέδριον περὶ σημαντικῶν ἀντικειμένων τῆς ἰατρικῆς, συγκαλεῖ ὁ πρόεδρος ἐκ τῶν συνέδρων τους ἰατρούς ἢ φαρμακεῖς εἰς μίαν ἢ πολλὰς συνεδριάσεις, προσκαλεῖ τὸν προσδιορισθέντα νὰ ἐκθέσῃ ἢ ἐκθέτει αὐτὸς τὸ προκείμενον, συνομιλεῖ ἔπειτα μὲ τοὺς συνέδρους περὶ τῆς γνώμης των καὶ ἐκφράζει εἰς τὸ τέλος τῆς συσκέψεως τὴν «πόφασιν τῆς πλειοψηφίας· ὁ γραμματεὺς κρατεῖ καὶ περὶ τούτων σύντομον πρωτόκολλον, διαλαμβάνων καὶ τας γνώμας τῆς μειοψηφίας, καὶ ὑπογραφόμενον ὑπὸ τῶν παρόντων. Τὸ πρωτότυπον θέλει ἐναποτιθεσθαι εἰς τα ἀρχεῖα.

8. Τὸ Ἰατροσυνέδριον ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείαν, καὶ πράττει κατὰ πάντα ὡς σύλλογος.

Οἱ φαρμακεῖς μεταξὺ τῶν συνέδρων θέλουν μετέχει τῶν συσκέψεων μόνον καθ' ὅσον τὸ συζητούμενον ὑπάγεται εἰς τὴν φαρμακείαν.

9. Οἱ σύνεδροι τοῦ Ἰατροσυνεδρίου λαμβάνουσι τὸν μισθὸν των ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως, προσδιοριζομένου κατ' ἔτος ἐπὶ τῇ προτάσει τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας ἀναλόγως τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπηρεσίας. (1).

εἴτε οἱ μετερχόμενοι ἐμπειρικῶς τὴν χειρουργικὴν ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ, εἴτε οἱ διδαχθέντες ἐκ τούτων τὴν χειρουργικὴν ἐν τῷ προσωρινῶς συσταθέντι χειρουργικῷ σχολείῳ.)

4. Διὰ τὴν ἐξέτασιν φαρμακοποιοῦ εἰς τὴν ὁποίαν συνέρχονται ὁ πρόεδρος, ὁ γραμματεὺς καὶ δύο φαρμακολογίας ἔμπειροι σύνεδροι, λαμάνουσι 10 δραχ. ὁ πρόεδρος, 20 δραχ. οἱ σύνεδροι, 10 δραχμ. ὁ γραμματεύς.

5. Διὰ τὴν ἐξέτασιν μαίας εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ παρευρίσκωνται ὁ πρόεδρος, ὁ γραμματεὺς καὶ δύο μέλη, θέλουσι δίδεσθαι 5 εἰς τὸν πρόεδρον, 10 δραχ. εἰς τα δύο μέλη, 5 δραχ. εἰς τὸν γραμματέα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Ἰανουαρίου 1835.

(1) Τὰ μέλη τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐλάμβανον ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ὡς τακτικὴν μισθοδοσίαν δραχ. 500 ἐτησίως ἕκαστον, ὁριζομένην διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους, ὡς δη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

10. Τὰ μέλη τοῦ Ἰατροσυνεδρίου θέλουν ὁμόσει τὸν τῆς ὑπηρεσίας ὅρκον ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 13 Μαΐου 1834.

Πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ὑπάρχοντος τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ κενοῦ ἐκ τῆς ἐλλείψεως Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἰδίᾳ ἰατρικῆς σχολῆς ἀφ' ἑνός, καὶ πρὸς περιστολὴν ἀφ' ἑτέρου ὅσον οἷόν τε τοῦ ἐμπειρισμοῦ καὶ τῆς ἀγυρτείας συνεστήθη προσωρινὸν θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν σχολεῖον χειρουργίας, φαρμακοποιΐας καὶ μαιευτικῆς διὰ τοῦ ἑξῆς διατάγματος.

Β. Δ. Περὶ συστάσεως θεωρητικοῦ πρακτικοῦ καταστήματος περὶ χειρουργίας, φαρμακοποιΐας καὶ μαιευτικῆς.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας, καὶ ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἕνεκα διαφόρων αἰτιῶν δὲν δύναται νὰ συστηθῇ ὑψηλῶν ἐπιστημῶν σχολεῖον, ἀπεφασίσαμεν νὰ ῥίψωμεν τὰ θεμέλια, ἐνταῦθα εἰς Ἀθήνας, θεωρητικοῦ πρακτικοῦ διδασκαλικοῦ καταστήματος διὰ τὴν χειρουργίαν, φαρμακοποιΐαν καὶ μαιευτικήν, εἰς τὸ ὁποῖον θέλουσι διδάσκεσθαι ἀμισθὶ τόσον οἱ ἤδη ἐμπειρικῶς μετερχόμενοι αὐτὰς τὰς ἐπιστήμας, καθὼς καὶ οἱ μέλλοντες εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ἐπαγγέλλωνται αὐτάς.

Εἰς τὴν πραγματείαν τῶν μαθημάτων τοῦ σχολείου τούτου θέλουσι διδάσκεσθαι θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς ἡ ἀνατομία καὶ φυσιολογία, ἡ παθολογία καὶ θεραπευτική, ἡ χειρουργία, χημεία, φαρμακοποιία καὶ μαιευτική. Ὅθεν τὸ διδασκαλικὸν τοῦτο κατάστημα θέλει συνδεθῇ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοπουμένου μὲ τὸ ἤδη ὑπάρχον στρατιωτικὸν (militaire lazaret) καὶ μὲ τὸ συστηθησόμενον ἀστυκὸν νοσοκομεῖον, καθὼς καὶ μὲ τὸ ἐγερθησόμενον μαιευτικὸν κατάστημα. Μετὰ ταῦτα θέλουσι γνωστοποιηθῇ τὰ περαιτέρω περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπισκέψεως, ἔτι δὲ περὶ τῆς διαρκείας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς διευθετήσεως τοῦ διδασκαλικοῦ καταστήματος τούτου.

λοῦται ἐν τῇ ἀναφορᾷ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας, τῇ συνοδευούσῃ τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ἔτους 1836, περὶ τῶν ἐξόδων τῶν ἐτῶν 1833, 34 καὶ 35. Τῷ 1843 διὰ Β. Δ. ἀπὸ 29 Μαΐου λόγῳ οἰκονομίας κατηργήθη ἡ μισθοδοσία αὐτὴ· τῷ δὲ 1849 ἤρξατο ἐκ νέου ὁριζομένη ἐτησίως διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ μέχρι τοῦ 1856, ὅτε διὰ τοῦ ἑπομένου νόμου ἐκανονίσθη ὁριστικῶς.

Ν. ΤΝΑ'. Περὶ προσδιορισμοῦ ἐτησίας ἀντιμισθίας εἰς τὰ μέλη τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Προσδιορίζεται ἐτησία ἀντιμισθία εἰς τὰ μέλη τοῦ Ἰατροσυνεδρίου εἰς ἕκαστον μὲν ἰατρὸν δραχ. 600, εἰς ἕκαστον δὲ φαρμακοποιὸν δραχ. 300. (α)

Ἐκτὸς τούτων θέλουν διανέμει μεταξύ των οἱ τὸ συνέδριον συνιστῶντες τὰ διὰ τὰς ἐξετάσεις προσδιορισθησόμενα ὕστερον δικαιώματα. (β)

(α) Διὰ τοῦ ΨΚΣΤ'. καὶ ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου 1878 Νόμου ἡ ἀντιμισθία καὶ τῶν φαρμακοποιῶν μελῶν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ὡρίσθη, ὡς καὶ ἡ τῶν ἰατρῶν, εἰς δραχ. 600 ἐτησίως.

(β) Ὅρα Σελ. 15 ἐν ὑποσημειώσει Δ. κανονίζον τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐξετάσεων, ὡς καὶ παρακατιὸν τὸ ἄρθρ. 24 τοῦ ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1858 Β. Δ. περὶ τῶν ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐξετάσεων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

Διορίζομεν δὲ διδασκάλους εἰς αὐτό·

α'. Διὰ τὴν ἀνατομίαν καὶ φυσιολογίαν τὸν κύριον Μαυροκορδάτον, μέλος τοῦ Ἰατροσυνεδρίου. β'. Διὰ τὴν παθολογίαν καὶ θεραπευτικὴν τὸν κύριον Ἡπίτην, μέλος τοῦ Ἰατροσυνεδρίου. γ'. Διὰ τὴν χειρουργίαν τὸν ἐπὶ τῶν ἐπιτελῶν κύριον Τράϊπερ. δ'. Διὰ τὴν χημείαν καὶ φαρμακοποιΐαν τὸν κύριον Λάνδερερ, βασιλικὸν φαρμακοποιὸν καὶ μέλος τοῦ Ἰατροσυνεδρίου. ε'. Διὰ τὴν μαιευτικὴν τὸν κύριον Κωστῆν, νομοϊατρόν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Μαΐου 1835.

Τοιαῦτα τὰ πρῶτα περὶ τὴν ἰατρικὴν νομοθετήματα γενικὸν ἔχοντα προορισμόν, τὰ δὲ λοιπὰ εἴτε συγχρόνως εἴτε εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον νομοθετηθέντα ἔχουσιν ὡς ἐξῆς καθ' ὕλην καὶ κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.

Β'. ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΕΚΜΑΘΗΣΙΝ ΤΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ.

α'. ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ.

Ἅμα τῇ ἐγκαθιδρύσει τῆς βασιλείας ἐν Ἑλλάδι ἐκ τῶν πρωτίστων αὐτῆς μελημάτων ὑπῆρξεν ὁ διοργανισμὸς τῆς παιδείας ἐν γένει εἰς τὸ νεοσύστατον κράτος, πρὸς τοῦτο διὰ τοῦ ἑπομένου διατάγματος συνεστήθη ἰδία ἐπιτροπὴ ὅπως μελετήσῃ τὸ ζήτημα ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις καὶ ὑποβάλλῃ τὴν περὶ τούτου γνώμην αὐτῆς.

Β. Δ. Περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς πρὸς βελτίωσιν τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἀπεφασίσαμεν νὰ συστήσωμεν μίαν ἐπιτροπήν, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀληθῆ στάσιν τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως, καὶ διὰ νὰ λάβωμεν παρ' αὐτῆς προτάσεις περὶ τῶν καταλληλοτέρων μέσων πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς, καὶ ὀνομαστὶ πρὸς σχηματισμὸν σχολείων τοῦ λαοῦ, Ἑλληνικῶν σχολείων, Γυμνασίων, καὶ ἑνὸς Πανεπιστημίου, καὶ ἔκθεσιν περιεκτικὴν περὶ τοῦ σημαντικοῦ τούτου διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος ἀντικειμένου.

Ὡς μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὀνομάζομεν τοὺς κυρίους Κωνσταντῖνον Δ. Σχινᾶν, Ἀναστ. Πολυζωΐδην, Ι. Κοκκώνην, Ἀλέξ. Σοῦτσον, Ι. Βενθύλον, Δοκτρ Φράντς.

Τὴν προεδρείαν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης θέλει ἔχει ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας, ἐν ἀπουσίᾳ δὲ αὐτοῦ ὁ κύριος Κ. Σχινᾶς.

Ὅλα τὰ μέλη θέλουν εἰδοποιηθῆ ἄνευ ἀναβολῆς περὶ τοῦ διορισμοῦ των, καὶ θέλουν προσκληθῆ τὸ ταχύτερον νὰ συναχθῶσιν εἰς Ναύπλιον διὰ ν' ἀρχίσωσι τὰς σκέψεις των.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 22 Μαρτίου 1833.

Β. Δ. Περὶ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις συστηθησομένου Πανεπιστημίου.

ΟΘΩΝ κτλ.

α'. Περὶ συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου.

1. Θέλει συστηθῆ δι' ὅλον τὸ κράτος Πανεπιστήμιον εἰς Ἀθήνας περιλαμβάνον ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἀνωτάτης ἐπιστημονικῆς ἐκπαιδεύσεως. Πρὸς μνήμην δὲ τοῦ συστήσαντος αὐτὸ θέλει φέρει τὴν ἐπωνυμίαν « Πανεπιστήμιον τοῦ Ὄθωνος. » (1)

(1) Διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 44 θεσπίσματος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς 10 Βρίου 1862 τὸ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ὀθωνείων Πανεπιστήμιον μετωνομάσθη Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Ἅπαντα τοῦ Πανεπιστημίου τὰ ἀναλώματα θέλουσι δίδεσθαι ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον, καθόσον δὲν λαμβάνονται ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν προικοδότησιν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐωσοῦ δὲ νὰ ἐξαρκέσωσι τὰ μέσα ταῦτα, θέλουν γίνεσθαι αἱ ἀναγκαῖαι προκαταβολαὶ ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Β'. Περὶ διδασκαλίας.

3. Τὸ Πανεπιστήμιον σύγκειται πρὸς τὸ παρὸν ἀπὸ 4 σχολάς· 1. Τὴν τῆς θεολογίας. — 2. Τὴν τῶν νομικῶν ἐπιστημῶν. — 3. Τὴν τῆς ἰατρικῆς. — 4. Τὴν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἄλλης ἐγκυκλίου παιδείας.

Περὶ δὲ τοῦ ἂν εἶναι καταλληλότερον ἢ ὄχι, ἀντὶ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, νὰ τεθῶσι δύο ἄλλαι, ἢ νὰ διαιρεθῇ αὕτη εἰς τμήματα, ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν της περισσεύσῃ, τοῦτο, ὡς καὶ ἡ ὁρίλωσις τῶν εἰς ἑκάστην σχολὴν ἀνηκόντων κλάδων, ἀπόκειται εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ὁριστικῶν διατυπώσεων τοῦ Πανεπιστημίου, αἱ ὁποῖαι ἐκδοθήσονται παρ' Ἡμῶν ἑπομένως, καὶ πρὸς σύνταξιν τῶν ὁποίων θέλομεν συστήσει μετ' οὐ πολὺ ἰδιαιτέραν ἐπιτροπήν. (1)

4. Ἑκάστη σχολὴ ἔχει ὡρισμένον ἀριθμὸν καθεδρῶν καὶ σχηματίζει καθ' ἑαυτὴν ἀνεξάρτητον σύλλογον λογίων ὡς πρὸς τὰ ἐπιστημονικά, ἀδιαίρετον ὅμως ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ μένοντα εἰς διηνεκῆ ὀργανικὸν μετ' αὐτοῦ σύνδεσμον. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ἑκάστης σχολῆς, ὡς καὶ ὁ τῶν πρωτίστων καθεδρῶν αὐτῆς, θέλει προσδιορισθῇ εἰς τὰς κανονικὰς αὐτῆς διατάξεις· ἐξαιρουμένης δὲ τῆς πρώτης ταύτης ἐποχῆς, τοῦ λοιποῦ μόνον οἱ τακτικοὶ καθηγηταὶ θέλουσιν εἶσθαι μέλη τῶν σχολῶν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων θέλουσι δοθῇ εἰς τὰς σχολὰς καὶ ὅσοι ἤθελον φανῇ ἀναγκαῖοι ἔκτακτοι καθηγηταὶ καὶ οἱ ἀνήκοντες διδάσκαλοι, ἰδίως διὰ τὰς ἀναγκαίας καθομιλουμένας γλώσσας, δι' ὡραίας τέχνας, καὶ διὰ πρακτικὰ ἀναγκαῖα ἀντικείμενα σπουδῆς, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Θέλουσι δὲ συσταθῇ καὶ καθέδραι διὰ τὰς ἀνωτέρας στρατιωτικὰς ἐπιστήμας.

5. Ἡ σειρὰ τῶν διαφόρων μαθημάτων εἰς ἑκάστην σχολὴν εἶναι τριετής, συμφώνως μὲ τὸ κατωτέρω ἄρθρ. 17, ἡ δὲ διδασκαλία θέλει εἶσθαι ἀκροαματικὴ μετὰ διαλογικῶν γυμνασμάτων, γινομένη συνήθως εἰς τὴν καθομιλουμένην Ἑλληνικήν, καὶ ἐλεύθερον μένει εἰς ἕκαστον καθηγητὴν νὰ κανονίζῃ τὰ κατ' αὐτὴν ὡς πρὸς τὸ ἴδιον μάθημα.

Γ'. Περὶ τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων.

6. Οἱ καθηγηταὶ θέλουν διορίζεσθαι ἀμέσως παρ' Ἡμῶν κατὰ πρότασιν τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας. Μετὰ δὲ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου, θέλουν συντελέσει τὸ Πανεπιστήμιον καὶ αἱ σχολαὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς των (ἤτις θέλει προσδιορισθῇ ἐντοσούτῳ ἀκριβέστερον) διὰ νὰ ἀναπληρωθῶσιν αἱ χηρεύουσαι καθέδραι. (2)

---

(1) Ὁριστικοὶ τοιοῦτοι κανονισμοὶ δὲν ἐξεδόθησαν, ὡρίσθη ὅμως ἀκολούθως τῷ 1841 τὸ φαρμακευτικὸν σχολεῖον ὡς τμῆμα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, περὶ οὗ παρακατιὸν ὁ λόγος.

(2) **Β. Δ. Περὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν σχολῶν εἰς τὸν διορισμὸν τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ δ'. ἐδάφιον τοῦ 6 ἄρθρου τοῦ ἰσχύοντος κανονισμοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, καθ' ὃ ἔμενε νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβέστερον ἡ μετὰ 5 ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεώς του (1837) συμμετοχὴ αὐτοῦ καὶ τῶν ἁρμοδίων σχολῶν εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν χηρευουσῶν ἑδρῶν αὐτῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάσσομεν τάδε· 1. Χηρευούσης ὁποιασδήποτε καθέδρας τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀναγκαίας θεωρουμένης παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς πληρώσεως αὐτῆς, ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς προσκαλεῖ διὰ τῆς Πρυτανείας τὴν οἰκείαν σχολήν, ἵνα δι' αἰτιολογημένης ἐκθέσεως, ἐν ᾗ θέλουν λαμβάνεσθαι κατὰ πρῶτον λόγον ὑπ' ὄψιν τὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα τοῦ ὑποψηφίου ἐν τῷ κλάδῳ τῆς ἐπιστήμης, ὃν πρόκειται νὰ διδάξῃ, προτείνῃ ὃν ἂν ἤθελε κρίνει ἱκανὸν νὰ πληρώσῃ τὴν τακτικοῦ, ἐκτάκτου ἢ ἐπιτίμου καθηγητοῦ χρῄζουσαν θέσιν. Ἂν ὁ εἰ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

7. Οἱ καθηγηταὶ χρεωστοῦν νὰ ἐπιτηροῦν, ἐντὸς τῆς ἰδίας παραδόσεως ἕκαστος τὴν διαγωγὴν τῶν μαθητευομένων, νὰ ὁδηγοῦν αὐτοὺς διὰ λόγου καὶ παραδείγματος καὶ νὰ προσφέρωνται πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς ἀνθρώπους ἀνεπτυγμένων ἤδη λογικῶν δυνάμεων· ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συμβουλεύωσι καὶ προσκαλῶσιν εἰς εὐταξίαν, προσέτι δὲ νὰ μακρύνωσι στιγμιαίως τοῦ θαλάμου τῆς παραδόσεως τοὺς ἀτακτοῦντας μαθητευομένους. Διὰ σημαντικωτέρας παρεκτροπάς, ἀπαιτούσας ποινὰς βαρυτέρας, ἀναφέρονται πρὸς τὸν Πρύτανιν.

ρημένος Ὑπουργὸς ἐγκρίνῃ τὴν πρότασιν, προτείνει Ἡμῖν τὸν διορισμόν, ἄλλως προσκαλεῖ τὴν σχολὴν νὰ ὑποβάλλῃ νέαν πρότασιν· ἂν δὲ καὶ ταύτην μὴ ἀποδέξηται, ἢ ἂν ἡ σχολὴ ἐντὸς 3 ἑβδομάδων κατὰ τὴν πρώτην, ἢ ἐν τῇ ἐνδεχομένῃ δευτέρᾳ προσκλήσει ἐντὸς 2 ἑβδομάδων, δὲν ὑποβάλλει πρότασιν, καθίσταται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου διαγωνισμὸς δημόσιος τοῦ ὁποίου τὰ καθέκαστα ὁρίζονται δι' εἰδικοῦ Β. Δ.

2. Ἂν ἡ Σχολὴ δὶς κατ' ἐπανάληψιν παμψηφεὶ προτείνει τὸν αὐτὸν ὑποψήφιον προτείνεται Ἡμῖν ὁ τοῦτου διορισμός.

3. Εἰς τὸν κατὰ τὰ ἀνωτέρω διαγωνισμὸν δύνανται νὰ λάβωσι μέρος οἱ προαιρούμενοι, κεκτημένοι ὅμως τὰ ἀπαιτούμενα εἰς διορισμὸν καθηγητοῦ κατωτέρω προσόντα.

4. Κριταὶ τοῦ διαγωνισμοῦ τούτου διορίζονται 7, ἐντὸς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς περὶ τούτου προσκλήσεως τοῦ Ὑπουργείου. Ἡ ἐπταμελὴς αὕτη ἐπιτροπή, προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ ἑκάστοτε Πρυτάνεως, συγκροτεῖται παρ' ἑτέρων 6 μελῶν, ὧν τὰ μὲν 3 ἐκλέγονται παρὰ τῆς ἁρμοδίας σχολῆς, τὰ δ' ἕτερα 3 παρὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἂν πρόκειται περὶ καθηγητοῦ τῆς Νομικῆς σχολῆς, ἢ παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἂν πρόκειται περὶ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, ἢ παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἂν πρόκειται περὶ καθηγητοῦ τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς, ἢ παρὰ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου (ἄχρι συστάσεως Ἀκαδημίας), ἂν πρόκειται περὶ καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς. — Οὐδέποτε διορίζεται κριτὴς τοῦ διαγωνισμοῦ / ἐξαιρουμένου τοῦ ἑκάστοτε Πρυτάνεως) μέλος τῶν σωματείων τῶν κατὰ τὰ εἰρημένα προσκαλουμένων ἵνα διορίσωσι τοὺς 6 τοῦ διαγωνισμοῦ κριτάς. Οὗτοι ἐκλέγονται μεταξὺ τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκούντων καὶ διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτῶν ἔργων καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν ἱκανότητα καὶ φήμην διακεκριμένων ἐκπληρώσαντες δὲ τὸ εἰς ὃ κληθήσονται ἔργον λαμβάνουσιν ἀποζημίωσιν 100 δραχ. ἕκαστος.

5. Ὁ ἐν τῷ διαγωνισμῷ νικητὴς προτείνεται Ἡμῖν ὡς διοριστέος καθηγητής. — Ἐν ἰσότητι νικητῶν προτιμᾶται ἐξ αὐτῶν ὁ τυχὸν διδάξας ὑπὲρ τὸ ἓν ἔτος ὡς ὑφηγητὴς μάθημα τῆς ἕδρας ἧτις πρόκειται νὰ συμπληρωθῇ.

6. Ἂν ὁ διαγωνισμὸς ματαιωθῇ δι' ἔλλειψιν ἀπαρτίας τῆς ἐπιτροπείας δὶς, προτείνεται Ἡμῖν ὡς διοριστέος καθηγητὴς ὃν ἂν ἤθελεν ἐκλέξει ὁ Ὑπουργός.

7. Ἂν ἐντὸς ἑβδομάδος μετὰ τὴν πρὸς τοῦτο σύγκλησιν τοῦ Ὑπουργείου δὲν διορισθῶσι κατὰ τὰ διατασσόμενα ἐν ἄρθρ. 4 ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον ἁρμοδίων οἱ τοῦ διαγωνισμοῦ κριταί, ἢ ἂν οὗτοι μετὰ ἕνα μῆνα ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ των δὲν συνέλθωσιν ὅπως προβῶσιν εἰς τοῦ διαγωνισμοῦ τὴν ἐνέργειαν, μένει πάλιν ἐλεύθερος ὁ Ὑπουργὸς νὰ προτείνῃ Ἡμῖν, ἂν ἂν ἤθελε κρίνει κατάλληλον πρὸς πλήρωσιν τῆς γηρευούσης καθέδρας. — Ἅπασαι αἱ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις προθεσμίαι δὲν τρέχουσι κατὰ τὰς διακοπάς.

8. Οὐδεὶς προτείνεται οὐδ' εἰς τὸν διαγωνισμὸν γίνεται δεκτός, ἂν μὴ φέρῃ πτυχίον διδάκτορος τῆς ἐπιστήμης ἧς ἕδρα πρόκειται νὰ πληρωθῇ καὶ παρέλθωσι 2 ἔτη ἀπὸ τῆς λήψεως αὐτοῦ. — Ἂν ὁ διδάκτωρ εἶναι ἰατρὸς πρὸς τῷ διπλώματι ἀπαιτεῖται νὰ φέρῃ καὶ ἀπόδειξιν ὅτι ὑπέστη εὐδοκίμως καὶ τὰς πρακτικὰς ἰατρικὰς ἐξετάσεις κατὰ τὰ νόμιμα.

9. Ἂν πρόκειται περὶ καθηγητοῦ ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ ἀρκεῖ νὰ φέρῃ ὁ ὑποψήφιος πτυχίον προλύτου αὐτῆς, ἢ διδακτορικὸν φιλοσοφικῆς σχολῆς μετ' ἀποδείξεως ἀκροάσεως τῶν τῆς Θεολογίας μαθημάτων, ἀλλ' ὁ τελευταῖος οὗτος ὑποβάλλεται πρότερον εἰς Θεολογικὰς ἐξετάσεις ἐν τῇ ὁμωνύμῳ σχολῇ καὶ γίνεται δεκτὸς ὡς ὑποψήφιος, ἂν δόκιμον κηρυχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν· ἐξαιροῦνται τῆς ἀπαιτήσεως ταύτης οἱ νῦν διδάσκοντες ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ ὡς ὑφηγηταί.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

8. Οἱ καθηγηταὶ χρεωστοῦν νὰ παρευρίσκωνται τακτικῶς εἰς τὰς παραδόσεις κατὰ τὰς προσδιωρισμένας ὥρας, νὰ διαμένουν εἰς αὐτὰς ὅσον εἶναι προσδιωρισμένον, καὶ ν' ἀποφεύγουν δι' ἀκριβείας περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὰς μεταξύ των περὶ αὐτοῦ συγκρούσεις· (1)

9. Τὸ προσωπικὸν τῶν διδασκάλων τοῦ Πανεπιστημίου ἐμπεριέχει —1. Καθηγητὰς τακτικούς.—2. Ἐπιτιμίους.—3. Ἐκτάκτους.—4. Καὶ διδάκτορας τῶν ἰδιαιτέρων παραδόσεων τῆς ἐπαναλήψεως τῶν μαθημάτων καὶ τῶν γλωσσῶν. Ὅλοι οἱ διδάσκαλοι τοῦ Πανεπιστημίου λαμ-

---

10. Εἰς τὴν ἕδραν τῆς φαρμακευτικῆς χημείας καὶ συνταγολογίας ὁ προτεινόμενος ἢ διαγωνιζόμενος ὀφείλει νὰ φέρῃ πλὴν τοῦ διπλώματος ἁρμοδίας σχολῆς καὶ ἄδειαν φαρμακοποιοῦ.

11. Σχολάζουσα ἕδρα δύναται ν' ἀνατεθῇ προσωρινῶς παρὰ τῆς σχολῆς τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως εἴς τινα τῶν ἄλλων καθηγητῶν, ἄχρις οὗ διορισθῇ κατὰ τὸ Δ. ὁ εἰρημένος καθηγητής.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Ἀπριλίου 1882.

(1) Ἀρ. 3462. **Υ. Δ. Περὶ τοῦ πότε ἀπαιτεῖται ἄδεια ἀπουσίας εἰς τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ πότε οὔ.**

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. πρὸς τὸν Πρύτανιν ταῦ Ἐθν. Πανεπ.

Ἀπαντῶντες εἰς τὴν ὑπ' ἀρθ. 294 ὑμετέραν ἀναφοράν, παρατηροῦμεν ὑμῖν ὅτι, ἵνα ἀπουσιάσῃ καθηγητής τις πρὸ τοῦ πέρατος τῶν μαθημάτων δὲν ἀρκεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ ἁπλῶς περὶ τούτου τὸ Ὑπουργεῖον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ζητήσῃ τακτικὴν ἀπουσίας ἄδειαν παρ' αὐτοῦ. Τοῦτο κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Μαΐου 1867.

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Β. Δ. Περὶ ἀπουσίας τῶν καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τάδε·

Ἐπειδὴ διὰ τῶν ἄρθρων 8, 28 καὶ 30 τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ὁρίζονται τὰ περὶ τῆς ἀπουσίας τῶν καθηγητῶν ἐν ταῖς οἰκείαις παραδόσεσιν, καὶ ἡ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καταγγελία πάσης παρεκτροπῆς καὶ ἀμελείας αὐτῶν εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τὸν Πρύτανιν, ἔχοντα τὴν ἄμεσον διεύθυνσιν καὶ ἀστυνομίαν τοῦ εἰρημένου καταστήματος, ἀρίνεται ὅπως καὶ πρότερον εἰς αὐτὸν ὁ τρόπος τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἀπουσιῶν τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητῶν, καὶ ἡ τούτου γνωστοποίησις εἰς τὸ εἰρημένον Ὑπουργεῖον, ἀνακαλουμένων τῶν ἄλλως περὶ τούτου ὁριζομένων ἐν τῷ Ἡμετέρῳ Δ. τῆς 15 Ἰουλίου 1867.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Φεβρουαρίου 1868.

Ἀρ. 3334. Υ. Δ. Περὶ αἰτήσεως ἀδειῶν ἀπουσίας ἐκ μέρους τῶν καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πρὸς τὸν Πρύτανιν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστ.

Προσκαλεῖσθε, κ. Πρύτανι, νὰ γνωστοποιήσητε τοῖς κκ. καθηγηταῖς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ὅτι ὀφείλουσι κατὰ τὰς ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 1957, 9 Ἰουνίου 1855, τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου ἐνδιαλαμβανομένας αἰτήσεις ἀδειῶν ἀπουσίας διὰ τὰ ἐξωτερικὸν κατὰ τὰς διακοπάς, καὶ τὰς ἐν ἄλλῃ τοῦ ἔτους ὥρᾳ ὁμοίας, καὶ δι' οἱονδήποτε μέρος, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην αἴτησιν των πρὸς ὑμᾶς (ἡμᾶς) νὰ ὑποβάλλωσι δι' ὑμῶν. Ὑμεῖς δὲ διαβιβάζοντες ταύτας νὰ τὰς συνοδεύητε μὲ ὅς ἠθέλατε νομίσει ἀναγκαίας πληροφορίας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Μαΐου 1868.

Α. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δάνουσιν ἀπὸ τοὺς μαθητευομένους τὰ χάριν τῆς παραδόσεώς των πληρονόμενα δίδακτρα (1), οἱ δὲ τακτικοὶ καὶ ἔκτακτοι καθηγηταὶ καὶ οἱ διδάκτορες τῆς ἐπαναλήψεως τῶν μαθημάτων καὶ τῶν γλωσσῶν λαμβάνουσιν ἐκτὸς τούτου καὶ ἀνάλογον μισθὸν ἢ ἀντιμισθίαν (2). Εἰς τοὺς καθηγητάς τοὺς τακτικοὺς καὶ τοὺς ἐπιτιμίους δίδομεν τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβούλου, εἰς δὲ τοὺς ἐκτάκτους τὸν τοῦ ὑπουργικοῦ παρέδρου. Καθηγητὰς ἐπιτιμίους θέλομεν διορίσει ἄνδρας διαπρέποντας κατὰ τὸν νοῦν καὶ παιδείαν, καὶ ἔχοντας τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν προθυμίαν νὰ συντελέσωσι κατὰ μέρος μὲ τὸ Πανεπιστήμιον.

10. Τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ παραδίδωσιν οἱ ἰδιαίτεροι διδάσκαλοι μαθήματα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ θέλει δίδεσθαι ἀπὸ τὰς σχολὰς (ἐπιφυλαττομένης τῆς ἐγκρίσεως ἀπὸ τὴν Γραμματείαν τῆς Δημοσ. Ἐκπαιδ.), εἰς πεπαιδευμένους, ἀποκτήσαντας ἤδη τὸν ἀκαδημαϊκὸν βαθμὸν τοῦ

---

(1) **Β. Δ. Περὶ τῆς μὴ εἰσπράξεως δικαιωμάτων ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου.**

ΟΘΩΝ κτλ.

Κατὰ τὴν ἀπὸ 16/28 Φεβρουαρίου ε. ε. πρότασιν τῆς Ἡμετέρας ἐπὶ τῶν Ἐκκλησ. κτλ. Γραμματείας ἐγκρίνοντες νὰ μὴ εἰσπραχθῶσι τὰ δικαιώματα τοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς μέχρις ἐγκρίσεως τοῦ ὁριστικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ καταστήματος τούτου, ἀνοίγομεν εἰς αὐτὸ πίστωσιν 3600 δραχ. διὰ τὰ ἔξοδα τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ διὰ τὸ ἔτος 1838.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7/19 Μαρτίου 1838.

(2) Οἱ μισθοὶ τῶν καθηγητῶν μέχρι τοῦ 1846 ἐκανονίζοντο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἄρθ. 38 τοῦ ἀκυρωθέντος Β. Δ. περὶ συστάσεως Πανεπιστημίου τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836. Τῷ δὲ 1846 ἐκανονίσθη ἡ μισθοδοσία αὐτῶν διὰ τοῦ ἑξῆς Β. Δ.

Β. Δ. Περὶ προσδιορισμοῦ τῆς μισθοδοσίας τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ παρὰ τῶν βουλῶν ἐψηφισμένα ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. διατάσσομεν τὰ ἑπόμενα·

Οἱ μισθοὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου προσδιορίζονται ὡς ἀκολούθως ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1846 ἔτους.

Τῶν τακτικῶν εἰς	Δραχ.	300
» ἐκτάκτων »	»	200
» ἐπιτιμίων »	»	100.

Ἀνατίθεται κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Βρίου 1846.

Καὶ τῷ 1859 διὰ τοῦ ἑξῆς νόμου·

Ν. ΨΛΣΤ'. Περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἄρθ. 2. . . . .

§ 2. Ἐκπαίδευσις ἐν γένει·

Τῶν τακτικῶν καθηγητῶν	Δραχ.	350
» ἐκτάκτων »	»	250.

4. Ὁ μηνιαῖος μισθὸς τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ δύναται νὰ αὐξηθῇ διὰ Β. Δ. κατὰ δρ. 50 μέχρις 100 μετὰ πενταετῆ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίαν. Οἱ ἤδη συμπληρώσαντες τὴν πενταετίαν τῆς ὡς τακτικῶν καθηγητῶν ὑπηρεσίας των, καθὼς καὶ οἱ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος Ν. συμπληρώσαντες αὐτήν, ὑπάγονται εἰς τὴν ἀνωτέρω περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας διάταξιν.

5. Ὁ γραμματεὺς τοῦ Πανεπιστημίου ἔχει μισθὸν τμηματάρχου α'. τάξεως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Μαΐου 1859.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προλύτου καὶ οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς λοιπῆς των εὐδοκιμήσεως, τῆς ἀκριβέστερον προσδιορισθησομένης, ἀπέδειξαν ἑαυτοὺς ἀξίους τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος, (1). Οἱ ἰδιαίτε-

(1) Ἀριθ. 11022. **Υ. Δ. Περὶ ὑφηγητῶν.**

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Ὀθωνείου Πανεπιστημίου.

Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὁριστικοῦ κανονισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ διαβιβάσωμεν εἰς τὴν Πρυτανείαν τὰς ἀκολούθους ὁδηγίας περὶ τῶν ὅσοι ἐπιθυμοῦσι νὰ λάβωσιν ὡς ὑφηγηταὶ τὴν ἄδειαν τοῦ διδάσκειν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

α'. Ἕκαστος τῶν ζητούντων ν' ἀναγνωρισθῶσιν ὡς ὑφηγηταὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον χρεωστεῖ νὰ διευθύνῃ εἰς τὸν κοσμήτορα τῆς σχολῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει, αἴτησιν περὶ τούτου, δηλοῦσαν ὡρισμένως τὸ μάθημα, τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχει νὰ διδάξῃ, καὶ ἐπισυνάπτῃ εἰς αὐτὴν τὸ διδακτορικόν του δίπλωμα καὶ διατριβὴν ἐπί τινος θέματος ἀναφερομένου εἰς τὴν ἐπιστήμην του.

β'. Ἀφ' οὗ ἡ αἴτησις μετὰ τοῦ διπλώματος καὶ τῆς διατριβῆς γνωστοποιηθῇ ὑπὸ τοῦ κοσμήτορος εἰς τὴν σχολήν, διορίζεται ὑπ' αὐτῆς ἡ ἡμέρα ὅτε ὁ ὑποψήφιος ὑφηγητὴς ὀφείλει διὰ μιᾶς ἀποπειρατηρίου παραδόσεως, γενομένης ἐνώπιον μόνον τῶν καθηγητῶν τῆς ἀνηκούσης σχολῆς καὶ ἀναφερομένης εἰς τὸ ὁποῖον προτίθεται νὰ διδάξῃ μάθημα, νὰ δώσῃ ἔλεγχον τῆς εἰς τὸ διδάσκειν ἱκανότητός του καὶ εὐκολίας, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀποπειρατηρίου παραδόσεως νὰ ὑποστῇ συνδιάλεξίν τινα μετὰ τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς περὶ τῶν ἐν τῇ παραδόσει περιεχομένων.

γ'. Ἐὰν ἐκ τῶν ἀνωτέρω πληροφορηθῇ ἡ σχολὴ περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ διδασκαλικῆς ἱκανότητος τοῦ ἀναφερομένου, διορίζει αὐτὸν διὰ πλειονοψηφίας ὡς ὑφηγητὴν καὶ ἀναφερομένη διὰ τοῦ Πρυτάνεως εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματείαν ζητεῖ ταύτης τὴν ἔγκρισιν.

δ'. Ἡ εἰς τὸν δοκιμασθέντα καὶ ἐγκριθέντα ὑφηγητὴν διδομένη ἄδεια τοῦ διδάσκειν διαρκεῖ δύο μόνον ἔτη, μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων ἂν εὐδοκιμήσῃ ὁ ὑφηγητὴς εἰς τὴν διδασκαλίαν του ἀνανεοῦται ἡ ἄδεια ἐπ' ἀόριστον χρόνον. Ὀφείλει δὲ ὁ ὑφηγητὴς ν' ἀρχίσῃ τῶν παραδόσεών του ἐντὸς ἑξαμηνίας ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀδείας, καὶ δὲν δύναται νὰ παραδώσῃ ἕτερον μάθημα παρὰ τὸ ὡρισμένον ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὴν ἄδειαν, ἐκτὸς ἂν ἦναι ἀνάγκη καὶ προσκληθῇ εἰς τοῦτο παρὰ τῆς σχολῆς. Ὁμοίως δὲν δύναται νὰ διακόψῃ χωρὶς ἀνάγκης προφανοῦς τὰς παραδόσεις ἢ νὰ παρατείνῃ τὸ μάθημά του πλέον τοῦ προσήκοντος χρόνου.

Αἱ διάφοροι σχολαὶ προσκαλοῦνται νὰ τηρήσωσι τὰς ἀνωτέρω ὁδηγίας μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὁριστικοῦ κανονισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 9βρίου 1841.

Ι. ΡΙΖΟΣ.

Ἀριθ. 23023. **Υ. Δ. Περὶ ὑφηγητῶν δοκιμασίας.**

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματ. πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Πανεπιστ.

Ὁ θέλων νὰ διδάξῃ ὡς ὑφηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ὄθωνος πρέπει νὰ φέρῃ δίπλωμα ἀκαδημαϊκὸν προλύτου καὶ νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὸν κοσμήτορα τῆς ἁρμοδίας σχολῆς, αὐτὴ δὲ συνελθοῦσα πλήρης ὀφείλει, α'. Νὰ συζητήσῃ τὴν ἀνάγκην καὶ ὠφέλειαν τοῦ προτεινομένου μαθήματος. β'. Νὰ πληροφορηθῇ τὴν διανοητικήν, ἐπιστημονικὴν καὶ ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ θέλοντος νὰ παραδώσῃ, καθὼς καὶ τὴν περὶ τὸ διδάσκειν ἱκανότητα αὐτοῦ, ὑποβαλλομένου εἰς ἔκθεσιν αὐτοσχεδίου τινὸς μαθήματος ἐκ τῆς ἧς ἐπαγγέλλεται ἐπιστήμης.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 23 8βρίου 1843.

Μ. ΣΧΙΝΑΣ.

Β. Δ. Περὶ ὑφηγητῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθ. 10 τοῦ ἀπὸ 14 Ἀπριλίου 1837 προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ροι διδάσκαλοι, ὡς τοιοῦτοι, δὲν θέλουν ἔχει δικαίωμα προβιβασμοῦ καὶ μισθοδοτήσεως. Ἐὰν ὅμως συνετέλεσαν διά τινα καιρόν, ὠφελήσαντες εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, τότε θέλουν λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψιν ἐν καιρῷ τοῦ διορισμοῦ τῶν καθηγητῶν.

Δ'. Περὶ φοιτητῶν·

11. Ἕκαστος, εἴτε ἰθαγενὴς εἴτε ξένος, δύναται νὰ γίνῃ δεκτὸς ὡς φοιτητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, χρεωστεῖ δὲ πρός τοῦτο νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Πρύτανιν ὑφ' ἑνὸς κτηματίου, ἢ σταθεροῦ κατοίκου τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς τὸν ὁποῖον αἱ ἀρχαὶ τοῦ Πανεπιστημίου θέλουν διευθύνεσθαι, ὁσάκις ἔχουν νὰ πέμψουν εἰς τὸν φοιτητὴν κοινοποιήσεως προσκλήσεις κτλ. Ὁ κτη-

---

Πανεπιστημίου, καθ' ὃ ἔμεινε νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβέστερον ἡ δοκιμασία τῶν ὑφηγητῶν, κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Ὑπουργοῦ διατάττομεν τάδε·

1. Ἵνα γίνῃ τις δεκτὸς ὡς ὑφηγητὴς καὶ διδάσκῃ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ μάθημά τι τῶν ἐν τοῖς τοῦ καθιδρύματος τούτου προγράμμασιν, ἢ ἄλλο οὗ τὴν χρησιμότητα ἤθελεν ἐγκρίνει ἡ οἰκεία σχολή, ἀπαιτεῖται· α'. Νὰ φέρῃ διδάκτορος δίπλωμα τῆς οἰκείας σχολῆς κατὰ τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρω παρατεθέντι ἄρθρῳ τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ Πανεπιστ. ὁριζόμενα. (α) β'. Νὰ ὑποστῇ δοκιμασίαν. γ'. Νὰ λάβῃ τὴν ἐπὶ τούτῳ ἄδειαν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσ. Ἐκπαιδεύσεως.

2. Ἡ κατὰ τὸ ἀνωτέρω β'. ἐδάφιον δοκιμασία γίνεται ὡς ἑξῆς· α'. Ὁ ζητῶν ὑφηγεσίαν ὑποβάλλει εἰς τὸν κοσμήτορα τῆς οἰκείας σχολῆς αἴτησιν ἐν ᾗ δηλοῖ ὡρισμένως τὸ μάθημα ὅπερ προτίθεται νὰ διδάξῃ, ἐπισυνάπτει δὲ εἰς αὐτὴν τὸ διδακτορικόν του δίπλωμα μετὰ ἰδίας διατριβῆς ἐπὶ θέματος σχετικοῦ πρὸς τὴν οἰκείαν ἐπιστήμην. β'. Ὁ κοσμήτωρ ἐντὸς δεκαημέρου τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω αἰτήσεως ὑποβάλλει αὐτὴν εἰς τὴν σχολήν· αὕτη δὲ προσδιορίζει μὴ ἐπέκεινα τοῦ μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν διακοινώσεως τῆς αἰτήσεως ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ ὑποψήφιος ὑφηγητὴς ὀφείλει διὰ μιᾶς ἐνώπιον μόνων τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς παραδόσεως, ἀναφερομένης εἰς ὃ πρόκειται νὰ διδάξῃ μάθημα, νὰ δώσῃ ἔλεγχον τῆς εἰς τὸ διδάσκειν εὐκολίας καὶ ἱκανότητός του. Περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς τοιαύτης δοκιμασίας ἀποφασίζει ἡ σχολὴ καὶ ἀνακοινοῖ διὰ τῆς Πρυτανείας εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δημοσ. Ἐκπαιδ. Ὑπουρ. τὴν ἀπόφασίν της, τοῦτο δὲ ἐνεργεῖ τὰ περαιτέρω κατὰ τὸ προμνημονευθὲν ἄρθρον τοῦ προσωρινοῦ κανονισμοῦ.

3. Εἰς τὸν φέροντα τὸ ἀπαιτούμενον δίπλωμα καὶ συμμορφούμενον πρὸς τὸ α'. ἐδάφιον τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ Δ. τούτου δὲν δύναται ἡ σχολὴ ν' ἀρνηθῇ τὴν δοκιμασίαν, ἐκτὸς ἂν δύο ἤδη ὑφηγηταὶ διδάσκουσι τὸ αὐτὸ μάθημα.

4. Ἀποβάλλει τὸ δικαίωμα τῆς ὑφηγερίας ὁ μὴ ἀρξάμενος τῆς διδασκαλίας του ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν ἀνακοινώσεως τῆς ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου, ἢ ὁ διακόπτων τὰς παραδόσεις του πλέον τῶν ἓξ μηνῶν, ἐκτὸς ἀποδεδειγμένης νόσου ἢ ἄλλης τινος ἰσχυρᾶς αἰτίας περὶ ὧν κρίνει ἡ σχολή. Δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἀμελῶς διδάσκοντος ν' ἀφαιρεθῇ ἡ ἄδεια προτάσει τῆς σχολῆς.

6. Οἱ διδάσκοντες πειραματικὰ μαθήματα ὑφηγηταὶ δύνανται νὰ μεταχειρίζωνται τὰ εἰς αὐτὰ ἀναγκαιοῦντα ὄργανα καὶ συλλογὰς τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ ἰδίᾳ των εὐθύνῃ. Εἰδικὸς δὲ παρὰ τῆς οἰκείας σχολῆς συνταχθεὶς κανονισμὸς καὶ ἐγκριθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργ. τῆς Δημοσ. Ἐκπαιδ. θέλει ὁρίσει τὰ τῆς χρήσεως τούτων καὶ τῆς εὐθύνης τῶν ὑφηγητῶν.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ὀκτωβρίου 1869.

(α) Διὰ Β. Δ. τῆς 16 Ὀκτωβρίου 1870 ἐν ταῖς περὶ προσόντων τῶν ὑφηγητῶν διατάξεσιν προσετέθη καὶ ἡ ἑξῆς·

«Οἱ ζητοῦντες ὑφηγεσίαν ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ ἀντὶ Θεολογ. διδακτ. διπλώμ. ἑτεροδόξων Πανεπιστημίων, δύνανται νὰ προσαγάγωσι φιλοσοφικῆς σχολῆς δίπλωμα διδάκτορος, καὶ σὺν αὐτῷ ἀπόδειξιν ἀκροάσεως τῶν θεολογικῶν μαθημάτων, ὅπως καὶ πρότερον ἐγένετο».

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματίας ἢ κάτοικος οὗτος, θέλει ἐγγράφει τὸ ὄνομά του εἰς ἓν ἐπὶ τούτῳ παρὰ τῇ Πρυτανείᾳ κρατούμενον βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον θέλει σημειοῦσθαι ἑκάστοτε καὶ ἡ κατὰ καιρὸν κατοικία τοῦ φοιτητοῦ.

12. Ἕκαστος μαθητὴς ἰθαγενὴς χρεωστεῖ, πρὸ τῆς εἰσόδου του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, νὰ ἐμφανίσῃ τὸ ἀπολυτήριόν του ἀπὸ ἓν τῶν ἐντὸς τοῦ Κράτους γυμνασίων, ἢ ἂν ἐσπούδασεν εἰς ἰδιαίτερον διδασκαλεῖον, ἢ κατ' οἶκον, νὰ καθυποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν ἐντὸς ἑνὸς γυμνασίου, διορισθησομένου ἀπὸ τὴν γραμματείαν τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς τοιαύτης ἐξετάσεως (1).

13. Ἕκαστος ἐκπληρώσας τὰς προειρημένας ὑποχρεώσεις, λαμβάνει μετὰ τὴν ἐγγραφὴν γραμμάτιον, δηλοῦν τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ τὴν ἀκαδημαϊκὴν πολιτογράφησιν. Δι' αὐτοῦ τῷ ἐπιτρέπεται κατὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις ἡ διαμονὴ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἡ φοίτησις εἰς τὰς παραδόσεις, καὶ ἡ χρῆσις ὅλων τῶν μέσων τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὅσα προσφέρει τὸ Πανεπιστήμιον.

14. Τὸ γραμμάτιον ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν φοιτητὴν ἂν εἰς τὸ διάστημα τῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον διαμονῆς ἀναφυῶσι δυσκολίαι ὡς πρὸς τὴν ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν του, καί, γενομένης ἐξετάσεως, δὲν δύναται ὁ φοιτητὴς νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἄδειαν τῶν γονέων ἢ καὶ ἐπιτρόπων αὐτοῦ τοῦ νὰ συγνάζῃ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἢ τὴν κατάστασιν αὐτῶν ἐπαρκοῦσαν διὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφομένας ὑποχρεώσεις.

15. Ὁ ἐγκαταλείψας τὸ Πανεπιστήμιον, εἰς διάστημα τριῶν μηνῶν, καὶ ἐπιστρέφων μετὰ ταῦτα, διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰ μαθήματα, χρεωστεῖ νὰ ἀνανεώσῃ τὴν παρὰ τοῦ Πρυτάνεως ἐγγραφήν.

16. Ἐκτὸς τούτου, ἕκαστος μαθητὴς χρεωστεῖ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν καθηγητήν, τοῦ ὁποίου ἐπιθυμεῖ ν' ἀκούσῃ τὸ μάθημα, καταγραφῆς ἄδειαν, ἐγγράφων τὸ ὄνομά του εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀκροατῶν, τὸν ὁποῖον ὁ καθηγητὴς παραδίδει εἰς τὸν λογιστὴν διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν διδάκτρων.

17. Ὁ βουλόμενος νὰ σπουδάσῃ εἰς τὴν σχολὴν τῆς φιλοσοφίας, χρεωστεῖ νὰ ἐνδιατρίψῃ τρία ἔτη εἰς αὐτὴν διὰ νὰ λάβῃ τὸ δίπλωμα τοῦ προλύτου. Ὁ σπουδάζων εἰς μίαν τῶν λοι-

---

(1) Διὰ τοὺς ἀλλοδαποὺς τοὺς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσερχομένους καὶ μήπω προσάγοντας ἀπολυτήριον γυμνασίου τοῦ Κράτους συνέστη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐπιτροπὴ ἐκ καθηγητῶν τοῦ ἱδρύματος τούτου ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἐξετάζοντο τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη κατηργήθη τῷ 1863 διὰ τοῦ ἑξῆς θεσπίσματος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

Ἀριθ. 9588.

Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ λόγοι, οἵτινες προεκάλεσαν τὴν σύστασιν τῆς ἐπὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ἐπιτροπῆς πρὸς παραδοχὴν αὐτῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, δὲν ὑφίστανται νῦν καθάπερ πρότερον, ἅτε πάντων σχεδὸν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἑλλ. Ἐκπαιδευτ. ἀφωμοιωθέντων γνωμοδοτήσει τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου πρὸς τὰ ἡμέτερα Γυμνάσια, καὶ ἰσχυόντων οὕτω πρὸς ἐγγραφὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἐκπαιδευτηρίων ἐκδιδομένων ἀπολυτηρίων, καὶ θεωροῦσα ἐπὶ τούτοις, ὅτι τὸ ἔργον τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἀπολυτηρίου ἐξετάσεως ἀνήκει κυρίως εἰς τὰ Γυμνάσια,

Κατὰ πρότασιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουργοῦ καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου·

Θεσπίζει·

1. Ἡ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἀλλοδαπῶν συσταθεῖσα ἐπιτροπή, ἥτις ἐκανονίσθη τελευταίου διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 6727 τῆς 15 Βρίου 1857 πρὸς τὴν Πρυτανείαν διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου, καταργεῖται.

2. Οἱ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ βουλόμενοι νὰ ἐγγραφῶσιν ἀλλοδαποί, ὅσοι δὲν ἔχουν ἀπολυτήριον ἀνεγνωρισμένου ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ἐκπαιδευτηρίου θέλουσιν ὑποβάλλεσθαι εἰς τὴν κεκανονισμένην ἀπολυτήριον ἐξέτασιν ἐνώπιον ἑνὸς τῶν Γυμνασίων τοῦ Κράτους.

3. Εἰς τὸν αὐτὸν κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Τβρίου 1863.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πῶν σχολῶν, χρεωστεῖ νὰ διαμείνῃ τρία μὲν ἔτη εἰς αὐτὴν διὰ νὰ λάβῃ τὸ δίπλωμα τοῦ προλύτου, ἐκτὸς τούτου νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ ἑνὸς ἔτους μαθήματα τῆς φιλοσοφίας, ἱστορίας καὶ φιλολογίας. Ὁ δὲ μαθητὴς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς, ἐκτὸς τούτου, καὶ τὰ μαθήματα τοῦ τμήματος τῆς φυσικομαθηματικῆς.

18. Ἀλλ' εἰς τοὺς φοιτητὰς δὲν ἐπιβάλλεται ὡς πρὸς τὴν σπουδὴν οὐδεμία βία· δύναται δὲ ἕκαστος νὰ ἐκλέξῃ ὁποιονδήποτε κλάδον καὶ ὁποιονδήποτε μάθημα προαιρεῖται. Ὁμοίως ἀνατίθεται εἰς αὐτοὺς ἡ ἐκλογὴ τῆς τάξεως, καθ' ἣν θέλουν ἀποκτᾶσθαι τὰς διαφόρους γνώσεις, καὶ μόνος ἔλεγχος αὐτῶν εἶναι αἱ ἐξετάσεις, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ κάμουν, διὰ νὰ ἀναβοῦν εἰς ἀκαδημαϊκὸν βαθμὸν καὶ νὰ λάβουν θέσιν δημόσιον.

19. Ἕκαστος φοιτητὴς χρεωστεῖ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγγραφῆς του νὰ ὑποτάσσεται εἰς ὅλας τὰς ἐσωτερικὰς τοῦ καταστήματος διατάξεις καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ. Διὰ δὲ ἀπειθειαν, ἢ παραβάσεις τῶν κανονισμῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ἐκδοθησομένους μετ' ὀλίγον ἀκαδημαϊκοὺς νόμους, χωρὶς νὰ παραβλάπτεται ἐκ τούτου ἡ δικαιοδοσία τῶν πολιτικῶν καὶ ποινικῶν νόμων, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ οἱ φοιτηταὶ ὑπόκεινται ὡς ἕκαστος πολίτης. Ὁ δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἑξαμηνίας μὴ ἐγγραφεὶς εἴς τι μάθημα, δὲν δύναται πλέον νὰ ἐγγραφῇ εἰς αὐτὸ δι' ὅλην τὴν ἑξαμηνίαν· ὁ δὲ ἐλλείψας τὴν ἡμίσειαν ἑξαμηνίαν, θεωρεῖται ὡς χρηματίσας ἀπὼν εἰς ὅλον αὐτῆς τὸ διάστημα.

20. Οἱ φοιτηταὶ καθυποβάλλονται εἰς μίαν καὶ μόνην ἐξέτασιν κατὰ τὴν ἔξοδόν του ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην, γενομένην ἐνώπιον τῶν συνελθόντων καθηγητῶν τῆς ἀνηκούσης σχολῆς, καὶ περὶ τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς ὁποίας αἱ διατυπώσεις θέλουν περιέχει τοὺς ἀκριβεῖς ὅρους, ἐξετάζονται οἱ φοιτηταὶ εἰς ὅλα τὰ ἀντικείμενα τ' ἀπαρτίζοντα τὸν κλάδον, δι' ὃν ὁ φοιτητὴς προσδιορίζει ἑαυτόν, καὶ χρεωστοῦν νὰ ἐμφανίσουν ἔκθεσιν εἰς τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν περὶ ἑνός τινος ἀντικειμένου τοῦ αὐτοῦ κλάδου, καὶ νὰ συζητήσωσι διὰ στόματος τὰ εἰς αὐτὴν ἐμπεριεχόμενα. Αἱ τοιαῦται ἐκθέσεις κατατίθενται καθ' ὅλην διηρημέναι εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Πανεπιστημίου.

21. Ὁ μὴ θέλων νὰ ἐξετασθῇ λαμβάνει κατ' αἴτησίν του μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς σπουδῆς του ἐνσφράγιστον ἀποδεικτικόν, περιέχον· α'. Ὄνομα, ἡλικίαν, τόπον γεννήσεως τοῦ φοιτητοῦ. β'. Ὄνομα τοῦ γυμνασίου εἰς τὸ ὁποῖον ἐσπούδασεν, ἀναφερομένων τῶν ἀποδεικτικῶν περὶ τοῦ χρόνου, τῶν προόδων καὶ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ, ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων, τὰς ὁποίας ὑπέστη κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. γ'. Τὴν διάλειψιν τοῦ καιροῦ ἐξ' ὅτου ἐμβῆκεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον δ'. Ἀποδεικτικὸν ἠθῶν. ε'. Ἀποδεικτικὸν ἐπιμελείας. Εἰς τὸ δεξιὸν μέρος θέλει φέρει τὴν σφραγῖδα καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Πρυτάνεως, εἰς δὲ τὸ ἀριστερόν, τοῦ σχολάρχου τῆς ἀνηκούσης σχολῆς καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ γραμματέως. Τὸ περιεχόμενον τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων θέλει ἐγγράφεσθαι εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον κρατούμενον ὑπὸ τοῦ γραμματέως, ἐπιτηροῦντος ἀμέσως τοῦ Πρυτάνεως, ὅστις τὸ ἀριθμεῖ καὶ μονογραφεῖ, καὶ διατηρεῖ εἰς τὸ μυστικὸν καθόσον ἀφορᾷ τὴν περὶ ἠθῶν καὶ ἐπιμελείας μαρτυρίαν. Ὁ ἀπολέσας τὸ πρωτότυπον ἀποδεικτικόν, δύναται νὰ λάβῃ αὐτὸ ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου.

22. Ὁ εὐδοκιμήσας εἰς τὴν ἀπολυτήριον ταύτην ἐξέτασιν, εἰ μὲν διέτρεξε τὸ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ στάδιον εἰς τριετίαν, λαμβάνει δίπλωμα προλύτου. Τὰ διπλώματα ταῦτα ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως, προσυπογραφομένου τοῦ γραμματέως, καὶ ἐπιτιθεμένης τῆς σφραγῖδος, φερούσης ἐν μὲν τῷ μέσῳ τὰ βασιλικὰ Ἡμῶν παράσημα, περιξ δὲ τὰς λέξεις « Βασιλικὸν Πανεπιστήμιον Ὄθωνος » (1). Περὶ ὁρισμῶν περὶ μικροτέρων ἀκαδημαϊκῶν βαθμῶν, καὶ καθόσον οὗτοι, καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ προλύτου, ἀπαιτοῦνται διὰ ν' ἀπολαύσῃ καὶ δημόσιόν τινα θέσιν, ἐπερωλάχθημεν νὰ ὁρίσωμεν εἰς τὰς διατυπώσεις τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ εἰς τὸ διάταγμα τὸ περὶ ἐξετάσεως διὰ τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν. Τὰ περὶ ἐπιμελείας, ἀκριβοῦς καὶ προσεκτικῆς φοιτήσεως καὶ προόδων, ἀπὸ τοὺς μαθητὰς ζητούμενα ἀποδεικτικά, δίδονται ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς μόνον ἰδιαιτέρως.

---

(1) Ἡ σφραγὶς αὕτη μετεβλήθη ὡς πρὸς τὰ σήματα καὶ τὴν ἐπιγραφὴν συμφώνως τῇ νέᾳ προσωνυμίᾳ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῖς Β. παρασήμοις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

23. Εἷς ἕκαστον ἡμεδαπὸν ἐπιτρέπεται νὰ φοιτᾷ εἰς ξένα Πανεπιστήμια, ἄνευ ἰδιαιτέρ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως· ἀλλ' ἂν ποτε ζητήσῃ δημόσιον ὑπηρεσίαν ὑποχρεοῦται ν' ἀποδεί ὅτι διέμεινεν εἰς τὸ ξένον Πανεπιστήμιον τὸν εἰς τὸ παρὸν διάταγμα ὁριζόμενον χρόνον, κ προσέτι ἓν ἔτος τοὐλάχιστον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος.

24. Αἱ χρηματικαὶ συνεισφοραὶ τῶν φοιτητῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον εἶναι, ἐκτὸς τοῦ κα τάξιν χαρτοσήμου, αἱ ἀκόλουθοι· α'. Διὰ τὴν ἐγγραφὴν καὶ διὰ τὸ δικαίωμα τῆς χρήσε τῶν ἐπιστημονικῶν συλλογῶν θέλουν πληρώνει ἀνὰ 10 δραχ. 6'. Δίδακτρα μέτρια μὴ ὑπε δαίνοντα τὰς 40, καὶ μὴ ἐλαττούμενα τῶν 10 δραχ. κατ' ἔτος διὰ τὰς ἰδιαιτέρας παραδόσει προσδιοριζόμενα δὲ δι' ἕκαστον μάθημα εἰς τὸ ἐτήσιως ἐκδιδόμενον πρόγραμμα. γ'. Πληρωμ ποσότητος, προσδιορισθησομένη ἀκριβέστερον, διὰ τὰ ἀπολυτήρια καὶ τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς βα μούς. Ἐὰν μάθημα διὰ τὸ ὁποῖον ἐπληρώθησαν δίδακτρα διακοπῇ ἀπὸ τὸν καθηγητήν, ἢ τ διδάσκαλον, πρὶν παρέλθῃ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς ἑξαμηνίας, καὶ δὲν δύναται νὰ γίνῃ αὐτ ἐξακολούθησις, τότε τὰ δίδακτρα θέλουν ἀποδίδεσθαι πρὸς τοὺς φοιτητάς. Αἱ ὁριστικαὶ δι τυπώσεις τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν σχολῶν θέλουν περιέχει ὁρισμοὺς περὶ τῶν δωρε (δημοσίως) παραδιδομένων μαθημάτων, ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς χρήσεως τῶν συναζομένων καιωμάτων ἀπὸ τὰς ἐγγραφάς, τοὺς προβιβασμοὺς καὶ τὰ ἀπολυτήρια διπλώματα.

25. Τῶν διδάκτρων, καί, κατὰ περιστάσεις, τοῦ δικαιώματος τῆς ἐγγραφῆς, δύνανται ν' ἀπα λαχθῶσιν οἱ φοιτηταί, κατὰ πρότασιν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ συμβουλίου, ὁσάκις φέρουν ἀποδείξ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν τοῦ μέρους, ὅπου διατρίβουσι, περὶ τῆς πενίας των. Τὰ ἀποδεικτ ταῦτα θέλουν περιέχει· α'. Ὄνομα καὶ κατοικίαν τοῦ αἰτοῦντος, β'. Κατάστασιν ἢ ἐπάγγελμ τῶν γονέων. γ'. Ἂν ὁ πατὴρ, ἢ ἡ μήτηρ, ἢ οἱ δύο, ἀπέθανον. δ'. τὸν ἀριθμὸν τῶν ζώντ ἀδελφῶν, καὶ ἂν οὗτοι ἔχωσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἢ ὄχι. ε'. Τὴν ποσότητα τῆς περιουσίας τοῦ ταῦτος, καθὼς αὕτη εἰμπορεῖ νὰ γνωστοποιηθῇ δι' ἐξετάσεως. ς'. Τὴν ἐκ μισθοῦ κτλ. πρό οδον. ζ'. Τὴν ποσότητα τῶν χρεῶν αὐτοῦ. Ὅστις φοιτητὴς ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτου ἀποδε κτικοῦ ζητεῖ τὴν τῶν διδάκτρων ἀπαλλαγήν, θέλει κατὰ τὴν ἐγγραφὴν αὐτοῦ παρουσιάζει αὐ εἰς ἕκαστον τῶν καθηγητῶν, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ μάθημα καταγράφεται.

26. Καὶ μὴ ἐγγραφεὶς φοιτητὴς δύναται νὰ ἀκολουθήσῃ ὡς ἀκροατὴς τὰ μαθήματα, λα βάνων ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ διδάκτρου γραμμάτιον εἰσόδου, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς σειρᾶς διὰ δραμ μὴν πάλιν ἀποδεικτικὸν τοῦ καθηγητοῦ. (1) Ὁ βουλόμενος ἀκροατὴς δύναται νὰ ἐξετασθῇ· πε τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐξετάσεως λαμβάνει ἀποδεικτικὰ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον, τὰ ὁπο αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ οὐδεμίαν ἔχουν ἰσχύν, ἀλλὰ συναδεύοντα ἄλλα διπλώματα ἐπαυξάνο αὐτῶν τὴν ἀξίαν.

ε'. Περὶ διοικήσεως τοῦ Πανεπιστημίου.

27. Τὸ Πανεπιστήμιον ὑπόκειται εἰς τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν τῆς Ἡμετέρας ἐπὶ τῶν Ἐ

---

(1) Υ. Δ. ἀρ. 13841. **Περὶ τῶν ἐνδεικτικῶν τῶν διδομένων εἰς τοὺς τακτικοὺς ἀκροατὰς τοῦ Πανεπιστημίου.**

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. πρὸς τὸν Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐπειδὴ ἡ τάξις τῶν τακτικῶν ἀκροατῶν τοῦ Πανεπιστημίου, κατὰ τὴν πρᾶξιν τῆς Συν κλήτου τῇ 9ῃρίου 1841, ἐκρίθη καταργητέα, καὶ δὲν θεωροῦνται πλέον δεκτοὶ καὶ τακτικοὶ ἀκρο ταὶ ὅσοι δὲν κατεγράφησαν εἰς τὸν κατάλογον τῆς Πρυτανείας ὡς τοιοῦτοι πρὸ τῆς ῥηθείσ ἐποχῆς, διὰ τοῦτο παρακαλεῖσθε, κ. Πρύτανι, νὰ γνωστοποιήσητε εἰς τοὺς κκ. καθηγητὰς κ ὑφηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου νὰ προσέχωσιν εἰς τὰ ὁποῖα δίδουσιν εἰς τοὺς ἀκροατὰς τ ἀποδεικτικὰ νὰ μὴ ὀνομάζωσι τακτικοὺς ἀκροατάς, εἰμὴ ὅσοι πραγματικῶς εἶναι τοιοῦτο τοὐτέστιν ὅσοι κατεγράφησαν ὡς τοιοῦτοι πρὸ τῆς ῥηθείσης ἐποχῆς. Τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς καταχρήσεως, τὴν ὁποίαν τινὲς ἔκαμαν παρουσιάζοντες τὰ τοιαῦτα ἀπο δεικτικὰ εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς διὰ ν' ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τοῦ χρέους τῆς στρατεύσεως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Αὐγούστου 1842.

Ι. ΡΙΖΟΣ.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

κλησιαστικῶν κτλ. Γραμματείας, λαμβάνει παρ' αὐτῆς τὰς ἀνηκούσας διακοινώσεις καὶ πέμπει πρὸς αὐτὴν τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἐκθέσεις. Ἡ διεύθυνσις καὶ ἀστυνομία τοῦ Πανεπιστημίου ἀνατίθεται εἰς ἕνα Πρύτανιν (recteur), ἑκάστης δὲ σχολῆς εἰς ἕνα Σχολάρχην (1) (doyen). Τούτους δὲ θέλομεν διορίσει Ἡμεῖς κατ' ἀρχὰς μεταξὺ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου· ἀλλ' εἰς τὸ ἑξῆς, ὁ μὲν πρύτανις θέλει ἐκλέγεσθαι κατ' ἔτος δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας ἀπὸ τοὺς καθηγητάς, πρατευομένων δύο ὀνομάτων εἰς τὴν Ἡμετέραν ἐκλογήν, οἱ δὲ σχολάρχαι ἐκλέγονται ἀπὸ τὰς σχολὰς των διὰ πλειοψηφίας.

28. Ὁ πρύτανις ἔχει τὴν ὑπερτάτην ἐπιτήρησιν τῶν ὑποθέσεων τοῦ Πανεπιστημίου, καθόσον εἶναι ὑπόχρεως πρὸς τοῦτο, ἐπιμελούμενος, ὥστε νὰ φυλάττεται πάντοτε ἡ ἀπαιτουμένη ἁρμονία καὶ σύμπνοια, καὶ νὰ ἐκτελῶνται κατὰ γράμμα αἱ περὶ Πανεπιστημίου ὁδηγίαι καὶ διατάξεις (2).

29. Ἐπὶ φοιτητῶν ξένων καὶ μὴ ἐχόντων ἐντὸς τῆς πόλεως τοῦ Πανεπιστημίου γονεῖς, πλησίον συγγενεῖς, ἢ ἐπιτρόπους χρεωστεῖ νὰ ἐπαγρυπνῇ ὁ Πρύτανις, εἰδοποιῶν τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὁσάκις τοὺς βλέπει παρεκτρεπομένους τῆς ὁδοῦ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐπρεπείας. Διὰ τοῦτο θέλει θεωρεῖ ὡς ἓν τῶν χρεῶν του νὰ γνωρίζῃ τὰς σχέσεις, τὰς συναναστροφάς, τοὺς γνωρίμους κτλ., τῶν φοιτητῶν.

30. Ἐν περιπτώσει ἀμελείας, ἢ ἄλλης τινὸς παρεκτροπῆς ἀπὸ μέρους τοῦ καθηγητοῦ, ὁ Πρύτανις ἀναφέρεται εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως.

31. Εἰς τοὺς παρεκτραπέντας μαθητὰς ἐντὸς τοῦ καταστήματος δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ ὁ Πρύτανις, ἐπιφυλαττομένων καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ποινικοῦ τόμου, τὰς ἀκολούθους ποινάς· α'. Ἐπίπληξιν ἰδιαιτέρως. β'. Ἐπίπληξιν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τοῦ Πανεπιστημίου. γ'. Κράτησιν ἐντὸς τοῦ καταστήματος μέχρις 24 ὡρῶν. Διὰ πταίσματα ἀπαιτοῦντα βαρυτέρας ποινάς, ἀναφέρεται πρὸς τὸ ἀκαδημαϊκὸν συμβούλιον.

32. Ὁ Πρύτανις συγκαλεῖ, τουλάχιστον ἅπαξ τοῦ μηνός, εἰς συνεδρίασιν τὸ συμβούλιον τοῦ Πανεπιστημίου καὶ συσκέπτεται μετ' αὐτῶν περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ καταστήματος, καὶ μάλιστα περὶ τῆς ἠθικῆς διαγωγῆς τῶν μαθητῶν, καὶ περὶ τῶν σφαλμάτων τὰ ὁποῖα δὲν ἀνετέθησαν εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ. Τὸ πρωτόκολλον τῆς συνεδριάσεως τούτων θέλει φυλάττεσθαι εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα αὐτῶν θέλει καθυποβάλλεσθαι εἰς τὸν Γραμματέα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως, χωρὶς τὴν συναίνεσιν τοῦ ὁποίου δὲν συγχωρεῖται νὰ ἐκτελῶνται αἱ ποινικαὶ ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου, ὅταν καταδικάζωσιν εἰς κράτησιν περισσοτέραν τῶν 4 ἑβδομάδων, ἢ εἰς παντελῆ ἀποβολὴν ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου. Περὶ τοῦ διορισμοῦ ἑνὸς βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, ἢ ἐπιτροπῆς, ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ἀποφασίσωμεν.

33. Τὸ συμβούλιον τοῦ Πανεπιστημίου σύγκειται ἀπὸ τὸν νῦν Πρύτανιν καὶ ἀπὸ τὸν πρώην, ἀπὸ τοὺς 4 σχολάρχας καὶ ἀπὸ 3 ἄλλους καθηγητάς. Ὁ εἷς ἐκ τῶν τελευταίων ἀλλάζει κατ' ἔτος. Εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου προεδρεύει ὁ Πρύτανις, καί, ἰσοψηφίας οὔσης, ἀποφασίζει ἡ ψῆφός του.

34. Τρεῖς μῆνας πρὶν τελειώσῃ τὸ ἔτος τῶν μαθημάτων, συγκαλεῖ ὁ Πρύτανις τὴν ὁλομέλειαν τῶν τακτικῶν καθηγητῶν, ἥτις ὑπὸ τὴν προεδρείαν του ἐκλέγει διὰ πλειοψηφίας· α'.

---

(1) **Β. Δ. Περὶ ἀλλαγῆς τῆς ὀνομασίας τῶν ἀρχῶν τοῦ Πανεπιστημίου.**
ΟΘΩΝ κτλ.

Θέλοντες νὰ δώσωμεν καταλληλοτέραν ὀνομασίαν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπεφασίσαμεν νὰ διατάξωμεν καὶ διατάττομεν ὡς ἑφεξῆς·

Ὁ μέχρι τοῦδε ὀνομαζόμενος Προπρύτανις θέλει ὀνομάζεσθαι ἀπὸ τοῦδε Ἀντιπρύτανις· ἡ Σχολαρχεία, Κοσμητεία· οἱ Σχολάρχαι, Κοσμήτορες· τὸ δὲ Ἀκαδημαϊκὸν Συμβούλιον, Ἀκαδημαϊκὴ Σύγκλητος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1841.

(2) Ὅρα ὑποσημείωσιν μετὰ τὸ ἄρθρ. 8 ἐν Σελ. 21.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δύο ὑποψηφίους διὰ τὴν Πρυτανείαν τοῦ ἑπομένου ἔτους (κατὰ τὸ ἄρθρ. 28)· καὶ 6'. Διατρουμένη εἰς σχολάς, τοὺς 4 σχολάρχας διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος (1). Διὰ νὰ ἔχωσι κύρος αἱ ἐκλογαὶ αὗται ἀπαιτεῖται νὰ ψηφοφορήσωσι τὰ $^2/_3$ τοὐλάχιστον τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα ὅπως ἑκάστου αὐτῶν ὑποχρέου νὰ μὴ λείψῃ ἀπὸ τὴν συνέλευσιν τῆς ἐκλογῆς χωρὶς κατεπειγούσης ἀνάγκης. Ὅταν δὲ οἱ παρ' αὐτοῦ ἐγγράφως ἐκτεθέντες λόγοι κριθῶσιν εὔλογοι παρὰ τῆς συνελεύσεως, τότε γίνεται δεκτὸν τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπισυναπτόμενον ἐν τῷ γράμματι ψηφοδέλ-

---

(1) **Β. Δ. Περὶ ἐκλογῆς τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου.**

ΘΘΩΝ κτλ.

Θέλοντες νὰ κανονίσωμεν ἐπὶ τὸ κρεῖττον τὴν ἐκλογὴν τοῦ Πρυτάνεως, τῶν Κοσμητόρων καὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου τοῦ ὁμωνύμου Ἡμῶν Πανεπιστημίου, ἐπὶ τῇ προτάσει τῆς Ἡμετέρας ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματείας ἀποφαζίζομεν καὶ διατάττομεν τὰ ἀκόλουθα·

Α'. Τὸ σύνολον τῶν παρόντων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τακτικῶν, ἐπιτιμίων καὶ κτάκτων, θέλει συνέρχεσθαι δύο ἑβδομάδας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς λήξεως τῆς θερινῆς ἐξαμηνίας εἰς πλήρη συνεδρίασιν προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως, ἐν ἐλλείψει δ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀντιπρυτάνεως, ἐλλείποντος δὲ καὶ τούτου ὑπὸ τοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀρχαιοτέρου τῶν Κοσμητόρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων, τῆς ἀρχαιότητος οὔσης τῆς αὐτῆς, ἀποφαζίζει ὡς πρὸς τοῦτο ἡ ἡλικία, καὶ διὰ χωριστῶν ψηφοφοριῶν θέλουν ἐκλέγει ἐκ τῶν τακτικῶν καὶ ἐπιτιμίων καθηγητῶν κατὰ πλειονοψηφίαν 3 ὑποψηφίους διὰ τὴν Πρυτανείαν, ἕκαστος τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὐλάχιστον τὸ $^1/_3$ τῶν ὅλων ψήφων. Ἐν δὲ ἰσοψηφίᾳ νικᾷ ἡ ψῆφος τοῦ προεδρεύοντος. Ὁ κατάλογος τῶν 3 τούτων ὑποψηφίων μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς θέλει ὑποβάλλεσθαι ὑπὸ τοῦ προέδρου εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματείαν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν Ἡμετέραν ἔγκρισιν.

Β'. Μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ῥηθείσης ἐγκρίσεως θέλουσι συνέρχεσθαι οἱ τακτικοί, ἐπίτιμοι καὶ ἔκτακτοι καθηγηταὶ ἑκάστης τῶν 4 σχολῶν εἰς ἰδιαιτέραν πλήρη συνεδρίασιν προεδρευομένην παρὰ τοῦ μέχρι τοῦδε Κοσμήτορος, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ, καὶ θέλουσιν ἐκλέγει ἐκ τῶν τακτικῶν καὶ ἐπιτιμίων καθηγητῶν αὐτῆς κατὰ πλειονοψηφίαν 2 ὑποψηφίους διὰ τὴν Κοσμητείαν, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐπίσης ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὐλάχιστον τὸ $^1/_3$ τῶν ὅλων ψήφων. Ἐν ἰσοψηφίᾳ νικᾷ καὶ ἐνταῦθα ἡ ψῆφος τοῦ προεδρεύοντος. Οἱ κατάλογοι τῶν ὑποψηφίων μετὰ τῶν πρακτικῶν θέλουσι καθυποβάλλεσθαι ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως εἰς τὴν Ἡμετέραν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματείαν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν Ἡμετέραν ἔγκρισιν.

Γ'. Κανεὶς τῶν ὑποψηφίων δὲν δύναται ν' ἀποποιηθῇ τὴν γενομένην ἐκλογὴν ἄνευ νομίμων λόγων. Εἶναι δὲ τοιοῦτοι· α'. Ὑπηρεσία ἐπὶ διετίαν ἀμέσως προηγουμένην εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. β'. Ἀσθένεια ἐξ ἡλικίας ὑπερβαινούσης τὰ 60ον ἔτος. Ὀφείλει δὲ ὁ ἀποποιούμενος νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἀποποίησίν του καὶ τοὺς λόγους αὐτῆς εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἐκλογέων, ἡ ὁποία κρίνει ἂν ἡ ἀποποίησις εἶναι δεκτή. Ἂν δ' ἀπορρίψῃ παρὰ τῆς συνελεύσεως ἡ παραίτησις, δύναται ὁ ἀποποιούμενος ἐντὸς 2 ἡμερῶν νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματείαν.

Δ'. Ὁ νέος Πρύτανις, ὁ Ἀντιπρύτανις, οἱ 4 νέοι κοσμήτορες, καὶ 4 ὑπὸ τοῦ συνόλου τῶν καθηγητῶν ἐν πλήρει συνεδριάσει κατὰ σχετικὴν πλειονοψηφίαν ἐκλεχθησόμενοι τακτικοὶ ἢ ἐπίτιμοι καθηγηταί, ἐξ ὧν δύο λαμβάνονται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε μελῶν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, θέλουν συγκροτεῖ τὴν νέαν Ἀκαδημαϊκὴν Σύγκλητον.

Ε'. Διὰ νὰ θεωρῶνται αἱ ῥηθεῖσαι συνελεύσεις πλήρεις ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοὐλάχιστον τῶν $^2/_3$ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἀνηκόντων καθηγητῶν. Οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ παρευρεθῶσι διὰ νόσον ἢ ἄλλην τινὰ ἰσχυρὰν καὶ ἄφευκτον αἰτίαν, θέλουσι γνωστοποιεῖ τοῦτο εἰς τὸν προεδρεύοντα τῆς συνελεύσεως, καὶ δύνανται νὰ ἀτέλλωσι τὰς ψήφους των περὶ ἑκάστης θέσεως ἐσφραγισμένας, αἱ ὁποῖαι θέλουν ἀνοιγεσθαι συγχρόνως μὲ τὰς τῶν παρευρισκομένων.

ΣΤ'. Διὰ νὰ μὴ ἀναβληθῇ ἡ προσεχὴς ἐκλογὴ τῶν ἀρχῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὁρίζεται δι' αὐτὴν καὶ μόνην τὴν προσεχῆ ἐκλογήν, νὰ γείνῃ ἡ περὶ ἐκλογῆς τοῦ νέου Πρυτάνεως συνέ-

τιον. Μέχρι δὲ νεωτέρας διατάξεως, ἐπιτρέπομεν εἰς τοὺς καθηγητάς, τόσον ἐπιτιμίους
καὶ τοὺς ἐκτάκτους νὰ ἔχωσιν ἕδραν καὶ ψῆφον ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ, ὡσαύτως καὶ τὸ
καίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι εἰς τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἀξιώματα (1).

35. Τὴν ἐν τῷ προλαβόντι ἄρθρῳ δηλωθεῖσαν συνέλευσιν συγκαλεῖ ὁ Πρύτανις ὡσαύ
καὶ ἐν τέλει τοῦ ἔτους τῶν μαθημάτων· α'. Διὰ νὰ δώσῃ λόγον περὶ τῆς διοικήσεώς του,
περὶ τῶν ἀκαδημαϊκῶν συμβάντων, τῶν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ. β'. Διὰ νὰ δώσῃ ἀφορ
εἰς τὴν ἐκλογὴν νέου συμβούλου (κατὰ τὸ ἄρθ. 34), καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν δύο ἢ τριῶν νέων σ
βούλων, ἐν περιστάσει, ὅτε δηλ. ἤθελον διορισθῆ διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος εἷς ἢ καὶ δύο ἀπὸ
μὴ ἀλλαχθέντας εἰς Πρύτανιν ἢ σχολάρχην. καὶ γ'. Διὰ νὰ κάμῃ τὴν παραίτησιν τοῦ ἀξ
ματός του καὶ νὰ εἰσάξῃ τὸν διάδοχόν του εἰς αὐτό.

36. Τρεῖς μῆνας πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους τῶν μαθημάτων συνέρχονται καὶ αἱ σχο
κατ' ἰδίαν ἑκάστη, διὰ νὰ προσδιορίσουν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σχολάρχου τὸν κύκλον
ἐντὸς αὐτῶν παραδοθησομένων μαθημάτων κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. Τὰ προγράμματα τῶν
φόρων σχολῶν συναθροίζων ὁ Πρύτανις, καθυποβάλλει εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς δημοσίου
παιδεύσεως, καὶ γενομένης τῆς ἐγκρίσεως, τὰ δημοσιεύει διὰ τοῦ τύπου.

37. Ὁμοίως θέλει συγκαλεῖ ἕκαστος Σχολάρχης τὴν ἰδίαν σχολὴν εἰς συνέλευσιν, ὁσάκι
θεωρεῖ ἀναγκαῖον, ἢ ὁσάκις δύο μέλη τῆς σχολῆς προτείνωσι περὶ τούτου, διὰ νὰ συσκεφ
περὶ τῶν συμφερόντων εἰς τὴν σχολήν. Ἐκτὸς τούτου, διὰ νὰ δύναται ὁ φοιτητής, εἰσερχό
νος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν προκειμένων σπουδῶν, ἑκάστη σχολὴ θ
συντάττει σύντομον διδασκαλίαν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ, τῆς σχέσεως καὶ τῆς μεθόδου τῶν εἰς
τὴν ἀνηκουσῶν ἐπιστημῶν, ἡ δὲ διδασκαλία αὕτη θέλει δίδεσθαι εἰς ἕκαστον φοιτητήν, ὅταν
γράφηται.

38. Ὁ κατὰ καιρὸν Πρύτανις θέλει ἔχει, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ὑπηρεσία του, βαθμὸν σ
βούλου τῆς ἐπικρατείας καὶ ἐπιμίσθιον 100 δραχμ. κατὰ μῆνα.

ς'. Ἀκροτελεύτιοι ὁρισμοί.

39. Διὰ τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ τῶν σχολῶν αὐτοῦ, θέλουσι σ
ταχθῆ καὶ καθυποβληθῆ εἰς τὴν Ἡμετέραν ἔγκρισιν ἰδιαίτεροι κανονικοὶ ὁρισμοί, ἔχοντες βά
τὸ παρὸν διάταγμα, καὶ τὰς ὑπαρχούσας νομικὰς διατάξεις.

40. Ἐκτὸς τῶν κυριακῶν καὶ τῶν διατεταγμένων ἑορτῶν δὲν γίνεται καμμία διακοπὴ τ
μαθημάτων. Αἱ φθινοπωριναὶ ἀνακωχαὶ διαρκοῦν ἀπὸ 15 Ἰουλίου ἕως 1 Βρίου, καὶ
Πάσχα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς μεγάλης ἑβδομάδος μέχρι τῆς δευτέρας τῆς μετὰ τὸ Πάσχα
δομάδος (2).

41. Ἐπειδὴ τὸ γε νῦν ἔχον δὲν δύνανται νὰ συμπληρωθῶσιν ὅλαι αἱ σχολαί, διὰ τοῦτο
Πανεπιστήμιον θέλει τελειοποιεῖσθαι βαθμηδὸν ἀναλόγως πρὸς τὰς παρούσας ἤδη εὐκολί

42. Εἰς τὴν Ἡμετέραν κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Ἀπριλίου 1837.

λευσις τῶν καθηγητῶν ἐντὸς 3 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος Δ., προεδρευομ
ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν κοσμητόρων, αἱ δὲ περὶ ἐκλογῆς τῶν κοσμητόρων ἐντὸς 3 ἡμερ
ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς παρ' Ἡμῶν ἐγκρίσεως τοῦ νέου Πρυτάνεως.

Ζ'. Ἡ Ἡμετέρα κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Βρίου 1841.

(1) Διὰ τοῦ ἀνωτέρω ἀπὸ 10 Βρίου 1841 Β. Δ. καταργεῖται τὸ δικαίωμα τῶν ἐκτάκτ
καθηγητῶν τοῦ ἐκλέγεσθαι. (Ἄρθρον Α'.)

(2) **Β. Δ. Περὶ τοῦ χρόνου τῶν διακοπῶν τοῦ Πανεπιστημίου.**

Οθων κτλ.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ κανονίσωμεν τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν τῶν μαθημάτων εἰς τὸ Ἡμέτερ
Πανεπιστήμιον, συμφωνότερον πρὸς τὴν τοῦ κλίματος θερμοκρασίαν, ἐπὶ τῇ προτάσει τ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β. Δ. Περὶ συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἐδιστάσαμεν νὰ ἀφήσωμεν ἀμεταβλητον τὸ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ Μας ἐκδοθὲν διάταγμα τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836 (12 Ἰανουαρίου 1837), (1) περὶ συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ ὁποῖον θέλομεν νὰ στερεωθῇ καὶ νὰ ἐπικυρώσωμεν, ὡς καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ περιεχομένους διορισμοὺς τῶν διδασκάλων, προσκαλέσαντες τὴν Γραμματείαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως νὰ Μᾶς ἀναφέρῃ κατ' ἐπαναλῆψιν περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως.

Εἰς τὴν ἀναφοραν αὐτὴν καὶ εἰς τὸ ἐπισυνημμένον μετ' αὐτῆς σχέδιον ὀργανικοῦ διατάγματος περὶ τοῦ συστηθησομένου Πανεπιστημίου παρετηρήσαμεν ἠδέως τὴν σπουδὴν περὶ τῆς θεμελιώσεως τοῦ ἀνωτάτου τούτου παιδευτηρίου τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ ἐμπορέσῃ νὰ τελειοποιηθῇ κατὰ τὰς πραγματικὰς χρείας τοῦ Βασιλείου Μας βαθμηδόν, ἐπιδίδον συγχρόνως μὲ τὰ ὑποβεβηκότα εἰς αὐτὸ διδασκαλεῖα, καὶ ὠφελούμενον ἀπὸ τὴν πεῖραν τὴν πηγάζουσαν ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξίν του αὐτήν.

Ἀλλὰ διὰ ν' ἀποφύγωμεν μετ' ἐπιμελείας ὅλους τοὺς ὁρισμούς, οἱ ὁποῖοι εἰμποροῦσαν νὰ προξενήσουν βλάβην εἰς τὴν ἐλευθέραν ὀργανικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νέου παιδευτηρίου τούτου, ἐνομίσαμεν ὀρθόν·

Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν νὰ ἄρχωνται εἰς τὸ ἑξῆς αἱ διακοπαὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ τῆς 15 τοῦ Ἰουνίου, λήγωσι δὲ κατὰ τὴν 1 Τῆρίου, ὥτε θέλει γίνεσθαι ἔναρξις τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους.

Τὸ Δ. ἡμῶν τοῦτο θέλει τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τοῦ παρόντος Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Μαΐου 1853.

Β. Δ. Περὶ ἑορτασίμων ἡμερῶν ἐν τοῖς Ἐκπαιδευτηρίοις.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ 18 ἄρθ. τοῦ Ἡμετέρου Δ. τῆς 31 Τῆρίου 1836 περὶ κανονισμοῦ τῶν Ἑλλ. σχολείων καὶ γυμνασίων. Καὶ τὸ 10 ἄρθ. τοῦ Ἡμ. Δ. τῆς 14 Ἀπριλίου 1837 περὶ κανονισμοῦ τοῦ φερωνύμου Ἡμῶν Πανεπιστημίου. Καὶ τὸ κατὰ τὴν 17 Μαΐου 1853 ἐκδοθὲν Ἡμέτερον Δ. περὶ τῶν κατὰ τὸ θέρος Πανεπιστημιακῶν διακοπῶν, προτείνοντος τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Ὑπουργοῦ ἀποφασίσαντες διατάττομεν·

Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τοῖς Γυμνασίοις καὶ τοῖς Ἑλλ. σχολείοις ἐκτὸς τῶν διατεταγμένων διακοπῶν τῶν μαθημάτων ἐν αὐτοῖς, διὰ τῶν προειρημένων εἰδικῶν αὐτῶν κανονισμῶν καὶ Διαταγμάτων, θέλουσι διακόπτεσθαι ἔτι αἱ παραδόσεις μόναι κατὰ τὰς ἑξῆς ἑορτασίμους ἡμέρας·

1. Τὴν πρώτην τοῦ ἔτους. 2. Τῶν Θεοφανείων. 3. Τοῦ ἁγ. Ἰωάννου (7 Ἰανουαρίου). 4. Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. 5. Τῆς Ὑπαπαντῆς. 6. Τοῦ ἁγ. Γεωργίου. 7. Τῶν ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. 8. Τῶν ἁγ. Ἀποστόλων. 9. Τοῦ ἁγ. Δημητρίου. 10. Τῶν εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου. 11. Τοῦ ἁγ. Νικολάου. 12. Τας δύο ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως. 13. Ἀπὸ τῆς μεγάλης τετάρτης ἄχρι τῆς τρίτης τῆς Διακαινησίμου περιλαμβανομένης, ἐξαιρέσει τοῦ Πανεπιστημίου, ἐν ᾧ θέλουσι διακόπτεσθαι αἱ παραδόσεις δι' ὅλης τῆς μεγάλης ἑβδομάδος καὶ τῆς Διακαινησίμου, συμφώνως πρὸς τὰ περὶ τούτου διατεταγμένα ἐν τῷ κανονισμῷ αὐτοῦ. 14. Τῆς Ἀναλήψεως. 15. Τὴν δευτέραν τῆς Πεντηκοστῆς. καὶ 16. Τὴν 25 Ἰανουαρίου, 25 Μαρτίου, 20 Μαΐου, 3 Τῆρίου καὶ 9 Τῆρίου.

Ὁ Ἡμέτερος κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἰουλίου 1856.

(1) Τὸ ἐν τῷ παρόντι Β. Δ. μνημονευόμενον Β. Δ. τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836 περὶ συστάσεως Πανεπιστημίου καὶ τοι φερόμενον ἐν τῇ ἀνατυπωθείσῃ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως παραλείπομεν διότι ἠκυρώθη διὰ τοῦ ἀπὸ 14 Ἀπριλίου 1837 περὶ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1. Ἐκεῖνα μόνα τὰ μέρη τοῦ νέου σχεδίου νὰ ἐπικυρώσωμεν, τὰ ὁποῖα εἶναι κατάλληλα νὰ δημοσιευθῶσιν ὡς προσωρινὸς κανονισμός, ὅθεν καὶ ἐξεδώσαμεν διὰ τοῦτο σήμερον ἕνα τοιοῦτον. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς ὁριστικὰς διατυπώσεις τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν σχολῶν του, θέλομεν διατάξει τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς, ἥτις θέλει ἐπιφορτισθῇ τὴν διαίρεσιν τοῦ Πανεπιστημίου εἰς σχολάς, τὴν σημείωσιν τῶν διαφόρων κλάδων τῶν μαθημάτων ἑκάστης αὐτῶν, τοὺς διὰ τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν τήρησιν αὐτῆς ἀναγκαίους ὁρισμοὺς καὶ καθεξῆς. Ὅθεν ἐπιφορτίζομεν τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας νὰ προτείνῃ διὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς καθηγητὰς καὶ ἄλλους εἰδήμονας δημοσίους ὑπαλλήλους.

2. Προσδιορίζοντες τὴν ἔναρξιν τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὰς 3/15 Μαΐου (1), τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δημοσιευθῇ εἰς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ, θέλομεν ὅθεν ἐκεῖναι μόνον αἱ διδασκαλικαὶ καθέδραι κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἀνοίξωσιν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου παιδευτηρίου ἀπαιτοῦνται ἀπὸ τὴν παροῦσαν χρείαν, διατάττοντες, ὅπως οἱ πρὸς τοῦτο διορισθέντες καθηγηταὶ μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς παραδόσεώς των ἀρχίσωσι νὰ ἀπολαμβάνωσι τὸν ἐγκριθέντα δι' αὐτοὺς μισθόν. Ὅθεν διορίζομεν· α'. Διὰ τὴν θεολογικὴν σχολὴν τοὺς κυρίους Ἀρχιμανδρίτην Μισαὴλ Ἀποστολίδην εἰς τακτικὸν καθηγητήν· τὸν γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Θεόκλητον Φαρμακίδην εἰς τακτικὸν καθηγητήν, Κοντογόνην εἰς ἔκτακτον καθηγητήν. β'. Διὰ τὴν νομικὴν σχολὴν εἰς καθηγητὰς ἐπιτιμίους τοὺς κυρίους Κλονάρην, πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου, Φάλλην, εἰσαγγελέα παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐρετῶν, Προβελέγγιον, ὑπουργικὸν σύμβουλον καὶ εἰσηγητὴν ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς Ἐπικρατείας, Φέβερ, Ἀρεοπαγίτην, Μωλᾶν, ἀντεισαγγελέα παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἄνευ μισθοῦ εἰς καθηγητὰς ἐκτάκτους τοὺς κυρίους Ἰωάννην Σούτσον, πάρεδρον ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς Ἐπικρατείας διὰ τὸν κλάδον τῆς δημοσίου οἰκονομίας, Γ. Μαυροκορδάτον, Ἀργυρόπουλον. γ'. Διὰ τὴν ἰατρικὴν σχολήν· εἰς ἔκτακτον καθηγητὴν τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας, τὸν Κ. Μαυροκορδάτον, τῆς εἰδικῆς παθολογίας, ἰατρικῆς θεραπείας καὶ κλινικῆς τὸν Κ. Βοῦρον, τῆς ἱστορίας τῆς ἰατρικῆς, γενικῆς παθολογίας καὶ θεραπείας καὶ κλινικῆς τὸν Κ. Λευκίαν, τῆς μαιευτικῆς καὶ ἰατρικῆς ὕλης τὸν Κ. Κωστῆν. Ἔκτακτον καθηγητὴν τῆς χειρουργίας, καὶ προπαρασκευαστὴν τὸν Κ. Ὀλύμπιον. Εἰς ἐπιτιμίους διὰ τὴν κλινικὴν καὶ διδασκαλίαν τῆς χειρουργικῆς ἐργασίας τὸν δόκτορα Τράϋμπερ. Ὡς καθηγηταὶ ἐπιτίμιοι πρέπει νὰ προσκληθῶσι διὰ νὰ συνενωθῶσι καὶ συμπληρώσωσι τὸν κύκλον τῶν παραδόσεών των, ὁ Κ. προλύτης Πάλλης διὰ τὴν δικαστικὴν ἰατρικήν, Νικολαΐδης Λεβαδεὺς διὰ τὴν διαιτητικὴν καὶ ὁ Κ. Ἡπίτης. (2) δ'. Διὰ τὴν φιλοσοφικὴν σχολήν· τὸν Κ. Ν. Βάμβαν εἰς τακτικὸν καθηγητὴν τῆς φιλοσοφίας, τὸν Κ. Γεννάδιον τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, Οὐλερτζον τῆς Λατινικῆς φιλολογίας, Πρόλυτον Ῥὼς τῆς ἀρχαιολογίας, Κωνσταντίνον Σχινᾶν τῆς ἱστορίας, Νέγρην τῆς μαθηματικῆς, Βούρην τῆς μαθηματικῆς καὶ μαθηματικῆς φυσικῆς· εἰς τακτικὸν καθηγητὴν τῆς χημείας καὶ πειραματικῆς φυσικῆς τὸν κύριον Λάνδερερ· εἰς ἔκτακτον καθηγητὴν τῆς βοτανικῆς τὸν ἔφορον τοῦ Βασιλικοῦ κήπου Φράας· εἰς ἔκτακτον καθηγητὴν τῆς φιλολογίας καὶ αἰσθητικῆς τὸν Κ. Δομνάνδον· εἰς καθηγητὴν ἐπιτίμιον καὶ μάλιστα ἐπιτίμιον τὸν Κ. Μανοῦσον Βασιλικὸν ἐπίτροπον παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ· εἰς καθηγητὴν ἐπιτίμιον τῆς φιλολογίας τὸν ἐν Αἰγίνῃ Κ. Δοῦκαν· εἰς καθηγητὴν ἐπιτίμιον τὸν ἐν Ἐπιδαύρῳ Κ. Καΐρην διὰ νὰ παραδίδῃ μαθήματα περὶ φιλοσοφίας, ὡσαύτως καὶ τὸν Κ. Κοντογόνην. Εἰς Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου διορίζομεν τὸν Κ. Κωνστ. Σχινᾶν. Εἰς Σχολάρχας διορίζομεν τοὺς κυρίους Μισαὴλ Ἀποστολίδην διὰ τὴν θεολογικὴν σχο-

---

(1) **Δηλοποίησις Ὑπουργικὴ τῆς 26 Ἀπριλίου 1837.**

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας δηλοποιεῖ ὅτι·

Τὴν 3/15 Μαΐου ε. ἔ. ἡμέραν δευτέραν θέλει γίνει ἡ πρώτη ἔναρξις τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου **Ὄθωνος**. Προσκαλοῦνται ἑπομένως ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ μαθητεύσωσιν εἰς μίαν τῶν σχολῶν αὐτοῦ νὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς τὸν ἀνήκοντα σχολάρχην διὰ νὰ ἐγγραφῶσιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἀπριλίου 1837.

(2) Μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ Πανεπιστημίου τὸ διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Μαΐου 1835 Β. Δ. περὶ συστάσεως θεωρητικοῦ, πρακτικοῦ καταστήματος περὶ χειρουργίας κτλ. κατηργήθη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λήν, Ῥάλλην διὰ τὴν δικαστικήν. Λευκίαν διὰ τὴν ἰατρικήν, Βάμβαν διὰ τὴν φιλοσοφικήν.

3. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν συμφερωτικώτερον σκοπὸν τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ τὸν περὶ μορφώσεως ἀξίων διδασκάλων διὰ τὰ γυμνάσια καὶ ἑλληνικὰ σχολεῖα, θέλουν ὑποχρεωθῇ οἱ καθηγηταὶ τῆς φιλολογίας, οἱ κύριοι Γενναδίους, Ῥὼς καὶ Οὐλερίχος νὰ παραδώσωσιν ἐξ ἀρχῆς εἰς αὐτοὺς διὰ πρακτικῆς γυμνάσεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ Λατινικὸν ὕφος, ὡσαύτως καὶ διὰ τῆς ἐξηγήσεως Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, καὶ οὕτω νὰ καταβάλλωσι τὰ θεμέλια ἑνὸς φιλοσοφικοῦ διδασκαλείου διὰ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ὁποίου θέλουν διευθύνει τὰς προτάσεις των πρὸ τοῦ τέλους τῆς α' ἐξαμηνίας.

4. Ὡσαύτως πρέπει νὰ προσκληθοῦν καὶ οἱ διὰ τὴν θεολογικὴν διορισθέντες καθηγηταί, διὰ νὰ καταστρώσωσιν ἓν σχέδιον δι' ὅσα, τυχόν, ἀναγκαιοῦσιν εἰς πρόοδον τῶν σπουδασμάτων τῆς σχολῆς των, τὸ ὁποῖον θέλει κοινοποιηθῇ πρὸ πάντων καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον διὰ νὰ γνωμοδοτήσῃ, καὶ συνωδευμένον μὲ τὴν γνωμοδότησιν αὐτῆς, καὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πρέπει νὰ μᾶς καθυποβληθῇ.

5. Εἰς τὴν διανομὴν τῶν συντάξεων τῆς ὑποτροφίας πρέπει νὰ λαμβάνωνται ἐξαιρέτως τοιοῦτοι μαθηταὶ ὑπ' ὄψιν, οἵτινες κρίνονται ἄξιοι νὰ λάβωσι μέρος ὡς τακτικὰ μέλη εἰς τὰς γυμνάσεις τοῦ φιλοσοφικοῦ καὶ θεολογικοῦ διδασκαλείου, ὑποτιθεμένου ὅτι κρίνεται ἀναγκαῖον καὶ τὸ τελευταῖον. Περιμένομεν δὲ συγχρόνως μὲ τὰ σχέδια περὶ ὀργανισμοῦ ἑνὸς τοιούτου διδασκαλείου καὶ τὰς προτάσεις τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ὁρισθησομένης ποσότητος ἀπὸ τὰ κεφάλαια τῶν συντάξεων τῆς ὑποτροφίας.

6. Οἱ μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ Πανεπιστημίου εἰς ἐνέργειαν ἐμβαίνοντες καθηγηταί, τόσον οἱ ἐπίτιμοι καθὼς καὶ οἱ τακτικοὶ καὶ ἔκτακτοι, θέλουν συνέλθει τὸ συντομώτερον εἰς τὴν ἀνήκουσαν σχολήν του ἕκαστος, προεδρεύοντος τοῦ σχολάρχου, διὰ νὰ συντάξουν τοὺς ἀνήκοντας καταλόγους τῶν μαθημάτων τῆς προσεχοῦς ἐξαμηνίας, καθυποβάλλοντες αὐτοὺς διὰ τοῦ Πρυτάνεως εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Διὰ τὸ βραχὺ τῆς ἐρχομένης θερινῆς ἐξαμηνίας θέλουν περιορισθῇ εἰς προεισαγωγικὰς παραδόσεις, ἀρχίζοντες τὴν ἑτησίαν σειρὰν μετὰ τὸ τέλος τῶν θερινῶν διακοπῶν.

Ὁ Ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Ἀπριλίου 1837.

Β. Δ. Περὶ τῆς ἑπετείου ἑορτῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

ΟΘΩΝ κτλ. (1)

Κατὰ πρότασιν τῆς Ἡμετ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμμ. ἐγκρίνομεν νὰ καθιερωθῇ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ μνήμη τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστ., μεταφερομένης τῆς ἑορτῆς ταύτης ἀπὸ τῆς 3 εἰς τὴν 20 Μαΐου.

Χάριν δὲ τούτου θέλει γίνεσθαι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον αὐτὴ ἁρμόδιος τελετὴ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως, παρόντων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματέως, τοῦ Διοικητοῦ, τοῦ Δημάρχου καὶ ὅλου τοῦ συλλόγου διδασκάλων καὶ μαθητῶν.

Ἀνατίθεται κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Ἀπριλίου (11 Μαΐου) 1838.

Β. Δ. Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

ΟΘΩΝ κτλ.

1. Ἕκαστος φοιτητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀφ' οὗ φοιτήσῃ εἰς αὐτὸ τὸν ἀνήκοντα διὰ τὴν ἀκαδημαϊκὴν σπουδὴν χρόνον, ὅστις ὁρίζεται διὰ μὲν τοὺς ἰατροὺς καὶ νομικοὺς ὄχι ἐλάσσων τετραετίας, διὰ δὲ τοὺς φοιτητὰς τῶν ἑτέρων δύο σχολῶν ὄχι ἐλάσσων τριετίας, καὶ ἀκροασθῇ ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ· α'. Ὅσα γενικὰ μαθήματα ἐκ τῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ὑποχρεοῦται ν' ἀκούσῃ. β'. Ὅλην τὴν σειρὰν τῶν εἰδικῶν μαθημάτων τοῦ ἐπιστημονικοῦ κλάδου, τὸν

(1) Ἡ διὰ τοῦ παρόντος Β. Δ. καθιερουμένη ἑορτὴ τοῦ Πανεπιστημίου τὴν 20 Μαΐου, κατηργήθη ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1862.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁποῖον ἐνηγκαλίσθη, δύναται νὰ ζητήσῃ νὰ καθυποβληθῇ εἰς ἐξέτασιν κατὰ μίαν τῶν παρὰ τῇ ἀνηκούσῃ σχολῇ εἰς τοῦτο ὡρισμένων ἢ ὁριαθησομένων ἐποχῶν, διευθύνων εἰς τὸν κοσμήτορα τῆς σχολῆς, δεκαπέντε ἡμέρας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐξετάσεως, ἔγγραφον περὶ τούτου αἴτησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπισυνάπτει καὶ τὰ ἀποδεικτικὰ τῶν καθηγητῶν τῶν ὁποίων τὰς παραδόσεις ἤκουσε καὶ σύντομον βιογραφίαν αὐτοῦ, δηλοῦσαν κυρίως ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς μέχρι τοῦδε παίδευσίν του.

2. Ἡ ἐξέτασις δι' ὅλους τοὺς φοιτητὰς εἶναι δύο εἰδῶν· ἡ μὲν λεπτομερεστέρα καὶ ἀκριβεστέρα διδακτορικὴ καλουμένη, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι δεκτοὶ μόνοι οἱ πλήρη τετραετίαν τοὐλάχιστον φοιτήσαντες εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἡ δὲ ὀλιγώτερον λεπτομερής, ὀνομαζομένη ἀπολυτήριος, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι δεκτοὶ καὶ οἱ πλήρη τριετίαν φοιτήσαντες ἐκ τῶν τῆς φιλοσοφικῆς καὶ θεολογικῆς σχολῆς φοιτητῶν. Διὰ νὰ γενῇ δὲ δεκτὸς εἰς ὁποιανδήποτε τῶν ἐξετάσεων τούτων ὁ φοιτητὴς ὀφείλει· α'. Ἂν δὲν ἀνήκῃ κυρίως εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν καὶ δὲν μέλλῃ νὰ ἐξετασθῇ ὡς κύριος φοιτητής, νὰ παρουσιάσῃ ἀποδεικτικὰ τῶν ἀνηκόντων καθηγητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ὅτι ἠκροάσθη τὰ γενικὰ ἐκεῖνα μαθήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς πάντα φοιτητὴν ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα, τουτέστι τὴν λογικήν, τὴν μεταφυσικήν, τὴν ἠθικήν, τὸ φυσικὸν δίκαιον, τὴν ψυχολογίαν, τὴν γενικὴν ἱστορίαν, τὰ στοιχειώδη μαθηματικά, τὴν πειραματικὴν φυσικήν, καὶ ὅτι ἐξετασθεὶς εἰς τὸ τέλος τῆς ἀκροάσεως ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἀνήκοντος καθηγητοῦ, ἢ ἐξετασθεὶς διὰ μιᾶς μετὰ τὴν ἀκρόασιν ὅλων αὐτῶν ὑπὸ πάντων ὁμοῦ τῶν ἀνηκόντων καθηγητῶν, ἔδειξεν ὅτι κατέχει ἀρκούντως τὰ ῥηθέντα μαθήματα. (1) β'. Νὰ παρουσιάσῃ ἀποδεικτικὰ τῶν ἀνηκόντων καθηγητῶν, ὅτι ἠκροάσθη ἐπιμελῶς ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μαθήματα, ὅσα συναπαρτίζουσι τὴν ἰδιαιτέραν του ἐπιστήμην, ἢ, ἔχοντα πλησιεστάτην σχέσιν πρὸς αὐτήν, εἶναι δι' αὐτὴν ἰδίως ἀναγκαῖα· καὶ πρὸς τούτοις, ἂν μὲν ἦναι θεολόγος ἢ νομικός, ἰδίως τὴν κλασικὴν φιλολογίαν, καθόσον εἶναι εἰς αὐτὸν ἀναγκαία, ἂν δ' ἀνήκῃ εἰς ἄλλην σχολήν, τὴν γενικὴν φυσικὴν ἱστορίαν.

3. Ἂν ὁ φοιτητὴς ἐκλέξῃ τὴν λεγομένην διδακτορικὴν ἐξέτασιν, ἐξετάζεται κατ' ἰδίαν πρῶτον μὲν τὴν ἔγγραφον ἀποπειρατήριον, ἔπειτα δὲ τὴν προφορικὴν αὐστηρὰν λεγομένην ἐξέτασιν ὑπὸ ἐπιτροπῆς συγκειμένης· α'. Ἐξ ἐκείνων μόνον τῶν καθηγητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ὅσων τὰ μαθήματα εἶναι ἰδίως ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ ἐξεταζομένου, καὶ τῶν ὁποίων ὁ ἀκριβέστερος διορισμὸς ἀφίνεται εἰς τὴν σχολήν, παρὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ ὁ ἐξεταζόμενος τὸν διδακτορικὸν βαθμόν. β'. Ἐξ ὅλων τῶν καθηγητῶν τῆς ἰδιαιτέρας του σχολῆς, τῶν διδασκόντων τὰ τακτικὰ καὶ ἀναγκαῖα αὐτῆς μαθήματα, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ ὁρίζονται

---

(1) Β. Δ. Περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν γενικῶν μαθημάτων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ διαιρέσεως τῶν ἐξετάσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθν. Πανεπστ. γνώμην τῶν σχολῶν αὐτοῦ, τὴν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτῶν σύστασιν τῆς Πρυτανείας, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησ. κτλ., διατάσσομεν τάδε·

Οἱ φοιτηταὶ πασῶν τῶν σχολῶν μετὰ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὸ μητρῷον τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἐξετάζονται διὰ μιᾶς εἰς τὰ γενικὰ καὶ ἀναγκαῖα μαθήματα (τὰ μνημονευόμενα ἐν τῷ περὶ ἐξετάσεων τῶν φοιτητῶν Β. Δ. τῆς 19 Μαΐου 1842 § 2, α), ὑπὸ τῶν διδασκόντων αὐτὰ καθηγητῶν, συνερχομένων δημοσίᾳ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἁρμοδίου κοσμήτορος.

Οἱ μὴ εὐδοκιμήσαντες ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν ταύταις δύνανται μετὰ ἓν ἔτος νὰ προσέλθωσιν εἰς νέαν ἐξέτασιν, δὲν γίνονται δὲ δεκτοὶ εἰς ἀπολυτήριον ἐξέτασιν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν οἱ μὴ προσάγοντες ἀπόδειξιν εὐδοκιμήσεως ἐν τοῖς γενικοῖς καὶ ἀναγκαίοις μαθήμασιν.

Τὰ καθέκαστα τῶν ἐξετάσεων τῶν γενικῶν μαθημάτων κανονισθήσονται ὑπὸ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου.

Εἰς τὸν αὐτὸν κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Νοεμβρίου 1882.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπ' αὐτῆς ταύτης. (1) Ἂν δὲ εἰς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἐξετάσεις εὑρεθῇ ἔχων τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις, προσκαλεῖται ὑπὸ τοῦ κοσμήτορος τῆς σχολῆς νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν διατριβήν, γεγραμμένην παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικήν, καὶ πραγματευομένην περὶ ἀντικειμένου ἀνήκοντος εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτοῦ ἐπιστήμην. Ἀφοῦ δὲ ἡ διατριβὴ φανῇ εἰς τὴν σχολὴν παραδεκτή, διορίζεται παρὰ τοῦ Κοσμήτορος τοῦ δημοσίου διαγωνισμοῦ καὶ τῆς ἀναγορεύσεως ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ ἐξετασθεὶς ἀναγινώσκει τὴν ῥηθεῖσαν διατριβήν, καὶ ὑπερασπίζεται τὰς ἐν αὐτῇ περιεχομένας θέσεις κατὰ τῶν ἐνισταμένων. Ἀφοῦ δὲ καὶ διὰ τοῦ διαγωνισμοῦ ἐπικυρωθῇ ἡ ἐκ τῆς ἐξετάσεως γνωσθεῖσα ἐπιστημονικὴ ἀξία τοῦ ὑποψηφίου, δίδει δημοσίᾳ τὴν συνήθη καθομολόγησιν κατὰ τὸ περὶ τούτου ἐκδοθησόμενον Β. Δ., (2) καὶ ἀναγορεύεται συναινέσει τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ κοσμήτορος εἰς διδάκτορα ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πρυτάνεως, καὶ λαμβάνει ἀκολούθως τὸ δίπλωμα κατὰ τὸν παρὰ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐκκλ. κτλ. ὁρισθησόμενον τύπον. Τὸ δὲ διδακτορικὸν ἀξίωμα τῆς θεολογίας δὲν θέλει δίδεσθαι εἰμὴ εἰς κληρικούς, ὅθεν οἱ μὴ ὄντες ἀκόμη κληρικοί, ἀφοῦ ἐκπληρώσωσιν ἐπιτυχῶς τοὺς ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως καὶ διατριβῆς ὁρισμούς, θέλουσι λαμβάνει προσωρινὸν παρὰ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἀποδεικτικὸν μόνον περὶ τούτου.

4. Ἂν ὁ φοιτητὴς ἐκλέξῃ τὴν λεγομένην ἀπολυτήριον ἐξέτασιν, ἐξετάζεται ὁμοίως κατ' ἰδίαν, πρῶτον μὲν τὴν ἔγγραφον ἀποπειρατήριον, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν προφορικήν, αὐστηράν λε-

---

(1) Β. Δ. Περὶ συμμιθέξεως καὶ τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν τῆς ἰατρικῆς σχ. εἰς τὰς διδακτ. ἐξετάσεις τῶν φοιτητῶν αὐτῆς, καὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν καὶ τῶν τακτικῶν καθηγ. αὐτῆς εἰς 2 τμήματα.

ΟΘΩΝ κτλ.

Εἰς τὸ ἄρθρ. 3 ἐδάφιον δ'. τοῦ εἰρημένου Δ. τῆς 19/31 Μαΐου 1842 προστίθεται ἡ ἑξῆς διάταξις·

« Σύμπασα ἡ ἰατρικὴ σχολὴ διαιρεῖται ὡς πρὸς τὰς ἐξετάσεις μόνον εἰς δύο τμήματα ἀναμὶξ ἐκ τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων καθηγητῶν συγκείμενα καὶ ἐξετάζοντα ἐξ ὑπαμοιβῆς τοὺς φοιτητὰς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κοσμήτορος. Ἡ εἰς τμήματα διαίρεσις τῶν καθηγητῶν γίνεται κατὰ πρότασιν τῆς σχολῆς καὶ ἀπόφασιν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, ὑποκειμένην εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου· ἀνανεοῦται δὲ ἡ διαίρεσις αὕτη κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστου Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους. »

Ἐν Ἀθήναις τὴν 24 Λύγούστου 1861.

(2) Β. Δ Περὶ τῆς καθομολογήσεως τῶν διδακτόρων καὶ τελειοδιδάκτων.

ΟΘΩΝ κτλ.

Εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἄρθρ. 3 καὶ 4 τοῦ ἀπὸ 19/31 Μαΐου 1842 Δ. Ἡμῶν, κατὰ πρότασιν δὲ τοῦ Ἡμετ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Γραμμ. τῆς Ἐπικρ. ὁρίζομεν τάδε·

1. Οἱ διδάκτορες τῆς Θεολογ. σχολῆς πρὸ τῆς ἀναγορεύσεώς των καὶ οἱ τελειοδίδακτοι αὐτῆς πρὸ τοῦ νὰ λάβωσι τὸ δίπλωμα θέλουσι δίδει δημοσίᾳ τὴν ἀκόλουθον καθομολόγησιν . . .

2. Οἱ διδάκτορες τῆς Νομ. σχολῆς πρὸ τῆς ἀναγορεύσεως καὶ οἱ τελειοδίδακτοι αὐτῆς πρὸ τοῦ νὰ λάβωσι τὸ δίπλωμα θέλουσι δίδει δημοσίᾳ τὴν ἀκόλουθον καθομολόγησιν· « Ἐπειδὴ ἡ διάσημος τῶν νομοδιδασκάλων σχολή, τῇ τοῦ Πρυτάνεως ἐπινεύσει, εἰς τοὺς ἑαυτῆς ἐγκρίναι με . . . . . κατηξίωσε, αὐτῇ τε καὶ τῇ Πρυτανείᾳ δημοσίᾳ πίστιν δίδωμι τήνδε· Περὶ μὲν τὴν τῶν νόμων ἐπιστήμην ἀεὶ σπουδάσειν καὶ ἀκριβῶσαι ταύτην παντὶ σθένει πειράσεσθαι· ἐν δὲ δίκαις, ἀεὶ τῷ δικαίῳ καὶ ἴσῳ χρήσασθαι ὁδηγῷ, μήτ' εὐνοίᾳ μήτ' ἔχθει ἐν τῷ διαγιγνώσκειν καὶ νέμειν τὸ δίκαιον παραγόμενος. Ὃ δ' ἂν εἰδῶ δίκαιον ὂν καὶ ἴσον, τοῦθ' ἁπλῶς καὶ κατὰ συνείδησιν ἀεὶ χρηματιεῖν τοῖς πυνθανομένοις· οἷς δ' ἂν ἐμαυτὸν παράσχω συνήγορον, τούτων, κἂν πλούσιοι τύχωσιν ὄντες, κἂν πένητες, σπουδῇ ἴσῃ καὶ πίστῃ ὁμοίᾳ ὑπερδικήσειν· τὸ δὲ σύνολον, καὶ διδάσκων, καὶ δικάζων, καὶ συμβουλεύων, καὶ δικηγορῶν ἢ δικογραφῶν, καὶ πᾶν ποιῶν ὅ,τι ἂν ἔργον ᾖ τῶν περὶ νόμους ἐσπουδακότων, εἰς μείζονα δόξαν Θεοῦ ποιήσειν ἀεί, εἰς κραταίωσιν τῆς δικαιοσύνης, εἰς κοινὴν τῶν ἀνθρώπων ὠφέλειαν καὶ τῆς πολιτείας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γομένην ἐξέτασιν ὑπὸ ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τῶν αὐτῶν καθηγητῶν, τοὺς ὁποίους ὁρίζει τὸ προηγούμενον ἄρθ. 3. Ἂν ὁ ἐξεταζόμενος εὑρεθῇ εἰς ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἐξετάσεις ἔχων τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις, λαμβάνει μετὰ τὴν δημοσίαν καθομολόγησιν τὸ ἀπολυτήριον δίπλωμα κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῶν Ἐκκλ. κτλ. ὁρισθησόμενον τύπον, καὶ ὀνομάζεται τελειοδίδακτος.

5. Ἂν ὁ μέλλων νὰ ἐξετασθῇ φοιτητὴς ἀνήκῃ ἰδίως εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν ἐξετάζεται διὰ μᾶς· α'. Εἰς ἐκεῖνα τὰ γενικὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς πάντα φοιτητὴν ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα, καὶ τὰ ὁποῖα ἐσημειώθησαν ἀνωτέρω ἄρθ. 2. β'. Καὶ κυριώτερον εἰς τὰ μαθήματα τοῦ ἰδιαιτέρου κλάδου, τὸν ὁποῖον ἐνηγκαλίσθη, τοὐτέστιν ὁ μὲν φιλολόγος εἰς τὴν κλασικὴν φιλολογίαν καὶ ἀρχαιολογίαν, ὁ δὲ μαθηματικὸς εἰς τὴν καθαρὰν καὶ ἐφηρμοσμένην μαθηματικήν, ὁ δὲ φυσικὸς εἰς τὴν φυσικήν, φυσιογραφίαν καὶ χημείαν. γ'. Εἰς ἐκεῖνα μόνον ἐκ τῶν λοιπῶν μαθημάτων τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, τὰ ὁποῖα ἤθελον κριθῇ ὑπ' αὐτῆς ἰδίως ἀναγκαῖα εἰς τὸν ἐξεταζόμενον, ὡς ἔχοντα πλησιεστάτην σχέσιν μὲ τὸν κλάδον του. Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται καὶ ἐνταῦθα οἱ ὁρισμοὶ τῶν ἄρθρ. 3 καὶ 4.

6. Εἰς ὅλας τὰς ῥηθείσας ἐξετάσεις προεδρεύει ὁ κοσμήτωρ τῆς ἀνηκούσης σχολῆς, ὅστις κρατεῖ καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς ἐξετάσεως. Ὁ αὐτὸς προεδρεύει καὶ εἰς τὸν δημόσιον διαγωνισμὸν τοῦ ὑποψηφίου διδάκτορος· ἕκαστον μέλος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διευθύνῃ ἐρωτήσεις εἰς τὸν ἐξεταζόμενον. Ὀφείλει δὲ νὰ παραμένῃ τὰ [καὶ] μέχρι τέλους τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει νὰ δίδῃ τὴν ψῆφόν του. Δὲν δύνανται δὲ εἰς τας διδακτορικὰς καὶ ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις νὰ ἐξετασθῶσι διὰ μιᾶς περισσότεροι τῶν δύο φοιτητῶν.

7. Ἐπὶ ἑκάστου μαθήματος ἡ ἱκανότης τοῦ ἐξετασθέντος φοιτητοῦ ἐκφράζεται διὰ τῶν μερικῶν σημειώσεων «ἄριστα, καλῶς, μετρίως, κακῶς.» (1) Περὶ τῶν σημειωσεων τουτων ἀπο-

---

συντήρησιν καὶ ἐμπέδωσιν. Ταύτην μοι τὴν ἐπαγγελίαν ἐπιτελοῦντι εἴη ὁ Θεὸς ἀρωγὸς ἐν τῷ βίῳ.»

3. Οἱ δὲ διδάκτορες καὶ οἱ τελειοδίδακτοι τῆς ἰατρικῆς σχολῆς θέλουσι δίδει δημοσίᾳ τὴν ἀκόλουθον καθομολόγησιν· «Ἐπειδὴ ἡ διάσημος τῶν ἰητρῶν σχολή, τοῦ Πρυτάνεως ἐπινεύσαντος, ἐς τοὺς ἑαυτῆς . . . . . δοκιμάσαι με κατηξίωσεν, αὐτή τε καὶ τῇ Πρυτανίῃ δημοσίᾳ τήν δε δίδωμι πίστιν· Ἡγήσασθαι μὲν τοὺς διδάξαντάς με ταύτην τὴν τέχνην ἴσα γενέτησιν ἐμοῖσι, τῇ δὲ τέχνῃ μηδαμὰ ἐπ' εὐμαρίῃ χρήσασθαι τῇ ἐμεαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ, ἀλλ' ἐς δύξαν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων σωτηρίαν, καὶ τῆς πίστεως αὐτῆς τιμήν τε καὶ ὤνησιν. Πᾶν μὲν ὅ,τι ἰητροῦ ἔργον ἐστί, πιστῶς καὶ ἀκριδῶς κατα δύναμιν καὶ κρίσιν τὴν ἐμὴν ἐπιτελέων, τοῖσι δέ νοσέουσι ἤν τε πλούσιοι τύχωσι, ἤν τε πένητες ὁμοίῃ σπουδῇ τὴν ἐκ τῆς τέχνης ἐπαγινέων ἐπικουρίην· μηδὲ παραδόλως κποπειρώμενος τὴν τε ζωὴν αποκυδεύσειν, μηδ' ἰατρεύσειν ἐπὶ χρηματισμῷ ἢ φάτιος ἵμερῳ, ἐς οἰκίας δὲ ὁκόσας ἂν ἔσίω, ἐσελεύσεσθαι ἐπ' ὠφελείῃ καμνόντων, ἐκτὸς ἐὼν πάσης ἀδικίης. Ἃ δ' ἐν θεραπείῃ ἢ ἴδω ἢ ἀκούσω, ἢ καὶ ἄνευ θεραπείης κατα βίον ἀνθρώπων ἃ μὴ χρή ποτε ἐκλαλέεσθαι ἔξω, σιγήσεσθαι, ἄῤῥητα ἡγεύμενος· τῆς δὲ τέχνης ἐπιμελήσεσθαι κατὰ δύναμιν, σπουδὴν πλείστην ποιεύμενος ἀκριδῶσαι ταύτης τὰ θέσμια. Τοῖσι δὲ ὁμοτέχνοισι φιλόφρονα καὶ φιλάνθρωπον ἑμεαυτὸν αἰεὶ παρέξειν καὶ σφέας ἀδελφεοῖσιν ἴσον ἐπικρινέειν ἄῤῥεσι, πᾶν σφι προθύμως συμβαλλόμενος, ἐς ὅτεο ἂν ὠφελίη γένοιτο τοῖσι κάμνουσι· ταύτην μοι τὴν ἐπαγγελίην ἐπιτελέα ποιέοντι εἴη ἐπαύρασθαι βίου καὶ τέχνης καὶ Θεόν κτήσασθαι ἀρηγόνα, παραβαίνοντι δέ, τἀναντία τουτέων.»

4. Οἱ διδάκ. καὶ τελειοδίδ. τῆς φιλοσ. σχ. κτλ.

5. Ἡ Ἡμετ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματεία κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 8ρίου 1843.

(1) Β. Δ. Περὶ προσθήκης εἰς τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ ἀπὸ 19 Μαΐου 1842 Β. Δ. τοῦ βαθμοῦ «λίαν καλῶς» εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν φοιτ. τοῦ Πανεπιστ.

Θεων κτλ.

Θεωροῦντες ὅτι μεταξὺ τῶν βαθμῶν «ἄριστα καὶ καλῶς» τῶν κατὰ τὸ ἄρθ. 7 τοῦ ἀπὸ 19

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φασίζεται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἂν ὁ φοιτητὴς δὲν ἀνήκῃ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολήν, ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν μαθημάτων τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ ἐξεταζθέντος σχολῆς ἡ πλειονοψηφία τῶν εἰς αὐτὴν σχολὴν ἀνηκόντων ἐξεταστῶν. Ἂν δὲ ὁ φοιτητὴς ἀνήκῃ κυρίως εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν μαθημάτων τοῦ ἰδιαιτέρου του κλάδου ἡ πλειονοψηφία τῶν εἰς αὐτὸν τὸν κλάδον κυρίως ἀνηκόντων ἐξεταστῶν· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν μαθημάτων τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξετάζεται ὁ φοιτητὴς σχολῆς τινος, ἀποφασίζει ἡ πλειονοψηφία ὅλων τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἐν δὲ ἰσοψηφίᾳ νικᾷ ἡ ψῆφος τοῦ κοσμήτορος. Ἐκ τῶν μερικῶν σημειώσεων ἐξάγει ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ τὴν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν μαθημάτων γενικὴν σημείωσιν, ἄριστα, καλῶς, μετρίως ἢ κακῶς, κατὰ τοὺς παρὰ τῶν ἀνηκουσῶν σχολῶν ἐράπαξ ὁρισθησομένους κανόνας. Ἡ ἐπὶ ταῖς διδακτορικαῖς ἐξετάσεσι γενικὴ σημείωσις, ἄριστα ἢ καλῶς, ἐπιφέρει τὴν εἰς διδάκτορα ἀναγόρευσιν, καθόσον ἐπιτύχῃ ὁ φοιτητὴς καὶ εἰς τὸν δημόσιον διαγωνισμόν· ἡ δὲ γενικὴ σημείωσις μετρίως, ἐπὶ ταῖς διδακτορικαῖς ἢ ἀπολυτηρίοις ἐξετάσεσιν, παρέχει μόνον τὸ ἀπολυτήριον δίπλωμα. Ἂν ὅμως ὁ φοιτητὴς ἐπί τινι μαθήματι δὲν ἔλαβεν ἐκείνην τὴν σημείωσιν, ἥτις κατὰ τοὺς ὁρισθησομένους κανόνας ἀπαιτεῖται διά νὰ λάβῃ μίαν τῶν πρώτων τριῶν γενικῶν σημειώσεων, ὑποχρεοῦται πρὶν γείνῃ δεκτὸς ἐκ νέου εἰς τὴν ἐξέτασιν νὰ ἐπαναλάβῃ ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον τὸ μάθημα, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις.

8. Ὁ λεπτομερέστατος διορισμὸς τοῦ τρόπου, τῶν τύπων καὶ τῶν λοιπῶν ἀπαιτουμένων τῶν ἐξετάσεων, ἰδίως τῆς διδακτορικῆς καὶ τῆς ἀπολυτηρίου, ἔτι δὲ τοῦ δημοσίου διαγωνισμοῦ καὶ τῆς ἀναγορεύσεως, ἀρίνεται μέχρι τῆς ἐκδόσεως ἰδιαιτέρων περὶ τούτου διατάξεων τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματείας εἰς τὴν κρίσιν καὶ πεῖραν τῶν σχολῶν, αἱ ὁποῖαι συνελθοῦσαι θέλουσι συντάξει τας περὶ τούτου διατυπώσεις, φροντίζουσαι νὰ ἦναι ὅσον τὸ δυνατὸν σύμφωνοι.

9. Τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα καὶ τὸ ἀπολυτήριον ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως, τοῦ προεδρεύοντος τῶν ἐξετάσεων κοσμήτορος καὶ τοῦ γραμματέως, ἐπιτιθεμένης καὶ τῆς μεγάλης τοῦ Πανεπιστημίου σφραγίδος.

10. Ὅσα ἐκ τῶν γενικῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων, τῶν καταλεγομένων εἰς τὸ ἄρθρ. 2 § α' τοῦ παρόντος διατάγματος δὲν ἐδιδάχθησαν ἀκόμη πλήρη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, δὲν θέλουσιν ἀπαιτεῖσθαι ἀπὸ τοὺς ζητοῦντας τὸ ἀπολυτήριον δίπλωμα, ἕως οὗ οἱ διορισθέντες ἢ διορισθησόμενοι πρὸς παράδοσιν αὐτῶν καθηγηταὶ ἀποπερατώσωσι μίαν περίοδον παραδόσεως. Καὶ εἰς τὰ λοιπὰ δὲ τῶν αὐτῶν μαθημάτων θέλει γίνεσθαι εἰς τοὺς ἐντὸς τοῦ τρέχοντος πανεπιστημιακοῦ ἔτους ἐξεταζησομένους ἡ προσήκουσα συγκατάβασις.

11. Εἰς τοὺς ἀποπερατώσαντας τὸν ὡρισμένον χρόνον τῆς ἀκαδημαϊκῆς των φοιτήσεως καὶ τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων των, μὴ θέλοντας δὲ νὰ ἐξετασθῶσι, καὶ ἔτι εἰς τοὺς ἀποφοιτῶντας πρὸ τοῦ ὡρισμένου χρόνου τῆς φοιτήσεως, δίδεται κατ' αἴτησίν των ἀποδεικτικόν, εἰς τὸ ὁποῖον σημειοῦται ὁ χρόνος τῆς φοιτήσεως, ἡ κατ' αὐτὴν ἐπιμέλεια καὶ διαγωγή, τὰ μαθήματα ὅσα κατὰ τὰ ἰδιαίτερα ἀποδεικτικὰ τῶν καθηγητῶν ἤκουσαν, καὶ τὸ ἐξαγόμενον τῆς φιλοσοφικῆς προκαταρκτικῆς ἐξετάσεως, ἢ τῶν καθ' ἕκαστον μάθημα ἐξετάσεων, τὰς ὁποίας τυχὸν ἔκαμε.

Μαΐου 1842 Β. Δ. ἀπονεμομένων εἰς τοὺς ὑποστάντας τὴν ἀπολυτήριον ἢ διδακτ. ἐξέτασιν φοιτ. τοῦ ὁμων. Ἡμῶν Πανεπιστ., ὑπάρχει μέσος τις ὅρος ἐξ ἴσου τῶν μνησθέντων δύο ἀπέχων, κατὰ πρόταξιν τοῦ Ἡμετ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

α'. Εἰς τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ μνησθέντος ἀπὸ 19 Μαΐου 1842 περὶ ἐξετάσεων τῶν φοιτ. τοῦ Πανεπιστ. Β. Δ. προστίθεται μετὰ τὴν λέξιν «ἄριστα» ἡ λέξις «λίαν καλῶς», ὥστε τὸ ὅλον ἄρθρον ἔχει ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ ὧδε «Ἐπὶ ἑκάστου μαθήματος ἡ ἱκανότης τοῦ ἐξετασθέντος φοιτ. ἐκφράζεται διὰ τῶν μερικῶν σημειώσεων «ἄριστα, λίαν καλῶς, καλῶς κτλ.»

β'. Ἡ τροπολογία αὕτη ἰσχύει διὰ πάντα ἐξετασθέντα μὲν ἤδη μήπω δὲ λαβόντα τὸ δίπλωμα αὐτοῦ φοιτητὴν τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Μαρτίου 1862.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

φέρει δὲ τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦτο τὰς αὐτὰς ὑπογραφάς, ὡς εἰς τὸ ἄρθρ. 1, καὶ τὴν μικρὰν τοῦ Πανεπιστημίου σφραγίδα.

12. Οἱ φοιτήσαντες καὶ διδαχθέντες εἰς ξένα πανεπιστήμια καὶ μὴ ἔχοντες διδακτορικὸν ἢ ἀπολυτήριον δίπλωμα, ἔχοντες δὲ χρείαν ἢ ἄλλως θέλοντες νὰ λάβωσι τοῦτο ἐν τῷ Ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ ὑποβάλλονται εἰς τὰς αὐτάς, ὡς ἀνωτέρω, ἐξετάσεις, ἀφοῦ πρῶτον παρουσιάσωσιν ἀπόδειξιν, ὅτι μετέδησαν εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν σπουδὴν δεόντως προπαρεσκευασμένοι, καὶ ὅτι, φοιτήσαντες εἴς τι Πανεπιστήμιον τὸν ἀπαιτούμενον τῆς φοιτήσεως χρόνον, ἤκουσαν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μαθήματα τῆς ἐπιστήμης των.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Μαΐου 1842.

Διατυπώσεις τῆς Συγκλήτου ἀφορῶσαι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ ἐξετάσεων Β. Δ. (τῆς 19/31 Μαΐου 1842) συνταχθεῖσαι μὲν δυνάμει τοῦ 8 ἄρθρου τοῦ εἰρημένου Β. Δ. παρά τε τῶν σχολῶν καὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, ἐγκριθεῖσαι δὲ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Β. Γραμματείας.

Γενικαὶ διατάξεις.

1. Οἱ φοιτηταὶ δύνανται νὰ ἐξετασθῶσι περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὸ τέλος τῆς χειμερινῆς ἐξαμηνίας, καὶ ἔτι περὶ τὸ τέλος τῆς θερινῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐκτάκτως δύναταί τις νὰ ἐξετασθῇ κατὰ πάντα ἄλλον χρόνον, ἕνεκα ἰσχυρῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἤθελεν ἐγκρίνει ἡ ἀνήκουσα σχολή, πλὴν τοῦ τῶν διακοπῶν. Δύναται δὲ πρὸς εὐκολίαν περισσοτέραν τοῦ ἐξεταζομένου νὰ γείνῃ ἡ ἐξέτασις εἰς τὸ τέλος τῆς ἡγουμένης, ὁ δὲ δημόσιος διαγωνισμὸς καὶ ἡ ἀναγόρευσις εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἑπομένης ἐξαμηνίας.

2. Γίνονται δεκτοὶ πρὸς ἐξέτασιν τῶν μὲν φοιτητῶν τῆς νομικῆς καὶ ἰατρικῆς οἱ πλήρη τετραετίαν φοιτήσαντες, τῶν δὲ τῆς θεολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς οἱ πλήρη τριετίαν. Ἀλλὰ παρὰ τῶν ἐξετασθησομένων τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις ἀπαιτεῖται ἐν γένει πλήρης τετραετία εἰς οἱανδήποτε σχολὴν καὶ ἂν ἀνήκωσιν.

3. Οἱ καθηγηταὶ οἵτινες διδάσκουσι τὰ γενικὰ καὶ εἰς πάντα φοιτητὴν ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα μαθήματα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, τουτέστιν τὴν ψυχολογίαν, τὴν λογικήν, τὴν μεταφυσικήν, τὴν ἠθικήν, τὸ φυσικὸν δίκαιον, τὴν γενικὴν ἱστορίαν, τὰ στοιχειώδη μαθηματικὰ καὶ τὴν πειραματικὴν φυσικήν, θέλουσι προσκαλεῖ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ἑκάστου μαθήματος τοὺς φοιτητὰς τῶν ἄλλων σχολῶν εἰς ἐξέτασιν, μετὰ τὴν ὁποίαν θέλουσι δίδει εἰς ἕκαστον τῶν ἐξετασθέντων ἀποδεικτικὸν μὲ τὴν ἀνήκουσαν σημείωσιν τῆς ἐν τῇ ἐξετάσει δειχθείσης ἱκανότητός του. (1)

4. Ὅσοι φοιτηταὶ ἐμποδισθῶσιν ἔκ τινος αἰτίας τοῦ νὰ ἐξετασθῶσιν εἰς τὰ τέλη ἑκάστου τῶν ῥηθέντων γενικῶν μαθημάτων, δύνανται μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ὅλων αὐτῶν νὰ ζητήσωσι δι' ἀναφορᾶς των παρὰ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς νὰ ἐξετασθῶσι τὴν προκαταρκτικὴν ἐξέτασιν εἰς ὅλα διὰ μιᾶς. Οἱ δὲ ἀνήκοντες καθηγηταὶ συγκαλούμενοι τότε ὑπὸ τοῦ κοσμήτορος ἐξετάζουσι τὸν φοιτητὴν ἕκαστος εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸς διδάσκει μάθημα, καὶ δίδουσιν εἰς αὐτὸν ἀποδεικτικὸν ἐνυπόγραφον, κεκυρωμένον ὑπὸ τοῦ κοσμήτορος, περιέχον ὀνομαστὶ τὰ μαθήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐξητάσθη, καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς δειχθείσης ἱκανότητος τὴν σημείωσιν, ἥτις ὁρίζεται ἐφ' ἑκάστου μαθήματος ὑπὸ τοῦ παραδίδοντος αὐτὸ καὶ ἐξετάζοντος καθηγητοῦ. Ἀπόντος ἢ ἄλλως εὐλόγως κωλυομένου τοῦ καθηγητοῦ ὡρισμένου τινὸς μαθήματος, ἐξετάζει ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιτετραμμένος τὴν ἐξέτασιν ἢ ὁ ἐπὶ τούτῳ παρὰ τῆς σχολῆς ἐκλεχθείς. Εἰς τοὺς φοιτητὰς ὅσοι παρουσιασθῶσιν εἰς ἐξέτασιν ἐντὸς τοῦ παρόντος διδακτικοῦ ἔτους, θέλει γίνει ἡ προσήκουσα συγκατάβασις πρὸς τὰ γενικὰ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς μαθήματα, τῶν ὁποίων ἡ ἀκρόασις δὲν ἦτο ὑποχρεωτικὴ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ ἐξετάσεων Β. Δ.

5. Εἰς τὰ μαθήματα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ὅσα δὲν εἶναι γενικὰ καὶ εἰς πάντα φοιτητὴν ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα, ἀπαιτοῦνται δὲ κατὰ τὸ ἐδ. α', ἄρθρ. 3 τοῦ Β. Δ. ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς ἄλλης τινὸς σχολῆς, ὡς ἔχοντα σχέσιν ἄμεσον μὲ τὴν ἐπιστήμην των, οἷον ἡ χημεία,

(1) Ὅρα Β. Δ. τῆς 11 Φεβρίου 1882.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ή βοτανική κτλ. μὲ τὴν ἰατρικήν, ἡ Ἑβραϊκὴ γλῶσσα μὲ τὴν θεολογίαν, τὸ φυσικὸ
τὴν νομικήν, δὲν θέλουσιν ἐξετάζεσθαι ἰδίως ὑπὸ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς οἱ τῶν
λῶν φοιτηταί. Ἀλλ' οἱ διδάσκοντες αὐτὰ καθηγηταί, καίτοι ἀνήκοντες εἰς τὴν φιλο
λήν, θέλουσιν ἀποτελεῖ τότε μέρος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς σχολῆς ἐκ
ὁποίαν ἀνήκει ὁ ἐξεταζόμενος. Οὗτοι ὅμως δὲν θέλουσιν ἔχει ψῆφον ἐπὶ τῶν μα
σχολῆς ταύτης, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα αὐτοὶ διδάσκουσιν. Οἱ δὲ
καθηγηταὶ θέλουσιν ἔχει ψῆφον ἐπὶ τῶν μαθημάτων ἐκείνων.

6. Οἱ φοιτηταὶ ἐξετάζονται εἰς ὅλα τὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα συναπαρτίζουσι τὴ
ἑκάστου. Καὶ οἱ μὲν τῆς θεολογίας ἐξετάζονται, πρῶτον μὲν εἰς τὴν Λατινικὴν καὶ
φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, δεύτερον δὲ καὶ κυριώτερον εἰς τὴ
εἰς τὰς θείας γραφὰς τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης, τὴν δογματικὴν θεολογίαν,
τοῦ Εὐαγγελίου, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, τὴν ἑβραϊκὴν καὶ χριστιανικὴν ἀρ
τὴν τῶν Ἁγίων Γραφῶν ἑρμηνείαν, τὴν ἐκκλησιαστικὴν ῥητορικήν, τὴν περὶ τοῦ
τέρας τῆς Ἐκκλησίας φιλολογίαν καὶ τὴν ποιμαντικήν, ὅταν παραδοθῇ. Οἱ δὲ τῆς νο
τον μὲν εἰς τὸ φυσικὸν δίκαιον, δεύτερον δὲ καὶ κυριώτερον εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκ
ἱστορίαν αὐτοῦ, τὸν πολιτικὸν κώδηκα τῆς Γαλλίας, τὸ Ἐμπορικὸν δίκαιον, τ
Δικονομίαν, τὴν ἐγκληματικὴν νομοθεσίαν, τὸ διοικητικὸν δίκαιον καὶ τὴν πολιτικήν
Οἱ δὲ τῆς ἰατρικῆς, πρῶτον μὲν εἰς τὴν χημείαν, τὴν βοτανικὴν καὶ τὴν συγκριτικὴ
(ὅταν παραδοθῇ), δεύτερον δὲ καὶ κυριώτερον εἰς τὴν ἀνατομίαν, τὴν φυσιολογίαν
κὴν νοσολογίαν καὶ θεραπείαν, τὴν εἰδικὴν νοσολογίαν καὶ θεραπείαν, τὴν χειρου
μαιευτικήν, τὴν φαρμακολογίαν (περιλαμβάνουσαν καὶ τὴν συνταγολογίαν), τὴν ἰα
κὴν καὶ τὴν ὑγιεινήν. Ἡ δὲ φιλοσοφικὴ σχολὴ περιέχει τρία διάφορα τμήματα· α
λογικὸν τμῆμα. β'. Τὸ μαθηματικόν, καὶ γ'. Τὸ φυσικόν. Ἑπομένως οἱ φοιτηταὶ
ναται νὰ ἐνασχοληθῶσιν ἰδίως εἰς τὰ μαθήματα ὁποιουδήποτε τῶν τμημάτων τούτ
τέλους, ἐξεταθέντες τὴν διδακτορικὴν ἢ τὴν ἀπολυτήριον ἐξέτασιν, νὰ λάβωσι τὸ δι
διδάκτορος ἢ τοῦ τελειοδιδάκτου. Καὶ οἱ μὲν εἰς τὸ φιλολογικὸν τμῆμα ἀνήκοντες ἐ
α'. μὲν εἰς τὰ γενικὰ μαθήματα, τοῦτέστιν εἰς τὴν ψυχολογίαν, τὴν λογικήν, τὴν μ
τὴν ἠθικήν, τὸ φυσικὸν δίκαιον, τὴν γενικὴν ἱστορίαν, τὰ στοιχειώδη μαθηματικά,
ματικὴν φυσικήν, καὶ τὴν γενικὴν φυσικὴν ἱστορίαν. β'. δὲ καὶ κυριώτερον εἰς τὰς
κὰς γλώσσας, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Λατινικήν, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς φιλολογίας
τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας, ὅταν παραδοθῇ. Οἱ δὲ εἰς
τικὸν τμῆμα ἀνήκοντες ἐξετάζονται· α'. μὲν εἰς τὰ ἀνωτέρω καταλεχθέντα γενικά
β'. δὲ καὶ κυριώτερον εἰς τὴν ὑψηλοτέραν καθαρὰν μαθηματικήν, εἰς τὴν ἐφηρμο
θηματικήν, τοῦτέστιν εἰς τὴν λεγομένην ἀνάλυσιν τοῦ πεπερασμένου ποσοῦ, εἰς τὸν
καὶ ὁλοκληρωτικὸν ὑπολογισμόν, εἰς τὴν ἔρευναν τῶν διαφόρων καμπύλων γραμμ
διαγραφικὴν καὶ πρακτικὴν γεωμετρίαν, εἰς τὴν μηχανικὴν καὶ εἰς τὴν ἀστρονομ
εἰς τὸ φυσικὸν τμῆμα ἀνήκοντες ἐξετάζονται· α'. μὲν εἰς τὰ γενικὰ μαθήματα. β'.
ριώτερον εἰς τὴν ὀρυκτολογίαν, τὴν γεωλογίαν, τὴν βοτανικήν, τὴν ζωολογίαν, τ
τὴν χημείαν καὶ τὴν ἀστρονομίαν, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἐξέτασις γίνεται ἀναλόγως λεπτ
καὶ ἀκριβεστέρα παρὰ τὴν λεγομένην προκαταρκτικήν.

7. Αἱ ἐξεταστικαὶ ἐπιτροπαὶ σύγκεινται ἐξ ὅλων ἐκείνων τῶν καθηγητῶν, οἵτινες
τὰ μαθήματα, περὶ τὰ ὁποῖα ἐξετάζεται ἕκαστος τῶν φοιτητῶν σχολῆς τινος, ἢ τμήμ
τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς. Ἐὰν δὲ τὸ αὐτὸ μάθημα διδάσκηται ὑπὸ πλειόνων τοῦ ἑν
τῶν, προτιμᾶται τότε ὁ τακτικὸς τῶν μὴ τακτικῶν καὶ ὁ ἐπίτιμιος τῶν ἐκτάκτων.
ὁ ἐξεταζόμενος φοιτητὴς ἤκουσε τὸ μάθημα παρὰ τινος τῶν ἐκτάκτων ἢ ἐπιτιμίω
τῶν κατὰ τι ἰδιαίτερον σύστημα καὶ ἰδιαιτέραν μέθοδον· διότι τότε μένει εἰς τὴν
κρίνῃ περὶ τούτου καὶ νὰ παραδεχθῇ κατ' ἐξαίρεσιν ὡς ἐξεταστὴν ἐκεῖνον τὸν ἔκτακ
τίμιον καθηγητήν, παρὰ τῷ ὁποίῳ ὁ φοιτητὴς ἤκουσε τὸ μάθημα. (1)

---

(1) Διὰ τοῦ ἀπὸ 24 Αὐγούστου 1861 Β. Δ. περὶ συμμετοχῆς καὶ τῶν ἐκτάκτω

Περὶ τῶν διδακτορικῶν καὶ ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων.

8. Ὁ θέλων νὰ ἐξετασθῇ φοιτητὴς διευθύνει εἰς τὸν κοσμήτορα τῆς οἰκείας σχολῆς 15 τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῶν ὁρισθεισῶν ἐποχῶν τῆς ἐξετάσεως ἔγγραφον περὶ τούτου αἴτησιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπισυνάπτει·

α'. Ἀποδεικτικὰ πλήρους μὲν τετραετοῦς φοιτήσεως, ἂν θέλῃ νὰ ἐξετασθῇ τὴν διδακτορικὴν ἐξέτασιν, ἢ πλήρους τριετοῦς, ἂν θέλῃ νὰ ἐξετασθῇ ὡς τελειοδίδακτος καὶ ἀνήκῃ εἰς μίαν τῶν δύο σχολῶν τῆς θεολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἀπαιτεῖται μακροτέρα τῆς τριετοῦς φοιτήσεως. Ἂν δὲ ἀνήκῃ εἰς τὴν νομικὴν ἢ τὴν ἰατρικὴν σχολήν, ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ ἀποδεικτικὸν πλήρους τετραετοῦς φοιτήσεως, καὶ ὅταν θέλῃ νὰ ἐξετασθῇ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις.

β'. Σύντομον βιογραφίαν ἑαυτοῦ δηλοῦσαν κυρίως τὰ περὶ τῆς παιδεύσεώς του ἐξ ἀρχῆς μέχρι τοῦδε.

γ'. Ἀποδεικτικὰ τῶν ἀνηκόντων καθηγητῶν, ὅτι ἤκουσε τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρω ἄρθ. 3 γενικὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς πάντα φοιτητὴν ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα, τοὐτέστι τὴν ψυχολογίαν, τὴν λογικήν, τὴν μεταφυσικήν, τὴν ἠθικήν, τὸ φυσικὸν δίκαιον, τὴν γενικὴν ἱστορίαν, τὰ στοιχειώδη μαθηματικὰ καὶ τὴν πειραματικὴν φυσικήν, πρὸς τούτοις τὴν γενικὴν φυσικὴν ἱστορίαν, ἂν ὁ φοιτητὴς ἀνήκῃ εἰς τὴν ἰατρικὴν σχολήν· καὶ ὅτι ἐξετασθείς, εἴτε κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μαθήματος, εἴτε μετὰ τὸ τέλος ὅλων τῶν μαθημάτων τούτων ἐν γένει, εὑρέθη ἱκανῶς ἔχων περὶ ταῦτα.

δ'. Ἀποδεικτικὰ τῶν ἀνηκόντων καθηγητῶν, ὅτι ἤκουσεν ὅλα τὰ ἐν τῷ ἄρθ. 6 καταλεγόμενα εἰδικὰ μαθήματα ἑκάστης σχολῆς, ἢ, ἂν ὁ φοιτητὴς ἀνήκῃ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολήν, τὰ ἑκάστου τμήματος ταύτης. Προσέτι δὲ καὶ ἐκεῖνα τῶν μαθημάτων τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πληρεστάτην σχέσιν πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἑκάστου· ἐν κεφαλαίῳ ὅτι ἤκουσεν ἐκ τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ 6 ἄρθρῳ καταλεγομένων μαθημάτων ὅλα ἐκεῖνα περὶ τὰ ὁποῖα ἐξετάζεται ἕκαστος.

θ. Ἀφοῦ ὁ κοσμήτωρ λάβῃ τὴν ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν αἴτησιν μὲ τὰ ἐπισυναπτόμενα ἔγγραφα καὶ εὕρῃ αὐτὰ τακτικά, συγκαλεῖ τὴν ἀνήκουσαν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν τῆς σχολῆς καὶ κοινοποιεῖ εἰς αὐτὴν τὴν αἴτησιν καὶ τὰ ἔγγραφα. Ἐὰν δὲ φανῶσι δεκτὰ εἰς τοὺς περισσοτέρους αὐτῶν, ὁρίζεται παρ' αὐτῶν τούτων ἡ ἡμέρα τῆς ἀποπειρατηρίου ἐγγράφου ἐξετάσεως, ἥτις γίνεται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· Ἕκαστον μέλος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς γράφει τρία προβλήματα, ἀνήκοντα εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ διδασκόμενον μάθημα, ἐξ ὧν ὅμως τὰ δύο μόνον κατ' ἰδίαν του ἐκλογὴν ὑποχρεοῦται νὰ λύσῃ ὁ φοιτητής, φροντίζων· α'. νὰ ἦναι σαφῶς καὶ εὐκρινῶς ἐκπεφρασμένα, β'. σύμφωνα εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ φοιτητὴς διδασκαλίαν καὶ ὄχι κατ' ἄλλο σύστημα ἄγνωστον εἰς αὐτόν, γ'. ἐπιτήδεια νὰ ἐλέγξωσι τὰς γνώσεις τοῦ φοιτητοῦ εἰς ἐκεῖνο τὸ μάθημα. Πτύσσων δὲ τὸν χάρτην σφραγίζει αὐτὸν καὶ τὸν ἀποστέλλει εἰς τὸν κοσμήτορα. Ὁ δὲ κοσμήτωρ, ἀφοῦ συνάξῃ ὅλα τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα, καλεῖ τὸν ἐξεταθησόμενον φοιτητήν, εἰσάγει αὐτὸν μόνον εἰς θάλαμόν τινα τοῦ Πανεπιστημίου καὶ θέτει ἔμπροσθέν του ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ ῥηθέντα ἐσφραγισμένα ἔγγραφα, προσκαλῶν νὰ λύσῃ ἐγγράφως τὰ ἐν αὐτοῖς προβλήματα. Οὗτος δὲ ἀποσφραγίζει αὐτὰ καθ' ἓν καὶ ἀποκρίνεται ἐγγράφως εἰς ἕκαστον τῶν ἐν αὐτοῖς προβλημάτων. Ἐκτὸς δὲ τῶν φοιτητῶν τῆς νομικῆς σχολῆς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις τῶν ἁπλῶν κειμένων τῶν νόμων, καὶ ἐπὶ τῶν φοιτητῶν τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιτρέπεται ἡ χρῆσις τῶν λογαριθμικῶν πινάκων ἐξεταζομένους εἰς τὰ μαθηματικά, ἀπαγορεύεται εἰς πάντα φοιτητὴν νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ βιβλία ἢ τετράδια, ὅταν εἰσέρχηται εἰς τὸν θάλαμον, ἢ ἐξερχόμενος νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ κανὲν τῶν προβλημάτων διὰ ν' ἀποκριθῇ κατ' οἶκον, ἢ ὅλως νὰ ἐξέλθῃ πρὸ τοῦ ν' ἀποκριθῇ ὁπωσδήποτε εἰς ὅσα ἤδη ἀπεσφράγισε δελτάρια. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται τὸ νὰ λύσωσι τὰ ἔγγραφα ταῦτα προβλήματα δύο ἢ καὶ πλείονες συγχρόνως ἐξεταζόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ. Καὶ τὰς μὲν λύ-

---

τῶν τῆς ἰατρ. σχ. εἰς τὰς διδακτ. ἐξετ. τῶν φοιτητῶν αὐτῆς κτλ. (Ὅρα σελ. 35) τροποποιεῖται οὐσιωδῶς τὸ παρὸν ἄρθρον.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σεις τῶν προβλημάτων πτύσσων καὶ σφραγίζων ἀφίνει ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης· ὅσων δὲ προβλημάτων τὴν λύσιν δὲν ἐπιχειρήσει δι' ἀπορίαν, προσγράφει τὴν ἀπορίαν του εἰς αὐτά, καὶ ἀφοῦ τὰ σφραγίσῃ ἐπίσης τὰ θέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης. Διορίζεται δὲ εἰς ἐπιτήρησιν αὐτοῦ ὁ τῆς Πρυτανείας κλητήρ, ὅστις, ἱστάμενος ἔξω τοῦ θαλάμου, φροντίζει, ὁσάκις ὁ ἐξεταζόμενος ἀναχωρεῖ, νὰ λαμβάνῃ τὰς εἰς τὰ ἀποσφραγισθέντα δελτάρια ἀποκρίσεις αὐτοῦ, διὰ νὰ τὰς φέρῃ εἰς τὸν κοσμήτορα. Ὅσοι ἀποσφραγίσαντες δελταρίων τι ἐξέλθωσι τῶν δωματίων, ἢ συγκοινωνήσωσι μετ' ἄλλων πρὶν λύσωσι τὸ ἐν αὐτῷ πρόβλημα, λογίζονται ὡς μὴ δυνηθέντες νὰ λύσωσιν αὐτό.

10. Εἰς τοὺς φοιτητὰς τοῦ φιλολογικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, τοὺς ἐξεταζομένους περὶ τὰς κλασικὰς γλώσσας, ὄχι μόνον θέλουσι προβάλλεσθαι ὡς προβλήματα χωρία συγγραφέων καὶ ποιητῶν, διὰ νὰ μεταφράζωνται εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικήν, νὰ ἐξηγῶνται καὶ ἀναλύωνται κριτικῶς, ἀρχαιολογικῶς, ἱστορικῶς, τεχνολογικῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνάπαλιν θέλουσι δίδεσθαι πρόσφορα λατινικὰ χωρία διὰ νὰ μεταφράζωνται εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν καὶ ἑλληνικὰ διὰ νὰ μεθερμηνεύωνται εἰς τὴν λατινικήν.

11. Ἀφοῦ ἀποκριθῇ ὁ ἐξεταζόμενος εἰς ὅλα τὰ προβλήματα, ὁ κοσμήτωρ συνάγων τὰς ἀποκρίσεις θεωρεῖ αὐτάς, καὶ ἀφοῦ τὰς σφραγίσῃ εἰς φάκελλον, ἀποστέλλει αὐτὸν κατὰ σειρὰν εἰς τὰ μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, τῶν ὁποίων ἕκαστον ἀνοίγει αὐτόν, θεωρεῖ τὰ προβλήματα καὶ τὰς ἀποκρίσεις καὶ σημειοῖ ἐν ἰδιαιτέρῳ δελταρίῳ, τὸ ὁποῖον πέμπει ἐσφραγισμένον εἰς τὸν κοσμήτορα, τὴν ἑαυτοῦ γνώμην περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς περὶ τὴν λύσιν ἑκάστου ζητήματος ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας, τὸν ὁποῖον διορίζει διὰ τῶν λέξεων **ἄριστα**, (1) **καλῶς, μετρίως, κακῶς**, καὶ περὶ τῆς παραδοχῆς τοῦ ὑποψηφίου εἰς τὴν προφορικὴν ἐξέτασιν, ἢ τῆς ἀποπομπῆς αὐτοῦ. Σφραγίζων δ' ἀκολούθως αὖτα πάλιν ἐντὸς φακέλλου, στέλλει αὐτὸν εἰς ἕτερον τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἕως οὗ νὰ κυκλοφορηθῇ εἰς ὅλα.

12. Οἱ καθηγηταὶ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, οἵτινες, διὰ τὴν σχέσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν διδασκομένων μαθημάτων πρὸς τὴν τοῦ ἐξεταζομένου ἐπιστήμην, ἀποτελοῦσι μέρος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἄλλης τινὸς σχολῆς, δὲν ἔχουσι ψῆφον ἐπὶ τῆς λύσεως τῶν τεθέντων ζητημάτων ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῆς οἰκείας τοῦ ἐξεταζομένου σχολῆς, ἑπομένως οὔτε πέμπονται αὗται ὅλως εἰς αὐτούς· τοὐναντίον δὲ οἱ καθηγηταὶ τῶν σχολῶν ἔχουσι ψῆφον ἐπὶ τῆς λύσεως τῶν παρ' ἐκείνων τεθέντων προβλημάτων.

13. Ἀφοῦ ὁ κοσμήτωρ λάβῃ καὶ θεωρήσῃ τὰς ἐγγράφους γνωμοδοτήσεις ὅλων τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἂν ἡ πλειονοψηφία εἶναι ὑπὲρ τῆς εἰς τὴν προφορικὴν ἐξέτασιν παραδοχῆς τοῦ ἐξεταζομένου, κοινοποιεῖ τοῦτο εἰς τὸν φοιτητὴν καὶ τὸν προσκαλεῖ νὰ ἑτοιμασθῇ εἰς τὴν προφορικὴν ἐξέτασιν, ὁρίζων καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὰς ὥρας ταύτης συμφώνως μὲ τοὺς λοιποὺς καθηγητάς. Ἐλθούσης δὲ τῆς ἡμέρας συνέρχονται οἱ ἐξεταστὰι εἰς τὸν πρὸς τοῦτο ὡρισμένον θάλαμον τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐξετάζουσι κατὰ σειρὰν τὸν ὑποψήφιον εἰς ὅλα τὰ δι' ἑκάστην σχολὴν ἢ ἕκαστον τμῆμα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς καταλεχθέντα μαθήματα ἐν τῷ θ ἄρθ. τοῦ παρόντος κανονισμοῦ, τὴν μὲν διδακτορικὴν ἐξέτασιν λεπτομερεστέραν καὶ ἀκριβεστέραν ἐνεργοῦντες, τὴν δὲ ἀπολυτήριον κεφαλαιωδεστέραν. Καὶ ἐξετάζει μὲν ἕκαστος τὸν ὑποψήφιον κυρίως εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸς διδάσκει μάθημα, δύνανται ὅμως καὶ οἱ ἄλλοι ἐξεταστὰι νὰ διευθύνωσι πρὸς τὸν ἐξεταζόμενον ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ μαθήματος τοῦ συνεξεταστοῦ των. Αἱ ἐρωτήσεις δὲν πρέπει νὰ ἦναι οὔτε ὑποβλητικαί, οὔτε παραπλανητικαί. Ὡς ὅρος δὲ τῆς διαρκείας τῆς προφορικῆς ἐξετάσεως ἑκάστου μαθήματος ὁρίζονται 20 λεπτά· δύναται ὅμως αὕτη συναινέσει τοῦ κοσμήτορος καὶ περισσότερον νὰ ἐκταθῇ κατὰ λόγον τῆς ἐκτάσεως καὶ δυσχερείας τοῦ μαθήματος. Τὸ δὲ πρωτόκολλον τῆς ἐξετάσεως εἰς τὸ ὁποῖον σημειοῦνται ὅλα τὰ προβλήματα καὶ μὲ γενικὰς φράσεις ὁ τρόπος τῆς ἀποκρίσεως, κρατεῖται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κοσμήτορος. Εἰς ὅσα μαθήματα ἀπαιτοῦνται δείξεις, ὄργανα καὶ πειράματα, οἷον εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, εἰς τὴν πειραματικὴν φυσικήν, εἰς τὴν χειμείαν, ἐξετάζεται ὁ ὑποψήφιος ὑπὸ τοῦ ἀνήκον-

(1) Ὅρα Β. Δ. τῆς 3 Μαρτίου 1862 ἐν σελ. 36 περὶ προσθήκης εἰς τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ ἀπὸ 19 Μαΐου 1842 Β. Δ. τοῦ βαθμοῦ «λίαν καλῶς».

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τος καθηγητοῦ καὶ ἰδίως εἰς τὸ ταμεῖον ἢ τὸ χημικὸν ἐργαστήριον, παρόντων, εἰ δυνατόν, καὶ τινων ἐκ τῶν συνεξεταστῶν. Εἰς τὴν προφορικὴν αὐστηρὰν ἐξέτασιν δὲν συγχωρεῖται ἡ εἴσοδος εἰμὴ εἰς τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου.

14. Οἱ καθηγηταὶ ὑποχρεοῦνται νὰ παρευρίσκωνται ἀφεύκτως εἰς τὴν προφορικὴν ταύτην ἐξέτασιν, ἐκτὸς φανεροῦ καὶ αὐτοδικαιολογήτου κωλύματος. Ἀπόντος δὲ ἢ εὐλόγως κωλυομένου τινὸς τῶν καθηγητῶν, ἀντ' αὐτοῦ ἐξετάζει ἄλλος τις τῶν καθηγητῶν, ὅστις ἤθελε διορισθῆ ὑπὸ τοῦ κωλυομένου καθηγητοῦ, ἢ ἤθελεν ἐκλεχθῆ ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς. Οὗτος δὲ ἔχει τότε διπλῆν ψῆφον, τὴν τε ἑαυτοῦ ὀηλονότι καὶ τὴν τοῦ κωλυομένου.

15. Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἀποχωρήσαντος τοῦ φοιτητοῦ, γίνεται ἰδιαιτέρα ψηφοφορία περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν προφορικῶν ἀπαντήσεων τοῦ φοιτητοῦ, διδόντων τῶν καθηγητῶν ὅτ' ἕκαστον μάθημα κατὰ τὴν ἰδίαν ἕκαστος πεποίθησιν τὰς ψήφους, **ἄριστα, καλῶς, μετρίως, κακῶς**· Ἀλλ' οἱ μετέχοντες τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων καθηγηταὶ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς δὲν ψηφοφοροῦσιν ἐπὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν μαθημάτων τῶν ἄλλων τριῶν σχολῶν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν τῆς φιλοσοφικῆς. Οἱ δὲ καθηγηταὶ τῶν ἄλλων σχολῶν ἐπιφέρουσι ψῆφον καὶ ἐπὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν μαθημάτων τῆς φιλοσοφικῆς.

16. Μετὰ τὴν ἐπὶ τῶν διαλογικῶν ἐξετάσεων ψηφοφορίαν, συγχωνεύονται ἅπασαι αἱ ψῆφοι τῶν τε ἐγγράφων καὶ τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων καὶ συνάγεται τὸ τούτων ἀποτέλεσμα τόν δὲ τὸν τρόπον· Σημειοῦται ὁ μὲν βαθμὸς **ἄριστα** ὡς ἴσος τῷ ἀριθμῷ 3, ὁ δὲ **καλῶς** τῷ 2, ὁ δὲ **μετρίως** τῷ 1, ὁ δὲ **κακῶς** τῷ 0. (1) Μετενεχθεισῶν οὕτως ὅλων τῶν ψήφων εἰς ἀραβικοὺς ἀριθμούς, χωρίζονται ἔπειτα αἱ ἐπὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων δοθεῖσαι ψῆφοι ἀπὸ τῶν δοθεισῶν ἐπὶ τῶν μαθημάτων μιᾶς τινος τῶν ἄλλων σχολῶν. Καὶ τῶν μὲν πρώτων τὸ κεφάλαιον διαιρεῖται διὰ τοῦ διπλασίου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ψηφοφορησάντων μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς· τὸ δὲ κεφάλαιον τῶν δευτέρων (τῶν τῆς εἰδικῆς δηλονότι σχολῆς) διὰ τοῦ διπλασίου ἀριθμοῦ τῶν εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην σχολὴν ἀνηκόντων καὶ ψηφοφορησάντων καθηγητῶν. Ἐκ δὲ τοῦ πηλίκου ἐξάγεται τὸ ἐφ' ἑκάστου μαθήματος πόρισμα. Ὁσάκις δὲ τὸ πηλίκον ἐξαχθῆ κλασματικόν, ἐὰν μὲν ᾖ μεῖζον τοῦ ἡμίσεος ἢ τὸ ἥμισυ, λαμβάνεται ὁ μεταξὺ τῶν δύο ἀνώτερος βαθμός· ἐὰν δὲ ἦττον τοῦ ἡμίσεος, ὁ κατώτερος. Τὰ δὲ διάφορα ταῦτα καὶ ἐφ' ἑκάστου μαθήματος ἐξαχθέντα πηλίκα συγχωνεύονται πάλιν εἰς ἕν, καὶ ἐκ τούτων λαμβάνεται τέλος τὸ γενικὸν πόρισμα ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν μαθημάτων κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, μεταφερομένων πάλιν εἰς ἀραβικοὺς ἀριθμοὺς τῶν διαφόρων βαθμῶν, τῶν ὁποίων ἠξιώθη ὁ ἐξετασθησόμενος (?) ἐφ' ἑκάστου μαθήματος καὶ διαιρουμένου τοῦ κεφαλαίου τούτου διὰ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν καθηγητῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς.

17. Τὸ ἐκ τῶν σημειώσεων οὕτω ληφθὲν γενικὸν πόρισμα **ἄριστα** καὶ **καλῶς** ἐπιφέρει ἐν ταῖς διδακτορικαῖς ἐξετάσεσιν τὴν εἰς διδάκτορα ἀναγόρευσιν, τὸ δὲ πόρισμα **μετρίως** παρέχει ἕν τε ταῖς διδακτορικαῖς καὶ ἐν ταῖς ἀπολυτηρίοις τὸ ἀπολυτήριον μόνον δίπλωμα. Ὁ ἀποκριθεὶς εἰς περισσότερα τοῦ ἑνὸς μαθήματος, ἢ καὶ εἰς ἓν μόνον **κακῶς**, εἰς περισσότερα δὲ τῶν δύο ἢ τριῶν (ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν περὶ τῆς ὁποίας κρίνει ἡ σχολὴ) **μετρίως**, ἀποπέμπεται, ὑποχρεούμενος νὰ ἐπαναλάβῃ ὡρισμένα τινὰ μαθήματα καὶ νὰ προπαρασκευασθῇ εἰς νέαν γενικὴν ἐξέτασιν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν γίνεται δεκτὸς πρὸ ἐνιαυτοῦ ὁλοκλήρου. (2)

---

(1) Μετὰ τὴν προσθήκην καὶ τοῦ βαθμοῦ λίαν καλῶς οἱ ἀριθμοὶ μετεβλήθησαν ὡς ἑξῆς· ἄριστα=4, λίαν καλῶς=3, καλῶς=2, μετρίως=1, κακῶς=0.

(2) Υ. Δ. 2753. Ἐξήγησις τοῦ 17 ἄρθρ. τοῦ περὶ ἐξετάσεως τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς 19/31 Μαΐου 1842 Β. Δ.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. πρὸς τὴν Πρυτανείαν τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ κοσμήτορος τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς τοῦ καθυποβληθέντος ἡμῖν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1877 καὶ ἡμερομηνίαν 25 τοῦ ἤδη λήγοντος μηνὸς ἐγγράφου τῆς Πρυτανείας, ἀπαντῶμεν τὰ ἑξῆς·

Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εὑρίσκετο ἐν τῷ 17 ἄρθ. τῶν διατυπώσεων τῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ ἐξετάσεων Β. Δ. τῆς 19/31 Μαΐου 1842. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπειδὴ ἀγνοοῦ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁποιαδήποτε τύχῃ οὖσα ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις θεωρεῖται ὡς ὁριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος, ὥστε δὲν δύναται πλέον ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς νέαν περὶ τούτου συζήτησιν.

18. Ὁ μὲν εἰς τὴν ἀπολυτήριον ἐξέτασιν ἐπιτυχὼν λαμβάνει παρὰ τῆς σχολῆς τὸ ἀπολυτήριον δίπλωμα μὲ τὴν προσηκουσαν γενικὴν σημείωσιν τῆς ἐπιστημονικῆς του ἀξίας. Ὁ δὲ εἰς τὴν διδακτορικὴν ἐξέτασιν εὐδοκιμήσας προπαρασκευάζεται εἰς τὸν δημόσιον διαγωνισμόν.

19. Ὁ κοσμήτωρ προσκαλεῖ τὸν εἰς διδακτορικὴν ἐξέτασιν εὐδοκιμήσαντα νὰ παρουσιάσῃ εἰς αὐτὸν Ἑλληνιστὶ συντεταγμένην τὴν ἐναίσιμον διατριβήν, περὶ ἧς ὁ λόγος ἐν τῷ § 6'. τοῦ ἄρθ. 3 τοῦ Β. Δ., πραγματευομένην ἀντικείμενον τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ ἐξετασθέντος ἐπιστήμης, καὶ λαβὼν δεικνύει αὐτὴν εἰς τὴν οἰκείαν σχολὴν συνελθοῦσαν. Αὕτη δὲ διορίζει εἰσηγητὴν ἕνα τῶν καθηγητῶν της, ὅστις, ἀφοῦ διέλθῃ ταύτην, ἀναφέρει πρὸς τὴν σχολήν, αὕτη δὲ ἀποφαίζει περὶ τῆς παραδοχῆς.

20. Ἀφοῦ ἡ διατριβὴ ἐγκριθῇ παρὰ τῆς σχολῆς, τυποῦται εἰς σχῆμα ὄγδοον δαπάνῃ τοῦ

μεν ποῖον κείμενον τῶν διατυπώσεων τούτων εἶχεν ἡ ἰατρικὴ σχολὴ κατὰ τὴν συζήτησιν ὑπ' ὄψιν ὀφείλομεν ν' ἀντιγράψωμεν ἐνταῦθα ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν πρωτοτύπου τὴν ἀφορῶσαν τὸ ζήτημα περικοπὴν τοῦ εἰρημένου ἄρθ., ἥτις ἐν τῇ τελευταίᾳ ὑπὸ τοῦ κ. Ῥάλλη γενομένῃ ἐκδόσει τῆς **Συλλογῆς τῶν κωδήκων** εἶναι κατά τι ἐλλιπής

« Ἄρθ. 17. . . . . .

Ὁ ἀποκριθεὶς εἰς περισσότερα τοῦ ἑνὸς μαθήματος **κακῶς**, ἢ εἰς ἓν μόνον **κακῶς**, εἰς περισσότερα δὲ τῶν δύο ἢ τριῶν (ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν, περὶ τῆς ὁποίας κρίνει ἡ σχολὴ) **μετρίως**, ἀποπέμπεται ὑποχρεούμενος νὰ ἐπαναλάβῃ ὡρισμένα τινὰ μαθήματα καὶ νὰ προπαρασκευασθῇ εἰς νέαν γενικὴν ἐξέτασιν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν γίνεται δεκτὸς πρὸ ἐνιαυτοῦ ὁλοκλήρου. »

Ἡ ἔννοια τοῦ κειμένου τούτου βεβαίως εἶναι· α'. ὅτι ὁ ἀποκριθεὶς εἰς πλειότερα τοῦ ἑνὸς μαθήματα κακῶς ἀποπέμπεται· καὶ β'. ὅτι ἐπίσης ἀποπέμπεται, ἤτοι δὲν γίνεται δεκτός, καὶ ὁ εἰς ἓν μόνον μάθημα ἀδιακρίτως ἀπαντήσας κακῶς, ὅταν συγχρόνως ἀπήντησε μετρίως εἰς πλειότερα τῶν δύο ἢ εἰς πλειότερα τῶν τριῶν μαθήματα κατὰ λόγον τῆς σπουδαιότητος τῶν μαθημάτων περὶ ἧς κρίνει ἡ σχολή.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἐάν τις ἀπαντήσῃ εἰς δύο οἱαδήποτε μαθήματα κακῶς, ἀποπέμπεται καὶ ἂν ἀκόμη διεκρίθη διὰ τοῦ βαθμοῦ ἄριστα εἰς τὰ λοιπὰ μαθήματα· ἐὰν δὲ εἰς ἓν μόνον μάθημα ἀπαντήσῃ κακῶς, εἰς ἅπαντα δὲ τὰ λοιπὰ ἄριστα ἢ μόνον καλῶς, γίνεται δεκτὸς ἄνευ τῆς ἐλαχίστης διακρίσεως τῆς σπουδαιότητος τοῦ μαθήματος εἰς ὃ κακῶς ἀπήντησεν· ἐὰν ἀπαντήσας κακῶς εἰς ἓν ὁποιονδήποτε μάθημα ἀποκριθῇ συγχρόνως μετρίως εἰς δύο τῶν λοιπῶν μαθημάτων γίνεται ἐπίσης δεκτός· ἐὰν ὅμως ἀπαντήσας κακῶς εἴς τι μάθημα λάβῃ συγχρόνως τὸν βαθμὸν μετρίως εἰς πλειότερα τῶν δύο, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν τριῶν μαθήματα, καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ ἐξετάσῃ ἡ σχολὴ τὴν σπουδαιότητα τῶν τριῶν μαθημάτων ἐφ' ὧν ἀπήντησε μετρίως ὁ μαθητής, καὶ εἰ μὲν εὕροι τὰ μαθήματα ταῦτα σπουδαῖα ὀφείλει ν' ἀποπέμψῃ τὸν ἐξετασθέντα, εἰ δὲ ἧττον σπουδαῖα, νὰ παραδεχθῇ αὐτόν· τέλος ἐὰν ἀπαντήσῃ τις κακῶς εἰς ἓν μάθημα ἀπαντήσῃ δὲ συγχρόνως εἰς πλειότερα τῶν τριῶν μαθήματα μετρίως ἀποπέμπεται ἀνυπερθέτως.

Τοιαύτης οὔσης τῆς λογικῆς καὶ φυσικωτάτης ἀναπτύξεως τοῦ γράμματος τοῦ μνησθέντος ἄρθ. τῶν διατυπώσεων, μένει νὰ ἐρευνήσωμεν ἂν οὕτως ἔχον τὸ εἰρημένον κείμενον δὲν ἀντιφάσκῃ πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐν αὐτῷ τῷ περὶ ἐξετάσεων Β. Δ. διατασσόμενα. Καθ' ἡμᾶς δὲν διατάζομεν ν' ἀπαντήσωμεν καταφατικῶς· Ἡ μόνη διάταξις τοῦ διατάγματος ἡ ἀναγομένη εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ μνησθέντος κειμένου τῶν διατυπώσεων κανονιζόμενα εἶναι ὁ τελευταῖος § τοῦ ἄρθ. 7· ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ παράγραφος, ὅστις ὡς καὶ τὸ ὅλον διάταγμα παραπέμπει εἰς τοὺς παρὰ τῶν σχολῶν ὁρισθησομένους κανόνας, μετὰ προσοχῆς ἀναγινωσκόμενος οὐδὲν ἄλλο διατάσσει εἰμὴ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐξετασθέντος καὶ μὴ γενομένου δεκτοῦ νὰ ἐπαναλάβῃ πρὶν ἢ προσέλθῃ εἰς νέαν ἐξέτασιν ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον τὸ μάθημα, εἰς ὃ ἀπεδείχθη μὴ ἔχων τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις· διότι ἀναμφιλέκτως ἡ φράσις « διὰ νὰ λάβῃ μίαν τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑποψηφίου. Ὀφείλει δὲ νὰ καταλαμβάνῃ τοὐλάχιστον ἓν τυπογραφικὸν φύλλον 34 στίχων καθ' ἑκάστην σελίδα μὲ στοιχεῖα τῶν 11 γραμμῶν. Τυπωθεῖσαν δὲ κοινοποιεῖ αὐτὴν ὁ κοσμήτωρ εἰς τοὺς καθηγητὰς τῆς σχολῆς καὶ ὁρίζει συμφώνως μὲ αὐτοὺς τὴν ἡμέραν καὶ τὰς ὥρας τοῦ δημοσίου διαγωνισμοῦ καὶ τῆς ἀναγορεύσεως. Ταύτας δὲ κοινοποιεῖ δύο ἡμέρας πρὸ τοῦ διὰ προκηρύξεως, κολλημένης εἰς τὸν μέλανα πίνακα τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐπιστάσης δὲ τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας καὶ ὥρας, συνέρχονται οἱ καθηγηταὶ τῆς σχολῆς εἰς τὸ πρὸς τοῦτο ὡρισμένον αὔλιον τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπου εἰσάγεται ὁ ὑποψήφιος. Ὁ διαγωνισμὸς γίνεται δημόσιος. Ὁ δὲ κοσμήτωρ ἀναβαίνων εἰς τὴν καθέδραν καὶ προεδρεύων τῆς τελετῆς προοιμιάζει αὐτὴν ἀποτεινόμενος εἰς τοὺς συνελθόντας. Κατόπιν τούτου ὁ ὑποψήφιος ἀναγινώσκει τὴν διατριβήν του εἰς ἐπήκοον πάντων καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὑπερασπίζεται τὰς ἐν αὐτῇ θέσεις κατὰ τῶν ἐνισταμένων.

21. Ἐνιστάμενοι δύνανται νὰ ἦναι μόνοι οἱ καθηγηταὶ τῆς σχολῆς, οἵτινες ὑποχρεοῦνται νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὴν τελετὴν ταύτην.

22. Μετὰ τὸν διαγωνισμὸν ὁ κοσμήτωρ τῆς σχολῆς ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς παρόντας καθηγητὰς τῆς σχολῆς, ἐρωτᾷ αὐτοὺς ἂν μετὰ τὰ δοθέντα δείγματα τῆς ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος τοῦ ὑποψηφίου δοκιμάζωσιν αὐτὸν εἰς διδάκτορα. Γενομένης δὲ τῆς ἐπιδοκιμασίας κατὰ πλειονοψηφίαν δι' ἀνατάσεως τῆς δεξιᾶς, ζητεῖται κατόπιν ἡ συναίνεσις τοῦ παρακαθημένου Πρυτάνεως, ὅστις ἀποτείνων πρὸς τὸν ὑποψήφιον σύντομον λόγον συναινεῖ εἰς τὴν γνώμην τῆς σχολῆς καὶ προσκαλεῖ τὸν ὑποψήφιον νὰ δώσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ Β. Δ. τῆς 4 Φεβρίου 1843 ὁρτζομένην δημοσίαν καθομολόγησιν, τὴν ὁποίαν ἐκφωνήσας οὗτος εἰς ἐπήκοον πάντων, ἐμβάλλει τὴν δεξιάν του εἰς τὴν τοῦ κοσμήτορος καὶ τοῦ Πρυτάνεως. Τούτου δὲ γενομένου ἀποστρεφόμενος ὁ κοσμήτωρ πρὸς τὸν ὑποψήφιον ἐκφωνεῖ τὰ ἀκόλουθα·

« Ἐπειδὴ περ οὐ μόνον ἐν ταῖς εἰθισμέναις δοκιμασίαις τῆς σεαυτοῦ ἐπιστήμης ἔλεγχον » παρέσχες σαφέστατον, ἀλλὰ καὶ τῇ διατριβῇ ἣν φιλοπονήσας προσήγαγες τ. τῶν . . . . . » σχολῇ, καὶ δὴ καὶ τῷ δημοσίῳ διαγωνισμῷ, ὃν ἄρτι διηγώνισαι, ἄξιον ἀπέφηνας σεαυτὸν » τοῦ διδακτορικοῦ ἀξιώματος, κἀπὶ τούτοις ἡ μὲν σχολὴ ἐδοκίμασέ σε κατὰ τὰ νόμιμα, ὁ δὲ » Πρύτανις τῇ ταύτης δοκιμασίᾳ ἐπένευσε, διὰ ταῦτα ἐγὼ . . . . . καθηγητὴς . . . . νῦν δὲ » τῆς τῶν . . . . . σχολῆς κοσμήτωρ, χρώμενος τῇ δυνάμει, ἣν παρὰ τῶν ἀκαδημαϊκῶν » νόμων καὶ τῆς σχολῆς ἔχω λαβών, σὲ . . . . . ὑποψήφιον ὄντα τῆς ἐν . . . . . διδακτορίας δι- » δάκτορα τῆς . . . . . δημοσίᾳ ἀναγορεύω καὶ πάσας σοι ἀπονέμω τὰς προνομίας, τὰς τῷ

πρώτων τριῶν γενικῶν σημειώσεων » ἀναφέρεται οὐχὶ εἰς ἓν μάθημα, ἀλλ' εἰς τὸ γενικὸν ὅλων τῶν μαθημάτων πόρισμα.

Οὕτω, Κ. Πρύτανι, εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ἐπειδὴ καθὰ ἀναφέρει ὁ κ. Κοσμήτωρ οἱ ἐξετασθέντες φοιτηταὶ κα. . . . . ἀπήντησαν εἰς ἓν μόνον μάθημα κακῶς, εἰς ἅπαντα δὲ τὰ λοιπὰ καλῶς, ἡ σχολὴ ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ τοὺς ἐξετασθέντας καὶ τοὺς ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν εὑρεθησομένους ἀποδίδουσα αὐτοῖς τὸν βαθμόν, ὅστις ἤθελεν ἐξαχθῆ ἐκ τοῦ γενικοῦ πορίσματος τοῦ συνόλου τῶν μαθημάτων διὰ τοῦ ἐν τῷ 16 ἄρθ. τῶν διατυπώσεων διαγραμμένου ὑπολογισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Μαΐου 1857.

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Σημ. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου διδομένη ἑρμηνεία φαίνεται ἀπομακρυνομένη τοῦ τε γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ κειμένου, καὶ τοῦτο διότι παρελείφθη τὸ **καὶ** ἐκ τῆς φράσεως « ἢ καὶ εἰς ἓν μόνον κακῶς », ἄλλως ἡ ἔννοια τοῦ κειμένου εἶναι σαφής, ὅτι ὁ καὶ ἐν μόνον κακῶς λαμβάνων καὶ ἂν ἐκ τῶν λοιπῶν ἀριθμῶν προκύπτει ὁ βαθμὸς λίαν καλῶς, ἀποπέμπεται· ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπουργικὴ ἁπλῆ διαταγὴ οὐδόλως ἰσχύει νὰ μεταβάλλῃ διατυπώσεις ἐπὶ τῇ βάσει ῥητοῦ ἄρθρου νόμου ἅπαξ ἐκδοθεῖσας· ἂν δὲ ὑποτεθῇ ὅτι ἐσφαλμένως ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη οὕτως ἐλειτούργησαν, διὰ τὴν μεταβολὴν τούτων ἀπαιτεῖται νόμος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» ἀκαδημαϊκῷ τουτωὶ ἀξιώματι παρεπομένας· συνθιασώτην δὲ καὶ ἑταῖρον προσαγορεύων, τῆς » ἐπιστήμης φιλοτίμως διὰ παντὸς τοῦ βίου ἔχεσθαι παραινῶ. »

Β. Δ. Περὶ διαιρέσεως τῆς διδασκαλίας τῆς εἰδικῆς νοσολογίας καὶ θεραπείας ἀπὸ τὴν τῆς ἰατρ. κλινικῆς.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν κτλ.

1. Ἡ διδασκαλία τῆς εἰδικῆς νοσολογίας καὶ θεραπείας χωρίζεται ἀπὸ τὴν τῆς ἰατρικῆς κλινικῆς, καὶ θέλει παραδίδεσθαι ὑπὸ ἰδιαιτέρου καθηγητοῦ.

2. Ἡ πραγματοποίησις τῆς εἰρημένης διαιρέσως λαμβάνει χώραν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς θερινῆς ἐξαμηνίας τοῦ τρέχοντος σχολαστικοῦ ἔτους.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουργὸς ἐπιφορτίζεται μὲ τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Φεβρουαρίου 1855.

Β. Δ. Περὶ τῆς διδασκαλίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς εἰδικῆς νοσολογίας καὶ θεραπείας.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν κτλ.

Ἡ εἰδικὴ νοσολογία καὶ θεραπευτικὴ θέλουσι παραδίδεσθαι ἐν τῷ φερωνύμῳ Ἡμῶν Πανεπιστημίῳ ὑπὸ δύο καθηγητῶν, ὧν ὁ εἷς θέλει εἶσθαι ὁ τῆς ἰατρικῆς κλινικῆς καθηγητής.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουργὸς θέλει ἐκτελέσει τὸ διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Μαρτίου 1856.

Β. Δ. Περὶ καθέδρας τῆς φαρμακολογίας.

ΟΘΩΝ κτλ.

Θεωροῦντες σκοπιμώτερον τὸ λίαν οὐσιώδες μάθημα τῆς φαρμακολογίας ν' ἀποτελῇ τοῦ λοιποῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθέδραν, ἀποφασίσαντες διατάττομεν·

1. Ἡ φαρμακολογία, ἥτις κατὰ τὸ Ἡμέτερον διάταγμα τῆς 27 7βρίου 1848, εἶναι προσηρτημένη εἰς τὴν καθέδραν τῆς μαιευτικῆς, χωρίζεται ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀποτελεῖ τοῦ λοιποῦ ἰδίαν καθέδραν.

2. Τῆς Φαρμακολογίας ἔκτακτος καθηγητὴς διορίζεται ὁ Κ. Θ. Ἀφεντούλης διδάσκων ἐνταυτῷ καὶ τὸ μάθημα τῆς παθολογικῆς καὶ γενικῆς ἀνατομίας, οὗ ἔκτακτος καθηγητὴς εἶχε διορισθῇ ὁ αὐτὸς διὰ τοῦ Ἡμετέρου διατάγματος τῆς 21 8βρίου 1852.

3. Ἡ ἐκτέλεσις δὲ τοῦ παρόντος Ἡμῶν διατάγματος ἀνατίθεται εἰς τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῶν Ἐκκλ. κτλ. τὸν καὶ προτείναντα περὶ τῶν ἀνωτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Ἰουνίου 1854.

Β. Δ. Περὶ ἀστυκλινικῆς ἐν Ἀθήναις.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἰδόντες τὰ Ἡμέτερα διατάγματα περὶ συστάσεως τοῦ φερωνύμου Ἡμῶν Πανεπιστημίου καὶ περὶ κανονισμοῦ αὐτοῦ, καὶ θεωροῦντες τὴν κατὰ τὴν πόλιν παρὰ τῶν φοιτητῶν τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς ἐπίσκεψιν τῶν νοσούντων ὡς τὰ μάλιστα συμβάλλουσαν πρὸς ἐξάσκησιν αὐτῶν εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς ἐπιστήμης, κτωμένων προσέτι δι' αὐτῆς κατὰ μικρὸν καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ θεραπεύειν ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων κοινωνικῶν δυσχερειῶν καὶ ἐναντιοτήτων τοὺς πάσχοντας.

Πρὸς δὲ θεωροῦντες, ὅτι διὰ τούτου οἱ νοσοῦντες ἐνδεεῖς τῆς πρωτευούσης δύνανται νὰ θεραπεύωνται προσηκόντως καὶ δωρεάν.

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουργοῦ, ἀποφασίσαντες διατάττομεν τὰ ἑξῆς·

1. Ἱδρύεται ἐν Ἀθήναις Ἀστυκλινική, ἥτις θεωρεῖται ὡς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς παράρτημα καὶ τῆς ὁποίας ἡ διεύθυνσις ἀνατίθεται εἰς τακτικὸν καθηγητὴν αὐτῆς ταύτης τῆς σχολῆς ὅστις ὑποχρεοῦται συνάμα νὰ διδάσκῃ καὶ μαθημά τι τῆς ἰατρικῆς ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον καὶ χρησιμώτερον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Ἀστυκλινικῆς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Παρὰ τῷ διευθυντῇ διορίζονται διὰ Β. Δ. καὶ βοηθοὶ ἰατροί, ὧν ὁ ἀριθμὸς δὲν δύνατ
νὰ ὑπερβῇ τοὺς τέσσαρας. Λαμβάνονται δὲ οὗτοι ἢ ἐκ τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν τῆς ἰατρικ
σχολῆς ἢ ἐκ τῶν ἰατρῶν, ὅσοι ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐξετασθέντες ἠξιώθησαν τοῦ βαθμ
ἄριστα, ἔχουσι δὲ ἐν ταὐτῷ καὶ ἀρκοῦσαν γύμνασιν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν συνηθεστέρων χειρου
γικῶν καὶ μαιευτικῶν ἐγχειρήσεων. (1)

3. Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυκλινικῆς ἔχει τὰ ἑξῆς καθήκοντα· α'. Λαμβάνει γνῶσιν πάντ
τῶν αἰτούντων ἰατρικὴν βοήθειαν ἀσθενῶν τῶν εἰς τὸ κατάστημα προσερχομένων καὶ τῶν
τῆς νόσου αὐτῶν μὴ δυναμένων νὰ ἐξέλθωσι τῆς οἰκίας των. β'. Διανέμει τοὺς προσερχομ
νους ἀσθενεῖς εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἐγγεγραμμένων τακτικῶν τῆς Ἀστυκλινικῆς φοιτητῶν, ἐκλ
γων ἑκάστοτε ἐκ τῶν νοσούντων τοὺς ἁρμοδιωτέρους πρὸς πρακτικὴν διδασκαλίαν. γ'. Δι
νέμει ὡσαύτως κατὰ σειρὰν εἰς τοὺς ἀνήκοντας ἐκ τῶν φοιτητῶν τοὺς κατ' οἶκον ἀσθενεῖς,
δ' ἀνάγκῃ συνεπισκέπτεται τούτους μετά τινος τῶν βοηθῶν, ἢ τοῦ ἀνήκοντος φοιτητοῦ, ἢ κ
μετὰ πλειοτέρων φοιτητῶν, ὁσάκις τοῦτο κρίνεται ὑπ' αὐτοῦ σκόπιμον πρὸς διδασκαλίαν. ε
Ὑπογράφει τὰς παρὰ τῶν φοιτητῶν ἐν τῷ καταστήματι καὶ κατὰ τὴν πόλιν συνταττομέν
συνταγάς. ε'. Ἐπιτηρεῖ τοὺς βοηθοὺς ἰατροὺς περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶ
ἀναθεωρεῖ τὴν στατιστικὴν τῆς Ἀστυκλινικῆς κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν, καὶ πέμπει αὐτὴν πρ
τὸ Ὑπουργεῖον, εἰς γνῶσιν αὐτοῦ καὶ καταχώρισιν ἔν τινι ἐπιστημονικῷ περιοδικῷ συγγράμ

---

(1) **Β. Δ. Περὶ τοῦ ὅτι βοηθοὶ τῆς Ἀστυκλ. δύνανται νὰ διορισθῶσι καὶ ἐκ τῶν Ὑφηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.**

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 10 Αὐγ. π. ε. Ἡμετ. Δ. κτλ.

Ἐν ἐλλείψει ἐκτάκτων καθηγ. τῆς ἰατρ. σχ., δύνανται νὰ διορισθῶσι βοηθοὶ τῆς ἐν Ἀθ
ναις Ἀστυκλ. καὶ ὑφηγηταὶ τῆς αὐτῆς σχ., ὅσοι ἐδίδαξαν ἐπιτυχῶς ἐπί τινα χρόνον ἐν τ
Ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ.

Ἀνατιθέμεθα κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 7βρίου 1857.

Β. Δ. Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ περὶ συστάσεως Ἀστυκλ. Β. Δ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἐν ἐλλείψει ἰατρῶν ἀξιωθέντων ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου τοῦ βαθμοῦ ἄριστα, δύνανται
διορισθῶσι βοηθοὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀστυκλ. καὶ ὅσοι ἔτυχον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἰατροσυνεδρί
τοῦ βαθμοῦ καλῶς καὶ ἔχουσιν ἐνταυτῷ ἀρκοῦσαν γύμνασιν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν συνηθεστέρω
χειρουργικῶν καὶ μαιευτικῶν ἐγχειρήσεων. Ἐκ πλειόνων δὲ τοιούτων προτιμᾶται ὁ λαβὼν τ
μᾶλλον τῷ βαθμῷ ἄριστα προσεγγίζοντα ἀριθμόν.

Ἡ ἐκτέλεσις κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Μαρτίου 1861.

Ν. ΨΝΑ'. Περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀστυκλινικῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Ψηφισάμενοι κτλ.

1. Διευθυντὴς ἐκ τῶν τακτικῶν καθηγ. τῆς ἰατρ. σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

2. Ὑποδιευθυντὴς ἐκ τῶν ἐκτάκτων τῆς αὐτῆς σχολῆς καθηγητῶν ἢ καὶ τακτικῶν· ἀμφ
τεροι οὗτοι λαμβάνουσι τὸν μισθὸν των ὡς καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου.

3. Τέσσαρες ἰατροὶ βοηθοὶ ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ δρ. 150, φέροντες τὰ ἐν τῷ καταστατικ
τῆς Ἀστυκλινικῆς Δ. προσόντα καὶ τὰ κατ' ἐπέκτασιν τούτου ὁριζόμενα διὰ τῶν εἰδικῶν Β
Δ. τῆς 4 7βρίου 1857 καὶ 27 Μαρτίου 1861.

4. Εἷς φαρμακοποιὸς προτεινόμενος ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυκλ. ἐπὶ μηνιαίῳ μισθ
δρ. 120. Πάντες οὗτοι διορίζονται διὰ Β. Δ.

5. Δύο ὑπηρέται ἐπὶ μισθῷ δρ. 45 κατὰ μῆνα. Οἱ ὑπηρέται διορίζονται παρὰ τοῦ Ὑπουρ
τῆς Δ. Ἐκπαιδ. προτάσει τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυκλινικῆς.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 10βρίου 1878.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματι. ς'. Φροντίζει περὶ τοῦ καταστήματος τῆς Ἀστυκλινικῆς, ἀναφέρων ἐγκαίρως πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουργεῖον περὶ τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν πρὸς βελτίωσιν αὐτοῦ ἐνεργητέων.

4. Τὸν διευθυντὴν ἀπόντα τῆς Πρωτευούσης ἢ νομίμως κωλυόμενον ἀναπληροῖ, ὃν ἂν ἐπὶ τούτῳ διορίσῃ ὁ διευθυντής. Ἐὰν ὅμως ἡ ἀπουσία ἢ τὸ κώλυμα διαρκέσῃ τυχὸν πλέον τῶν 15 ἡμερῶν, τὸ Ὑπουργεῖον διορίζει τὸν προσωρινῶς ἀναπληρώσοντα. (1)

5. Ἕκαστος τῶν βοηθῶν ἰατρῶν· α'. Ὑπισκέπτεται μετὰ τῶν ἀνηκόντων φοιτητῶν τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς ἀναγομένους εἰς τὸ ἀνατεθειμένον αὐτῷ τμῆμα τῆς πόλεως. β'. Δέχεται κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ ὁριζομένην, ἐναλλὰξ τοὺς προσερχομένους ἀσθενεῖς, καὶ ἐγγράφει τούτους τε καὶ τοὺς κατ' οἶκον αἰτοῦντας ἰατρικὴν βοήθειαν ἀσθενεῖς εἰς ἴδιον βιβλίον. γ'. Ἐν δευτέρῳ βιβλίῳ ὀφείλει νὰ σημειώνῃ τὸ εἶδος τῶν νοσήματος τῶν πρὸς κλινικὴν διδασκαλίαν ἐκλεχθέντων ἀσθενῶν, τὴν θεραπείαν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς. δ'. Καλούμενος ὑπὸ τοῦ ἀνήκοντος φοιτητοῦ, συνεπισκέπτεται μετ' αὐτοῦ τοὺς κατ' οἶκον θεραπευομένους ἀσθενεῖς, τοὺς ὑπαγομένους εἰς τὸ οἰκεῖον αὐτοῦ τμῆμα τῆς πόλεως. Ἐν κατεπειγούσῃ δὲ περιπτώσει ζητεῖ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυκλινικῆς. ε'. Ἀπόντος ἢ ἄλλως κωλυομένου τοῦ διευθυντοῦ, ὑπογράφει τάς τε ἐν τῷ καταστήματι καὶ τὰς παρὰ τῶν μαθητῶν κατὰ τὴν πόλιν συνταττομένας συνταγὰς· ἀλλὰ πρέπει ν' ἀναφέρῃ τοῦτο εἰς τὸν διευθυντὴν ἅμα ἐπανελθόντα. ς'. Συντάσσει περιληπτικὴν στατιστικὴν τῶν ἐν τῇ Ἀστυκλινικῇ τυχόντων ἐπισκέψεως καὶ ἱστορίαν περιληπτικὴν τῶν περιεργοτέρων νοσημάτων, τὴν ὁποίαν στέλει πρὸς τὸν διευθυντήν. ζ'. Ὀφείλει νὰ ἐνεργῇ ὁσάκις εἶναι δυνατόν, τὴν νεκροτομίαν τῶν ἐν τῷ τμήματι αὐτοῦ ἀποθνησκόντων μετὰ τοῦ ἐπισκεπτομένου τὸν ἀποθανόντα φοιτητοῦ ἢ καὶ μετὰ πλειοτέρων φοιτητῶν, καὶ ἐν περιπτώσει σπουδαιοτέρᾳ ἐνώπιον τοῦ διευθυντοῦ.

6. Οἱ φοιτηταὶ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς, οἱ διανύσαντες τὸ τρίτον ἔτος τῆς σπουδῆς των, δύνανται νὰ προσέρχωνται ὡς ἀκροαταὶ εἰς τὸ κατάστημα τῆς Ἀστυκλινικῆς κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπισκέψεως τῶν ἀσθενῶν. Μετὰ μίαν ὅ' ἔτι ἑξαμηνίαν δύναται ν' ἀνατεθῇ εἰς αὐτοὺς καὶ ἡ θεραπεία τῶν προσερχομένων εἰς τὸ κατάστημα. Ἡ τῶν κατ' οἶκον νοσούντων θεραπεία ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τοὺς διελθόντας ὅλην τὴν σειρὰν τῶν ἰατρικῶν μαθημάτων ἐν τῷ Ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ καὶ προσάγοντας ἀπόδειξιν τοῦ ἁρμοδίου καθηγητοῦ ὅτι ἐξησκήθησαν ἑξαμηνίαν ὅλην εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς τυχόντας διπλώματος ἰατρικοῦ ἔν τινι Πανεπιστημίῳ, μὴ λαβόντας δὲ διὰ τῆς προσηκούσης ἐξετάσεως τὴν ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

7. Ἕκαστος τῶν φοιτητῶν· α'. Προσέρχεται πρὸς τὸν διευθυντὴν καὶ παρ' αὐτοῦ ἐγγράφεται ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν τακτικῶν τῆς Ἀστυκλινικῆς φοιτητῶν ἢ ἀκροατῶν. β'. Οἱ ἀνήκοντες φοιτηταί, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ διευθυντοῦ, ἐξετάζουσι τοὺς προσερχομένους ἀσθενεῖς. γ'. Ἕκαστος αὐτῶν προσάγει ἔγγραφον ἔκθεσιν τῆς νόσου καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς θεραπείας τῶν παρὰ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῷ ἐμπιστευθέντων ἀσθενῶν. Τὰς δὲ σπουδαιοτέρας τῶν ἐκθέσεων τούτων θέλει καταθέτει ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἀστυκλινικῆς, ἐὰν ἀπαιτήσῃ τοῦτο ὁ διευθυντής. δ'. Χρειωστεῖ νὰ ἐπισκέπτηται τακτικῶς τοὺς παρὰ τοῦ διευθυντοῦ ἐμπιστευθέντας αὐτῷ ἐν τῇ πόλει ἀσθενεῖς. Ἐν περιπτώσει δὲ σπουδαίου ἢ ἀμφιβόλου νοσήματος, νὰ αἰτῇ τοῦ ἀνήκοντος βοηθοῦ ἰατροῦ, ἢ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τὴν συνδρομήν. ε'. Οὐδέποτε δύναται νὰ ἐκδώσῃ συνταγήν, πρὶν ἢ προσυπογράψῃ ταύτην ὁ διευθυντὴς ἢ ὁ ἁρμόδιος βοηθὸς ἰατρὸς τῆς Ἀστυκλινικῆς.

8. Ἐν τῇ Ἀστυκλινικῇ θεραπεύονται πάντες, ὅσοι ἀποδεδειγμένως ἔνδεεῖς ὄντες καὶ νοσοῦντες δὲν δύνανται νὰ νοσηλευθῶσιν ἐν τῷ πολιτικῷ νοσοκομείῳ, εἴτε διὰ ἔλλειψιν ἐν αὐτῷ

---

(1) Ἂν καὶ ἐν τῷ ΨΝΔ' νόμῳ δὲν γίνεται ἰδιαιτέρα μνεία περὶ τοῦ ὑποδιευθυντοῦ ὡς ἀναπληρωτοῦ τοῦ διευθυντοῦ, οὐδὲν ἧττον φρονοῦμεν ὅτι τό γε νῦν ἔχον νόμιμος ἀναπληρωτὴς τοῦ διευθυντοῦ εἶναι ὁ ὑποδιευθυντής, τοῦ ὁποίου ἐπίσης οὐδὲν ἰδίαν διαγράφεται ἐν τῷ νόμῳ καθήκον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θέσεως, εἴτε δι' ἰδιαιτέρας αὐτῶν τῶν νοσούντων περιστάσεις, ὧν ἡ ἐκτίμησις ἀνατίθεται εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς Ἀστυκλινικῆς.

9. Μέχρις ὅτου οἰκοδομηθῇ ἐπὶ τούτῳ δημόσιον κατάστημα, θέλει ἐνοικιασθῇ, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς κατάστημα τῆς Ἀστυκλινικῆς, οἰκία κατάλληλος κειμένη εἰς τὸ κεντρικώτερον ὅσον ἔνεστιν μέρος τῆς πόλεως.

10. Ὁ βουλόμενος νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀστυκλινικῆς ἀσθενής, εἰ μὲν αὐτοπροσώπως δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ αὐτήν, χρεωστεῖ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ κατάστημα τῆς Ἀστυκλινικῆς κατὰ τὰς ὁριζομένας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ ὥρας. Οἱ δὲ κλινῆρες χρεωστοῦσι νὰ δηλώσωσι διά τινος εἰς ὑπηρέτην τῆς Ἀστυκλινικῆς, ἢ εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ τμήματος, εἰς ὃ ἀνήκουσιν, ἰατρόν αὐτῆς, τὸ ὄνομα, ἐπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν αὐτῶν. Ἀμφοτέρων δὲ τῶν κατηγοριῶν οἱ ἀσθενεῖς χρεωστοῦσι κατὰ γράμμα ν' ἀκολουθῶσι τὰς ἰατρικὰς διατάξεις τοῦ ἐπισκεπτομένου αὐτοὺς ἰατροῦ καὶ τοῦ φοιτητοῦ τῆς Ἀστυκλινικῆς. Οἱ ἀσθενεῖς οὗτοι λαμβάνουσι δωρεὰν τὰ ἀναγραφόμενα αὐτοῖς φάρμακα ἐκ τοῦ ἐπὶ τούτῳ ὁριζομένου φαρμακείου καὶ ἀδαπάνως ὡσαύτως, ὅσα θεωροῦνται ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἀναγκαιότερα πρὸς θεραπείαν αὐτῶν.

11. Οἱ ὑπηρέται τῆς Ἀστυκλινικῆς, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου διοριζόμενοι κατὰ πρότασιν τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς, χρεωστοῦσι νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰς ὁδηγίας τὰς ὁποίας ὁ μὲν διευθυντὴς τῆς Ἀστυκλινικῆς θέλει συντάξει, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐκπαιδεύσεως θέλει ἐγκρίνει.

12. Τὰ φάρμακα χορηγοῦνται παρ' ἑνὸς ἢ πλειοτέρων ἰδιωτικῶν φαρμακείων, ὁριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου διὰ μειοδοσίας γνωμοδοτήσει καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυκλινικῆς (1), ὡσαύτως ὁρίζεται καὶ ἡ προμήθεια βδελλῶν, λουτρῶν καὶ ἑτέρων πρὸς θεραπείαν ἀναγκαίων μέσων. Ὁ δὲ διευθυντὴς ὀφείλει νὰ ἐξελέγχῃ καὶ προσυπογράφῃ τοὺς καταλόγους τῶν φαρμακοποιῶν, κουρέων καὶ ἄλλων προμηθευτῶν, γενομένου τούτου κατὰ τριμηνίαν, καὶ ὑποβάλλῃ αὐτοὺς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

13. Αἱ ἀναγκαῖαι τῆς Ἀστυκλινικῆς δαπάναι καταβάλλονται καὶ διατίθενται συμφώνως πρὸς τὰ κατ' ἔτος ἐν τῷ προυπολογισμῷ περὶ τούτων κανονιζόμενα.

Ὁ Ἡμέτερος κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Αὐγούστου 1856.

Β. Δ. Περὶ ἀσκήσεων ἐν τῷ χημείῳ καὶ τῷ φαρμακευτ. φροντιστ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπ. διατάσσομεν τάδε·

Α'. Περὶ τῶν Ἀσκήσεων ἐν τῷ χημείῳ.

1. Συνιστᾶται πρακτικὸν μάθημα τῆς γενικῆς χημείας διδασκόμενον ἐν τῷ χημικῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ Πανεπιστημίου.

2. Τὸ μάθημα τοῦτο συμπεριλαμβάνει πάσας τὰς χημικὰς ἀσκήσεις, εἰς ἃς ὀφείλουσι νὰ ἀσχολῶνται οἵ τε φοιτηταὶ τοῦ φυσικομαθηματικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, οἵ τε τῆς ἰατρικῆς σχολῆς καὶ οἱ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου.

3. Οἱ μὲν φοιτηταὶ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς θέλουσιν ἀσκηθῇ κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς φοιτήσεώς των εἰς τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὸ ἔργον τοῦ ἰατροῦ ποιοτικὰς καὶ ποσοτικὰς ἀναλύσεις, ταύτας δὲ θέλει κανονίσει αὐτὴ ἡ ἰατρικὴ σχολή. Αἱ δὲ τοξικολογικαὶ ἔρευναι θέλουσι γίνεσθαι ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ κατὰ τὸ ἔτος, καθ' ὃ ἐνασκῶνται οὗτοι ὡς διδάκτορες ἰ

---

(1) **Β. Δ. Περὶ συστάσεως φαρμακείου ἐντὸς τοῦ καταστήματος τῆς Ἀστυκλ.**

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 10 Αὐγ. π. ε. περὶ Ἀστυκλ. ἐν Ἀθήναις Ἡμ. Δ., ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. διατάττομεν ἵνα συστηθῇ ἐντὸς τοῦ καταστήματος τῆς Ἀστυκλ. καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν καὶ εὐθύνην τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυκλ. φαρμακεῖον πρόχειρον, περιέχον τὰ κυριώτερα καὶ ἀναγκαιότερα τῶν ἐν χρήσει φαρμάκων.

Τὴν ἐκτέλεσιν κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Αὐγούστου 1857.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῇ 'Αστυκλινικῇ· ὁ θέλων δὲ νὰ ὑποστῇ τὰς πρακτικάς του ἐξετάσεις ὀφείλει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς τοξικολογικῆς ἐνασκήσεως παρὰ τοῦ ἁρμοδίου καθηγητοῦ.

4. Οἱ δὲ φοιτηταὶ τοῦ φυσικομαθηματικοῦ τμήματος καὶ οἱ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου ἀσκηθήσονται κατὰ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον ἔτος τῆς φοιτήσεώς των ἐφ' ὅλων τῶν ἀνοργάνων καὶ ὀργανικῶν συνθετικῶν καὶ ἀναλυτικῶν ἐργασιῶν· θέλει δὲ δίδεσθαι πλειοτέρα προσοχὴ εἰς τὰς ἀσκήσεις τας ἀφορώσας τας εἰδικας σπουδας αὐτῶν. Αἱ ἀσκήσεις αὐται, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρω § 3, ὁρισθήσονται εἰδικώτερον διὰ κανονισμοῦ γενησομένου ὑπὸ τῆς σχολῆς, ἐγκριθησομένου δὲ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου.

5. Οἱ ἀσκούμενοι ἐν τῷ χημείῳ ὀφείλουσι νὰ πληρώνωσι κατ' ἔτος εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Πανεπιστημίου συνεισφοράν τινα διὰ τὰς οὐσίας καὶ τὰ ὄργανα, ὧν εἰς τὰς ἀσκήσεις ποιοῦσι χρῆσιν.

6. Αἱ ἀσκήσεις αὗται συντηροῦνται διὰ τῆς εἰσφορᾶς τῶν φοιτητῶν καὶ δὲν βαρύνουσιν οὐδόλως τὸ ταμεῖον τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπερ χορηγεῖ μόνον τὸν ἀναγκαῖον χῶρον, τὸ φωταέριον διὰ φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν, τὸ ὕδωρ, τὸ ἀπεσταγμένον ὕδωρ, τὰ γενικῆς χρήσεως ὄργανα καὶ τὴν ὑπηρεσίαν.

7. Κρατεῖται ἰδιαιτέρα μερὶς διὰ τὰς ἐκ τῆς ἀσκήσεως εἰσπράξεις, ὧν ἡ χρῆσις ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς τῶν ἀσκήσεων ἀνάγκας· ἐπὶ τούτῳ δὲ συνιστᾶται ἐπιτροπὴ διαρκὴς ἐκ τοῦ καθηγητοῦ τῆς χημείας, τοῦ κοσμήτορος τῆς ἰατρικῆς σχολῆς καὶ τῆς τεταγμένης οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ χημείου, ἥτις διαχειρίζεται τας ἀνωτέρω εἰσπράξεις καὶ δίδει λόγον τῆς διαχειρίσεως ταύτης, δημοσιευομένων εἰς τὴν ἐνιαύσιον πρυτανικὴν λογοδοσίαν.

8. Ἡ πληρωμὴ τῶν εἰσφορῶν τούτων γενήσεται ἐπὶ διπλοτύπῳ ἀποδείξει, ἐν ἀρχῇ ἑκάστου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους καὶ συγχρόνως μὲ τὴν ἐγγραφὴν εἰς τὸ μητρῷον ἢ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ εἰσιτηρίου.

9. Οἱ μὲν φοιτηταὶ τῆς ἰατρικῆς κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς φοιτήσεώς των διὰ τὰς χημικὰς ἀναλύσεις ἐν τῷ χημείῳ πληρώνουσι δραχ. 10. διὰ δὲ τας τοξικολογικὰς ἐρεύνας ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ δραχ. 15. οἱ δὲ τοῦ φυσικοῦ τμήματος καὶ οἱ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου θέλουσι πληρώνει κατὰ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον ἔτος τῆς φοιτήσεώς των διὰ τὰς ἐν τῷ χημείῳ ἀσκήσεις αὐτῶν ὡσαύτως ἀνὰ δραχ. 25.

10. Κατὰ πρότασιν τοῦ καθηγητοῦ ἀπαλλάσσεται ὅτε ἀριστεύσας τῶν φοιτητῶν τοῦ φυσικοῦ τμήματος καθὼς καὶ ὁ τῶν φαρμακοποιῶν, τῆς πληρωμῆς τῆς εἰσφορᾶς τοῦ ἐπιόντος ἔτους.

11. Οὐδεὶς τῶν ἀσκουμένων ἀπαλλάσσεται ἄλλως τῆς εἰσφορᾶς ταύτης.

12. Ἅμα τῇ ἐγγραφῇ αὐτῶν οἱ φοιτηταὶ παραλαμβάνουσιν ἐπὶ ἀποδείξει καὶ ἐπὶ ἐπιστροφῇ καὶ ὑπ' εὐθύνην των διὰ τὰ τυχὸν θραυόμενα, τὰ ἀναγκαῖα αὐτοῖς ὄργανα, ὀφείλουσι δὲ κατ' ἔτος κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους νὰ ἐπιστρέφωσιν αὐτὰ ἢ τὸ τίμημά των.

13. Πίναξ τοιχοκολλημένος διαλαμβάνει περὶ τῆς ἀξίας ἑκάστου ὀργάνου.

14. Αἱ ἀσκήσεις γίνονται καθ' ὡρισθησομένας ἡμέρας καὶ ὥρας χωρὶς νὰ ἐμποδίζηται ἡ διδασκαλία τῶν ἄλλων μαθημάτων.

15. Ἐάν τις δι' ἀμέλειαν ἢ ἄλλην αἰτίαν δὲν ἀποπερατώσῃ τὴν σειρὰν τῶν ἀσκήσεών του ὀφείλει νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν τὸ ἑπόμενον ἔτος.

16. Οὐδεὶς τῶν ἀνωτέρω φοιτητῶν γίνεται δεκτὸς εἰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις, εἰμὴ προσαγάγῃ ἀπόδειξιν τοῦ καθηγητοῦ ὅτι συνεπλήρωσε τὰς ἀσκήσεις αὐτοῦ καὶ ἑτέραν (διπλότυπον) τοῦ ταμίου ὅτι ἐπλήρωσε τὴν εἰσφοράν του· τὸ διπλότυπον προσάγεται ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς φοιτήσεως εἰς τας ἀσκήσεις ταύτας.

17. Ἡ πρὸς τὴν πρυτανείαν ἐνιαύσιος ἔκθεσις τοῦ καθηγητοῦ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ χημείου περιλαμβάνει λεπτομερῶς καὶ τας ἐργασίας τῶν φοιτητῶν.

18. Διορίζεται διευθυντὴς τῶν χημικῶν ἀσκήσεων ὁ καθηγητὴς τῆς πειραματικῆς χημείας μὲ ἀμοιβὴν ἐτησίαν προσδιοριζομένην ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Πανεπιστημίου κατ' ἀπόφασιν τῆς συγκλήτου.

19. Τῇ προτάσει τοῦ καθηγητοῦ διορίζεται ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου ἐπιμελη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τῆς ἔχων διδακτορικὸν δίπλωμα καὶ ἐνδείξεις ἐμπειρίας ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ διακοσίων πεντήκοντα δρ.· εἶναι δὲ οὗτος ὑπεύθυνος ὡς πρὸς τὰ ἐμπιστευόμενα αὐτῷ ὄργανα καὶ ὑλικά, ἐπιβλέπει τοὺς ἀσκουμένους, κρατεῖ βιβλίον τῶν ὀργάνων καὶ ὑλικῶν ὡς καὶ τῶν θραυομένων καὶ προπαρασκευάζει τὸ μάθημα τῆς γενικῆς Πειραματικῆς χημείας.

β'. Περὶ τῶν ἀσκήσεων ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ.

1. (20). Συνιστᾶται πρακτικὸν φαρμακευτικὸν μάθημα διδασκόμενον ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ τοῦ Πανεπιστημίου.

2. (21). Εἰς τὸ μάθημα τοῦτο ὑποχρεοῦνται νὰ φοιτῶσιν οἱ φοιτηταὶ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη καὶ οἱ τῆς ἰατρικῆς κατὰ τὸ ἔτος καθ' ὃ ἐνασκοῦνται πρακτικῶς ἐν τῇ 'Αστυκλινικῇ. Οἵ τε φοιτηταὶ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου καὶ οἱ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς ἀσκηθήσονται ἕκαστος εἰς τὰ ἀνήκοντα τοῖς μαθήμασιν αὐτῶν κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἁρμοδίας σχολῆς.

3. (22). Οἱ ἐν τῷ φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ ἀσκούμενοι ἰατροὶ θέλουν πληρώνει εἰσφορὰν δραχ. 15 εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὰς οὐσίας καὶ τὰ ὄργανα, ὧν εἰς τὰς ἀσκήσεις ποιοῦσι χρῆσιν, οἱ δὲ φαρμακοποιοὶ θέλουσι πληρώνει ἀνὰ δραχ. 25 δι' ἕκαστον ἔτος.

4. (23). Αἱ ἀσκήσεις αὗται συντηροῦνται διὰ τῶν εἰσφορῶν τῶν φοιτητῶν καὶ δὲν βαρύνουσι τὸ ταμεῖον τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπερ χορηγεῖ μόνον τὸν ἀναγκαῖον χῶρον, τὸ φωταέριον διὰ φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν, τὸ ὕδωρ, τὸ ἀπεσταγμένον ὕδωρ, τὰ γενικῆς χρήσεως ὄργανα καὶ τὴν ὑπηρεσίαν.

5. (24). Κρατεῖται ἰδιαιτέρα μερὶς διὰ τὰς ἐκ τῶν ἀσκήσεων εἰσπράξεις, ὧν ἡ χρῆσις ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς τῶν ἀσκήσεων ἀνάγκας. Ἐπὶ τούτῳ δὲ συνιστᾶται ἐπιτροπὴ διαρκὴς ἐκ τοῦ καθηγητοῦ τῆς φαρμακευτικῆς, τοῦ κοσμήτορος τῆς ἰατρικῆς σχολῆς καὶ τῆς τεταγμένης οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ φαρμακευτικοῦ φροντιστηρίου, ἥτις διαχειρίζεται τὰς ἀνωτέρω εἰσπράξεις, καὶ δίδει λόγον τῆς διαχειρίσεως ταύτης, δημοσιευόμενον εἰς τὴν ἐνιαύσιον πρυτανικὴν λογοδοσίαν.

6. (25). Ἡ πληρωμὴ τῆς εἰσφορᾶς ταύτης γενήσεται ἐν ἀρχῇ ἑκάστου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους καὶ συγχρόνως μὲ τὴν ἐγγραφὴν ἢ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ εἰσιτηρίου.

7. (26). Κατὰ πρότασιν τοῦ καθηγητοῦ ἀπαλλάσσεται ὁ ἀριστεύσας τῶν φοιτητῶν τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου τῆς πληρωμῆς τῆς εἰσφορᾶς τοῦ ἐπιόντος ἔτους. Οὐδεὶς δὲ τῶν ἀσκουμένων ἀπαλλάσσεται ἄλλως αὐτῆς.

8. (27). Ἅμα τῇ ἐγγραφῇ αὐτῶν οἱ φοιτηταὶ παραλαμβάνουσιν ἐπὶ ἀποδείξει καὶ ἐπὶ ἐπιστροφῇ καὶ ὑπ' εὐθύνην των διὰ τὰ τυχὸν θραυόμενα, τὰ ἀναγκαῖα αὐτοῖς ὄργανα· ὀφείλουσι δὲ κατ' ἔτος κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτὰ ἢ τὸ τίμημά των, περὶ οὗ διαλαμβάνει πίναξ τοιχοκολλημένος.

9. (28). Αἱ ἀσκήσεις γίνονται καθ' ὡριαθησομένας ἡμέρας καὶ ὥρας χωρὶς νὰ ἐμποδίζηται ἡ διδασκαλία τῶν λοιπῶν μαθημάτων.

10. (29). Ἐάν τις δὲν συμπληρώσῃ δι' οἱανδήποτε αἰτίαν τὴν σειρὰν τῶν ἀσκήσεών του ὀφείλει νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν τὸ ἑπόμενον ἔτος.

11. (30). Οὐδεὶς τῶν ἀνωτέρω φοιτητῶν γίνεται δεκτὸς εἰς διδακτορικὰς ἢ πρὸς ἀπόκτησιν πτυχίου ἐξετάσεις εἰ μὴ προσάγῃ ἀπόδειξιν τοῦ καθηγητοῦ ὅτι συνεπλήρωσε τὰς ἀσκήσεις αὐτοῦ καὶ ἑτέραν (διπλότυπον) τοῦ ταμίου, ὅτι ἐπλήρωσε τὴν εἰσφοράν του· τὸ δὲ διπλότυπον προσάγεται ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς φοιτήσεως εἰς τὰς ἀσκήσεις ταύτας.

12. (31). Ἡ πρὸς τὸν Πρύτανιν ἐνιαύσιος ἔκθεσις τοῦ καθηγητοῦ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ φαρμακευτικοῦ φροντιστηρίου περιλαμβάνει λεπτομερῶς καὶ τας ἐργασίας τῶν φοιτητῶν.

13. (32). Διορίζεται διευθυντὴς τοῦ φαρμακευτικοῦ φροντιστηρίου τῶν ἀσκήσεων ὁ καθηγητὴς τῆς φαρμακευτικῆς χημείας μὲ ἐτησίαν ἀποζημίωσιν προσδιοριζομένην ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Πανεπιστημίου.

14. (33). Τῇ προτάσει τοῦ καθηγητοῦ διορίζεται ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου ἐπιμελητὴς ἔχων δίπλωμα ἐπιστήμονος φαρμακοποιοῦ καὶ ἐνδείξεις ἐμπειρίας ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ δρ. 250· εἶναι δὲ οὗτος ὑπεύθυνος ὡς πρὸς τὰ ἐμπιστευόμενα αὐτῷ ὄργανα καὶ ὑλικά,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπιβλέπει τοὺς ἀσκουμένους καὶ προπαρασκευάζει τὸ μάθημα τῆς φαρμακευτικῆς χημείας.

Οἱ παρόντες κανονισμοὶ τίθενται εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεώς των.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ διατάγματος τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Δεκεμβρίου 1874.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ζ'. ΠΕΡΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ.

Β. Δ. Περὶ συστάσεως καθέδρας τῆς φαρμακολογίας.

ΟΘΩΝ κτλ.

Θέλοντες νὰ συμπληρώσωμεν εἰς τὸ Ἡμέτερον Πανεπιστήμιον τὰ μαθήματα τῆς ἰατρικῆς διδασκαλίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν κατὰ πρότασιν τῆς Ἡμ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Γραμματείας τὰ ἀκόλουθα·

1. Συνιστᾶται μία καθέδρα τῆς φαρμακολογίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν σχολὴν τῆς ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

2. Οἱ μαθηταὶ τῆς φαρμακολογίας θέλουσι παραδίδεσθαι ἐντὸς τριῶν ἐξαμηνιῶν εἰς τὴν ἰατρικὴν σχολὴν τὰ διὰ τὴν ἐπιστήμην των ἀναγκαῖα μαθήματα· ὡς τοιαῦτα δὲ προσδιορίζονται· Α'. ἐξαμηνία. Φυσική, Χημεία, Φυσικὴ Ἱστορία, Ἰατρικὴ ὕλη.—Β'. ἐξαμηνία. Φυσική, Χημεία, Φυσικὴ Ἱστορία, Βοτανική.—Γ'. ἐξαμηνία. Φαρμακολογία, Τοξικολογία, Χημικαὶ καὶ φαρμακολογικαὶ ἐργασίαι.

3. Οἱ μαθηταὶ τῆς φαρμακολογίας θέλουσιν ἔχει ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον τοῦ χημείου τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ ταμείου τῆς φυσικῆς ἱστορίας, τοῦ βοτανικοῦ κήπου κτλ. χάριν τῆς σπουδῆς των.

4. Καθ' ἑκάστην ἐξαμηνίαν ἐξετάζονται οἱ μαθηταί, καὶ ἂν δὲν εὑρεθῶσιν ἱκανοί, ὑποχρεοῦνται ν' ἀκολουθήσωσι τὰ αὐτὰ μαθήματα.

5. Ὡς μαθηταὶ τῆς φαρμακολογίας γίνονται δεκτοὶ μόνον ὅσοι ἔχουσι τὰς συνηθείας σωματικὰς καὶ διανοητικὰς ἰδιότητας· ὑπερέβησαν τοὺς 16 χρόνους τῆς ἡλικίας, ἠκολούθησαν τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον, καταλαμβάνουν ὁπωσοῦν τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, ἔμειναν εἴς τι φαρμακοπωλεῖον τρεῖς χρόνους ὡς μαθητευόμενοι, καὶ ἀποδείξωσι ταῦτα διὰ μαρτυρικῶν, ὡς καὶ τὴν καλὴν των διαγωγήν, καὶ ὅτι ἔχουσι τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν σπουδὴν ὑλικὰ μέσα.

6. Ὁ θέλων νὰ μαθητεύσῃ διευθύνεται πρὸς τὸν πρύτανιν μὲ τὰ ἀνωτέρω ἀποδεικτικά, καὶ ἐξεταζόμενος ἔπειτα ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς τῆς ἁρμοδίας σχολῆς γίνεται δεκτὸς ἢ ἀποπέμπεται.

7. Ὁ τελειώσας τὴν σπουδήν του πρέπει νὰ διευθύνεται πρὸς τὸ ἰατροσυμβούλιον διὰ νὰ ἐξετασθῇ καὶ λάβῃ τὸ δίπλωμα φαρμακοποιοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15/27 Ἰουλίου 1838.

Β. Δ. Περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τῆς φαρμακευτικῆς.

ΟΘΩΝ κτλ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τοὺς καθυποβληθέντας εἰς Ἡμᾶς λόγους παρὰ τῆς Ἡμ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Γραμματείας ὑπ' ἀριθ. 18236, καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ καταστήσωμεν τοῦ λοιποῦ τελειοτέραν τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τῆς φαρμακευτικῆς, ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν τὰ ἀκόλουθα·

Α'. Τὰ μαθήματα τῆς φαρμακευτικῆς τέχνης ἀποτελοῦσιν εἰς τὸ ἑξῆς **Σχολεῖον φαρμακευτικὸν** λεγόμενον. Διδάσκονται δὲ ὑπὸ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐντὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ καταστήματος.

Β'. Ὡς μὴ ἔχοντες τὴν ἀπαιτουμένην ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπ. γυμνασιακὴν προπαίδειαν οἱ μέλλοντες ν' ἀκολουθήσωσιν ἰδίως τὸ φαρμακευτικὸν σχολεῖον νέοι, λέγονται ἁπλῶς **μαθηταί** καὶ ἐγγράφονται εἰς βιβλίον ἰδιαίτερον.

Γ'. Διὰ νὰ γείνῃ τις δεκτὸς ὡς τοιοῦτος ἀπαιτεῖται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτυρικῶν, ὅτι ἔχει τοὐλάχιστον 18 ἐτῶν ἡλικίαν, ὅτι διῆλθε τοὐλαχιστον τὴν κατωτάτην τάξιν τοῦ γυμνασίου (1), ὥστε ἀπέκτησεν ἱκανὴν γνῶσιν τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης, καθὼς καὶ τῶν

(1) Ἐτροποποιήθη διὰ τῶν ἀπὸ 21 8βρίου 1856 καὶ 17 Ἰουνίου 1874 Β. Δ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λοιπῶν μαθημάτων, τῶν παραδιδομένων συγχρόνως μὲ αὐτάς, ὅτι διέμεινεν ἐπὶ τρία ἔτη χάριν πρακτικῆς μαθήσεως εἴς τι τῶν ἀναγνωρισμένων καὶ σημαντικῶν φαρμακείων τοῦ Βασιλείου. Ἐκ τῶν μαρτυρικῶν τούτων τὸ μὲν πρῶτον θέλει ἐκδίδοσθαι παρὰ τοῦ δημάρχου, τὸ δὲ δεύτερον παρὰ τοῦ γυμνασιάρχου, τὸ δὲ τρίτον παρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ, ἀντιπαραβαλλόμενον πάντοτε μὲ τὴν ἔκθεσιν τῆς γενομένης κατ' ἔτος παρὰ τοῦ διοικητικοῦ ἰατροῦ ἐξετάσεως εἰς τὸ φαρμακεῖόν του.

Δ'. Ὁ θέλων νὰ διδαχθῇ τὴν φαρμακευτικὴν διευθύνας πρὸς τὴν Πρυτανείαν τὰ εἰρημένα μαρτυρικὰ ἐξετάζεται παρὰ τῶν καθηγητῶν τῆς φαρμακευτικῆς, καὶ ἂν κριθῇ ἱκανός, ἐγγράφεται εἰς τὸ ἀνῆκον βιβλίον.

Ε'. Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων τῆς φαρμακευτικῆς τέχνης ἐκτείνεται εἰς δύο ἔτη (1). Καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον ἔτος παραδίδονται οἱ μαθηταί.

Α'. ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ.	Β'. ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ.
Φυσικήν.	Φυσικήν.
Χημείαν.	Χημείαν.
Ὀρυκτολογίαν.	Ζωολογίαν.
Φαρμακευτικήν.	Βοτανικήν.

Εἰς δὲ τὸ δεύτερον·

Α'. ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ.	Β'. ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ.
Ἰατρικὴν ὕλην.	Φαρμακευτικήν.
Τοξικολογίαν.	Βοτανικήν.
Φυσικήν.	Χημ. καὶ φαρμακ. ἐργασ.
Χημείαν.	Τοξικολογίαν.

Ζ'. Οἱ μαθηταὶ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου ἔχουσι τὴν ἄδειαν τοῦ εἰσέρχεσθαι ἐλευθέρως εἰς τὸ χημεῖον τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὸ ταμεῖον τῆς φυσικῆς ἱστορίας χάριν σπουδῆς.

Η'. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μαθήματος ἐξετάζονται κατ' αὐτὸ μερικῶς παρὰ τοῦ ἁρμοδίου καθηγητοῦ. (2) Μετὰ δὲ τὴν διετίαν ὑποβάλλονται εἰς γενικὴν ἐξέτασιν, προεδρευομένην παρὰ τοῦ κοσμήτορος τῆς ἰατρ. σχ. καὶ ἐνεργουμένην ἀναλόγως πρὸς τοὺς τύπους τοῦ ἀπὸ 19 Μαΐου 1842 περὶ ἐξετάσεως τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπ. Δ., καὶ ἂν εὐδοκιμήσωσι, λαμβάνουσι τὸ προσῆκον δίπλωμα. Μὴ κριθέντες δὲ ἄξιοι ὑποχρεοῦνται, πρὶν γείνωσι δεκτοὶ εἰς νέαν ἐξέτασιν, νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ αὐτὰ μαθήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπέτυχον, ἐφ' ὅσον χρόνον προσδιορίσῃ κατὰ πλειονοψηφίαν ὁ σύλλογος τῶν ἐξεταζόντων καθηγητῶν.

Θ'. Ὁ λαβὼν δίπλωμα φαρμακοποιοῦ ἀπὸ τὸ φαρμακ. σχ. πρὶν λάβῃ τὴν ἄδειαν τὸ ἐξασκεῖν τὴν τέχνην του ἐξετάζεται παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4/16 Μαΐου 1843.

Β. Δ. Περὶ κανονισμοῦ τῶν τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου μαθητῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν κτλ. ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

1. Ἵνα γείνῃ τίς δεκτός, ὡς μαθητὴς τοῦ ἐν τῷ Ὀθωνείῳ Πανεπ. φαρμακ. σχ., ἀπαιτεῖται ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτυρικῶν, ὅτι ἔχει συμπεπληρωμένην 18 τοὐλάχιστον ἐτῶν ἡλικίαν, καὶ ὅτι διῆλθε σπουδάζων τρεῖς Βασιλικοῦ Γυμνασίου τάξεις, (3) ὥστε ἀπέκτησεν ἱκανὰς γνώ-

---

(1) Ὁρα Β. Δ. τῆς 15 9βρίου 1875.

(2) Αἱ ἐξετάσεις αὗται εἶναι κατηργημέναι.

(3) **Β. Δ. Περὶ τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων τῶν φοιτητῶν τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου.**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστ. κτλ. Ὑπουργοῦ διατάττομεν τάδε·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σεις τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Λατινικῆς, τῶν μαθηματικῶν, τῆς γεωγραφίας καὶ τῶν λοιπῶν μαθημάτων τῶν παραδιδομένων ἐν αὐτοῖς.

2. Ἐφοδιασθεὶς μετὰ ἐνδεικτικοῦ ὑπογεγραμμένου παρά τε τοῦ Γυμνασιάρχου καὶ τῶν λοιπῶν καθηγητῶν τοῦ ἐν ᾧ ἐσπούδασε Γυμνασίου, ὅτι διῆλθε τὰς σπουδὰς τῶν τριῶν αὐτοῦ τάξεων, καὶ ὅτι ἐξετασθεὶς ἐκρίθη ἄξιος προβιβασμοῦ καὶ εἰς τὴν τετάρτην, ἀπαιτεῖται νὰ προσέλθῃ πρὸς φαρμακευτικὴν ἄσκησιν εἰς φαρμακεῖον, τὸ ὁποῖον νὰ διευθύνηται ὑπὸ φαρμακοποιοῦ σπουδάσαντος εἰς Πανεπ. καὶ λαβόντος πτυχίον παρ' αὐτοῦ καὶ ἄδειαν παρὰ τοῦ Β. Ἰατροσυνεδρίου.

3. Ἀπαιτεῖται δὲ ἐπὶ δύο ὅλα ἔτη (1) καὶ ἀδιαλείπτως νὰ διαμείνῃ ἀσκούμενος ἐν τοιούτῳ, ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁρισθέντι φαρμακείῳ, ὅπως ἀρκούντως ἀσκηθῇ ἐν τῇ πρακτικῇ φαρμακευτικῇ. Ὁσάκις δὲ μεταβαίνει ἀπὸ φαρμακείου εἰς φαρμακεῖον, χρεωστεῖ νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ, παρ' ᾧ ἐμαθήτευεν, ἀποδεικτικὸν περὶ τοῦ χρόνου τῆς παρ' αὐτῷ μαθητείας του, καὶ νὰ εἰδοποιῇ ἀμέσως περὶ τῆς μεταβάσεώς του ταύτης τὴν τε διοικητικὴν ἀρχὴν καὶ τὸν ἰατρὸν τοῦ νομοῦ, ἢ τὸν τῆς ἐπαρχίας, καὶ νὰ λαμβάνῃ παρ' αὐτῶν ἐνδεικτικὸν περὶ τοῦ πότε μετέβη πρὸς ἄσκησιν εἰς τὸ ἄλλο φαρμακεῖον, ζητῶν παρ' αὐτῶν καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ ἐνδεικτικοῦ, ὅπερ ἔλαβε παρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ, παρ' ᾧ τέως ἐμαθήτευεν.

4. Ὁ δὲ φαρμακοποιὸς ὁ δεχόμενος νέον ἔχοντα τότε ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 ὁρισθὲν ἐνδεικτικὸν

Τὸ 1 ἄρθρ. τοῦ περὶ κανονισμοῦ τῶν τοῦ φαρμακ. σχ. μαθητῶν Δ. τῆς 21 8βρίου 1856 μεταβάλλεται ὡς ἑξῆς·

1. Ἵνα γείνῃ τις δεκτὸς ὡς μαθητὴς τοῦ ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπ. φαρμακ. σχ., ἀπαιτεῖται, ἀ. Ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτυρικοῦ ὅτι ἔχει συμπεπληρωμένην 18 τοὐλάχιστον ἐτῶν ἡλικίαν. β'. Νὰ φέρῃ ἀπολυτήριον Δ. Γυμνασίου. γ'. Νὰ ἐξετάζηται ἐν τῷ Πανεπ. ὑπὸ τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τῆς Ἀκαδημ. Συγκλ. ἐκλεγομένης ἐκ καθηγητῶν τῆς φιλοσοφ. σχολῆς.

Εἰς τὸν αὐτὸν κτλ.

Ἐν Τατοΐῳ τὴν 17 Ἰουνίου 1874.

(1) Β. Δ. Περὶ τροπολογιῶν τῶν ἄχρι τοῦδε Δ. περὶ τοῦ φαρμακ. σχ.

Κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουρ., λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τῆς φαρμακευτικῆς Δ. τῆς 1 Μαΐου 1843. καὶ τὰ περὶ κανονισμοῦ τῶν τοῦ φαρμακ. σχ. μαθητῶν Δ. τῆς 21 8βρίου 1856 καὶ τῆς 17 Ἰουνίου 1874, ἐν τούτοις καὶ τὰς ἀπὸ 28 Μαΐου καὶ 27 Αὐγούστου ε. ε. περὶ τροπολογιῶν μερῶν τῶν Δ. τούτων γνωμοδοτήσεις τῆς τοῦ Πανεπ. ἰατρικῆς σχολῆς καὶ τῆς Ἀκαδημ. Συγκλ., διατάττομεν τάδε·

Ἵνα γίνῃ τις δεκτὸς ὡς φοιτητὴς τοῦ ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ φαρμακευτικοῦ σχολείου ἀπαιτεῖται·

α'. Νὰ φέρῃ ἀπολυτήριον οἱουδήποτε γυμνασίου τοῦ κράτους ἢ ἄλλου ἐκπαιδευτηρίου τῶν ἐκτὸς τοῦ κράτους ὑπὸ τοῦ Πανεπ. ἀνεγνωρισμένων ὡς ἰσοδυνάμων τοῖς ἡμετέροις γυμνασίοις.

β'. Ἐνδεικτικὸν ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τῆς ἀνηκούσης ἐπιτοπίου ἀρχῆς καὶ μαρτυροῦν ὅτι ὁ προσερχόμενος ἐμαθήτευσε μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ γυμνασιακοῦ ἀπολυτηρίου ἐπὶ ἓν τοὐλάχιστον ἔτος παρά τινι ἀνεγνωρισμένῳ φαρμακείῳ, καλῶς ἀσκηθεὶς εἰς τὸ τεχνικὸν μέρος τῆς φαρμακευτικῆς. Θέλει δὲ ὑποβάλλεσθαι πρὸ τῆς ἐγγραφῆς του εἰς τὴν εἰσιτήριον πρακτικὴν δοκιμασίαν, ἣν κανονίζει τὸ φαρμακευτικὸν σχολεῖον.

Ἡ δὲ σπουδὴ ἐν τῇ φαρμακ. σχ. διαρκεῖ πλήρη τριετίαν.

Ὁ οὕτω παρεσκευασμένος καὶ 3 ὅλα ἔτη τὴν φαρμακευτικὴν σπουδάσας καὶ τὴν ἀπολυτήριον δοκιμασίαν ὑποστὰς δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς πρακτικὰς ἐν τῷ Ἰατροσυνεδρίῳ ἐξετάσεις, ἀφοῦ προσαγάγῃ ἀπόδειξιν μαρτυροῦσαν ὅτι μετὰ τὴν λῆψιν τοῦ πτυχίου ἠσκήθη καὶ αὖθις πρακτικῶς παρά τινι ἀνεγνωρισμένῳ φαρμακείῳ ἐπὶ 6 μῆνας.

Εἰς τὸν αὐτὸν κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 9βρίου 1875.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β. Γυμνασίου καὶ τὸ τοῦ φαρμακοποιοῦ, παρ' ᾧ τυγὸν διατέλει ἄχρι τοῦδε ἀσκούμενος, ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν καὶ τὸν ἰατρὸν τοῦ νομοῦ ἢ τὸν τῆς ἐπαρχίας, οἵτινες ὀφείλουσι πάλιν νὰ σημειώσιν ἐν ἰδιαιτέρῳ βιβλίῳ τὸν χρόνον τῆς εἰς τὸ φαρμακεῖον παραδοχῆς αὐτοῦ· ἀποπερατώσαντος δὲ τοῦ μαθητοῦ τὴν ὅλην ἐν φαρμακείῳ διετῆ ἄσκησιν, ἐπικυροῦσι τὸ παρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ ἐκδιδόμενον περὶ τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ἀσκήσεως ἐνδεικτικόν. Ὁμοίως δὲ ἐπικεκυρωμένον παρ' αὐτῶν ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι καὶ τὸ τοῦ φαρμακοποιοῦ ἐνδεικτικόν, ὅπερ λαμβάνει ὁ ἀσκούμενος, ὅταν μεταβαίνῃ ἀπὸ τὸ φαρμακεῖον αὐτοῦ εἰς ἕτερον.

5. Οἱ φαρμακοποιοὶ δέ, οἱ δεχόμενοι εἰς τὸ φαρμακεῖον αὐτῶν μαθητάς, εἶναι ὑπόχρεοι κατὰ τὴν παρ' αὐτοῖς μαθητείαν νὰ ἐξασκῶσιν αὐτοὺς ἐν πάσαις ταῖς χημικοφαρμακευτικαῖς σκευασίαις, ἵνα ὄντως ἠσκημένοι ἐν αὐταῖς εἰσέρχωνται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον πρὸς ἀκρόασιν τῶν παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένων μαθημάτων.

6. Ὁ βουλόμενος νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸ μητρῷον τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου ἀναφέρεται περὶ τούτου πρὸς τὸν Πρύτανιν τοῦ Ὀθων. Πανεπ., ἐγκλείων ἐν τῇ ἀναφορᾷ αὐτοῦ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τοῦτο ἐνδεικτικά, τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις ὁρισθέντα. Ὁ δὲ προϊστάμενος τοῦ φαρμακ. σχ. κοσμήτωρ τῆς ἰατρ. σχ., πρὸς ὃν παραπέμπει ὁ Πρύτανις τὴν ἀναφορὰν τοῦ μαθητιῶντος μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἐνδεικτικῶν, ἀφοῦ ἐξετάσῃ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἐγγραφήν, καὶ εὕρῃ αὐτὰ νομίμως ἔχοντα, συγκαλεῖ τότε τοὺς συνιστῶντας τὸ σχολεῖον καθηγητάς, οἵτινες καθυποβάλλοντες τὸν θέλοντα νὰ ἐγγραφῇ εἰς ἐξέτασιν ἐν ταῖς φαρμακευτικαῖς ἐργασίαις, ἔτι δέ, ἐὰν κρίνωσιν ἀναγκαῖον, καὶ ἐν τοῖς μαθήμασιν τῶν τριῶν Β. Γυμνασίων (Γυμνασιακῶν) τάξεων, ἀποφασίζουσι κατὰ τὰς ἐξετάσεις ταύτας περὶ τῆς ἐγγραφῆς αὐτοῦ, ἢ μὴ εἰς τὸ τοῦ σχολείου μητρῷον.

7. Ἡ ἐγγραφὴ γίνεται μόνον κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμερινοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἐξαμήνου, ὅτε συνήθως γίνεται καὶ ἔναρξις τῶν ἀποτελούντων τὰς φαρμακευτικὰς σπουδὰς μαθημάτων· ἂν δὲ τυχὸν ἐγγραφῇ ὁ μαθητιῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ θερινοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἐξαμήνου, τοῦτο δὲν λογίζεται εἰς τὴν τριετίαν, ἀλλὰ θεωρεῖται ἁπλῶς ὡς συντελοῦν πρὸς τελειοτέραν αὐτοῦ ἐκπαίδευσιν.

8. Ἡ δὲ σπουδὴ τῶν μαθημάτων τῆς φαρμακευτικῆς διαρκεῖ τριετίαν ὅλην· ἐκτὸς δὲ τῶν κυρίων αὐτῆς μαθημάτων ὑποχρεοῦνται οἱ σπουδάζοντες αὐτὴν νὰ ἀκροῶνται καὶ γενικῆς ἱστορίας καὶ κατωτέρων μαθηματικῶν, ἐκ δὲ τῶν φιλοσοφικῶν, τῆς ἀνθρωπολογίας, τῆς ψυχολογίας, τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς.

9. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τριετῶν αὐτοῦ σπουδῶν, ἀφοῦ ζητήσῃ δι' ἀναφορᾶς του πρὸς τὸν κοσμήτορα τῆς ἰατρ. σχ., ἐξετάζεται ἐγγράφως τε καὶ προφορικῶς ὁ μαθητεύσας ὑπὸ τῶν συνιστώντων τὸ φαρμακ. σχ. καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὰ μαθήματα τὰ ἀποτελοῦντα τὰς φαρμακευτικὰς σπουδὰς καὶ ὁριζόμενα ὑπὸ τοῦ τῆς 4/16 Μαΐου 1843 Γ. Β. Δ., ὅπερ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ μαθήματα ταῦτα, μένει ἐν ἰσχύϊ.

10. Εὐδοκιμήσας δὲ ἐν ταῖς ἐξετάσεσι ταύταις καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου πτυχίον, εἴτε μὲ τὸν βαθμὸν **καλῶς**, εἴτε μὲ τὸν **ἄριστα**, ὑποχρεοῦται μετὰ τοῦτο νὰ προσέλθῃ εἰς ἓν τῶν ἐν Ἀθήναις ἢ (ἀδεία ὅμως τοῦ Β. Ἰατροσυνεδρίου) εἰς ἓν τῶν ἄλλων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐπικρατείᾳ φαρμακείων, ὅπως ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον ἀσκηθῇ ἐν αὐτῷ ἐπὶ ἓν ἔτι ἔτος (1), μάθῃ δὲ καὶ τὰ τῆς διευθύνσεως φαρμακείου· παρελθόντος δὲ καὶ τούτου τοῦ ἔτους τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως, ἐξετάζεται τελευταῖον καὶ ὑπὸ τοῦ Β. Ἰατροσυνεδρίου, ὅπως λάβῃ τὴν παρὰ τοῦ νόμου ἄδειαν πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐπικρατείᾳ.

11. Οἱ ἐξωθεν τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους ἐρχόμενοι ὑποχρεοῦνται, ὅπως ἐγγραφῶσι μαθηταὶ τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου· α'. νὰ προσέλθωσιν εἰς ἓν τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ Β. Γυμνασίων καὶ ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 1 καὶ 2 ὁριζόμενα. β'. Νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ περὶ τῆς πρακτικῆς ἀσκήσεως ἐν τῷ 3 ἄρθρῳ ὁριζόμενα.

Οἱ Ἡμέτεροι ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. καὶ τῶν Ἐσωτ. κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Ὀκτωβρίου 1856.

(1) Ὅρα Β. Δ. τῆς 15 Ὀκτωβρίου 1875.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ'. ΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ.

Β. Δ. Περὶ συστάσεως σχολῆς διὰ τὰς Μαίας.

ΟΘΩΝ κτλ.

1. Εἰς τὴν πρωτεύουσαν θέλει συστηθῆ σχολὴ διὰ τὰς μαίας.

2. Αἱ μαθητευόμεναι τὴν μαιευτικὴν θέλουν διδαχθῆ εἰς τὴν σχολὴν ταύτην θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὰ τῆς μαιευτικῆς.

3. Ἡ διδασκαλία αὕτη, ἥτις θέλει δίδεσθαι δωρεάν, θέλει γίνεσθαι ἐν διαστήματι τεσσάρων μηνῶν (1) παρὰ τοῦ καθηγητοῦ τῆς μαιευτικῆς, ὅστις εἶναι ἐπιφορτισμένος ἐν γένει καὶ μὲ τὴν διεύθυνσιν τῆς σχολῆς. Θέλει δὲ διορισθῆ καὶ ἔμπειρος μαία διὰ τὰς πρακτικὰς ἐξασκήσεις τῶν μαιῶν εἰς τὰς ἐγκύους καὶ ἐπιτόκους γυναῖκας, καὶ διὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν διδασκομένων μαθημάτων, θέλει εἶναι ὑποχρεωμένη, ὄχι μόνον νὰ ἐπισκέπτηται μὲ τὰς μαθητρίας τὰς εἰς τὸ κατάστημα εὑρισκομένας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκτὸς τούτου ἐνδεεῖς γυναῖκας.

4. Κατ' ἔτος θέλουν γίνεσθαι δύο σειραὶ μαθημάτων, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη ἀρχίζει τὴν 1 Μαΐου, ἡ δὲ δευτέρα τὴν 1 Νοεμβρίου. (2)

5. Διὰ νὰ ἦναι τίς δεκτὴ εἰς τὴν σχολὴν ταύτην, πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις τοῦ νοὸς καὶ τοῦ σώματος, καὶ νὰ ἔχῃ καλὴν διαγωγήν· ὅσον δὲ διὰ ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἐπιθυμοῦν οἱ δῆμοι νὰ στέλλουν δι' ἐξόδων των, χρειάζεται νὰ μὴ ὑπερβαίνουν τὴν ἡλικίαν τῶν 35 ἐτῶν καί, ἂν δυνατόν, νὰ ἠξεύρωσι νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσιν.

6. Αἱ θέλουσαι νὰ μαθητευθῶσιν εἰς τὴν σχολὴν, διευθύνονται εἰς τὸν καθηγητήν, ἐπισυνάπτουσαι ἀποδεικτικὰ τοῦ δήμου, ὅπου ἀνήκουν, περὶ τῆς διαγωγῆς των, αἱ δὲ παρὰ τῶν δήμων στελλόμεναι πρέπει νὰ παρουσιάζωσι καὶ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ διοικητικοῦ ἰατροῦ περὶ τῆς ἱκανότητός των· ὁ καθηγητὴς ὅμως τὰς ἐξετάζει ὅλας, ἂν ἔχωσι τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιότητας, καὶ ἀποφασίζει ἂν ἦναι δεκταὶ ἢ ὄχι.

7. Ἀμέλεια μεγάλη ἢ κακοήθεια τῶν μαθητευομένων δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν καθηγητὴν νὰ τὰς ἀποβάλλῃ ἀπὸ τὴν σχολήν.

8. Ἀφοῦ τελειώσωσι τὴν σειρὰν τῶν τεσσάρων μηνῶν, αἱ μαθήτριαι ἐξετάζονται παρὰ τοῦ καθηγητοῦ (3) καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, καὶ αἱ μὲν ἱκαναὶ λαμβάνουν δίπλωμα μαίας, εἰς τὸ ὁποῖον σημειόνεται ὁ βαθμὸς τῆς ἱκανότητός των, ὑπογεγραμμένον παρὰ τῶν εἰρημένων ἰατρῶν· πρὸς τούτοις θέλει λάβει ἐκείνη ἡ ὁποία ἐφάνη ἱκανωτέρα ἓν ἰδιαίτερον ἀργυροῦν νόμισμα (4)· αἱ δὲ μὴ ἱκαναὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἀκολουθήσωσι καὶ δευτέραν σειράν, ἢ ἀποβάλλονται· εἶναι ὅμως δεκταὶ κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν ταύτην ὅσαι γυναῖκες παρουσιάσουν ἀποδεικτικά, ὅτι ἐσπούδασαν τὴν μαιευτικὴν ἀπὸ ἐπιστήμονα ἰατρόν, ἀναγνωρισμένον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

9. Αἱ λαμβάνουσαι δίπλωμα μαῖαι, ἀπολαύουν δυνάμει αὐτοῦ τὰ δικαιώματα καὶ ἀναδέχονται τὰ χρέη τὰ ὁποῖα διορίζουν τὰ περὶ τούτου διαταχθέντα.

10. Ἡ σχολὴ αὕτη διὰ τὰς μαίας ὑπόκειται ἀμέσως εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεῖαν καὶ ἀνταποκρίνεται μὲ αὐτὰς διὰ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς, ὅστις εἶναι ὁ καθηγητὴς τῆς μαιευτικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Φεβρουαρίου 1838.

Ν. ΤΝΖ'. Περὶ τοῦ Μαιευτικοῦ σχολείου.

ΟΘΩΝ κτλ.

1. Αἱ μαθητευόμεναι εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις μαιευτικὸν σχολεῖον θέλουν διδάσκεσθαι ἐν αὐτῷ ἐπὶ ἓν ἔτος τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν μέρος τῆς μαιευτικῆς.

---

(1) Ὅρα τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Νόμου ΤΝΖ' τῆς 8 7βρίου 1856 περὶ τοῦ μαιευτικοῦ σχολείου.

(2) Ὅρα τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 20 8βρίου 1856 Β. Δ. περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου περὶ μαιευτικοῦ σχολείου.

(3) Ὅρα ἄρθ. 2 τοῦ Β. Δ. τῆς 26 8βρίου 1856.

(4) Ὅρα ἄρθ. 3 τοῦ Ν. περὶ μαιευτικοῦ σχολείου, καὶ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ περὶ ἐκτελέσεως αὐτοῦ Β. Δ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

2. Εἰς τὸ μαιευτικὸν κατάστημα τῶν Ἀθηνῶν διορίζεται προηγουμένως, γνωμοδοτήσει τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ, εἷς τῶν νομίμως ἀνεγνωρισμένων ἰατρῶν ὡς βοηθὸς τούτου, λαμβάνων 80 δρ. κατὰ μῆνα ὡς ἀμοιβὴν καὶ κατοικῶν δωρεὰν ἐν τῷ καταστήματι. (1)

3. Αἱ διακριθεῖσαι μαθήτριαι τοῦ μαιευτικοῦ σχολείου κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ ἐκπαίδευσιν καὶ κατὰ τὰς ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐξετάσεις των, λαμβάνουν ἀναλόγως τῆς ἱκανότητος αὐτῶν βραβεῖα διαφόρου βαθμοῦ, ἑκάστου τῶν ὁποίων ἡ ἀξία δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς 40 δραχ., ἡ δὲ περὶ τούτων ὁλικὴ πίστωσις δὲν θέλει ὑπερβαίνει τὰς 160 δραχ. κατ' ἔτος.

4. Ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ διατηρῇ κατ' ἔτος δύο ὑποτρόφους μαθητρίας τῆς μαιευτικῆς, προτεινομένας παρὰ τοῦ διευθυντοῦ ἐκ τῶν εὐφυεστέρων καὶ ἐπιμελεστέρων, χορηγοῦσα εἰς ἑκάστην αὐτῶν 30 δρ. κατὰ μῆνα.

5. Εἰς μίαν τῶν ἐπὶ ἱκανότητι καὶ καλῇ διαγωγῇ διακρινομένων τελειοδιδάκτων μαθητριῶν τῆς σχολῆς δύναται νὰ χορηγῇ ἡ κυβέρνησις ἐπὶ ἓν ἔτος ἀνὰ 30 δρ. κατὰ μῆνα, διὰ νὰ τελειοποιῆται ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ ἐπάγγελμά της, καὶ νὰ χρησιμεύῃ συγχρόνως καὶ ὡς βοηθὸς τῆς μαίας τοῦ καταστήματος.

6. Διὰ Β. Δ. θέλουν ὁρισθῇ· α'. τὰ καθήκοντα τοῦ καθηγητοῦ τῆς μαιευτικῆς καὶ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τὸ κατάστημα. β'. Τὰ καθήκοντα τῆς μαίας. γ'. Ὁ τύπος τῶν ἐκδιδομένων παρὰ τοῦ καθηγητοῦ τῆς μαιευτικῆς ἀπολυτηρίων εἰς τὰς μαθητρίας τοῦ σχολείου. γ'. Τὰ προσόντα τῶν μαθητριῶν τῆς μαιευτικῆς σχολῆς καὶ τὰ περὶ παραδοχῆς καὶ διδασκαλίας αὐτῶν ἐν τῷ μαιευτικῷ καταστήματι. δ'. Τὰ προσόντα τῶν βραβευτέων μαθητριῶν, ὁ βαθμὸς καὶ τὸ εἶδος τῶν διδομένων βραβείων καὶ ὁ τρόπος τῆς διανομῆς αὐτῶν.

7. Τὸ μαιευτικὸν σχολεῖον ὑπάγεται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον.

8. Αἱ μὴ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις διατηροῦνται ἐν πλήρει ἰσχύϊ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 8 7βρίου 1856.

Β. Δ. Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου περὶ μαιευτικοῦ σχολείου.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν κτλ.

1. Ὁ διευθυντὴς τοῦ μαιευτηρίου διδάσκει τακτικῶς τὰς προσερχομένας μαθητρίας τὸ τῆς μαιευτικῆς μάθημα· ἀποπερατωθείσης δὲ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ὡρισμένης φοιτήσεως αὐτῶν εἰς τὸ μαιευτήριον, δίδει ἑκάστῃ τούτων τὸ ἀπαιτούμενον ἀπολυτήριον· ἔχει προσέτι τὴν ἀνωτάτην ἐπιτήρησιν τοῦ καταστήματος· ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν εὐταξίαν αὐτοῦ καὶ εἰς περιποίησιν τῶν προσερχομένων πρὸς τοκετὸν γυναικῶν, καὶ δίδει τοῖς φοιτηταῖς τῆς ἰατρ. σχ. ἔγγραφον ἄδειαν νὰ εἰσέρχωνται κατὰ σειρὰν εἰς τὸ μαιευτήριον διὰ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τοὺς τοκετούς.

Ὁ βοηθὸς τοῦ μαιευτηρίου ὑπάγεται ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τοῦ διευθυντοῦ, ὀφείλει δὲ· α'. Νὰ κατοικῇ ἐντὸς τοῦ μαιευτικοῦ καταστήματος. β'. Νὰ συντάττῃ ἀκριβῶς καὶ μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων τὴν ἱστορίαν ἑκάστου τοκετοῦ. γ'. Νὰ καταγράφῃ τοὺς τοκετοὺς τακτικῶς ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ μαιευτηρίου. δ'. Νὰ γυμνάζῃ τὰς μαθητρίας τῆς μαιευτικῆς, ἐπαναλαμβάνων αὐταῖς τὰ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ διδασκόμενα. ε'. Νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν περιποίησιν τῶν λεχωίδων καὶ εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ παραγγελλομένων καὶ πάσης ἐν γένει τῆς ὑπηρεσίας τοῦ καταστήματος. ς'. Νὰ φρον-

---

(1) **Ν. ΨΚΣ'. Περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῆς μαίας τοῦ ἐν Ἀθήναις μαιευτηρίου καὶ τοῦ βοηθοῦ ἰατροῦ.**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Ψηφισάμενοι κτλ.

Ὁ μισθὸς τῆς μαίας τοῦ ἐν Ἀθήναις μαιευτηρίου ὁρίζεται εἰς δρ. 200, ὁ δὲ τοῦ βοηθοῦ ἰατροῦ εἰς δρ. 150 κατὰ μῆνα.

Ὁ παρών Ν. . . .

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 10βρίου 1878.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τίζῃ διὰ τὴν καλὴν διατήρησιν τῶν σκευῶν καὶ ἐπίπλων τοῦ καταστήματος. καὶ ζ'. Νὰ ἐπιθεωρῇ μετὰ τῆς μαίας κατὰ πᾶσαν ἑξαμηνίαν τὰ ὑπάρχοντα ἔπιπλα τοῦ μαιευτηρίου, νὰ καταχωρίζῃ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τὴν πρᾶξιν τῆς ἐπιθεωρήσεως, νὰ πέμπῃ δὲ πρὸς τὸν διευθυντὴν ἔγγραφον ἔκθεσιν, ὑπογεγραμμένην καὶ παρὰ τῆς μαίας, περιέχουσαν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τεταγμένης ταύτης ἐπιθεωρήσεως τῶν ἐπίπλων καὶ τὰς ἀναγκαίας παρατηρήσεις περὶ τῶν φθαρέντων.

Ἡ μαῖα τοῦ μαιευτηρίου ὑπάγεται ὡσαύτως ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τοῦ διευθυντοῦ, ὀφείλει δὲ αὕτη· α'. Νὰ ἐκτελῇ ἀκριβῶς καὶ ὁραστηρίως πάντα τὰ ἀνατιθέμενα αὐτῇ χρέη, ἤτοι νὰ ὁδηγῇ εἰς τὸ πρακτικὸν τῆς μαιευτικῆς τοὺς παρευρισκομένους εἰς τοὺς τοκετοὺς μαθητὰς καὶ μαθητρίας· νὰ παρέχῃ καὶ εἰς πᾶσαν τίκτουσαν καὶ λεχωΐδα ἀνεξαιρέτως τὴν ἀπαιτουμένην βοήθειαν καὶ περίθαλψιν· νὰ χορηγῇ εἰς αὐτὰς τὴν ἀνάλογον τροφὴν κατὰ τὰς πρὸ τοῦ τοκετοῦ καὶ μετ' αὐτὸν προσδιωρισμένας ἡμέρας, καὶ νὰ φροντίζῃ διὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἱματίων ἐν γένει τοῦ καταστήματος καὶ τῶν τικτουσῶν. β'. Νὰ φυλάττῃ πάντα τὰ τοῦ Μαιευτηρίου ἔπιπλα καὶ σκεύη, δι' ὅπερ λογίζεται ὑπεύθυνος. καὶ γ'. Νὰ συνυπογράφῃ μετὰ τοῦ βοηθοῦ τὴν πρᾶξιν τῆς καθ' ἑξαμηνίαν ἐπιθεωρήσεως τῶν σκευῶν καὶ ἐπίπλων, τὴν ἔκθεσιν τὴν περιφθησομένην πρὸς τὸν διευθυντὴν μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν, πρὸς δὲ τὴν κατάστασιν τῶν ἐν τῷ μαιευτηρίῳ τοκετῶν, ἥτις πέμπεται κατὰ καιροὺς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

2. Ὁ τύπος τοῦ ἀπολυτηρίου τῶν μαθητριῶν ἔχει ὡς ἑξῆς·

Ὁ διευθυντὴς τοῦ Μαιευτηρίου δηλοῖ

Ὅτι ἡ κυρία . . . . Ἑλληνὶς τὸ γένος, ὁρμωμένη ἐκ . . . . κατελέχθη εἰς τὰς μαθητρίας τοῦ Μαιευτηρίου, κατὰ τὰ νόμιμα, μηνὸς . . . . . ἔτους . . . . . Ἐν δὲ ὅλον ἔτος τὴν μαιευτικὴν διδαχθεῖσα, οὐ μόνον σπουδὴν τὴν προσήκουσαν πρὸς τὰ μαθήματα καὶ τοὺς τοκετούς, οἷς παρέστη, συνεισήνεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον ἑαυτὴν κοσμίαν καὶ τὰ ἤθη χρηστὴν ἀνέδειξεν.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις Μηνὶ . . . . ἔτει . . . .

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Μαιευτηρίου.

3. Αἱ μαθήτριαι πρέπει νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν ἀπὸ 18—40 ἐτῶν· νὰ ὦσιν ὑγιεῖς καὶ ἀρτιμελεῖς, χρηστοήθεις καὶ ἀμέμπτου διαγωγῆς· ὀφείλουσι δὲ αὗται· α'. Νὰ προσαγάγωσι πιστοποιητικὸν τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου μαρτυροῦν τὸ χρηστόηθες καὶ ἀνεπίληπτον τῆς διαγωγῆς αὐτῶν. β'. Νὰ γνωρίζωσι γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν. γ'. Νὰ φοιτῶσι τακτικῶς εἰς τὸ μαιευτήριον καθ' ὅλον τὸν ὡρισμένον χρόνον τῆς διδασκαλίας τῆς μαιευτικῆς, καὶ προσέτι νὰ παρευρίσκωνται κατὰ τὴν ὁρισθησομένην παρὰ τοῦ διευθυντοῦ τάξιν εἰς τοὺς τοκετοὺς πρὸς ἐξάσκησιν εἰς τὸ πρακτικὸν τῆς μαιευτικῆς. δ'. Νὰ διάγωσιν εὐτάκτως ἐν τῷ μαιευτηρίῳ, ὑπακούουσαι οὐ μόνον εἰς τὸν διευθυντὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν βοηθὸν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν μαῖαν, καὶ ν' ἀποφεύγωσι τὰς πρὸς ἀλλήλας ἔριδας καὶ συγκρούσεις· ἡ μαθήτρια, ἥτις μετὰ προηγουμένην νουθεσίαν δὲν ἤθελε σωφρονισθῇ, ἀποβάλλεται τοῦ καταστήματος· αἱ δὲ ὑπότροφοι ἀποβάλλονται ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. ε'. Εἰς τὸ τέλος τῆς μαθητείας, ἑκάστη μαθήτρια λαμβάνει τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 ἀναφερόμενον ἀπολυτήριον, ἄνευ τοῦ ὁποίου εἶναι ἀπαράδεκτος εἰς ἐξέτασιν ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

4. Ἡ ἔναρξις τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τῆς μαιευτικῆς γίνεται τὴν 1 Νοεμβρίου, ὅσαι δὲ τῶν μαθητριῶν, βραδύνασαι, προσέρχονται μετὰ 20 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως, εἰσὶν ἀπαράδεκτοι.

5. Αἱ μαθήτριαι, αἵτινες μᾶλλον εὐδοκίμησαν εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς μαθητείας ἔδειξαν τὴν προσήκουσαν ἐπιμέλειαν καὶ διαγωγὴν ἀμεμπτον, βραβεύονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ, τῇ γνωμοδοτήσει τῶν ἁρμοδίων μελῶν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, τὸ δὲ βραβεῖον συνίσταται εἰς ἓν μαιευτικὸν κιβώτιον, περιέχον τὰ κυριώτερα τῶν ἀναγκαιούντων τῇ μαίᾳ. εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, τὸ μὲν ἀξίας τριάκοντα ἀριθ. 30, τὸ δὲ τεσσαράκοντα ἀριθ. 40 δραχμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Ὀκτωβρίου 1856.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γ'. ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΚΗΣΙΝ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ.

α'. ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ.

Β. Δ. Περὶ ἀδείας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἰατρικήν, χειρουργίαν, φαρμακοποιΐαν, κτηνιατρικήν, ὀδοντικὴν καὶ μαιευτικήν.

ΟΘΩΝ. κτλ.

Ἀκούσαντες κτλ.

1. Οἱ θέλοντες νὰ ἐπαγγέλλωνται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἰατρικήν, χειρουργίαν, ὀδοντικήν, κτηνιατρικήν, φαρμακοποΐαν καὶ μαιευτικήν, ὀφείλουσι νὰ ἐφοδιασθῶσιν ἀπὸ τῆς σήμερον μὲ δίπλωμα τοῦ Ἰατροσυνεδρίου δυνάμει τοῦ ὁποίου συγχωρεῖται εἰς αὐτοὺς τῶν εἰρημένων τεχνῶν ἡ ἐξάσκησις.

2. Ὁ ἔχων τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δίπλωμα δύναται δικαιωματικῶς νὰ ἐπαγγέλλεται ὁποιονδήποτε γνωρίζει ἐκ τῶν ἰατρικῶν τούτων κλάδων, καὶ βοηθεῖται ὁμοίως παρὰ τῆς ἀρχῆς κατὰ τῶν μὴ ἐχόντων τοιαύτην ἄδειαν. Ἀλλ' ὑπογρεοῦται ν' ἀκολουθῇ ἀκριβῶς ὅλους γενικῶς τοὺς ὑπάρχοντας ἰατρικοὺς νόμους καὶ τὰ ἐν ἐνεργείᾳ Δ., νὰ ὑπηρετῇ εὐχαρίστως εἰς ἰατροαστυνομικὰς καὶ ἰατροδικαστικὰς ὑποθέσεις, ὁσάκις προσκληθῇ εἰς τοῦτο παρὰ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, ἀνταμειβόμενος κατ' ἀξίαν διὰ τοὺς κόπους· νὰ μὴ μεταχειρισθῇ ποτὲ τὴν ἐπιστήμην πρὸς βλάβην ὑγείας ἢ πρὸς ἀθεμίτους σκοπούς, νὰ διαπρέπῃ κατὰ τὴν τιμιότητα εἰς τὴν ἐχεμυθίαν, καθὼς καὶ κατὰ τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὴν δραστηριότητα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἰατρικῶν βοηθημάτων πρὸς εὐπόρους καὶ ἀπόρους.

3. Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ μετέρχηται ὁποιονδήποτε μέρος τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, διὰ τὸ ὁποῖον ἔλαβε τὴν ἄδειαν, ὡς ἐφωδιασμένος μὲ δίπλωμα, πρέπει νὰ παρουσιάσῃ τοῦτο εἰς τὸ διοικητήριον τοῦ νομοῦ, ὅπου σκοπεύει νὰ καταστα θῇ, νὰ ζητήσῃ σημείωσιν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐχόντων δικαίωμα εἰς πρᾶξιν ἰατρῶν καὶ νὰ τῷ δοθῇ ἡ ἄδεια τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ κοινότητα, τὴν ὁποίαν ἐκλεξεν. Ὁ νομάρχης ὁμοίως ἔχει δικαίωμα ἑνταυτῷ καὶ χρέος ἐξετάζων τὴν τοιαύτην αἴτησιν, νὰ φροντίζῃ, ὥστε οἱ ἐγκρινόμενοι οὗτοι νὰ εὑρίσκωνται ἀναλόγως εἰς ὅλας τὰς διαφόρους ἐπαρχίας μὲ τὰς χρείας τῶν διαφόρων τόπων· θέλει δὲ κατὰ μέρος διαμοιράσει τοὺς φαρμακοποιοὺς εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἔχοντες πάντοτε ἱκανὴν ἕκαστος πώλησιν νὰ δύνανται νὰ ἔχωσι καλὰ καὶ πρόσφατα ἰατρικά, ἄλλα κατὰ πᾶσαν περίστασιν ἡ ἄδεια τοῦ νομάρχου πρέπει νὰ δοθῇ ἔγγραφος.

4. Ὁ ἰατροχειρουργὸς λαβὼν οὕτω τὸ δικαίωμα, δύναται νὰ ἐπαγγέλληται τὴν ἰατρικήν, χειρουργίαν, μαιευτικήν, ἀφ' οὗ δείξῃ τὸ δίπλωμά του καὶ τοῦ νομάρχου τὴν ἄδειαν εἰς τὸν ἔπαρχον καὶ εἰς τὴν δημαρχίαν τῆς πόλεως ἢ κώμης, ὅπου θέλει νὰ διαμείνῃ· ἀπαγορεύεται δὲ εἰς αὐτὸν ὁμοίως νὰ πωλῇ ἰατρικὰ ὁσάκις εὑρίσκεται φαρμακοπωλεῖον ἢ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἢ μίαν ὥραν μακράν.

5. Μόνον εἰς τὸν ἐπιστήμονα καὶ δόκιμον κατὰ πάντας τοὺς τῆς ἰατρικῆς κλάδους ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιχειρῇ ὀφθαλμικῶν παθῶν θεραπείαν καὶ χειρουργήματα.

6. Ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἐγκριθεὶς χειρουργὸς νὰ ἐκτελῇ τὰ τῆς χειρουργίας καὶ μαιευτικῆς, ἀφ' οὗ δείξῃ εἰς τὰς εἰρημένας ἀρχὰς τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα· ἰατρικὴν δὲ κυρίως λεγομένην ἀπαγορεύεται εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιτηδεύηται ἐκτὸς μόνον ὅπου ἐλλείπουσιν ἰατροὶ ὡς μιᾶς ὥρας διάστημα δρόμου, ἢ ὅταν ἀπαιτῶσι κατεπείγουσαι ἀνάγκαι. Ἀπαγορεύεται δὲ ὁμοίως τὸ νὰ πωλῇ ἰατρικά, ὅπου εὑρίσκονται φαρμακοποιοὶ ἕως εἰς μιᾶς ὥρας περίμετρον.

7. Ὁ δεδοκιμασμένος πρὸς πρᾶξιν ὀδοντιστής, παρουσιάζων τὰ ἀναγκαῖα ἔγγραφα εἰς τὰς ἁρμοδίους ἀρχάς, ἔχει ἄδειαν νὰ ἐργάζηται τὴν τέχνην του καὶ νὰ πωλῇ τὰ ἁρμόδια εἰς διάφορα τῶν ὀδόντων πάθη ἰατρικά, ἀπεχόμενος κατὰ χρέος τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς χειρουργίας, ἐκτὸς μόνον ὅταν λάβῃ ἰδίαν περὶ τούτου ἄδειαν.

8. Ὁ δόκιμος κτηνιατρός, παρουσιάζων εἰς τὰς ἁρμοδίους ἀρχὰς τὸ δίπλωμα καὶ τὴν ἔγγραφον ἄδειαν τοῦ νομάρχου, δύναται νὰ ἐνεργῇ τὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ πωλῇ τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν θεραπείαν τῶν νοσηλευομένων ζώων ἰατρικά, ἀποφεύγων ὁμοίως τὸ νὰ ἰατρεύῃ καὶ νὰ χειρουργῇ ἀνθρώπους.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

9. Ὁ ἔγκριτος φαρμακοποιός, ὅστις ἔδειξε τὰ ἔγγραφα αὐτοῦ εἰς τὰς ῥηθείσας ἀνηκούσας ἀρχὰς τοῦ τόπου, ὅπου διετάχθη να κατασταθῇ, ἔχει δικαίωμα νὰ συστήσῃ καὶ νὰ κρατῇ ἐκεῖ φαρμακοπωλεῖον προσέχων νὰ τὸ διατηρῇ πάντοτε εἰς καλὴν κατάστασιν, φυλάττων αὐστηρῶς τὴν φαρμακοποιΐαν καὶ τὴν διορισθεῖσαν διατίμησιν τῶν ἰατρικῶν καὶ ἄλλους ἰατρικοὺς κανόνας, ἔχων ἕτοιμα, εἰς ἱκανὴν ποσότητα καὶ καλῆς ποιότητος, τὰ ἀναγκαῖα ἰατρικά, παρασκευάζων πιστῶς τὰ παρὰ τοῦ ἰατροῦ διαταττόμενα καὶ αὐτοῦ τοῦ χειρουργοῦ, ὁσάκις κατεπείγει προφανὴς ἀνάγκη ἢ λείπει ἰατρὸς εἰς μιᾶς ὥρας ὁρόμον εἰς τὰ πέριξ (κύκλωθεν), ἀποπέμπων τὰς ἰατρικὰς συνταγάς, ὅπου δὲν εὑρίσκεται ὑπογεγραμμένον ἰατροῦ ἢ χειρουργοῦ ἐγκρίτου ὄνομα, διατηρῶν εἰς ἰδιαίτερα δοχεῖα καὶ χωριστὰς θέσεις τὰ δηλητήρια, ἀκολουθῶν εἰς τὴν πώλησιν καὶ παράδοσιν τὰ εἰς τὸ περὶ φαρμάκων διάταγμα διατεταγμένα, μὴ κάμνων κατὰ μέρος συμφωνίας μὲ τοὺς ἰατροὺς ἐπὶ ζημίᾳ ἄλλων φαρμακοποιῶν, τέλος μὴ ἀναθεχόμενός ποτε αὐτὸς ἰατροῦ οὔτε χειρουργοῦ ἔργα. Δὲν συγχωρεῖται νὰ πωλῶνται εἰς χεῖρας, δηλ. ἀδιατάκτως, ἄλλα παρὰ τὰ ἁπλᾶ καὶ ὡς ἀβλαβῆ θεωρούμενα ἰατρικά.

10. Ἀφοῦ δείξωσι τὰ ἠθέντα ἔγγραφα αὐτῶν εἰς τὰς ἁρμοδίους ἀρχὰς αἱ μαιεύτριαι, συγχωροῦνται νὰ μαιεύωσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὅπου διετάχθησαν ἐπὶ τούτου· ἀλλ' ὁσάκις ἡ χειροῦργος χρειάζεται, ἢ βρεφολαβίδος (forceps) χρῆσις, ἢ ἀναστροφὴ ἄκρων (version), καὶ ἐν γένει ὅταν ὁ τόκος δὲν προχωρῇ φυσικῶς, ὀφείλουσι νὰ προσκαλῶσιν ἐγκαίρως ἰατρόν, ἢ, ὅπου δὲν ὑπάρχει οὗτος, χειρουργὸν εἰς βοήθειαν. Ἔχουσιν ὁμοίως χρέος νὰ γνωστοποιῶσιν εἰς τὰς ἐπιτροπίους ἀρχὰς (τὴν ἀστυνομίαν ἢ δημαρχίαν) ὅλα τὰ γεννώμενα νόθα, ἀπεχόμεναι τῆς ἰατρικῆς καὶ χειρουργίας. Τέλος δὲν ἁρμόζει νὰ ἔχωσιν ἄλλο παρὰ τὴν μαιευτικὴν ἔργον.

11. Ἰατροί, χειροῦργοι, ὀδοντίσταί, κτηνίατροι καὶ μαιεύτριαι ἀλλογενεῖς ἢ παρεπίδημοι δὲν δύνανται νὰ ἐργάζωνται τὰ τῆς ἰδίας τέχνης εἰς κανένα δῆμον εἰ μὴ ἐὰν δείξωσι τὸ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου δίπλωμα εἰς τὸν ἁρμόδιον νομάρχην, καὶ λάβωσι παρὰ τούτου γενικὴν δι' ὅλον τὸν νομὸν ἄδειαν· δοθείσης δὲ τῆς ἀδείας, ὑπόκεινται εἰς τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραγράφοις διαταχθέντα, καὶ παρουσιάζουσι μάλιστα εἰς τὸν ἁρμόδιον ἔπαρχον καὶ δημογέροντα καὶ τὰ εἰρημένα ἀποδεικτικά, ἅμα φθάσωσιν εἰς τὸν τόπον.

12. Ὁ παραβάτης τῶν περιεχομένων τοῦ Διατάγματος τούτου, ἐκτὸς τῆς παρὰ τῶν νόμων ἐπιβαλλομένης ποινῆς (1), κολάζεται, ἂν περιπέσῃ (ἐκ νέου) καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὸ

---

(1) Π. Ν. Ἀρθ. 231 καὶ 533. Ὅρ. ἐν σελ. 14 καὶ 15.

636. Εἰς κράτησιν τὸ πολὺ 6 ἑβδομάδων ἢ εἰς πρόστιμον 50—300 δρ. καταδικάζεται, ὅστις προσκαλούμενος ἀρνεῖται ἄνευ νομίμου αἰτίας τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τῶν δημοσίων καθηκόντων του χρεωστεῖ ἐπιστημονικὴν ἢ τεχνικὴν βοήθειαν πρὸς ἀνθρώπους χρῄζοντας θεραπείας, διακόπτει αὐτογνωμόνως ἢ ἀμελεῖ μὲ κίνδυνον τοῦ ἀσθενοῦντος τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν βοήθειαν. ὅστις ἀρνεῖ χωρὶς προστασίαν, ... Π. Ν. 564. 637. 641.

640. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ 2 ἑβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δρ. τιμωρεῖται ὅστις ἐπιχειρεῖ κατὰ γυναικῶν ἐγκύων ἢ τικτουσῶν ἢ ἐνώπιόν των πρᾶξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐμποιεῖται βιαίως εἰς αὐτὰς ὁ τρόμος ἢ ἄλλη ἀροδρὰ τῆς ψυχῆς κίνησις. Π. Ν. 305. 557. 636. 639. 641.

641. Ὅ,τι εἰς τὰ ἄρθρα 636—639 διετάχθη περὶ τῆς παραμελήσεως ἀνθρώπων βοηθείας χρῄζόντων, ἐφαρμόζεται ἰδιαιτέρως καὶ εἰς ἐγκύους καὶ τικτούσας, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτόθι ὡρισμένων ποινῶν ἡ μὲν τῆς κρατήσεως ἐπιτείνεται κατὰ τὰς περιστάσεις μέχρι 2 μηνῶν, ἡ δὲ τοῦ προστίμου μέχρι 300 δρ.

644. Ὅστις παραλείπει ἢ ἀμελεῖ νὰ κάμῃ κατὰ τὰς διατάξεις τὴν ὀφειλομένην παρ' αὐτοῦ μήνυσιν ὁποιουδήποτε τοκετοῦ, τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον 20—200 δρ. Εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν ὑποβάλλεται ὅστις παραλείπει ἢ ἀμελεῖ νὰ κάμῃ κατὰ τὰς διατάξεις τὴν ὀφειλομένην παρ' αὐτοῦ μήνυσιν ὁποιασδήποτε περιπτώσεως θανάτου, ἢ ὅστις δὲν ἀναγγέλλει παρευθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν εὕρεσιν πτώματος (νεκροῦ) Π. Ν. 296. 647.

Ὅρα καὶ Β. Δ. τῆς 30 Θβρίου 1833 περὶ νομαρχιακῶν, καὶ Ν. τῆς 7. Ιοβρίου 1852 περὶ ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

αὐτὸ πταῖσμα διὰ τῆς προσκαίρου ἢ παντοτεινῆς τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ καταπαύσεως.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1834.

Β. Δ. Περὶ κανονισμοῦ τῶν ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐξετάσεων τῶν προτιθεμένων νὰ μετέλθωσιν οἱονδήποτε ἰατρικὸν ἐπάγγελμα.

ΟΘΩΝ κτλ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν κτλ. (1)

---

(1) Τὰ ἄρθρα τοῦ παρόντος Β. Δ. ἀπὸ 1—24, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου πρακτικὰς ἐξετάσεις τῶν ἰατρῶν καὶ χειρουργῶν, παραλείπονται διότι κατηργήθησαν διὰ τοῦ ἑπομένου τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῷ 1862 ψηφίσματος.

Ψήφισμα τῆς 8 Ὀκτωβρίου 1862. Περὶ τῶν ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου διδομένων ἐξετάσεων.

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος. Προσωρινὴ Κυβέρνησις.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου γενόμεναι μέχρι τοῦδε θεωρητικαὶ καὶ πρακτικαὶ ἐξετάσεις τῶν διδακτόρων τοῦ Ἐθν. Πανεπ. εἶναι τὸ μὲν ἀνωφελεῖς, ὡς θεωρητικαί, τὸ δὲ ξέναι τοῦ προορισμοῦ τοῦ Ἰατροσυνεδρ. μετὰ τὴν σύστασιν Ἰατρ. σχ., ἰδόντες δὲ καὶ τὴν περὶ τούτου γνωμοδότησιν τῆς οἰκείας σχ. τοῦ Πανεπιστ., καὶ

Ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν Ὑπουργ. τῆς Δημ. Ἐκπαιδ. καὶ τῶν Ἐσωτ., ἀκούσαντες καὶ τὴν γνώμην τῶν Ὑπουργῶν τῆς Ἐπικρατείας·

Ψηφίζομεν·

1. Ἓν ἔτος μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν εἶναι δεκτὸς ὁ διδάκτωρ εἰς πρακτικὰς ἐξετάσεις ἐπὶ προσαγωγῇ τοῦ τε διπλώματος αὐτοῦ καὶ ἀποδείξεων ἐπισήμων ἐκδιδομένων ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων καθηγ. καὶ μαρτυρουσῶν ὅτι ἠσκήθη ἐπὶ δύο σχολικὰ ἐξάμηνα ἓν τε τῷ πολιτ. νοσοκ. Ἀθηνῶν, τῇ Ἀστυκλινικῇ καὶ τῷ Μαιευτηρίῳ, ἢ ἔν τινι ἄλλῳ νοσοκομείῳ ὅπου γίνεται ἐπισήμως κλινικὴ διδασκαλία.

Αἱ ἐξετάσεις αὗται συνίστανται·

α'. Εἰς πρακτικὰς δοκιμασίας περὶ τὴν φαρμακολογίαν, χειρουργικήν, μαιευτικὴν καὶ ἰατροδικαστικήν.

β'. Εἰς κλινικὴν δοκιμασίαν ἐπὶ ἀσθενοῦς πάσχοντος ἐσωτερικόν τι νόσημα.

γ'. Εἰς κλινικὴν δοκιμ. ἐπὶ ἀβλώστου πάσχοντος χειρουργικόν τι πάθος· γίνονται δὲ εἰς δύο συνεδριάσεις, ὧν ἡ μὲν ἀφορᾷ τὰς ἐν τῷ ἑδαφ. α', δοκιμασίας, ἡ δὲ τὰς ἐν τοῖς ἑδ. β'. καὶ γ'.

2. Αἱ πρακτ. ἐξετ. γίνονται ἐνώπιον τοῦ ἑτέρου τῶν ἐξεταστικῶν τμημάτων τῆς ἰατρ. σχ. καλουμένου πρὸς τοῦτο ἐναλλὰξ ὑπὸ τοῦ κοσμήτορος, παρόντων ἑκάστοτε τοὐλάχιστον τῶν $^2/_3$ τοῦ ἐξεταστικοῦ τμήματος, καὶ ἐξετάζει μὲν ἐφ' ἑκάστου μαθήματος ὁ ἁρμόδιος καθηγητὴς τοῦ τμήματος, δύνανται δὲ καὶ πᾶς τις τῶν λοιπῶν ν' ἀπευθύνῃ ἐρωτήσεις. — Ἡ κλινικὴ ἐξέτασις γίνεται ἐν τῷ Πολ. Νοσοκ. Ἀθηνῶν, διαρκεῖ δὲ οὐχὶ ἔλασσον τῆς $1\,^1/_2$ ὥρας, οὐδὲ πλέον τῶν 2 ὡρῶν, καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ χρόνου τούτου ὁ ὑποψήφιος ἐξετάζεται περὶ τὴν ἰατρικὴν κλινικήν, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ περὶ τὴν χειρουργικήν.

3. Ἡ ἐπιδοκιμασία ἢ ἀποδοκιμασία τοῦ ἐξεταζομένου, ἡ ἀπονομὴ τοῦ βαθμοῦ καὶ ἡ εἰς περαιτέρω ἄσκησιν παραπομπὴ τῶν ἀποτυγχόντων ἔχουσι καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐπὶ τῆς διδακτορικῆς ἐξετάσεως, διαφέρουσι δὲ μόνον καθότι ὁ ἀποδοκιμασθεὶς εἶναι δεκτὸς καὶ εἰς τρίτην ἐξέτασιν μετὰ ἔτησίαν ἄσκησιν.

4. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρακτ. ἐξετ. διαβιβάζεται εἰς τὸ Ὑπουρ. τῆς Δημ. Ἐκπαιδ. ἵνα ἐκδώσῃ τὴν κατὰ νόμον ἄδειαν τοῦ μετέρχεσθαι τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα.

5. Οἱ φέροντες δίπλωμα ἀλλοδαποῦ Πανεπιστ. ὑποβάλλονται εἰς τὰς αὐτὰς πρακτικὰς ἐξετ., εἰς ἃς οἱ διδάκτορες τοῦ Ἐθν. Πανεπιστ. Ἰσχύουσι δὲ ὡς πρὸς τούτους αἱ ἑξῆς διατάξεις·

α'. Ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἰατρ. σχ.· 1. Δίπλωμα Πανεπιστ. ἐγνωσμένου. 2. Ἀποδεικτικὸν ἐπίσημον τῆς ἐπὶ 2 σχολικὰ ἐξάμηνα πρακτικῆς ἀσκήσεως ἓν τε τῷ Πολιτ. Νοσοκ. Ἀθηνῶν, τῇ Ἀστυκλινικῇ καὶ τῷ Μαιευτηρίῳ, ἢ ἔν τινι ἄλλῳ νοσοκομείῳ ὅπου γίνεται ἐπισήμως κλινικὴ διδασκαλία. Ἐξαιροῦνται τῆς τελευταίας ταύτης ὑποχρεώσεως οἱ φέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β'. Περὶ ὀδοντοϊατρῶν.

25. Οἱ θέλοντες νὰ ἐξετασθῶσι καὶ λάβωσι τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου νὰ μετέρχωνται ἐντὸς τοῦ κράτους τὸ ἐπάγγελμά των ὀδοντοϊατροὶ ὀφείλουν νὰ παρουσιάσωσιν ἐπίσημον ἀποδεικτικὸν σχολῆς τινος ἐγνωσμένης ἢ ὀδοντοϊατροῦ δεδοκιμασμένου καὶ ἀνεγνωρισμένου, ὅτι ἐδιδάχθησαν ἐπὶ ἐξάμηνον τὴν ὀδοντοϊατρικήν.

26. Ἡ ἐξέτασις γίνεται Ἑλληνιστὶ ἢ καὶ εἰς ξένην διάλεκτον, τὴν ὁποίαν ἐννοοῦν ὅλα τὰ ἐξεταζόντα μέλη.

27. Τὰ ἀντικείμενα ἐπὶ τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ ἐξετάζηται ὁ ὀδοντοϊατρὸς εἶναι τὰ ἀκόλουθα· α'. Ἀνατομία τοῦ κοίλου τοῦ στόματος καὶ τῶν γνάθων. β'. Φυσιολογία τῶν ὀδόντων. γ'. Παθολογία καὶ θεραπευτικὴ τῶν ὀδόντων. δ'. Περὶ ἐγχειρήσεων τῶν ὀδόντων. ε'. Τεχνικὴ ὀδοντιστική.

28. Εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὀδοντοϊατρῶν παρευρίσκονται ὁ πρόεδρος, ὁ γραμματεὺς καὶ εἷς σύνεδρος, ὁ ἐξετάζων κατὰ τὸ ἄρθρ. 12 τὴν χειρουργίαν. Ἐὰν δὲ ὁ γραμματεὺς δὲν ἦναι μέλος τοῦ Ἰατροσυν., παρευρίσκεται καὶ ἕτερος σύνεδρος, ὁ ἐξετάζων συνήθως τὴν φυσιολογίαν. Ἐὰν δέ τις τούτων ἦναι ἀπὼν ἢ κωλύηται, προσκαλεῖ ὁ πρόεδρος ἄλλον τινὰ τῶν Ἰατροσυνέδρων. — Οἱ ἐξετάζοντες ἀποφασίζουσιν ἅπαξ ποῖον ἀντικείμενον θέλει ἐξετάζει ἕκαστος, καὶ ἐπὶ πόσον θέλει διαρκεῖ ἡ ἐξέτασις εἰς ἕκαστον ἀντικείμενον.

29. Πρὶν ὑποβληθῇ εἰς τὴν προφορικὴν δοκιμασίαν ὁ ἐξεταζόμενος ὀφείλει ν' ἀπαντήσῃ ἐγγράφως εἰς ἓν ἢ καὶ δύο ζητήματα ἐκ τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 27 μνημονευομένων ἀντικειμένων. Ἡ προφορικὴ ἐξέτασις διαρκεῖ μίαν ὥραν.

30. Διὰ νὰ λάβῃ ὁ ἐξεταζόμενος τὴν ἄδειαν πρέπει νὰ κατέχῃ ἕκαστον τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 27 ἀναφερομένων ἀντικειμένων μέχρι τινὸς βαθμοῦ, ὡς ἐλαχίστου θεωρουμένου. Ὁ ἐλάχιστος δὲ βαθμὸς εἰς ἕκαστον ἀντικείμενον ὁρίζεται ὁ ἀκόλουθος. Ἀνατομία τοῦ κοίλου τοῦ στόματος καὶ τῶν γνάθων· καλῶς. — Φυσιολογία τῶν ὀδόντων· σχεδὸν καλῶς. — Παθολογία καὶ θεραπευτικὴ τῶν ὀδόντων· καλῶς. — Περὶ ἐγχειρήσεων τῶν ὀδόντων· καλῶς. — Περὶ τῆς τεχνικῆς ὀδοντιστικῆς· σχεδὸν καλῶς.

31. Ὁ ἐπιδοκιμασθεὶς λαμβάνει τὴν ἄδειαν, ἥτις ἐκδίδεται μὲν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰατροσυν., ὑπογράφεται δὲ παρὰ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως, ἐὰν ὑπάρχῃ, καὶ τῶν ἐξετασάντων ἄλλων συνέδρων, φέρει τὴν σφραγῖδα τοῦ Ἰατροσυν., ἐπικυροῦται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουρ. καὶ εἶναι συντεταγμένη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τύπον· « Ὁ κύριος . . . , ἐκ . . . . τῆς . . . . ὑποστὰς τὴν νενομισμένην δοκιμασίαν ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυν., ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται ἐντὸς τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος τὴν ὀδοντοϊατρικήν, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ κράτους. »

32. Ὁ ἀποδοκιμασθεὶς παραπέμπεται εἰς Β' ἐξέτασιν μετὰ 6 μῆνας, καταβάλλων ἐκ νέου τὸ δικαίωμα τῆς ἐξετάσεως. Ἐὰν ἀποτύχῃ καὶ εἰς ταύτην, δὲν εἶναι πλέον δεκτὸς εἰς ἐξέτασιν, οὐδὲ λαμβάνει ἑπομένως ἄδειαν.

ροντες δίπλωμα Πανεπιστ. Ἐπικρατείας ἐν ᾗ δὲν ἀπαιτοῦνται ἄλλαι πρακτικαὶ ἐξετάσεις ἵνα δοθῇ ἡ ἄδεια τοῦ μετέρχεσθαι τὴν ἰατρικήν, πρὸς δὲ καὶ ὅσοι διδάκτορες ἀποδείξωσιν ὅτι μετῆλθον ἐπὶ δεκαετίαν τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα.

δ'. Ἡ ἐξέτασις αὐτῶν γίνεται Ἑλληνιστί, δύνανται δὲ νὰ γείνῃ καὶ Γαλλιστί, Γερμανιστί, ἢ Ἰταλιστί, ἐὰν ὁ ἐξεταζόμενος ἀγνοῇ τὴν Ἑλληνικήν.

6. Ἅπασαι αἱ προγενέστεραι διατάξεις περὶ πρακτ. ἐξετ. τῶν διδακτόρων τῆς ἰατρικῆς, αἱ εἰς τὰ ἀνωτέρω ἀντιμαίνουσαι, καταργοῦνται.

7. Οἱ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος ψηφίσματος λαβόντες τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα ἰατροὶ εἶναι δεκτοὶ εἰς πρακτ. ἐνώπιον τῆς ἰατρ. σχ. ἐξετάσεις κατὰ τὸ παρὸν ψήφισμα, ἐπὶ προσαγωγῇ τῶν μέχρι τοῦδε ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυν. ἀπαιτουμένων ἀποδείξεων.

Εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδ. καὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουργ. ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος ψηφίσματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 8 Ὀκτωβρίου 1862.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

Γ'. Περὶ Μαιῶν.

33. Αἱ θέλουσαι νὰ ἐξετασθῶσι καὶ λάβωσι παρὰ τοῦ Ἰατροσυν. τὴν ἄδειαν τοῦ μετέρχεσθαι τὸ ἐπάγγελμά των μαιεύτριαι, πρέπει νὰ παρουσιάσωσιν ἀπολυτήριον ἔγγραφον ἢ δίπλωμα μαιευτικῆς τινος σχολῆς ἢ μαιευτικοῦ καταστήματος, ἀποδεικνύον τὴν περὶ τὴν θεωρίαν καὶ πρᾶξιν τῆς μαιευτικῆς μάθησιν αὐτῶν.

34. Τὰ ἀντικείμενα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐξετάζονται εἶναι τὰ ἀκόλουθα· α'. Ἀνατομία τῆς πυέλου καὶ τῶν γεννητ. ὀργ. τῆς γυναικός. β'. Περὶ κυήσεως καὶ τοκετοῦ. γ'. Πρακτικὸν μέρος τοῦ τοκετοῦ. δ'. Τὰ συμβαίνοντα εἰς τε τὰς τικτούσας, τὰς ἐγκύους καὶ τὰς λεχωΐδας. ε'. τὰ ἀναγκαῖα μηχανικὰ καὶ φαρμακευτικὰ βοηθήματα, τῶν ὁποίων ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ κάμνωσι χρῆσιν αἱ μαῖαι. ς'. Περὶ ἐπιμελείας τῶν λεχωΐδων καὶ ἀρτιτόκων.

35. Κατὰ τὰς ἐγγράφους δοκιμασίας αἱ μαῖαι ὀφείλουν ν' ἀπαντήσωσιν ἐγγράφως ἐπὶ ἑνὸς μόνον ζητήματος ἐκ τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 34 μνημονευομένων ἀντικειμένων. Αἱ δὲ προφορικαὶ ἐξετάσεις θέλουν γίνεσθαι καὶ δι' ἐπιδείξεων εἰς τὴν πύελον καὶ τὸ ὁμοίωμα τοῦ βρέφους καὶ τὰ ἀπαιτούμενα ἐργαλεῖα καὶ βοηθήματα. Δὲν διαρκοῦν δὲ οὔτε ἔλαττον τῆς μιᾶς οὔτε πλέον τῆς μιᾶς καὶ τεταρτου ὥρας.

36. Εἰς τὴν ἐξέτασιν τὰ δύο παρευρισκόμενα μέλη τοῦ Ἰατροσυν., κατὰ τὸ ἄρθ. 5 τοῦ ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου 1835 Β. Δ., εἶναι οἱ ἐξετάζοντες, κατὰ τὸ ἄρθ. 12 τοῦ παρόντος κανονιστικοῦ Δ., τὴν μαιευτικὴν καὶ τὴν ἀνατομίαν· κωλυομένου δὲ ἑνὸς τούτων προσκαλεῖ εἰς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ἄλλο μέλος τοῦ Ἰατροσυν. ὁ πρόεδρος. Πλὴν τούτων, κατὰ τὸ ἀπὸ 26 Φεβρουαρίου 1838 Β. Δ. §. η. παρευρίσκεται εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν διδαχθεισῶν ἐν τῇ μαιευτικῇ σχ. τῶν Ἀθηνῶν μαιευτριῶν καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς μαιευτικῆς, ἂν τυχὸν δὲν εἶναι καὶ μέλος τοῦ Ἰατροσυνεδρίου. Οἱ ἐξετάζοντες θέλουν ὁρίσει ἅπαξ ποῖον ἀντικείμενον καὶ ἐπὶ πόσον θέλει ἐξετάζει ἕκαστος.

37. Ὁ βαθμὸς ἄριστα δίδεται εἰς τὴν λαβοῦσαν 62 μέχρις 72· ὁ βαθμὸς καλῶς εἰς τὴν τυχοῦσαν 44—61· ὁ βαθμὸς σχεδὸν καλῶς εἰς τὴν λαβοῦσαν 26—43· καὶ ὁ βαθμὸς μετρίως εἰς τὴν λαβοῦσαν 25 καὶ κατωτέρω.

38. Διὰ νὰ λάβῃ ἡ ἐξεταζομένη ἀπόλυτον ἄδειαν πρέπει νὰ τύχῃ τοῦ βαθμοῦ ἄριστα ἢ καλῶς καὶ νὰ κατέχῃ ἕκαστον τῶν εἰς τὸ ἄρθ. 34 ὁρισθέντων ἀντικειμένων μέχρι τινὸς βαθμοῦ, ὡς ἐλαχίστου θεωρουμένου κατὰ τὸν ἀκόλουθον πίνακα — Ἀνατομία τῆς πυέλου κτλ., σχεδὸν καλῶς. — Περὶ κυήσεως καὶ τοκετοῦ, καλῶς. — Πρακτικὸν μέρος τοῦ τοκετοῦ, καλῶς. — Τὰ συμβαίνοντα εἰς τὰς ἐγκύους κτλ., καλῶς. — Ἀναγκαῖα μηχανικὰ καὶ φαρμακευτικὰ βοηθήματα, καλῶς. — Περὶ ἐπιμελείας τῶν λεχωΐδων καὶ νεογνῶν, σχεδὸν καλῶς.

39. Αἱ τυχοῦσαι τοῦ βαθμοῦ σχεδὸν καλῶς λαμβάνουσιν ἄδειαν περιωρισμένην διὰ νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐπάγγελμά των ὑπὸ τοὺς ὅρους, τοὺς ὁποίους διαγράφουν ἰδιαίτεραι περὶ τούτων διατάξεις, ὅταν κατέχωσιν εἰς ἕκαστον τῶν ἐξεταζομένων ἀντικειμένων τὸν βαθμόν, ὅστις θεωρεῖται ἀπολύτως ἀναγκαῖος, κατὰ τὸν ἀκόλουθον πίνακα· — Ἀνατομία τῆς πυέλου, σχεδὸν καλῶς. — Περὶ κυήσεως καὶ τοκετοῦ, καλῶς. — Πρακτικὸν μέρος τοῦ τοκετοῦ, καλῶς. — Τὰ συμβαίνοντα εἰς τὰς ἐγκύους, σχεδὸν καλῶς. — Τὰ ἀναγκαῖα μηχανικὰ καὶ φαρμακευτικὰ βοηθήματα, καλῶς. — Περὶ ἐπιμελείας τῶν λεχωΐδων καὶ νεογνῶν, σχεδὸν καλῶς.

40. Αἱ ἐπιδοκιμασθεῖσαι εἰς τὰς ἐξετάσεις μαῖαι, λαμβάνουν τὴν ἄδειαν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰατροσυν. ὑπογεγραμμένην παρὰ τοῦ προέδρου, τοῦ γραμματέως, ἑαν ὑπάρχῃ, τῶν δύο ἐξεταστῶν συνέδρων καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς μαιευτικῆς ἂν ἔλαβε μέρος· φέρει δὲ τὴν σφραγῖδα τοῦ Ἰατροσυν. καὶ ἐπικυροῦται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γ'πουρ. κατὰ τὸν ἑξῆς τύπον. **Διὰ τὴν ἀπόλυτον ἄδειαν** « Ἡ κυρία . . . . ἐκ . . . . τῆς . . . . ὑποστᾶσα τας νενομισμένας δοκιμασίας ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυν. καὶ ἐπιδοκιμασθεῖσα ἔλαβεν ἀπόλυτον τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται ἐντὸς τοῦ Βασ. τῆς Ἑλλ. τὴν μαιευτικήν, τηροῦσα τοὺς νόμους τοῦ κράτους. » **Διὰ τὴν περιωρισμένην ἄδειαν.** « Ἡ κυρία . . . . ἐκ . . . . τῆς . . . . ὑποστᾶσα τας νενομισμένας δοκιμασίας ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσ. ἔλαβε **περιωρισμένην** τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται ἐντὸς τοῦ Βασ. τῆς Ἑλλ. τὴν μαιευτικήν, ὑπὸ τοὺς ὅρους τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλουν ἰδιαίτεραι περὶ τούτων διατάξεις, τηροῦσα τοὺς νόμους τοῦ κράτους. »

41. Αἱ λαβοῦσαι περιωρισμένην ἄδειαν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ὑποστῶσι μετὰ δύο ἔτη νέας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δοκιμασίας, καί, ἐὰν ἐπιτύχωσι, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθ. 38, λαμβάνουν ἀπόλυτον ἄδειαν.

42. Αἱ τυχοῦσαι τοῦ βαθμοῦ **μετρίως** ἀποδοκιμάζονται καὶ δὲν λαμβάνουν ἄδειαν.

43. Αἱ ἀποδοκιμασθεῖσαι εἴτε ἀπολύτως, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθ., εἴτε σχετικῶς κατὰ τὰ ἄρθ. 38 καὶ 39, παραπέμπονται εἰς γενικὰς ἢ μερικὰς ἐξετάσεις μετὰ ἓξ μῆνας ἢ καὶ μετὰ ἓν ἔτος, ἀναλόγως τῶν ἐλλείψεων αὐτῶν, καὶ ἔπειτα εἶναι δεκταὶ εἰς νεωτέρας δοκιμασίας. Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ὑποχρεοῦνται νὰ φοιτῶσιν εἰς τὸ μαιευτικὸν κατάστημα, νὰ παρευρίσκωνται εἰς τοκετοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν διδαγμένης καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰατροσ. παραδεδεγμένης τινὸς μαίας, ἢ νὰ ἀκούσωσι μαθήματα τῆς μαιευτικῆς σχολῆς. Ὅταν δὲ παρουσιάσωσιν ἐν καιρῷ ἀποδεικτικὰ τῆς τακτικῆς καὶ ἐπιμελοῦς φοιτήσεως κατὰ τὰ ὁρισθέντα αὐταῖς ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ὑποβάλλονται εἰς τὴν δευτέραν ἐξέτασιν ἀνεξόδως. Ἐὰν ἀποτύχωσι καὶ εἰς ταύτην, εἶναι εἰς τὸ ἑξῆς ἀπαράδεκτοι εἰς ἐξέτασιν.

Δ'. Περὶ φαρμακοποιῶν.

44. Οἱ θέλοντες νὰ ἐξετασθῶσι παρὰ τοῦ Ἰατροσ. φαρμακοποιοὶ διὰ νὰ λάβωσι τὴν ἄδειαν να μετέρχωνται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν φαρμακευτικήν, ὀφείλουν νὰ φέρωσι δίπλωμα φαρμακευτικῆς τινος σχολῆς ἀνεγνωρισμένης, καὶ ἀποδεικτικὸν ὅτι ἀφοῦ ἔλαβον τὸ δίπλωμα τῆς σχολῆς ἐξησκοῦντο ἀκόμη ἓν ἔτος εἰς τὴν φαρμακευτικὴν ἐν τινι φαρμακείῳ. — Αἱ ἐξετάσεις γίνονται εἰς τὴν Ἑλλην. διάλεκτον ἢ καὶ εἰς ἄλλην διάλεκτον παρ' ὅλων τῶν ἐξεταζόντων γινωσκομένην. Μ' ὅλον τοῦτο ἀπαιτεῖται ὁ ἐξετασθησόμενος νὰ γνωρίζῃ τὴν καθομιλουμένην Ἑλλην. διάλεκτον.

45. Τὰ ἀντικείμενα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐξετάζονται οἱ φαρμακοποιοὶ εἶναι ταῦτα· α'. Φαρμακευτικὴ βοτανικὴ καὶ ἰδίως περὶ τῶν ἐγχωρίων φυτῶν. — β'. Φυσικὴ ἱστορία τῶν φαρμάκων καὶ φαρμακογνωστική. — γ'. Φαρμακευτικὴ χημεία. — δ'. Φαρμακοποιία ἢ περὶ σκευασίας φαρμάκων. — ε'. Περὶ δηλητηρίων. — ς'. Περὶ ἀπαρτισμοῦ φαρμακείου. — ζ'. Ἀνάγνωσις συνταγῶν καὶ φαρμακοποιίας εἰς τὴν Λατινικὴν διάλεκτον.

46. Εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν φαρμακοποιῶν παρευρίσκονται ὁ πρόεδρος καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ Ἰατροσυν., ἐὰν ὑπάρχῃ, εἰ δὲ μὴ ἀντ' αὐτοῦ εἷς τῶν Ἰατροσυνέδρων, ὁ ἐξετάζων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 12 τὴν φαρμακολογίαν, καὶ δύο φαρμακεῖς σύνεδροι· ἐὰν δέ τις τῶν 3 συνέδρων κωλύηται, προσκαλεῖ ὁ πρόεδρος ἄλλον Ἰατροσυνέδρον ἵνα ἀναπληρώσῃ αὐτόν. Οἱ ἐξετάζοντες θέλουν ὁρίσει ποῖον ἀντικείμενον καὶ ἐπὶ πόσον ἐξετάζει ἕκαστος.

47. Εἰς τὰς ἐγγράφους ἐξετάσεις δίδονται ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἀνωτέρω (ἄρθ. 45) τρία μόνον ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀποφασίζουν κατὰ πλειονοψηφίαν ὅλοι οἱ ἐξετάζοντες. Πρέπει δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἰατρούς, τὰ τιθέμενα ζητήματα νὰ ἦναι ἀκριβῶς ὡρισμένα, σαφῆ, εὔληπτα καὶ ἐπὶ ἀντικειμένων ἐγνωσμένων. Μία ἑβδομὰς δίδεται προθεσμία εἰς τὸν ἐξεταζόμενον διὰ να περαιώσῃ τὰς ἐγγράφους ἐξετάσεις· παρελθούσης δὲ ταύτης, ἐὰν ὁ ἐξεταζόμενος, ἄνευ νομίμου κωλύματος, δὲν περαιώσῃ αὐτάς, ἀναβάλλεται ἐπὶ ἓξ μῆνας ἡ ἐξέτασις καὶ δίδονται τότε ἄλλα ζητήματα.

48. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐγγράφων ἐξετάσεων ὁ ἐξεταζόμενος ἐκτελεῖ, ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ἑνὸς τῶν φαρμακείων συνέδρων ἢ καὶ τῶν ἄλλων ἐξεταζόντων μελῶν, τρεῖς τοὐλάχιστον φαρμακευτικὰς ἐργασίας, μίαν τοξικολογικὴν ἔρευναν καὶ μίαν χημικὴν ἀνάλυσιν, ὅλας προσδιοριζομένας ὑπὸ τῶν ἐξεταστῶν ὁμοῦ· τὰ προϊόντα τῶν ἐργασιῶν τούτων ὑποβάλλει ἔπειτα εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἐξεταζόντων, ἐπισυνάπτων καὶ ἀποδεικτικὸν τοῦ ἐπιτηροῦντος μέλους, ὅτι ἐξετελέσθησαν πραγματικῶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐξεταζομένου, καὶ ἐκθέτει τὰς μεθόδους, τὰς ὁποίας μετεχειρίσθη πρὸς σκευασίαν αὐτῶν. Ὁ ἐξεταζόμενος ὀφείλει ν' ἀποπερατώσῃ ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος τὰς πρακτικὰς ταύτας δοκιμασίας, ἄλλως, ἐὰν δὲν συνέβη νόμιμον κώλυμα, ἀναβάλλονται ἐπὶ ἓξ μῆνας αἱ ἐξετάσεις καὶ δίδονται νέα ζητήματα.

49. Μίαν ἑβδομάδα τὸ πολὺ μετὰ τὴν περαίωσιν τῶν εἰρημένων ἐργασιῶν τὸ Ἰατροσυνέδριον ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ τὸν ἐξεταζομενον εἰς τὰς προφορικὰς δοκιμασίας, αἵτινες δὲν διαρκοῦν οὔτε ἔλαττον τῆς 1 ὥρας οὔτε περισσότερον τῆς 1 καὶ $^1/_2$.

50. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων θέλει γίνεσθαι γνωστὸν ἐκ τοῦ βαθμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ὁ ἐξεταζόμενος. Οἱ δὲ βαθμοὶ ὁρίζονται καὶ ἐξάγονται κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄρθρων 14,

σημείωση Κεντρική Βιβλιοθήκη Αθηνών

15 καὶ 16 τοῦ παρόντος Δ. Διὰ τὰς φαρμακευτικὰς ἐργασίας, τὴν τοξικολογικὴν ἔρευναν καὶ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν ὁμοῦ διπλασιάζεται ὁ ἀριθμὸς ὁ ἐκφράζων ἕνα ἕκαστον τῶν 4 βαθμῶν εἰς τὰ λοιπὰ ἐξεταζόμενα ἀντικείμενα.

51. Ὁ βαθμὸς ἄριστα δίδεται εἰς τὸν λαβόντα τὸν ἀριθμὸν 167 ἀνωτέρω μέχρις 192. Ὁ βαθμὸς καλῶς εἰς τὸν ἐπιτυχόντα 119—166. Ὁ βαθμὸς σχεδὸν καλῶς εἰς τὸν λαβόντα 71—118 καὶ ὁ βαθμὸς μετρίως εἰς τὸν τυχόντα 70 καὶ κατωτέρω.

52. Διὰ νὰ λάβῃ ὁ ἐξεταζόμενος ἀπόλυτον ἄδειαν νὰ μετέρχηται τὸν φαρμακοποιὸν ἐντὸς τοῦ κράτους ἀπαιτεῖται νὰ τύχῃ τοῦ βαθμοῦ ἄριστα ἢ καλῶς καὶ νὰ κατέχῃ εἰς ἕκαστον τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ἄρθ. 45 ἀντικειμένων τὸν βαθμόν, ὅστις θεωρεῖται ἀπολύτως ἀναγκαῖος κατὰ τὸν ἀκόλουθον πίνακα· Φαρμακευτικὴ βοτανική, σχεδὸν καλῶς. — Φυσικὴ ἱστορία τῶν ἁπλῶν φαρμάκων καὶ φαρμακογνωστική, σχεδὸν καλῶς. — Φαρμακευτικὴ χημεία, καλῶς. — Φαρμακοποιία, καλῶς. — Περὶ δηλητηρίων, καλῶς. — Περὶ ἀπαρτισμοῦ φαρμακείου, καλῶς. — Ἀνάγνωσις συνταγῶν εἰς τὴν Λατινικήν, καλῶς. — Πρακτικαὶ ἐργασίαι, καλῶς.

53. Οἱ τυχόντες τοῦ βαθμοῦ σχεδὸν καλῶς λαμβάνουσι περιωρισμένην ἄδειαν νὰ μετέρχωνται τὴν φαρμακευτικὴν ἐντὸς τοῦ κράτους, ὑπὸ τοὺς ὅρους τοὺς ὁποίους θέλει διαγράψει ἰδιαίτερον περὶ τούτου Δ., ὅταν κατέχωσιν ἕκαστον τῶν ἐξεταζομένων ἀντικειμένων εἰς βαθμόν, ὅστις θεωρεῖται ἀπολύτως ἀναγκαῖος κατὰ τὸν ἀκόλουθον πίνακα· Φαρμακ. βοτανική, σχεδὸν καλῶς. — Φυσικὴ ἱστορία τῶν ἁπλῶν φαρμ. καὶ φαρμακογνωστ., σχεδὸν καλῶς. — Φαρμακ. χημεία, καλῶς. — Περὶ δηλητηρίων, καλῶς. — Περὶ καταρτισμοῦ φαρμακ., σχεδὸν καλῶς. — Ἀνάγνωσις συνταγῶν εἰς τὴν Λατινικήν, σχεδὸν καλῶς. — Πρακτικαὶ ἐργασίαι, καλῶς.

54. Αἱ διδόμεναι ἄδειαι εἰς τοὺς φαρμακοπ. ἐκδίδονται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ὑπογράφονται δὲ παρὰ τοῦ προέδρου καὶ τῶν ἐξεταζόντων τους φαρμακοπ. συνέδρων, φέρουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Ἰατροσυν., ἐπικυροῦνται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουρ. καὶ εἶναι συντεταγμέναι κατὰ τὸν ἀκόλουθον τύπον· **Διὰ τὴν ἀπόλυτον ἄδειαν**· « Ὁ κύριος . . . . ἐκ . . . . τῆς . . . . ὑποστὰς τὰς νενομισμένας δοκιμασίας ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυν. καὶ ἐπιδοκιμασθεὶς ἔλαβεν ἀπόλυτον τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται ἐντὸς τοῦ Βασιλ. τῆς Ἑλλ. τὴν φαρμακευτικὴν, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ κράτους. » **Διὰ τὴν περιωρισμένην ἄδειαν** « Ὁ κύριος . . . ἐκ . . . . τῆς . . . . ὑποστὰς τὰς νενομισμ. δοκιμ. ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυν. ἔλαβε περιωρισμένην τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται ἐντὸς τοῦ Βασιλ. τῆς Ἑλλ. τὴν φαρμακευτικὴν, ὑπὸ τοὺς ὅρους τοὺς ὁποίους ἐπιδάλλουν ἰδιαίτεραι περὶ τούτου διατάξεις, τηρῶν ἀκριβῶς τοὺς νόμους τοῦ κράτους. »

55. Οἱ λαβόντες περιωρισμ. ἄδειαν φαρμακεῖς ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιασθῶσι μετὰ δύο ἔτη εἰς δευτέραν δοκιμασίαν, καί, ἐὰν ἐπιτύχωσιν ἕνα ἐκ τῶν δύο βαθμῶν ἄριστα ἢ καλῶς, συμφώνως μὲ τὸ ἄρθ. 51, λαμβάνουν ἀπόλυτον ἄδειαν.

56. Οἱ τυχόντες τοῦ βαθμοῦ μετρίως ἀποδοκιμάζονται καὶ δὲν λαμβάνουν ἄδειαν.

57. Διὰ τοὺς παραπεμπομένους εἰς ἄλλας μερικὰς ἢ γενικὰς δοκιμασίας φαρμακοποιοὺς ἐνεργοῦνται τὰ ὁριζόμενα εἰς τὸ ἄρθ. 23 περὶ ἰατρῶν. Ἀλλὰ εἰς τοὺς τυχόντας τοῦ βαθμοῦ **ἄριστα ἢ καλῶς** καὶ μὴ τυχόντας τοῦ ἀπαιτουμένου βαθμοῦ εἴς τινα τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξετάσεως δίδεται προθεσμία 2—4 μηνῶν. — Διὰ τοὺς τυχόντας τοῦ βαθμοῦ **σχεδὸν καλῶς** καὶ μὴ ἐπιτυχόντας τοῦ ἀπαιτουμένου βαθμοῦ εἴς τινα τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξετάσεως, ἐὰν γίνῃ χρεία τρίτης δοκιμασίας, γίνεται αὕτη 6 μῆνας μετὰ τὴν δευτέραν. — Διὰ τοὺς τυχόντας τοῦ βαθμοῦ **σχεδὸν καλῶς** καὶ ἀποτυχόντας τοῦ ἀπαιτουμένου βαθμοῦ εἴς τινα τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξετάσεως, θέλοντας δὲ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς δευτέραν γενικὴν δοκιμασίαν, δίδεται προθεσμία 6—10 μηνῶν. — Εἰς τοὺς λαχόντας τοῦ βαθμοῦ **μετρίως** δίδεται προθεσμία 8 μηνῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους διὰ νὰ ὑποστῶσι τὴν δευτέραν γενικὴν δοκιμασίαν. Τὸ Ἰατροσυν. θέλει ὁρίζει εἰς τὴν πρὸς τοὺς παραπεμπομένους εἰς ἄλλας μερικὰς ἢ γενικὰς δοκιμασίας ἔγγραφον κοινοποίησίν του ἐὰν ὑποχρεοῦνται ν' ἀκολουθήσωσι μαθήματα εἰς τὴν φαρμακ. σχ. καὶ ποῖα ἢ ἐὰν ὀφείλωσι νὰ ἐξασκηθῶσι κατὰ τὸ πρακτικὸν μέρος εἴς τι φαρμακεῖον τῆς πρωτευούσης, ἢ νὰ ἐνασχοληθῶσι συγχρόνως εἴς τε τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πρᾶξιν.

Ε'. Περὶ κτηνιατρῶν.

58. Οἱ θέλοντες νὰ ἐξετασθῶσι καὶ λάβωσιν ἄδειαν παρὰ τοῦ Ἰατροσυν. κτηνιατροὶ πρέπει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

να παρουσιάσωσιν αποδεικτικόν επίσημον, ότι εδιδάχθησαν την κτηνιατρικήν εις τινα έγνωσμένην σχολήν.

59. Η εξέτασις θέλει γίνεσθαι είτε εις την Ελληνικήν, είτε εις ξένην διάλεκτον παρά πάντων των εξεταζόντων εννοουμένην.

60. Τα αντικείμενα επί των οποίων εξετάζονται είναι τα ακόλουθα· α'. Ανατομία των κατοικιδίων ζώων και ιδίως μωνύχων και κερασφόρων. — β'. Φυσιολογία. — γ'. Ειδική νοσολογία και θεραπεία. — δ'. Χειρουργία. — ε'. Φαρμακολογία. — ς'. Περί τοκετού των ζώων. — ζ'. Ιατροδικαστική. — η'. Περί καλλιεργείας των κατοικιδίων ζώων.

61. Αι εξετάσεις γίνονται έγγραφοι, προφορικαί και πρακτικαί επί πασχόντων ζώων. Εις τας έγγράφους εξετάσεις δίδονται εκ των ανωτέρω οριζομένων αντικειμένων τρία μόνον ζητήματα, εκλεγόμενα μεταξύ των κυριωτέρων και αποφασιζόμενα παρ' όλων των εξεταζόντων. Εις δε τας προφορικάς δοκιμασίας εξετάζονται επί όλων των εις το άρθ. 43 μνημονευομένων αντικειμένων και επί των νόσων των ζώων, αίτινες μεταδίδονται εις τον άνθρωπον. Έως ού συστηθή εις την Ελλάδα κτηνιατρικόν κατάστημα θέλουν γίνεσθαι αι πρακτικαί εξετάσεις επί πασχόντων ζώων, όπου και άν ευρίσκωνται ταύτα.

62. Εντός μιάς εβδομάδος υποχρεούνται οι εξεταζόμενοι ν' αποκριθώσιν εις τα έγγραφα ζητήματα, άλλως υπόκεινται εις τα οριζόμενα εν τω άρθρω 8. Μίαν δε εβδομάδα μετά την περαίωσιν των έγγράφων ζητημάτων, το Ιατροσυνέδριον οφείλει να δεχθή αυτούς εις προφορικήν εξέτασιν.

63. Αι προφορικαί εξετάσεις δεν διαρκούν ούτε έλαττον της 1 ούτε πλέον 1 και $^1/_2$ ώρας. Οι εξετάζοντες θέλουν κανονίσει άπαξ ποία αντικείμενα εξετάζει έκαστον μέλος και πόσην ώραν διαρκεί η εξέτασις εις έκαστον αντικείμενον.—Αι πρακτικαί εξετάσεις επί των πασχόντων ζώων διαρκούν όσον και αι προφορικαί.

64. Οι εξετάζοντες τούς κτηνιατρούς είναι ο πρόεδρος, ο γραμματεύς, εάν ήναι μέλος του Ιατρουν., εις σύνεδρος, ο εξετάζων την χειρουργίαν κατά το άρθ. 12, και οι κτηνιατροί πάρεδροι του Ιατρουν., ή, τούτων μή όντων, δύο σύνεδροι. Εάν ο γραμματεύς δεν ήναι μέλος του Ιατρουν., λαμβάνει μέρος ο εξετάζων συνήθως την ανατομίαν σύνεδρος. Εάν δε κωλύηταί τις των εξεταζόντων μελών, προσκαλείται παρά του προέδρου άλλος ιατρός σύνεδρος εις αναπλήρωσιν αυτού. Εις πάσαν δε περίστασιν πρέπει να παρευρίσκωνται εις τας εξετάσεις, πλην του προέδρου, και δύο τουλάχιστον σύνεδροι ή πάρεδροι του Ιατρουν. Τους απόντας αναπληρούν τα παρόντα μέλη οριζόμενα κατα πλειονοψηφίαν και φέροντα την ψήφον των απόντων.

65. Το αποτέλεσμα των εξετάσεων θέλει γίνεσθαι γνωστόν δια βαθμού και θέλει προσδιορίζεσθαι ούτως όπως γίνεται δια τους Ιατρους, κατα τα άρθ. 14, 15 και 16 του παρόντος Δ. Δίδεται δε ο βαθμός **άριστα** εις τον τυχόντα του αριθμού 227 και ανωτέρω μέχρι 260. Ο βαθμός **καλώς** εις τον λαχόντα 162—226· ο βαθμός **σχεδόν καλώς** εις τον επιτυχόντα 97—161· και ο βαθμός **μετρίως** εις τον λαχόντα 96 και κατωτέρω.

66. Δια να λάβη ο εξετασθείς απόλυτον άδειαν να μετέρχηται την κτηνιατρικήν, πρέπει να λάβη τον βαθμόν **άριστα** ή **καλώς** και να κατέχη δι' έκαστον των αναφερομένων εις το άρθ. 60 αντικειμένων της εξετάσεως τον βαθμόν, όστις θεωρείται απολύτως αναγκαίος κατά τον ακόλουθον πίνακα· Ανατομια, καλώς. Φυσιολογία, σχεδον καλώς. Ειδική νοσολογία και θεραπεία, καλώς. Χειρουργία, καλώς. Φαρμακολογία, καλώς. Περί τοκετού των ζώων, σχεδόν καλώς. Ιατροδικαστική, σχεδον καλώς. Καλλιέργεια των κατοικιδίων ζώων, σχεδόν καλώς. Πρακτική επί των ζώων, καλώς. — Όσοι δε τυχώσι του βαθμού **σχεδον καλώς** λαμβάνουν περιωρισμένην άδειαν να μετέρχωνται την κτηνιατρικήν υπο τους όρους, τους οποίους διαγράφουν ιδιαίτεραι περί τούτων διατάξεις, όταν κατέχωσιν εις έκαστον των αντικειμένων της εξετάσεως τον βαθμόν, όστις θεωρείται απαραιτήτως αναγκαίος, ως εξής· Ανατομ. σχεδόν καλώς. Φυσιολ. σχεδόν καλώς. Ειδ. νοσολ. καλώς. Χειρουρ. σχεδόν καλώς. Φαρμακολ. σχεδόν καλώς. Περί τοκετ. των Ζ., σχεδόν καλώς. Ιατροδικ. μετρίως. Καλλιέργ. των κατοικ. Ζ., μετρίως. Πρακτική επί των Ζ., καλώς.

67. Αι άδειαι εκδίδονται εν ονόματι του Ιατρουν., υπογράφονται παρά του προέδρου, του

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

γραμματέως, ἐὰν ὑπάρχῃ, καὶ τῶν ἐξεταζόντων μελῶν, ἐπικυροῦνται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργ. τῶν Ἐσωτερ. καὶ συντάσσονται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τύπον· **Διὰ τὴν ἀπόλυτον ἄδειαν.** « Ὁ Κύριος . . . . ἐκ . . . . τῆς . . . . ὑποστὰς τὰς νενομ. δοκιμ. ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσ. καὶ ἐπιδοκιμασθεὶς ἔλαβεν ἀπόλυτον τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται ἐντὸς τοῦ Βασ. τῆς Ἑλλ. τὴν κτηνιατρικήν, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ κράτους. » **Διὰ δὲ τὴν περιωρισμένην ἄδειαν.** « Ὁ Κύριος . . . . ἐκ . . . . τῆς . . . . ὑποστὰς τὰς νενομ. δοκιμ. ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσ. ἔλαβε περιωρισμ. τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται ἐντὸς τοῦ Βασ. τῆς Ἑλλ. τὴν κτηνιατρικήν, ὑπὸ τοὺς ὅρους, τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλουν ἰδιαίτεραι περὶ τούτων διατάξεις, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ κράτους. »

68. Οἱ λαβόντες τὸν βαθμὸν **μετρίως** ἀποδοκιμάζονται καὶ δὲν λαμβάνουν ἄδειαν.

69. Διὰ τοὺς ἀποπεμπομ. εἰς μερ. ἢ γεν. ἐξετάσεις ἐνεργοῦνται τὰ ὁριζόμενα εἰς τὸ ἄρθ. 23. Ἀλλὰ διὰ τοὺς τυχόντας τοῦ βαθμοῦ **ἄριστα** ἢ **καλῶς** δίδεται προθεσμία 2—3 μηνῶν διὰ νὰ ὑποστῶσι τὴν δευτέραν δοκιμασίαν εἰς τὰ ἀντικείμενα, εἰς ἃ ἐφάνησαν ἐλλειπεῖς. Διὰ τοὺς τυχόντας τοῦ βαθμοῦ **σχεδὸν καλῶς**, ἐὰν γείνῃ χρεία καὶ τρίτης δοκιμ., δίδεται προθεσμία 4 μηνῶν ἀπὸ τῆς Β΄. ἐξετάσ. Διὰ δὲ τοὺς τυχόντας τοῦ βαθμοῦ **σχεδὸν καλῶς**, μὴ τυχόντας δὲ τὸν ἀπαιτούμ. βαθμ. εἴς τινα τῶν ἀντικειμ. τῆς ἐξετάσ. καὶ θέλοντας νὰ ὑποστῶσι Β΄. γεν. ἐξέτ., δίδεται προθεσμία 6—10 μηνῶν. Εἰς τοὺς λαβόντας τὸν βαθμ. **μετρίως** δίδεται προθεσμία 8—12 μηνῶν, διὰ νὰ ὑποστῶσι Β΄. γεν. ἐξέτασιν. Τὸ Ἰατροσυν. ὀφείλει νὰ κοινοποιῇ ἐγγράφως εἰς τοὺς παραπεμπ. εἰς ἄλλας ἐξετ. εἰς ποῖα ἀντικείμενα ὀφείλουν νὰ ἐνασχοληθῶσιν. Ἐὰν δὲ ἦναι χρεία νὰ ἐξασκηθῶσιν εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος οἱ ἐξετασθησόμενοι ὑποχρεοῦνται, ἐν ὅσῳ δὲν ὑπάρχει νοσοκομ. τῶν ζώων εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ γυμνάζωνται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν παραδεδεγμένου τινὸς κτηνιατροῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἰουνίου 1858.

Β. Δ. Περὶ συστάσεως ἰατρῶν κατὰ νομοὺς καὶ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἀκούσαντες τὴν γνώμην τῆς Ἡμετ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμματ. ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν ὡς ἑφεξῆς·

1. Δίδεται εἰς ἑκάστην νομαρχίαν τοῦ Βασ. εἷς ἰατρὸς τοῦ Νομοῦ, ἔχων θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς γνώσεις τῆς ἰατρικῆς, τῆς χειρουργίας καὶ τῆς μαιευτικῆς.

2. Ὁ ἰατρὸς τοῦ νομοῦ ὑπάγεται ἀμέσως εἰς τὸν νομάρχην, καὶ ἐργάζεται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν καὶ εὐθύνην τοῦ αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς νομαρχίας ἀναγόμενα ἰατρικὰ ἀντικείμενα. (1)

Ὁ ἰατρὸς τοῦ νομοῦ δὲν σχηματίζει ἰδίαν καὶ καθ' ἑαυτὴν ἀρχήν. Ὅλα τὰ παρ' αὐτοῦ συνταττόμενα ἔγγραφα θέλουν καθυποβάλλεσθαι εἰς τὸν νομάρχην πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἔγκρισιν, καὶ ὑπογραφέντα παρ' αὐτοῦ, διεκπεραιοῦνται καὶ δημοσιεύονται ἐν ὀνόματι τῆς νομαρχίας μὲ μόνην τὴν ὑπογραφὴν τοῦ νομάρχου.

3. Χρέη τοῦ ἰατροῦ τοῦ νομοῦ ἰδιαίτερα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς νομαρχίας εἶναι· α΄. Νὰ παρατηρῇ ὅλας τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀτελείας τῆς ὑγειονομικῆς ἀστυνομίας, νὰ μηνύῃ τὰς τοιαύτας, νὰ δίδῃ γνώμην περὶ τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐπανόρθωσιν μέτρων, καὶ νὰ συμπράττῃ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τούτων. (2) β΄. Νὰ κρατῇ κατάλογον ὅλων τῶν εἰς τὴν νομαρχίαν μετερχομένων τὴν τέχνην τῶν ἰατρῶν, χειρούργων, κτηνιατρῶν, φαρμακοπώλων καὶ μαιῶν, περιέχοντα τὸ ὄνομα, τὴν ἡλικίαν, τὴν θρησκείαν, τὸν τόπον τῆς γεννήσεως, τῆς διαμονῆς, καὶ

(1) Ἡ δικαιοδοσία αὕτη τοῦ νομαρχιακοῦ ἰατροῦ περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ἐπαρχίας τῆς πρωτευούσης τοῦ νομοῦ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν νόμου· (ὅρα παρακατιὸν ἄρθ. 8 τοῦ νόμου.)

(2) Οἱ παραβαίνοντες τὰς διατάξεις ταύτας ὑπόκεινται εἰς τὰς ἐν τοῖς ἄρθ. 487, 488 τοῦ Π. Ν. ἐπιβαλλομένας ποινάς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόσον καιρὸν μετέρχεται τὸ ἐπάγγελμα. Ἕκαστον ἄτομον τὸ ὁποῖον λαμβάνει παρὰ τῆς νομαρχίας τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται τὸ ἐπάγγελμά του, καταχωρεῖται εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον. Εἰς τὸν αὐτὸν κατάλογον θέλει προσεπισημειοῦσθαι καὶ πᾶσα μεταβολή, γενομένη εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ ἰατρικοῦ κλάδου τοῦ νομοῦ ἢ ἀπὸ θάνατον, ἢ μετανάστασιν, ἢ κατ' ἄλλον δήποτε τρόπον, τὴν ὁποίαν οἱ ἔπαρχοι θέλουν δηλοποιεῖ ἑκάστοτε, ἄνευ ἀναβολῆς, διὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἀναφορῶν των. Οἱ κατάλογοι οὗτοι θέλουν στέλλεσθαι ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείαν. γ'. Νὰ κάμνῃ περίληψιν ἐκ τῶν βιβλίων ὅλων τῶν κοινοτήτων τοῦ νομοῦ διὰ τας γεννήσεις, τὰ συνοικέσια καὶ τὰς ἀποβιώσεις (ταῦτα δὲ τὰ βιβλία θέλουν στέλλεσθαι ἐπὶ τούτῳ κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν εἰς τὴν νομαρχίαν), καὶ νὰ πέμπῃ ἐτησίως τὰς περιλήψεις ταύτας εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμμ. δ'. Νὰ διευθύνῃ τὸ ἔργον τῆς ἐμφυλλιάσεως τῆς ἀμπέλου, καὶ νὰ ἐξετάζῃ τοὺς καταλόγους τῶν ἐμφυλλιασθέντων καὶ νὰ τοὺς στέλλῃ ἐτησίως εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμμ. ε'. Νὰ περιέρχηται περιοδικῶς τὸν νομὸν διὰ τὴν ὑγειονομικὴν ἀστυνομίαν, ὁπότε θέλει ἐπισκέπτεσθαι τὰ ὑπάρχοντα φαρμακοπωλεῖα, νὰ ἐξετάζῃ τὴν ποιότητα τοῦ καταστήματος καὶ τῶν σκευῶν τοῦ φαρμακοπωλείου, τὴν καθαριότητα καὶ γνησιότητα τῶν ἰατρικῶν, καὶ τὴν ἀκριβῆ διατήρησιν τῆς τάξεως τῶν φαρμακοπωλείων, καὶ τῆς προσδιορισμένης τιμῆς (taxe) τῶν ἰατρικῶν· ἐπίσης θέλει ἐπισκέπτεσθαι καὶ ὅλα τὰ εἰς τὸν νομὸν εὑρισκόμενα δημόσια καταστήματα, τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὴν ὑγειονομικὴν ἀστυνομίαν, ὡς νοσοκομεῖα, καταστήματα διὰ φρενοβλαβεῖς, διὰ τας γέννας, διὰ τὰ ἔκθετα βρέφη, ὀρφανοτροφεῖα, νεκροστάσια, νεκροταφεῖα, ποινικὰς εἱρκτάς, πτωχοκομεῖα, σχολεῖα, φυλακάς, σφαγεῖα, διασωστικὰ καταστήματα, πηγὰς ἰαματικῶν ὑδάτων, λουτρὰ κτλ. Ὁ ἰατρὸς τοῦ νομοῦ θέλει δίδει τὴν προσοχήν του, κατὰ τας περιοδείας ταύτας, ἐξαιρέτως εἰς τὴν διατήρησιν τῶν διατάξεων τῆς ὑγειονομικῆς ἀστυνομίας, εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλλείψεων, καὶ εἰς τὴν σύνταξιν ὡρίμων καὶ καλῶς ἐσκεμμένων διορθωτικῶν προτάσεων, καὶ καθ' ἑκάστην περιοδείαν νὰ κάμνῃ σύντομον, ἀλλ' ἀκριβῆ ἀναφορὰν πρὸς τὸν νομάρχην περὶ τῆς καταστάσεως τῶν καταστημάτων τούτων, καὶ τοῦ νομοῦ ἐν γένει, καθ'ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑγειονομικὴν ἀστυνομίαν, τὴν ὁποίαν ὁ νομάρχης ἔπειτα θέλει πέμπει εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμμ., συνοδευμένην μὲ τας ἰδίας του παρατηρήσεις, ὁμοῦ μὲ τους τῶν ἐπισκέψεων καὶ ἀποβιώσεων καταλόγους τῶν ἰατρῶν τῶν καταστημάτων τούτων. ζ'. Νὰ παρατηρῇ ἐπιμελῶς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν συμπτωμάτων καὶ τῆς προόδου τῶν συνήθων καὶ μὴ συνήθων νόσων, καὶ νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμ. τὸ ἀποτέλεσμα τῶν παρατηρήσεων τούτων. η'. Νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν ἀναφάνισιν καὶ διάδοσιν κολλητικῶν, ἐπιδημικῶν, ἐπιζωοτικῶν καὶ miasmatikῶν νόσων, νὰ διορίζῃ ἁρμόδια πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ καὶ πρὸς βοήθειαν μέσα, μέρος μὲν κατὰ τας ὑπαρχούσας ὁδηγίας, μέρος δὲ κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμιαίαν ἀνάγκην. Νὰ ἀναφέρῃ, ἄνευ παρωμικρὰς ἀναβολῆς, εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμ. περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς ἀναφανήσεως, τῆς προόδου καὶ τῶν συμπτωμάτων τῆς νόσου, καὶ περὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ἐναντίον αὐτῆς. θ'. Νὰ κρατῇ σημείωσιν ὅλων τῶν εἰς τὸν νομὸν περιέργων παρατηρήσεων, συμβεβηκότων καὶ αντικειμένων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἰατρικήν, φυσικὴν ἱστορίαν καὶ μετεωρολογίαν, διὰ νὰ δυνηθῇ ὅσον τάχιστα νὰ καταστρωθῇ ἐντελὴς ἰατρικὴ τοπογραφία τοῦ νομοῦ. ι'. Νὰ κάμνῃ τὰς δικαστικοϊατρικὰς ἐξετάσεις εἰς ὅλας τὰς ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας τῆς καθέδρας τοῦ νομοῦ περιπτώσεις. Ὁσάκις προσκληθῇ ἰδίως ἐκ μέρους τοῦ δικαστηρίου νὰ δίδῃ τὴν περὶ τούτου ἀπαιτουμένην γνώμην του. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἰατροῦ τοῦ νομοῦ τὸ δικαστήριον ἐπιφορτίζει τὴν ἐργασίαν ταύτην εἰς ἄλλον ἐπὶ τούτῳ ὁρκισθησόμενον ἰατρὸν ἢ χειρουργόν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς δικαστικοϊατρικὰς περιπτώσεις καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας. ια'. Νὰ δίδῃ τὰς εἰς διοικητικὰς ὑποθέσεις ἀναγκαιούσας ἰατρικὰς διασαφήσεις ἢ γνώμας, καὶ τὴν σύμπραξιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ὡς ἀναγκαῖα.

4. Ὁ ἰατρὸς τοῦ νομοῦ θέλει ἔχει τὴν διαμονήν του εἰς τὴν καθέδραν τοῦ νομοῦ, καὶ δὲν δύναται, ἄνευ ἰδιαιτέρας προσκλήσεως ἢ ἀδείας τοῦ νομάρχου, νὰ ἀπομακρυνθῇ αὐτόθεν πλειότερον τῶν 24 ὡρῶν.

5. Οἱ ἰατροὶ τῶν νομῶν ἔχουσι τὸν βαθμὸν καὶ τὴν στολὴν τῶν ἐπάρχων. Ὁ μισθὸς τοῦ ἰατροῦ τοῦ νομοῦ προσδιορίζεται ἐτησίως εἰς 1800 δραχ. Τὰ ἔξοδα τῆς περιοδείας θέλουν ἀποζημιοῦσθαι κατὰ μέτρον, διορισθησόμενον διὰ περαιτέρω διαταγῶν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

6. Εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν του ὁ ἰατρὸς τοῦ νομοῦ θέλει δίδει τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας ἐνώπιον τοῦ νομάρχου.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1833.

Νόμος ΣΜΑ'. Περὶ συστάσεως ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ψηφισάμενοι κτλ.

1. Διορίζεται εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν, ἐν ᾗ ὑπάρχει κατεστημένη ἐπαρχιακὴ ἀρχή, εἷς δημόσιος ἰατρὸς ἐπιστήμων μὲ μισθὸν δραχ. 1200 κατ' ἔτος, καὶ μὲ βαθμὸν ἐπάρχου, ἑπόμενος αὐτοῦ.

2. Ὁ ἐπαρχιακὸς ἰατρὸς θέλει ἑδρεύει εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας· θέλει δ' ἐνεργεῖ παρὰ τῷ ἐπάρχῳ καθ' ὃν τρόπον ὁ νομοϊατρὸς παρὰ τῷ νομάρχῃ, καὶ θέλει ἐκπληροῖ ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας τὰ εἰς τοὺς νομοϊατροὺς ἀνατεθειμένα χρέη, ἐξ ἀναλογίας τῶν διατάξεων τοῦ 2 καὶ 3 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1833 Β. Δ.

3. Ἀνατίθεται προσέτι εἰς τοὺς ἐπαρχ. ἰατρ. καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐμβολιασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐνήργουν μέχρι τοῦδε οἱ νομοεμβολιασταὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 4/16 Ἀπριλίου 1835 Β. Δ., περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς δαμαλίδος.

4. Λόγῳ ἀμοιβῆς διὰ τὸν ἐμβολιασμὸν θέλει λαμβάνει ὁ ἐπαρχ. ἰατρ. μίαν δραχ. παρ' ἑκάστου ἀτόμου, ἀλλ' ὅσοι τῶν ἐμβολιασθέντων παρουσιάσωσιν ἐπὶ ἀσήμου χάρτου ἀποδεικτικὰ τῆς ἀνηκούσης δημοτικῆς ἀρχῆς περὶ τῆς παντελοῦς αὐτῶν ἐνδείας θεωροῦνται ἀπηλλαγμένοι πάσης ὑποχρεώσεως πρὸς τὸν ἰατρόν. Εἰς τοιαύτην ὅμως περίπτωσιν ὁ δῆμος, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ ἐμβολιαζόμενοι ἐνδεεῖς ἀνήκουσιν, ὀφείλει ν' ἀποδίδῃ 25 λεπτὰ δι' ἕκαστον αὐτῶν εἰς τὸν ἐπαρχ. ἰατρόν.

5. Τὰ ἀνωτέρω δικαιώματα τοῦ ἐμβολιασμοῦ θέλουν εἰσπράττεσθαι παρὰ τῶν ἐπαρχιακῶν ταμιῶν, κατὰ τοὺς περὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων ὁρισμούς, καὶ θέλουν δίδεσθαι παρ' αὐτῶν εἰς τοὺς ἐπαρχ. ἰατρούς.

6. Ἔξοδα περιοδείας χορηγοῦνται εἰς τὸν ἐπαρχ. ἰατ. ἐτησίως δραχ. 200, διὰ τὴν δαπάνην τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον.

7. Αἱ θέσεις τῶν νομοεμβολιαστῶν καταργοῦνται.

8. Αἱ θέσεις τῶν νομοϊατρῶν διατηροῦνται, ἀλλ' ἡ ἐνέργεια αὐτῶν περιορίζεται ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας, τὴν ὁποίαν ὁ νομάρχης διοικεῖ· ἀνατίθεται δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ ἡ ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας ἐκτέλεσις τοῦ ἐμβολιασμοῦ.

9. Ἐν περιπτώσει ἐλλείψεως δημοσίου ἰατροῦ ἀπό τινα ἐπαρχίαν δι' οἱανδήποτε αἰτίαν, τὸ Ὑπουργ. τῶν Ἐσωτ. θέλει διορίσει προσωρινὸν ἐμβολιαστὴν πρόσωπον καὶ ἐκτὸς τοῦ καταλόγου τῶν ἰατρῶν πρὸς ἐνέργειαν τοῦ ἐμβολιασμοῦ, μὲ τὴν ἀπολαυὴν τῶν εἰς τοὺς ἐπαρχ. ἰατ. χορηγουμένων δικαιωμάτων.

10. Διὰ Β. Δ. θέλουν κανονισθῆ λεπτομερέστερον τὰ χρέη τῶν ἐπαρχ. ἰατ. καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τοὺς ἰατροὺς τῶν νομῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1852.

Β. Δ. Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου περὶ συστάσεως ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ νόμου ΣΜΑ', περὶ συστάσεως ἐπαρχ. ἰατρ., καὶ τὰ ἄρθ. 18 καὶ 22 περὶ διοικητικῆς διαιρέσεως τοῦ κράτους, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς·

1. Ὁ ἐπαρχ. ἰατ. ὑπόκειται εἰς τὸν ἔπαρχον ἐνώπιον τοῦ ὁποίου θέλει δίδει τὸν τεταγμένον τῆς ὑπηρεσίας ὅρκον· δὲν ἀποτελεῖ ἰδίαν ἀρχήν, ἀλλὰ θέλει ἐργάζεσθαι παρὰ τῷ ἐπάρχῳ ὑπὸ τὰς διαταγὰς καὶ τὴν εὐθύνην αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ ἀντικείμενα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν δημο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σίαν ὑγείαν τῆς ἐπαρχίας· οὐχ' ἧττον ὅμως ὀφείλει νὰ ἐφελκύῃ οἰκοθεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπάρχου εἰς ταῦτα τὰ ἀντικείμενα καὶ εἶναι ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν γνωμοδότησίν του. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀπὸ τὸ Δ. τῆς 30 Ὀκτ/ου 1833 περὶ καθηκόντων τῶν νομοϊατρῶν καὶ τὸ τῆς 4 Ἀπριλίου 1835 περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς ὐαμαλίδος ἀνατεθειμένων εἰς τὸν ἐπαρχ. ἰατρὸν χρεῶν κατὰ τὸ 2 καὶ 3 ἄρθ. τοῦ νόμου, προσεπιβάλλονται εἰς αὐτὸν καὶ τὰ ἑξῆς.

2. Ἕκαστος ἐπαρχιακὸς ἰατρὸς θέλει περιοδεύει ἅπαξ τοὐλάχιστον τοῦ ἔτους καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, ἐπισκεπτόμενος ἑκάστην αὐτῆς πόλιν, κωμόπολιν καὶ χωρίον. Τὴν περιοδείαν ταύτην θέλει ἐπιχειρεῖ ἀνυπερθέτως τὸν Ἀπρίλιον ἑκάστου ἔτους καὶ θέλει περαιοῖ αὐτὴν τὸ βραδύτερον μέχρι τέλους Ἰουλίου, ἐκτὸς ἀπογρώντος κωλύματος κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις.

3. Κατὰ τὴν γενικὴν περιοδείαν θέλει ἐνεργεῖ καὶ τὸν ἐμβολιασμὸν σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους τοῦ μνησθέντος ἀπὸ 4 Ἀπριλίου 1835 Δ., καθὼς καὶ τὸν ἀναδαμαλισμὸν τῶν ὑποχρεουμένων εἰς τοῦτο καὶ τῶν ἑκουσίως ὑποβαλλομένων εἰς αὐτὸν ἐὰν ἦναι χρεία. Ὁσάκις δὲ ἀναφαίνεται που τῆς ἐπαρχίας εὐλογία, ὁ ἐπαρχ. ἰατ. ὀφείλει νὰ μεταβαίνῃ ἐκτάκτως εἰς τὸν τόπον τοῦ νοσήματος ἄνευ ἀναβολῆς καὶ ἐνεργῇ τὸν ἐμβολιασμὸν καὶ ἀναδαμαλισμὸν καθ' οἱανδήποτε ὥραν τοῦ χρόνου. Ὁ ἐμβολιασμὸς καὶ ἀναδαμαλισμὸς θέλει ἐνεργεῖσθαι ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ σχετικοῦ παρέδρου καὶ ἑνὸς ἱερέως· ἐν ἀπουσίᾳ δὲ τοῦ πρώτου ἕνεκα ἀπογρώντος κωλύματος, ὁ ἰατρὸς θέλει προσλαμβάνει ἕνα τῶν πολιτῶν· τοῦτο θέλει πράττει καὶ ἐν ἀπουσίᾳ ἱερέως. Ὀφείλει δὲ νὰ συντάττῃ πρωτόκολλον διὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἢ τοῦ ἀναδαμαλισμοῦ παντὸς προσώπου, ἐν ᾧ θέλει σημειοῦσθαι ὁ τόπος ἔνθα ἐγένετο ὁ ἐμβολιασμὸς ἢ ἀναδαμαλισμός, ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐγένετο, ἡ ὀνοματεπωνυμία, ἡ πατρίς, ἡ ἡλικία καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐμβολιασθέντος, ἢ ἀναδαμαλισθέντος, ἢ τῶν γονέων αὐτοῦ. Τὸ πρωτόκολλον θέλει ὑπογράφεσθαι ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ, τοῦ παρέδρου καὶ τοῦ ἱερέως, ἢ τῶν ἀντ' αὐτῶν προσληφθέντων προσώπων. Τὴν ὀγδόην δὲ ἡμέραν, ἢ τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς δεκάτης ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ, ὁ ἰατρὸς θέλει ἐπισκέπτεσθαι τὸν ἐμβολιασθέντα ἢ ἀναδαμαλισθέντα ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ὡς ἀνωτέρω προσώπων διὰ νὰ βεβαιοῦται περὶ τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἢ ἀναδαμαλισμοῦ. Ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς ἐπισκέψεως θέλει ἐκτίθεσθαι παρὰ πόδας τοῦ αὐτοῦ ὡς ἀνωτέρω πρωτοκόλλου μὲ τὴν μνείαν τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἢ ἀναδαμαλισμοῦ καὶ τὴν σημείωσιν τῆς χρονολογίας. Ἡ ἔκθεσις αὕτη θέλει ὑπογράφεσθαι παρὰ τοῦ ἰατροῦ καὶ τῶν παρόντων ὡς ἀνωτέρω προσώπων. (1) Ἐν ἀποτυχίᾳ τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἢ ἀναδαμαλισμοῦ ὁ ἰατρὸς θέλει ἐπαναλαμβάνει αὐτὸν ἐν καιρῷ, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἤθελε κρίνει ἁρμο-

---

(1) **Τύπος πρωτοκόλλου ἐμβολιασμοῦ.**

Ἐν . . . . σήμερον τὴν . . . . τοῦ 18 . . . . ἔτους, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος . . . . καὶ ὥραν . . . ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ . . . . παρέδρου τοῦ χωρίου . . . . Κυρ . . . . καὶ τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας . . . . Κυρ . . . . , ἐνήργησα, ὁ ὑποφαινόμενος ἐπαρχιακὸς (νομοϊατρὸς) ἰατρὸς . . . Κύρ . . . , δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 3 τοῦ ἀπὸ 14 Μαρτίου 1853 Β. Δ. περὶ ἐκτελέσεως τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν νόμου, τὸν ὐαμαλισμὸν (ἢ ἀναδαμαλισμὸν) εἰς τ . . . , (ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, πατρίς, ἡλικία, ἐπάγγελμα τοῦ ἐμβολιασθέντος (ἀναδαμαλισθέντος), ἢ τοῦ πατρὸς ἢ κηδεμόνος) κατὰ τὸν ἕτερον (ἢ ἀμφοτέρους) τῶν βραχιόνων. Διὸ συνετάχθη τὸ παρὸν πρωτόκολλον καὶ ὑπεγράφη.

Ὁ ἐπαρχιακὸς ἰατρός. Ὁ Πάρεδρος. Ὁ Ἱερεύς.

Σήμερον τὴν . . . . τοῦ 18 . . . . ἔτους, μετὰ ἡμέρας . . . . ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν αὐτῶν προσώπων, γενομένης ἐξετάσεως τοῦ ἄνω ἐμβολιασθέντος, εὑρέθη ὅτι ὁ ἐμβολιασμὸς ἐπέτυχεν (ἢ ἀπέτυχεν).

Διὸ συνετάχθη καὶ ὑπεγράφη ἡ παροῦσα πρᾶξις.

Ὁ ἐπαρχιακὸς ἰατρός. Ὁ Πάρεδρος. Ὁ Ἱερεύς.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διώτερον. Ὁ ἐπαρχιακὸς ἰατρὸς δὲν ἀπαιτεῖ αὐτοπροσώπως τὰ δικαιώματα τοῦ ἐμβολιασμοῦ, ἀλλὰ θέλει πέμπει κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν κατάλογον τῶν παρ' αὐτοῦ ἐμβολιασθέντων, ἢ ἀναδαμαλισθέντων, ἐπικυρωμένον ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ἐπάρχου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρωτοκόλλων, πρὸς τὸν σχετικὸν ἐπαρχιακὸν ταμίαν, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐνεργῇ τὴν εἴσπραξιν τῶν ὀφειλομένων σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ νόμου καὶ ἀποδίδῃ τὰ εἰσπραχθέντα εἰς τὸν ἐπαρχιακὸν ἰατρόν, τηρουμένων τῶν λογιστικῶν διατυπώσεων. Εἰς τὸν ἐπαρχ. ταμίαν θέλουν παρουσιάζει οἱ ἐμβολιασθέντες καὶ οἱ ἀναδαμαλισθέντες ἐνδεεῖς τὰ περὶ τῆς ἐνδείας αὐτῶν ἀποδεικτικά, καὶ οἱ ταμίαι θέλουν εἰσπράττει ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἀπὸ τὸ ἀνῆκον δημοτικὸν ταμεῖον τὴν πρὸς τοὺς ἰατροὺς διὰ τοὺς ἐνδεεῖς ὀφειλήν των. Τὰ πρωτόκολλα περὶ ὧν πρόκειται εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐδάφιον θέλουν κατατίθεσθαι εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ ἐπαρχείου, ὁ δὲ ἰατρὸς θέλει συντάττει ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν κατάλογον τῶν ἐμβολιασθέντων καὶ ἀναδαμαλισθέντων κατὰ τὸν εἰς τὸ μνησθὲν περὶ ἐμβολιασμοῦ Δ. διαγεγραμμένον τύπον, καὶ θέλει ἐπισυνάπτει αὐτὸν προσυπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ἐπάρχου εἰς τὴν ἐτησίαν ἔκθεσίν του.

4. Ὁ ἐπαρχ. ἰατρ. ὀφείλει νὰ φροντίζῃ κατὰ τὴν περιοδείαν του, ἐπικαλούμενος τὴν συνδρομὴν τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, αἵτινες ὀφείλουν νὰ τὴν παρέχουν αὐτῷ προθύμως, περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν πασχόντων τὴν νόσον τοῦ σπυροκώλου, ἢ τῆς λώβης, τῶν φρενοβλαβῶν καὶ τῶν ἐπιληπτικῶν, τούτων ὀφείλει νὰ ἐπισυνάπτῃ κατάλογον εἰς τὴν ἐτησίαν αὐτοῦ ἔκθεσιν, εἰς τὴν ὁποίαν θέλει μνημονεύει καὶ τὰ ἰδιάζοντα αἴτια ἐκ τοῦ κλίματος, ἢ τοῦ τρόπου τοῦ βίου καὶ ἄλλων περιστάσεων τῶν νοσούντων· τῶν δὲ πασχόντων τὸ σπυροκώλιον θέλει πέμπει ἀμέσως σημείωσιν πρὸς τὸν ἁρμόδιον ἔπαρχον διὰ νὰ ἐνεργῆται ἡ παραπομπὴ αὐτῶν εἰς τὸ σχετικὸν θεραπευτήριον τοῦ σπυροκωλίου.

5. Ὁ ἐπαρχ. ἰατρ. εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐπισκέπτηται δωρεὰν τοὺς χωροφύλακας (1) καὶ πάντα ἐκ τῶν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ στρατοῦ, ἐν ἐλλείψει στρατιωτικοῦ ἰατροῦ.

6. Ὁ ἐπαρχ. ἰατρ. ὀφείλει ἐπίσης δωρεὰν νὰ παρέχῃ τὴν ἐκ τῆς ἐπιστήμης βοήθειαν εἰς τοὺς ἐνδεεῖς πάσχοντας μεταδοτικήν τινα νόσον ὀξεῖαν ἢ καὶ χρονίαν, καθόσον ἐξ αὐτῆς δύναται νὰ κινδυνεύσῃ ἡ ὑγεία ἄλλων.

7. Ὁ ἐπαρχ. ἰατρ. ὀφείλει νὰ παρατηρῇ τὴν κατάστασιν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ νὰ μνημονεύῃ εἰς τὴν ἐτησίαν αὐτοῦ ἔκθεσιν τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν ὑγείαν αἴτια τῆς μὴ ἀναλόγου τυχὸν αὐξήσεως αὐτοῦ.

8. Ἕκαστος ἐπαρχ. ἰατρ. ὀφείλει νὰ κρατῇ ἰδιαίτερον βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον θέλει σημειοῦ ἐν περιλήψει κατὰ τί πάσχει ἡ δημοσία ὑγεία εἰς τὴν ἐπαρχίαν, τὰς προτάσεις τὰς ὁποίας ἔκαμε πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς, ποῖαι ἐξ αὐτῶν ἐνηργήθησαν καὶ τί ἀποτέλεσμα ἔφερον.

9. Εἰς τὰ αὐτά, ὡς ἀνωτέρω, χρέη ὑπόκεινται καὶ οἱ νομοϊατροὶ ὡς πρὸς τὴν ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας, τὴν ὁποίαν ὁ νομάρχης διοικεῖ, ἐνέργειάν των. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐπαρχ. ἰατρ., οἱ ἰατροὶ τοῦ νομοῦ προέχουσι τῶν ἐπαρχιακῶν. Ὀφείλουν νὰ

---

(1) **Β. Δ. Περὶ ἰατρ. θεραπ. τῶν χωροφυλάκων.**

Ἐπὶ τῇ ἀναφορᾷ τοῦ Ὑπουρ. τῶν Ἐσωτ. ἀπὸ 17 Ἰανουαρ. 1836 περὶ τῆς ἰατρ. θεραπ. τῶν χωροφυλάκων, καὶ ὡς συνέπειαν τοῦ Δ. ἀπὸ 7/19 10βρίου 1834 καὶ τῆς ἀποφάσεως ἀπὸ 25 9βρίου 1835, ἀπεφασίσ. καὶ διατάτ. τὰ ἑξῆς·

1. Ὅλοι ὅσοι ἐπαγγέλλονται ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος τὴν ἰατρικήν, τὴν χειρουργικήν, τὴν ὀδοντοϊατρικὴν καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν θεραπείαν εἶναι ὑπόχρεοι νὰ θεραπεύσωσι τοὺς χωροφύλακας ἀπὸ τὸν ἐνωματάρχην καὶ κάτω χωρὶς τινα πληρωμήν, ὅταν ἀσθενήσωσιν εἰς μέρη ὅπου δὲν ὑπάρχουν μισθωτοὶ τῆς Κυβερν. ἰατροὶ καὶ χειροῦργοι· τὸ αὐτὸ χρέος ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τοὺς κτηνοϊατροὺς διὰ τοὺς ἵππους αὐτῶν.

2. Τὸ παρὸν Δ. κτλ.

3. Ἡ ἐκτέλεσις κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Φεβρουαρίου 1836.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπιτηρῶσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των, καὶ ν' ἀναφέρωσι τὰς τυχὸν παρατηρήσεις των εἰς τὸν νομάρχην, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπόκειται νὰ ἐνεργήσῃ τὰ παιραιτέρω· νὰ λαμβάνωσι γνῶσιν τῶν ἐτησίων ἐκθέσεων τῶν ἐπαρχ. ἰατρ. τῶν διευθυνομένων εἰς τὴν νομαρχίαν, καὶ ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτὰς τὰς τυχὸν παρατηρήσεις των, τὰς ὁποίας θέλει διαβιβάζει ὁ νομάρχης ὁμοῦ μὲ τὰς ἐκθέσεις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Ὁσάκις δ' ὁ νομοϊατρὸς ἀπέρχεται εἰς ἐπαρχίαν τινὰ κατὰ διαταγὴν τοῦ νομάρχου, ὁ ἐπαρχ. ἰατρ. ὀφείλει νὰ τῷ παρέχῃ ἑτοίμως πᾶσαν πληροφορίαν, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἤθελε ζητήσει παρ' αὐτοῦ, ἀναφερομένην εἰς ἀντικείμενα τῆς ὑπηρεσίας του καὶ νὰ συμπράττῃ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς του.

10. Τὴν πρώτην δεκαπενθημερίαν τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἑκάστου ἔτους ἅπαντες οἱ ἐπαρχ. ἰατρ. ἑκάστου νομοῦ ὀφείλουν ν' ἀπέρχωνται εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ἦναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ μένωσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν· ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίστασιν ὁ ἔπαρχος θέλει ἀναφέρει εἰς τὸν νομάρχην, εἰς ὃν ἀπόκειται, σταθμίζων τὰς περιστάσεις, νὰ διατάξῃ τὰ περαιτέρω. Οἱ ἐπαρχ. ἰατρ. θέλουν συνέρχεσθαι εἰς τὸ νομαρχιακὸν κατάστημα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ νομοϊατροῦ, ὅπου θέλουν διακοινώσει ἀμοιβαίως τὰς παρατηρήσεις καὶ σκέψεις των ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς δημοσίου ὑγείας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, καὶ τῶν διαφόρων νοσογόνων αἰτιῶν, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς δαμαλίδος, τῶν πρὸς διατήρησιν τῆς ὕλης ταύτης μέσων καὶ τῆς καταλληλοτέρας μεθόδου τοῦ ἐμβολιάζειν· ἐπίσης θέλουν σκέπτεσθαι περὶ τῶν ἀναγκαιοτέρων μέτρων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ληφθῶσι διὰ τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίου ὑγείας καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν τυχουσῶν ἐλλείψεων. Μετὰ ὥριμον δὲ συζήτησιν τῶν παρατηρήσεων καὶ σκέψεών των θέλουν ὑποβάλλει διὰ τοῦ ἁρμοδίου νομάρχου ἔκθεσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, περιέχουσαν καὶ γνώμην περὶ τῶν δυνατῶν μέτρων εἰς διατήρησιν καὶ προφύλαξιν τῆς δημοσίου ὑγείας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Μαρτίου 1853.

Β. Δ. Περὶ προσόντων τῶν διορισθησομένων ὡς νομαρχιακῶν ἢ ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν καὶ περὶ συστάσεως ἐξεταστικῆς αὐτῶν ἐπιτροπῆς.

ΟΘΩΝ κτλ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπό 7 10βρίου π. ε. περὶ συστάσεως ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν νόμον καὶ τὸ ἀπό 14 Μαρτίου Ἡμ. Δ. περὶ κανονισμοῦ τῶν καθηκόντων αὐτῶν·

Ἐπιθυμοῦντες νὰ πραγματοποιηθῇ πλήρης ὅσον ἔνεστιν ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως τῶν νομαρχ. καὶ ἐπαρχ. ἰατρ. καὶ θεωροῦντες πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖον νὰ ὁρισθῶσι τὰ προσόντα αὐτῶν·

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουργ. ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Α'. Πᾶς διοριζόμενος εἰς θέσιν νομαρχιακοῦ ἢ ἐπαρχιακοῦ ἰατροῦ ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τὰς ἑξῆς ἰδιότητας· 1. Αἱ διανοητικαὶ καὶ σωματικαὶ δυνάμεις πρέπει νὰ ἦναι τοιαῦται, ὥστε νὰ ἐπαρκῶσι δεόντως εἰς τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα ἀναλαμβάνει, ὁ δὲ χαρακτὴρ αὐτοῦ νὰ παρέχῃ ἀποχρώσαν ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν ἐκπληρώσεως. 2. Ἀπαιτεῖται νὰ κατέχῃ ἀκριβῶς τὴν θεωρίαν τῆς ἰατρικῆς, νὰ ἦναι δόκιμος περὶ τὴν ἰατρικὴν πρᾶξιν, νὰ ἐξασκῇ πρὸ δύο τοὐλάχιστον ἐτῶν τὴν ἰατρικὴν ἐν Ἑλλάδι, νὰ ἦναι ἐγκρατὴς τῆς χειρουργίας καὶ μαιευτικῆς, καθόσον ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη αὐτοῦ εἰς ἰατροδικαστικὰς ὑποθέσεις καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν κληρούχων, καὶ νὰ ἔχῃ τὰς ἀπαιτουμένας χημικὰς καὶ φυσικὰς γνώσεις διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν φαρμακείων, τὴν ἔρευναν ἰατροδικαστικῶν ἀντικειμένων, καὶ τὴν ἐξακρίβωσιν αἰτίων ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὴν δημοσίαν ὑγείαν. 3. Ὁ διορισθησόμενος εἰς ἐπαρχίας, καθ' ἃς δὲν εὑρίσκονται ἄλλοι ἐπιστήμονες ἰατροί, πρέπει νὰ ἔχῃ περισσοτέραν ἐμπειρίαν περὶ τε τὴν χειρουργίαν καὶ μαιευτικήν, ὥστε νὰ φέρῃ τὴν ἀπαιτουμένην βοήθειαν καὶ ὡς ἰδιωτικὸς ἰατρός. 4. Ἀπαιτεῖται νὰ γινώσκῃ τὰς διατάξεις τὰς ἀφορώσας τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ τὴν ἰατροδικαστικήν.

Β'. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διορισθῶσιν εἰς θέσιν νομαρχ. ἢ ἐπαρχ. ἰατ. θέλουσιν ἐξετάζεσθαι παρὰ ἐπιτροπῆς συνισταμένης ἐκ τῶν δύο τμηματαρχῶν τοῦ ὑγειονομικοῦ κλάδου τοῦ Ὑπουρ. τῶν Ἐσωτ. καὶ τοῦ τῶν Στρατιωτ., ἐκ δύο παρ' Ἡμῶν πρὸς τοῦτο διορισθησομένων μελῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ Ἰατροσ. καὶ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐνταῦθα ἐφετῶν, ὅστις θέλει ἔχει ψῆφον μόνον ὡς πρὸς τὰς γνώσεις τῶν διατάξεων τῶν ἀφορωσῶν τὴν ἰατροδικαστικήν. Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης θέλει εἶσθαι ὁ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τμηματάρχης τοῦ ὑγειονομικοῦ κλάδου.

Γ'. Δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὅσοι τῶν ἰατρῶν ὑπηρέτησαν μέχρι τοῦδε μετ' εὐδοκιμήσεως εἰς δημόσιόν τινα ἰατρικὴν θέσιν, οὐδ' οἱ προβιβαζόμενοι εἰς θέσιν νομοϊατροῦ, ὅταν ἅπαξ ἐκρίθησαν ἱκανοὶ διὰ τὴν θέσιν ἐπαρχιακοῦ ἰατροῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 12 Αὐγούστου 1853.

Ν. ΡΔΓ'. Περὶ εἰσαγωγῆς ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν ἐν Ἑπτανήσῳ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως κτλ.

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου 1864 Β. Δ. περὶ ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν, ἔχον ὡς ἑξῆς·

Πρατάσει τοῦ Ἡμ. Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

1. Ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Δ. ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἐν Ἑπτανήσῳ δημοσίων ἰατρῶν, καθίσταται ἐν ἑκάστῃ νήσῳ ἐπαρχ. ἰατρ. συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τῆς 7 Ὀκτωβρίου 1852.

2. Οἱ ἐπαρχ. ἰατρ. τῶν λοιπῶν νήσων, πλὴν τῆς Κερκύρας, ἐκτελοῦσι καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ὑγειονομικῶν ἰατρῶν.

3. Τὸ παρὸν Δ. θέλει ὑποβληθῆ εἰς νομοθετικὴν κύρωσιν, ἅμα συγκροτηθείσης τῆς Βουλῆς.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Ὀκτωβρίου 1864.

Ὁ παρὼν Ν. ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ὀκτωβρίου 1865.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΙΑΤΡΩΝ.

Οἱ δημόσιοι ἰατροὶ συμβουλευτικὴν ἔχοντες γνώμην παρὰ ταῖς διοικητικαῖς ἀρχαῖς τοῦ κράτους γνωματεύουσιν ἑκάστοτε ἐπὶ διαφόρων τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς ζητημάτων ὁριζομένων ἐν τοῖς ἑπομένοις νομοθετήμασιν.

ΠΕΡΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ.

Ὅρα Ἐδ. α'. τοῦ ἄρθ. 3 τοῦ περὶ συστάσεως νομοϊατρῶν Β. Δ.—Ἄρθ. 2 τοῦ ΣΜΑ'. Νόμου περὶ ἐπαρχ. ἰατρ. — Ἄρθρ. 1 τοῦ περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου τῶν ἐπαρχ. ἰατρ. Β. Δ.

Β. Δ. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς ἁρμοδιότητος τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἀκούσαντες κτλ.

2. Εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας ὑπάγονται·

ι0'. Ἡ ὑγειονομικὴ ἀστυνομία, ἑπομένως ἡ σύστασις καὶ διατήρησις τῶν ἀναγκαίων ὑγειονομικῶν καταστημάτων τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τόπου, καθὼς καὶ εἰς τὰ σύνορα, πρὸ πάντων δὲ εἰς τοὺς λιμένας, ἡ πρόταση περὶ τῶν ἐκδοθησομένων κατὰ τῆς παρεισφρύσεως τῆς πανώλους νόμων, καὶ ἡ ὑποστήριξις αὐτῶν, αἱ διατάξεις κατὰ τῆς περαιτέρω διαδόσεως τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκραγεισῶν ἐπιδημιῶν καὶ ἐπιζωοτιῶν, αἱ διατάξεις περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν νεκρῶν (νεκραυτοψίας), καὶ περὶ διασώσεως τῶν κατὰ τὰ φαινόμενα νεκρῶν (mort en apparence), οἱ προσδιορισμοὶ περὶ τῆς συστάσεως νεκροταφείων, ἡ σύστασις καὶ ὁ ἁρμόδιος διοργανισμὸς τῶν νοσοκομείων διὰ τοὺς ἀσθενεῖς ἢ διὰ τοὺς φρενοβλαβεῖς, αἱ διατάξεις πρὸς κατάργησιν τῶν μετερχομένων τὴν ἰατρικὴν ἀμαθῶν καὶ ἀνεξετάστων ἰατρῶν, ἡ σύστασις μαιευτικῶν καὶ χειρουργικῶν σχολείων, ἡ ἐκπαίδευσις ἀξίων κτηνιατρῶν, ἡ φροντὶς διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν φαρμακοποιῶν, ἡ ὑποστήριξις τῶν κατὰ πάσης ἰατρικῆς ἀπειροτεχνίας ἐκδοθησομένων νόμων, αἱ διατάξεις περὶ σχηματισμοῦ τῶν φαρμακοπωλείων, ἡ ἐπίθεσις ἰατρικῶν καὶ φαρμακοπωλικῶν φόρων, ἡ ἐπιτήρησις εἰς ὅλους τοὺς διωρισμένους εἰς δημοσίαν ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίαν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχωνται τὴν ἰατρικὴν ἢ κλάδον αὐτῆς.

. . . . . .

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 3 Ἀπριλίου 1833.

Β. Δ. ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Μέρος Γ'. Περὶ Διοικητικῆς ἀστυνομίας.

55. Μὲ μεγίστην καὶ διηνεκῆ φροντίδα ἐπαγρυπνοῦν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας τῶν πόλεων, καὶ ἐπὶ τούτῳ θέτουν εἰς ἐνέργειαν τοὺς ἤδη ἐνεστῶτας καὶ λεπτομερεῖς ὑγειονομικοὺς κανονισμούς· διὰ τὴν σημαντικότητα δὲ καὶ ἔκτασιν τοῦ ἀντικειμένου, γίνονται ἰδίως προσεκτικοὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα· 1. Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ Δ. τῆς 28 Μαρτίου 1834 περὶ ἐνταφιάσεων. (1) 2. Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ Δ. τῆς 13 Μαΐου 1834 περὶ Ἰατροσυνεδρίου. 3. Εἰς ἐκείνας

---

(1) **Β. Δ. Περὶ τῶν νεκροταφείων καὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῶν νεκρῶν.**

ΟΘΩΝ. κτλ.

Κατὰ πρότασιν κτλ.

1. Ἀπαγορεύεται ὁ ἐνταφιασμὸς τῶν νεκρῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ ἄλλα καταστήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκκλησιάζονται πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ οἱ ὁπαδοὶ ὁποιασδήποτε θρησκείας, ὡσαύτως καὶ ἡ ταφὴ αὐτῶν ἐντὸς τῶν πόλεων, τῶν κωμοπόλεων καὶ τῶν χωρίων.

2. Εἰς ἕκαστον δῆμον θέλει κατασκευασθῆ νεκροταφεῖον διὰ δημοτικῆς δαπάνης. Ὅταν δὲ πλειότερα χωρία ἡνωμένα συνιστῶσι τὸν δῆμον, θέλουν κατασκευασθῆ κατὰ χρείαν ἰδιαίτερα νεκροταφεῖα εἰς τὰ διάφορα χωρία.

3. Ἕκαστον νεκροταφεῖον πρέπει ν' ἀπέχῃ ἀπὸ τὴν πόλιν, κωμόπολιν, ἢ χωρίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει, τοὐλάχιστον 100 μ.· θέλει δὲ γενῆ πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως, ἢ κωμοπόλεως, ἢ χωρίου, ὅθεν πνέουν σπανιώτερα ἄνεμοι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ πρὸς τὸ Β. ἢ Α. μέρος, εἰς τόπον ἀεριζόμενον καὶ ὁπωσοῦν ὑψηλόν, εἰ δυνατόν, μὴ ὑποκείμενον εἰς πλημμύρας καὶ συναγωγὰς ὑδάτων, καὶ ὅσον ἐνδέχεται εἰς ἀσβεστώδες, ἢ ἀμμώδες, ἢ ξηρὸν καὶ ἀργιλώδες ἔδαφος.— Ὅλα τὰ νεκροταφεῖα πρέπει νὰ περικλείωνται μὲ τοῖχον, ἢ μὲ τάφρους καὶ φράκτας, τὸ δὲ πρὸς τὴν πόλιν, κωμόπολιν ἢ χωρίον ἀντικρύζον μέρος πρέπει να ἦναι δενδρόφυτον.

4. Δὲν συγχωρεῖται νὰ κατασκευασθῆ, ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας τοῦ νομάρχου, κατοικία ἢ πηγάδιον, ἀπέχοντα ὀλιγώτερον τῶν 100 μ. ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦ νεκροταφείου.—Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἤδη οἰκίαι ἰδιωτικαὶ κείμεναι ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν 100 μ., δὲν δύναται νὰ γενῆ εἰς αὐτάς, ἄνευ τῆς ἰδιαιτέρας ἀδείας τοῦ νομάρχου, καμμία ἐπισκευή, οὔτε νέον οἰκοδόμημα. Τὰ ἐντὸς τῆς περιοχῆς ταύτης εὑρισκόμενα πηγάδια θέλουν ἐξετασθῆ ἀπὸ εἰδήμονας ἰατρούς, καὶ θέλουν καταχωσθῆ, ἐὰν τοῦτο θεωρηθῆ ἀναγκαῖον διὰ λόγους ὑγειαστνομικούς.

5. Τὸ νεκροταφεῖον πρέπει νὰ ἦναι ἀρκετὰ εὐρύχωρον, ὥστε νὰ δέχηται ὅλους τοὺς νεκροὺς τοῦ δήμου, ἢ τοῦ χωρίου.— Κἀνένας τάφος δὲν δύναται ν' ἀνοιχθῆ καὶ νὰ βαλθῆ ἐκ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῶν 7 Ὀκτ/ρίου 1834, τῶν 6 Μαρτίου 1835 καὶ τῶν 15 Ἰουνίου τ. ε.—4. Εἰς τὸν περὶ ἐμφυλλιάσεως Ν. τῶν 4 Ἀπριλίου 1835.—5. Εἰς τὸ περὶ βδελλῶν Δ. τῶν 12 Φεβρουαρίου τ. ε. (1)

νέου εἰς χρῆσιν, προτοῦ γίνῃ ἡ τελεία σῆψις τοῦ ἐν αὐτῷ σώματος. — Ἐπὶ τούτῳ θέλουν γίνεσθαι εἰς τὰ νεκροταφεῖα ἐνταφιάσεις κατὰ σειράν.

6. Ἕκαστος τάφος πρέπει νὰ ἔχῃ διὰ μὲν τοὺς ἡλικιωμένους μῆκος τοὐλάχιστον 2 μ. καὶ πλάτος 1. μ., διὰ δὲ τοὺς παῖδας μῆκος 1 μ. καὶ πλάτος 1/2 μ., γενικὸν δὲ βάθος τοὐλάχιστον 2 μ. καὶ πρέπει νὰ σκεπάζηται μὲ γεώλοφον ὕψους τοὐλάχιστον 1 μ.· θέλουν δὲ ἀπέχει ἀπ' ἀλλήλων οἱ τάφοι 1/2 μ.

7. Διαδοχικὰ ταφεῖα δύνανται τότε μόνον νὰ συγχωρηθοῦν, ὅταν ἐξ αἰτίας αὐτῶν δὲν ἀφαιρῆται τὸ ἀναγκαῖον μέρος πρὸς ἐνταφιασμὸν τῶν νεκρῶν τοῦ δήμου. — Ὡς πρὸς τὴν δοθησομένην περὶ τούτου ἄδειαν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν οἱ κατὰ νόμον κανονισμοὶ περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτου κοινοτικῆς περιουσίας.

8. Ἅμα τὰ νέα νεκροταφεῖα φθάνουν εἰς κατάστασιν ὥστε νὰ γίνωνται ἐνταφιασμοὶ εἰς αὐτά, θέλει παύσει ἡ χρῆσις τῶν ἤδη ὑπαρχόντων. Ἡ σπορὰ ἢ ἡ φυτεία τῶν τελευταίων τούτων δὲν συγχωρεῖται εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν τριετίας. — Διὰ πᾶσαν ἀνακομιδὴν (λειψάνων) ἢ ἀνέγερσιν κτιρίων ἐπ' αὐτῶν ἀπαιτεῖται προηγουμένως ἡ γνωμοδότησις ἰατροῦ, ἢ ἡ ἰδιαιτέρα ἄδεια τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν.

9. Ἕκαστον πτῶμα πρέπει νὰ θεωρῆται πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ὑπὸ τοῦ παρὰ τῆς ἀστυνομίας διωρισμένου ὁρκωτοῦ νεκρόπτου. — Ὁ νεκρόπτης ὀφείλει κατὰ τὰς δοθησομένας εἰς αὐτὸν ὁδηγίας νὰ πληροφορῆται ἐντελῶς διὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ πτώματος, ὅτι τῷ ὄντι ὑπάρχει θάνατος, καὶ θέλει ἀναφέρει ἀμέσως περὶ τούτου εἰς τὴν ἀστυνομίαν καθὼς καὶ περὶ τῶν σημείων τοῦ μὴ φυσικοῦ θανάτου, ἅτινα τυχὸν ἤθελε παρατηρήσει εἰς τὸ πτῶμα. — Ἡ ἐνταφίασις δὲν δύναται νὰ γενῇ, πρὶν ἢ δοθῇ ἐγγράφως παρὰ τῆς ἀστυνομίας ἡ ἄδεια ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περὶ τοῦ φυσικοῦ θανάτου ἀποδείξεως τοῦ νεκρόπτου, καὶ ἐγχειρισθῇ αὕτη εἰς τοὺς ἀνήκοντας ἱερεῖς.

10. Δὲν ἐπιτρέπεται ὁ ἐνταφ. τῶν νεκρῶν πρὶν ἢ παρέλθ., κατὰ μὲν τοὺς χειμερινοὺς μῆνας, ἀπὸ τὸν 9βριον μέχρι τοῦ Ἀπριλίου, 48 ὧραι, κατὰ δὲ τοὺς θερινούς, ἤτοι ἀπὸ τὸν Μάϊον μέχρις 8βρίου, 36 ὧραι. Ἐξαιροῦνται αἱ περιστάσεις καθ' ἃς λοιμώδης ἀσθένεια, ἢ ἡ ἀναφαινομένη σῆψις τοῦ πτώματος ἀπαιτεῖ ἐξ ἀνάγκης τὸ νὰ ἐπιταχυνθῇ ὁ ἐνταφιασμός· ἀμφότερα δὲ πρέπει νὰ δηλωθῶσιν ἐγγράφως παρὰ τοῦ νεκρόπτου.

11. Εἰς ἕκαστον νεκροταφεῖον πρέπει νὰ κατασκευασθῇ ὅσον τάχιστα κτίριον, ὅπου ἠμποροῦν νὰ μένωσιν οἱ νεκροὶ μέχρι τοῦ καιροῦ τῆς ἐνταφιάσεως. Ταὐτοχρόνως θέλει διορισθῇ φύλαξ διὰ νὰ ἐπιτηρῇ τόσον τὰ πτώματα καθὼς καὶ τὸ νεκροταφεῖον.

12. Αἱ παραβάσεις τοῦ παρόντος Δ. θέλουν παιδεύεσθαι κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθ. 573. 646 καὶ 648 τοῦ Π. Ν.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 28 Μαρτίου 1834.

(1) Β. Δ. Περὶ ἐξαγωγῆς βδελλῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Σκοπὸν ἔχοντες κτλ.

4. Ὑποχρεοῦται ὁ ἐνοικιαστὴς ν' ἀναδεχθῇ τὴν προμήθειαν τῶν εἰς τὰ δημόσια καὶ δημοτικὰ νοσοκομεῖα ἀναγκαίων βδελλῶν εἰς προσδιορισμένην παρὰ τοῦ ἰατροῦ τοῦ νομοῦ ποσότητα ἐπὶ τιμῇ μὴ ὑπερβαινούσῃ τὰ 2 λεπτὰ τὴν μίαν, εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν χρεωστεῖ νὰ τὰς πωλῇ καὶ εἰς ὅλους, εἰς καιρὸν ἐκτάκτου ἐπιδημίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἤθελον χρειάζεσθαι παρὰ τὸ σύνηθες.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Φεβρουαρίου 1836.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

—6. Εἰς τὸ περὶ ἐξολοθρεύσεως τοῦ φυτοῦ φλώμου Δ. τῶν 2 Ἀπριλίου τ. ε. (1) — 7. Εἰς τὸ σημερινὸν περὶ κολλητικῶν νόσων.

56. Διατάττονται πρὸς τούτοις ἰδιαιτέρως καὶ καθίστανται ὑπόχρεοι αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαί· 1. Νὰ ὑποστηρίζωσι δραστηρίως παντοῦ τὰς λοιμοκαθαρτικὰς ἀρχάς. (2) 2. Νὰ ὑποχρεοῦν τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν οἰκιῶν, ὅπου εὑρίσκονται φρέατα, νὰ τὰ διατηρῶσιν εἰς καλὴν κατάστασιν, νὰ τὰ καθαρίζωσι καὶ νὰ τὰ ἐξορύττωσιν. 3. Νὰ ἀπαγορεύωσι τὴν σύστασιν ἰδιωτικῶν κρεωπωλείων, καὶ προσδιορίζοντες τὸ μέρος, ὅπου πρέπει νὰ μεταφέρηται τὸ αἷμα τῶν ζώων καὶ τὰ λείψανα τῶν ἐσφαγμένων. 4. Νὰ ἀπαγορεύωσι τὴν πώλησιν κρεάτων πολλὰ νέων ζώων καὶ πεσόντων εἰς ἀσθενείας ἢ παλαιότητος. 5. Εἰς τὴν κατάσχεσιν καὶ ἐπιθεώρησιν ζώων, ὑπόπτων κολλητικῶν νόσων καὶ τὴν θανάτωσιν τῶν τοιούτων. 6. Εἰς τὴν κατόρυξιν τῶν ἐρριμμένων ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἢ πλησίον κατοικιῶν ζώων εἰς βάθος τουλάχιστον 4 ποδῶν, ἢ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν εἰς μεμονωμένα μέρη. 7. Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ν' ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῶν κατοικιῶν τὰς πολυαρίθμους καὶ ὑπερβαινούσας τὴν οἰκιακὴν ἀνάγκην χήνας, ὄρνιθας, νήσσας, τοὺς χοίρους, λαγίδια καὶ ὅσα προξενοῦν κακὴν ἀποφοράν. 8. Εἰς τὴν κατάσχεσιν τῶν διεφθαρμένων ποτῶν καὶ τροφίμων, πωλουμένων εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ τὰ ἐργαστήρια παρὰ τῶν χρεωπωλῶν, ἀρτοποιῶν, οἰνοπωλῶν, ζυθοποιῶν, ζαχαροποιῶν, καπήλων. 9. Νὰ ἀπαγορεύωσι τὴν ἐντὸς τῶν θύμων σύστασιν τεχνουργείων καὶ ἐργοστασίων ἀπαγορευομένων παρὰ τῶν νόμων. (3)

---

(1) Κοινοποίησις τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμμ. ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1836 περὶ ἐκριζώσεως τοῦ φλώμου.

Κατὰ τὴν Β. ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1836 Δ., πανταχοῦ ὅπου ἡ δημ. ὑγεία φαίνηται ἐκτεθειμένη εἰς κίνδυνον ἀπὸ τὸ ὑπέρμετρον πλῆθος τοῦ φυτοῦ τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα **φλῶμος** (τιθύμαλος, Euphorbia), οἱ δῆμοι καὶ μάλιστα οἱ ἰδιοκτῆται ἢ ἐνοικιασταὶ τῶν χωραφίων εἶναι εἰς χρέος εἰς τοιαύτην περίστασιν νὰ τὸ ἐκριζώνουν, ὁ δὲ νομάρχης θέλει προσδιορίζει κάθε ἄνοιξιν τινὰς ἑορτασίμους ἡμέρας, καθ' ἃς θέλει ἐνασχολῶνται εἰς τὴν ἐκρίζωσιν τοῦ εἰρημένου φυτοῦ κατὰ τὸ ἀνῆκον μέρος.

(2) Β. Δ. Κανονισμὸς τῶν ὑγειονομείων καὶ λοιμοκαθαρτηρίων τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

ΟΘΩΝ κτλ.

81. Μετὰ τὸν ἐπιβιβασμὸν τοῦ ὑγειονομικοῦ φύλακος καὶ τὴν ἀσφαλῆ προσόρμησιν τοῦ πλοίου, ὁ ἰατρὸς τοῦ ὑγειονομείου ἐπισκέπτεται, παρόντος καὶ τοῦ ἀρχιφύλακος, μὲ τὰς ἀνηκούσας προφυλάξεις καὶ εἰς τὴν ἀνήκουσαν ἀπόστασιν, τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ, ἐξετάζει ἂν πάσχωσιν ὑποπτόν τι νόσημα, καὶ ἀναφέρει ἐγγράφως πάντοτε εἰς τὸ ὑγειονομεῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν παρατηρήσεών του. Εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα δὲν γίνεται ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ὅταν ἔχωσιν ἰατρόν, ἐπειδὴ προσυπογράφεται οὗτος εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 31), ἐὰν ὅμως τὸ πλοῖον δὲν ἔχῃ ἰατρὸν τότε πρέπει νὰ κάμῃ τὴν ἐπίσκεψιν ὁ ἰατρὸς τοῦ ὑγειονομείου, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 9βρίου 1845.

(3) Β. Δ. Περὶ ὑγιεινῆς οἰκοδομῆς τῶν πόλεων καὶ κωμῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

19. Βιομηχανικὰ εἴτε τεχνικὰ καταστήματα, ἔχοντα βλαβερὰν καὶ ἐπικίνδυνον ἐπιρροὴν εἰς τὰς γειτνιαζούσας κατοικίας, ἀπαγορεύεται ν' ἀνεγείρωνται ἄνευ ἀστυνομ. ἀδείας. Ὑπάγονται δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην· — Τὰ ἐργαστήρια ὅπου κατασκευάζονται τὸ ἄμυλον, τὸ βορουσιακὸν κυανοῦν (bleu de Prusse), αἱ μουσικαὶ χορδαί, τὸ στιλβωτικὸν διὰ τὰς τραπέζας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

57. Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἐπιτηρῶνται· 1. Τὰ ἐργαστήρια ὅπου πωλοῦνται τὰ ἰατρικά, καὶ ἐκτελοῦν τοὺς ἀφορῶντας τὰ φαρμακοπωλεῖα κανονισμούς. 2. Τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι φρονοῦσαι ὅτι γνωρίζουν θαυματουργὰ ἰατρικά, διορίζουν συχνάκις βλαβεράς. 3. Τοὺς πρακτικούς, οἵτινες πωλοῦν ἰατρικά, κηρύττοντες ὅτι διὰ τούτων ἐνήργησαν θαυμασιώδεις ἰατρεύσεις. 4. Διεφθαρμένα ἄτομα, τὰ ὁποῖα διὰ τροφῶν, ποτῶν ἢ ἰατρικῶν, προξενοῦν τὴν ἀποβολὴν γυναικῶν ἢ κορασίων ἐγγύων. 5. Τελευταῖον τοὺς ἱππιατρούς, οἵτινες, ὠφελούμενοι τὴν εὐκολίαν τῆς χρήσεως ἰατρικῶν, τὰ μεταχειρίζονται εἰς ἰατρείαν ἀνθρώπων.

. . . . . .

Ἐν Ἀθήναις τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1836.

Β. Δ. Περὶ Νεκροσκοπίας.

οθων κτλ.

Διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τὸν ἀπερίσκεπτον ἐνταφιασμὸν ἀνθρώπων νεκρῶν μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον, καὶ νὰ προλάβωμεν ἐνταυτῷ τὴν διάδοσιν λοιμωδῶν ἀρρωστημάτων, δίδοντες ἀφορμὴν νὰ ἀνακαλύπτωνται δικαστικῶς λαθραῖοι ἢ βίαιοι θάνατοι, ἐκρίναμεν ἁρμόδιον, ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, νὰ συστήσωμεν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους τὴν νεκροσκοπίαν, ὅθεν διατάσσομεν περὶ ταύτης τὰ ἀκόλουθα·

1. Θέλουσι διορισθῆ εἷς, ἢ, ἀνάγκης τυχούσης, πολλοὶ νεκροσκόποι καθ' ἕκαστον δῆμον τοῦ Βασιλείου.

2. Ὡς νεκροσκόποι δὲ θέλουσι χρησιμεύσει χειροῦργοι, ἐκκλησιαστικοὶ εὐταξίαι, καὶ τούτων ἐλλειπόντων ὁποιοσδήποτε ἄλλος πολίτης, ἀναγινώσκων καὶ γράφων καὶ δυνάμενος νὰ λάβῃ τὰς ἀναγκαίας εἰς τοῦτο τὸ ἔργον γνώσεις.

3. Ὁ διορισμὸς τῶν νεκροσκόπων ἀνήκει εἰς τὸν ἔπαρχον, ὅστις ἐξετάζει ὅλους τοὺς εἴτε παρὰ τῆς κοινότητος προτεινομένους, ἢ αὐτομάτως προσερχομένους, καὶ παριστάνει εἰς τὸν ἐκλεχθέντα τὰ χρέη τῆς ὑπηρεσίας του.

μίγμα, τὸ νιτρικὸν ὀξὺ (Eau-forte), ἡ μίλτος (Minium), τὸ ἀμμωνιακὸν ἅλας, τὰ κηρόπαστα διαφόρου εἴδους ὑφάσματα, τὰ βιβλιοδετικὰ χαρτώνια, τὸ ἀρσενικόν, τὸ βερενίκειον καὶ τὸ ἐμπυρευματικὸν ἔλαιον· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πυροτεχνεῖα, τὰ βακοσυλλεκτήρια, οἱ κοπρῶνες, τὰ κανναβοβρεκτήρια, τὰ ξηραντήρια τῆς καυσίμου γῆς (Tourbe), αἱ κάμινοι τοῦ γύψου καὶ τῆς ἀσβέστου, τὰ στεατοχωνευτήρια. — Τὰ ἀκόλουθα δὲν μακρύνονται μὲν ἀπὸ τὰς κατοικίας τῶν ἀνθρ., καθιστῶσιν ὅμως ἀναγκαίαν τῆς Ἀστυνομίας τὴν ἄδειαν καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῶν γειτόνων· τὰ ψιμωθιουργεῖα, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ ἐργαστ. χημ. ἀναλύσ. ἢ κατασκευῶν, τὰ πιλοποιεῖα, σαπωνεῖα, ἀλειμματοκηρεῖα, βυρσοδεψεῖα, βαφεῖα, χοιροστάσια, χλωρογναφεῖα καὶ πισσωτήρια (calfatures). — Αἱ ἁλικαὶ θέλουσι τάττεσθαι ὑπὸ τοὺς ἐπικρατ. ἀνέμους τῆς πόλεως ἢ τῆς κώμης.

Σημ. Εἰς τὴν κατηγορ. ταύτην ὑπάγ. καὶ τὰ ἐργοστ. τῆς κατασκ. τοῦ φωταερίου· Β. Δ. τῆς 12 Ἰουλίου 1858

20. Τὰ σφαγεῖα βάλλονται ἐκτὸς τῆς πόλεως παρὰ τὴν θάλασσαν, ποταμὸν ἢ ῥύακα, καὶ εἰς τόπον ὅθεν δὲν πνέουσι παντελῶς ἢ τοὐλάχιστον συχνὰ οἱ ἄνεμοι πρὸς τὴν πόλιν, διατηροῦνται δὲ πάντοτε καθαρά.

22. Τὰ λοιπὰ ἐργαστ. ὀσμὴν δυσώδη ἢ βαρεῖαν ἀπάζοντα, ἢ θόρυβον προξεν. τοπίζονται εἰς ἀποκέντρους συνοικίας (μαχαλάδες) τῆς πόλεως.

23. Τὰ ἐκδορεῖα τῶν ζώων ἂς μακρύνωνται τοὐλάχιστον $^1/_2$ ὥραν τῆς πόλεως καὶ τῶν κωμῶν εἰς ὑψηλὸν καὶ εὐήλιον τόπον. Τὰ δὲ ἐκδαρέντα ζῶα πρέπει νὰ κατορύττωνται τοὐλάχιστον 6 πόδας βαθέως εἰς τὴν γῆν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Ἀπριλίου 1835.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

4. Εὐθὺς ὅταν φανῇ ὅτι ἀπέθανέ τις, οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος, ἢ οἱ περὶ αὐτόν, ἢ τέλος ὅστις πρῶτος ἐπέτυχε τὸν νεκρὸν κείμενον, ὀφείλουσιν ὁμοίως νὰ μετακαλέσωσιν εὐθὺς τὸν νεκροσκόπον, ἢ τοὐλάχιστον ἀπὸ πρωΐας τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, ἂν τύχῃ τότε νύξ, διὰ νὰ παρατηρήσῃ ἀκριβῶς τὸν ἄνθρωπον.

Ἐξαιροῦνται αἱ περιστάσεις κατεπειγούσης ἀνάγκης ἢ ἀμφιβολίας, καθὼς αἰφνίδιος, ἢ βίαιος θάνατος καὶ ἐξ ἁπλῆς μόνον ὑποψίας, ἢ θάνατος γυναικὸς ἐγγύου εἰς τοὺς ἑσχάτους τέσσαρας τῆς κυοφορίας μῆνας, ἐπειδὴ τότε πρέπει νὰ μετακληθῇ ἀνυπερθέτως ὁ νεκροσκόπος καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Εἰς τοῦτον ὁμοίως ἀπόκειται νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὰ νεκρωγενῆ βρέφη. Εἰς τοὺς παραβάτας τῶν διαταγῶν τούτων ἐφαρμόζεται ἡ κατὰ τὸ ἄρθ. 644 τοῦ κώδικος φερομένη ποινή.

5. Εὐθὺς ἀφοῦ λάβῃ θανάτου εἴδησιν ὁ νεκροσκόπος χρεωστεῖ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν τόπον, ὅπου κεῖται τὸ πτῶμα διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀνήκουσαν ἔρευναν.

6. Πρὶν δὲ ἔλθῃ, ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ μετακίνησις, ἡ μετακομιδὴ τοῦ νεκροῦ ἀπὸ τῆς κλίνης ἢ τοῦ τόπου ὅπου εὑρέθη, ἡ μεταβολὴ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν κατεῖχε, καθὼς καὶ ἡ ἔμφραξις τοῦ στόματος ἢ τῶν ῥωθώνων, καὶ τοῦ προσώπου τὸ σκέπασμα.

7. Ἐλθὼν δὲ παρὰ τὸν κείμενον ὁ νεκροσκόπος ἔχει νὰ διαλύσῃ τὰ ἀκόλουθα ζητήματα· — Α'. Ὁ θάνατος ὑπάρχει πραγματικῶς ἢ κατ' ἐπιφάνειαν; — Β'. Συνέβη φυσικῶς, ἢ ἀπὸ βίαν; — Γ'. Ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανεν ἀπὸ διαδόσιμόν τινα νόσον, ἢ μὲ αὐτήν; — Εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ νεκροσκόπου εὑρίσκονται τὰ σημεῖα, ἐξ ὧν βοηθούμενος μέλλει νὰ λύσῃ τὰ ζητήματα ταῦτα.

8. Ἂν ὁ θάνατος ὑπάρχῃ μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον, ὁ νεκροσκόπος ἐπιχειρεῖ τὰ πάντα διὰ ν' ἀνακαλέσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ζωήν· εἰς δὲ τὰς δύο ἑτέρας περιπτώσεις (Β. Γ.) δίδοται εἴδησις πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν, διὰ νὰ φροντίσῃ περὶ τούτων τὰ πρέποντα.

9. Ὅταν γυνὴ ἀποθάνῃ περὶ τοὺς 4 τελευταίους τῆς κυοφορίας μῆνας, ἂν ὁ νεκροσκόπος δὲν ὑπάρχῃ αὐτὸς χειρουργός, ὀφείλει νὰ μετακαλέσῃ τοιοῦτον διὰ νὰ σώσῃ τὸ βρέφος, τὸ ὁποῖον ἐνδέχεται νὰ διαμένῃ ἔτι ζῶν εἰς τῆς μητρὸς τοὺς κόλπους. Ἂν δὲ παραμεληθῇ τὸ χρέος τοῦτο, περιπίπτει εἰς τὴν κατ' ἄρθ. 302 τοῦ κώδικος ποινήν. (1)

10. Ἀποδειχθέντος ἀληθοῦς τοῦ θανάτου, μόνος ὁ νεκροσκόπος προσδιορίζει τὸν καιρὸν τῆς ταφῆς, ἥτις πρέπει νὰ γίνηται 24 μὲν ὥρας τὸ θέρος (ἀπὸ Μαΐου ἕως Ὀκτωβρίου), 30 δὲ τὸν χειμῶνα (ἀπὸ Ὀκτωβρίου ἕως Ἀπριλίου) μετὰ τὴν τελευταίαν πνοήν. Ἂν ὅμως ἤδη ἀνεφάνῃ ἡ σῆψις, ἢ ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανεν ἀπὸ λοιμικὴν νόσον, ὁ νεκροσκόπος ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν ἐνταφιασμὸν καὶ πρὸ τῆς διωρισμένης ὥρας.

11. Ἐξαιρουμένων τῶν περιστάσεων, ὅσας διαλαμβάνει τὸ ἄρθ. 10, ἢ ὅταν τοῦ θανάτου τὰ αἴτια ὑπάρχωσι γνωστά, ἡ διατομὴ (ἀνοιγμα) τῶν πτωμάτων δὲν ἐπιτρέπεται εἰμὴ 24 ὥρας μετὰ τὴν ἀποβίωσιν. Ὁ παραβάτης τούτου τοῦ κανόνος τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἄρθ. 302 καὶ 646 τοῦ Κώδικος.

12. Τῆς ἐπισκέψεως γενομένης κατὰ τόπον, ὁ νεκροσκόπος ἐγχειρίζει εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος ἢ τοὺς περιεστεμένους αὐτὸν ἐνταφιαστήριον (ἔγγραφον) συντεταγμένον κατὰ τὸ περιεχόμενον εἰς τὰ νεκροσκοπικὰ παραγγέλματα σχέδιον· αὐτὸ δὲ ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ ἰατροῦ, ὅστις ἐθεράπευε τὸν νεκρόν, ἐπιθεωρεῖται παρὰ τῆς Ἀστυνομίας καὶ παραπέμπεται ὕστερα εἰς τὸν ἱερέα. — Εἰς τὰ νεκροσκοπικὰ παραγγέλματα σαφηνίζονται αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ νεκροσκόπος δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ ἐκδώσῃ τὸ ἐνταφιαστήριον ἀμέσως μετὰ τὴν νεκροσκοπίαν.

---

(1) Π. Ν. 302. — Κατὰ τοὺς ὅρους περὶ τοῦ ἐξ ἀμελείας φόνου τιμωρεῖται· 1. Ὅστις ἐν γνώσει ἐνταφιάζει, μόνος ἢ δι' ἄλλου, κυοφορούσάν τινα, ἥτις ἀπέθανε πρὸ τοῦ τοκετοῦ, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ἔμβρυον, ἀναλογιζομένου τοῦ χρόνου τῆς κυοφορίας, δύναται νὰ ζήσῃ, μηθεμιᾶς ἔτι ἐξετάσεως γενομένης ὑπὸ δημοσίου ἰατροῦ, ἢ μαιευτοῦ, ἢ παραμεληθέντων τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα οὗτος ἐνέκρινε πρὸς σωτηρίαν τοῦ παιδός. — 2. Ὅστις ἀνατέμνει ἢ ἐνταφιάζει μόνος ἢ δι' ἄλλου, νεκροφανῆ τινα, ἢ ὅστις, ἀναγγέλλων σφαλερῶς τὸν χρόνον τῆς τελευτῆς, γίνεται αἴτιος τῆς τοιαύτης προώρου ἀνατομῆς ἢ ἐνταφιάσεως· ἐὰν δὲ τυχὸν ὁ νεκροφανὴς σωθῇ, ἢ ἄλλως ἐπιβλητέα εἰς τὸν ἔνοχον ποινὴ ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ. Π. Ν. 300. 646. 648.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

13. Ἀπαγορεύεται ἡ ταφὴ πρὸ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ νεκροσκόπου καὶ πρὸ τοῦ διωρισμένου καιροῦ· ὁ δὲ ἱερεὺς ἢ ἄλλος, ὅστις ἐνταφίασε πρὶν λάβῃ προηγουμένως τὸ ἐνταφιαστήριον τοῦ νεκροσκόπου, ἐπιθεωρημένον παρὰ τῆς Ἀστυνομίας, ἢ πρὸ τοῦ διωρισμένου καιροῦ, κολάζεται διὰ ζημίας ἢ φυλακισμοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα 646, 647 τοῦ Κώδικος. (1)

14. Ἀπόκειται ὡσαύτως εἰς τὸν νεκροσκόπον νὰ εἰπῇ πρὸς τοὺς συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ ἢ ἁπλῶς τοὺς περὶ αὐτὸν ὅλα τὰ πρέποντα περὶ τῆς πρὸς τὸν νεκρὸν ἐπιμελείας καὶ μάλιστα περὶ τῆς ταφῆς· αὐτοὶ δὲ ὀφείλουσι νὰ ὑπακούσωσιν εἰς ὅλας τοῦ νεκροσκόπου τὰς διατάξεις.

15. Δὲν συγχωρεῖται ἡ ἀπόθεσις τοῦ νεκροῦ εἰς τὸ νεκροφυλακεῖον πρὸ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ νεκροσκόπου.

16. Εἰς τὰ νοσοκομεῖα ἐκπληροῖ τὰ τοῦ νεκροσκόπου καθήκοντα ὁ ἰατρὸς ἢ χειρουργὸς τοῦ καταστήματος.

17. Ὁ νεκροσκόπος διευθύνει καθ' ἕκαστον μῆνα πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν τὸν κατάλογον τῶν ἀποβιώσεων, γινόμενον κατὰ τὸ διαλαμβανόμενον εἰς τὰ νεκροσκοπικὰ παραγγέλματα παράδειγμα.

18. Δὲν συγχωρεῖται εἰς τὸν νεκροσκόπον νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν κατοικίαν αὐτοῦ πλέον παρὰ 24 ὥρας, ἂν δὲν λάβῃ ἰδίαν περὶ τούτου ἄδειαν παρὰ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς, ἄλλως δὲ ἀποβάλλεται· ἐξ ἐναντίας ὅμως, ἂν ἡ ἀπουσία αὐτοῦ συνεχωρήθη, καὶ ἐν καιρῷ ἀρρωστίας, ὁ πλησιέστερος νεκροσκόπος ἢ ἄνθρωπός τις ἄλλος, ὡρκισμένος εἰς τοῦτο καὶ ἱκανός, θέλει ἐπιφορτισθῇ τὴν νεκροσκοπικὴν ὑπηρεσίαν.

19. Ὁ μισθὸς τοῦ νεκροσκόπου δὲν θέλει ὑπερβῇ ἡμίσειαν ἕως μίαν δρ. διὰ τοὺς ἐνηλίκας, καὶ ἓν τέταρτον ἕως ἥμισυ δρ. διὰ τὰ παιδία μικρότερα τῶν 12 ἐτῶν. Γενικῶς δὲ ἀναλογίζεται μὲ τὴν χρηματικὴν περιουσίαν τῶν συγγενῶν τοῦ νεκροῦ· ἀλλ' ὁσάκις ὁ ἀποθανὼν τύχῃ πένης, ὁ νεκροσκόπος ἐκτελεῖ ἀμισθὶ τὴν νεκροσκοπίαν.

20. Ἐγκρίνομεν τὰ ἐπισυναπτόμενα παραγγέλματα τοῦ Ἰατροσυνεδρίου πρὸς τοὺς νεκροσκόπους, καὶ θέλομεν νὰ δημοσιευθοῦν μετὰ τοῦ παρόντος διατάγματος.

21. Ὁ παραμελῶν ἢ προδιδοὺς τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις χρέη νεκροσκόπος ἀποβάλλεται μὲν τῆς ὑπηρεσίας, τιμωρεῖται δὲ κατὰ τὰ ἄρθ. 302. 480. 487. 488. 646. 647. τοῦ κώδικος.

22. Ὁ νεκροσκόπος ὁμνύει τὸν χρεωστούμενον ὅρκον ἔμπροσθεν τοῦ ἐπάρχου, ὅστις ἐγχειρίζει εἰς αὐτὸν τὰ εἰρημένα παραγγέλματα καὶ ἀποδεικτικὸν ἔγγραφον τοῦ διορισμοῦ.

23. Ἐν ἐλλείψει ἱκανῶν πρὸς νεκροσκοπίαν ἀνθρώπων, συγχωρεῖται νὰ εἰσαχθῇ αὐτὴ βαθμηδόν, καθ' ὅλας τὰς κοινότητας πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως, καθὼς καὶ εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν ἐπαρχιῶν. Πρέπει δὲ νὰ ἔμβῃ εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ 1/13 Ἰουλίου 1835, διὰ τὸ ὁποῖον τοῦτο θέλει ἐκδοθῇ ἀμέσως ἰδιαιτέρα ἀγγελία. — Εἰς τὰς λοιπὰς κοινότητας τοῦ κράτους πρέπει νὰ εἰσαχθῶσιν, ἀφοῦ θέλουν ἐξαπλωθῇ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν νεκροσκοπίαν ἄτομα. Ὁ ἔπαρχος προσδιορίζει εἰς πᾶσαν κοινότητα τὴν ἐποχὴν τῆς εἰσαγωγῆς. — Ὡς τελευταίαν δὲ προθεσμίαν δι' ὅλας τοῦ κράτους τὰς κοινότητας διορίζομεν τὸν Δεκέμβριον τοῦ παρόντος ἔτους· αὐτὴ δὲ δύναται νὰ παραταθῇ μόνον δι' ἐκείνας, ὅπου δὲν εὑρίσκονται τὰ ἀναγκαῖα ὄργανα. Ἡ ἔγκρισις τῆς παρατάσεως πρέπει νὰ ζητῆται ἀπὸ τὴν Γραμματείαν τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀναφερομένης πρὸς αὐτὴν ἀπολογίας, τὸ πολὺ ἕως πρώτης Ὀκτωβρίου. Ἡ δὲ Γραμματεία θέλει δημοσιεύσει εἰς τὴν ἐφημερίδα ἕως 1 9βρίου τὸ πολὺ τὰ ὀνόματα τῶν κοινοτήτων, ὅπου ἡ νεκροσκοπία δὲν εἰσάγεται μὲ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1834.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 (;) Μαΐου 1835.

---

(1) Π. Ν. 647. Εἰς κράτησιν δύο μέχρι τριῶν μηνῶν καὶ εἰς πρόστιμον 100—200 δραχ. καταδικάζεται, ὅστις χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἀρχήν, ἀποσκευάζει μόνος ἢ δι' ἄλλου, ἢ ἀποκρύπτει κατ' ἄλλον τρόπον νεκρὸν φέροντα ἴχνη βιαίας βλάβης, φαρμακείας, ἢ ἄλλης θανατώσεως. Π. Ν. 646.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παραγγέλματα Ἰατροσυνεδρίου πρὸς τοὺς νεκροσκόπους ἐκδοθέντα τὴν 11 Ἰανουαρίου 1835.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Πρῶτον μάλιστα πάντων ὁ νεκροσκόπος προσκαλεῖται ν' ἀποφασίσῃ ἂν ὁ θάνατος ὑπάρχῃ ἀληθὴς ἢ μόνον φαινόμενος. Διακρίνεται δὲ ὁ ἀληθὴς·

Α'. Ἀπὸ τὴν στάσιν τῶν παλμῶν τῆς καρδίας καὶ τοῦ σφυγμοῦ περὶ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ πληροφορηθῇ τις ψηλαφῶν πολλὰς ἀλληλοδιαδόχως τοῦ σώματος ἀρτηρίας. — Β'. Ἀπὸ τὴν παῦσιν τῆς ἀναπνοῆς, ἥτις ἀποδεικνύεται ὅταν πλησιάσωμεν εἰς τὸ στόμα τοῦ ὑποτιθεμένοτ νεκροῦ κάτοπτρον, τὸ ὁποῖον θέλει ἐπισκοτισθῇ εἰς ὀλίγον ἀπὸ τὴν πνοήν, ἢ χνοῦν (πτίλον) ἐρίου ἢ βαμβακίου κροκκίδια, τὰ ὁποῖα θέλει σαλεύσει ὁ ἐξερχόμενος ἀήρ, ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀπέθανεν. — Γ'. Ἀπὸ τὴν ἀναισθησίαν καὶ ἀκινησίαν· τοῦτο δὲ φαίνεται ἢ νυττομένου (κεντουμένου) διὰ βελόνης τοῦ δέρματος, ἢ καταπίπτοντος εἰς αὐτὸ σφραγιστηρίου μίγματος (κηροῦ σημαντρίδος). Δ'. Ἀπὸ τὴν ἀδράνειαν καὶ τετάνωσιν τῶν μελῶν, ἥτις φαίνεται μάλιστα ὅταν κάμψωμεν αὐτά. — Ε'. Ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῆς θερμότητος, τὴν ὁποίαν μάλιστα πρέπει νὰ ζητῶμεν εἰς τὸ καρδιακὸν πλευρὸν καὶ εἰς τὰς μασχάλας. — Ϛ'. Ἀπὸ τὴν ὠχρίασιν τοῦ δέρματος καὶ μάλιστα τῶν παρειῶν καὶ χειλέων. — Ζ'. Ἀπὸ τὴν ἀχλὺν ἢ σκότωσιν καὶ χαλάρωσιν τοῦ κερατίνου τῶν ὀφθαλμῶν χιτῶνος. — Η'. Ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐλαστικότητος τοῦ δέρματος, τὸ ὁποῖον διατηρεῖ τοῦ δακτύλου τὸν τύπον, ἀπὸ τὴν στάσιν τῆς σιαγόνος, ὅταν συρθῇ εἰς τὰ κάτω βιαίως, τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει εἰς τὸν τέτανον, ἀπὸ τὴν διὰ τοῦ στόματος ἔξοδον ὅλης τῆς περιεχομένης εἰς τὸν στόμαχον ὕλης, ὅταν ἀναστραφῇ ἡ κεφαλὴ εἰς τὰ ὀπίσθεν, ἀπὸ τὸν πρωκτόν, ὅστις μένει κεχηνώς, καὶ τοὺς γλουτοὺς οἱ ὁποῖοι πλατύνονται. — Θ'. Ἀπὸ τὴν ἀρχομένην ἢ γενομένην ἤδη σῆψιν, τὴν ὁποίαν δεικνύει μάλιστα πτώματος εἰδική τις ἀποφορά, τὰς πελιδνάς, ἢ πρασινοχρόους κηλίδας ἐπιφαινομένας εἰς τὴν γαστέρα, ἥτις τυμπανίζεται, ἀπὸ τὴν ἐκφολίδωσιν τοῦ δέρματος. — Ἐκτὸς τῶν τελευταίων τούτων, τὰ λοιπὰ σημεῖα δὲν ἔχουσιν ἀξιοπιστόν τινα σημασίαν, εἰ μὴ συμπεριλαμβανόμενα ὁμοῦ ὅλα. — Θάνατος ἀληθὴς δὲν ὑπάρχει ὁσάκις ἓν ἢ πλείω ἐκ τῶν σημείων ἐλλείπουσιν, ἂν π. χ. σώζεται ἔτι θερμότης ἢ τὸ φυσικὸν χρῶμα τοῦ δέρματος, ἂν ἡ γλήνη συστέλληται, τὰ μέλη κάμπτονται, ἡ ἀναπνοὴ καὶ ὁ σφυγμὸς δὲν ἔπαυσαν διόλου, τὰ δὲ συμπτώματα εἰσέτι δὲν ἐφάνησαν. — Ἀλλὰ ζητῶν νὰ διακρίνῃ τὸν φαινόμενον ἀπὸ τὸν ἀληθῆ θάνατον, ὁ νεκροσκόπος ὀφείλει μάλιστα νὰ ἐξετάσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ συμβεβηκότος. Ὁσάκις ὁ θάνατος ἐπισκήψῃ αἰφνήδιος μετά τινα αἱμορραγίαν, ἀποπληξίαν, σπασμούς, λειποθυμίαν, ἠθικὴν ταραχήν, ἐπώδινον γέννα (τοκετόν), ἐξωτερικὴν βίαν, φαρμακείαν κτλ., ὅταν μάλιστα ὁ θάνατος προέρχηται ἀπὸ ἀσφυξίαν, ἀγχόνην, πνιγμόν, εἰσπνοὴν δηλητηρίου ἢ ἀπνοήτου ἀέρος, καταποντισμόν, ἀποπαγέτωσιν (πῆξιν). Τοιαύτη ἐπιμελὴς ἔρευνα ἀπαιτεῖται καὶ εἰς τὰ νεογνὰ βρέφη. — Ὁ νεκροσκόπος ὀφείλει νὰ μάθῃ ἀπὸ τοὺς περισταμένους τὸν νεκρὸν ἢ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, τὴν αἰτίαν καὶ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου, τὸ εἶδος καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ἀῤῥωστίας κτλ.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Ἐάν, κατὰ τὰς μνημονευθείσας ἀνωτέρω περιστάσεις, ἔχωμεν λόγον νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ θάνατος ὑπάρχει μόνον φαινόμενος, ὁ νεκροσκόπος ὀφείλει νὰ μεταχειρισθῇ ὅλους τοὺς δυνατοὺς τρόπους διὰ ν' ἀναζωπυρήσῃ τὴν ἤδη ἀποσβεννυμένην ζωήν. Εἰς τοιαύτην δὲ τῶν πραγμάτων κατάστασιν ὁ νεκροσκόπος βοηθεῖται ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ εἰδικὰ παραγγέλματα, τὰ ὁποῖα θέλουσιν ἐκδοθῇ μετέπειτα πρὸς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ περὶ τῶν ἁρμοδίων εἰς τοιαύτας περιστάσεις βοηθημάτων. Γενικῶς ὅμως δύναται νὰ συμβουλεύσῃ τὰς τρίψεις τοῦ δέρματος μὲ ἐριόπλεκτον ὕφασμα ἢ τριχογναφίδα (βοῦρτσαν), τὴν ἐμφύσησιν ἀέρος, τὴν ὄσφρανσιν ὁριμείας τινὸς ὁσμῆς, τὴν ἔνεσιν (κλύσμα) ἐρεθιστικῶν φαρμάκων διὰ τοῦ στόματος, τῆς ῥινός, ἢ τοῦ πρωκτοῦ, τὸν γαργαλισμὸν τοῦ σταφυλίτου, τὰ θερμὰ λουτρά,

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ένίοτε δὲ καὶ τὴν φλεβοτομίαν ἢ τὸ ἐμετικὸν κατὰ τὴν διαφοράν τῶν περιστάσεων. — Ὅσάκις συμβαίνουσι τοιαῦτα δεινά, ἂν αὐτὸς δὲν ὑπάρχῃ χειρουργός, ὁ νεκροσκόπος πρέπει νὰ προσκαλέσῃ ἕνα τοιοῦτον διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ ὅλους τοὺς τρόπους πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς ζωῆς. Δὲν θέλει ἐκδώσει τὸ ἐνταφιαστήριον, εἰμὴ ἀφοῦ ματαίως ἐσπούδασε νὰ ἀναζωώσῃ τὸν κείμενον καὶ μετὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἀναμφισβητήτων τοῦ θανάτου σημείων.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Εἰς τὸν νεκροσκόπον μένει νὰ λύσῃ μετὰ ταῦτα καὶ τὸ ἀκόλουθον ζήτημα. — Ἀπέθανεν ἀρά γε φυσικῶς ἢ ἀπὸ φόνον, πληγὰς καὶ αἰκίας; — Ὁ βίαιος θάνατος προέρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· — Α'. Ἀπὸ ἐξωτερικὴν λώβην (αἰκίαν)· ὅθεν ὁ νεκροσκόπος χρεωστεῖ νὰ παρατηρήσῃ ἀκριβῶς ἂν δὲν ὑπάρχῃ εἰς τὸ πτῶμα καὶ μάλιστα εἰς τὴν κεφαλὴν πληγή, οἴδημα, ἢ ἐκχύμωσις, ἀπεχόμενος τοῦ νὰ ἐκλάβῃ ὡς τοιαῦτα τὰς συνηθείας τοῦ θανάτου κηλίδας. Εἰς τὴν ἔρευναν μάλιστα τῶν νεογνῶν πρέπει ν' αὐξήσῃ τὴν περὶ ταῦτα τὰ φαινόμενα προσοχήν. — Β'. Ἀπὸ ἀσφυξίαν (ἀγχόνην, πνιγμόν, καταποντισμόν) διαγινωσκομένην ἀπὸ τὸ ἐμφύσημα (πρήξιμον, φούσκωμα) καὶ τὴν πελιδνότητα τοῦ προσώπου, τὴν ἐξοχὴν τῶν ὀφθαλμῶν, τὴν ἔξοδον τῆς γλώσσης, τὸν ἀφρὸν εἰς τὸ στόμα καὶ τοὺς μυκτῆρας. Ἡ ἀγχόνη καὶ ὁ πνιγμὸς χαρακτηρίζονται ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὰς περὶ τὸν τράχηλον ἐκχυμώσεις καὶ τοὺς τύπους (τὰ κοιλώματα) τοῦ δέρματος, ὅταν θλίβηται. — Γ'. Ἀπὸ τὴν φαρμακείαν, ἤτις γίνεται μάλιστα ὑποπτος, ὅταν ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ἐξαίφνης ἀφοῦ ὑπέφερε κώλικας, σπασμούς, ἔμετον καὶ διάῤῥοιαν· ἡ γαστὴρ φαίνεται πολλάκις ἐξωγκωμένη, τὸ δέρμα κυανομέλαν, μέρη τινὰ ἰδιαιτέρως τοῦ σώματος, ὡς ἡ γλῶσσα καὶ τὰ αἰδοῖα ,οἰδηματώδη· ἡ ἐπιδερμὶς ἀποφολιδοῦται εὐκόλως, αἱ τρίχες καὶ οἱ ὄνυχες ἀποσπῶνται, καὶ ἡ σῆψις δὲν ἀργοπορεῖ. Καθ' ὅλα ταῦτα τὰ συμβάντα ὁ νεκροσκόπος πρέπει νὰ ὁδηγῆται ἀπὸ τὰς πληροφορίας τῶν συγγενῶν ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ τὰς λοιπὰς περιστάσεις. — Ὅταν μένῃ ἐλπὶς περὶ τῆς ζωῆς, ὁ νεκροσκόπος πρέπει νὰ σπουδάσῃ, ὁπωσδήποτε συνηθῇ, νὰ τὴν ἐμψυχώσῃ, ἀναφέρων τὰ εἰκότα περὶ τούτου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀστυνομίαν, διὰ τὴν ἀναγκαίαν παρ' αὐτῆς ἔρευναν. Ἐξετάζων δὲ ὁ νεκροσκόπος, προσέχει ἀκριβῶς νὰ φυλαχθῇ, ὁποία ἦτο ἡ θέσις καὶ λοιπὴ κατάστασις τοῦ σώματος, ἢ νὰ παραδώσῃ τὴν ἐπιτήρησίν του εἰς ἄνθρωπον τίμιον καὶ ἀξιόπιστον, ἕως οὗ ἡ ἀστυνομία ἢ τὸ δικαστήριον ἐρευνήσωσι περὶ αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τὴν ἄδειαν τῆς ἐξουσίας παραδίδει τὸ ἐνταφιαστήριον.

ΤΜΗΜΑ Δ'

Ζητεῖται προσέτι νὰ κρίνῃ ὁ νεκροσκόπος ἂν ὁ προκείμενος νεκρὸς δὲν ἀπέθανεν ἀπὸ ἢ μέ νόσον τινά, τῆς ὁποίας ἡ λοιμώδης ἢ ἄλλως βλαπτικὴ φύσις ἀπαιτεῖ ἀστυνομικὰς προφυλάξεις. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται μάλιστα ἡ πανώλης, ἡ χολέρα, ὁ ἄνθραξ, ἡ εὐλογία, ἡ λέπρα, ὁ τύφος, ὁ καρκίνος, ἡ ἀφροδισιάς. Τὰς ἀῤῥωστίας ταύτας δύναται νὰ γνωρίσῃ ὁ νεκροσκόπος ὄχι μόνον ἀφ' ὅσα ἤκουσε λεγόντων τῶν συγγενῶν τοῦ νεκροῦ, ἢ ἁπλῶς τῶν περιεστώτων καὶ τοῦ ἰατροῦ, ὅστις τὸν ἐθεράπευσεν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ παθογνωμονικὰ σημεῖα τῶν νοσημάτων. — Οὕτω π. χ. διακρίνονται, ἡ μὲν πανώλης ἀπὸ τὰς κηλίδας, τοὺς βουβῶνας τῶν μασχαλῶν, τοῦ μηροῦ, τῆς παρωτίδος καὶ τῶν παρισθμίων. — Ἡ χολέρα ἀπὸ τὴν κυάνωσιν, τάσιν καὶ συστολὴν ἢ ῥυτίδωσιν τοῦ δέρματος. — Ὁ ἄνθραξ ἀπὸ τοὺς γαγγραινώδεις ὀθωνίνας (σπειρία), τὴν μελάνωσιν τοῦ δέρματος, ἰδίως δὲ περὶ τὸν τράχηλον, τὸ στῆθος καὶ τὰ ἄκρα. — Ἡ εὐλογία ἀπὸ τὰς πασιθήλους φλυκταίνας τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος. — Ἡ λέπρα ἀπὸ τὸ οἴδημα καὶ τὴν σκλήρυνσιν τοῦ κυψελώδους ἱστοῦ, μάλιστα εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὰ κῶλα, τὴν πτῶσιν τῶν ὀνύχων, τὴν πτίλωσιν τῶν ὀφρύων καὶ τῶν τριχῶν, τὰ ἐξανθήματα καὶ τὰ φολιδωτὰ (squammeux) ἐξανθήματα. — Ὁ διαθύσιμος τύφος ἀπὸ τὰς κηλίδας τοῦ δέρματος καὶ συχνάκις τὰς παρωτίδας. — Ὁ καρκίνος ἀπὸ τὴν καρκινώδη φθορὰν (διάῤῥωσιν) τῶν ὀργάνων. — Ἡ ἀφροδισιὰς ἀπὸ τὰ ἕλκη τῶν αἰδοίων, τοῦ οὐρανίσκου καὶ τῆς ῥινός, τὰ παρασαρκώματα, τοὺς βουβῶνας, τὰ ἐξανθήματα καὶ τὰς ἐξοστώσεις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

— Ὅταν διὰ τῶν σημείων τούτων, ἢ ἀπὸ τὴν πληροφορίαν τοῦ ἰατροῦ καὶ τὰ λεγόμενα τῶν περιεστώτων συμπεραίνῃ ὁ νεκροσκόπος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανεν ἀπὸ διαδόσιμον ἀῤῥωστίαν, χρεωστεῖ νὰ μηνύσῃ περὶ τούτου εἰς τὴν ἀστυνομίαν, διὰ νὰ ἐνεργηθῇ ἡ ἀνήκουσα ἔρευνα. — Εἰς ταύτας τὰς ἀῤῥωστίας ἠμπορεῖ νὰ συγκαταριθμηθῇ καὶ ἡ φθίσις, ἡ ὁποία διακρίνεται ἀπὸ τὸν γενικὸν τοῦ σώματος μαρασμόν, τὴν γαμνωνυχίαν καὶ τὴν ἀλωπεκίασιν.

ΤΜΗΜΑ Ε΄.

Ὀφείλει τέλος ὁ νεκροσκόπος καὶ αὐτὸς νὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ εἰς τοὺς περὶ τὸν νεκρὸν νὰ συμβουλεύσῃ ὅ,τι κρίνει ἁρμόδιον περὶ τῆς ἐπιμελείας καὶ κηδείας τοῦ πτώματος· οὕτω π. χ. ἕως οὗ ἔλθῃ τῆς ταφῆς ἡ ὥρα, τὸ πτῶμα ἐκτίθεται ἐπὶ κλίνης εἰς δωμάτιον μετρίας θερμότητος, μένουσιν ὑπωσοῦν ὑψωμένα ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ στῆθος, διατηροῦνται ἀνοικτὰ τὸ στόμα καὶ οἱ μυκτῆρες (τὰ ῥωθώνια), τὸ πρόσωπον διόλου ἀσκεπές, ἡ δὲ κοιλία καὶ τὸ στῆθος ἐλαφρῶς μόνον σκεπασμένα ἀπαγορευομένου νὰ μὴ τελεσθῇ ὁποιαδήποτε πρᾶξις δυναμένη νὰ σβέσῃ τὴν ζωήν, ἤδη ἴσως κινδυνεύουσαν· ὁ νεκροσκόπος παρακινεῖ ἔπειτα νὰ πλύνηται καὶ νὰ ἐνδύηται τὸ πτῶμα ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ ἢ δημοσίους ὑπηρέτας. — Τέλος, ἐκδοθέντος τοῦ ἐνταφιαστηρίου, παραγγέλλει νὰ ὑπογραφῇ ἀπὸ τὸν ὅστις ἐθεράπευε τὸν νεκρὸν ἰατρόν, νὰ ἐπιθεωρηθῇ δὲ ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν. Μόνον μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν διατάξεων τούτων ἐγχειρίζεται αὐτὸ εἰς τὸν ἱερέα, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ τῆς κηδείας.

ΤΜΗΜΑ ΣΤ΄.

Ἐνταφιαστήριον.

Τοῦ ἀποθανόντος.

Ὄνομα.
Ἐπάγγελμα.
Ἡλικία.
Θρησκεία.
Διαμονή.
Γάμος ἢ ἀγαμία.
Εἶδος ἀῤῥωστίας, ἡ αἰτία τοῦ θανάτου.
Μήν, ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς τελευτῆς.
Ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς νεκροσκοπίας.
Ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς ταφῆς.
Παρατηρήσεις.

Ἐν . . . . . τὴν . . . . . 18 . . .

Ὑπογραφὴ τοῦ νεκροσκόπου.
» τοῦ ἰατροῦ.
» τοῦ ὑπηρέτου τῆς Ἀστυνομίας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΜΗΜΑ Ζ'.

Νεκρολόγιον (Κατάλογος νεκρῶν ἢ ἀποβιώσεων)

Κατὰ τὸν μῆνα ..... τοῦ ἔτους ..... τῆς κοινότητος ..... ἐπαρχίας ..... Νομαρχίας .....

Ἀριθ.	Ὄνομα	Ἐπάγγελμα	Θρησκεία	Διαμονή	Γάμος ἢ ἀγαμία	Νόσος ἢ αἰτία τοῦ θανάτου	Ὄνομα Ἰατροῦ	Ἡμέρα καὶ ὥρα τελευτῆς, νεκροσκοπίας, ταφῆς		Παρατηρήσεις

Ο ΝΕΚΡΟΣΚΟΠΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Ἰουνίου 1835.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΜΕΤΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΛΑΔΟΥΣ.

Όρ. Ἐδάφ. 6'. ἄρθρ. 3. Β. Δ. Περὶ νομοϊατρῶν·

Αὐξων ἀριθμὸς	Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον	Ἡλικία	Θρησκεία	Τόπος γεννήσεως	Τόπος Διαμονῆς: Χωρίον	Δῆμος	Ἐπαρχία	Χρόνος καθ' ὃν μετέρχεται τὸ ἐπάγγελμα: Ἐν γένει ἐν τῷ κράτει	Ἐν τῇ τελευταίᾳ διαμονῇ	Μεταβολαί: Μετανάστευσις	Θάνατος	Παῦσις	Ποικίλα

Κατάλογος ὧν τὴν περιφέρειαν τοῦ νομοῦ ..... μετέρχομένων τὸ ἐπάγγελμα τῆς μαιεύτρας.

Τῦπος καταλόγου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΑΜΑΛΙΔΟΣ.

Ὅρα ἐδ. δ΄ τοῦ ἄρθ. 3. τοῦ Β. Δ. περὶ νομοϊατρῶν.—Τὰ ἄρθ. 3. 4. 5. 7. καὶ 9. τ ΣΜΑ΄ νόμου περὶ ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν.—Καὶ τὸ ἄρθ. 3. τοῦ Β. Δ. διὰ τὸν αὐτόν Ν Β. Δ. Περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς δαμαλίδος.

ΟΘΩΝ κτλ.

Κατὰ πρότασιν τῆς Ἡμετέρας ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας περὶ ἐμβολιασμοῦ τ δαμαλίδος, ἀκούσαντες δὲ καὶ τὴν γνώμην τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν νὰ δι τάξωμεν, καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς·

1. Ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἰσάγεται κατὰ νόμον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ ἐμβολιασμὸς τ δαμαλίδος (vaccine, βατσίνας).

2. Ὅστις δὲν ἐμβολιάσθη, ἢ δὲν ἔκβαλε φυσικὰς εὐλογίας, χρεωστεῖ νὰ ἐμβολιασθῇ· τὰ νεογνὰ παιδία ἐμβολιάζονται κατ' αὐτὸ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς γεννήσεώς των.

3. Ἂν ὁ ἐμβολιασμὸς δὲν ἐπιτύχῃ, πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ πολὺ ἐντὸς τοῦ ἀκολούθ ἔτους· μόνον μετὰ τὸν τρίτον ἐμβολιασμὸν ἀπαλλάττεται τις τοῦ τοιούτου χρέους. Εἰς τὸ ἐναντία πράττοντας ἐφαρμόζεται ἡ εἰς τὸ ἄρθ. 568 § 1. τοῦ Π. Ν. διορισμένη ποινή. (1)

4. Ὅστις ἐξ ἀμελείας δὲν ἐμβολιάσῃ τὰ παιδία ἢ τοὺς ἀφήλικας αὐτοῦ τὸν πρῶτον μ τὴν γέννησιν χρόνον, ὑποπίπτει εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθ. 568 § 1 τοῦ Π. Ν. ἐπιβαλλομένην π νήν· ἂν παραμελήσῃ δὲ καὶ τὸν δεύτερον χρόνον τότε ὑπάγεται εἰς τὴν ὑπ' ἄρθ. 568. § τοῦ Π. Ν. ὁριζομένην ποινήν.

5. Μόνη ἡ ἀπόδειξις ἰατροῦ ἢ ἀρχῆς τινος, μαρτυροῦσα ἀνυπέρβλητόν τι ἐμπόδιον, δὲ ἱκανὴν συγχωρήσεως ἀφορμὴν (αἰτίαν). Ἡ τοιαύτη ὅμως ἀπόδειξις πρέπει νὰ σταλῇ ἀμέσ ἢ τὸ πολὺ 14 ἡμέρας μετὰ τὸ τέλος τοῦ χρόνου πρὸς τὴν κοινότητα, ἥτις θέλει τὴν διευθύ πρὸς τὸν ἔπαρχον.

6. Ὁ ἐμβολιασμὸς τῶν φυσικῶν εὐλογιῶν ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς, ὁ δὲ οὕτως ἐμβολι ζων καὶ ἐμβολιαζόμενος τιμωροῦνται μὲ δ' ταλλήρων ζημίαν ἢ 6 ἑβδομάδων κράτησιν.

7. Ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος εἰς σχολεῖον, διδασκαλεῖον, τεχνικὸν κατάστημα ἢ στρατιω κὸν τάγμα εἰς ὅλους ὅσοι δὲν ἔκβαλον εὐλογίας ἢ δὲν ἐμβολιάσθησαν. Τοῦτο δὲ γνωρίζε ἀπὸ τὰ ἴχνη τῶν δύο εἰρημένων ἀσθενειῶν, ἢ ἀποδεικνύεται διὰ τῆς κατὰ νόμους τοῦ ἐμβ λιασμοῦ μαρτυρίας.

8. Ὅθεν ἅπαντες οἱ προεστῶτες τῶν σχολείων, διδακτηρίων, βιομηχανικῶν ἐργοστασίω πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ ὑποχρεοῦνται ὄχι μόνον νὰ μὴ παραδέχωντ ἀλλὰ καὶ νὰ γνωστοποιῶσιν ἐκείνους, οἵτινες οὔτε φυσικὰς εὐλογίας εἶχον, οὔτε ἐμβολιασμ μαρτυρικὰ φέρουσιν. Οἱ ἐναντία τῶν ἐνταῦθα διοριζομένων πράττοντες παιδεύονται κατὰ 569 ἄρθ. τοῦ Π. Ν. (2)

---

(1) **Π. Ν. 568.**—Γονεῖς, ἐπιμεληταὶ παίδων, ἢ ἐπίτροποι, ὅσοι δὲν ὑποβάλλουσι, κατὰ τ τεταγμένον χρόνον τῆς ἡλικίας, τὰ τέκνα των ἢ τοὺς ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειάν των εἰς τὸν εἰσαχθέν ἐνοφθαλμισμόν, τιμωροῦνται, ἅμα παρέλθῃ ἡ ἐτησία τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ ἐποχή, μὲ πρόστιμ τοὐλάχιστον 10 δρ.—Κατὰ τὴν προσεχῆ ἐποχὴν τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ, ἐὰν ὁ παῖς δὲν ὑπ βληθῇ εἰς τοῦτον, ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἐκτελεῖται ἀναγκαστικῶς παρὰ τῆς ἀρχῆς· παραδίδον δέ, κατὰ τὰς περιστάσεις, τοιοῦτοι παῖδες εἰς ξένην ἐπιμέλειαν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀρχ δι' ἐξόδων τῶν ἀπειθούντων ἐπιμελητῶν παίδων, γονέων ἢ ἐπιτρόπων, μέχρι τῆς τελείας τ ἐνοφθαλμισμοῦ παρελεύσεως· κατ' ἐκείνου δὲ, ὅστις εἰς τὴν εἰρημένην περίπτωσιν, ἀπομακρ νων πρὸς καιρὸν μὴ ἐνοφθαλμισμένον παῖδα, τὸν ἐξαιρεῖ ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν διάταξιν τῆς ἀ χῆς, ἐπιβάλλεται παρὰ τὸ πρόστιμον καὶ κράτησις τὸ πολὺ μιᾶς ἑβδομάδος, ἢ, ἐὰν καὶ περ τέρω δείξῃ ἀπείθειαν, τὸ πολὺ 3 μηνῶν.

(2) Π.Ν. 569.—Εἰς πρόστιμον 10 μέχρι 50 δρ. καταδικάζονται ἐπιστάται σχολείων, διδ κτικῶν ἢ παιδαγωγικῶν καταστημάτων, οἵτινες δέχονται παῖδας, χωρὶς νὰ βεβαιωθῶσι διὰ τ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

9. Πρὸς ἐκτέλεσιν δὲ τούτου τοῦ περὶ ἐμβολιασμοῦ νόμου ἕκαστος παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἀνεγνωρισμένος ἰατρὸς καὶ χειρουργὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐμβολιάζῃ καὶ νὰ δίδῃ, εἰς τὴν κατὰ τὴν 9 ἢ 10 ἡμέραν γενησομένην ἐπιθεώρησιν τοῦ ἐμβολιασθέντος, ἀπόδειξιν τοῦ ἐμβολιασμοῦ κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθ. Α παρακείμενον τύπον. Ὅστις τῶν ἰατρῶν καὶ χειρουργῶν δὲν ἐνεργεῖ κατὰ τὰ ἐμπεριεχόμενα εἰς τὸν παρόντα ὁρισμόν, ὑποπίπτει εἰς τὴν ὑπ' ἄρθ. 569 τοῦ Π. Ν. τεταγμένην ποινήν.

10. Ἕκαστος ἰατρὸς ἢ χειροῦργος, ὅστις δὲν ἔχει πρόχειρον δαμαλίδα, δύναται νὰ λάβῃ χάριν ἀπὸ τοὺς διωρισμένους κοινοὺς ἐμβολιαστάς.

11. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐμβολιάζειν ὑπογρεοῖ τὸν ἰατρὸν καὶ χειρουργὸν νὰ στέλλῃ περὶ τὸ τέλος τοῦ χρόνου πρὸς τὴν κοινότητα, ὅπου ἐμβολίασε, κατάλογον τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐμβολιασθέντων, ἀκολουθῶν εἰς τὴν σύνταξιν αὐτοῦ τὸν ὑπ' ἀριθ. Β παρακείμενον τύπον.

12. Ὅστις ἰατρὸς ἢ χειρουργὸς παραμελήσῃ νὰ στείλῃ τὸν κατάλογον τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐμβολιασθέντων ἐντὸς 14 ἡμερῶν μετὰ τὸ τέλος τοῦ χρόνου καὶ μετὰ προηγηθεῖσαν δημοσίαν τοῦ ἐπάρχου πρόσκλησιν, ὑποπίπτει εἰς 5 ταλλήρων πρόστιμον.

13. Οἱ κατάλογοι οὗτοι στέλλονται ἀπὸ τῆς κοινότητος πρὸς τοὺς ἐπάρχους, οὗτοι δὲ τοὺς διευθύνουσιν ἑνωμένους ὅλους πρὸς τοὺς νομάρχας. Οἱ δὲ νομάρχαι πέμπουσιν ἕνα γενικὸν κατάλογον πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείαν.

14. Διορίζεται εἷς ἴδιος δημόσιος ἐμβολιαστὴς κατὰ Νομόν. (1)

15. Ἕκαστος τούτων τῶν 10 ἐμβολιαστῶν φροντίζει κατὰ χρέος νὰ ἔχῃ πάντοτε πρόχειρον καλὴν δαμαλίδα, καὶ διὰ νὰ δύναται νὰ ἐμβολιάζῃ αὐτὸς ἐν παντὶ καιρῷ καὶ διὰ νὰ μεταδίδῃ εἰς τοὺς χρείαν ἔχοντας ἰατροὺς τε καὶ χειρουργούς.

16. Ὁ ἐμβολιαστὴς τοῦ νομοῦ κατοικεῖ συνήθως εἰς τὴν πρωτεύουσαν πόλιν τούτου, ὅπου ἐμβολιάζει πάντοτε δημοσίως τοὺς εἰς ἐμβολιασμὸν ὑποχρεωμένους, ἐκτὸς μόνον ἂν οὗτοι προκρίνωσι νὰ ἐμβολιασθῶσι παρά τινος ἄλλου ἰατροῦ ἢ χειρουργοῦ.

17. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐμβολιασμοῦ κατὰ τὰς ἐπαρχίας ὁ ἐμβολιαστὴς πρέπει πάντοτε νὰ γνωστοποιῇ πρὸς τὸν ἔπαρχον δι' ἐπισήμου ἐπιστολῆς τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς του πρὸ 14 τοὐλάχιστον ἡμερῶν. Ἀφοῦ δὲ φθάσῃ, μένει 2—3 ἡμέρας εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, ἐμβολιάζων ὅλους τοὺς ὀφείλοντας νὰ ἐμβολιασθῶσιν· ἀκολούθως δὲ ὑπάγει κατὰ διαταγὴν τοῦ ἐπάρχου εἰς τὰ πλέον κατοικημένα μέρη τῆς ἐπαρχίας διὰ νὰ ἐμβολιάσῃ καὶ ἐκεῖ παρομοίως. Μετὰ παρέλευσιν δὲ 9—10 ἡμερῶν, ἢ, ἂν τοῦτο φαίνεται ἀδύνατον διὰ τὴν μεγάλην διάστασιν τῆς διαμονῆς τῶν ἐμβολιασθέντων, μεταξὺ τῆς 9 καὶ 20 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐμβολιασμόν, ἐπιθεωρεῖ παντοῦ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐμβολιασθέντας καὶ τοῖς δίδει ἀποδείξεις κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθ. Α παρακείμενον τύπον. Ὁ ἐναντία τούτοις πράττων ὑποπίπτει εἰς τὴν ὑπ' ἄρθ. 569 τοῦ Π. Ν. διοριζομένην ποινήν.

18. Ὁ ἐμβολιασμὸς γίνεται παρόντος τοῦ ἐπάρχου ἢ ἄλλου τινὸς ἀξιωματικοῦ τῆς ἐπαρχίας, κατὰ τοὺς εἰς τὰ περὶ τούτου παραγγέλματα ὁριζομένους κανόνας.

19. Ὁ ἐμβολιαστὴς κρατεῖ κατάλογον ὅλων τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν νομὸν ἐμβολιασθέντων· εἰς δὲ τὸ τέλος ἑκάστου χρόνου στέλλει αὐτὸν πρὸς τὴν νομαρχίαν, ἤτις τὸν διευθύνει πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμματ.

20. Ὁ ἐμβολιαστὴς πρέπει νὰ εὑρίσκηται πάντοτε ἕτοιμος, ὥστε ἂν συμβῇ ποῦποτε εὐλογίας ἀρρωστία, νὰ ἀπέλθῃ εὐθὺς πρὸς ἐμβολιασμὸν κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ νομάρχου, ὅστις ὀφείλει διὰ τοῦτο νὰ ἔχῃ πάντοτε εἴδησιν τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τοῦ ἐμβολιαστοῦ.

κτικοῦ μαρτυρικοῦ, ὅτι διήνυσαν ἤδη τὰς φυσικὰς φλυκταίνας, ἢ ὑπεβλήθησαν εἰς τοὺς περὶ ἐνοφθαλμισμοῦ κανονισμούς.

(1) Ἡ θέσις τῶν νομοεμβολιαστῶν κατηργήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Ν. περὶ συστάσεως ἐπαρχ. ἰατ., τὰ δὲ χρέη τούτων ἀνετέθησαν εἰς τοὺς ἐπαρχιακοὺς ἰατροὺς διὰ τῶν ἄρθ. 3 καὶ ἐπ. τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

21. Τέλος ὁ ἐμβολιαστὴς ἔχει χρέος νὰ στέλλῃ κατ' ἔτος ἓν γενικὸν ὑπόμνημα ὡς σύνοψιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ πείρας περὶ ἐπιτυχίας τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς δαμαλίδος καὶ περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀποτυχίας, περὶ ἐπιρροῆς αὐτῆς εἰς τὴν τῶν εὐλογιῶν ἀνάφυσιν, περὶ ἐπεμβολιασμοῦ, περὶ τῆς ἀρίστης ποιότητος τῆς δαμαλίδος, καὶ τῶν ἁρμοδιωτέρων τρόπων πρὸς διατήρησιν τῆς ὕλης ταύτης, περὶ τῆς συμφορωτάτης ἐμβολιαστικῆς μεθόδου κτλ. πρὸς τὴν νομαρχίαν, ἥτις θέλει τὸ διευθύνει πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμματ.

22. Ὁ ἐμβολιαστὴς λαμβάνει παρὰ τοῦ ταμείου τῆς Ἐπικρατείας 1000 δρ. κατ' ἔτος. Ἀπὸ τοὺς εὐκαταστάτους πρέπει νὰ ζητῇ δύο μόνον δρ. διὰ ἕνα ἐμβολιασμόν· ἐὰν δὲ ὁ πρῶτος ἐμβολιασμὸς ἀποτύχῃ, τότε ἐμβολιάζει ἀμισθὶ διὰ τὸν δεύτερον καὶ τρίτον. Οἱ ἐμβολιαζόμενοι ὀφείλουσι, χρείας δὲ συμπεσούσης, καὶ ἀναγκάζονται διὰ τῆς βίας, ἂν ἐναντιῶνται, νὰ δίδωσιν ὕλην ἀπὸ τὰς φλυκταίνας των δι' ἐμβολιασμὸν ἄλλων, ἀλλὰ πρὸς ἐκεῖνον μόνον ὅστις τοὺς ἐμβολίασε· τοὺς δὲ πτωχούς, οἵτινες ἀναγνωρίζονται ὡς τοιοῦτοι παρὰ τοῦ δημάρχου, ἐμβολιάζει ἀμισθὶ ὁ διωρισμένος κατὰ τὸν νόμον ἐμβολιαστής.

23. Ἕκαστος ἐμβολιαστὴς ὀμνύει πρὸς τὸν νομάρχην τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας καὶ τότε λαμβάνει τυπωμένα τινὰ παραγγέλματα.

24. Ἑκάστη ὑπηρεσίας παράβασις τοῦ ἐμβολιαστοῦ ἐπιφέρει τὴν ὑπ' ἀρθ. 636 τοῦ Π. Ν. διοριζομένην ποινήν.

25. Πρὸς πλήρη ἐκτέλεσιν τούτου τοῦ νόμου, εἰσαχθέντων εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν καταλόγων τοῦ πληθους τῶν κατοίκων, πρέπει ὁ δήμαρχος νὰ κρατῇ κατάλογον ὅλων ἐκείνων, ὅσοι πρέπει νὰ ἐμβολιασθῶσιν. Ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσιν· — Α'. Ὅλα τὰ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος γεννηθέντα παιδία, τὰ ὁποῖα φέρονται εἰς τὸν κατάλογον τῶν γεννήσεων. Εἰς δὲ τὸ μέλλον θέλουσι χρησιμεύσει ἐπὶ τούτῳ οἱ ὑπ' ἰδιαιτέρου Δ. διορισθησόμενοι κατάλογοι τῶν γεννήσεων καὶ ἀποβιώσεων. — Β'. Ὅλα τὰ παιδία ὅσα ἐγεννήθησαν κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους, καὶ οὔτε ἐμβολιάσθησαν, οὔτε φυσικὰς εὐλογίας εἶχον (ἔχουσαν)· τοῦτο θέλει εὑρίσκεσθαι εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ὑποκειμένων εἰς ἐμβολιασμὸν κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους. Ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς ἑκάστην κοινότητα ὅλοι οἱ νεωστὶ ἐρχόμενοι, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία, ἐξετάζονται ἀκριβῶς ἀπὸ ἰατρὸν ἢ χειρουργόν, καὶ δίδεται πρὸς τὸν ἔπαρχον εἴδησις περὶ ὅλων ἐκείνων, ὅσοι οὔτε ἐμβολιάσθησαν οὔτε φυσικὰς εὐλογίας εἶχον. — Γ'. Ὅλα τὰ παιδία ὅσα ἐμβολιάσθησαν μὲν ἄπαξ ἢ δίς, ἀλλ' ἄνευ ἐπιτυχίας, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀπὸ τοὺς καταλόγους τῶν ἐμβολιασθέντων. — Ἀντίγραφον τοῦ καταλόγου τῶν εἰς ἐμβολιασμὸν ὑποκειμένων στέλλεται περὶ τὸ τέλος τοῦ χρόνου ἀπὸ τὸν δήμαρχον πρὸς τὸν ἔπαρχον, ἀπὸ δὲ τοῦτον πρὸς τὸν νομάρχην, ὅστις διευθύνει πρὸς τὴν Γραμματείαν τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν συγκεφαλαιωμένην περίληψιν.

26. Ὁ ἔπαρχος ὀφείλει ν' ἀναγγέλλῃ πρὸς τὰς κοινότητας τῆς ἐπαρχίας τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως καὶ διαμονῆς τοῦ ἐμβολιαστοῦ εἰς τὰ κυριώτερα τῆς χώρας μέρη, τοὐλάχιστον πρὸ 6 ἡμερῶν, καὶ νὰ προστάξῃ ἐπαπειλῶν τὴν 5 ταλλήρων ζημίαν ἢ 14 ἡμερῶν κράτησιν, ὅλους τοὺς ὑποκειμένους εἰς ἐμβολιασμόν, οἵτινες δὲν προκρίνουσι νὰ ἐμβολιασθῶσιν ἀπὸ ἄλλον ἰατρόν, νὰ ὑπάγωσι νὰ ἐμβολιάζωνται εἰς τοὺς διωρισμένους τόπους, ἐν ὅσῳ διατρίβει ἐκεῖ ὁ ἐμβολιαστὴς καὶ νὰ ἐπανέρχωνται πρὸς ἐπιθεώρησιν εἰς τὰς περὶ ἐμβολιαστοῦ διωρισμένας ἡμέρας.

27. Ὁ ἔπαρχος στέλλει τινὰ τῶν ὑπαλλήλων του, ἢ ἄλλον ὡρκισμένον καὶ ἀνεπλήπτον, διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸν ἐμβολιασμόν. — Ὁ ἀποστελλόμενος δὲ οὗτος κρατεῖ κατάλογον τῶν ἐμβολιασθέντων, ὅστις περιέχει ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. Β παρακείμενον τύπον. — Ἀντίγραφον τῶν συνημμένων ὁμοῦ καταλόγων ἀποστέλλεται πρὸς τὸν νομάρχην, ὅστις διευθύνει πρὸς τὴν Γραμματείαν τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν ἐνωμένην περίληψιν ὅλων τῶν καταλόγων τῆς Ἐπικρατείας.

28. Εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου οἱ δήμαρχοι, οἱ πάροδροι, ἢ οἱ ἐπίτροποι τῆς Ἀστυνομίας ἀναγγέλλουσιν ἐπισήμως πρὸς τὸν εἰρηνοδίκην· — Α'. Ὅλους ὅσοι, δὲν ἐμβολίασαν τὰ παιδία ἢ τοὺς ἀφήλικάς των εἰς τὸν διωρισμένον καιρόν, καὶ ὅσοι δὲν παρουσίασαν ἀποδεικτικὰ τινὸς ἰατροῦ ἢ χειρουργοῦ περὶ τῶν αἰτίων, τὰ ὁποῖα ἐστάθησαν ἐμπόδια. — Β'. Ὅλους τοὺς ἰατροὺς καὶ χειρουργούς, οἵτινες ἐμβολιάσαντες δὲν ἀπέστειλαν τοὺς καταλόγους αὐτῶν 14

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡμέρας μετὰ τὸ τέλος τοῦ χρόνου, καὶ ἀφοῦ μάλιστα ἐζήτησεν αὐτοὺς ἡ ἀνήκουσα ἀρχή. — Ἐκτὸς δὲ τούτου θεωρεῖται χρέος τῶν ἀρχῶν νὰ ἐμβολιάζωσιν ὅλους ὅσοι δὲν ἐμβολιάσθησαν τὸν πρῶτον χρόνον κατὰ τὰ ὑπ' ἄρθ. 568 § 2 τοῦ Π. Ν. ὡρισμένα.

29. Οἱ καταλόγοι τῶν δι' ἀσθένειαν μὴ ἐμβολιασθέντων, τῶν ὑποκειμένων εἰς ποινὴν καὶ παιδευθέντων στέλλονται ἀπὸ τὸν ἔπαρχον πρὸς τὴν νομαρχίαν, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμματείαν.

30. Ὁ ἔπαρχος δίδει εἴδησιν ἅμα ἀναφανῶσι ποῦποτε τῆς ἐπαρχίας εὐλογίαι διὰ νὰ στείλῃ ἀμέσως ἐκεῖ τὸν ἐμβολιαστὴν ὁ νομάρχης.

31. Τέλος πάντων πρέπει νὰ φροντίζῃ ὁ ἔπαρχος, ὥστε καθεὶς νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τόσον τὸν περὶ ἐμβολιασμοῦ νόμον, ὅσον καὶ τὰς διὰ παρακοὴν ἐπιβαλλομένας ποινάς· οἱ δὲ δήμαρχοι, ἱερεῖς καὶ διδάσκαλοι νὰ συνιστῶσιν εἰς τὸν λαὸν τὸν ἐμβολιασμόν, ὡς ἐπωφελῆ, ἀναγκαῖον καὶ ἀβλαβῆ, πρὸ πάντων μάλιστα ὅταν πλησιάζῃ τοῦ ἐμβολιασμοῦ ὁ καιρός. — Οἱ ἰατροὶ καὶ χειρουργοὶ προσκαλοῦνται δημοσίᾳ κατὰ τὸ τέλος τοῦ χρόνου νὰ παραδώσωσι τοὺς καταλόγους, οἱ δὲ ὑποκείμενοι εἰς ἐμβολιασμὸν καὶ μὴ ἐμβολιασθέντες, τὰς περὶ τῶν κωλυσάντων αὐτοὺς αἰτίων ἀποδείξεις.

32. Οἱ νομάρχαι ὑποχρεοῦνται ἰδίως νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ Δ. τούτου, νὰ δίδωσιν εἰς τὴν Γραμματείαν τῶν Ἐσωτερικῶν τὰ ζητηθέντα ὑπομνήματα, καὶ, ἀμέσως ὅταν ἀναφανῶσιν εὐλογίαι εἴς τινα ἐπαρχίαν, νὰ στέλλωσι τὸν ἐμβολιαστὴν τοῦ νομοῦ των ἐκεῖ διὰ νὰ ἐμβολιάσῃ ὅλους ὅσοι δὲν ἔτυχον ἐμβολιασμένοι.

33. Ὅστις ἄλλος ἐκτὸς τῶν εἰς τὸ 9 ἄρθ. σημειωθέντων ἰατρῶν καὶ χειρουργῶν ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας μεταχειρίζεται τὸν ἐμβολιασμὸν ὡς τέχνην, ὑπόκειται εἰς 5 ταλλήρων ζημίαν ἢ 14 ἡμερῶν κράτησιν.

34. Ὁ νόμος οὗτος θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἔχει ἰσχὺν ἀφ' ἧς ἐκδοθῆ ἡμέρας.

35. Ἐκτὸς τούτου ὀφείλουσι νὰ φροντίσωσιν οἱ νομάρχαι, ἔπαρχοι καὶ δήμαρχοι νὰ γνωστοποιηθῆ ἰδιαιτέρως εἰς ἑκάστην κοινότητα ὁ παρὼν νόμος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΤΥΠΟΣ) Α'

Ἐμβολιάσεως ἀποδεικτικόν

Ὁ ὑποσημειούμενος βεβαιοῖ ὅτι εἰς τ. . . . τοῦ μηνὸς . . . . 18 . . . . ἐμβολίασε μὲ δαμαλίδα . . . . (ὄνομα τοῦ ἐμβολιασθέντος καὶ ἐπάγγελμα εἴτε αὐτοῦ εἴτε τῶν γονέων ἢ καὶ τῶν ἐπιμελητῶν — κηδεμόνων — του) γεννηθ. . . (χρόνος τῆς γεννήσεως τοῦ ἐμβολιασθέντος) εἰς . . . . (τόπος τῆς γεννήσεως) κατὰ . . . . (πρώτην, δευτέραν κτλ.) φοράν, καὶ ὅτι τῇ . . . . . ἡμέρᾳ τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἐφάνησαν τακτικαὶ φλύκταιναι εἰς τὸν δεξιὸν καὶ . . . . εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα.

Τῇ . . . . . 18 . . . .

(Ὄνομα τοῦ ἐμβολιαστοῦ)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΤΥΠΟΣ) Β'

Κατάλογος τῶν ἐμβολιασθέντων.

Ὁ ὑποσημειούμενος βεβαιοῖ ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ 18 ..... ἔτους ἐμβολίασε τὰ ἑξῆς ἄτομα εἰς τὴν κοινότητα ..... ἐπαρχίας ..... Νομαρχίας .....

Αὔξων ἀριθ.	Μήν, Ἡμέρα	Ὄνομα, ἡμέρα, καὶ τόπος γεννήσεως	Ἐπάγγελμα τοῦ ἐμβολιασθέντος, τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων, τοῦ ἐπιμελητοῦ	Ποσάκις ἐμβολιάσθη	Ἡμέρα τῆς ἐπιθεωρήσεως	Ἀριθμὸς τῶν φλυκταινῶν	Εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα	Εἰς τὴν ἀριστερὰν

Τῇ ..... 18 ..... (ὄνομα τοῦ ἐμβολιαστοῦ).

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Ἀπριλίου 1835.

Αρμοδία κεντρική βιβλιοθήκη βεβαιώ

ΠΕΡΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ.

Ὅρα ἐδ. ἐ. τοῦ ἄρ. 3 τοῦ περὶ νομοϊατρῶν Β. Δ.—Ἄρθ. 2 τοῦ ΣΜΑ΄ Ν. καὶ ἄρθ. 1 τοῦ περὶ ἐκτελέσ. τοῦ Ν. περὶ ἐπαρχ. ἰατρ. Β. Δ.— Μέρος Δ΄. τοῦ ἀπό 5 Σεπτεμβρίου 1861 Β. Δ.

ΠΕΡΙ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ.

Ὅρα ἐδ. ἐ. τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ περὶ νομοϊατρῶν Β. Δ.—Ἄρθρ. 2 τοῦ ΣΜΑ΄. Νόμου, καὶ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν Β. Δ. Ν. ΨΚΘ΄. Περὶ συστάσεως θέσεως ἐπιθεωρητοῦ τῆς δημοσίας ὑγείας καὶ τῶν αὐτοφυῶν λουτρῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄. κτλ.

Ψηφισάμενοι κτλ.

1. Συνιστᾶται παρὰ τῷ Ὑπουρ. τῶν Ἐσωτ. θέσις ἐπιθεωρητοῦ τῆς δημοσίας ὑγείας καὶ τῶν αὐτοφυῶν λουτρῶν μὲ βαθμὸν καὶ μισθὸν τμηματάρχου Α΄. τάξεως.

2. Τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, διοριζομένου διὰ Β. Δ. προτάσει τοῦ Ὑπουρ. τῶν Ἐσωτ., τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν δημοσίαν ὑγείαν καὶ εἰς τὴν κατ' ἔτος ἐξέτασιν τῶν ἐν τῷ κράτει αὐτοφυῶν λουτρῶν, θέλουσι κανονισθῆ διὰ Β. Δ., μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ ἰατροσυν.

3 Εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν ἰατρὸν πληρώνονται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου τὰ ὁδοιπορικὰ αὐτοῦ ἔξοδα ἐπὶ τῇ βάσει δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ὁ παρὼν Νόμος κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 7 Δεκεμβρίου 1878.

Ὁδηγίαι πρὸς τοὺς ἰατροὺς τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων ἐκδοθεῖσαι τῷ 1860 ὑπὸ τοῦ Β. Ἰατροσυνεδρίου.

Περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ διευθύνεται ἡ ἰατρικὴ παρατήρησις καὶ ἔρευνα, ἀπὸ τῶν ὁποίων, ὀρθῶς γενομένων, ἐξαρτᾶται κυρίως ἡ γνῶσις τῆς θεραπευτικῆς δυνάμεως τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων, τὸ Ἰατροσυν. κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουρ. συνέταξε τὰς ἑφεξῆς συντόμους ὁδηγίας, κατὰ τὰς ὁποίας συλλέγοντες καὶ ἐκθέτοντες οἱ κατὰ τὰ αὐτοφυῆ λουτρὰ διοριζόμενοι ἰατροὶ τὰς ἰατρικὰς παρατηρήσεις καὶ ἐρεύνας αὐτῶν, θέλουσι φέρει τὸ ἐπιθυμητὸν ἀποτέλεσμα.

Α΄. Ἡ ἀληθὴς ἰαματικὴ δύναμις τῶν ὑδάτων δύναται νὰ γένῃ κυρίως γνωστὴ ἐκ πολλῶν ἀτομικῶν καὶ γενικῶν παρατηρήσεων· τούτου ἕνεκα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιστήσῃ ὁ ἰατρὸς τὴν προσοχήν του κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν συλλογὴν ἀκριβῶν ἰατρικῶν ἱστοριῶν, ἐν αἷς θέλει σημειοῦ μετ' ἐπιμελείας τὸ ὄνομα, τὸ φῦλον, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν πατρίδα καὶ τὴν διαμονὴν τοῦ πάσχοντος, τὸ εἶδος τῆς νόσου, ἤ, ἐὰν αὕτη δὲν ἦναι ἀκριβῶς χαρακτηρισμένη, τὰ κυριώτερα συμπτώματα αὐτῆς, τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἤρξατο, τὴν κατάστασιν τοῦ πάσχοντος κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς χρήσεως τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων, τὰ φάρμακα ἢ ἄλλα βοηθήματα, τὰ ὁποῖα ἔλαβε συγχρόνως, τὴν μεταβολὴν τὴν ὁποίαν ἔφερον, εἰς ποίαν κατάστασιν ἀνεχώρησεν ὁ πάσχων, πόσα λουτρὰ μετεχειρίσθη, πόσον ὕδωρ ἔπινε καθ' ἑκάστην, καὶ ποῖον ἀποτέλεσμα ἄμεσον ἔφερεν.

Β΄. Πολλάκις τὰ χρόνια νοσήματα ἄνευ τινὸς γνωστοῦ λόγου, ἢ καὶ ἐξ ἐλαχίστης τινὸς βοηθείας ἢ μεταβολῆς τῶν περιστάσεων, ἐλαττοῦνται ἢ φαίνονται ὁλοτελῶς ἐκλείποντα καὶ ἔπειτα πάλιν ἐπανέρχονται.

Γ΄. Ἡ ἐλάττωσις ἢ παῦσις αὕτη δύναται νὰ ἐξαπατήσῃ πολλάκις ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων καὶ νὰ ἀποδοθῇ εἰς αὐτὴν ἡ τυχαία ἀνακούφισις τῶν πασχόντων. Ἀλλοτε δὲ πάλιν παρετηρήθη ὅτι ἡ ἐνέργεια τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων ἐξακολουθεῖ ἐπὶ ἑβδομάδας ἢ καὶ ἐπὶ μῆνας ἀκόμη μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν, ἢ καὶ φαίνεται τότε μόνον, ἐνῷ ἐν καιρῷ τῆς χρήσεως ἢ δὲν ἐφάνη οὐδεμία βελτίωσις ἢ ἐφάνη μετρία καὶ ἀσήμαντος. Ἡ ἀληθεια ἐνταῦθα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δύναται νὰ ἐξακριβωθῇ ἐκ τοῦ καιροῦ, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι εὐχῆς ἔργον, ὁ ἰατρὸς νὰ συλλέγῃ δι' ἀνταποκρίσεως τοιαύτας πληροφορίας παρὰ τῶν φοιτησάντων εἰς τὰ λουτρά, καὶ νὰ παρατηρῇ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος τὴν κατάστασιν ἐκείνων, οἵτινες μετεχειρίσθησαν αὐτὰ κατὰ τὸ παρελθόν.

Δ'. Αἱ σημειώσεις τοῦ ἰατροῦ δὲν εἶναι χρεία νὰ γίνωνται ἐκτεταμέναι, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας βραχεῖαι, περιλαμβάνουσαι τὰ οὐσιωδέστερα μόνα, μάλιστα δὲ γίνονται ἔτι βραχύτεραι, ὅταν, ἀντὶ λέξεων γνωστῶν καὶ συνήθων ἐπαναλαμβανομένων, τίθενται σημεῖα ἐκ στοιχείων τινῶν, τὰς λέξεις ταύτας ἐμφαινόντων· οὕτω π. χ. Κρ. = κρᾶσις. Α. = αἱματηρά. Ν. = νευρική. Χ. = χολερική. Λ. = λεμφική. Αχ. = αἱματώδης χολερική. Π. = πυρετός. Δ. = διάρροια. Ε. = ἔμετός. Ο. = ὀδύνη. Φ. = φλεβοτομία. Β. = βδέλλαι. Κ. = καθάρσιον. Κλ. = κλύσμα. Λτ. = Λουτρόν. = Κ. = Καταιόνησις. Π. = Πόσις κλπ. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς ἓν μόνον φύλλον τῆς ἐπισκέψεως λεγόμενον δύναται νὰ καταχωρισθῇ πᾶσα ἰατρικὴ ἱστορία, ἐπὶ τέλους δὲ ἑκάστης προσθέτει ὁ ἰατρὸς ἐν ὀλίγαις λέξεσιν τὴν ἀνάλυσιν αὐτῶν καί τινας γενικὰς παρατηρήσεις.

Ε'. Πλὴν τῶν ἀτομικῶν τούτων παρατηρήσεων, αἵτινες εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἀληθοῦς πείρας διὰ τὴν θεραπευτικὴν δύναμιν τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων, ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ κάμνῃ γενικὰς παρατηρήσεις στηριζομένας ἐν μέρει εἰς τὰς προηγουμένας ἰατρικὰς ἱστορίας καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις.

ΣΤ'. Οὕτως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάζῃ ποίαν φυσιολογικὴν ἐνέργειαν ἔχουν τὰ ὕδατα, εἴτε ἔνδοθεν εἴτε ἔξωθεν μεταχειριζόμενα, ἐπὶ τοῦ σώματος ἐν γένει, καὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων συστημάτων ἢ ὀργάνων αὐτοῦ, καὶ ποίαν μεταβολὴν φέρουν εἰς αὐτά· ἐὰν κατ' ἀναλογίαν τῶν ὑπαρχουσῶν ἐν αὐτοῖς συστατικῶν ὑλῶν ἔχουν τὴν αὐτὴν μὲ ἄλλα ὅμοια ὕδατα ἐνέργειαν. Ποία διαιτητικὴ συντελεῖ πρὸς αὔξησιν τῆς ἐκ τῶν ὑδάτων ὠφελείας, καὶ ποία ἀδυνατεῖ μᾶλλον τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν, ἢ καὶ φέρει βλάβην ὡς ἐκ τῆς χημικῆς συνθέσεως αὐτῶν. Εἰς ποίαν δόσιν πρέπει νὰ πίνωνται καθ' ἑκάστην φοράν, πόσον διάστημα καιροῦ νὰ παρέρχηται μεταξὺ ἑκάστης δόσεως καὶ ἕως ποῖον ποσὸν δύναται νὰ φθάσῃ ἡ πόσις εἰς μίαν ἡμέραν. Ἕως πόσον καιρὸν συμφέρει κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν νόσων καὶ τῶν ἀνθρώπων νὰ μένωσιν ἐντὸς τοῦ λουτροῦ, ποία εἶναι ἡ συμφερωτέρα θερμοκρασία τοῦ λουτροῦ, καὶ κατὰ ποίαν ὥραν τοῦ ἔτους φαίνονται μᾶλλον ἢ ἧττον ὠφέλιμα. Εἰς ποίας νόσους ἐφάνησαν μᾶλλον χρήσιμα κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, εἰς ποίας ὄχι, καὶ ἕνεκα τίνος λόγου, καὶ ποία ἦτον ἡ ἰατρικὴ κατάστασις τοῦ ἔτους καὶ ἰδίως κατὰ τὸ θέρος εἰς τὸν τόπον τῶν ἰαματικῶν πηγῶν. Ἐπὶ τέλους σημειοῦνται αἱ μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις καὶ ἰδίως αἱ τοῦ θερμομέτρου, βαρομέτρου καὶ ὑγρομέτρου.

Ζ'. Ἀναγκαῖον εἶναι προσέτι νὰ κάμνωσιν οἱ ἰατροὶ παρατηρήσεις ἐὰν τὰ ὕδατα διατηροῦνται πρὸς ἀποστολὴν εἰς μακρύτερα μέρη καὶ διὰ τίνος τρόπου διατηροῦνται περισσότερον καιρόν, ἔτι δὲ νὰ καταβάλλωσι πᾶσαν ἐπιμέλειαν διὰ νὰ τεθῶσιν εἰς χρῆσιν τὰ ἰαματικὰ ὕδατα κατὰ πᾶσαν μορφὴν δυναμένην νὰ κάμῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἰαματικοῦ ὕδατος ἐνεργοτέραν, π. χ. ἐν εἴδει ἀτμῶν, ἐλαίου, ἀναβρυτηρίου, ἀερίου κτλ.

Η'. Πολλάκις ἐν μικρᾷ ἀποστάσει ἀναβρύουσιν περισσότεραι πηγαὶ ἰαματικῶν ὑδάτων, διαφέρουσαι ἀπ' ἀλλήλων καὶ κατὰ τὴν χημικὴν σύνθεσιν καὶ κατὰ τὴν θεραπευτικὴν δύναμιν αὐτῶν. Ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ ἐξετάζῃ μιᾶς ἑκάστης τὰς ἰδιότητας καὶ δυνάμεις, καὶ νὰ σημειοῖ ἀκριβῶς τὰ ἀποτελέσματα τῶν παρατηρήσεών του, ὥστε νὰ φανῇ ἐν καιρῷ εἰς ποίας νόσους, ὑπὸ ποίας περιστάσεις καὶ κατὰ ποῖον τρόπον μεταχειριζόμεναι, εἴτε ἔνδοθεν εἰς πόσιν, εἴτε ἔξωθεν εἰς λοῦσιν, δύνανται νὰ ὠφελήσωσιν.

Θ'. Ἐπὶ τέλους συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἰατροὺς τῶν ἰαματικῶν πηγῶν, διὰ νὰ συνταχθῇ ἡ προσήκουσα τοπογραφία τῆς χώρας εἰς ἣν εὑρίσκονται αὗται, νὰ συλλέγωσιν ἐπιμελῶς εἴτε ἐξ οἰκείας παρατηρήσεως καὶ ἐρεύνης, εἴτε ἐξ ἄλλων ἀκριβῶν πληροφοριῶν, τὴν προσήκουσαν ὕλην καὶ νὰ προσθέτωσιν αὐτὴν εἰς τὸ τέλος τῶν γενικῶν παρατηρήσεων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν ..... 1860.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΔΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΟΛΛΗΤΙΚΩΝ ΝΟΣΩΝ.

Ὅρα ἐδ. η΄. τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ περὶ νομοϊατρῶν Β. Δ.—Ἄρθ. 2 τοῦ ΣΜΑ΄ νόμου· ἄρθρα 1 καὶ 4 τοῦ περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου περὶ ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν Β. Δ.

Β. Δ. Περὶ ἐμποδισμοῦ τῆς μεταδόσεως τῶν μολυσματικῶν (κολλητικῶν) ἀῤῥωστιῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Διὰ νὰ ἐμποδισθῇ εἰς τὸ Ἡμέτ. Κράτος ἡ μετάδοσις τῶν μολυσματικῶν ἀῤῥωστιῶν, ἀπεφασίσαμεν ἐπὶ τῇ προτάσει τῆς Γραμμ. τῶν Ἐσωτ. καὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ Ἰατροσυν. καὶ διατάττομεν τοὺς ἀκολούθους ἀστυνομικοὺς κανονισμούς.

Α΄. Μολυσματικὴ λοιμικὴ, ἢ τύφος.

1. Ἐὰν κατὰ δυστυχίαν φανερωθῇ πούποτε τῆς ἐπικρατείας ἡ μολυσματικὴ λοιμικὴ νόσος ἢ ὁ τύφος, ἡ Ἀστυνομία, παραλαβοῦσα καὶ ἰατροὺς εἰς βοήθειαν, πρέπει νὰ φροντίσῃ σπουδαίως περὶ τῆς ἀποσοβήσεως τῶν ταύτην προξενούντων αἰτίων, χωρίζουσα μὲν συγχρόνως τοὺς ὑγιεῖς ἀπὸ τοὺς ἀῤῥώστους, συνιστῶσα δὲ νοσοκομεῖον ἰδιαίτερον, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τῆς νόσου τὴν μετάδοσιν.

2. Μεγάλην μάλιστα ἀπαιτεῖ ἐπιμέλειαν ἡ καθαριότης καὶ ἀναγκαία ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος· ὅθεν χάριν τούτου, πρέπει νὰ ἀποφεύγωσι τοῦ νὰ συνοικῶσι πολλοὶ ἄνθρωποι εἰς στενόχωρα μέρη. Ὅλα δὲ τὰ πράγματα καὶ αἱ κατοικίαι τῶν ἀῤῥώστων, ἀερίζονται καὶ καθαρίζονται μὲ θυμιάματα καὶ πλυσίματα χλωρικά· εἰς κακοήθεις ὅμως λοιμικὰς τὰ πρῶτα πρέπει νὰ ἀφανίζωνται διὰ τοῦ πυρός.

3. Τὰ διαβαίνοντα στρατεύματα, ἐὰν ἔχωσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν πάσχοντας λοιμικήν, ὀφείλουσι ν' ἀποφεύγωσι πᾶσαν ἐπιμιξίαν μὲ τὰς ὑγιεῖς χώρας, ἀκολουθοῦντα ἰδιαιτέραν τινὰ ὁδόν, ἥτις ἐγγίζει, ὅσον δυνατόν, ὀλίγα χωρία, καὶ κατασκηνούμενα πάντοτε ἔξω τούτων.

Μετὰ δὲ τῶν στρατευμάτων τὴν ἀναχώρησιν ἀερίζονται ἀκριβῶς καὶ καθαραίνονται ὄχι μόνον ὅσα κατώκησαν καταλύματα, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα, ὅσα μετεχειρίσθησαν.

Β΄. Πανώλη.

4. Ἀφ' ὅτου ἡ Ἑλλὰς ἀπέκτησε τὴν ἐλευθερίαν της, καὶ περιεφράχθη μὲ τὰ ἀναγκαῖα ὑγειονομικὰ καταστήματα, ἐξέλειψε καὶ θέλει ἐκλείψει, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ κακὸν τῆς πανώλης διὰ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ὑγειονομικῶν κανονισμῶν. Ἀλλ' ἐὰν κατὰ δυστυχίαν καὶ διὰ τὴν παράβασιν τῶν ὑπαρχόντων λοιμοκαθαρτηριακῶν νόμων καὶ διοργανισμῶν φανερωθῇ ἢ ὑποπτευθῇ εἰς ὑποιανδήποτε χώραν τῆς Ἐπικρατείας πανώλης νόσος, ἕκαστος κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ ἰατρὸς ἢ χειρουργὸς ὀφείλει νὰ ἀναγγείλῃ τοῦτο παρευθὺς εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. Πρέπει δὲ μάλιστα καὶ οἱ νεκροσκόποι, καθ' ὅσα ἔλαβον παραγγέλματα, νὰ προσέχωσι πάντοτε εἰς τοῦτο.

5. Πᾶσα ἀρχή, εἰς τὴν ὁποίαν μηνυθῇ τοιοῦτον συμβεβηκός, ἔχει χρέος ὄχι μόνον εἰς τὰς ἀνωτέρας περὶ τούτου νὰ ἀναφέρῃ, ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸς ἐμποδισμὸν τῆς μεταδόσεως τοῦ κακοῦ διατάξεις νὰ ὑποστηρίζῃ καὶ νὰ ἐνεργῇ ὅσον τάχιστα.

6. Πρὶν ὅμως ἀποφασίσῃ αὐστηροὺς προφυλάξεως τρόπους, ἐπιτάσσεται ἡ ἀρχὴ νὰ βεβαιωθῇ πρῶτον δι' ἀκριβοῦς ἐξετάσεως δοκίμων καὶ γνῶσιν ἐχόντων τοῦ πράγματος ἀνδρῶν, περὶ τῆς ἀληθοῦς ὑπάρξεως τῆς νόσου, διὰ νὰ μὴ διασπείρῃ ματαίως φόβον καὶ τρόμον εἰς τοὺς κατοίκους, ἑρμηνεύσῃ δὲ δυσπιστίαν εἰς τοὺς ξένους, ἐνεργοῦσα ἀκρίτως.

7. Τὸ πρώτιστον (κυριώτατον) προφυλακτήριον διὰ τὴν μεγάλην μεταδοσιμότητα τῆς πανώλης ὑπάρχει ὁ ἀποκλεισμὸς ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι περιέπεσαν εἰς τὴν νόσον ταύτην πρὸς δὲ καὶ ἐκείνων, ὅσοι ἢ ἀμέσως μετὰ τούτων, ἢ μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς πραγμάτων ἐκοι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νώνησαν, συμπεριλαμβανομένων ἐνταῦθα καὶ αὐτῶν τῶν ἁπλῶς ὑπόπτων· ὅθεν πολλάκις ἐπ!κειται χρεία ν' ἀποκλεισθῶσι, βαλλόμενοι ὑπὸ λοιμοκάθαρσιν, οἰκίαι, δρόμοι, χωρία, καὶ πόλεις, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπαρχίαι καὶ νῆσοι ὁλόκληροι.

8. Πρὸς ἐκτέλεσιν δὲ τούτου τοῦ ἀποκλεισμοῦ διορίζονται χωροφύλακες, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων, φύλακες ἄλλοι ἐξ αὐτῶν τῶν κατοίκων, ἢ στρατιῶται, καὶ ἐμποδίζεται διὰ τῆς βίας ἡ ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας ἔξοδος.

9. Ἐὰν δὲ τύχωσιν εἷς μόνον, ἢ ὀλίγοι τινὲς οἱ ἀπὸ παγώλην ἀσθενοῦντες καὶ ὑποπτευόμενοι, τότε ἀρκεῖ ν' ἀποκλεισθῶσιν αὐτοὶ μόνοι ἐντὸς τῆς οἰκίας· ἀλλὰ συγχρόνως ὑποβάλλεται εἰς λοιμοκάθαρσιν ὅλη ἡ ἐπαρχία καὶ περικυκλοῦται μὲ ἀποκλειστικὴν φυλακὴν σειράν, ὁσάκις μάλιστα ὑπάρχει ὑποψία, ὅτι συνεκοινώνησαν μετ' ἄλλων.

10. Ἕνεκα τούτου κρίνεται ἁρμόδιον νὰ διαιρεθῶσι μὲν εὐθὺς αἱ μέγισται χῶραι καὶ ἐπαρχίαι, ν' ἀποκλεισθῶσι δὲ κατ' ἰδίαν ὅλα τὰ μέρη, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων διορίζεται εἷς ἰατρὸς καὶ ὑγειονόμος.

11. Ὅταν συμβῇ πανώλης εἰς παραθαλάσσιον ἢ πλησίον πλωίμου ποταμοῦ κείμενον τόπον, ἀνάγκη πᾶσα νὰ διακοπῇ ἀμέσως ἡ τοιαύτη κοινωνία καὶ νὰ μὴν ἀφεθῇ πλέον κανὲν πλοῖον, ἐκτὸς μόνον ἂν διευθύνεται εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον.

12. Χορηγοῦνται δὲ ὅλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα εἰς ὅλους τοὺς κατ' οἶκον ἢ κατ' ἐνορίαν ἀποκλειομένους ἀπὸ ἰδίους ἐπὶ τούτῳ διωρισμένους ὑπηρέτας.

13. Εἰς τοιαύτας χώρας ἀποκλείονται μὲν εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν οἰκίας οἱ ἄνθρωποι, μὴ ἐξερχόμενοι ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας, ἀπαγορεύονται δὲ αἱ κοιναὶ συνδιατριβαὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας, τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ λουτρὰ καὶ τὰ εὐθυμίας καταστήματα, καθὼς καὶ αὐταὶ αἱ συνελεύσεις (συρροαὶ) εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὰς ἀγοράς, φονεύονται ὅλα τὰ τῇδε κακεῖσε περιφερόμενα ζῶα, καὶ ἰατρὸς ἐπισκέπτεται πᾶσαν ἡμέραν τοὺς κατοίκους, διὰ νὰ ἀνακαλύπτῃ ἀμέσως ἂν συμβῇ μόλυσμα.

14. Ὁ μολυσμένος ἀπὸ πανώλην ἀποκλείεται εὐθὺς μετὰ τῶν ἀναγκαίων εἰς ὑπηρεσίαν ἀνθρώπων εἰς τὴν οἰκίαν του, οἱ δὲ λοιποὶ ὅλοι, ἀναχωροῦντες ἐκεῖθεν, ἀποκλείονται ὁμοίως ἀλλαῦ 4 ἑβδομάδας, καὶ ἰατρὸς ἐρχόμενος ἐπισκέπτεται μακρόθεν καὶ προσεκτικῶς τὸν ἄρρωστον δὶς καὶ τρὶς τὴν ἡμέραν.

15. Οἱ διατρίβοντες μετὰ τοῦτον ἄνθρωποι φοροῦσιν ἱμάτιον βρεγμένον εἰς ἔλαιον καὶ καλύπτον ὅλον τὸ σῶμα ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς, χειροθήκας δερματίνας, ὁμοίως εἰς ἔλαιον βρεγμένας, καὶ ὑποδήματα (σανδάλια) ξύλινα. λαμβάνουσι δὲ τὰ πράγματα μὲ ἀγκιστροειδεῖς ῥάβδους. — Μετὰ δὲ τὴν ἐπίσκεψιν νίπτονται τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας μὲ χλωρικῆς ἀσβέστου ὕδωρ. Οἱ δὲ φύλακες τοῦ ἀσθενοῦντος καθὼς καὶ ἄλλοι νιπτόμενοι μὲ τὸ αὐτὸ ὕδωρ ἀλείφονται καὶ μὲ ἔλαιον, βαστάζοντες σιδηρᾶν λαβίδα καὶ κοχλιάριον διὰ νὰ προσφέρωσιν ἢ νὰ δέχωνται δι' αὐτῶν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. — Τὸ κατάλυμα τοῦ ἀσθενοῦς θυμιάζεται πολλάκις τῆς ἡμέρας μὲ ἀτμοὺς χλωροῦ ἢ νιτρικοῦ ὀξέος.

16. Ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενής, τίθεται μὲ ὅσα ἔφερεν ἱμάτια εἰς τὸ φορεῖον, καὶ, συνωδευμένος ἀπὸ ἕνα μόνον ἱερέα εἰς τὴν κηδείαν, θάπτεται εἰς ἰδιαίτερον μὲν καὶ κεχωρισμένον, ὄχι ὅμως πολὺ μακρὰν κείμενον τόπον, ἀπὸ δύο τοὐλάχιστον μέτρα βαθέως καλυπτόμενος μὲ (τίτανον) ἄσβεστον. Οἱ περὶ τὸν ἀποθανόντα ὑποβάλλονται εἰς 3 ἑβδομάδων περιορισμὸν καὶ κάθαρσιν, τὰ φορέματα καὶ ἄλλα ἔπιπλα ὅσα μετεχειρίζοντο, ἐνῷ ἠσθένει ὁ νεκρός, καίονται· τὰ δὲ λοιπὰ ὅλα καθαρίζονται κατὰ τάξιν.

17. Ὁ ὑγιαίνων μετὰ 3 ἑβδομάδων ἀποκλεισμὸν καὶ τὴν ἐπιμελῆ κατὰ συνέχειαν κάθαρσιν τῶν φορεμάτων καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων δι' ἀερίσματος, καπνισμοῦ καὶ πλυσίματος (πλύσεως), ἐμβαίνει πάλιν ἐλεύθερος εἰς τὴν κοινωνίαν μετὰ τῶν περὶ αὐτόν, οἱ ὁποῖοι ἠκολούθησαν τοὺς αὐτοὺς κανόνας.

18. Εἰς τὰ καταλύματα τῶν ἀποθανόντων καὶ ἀναλαβόντων δὲν πρέπει νὰ ἐμβαίνωσι νὰ κατοικήσωσιν ἐκ νέου ἄλλοι, πρὶν παρέλθωσι πολλαὶ ἑβδομάδες, ἀφοῦ τὰ τοιαῦτα ἀερίζονται, καπνίζονται, πλύνονται μὲ χλωρικὸν ὕδωρ καὶ κονιῶνται, αἱ δὲ μικραὶ καλύβαι καίονται ἐξ ὁλοκλήρου.

19. Οἱ πρὸς ἐκφορὰν τῶν λειψάνων καὶ μετακομιδὴν τῶν ἀσθενῶν, καθὼς καὶ οἱ πρὸς κά-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θαρσιν τῶν οἰκιῶν καὶ πραγμάτων χρησιμεύοντες ὑπηρέται, ὑπόκεινται εἰς διηνεκῆ κάθαρσιν. Ὅθεν μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἀνεδέχθησαν, εἰσέρχονται εἰς τὸν πρὸς κάθαρσιν διωρισμένον τόπον, καὶ ἐξερχόμενοι ἐξ αὐτοῦ εὑρίσκονται πάντοτε ὑπὸ παρατήρησιν.

20. Ὅταν ὑπάρχωσι πολλοὶ ἀσθενεῖς, προσδιορίζεται ἰδία τις διὰ τάφρου καὶ φυλάκων ἀποκλειομένη οἰκία ἐκτὸς μὲν τοῦ μεμολυσμένου τόπου, ἐντὸς δὲ τῆς ἀποκλειστικῆς σειρᾶς, ὅπου φέρονται ἐπὶ ἁμαξῶν ἢ ἄλλως πῶς, παρὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸ νοσοκομεῖον διωρισμένων ἀνθρώπων, ὅλα τὰ φορέματα, ἐδώδιμα ἢ ἄλλα πράγματα, ὅσων ἔχουσι χρείαν οἱ πάσχοντες ἀπὸ πανώλην καὶ ἤδη θεραπευόμενοι. Ὁ ἰατρὸς τοῦ νοσοκομείου δίδει καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔκθεσιν περὶ τῆς νόσου εἰς τὴν ὑπάρχουσαν κατὰ τόπον ἀρχήν.

21. Πρέπει δὲ πρὸς τούτοις νὰ διορισθῇ καὶ παρατηρητικός τις οἶκος διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι ὑποπτοι ἤδη ὄντες, δὲν φέρουσιν ὅμως εἰσέτι πανώλης χαρακτηριστικά.

22. Ἀπὸ τὸν ἀποκλεισμένον τόπον δὲν ἐκβαίνει κανείς, εἰμὴ μετὰ 4 ἑβδομάδων κάθαρσιν· ἂν δὲ ἐντὸς τούτου τοῦ χρόνου δὲν συμβῇ μόλυσμα καὶ ἀφοῦ ἰατρὸς ἐξετάσῃ ἀκριβῶς, καὶ δοθῇ κατὰ γνώμην τούτου τὸ ἀναγκαῖον διαβατήριον.

23. Γενικῶς ἡ ἀποκλειστικὴ σειρὰ δὲν διαλύεται πρὶν παρέλθωσι 4 ἑβδομάδες, πρὶν παύσῃ νὰ ἀκούεται μόλυσμα, πρὶν καθαρισθῶσιν ὅλα τὰ μεμολυσμένα καταλύματα καὶ πράγματα.

24. Ἡ ἐπιστασία τῶν ἔργων τούτων ἐμπιστεύεται εἰς διωρισμένην ἐξ ἐπιτηδείων ἰατρῶν καὶ ἄλλων ὑποκειμένων ὑγειονομικὴν ἐπιτροπήν, τὴν ὁποίαν προεδρεύει ὁ διοικητὴς ἢ ὁ ὑποδιοικητής, αὐτὴ δὲ ἔχει καὶ στρατιώτας διὰ τὴν ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν, ἐκδίδουσα καὶ δεχομένη ὅλας τὰς εἰδήσεις καὶ διατάξεις.

25. Ὅλαι αἱ παραβάσεις τούτων θέλουσι τιμωρεῖσθαι αὐστηρῶς κατὰ τὸν ποινικὸν νόμον καὶ κατ' ἰδιαιτέρας ἀστυνομικὰς ἀποφάσεις. (1)

Γ'. Χολέρα.

26. Ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀσιανὴ χολέρα δὲν ὑπάρχει ἐνδημίως, οὔτε ἐπεδήμησεν ἀγαθῇ τύχῃ εἰσέτι εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τοῦτο τὰ πρὸς κώλυσιν τῆς μεταδόσεως τοῦ πάθους τούτου χρησιμεύοντα θέλουσι γνωστοποιηθῇ ἀκολούθως, ἂν, ὃ μὴ γένοιτο, φανῇ ποτὲ εἰς τας ὑγειονομικὰς ὁδηγίας διετάχθησαν ἐν τοσούτῳ τὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπαιτούμενα προφυλακτικὰ μέτρα. (2)

---

(1) Ὅρ. ἄρθρα 15—18 τοῦ ΚΒ' ὑγειονομικοῦ Ν. τῆς 25 Νοεμβρίου 1845.

(2) Β. Δ. Περὶ συστάσεως ἐπιτοπίων τῆς ὑγείας ἐπιτροπῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

1. Εἰς ἑκάστην πόλιν, κωμόπολιν καὶ χωρίον συνιστᾶται ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐπιτροπὴ τῆς ἐπιτοπίου ὑγείας τῆς πόλεως . . . . . »

2. Ἑκάστη τῶν ἐπιτροπῶν τούτων θέλει σύγκεισθαι ἐκ 5 μελῶν, τουτέστιν, εἰς μὲν τὰ μέρη ὅπου ἑδρεύει ὁ νομάρχης, ἀπὸ αὐτόν, τὸν νομοϊατρόν, τὸν δήμαρχον, ἕνα ἰατρόν, ἐὰν ὑπάρχῃ, καὶ ἕνα πολίτην· εἰς δὲ τὰ μέρη ὅπου ἑδρεύει ὁ ἔπαρχος, ἀπὸ αὐτόν, τὸν δήμαρχον, ἕνα ἰατρόν, ἂν ὑπάρχῃ, καὶ δύο πολίτας· εἰς ἐκεῖνα ὅπου δὲν ἑδρεύει ἔπαρχος ἀπὸ τὸν δήμαρχον, ἕνα ἰατρόν, ἂν ὑπάρχῃ, καὶ τρεῖς πολίτας.

3. Ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ἰατροὶ τὴν ἔλλειψιν τούτων ἀναπληροῦσι πολῖται.

4. Ἕκαστος τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπάρχων διορίζει τὰ μέλλοντα νὰ λάβωσι μέρος εἰς ὅλας τὰς ἐπιτροπὰς τῆς περιφερείας του μέλη, ἐκτὸς τῶν ἐκ τῆς θέσεώς των αὐτοδικαίως λαμβανόντων.

5. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτροποποιήθη ὡς ἕπεται.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β. Δ. Περὶ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτρ. τῆς ὑγείας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἡ ἐπιτρ. τῆς ἐπιτοπίου ὑγείας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν θέλει σύγκεισθαι ὑπὸ τοῦ νομάρχου

Δ'. Φυσικαὶ εὐλογίαι.

27. Ὅστις μάθῃ, ὅτι εἷς ἢ πολλοὶ ἄνθρωποι εὕγαλον εὐλογίας, χρεωστεῖ ν' ἀναγγείλῃ

Ἀττικῆς, τοῦ διευθ. τῆς διοικητ. Ἀστυν., τοῦ νομοϊατροῦ Ἀττικῆς, τοῦ δημάρχου Ἀθηναίων, τοῦ προέδρου τοῦ Ἰατροσυν. καὶ ἑνὸς μέλους αὐτοῦ διοριζομένου ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Ὑπουρ. τῶν Ἐσωτ., καὶ μέχρι 5 πολιτῶν διοριζομένων ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Ἰουλίου 1854.

6. Τὸ ἔργον τῶν ἐπιτροπῶν τούτων θέλει εἶσθαι ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ τῶν περὶ καθαριότητος τῶν πόλεων Δ.

7. Ἅπασαι αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ ὀφείλουσι νὰ χορηγῶσι τὴν τυχὸν ζητηθησομένην συνδρομὴν ἀπὸ τὰς ἐπιτροπὰς ταύτας διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των.

8. Τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσ. Ὑπουρ. θέλει φροντίσει νὰ δοθῶσιν αἱ ἀνήκουσαι ὁδηγίαι εἰς τὰς ἐπιτροπὰς ταύτας, καὶ ἐπιτηρεῖ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των.

9. Τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν τούτων δὲν θέλουσι λαμβάνει μισθόν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 23 Ἰουνίου 1848.

Β. Δ. Περὶ τῶν ληφθέντων κατὰ τῆς μεταδόσεως τῆς χολέρας μέτρων.

ΘΕΩΝ κτλ.

Πληροφορηθέντες κτλ.

1. Τὰ ἐρχόμενα πλοῖα καὶ ἄνθρωποι ἀπὸ μέρη, ὅπου ὑπάρχει ἡ χολέρα, ἢ ὑπῆρχε καὶ δὲν παρῆλθον 10 ἡμέραι ἀπὸ τοῦ τελευταίου κρούσματος, θέλουν εἶσθαι δεκτὰ μόνον εἰς τὰ λοιμοκαθαρτήρια τῆς Σύρου, τῆς Αἰγίνης, τῆς Σκιάθου καὶ εἰς τὸ παρὰ τῷ Μεσολογγίῳ νησίδιον, ὁ Ἅγιος Σώστης, καὶ ὑποβάλλονται, ἂν τὸ πλοῖον φέρῃ ἰατρόν, ἐπισήμως διωρισμένον, καὶ ὁ διάπλους αὐτοῦ διήρκεσε 5 ἢ πλέον τῶν 5 ἡμερῶν, εἰς 3 ἡμερῶν κάθαρσιν, τοὐναντίον δὲ θέλουν συμπληρωθῇ αἱ 8 ἡμέραι· ἂν δὲ δὲν φέρῃ ἰατρὸν καὶ ὁ διάπλους διαρκέσῃ 5 ἢ πλέον τῶν 5 ἡμερῶν, εἰς 5 ἡμερῶν κάθαρσιν, τοὐναντίον δὲ θέλουν συμπληρωθῇ αἱ 10 ἡμέραι.

Εἰς ὄντινα ὅ' ἄλλον λιμένα ἤθελον προσορμισθῇ ταῦτα, θέλουν παραπέμπεσθαι παρὰ τῆς ἁρμοδίας ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, εἰς τὰ μνησθέντα λοιμοκαθαρτήρια, συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 51 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ.

2. Τὰ ἐρχόμενα πλοῖα καὶ ἄνθρωποι, ἀπὸ μέρη ὅπου ὑπάρχει μὲν ἡ χολέρα, παρῆλθον δὲ 10 ἡμέραι ἀπὸ τοῦ τελευταίου κρούσματος, δὲν συνεπληρώθησαν ὅμως 20, θέλουν εἶσθαι δεκτὰ εἰς ὅλα τὰ κεντρικὰ λοιμοκαθαρτήρια ἐκτὸς τοῦ ἐν Πειραιεῖ, διὰ τὴν ἀκαταλληλον αὐτοῦ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν τοποθέτησιν, ἕνεκα τῶν παρακειμένων οἰκιῶν, καὶ θέλουν ὑποβάλλεσθαι εἰς 3 ἡμερῶν κάθαρσιν.

3. Τὰ ἀπέχοντα 150 μίλια, ἢ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ ἐπιχώλερον παραθαλάσσιον μέρος, μέρη καὶ ἔχοντα ἐλευθέραν κοινωνίαν μὲ αὐτό, θέλουν θεωρεῖσθαι ὡς ἀκάθαρτα, καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὴν διὰ τοῦ ἄρθρ. 1 ὡρισμένην κάθαρσιν, τὰ δὲ ἀπέχοντα πλέον τῶν 150 μιλίων, ὄχι δὲ πλέον τῶν 600, εἰς τὴν διὰ τοῦ ἄρθρ. 2· ἂν δὲ ὁ διάπλους διήρκεσεν ὀλιγώτερον τῶν 5 ἡμερῶν, θέλει αὐξηνθῇ ἡ κάθαρσις τόσον ὥστε νὰ συμπληρωθῶσιν 8 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀποπλεύσεως.

4. Τὰ ἐρχόμενα πλοῖα καὶ ἄνθρωποι ἀπὸ ἐπιχώλερα ἢ ὕποπτα μέρη, ἂν ὁ διάπλους αὐτῶν διήρκεσεν 25 ἡμέρας θέλουν θεωρεῖσθαι ὡς ἐλεύθερα καὶ ἐλευθεροκοινωνοῦν ἀμέσως.

5. Ἐπιτρέπεται ἡ ἐπὶ τοῦ πλοίου κάθαρσις ἐπιβατῶν καὶ δύναται νὰ καθαρισθῇ ἐπ' αὐτοῦ ἴσος ἀριθμὸς τῶν τοῦ πληρώματος, ὅταν τὸ πλοῖον ἦναι μέχρι 4000 κοιλῶν χωρητικότητος· διπλοῦς δὲ ὅταν ἦναι πλέον τῶν 4000, ἀλλ' ὀφείλουν νὰ ἐξέρχωνται ἅπαξ τῆς ἡμέρας εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον ἢ τὸν πρὸς τοῦτο προσδιωρισμένον τόπον, διὰ νὰ ἐπισκέπτωνται ἀπὸ τὸν ἰατρὸν τοῦ καταστήματος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦτο πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν [Π. Ν. ἄρθ. 567. Μὲ κράτησιν μιᾶς μέχρις ἓξ ἑβδομάδων, ἢ μὲ πρόστιμον 30 — 200 δρ., τιμωρεῖται, ὅστις, ἅμα ἀναφανῇ ἡ νόσος τῶν φλυκταινῶν (εὐλογιῶν) εἰς τὸν οἶκον ἢ εἰς τὴν κατοικίαν του, δὲν προσκαλεῖ ἀμέσως ἰατρόν, ἢ δὲν ἀναγγέλλει τὸ συμβὰν εἰς τὴν ἀρχήν], ἥτις, βεβαιωθεῖσα παρὰ τοῦ ἰατροῦ τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγμα-

---

6. Τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα ἀπώλεσαν καθ' ὁδὸν ναύτην τινὰ ἢ ἐπιβάτην ἀπὸ χολέραν, ἢ φέρουν νοσοῦντα ἐκ χολέρας, θέλουν παραπέμπεσθαι κατὰ τὸ ἄρθρ. 186 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ εἰς τὸ λοιμοκομεῖον τῶν Δηλῶν, ἢ εἰς τὸ τοῦ νησιδίου ὁ Ἅγιος Σώστης.

7. Τὰ ἐρχόμενα πλοῖα ἀπὸ ἀκαθάριστα ἢ ὑποπτα μέρη ἕνεκα χολέρας θέλουν τοποθετεῖσθαι 100 ὀργυιὰς τοὐλάχιστον μακρὰν τῶν ἐρχομένων ἀπὸ ἐλεύθερα, καὶ εἰς ἀπόκεντρον τοῦ λιμένος μέρος.

8. Αἱ ὡς ἐπιδεκταὶ μολυσμοῦ θεωρούμεναι πραγματεῖαι, εἴτε ἐπὶ τοῦ πλοίου μείνωσιν εἴτε βοθῶσιν εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον, δὲν ἀνοίγονται, ἀλλὰ παραδίδονται εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, ὅταν ἐλευθεροκοινωνήσῃ τὸ κομίσαν αὐτὰς πλοῖον καὶ οἱ ἄνθρωποι, τὰ δὲ πρὸς χρῆσιν τῶν ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν πράγματα ὡς καὶ αἱ στρωμναὶ αὐτῶν καθαρίζονται κατὰ τὸν διὰ τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ ὡρισμένον τρόπον.

9. Τὰ ζῶα ὁποιουδήποτε εἴδους καὶ ἂν ὦσι δὲν ὑπόκεινται εἰς κάθαρσιν.

10. Τὰ μὴ θέλοντα νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ παρόντος Δ. πλοῖα θέλουν ἀποπέμπεσθαι κατὰ τὸ ἄρθ. 53 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ πέραν τῶν Ἑλληνικῶν ὑδάτων.

11. Ἡ δι' ἀποδύσεως (Spoglio) κάθαρσις ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἕνεκα χολέρας εἰς κάθαρσιν ὑποκειμένους.

12. Εἰς ὅλα τὰ μὴ προβλεπόμενα διὰ τοῦ παρόντος Δ. περιστατικὰ ἐφαρμόζονται οἱ ὁρισμοὶ τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ.

13. Ἀπαγορεύεται ἡ εἰς τὰ δημοτικὰ λοιμοκαθαρτήρια κάθαρσις ἐξ ἀκαθάρτων ἢ ὑπόπτων μερῶν ἕνεκα χολέρας ἐρχομένων πλοίων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1849.

Β. Δ. Περὶ τῆς ἐκκαθάρσεως τῶν ἐκ χολέρας μεμολυσμένων πλοίων κτλ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Α'. Ἅμα μετὰ τὴν προσόρμισιν τοῦ, κατὰ τὸ ἄρθ. 6 τοῦ ἀπὸ 3 ε. μ. Ἡμετέρου Δ., μεμολυσμένου πλοίου, οἱ ἐπιβάται καὶ ὅσοι ἐκ τοῦ πληρώματος αἰτήσωσι, θέλουν ἐξέρχεσθαι εἰς τὸ λοιμοκομεῖον· πρὸ πάντων δὲ θέλουν ἀποβιβάζεσθαι ἄνευ ἀναβολῆς οἱ πάσχοντες τὸ νόσημα τῆς χολέρας, ἐκτὸς ἐναντίας γνωμοδοτήσεως τοῦ ἰατροῦ, καὶ θέλουν τοποθετεῖσθαι εἰς ἰδιαίτερον ἀποχωρισμένον δωμάτιον, μένοντες ὑπὸ τακτικὴν ἐπίσκεψιν. Ὁ ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τὰ πράγματά των δὲν εἶναι ἀναγκαῖος· ἡ δὲ ἀπόδυσις τῶν ἐξερχομένων ἀπαγορεύεται.

Β'. Μετὰ τὴν ἔξοδον τῶν ἐπιβατῶν θέλει ἐπιβιβάζεσθαι εἰς τὸ πλοῖον ἐπαρκὴς ἀριθμὸς φυλάκων, οἵτινες θέλουν ἐνεργεῖ τὴν ἐκκαθάρισιν αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐν αὐτῷ δι' ἀερισμοῦ, ἢ πλύσεως, ἢ καὶ δι' ὑποκαπνισμοῦ διὰ χλωρίου. Ὅσα δὲ πράγματα ἦσαν εἰς χρῆσιν τοῦ ἀσθενοῦς ἢ ὁπωσδήποτε οὗτος, ἐνῷ ἠσθένει, ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτῶν, πρέπει νὰ καθαρίζωνται, βυθιζόμενα εἰς θαλάσσιον ὕδωρ καὶ διαμένοντα ἐπὶ 24 ὥρας. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐκκαθάρσεως τῶν μεμολυσμένων πραγμάτων εἶναι ἐπαρκής.

Γ'. Τὰ ἐμπορεύματα θέλουν καθαρίζεσθαι διὰ τοῦ ἀερισμοῦ, χωρὶς ν' ἀνοίγωνται, καὶ τότε μόνον θέλουν μεταφέρεσθαι εἰς τὸ καθαρτήριον τοῦ λοιμοκομείου, ὅταν ἦναι δύσκολος, ἰδίως δι' ἔλλειψιν εὐρυχωρίας, ἡ ἐκκαθάρισίς των ἐν τῷ πλοίῳ. Τὰ ζῶα θέλουν καθαρίζεσθαι διὰ βυθίσεως εἰς τὸ ὕδωρ.

Δ'. Ἡ διάρκεια τῆς ἐκκαθάρσεως προσδιορίζεται διὰ μὲν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἡμέρας 10, ἀρχομένης ἀφ' ἧς εἰσῆλθον εἰς τὸ λοιμοκομεῖον, διὰ δὲ τὰ πλοῖα εἰς ἡμέρας 20, ἀφ' ἧς εἰσέπλευσαν εἰς τὸν λιμένα τοῦ λοιμοκομείου, καὶ ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ἐκκαθάρσεως λάβῃ χώραν ἐν τῷ πλοίῳ ἕτερον κροῦσμα χολέρας, ἀφ' ἧς ὁ ἀσθενὴς ἀποβῇ εἰς τὸ λοιμοκομεῖον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τος, θέλει ἀποκλείσει τοὺς πρώτους πεσόντας ἀσθενεῖς μὲ τρόπον ἥπιον καὶ εὔσχημον, εἰ ὅσον καιρὸν κρίνει ἀναγκαῖον ὁ ἰατρός.

28. Μόνον ὁ ἀναλαβὼν τὴν θεραπείαν ἰατρὸς εἰσέρχεται εἰς τὸν ἀσθενῆ, πλησιάζων ὅμως καὶ αὐτὸς μετὰ προσοχῆς καὶ μὴ ἐκβαίνων τῆς οἰκίας πρὶν νίψῃ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας μὲ ὕδωρ.

Ε'. Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ὑγιεῖς ἐκ τῶν ἐπιβατῶν τοῦ μεμολυσμένου πλοίου, ἐὰν τὸ προτιμῶσι, νὰ μεταβοῦν εἰς ἕτερον ὑγειονομικῶς ἐλεύθερον πλοῖον, καὶ νὰ τελέσωσιν ἐντὸς αὐτοῦ μένοντος εἰς τὸν λιμένα τοῦ λοιμοκομείου, τὴν κάθαρσιν τῶν 10 ἡμερῶν. Ἐπιτρέπεται ἐπίσης εἰς τοὺς ὑγιεῖς ἐκ τῶν ἐπιβατῶν τοῦ μεμολυσμένου πλοίου, ἂν τὸ ἐλεύθερον, ἐφ' οὗ θέλουν ἐπιβῇ, φέρει ἰατρὸν ἐπισήμως διωρισμένον, νὰ μεταβῶσιν ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ λοιμοκομείου εἰς ἕνα ἐκ τῶν λιμένων τῶν λοιμοκαθαρτηρίων, Αἰγίνης καὶ Σκιάθου, διὰ νὰ ἀναπληρώσωσιν ἐκεῖ τὴν τεταγμένην κάθαρσιν τῶν 10 ἡμερῶν. Καὶ εἰς ἕκαστον τῶν πλοίων τῆς Α' κατηγορίας διορίζεται εἷς φύλαξ, ὅταν ἦναι χωρητικότητος κατωτέρας, τῶν 40 τόνων, ἀνὰ δύο δὲ ὅταν ἦναι μεγαλητέρας. Εἰς ἕκαστον δὲ τῶν τῆς Β' κατηγορίας, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ χωρητικότης του, διορίζονται δύο πάντοτε φύλακες. Ἔργον τῶν φυλάκων τούτων θέλει εἶσθαι νὰ ἐμποδίζωσι τὸ ὑπὸ κάθαρσιν πλοῖον καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῦ καθαριζομένους ἀνθρώπους ἀπὸ πᾶσαν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ἐκτὸς τοῦ πλοίου ἀνθρώπων, πραγμάτων ἢ ἑτέρων πλοίων καὶ νὰ ἐπιτηροῦν τὴν ἐκκάθαρσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ 5 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 3 ἐ. μ. Ἡμ. Δ., καὶ τῶν πραγμάτων, κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρ. Β' καὶ Γ' τοῦ παρόντος Δ. Οὐδεμία λέμβος ἐκ τῶν πλοίων τῶν ἐχόντων δύο φύλακας, δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ πλοίου, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐν αὐτῇ ὑγειονομικὸς φύλαξ. Οὐδέποτε ὅμως ἐπιτρέπεται νὰ ἐξέρχωνται καὶ οἱ δύο καὶ τὸ πλοῖον νὰ μένῃ ἄνευ φύλακος.

Ὁ χρόνος τῆς ἐκκαθάρσεως τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου καθαριζομένων ἐπιβατῶν, ἄρχεται ἀφ' ἧς ἐπιβιβασθῇ ὁ προσδιορισθεὶς ἀριθμὸς τῶν ὑγειονομικῶν φυλάκων. Δι' ἐκείνους δέ, οἵτινες ἤθελον μεταβῇ ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ λοιμοκομείου εἰς ἕνα τῶν λιμένων τῶν μνησθέντων λοιμοκαθαρτηρίων πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς καθάρσεώς των, θέλουν λογίζεσθαι αἱ ἡμέραι τοῦ διάπλου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Σεπτεμβρίου 1849.

Β. Δ. Περὶ ἀποβιβάσεως πραγμάτων κομιζομένων διὰ πλοίων ἐξ ἐπιχολέρων τόπων προερχομένων.

ΟΘΩΝ. κτλ.

α'. Τὰ πλοῖα τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπύπτου καὶ ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, ἕνεκα χολέρας, δύνανται ν' ἀποβιβάζωσι μὲ τὰς ἀπαιτουμένας ὑγειονομικὰς προφυλάξεις εἰς πάντα λιμένα τοῦ κράτους, ἔνθα ὑπάρχει ὑγειονομεῖον καὶ ἰατρός, πράγματα καὶ πραγματείας παντὸς εἴδους, ἐξαιρουμένων τῶν ἐνδυμάτων, τῶν κλινοστρωμνῶν, καὶ ἄλλων ἐν καθημερινῇ χρήσει τῶν ἀνθρώπων ὄντων πραγμάτων.

β'. Τὰ πλοῖα ταῦτα, ἅμα μετὰ τὴν ἀποβίβασιν, ὀφείλουν ν' ἀποπλέωσιν εἰς τοὺς ὡρισμένους διὰ τὴν παραδοχὴν των λιμένας, καὶ εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν ἐπιτρέπεται νὰ μείνωσιν εἰς τὸν λιμένα ἐπέκεινα τῶν 6 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς των.

γ'. Ἐὰν μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ πλοίου φανῇ νόσος, παρέχουσα ὑπόνοιαν χολέρας, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀποβίβασις οὐδενὸς πράγματος, καὶ ἂν ἤρχισεν αὕτη, διακόπτεται ἀμέσως, καὶ τὸ πλοῖον παραπέμπεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τοὺς ἐν τῷ ἄρθ. Η' τοῦ ἀνωτέρω Δ. μνημονευομένους λιμένας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Ἰουλίου 1855.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

29. Ἡ Ἀστυνομία φροντίζει νὰ εὐκολύνῃ πρὸς τοὺς ἀποκλειομένους τὴν προμήθειαν ὅλων τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, μὴ γινομένης ὅμως διὰ τοῦτο ἐπιζημίας.

30. Ἀλλ' ἂν κατὰ δυστυχίαν τὸ κακὸν μεταδοθῇ ἀπὸ μίαν εἰς πολλὰς οἰκίας, τότε παύει μὲν ὁ ἀποκλεισμός, κρεμᾶται δὲ εἰς τὴν θύραν ἑκάστης πινάκιον φέρον τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφήν « **ἐδῶ εἶναι εὐλογίαι.** »

31. Ἡ Ἀστυνομία καθυποβάλλει γενικῶς κατὰ χώρας εἰς ἐμβολιασμὸν ὅλους τοὺς ἀνεμβολιάστους.

32. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ ἀῤῥώστου, τὸ λείψανον αὐτοῦ θάπτεται προσεκτικῶς διὰ νὰ μὴ τὸ ἐγγίξῃ τις, τὰ δὲ ἱμάτια καὶ λοιπὰ τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς ἔπιπλα, ἢ καίονται, ἢ καθαρίζονται καπνιζόμενα καὶ πλυνόμενα μὲ ἁπλοῦν ὕδωρ ἢ ὀξύδιον· ἡ δὲ Ἀστυνομία ἀγρυπνεῖ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πάντων τούτων.

33. Τὸ κατάλυμα τοῦ ἀποθανόντος ἢ ἀναλαβόντος ἀῤῥώστου ἀερίζεται ὀκτὼ ἡμέρας κατὰ συνέχειαν πρὶν κατοικηθῇ ἐκ νέου ἀπό ἄλλον· πλύνονται δ' ἐπιμελῶς ὅλα τὰ πήλινα πράγματα.

34. Ἀλλ' ὅταν ἐκτανθῇ ἡ ἀσθένεια, πρέπει νὰ κατασταθῇ νοσοκομεῖον εὐλογιῶν, ὑποκείμενον εἰς λοιμοκάθαρσιν.

Ὅρ. καὶ τὸ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1855 Β. Δ. Περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων κατὰ τῆς νόσου χολέρας ἐντὸς τοῦ βασιλείου.

Β. Δ. Περὶ μέτρων πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς νόσου χολέρας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α', κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν κτλ.

1. Ἅπασαι ἀνεξαιρέτως αἱ ἐξ ἐπιχολέρων μερῶν προελεύσεις ὑποβάλλονται εἰς ἐνδεκαήμερον πραγματικὴν καθαρσιν, αἱ δὲ ἐξ ὑπόπτων εἰς πενθήμερον ἐπιτηρητικήν, ἑκατέρας ταύτων λογιζομένης οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ ἐπιχολέρου τύπου ἀναχωρήσεως, ἢ ἐκ τοῦ ὑπόπτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὥρας, καθ' ἣν, ἐπισκεφθεῖσαι ἀπὸ τῆς ἁρμοδίου ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, ἄρξονται τῆς καθάρσεως.

2. Τὰ ἐξ ἐπιχολέρων μερῶν προερχόμενα πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια δὲν εἶναι δεκτὰ εἰμὴ εἰς τὰ λοιμοκαθαρτήρια Δήλου, Κερκύρας, Σκιάθου καὶ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Σαλαμῖνος· δὲν ἐπιτρέπεται δὲ κάθαρσις εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἂν κατὰ τὸν διάπλουν συνέβη κρούσμα ἢ θάνατος ἐκ χολέρας.

3. Φορέματα, κλινοστρωμναὶ καὶ λοιπὰ πράγματα, ἀνήκοντα εἰς τοὺς καθαριζομένους ὑποβάλλονται ἀναγκαίως εἰς τὴν διὰ τοῦ ἀερισμοῦ ἢ καὶ πλύσεως κάθαρσιν, κατὰ τὸ ἄρθ. 206 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ.

4. Ἐμπορεύματα, κομιζόμενα ἐξ ἐπιχολέρων μερῶν, ὑποβάλλονται ἐπίσης εἰς ἐνδεκαήμερον κάθαρσιν, μεταβιβαζόμενα εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον, ἢ μένοντα ἐντὸς τοῦ κομίζοντος αὐτὰ πλοίου εἰς ἁπλῶς ἐπιτηρητικὴν ἢ πραγματικῶς δι' ἀερισμοῦ μόνον, ἢ δι' ὑποκαπνισμοῦ, ἢ καὶ διὰ πλύσεως ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν ἐμπορευμάτων, τοῦ μεγέθους καὶ τῆς εὐρυχωρίας τοῦ κομίζοντος πλοίου, τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας αὐτοῦ, κατά τε τὸν διάπλουν καὶ τὴν ὑγειονομικὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ἐν γένει ἀναλόγως τῶν λοιπῶν περιστάσεων, τὰς ὁποίας θέλει ἐκτιμᾷ ἡ ὑγειονομικὴ ἐπιτροπή, συνεννοουμένη ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας τινὸς μετὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα ἀνοίγονται πάντοτε πρὶν ἢ ἐλευθεροκοινωνήσωσι, διὰ νὰ βεβαιωθῇ τὸ περιεχόμενον, καὶ ὑποβληθῶσιν ἐκ νέου εἰς τὴν προσήκουσαν κάθαρσιν, ἂν ὑπωσδήποτε εὑρεθῶσι μεταξὺ αὐτῶν πράγματα, ἅτινα ἔπρεπε νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς κάθαρσιν αὐστηροτέραν ἐκείνης, εἰς ἣν ὑπεβλήθησαν διὰ μόνης τῆς δηλώσεως τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὰ δέματα ἐμπορευμάτων.

5. Πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια, ἐξ ἐπιχολέρων μερῶν προερχόμενα, τίθενται εἰς πενθήμερον μόνον κάθαρσιν, ἂν εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ διάπλους αὐτῶν διήρκεσε πλέον τῶν 20 ἡμερῶν, ἂν οἱ ἐπιβάται καὶ τὸ πλήρωμα ἔχωσιν ὑγιῶς, καὶ ἂν δὲν συνεκοινώνησαν κατὰ τὸν διάπλουν μὲ τύ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

35. Οἱ εὐκατάστατοι ἀσθενεῖς ἀποδίδουσι τὴν γενομένην εἰς τοιαύτας περιστάσεις δαπάνην, ἡ δὲ κοινότης ἀναδέχεται τὴν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν.

Ε'. Λέπρα.

36. Ἐπειδὴ τὸ κακὸν τοῦτο διὰ τῆς συνεχοῦς συναναστροφῆς (καταντᾷ) γίνεται μεταδύσιμον, ὅλοι, ὅσοι κατὰ τὴν διάγνωσιν τῶν ἰατρῶν, πάσχουσιν αὐτό, ἐμποδίζονται ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν τῶν ὑγειῶν ἀνθρώπων, νοσοκομούμενοι καὶ θεραπευόμενοι δι' ἰδίων, ἢ τῆς κοινότητος ἐξόδων, εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν μεμονωμένα μέρη· ὅθεν ὅστις γνωρίζει ἄνθρωπον πάσχοντα λέπραν, ὀφείλει ν' ἀναγγείλῃ περὶ τούτου εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

37. Ἡ Ἀστυνομία φροντίζει νὰ μὴ γίνωνται συνοικέσια μὲ λεπρώδεις ἄνδρας ἢ γυναῖκας, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ὁ τῆς νόσου ταύτης πολυπλασιασμὸς διὰ τῆς ἐπιγενέσεως.

38. Πρὸς ἐξάλειψιν ὅμως τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τοῦ κακοῦ, ἡ Ἀστυνομία ἐπιμελεῖται μάλιστα τὴν ἐλάττωσιν καὶ ἀποφυγὴν τῶν τὴν λέπραν προξενούντων ἢ διατηρούντων αἰτίων· οἷον, τῆς ἀκαθαρσίας, τῆς κακῆς τροφῆς, καὶ μάλιστα τῶν ἁλμυρῶν καὶ παστῶν ἰχθύων, τοῦ παλαιοῦ τυροῦ, τοῦ βαρέως ἄρτου, τῶν παλαιῶν ἁλλάντων (λουκανίκων) καὶ καθυγειῶν καὶ ὑπογείων οἰκημάτων, διδάσκουσα καὶ διατάττουσα τὰ δέοντα περὶ πάντων τούτων.

39. Αἱ τοιαῦται προφυλάξεις παραγγέλλονται καὶ ἐναντίον πάσης ἄλλης ἀσθενείας ἀναλόγου μὲ τὴν λέπραν, οἱοία π. χ. ἡ λεγομένη ῥαδεσύγη τῆς Σουηδίας, ἡ μύκωσις, ἰταλιστὶ δὲ σκερλιέβο (scerlievo mal fiuma). (1)

πον ὑγειονομικῶς ἀκάθαρτον, ἢ μὲ πλοῖον τοιοῦτον. Τὰ τῆς κατηγορίας ταύτης πλοῖα δὲν δύνανται νὰ καθαρισθῶσιν, εἰμὴ εἰς τὰ ὡς ἀνωτέρω μνημονευθέντα λοιμοκαθαρτήρια, ἔνθα μετ' αὐστηρὰν ἐξέτασιν θέλουσι τελέσει τὴν πενθήμερον κάθαρσίν των. Τὰ ἐμπορεύματα τούτων, ὑποβαλλόμενα ὡσαύτως εἰς πενθήμερον κάθαρσιν, δὲν θέλουσιν ἐλευθεροκοινωνεῖ, εἰμὴ συγχρόνως μὲ τὰ πλοῖα.

6. Τὰ ἐξ ὑπάπτων μερῶν προερχόμενα πλοῖα θέλουσι τελεῖ τὴν πενθήμερον κάθαρσίν των κατὰ τὸ ἄρθ. 61 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ.

7. Τα ἐξ ὑπόπτων μερῶν προερχόμενα ἐμπορεύματα, δὲν ὑποβάλλονται εἰς κάθαρσιν, ἀλλ' ἀποδιδόζονται τηρουμένων τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων.

8. Ζῶα δύνανται να ἐλευθεροκοινωνήσωσιν ἀμέσως, ἀποπλυνόμενα ἢ διὰ καταδύσεως εἰς τὸ ὕδωρ, ἢ διὰ καταῤῥύσεως ἁρθόνου ὕδατος.

9. Καθόσον ἀφορᾷ τὰ μεμολυσμένα πλοῖα ἐπαναφέρονται εἰς ἰσχὺν αἱ ὑπὸ στοιχεῖον Β διατάξεις τοῦ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1849 Β. Δ.

10. Αἱ ἀντικείμεναι τῷ παρόντι Δ. διατάξεις καταργοῦνται, αἱ δὲ μὴ προβλεπόμεναι εἰδικῶς ὑπ' αὐτοῦ σχετικαὶ περιπτώσεις, θέλουσι ῥυθμίζεσθαι κατὰ τὰς ἐν ἰσχύϊ ὑγειονομικὰς διατάξεις.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Ἰουνίου 1866.

(1) Β. Δ. Περὶ συστάσεως τριῶν θεραπευτηρίων διὰ τὴν θεραπείαν τῆς νόσου σπυροκόλου.

ΟΘΩΝ κτλ.

Λαβόντες κτλ.

α'. Εἰς ἑκάστην πρωτεύουσαν τῶν μνησθέντων ἀνωτέρω 3 νομῶν (Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Φθιωτιδοφωκίδος) θέλουν συστηθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ περὶ ὧν πρόκειται 3 θεραπευτήρια.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΤ' Αἰγυπτιακὴ ὀφθαλμία.

40. Ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀῤῥωστία αὕτη ὑπάρχει κατά τινας περιόδους μεταδόσιμος, πρέπει νὰ φροντίζῃ ἡ Ἀστυνομία νὰ θεραπεύωνται εἰς ἀπόκλειστα μέρη, ὅσοι, κατὰ ἰατροῦ γνώμην, βασανίζονται ἀπ' αὐτήν.

β'. Τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουρ. θέλει φροντίσει νὰ ἐνοικιασθῶσι κατάλληλοι οἰκίαι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον σύμφωνα μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ μνησθέντος ἀνωτέρω Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Αὐγούστου 1847.

Ν. ΡΓ' Περὶ τῆς νόσου Σπυροκώλου.

ΟΘΩΝ. κτλ.

Ψηφισάμενοι κτλ.

1. Πᾶς ἐντὸς τοῦ κράτους εὑρισκόμενος πάσχων τὴν νόσον Σπυρόκωλον, ἢ ὀρχιθὰν κοινῶς λεγομένην (scarlievo), ὀφείλει νὰ ὑποταχθῇ εἰς ἰατρικὴν θεραπείαν.

2. Ἡ θεραπεία αὕτη ἐνεργεῖται εἰς δημόσια θεραπευτήρια, ἐπὶ τούτῳ συστημένα εἰς τοὺς νομούς, ὅπου μᾶλλον ἐπιπολάζει ἡ νόσος, ἢ εἰς ἰδιαίτερα θεραπευτήρια ἐπὶ τούτῳ διατηρούμενα, ἰδίᾳ δαπάνῃ τοῦ πάσχοντος ἢ τῶν πασχόντων, ἀδείᾳ τοῦ νομοϊατροῦ, ὅστις δὲν δύναται νὰ τὴν ἀρνηθῇ ἄνευ εὐλογοφανοῦς αἰτίας.

3. Ὅταν δὲν ὑπάρχῃ δημόσιον κατάστημα διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς θεραπευτήριον, θέλουν ἐνοικιασθῇ ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πασχόντων ἰδιωτικὰ οἰκήματα τῶν ὁποίων τὸ ἐτήσιον ἐνοίκιον δὲν θέλει ὑπερβαίνει τὰς 2000 ὁραχμάς.

4. Ἡ ἰατρικὴ ἐπιμέλεια τῶν ἐν τοῖς δημοσίοις θεραπευτηρίοις νοσηλευομένων ἐνεργεῖται δι' ἑνὸς ἐπιστήμονος ἰατροῦ τοῦ ὁποίου ἡ ἀντιμισθία δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς 200 δρ. κατὰ μῆνα, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νοσηλευομένων.

5. Οἱ νομοϊατροὶ ὀφείλουσι νὰ περιοδεύωσι τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάρχει ὑποψία ὅτι εὑρίσκονται πάσχοντες τὴν νόσον ταύτην, καὶ νὰ παραπέμπωσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σχετικὰ θεραπευτήρια, λαμβάνοντες ἐπιμέλειαν, καθόσον διαρκεῖ ἡ περιοδεία των, δρ. ἀπὸ 80 μέχρι τῶν 100 κατὰ μῆνα, καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ὁδοιπορίας.

6. Θέλουν προσέτι μισθωθῇ τρεῖς ἐκ τῶν ἐμπειρικῶν ἀνεγνωρισμένων ἀπὸ τὸ Ἰατροσυνέδριον ἰατρῶν διὰ νὰ χρησιμεύωσιν ὡς βοηθοὶ τῶν ἰατρῶν τῶν θεραπευτηρίων, ἐκτελοῦντες τὰς ὁδηγίας ἐκείνων, ἑκάστου τῶν ὁποίων ὁ ἐτήσιος μισθὸς θέλει εἶσθαι ἀπὸ 600—1000 δρ. Ἀνὰ πέντε τὸ πολὺ ὑπηρέται δι' ἕκαστον θεραπευτήριον, ἑκάστου τῶν ὁποίων ὁ ἐτήσιος μισθὸς δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ ποσὸν τῶν δρ. 300. Ὅπου ὅμως ἕνεκα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀσθενῶν ἠθέλουν ἐνοικιασθῇ δύο οἰκίαι, διὰ νὰ τοποθετηθῶσιν οἱ νοσοῦντες, θέλει προστίθεσθαι καὶ ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὸ δεύτερον κατάστημα ἀριθμὸς τῶν ὑπηρετῶν, ὅστις δὲν θέλει ὑπερβαίνει ἐπίσης τὸν ἀριθμὸν τῶν πέντε.

7. Ὅστις ἀποποιηθῇ τὴν εἰς τὸ θεραπευτήριον μετάβασίν του, θέλει μετάγεσθαι ἀναγκαστικῶς εἰς αὐτό.

8. Τὰ γεννηθέντα καὶ γεννησόμενα τυχὸν διὰ τὴν αὔξησιν τῶν κλινῶν ἔξοδα τῆς πρώτης ἀποκαταστάσεως καὶ τῆς συσκευῆς ἐν γένει τῶν θεραπευτηρίων εἶναι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου· τὰ δὲ τῆς θεραπείας καὶ διατροφῆς τῶν ἐν τοῖς θεραπευτηρίοις νοσηλευθησομένων προκαταβάλλονται μὲν ὑπὸ τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ θέλουν ἀποδίδεσθαι ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὴν θεραπείαν· καθόσον δέ τις τούτων εὑρίσκεται εἰς παντελῆ ἔνδειαν, τούτου τὰ ἔξοδα πληρώνονται ἀπὸ τὸν δῆμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει, καθόσον δὲ ὁ δῆμος ἀπορεῖ, μένουν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου.

9. Ἡ εἴσπραξις τῶν εἰς τὸν παρόντα Ν. ἀναφερομένων δικαιωμάτων τοῦ δημοσίου ἐνεργεῖται κατὰ τὰς περὶ βιαίας εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων ἐν ἰσχύϊ διατάξεις.

10. Οἱ βοηθοὶ τῶν ἰατρῶν καὶ οἱ ὑπηρέται διορίζονται καὶ παύονται διὰ διαταγῆς τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

41. Ὅθεν ἕκαστος ἰατρὸς ἅμα γνωρίσῃ ἄνθρωπόν τινα, πάσχοντα τοιαύτην ὀφθαλμίαν, ἀναφέρει κατὰ χρέος περὶ αὐτῆς εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

Ζ'. Ἀφροδισιακὴ νόσος.

42. Πρὸς κώλυσιν τῆς μεταδόσεως τοῦ ἀποτροπαίου καὶ βδελυροῦ τούτου πάθους, ἡ Ἀστυνομία ἢ δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρῃ διόλου τὰς κοινὰς γυναῖκας καὶ τὰ χαμαιτυπεῖα, ἢ ἐπὶ συμφωνίᾳ διατηρήσεως τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐκδεδομένων διατάξεων.

43. Αἱ περιφερόμεναι κατὰ τὰς ὁδοὺς πόρναι πρέπει νὰ λείψωσι διόλου, πρὸς ὑποδοχὴν δὲ καὶ θεραπείαν τῶν νεοτρώτων θέλουσι διορισθῇ νοσοκομεῖα ἰδιαίτερα (1), αἱ δὲ ἀνίατοι ἐξ αὐ-

---

11. Τὰ συνεπείᾳ τοῦ ἀπὸ 11 Ἰουλίου 1847 Δ. γεγονότα μέχρι τοῦδε ἔξοδα διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ, διὰ τὴν διατροφὴν καὶ θεραπείαν τῶν νοσούντων, δι' ἐνοίκιον τοῦ καταστήματος καὶ διὰ τὴν προμήθειαν τῶν κλινοστρωμνῶν καὶ λοιπῆς συσκευῆς μένουσιν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Αὐγούστου 1848.

(1) Β. Δ. Περὶ κανονισμοῦ τῶν ἀφορώντων εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις νοσοκομεῖον τῶν μεταδοτικῶν νόσων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

1. Ἡ ἐποπτεία τοῦ ἐν Ἀθήναις νοσοκομείου τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν, ὑπάγεται εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

2. Ἡ διεύθυνσις τοῦ νοσοκομείου τούτου ἀνατίθεται εἰς τὸν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴν τῶν συφιλικῶν νοσημάτων, ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀντιμισθίας, ἡ δὲ διοικητικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐποπτεία ἀνατίθεται εἰς τριμελῆ ἐπιτροπὴν διοριζομένην καὶ κατὰ τριετίαν ἀνανεουμένην ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῇ προτάσει τοῦ Ἰατροσυνεδρίου. Ἡ ὑπηρεσία αὐτῆς εἶναι ἄμισθος.

3. Τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης διαγραφήσονται ἐν κανονισμῷ, συνταχθησομένῳ ὑπὸ τῆς ἀρχικῶς διορισθησομένης καὶ ὑποκειμένῳ εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῇ προηγουμένῃ γνωμοδοτήσει τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

4. Τὸ προσωπικὸν τοῦ νοσοκομείου ἐκτὸς τοῦ διευθυντοῦ περιλαμβάνει· 1. Ἕνα βοηθὸν ἰατρόν, ἔχοντα πτυχίον διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς, ὅστις θέλει ἐκπληροῖ καὶ καθήκοντα φαρμακοποιοῦ. 2. Ἕνα ὑποβοηθὸν ἄμισθον τριτοετῆ τοὐλάχιστον φοιτητὴν τῆς ἰατρικῆς σχολῆς. 3. Ἕνα ἐπιστάτην· καὶ 4. Ἕνα ὑπηρέτην. Ἡ μηνιαία ἀποζημίωσις τοῦ βοηθοῦ ἰατροῦ ἓκ δρ. 80, ἡ τοῦ ἐπιστάτου καὶ ἡ τοῦ ὑπηρέτου, ὡς καὶ ἡ ἀναγκαιοῦσα ποσότης ἓκ δρ. 300 ἐτησίως, διὰ γραφικὰ ἔξοδα, διὰ προμήθειαν μικρῶν εἰδῶν ἀναγκαιούντων εἰς τὸ κατάστημα καὶ δι' ἐπισκευὴν ὑλικοῦ αὐτοῦ, διαχειριζομένη ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ ἄνευ λογοδοσίας, προσέτι δὲ καὶ ἅπασαι αἱ ἀναγκαῖαι δαπάναι πρὸς συντήρησιν τοῦ νοσοκομείου, ὁρίζονται διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους.

5. Ὁ βοηθὸς τοῦ νοσοκομείου ἀναδεικνύεται κατὰ διετίαν διὰ διαγωνισμοῦ ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, συγκαλουμένης ἑκάστοτε ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ ἀπαρτιζομένης ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ καταστήματος, ἑνὸς μέλους τοῦ ἰατροσυνεδρίου καὶ ἑνὸς καθηγητοῦ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς, προσδιοριζομένων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ.

Ὁ ἐπιτυχὼν διορίζεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, παύεται δὲ παρ' αὐτοῦ μόνον, τῇ προτάσει τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῆς κατὰ τὸ ἄρθ. 2 τριμελοῦς ἐπιτροπῆς καὶ τῇ περὶ τῆς παύσεως γνωμοδοτήσει τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

6. Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν διαγωνισμὸν κανονισθήσονται ὑπὸ τῆς τὸ πρῶτον συγκροτηθησο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῶν φέρονται εἰς ἄλλα ἐπὶ τούτῳ ὡρισμένα φιλανθρωπικὰ καταστήματα (νοσοκομεῖα).

44. Πρὸ πάντων πρέπει νὰ γίνωνται συνεχῶς ἐξετάσεις εἰς τὰ στρατεύματα, νὰ παρακαλῶνται δὲ καὶ οἱ ἀρχηγοὶ ξένων στρατευμάτων καὶ μάλιστα ναυτικῶν, νὰ ἐμποδίζωσι τοὺς πάσχοντας τοῦ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ χαμαιτυπεῖα.

45. Τὰ στρώματα, φορέματα καὶ ἄλλα πράγματα τῶν ἀποθανόντων ἀπὸ ἀρροδισιακὴν νόσον, ἀφοῦ καθαρισθῶσιν ἀκριβῶς, δύνανται νὰ πωληθῶσιν ἢ νὰ ἔμβωσι πάλιν εἰς χρῆσιν.

Η΄ Ψώρα, ἀχώρα.

46. Πρὸς κώλυσιν τῆς μεταδόσεως τῶν μολυσματικῶν τούτων ἀῤῥωστιῶν, πρέπει νὰ φροντίζῃ ἡ Ἀστυνομία νὰ μὴ γίνωνται παραδεκτοὶ εἰς τὰ κοινὰ καταστήματα καὶ μάλιστα εἰς τὰ σχολεῖα, ὅσοι πάσχουσι τοιαύτας νόσους, πρὶν ἰαθῶσιν ἐντελῶς. Πρὸς τούτοις δὲ ἀπαιτεῖται ἀπὸ τοὺς μαίστορας καὶ μαθητιῶντας νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς θεραπείας τούτων.

Θ΄ Πνευμονικὴ φθίσις.

47. Ἡ Ἀστυνομία πρὸς κώλυσιν τῆς μεταδόσεως τοῦ πάθους τούτου φροντίζει νὰ μὴ πωλῶνται ἢ ἐμβαίνωσιν εἰς χρῆσιν ἄλλων, ὅσα οἱ ἀποθανόντες φθισικοὶ μετεχειρίσθησαν στρώματα, φορέματα καὶ πανικά, πρὶν ἀεριστθῶσι καὶ πλυθῶσι καθὼς πρέπει διὰ χλωρικοῦ ὕδατος ἢ στακτῆς (lessive). (1)

μένης κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐπιτροπῆς, ἥτις διὰ δημοσιοποιήσεως της ἐκδιδομένης 30 ἡμέρας πρὶν τῆς ὁριζομένης διὰ τὸν διαγωνισμὸν καὶ προσηκόντως δημοσιευομένης, προσκαλεῖ τοὺς διαγωνισθησομένους νὰ δηλώσωσι τῷ διευθυντῇ τοῦ νοσοκομείου τὴν περὶ τούτου πρόθεσίν των πέντε τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τοῦ διαγωνισμοῦ, καὶ καταθέσωσι τὸ διδακτορικὸν πτυχίον αὐτῶν.

7. Τὸ προσωπικὸν τοῦ νοσοκομείου διορίζεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῇ προτάσει τοῦ διευθυντοῦ τοῦ νοσοκομείου.

8. Ἰδιαίτερος κανονισμός, συνταχθησόμενος ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ ἄρ. 2 τριμελοῦς ἐπιτροπῆς καὶ ὑποβληθησόμενος εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, θέλει περιλάβει ἅπαντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τοῦ νοσοκομείου. Εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ κανονισμοῦ θέλει μετάσχει καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ νοσοκομείου, ἀλλ' ἄνευ ψήφου.

9. Τὸ προσωπικὸν τοῦ νοσοκομείου ὑπάγεται εἰς τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ, κατοικεῖ ἐντὸς τοῦ καταστήματος καὶ λαμβάνει ἐκ τοῦ δημοσίου σιτηρέσιον ἴσης ἀξίας ἐκείνου, ὅπερ χορηγεῖται εἰς τὰς νοσηλευομένας.

10. Οὐδεμία διαταγὴ ἀφορῶσα εἰς τὴν τροφοδοσίαν τῶν νοσηλευομένων καὶ λοιπὰ χρειώδη τοῦ καταστήματος ἐπιτρέπεται ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

11. Πᾶσα ἀπὸ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ θεραπευτηρίου παράβασις τῶν διατάξεων τοῦ ἐγκεκριμένου κανονισμοῦ αὐτοῦ συνεπάγεται τὴν ἀπὸ τῆς θέσεως ἀπόλυσιν.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1875.

(1) Π. Ν. 572. Εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν (κράτησιν ἀπὸ 1—6 ἑβδομάδων ἢ πρόστιμον 20—200 δρ.) ὑποβάλλεται ὅστις ἀποκρύπτει εἰς τὴν ἀρχὴν ἱμάτια ἢ ἄλλα ἔπιπλα τῆς καταλειφθείσης περιουσίας ἀνθρώπου, ἐκ μολυντικῆς νόσου ἀποθανόντος, δὲν ἀκολουθεῖ τὰς περὶ ἐξολοθρεύσεως ἢ καθάρσεως τοιούτων πραγμάτων ἐκδιδομένας διατάξεις, ἢ κρατεῖ, ἀποκτᾷ ἐν γνώσει, πωλεῖ, ἢ ἄλλως περιφέρει πρὸς πώλησιν ὁποιονδήποτε πρᾶγμα ἐκ τῶν εἰς ἐξολόθρευσιν διωρισμένων. —Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα δημεύονται. Π. Ν. 20. 320.

48. Καὶ οἱ ἰατροὶ δὲ αὐτοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐλκύσωσι τὴν προσοχὴν τῶν συγγενῶν τοῦ φθισικοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ὅλων, εἰς τὸ μεταδόσιμον τῆς νόσου, ἐμποδίζοντες μάλιστα τὴν κατάκλισιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς στρωμνῆς, ἢ τὴν διατριβὴν εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον καὶ γενικῶς τὴν χρῆσιν τῶν αὐτῶν ἐνδυμάτων, πανικῶν καὶ ἀγγείων.

Ι' Σπασμωδικὸς βήξ, ἢ κοκίτης.

49. Ἐπειδὴ ὁ σπασμωδικὸς βὴξ καὶ κοκίτης ἐνίοτε μεταδίδοται, ὅσα παιδία πάσχουσιν, ἀποκλείονται τῶν σχολείων πρὸς καιρόν, ἡ δὲ Ἀστυνομία ὀφείλει νὰ καταστήσῃ προσεκτικοὺς εἰς τοῦτο τοὺς διδασκάλους.

ΙΑ' Ὑδροφοβία.

50. Ὅστις γνωρίζει λυσσῶντα τινὰ ἀσθενῆ, ἢ ὑποπτον κύνα, τῆδε κἀκεῖσε φερόμενον, ἢ διατρίβοντα εἰς τόπον τινά, ἀναφέρει περὶ τούτου εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

51. Ἡ Ἀστυνομία ὀφείλει νὰ διατάξῃ ἀμέσως νὰ κρατηθῶσι μὲ σχοινίον ἢ ἅλυσσον καὶ αὐτοὶ οἱ ὑγιεῖς κύνες, οἱ δὲ πλανώμενοι νὰ φονευθῶσι· παραγγέλλει δὲ καὶ ὅλους τοὺς κυρίους τῶν κυνῶν νὰ προσέχωσιν, ὥστε ἂν ἢ δαγκασθῶσιν ἢ παρατηρήσωσιν ὑποπτά τινα συμπτώματα, οἷον δυσθυμίαν, δειλίαν, ἀνορεξίαν, δηκτικότητα, ὑδροφοβίαν, νὰ ἀναγγέλλωσι πάραυτα περὶ τούτου εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, ἥτις ἢ φονεύει τοὺς τοιούτους κύνας, ἢ τοὺς διαφυλάττει, μὲ δαπάνην τῶν ἰδίων αὐτῶν κυρίων. Ἐν γένει οἱ ὑποπτοι κύνες πρέπει νὰ συλλαμβάνωνται κατ' ἀρχὰς εὐθὺς καὶ νὰ φυλάττωνται ἕως οὗ ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια διὰ τοῦ ἰατροῦ.

52 Αὐτὸς δὲ ὁ ἀποδεδειγμένος λυσσώδης κύων φονεύεται, τὸ δὲ πτῶμα αὐτοῦ παραχώνεται βαθέως, σκεπαζόμενον μὲ ἄσβεστον, τὰ δὲ σκεπάσματα, τὸ ἄχυρον, τὰ ἄγγεῖα καὶ ἄλλα πράγματα, ὅσα ἐμολύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἀφροὺς τοῦ στόματος αὐτοῦ ἢ ἁπλῶς ἐγγίχθησαν, ἀφανίζονται.

53. Ἂν τις δηχθῇ ἀπὸ λυσσῶντα κύνα ἀναγγέλλει τὸ συμβεβηκὸς παρευθὺς πρὸς τὴν καθεστῶσαν ἀρχήν, καὶ προσκαλεῖται ὁ πλησιέστατος ἰατρὸς ἢ χειροῦργος νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν πρόσφορον θεραπείαν.

54. Ἀλλ' ἂν λείπῃ τοιοῦτος, καθαρίζεται ταχέως ἡ πληγὴ διὰ τομῶν πεπυρακτωμένου σιδήρου καὶ καυστικῶν ὀξέων, ἢ τουλάχιστον πλύνεται μὲ θριμμένην ἅλμην ἢ στακτὸν (lessive)· ἡ καυτηρίασις ὅμως θεωρεῖται πάντοτε ὡς τὸ βεβαιότατον καὶ ταχύτατον βοήθημα· ἀλλὰ πρὸς ἐπιτυχίαν περισσοτέραν τοῦ σκοποῦ, ἡ πληγὴ πρέπει νὰ διαμένῃ τουλάχιστον 6 ἑβδομάδας ἀνοικτὴ εἰς ἔκπνησιν.

55. Ἐπειδὴ οἱ λυσσῶντες δύνανται νὰ μεταδώσωσιν εἰς ἄλλον τὴν ἀσθένειαν, οἱ περιϊστάμενοι ὀφείλουσι (νὰ προσέχωσι) μὴ δαγκασθῶσιν ἢ ἁπλῶς μολυνθῶσιν ἀπὸ τὸν ἀφρὸν ἢ τὸν σίελον τῶν ἀῤῥωστιῶν τούτων. Ὁ ἀποθανὼν ἀπὸ λύσσαν τίθεται μετὰ προσοχῆς καὶ ἄπλυτος εἰς τὸ κράββατον καὶ θάπτεται βαθέως· ἡ δὲ στρωμνὴ αὐτοῦ καὶ ὅσα μετεχειρίζετο φορέματα πανικὰ καίονται· οἱ δὲ τοῖχοι καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ καταλύματος καθαρίζονται καὶ κονιοῦνται· τὸ τελευταῖον τοῦτο συμφέρει νὰ γίνεται καὶ ἂν ὁ ἀσθενὴς ἀναλάβῃ.

56. Διὰ νὰ προληφθῇ δὲ καὶ ἡ γένεσις τῆς ὑδροφοβίας, ἂς φροντίζῃ ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ νὰ μένῃ περιωρισμένος ὁ ἀριθμὸς τῶν κυνῶν, ἐπιβάλλουσα φόρους καὶ φονεύουσα τοὺς τῆδε κακεῖσε ἐλευθέρους καὶ ἀδεσπότους περιπλανωμένους κύνας· ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ δηκτικοὶ κύνες πρέπει νὰ φέρωσι φιρμούς ἢ νὰ δένωνται μὴ ἁλύσσους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **31** Δεκεμβρίου 1836.

6'. ΤΗΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΪΑΣ.

Ὅρα Ἄρθρ. 1. 3. 9. 12 τοῦ ἀπό 7 Δεκεμβρίου 1834 Β. Δ. ἐν Σελ. 58. — Ἄρθρ. 44 καὶ ἑπ. τοῦ ἀπό 30 Ἰουνίου 1858 Β. Δ. ἐν Σελ. 63.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θέρμου

Β. Δ. Περὶ πωλήσεως ἰατρικῶν.

ΘΘΩΝ κτλ.

Προβλέποντες τὴν ἐκ τῆς ἀπεριορίστου πωλήσεως τῶν ἰατρικῶν προερχομένην βλάβην, διατάττομεν, κατὰ πρότασιν τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας, τὰ ἑξῆς·

1. Μόνον οἱ φαρμακοποιοὶ καὶ φαρμακέμποροι (droguistes) ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ πωλῶσιν ἰατρικά· οἱ δεύτεροι χρεωστοῦσι νὰ πωλῶσι μεγάλας ποσότητας (en gros) καὶ ἀπαρασκεύαστα ἰατρικὰ (ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ προϊόντα τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων)· οἱ δὲ πρῶτοι μόνον μικρὰς ποσότητας, ἁπλᾶ ἢ σύνθετα, παρασκευασμένα καὶ ἀπαρασκεύαστα ἰατρικά, ἐκτὸς ἂν χορηγῶσιν εἰς ἄλλους φαρμακοποιοὺς ἢ φαρμακεμπόρους, καθ' ἣν περίστασιν δύνανται καὶ αὐτοὶ νὰ πωλήσωσι μεγάλας ποσότητας.

2. Οἱ εἰδοπῶλαι (épiciers) δύνανται νὰ πωλῶσι μόνον τὰ εἰς τὰς τέχνας χρήσιμα ἰατρικά. — Ὅθεν δὲν τοῖς συγχωρεῖται νὰ πωλῶσι σιναμικήν, μάνναν, τραγίαν (κρεμόρι), θειϊκὴν μαγνησίαν (ἅλας τῆς Ἰγγλιτέρρας) κτλ. καθὼς τοῦτο ἐγίνετο μέχρι τοῦδε.

3. Ὅσοι τῶν φαρμακοποιῶν, φαρμακεμπόρων καὶ εἰδοπωλῶν παραβῶσι τὰ ἐν τοῖς προλαβοῦσι δύο ἄρθροις θέλουσι τιμωρεῖσθαι κατὰ τὸ 533 ἄρθ. τοῦ Π. Ν. (1) Ὅστις δὲ ἄλλος μὴ ἔχων δικαίωμα καὶ ἄνευ προλαβούσης ἀδείας τῆς ἀρχῆς παρασκευάζει ἢ πωλεῖ ἰατρικά, ὑπόκειται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 564 ἐπιβαλλομένην ποινήν. (2)

4. Οἱ φαρμακοποιοὶ πάλιν χρεωστοῦσι νὰ πωλῶσι μικρὰς ποσότητας τῶν ἰατρικῶν τότε μόνον, ὅταν τοῖς παρουσιασθῇ γραμμάτιον ἐνυπόγραφον παραδεδεγμένου τινὸς ἰατροῦ ἢ χειρουργοῦ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἁπλᾶ, ἠπια καὶ γενικῶς ὡς ἀβλαβῆ ἀνεγνωρισμένα ἰατρικά, τὰ ὁποῖα συγχωρεῖται νὰ δίδωνται καὶ ἄνευ ἰδιαιτέρου γραμματίου. Οἱ ἐναντία τοῦ ὁρισμοῦ τούτου πράττοντες θέλουσι τιμωρεῖσθαι κατὰ τὸ ἄρθ. 563 τοῦ Π. Ν. (3)

5. Περὶ τῆς πωλήσεως τῶν δηλητηρίων φαρμάκων ὑπάρχει ἰδιαίτερον Δ.

6. Οἱ ἰατροὶ καὶ χειρουργοὶ τότε μόνον δύνανται νὰ πωλῶσιν ἰατρικά, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ φαρμακοποιεῖον μίαν ὥραν μακρὰν τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς των. — Οἱ κτηνιατροὶ ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ παρασκευάζωσι καὶ νὰ πωλῶσι μόνον τὰ πρὸς θεραπείαν τῶν ζώων (κτηνῶν) διωρισμένα ἰατρικά. Οἱ ἀντιπράττοντες δὲ παιδεύονται κατὰ τὸ ἄρθ. 533. (4)

7. Οἱ φλεβοτόμοι, αἱ μαιεύτριαι καὶ ψευδιατροὶ ἐμποδίζονται ἀπολύτως νὰ πωλῶσιν ἰατρικά. Ἐνταῦθα συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ οὐδὲν κοινὸν μετὰ τῆς ἰατρικῆς τέχνης ἔχοντες ἄνθρωποι. Οἱ ἄλλως πράττοντες παιδεύονται κατὰ τὸ ἄρθ. 564 τοῦ Π. Ν.

---

(1) Π. Ν. 533. Ὅρ. ἐν Σελ. 15.

(2) Π. Ν. 564. Εἰς κράτησιν 1—6 ἑβδομάδων καὶ εἰς πρόστιμον 30—200 δρ. καταδικάζεται ὅστις ἄνευ τινὸς δικαιώματος, ἢ χωρὶς νὰ λάβῃ ἰδιαιτέραν τῆς ἀρχῆς συγκατάθεσιν, κατασκευάζει καὶ φέρει εἰς κυκλοφορίαν ἐσωτερικὰ ἢ ἐξωτερικὰ ἰατρικὰ ὑπὸ ὁποιονδήποτε σχῆμα ἢ ὄνομα. Ὅστις πωλεῖ οὕτω λεγόμενα μυστήρια ἢ πανακείας, ἢ ἄνευ ἐγκρίσεως τῆς ἀρχῆς πιστοποιεῖ διὰ δημοσίων, ἐφημερίδων, ἢ ἄλλων πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ συντασσομένων συγγραμμάτων, ἰατρικὰ ὡς θεραπευτικὰ τινῶν νόσων. — Κατὰ δευτέραν ὑποτροπήν, ὡς καὶ ὅταν ἡ φαρμακοπωλία γίνεται διὰ ῥωποπωλίας, καταγινώσκεται κράτησις δύο ἑβδομάδων μέχρι 3 μηνῶν, ἢ πρόστιμον 50—400 δρ. — Τὰ πρὸς τὴν ἀσυγχώρητον φαρμακοπωλίαν συντελοῦντα ταμιεύματα δημεύονται κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν. Π. Ν. 20. 112. 231. 533. 634.

(3) Π. Ν. 563. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ μιᾶς ἑβδομάδος καὶ μὲ πρόστιμον τοὐλάχιστον 10 δρ. τιμωροῦνται ὅσοι, ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς φαρμακοπωλίας, κατασκευάζουσιν, ἢ πωλοῦσιν ἰατρικὰ ἄνευ διαταγῆς ἀναγνωρισμένων ἰατρῶν, καὶ κατ' ἄλλον παρὰ τὸν διαγραφέντα ὑπ' αὐτῶν τρόπον, καθόσον τοῦτο δὲν συγχωρεῖται ἰδίως ἀπὸ τὸν περὶ φαρμακοπωλῶν κανονισμόν· παρομοίως ὅσοι πωλοῦσιν ἀλλαχοῦ παρὰ εἰς τὸ δημόσιον φαρμακοπωλεῖόν των, ἢ ἀναβάλλουσιν, ἢ ἀρνοῦνται ἀτόπως τὴν παρασκευὴν διατεταγμένων ἰατρικῶν. Π. Ν. 562. 564.

(4) Ὅρα Σελ. 15.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

8. Ἀπαγορεύεται ἡ πώλησις τῶν μυστηρίων ἰατρικῶν καὶ ἡ διὰ τῶν ἐφημερίδων κοινοποίησις αὐτῶν, ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμματ. — Ἀλλά, καὶ ταύτης δοθείσης, ἡ πώλησις πρέπει νὰ γίνηται μόνον διά τινος φαρμακοποιοῦ καὶ κατ' ἐπιταγὴν ἰατροῦ. Οἱ παραβαίνοντες τὴν διαταγὴν ταύτην ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν ὑπ' ἀρθ. 564 ἐπιβληθεῖσαν ποινήν.

9. Ὅλαι αἱ ἀρχαὶ ὑποχρεοῦνται ἰδιαιτέρως νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ παρόντι διαταττομένων, νὰ φανερώσιν ὅπου ἀνήκει ὅ,τι μάθωσι περὶ ἀντιπράξεως εἰς τὰ περιλαμβανόμενα ἐνταῦθα καὶ νὰ ἐμποδίζωσι τοὺς πλανητικοὺς φαρμακεμπόρους νὰ ἐπιβάλ-ωσι τὰ ὅρια τοῦ κράτους.

10. Ὑποχρεοῦνται παρομοίως καὶ οἱ τῶν νομῶν ἰατροὶ νὰ ἐξετάζωσιν ἀκριβῶς εἰς τὰς περιοδείας των τὰ καταστήματα τῶν φαρμακοποιῶν, φαρμακεμπόρων καὶ εἰδοπωλῶν, καὶ νὰ δίδωσιν εἰς τὰς ἀνηκούσας ἀρχὰς εἴδησιν τῶν καταχρήσεων, ὀλιγοτήτων καὶ παραβιάσεων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Μαρτίου 1835.

Β. Δ. Περὶ πωλήσεως δηλητηρίων.

ΟΘΩΝ κτλ.

Διὰ νὰ προληφθῇ ὅσον δυνατὸν ἡ εἰς ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἀπεριορίστου πωλήσεως τῶν δηλητηρίων φαρμάκων γινομένη βλάβη κατὰ πρότασιν τῆς Ἡμετέρας ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας διατάττομεν τὰ ἀκόλουθα·

1. Μόνον εἰς τοὺς τακτικῶς ὡρκισμένους φαρμακοποιοὺς καὶ φαρμακεμπόρους (droguistes) ἐπιτρέπεται ἀπὸ τῆς σήμερον ἡ πώλησις τῶν δηλητηρίων φαρμάκων. — Οἱ εἰδοπῶλαι (épiciers) καὶ λοιποὶ πραγματευταὶ ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ πωλῶσι τὰ εἰς τὰς τέχνας μόνον χρήσιμα δηλητήρια, καὶ ταῦτα δὲ προηγηθείσης μὲν δοκιμασίας φαρμακοποιοῦ τινος, δοθείσης δὲ ἐπὶ τούτῳ ἀδείας τοῦ ἐπάρχου, καὶ γενομένου τοῦ ἀναγκαίου ὅρκου. — Ὅστις ἄλλος ἢ αὐτὸς ἢ διὰ τρίτου προσώπου πωλήσῃ δηλητήρια, παιδεύεται κατὰ τὸ 561 ἄρθ. τοῦ Π. Ν. (1), καὶ οἱ ἔχοντες δὲ ἄδειαν, ἂν πωλοῦντες παραβῶσι τὸν προσδιωρισμένον τρόπον τῆς πωλήσεως, τιμωροῦνται καὶ οὗτοι κατὰ τὸ 533 ἄρθρον.

2. Θεωροῦνται δὲ ὡς δηλητήρια αἱ ἑξῆς οὐσίαι.

Δηλητήρια Α' Σειρᾶς.

1. Ἀρσενῶδες ὀξύ, ὀξείδιον As, As λευκόν, ἄσπρο φαρμάκι, acidum arsenicosum, ποντικοφάρμακον.—2. Θειοῦχον As ἐρυθρόν (Διθειοῦχον As), Sulfuretum arsenici rubrum. —3. Θειοῦχον As κίτρινον (τριθειοῦχον As), Sulfuretum arsenici flavum. Ὠχρὸν ἢ κίτρινον As, orpimentum (Auripigmentum).—4. Ὑπόξειδον As (ὑποξείδιον As), Suboxidum Arsenici, As μέλαν, τζερνίκι, ποντικοφάρμακον.— 5. Ἀρσενώδης πότασσα ἢ σόδα (ἀρσενικῶδες κάλιον, νάτριον), potassa s. soda arsenicosa.—6. Ὑδροχλωρικὸς ὑδράργυρος δευτερόξειδιος, δευτεροχλωροῦχος Hg (Διχλωριοῦχος ἢ ὑπερχλωριοῦχος Hg, ἢ ἄχνη Hg, Bichloretum mercurii, s. Hydrargyrum bichloratum corrosivum, s. Merc. Sublimatus corrosivus), deutochloruretum hydrargyri, murias oxidi hydrargyri, ὑψωμένος Hg, Sublimatus corrosivus.—7. Νιτρικὸς Hg (Hg νιτρικὸς ὑποξειδωμένος, ἢ, νιτρικὸν ὑποξείδιον Hg, Hydrargyrum nitricum oxydatum crystallisatum), nitras hydrargyri. — Ὑδροχλωρικὸν Στίμμι πρωτόξειδον, πρωτοχλωροῦχον Sb, βούτυρον Sb (Sb τριχλωριοῦχον ὑγρόν, Stibium chloratum liquidum), butyrum antimonii, murias oxyduli

(1) Π. Ν. 561. Ὅστις παρασκευάζει, ἀπεργάζεται, ἢ πωλεῖ δι' ἄλλους δηλητήρια, χωρὶς νὰ ἔχῃ δικαίωμα πρὸς τοῦτο, δυνάμει τοῦ ἐπιτηδεύματός του, πρὸς τῇ δημεύσει τοῦ δηλητηρίου τιμωρεῖται καὶ μὲ κράτησιν τοὐλάχιστον 3 ἡμερῶν, καὶ μὲ πρόστιμον 20—200 δρ. Π. Ν. 20. 291.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

stibii. — 9. Ὀξικὸς μόλυβδος, μολυβδοσάκχαρον, acetas Plumbi (Pb aceticum crystallisatum, s. Saccharum saturni depuratum). — 10. Ὀξαλικὸν ὀξύ, acidum oxalicum. — 11. Ὑδροκυανικὸν ὀξύ, Βορωσσιακὸν ὀξύ, Acidum hydrocyanicum. — 12. Φώσφορος. — 13. Κανθαρίδες, χρυσόμυια· ἔμβαμμα κανθαρίδων. — 14. Μορφίνη, Στρυχνίνη, Ἐμετίνη καὶ τὰ λοιπὰ ἀλκαλοειδῆ φυτικά. — 15. Κροτωνέλαιον. Ol. Crotonis.

Δηλητήρια Β' Σειρᾶς.

1. Δευτερόξειδος ὑδράργυρος, ἐρυθρὸν ἀπόκριμα ὑδαργύρου (Hg ὀξείδιον, Mercur. oxydatus) precipitatum rubrum. — 2. Ὑδροχλωρικὸς Hg δευτερόξειδος ἀμμωνιοῦχος. ἀπόκριμα λευκὸν Hg (Hg λευκὴ ὑποστάθμη ἄτηκτος, Hg amidato-chloratum), precipitatum album. — 3. Ἰωδοῦχος Hg. Iduretum Hg. — 4. Ὑδροκυανικὸς Hg δευτερόξειδος (Κυανιοῦχος Hg), Cyanuretum Hg. — 5. Ὑποχλωρικὸς Hg πρωτόξειδος, πρωτοχλωροῦχος, Hg Καλομέλανον (Hg ὑποχλωριοῦχος), Calomelas, murias Hg oxiduli mitis. — 6. Ὑδροχλωρικὸς χρυσὸς δευτερόξειδος (χλωριοῦχος Au, Aurum (sesqui) chloratum), murias auri. — 7. Ὑδροχλωρικὸς Au δευτερόξειδος νατροῦχος (χλωριοῦχος Au νατριοῦχος, Aurum muriaticum natronatum), murias auri et sodae. — 8. Νιτρικὸς ἄργυρος δευτερόξειδος (Νιτρικὸς Ag, Στυγία λίθος, Ag nitricum), lapis infernalis, πέτρα κολάσεως. — 9. Ταρταρικὴ πότασσα στιμμιοῦχος (ἐμετικὴ τρυξ) tartarus emeticus, ἐμετικόν. — 10. Θειοῦχον στίμμι πρωτόξειδον, ὕαλος στίμμεως. Vitrum Antimonii. — 11. Ὑποξικὸς μόλυβδος πρωτόξειδος (Pb ὀξικὸς βασικὸς ὑγρός, Pb aceticum liquidum), Subacetas Pb, extractum saturni. — 12. Ὀξικὸς χαλκὸς δευτερόξειδος (ὀξικὸς Cu, Cuprum aceticum), acetas cupri. — 13. Θειϊκὸς Cu δευτερόξειδος, ἀλογόπετρα, γαλάζα πέτρα (Θειϊκὸς Cu, Cu Sulfuricum), vitriolum cupri, s. caeruleum. — 14. Ὑδροχλωρικὸς Cu δευτερόξειδος (χλωριοῦχος Cu, Cu muriaticum), murias cupri. — 15. Θειϊκὸς Cu ἀμμωνιοῦχος (liquor Cu ammoniato-sulfurici), Cu ammoniacale. — 16. Θειϊκὸς Cu στυπτηριοῦχος· Lapis divinus. — Θειϊκὸς ψευδάργυρος δευτερόξειδος, ἄσπρον βιτριόλι (Zincum sulfuricum), vitriolum album, vitriolum Zinci. — 18. Ὑπονιτρικὸν βισμούθιον δευτερόξειδον, λευκὸν βισμ., Magisterium bismuthi. — Ὑδροχλωρικὸς κασσίτερος πρωτόξειδος (χλωριοῦχος Κασσιτ., Stannum chloratum), murias stanni. — 20. Θειϊκὸν ὀξύ, ol. vitrioli, σπίριτον βιτριολίου, Ac. Sulfuricum. — 21. Νιτρικὸν ὀξύ, aqua fortis, ἀσημόνερον, Ac. nitricum. — 22. Ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, ἁλυκὸν ὀξύ, Ac. muriaticum. — 23. Φωσφορικὸν ὀξύ, Ac. phosphoricum. — 24. Ὑδροχλωρικὸν ὀξὺ ὀξυγονωμένον (χλωριοῦχον ὕδωρ, Aqua chlorinica), acidum muriaticum oxygenatum, χλωρινόνερον, χλωρόν. — 25. Πότασσα καυστική (Κάλι καυστικόν), Πέτρα καυστική χειρουργῶν, Kali causticum. — 26. Σόδα καυστική (Νάτρον καυστικόν), Natrum causticum. — 27. Ἀμμώνιον καθαρὸν ἢ καυστικὸν (ἀμμωνία καυστικὴ ὑγρά), Ammonia pura liquida. — 28. Ὑπανθρακικὴ πότασσα καθαρισμένη (Κάλιον ἀνθρακικὸν κεκαθαρμένον, Kal. carbonicum depuratum), subcarbonas potassae depuratus, sal tartari purum. — 29. Ὑπανθρακικὴ σόδα καθαρισμένη (Νάτρ. ἀνθρακικὸν κεκαθαρμένον, Natr. carbonicum depuratum), subcarbonas sodae depuratus. — 30. Ὑπανθρακικὸν ἀμμώνιον καθαρισμένον (ἀμμωνία ἀνθρακική, Ammonium carbonicum), subcarbonas ammoniae depuratus, alcali volatilissimum. — 31. Ὑπανθρακικὴ βαρεῖα (Βάρυον ἀνθρακικόν, Bar. carbonicum), subcarbonas barytae. — 32. Ὑδροχλωρικὴ βαρεῖα (Βάρυον χλωριοῦχον, Bar. chloratum), murias barytae. — 33. Ὑδροχλωρικὴ τίτανος, (ἀσβέστιον ὑποχλωριῶδες, calcaria chlorata, s. hypochlorosa), murias calcariae. — 34. Ὑδροχλωρικὴ πότασσα ὀξυγονωμένη (Κάλιον χλωρικόν, Kal. chloricum), murias potassae oxygenatus. — 35. Θειοῦχος πότασσα, hepar sulfuris. — 36. Θειοῦχος σόδα. (Ἔνθειον Νάτριον) hepar sulfuris minerale. — 37. Θειοῦχον ἀμμώνιον, sulfuretum ammoniae. — 38. Ἰῶδες, καὶ ἔμβαμμα ἰώδους, (ἰώδιον καὶ βάμμα ἰωδίου) jodium. — 39. Θειοῦχον ἰῶδες (θειοῦχον ἰώδιον), iduretum sulfuris. — 40. Ὑδροϊωδικὴ πότασσα (Ἰωδιοῦχον κάλιον), Kali hydriodicum. — 41. Ὑδροκυανικὴ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιδηροῦχος πότασσα (Σιδηροκυανιοῦχον κάλιον), Borussias potassae et oxyduli ferri. — 42. Δαφνοκεράσου ἀπόσταγμα, aq. lauro cerasi. — 43. Πικραμυγδάλων ἀπόσταγμα, aq. amararum amygdalarum. — 44. Ὄπιον καὶ ἔμβαμμα ὀπίου, Tinctura opii, laudanum liquidum Sydenhami. — 45. Εὐφόρβιον, ῥητίνη εὐφορβίου. — 46. Ἐλατήριον. — 47. Σκαμμωνία (μαμουτία). — 48. Σρυχνόσπορος (Κάρυα ἐμετικά), nux vomica (φύλαις). — 49. Κύαμος Ἰγνατίου, faba ignatii. — 50. Κοκκουλόσπορος (Κοκκόσπορος ἰνδικὸς ἢ ἀμαζόνειος, Sem. coculi Amazonorum), sem. coculi indici. — 51. Σαβαδίλλα, Semen sabadilae. — 25. Σταφὶς ἀγρία, sem. staphis agriae. — 53. Εὐδαλία ἢ μανδραγόρας, belladonna. — 54. Ὑοσκύαμος, hyoscyamus niger. — 55. Κώνειον ὑδροχαρές, conium aquaticum. — 56. Κώνειον κατάστικτον, conium maculatum. — 57. Στραμμώνιον (Στραμόνιον), datura stramonium. — 58. Δακτυλῖτις, Digitalis purpurea. — 59. Ἀκόνιτον, Aconitum. — 60. Βράθυ, σαβίνας χόρτον, Sabina. — 61. Κερατώδης σίκαλις (Ἐρυσιβώδης ὅλυρα ἢ βρίζα), Secale cornutum. — 62. Ἑλλέβορος λευκός, Veratrum album, — 63. Ἑλλέβορος μέλας, σκάρφη, Helleborus helleborus albus niger. — 64. Κολοκυνθίς. Καὶ τὰ τούτων πάντων παρασκευαστά.

3. Οἱ φαρμακοποιοὶ καὶ φαρμακέμποροι, καθὼς καὶ οἱ ἐξετασθέντες καὶ εὑρισκόμενοι πραγματευταί, ὀφείλουσι νὰ φυλάξωσι τὰς ἀκολούθους διατάξεις, ὅταν πωλῶσι δηλητήρια.

α'. Ὅλα τὰ διαληφθέντα δηλητήρια πρέπει νὰ φυλάττωνται εἰς ἰδιαίτερα χωρίσματα τοῦ ἐργαστηρίου καὶ εἰς ἰδίας θέσεις ἢ ἀγγεῖα καλῶς χωρισμένα καὶ σφαλισμένα. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὰ δηλητήρια τῆς πρώτης σειρᾶς θέλουσι φυλάττεσθαι εἰς ἰδιαίτερον συρτάριον, τὸ ὁποῖον νὰ κλειδώνεται μὲ χωριστὴν κλειδαρίαν.

β'. Τὸ κλειδίον τοῦ συρταρίου τούτου νὰ κρατῇ αὐτὸς ὁ φαρμακοποιὸς καὶ φαρμακέμπορος ἢ ὁ πρῶτος αὐτῶν βοηθός.

γ'. Ἕκαστον δηλητήριον εἶδος νὰ ἔχῃ ἰδίαν εὔληπτον ἐπιγραφὴν ἐπὶ τοῦ ἀγγείου ἢ τῆς θέσεως.

δ'. Διὰ τὰ δηλητήρια θέλουσιν εὑρίσκεσθαι εἰς τὸ κατάστημα ἰδιαίτερα ἐργαλεῖα· οἷον, ζύγια (σταθμά), ἰγδία, τριβήδια κτλ. Κατ' ἐξοχὴν δὲ τὰ πρὸς παρασκευὴν τῶν δηλητηρίων τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ ὑδραργύρου χρήσιμα πρέπει νὰ κλειδώνωνται μετὰ τῶν εἰρημένων φαρμάκων εἰς τὸ αὐτὸ συρτάριον.

ε'. Τὰ δηλητήρια νὰ ζυγίζωνται εἰς χωριστὸν τοῦ ἐργαστηρίου τραπέζιον. — Ὅστις παραδῇ τὰς ἀνωτέρω παραγγελίας τιμωρεῖται κατὰ τὸ 560 ἄρθ. τοῦ Π. Ν. (1)

ς'. Τὰ δηλητήρια νὰ πωλῶνται πάντοτε ἀπὸ τὸν φαρμακοποιὸν αὐτὸν καὶ φαρμακέμπορον ἢ τὸν πρῶτον τούτων βοηθὸν καὶ ὄχι ἀπὸ μαθητιῶντας παῖδας ἢ ἄλλους ἀνθρώπους. Εἰς τὸν ἔνοχον παραβάσεως θέλει ἐπιβάλλεσθαι ἡ κατὰ τὸ ἄρθ. 566 προσδιωρισμένη ποινή. (2)

---

(1) Π. Ν. 560. — Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἑβδομάδων καὶ μὲ πρόστιμον τοὐλάχιστον 20 δρ. τιμωροῦνται ὅσοι ἔχοντες τὸ δικαίωμα νὰ κατασκευάζωσι, νὰ ἀπεργάζωνται, ἢ νὰ πωλῶσι δηλητήρια, ἢ οἱ τοποτηρηταὶ αὐτῶν, φέρονται ἀμελῶς καὶ ἀπερισκέπτως περὶ τὴν ἐν ἀσφαλεῖ φύλαξιν, σημείωσιν, ἢ διαχώρισιν τοῦ δηλητηρίου ἀπὸ ἄλλα πράγματα· δὲν μεταχειρίζονται ἰδιαίτερα ἐργαλεῖα, ἀγγεῖα, ἢ σκεύη εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν φαρμακευτικῶν ὑλῶν, ἢ τῶν δηλητηρίων, ἢ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτῶν, δὲν καθαρίζουσι τὰ σκεύη ταῦτα ἐπιμελῶς μετὰ τὴν χρῆσίν των, οὐδὲ τὰ φυλάττωσι χωριστά· δίδουσι δηλητήριον χωρὶς ἄδειαν τῆς ἀρχῆς, ἢ ἄνευ διαταγῆς ἰατροῦ· δὲν παραδίδουσιν αὐτὸ εἰς χεῖρας ἀσφαλῶν ἀνθρώπων· δὲν κρατοῦσι βιβλίον περὶ τῆς φαρμακεμπορίας των, ἢ τὸ κρατοῦσιν ἀτελῶς καὶ χωρὶς ἀκρίβειαν. — Εἰς τὴν αὐτὴν ὑποβάλλονται ποινὴν καὶ οἱ τεχνῖται, οἵτινες, ἄνευ προηγουμένης βασάνου καὶ ἐγκρίσεως τῆς ἀρχῆς, βάλλουσιν εἰς κυκλοφορίαν ὕλας οὔσας μέχρι τοῦδε πάντῃ ἀγνώστους. Π. Ν. 291. 533. 559. 566.

(2) Π. Ν. 566. — Εἰς πρόστιμον τοὐλάχιστον 10 δρ. καταδικάζονται ὅσοι φαρμακοποιοὶ δὲν μεταχειρίζονται ἐπιστάτας ἢ ἄλλους συμβοηθούς, ἔχοντας τὴν ἀνήκουσαν ἱκανότητα· παρομοίως, ὅσοι ἔχοντες δικαίωμα νὰ ἐμπορεύωνται δηλητήρια, ἀρνοῦσι τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν πώλησιν τούτων εἰς τοιούτους ἀνικάνους συμβοηθούς. Π. Ν. 560.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ξ'. Ἕκαστος φαρμακοποιὸς καὶ φαρμακέμπορος νὰ κρατῇ ἰδιαίτερον βιβλίον διὰ νὰ σημειοῖ ἐκεῖ κατὰ τὸν ἑξῆς τύπον τὰ πωλούμενα ὀηλητήρια· — Χρόνος τῆς πωλήσεως, εἶδος, ποσότης, σκοπὸς χρήσεως τοῦ ὀηλητηρίου, ὄνομα, ἐπάγγελμα, διαμονὴ τοῦ ἀγοραστοῦ.

η'. Ἄνευ ἰδιογείρου ὑπογραφῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀγοραστοῦ εἰς τὸ βιβλίον δὲν θέλει δίδοσθαι κανὲν ὀηλητήριον οὔτε τῆς πρώτης, οὔτε τῆς δευτέρας σειρᾶς.

θ'. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὰ τῆς πρώτης σειρᾶς ὀηλητήρια θέλουσι δίδοσθαι μόνον εἰς τὸν παρουσιάζοντα ἀποδεικτικὸν τῆς ἀστυνομίας, ὅπου σημειοῦται τὸ εἶδος, τὸ ποσὸν καὶ ἡ χρῆσις τοῦ ὀηλητηρίου, πρὸς δὲ καὶ τὸ ὄνομα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἡ διαμονὴ τοῦ ἀγοραστοῦ, τὸ ἀποδεικτικὸν δὲ τοῦτο προστίθεται μετὰ τὴν πώλησιν εἰς τὸ βιβλίον.

ι'. Ὁ πωλητὴς ἔχει δικαίωμα καὶ χρέος νὰ μὴ δίδῃ οὔτε ἀπὸ τῆς δευτέρας σειρᾶς ὀηλητήρια, ἄνευ ἀδείας τινὸς ἀρχῆς, εἰς ἀνθρώπους ἀγνώστους ἢ ὑπόπτους, καὶ ὅταν φοβῆται βλαβερὰν χρῆσιν τοῦ ὀηλητηρίου.

ια'. Δὲν πρέπει νὰ δίδωνται ποτὲ ὀηλητήρια εἰς παιδία, μαθητιῶντας, δούλους καὶ μωρούς, οὔτε ὅταν παρουσιάζωσιν ἄδειαν ἔγγραφον τινὸς ἀρχῆς. — Δὲν συγχωρεῖται μάλιστα νὰ δίδηται κανὲν ὀηλητήριον, ἂν ὑπάρχῃ ὑποψία ὅτι δὲν θέλει χρησιμεύσει εἰς ὅ,τι λέγει τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς Ἀστυνομίας.

ιβ'. Τὰ πρὸς ἰατρικὸν σκοπὸν ὀηλητήρια πρέπει νὰ δίδωνται μόνον ἀπὸ τοὺς φαρμακοποιοὺς καὶ μόνον ὅταν παρουσιασθῇ εἰς αὐτοὺς γραμμάτιον ὑπογεγραμμένον παρά τινος ἀνεγνωρισμένου ἰατροῦ. Ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἂν τὸ εἶδος, ἡ ποσότης καὶ ἡ χρῆσις τοῦ ὀηλητηρίου δίδει ὑποψίαν παραδρομῆς, ἀπάτης ἢ κακοβουλίας, ὁ φαρμακοποιὸς ἔχει δικαίωμα καὶ ὀφείλει μάλιστα νὰ ἐρωτήσῃ ἀμέσως ἢ δι' ἄλλου τινὸς τὸν ἰατρὸν κατ' ἰδίαν. — Ὅταν τὸ ὀηλητήριον δίδηται κατὰ ἰατρικὴν συνταγήν, γίνονται περιττὰ ἡ καταγραφὴ εἰς τὸ βιβλίον καὶ τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς Ἀστυνομίας. — Ὅστις ἀντιβῇ εἰς τὰς ἐν ταῖς Ζ. Η. Θ. Ι. Κ. καὶ Λ ἐδαφίοις διαταγάς, ὑποπίπτει εἰς τὴν κατὰ τὸ 560 ἄρθ. τοῦ Π. Ν. ἐπιβαλλομένην ποινήν, ἂν δὲν προσετέθησαν ὅμως καὶ θετικαὶ πράξεις ὑποκείμεναι εἰς μεγαλητέρας ποινάς.

ιγ'. Αἱ διδόμεναι ὀηλητήριοι οὐσίαι πρέπει νὰ φυλάττωνται ἀκριβῶς ἐπιγεγραμμένων ἐπισήμως τῆς λέξεως «φαρμάκιον» καὶ τοῦ ὀνόματος τῆς φαρμακερᾶς ταύτης οὐσίας. — Ἐξαιροῦνται τοῦ κανόνος τούτου τὰ πρὸς ἰατρικὴν χρῆσιν διδόμενα ὀηλητήρια· ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἀπαγορεύεται εἰς τὸν φαρμακοποιὸν νὰ δίδῃ χωρὶς νὰ σημειώσῃ ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τὸν τρόπον τῆς χρήσεως. — Πρὸ πάντων δὲ τὸ λευκὸν ἀρσενικὸν (ποντικόχορτον), διδόμενον διὰ τοὺς μῦς (ποντικοὺς) καὶ τοὺς θῆρας, θέλει μιγνύεσθαι μὲ κόνιν ἄνθρακος διὰ νὰ μὴ συμβῇ κανὲν ὁλέθριον λάθος ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τοῦ χρώματος μὲ πολλὰς λευκὰς οὐσίας.

ιδ'. Καὶ ἄλλαι δὲ ὁριμεῖαι καὶ ἐπιβλαβεῖς οὐσίαι, αἱ ὁποῖαι δὲν κατετάχθησαν ἀνωτέρω μεταξὺ τῶν ὀηλητηρίων, π. χ. ὁ λιθάργυρος, ὁ δευτερόξειδος μόλυβδος ἢ μίλτος (minium, σουλεγένι), ὁ λευκομόλυβδος, τὸ βορωσσιακὸν κυανοῦν, τὸ κόκκινον πέπερι, τὸ πόλιον (turbith), τὸ κόμμι γοῦττα, οἱ σπόροι κοκκογνιδίου, τὸ ἀπήγανον, τὸ νίτρον (γκιβερζιλές), τὸ ἀμμωνιακὸν ἅλας (νισαντῆρι), ὁ βόραξ (τενικιὰρ) κτλ., καθὼς καὶ πολλὰ χρώματα ἐμπεριέχοντα ἀρσενικὸν ἢ χαλκόν, οἷον τὸ Σεχλικόν, Σουηδικόν, Σβαϊνφούρτιον, καὶ Οὐινδοβουνικὸν πράσινον, τὰ ὁποῖα περιέχουσιν ἀρσενικόν, καὶ τὸ ὀρεινόν, Βραϋνσβεϊκὸν πράσινον, τὰ ὁποῖα ἐμπεριέχουσι χαλκόν, πρέπει νὰ συναριθμηθῶσι μὲ τὰ ὀηλητήρια καὶ νὰ δίδωνται μόνον εἰς γνωστούς, ἀνυπόπτους, νουνεχεῖς καὶ μὴ ὑποκειμένους εἰς κατηγορίαν ἀνθρώπους, οἵτινες θέλουσι τὰ μεταχειρισθῇ ἀθῶως. Χρειάζεται δὲ μάλιστα προσοχὴ εἰς τοιούτους ἀνθρώπους, οἵτινες ἐξ ἀγνοίας ἢ καὶ ἐπιτηδὲς δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐπὶ βλάβῃ τὰ τοιαῦτα φάρμακα, παρασκευάζοντες ἐδώδιμα ποτὰ καὶ ἄλλα διάφορα πράγματα, οἷον οἶνον, ὄξος, ζύθον, ἄλευρον, σακχαρικὰ παιγνίδια κτλ. (1) Ὅστις ἀντιπράξῃ εἰς τὰ ἐνταῦθα ὁριζόμενα παιδεύεται κατὰ τὸ 561 ἄρθ. τοῦ Π. Ν.

---

(1) **Ἀριθ. ἐγκυκλ. 36. Περὶ τοῦ χρωματισμοῦ τῶν τραγημάτων σακχαρωτῶν κτλ.**

Τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουρ. πρὸς τοὺς νομάρχας τοῦ Κράτους.

Τῶν σακχαροπλαστῶν τινες ἐξ ἀγνοίας μεταχειρίζονται πρὸς χρωματισμὸν τραγημάτων,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

4. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Δ. οἱ ἔπαρχοι ὀφείλουσι ν' ἀναγκάσωσι τοὺς φαρμακεμπόρους, ὅσοι θέλουσι νὰ πωλῶσι δηλητήρια, νὰ ἐξετασθῶσιν, αὐτῶν παρόντων, παρά τινος φαρμακοποιοῦ περὶ γνώσεως τῶν δηλητηρίων, τὰ ὁποῖα ἐμπορεύονται, περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς βλαπτικῆς αὐτῶν δυνάμεως. Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ταύτην ὁ ἔπαρχος λαμβάνει παρὰ τοῦ φαρμακεμπόρου τὸν ὑποχρεωτικὸν ὅρκον.

5. Ὀφείλουσι δὲ ὁμοίως καὶ οἱ ἰατροὶ νὰ ἐπιτηρῶσι περιοδεύοντες τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐνταῦθα διαταττομένων, ἐξετάζοντες τὰ φαρμακοποιεῖα καὶ φαρμακεμπορεῖα καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς παραβάσεις εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. — Ἔργον μάλιστα ταύτης θέλει εἶναι ἡ φροντὶς τοῦ νὰ ἐγκαλῇ εἰς τὸ ἀνῆκον εἰρηνοδικεῖον πᾶσαν παράβασιν τῶν διατάξεων τούτων διὰ νὰ κολάζηται ὁ παραβάτης κατὰ τοὺς νόμους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 2 Ἀπριλίου 1835.

Β. Δ. Περὶ Μέτρων καὶ Σταθμῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

. . . . . .

15. Ἐγκρίναμεν ὡσαύτως κατάλληλον νὰ συμπεριλάβωμεν εἰς τὸν νόμον τοῦτον τὴν διάταξιν περὶ νέου σταθμοῦ τῶν φαρμακοποιῶν, καὶ διατάττομεν τὰ ἀκόλουθα·

1. Ἡ μονὰς τοῦ σταθμοῦ τῶν φαρμακοπωλείων εἶναι ἡ λίτρα, συνισταμένη ἐκ 360 μετρικῶν ἢ Β. δραχμῶν.

Ἡ λίτρα διαιρεῖται εἰς	12	οὐγγίας.
Ἡ οὐγγία » »	8	δραχμάς.
Τὸ σιτάρι » »	20	κόκκους.

Σημ. Κατὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην καὶ τὴν διαφορὰν τῆς λίτρας τοῦ φαρμακοπώλου πρὸς τὴν Β. δραχμὴν εἶναι·

σακχαρωτῶν, ῥοσολίων κτλ. χρώματα μεταλλικά, ἔχοντα δηλητηρίαν δύναμιν, καὶ ἐκ τούτων συνέβησαν δυστυχήματά τινα, καὶ μάλιστα ἔφερον τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς εἴς τινας παῖδας.

Διὰ νὰ προληφθῶσι τοῦ λοιποῦ τοιαῦται κινδυνώδεις πράξεις καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ § Ν'. τοῦ ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1835 Β. Δ., ἀφοῦ ἠκούσαμεν τὴν γνώμην τοῦ παρ' ἡμῖν Ἰατροσυν. προσκαλοῦμεν ὑμᾶς, κ. νομάρχα, νὰ διατάξητε τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν χρῆσιν τῶν μεταλλ. χρωμ. εἰς βαφὴν τῶν τραγημάτων, σακχαρωτῶν καὶ ὅλων τῶν ἐδωδίμων καὶ ποτῶν· αἱ δὲ ἀπαγορευόμεναι ὡς ἐπιβλαβεῖς μεταλλ. ὕλαι εἶναι αἱ ἑπόμεναι· ὁ σάνδυξ ἢ μίλτος (oxydum plumbi), μίνιον ἢ σουλιγένι κοινῶς λεγόμενον, τὸ κίτρινον τῆς νεαπόλεως καὶ τοῦ Βαλτιμόρι (chromas plumbi), τὸ πράσινον κινάβαρι, τὸ κινάβαρι (Sulphuretum hydrargyri) καὶ τὸ πράσινον λεγόμενον τοῦ Πακέτου (arsenitas cupri).

Εἰς βαφὴν τῶν σακχαρωτῶν καὶ τῶν ἐδωδίμων καὶ ποτῶν ἐν γένει δύνανται οἱ σακχαροπλάσται νὰ μεταχειρίζωνται ἀκινδύνως ὅλα τὰ ἐκ φυτῶν χρώματα, ὡς τὰ φυτικὰ λάκκα (lacca) πλὴν τοῦ χρυσώπου (τῆς γόμμα-γούτας κοινῶς λεγομένης). Καὶ διὰ μὲν τὸν κυανοῦν χρωματισμὸν δύνανται νὰ μεταχειρίζωνται τὸ Ἰνδικὸν (λουλάκι) διαλελυμένον εἰς θειϊκὸν ὀξύ, διὰ δὲ τὸν ἐρυθρόν, τὸν ἀνθηρόκοκκον (κερμέζι), τὴν λάκκαν καρμινάταν καὶ ὅλα ἓν γένει τὰ κόκκινα λάκκα, διὰ τὸν κίτρινον, τὸν κρόκον (ζαφουράν), καὶ διὰ τὸν πράσινον μίγμα τι ἐκ βάμνου σπέρματος (ἁλατζοχέρι ramnus infectorius) καὶ ἀφρολούλακον (hydrocyan. ferri).

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Ἰουλίου 1854.

Ρ. Παλαμίδης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ οὐγγία	=	30,0	Β. δραχμαί.
Ἡ δραχμὴ	=	3,75	» »
Τὸ σιτάριον	=	1,25	» »
Ὁ κόκκος	=	0,0625	» »

2. Ὅλοι οἱ φαρμακοπῶλαι πρέπει νὰ προμηθευθῶσι μέχρι τῆς 1/13 Ἰουλίου 1837 νέους σταθμούς, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης νὰ μεταχειρίζωνται αὐτοὺς εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ πώλησιν τῶν ἰατρικῶν. — Οἱ ἰατροὶ τῶν διοικήσεων θέλουν προσέχει ἰδίως εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διατάξεως ταύτης. — Πᾶσα παράβασις θέλει τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθ. 10 τοῦ νόμου, (1) ἐπιφυλαττομένων τῶν αὐστηροτέρων ποινῶν, ἀποτίσεως καὶ ἀποζημιώσεως εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν διὰ τῆς παραβάσεως τῶν κανονισμένων ἠθελεν ἐκτεθῇ εἰς κίνδυνον ἡ ὑγεία ἢ ἡ ζωὴ ἀτόμου τινός.

3 Ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ τοῦ νέου σταθμοῦ πρὸς ἐκεῖνο τῆς Νυρεμβέργης δὲν εἶναι εἰμὴ 0, 0065, καὶ ὡς ἀσήμαντος δὲν ἔχει κἀμμίαν ἐπιρροὴν εἰς τὴν πρᾶξιν, εἶναι συγχωριμένον εἰς τοὺς φαρμακοπῶλας, οἱ ὁποῖοι μεταχειρίζονται μέχρι τοῦδε τὸν τελευταῖον, νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. Μολονταῦτο πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ἀπὸ τὸν διοικητὴν παρόντος καὶ τοῦ ἰατροῦ τῆς διοικήσεως, ὡς ἀκριβής, καὶ νὰ δοθῇ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀπὸ τοὺς δύο ἀπόδειξις πρὸς τὸν φαρμακοπώλην, πρὸς τούτοις δὲ πρέπει νὰ ἐγχαραχθῶσι καὶ οἱ σταθμοὶ οὗτοι.

4. Ἡ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς μέτρων καὶ σταθμῶν ἐπιτροπὴ ἐπιφορτίζεται ἐκ συμφώνου μὲ τὸν πρόεδρον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου νὰ φροντίσῃ τὴν κατασκευὴν καὶ διανομὴν τοῦ ἀναγκαίου ἀριθμοῦ σταθμῶν πρὸς χρῆσιν τῶν φαρμακοπωλῶν.

16. Ὁ Ἡμέτερος κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Σεπτεμβρίου 1836.

Β. Δ. Περὶ Κανονισμοῦ τῶν Φαρμακείων.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν § 6. τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ ἀπὸ 13 Μαΐου 1834, τὰ ἄρθρα 3, 4, 6, 7 καὶ 8 τοῦ ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου π. ε., τὸ ἀπὸ 29 Μαρτίου 1835, τὰ ἄρθρα 2, 3 καὶ 10 τοῦ ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου 1836 περὶ κανονισμοῦ τῶν τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου μαθητῶν, καὶ τὸ ἄρθρον 52 τοῦ ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1858 περὶ κανονισμοῦ τῶν ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐξετάσεων Ἡμετέρων Δ.

Ἐπιθυμοῦντες ἵνα κανονίσωμεν τὰ περὶ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ φαρμακευτικοῦ ἐπαγγέλματος, τὰ περὶ φαρμακείων καὶ τὰ περὶ πωλήσεως φαρμάκων οὐχὶ μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑγείας τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ὠφέλειαν τῶν φαρμακοποιῶν καὶ φαρμακεμπόρων.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

ΜΕΡΟΣ Α'.

Περὶ συστάσεως φαρμακείων.

1. Πρὸς σύστασιν φαρμακείου ἐν κοινότητι, ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἤδη συνεστημένον τοιοῦτον, δίδοται ἡ ἄδεια συστάσεως, ἐὰν ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς δὲν ἦναι ἐλάσσων τῶν 1000 ψυχῶν. Εἰς

(1) Τοῦ αὐτοῦ Β. Δ. ἄρθρ.—...10. Ἡ χρῆσις μὴ ἐγχαραγμένων μέτρων καὶ σταθμῶν, ἂν καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασίν των εὑρεθῶσιν ἀκριβῆ, θέλει τιμωρεῖται διὰ χρηματικῆς ποινῆς 10—100 δρ. ἂν ὅμως δὲν εὑρεθῶσιν ἀκριβῆ μετὰ τὴν ἐξέτασιν, ἐκτὸς τῆς διαληφθείσης ποινῆς, θέλει ἐφαρμόζεται καὶ τὸ ἄρθ. 670 τοῦ ποινικοῦ νόμου. . . . .

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲ τὰς πόλεις, κώμας καὶ χωρία, ἔνθα ὑπάρχει ἤδη ἄλλο φαρμακεῖον, δίδεται ἡ ἄδεια σ
στάσεως καὶ ἄλλων, κατὰ τὴν ἀκόλουθον ἀναλογίαν πρὸς τοὺς κατοίκους· ἤτοι ἀπὸ 3 μέν μ
χρις 6 χιλιάδων κατοίκων δύο, ἀπὸ 6 δὲ μέχρι 30 ἓν εἰς ἑκάστους τρισχιλίους, καὶ ἀπὸ
καὶ ἐπέκεινα ἓν εἰς ἑκάστους τετρακισχιλίους. — Ἐν τῷ πληθυσμῷ τοῦ τόπου τῆς συστάσε
τοῦ φαρμακείου περιλαμβάνονται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν μέχρι μιᾶς ὥρας ἀποστάσεως ἀπ' αὐτ
κειμένων κωμῶν καὶ χωρίων, ἐν οἷς δὲν ὑπάρχει φαρμακεῖον. — Ὁ πληθυσμὸς ἑκάστης π
λεως, κώμης καὶ χωρίου λογίζεται κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφήν, τὴν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσω
τερικῶν Ὑπουργεῖον ὑποβληθεῖσαν.

2. Καθ' ὁποιανδήποτε ἀναλογίαν τῶν φαρμακείων πρὸς τοὺς κατοίκους, δύναται διὰ Δ.
δοθῇ ἡ ἄδεια συστάσεως καὶ ἄλλου φαρμακείου ἓν τινι πόλει ἢ κώμῃ, ἕνεκα ἰδιαιτέρας ἐπιστ
μονικῆς ἱκανότητος τοῦ αἰτοῦντος φαρμακοποιοῦ. — Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀκούσ
τὴν γνώμην τοῦ ἰατροσυνεδρίου, ἐκτίθησιν ἀκριβῶς ἐν τῇ περὶ τούτου προτάσει του τοὺς λ
γους, δι' οὓς πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη ἄδεια.

3. Εἰς πόλεις, κώμας, καὶ χωρία, ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἰατρὸς ἀνεγνωρισμένος, δὲν ἐπιτρέπ
ται ἡ σύστασις φαρμακείου.

4. Τὰ φαρμακεῖα πρέπει νὰ τίθηνται τοῦ λοιποῦ ἐντὸς τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίω
εἰς θέσεις ἁρμοδίας πρὸς τὰς σχετικὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων. Κατὰ πᾶσαν δὲ περίπτωσ
πρέπει ν' ἀπέχωσιν ἀπ' ἀλλήλων ἐν μὲν ταῖς κώμαις καὶ τοῖς χωρίοις ἐπ' ἀκτῖνα 60 τοῦλ
χιστον μέτρων, ἐν δὲ ταῖς πόλεσι, τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰς 15000 ψυχῶ
ἐπ' ἀκτῖνα 150 μέτρων.

5. Τὰ τῶν φιλανθρωπικῶν ἢ ἄλλων δημοτικῶν καταστημάτων φαρμακεῖα διευθύνονται ὑπ
φαρμακοποιῶν, φερόντων ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου· ταῦτα δὲ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ πω
λῶσι φάρμακα εἰς τοὺς πολίτας μόνον ὅταν εὑρίσκωνται εἰς τόπον, ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἄλλ
φαρμακεῖον· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀπαιτεῖται προηγουμένως ἄδεια τοῦ ἁρμο
δίου νομάρχου. (1)

Π. Ν. 670. — Εἰς πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δρ. καταδικάζεται ὅστις ἔχει ψευδῆ μέτρα
σταθμὰ εἰς ἀποθήκας ἐμπορευμάτων ἢ εἰς ἄλλους πρὸς ὠνησιν καὶ πώλησιν διωρισμένους το
πους· ὅστις εἰς ἀνοικτὰ ἢ ἐλεύθερα ἐπιτηδεύματα μεταχειρίζεται ἄλλα παρὰ τὰ διατεταγμένα
κατὰ τὸ δέον σεσημασμένα, καὶ εἰς καλὴν κατάστασιν διατηρούμενα μέτρα ἢ σταθμά· ὅστι
ἀποποιεῖται τὴν μέτρησιν ἢ τὴν στάθμησιν εἰς τοὺς ἀγοραστάς, ἐνῷ πωλεῖ πράγματα, τὰ ὁποῖ
πληρόνονται κατὰ τὸ μέτρον ἢ τὸ βάρος, ἢ πωλεῖ αὐτογνωμόνως μὲ μέτρον πράγματα, εἰ
τῶν ὁποίων τὴν πώλησιν εἶναι διατεταγμένη ἡ χρῆσις τῶν σταθμῶν. — Ψευδῆ μέτρα ἢ σταθ
μὰ δημεύονται. Π. Ν. 20. 262. 399,5. 400.

(1) Ν. ΩΜΒ'. Περὶ μεταῤῥυθμίσεως τῶν διατάξεων τοῦ περὶ ἀδείας συστάσεως φαρμακείων Β. Δ. τοῦ 1861.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ. Α'. κτλ.

Ψηφισάμενοι κτλ.

1. Ἄδεια πρὸς σύστασιν φαρμακείου χορηγεῖται μόνον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτε
ρικῶν μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τῆς ἁρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ Ἰατροσυνε
δρίου ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναλογίας, ἣν ὁρίζει τὸ ἀπὸ 5 Σεπτεμμρίου 1861 Β. Δ. περὶ κανονι
σμοῦ τῶν φαρμακείων.

2. Ἡ κατὰ παράβασιν τοῦ προηγουμένου ἄρθ. διδομένη ἄδεια εἶναι ἄκυρος· τὴν ἀκυρό
τητα δὲ ταύτης ἀπαγγέλλει μετὰ τὴν ἀνακάλυψίν της δι' ἀποφάσεώς του ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς
ἢ αὐτεπαγγέλτως ἢ συνεπείᾳ μηνύσεως, καὶ διατάσσει τὴν κοινοποίησιν εἰς τὸν λαβόντα τὴν
ἄδειαν ἐπὶ ἀποδείξει.

3. Ὅστις μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθ. μνημονευομένης ἀποφάσεως
ἐπιμένει νὰ διατηρῇ τὸ φαρμακεῖον θεωρεῖται ὡς μετερχόμενος τὸ ἐπάγγελμά του ἄνευ ἀδείας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

6. Οἱ λαμβάνοντες ἄδειαν συστάσεως φαρμακείου ὀφείλουσιν ἐντὸς 6 μηνῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς ἀδείας νὰ ἀπαρτίσωσιν αὐτό, κατὰ τὰς περὶ διατηρήσεως τῶν φαρμακείων διατάξεις· ἄλλως, παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, ἡ ἄδεια θεωρεῖται αὐτοδικαίως ἄκυρος καὶ δύναται νὰ δοθῇ εἰς ἄλλον φαρμακοποιόν.

7. Εἰς τοὺς φαρμακοποιούς, τοὺς μὲν φέροντας ἀπόλυτον ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, δίδεται ἡ ἄδεια συστάσεως φαρμακείου ἐν παντὶ δήμῳ τοῦ κράτους, τοὺς δὲ φέροντας περιωρισμένην, μόνον εἰς δήμους τρίτης τάξεως. Ἀλλ' ὅμως οὗτοι ἀποκτήσαντες ἅπαξ τὸ δικαίωμα τοῦ συστῆσαι ἔν τινι τῶν δήμων τούτων φαρμακεῖον διατηροῦσιν αὐτὸ διὰ παντός, καθόσον δὲν ἤθελον ἀντιβαίνει εἰς τὰ περὶ φαρμακείων νενομισμένα.

8. Μεταξὺ δύο ἢ πλειόνων αἰτούντων τὴν ἄδειαν συστάσεως φαρμακείου ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ προτιμᾶται ὁ μὴ ἔχων ἤδη συνεσταμένον φαρμακεῖον ἀλλαχοῦ, καὶ μεταξὺ τῶν μὴ ἐχόντων συνεσταμένον φαρμακεῖον προτιμᾶται ὁ λαβὼν ἀνώτερον βαθμὸν κατὰ τὰς ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐξετάσεις αὐτῶν· ἐὰν δὲ τύχωσιν ἰσοβάθμιοι οἱ αἰτοῦντες προτιμᾶται ὁ πρότερον λαβὼν τὴν ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

9. Φαρμακοποιοί, ἔχοντες ἀπόλυτον ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου καὶ διευθύνοντες ἴδιον φαρμακεῖον ἐπὶ 15 ἔτη, ἐὰν θέλωσι νὰ παραιτήσωσιν αὐτό, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προτείνωσι φαρμακοποιόν τινα διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διατήρησιν τοῦ φαρμακείου· ὁ δὲ ἁρμόδιος νομάρχης ὀφείλει νὰ δίδῃ εἰς τὸν προτεινόμενον τὴν ἄδειαν. — Φαρμακοποιοί, ἔχοντες περιωρισμένην ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου καὶ διευθύνοντες ἴδιον φαρμακεῖον, ἔχουσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα· ἀλλ' ἐὰν προτείνωσιν, ὡς ἀντικαταστήσοντα, φαρμακοποιὸν φέροντα ἀπόλυτον ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, δύνανται καὶ μετὰ 5 ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ φαρμα-

---

τῆς ἀρχῆς καὶ τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν 3—12 μηνῶν, ὑπόκειται δὲ καὶ εἰς πᾶσαν ἀποζημίωσιν τῶν ἐκ τῆς πράξεώς του ζημιωθέντων, ἄνευ δικαιώματος ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ δημοσίου.

4. Ὁ ἁρμόδιος νομάρχης, ἔπαρχος, ἢ ἀστυνόμος ἔχει τὸ δικαίωμα, ἐν περιπτώσει παραβάσεως τοῦ προηγουμένου ἄρθ., νὰ προβῇ εἰς τὴν σφράγισιν τοῦ φαρμακείου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὑρισκομένων φαρμάκων καὶ ἄλλων ἐργαλείων, συντασσομένης ἐκθέσεως κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθ. 173 καὶ 174 τῆς Π. Δικ., καὶ ἀναγγέλλει τὴν παράβασιν εἰς τὸν ἁρμόδιον εἰσαγγελέα πρὸς ὃν διαβιβάζει καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς σφραγίσεως καὶ πᾶν ἄλλο σχετικὸν ἔγγραφον διὰ τὴν περαιτέρω καταδίωξιν τοῦ κατηγορουμένου.

5. Ὁ εἰσαγγελεὺς μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐκθέσεως τῆς συνταχθείσης περὶ τῆς σφραγίσεως προβαίνει ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν ἀναγκαίαν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τὰ λοιπὰ συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθ. 160, 161 καὶ ἑπ. τῆς Π. Δικ.

6. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀπολυθῇ τῆς κατηγορίας διὰ βουλεύματος ὁριστικοῦ, ἢ ἀθωωθῇ δι' ἀποφάσεως τῶν Πλημμελειοδικῶν, ἐπιτρέπεται διὰ τοῦ βουλεύματος ἢ διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἡ ἀποσφράγισις καὶ ἡ ἀπόδοσις ὅλων τῶν σφραγισθέντων, ἥτις γίγνεται συντασσομένης ἐκθέσεως κατὰ τὸ ἄρθ. 174 τῆς Π. Δικ., ἀλλὰ δὲν ἀναιρεῖ τὰ διοικητικὰ ἀποτελέσματα τῆς κατὰ τὸ ἄρθ. 2 τοῦ παρόντος Ν. ἀποφάσεως. Ἐὰν δὲ καταδικασθῇ διατάσσεται ἡ ἐκποίησις μόνον τῶν σφραγισθέντων φαρμάκων, τῶν ἐργαλείων καὶ λοιπῶν ἀντικειμένων, ὅσα ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πλημμελήματος κατὰ τὸ ἄρθ. 533 τοῦ Π. Ν.

7. Ὁ εἰσαγγελεύς, ὅπως καὶ ὁ ἀνακριτής, ἔχει διὰ τὰ εἰς φθορὰν ὑποκείμενα ἐκ τῶν σφραγισθέντων τὰ ἐν τοῖς ἄρθ. 34 καὶ 35 τῆς Π. Διατιμήσεως διαγραφόμενα δικαιώματα.

8. Οἱ κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθ. 1. τοῦ ἀπὸ 29 Μαρτ. 1835 Β. Δ. ἀντιποιούμενοι ἔργα φαρμακοποιοῦ φαρμακέμποροι, τιμωροῦνται μὲ τὴν ἐν τῷ ἄρθ. 3 τοῦ παρόντος Ν. ὁριζομένην ποινήν· ἐν ὑποτροπῇ δὲ ἀπαγγέλλεται διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ ἡ διὰ παντὸς ἀνάκλησις τῆς πρὸς τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐμπορίου τῶν ἀδείας.

9. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύει τὸ ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου 1861 Β. Δ., καὶ πᾶσα διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα Ν. καταργεῖται.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Ἀπριλίου 1880.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

κείου των νὰ ποιήσωνται χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου. — Εἰς παραιτοῦντας, κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἐδάφια, τὰ φαρμακεῖα των φαρμακοποιοὺς δὲν δίδοται πλέον ἡ ἄδεια πρὸς σύστασιν φαρμακείου εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, κώμην, ἢ χωρίον· ἡ δὲ ἀρχαιότης αὐτῶν λογίζεται ἐν τῇ περιπτώσει, περὶ ἧς προβλέπει τὸ ἄρθ. 7 τοῦ παρόντος Δ., ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐξέδωκεν ὁ νομάρχης τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς προτιθέντας ὑπ' αὐτῶν φαρμακοποιούς.

10. Εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν φαρμακοποιὸν δὲν δίδοται ἄδεια νὰ συστήσῃ ἢ διευθύνῃ πλέον τοῦ ἑνὸς φαρμακείου· ἐπιτρέπεται ὅμως, ἐγκρίσει τοῦ ἁρμοδίου νομάρχου, εἰς φαρμακοποιὸν νὰ ἐπιτηρῇ προσωρινῶς καὶ δεύτερον φαρμακεῖον· εἰς δὲ τὰς κώμας ἢ τὰ χωρία, ἐν οἷς δὲν ὑπάρχει φαρμακεῖον, ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἔχοντας φαρμακεῖα φαρμακοποιοὺς νὰ συνιστῶσιν ἀδεία τῶν ἁρμοδίων νομαρχῶν, ὑποφαρμακεῖα (ἐξηρτημένα φαρμακεῖα), διευθυνόμενα ὑπὸ φαρμακοποιοῦ φέροντος ἀπόλυτον ἢ περιωρισμένην ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου· παύουσι δὲ ταῦτα ἅμα συσταθῇ ἐκεῖ φαρμακεῖον.

11. Ἄδεια συστάσεως φαρμακείου εἰς ἰατρὸν δὲν δίδοται.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Περὶ μαθητῶν καὶ βοηθῶν.

12. Εἰς ἕκαστον φαρμακεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ φαρμακοποιοῦ φέροντος ἀπόλυτον ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, γίνονται δεκτοὶ μαθηταί, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 2, 3, 4 καὶ 5 τοῦ ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου 1856 Ἡμετέρου Δ.

13. Βοηθοὶ τῶν φαρμακείων δύνανται νὰ ἦναι· α'. Μαθηταὶ περαιώσαντες τὴν διετῆ ἐν τοῖς φαρμακείοις ἄσκησιν, ἀποδεικνυομένην δι' ἐνδεικτικοῦ ἐπικεκυρωμένου παρὰ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, κατὰ τὸ ἀνωτέρω μνησθὲν Δ., καὶ ἔχοντες πεπληρωμένον τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας των. β'. Οἱ λαβόντες πτυχίον φαρμακευτικοῦ σχολείου, καὶ γ'. Πᾶς φέρων ἀπόλυτον ἢ περιωρισμένην ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου φαρμακοποιός.

14. Οἱ μαθηταὶ καὶ βοηθοὶ ἐργάζονται ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ εὐθύνην τοῦ φαρμακοποιοῦ. — Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ ἐκτελῶσι συνταγὰς ἢ νὰ ἐκδίδωσιν ὁποιαδήποτε φάρμακα. Εἰς μόνους δὲ τοὺς βοηθοὺς ἐπιτρέπεται, ὑπ' εὐθύνην αὐτῶν τε καὶ τοῦ φαρμακοποιοῦ, ἡ ἐκτέλεσις συνταγῶν καὶ ἡ ἔκδοσις φαρμάκων.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

Περὶ συστάσεως φαρμακείων καὶ περὶ καθηκόντων τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν.

15. Ἕκαστον φαρμακεῖον ἀποτελεῖ ἴδιον καὶ μόνον κατάστημα, πρέπει δὲ νὰ ἦναι ἰσόγειον, ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ κείμενον, καὶ ἀναλόγως τοῦ τόπου εὐπρεπὲς καὶ καταλλήλως ἐσκευασμένον καὶ διατηρούμενον πρὸς παρασκευήν, ἐναπόθεσιν καὶ πώλησιν τῶν φαρμάκων. — Καὶ τὰ μὲν συνεταγμένα ἐν πρωτευούσαις δήμων α'. τάξεως φαρμακεῖα πρέπει νὰ σύγκηνται· α'. Ἐκ φαρμακοπωλείου (officinam). β'. Ἐξ ἐργαστηρίου (laboratorium), καὶ γ'. Ἐκ δύο ἀποθηκῶν, τῆς μὲν ὑπογείου πρὸς ἀπόθεσιν τῶν ὑπὸ τῆς θέρμης ἀλλοιουμένων ὑλῶν, τῆς δὲ ἀνωγείου πρὸς ἀπόθεσιν τῶν ὑπὸ τῆς ὑγρασίας ἀλλοιουμένων· τὰ δὲ συνεταγμένα ἐν πρωτευούσαις δήμων β' τάξεως ἐκ τοῦ φαρμακοπωλείου, τοῦ ἀφεψητηρίου (decoctorium) καὶ ἐκ δύο ἀποθηκῶν, ὡς καὶ τὰ τῶν δήμων α'. τάξεως· τὰ δὲ φαρμακεῖα τῶν δήμων τῆς γ'. τάξεως, ὡς καὶ τὰ ὑποφαρμακεῖα (ἄρθ. 10), α'. Ἐκ τοῦ φαρμακοπωλείου. β'. Ἐκ τοῦ ἀφεψητηρίου καὶ γ'. Ἐκ τινος ἐν τῇ γῇ ψυχρᾶς θέσεως.

16. Εἰς ἕκαστον φαρμακεῖον πρέπει νὰ εὑρίσκωνται ὅσα εἴδη φαρμάκων θεωροῦνται ἀναγκαῖα· ἐξ αὐτῶν δὲ τὰ μὲν ἀπόθετα (officinalia) θέλουσι σκευάζεσθαι κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φαρμακοποιΐαν, τὰ δ' ἔγκαιρα (extempore) κατὰ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ἰατροῦ. — Ὅσάκις οἱ φαρμοκοποιοὶ προμηθεύωνται ἀλλαθεν φαρμακευτικὰς σκευασίας, ὀφείλουσι νὰ φροντίζωσι νὰ ἔχωσιν αὗται τὰς ἀναλογίας τῆς συνθέσεως καὶ τὰ χαρακτηριστικά, τὰ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φαρμακοποιΐᾳ ἀναγραφόμενα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

17. Ἅπαντα τὰ ἐν τοῖς φαρμακείοις εὑρισκόμενα φάρμακα πρέπει νὰ ἦναι καθαρὰ καὶ γνήσια, μὴ ἀπολέσαντα ἐκ τοῦ χρόνου τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν. — Μόναι αἱ πρὸς τεχνικὴν ἢ οἰκονομικὴν χρῆσιν διδόμεναι ὕλαι δύνανται νὰ ἦναι ὅπως καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον εὑρίσκονται.

18. Ἕκαστον φαρμακεῖον πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ἀναγκαῖα δοχεῖα, σκεύη καὶ ὄργανα, ἅτινα θέλουσιν εἶσθαι καθαρὰ καὶ κατάλληλα πρὸς τὴν χρῆσιν, δι' ἣν εἰσὶ προωρισμένα. — Τὸ φαρμακοπωλεῖον ἑκάστου φαρμακείου πρέπει νὰ ἦναι ἀπηρτισμένον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. — Εἰς μὲν τὰ φαρμακεῖα τῶν δήμων τῆς α'. τάξεως, ὁ λεγόμενος σκελετὸς πρέπει νὰ ἦναι ἐξειργασμένος εὐπρεπῶς, τὰ δὲ ἐν αὐτῷ δοχεῖα νὰ ἦναι, διὰ μὲν τὰς ῥίζας, τὰ ξύλα, τοὺς φλοιούς, τὰς πόας, τὰ φύλλα, ἄνθη καὶ μικτὰ εἴδη (species), συρτάρια ἴδια δι' ἕκαστον φάρμακον καὶ ἀποκεχωρισμένα ἀκριβῶς ἀπ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ ἀναμιγνύωνται ἀλλήλαις αἱ περιεχόμεναι ὕλαι· διὰ δὲ τὰ ἐκχυλίσματα, ἐκλείγματα, τὰς ἀλοιφὰς καὶ τὰ πηκτὰ λιπαρὰ ἔλαια, ἀγγεῖα πήλινα (πορφυρᾶ) μετὰ ἐπικαλυμμάτων ὡσαύτως πηλίνων· διὰ δὲ τὰ ἀποσταλάγματα, βάμματα, οἰνοπνευματώδη ῥευστά, τοὺς αἰθέρας, τὰ αἰθέρια ἔλαια, τὰ ὀξέα καὶ ἄλλα ἀναλόγου φύσεως φάρμακα, φιάλαι ὑέλιναι μετὰ μακρῶν ὑελίνων πωμάτων ἀδιαπνεύστως ἐπιπωματιζομένων· τὰ δὲ λιπαρὰ ῥευστὰ ἔλαια καὶ τὰ σεράπια, δοχεῖα πορφυρᾶ ἢ ὑέλινα, οὕτως ἐπιπωματισμένα, ὥστε τὰ τυχὸν ἐξ αὐτῶν χεόμενα νὰ μὴ καθιστῶσιν ἀκάθαρτον τὸ φάρμακον ὡς ἐκ τῶν ἐπικαθημένων ἐντόμων ἢ τοῦ προσκεκολλημένου κονιορτοῦ· διὰ δὲ τὰ λειοτριβημένα φυτά, τὰς ἀρωματικὰς στερεὰς ὕλας καὶ τὰς λειοτριβημένας ῥητίνας, πυξίδες ἁρμόδιοι ξύλιναι (οὐχὶ κουτιά)· διὰ δὲ τὰ ἔλατα καὶ λοιπὰ λειοτριβημένα, πλατύστομα ὑέλινα δοχεῖα μέλανα (οὐχὶ δὲ κυανᾶ)· διὰ τὰ δηλητήρια, δοχεῖα ἁρμόδια κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1835 περὶ πωλήσεως δηλητηρίων Ἡμετέρου Δ., ἀκριβῶς τηρούμενα· τὰ δὲ ναρκωτικὰ ἢ ἄλλως πῶς ὀραστήρια ἐνεργοῦντα ἰατρικὰ φυτά, μὴ δυνάμενα ν' ἀποτεθῶσιν ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ τῶν δηλητηρίων ἑρμαρίῳ, οἷον τὰ φύλλα τοῦ ὑοσκυάμου, τῶν κωνείων κτλ., συλάσσονται μὲν εἰς συρτάρια, ἀλλὰ ταῦτα πρέπει νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὴν κατωτέραν τειραν τοῦ σκελετοῦ καὶ νὰ καλύπτωνται ἔνδοθεν ἀπὸ μέλαν κάλυμμα. Εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα τῶν φαρμακείων τῶν δήμων γ'. τάξεως, ὡς καὶ εἰς τὰ τῶν ὑποφαρμακείων, ὁ σκελετὸς καὶ τὰ δοχεῖα δύνανται μὲν νὰ ἦναι πενιχρὰ καὶ ἐξ ὕλης εὐθηνῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦναι τοιαῦτα ὥστε τὰ φάρμακα νὰ μὴ συγχέωνται οὐδὲ νὰ βλάπτωνται· ἀντὶ συρταρίων δύνανται νὰ χρησιμεύωσι κυτία καλῶς κεκλεισμένα καὶ ἐν τάξει τεθειμένα, καὶ ἀντὶ μελανῶν ὑέλων, ὑέλινα ἀγγεῖα μὲ μέλαιναν ἐλαιοβαφὴν ἠλειμμένα. — Ἕκαστον δοχεῖον φαρμάκου εἰς πᾶν φαρμακεῖον οἱασδήποτε τάξεως, πρέπει νὰ φέρῃ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ φαρμάκου λατινιστὶ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φαρμακοποιΐαν. — Εἰς ἕκαστον φαρμακοπωλεῖον πάσης τάξεως φαρμακείου πρέπει νὰ εὑρίσκωνται καθαρὰ τὰ ἀκόλουθα ὄργανα καὶ σκεύη· δύο τουλάχιστον πλάστιγγες, ὧν ἡ μὲν διὰ τὰ βαρέα καὶ ὀγκώδη φάρμακα, ἡ δὲ διὰ τὰ κατὰ κόκκους σταθμιζόμενα· αὕτη δὲ πρέπει νὰ δεικνύῃ τὴν διαφορὰν $\frac{1}{4}$ τοῦ κόκκου σταθμὰ ἀκριβῆ κατὰ τὸ ἄρθ. 15 τοῦ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1836 Β. Δ., μηχαναὶ καταποτίων, σπάθαι σιδηραῖ καὶ ὀστέιναι, κοχλιάρια μεταλλίνα καὶ ὀστέινα, θυῖαι καὶ ὑγδία πορφυρᾶ ἢ ὑέλινα πρὸς ἀνάμιξιν, λειοτρίβησιν καὶ διάλυσιν φαρμάκων, ἐκ τούτων μάλιστα τὰ χρησιμεύοντα διὰ πολὺ ὀραστήρια ἢ βαρύοσμα φάρμακα, οἷον ἀρσενικόν, μύσχον, σίλφιον, πρέπει νὰ φέρωσιν ἰδιαιτέρας ἐπιγραφάς· μέτρα κασσιτέρινα καὶ ὑέλινα, διηρημένα ἀκριβῶς κατὰ τὴν τοῦ ὕδατος εἰδικὴν βαρύτητα. — Τὸ ἐργαστήριον τῶν φαρμακείων πρέπει νὰ διαιρῆται εἰς δύο μέρη· εἰς τὸ ἓν εὑρίσκεται τὸ ἀφεψητήριον καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸ κυρίως ἐργαστήριον. Καὶ ἐν μὲν τῷ ἀφεψητηρίῳ πρέπει νὰ ὑπάρχωσι κλίβανοι κινητοὶ καὶ ἀκίνητοι, χύτραι χάλκιναι καλῶς κεκασσιτερωμέναι, πήλιναι καὶ πορφυραῖ, πυξίδες πορφυραῖ δι' ἐμβρέγματα, ὀθόνια βαμβακερὰ καὶ μάλλινα, λεκάναι καὶ ἄλλα δοχεῖα διὰ τὰ σηθούμενα ὑγρά, ὑγδίον μεταλλίνον πρὸς σύνθλασιν τῶν ῥιζῶν καὶ ἄλλο μαρμάρινον εἰς κατασκευὴν γαλακτωμάτων καὶ γωνία μεταλλίνα καὶ ὑέλινα πρὸς διύλισιν· ἐν δὲ τῷ κυρίως ἐργαστηρίῳ πρέπει νὰ εὑρίσκωνται κλίβανοι κινητοὶ καὶ ἀκίνητοι, ἐξ ὧν εἷς χρησιμεύει εἰς ἀπόσταξιν διὰ κεραΐνης ἀμμοχωμένης, σκεῦος ἀποσταλακτικὸν χαλκοῦν, ὑπόκαυστον (étuve), βουλφικὴ σκευή, πιεστήριον, ἐξατμιστήρια πορφυρᾶ, σωλῆνες πρὸς διοχέτευσιν ἀερίων, κύλινδροι πρὸς κατάβδιασιν, συσκευὴ πρὸς διύλισιν, χωνευτήρια, ὅλμος σιδηροῦς μετὰ ὑπέρου σιδηροῦ, ὅλμος μαρμάρινος μετὰ ὑπέρου ξυλίνου, κόσκινα, τὰ ἀναγκαῖα ἀραιόμετρα, ὧν τὰ

μὲν διὰ τὰ ἐλαφρότερα τοῦ ὕδατος ὑγρά, τὰ δὲ διὰ τὰ βαρύτερα, σωλῆνες τινὲς δοκιμαστικοί, χάρτης δοκιμαστήριος καὶ τὰ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φαρμακοποιΐᾳ ἀντιδραστήρια. — Εἰς τὸ ἀφεψητήριον τῶν φαρμακείων τῶν δήμων β'. τάξεως πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν ὅσα σκεύη καὶ ὄργανα εὑρίσκονται εἰς τὸ τῆς α'. τάξεως, πρὸς δὲ τούτοις πρέπει νὰ ὑπάρχωσι καὶ τὰ ἀκόλουθα· ἀποστακτικὸν σκεῦος χαλκοῦν, ὅλμος σιδηροῦς καὶ μαρμάρινος μετὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπέρων, κόσκινα, ἐξατμιστήρια πορφυρᾶ, κύλινδροι πρὸς καταδύθισιν, τὰ ἀναγκαῖα ἀραιόμετρα καὶ τὰ πρὸς διύλισιν ἀναγκαῖα. Εἰς δὲ τὸ ἀφεψητήριον τῶν φαρμακείων τῶν δήμων γ'. τάξεως πρέπει νὰ εὑρίσκωνται τὰ ἀναγκαιότερα σκεύη καὶ ὄργανα πρὸς παρασκευὴν τῶν φαρμάκων, οἷον, κλίβανος, χύτραι χάλκιναι κεκασσιτερωμέναι, χύτραι πήλιναι ἠλειμμέναι, σθόνια πρὸς διήθησιν, ἰγδίον μετάλλινον καὶ μαρμάρινον μετὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπέρων καὶ κόσκινον. — Ἡ ὑπόγειος ἀποθήκη τῶν φαρμακείων εἰς τοὺς δήμους τῆς α'. καὶ β'. τάξεως πρέπει νὰ ἦναι μὲν ψυχρά, ἀλλ' οὐχὶ εὐρωτιῶσα. Ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῇ ἀποτεθειμένων φαρμάκων, πρέπει νὰ φέρῃ τὸ Λατινικὸν ὄνομα κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φαρμακοποιΐαν καὶ νὰ ἦναι κατατεταγμένα τακτικῶς. Διὰ δὲ τὰ φαρμακεῖα τῶν δήμων γ'. τάξεως ἀρκεῖ λάκκος ἐν τῇ γῇ ἀρκούντως εὐρύς, ἢ κιβωτὸς ἐν τῇ γῇ κεχωσμένη. — Ἡ ἀνώγειος ἢ ἰσόγειος ἀποθήκη, ἐν ᾗ ὑπάρχουσιν ἐναποτεθειμένα τὰ πλεῖστα τῶν φαρμάκων πρέπει νὰ ἦναι κατηρτισμένη ὅσον ἐνεστι μετ' ἀκριβείας καὶ τάξεως. Ἕκαστον φάρμακον πρέπει νὰ ἐμπεριέχηται εἰς ἴδιον δοχεῖον, φέρον εὐκρινῶς τὸ ὄνομά του λατινιστὶ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φαρμακοποιΐαν· καὶ αἱ μὲν ῥίζαι καὶ πόαι τίθενται εἰς κιβώτια ἢ σάκκους, τὰ δὲ ἄλατα εἰς ἀγγεῖα πήλινα ἢ ὑέλινα, καὶ τὰ μὴ ἐνεργοῦντα ἐπὶ τῶν μετάλλων φάρμακα εἰς ἀγγεῖα λευκοσιδηρᾶ μὲ τοιοῦτον κάλυμμα κεκλεισμένα. Ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμεύσῃ τὸ φαρμακοπωλεῖον αὐτὸ ὡς ἀποθήκη.

19. Ἕκαστος φαρμακοποιὸς ὀφείλει νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὸ τοῦ φαρμακείου του προσωπικόν καὶ θεωρεῖται συνυπεύθυνος διὰ πᾶσαν βλάβην προσγιγνομένην ἐξ ἀμελείας ἢ ἀπροσεξίας τοῦ ἐν τῷ φαρμακείῳ προσωπικοῦ.

20. Οὐδεὶς φαρμακοποιὸς δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ φαρμακείου αὐτοῦ πλέον τῶν 3 ἡμερῶν, εἴτε ἕνεκα νόσου, εἴτε ἕνεκεν ἄλλου κωλύματος, εἴτε ἕνεκα ταξειδίου, ἄνευ ἀδείας τῆς ἁρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς· κατὰ πᾶσαν δὲ ἀπουσίαν του ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει νὰ ἔχῃ βοηθὸν εἰς τὸ φαρμακεῖον. Καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτοῦ διαρκῇ μέχρις 6 μηνῶν, ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ ἐπάρχου, πλέον δὲ τῶν ἓξ μηνῶν πρέπει νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν ὁ νομάρχης· εἰς πᾶσαν δὲ περίστασιν, διὰ νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ βοηθὸς τοῦ φαρμακείου καὶ νὰ ἀναφέρῃ ὁ φαρμακοποιὸς καὶ τὸν ἀναπληρώσοντα αὐτὸν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του. Ὅταν ἡ ἀπουσία τοῦ φαρμακοποιοῦ δὲν ὑπερβαίνῃ τὰς 15 ἡμέρας, δύναται ν' ἀναπληρώσῃ αὐτὸν βοηθὸς μόνος, ἐπὶ δύο τοὐλάχιστον ἔτη χρηματίσας ἔν τινι φαρμακείῳ, ὅταν δὲ διαρκέσῃ πλέον μὲν τῶν 15 (ἡμερῶν), οὐχὶ δὲ καὶ τῶν 3 μηνῶν, ἀπαιτεῖται πλὴν τοῦ βοηθοῦ, καὶ ἐπιτηρητὴς φαρμακοποιὸς φέρων ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ὅστις ὅμως δύναται νὰ διευθύνῃ καὶ ἄλλο φαρμακεῖον· ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀπουσία τοῦ φαρμακοποιοῦ ὑπερβαίνῃ τοὺς 3 μῆνας, ὀφείλει οὗτος νὰ ἀφήσῃ τοποτηρητήν του φαρμακοποιόν, φέροντα ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου καὶ μὴ διευθύνοντα ἄλλο φαρμακεῖον. Εἰς τὰς πόλεις, κώμας, ἢ χωρία, ἔνθα ὑπάρχει ἓν μόνον φαρμακεῖον, ἐὰν ἡ ἀπουσία τοῦ φαρμακοποιοῦ πρόκηται νὰ διαρκέσῃ μέχρι 15 ἡμερῶν, δύναται, ἀντὶ ἐπιτηρητοῦ φαρμακοποιοῦ, νὰ ἦναι ἰατρός· ἐὰν δὲ ἡ ἀπουσία του διαρκέσῃ πλέον τῶν 15 ἡμερῶν, τὸ φαρμακεῖον κλείει προσωρινῶς, μέχρι τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἔργων τοῦ φαρμακοποιοῦ.

21. Οἱ βοηθοὶ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς πράξεις αὐτῶν κατὰ τὴν παρασκευὴν καὶ ἔκδοσιν τῶν φαρμάκων· οἱ δὲ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν φαρμακοποιῶν ἀναπληροῦντες αὐτούς, εἴτε ὡς ἐπιτηρηταὶ εἴτε ὡς τοποτηρηταί, ἀναδέχονται ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνας τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοῦ φαρμακείου.

22. Οἱ φαρμακοποιοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐκτελῶσι τὰς συνταγὰς τῶν ἀνεγνωρισμένων ἰατρῶν κατὰ τὸ ἄρθ. 9 τοῦ ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου 1834 Ἡμετέρου Δ. — Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς φαρμακοποιοὺς ἡ ἐκτέλεσις συνταγῶν ἰατρῶν μὴ ἀνεγνωρισμένων. — Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ ἐκτέλεσις συνταγῶν μὴ γεγραμμένων διὰ μελάνης, ἢ μὴ φερουσῶν ἡμερομηνίαν. — Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ ἐκτέλεσις συνταγῶν δηλητηρίως ἐνεργούντων φαρμάκων, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ γεγραμμένος παρὰ τοῦ ἰατροῦ ὁ τρόπος τῆς χρήσεως αὐτῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

23. Ἐὰν ἰατρὸς ἀναγράψῃ φάρμακον ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὁ φαρμακοποιὸς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἔχῃ ἐν τῷ φαρμακείῳ, κατὰ τὸ ἄρθ. 29 τοῦ παρόντος Δ., ἡ διατάξῃ παρασκευὴν φαρμάκου κατ' ἄλλον τρόπον ἢ τὸν ὁριζόμενον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φαρμακοποιίᾳ, ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν συνταγὴν τοῦ ἰατροῦ, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν, ἐὰν τὸ φάρμακον εὑρίσκηται εἰς τὸν τόπον, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἐὰν ὁ ἰατρὸς ἀναγράψῃ ἀκριβῶς τὸν τρόπον τῆς σκευασίας.

24. Οἱ φαρμακοποιοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐκτελῶσι τὰς συνταγὰς κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄνευ ἀτόπου ἀναβολῆς· καὶ τὰ μὲν ἁπλᾶ φάρμακα ἀποδίδονται ἐντὸς μιᾶς ὥρας τὸ πολύ, τὰ δὲ ἀφεψήματα, ἐμβρέγματα, καταπότια κτλ. ἐντὸς δύο ὡρῶν. — Ὅσάκις δὲ ὁ ἰατρὸς γράφει ἐπὶ τῆς συνταγῆς **ἀμέσως**, ἡ συνταγὴ πρέπει νὰ ἐκτελῆται ὅσον τάχιστα.

25. Ὅταν ἡ συνταγὴ ἦναι δυσανάγνωστος, ἢ ὅταν ὁ φαρμακοποιὸς ὑποπτεύηται, ὅτι ἐγένετο λάθος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς, ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει, πρὶν ἢ ἐκτελέσῃ αὐτήν, νὰ ἐρωτήσῃ ἀμέσως καὶ ἐμπιστευτικῶς τὸν συγγράψαντα αὐτὴν ἰατρόν. — Συνταγαὶ δὶς φάρμακα δραστήρια, ἐὰν παρουσιασθῶσιν εἰς τὸ φαρμακεῖον μετὰ 2 ἡμέρας, δὲν ἐκτελοῦνται παρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ· αἱ τοιαῦται συνταγαὶ δὲν δύνανται ὡσαύτως νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐκ δευτέρου, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νέα ἰατρικὴ διάταξις.

26. Τὰ φάρμακα ἐκδίδονται ἐν δοχείοις ἁρμόζουσιν εἰς τὴν ἰδιότητα αὐτῶν· πρέπει δὲ νὰ τίθηται ἐπ' αὐτῶν ἐπίσταλμα, φέρον τὸ ὄνομα καὶ τὸ σύμβολον τοῦ φαρμακείου, τὰ ἀρκτικὰ γράμματα τοῦ ἐκτελέσαντος τὴν συνταγήν, τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐκτελέσεως, τὸν τρόπον τῆς χρήσεως κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἰατροῦ, καὶ τὸ τίμημα τοῦ φαρμάκου κατὰ τὴν ἐν ἰσχύϊ διατίμησιν τῶν φαρμάκων. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς φαρμακοποιοὺς νὰ ἐκδίδωσι φάρμακα δυνάμενα νὰ ἐνεργήσωσιν, ὡς δηλητήρια, εἰς ἀνοικτὰ ἀγγεῖα, ἢ νὰ παραδίδωσιν αὐτὰ εἰς παιδία μὴ ὑπερβαίνοντα τὸ 12 ἔτος τῆς ἡλικίας των. — Τὰ δηλητήρια φάρμακα ἐκδίδονται περιτυλιγμένα δι' ἐρυθροῦ χάρτου. Κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἰατροῦ τὰ φάρμακα πρέπει νὰ ἐκδίδωνται ἐσφραγισμένα τῇ σφραγῖδι τοῦ φαρμακοποιοῦ.

27. Οἱ φαρμακοποιοὶ ὀφείλουσι νὰ διατηρῶσι τοὐλάχιστον ἐπὶ 10 ἔτη τὰς ἰατρικὰς συνταγὰς εἰς ἰδιαιτέρους φακέλλους κατὰ χρονολογικὴν τάξιν. Ἐὰν δὲ ὁ λαμβάνων τὸ φάρμακον ἐπιθυμῇ νὰ ἔχῃ ἀντίγραφον, οἱ φαρμακοποιοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσιν αὐτό.

28. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συνταγῶν οἱ φαρμακοποιοὶ δὲν δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν ἄλλα μέτρα ἢ σταθμά, εἰμὴ τὰ ἐν Ἑλλάδι νενομισμένα.

29. Δι' ἰδιαιτέρου Δ. θέλουσιν ὁρισθῆ τὰ φάρμακα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὰ φαρμακεῖα τοῦ Κράτους, καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἀβλαβῆ, δύνανται νὰ ἐκδίδωσιν ἢ πωλῶσιν οἱ φαρμακοποιοὶ ἄνευ ἰατρικῆς συνταγῆς. (1)

30. Εἰς δηλητηριάσεις, ἢ ἀσφυξίας οἱ φαρμακοποιοί, προσκαλούμενοι, ὀφείλουσι νὰ παρέχωσιν ἄμεσον βοήθειαν, ἀλλ' ὑποχρεοῦνται νὰ εἰδοποιῶσιν ἄνευ ἀναβολῆς τὴν Ἀστυνομίαν.

ΜΕΡΟΣ Δ'.

Περὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν φαρμακείων καὶ φαρμακεμπορείων.

31. Πρὸς ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν περὶ πωλήσεως τῶν ἰατρικῶν καὶ διατηρήσεως τῶν φαρμακείων διατάξεων θέλουσιν ἐπιθεωρεῖσθαι τακτικῶς ὅλα τὰ φαρμακεῖα καὶ τὰ καταστήματα ἐν οἷς πωλοῦνται φαρμακευτικαὶ ἢ δηλητήριοι οὐσίαι.

32. Ἡ ἐπιθεώρησις γίνεται τακτικῶς κατ' ἔτος εἰς ἀόριστον ἐποχήν, καὶ ἐκτάκτως ὁσάκις ἐγκριθῇ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐπὶ γνωμοδοτήσει τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

33. Αἱ ἐτήσιαι ἐπιθεωρήσεις γίνονται εἰς μὲν τὴν πρωτεύουσαν ὑπὸ τοῦ νομοϊατροῦ καὶ δύο μελῶν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουργοῦ ἑκάστοτε διοριζομένων, εἰς δὲ τὰς ἐπαρχίας παρὰ τῶν ἁρμοδίων ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν. Αἱ ἐπιθεωρήσεις αὗται γίνονται ἀδείᾳ τοῦ ἁρμοδίου νομάρχου, ἢ ἐπάρχου, καὶ παρόντος τοῦ ἁρμοδίου ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου.

---

(1) Τοιοῦτον Β. Δ. δὲν ἐξεδόθη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

34. Αἱ ἔκτακτοι ἐπιθεωρήσεις ἐκτελοῦνται κατὰ διαταγὴν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουργοῦ, εἴτε παρὰ τῶν ἁρμοδίων ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν μόνων, εἴτε παρ' ἐπιτροπῶν, συγκειμένων ἐκ τῶν ἰατρῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν ἰατρῶν, ἢ καὶ ἐκ μελῶν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, παρόντος πάντοτε καὶ τοῦ ἁρμοδίου ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου.

35. Πλὴν τῶν ἐπιθεωρήσεων τούτων, ἕκαστος ἐπαρχιακὸς ἰατρός, ὁσάκις ἔχει ἀμφιβολίας περὶ τῆς μὴ ἀκριβοῦς διατηρήσεως τῶν διατεταγμένων, εἴτε ὑπὸ φαρμακοποιῶν, εἴτε ὑπὸ τῶν πωλούντων φάρμακα εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς δικαιοδοσίας του, ἔχει τὸ δικαίωμα, παραλαμβάνων τὸν ἁρμόδιον ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον, νὰ ἐπιθεωρῇ τὰ καταστήματα αὐτῶν.

36. Οἱ διοικητικοὶ ἰατροὶ καὶ αἱ ἐπιθεωρητρικαὶ ἐπιτροπαὶ ὀφείλουσι κατὰ πᾶσαν ἐπιθεώρησιν νὰ συντάττωσι πρωτόκολλον τῆς ἐπιθεωρήσεως δι' ἕκαστον φαρμακεῖον ἢ φαρμακεμπορικὸν κατάστημα, ἐν ᾧ θέλουσιν ὑπογράφεσθαι οἵ τε ἐπιθεωροῦντες καὶ οἱ διευθυνταί, ἢ, ταύτων μὴ ὄντων, οἱ τοποτηρηταὶ ἢ ἀναπληρωταὶ αὐτῶν, ἐν ἀρνήσει δὲ αὐτῶν, δύο μάρτυρες. (1)

---

(1) Αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 40 διαλαμβανόμεναι ὁδηγίαι περὶ ἐπιθεωρήσεως φαρμακείων δὲν ἐξεδόθησαν, συνετάχθη ὅμως τὸ ἑξῆς τῆς ἐπιθεωρήσεως πρωτόκολλον.

Πρωτόκολλον ἐξετάσεως τῶν φαρμακείων, ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυν. συνταχθέν.

Πρωτόκολλον ἐξετάσεως

Γενομένης τὴν . . . . 18 . . . . εἰς τὸ φαρμακεῖον ἐπονομαζόμενον . . . . καὶ εὑρισκόμενον εἰς . . . . δῆμος . . . . ἐπαρχία . . . .

Οἱ ἐξετάσαντες τὸ φαρμακεῖον.

Ποία ἦτον ἐν γένει ἡ κατάστασις τοῦ φαρμακείου κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξέτασιν.

Ποῖαι κατηγορίαι ἔγιναν· ἂν ἐπεβλήθησαν πειθαρχικαὶ ἢ ἄλλαι ποιναί, ἢ ἀπενεμήθησαν ἔπαινοι.

Ποῖαι βελτιώσεις ἔγιναν μετὰ τὴν τελευταίαν ἐξέτασιν.

Α'. Προσωπικὸν τοῦ φαρμακείου.

Ὄνομα καὶ ἐπών. τοῦ διευθυντοῦ, ἡλικία, πατρὶς καὶ θρησκεία.

Ἀριθμὸς καὶ χρονολογία τῆς ἀδείας ἢ τοῦ διπλώματος τοῦ Ἰατροσυν.

Χρονολογία καὶ ἀριθμὸς τῆς ἀδείας περὶ συστάσεως τοῦ φαρμακείου τούτου.

Ἐπαγγέλλεται ὁ διευθυντὴς ἄλλο ἔργον;

Ἐὰν διευθύνεται τὸ κατάστημα ὑπὸ τοποτηρητοῦ.

Ὄνομα καὶ ἐπών. αὐτοῦ, ἡλικία πατρὶς καὶ θρησκεία.

Ἀριθ. καὶ χρονολογία τῆς ἀδείας τοῦ Ἰατροσυν.

Δυνάμει ποίας ἀδείας τῆς ἀρχῆς ἔλαβε τὸ δικαίωμα νὰ διευθύνῃ τὸ κατάστημα.

Βοηθοί.

Ὄνομα καὶ ἐπών. αὐτῶν, ἡλικία, πατρὶς καὶ θρησκεία.

Ἀποδεικτικὰ τῆς μαθήσεως καὶ ἱκανότητός των.

Μαθητευόμενοι.

Ὄνομα καὶ ἐπών. ἡλικία καὶ θρησκεία.

Καιρὸς τῆς μαθητεύσεώς των.

Ἀποδεικτικὰ τῆς σπουδῆς καὶ ἐγγραφῆς.

Β'. Ἐκτέλεσις τοῦ ἐπαγγέλματος.

Βιβλία καὶ διατάξεις ἀναγκαῖαι εἰς τὸ φαρμακεῖον.

Ἑλλην. φαρμακοποιία. — Διατίμησις τῶν φαρμάκων. — Διατάξεις τῶν φαρμακείων. — Διατάγματα ἀφορῶντα τοὺς φαρμακοποιοὺς καὶ τὴν πώλησιν τῶν φαρμάκων. — Καταλογο

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

37. Ἐὰν οἱ διευθυνταί, τοποτηρηταὶ ἢ ἀναπληρωταὶ τῶν φαρμακείων ἢ φαρμακεμπορικῶν καταστημάτων, ἔχωσι νὰ φέρωσιν ἐναντίας παρατηρήσεις εἰς τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ, ἐκθέτουσιν αὐτὰς εἰς ἰδιαιτέρας ἀναφορὰς πρὸς τὸν ἁρμόδιον ἔπαρχον, ἀλλ' ὀφείλουσι πάντοτε νὰ ὑπογράψωσι τὸ πρωτόκολλον.

τῶν ἰατρῶν τῶν ἐχόντων τὴν ἄδειαν τοῦ μετέρχ. τὴν ἰατρικὴν εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκείνην.

Συνταγαί.

Ἐγράφησαν ὑπὸ ἰατρῶν ἀνεγνωρισμένων. — Φυλάσσονται κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην τάξιν. — Σημείωσις τῆς τιμῆς τῶν φαρμάκων ἐπ' αὐτῶν. — Παραβολὴ τῆς τιμῆς μὲ τὴν φαρμακευτικὴν διατίμησιν.

Γ'. Φαρμακεῖον.

Ἀποτελεῖ ἴδιον καὶ μόνον καπάστημα. — Εἶναι ἰσόγειον. — Κεῖται ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ. — Εἶναι εὐπρεπῶς καὶ καταλλήλως ἐσκευασμένον πρὸς πώλησιν τῶν φαρμάκων. — Πρὸς παρασκευήν. — Πρὸς ἐναπόθεσιν αὐτῶν.

Δ'. Φαρμακοπωλεῖον.

Θῆκαι ἐπὶ τῶν ὁποίων εὑρίσκονται τὰ δοχεῖα. — Τὰ συρτάρια διὰ τὰς ῥίζας κτλ. εἰσὶν ἁρμόδια. — Τὰ δοχεῖα τῶν ἐκχυλισμάτων κτλ. εἰσὶν ἁρμόδια. — Τὰ δοχεῖα τῶν ἀποσταγμάτων εἰσὶν ἁρμόδια. — Αἱ πυξίδες καττάλληλοι. — Τὰ δοχεῖα τῶν ἁλάτων ἁρμόδια. — Τὰ δηλητήρια φυτὰ φυλάσσονται καταλλήλως. — Ἐπιγραφαὶ τῶν δοχείων. — Κατάταξις τῶν φαρμάκων.

Δηλητηρίων φύλαξις.

Ταμεῖον (ἑρμάριον) ἰδιαίτερον. — Εἴδη τῶν δηλητηρίων ἐμπεριεχόμενα εἰς αὐτό. — Ἀγγεῖα. — Ἐπιγραφαί. — Προφύλαξις. — Βιβλίον πωλήσ. δηλητηρίων.

Σκεύη.

Τράπεζα τῆς παρασκευῆς τῶν φαρμάκων. — Πλάστιγγες καὶ τίς ἡ δεικνυομένη διαφορά. — Σταθμά. — Μέτρα. — Μηχανὴ διὰ καταπότια. — Σπάθαι. — Κοχλιάρια. — Θύλαι πορφυραί, — ὑέλιναι. — Τάξις καὶ καθαριότης.

Ε'. Ἐργαστήριον ἐν γένει.

Τοποθεσία. — Εὐρυχωρία. — Φωτισμὸς καὶ ἀερισμός. — Κίνδυνος πυρκαϊᾶς.

Ἀφεψητήριον.

Κλίβανοι ἀκίνητοι ἀφεψήσεως. — Κινητοὶ ἑξατμίσεως. — Χύτραι χαλκιναι καλῶς κασσιτερωμέναι. — Ὀστράκιναι. — Πορφυραί. — Πυξίδες δι' ἐμβρέγματα. — Ὀθόνια βαμβακερά. — Μάλλινα. — Λεκάναι. — Ἴγδη μεταλλίνη εἰς σύνθλασιν ῥιζῶν. — Μαρμαρίνη εἰς κατασκευὴν γαλακτωμάτων. — Χωνία ὑέλινα καὶ μετάλλινα. — Τάξις καὶ καθαριότης.

Ἐργαστήριον ἰδίως.

Κλίβανοι ἀκίνητοι εἰς ἀπόσταξιν διὰ κερατίνης ἀμμοχωμένης. — Εἰς ἀπόσταξιν διὰ χαλκοῦ ἀποστακτικοῦ σκεύους. — Εἰς τῆξιν. — Ἀποστακτικὸν χαλκοῦν σκεῦος. — Ὑπόκαυστον (étuve). — Βουλφικὴ συσκευή. — Πιεστήριον. — Ἑξατμιστήρια πορσυρᾶ. — Σωλῆνες πρὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

38. Ὁσάκις ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν ἐπιθεωρητῶν καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ φαρμακείου διένεξι περὶ τῆς καλῆς ποιότητος ἢ γνησιότητος φαρμάκου, στέλλεται μέρος αὐτοῦ, ἐσφραγισμένο παρὰ τῶν ἐπιθεωρητῶν καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ φαρμακείου, πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσ. Ὑπ. δι ν' ἀποφανθῇ τὸ Ἰατροσυνέδριον, τὸ δὲ ὑπόλοιπον, περικλειόμενον ἀκριβῶς καὶ σφραγιζόμενο ὑπὸ τῶν ἰδίων, ἀποτίθεται εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα, μέχρις οὗ κοινοποιηθῇ ἡ ἀπόφασι τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

39. Τὰ πρωτόκολλα τῶν ἐπιθεωρήσεων διευθύνονται μετὰ συντόμου ἐκθέσεως παρὰ τοῦ ἐπαρχ. Ἰατροῦ ἢ τῶν ἐπιθεωρητικῶν ἐπιτροπῶν πρὸς τὸν ἀρμόδιον ἔπαρχον. — Ἐὰν εὑρε θῶσι κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἐλλείψεις τιμωρητέαι, μνημονεύονται ἀκριβῶς ἐν τῷ πρωτοκόλλω καὶ ἐν τῇ συνοδευούσῃ αὐτὸ ἐκθέσει, ὁ δ' ἔπαρχος παραγγέλλει τὴν παραπομπὴν εἰς τὸν ἀρ μόδιον εἰσαγγελέα, ἀναφέρων καὶ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουρ.

40. Τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουρ., ἀκοῦσαν τὴν γνώμην τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, θέλει ἐκδώσε τὰς ἀπαιτουμένας ὁδηγίας διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν φαρμακείων καὶ φαρμακεμπορικῶν κα ταστημάτων.

διοχέτευσιν ἀερίων. — Κύλινδροι πρὸς καταβύθισιν. — Συσκευὴ πρὸς διάλυσιν. — Χωνευ τήρια. — Ὅλμος σιδηροῦς, — μαρμάρινος. — Κόσκινα. — Ἀραιόμετρα δι' ὑγρὰ κουφότερ τοῦ ὕδατος, — διὰ τὰ βαρύτερα τοῦ ὕδατος. — Σωλῆνες δοκιμαστικοί. — Χάρται δοκιμαστή ριοι. — Ἀντιδραστήρια. — Τάξις καὶ καθαριότης. — Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ὄργανα.

ΣΤ'. Ἀποθήκη ἀνώγειος.

Εὐρυχωρία. — Ξηρασία. — Πῶς διατηροῦνται αἱ ῥίζαι. — Εἰς κάδους, — εἰς κιβώτια, — εἰς πήλινα ἀγγεῖα, — εἰς ὑέλινα ἀγγεῖα. — Ἐπιγραφὴ τῶν ἀγγείων. — Ἀποχωρισμὸς τῶ διαφόρων ὑλῶν. — τῶν δηλητηρίων. — Φάρμακα ἀποτεταμιευμένα. — Θειϊκῆς κινίνης ἀπο ταμίευσις. — Τάξις καὶ καθαριότης.

Ζ'. Ἀποθήκη ὑπόγειος εἰς διατήρησιν τῶν ὑπὸ τῆς θέρμης ἀλλοιουμένων φαρμάκων.

Τόπος. — Εὐρυχωρία. — Φωτισμός. — Ὑγρασία. — Θερμοκρασία. — Διατήρησις τῶν ὑ ματικῶν ὑδάτων, — αἰθερίων, — σεραπίων, — λοιπῶν εἰδῶν. — Μέσα προφυλακτικὰ ἀπ ἐξωτερικὴν βλάβην. — Τάξις καὶ καθαριότης.

Η'. Δοχεῖα εἰς ἃ τίθενται τὰ διδόμενα φάρμακα.

Θ'. Ἐπιστημονικὰ βοηθήματα.

Βιβλιοθήκη.

Ἐκ ποίων βιβλίων σύγκειται. — Αὔξησις ἢ ἐλάττωσις μετὰ τὴν τελευταίαν ἐξέτασιν. — Περιοδικὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα.

Φαρμακευτικὴ ἢ χημικὴ Συλλογή.

Φυσικὰ ἢ χημικὰ ἐργαλεῖα δι' ἐπιστημονικὸν σκοπόν.

Ι'. Ποιότης τῶν φαρμάκων.

Ῥίζαι. — Ξύλα. — Φλοιοί. — Πόαι. — Φύλλα. — Ἄνθη. — Καρποί. — Σπέρματα. — Ῥητίναι. — Πνευματώδη ὑγρά. — Αἰθέρια ἔλαια. — Λιπαρὰ ἔλαια. — Ὀξέα. — Ἀποστά ματα. — Βάμματα. — Σεράπια. — Ἐκχυλίσματα. — Ἀλοιφαί. — Ἔμπλαστρα. — Κόνει — Ἅλατα. — Ἀλκάλια φυτικά, ἰδίως δὲ τὰ ἅλατα τῆς κινίνης.

Ἀναγωσθὲν ὑπεγράφη.

Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος.

Ὁ φαρμακοποιός.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΜΕΡΟΣ Ε'.

Γενικαὶ διατάξεις.

41. Εἰς τὰς πόλεις, κώμας ἢ χωρία, ἔνθα ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαρχόντων ἤδη φαρμακείων εἶναι ἀνώτερος τοῦ ὁριζομένου εἰς τὸ παρὸν Δ., ὅταν παύσῃ τι ἐξ αὐτῶν δὲν δίδοται ἡ ἄδεια συστάσεως ἄλλου.

42. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σήμερον φαρμακείων ὅσα μεταβιβάζονται, κατὰ τὸ ἄρθ. 9 τοῦ παρόντος Δ., εἰς ἄλλους φαρμακοποιούς, ἐὰν δὲν ἦναι κατηρτισμένα κατὰ τὰ ὁριζόμενα εἰς τὸ διάταγμα τοῦτο, ὀφείλουσιν οἱ ἀναδεχόμενοι αὐτὰ νὰ ἀπαρτίσωσιν αὐτὰ ἐντὸς ἓξ μηνῶν, συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος διατάγματος· ἄλλως, παρελθούσης τῆς προθεσμίας, ἀνακαλεῖται ἡ ἄδεια καὶ δύναται νὰ δοθῇ εἰς ἄλλον φαρμακοποιὸν νὰ συστήσῃ νέον φαρμακεῖον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Σεπτεμβρίου 1861.

Β. Δ. Περὶ νέας διατιμήσεως τῶν φαρμάκων.

ΟΘΩΝ κτλ.

1. Ἡ ἐπισυνημμένη (1) παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου συνταχθεῖσα νέα διατίμησις τῶν φαρμάκων καὶ ὑποβληθεῖσα Ἡμῖν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ἐγκρίνεται.

2. Ἡ νέα αὕτη διατίμησις τῶν φαρμάκων τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς 1 Μαρτίου 1855 καὶ παύει τότε ἡ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει οὖσα.

3. Ἡ παροῦσα διατίμησις θέλει ἀναθεωρεῖσθαι ἐν γένει κατὰ τριετίαν παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου καὶ ὑποβάλλεται διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὴν Ἡμετέραν ἔγκρισιν. — Ἡ δὲ τιμὴ τῶν σκευασιῶν τῆς κινίνης θέλει ἀναθεωρεῖσθαι κατὰ πᾶσαν ἑξαμηνίαν παρὰ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου καὶ θέλει δημοσιεύεσθαι παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ δι' ἐγκυκλίων αὐτοῦ, ὥστε οἱ φαρμακοποιοὶ νὰ συμμορφώνωνται ἀκριβῶς μὲ ταύτην.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 12 Δεκεμβρίου 1854.

Γ'. ΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ.

Ὅρα Β. Δ. τῆς 7 Δεκεμβρίου 1834. Περὶ ἀδείας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἰατρικὴν κτλ. ἄρθ. 1. 2. 3. 10. ἐν Σελ. 58. — Ἄρθ. 32 καὶ ἐπ. Β. Δ. τῆς 30 Ἰουνίου 1858 περὶ κανονισμοῦ τῶν ἐνώπ. τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐξετάσ. κτλ. ἐν Σελ. 62.

Β. Δ. Περὶ τῶν μαιῶν.

Ἀκούσαντες κτλ.

1. Αἱ μὲν ἐνοικοῦσαι εἰς δήμους α'. τάξεως καὶ μὲ δίπλωμα τοῦ Ἰατροσυνεδρίου μαιεύτριαι θέλουν λαμβάνει·

Διὰ μίαν γέννα[ν]	5—15. Δρ.
» » ἐπίσκεψιν πρὸ τῆς γέννας ἢ μετ' αὐτήν.	1—1 1/2. »

2. Αἱ δὲ εἰς δήμους 6'. καὶ γ'. τάξεως ἐνοικοῦσαι καὶ μὲ δίπλωμα θέλουν λαμβάνει·

Διὰ μὲν τὴν γέννα[ν].	3—6. Δρ.
» δὲ τὴν ἐπίσκεψιν	1/2—1. »

(1) Δὲν παρατίθεται τὸ κείμενον τῆς διατιμήσεως καθότι τροποποιεῖται ἑκάστοτε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων θέλει δίδεσθαι καὶ ἡ ὁδοιπορικὴ δαπάνη εἰς τὰς ἀπερχομένας ἔξω τοῦ δήμου τῆς διαμονῆς αὐτῶν μαίας· προσέτι δὲ καὶ ἰδιαιτέρα τις ἀποζημίωσις, μία δηλαδὴ δραχμὴ κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ δρόμου εἰς τοὺς δήμους τῆς α'. τάξεως, ἡμίσεια δὲ εἰς τοὺς τῆς β'. καὶ γ'.

4. Αἱ δὲ ἐμπειρικαὶ μὲ ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου μαιεύτριαι θέλουσι λαμβάνει τὸ ἥμισυ τῆς διωρισμένης ποσότητος.

5. Αἱ σημειωθεῖσαι ποσότητες ἀναλογίζονται μεταξὺ τοῦ ἀνωτάτου καὶ κατωτάτου ὅρου τῆς διατιμήσεως, κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς εὐθείσης κατὰ τὴν ἐμπειρίαν τῆς μαίας, καὶ κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας σχέσεις τῆς τικτούσης. Περὶ τῶν ἐντεῦθεν προκυπτουσῶν διαφορῶν ἀποφασίζει ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ τοῦ τόπου.

6. Χρεωστοῦν αἱ μαῖαι νὰ ἐπισκέπτωνται τὰς πτωχὰς ἀμισθὶ ἀποζημιούμεναι διὰ τοῦτο ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ δήμου, τὰ ὁποῖα θέλουν κανονισθῆ ἀκριβέστερον διὰ τῶν δημοτικῶν προϋπολογισμῶν καὶ ἀποφάσεων, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ὅσων ἐλήφθησαν περὶ δήμων, καὶ περὶ πενήτων.

7. Τὸ διάταγμα τοῦτο θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

8. Ἡ δὲ ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Γραμματεία ἐπιφορτίζεται μὲ τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ καὶ ἐκτέλεσιν.

Ἂν Ἀθήναις τὴν 15 Ἰουνίου 1836.

Ν. ΤΝΣΤ'. Περὶ ἐμπειρικῶν μαιῶν.

ΟΘΩΝ. κτλ.

Ψηφισάμενοι κτλ.

1. Ἐν ὅσῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπαιδευθεισῶν μαιῶν δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς κοινὰς ἀνάγκας, θέλει δίδεσθαι καὶ εἰς ἐμπειρικὰς μαίας ἡ ἄδεια τοῦ μετέρχεσθαι τὴν μαιευτικὴν ἐντὸς τοῦ δήμου τῆς διαμονῆς των, ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν θέλει περιορισθῆ κατὰ λόγον τῶν ὑπαρχουσῶν ἀναγκῶν.

2. Αἱ ἐμπειρικαὶ μαῖαι θέλουν ἐξετάζεσθαι παρ' ἐπιτροπῆς ἰατρῶν, ἐὰν ἔχωσι τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν· τὴν δὲ γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς ἐξετάζει τὸ Ἰατροσυνέδριον, καί, ἐὰν εὕρῃ αὐτὴν ὀρθῶς ἔχουσαν, δίδει τὴν ἄδειαν τοῦ μετέρχεσθαι τὴν μαιευτικὴν εἰς μεγαλητέραν ἢ μικροτέραν περιφέρειαν.

3. Αἱ ἐξεταζόμεναι παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς μαῖαι θέλουν πληρώνει δικαιώματα, εἰς μὲν τὸ προεδρεύοντα τὴν ἐπιτροπὴν ὀρ. 5, εἰς ἕκαστον δὲ τῶν μελῶν ἀνὰ ὀρ. 3.

4. Διὰ Β. Δ. θέλουν ὁρισθῆ τὰ προσόντα τῶν ἐμπειρικῶν μαιῶν, ὁ ἀναγκαῖος ἀριθμὸς αὐτῶν, τὰ περὶ ἐξετάσεως καὶ ἀναγνωρίσεως αὐτῶν, καὶ οἱ ὅροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους θέλουν ἐξασκεῖ τὸ ἔργον τῆς μαιευτικῆς.

5. Αἱ παραβαίνουσαι τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἐμπειρικαὶ μαῖαι, ἐκτὸς τῆς ποινικῆς καταδίκης, θέλουν παύεσθαι διοικητικῶς προσωρινῶς ἢ καὶ διὰ παντός, μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἅμα τοῦτο πεισθῇ περὶ τῆς ἀνικανότητος αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1856.

Β. Δ. Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου περὶ ἐμπειρικῶν μαιῶν.

ΟΘΩΝ κτλ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθ. 4 τοῦ νόμου περὶ ἐμπειρικῶν μαιῶν καὶ τὸ ἀπὸ 13 Μαΐου 1834 Ἡμέτερον Δ. περὶ συστάσεως τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτ. Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

1. Εἰς ἕκαστον χωρίον τοῦ Κράτους, ὅσον μικρὸς καὶ ἂν ᾖ ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ, δύναται νὰ ὑπάρχῃ μία μαῖα. Εἰς δὲ τὰς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία ἔχοντα πληθυσμὸν ἀνώτερον τῶν 500 κατοίκων, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαιῶν αὐξάνει κατὰ μίαν διὰ πᾶσαν ἐπέκεινα τῶν 500 πεντακοσιοστὴν μέχρι τῶν 2000. Ὅσάκις δὲ ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰς 2000, αὐξάνει κατὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μίαν δι' ἑκάστην χιλιάδα μέχρι τῶν 4000 κατοίκων. Ὅσάκις δὲ ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰς 4000, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαιῶν αὐξάνει κατὰ μίαν ἐπὶ δισχιλίων μέχρι τῶν 10000 κατοίκων, ἐπέκεινα δὲ τοῦ πληθυσμοῦ τούτου, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαιῶν αὐξάνει κατὰ μίαν ἐπὶ τρισχιλίων κατοίκων. Ἐὰν δὲ εἷς τινα τόπον ὑπάρχωσιν ἤδη ἐμπειρικαὶ μαῖαι, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τὴν ἀνωτέρω ἀναλογίαν, δύνανται καὶ αὗται νὰ λάβωσι τὴν ἄδειαν νὰ ἐξασκῶσι τὴν μαιευτικήν· ἀλλ' αἱ θέσεις τῶν παρὰ τὴν ἀναλογίαν λαβουσῶν τὴν ἄδειαν μαιῶν, κενούμεναι ὁπωσδήποτε, δὲν ἀναπληροῦνται.

2. Αἱ ἐπιστήμονες μαῖαι προτιμῶνται τῶν ἐμπειρικῶν· ὅσάκις ὅμως ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τόπου τινός, δύνανται νὰ ἐξασκῶσι τὴν μαιευτικὴν καὶ ἐμπειρικαὶ ἔχουσαι τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου.

3. Διὰ νὰ λάβῃ ἐμπειρική τις μαῖα τὴν ἄδειαν ταύτην ἀπαιτεῖται· — 1. Νὰ ἔχῃ τὰς ἀναγκαίας πρακτικὰς γνώσεις. — 2. Νὰ ἦναι ὑγιὴς σωματικῶς καὶ διανοητικῶς καὶ ἀρτιμελής. — 3. Νὰ μὴν ἦναι νεωτέρα τῶν 40, οὐδὲ πρεσβυτέρα τῶν 60 ἐτῶν. — 4. Νὰ ἦναι χρηστοήθης καὶ ἀμέμπτου διαγωγῆς.

4. Πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν γνώσεων τῆς ἐμπειρικῆς μαίας καὶ ἐξέτασιν τῶν λοιπῶν αὐτῆς προσόντων συνιστᾶται εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ νομοῦ ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τοῦ νομοϊατροῦ καὶ δύο ἐπιστημόνων ἰατρῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου νομάρχου· ἡ ἐπιτροπὴ συνέρχεται κατὰ πρόσκλησιν τοῦ νομάρχου καὶ προεδρεύεται ὑπὸ τοῦ νομοϊατροῦ.

5. Ἡ ἐξέτασις γίνεται προφορικῶς καὶ περιστρέφεται εἰς τὸ πρακτικὸν τῆς μαιευτικῆς μέρος· τῆς ἐξετάσεως κρατεῖται πρωτόκολλον, ἐν ᾧ σημειοῦνται ἀκριβῶς αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις, καθὼς καὶ ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς, ὑπογεγραμμένον δὲ ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς, ὑποβάλλεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον παραπέμπει αὐτὸ εἰς τὸ Ἰατροσυνέδριον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ σύμφωνα μὲ τὸν νόμον. Τὰ ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 2 προσόντα ἀποδεικνύονται διὰ πιστοποιητικοῦ τοῦ σχετικοῦ δημάρχου.

6. Αἱ ἐπιστήμονες μαῖαι ὡς καὶ αἱ λαβοῦσαι ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐμπειρικαὶ ὀφείλουν. — 1. Νὰ παρέχωσι προθύμως τὴν ἀπαιτουμένην βοήθειαν εἰς τας ἐγκύους. — 2. Νὰ ἐπικαλῶνται ἐγκαίρως τὴν συνδρομὴν ἐπιστημόνων ἰατρῶν εἰς τοὺς δυσχερεῖς καὶ παρὰ φύσιν τοκετούς. — 3. Νὰ πέμπωσι κατὰ μῆνα εἰς τὸν σχετικὸν δήμαρχον ἢ εἰδικὸν πάρεδρον κατάλογον τῶν γυναικῶν, τὰς ὁποίας ἐμαίευσαν, μὲ τὴν σημείωσιν, α'. τοῦ χρόνου τοῦ τοκετοῦ, β'. τοῦ γένους τοῦ νεογνοῦ, γ'. τοῦ ὀνόματος, ἐπωνύμου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν γονέων αὐτοῦ· καὶ δ'. τῶν ἐφ' ἑκάστου τοκετοῦ παρατηρήσεων αὐτῶν. Οἱ κατάλογοι οὗτοι θέλουν συγκεντροῦσθαι εἰς τὸ νομαρχεῖον, ἢ τὸ ἐπαρχεῖον, καὶ θέλουν συνυποβάλλεσθαι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὁμοῦ μὲ τὴν ἐτησίαν ἔκθεσιν τοῦ νομαρχιακοῦ ἢ ἐπαρχιακοῦ ἰατροῦ μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων ἐπ' αὐτῶν παρατηρήσεών των.

7. Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς εἰς τὰς ἐπιστήμονας καὶ ἐμπειρικὰς μαίας τὸ νὰ παραγγέλωσι τὴν χρῆσιν φαρμάκων εἰς τὰς λεχωΐδας ἢ νὰ ἐπιχειρῶσι θεραπείας νοσημάτων τῶν γυναικῶν ἢ παίδων. — Ἡ παράβασις τοῦ ὁρισμοῦ τούτου τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθ. 231 τοῦ Π. Ν. (1)

8. Ἡ θέλουσα νὰ λάβῃ εἰς τὸ μέλλον ἄδειαν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἐμπειρικὴ μαῖα ὀφείλει νὰ ἐξασκηθῇ προηγουμένως εἰς τὸ ἔργον τῆς μαιευτικῆς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἀνεγνωρισμένης μαίας τοὐλάχιστον ἐπὶ τριετίαν.

9. Ἄδειαν ἐμπειρικῆς μαίας δύνανται νὰ λαμβάνωσι καὶ αἱ σπουδάσασαι μὲν εἰς τὸ μαιευτήριον, μὴ κριθεῖσαι ὅμως ἱκαναὶ νὰ λάβωσιν ἄδειαν ἐπιστήμονος μαίας, καὶ ἂν δὲν ἤθελον ἔχει τὴν διὰ τοῦ ἄρθ. 1 ὡρισμένην ἡλικίαν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 8 Ὀκτωβρίου 1856.

Δ'. ΤΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ.

Ὅρ. Β. Δ. τῆς 7 Δεκεμβρίου 1834 ἀρθ. 1. 2. 3. 7. ἐν Σελ. 58. Περὶ τῆς ἀδείας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἰατρικήν.

---

(1) Ὅρα Σελ. 14.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἄρθ. 25 καὶ ἐπ. ἐν Σελ. 61, τοῦ ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1858 Β. Δ. περὶ κανον. τῶν ἐνώπ. τοῦ Ἰατροσυν. ἐξετάσ.

Ε'. ΤΗΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ.

Ὅρα Β. Δ. τῆς 7 Δεκεμβρ. 1834 Περὶ ἀδείας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἰατρικήν. Ἄρθ. 1. 2. 3. 8. 11. ἐν Σελ. 58. — Ἄρθ. 58 καὶ ἐπ. Β. Δ. τῆς 30 Ἰουν. 1858 περὶ κανον. τῶν ἐνώπιον τοῦ Ἰατροσυν. ἐξετάσεων ἐν Σελ. 64.

ΣΤ'. ΤΩΝ ΦΛΕΒΟΤΟΜΩΝ.

Β. Δ. Περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν φλεβοτόμων.

ΟΘΩΝ κτλ.

Κατὰ πρότασιν τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς·

1. Ὅστις θέλει νὰ μετέρχηται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἐπάγγελμα τοῦ φλεβοτόμου, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἔχῃ ἰδιαιτέραν ἄδειαν τοῦ κατὰ τόπον ἐπάρχου, τὴν ὁποίαν οὗτος θέλει δώσει μετὰ προηγηθεῖσαν ἐξέτασιν τοῦ ὑποψηφίου ἀπό τινα παραδεδεγμένον ἰατρὸν ἢ χειροῦργον, καὶ κατὰ τὴν περὶ τούτων δοθεῖσαν ἀπόφασιν. Ἐκτὸς τούτου ὁ ὑποψήφιος εἶναι ὑπόχρεως νὰ παρουσιάσῃ ἀποδεικτικὸν 1 καὶ $^1/_2$ χρόνου πράξεως, ὑπὸ τῇ ἐπισταςίᾳ ἑνὸς ἀνεγνωρισμένου ἰατροῦ ἢ χειρουργοῦ.

2. Ἡ παρά τινος ἀνεγνωρισμένου ἰατροῦ ἢ χειρουργοῦ γενομένη ἐξέτασις πρέπει νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν πρακτικὴν τοῦ φλεβοτόμου ἐπιτηδειότητα εἰς φλεβοτομίας, ἐπιθέσεις βδελλῶν, σικυῶν (βεντούζων) καὶ ἐκβορίων (βεξικητορίων), εἰς τὴν μεταχείρισιν τῶν κλυστηρίων, καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐργασίας τῆς μικρᾶς χειρουργίας.

3. Ὁ ὑποψήφιος, ἀφοῦ λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπάρχου, καὶ ἀποφασισθῇ ὁ τόπος τῆς διαμονῆς του, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκτελῇ ὅλας τὰς εἰς τὸ ἐπάγγελμά του ἀνηκούσας ἐργασίας.

4. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως τῶν ἐργασιῶν του ὁ φλεβοτόμος ὑπογρεοῦται εἰς τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας ἔχει νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἰατροῦ, ἀρχόμενος τῆς πράξεώς του. Ἐκτὸς τούτου χρεωστεῖ νὰ ἐνεργῇ φλεβοτομίας, ἐπιθέσεις σικυῶν, βδελλῶν καὶ νὰ ἐξασκῇ τὰ τῆς μικρᾶς χειρουργίας, προηγηθείσης μόνον τῆς διαταγῆς ἰατροῦ τινος ἢ χειρουργοῦ εἰς ἑκάστην περίστασιν.

5. Ἀπαγορεύεται εἰς τὸν φλεβοτόμον νὰ ἐπισκέπτηται ἰατρικῶς ἢ χειρουργικῶς ἀσθενεῖς ἐκτὸς μόνον ἂν ἐνεργῇ κατὰ διαταγὴν ἰατροῦ τινος ἢ χειρουργοῦ.

6. Εἰς τὸν παραβάτην τούτων τῶν διατάξεων ἀρμόζονται ἀναλόγως τὰ διαλαμβανόμενα εἰς τὸ 231 ἄρθρον τοῦ Π. Ν. (1)

7. Τὸ παρὸν διάταγμα νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἀναγνωσθῇ τρεῖς Κυριακὰς κατὰ συνέχειαν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Ἡμετέρου Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἰανουαρίου 1835.

(1) Ὅρα ἐν Σελ. 14.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ.

Ὡς πᾶς πολίτης ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑποβάλλεται εἰς ὑποχρεώσεις ἀπό τε τοῦ νόμου καὶ τῆς ἠθικῆς ἀπορρεούσας, οὕτω καὶ ὁ ἰατρός, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ εἴδους καὶ τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, πολλῷ βαρυτέρας ἅμα δὲ καὶ μᾶλλον λεπτεπιλέπτους εὐθύνας τε καὶ ὑποχρεώσεις ἀναλαμβάνει.

Αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ ἰατροῦ πρὸς τὴν κοινωνίαν εἰς τρεῖς συγκεφαλαιοῦνται κατηγορίας· α'. καθ' ἃς περιστάσεις ἡ διοίκησις ἐπικαλεῖται τὴν σύμπραξιν αὐτοῦ πρὸς λύσιν ζητημάτων ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας, ὅτε ἐπενδύεται τὸν χαρακτῆρα τοῦ δημοσίου ἰατροῦ· β'. ὅτε ἡ κοινωνία ἐπικαλεῖται τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ πρὸς ἴασιν τῶν ἀπὸ τῶν νόσων πασχόντων, ὅτε παρίσταται ὡς ἰατρὸς θεραπεύων· καὶ γ'. καθ' ἃς περιστάσεις ἡ Δικαιοσύνη ἐπικαλεῖται τὴν σύμπραξιν τοῦ ἰατροῦ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας διὰ τῶν γνώσεων καὶ τῆς ἐμπειρίας αὐτοῦ.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ δημοσίου ἢ διοικητικοῦ ἰατροῦ ἔστωσαν ἱκανὰ τὰ διὰ τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν νόμων καὶ Διαταγμάτων ἐκτεθέντα, ἐν οἷς κυρίως διαφαίνεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἰατροῦ ἐπὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν δημοσίαν ὑγείαν ζητημάτων· περὶ δὲ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν δύο ἑτέρων κατηγοριῶν ὁ λόγος ἐνταῦθα.

Α'. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ.

Ἡ ἰατρικὴ ὡς ἐπάγγελμα ἐπάγεται ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνας πρός τε τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν Δικαιοσύνην τῷ μετερχομένῳ αὐτήν. Ὡς πᾶς ὁ ἐπιχειρῶν ἐπάγγελμά τι ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑποχρεοῦται ὑπὸ τῶν διεπόντων τὴν πολιτείαν γενικῶν τε καὶ εἰδικῶν νόμων εἰς τὴν ἀμελητὶ ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ ἑκάστοτε, ἐκτὸς τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ἡ ἄρνησις καταλλήλως δικαιολογεῖται, οὕτω καὶ ὁ ἰατρός, ὁ ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ἐντεταλμένος τὴν ἀπὸ τῶν νόσων τῶν πολιτῶν ἴασιν, ὀφείλει μεταχειρίζεσθαι καλούμενος πρὸς θεραπείαν πάσχοντος νὰ σπεύσῃ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ τούτου. Ἀλλ' ὅσῳ ὑψηλὴ καὶ σπουδαία εἶναι ἡ τοῦ ἰατροῦ ἀποστολὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ περιστρεφομένη εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ τιμαλφεστέρου τοῦ ἀνθρώπου κτήματος, τόσῳ ἀφ' ἑτέρου καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ ἐπαγγέλματος, ἀποβαίνει ἐν πολλοῖς δυσχερής, καθιστῶσα οὕτω τὸν πρακτικὸν τοῦ ἰατροῦ βίον λίαν ἀκανθώδη καὶ μεστὸν δυσαρεσκειῶν καὶ ἀπογοητεύσεων, ὥστε οὐχὶ σπανίως ὁ ἰατρὸς ἀρνεῖται τὴν ἑαυτοῦ συνδρομὴν ὡς τὸ πολὺ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀδικαιο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λογήτως, καθότι αἱ ἠθικαί, βιωτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ περιστάσεις, αἱ ἐπιβάλλουσαι τῷ ἰατρῷ καὶ ἄκοντι τὴν ἄρνησιν, οὐδόλως δικαιολογοῦνται νομικῶς ἀπέναντι τῶν γενικῶν διατάξεων τῶν ὑποχρεουσῶν πάντα ἐπαγγελματίαν εἰς τὴν πρόθυμον ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ.

Ὁποία λοιπὸν ἡ θέσις τοῦ ἰατροῦ πιεζομένου, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς ἐπαγγελματίου εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς φιλοτιμίας αὐτοῦ ὑπὸ τῶν βιωτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐν αἷς διατελεῖ περιστάσεων, εἰς τὴν ἄρνησιν; Ὁ ὁπωσδήποτε ἀρνούμενος τὴν ἰατρικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν ἰατρὸς εἶναι ποινικῶς ἢ πολιτικῶς καταδιώξιμος;

Αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς δυνατὸν νὰ ἀναφυῇ ζήτημα ποινικῆς ἢ πολιτικῆς καταδιώξεως κατὰ ἰατροῦ ἀρνηθέντος τὴν ἑαυτοῦ συνδρομὴν ἐν δεδομένῃ περιπτώσει, εἶναι αἱ ὑπὸ τῶν ἄρθρων 300, 301 καὶ 310 τοῦ Π. Ν. προβλεπόμεναι.

«Ἄρθ. 300. Ὅστις φονεύει ἐξ ἀμελείας, ἀπροσεξίας, ἀπερισκεψίας, ἢ ἀνεπιτηδειότητος, τιμωρεῖται· —1. Ἐὰν μὲν ὁ φόνος ἔγινεν ἐξ ὑπαιτίου ὑπερβάσεως τῶν ὅρων τῆς νομίμου ἀμύνης, ἢ τοῦ δικαίου τῆς ἀνάγκης, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἑνὸς ἔτους.—2. Ἄλλως δέ, μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως 2 ἐτῶν. Π. Ν. 43. 99—107. 287. 291. 298. 302. 305. 310. 320. 687.»

«Ἄρθ. 301. Ἐὰν ὁ ἐξ ἀμελείας φόνος προῆλθεν ἐκ τῆς ἀνεπιτηδείου ἐφαρμογῆς ἐπιστήμης τινός, τέχνης, ἢ ἐπιτηδεύματος, τὰ ὁποῖα ὁ ὑπαίτιος εἶχε τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχηται, πρὸς τῇ ποινῇ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, τοῦ ἀφαιρεῖται συγχρόνως καὶ ἡ ἄδεια αὕτη, κατὰ τὰς περιστάσεις, διόλου ἢ πρὸς καιρόν, ἢ ἀμέσως εἰς τὴν πρώτην φοράν, ἢ ὅταν ὁ πράξας περιπέσῃ καὶ αὖθις εἰς τὸ αὐτό. Π. Ν. 111. 231.»

«Ἄρθ. 310. Ὅστις ἐξ ἀπερισκεψίας, ἀπροσεξίας, ὀλιγωρίας, ἢ ἀνεπιτηδειότητος, πληγώσῃ τινὰ ἢ βλάψῃ τὴν ὑγείαν αὐτοῦ, τιμωρεῖται, παρεκτὸς ἐὰν προέκυψεν ἐκ τούτου θάνατος, ἐὰν ἡ νόσος ἢ ἡ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης τοῦ βλαφθέντος διήρκεσεν ὑπὲρ τὰς 3 ἡμέρας, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ 6 μηνῶν, καί, ἐὰν ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς ἀμύνης, μὲ φυλάκισιν 3—30 ἡμερῶν. — Καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ἐξ ἀμελείας σωματικῆς βλάβης ἐφαρμόζονται ὅσα εἰς τὸ 301 ἄρθ. ὡρίσθησαν περὶ στερήσεως τῆς δοθείσης ἀδείας πρὸς τὸ μετέρχεσθαι ἐπιστήμην τινά, τέχνην, καὶ ἐπιτήδευμα, καθὼς καὶ ὅσα ὡρίσθησαν περὶ συρροῆς. (Ἄρθ. 109. 110) Π. Ν. 43. 107. 291. 2. 300. 305. 311. 312. 313. 314. 317.»

Κατὰ τὰ προσημειωθέντα ἄρθρα τοῦ Π. Ν. ὁ ἰατρὸς εἶναι καταδιωκτέος, ὡς οἱονεὶ *ἐξ ἀμελείας* ὑπαίτιος βλάβης εἰς ἄλλον, ἀρνηθεὶς τὴν ἑαυτοῦ συνδρομὴν εἰς πάσχοντα. Ἀλλ' ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἄρθ. 300

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρὸς τὰ 301 καὶ 310 προκύπτει ὅτι ὁ ἰατρὸς δὲν πρέπει νὰ καταδιώκηται πάντοτε ὡς ἐξ ἀμελείας ὑπαίτιος βλάβης, διότι ἐν τῷ ἄρθ. 301, ἐν ᾧ ἰδίᾳ περὶ τῶν ἐπιτηδευματιῶν ὁ λόγος, ὁρίζεται ὅτι ὁ ἐξ ἀμελείας φόνος πρέπει νὰ προέλθῃ ἐξ *ἀνεπιτηδείου* ἐφαρμογῆς ἐπιστήμης τινος ἢ τέχνης κτλ., ἐπειδὴ δὲ ἡ ὁριστικὴ ἄρνησις πρὸς ἐπίσκεψιν πάσχοντος δὲν συνεπάγεται καὶ ἀνεπιτήδειον ἐφαρμογὴν ἐπιστήμης, ἕπεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τῶν εἰρημένων ἄρθρων εἰς τὴν καθόλου ἄρνησιν.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ὁ ἰατρὸς πάντοτε δὲν εἶναι καταδιωκτέος ἐπὶ ἀρνήσει, ἰδωμεν λοιπὸν εἰς ποίας περιπτώσεις ἡ τοιαύτη καταδείωξις, εἴτε ποινικὴ εἴτε πολιτική, ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου. Εἰς τρεῖς περιστάσεις κυρίως ἐπιβάλλεται τῷ ἰατρῷ ἐπὶ ποινικῇ καὶ πολιτικῇ καταδιώξει ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ὑπακοῦσαι ἀμετακλήτως εἰς τὴν πρόσκλησιν παντὸς νοσοῦντος.

α'. Ὅταν ὁ ἰατρὸς εὑρίσκηται μόνος ἐπιστήμων ἔχων τὴν ἄδειαν τοῦ μετέρχεσθαι τὴν ἰατρικήν, ἐν ᾗ διαμένει κώμῃ, πόλει ἢ χωρίῳ. Πᾶσα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἄρνησις τοῦ ἰατροῦ, χωρὶς ἀποχρώσης ἠτιολογημένης αἰτίας, ἐπάγεται τὴν καταδίωξιν αὐτοῦ.

β'. Ὅταν, καὶ ἐν ᾗ διαμένει πόλει ἢ χωρίῳ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες ἰατροί, ἡ περίπτωσις δι' ἣν μετακαλεῖται ἦναι κατεπείγουσα, καὶ τοιαύτη ὥστε ἐπίκειται ἄφευκτος ζωῆς κίνδυνος ἐκ τῆς μὴ ἐγκαίρου ἰατρικῆς συνδρομῆς, διὰ δὲ τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἰατροῦ παρέρχεται εἰς μάτην ὁ πολύτιμος διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πάσχοντος χρόνος· ἢ ἂν ὁ μετακαλούμενος κέκτηται εἰδικότητα, ἧς εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς τοῦ πάσχοντος.

Ἐν ταῖς περιπτώσεσιν ταύταις διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς κατὰ τοῦ ἰατροῦ καταγγελίας προσαπαιτεῖται ἡ θετικὴ βεβαίωσις τοῦ κατεπείγοντος.

γ'. Ὅταν ἐν γένει ὁ ἰατρὸς κληθεὶς ἀνέλαβε τὴν θεραπείαν πάσχοντος. Οὐδεὶς λόγος, οὐδεμία πρόφασις δικαιολογεῖ αὐτὸν ἀρνούμενον νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν πορείαν τῆς νόσου, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν καὶ αὐτὸς ὁ ἰατρὸς ἀδυνατεῖ νὰ μετέλθῃ τὸ ἑαυτοῦ ἐπάγγελμα ἕνεκα νόσου, ὅτε ὀφείλει ἐγκαίρως νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου τὸν πελάτην αὐτοῦ.

Τοῦ ζητήματος τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἰατροῦ λυομένου ὡς ἤδη εἴρηται, ὀλίγα ὑπολείπεται νὰ εἴπωμεν διὰ τὰς εὐθύνας τοῦ ἰατροῦ ἐξ ἀπροσεξίας, ἀπερισκεψίας, συνεπῶς καὶ ἀγνοίας, καθισταμένου ὑπαιτίου βλάβης εἰς τὸν πάσχοντα, διότι τὰ προεκτεθέντα ἄρθρα τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου, καὶ δὴ τὸ 301 καὶ τὰ τούτῳ συναφῆ, σαφῶς καὶ εὐκρινῶς ὁρίζουσι καὶ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἡ εὐθύνη βαρύνει τὸν ἰατρόν, καὶ τὰς ἐπιβαλλομένας αὐτῷ ἑκάστοτε ποινάς. Ἐν γένει λοιπὸν συμπεραίνομεν ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τῆς εὐθύνης τοῦ ἰατροῦ, ὅτι οὗτος φέρει πάντοτε ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην τῶν ἰατρικῶν αὐτοῦ πράξεων καὶ ἐνώπιον τῆς κοινωνίας καὶ ἐνώ-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πιον τῆς δικαιοσύνης μεθ' ὅλων τῶν ἐπιβαρυντικῶν ἑκάστοτε περιπτώσεων

Ὅ,τι περὶ τῶν ἰατρῶν εἴρηται, ὡς πρὸς τὰς ἠθικὰς καὶ νομικὰς αὐτῶ εὐθύνας, ἐφαρμόζεται καὶ διὰ τὰς μαίας, τοὺς φαρμακοποιούς, κτηνιά τρους καὶ λοιποὺς μετερχομένους οἱονδήποτε τῆς ἰατρικῆς ἐπάγγελμα.

Περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰατρῶν.

Ἡ τοῦ ἰατροῦ ἀποζημίωσις σχετίζεται πάντοτε καὶ πρὸς τὴν βαρύ τητα τῆς νόσου, καὶ πρὸς τὴν κοινωνικὴν τάξιν καὶ τὴν περιουσίαν τα πελάτου, καὶ πρὸς τὸ μέρος ἔνθα διαμένει ὅ τε νοσῶν καὶ ὁ ἰατρός, κα πρὸς τὴν ἐπισημότητα τοῦ ἰατροῦ, καὶ πρὸς ἄλλας τέλος περιστάσεις σχε τικὰς εἰς τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν.

Καὶ παρ' ἡμῖν ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ὑπάρχει νενομοθετημένη διατίμησις τῶ δικαιωμάτων ἀποζημιώσεως τοῦ ἰατροῦ παρὰ τῶν πελατῶν αὐτοῦ, ἥτι χρησιμεύει ὡς βάσις εἰς τὰ δικαστήρια ὁψέποτε, ἀναφυείσης διαφωνίας με ταξὺ ἰατροῦ καὶ πελάτου, ἀνατίθεται εἰς τὸ δικαστήριον ἡ λύσις τῆς δια φωνίας. Ἡ παρ' ἡμῖν ἰσχύουσα τοιαύτη διατίμησις, ἥτις ἀπὸ τοῦ 183 ψηφισθεῖσα εἶναι τὰ νῦν ἐν πολλοῖς ἀνεφάρμοστος οὕτως εἰπεῖν διὰ τὸ γλι σχρον καὶ μηδαμινὸν τῆς ἀποζημιώσεως σχετικῶς πρὸς τὴν ὁσημέρο προϊοῦσαν τῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν αὔξησιν, ἔχει ὡς ἔπεται.

Β. Δ. Περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἰατρικῶν τιμημάτων

ΟΘΩΝ κτλ.

Διὰ νὰ τιμηθῇ ἡ διάπραξις καὶ ἐξάσκησις τῆς ἰατρικῆς εἰς τὸ Βασί λειον Ἡμῶν κατ' ἀναλογίαν τῆς σημαντικῆς βοηθείας, τὴν ὁποίαν παρέ χει αὕτη εἰς τοὺς πάσχοντας, φροντίζοντες δὲ καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀσθε νῶν, προσδιορίζομεν τὸ νὰ δύνανται νὰ ἀπαιτῶσιν οἱ ἰατροὶ καὶ χειρουρ γοὶ διὰ τοὺς κόπους των τὰς ἀκολούθους μισθοδοσίας·

1. Διὰ μὲν τοὺς ἐνοικοῦντας εἰς δήμους ἀ. κλάτεως ἰατροὺς προσδιο ρίζονται ὡς μισθοδοσίαι·

Διὰ τὴν κατ' οἶκον τοῦ ἰατροῦ ἐπίσκεψιν	Δρ.	1
» » » » τοῦ ἀσθενοῦς, ἡμέρας μὲν	»	2— 4
» » » » » » νυκτὸς δὲ	»	4— 8
» μίαν διανυκτέρευσιν τοῦ ἰατροῦ παρὰ τῷ ἀσθενοῦντι	»	20
» τὸ πρῶτον συμβούλιον ἐντὸς τῆς πόλεως	»	10
» τὰ ἀκόλουθα	»	5
» ἓν μικρὸν χειρούργημα, ἢ χειρουργικὴν ἐγχείρησιν, ὡς ἐ. π. δι' ἄνοιγμα ἀποστήματος, κορδύλην ἢ παρακέντησιν . . .	»	15—50
» μεγαλητέραν χειρουργικὴν ἐγχείρησιν, κα-		

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θὼς δι' ἐκτομήν, τρυπάνημα, κηλοτο-			
μίαν	»	50—100
Διὰ φυσικὴν μαίευσιν.	»	25—40
» τεχνικὴν »	»	50—80

Ἅπασαι αἱ ἀποδόσεις αὗται προσδιορίζονται μεταξὺ τοῦ ἀνωτάτου καὶ ἐλαχίστου ὅρου τῆς διατιμήσεως ταύτης κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς δοθείσης βοηθείας, τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἰατροῦ ἢ χειρουργοῦ καὶ τῆς ἰδιαιτέρας καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς.

2. Ὅλα ταῦτα τὰ δικαιώματα ὀλιγοστεύουν ἐξ ἡμισείας διὰ τοὺς ἐν τοῖς δήμοις β'. καὶ γ'. κλάσεως ἐνοικοῦντας ἰατρούς.

3. Οἱ μὴ φέροντες δίπλωμα ἰατροῦ χειρουργοὶ δὲν δύνανται ν' ἀπαιτῶσιν εἰμὴ τὰ ἥμίση τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 1 προσδιωρισμένων δικαιωμάτων.

4. Τὰ μικρὰ χειρουργήματα δὲν ἀνταμείβονται εἰμὴ ὡς ἁπλῆ ἐπίσκεψις.

5. Ἐκτὸς τῶν προκειμένων μισθαποδόσεων θέλει δίδεσθαι εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ χειρουργούς, ἀπερχομένους ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ δήμου των πρὸς ἐπίσκεψιν ἀσθενοῦς, ἐκτὸς τῆς ὁδοιπορικῆς δαπάνης, καὶ μία ἰδιαιτέρα ἀποζημίωσις τριῶν μὲν δραχμῶν εἰς τοὺς πρώτους, δύο δὲ εἰς τοὺς δευτέρους δι' ἑκάστην ὥραν ὁδοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 5/17 Μαρτίου 1835.

Ἐν Ἑλλάδι σπανίως μέχρι τοῦδε ἠγέρθησαν δίκαι ἀφορῶσαι εἰς τὴν τοῦ ἰατροῦ ἀποζημίωσιν, ἂν δὲ τοιαῦται ἀναφυῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι βεβαίως τὰ δικαστήρια ὀφείλουσι νὰ ἐμμείνωσιν ἐντὸς τῶν ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω διατιμήσεως διαγραφομένων ὁρίων, ἐκτὸς ἂν καταδείκνυται ὅτι μεταξὺ πελάτου καὶ ἰατροῦ ὑπῆρξαν ἰδιαίτεραι συμφωνίαι περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ ἑτέρου τούτων, αἱ συμφωνίαι αὗται καίτοι σεβασταὶ δὲν εἶναι ὅμως καὶ πάντοτε ὑποχρεωτικαί, ἂν ἡ οἰκονομικὴ τοῦ πελάτου κατάστασις δὲν ἐπιτρέπει τόσῳ ὑπέρογκον δαπάνην· ἰδίως δὲ οἱ δικασταὶ ὀφείλουσι νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἐπισκέψεων τόσον ἐν τῷ συνόλῳ καθὼς καὶ διὰ τὰς δι' ἡμέρας ἐνεργουμένας σχετικῶς πρὸς τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν τῆς νόσου, τὴν βαρύτητα, τὴν πορείαν αὐτῆς κτλ., ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἰατρικὴ πραγματογνωμοσύνη ἀποβαίνει τὰ μάλιστα ἀναγκαία.

Τὰ παρὰ τῶν ἰατρῶν δικαιώματα ἀποζημιώσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου δέον νὰ ἐγγράφωνται ἐν πίνακι λεπτομερῶς, ἐν ᾧ ἔστω στήλη ἰδιαιτέρα διὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν πραγματογνωμόνων ἐξέλεγξιν τῶν ἀπαιτήσεων, καὶ τὸν καθαρισμὸν τοῦ κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν δικαίου τῆς ἀπαιτήσεως· ὁ πίναξ οὗτος συντάσσεται ὡς ἑξῆς·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ ἀπαιτήσεων ἰατρικῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἰατροῦ .....
ἀπὸ τοῦ πελάτου αὐτοῦ .....

Αὐξ. Ἀριθμός	Εἶδος Ἰατρικῆς ἐργασίας	Ἡμερομηνία		Ὁλικὸς ἀριθμὸς ἐπισκέψεων	ἐπίσκεψις ποσάκις τῆς ἡμέρας	Τιμὴ ἑκάστης ἐπισκέψεως	Τόπος ἔνθα ἡ ἐπίσκεψις	Ἀπόστασις ἐκτὸς τῆς ἕδρας	Ἀποζημίωσις		Στήλη ἐξελέγξεως	
		Μὴν	Ἡμέρα						Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
1	Ἰατρικαὶ ἐπισκέψεις	Σεπτέμβρ.	4-20	36	2	10	Ἀθῆναι	—	360	—	144	—
2	» »	»	21-25	5	1	20	Κηφισ.	2 ὥρ.	100	—	50	—
3	» διανυκτερεύσεις	»	27	1	1	100	Ἀθῆναι	—	100	—	20	—
4	Σχάσις ἀποστήματος.	»	15	1	1	100	»	—	100	—	50	—
5	Ἰατρικὰ συμβούλια	»	15. 17. 18	3	3	20	»	—	60	—	20	—
									720	—	284	—

Θεωρηθέντος τοῦ πίνακος τοῦ ἰατροῦ ..... συμφώνως τῷ περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἰατρικῶν τιμημάτων Β. Δ. τοῦ 1835 καὶ δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. ..... ἀποφάσεως τῶν ἐν ..... Πρωτοδικῶν ὑπὸ τῶν ὑποφαινομένων πραγματογνωμόνων, ὡρίσθη τὸ αἰτούμενον δι' ἰατρικὰς ἀποζημιώσεις ποσὸν εἰς δραχμὰς διακοσίας ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρας, ἀριθ. 284.

Ἐν ..... τὴν .....

Οἱ Πραγματογνώμονες ἰατροὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πατρών Ιατρικό Τμήμα Συλλογή Βερούση
Ἐν τούτοις, ἐὰν ὁ ἀσθενὴς ἀπαιτήσῃ περισσοτέρας ἐπισκέψεις ἢ ἐὰν ὁ ἰατρὸς ἐπισκεφθῇ τὸν ἀσθενῆ πλειοτέρας τοῦ ἑνὸς φορὰς τῆς ἡμέρας, ὀφείλει νὰ γράψῃ ἐν τῇ στήλῃ τῶν παρατηρήσεων τὸν λόγον τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐπισκέψεων.

θεραπεύοντος ἰατροῦ, καὶ τὴν σπουδαιότητα καὶ βαρύτητα τῆς νόσου, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεραπείας, διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἰατρικῆς ἀπαζημιώσεως, καὶ δὴ ἀναφορικῶς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐπισκέψεων.

Ἐν τέλει ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν μέχρι τίνος βαθμοῦ αἱ διὰ τὴν τελευταίαν νόσον ἀπαιτήσεις τοῦ ἰατροῦ ὑποστηρίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου· ἐγείρεται δὲ τοιαύτη ἀπαίτησις, καθ' ἃς περιπτώσεις ὁ πελάτης ἐπτώχευσεν ἢ ἐχρεωκόπησεν καὶ ὑπάρχουσι πολλαὶ δανειστῶν ἀπαιτήσεις, ἢ ἀπεβίωσε καὶ παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς κατατάξεως τῶν ἀπαιτήσεων εἰς προνομιούχους καὶ μή· περὶ τούτων τὰ ἑξῆς τῆς Πολ. Δ. ἄρθρα ὁρίζουσιν·

«Πολ. Δ. ἀρθ. 940. Πρῶτον κατατάττονται ὅσοι τῶν δανειστῶν ἔχουν προνόμια ἐφ' ὅλων τῶν κινητῶν πραγμάτων, προτιμωμένων τῶν προνομίων αὐτῶν κατὰ τὴν ἐφεξῆς τάξιν· 1. Τὰ ἔξοδα τῆς διαδικασίας καὶ τῆς ἐκτελέσεως, καὶ ἐν γένει τὰ δικαστικὰ ἔξοδα.—2. Τὰ διὰ τὴν κηδείαν τοῦ ὀφειλέτου, τῆς γυναικός του καὶ τῶν τέκνων του ἀναγκαῖα ἔξοδα.—3. Τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειαν τοῦ ὀφειλέτου, τῆς γυναικός, καὶ τῶν τέκνων του εἰς ἰατρούς, χειρούργους, μαίας, φύλακας, καὶ ἰατρικὰ δαπανηθέντα.—4. Ὁ καθυστερήσας μισθὸς τῶν ὑπηρετῶν, ἐργατῶν, ἡμερομισθίων ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον ὑπηρετικὸν ἔτος καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐνεστώς.—5. Ἀπαιτήσεις ἕνεκα τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, τὰ ὁποῖα κατὰ τοὺς τελευταίους ἓξ μῆνας ἐδόθησαν εἰς τὸν ὀφειλέτην, τὴν γυναῖκά του, ἢ τὰ τέκνα του, καὶ ἰδίως παρ' ἀρτοποιῶν, κρεωπωλῶν, ξενοδόχων, ἐμπόρων καὶ τῶν τοιούτων.—6. Συνεισφοραὶ εἰς τὰ τῶν νομῶν, ἐπαρχιῶν καὶ τῶν δήμων βάρη τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους καὶ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν.—7. Ἀπαιτήσεις τοῦ Κράτους ἕνεκα καθυστερησάντων ἀμέσων ἢ ἐμμέσων φόρων τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους καὶ τῶν δύο ἀμέσως προηγουμένων.—8. Τὰ τῆς ἀνακρίσεως ἔξοδα, ἐὰν ὁ ὀφειλέτης κατεδικάσθη παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων. Πολ. 877. 991.»

«Ἄρθ. 991. Ἡ κατάταξις γίνεται κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον· 1. Τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 940 ἀναφερόμενα προνόμια. 2. . . . . .»

Δῆλον ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἄρθρων τῆς Πολ. Δικονομίας ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ τοῦ ἰατροῦ ἀπαιτήσεις εἶναι προνομιοῦχοι, ἀρκεῖ ἐγκαίρως καὶ καταλλήλως νὰ διατυπωθῶσιν. Ὅ,τι ὅμως ἐκ τοῦ νόμου ἀπομένει ἀόριστον εἶναι ἡ σημασία τοῦ ὅρου τελευταία νόσος· ἐκ τῆς ἀοριστίας ταύτης γεννῶνται αἱ ἑξῆς ἀμφιβολίαι·

α'. Ἂν ὁ ἀποθανὼν ἀπεβίωσε τυχαίως καὶ αἴφνης οὕτως εἰπεῖν χωρὶς νόσου τινός, τίς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θεωρητέα ἡ τελευταία νόσος;

β'. Ἂν ἡ νόσος εἶναι χρονία καὶ ἀπὸ πολλῶν διαρκεῖ ἐτῶν, τίνι τρόπῳ θεωρεῖται ἡ νόσος αὕτη καὶ ἀπὸ ποίας ἐποχῆς πρὸ τοῦ θανάτου αἱ τοῦ ἰατροῦ ἀπαιτήσεις εἶναι προνομιοῦχοι;

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θέρους

γ'. Ἐπελθούσης πτωχεύσεως, πόσον πρὸ ταύτης χρόνον νόσος ἰαθεῖσ
ἡ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων εἰς θάνατον ἀπολήξασα, παρέχει τῷ
τρῳ δικαίωμα ἀπαιτήσεως προνομιούχου;

Ἡ λύσις τῶν τριῶν τούτων ζητημάτων, λίαν στενῶς ἀλλήλοις συνδ
μένων, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συμφώνως τῷ πνεύματι καὶ τῷ γράμματι τ
νόμου ἑρμηνείας τοῦ ὅρου «*τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειαν τοῦ ὀφ
λέτου*, κτλ.». Εἰ μὲν νοεῖται ἡ τελευταία νόσος ἐξ ἧς ὁ ὀφειλέτης ἀπ
βίωσε, τὸ εὐεργέτημα τοῦ νόμου ἐφαρμόζεται μόνον καθ' ἃς περιπτώσ
μετὰ τὴν πτώχευσιν (διότι περὶ πτωχεύσεως ἐν τῷ μέρει τούτῳ τῆς
μοθεσίας πρόκειται) ἢ κατ' αὐτὴν ὁ ὀφειλέτης ἐνόσησε καὶ ἀπέθανε π
ἢ ἐνεργηθῇ εἰσέτι ἡ κατὰ τὸν νόμον κατάταξις τῶν χρεῶν, ἐν τοιαύτῃ
περιπτώσει δέον νὰ ἑρμηνευθῇ τὸ ἄρθρον ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν νό
τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων, ὅτι αἱ τοῦ ἰατροῦ ἀπαιτήσεις δι' αὐτὴν εἶ
προνομιοῦχοι, ἂν αὗται ἀνάγονται εἰς τὸ μεταξὺ τῆς πτωχεύσεως καὶ
κατατάξεως τῶν χρεῶν χρονικὸν διάστημα· εἰ δὲ τούναντίον νοεῖται πᾶ
νόσος συμβᾶσα πρὸ τῆς πτωχεύσεως τοῦ ὀφειλέτου κατ' ἄλλοτε ἄλ
χρόνον, γεννᾶται τὸ ζήτημα, τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου εὐεργέτημα διὰ τὸν ἰατ
ἐπὶ ποσὸν χρόνον πρὸ τῆς πτωχεύσεως ἐκτείνεται.

Ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἑρμηνεία τοῦ παραπλησίου ἄρθρου τοῦ Γαλλικοῦ Κ
δικος

C. N.—Art. 2101.—Les créances privilegiées sur la général
des meubles sont celles-ci après exprimées, et s'exercent dans l'
dre suivant: 1° les frais de justice; 2° les frais funéraires;
les frais quelconques de la dernière maladie, concurrement en
ceux à qu'ils sont dus, etc.

παρέσχεν ἀφορμὰς εἰς πολλὰς μεταξὺ τῶν νομομαθῶν συζητήσεις,
μὲν κατὰ τὴν ἀρχαίαν νομολογίαν (Grenier, Zachariae, Valette, κ.
ὑποστηριζόντων ὅτι ὡς τελευταία νόσος θεωρητέα ἐκείνη ὑφ' ἧς ὁ ὀφε
της ἀπεβίωσε, τῶν δὲ (Pigeau, Duranton, Toulier, Dalloz, κ.
ὑποστηριζόντων ὅτι ὡς τελευταία νόσος θεωρητέα οὐχὶ μόνον ἐκείνη ἐ
ὁ ὀφειλέτης ἀπεβίωσεν, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸ ταύτης μᾶλλον πλησιεστέρα, κ
ἃς περιπτώσεις ὁ ὀφειλέτης νοσῶν ἐπτώχευσε καὶ ἀκολούθως ἀπεβίω
ἢ μή, ὅτε δὲ ἡ πτώχευσις συνέβη ὑγιῶς ἔχοντος τοῦ ὀφειλέτου τότε
τελευταία νόσος νοεῖται ἡ μᾶλλον τῇ πτωχεύσει πλησιεστέρα. Οἱ τελ
ταῖοι οὗτοι στηρίζονται εἰς τὴν διάκρισιν, ἣν ὁ νόμος ποιεῖται ἐν τῷ 2
ἄρθρῳ ταττομένης ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ τῆς διὰ τὴν κηδείαν δαπάνης κα
ἰδίῳ τῆς τοῦ ἰατροῦ ἀποζημιώσεως, ἐνῷ ἂν ἄλλως εἶχεν ἠδύναντο
συμπεριληφθῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ τὰ ἔξοδα διά τε τὴν κηδείαν
τὴν τελευταίαν νόσον, ὡς γίνεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 385 τοῦ Γαλ. νόμ

« . . 4 Les frais funéraires et ceux de dernière maladie. » Ἐπειδὴ δὲ ἐγεννήθη ἀμφισβήτησις πόσον πρὸ τῆς πτωχεύσεως χρόνον ἡ νόσος δέον νὰ θεωρῆται ὡς ἡ τελευταία, καὶ ἡ τοῦ ἰατροῦ ἀπαίτησις συνεπῶς νὰ ἦναι προνομιοῦχος, ὁ Pardessus γνωματεύει ὅτι θεωρεῖται ἡ ἀπαίτησις προνομιοῦχος ἂν ἀπὸ τῆς τελευταίας νόσου καὶ τῆς πτωχεύσεως δὲν παρῆλθε χρονικὸν διάστημα μακρότερον τοῦ ἔτους.

Τὴν ἑρμηνείαν ταύτην τοῦ νόμου ἀποδεχόμεθα ὡς τὴν μᾶλλον δικαίαν καὶ σύμφωνον πρὸς τὰ πράγματα, καὶ τόσῳ μᾶλλον καθόσον τὸ ἐπιχείρημα τῶν ἀντιφρονούντων, ὅτι ἀφοῦ ὁ ἰατρὸς ἐπίστωσε τὸν πελάτην αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς τελευταίας νόσου ἀνάῤῥωσιν μέχρι τῆς πτωχεύσεως (χρονικὸν διάστημα 2. 5. 8. 10 ἢ καὶ 12 μηνῶν), ἔπεται ὅτι ἐμπιστεύεται αὐτὸν συνεπῶς θεωρητέος ὡς κοινὸς δανειστής, φαίνεται ἡμῖν ἀνίσχυρον, καὶ δὴ ἀναφορικῶς πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα ἔθιμα ὡς πρὸς τὰς ἀποζημιώσεις τῶν ἰατρῶν.

Καθ' ἃς δὲ περιπτώσεις, ὡς ἐν πολλοῖς ἐν Ἑλλάδι συμβαίνει, ὁ ἰατρὸς ἀποζημιοῦται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, οἱονεὶ κατ' ἀποκοπήν, δι' ὅσας ἰατρικὰς ἐπισκέψεις ἐτησίως ἔκαμεν, ὁποῖον μέτρον θὰ ἰσχύσῃ; Ἀναντιῤῥήτως κατὰ τὴν ἑρμηνείαν τῶν πρώτων εἰς οὐδὲν δικαιοῦται ὡς προνομιοῦχος δανειστής, κατὰ τὴν ὑφ' ἡμῶν ὅμως παραδεχομένην, τί τὸ ποιητέον; Ἂν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος οὐδεμίαν ὑπέστη ὁ πελάτης νόσον, οὐδὲν κέκτηται ὁ ἰατρὸς δικαίωμα; δὲν εἶναι δίκαιον τάχα νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐν τῷ ἐδ. 6 τοῦ ἄρθ. 940 τῆς Πολ. Δ. διάταξις, καθ' ἣν αἱ συνεισφοραὶ εἰς τὰ τῶν νομῶν, ἐπαρχιῶν καὶ τῶν δήμων βάρη τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους καὶ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν θεωροῦνται προνομιοῦχοι; τὸ καθ' ἡμᾶς τοιαύτη τοῦ νόμου ἑρμηνεία εἶναι ἡ δικαιοτέρα καὶ μᾶλλον λογική.

Ἡ αὐτὴ περίπου ἔννοια πρέπει νὰ δοθῇ καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις ὁ πτωχεύσας πελάτης πάσχει χρονίαν νόσον ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, τὰ δικαιώματα δηλονότι τῶν ἰατρῶν καθίστανται προνομιοῦχα οὐχὶ ἐπ' ἀόριστον, ἀλλὰ κατ' ἀνώτατον ὅρον δύο ἔτη πρὸ τῆς πτωχεύσεως.

Β'. Ὑποχρεώσεις τοῦ ἰατροῦ πρὸς τὴν δικαιοσύνην.

Αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς ἀναλαμβάνει ὑποχρεώσεις ἰδίας ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ πρὸς τὴν δικαιοσύνην, ὧν φέρει ὁλόκληρον τὴν εὐθύνην, εἶναι· 1. Ὅταν καλῆται ὡς μάρτυς εἴτε εἰς ποινικὰς εἴτε εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις ὅπως καταθέσῃ γεγονότα καὶ λεπτομερείας γνωστὰς αὐτῷ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος· ἐν ἑνὶ καθ' ἃς περιπτώσεις πρόκειται περὶ τοῦ ἀῤῥήτου τοῦ ἰατροῦ.—2. Ὅταν καλῆται ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης εἰς περιπτώσεις τοῦ ποινικοῦ δικαίου ὅπως ἐξακριβώσῃ καὶ βεβαιώσῃ γεγονότα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως καὶ ἡ μέτρησις τῆς ποινῆς. — καὶ 3. Ὅταν καλῆται ἐπίσης ὑπὸ τῆς δικαι νης ὅπως βεβαιώσῃ τὴν κατάστασιν παθόντος εἰς περιπτώσεις πολιτ ἀποζημιώσεως.

1. Ἀπόρρητον τοῦ ἰατροῦ.

Ἀφ' ἧς ὁ ἰατρὸς περιβάλλεται τὸν ἐπίσημον τοῦ ἐπαγγέλματος αὐ χαρακτῆρα διὰ τῆς εἰς τὸ διδακτορικὸν ἀξίωμα δημοσίας ἀναγορεύσ ὁμνύει τὸν ὅρκον τῆς ἱερᾶς τέχνης, ὃν ὁ πατὴρ αὐτῆς Ἱπποκράτης ξατο, ἐν ᾧ ῥητῶς ἀναγράφεται· « Ἃ δ' ἂν ἐν θεραπείῃ ἢ ἴδω, ἢ ἀκο ἢ καὶ ἄνευ θεραπηίης κατὰ βίον ἀνθρώπων, ἃ μὴ χρή ποτε ἐκλαλέε ἔξω, σιγήσομαι, ἄῤῥητα ἡγεύμενος εἶναι τὰ τοιαῦτα. » (1)

Ἡ ῥήτρα αὕτη τοῦ Ἱπποκρατείου ὅρκου παρέχει τὴν ἐγγύησιν τ πάσχοντι καὶ τῇ κοινωνίᾳ ὅπως προσέρχηται ἑκάστοτε ὁ πάσχων παρὰ ἰατρῷ καὶ ἐκθέτῃ τὰ κατ' αὐτὸν μετὰ παῤῥησίας καὶ εἰλικρινείας χ τοῦ ἐλαχίστου ἐνδοιασμοῦ ὅτι τὰ εἰς τὸν ἰατρὸν ἀποκαλυπτόμενα μυ ρια ἀποκαλυφθήσονται, ἡ τοιαύτη βεβαιότης περὶ τῆς ἐχεμυθίας τοῦ τροῦ ὑψίστης εἶναι σπουδαιότητος, καθότι ἡ μετὰ λεπτομερείας καὶ κρινείας ἀφόβως ἐξιστόρησις τῶν κατὰ τὸν πάσχοντα ἀποτελεῖ σπουδ τῆς διαγνώσεως καὶ θεραπείας βάσιν.

Πρὸς μείζονα δὲ ἐγγύησιν ὁ νομοθέτης ἐξησφάλισε τὴν κοινωνίαν ξας ἀνάλογον τιμωρίαν εἰς τοὺς παραβαίνοντας τὸ ἀπόῤῥητον ἰατ

« Π. Ν. Ἀρθ. 447. Φυλάκισις τὸ πολὺ 3 μηνῶν, καί, προσγενομ πραγματικῆς βλάβης, 3 μηνῶν μέχρι 2 ἐτῶν, καταγινώσκεται, ἐπὶ φορᾷ ἢ καταμηνύσει τοῦ βλαφθέντος, εἰς τοὺς κληρικούς, δικηγόρους, τρούς, τὰς μαίας, τοὺς φαρμακοπώλας, καὶ ἄλλους, εἰς τοὺς ὁποίους πιστεύονται συνήθως, χάριν τοῦ ἐπαγγέλματός των, ἰδιαίτερα ἀπόῤῥ ἐὰν οὗτοι, πλὴν τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ὀφείλουν κατὰ νόμον νὰ δοποιῶσι τὴν ἀρχήν, κοινοποιῶσιν εἰς ἄλλους τοιαῦτα ἀπόῤῥητα. Ι 22. 115. 278. έ. »

Αἱ ποικίλαι περιστάσεις καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς ὑπάγεται εἰς τὰς διατ τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου, συγκεφαλαιοῦνται κυρίως εἰς τὰς ἑξῆς· α'. ἔγκλημα. β'. Τὴν δήλωσιν τοκετοῦ. γ'. Τὸν γάμον. δ'. Τὴν πιστο σιν ἐπὶ τῇ αἰτήσει ἀσφαλιστικῶν τῆς ζωῆς ἑταιριῶν.

α. Εἰς ἐγκληματικὰς περιστάσεις.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 447 τοῦ Π. Ν. διὰ φυλακίσεως τιμωρεῖται ὁ ἰα

(1) Ἱπποκράτους, Ἅπαντα. Ἔκδ. Littré. Τόμ. Δ'. Σελ. 630.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ς, φαρμακοπώλης, ὁ κοινοποιῶν εἰς ἄλλους ἀπόῤῥητα ἰδιαίτερα διαπι-
θέντα αὐτῷ χάριν τοῦ ἐπαγγέλματος, πλὴν τῶν περιστάσεων καθ' ἃς
λει κατὰ νόμον νὰ εἰδοποιῇ τὴν ἀρχήν· τίνες αἱ περιστάσεις αὗται
πὸ τοῦ νόμου προβλεπόμεναι, καὶ κατὰ πόσον συνδυάζονται πρὸς τὸ
ῤῥητον τοῦ ἰατροῦ ;

Τὰ ἄρθρα 112 καὶ 150 τῆς Ποιν. Δ. ἐπιβάλλουσι τὴν ὑποχρέωσιν εἰς
τα πολίτην νὰ καταγγέλῃ τὰς ἰδίαις αἰσθήσεσιν γνωστὰς αὐτῷ ἀξιο-
ους πράξεις, καὶ ζητούμενον νὰ μαρτυρῇ ἐπὶ δικαστηρίου περὶ παντὸς
γματος ὅπερ ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντελήφθη.

Ποιν. Δ. Ἄρθ. 150. Καὶ ἰδιῶται προσέτι χρεωστοῦν, λαβόντες ἐξ
ς ἀντιλήψεως γνῶσιν ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως, νὰ ἀναγγέλλωσιν αὐ-
ἐγγράφως ἢ διὰ ζώσης· κατὰ δὲ τὰς παρὰ τοῦ Π. Ν. ὡρισμένας πε-
ώσεις εἶναι μάλιστα εἰς τοῦτο ὑπόχρεοι ἐπὶ ποινῇ. Π. Ν. 130. »

Ποιν. Δ. Ἄρθ. 112. Ἕκαστος, ἄνευ διακρίσεως τάξεως καὶ γένους,
χρεοῦται συνήθως ζητούμενος νὰ μαρτυρῇ ἐπὶ δικαστηρίου περὶ παντὸς
γματος, τοῦ ὁποίου ἀντελάβετο διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ αἰσθήσεων. —
αιροῦνται μόνον οἱ εἰς τὰ Ἄρθ. 113—115 ἀναφερόμενοι. Πολ. 213.
ν. 93. »

Ἐξαιροῦνται δηλονότι μαινόμενοι, βλάκες κτλ. (113), ἀνιόντες καὶ
ιόντες συγγενεῖς κτλ. (114), καὶ πνευματικοὶ πατέρες, δικηγόροι κτλ.
5), οὐχὶ δὲ καὶ ἰατροὶ ἢ μαῖαι κτλ.

Ποιν. Δ. Ἄρθρ. 115. Δὲν ἐξετάζονται οὔτε εἰς τὴν προανάκρισιν οὔτε
ῷ ἀκροατηρίῳ· 1. Οἱ ἐκ τοῦ κλήρου ὡς πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα γνωρίζουν
ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως. — 2. Συνήγοροι, ἢ δικαστικοὶ ἀντιλήπτορες ὡς
ς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διεπιστεύθησαν εἰς αὐτοὺς ὡς συνηγόρους καὶ ἀντι-
τορας. — 3. Δημόσιοι ὑπάλληλοι ὡς πρὸς τὰ μυστικὰ τῆς δημοσίου
ρεσίας των, καθ' ὅσον ἡ κυβέρνησις δὲν συγχωρεῖ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν.
λ. 321, 3. 324, 4. »

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ συμβιβάζεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 147 τοῦ
Ν. ἐπιβαλλομένη ἐχεμυθία, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διὰ τῶν συναφῶν ἄρθρων
2 καὶ 115 τῆς Ποιν. Δ. ὑποχρέωσις τῆς καταθέσεως παντὸς ὅ,τι ἀν-
άβετο διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ αἰσθήσεων, ὡς καὶ ἐξ ἄλλου ἡ διὰ τοῦ
9. 324, 3. τῆς Πολιτ. Δ. ἀπαγόρευσις πρὸς μαρτυρίαν ;

«Πολ. Δ. Ἄρθ. 324. Μάρτυρες ἀποβαλλόμενοι κατ' αἴτησιν τῶν δια-
ων· εἶναι· 1. . . . . .

3. Ἰατροί, χειρουργοι, καὶ μαῖαι, περὶ πάντων ὅσα ἀνάγονται εἰς τὴν
ν αὐτῶν δοθεῖσαν βοήθειαν. . . . . »

Ἀπέχοντες νὰ εἰσέλθωμεν εἰς θεωρίας καὶ συζητήσεις ἀφ' ἑνὸς μὲν περὶ
ς ἐννοίας τοῦ ἀπορρήτου τοῦ ἰατροῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ περὶ τῶν ἐκ τούτου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέ

ὠφελημάτων ἢ ζημιῶν εἰς τὴν διεξαγωγὴν διαφόρων ποινικῶν ὑποθ
ὡς ἐκτὸς τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἰατροῦ, ὀφείλοντος πα
νὰ περιορίζηται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ, περιοριζόμε
εἴπωμεν ὅτι ἡ ἐν τοῖς ἄρθ. 112 καὶ 115 τοῖς Ποιν. Δ. παράλειψι
ἰατρῶν ἀπὸ τῆς κατηγορίας τῶν ἀνικάνων πρὸς μαρτυρίαν δὲν ἐ
ἀσκόπως, διότι ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς ὡς τοιοῦτο
τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκ τῆς ἐπιστήμης καθηκόντων αὐτοῦ, ἀντιλαμβ
γεγονότων καὶ περιστάσεων, ἅτινα δύναται, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὀφεί
καταθέσῃ, χωρὶς τούτου ἕνεκα νὰ προσκρούσῃ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ
447 τοῦ Π. Ν., ἢ νὰ παραβιάσῃ τὸ ἀπόῤῥητον τοῦ ἰατροῦ ὑπὸ τὴ
κὴν αὐτοῦ ἔποψιν· τοιαῦται δὲ περιστάσεις εἶναι ἐ. π., αἱ καθ' ἃ
θάνει τί ὡς ἰατρός, ἀλλὰ δὲν ζητεῖται καὶ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένω
χρόνως ἡ τῆς ἐχεμυθίας τήρησις· αἱ καθ' ἃς θεραπεύων πάσχοντ
ἀνακαλύπτει ἢ ὅτι πρόκειται περὶ δηλητηριάσεως, ἢ ὅτι κατὰ τ
ρείαν τῆς νόσου προσεφέρθη τῷ πάσχοντι δηλητήριον ἐπὶ ἐγκλημ
σκοπῷ, ὅτε ὀφείλει νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν τῆς δηλητηριάσεως,
ὅμως καὶ νὰ κατονομάσῃ τὸν διαπράξαντα αὐτήν, ἂν γνωρίζει αὐ

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι τὸ ἀπόῤῥητον τοῦ ἰατροῦ δὲν εἶναι ἀπ
ἀλλ' ἀφίεται εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τὴν κρίσιν αὐτοῦ ἑκάστοτε. Ἐ
δὲ ἀποβαίνει αὐτῷ ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐχεμυθία καθ' ἃς περιπτώσει
διαφερόμενος ἐξαιτεῖται ταύτην παρ' αὐτοῦ, ὅτε καλούμενος νὰ κα
ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἀδυνατεῖ εἰς τοῦτο, διότι ὅ,τι ἂν γνωρίζε
ρίζει ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ καὶ ἐπεβλήθη αὐτῷ ἡ ἄκρα ἐχε

Ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἰατρός, ὅστις, κατὰ τὰς προσημειωθεῖσας περιπ
ἢ καὶ παραπλησίας, νομίζων ἑαυτὸν ἀπηλλαγμένον τῆς ὑπὸ τοῦ
ὑποχρεώσεως ὡς πρὸς τὴν ἐχεμυθίαν, καταδιώκεται ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφ
νου ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθ. 447 τοῦ Π. Ν. ἔχει πρὸς ὑπεράσπισιν
τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι δὲν *ἐκοινοποίησε* διαπιστευθέντα αὐτῷ ἀπόῤῥητα
ἁπλῶς *κατέθεσε* περὶ αὐτῶν εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἀρχήν, ἥτις πρὸς
κτηρισμὸν ἐγκληματικῆς πράξεως δὲν ἔχει ἀνάγκην *κοινοποιήσεω*
ἁπλῆς *καταθέσεως*. (1)

Πρὸς ἐπίῤῥωσιν τῶν προεκτεθέντων ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀ
του τοῦ ἰατροῦ παραθέτομεν τὰς ἐξῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου τῆς Γ
νομολογίας.

« Ὁ ἰατρὸς Saint-Pair, χειρουργὸς α'. τάξεως ἐν τῷ πολεμικ
τικῷ, ἐθεράπευσε κύριόν τινα Giraud τοὔνομα εἰς μονομαχίαν τρ
σθέντα, κληθεὶς δὲ ὡς μάρτυς ὑπὸ τοῦ ἐν Pointe-à-Pitre ἀνακρι

(1) *Dallox* — Répertoire de législation. V. Révélation de Secrets. N°. 6

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νήθη νὰ ἀπαντήσῃ, προφασισθεὶς ὅτι, ὅ,τι ἐπὶ τῆς ἐν λόγῳ ὑποθέσεως γινώσκει, κατέχει ἐκ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, εἰπὼν ἐπὶ λέξεσιν· « Ἐκλήθην ὡς ἰατρὸς ὅπως ἀπαντήσω εἰς ζητήματα ἀναγόμενα εἰς » γεγονότα ἃ ἔλαβον γνῶσιν ἐπὶ τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἐπαγγέλματός μου, » συνεπῶς φρονῶ ὅτι ὀφείλω νὰ μὴ ἀπαντήσω εἰς τὰ προταθέντα μοι ἐρω» τήματα συμφώνως ταῖς διατάξεσιν τοῦ κώδικος. » Συνεπείᾳ τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ ταύτης ὁ ἀνακριτὴς κατεδίκασεν αὐτὸν δι' ἀποφάσεως ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1844 εἰς 150 φράγκων πρόστιμον. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ καταδικασθεὶς ἰατρὸς ἀνέκοψεν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ αὐτὸς ἰατρὸς Saint-Pair κληθεὶς ὡς μάρτυς καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ κακουργοδικείου ἠρνήθη καὶ πάλιν, προσθεὶς τότε ἐνόρκως, « ὅτι ὅ,τι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ » Giraud συνέβη ἐγένετο ὑπὸ ἐχεμυθίαν, ὡς ἐπίσης καὶ ὅτι κρύφα εἰσέ» δυσε παρὰ τῷ πάσχοντι· » τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων, διὰ τῆς ἕξης, ἀπὸ 29 Ἰανουαρίου 1845 ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἀπήλλαξεν αὐτὸν τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ καταθέσαι ὡς μάρτυς.

« Ἐπειδὴ πᾶς πολίτης ὀφείλει νὰ καταθέτῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην ἁπά» σας τὰς πληροφορίας δι' ὧν γνωρίζεται ἡ ἀλήθεια . . . Ἐπειδὴ ἡ γε» νικὴ αὕτη ἀρχὴ ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς ἰατροὺς ἐπιδέχεται ἐξαίρεσιν μό» νον καθ' ἃς περιπτώσεις τὰ ζητήματα ἐφ' ὧν καλοῦνται νὰ ἀπαντή» σωσιν ἀνάγονται εἰς περιστάσεις ἐχεμυθίας, εἴτε ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐ» τῶν, εἴτε ὡς ἐκ τῆς θελήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἐπειδή, καίτοι » ἀδύνατος ἡ παραδοχὴ ἐν γένει τῆς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Saint-Pair ὑπο» στηριζομένης θεωρίας, ἐδήλωσεν οὗτος εἰς τὸ δικαστήριον τῶν Συνέ» δρων, ὅτι εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ὅ,τι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ » Giraud συνέβη ἦτο ὑπὸ ἐχεμυθίαν, καὶ δὴ ὅτι καὶ κρύφα εἰσέδυσεν ἐν » τῷ δωματίῳ αὐτοῦ. » Αἴτησις ἀναιρέσεως τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ εἰσαγγελεὺς Quénault ἐξητήσατο τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀναιρέσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν Συνέδρων. Τὸ τμῆμα τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων, ἐπὶ τῇ εἰσηγήσει τοῦ Vincent Saint-Laurent καὶ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Laplagne Barris, ἀπέρριψεν ἀμφοτέρας τὰς αἰτήσεις ἀναιρέσεως διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους·

« Ἐπειδὴ πᾶς πολίτης ὀφείλει νὰ καταθέσῃ τὴν ἀλήθειαν ἐνώπιον τῆς » δικαιοσύνης καλούμενος ὡς μάρτυς· ἐπειδὴ οὐδὲν ἐπάγγελμα ἀπολύτως » ἀπαλλάσσει τὸν μετερχόμενον αὐτὸ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης, καὶ δὴ » καὶ τὰ θεωρούμενα ὡς ἐμπιστευτικά, ἐν οἷς συγκαταριθμεῖται κατὰ τὸ » ἄρθρον 378 τοῦ Π. Ν. καὶ τὸ τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν χειρουργῶν· ἐπειδὴ » συνεπῶς δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸν μετερχόμενον τί τῶν ἐπαγγελμάτων, πρὸς ἀπο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» φυγήν μαρτυρικῆς καταθέσεως, νὰ διϊσχυρισθῇ ὅτι ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ » ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ἔγνω τὰ ἀντικείμενα ἐφ' ὧν ζητεῖται ἡ μαρτυρία » αὐτοῦ· ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν τὰ γεγονότα ταῦτα ἐγένοντο » αὐτῷ γνωστὰ ὑπὸ τὴν σφραγῖδα τῆς ἐχεμυθίας, ἣν ἐπιβάλλει αὐτῷ τὸ » ἐπάγγελμα αὐτοῦ. Ἐπειδή, ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς ἰατρούς, χειρουργοὺς » καὶ μαίας, δεκτῆς γενομένης τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀπαλλάττεσθαι τῆς μαρτυ- » ρίας ἐν τῇ πρώτῃ περιστάσει, ἡ δικαιοσύνη θὰ ἐστερεῖτο πληροφοριῶν » καὶ ἀποδείξεων χρησίμων πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, χωρὶς ἑτέρας αἰτίας » ἀποχρώσης ἢ τῆς ἰδιοτροπίας τοῦ μάρτυρος, ἀφ' ἑτέρου δὲ μήπω γενο- » μένης παραδεκτῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν, » θὰ προέκυπτον τὰ μᾶλλον σπουδαῖα δυσάρεστα ἀποτελέσματα ὡς πρὸς » τὴν τιμὴν τῶν οἰκογενειῶν καὶ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν· » ὅτι τὰ συμφέροντα ταῦτα ἀπαιτοῦσι πράγματι, καθ' ἃς εἰδικὰς περι- » πτώσεις ἐπιβάλλεται ἡ ἐχεμυθία, ὁ πάσχων νὰ ἦναι βέβαιος ὅτι εὑρίσκει » εἰς ὃν ἐμπιστεύεται λειτουργὸν τῆς τέχνης ταύτης τὴν προσήκουσαν » μυστικότητα. Ἐπειδὴ ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς καταθέσεως, οὕτω περιωρισμένη, » ἐγένετο πάντοτε παραδεκτὴ ὑπὸ τῆς ἀρχαίας νομολογίας, ἣν δὲν ἠκύρω- » σαν οἱ νεώτεροι κώδικες ἡμῶν.

» Καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίπτωσιν ὁ Saint-Pair ἐδή- » λωσεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ νὰ » ἀπαντήσῃ, ὅτι ἐκλήθη ὡς ἰατρὸς ἵνα λύσῃ ζητήματα ἀναγόμενα εἰς » γεγονότα, ὧν γνῶσιν ἔλαβεν ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ· » ὅτι μόνον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν Συνέδρων ἐδήλωσεν ἐνόρκως, ὅτι » ὅ,τι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Giraud συνέβη ἐγένετο ὑπὸ ἐχεμυθίαν, » προσθέτων ὅτι κρύφα εἰσέδυσε παρὰ τῷ τραυματίᾳ· ὅτι εἰς τὰς διαφόρους » ταύτας περιστάσεις, κατὰ τὰς ἀνωτέρω τεθεῖσας ἀρχάς, ὁ ἀνακριτὴς » ἠδύνατο νὰ καταδικάσῃ τὸν περὶ οὗ πρόκειται κ. Saint-Pair εἰς πρό- » στιμον, τὸ δὲ δικαστήριον τῶν Συνέδρων ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀπαλλάξῃ » αὐτὸν τῆς καταθέσεως.—Διὰ ταῦτα, ἀπορρίπτει. »

Ἀπόφασιν ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὅλως πνεῦμα συντεταγμένην ἐξέδοτο ὁ Ἄρειος Πάγος τῆς Γαλλίας τὴν 10 Ἰανουαρίου 1853 ἐπὶ περιστάσεως, καθ' ἣν, ὁ ἐν Pontoise συμβολαιογράφος Lamarre, ἀρνηθεὶς νὰ ἀπαντήσῃ ὡς μάρ- τυς εἰς τὸν ἀνακριτὴν προφασιζόμενος ὅτι τὰ περὶ ὧν πρόκειται γεγονότα γνωρίζει ὡς συμβολαιογράφος καὶ ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον 100 φράγκων, ἀναιρεθείσης τῆς ἀποφάσεως, ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπὶ τῇ εἰσηγήσει τοῦ Faustin Helie καὶ ἐναντίον τῆς γνώ- μης τοῦ εἰσαγγελέως Plougoulm ἐξέδοτο τὴν ἑξῆς ἀπόφασιν·

« Ἐπειδή, εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ τοῦ ἐν » Pontoise δικαστηρίου κληθεὶς ὁ κ. Lamarre νὰ ἐξηγήσῃ τὰ περὶ τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ς χρηματικοῦ ποσοῦ ἀναγομένου εἰς ὁμόλογον συνταχθὲν ἐνώπιον
περιωρίσθη νὰ δηλώσῃ, πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ
ντήσῃ, ὅτι ἔλαβε γνῶσιν τοῦ γεγονότος τούτου ὡς συμβολαιογρά-
ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ· ὅτι, οὕτως ἐχόντων
αγμάτων καὶ κατὰ τὴν ἀνωτέρω τεθεῖσαν ἀρχήν, ὁ ἀνακριτὴς
ο νὰ καταδικάσῃ τὸν μάρτυρα ἐπὶ ἀρνήσει καταθέσεως εἰς 100
ων πρόστιμον. — Ἀπορρίπτει. »

ης οὕτω τῆς ἀρχῆς, ὅτι ὁ ἰατρὸς δύναται νὰ ἀρνηθῇ νὰ καταθέσῃ
ς ὅ,τι κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ἀνεκοινώθη
ὸ τὸν ὅρον τῆς ἐχεμυθίας, γεννᾶται τὸ ζήτημα τίνι τρόπῳ εἶναι
νὰ διακριθῇ ἑκάστοτε ὁ περιορισμὸς οὗτος. Ἡ λύσις τοῦ ζητή-
ύτου ἀφίεται ἐντελῶς εἰς τὴν κρίσιν καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ ἰα-
ς δὲ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐκ μέρους τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς γε-
λεγχος, παρακεκινδυνευμένος τυγχάνει καὶ μόνον σκοπὸν ἔχει τὴν
σιν τοῦ ἀπορρήτου τοῦ ἰατροῦ.

νώμην ταύτην ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑποστηρίζει ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου
τῆς Γαλλίας οὕτωσὶ ἐκφραζόμενος ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Saint-
Ἂν εἰς τινας περιστάσεις ὁ τοῦ ἀπορρήτου νόμος εἶναι ἀπαρα-
ς, ἀποφαίζει περὶ τούτου μόνον ἡ συνείδησις τοῦ ἰατροῦ, διότι
ῶσται ἀδυνατοῦσι νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν σχέσιν τοῦ κανόνος καὶ τῆς
σεως πρὸς τὰς περιστάσεις τοῦ γεγονότος χωρὶς νὰ προσβάλλωσι
αραβίαστον τοῦ ἀπορρήτου. » Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπίσης καὶ ὁ Ἄρειος
τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἐξῆς ἀπὸ 6 Ἰανουαρίου 1855 ἀποφάσεως αὐ-
αδέχεται τὴν ἀρχὴν ταύτην· « Ὁ Ἄρειος Πάγος . . . ἐπειδὴ
αλούμενος ὡς μάρτυς ὀφείλει νὰ καταθέσῃ ὅ,τι γνωρίζει, ὑπὸ τὸν
ισμὸν μόνον ὧν ἐπιβάλλουσι χάριν τῆς δημοσίας τάξεως εἰς τινας
ρας οἱ νόμοι καὶ αἱ ὑποχρεώσεις αἱ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν·
τὸ ἐν Montbrison πρωτοδικεῖον δηλοῦν, ὅτι οἱ δικογράφοι κα-
νοι ὡς μάρτυρες ὀφείλουσι νὰ καταθέτωσι περὶ παντὸς ὅ,τι γνωρί-
χωρὶς ἑτέρων περιορισμῶν παρὰ μόνον ἐκείνων, οὓς ἤθελον κρίνει
λομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν
ὸς τὰ ἀντικείμενα, ἅπερ ἐνεπιστεύθησαν αὐτοῖς ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς
θίας, ἢ ἅτινα ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν ἀπαιτοῦσι τὴν μυστικότητα,
αρεβίασε τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 378 τοῦ Π. Ν. καὶ συνεμορ-
πρὸς τὰς διεπούσας τὴν ὑπόθεσιν ἀρχάς. — Ἀπορρίπτει. »

ὰ καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη ἀπαλλάττουσι
ρὸν τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ διατηρῆσαι τὴν ἐχεμυθίαν, ὁ ἰατρός,
ως τῷ τε πνεύματι καὶ τῷ γράμματι τῆς ἀνωτέρω ἐκτεθειμέ-
φάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου τῆς Γαλλίας, δικαιοῦται, ἕνεκα τῆς φύ-

ατα, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, συμβαίνουσιν εἰς τοκετοὺς ἐκ κλεψιγαμίας. ν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκθέσει τὰ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ ἄρθρα τῶν λλικῶν νόμων ἄρθρα τῶν Ἑλληνικῶν τίθενται ἐν παρενθέσεσιν.

ερὶ τῶν ἐπιβαλλομένων τοῖς ἰατροῖς, μαίαις καὶ μετὰ περιωρισμένης ἀδείας ἰατρῶν (Officiers de Santé) *ὑποχρεώσεων διὰ τῶν ἄρθρ.* 55. (62) 56. (63). 57 (64) *τοῦ Ναπολεοντείου κώδικος καὶ τοῦ ἄρθ.* 346 (644) *τοῦ Π. Ν.*

κθεσις συνταχθεῖσα ὑπὸ τῶν Demange, Devergie καὶ Géry, καὶ ἀναγνωσθεῖσα εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 12 Ἰουνίου 1869 τῆς Ἰατροδικαστικῆς ἑταιρίας τῆς Γαλλίας.

« Κύριοι. . . . . .

« Ἐκ πρώτης ὄψεως γεννᾶται ἀμέσως ἡ ἰδέα τῆς ἐξῆς τοῦ θέματος αιρέσεως·

« 1. Πότε ἰατρὸς ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 56 (63) ἀναφομένην δήλωσιν ;

« 2. Ὁποία τίς δήλωσις ἐπιβάλλεται τῷ ἰατρῷ ;

« 1. *Περιστάσεις καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρου* 56 (63) *ἀναγραφομένην δήλωσιν.* — Ὁ νόμος ὁρίζει· « τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου δηλοῖ ὁ πατήρ, ἤ, ἐλλείψει τοῦ πατρός, ὁ ἰατρός, ὁ μετὰ περιωρισμένης ἀδείας ἰατρός, ἡ μαία, ἢ πᾶς ἕτερος κατὰ τὸν τοκετὸν παραστάς. »

« Καὶ πρῶτον ἐξεταστέον τὸ ζήτημα εἰς τὸ πρῶτον τοῦ ἄρθρου μέρος θ' ὃ ἡ γυνὴ τίκτει ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς.

« Ἀναμφισβητήτως τοῦ πατρὸς παρόντος ἡ ὑποχρέωσις τῆς δηλώσεως ς γεννήσεως τοῦ παιδίου αὐτὸν καὶ μόνον ἐπιβαρύνει.

« Τοῦ πατρὸς ὅμως ἀπόντος, τοὐτέστιν μὴ παρευρεθέντος ἐν τῇ κατοι ᾳ τῆς μητρὸς κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ τοκετοῦ, ἡ δήλωσις ἐπιβάλλεται τς ἐν τῷ ἄρθ. 56 (63) μνημονευομένοις προσώποις.

« Ζήτημα ἤδη γεννᾶται· πᾶσιν τοῖς ἐν τῷ ἄρθ. 55 (63) μνημονευομένοις γχρόνως ἐπιβάλλεται ἡ δήλωσις, ἢ τοὐναντίον ἐπιβάλλεται αὐτοῖς κατὰ αδοχήν ; (1)

« Ὁ Demolombe (2) προτείνει λίαν δικαίαν διάκρισιν· εἰς τὴν αὐτὴν ηλονότι τάσσει κατηγορίαν τοὺς ἰατροὺς καὶ τὰς μαίας, τούτων δ' ἑλ-

---

(1) Τοιαύτη ἀμφιβολία ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀστυκοῦ νόμου δὲν προκύπτει, τι ῥητῶς λέγει· « Ἀλλὰ τὰ ἐν ἑκάστῳ τῶν ἀνωτέρω ἑδαφίων ἀναφερόμενα πρόσωπα ὑποεοῦνται εἰς τὴν δήλωσιν, μόνον ἐν περιπτώσει κωλύματος ἢ ἐλλείψεως τῶν ἐν τῷ προηγουνῳ ἑδαφίῳ ἀναφερομένων. »

(2) *Demolombe.*—T. 1. ἀρ. 293. — Conf. Rieff, Σελ. 367. Marcadé.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λειπόντων ἡ ὑποχρέωσις ἐπιβαρύνει τοὺς λοιποὺς παραστάντας. Τὸ σύστημα τοῦτο παρεδέχθη καὶ ὁ Dalloz, καθιερώθη δὲ καὶ διὰ νομολογίας. (1)

« Οἱ ἰατροὶ λοιπὸν καὶ αἱ μαῖαι ἀποτελοῦσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν κατέχουσαν τὴν δευτέραν σειρὰν ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα, οἷς διὰ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 56 (63) ἐπιβάλλεται ἡ ὑποχρέωσις τῆς δηλώσεως τῆς γεννήσεως.

« Ἀλλὰ πλὴν τούτου τὸ ἄρθ. 56 (63) διαλαμβάνει τὸν ὅρον· « ἐὰν ἡ μήτηρ ἔτεκεν ἐκτὸς τῆς οἰκίας αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου τῆς οἰκίας. »

« Ἐξετάζοντες τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ μαιεύοντος γυναῖκα ἐκτὸς τῆς οἰκίας αὐτῆς ἰατροῦ, λέγομεν, στηριζόμενοι εἴς τε τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ὅτι ὁ ἰατρὸς ὑποχρεοῦται νὰ δηλώσῃ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου μόνον ἐν ἐλλείψει τῆς δηλώσεως τοῦ προσώπου (χωρὶς διακρίσεως γένους) εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου ἐγένετο ὁ τοκετός. Ὁ οἰκοδεσπότης κατὰ πρῶτον λόγον ὑποχρεοῦται εἰς τὴν δήλωσιν, τούτου δὲ μήπω δηλώσαντος, τουτέστιν ἀπουσιάζοντος, ἡ ὑποχρέωσις ἐπιβαρύνει ἐξίσου τὸν ἰατρὸν καὶ τὴν μαῖαν.

« Ὁ Ἄρειος Πάγος τὴν 7 Νοεμβρίου 1823 ἐξέδοτο τὴν ἑξῆς ἀπόφασιν· « Ὅταν γυνὴ τίκτῃ ἐκτὸς τῆς κατοικίας αὐτῆς, ἐπειδὴ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου ἔτεκεν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν δήλωσιν, ἡ ἀπόφασις ἥτις, ἐπὶ τῇ ἐλλείψει τῆς δηλώσεως, καταδικάζει τὸ πρόσωπον τοῦτο καὶ ἀπαλλάσει τῆς κατηγορίας τὸν μαιευτῆρα, δὲν δύναται νὰ ἀκυρωθῇ ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὤφειλε νὰ ἐπιβάλλῃ ποινὴν ἐπίσης καὶ κατὰ τοῦ τελευταίου. » (2)

« Δῆλον λοιπὸν ὅτι οἱ ἰατροὶ ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν δήλωσιν τῆς γεννήσεως μόνον ἐν ἐλλείψει εἴτε τοῦ πατρός, ἂν ἡ μήτηρ ἔτεκεν εἰς τὴν κατοικίαν αὐτῆς, εἴτε τοῦ προσώπου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου ἔτεκεν, ἂν ὁ τοκετὸς ἐγένετο ἐκτὸς τῆς κατοικίας τῆς μητρός. Ἀλλ' ἵνα πράγματι ἐπιβάλληται ἡ ὑποχρέωσις τῆς δηλώσεως τῆς γεννήσεως τῷ ἰατρῷ, δέον ὅπως οὗτος κατὰ τὸ ἄρθρ. 56 (63) *παρευρεθῇ εἰς τὴν γέννησιν*.

« Καὶ ἡ μὲν ἔννοια τῆς λέξεως παρευρίσκεσθαι εἶναι σαφής, σημαίνει εἶναι παρόντα.

« Τί δὲ σημαίνει τοκετός ;

« Ὁ ὅρος οὗτος, ὡς καὶ ἡ λέξις γέννησις, ἐν χρήσει ὑπὸ τοῦ νομοθέτου εἰς τὰ ἄρθρα 55 (62), 56 (63) κλ., προὐκάλεσε διαφόρους ἑρμηνείας. Ἀλλ', ὅπως παρακατιὸν ὁ λόγος, αἱ τυχὸν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διχογνω-

(1) Ἀπόφασις Ἐφετείου Metz τῆς 22 Μαρτίου 1824. — Ἀπόφασις Ἐφετείου Liége τῆς 16 Μαΐου 1829. — Ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου τῆς 2 Αὐγούστου 1844.

(2) Ἀρείου Πάγου τῆς Γαλλίας ἀπόφασις τῆς 7 Νοεμβρίου 1823 δι' ἧς ἀποβάλλεται.—Conf. Lyon, 19 Ἰουλίου 1827.

μίαι δέον νὰ λείψωσι προκειμένου περὶ τῆς εἰς τὰ ἄρθρα 55 (62) καὶ
(63) τοῦ πολιτικοῦ νόμου ἑρμηνείας ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις
ἰατροῦ.

« Ἡ ὑπὸ τοῦ Littré (1) διδομένη ἑρμηνεία τῆς λέξεως, « ὑπὸ τὸν ὅ
» τοκετὸς νοεῖται ἅπασα ἡ λειτουργία ὅπως ἔλθῃ εἰς φῶς τὸ παιδίον
» τῶν πρώτων ὠδίνων μέχρι τοῦ τέρματος· » εἶναι καθαρῶς ἐτυμολογι

« Καθ' ἅπαντας τοὺς μαιευτῆρας ἡ λέξις τοκετὸς διαλαμβάνει τὸ σύ
λον τῆς φυσιολογικῆς λειτουργίας, αὕτη δὲ διαιρεῖται εἰς τρεῖς φάσεις ἢ χ
νους, τὸν πρῶτον, τὸν κατὰ πολλὰ μακρότερον τῶν ἑτέρων, ἀναγόμε
εἰς τὴν περίοδον τῆς *προπαρασκευῆς*, τὸν δεύτερον εἰς τὴν τῆς *ἐξωθήσεως*
βρέφους, καὶ τὸν τρίτον εἰς τὴν τῆς *ἐξωθήσεως τοῦ ὑστέρου*. Τὸ προδρο
κὸν ἢ τὸ τῆς προπαρασκευῆς στάδιον ἐπὶ πολλὰς πολλάκις διαρκεῖ ἡμέρ
ἀλλὰ καὶ τὸ στάδιον τῆς ἐξωθήσεως ἐνίοτε παρατείνεται ἐπὶ 24 ἢ καὶ
ὥρας, τὸ δὲ τέλος στάδιον τῆς ἐξώσεως τοῦ ὑστέρου εἶναι μᾶλλον ἢ ἧτ
βραχὺ ὡς τὰ πολλά. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι ἡ λέξις τοκετός, ὑπό τε γρ
ματικὴν καὶ μαιευτικὴν ἔποψιν, ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὁρίζεται
τὴν αὐτὴν ἔννοιαν καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

« Οἱ ἰατροδικασταὶ διαφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτ
καὶ δὴ τῶν πολλῶν ἀπαξιούντων νὰ ὁρίσωσιν αὐτήν. Κατὰ τὸν Mar
λέξις τοκετός, ἥτις συνήθως σημαίνει τὴν ἐξώθησιν ἐμβρύου εἰς τὸ τέρ
εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν δύναται νὰ ἔχῃ μείζονα ἔκτασιν καὶ νὰ σημα
τὴν ἔξοδον ἐμβρύου ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρὸς *εἰς οἱανδήποτε κατάστα
καὶ εἰς οἱανδήποτε ἐποχὴν τῆς κυήσεως*· ὁ Marc θεωρῶν οὕτω τὴν λ
τοκετὸν συνώνυμον πρὸς τὴν λέξιν ἐξώθησιν εὑρίσκεται μὲν ἐν τῇ ἀληθ
ἀλλ' ἐπεξέτεινεν ἐπὶ πολὺ τὴν ἔννοιαν ταύτην. Καὶ εἰς τὴν ἰατροδικαστι
ὡς καὶ εἰς τὴν μαιευτικὴν ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ ἐκτρώσεως καὶ τοκετ
καὶ διὰ μὲν τοῦ πρώτου ὅρου νοεῖται ἡ ἐξώθησις ἐκ τοῦ μητρικοῦ κόλ
ἐμβρύου μήπω κεκτημένου τὰ προσόντα τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς, διὰ δὲ
δευτέρου τὸ ἐναντίον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νόμος ποιεῖται διάκρισιν τῆς
τρώσεως καὶ τοῦ τοκετοῦ.

« Ὁ καθηγητὴς τῆς ἰατροδικαστικῆς εἰς τὴν ἰατρικὴν σχολὴν τοῦ Στρ
βούργου Tourdes λέγει, ὅτι ἡ λέξις τοκετὸς σημαίνει *τὸν τόκον*, *τὴν γ
νησιν*, *τὴν ἐνέργειαν τοῦ τοκετοῦ μετὰ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ*, χα
κτηριζόμενον διὰ δύο γεγονότων. 1. τῆς ἐξωθήσεως τοῦ ἐμβρύου διὰ
φυσικῶν ὁδῶν, καὶ 2. τῆς γεννήσεως παιδίου τελείου, ἢ τοὐλάχιστον
ἡλικίαν βιότητος.

« Ὁ ὁρισμὸς οὗτος δὲν εἶναι ἀκριβής· οἱ ὅροι τόκος καὶ γέννησις εἶ

(1) *Littré*.—Dictionnaire de la langue Française T. I. Σελ. 36.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

συνώνυμοι καὶ σημαίνουσι τὸ σύνολον τῆς ἐργασίας ὅπως ἴδῃ τὸ φῶς τὸ τικτόμενον, συνεπῶς καὶ τὰς τρεῖς τοῦ τοκετοῦ περιόδους· αἱ δὲ λέξεις, τοῦ τοκετοῦ μετὰ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ, οὐδὲν ὁρίζουσι καὶ διαλαμβάνουσιν οὐ μόνον τὸ σύνολον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ τοκετοῦ, ἀλλὰ καὶ ἓν ἕκαστον τῶν μερῶν αὐτοῦ.

« Καθ' ἡμᾶς θεωρητέα ἡ λέξις τοκετὸς ὡς ἐκφράζουσα ἓν γεγονός, τὴν ἐξώθησιν ἢ τὴν ἔξοδον τοῦ παιδίου ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ κόλπου ὑπὸ περιστάσεις ἐπιδεκτικότητος ἐξωμητρίου ζωῆς, τὸ ἀκριβὲς τοῦ ὁρισμοῦ τούτου καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς συσχετίσεως τῶν ὄρθρων 55 (62) καὶ 56 (63) τοῦ Ναπολεοντείου κώδικος, ἅτινα στενώτατα συνδέονται καὶ ἀμοιβαίως ἐπεξηγοῦνται. Τὸ ἄρθρον 55 (62) ὁρίζον προθεσμίαν τριῶν (κατὰ τὸν ἑλληνικὸν νόμον πέντε) ἡμερῶν διὰ τὴν δήλωσιν τῆς γεννήσεως, βεβαίως ἐννοεῖ ὡς ἀρχὴν τῆς προθεσμίας ταύτης, τὴν στιγμὴν τῆς ἐξόδου τοῦ παιδίου, καθότι πᾶσα ἄλλη ἑρμηνεία ἔσεται ἀβεβαία καὶ ἀνακριβής. Συνεπῶς κατὰ τὸν νόμον, τοκετὸς (ἢ γέννησις) εἶναι, *ἡ ἔξοδος τοῦ παιδίου ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ κόλπου*, εἶναι ἡ στιγμὴ καθ' ἣν τὸ βρέφος ἐξωθήσθη ὑπὸ τῆς μήτρας διὰ τῶν τελευταίων τοῦ τοκετοῦ ὠδίνων.

« Ἐκ τούτων οὐδεμία πλέον ὑπολείπεται ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως τοκετὸς ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν, ἡ λέξις αὕτη σημαίνει τὴν ἔξοδον τοῦ παιδίου ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ κόλπου, οὐδεμίαν τῶν προηγουμένων περιόδων διαλαμβάνει, διακρίνεται τῆς ἐργασίας τοῦ τοκετοῦ, τῶν προδρόμων αὐτοῦ ὡς καὶ τῶν προηγουμένων καὶ συνοδευουσῶν αὐτὸν ἐξωθουσῶν ὠδίνων, ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν τοῦ ὑστέρου ἐξώθησιν, διαλαμβάνουσαν ἑτέραν σειρὰν γεγονότων συμπληρωτικὴν τοῦ τοκετοῦ, μήπω ὅμως ἀποτελοῦσαν οὐσιώδες μέρος ἐνώπιον τοῦ νόμου, νοοῦντος μόνον περὶ τῆς ἐξόδου τοῦ παιδίου.

« Παρίστασθαι λοιπὸν εἰς τὸν τοκετόν, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 56 (63) τοῦ Ναπολεοντείου κώδικος, σημαίνει παρευρίσκεσθαι εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ παιδίου, σημαίνει βλέπειν ἐξερχόμενον τῆς μήτρας τὸ παιδίον.

« Ἐναντία τῆς προεκτεθείσης γνώμης οὐδόλως ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ νόμου ὑποστηρίζεται. Διατί ὁ νομοθέτης μετεχειρίσθη τὴν λέξιν *παρίστασθαι ;* Ἐπιβαλλομένης τῆς ὑποχρεώσεως τῆς δηλώσεως τοῦ τοκετοῦ εἰς πάντα παρευρεθέντα εἰς τὴν γέννησιν, βεβαίως ἐπιβάλλεται πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ταὐτότητος· ἐπιβάλλει λοιπὸν ὁ νομοθέτης ζήτημα ταὐτότητος· δὲν πρόκειται μόνον ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτου περὶ τοῦ ἰατροῦ ἢ τῆς μαίας, ἀλλὰ καὶ περὶ παντὸς ἄλλου ξένου τῆς τέχνης τοῦ θεραπεύειν, ὅστις οὐδὲν ἄλλο γινώσκει ἢ τὸ ὑπὸ τὰ βλέμματα αὐτοῦ συντελεσθὲν ὑλικὸν γεγονός, οὐ ἕνεκα δηλοῖ εἰς τὸν ληξίαρχον ὅτι τὸ παιδίον ὅπερ παρουσιάζεται αὐτῷ εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ τῆς γυναικὸς Χ..., διότι εἶδεν αὐτὸ

ἐξερχόμενον τοῦ μητρικοῦ κόλπου. Οἱ συνοδεύοντες τὸν τὴν δήλωσιν
οὖντα μάρτυρες μαρτύρονται τὴν σύνταξιν τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως
δὲ καὶ τὴν γέννησιν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ δηλῶν εἶναι ὑπεύθυνος περ
ταὐτότητος τοῦ παιδίου, ὁ νομοθέτης ἀπῄτησε νὰ παρευρεθῇ αὐτὸς εἰ
τοκετόν, δηλονότι εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ παιδίου, ὅπως μαρτυρήσῃ ἐν γ
περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτοῦ. Τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ἐπέβαλε κ
τοὺς ἀνθρώπους τῆς τέχνης ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς μὴ τοιούτους.
ὡς πρὸς τοὺς ἰατροὺς καὶ τὰς μαίας γεννᾶται τὸ ζήτημα, ἂν ὡς ἐκ
εἰδικῶν αὐτῶν γνώσεων καὶ τῶν τῇ τικτούσῃ προσενεχθεισῶν βοη
δὲν ἠδύναντο οὗτοι νὰ λύσωσι τὸ ζήτημα τῆς ταὐτότητος καὶ δι' ἄ
ἐνδείξεων πλὴν τῆς ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντιλήψεως τῆς ἐξόδου τοῦ παι

«Ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν καὶ οἱ ἰατροὶ καὶ αἱ μαῖαι δέον νὰ ὑπαχθῶσ
τοὺς ὅρους τῶν λοιπῶν μὴ τοιούτων, οὐχ ἧττον ἐπειδὴ ὑπάρχουσι περ
σεις, καθ' ἃς αἱ εἰδικαὶ αὐτῶν γνώσεις ἐπιτρέπουσιν αὐτοῖς τὴν ἐκτ
τοῦ ζητήματος τῆς ταὐτότητος χωρὶς νὰ ἴδωσι τὸ παιδίον ἐξερχό
τοῦ μητρικοῦ κόλπου, πιθανῶς δὲ τὰ δικαστήρια τούτου ἕνεκα νὰ ἐπ
λωσιν αὐτοῖς οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς ξένοις τῆς τέχνης τοῦ θεραπεύειν τὰ
τοῦ ἄρθρ. 346 (447) τοῦ Π. Ν. ἐπιβαλλομένας ποινάς, ἐξετάσωμε
ἑξῆς περιστάσεις ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην.

«1. Περίστασις.—Γυνὴ ἔχει ὠδίνας τοκετοῦ. Ἰατρὸς ἢ μαία καλ
φθάνει δὲ λίαν ἀργὰ καὶ παρίσταται εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ παιδίου,
συνδέεται εἰσέτι μετὰ τῆς μητρὸς διὰ τῆς ὀμφαλίδος, βεβαιοῦται δὲ
θρωπος τῆς τέχνης ὅτι αὕτη ἐκτείνεται μέχρι τοῦ πλακοῦντος προσ
κότος εἰσέτι εἰς τὴν μήτραν. Οὐδεὶς ὑπάρχει δόλος, τὸ ζήτημα τῆς
τότητος εἶναι λελυμένον.

«2. Περίστασις.—Τὸ παιδίον ἐξῆλθεν ἤδη, ἡ ὀμφαλὶς ἀπεκόπη
τῶν περιστάσεων καθ' ἃς συνετελέσθη ὁ τοκετός, τὸ πέρας τοῦ μετ
βρέφους συνεχομένου τμήματος τῆς ὀμφαλίδος φέρει τὰ ἴχνη ῥήξεω
ἐπίσης καὶ τὸ πέρας τοῦ μετὰ τοῦ πλακοῦντος συνεχομένου τμήμ
εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ ἀναγνωρισθῇ τελεία σχέσις μεταξὺ τῶν δύο
τῆς ἀποκοπείσης ὀμφαλίδος· ὁ ἄνθρωπος τῆς τέχνης δύναται νὰ λύ
ζήτημα τῆς ταὐτότητος.

«3. Περίστασις.—Ἡ ὀμφαλὶς ἐκόπη διὰ ψαλιδίου, ἀμφότερα τὰ
αὐτῆς παρουσιάζουσι τελείαν τομῆς ὁμοιότητα, μετὰ δὲ τὴν ἔξοδο
πλακοῦντος καὶ τὴν προσάρτησιν ἀμφοτέρων τῶν περάτων τῆς ὀμφ
εὑρίσκεται διὰ τῆς καταμετρήσεως τὸ σύνηθες καὶ κατὰ φύσιν μῆκο
τῆς. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὀλιγωτέρα μὲν ὑπάρχει βεβαιότης
τὰς προηγουμένας περιστάσεις, ἀλλὰ μεγάλη πιθανότης.

«Καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας περιστάσεις ἐπιβάλλεται τῷ ἰατρῷ ἡ

σις, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην, ὅτε εἰσέτι τὸ βρέφος συνέχεται μετὰ τῆς μητρὸς διὰ τῆς ὀμφαλίδος, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία· εἰς τὰς δύο ὅμως ἄλλας μένει εἰς τὸν ἰατρὸν νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς πεποιθήσεις ἃς ἀπεκομίσατο· φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ἡ ἄρνησις αὐτοῦ νὰ δηλώσῃ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 346 (447) τοῦ Π. Ν. καταδίωξιν.

« Εἰς πᾶσαν ἄλλην πλὴν τῶν προεκτεθεισῶν τριῶν περιστάσεων βεβαιότης δὲν ὑπάρχει, ἡ δὲ πεποίθησις τοῦ ἀνθρώπου τῆς τέχνης στηρίζεται εἰς λίαν ποικίλας ἠθικὰς καὶ ὑλικὰς περιστάσεις. Οὕτω ἰατρὸς ἐπεσκεφθεὶς γυναῖκα ὠδινιῶσαν ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον, διὰ δὲ τῆς διὰ τοῦ δακτύλου ἐξετάσεως βεβαιωθεὶς ὅτι ἐπίκειται τοκετὸς βρέφους, ἀναχωρήσας δὲ καὶ ἐπανελθὼν εὑρίσκει τὸ παιδίον τεχθέν, ἀποκεχωρισμένον τῆς μητρός, τὸ ὕστερον εἰσέτι ἐν τῇ μήτρᾳ ὅπερ καὶ ἐξάγει κτλ., δύναται μὲν νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται γυνὴ ἔτεκεν, ἀλλὰ πράγματι δὲν παρευρέθη εἰς τὸν τοκετόν, δυνατὸν δὲ νὰ ἀντεκατεστάθη τὸ βρέφος δι' ἄλλου· συνεπῶς ὁ ἰατρὸς ἀδυνατεῖ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ταὐτότητα καὶ ἐπομένως δὲν ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ τὴν δήλωσιν· πιθανῶς ἀντιτάσσουσιν εἰς τοῦτο ὅτι συνήθως ἐν τῇ πράξει συμβαίνει τὸ ἐναντίον, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ἀνάγκη διακρίσεως τοῦ δυνατοῦ ἀπὸ τοῦ νομίμου ποιεῖν. Ὁ ἰατρὸς γνωρίζει ἀπὸ μακροῦ χρόνου τὴν πελάτιν αὐτοῦ, καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἐπεσκέπτετο αὐτήν, ἐξετίμησεν ἐπομένως τὰς τάσεις, τὰς ἐπιθυμίας, τὰς προσδοκίας αὐτῆς· ὁ σύζυγος ἀπουσιάζει, ὁ δὲ ἰατρὸς ἠκολούθησε τὰς φάσεις τοῦ τοκετοῦ, ἡ πεποίθησις αὐτοῦ εἶναι πολὺ πρὸ τῆς ἐξόδου τοῦ παιδίου σταθερά, ἀπόντος τοῦ πατρὸς δὲν δισταζει νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τὴν οἰκογένειαν, δὲν κατακρίνεται διὰ τοῦτο, ἀλλ' ὁ νόμος δὲν ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην.

« 2. — Γνωστοῦ ὄντος εἰς ποίας περιστάσεις ἐπιβάλλεται τῷ ἰατρῷ ἡ δήλωσις, ἐξεταστέον εἰς τι περιστρέφεται ἡ δήλωσις.

« Τὸ ἄρθρον 56 (63) λέγει τὴν γέννησιν.

« Περὶ τῆς σημασίας τοῦ ὅρου γέννησις εἴρηται ἤδη. Τὸ παιδίον ὅπερ πρὸ στιγμῆς ἐξῆλθε τοῦ μητρικοῦ κόλπου ἐγεννήθη. γέννησις λοιπὸν εἶναι ἡ ἔξοδος τοῦ παιδίου ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ κόλπου, συνεπῶς οἱ δύο ὅροι τοκετός, γέννησις, ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν, καὶ τοῦ μὲν χρῆσις γίνεται προκειμένου περὶ τῆς μητρός, τοῦ δὲ περὶ τοῦ παιδίου.

« Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Β . . . . , εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ λέξις γέννησις κέκτηται μᾶλλον ἐκτεταμένην ἔννοιαν.

« Ἡ γέννησις εἶναι ὅρος περιληπτικὸς διαλαμβάνων οὐ μόνον τὸ γεγο-
» νὸς τῆς ὑλικῆς ὑπάρξεως, ἀλλὰ καὶ τὸ γεγονὸς τῆς αἰτίας τῆς ὑπάρ-
» ξεως ταύτης. Γεννᾶσθαι δὲν εἶναι μόνον ὑπάρχειν, εἶναι προέρχεσθαι ἐκ
» μητρὸς ὡρισμένης· δηλῶσαι γέννησιν σημαίνει λοιπὸν δηλῶσαι ὅτι πλάσμα

Αθηνών Κεντρικό Βιβλιοπωλείο Βέρ

» τι ὑπάρχει καὶ ὅτι ὀφείλει τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ εἰς ὡρισμένην γυναῖκα. »

« Ὁ ὁρισμὸς οὗτος φαίνεται ἡμῖν ἐσφαλμένος· καὶ πρῶτον μὲν δι' αὐτοῦ ὑποτίθεται ὅτι ὁ νόμος ἐννοεῖ διὰ τοῦ ὅρου γέννησις τὴν εἰς τὸν κόσμον ἔλευσιν πλάσματος ζῶντος, εἶναι δὲ βέβαιον τὴν σήμερον, συμφώνως τῇ ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου δοθείσῃ ἑρμηνείᾳ, ὅτι δέον νὰ δηλῶνται καὶ τὰ νεκρογέννητα βρέφη· ἐπειδὴ λοιπὸν πρόκειται ἁπλῶς περὶ δηλώσεως γεννήσεως δέον νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ νόμος ὀνομάζει γέννησιν τὴν ἔξοδον τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ μητρικοῦ κόλπου κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως, εἴτε νεκρὸν εἴτε ζῶν εἶναι τὸ βρέφος.

« Ὁ ὁρισμὸς ἀφ' ἑτέρου ὁρίζει ὅτι γεννᾶσθαι προϋποτίθησιν ὑπὸ ὡρισμένης γυναικός, ἡ ἑρμηνεία αὕτη εἰς οὐδεμίαν δικανικὴν βάσιν στηρίζεται, ἀποκρουσθεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἀπόφασις τῆς 1 Ἰουνίου 1844), καὶ ὁδηγεῖ εἰς συνέπειαν, ἥτις ὑποχρεοῖ ἡμᾶς νὰ μεταχειρισθῶμεν ὅ,τι νομικῶς λέγεται διὰ τῆς εἰς ἄτοπον ἐπαγωγῆς. Καθ' ἑκάστην δὲ παρατηροῦμεν τέκνα ὧν ἡ μήτηρ δὲν εἶναι γνωστή, λοιπὸν ταῦτα δὲν ἐγεννήθησαν ;

« Ἐμμένοντες λοιπὸν εἰς ὃν ἐξηνέγκαμεν ὁρισμὸν συμπεραίνομεν ὅτι τὸ ἄρθρον 56 (63) ἀναγράφον τὴν δήλωσιν τῆς γεννήσεως, ὑποχρεοῖ τὸν ἰατρὸν νομικῶς καὶ αὐστηρῶς νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὸν ληξίαρχον· « Παιδίον γένους τοιούτου ἐγεννήθη εἰς τὸν δῆμον. » χωρὶς ὁρισμοῦ τοῦ ὀνόματος τῆς μητρός.

« Ὁ ἀρνούμενος νὰ ὀνομάσῃ τὴν μητέρα ἰατρὸς δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 346 (644) τοῦ Π. Ν. ἐπιβαλλομένας ποινάς, καθότι ὁ ἰατρὸς ἐξεπλήρωτεν ἐντελῶς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 56 (63).

« Τὴν λύσιν ταύτην, τυχοῦσαν καὶ τὸ κῦρος τῆς νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου (τῆς Γαλλίας) καὶ πολλῶν Ἐφετείων (1), προσβάλλουσί τινες διατεινόμενοι ὅτι τοιαύτη δήλωσις εἶναι ὅλως φαντασιώδης· « τὸ παιδίον » γεννᾶται οὐχὶ δι' ἑαυτὸ μόνον, ἀλλὰ διὰ τὴν οἰκογένειαν, διὰ τὴν πολιτείαν. » Οἱ τίτλοι τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως τῶν πολιτῶν εἶναι οἱ τίτλοι οἱ κα- » ταρτίζοντες τὴν οἰκογένειαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς κοινωνίας. » Ὑποστηρίζειν λοιπὸν τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τοῦ παιδίου ἰσοδυναμεῖ » συντελεῖν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. »

« Αἱ σκέψεις αὗται ἀποτελοῦσι τὸ προοίμιον ἀξιολόγου προτάσεως τοῦ εἰσαγγελέως Quénault, ἐξαιτουμένου ἀπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου νὰ ἀποφασίσῃ ὡς ἔπραξαν καὶ τὰ ἐν Dijon καὶ ἐν Παρισίοις ἐφετεῖα (2), ὅτι ὁ ἰατρὸς

---

(1) Ἄρειος Πάγος, 16 Σεπτεμβρίου 1843, καὶ Ἰούνιος 1844. — Ἐφετεῖον Agen, 20 Ἀπριλίου 1844.

(2) Dijon, 14 Ἀπριλίου 1840.—Paris, 20 Ἀπριλίου 1843.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποχρεοῦται νὰ δηλώσῃ εἰς τὸν ληξίαρχον τὸ ὄνομα τῆς μητρός. Συγκεραλαιῶν δὲ ἀκολούθως τὰ νομικὰ ἐπιχειρήματα ἐφ' ὧν ἐστήριζε τὴν γνώμην αὐτοῦ ὁ εἰσαγγελεύς, διετείνετο ὅτι τὸ ἄρθρον 346 (644), ἐπικυροῦν τὸ ἄρθρον 56 (63), καὶ εὑρισκόμενον ὑπὸ τὸν τίτλον τῶν ἐγκλημάτων τῶν τεινόντων νὰ ἐμποδίσωσιν ἢ νὰ καταστρέψωσι τὰς ἀποδείξεις τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τοῦ παιδίου, ὑποχρεοῖ ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ ἄρθ. 56 (63) σκοπὸν προτίθεται νὰ παρέξῃ δήλωσιν χρησιμεύουσαν εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τοῦ παιδίου. Κατὰ τί δὲ ὠφελήσει δήλωσις δι' ἧς τὸ παιδίον εἰς οὐδένα ἀνιόντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀνάγεται;

« Ἡ τοῦ ἄρθρου 56 (63) σιωπὴ κατ' οὐδὲν ἀντιστρατεύεται τὴν γνώμην ἡμῶν, προσέθετεν ὁ Quénault, τὰ ἄρθρα 56 (63) καὶ 57 (64) συνδέονται στενῶς ἀλλήλοις. Ἡ ληξιαρχικὴ πρᾶξις εἶναι ἡ ἀναγραφὴ τῆς δηλώσεως, ἐπειδὴ δὲ ὁ ληξίαρχος εἶναι ἁπλοῦν ὄργανον τῆς συντάξεως, ἐπειδὴ μόνον ὅ,τι δηλοῦται αὐτῷ ὀφείλει νὰ ἀναγράφῃ, ἕπεται ὅτι ἡ δήλωσις δέον νὰ διαλαμβάνῃ ὅ,τι κατὰ τὸν νόμον δέον νὰ ἀποτελέσῃ τὴν ληξιαρχικὴν πρᾶξιν. Τέλος, ἔλεγεν ὁ διάσημος νομολόγος, τὸ περὶ τοῦ ἀπορρήτου τοῦ ἐπαγγέλματος 378 (447) ἄρθρον δὲν ἀπαλλάσσει τὸν ἰατρὸν τῆς ὑποχρεώσεως ἣν τὸ ἄρθρον 346 (644) ἐπιβάλλει αὐτῷ ἀκριβῶς ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ· τὸ ἴδιον συμφέρον δέον νὰ παραρᾶται ἀπέναντι τοῦ δημοσίου συμφέροντος.

« Δὲν ἀποκρύπτομεν τὴν ἀξίαν τῶν κρίσεων τούτων, βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ ἰατρὸς περιοριζόμενος κατὰ τὴν δήλωσιν νὰ εἴπῃ ὅτι « παιδίον ἐγεννήθη », χωρὶς τῆς γνωστοποιήσεως τοῦ ὀνόματος τῆς μητρός, ἀποστερεῖ τοῦ παιδίου σπουδαίων στοιχείων πρὸς καταρτισμὸν τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ καταστάσεως· μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι ἐνταῦθα δὲν εὑρισκόμεθα μόνον εἰς τὸ πεδίον τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, ὄπισθεν τοῦ ἄρθρου 56 (63) τοῦ Ναπολεοντείου κώδικος εἶναι τὸ ἄρθρον 346 (644) τοῦ Π. Ν., ὑπὸ τὴν ἐποψιν δὲ τοῦ ποινικοῦ δικαίου ἅπασαι αἱ ἀναγραφαὶ ἐξετάζονται ὑπὸ αὐστηρὸν δίκαιον. Τὸ ἄρθρον 56 (63) ἐπιβάλλει ἁπλῆν δήλωσιν, εἰς μόνην ταύτην τὴν δήλωσιν στηρίζεται ἡ κύρωσις, οὐδὲν πλέον δυνάμεθα ν' ἀπαιτῶμεν. Συσχετίζουσί τινες τὸ ἄρθρον 56 (63) πρὸς τὸ ἄρθρον 57 (64), ἀλλὰ τὸ ἄρθρον 57 (64) δὲν ἀναγράφει ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώσεως τὰς ὑποδεικνυομένας περιπτώσεις. Ἂν ἡ ληξιαρχικὴ πρᾶξις δὲν ἰσχυει, ἅτε μήπω περιέχουσα λεπτομερείας τινὰς (καὶ ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς δέον ὅπως μὴ περιέχῃ ἁπάσας· ἐ. π· τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς φυσικοῦ τέκνου μήπω ἀναγνωρισθέντος δέον ὅπως μὴ μνημονεύηται ἐν τῇ ληξιαρχικῇ πράξει), δέον ὅπως μὴ ἀπαιτῶμεν πλείονα διὰ τὴν δήλωσιν ἢ ὅ,τι διὰ τὴν πρᾶξιν.— Ὡς πρὸς δὲ τὰς γενικὰς παρατηρήσεις δυνάμεθα νὰ ἀντιτάξωμεν πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Quénault προβαλλομένας παρατήρησιν οὐχ ἧττον ἰσχυρὰν τὴν ἑξῆς, δὲν ὑπάρχει κίνδυ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὸς νὰ θέσωμεν τὴν μητέρα εἰς τὸ δίλημμα ἢ νὰ ὑποστῇ τὴν ἀτίμωσιν, ἢ νὰ καταστρέψῃ τὸν ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς καρπόν; Συμπεραίνομεν ὅτι ὁ ληξίαρχος δὲν δικαιοῦται νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ ὄνομα τῆς μητρός· δύναται ὅμως ὁ ἰατρὸς νὰ ἀποφύγῃ νὰ δηλώσῃ ἀκριβῶς τὸν τόπον ἔνθα ἐγεννήθη τὸ παιδίον; Τὸ ζήτημα τοῦτο παρουσιάσθη εἰς τὰ ἐν Angers δικαστήρια τὴν 19 Ἰουλίου 1850, ὁ ἀρνούμενος νὰ γνωστοποιήσῃ τὸ ὄνομα τῆς ὁδοῦ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς οἰκίας ἔνθα ἐγεννήθη τὸ παιδίον, ἀντιτάττει πρὸς τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τοῦ εἰσαγγελέως τὴν προεκτεθεῖσαν τοῦ Ἀρείου Πάγου νομολογίαν· τὸ δικαστήριον καταδικάσαν αὐτὸν ἀπήντησεν ὅτι, οὐδεμία ἀπέβαινε διὰ τὸ παιδίον ἐφικτὴ προστασία ἅμα ὡς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ ἀπεσιωπᾶτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεως. Τὸ ἐν Angers ἐφετεῖον μετερρύθμισε τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐπὶ μόνῳ τῷ λόγῳ ὅτι τὸ ἄρθρον 56 (63) μήπω ἀναγράφον τὴν ἔνδειξιν τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως δὲν δύναται νὰ ἐκτείνῃ τὸ κῦρος τοῦ ἄρθρου τούτου εἰς περίπτωσιν μήπω προβλεπομένην.

« Ἡ ὑμετ. ἐπιτροπεία συμφεριζομένη πληρέστατα τὴν εὐχὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀρνουμένου νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν ἰατρὸν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς δηλώσεως τῆς μητρός, εἶναι διῃρημένη ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο ζήτημα. Ἡ πλειονοψηφία φρονεῖ συμφώνως τῷ ἐν Angers Πρωτοδικείῳ ὅτι ἡ ἀκριβὴς δήλωσις τοῦ τόπου ἔνθα τὸ παιδίον ἐγεννήθη πρέπει νὰ ἦναι ὑποχρεωτικὴ εἰς τὸν ἐνεργοῦντα τὴν δήλωσιν, καθότι ἐνταῦθα παρουσιάζεται ἀνώτατον συμφέρον, δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ παιδίου ὑπάρξεως, ἀλλὰ περὶ τῆς ὑλικῆς αὐτοῦ, ἡ κοινωνία ὀφείλει νὰ προστατεύσῃ τὴν ζωὴν τοῦ βρέφους. Διὰ τῆς ἀποσιωπήσεως δὲ πρὸς τὸν ληξίαρχον τῆς ὁδοῦ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς οἰκίας ἐν ᾗ ἐγεννήθη τὸ παιδίον δὲν ὑποβοηθεῖται ἡ βρεφοκτονία;

« Τίνι τρόπῳ ἐν πολυπληθεῖ πόλει ἡ κοινωνία δύναται νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τὴν ὕπαρξιν τοῦ παιδίου ἀγνοοῦσα τὸν τόπον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ;

« Εἰς μάτην ἀντιλέγουσιν ὅτι γνωστοῦ γενομένου τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως γίνεται ἐπίσης γνωστὸν καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρός. Ὁ νόμος πρὸ παντὸς σκοπεῖ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τοῦ παιδίου.

« Τεθήσθω δ' ἀφ' ἑτέρου ὅτι τὸ παιδίον ἀποθνήσκει τὴν τετάρτην μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέραν, ἐξ ἀνάγκης τότε θὰ γνωστοποιηθῇ ὁ τόπος τοῦ θανάτου, πιθανῶς δὲ ἐμμέσως καὶ ἡ μήτηρ. Καὶ ὅμως ὁ νόμος δὲν προβλέπει περὶ τοῦ κινδύνου τούτου· δυνάμεθα δὲ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἤθελε δείξει ἐνδιαφέρον προκειμένου περὶ τῆς δηλώσεως τῆς γεννήσεως σκοπούσης τὴν προστασίαν τῆς ὑπάρξεως τοῦ παιδίου;

« Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἄρθρον 56(63) παρουσιάζεται καὶ ἕτερον ζήτημα.

« Ἡ δήλωσις τῆς γεννήσεως πρέπει νὰ γίνηται οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς ἐξόδου τοῦ παιδίου διαρκούσης τῆς κυήσεως;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

« Εἰς τὴν ἰατρικήν, ὡς ἤδη εἴρηται, διακρίνεται ὁ τοκετὸς τῆς ἐκτρώσεως, διὰ τοῦ τελευταίου τούτου ὅρου νοεῖται ἡ ἔξοδος τοῦ παιδίου μὴ βιωσίμου, τοὐτέστιν πρὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν δύναται νὰ ζήσῃ τὴν ἐξωμήτριον ζωήν.

« Ὁ νόμος τιμωρεῖ τὴν ἐξάμβλωσιν (ἄρθ. 317 (303) τοῦ Π. Ν.), δὲν ὁρίζει ὅμως τί πρέπει νὰ νοῶμεν διὰ τῆς λέξεως ἐξάμβλωσις· ἁπλοῦς δὲ ὁ λόγος, διότι ἀνάγεται εἰς τὴν πρᾶξιν δι' ἧς προκαλεῖται ἡ ἔξοδος τοῦ παιδίου διὰ μέσων ἄλλων ἢ τῶν αὐτομάτων τῆς φύσεως προσπαθειῶν, οἱαδήποτε ἄλλως καὶ ἂν εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς κυήσεως· εἰς τρόπον ὥστε διὰ τὸν νόμον ἐξάμβλωσις εἶναι καὶ κατὰ τὸν 8 καὶ κατὰ τὸν 4 μῆνα.

« Τὸ δὲ ἄρθρον 56 (63) δὲν ὁρίζει τὴν ἐποχὴν τῆς κυήσεως καθ' ἣν ἡ δήλωσις δὲν ἀπαιτεῖται, καὶ ὅμως καὶ ὑπὸ ἰατρικὴν καὶ ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν ἀδύνατον νὰ εἴπωμεν ὅτι γυνή τις ἔτεκεν ὁπόταν προήγαγεν αὐτὴ εἰς φῶς ἔμβρυον ὅπερ μετὰ θετικότητος δὲν θεωρεῖται ὡς προϊὸν συλλήψεως.

« Εἰς ποίαν λοιπὸν ἐποχὴν πρέπει νὰ γενῇ ἡ δήλωσις τῆς γεννήσεως; Ἐξεταζομένης τῆς νομολογίας ἐλλείψει νόμου βλέπομεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἀπορρίπτει πᾶσαν διάκρισιν μεταξὺ νεκρογεννήτου καὶ μὴ τοιούτου.

« Κατὰ τὸ διάταγμα τῆς 4 Ἰουλίου 1806 ἐπεβάλλετο τοῖς ληξιάρχοις ἡ ὑποχρέωσις νὰ τηρῶσιν εἰδικὸν πρωτόκολλον, ἐν ᾧ σημειοῦται, 1. ἡ παρουσίασις νεκροῦ βρέφους, 2. ἡ δήλωσις τῶν μαρτύρων ὡς πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός, τὸν μῆνα, τὴν ἡμέραν, τὴν ὥραν τῆς γεννήσεως.

« Τὸ διάταγμα τοῦτο ἀναγόμενον ἀναγκαίως εἰς τὸ ἄρθρον 346 (644) τοῦ Π. Ν. διαγράφει τὴν ὑποχρέωσιν δηλώσεως διὰ πάντα τὰ προϊόντα τῆς συλλήψεως. Ἀληθῶς ἂν τὸ προϊὸν τοῦτο εἶναι ἔμβρυον, ἡ ἀνάγκη τῆς ἐγγραφῆς ἐν τῷ εἰδικῷ πρωτοκόλλῳ τῶν ἀποβιώσεων καὶ γεννήσεων κατὰ τὸ διάταγμα τοῦ 1806 φαίνεται ὑπερβολική, δὲν ἀνήκει ὅμως τοῖς ἰδιώταις ὁ προσδιορισμὸς τῶν ὁρίων ἐντὸς τῶν ὁποίων ἄρχεται καὶ παύεται ἡ ὑποχρέωσις τῆς δηλώσεως, ἀλλὰ τῷ ληξιάρχῳ νὰ δεχθῇ ἢ οὐ τὴν δήλωσιν.

Ἡ νομολογία λοιπὸν φαίνεται ἐπιβάλλουσα πάντοτε, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς κυήσεως, τὴν δήλωσιν τῆς γεννήσεως (1) χωρὶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ περιστάσεις καθ' ἃς τὸ ἔμβρυον παρέμεινεν 4 μόνον μῆνας ἐν τῷ μητρικῷ κόλπῳ. Ἡ παρατήρησις αὕτη ἐξηγεῖ διατὶ ἐν Παρισίοις ὁ νομάρχης καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς ἀπηύθυναν τοῖς δημάρχοις ἐγκύκλιον

(1) Metz. 24 Ἀπριλίου 4854, D. 54, 5, 12 — Paris, 12 Φεβρουαρίου 1865, D. 65, 2, 138. — Paris, 15 Ἰουνίου 1865, D. 65, 2, 138. — Ἄρειος Πάγος, 2 Αὐγούστου 1844. — Grenoble, 22 Ἰανουαρίου 1844. — Besançon, 31 Δεκεμβρίου 1844.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅπως δέχωνται δηλώσεις μόνον διὰ τὰ βρέφη τὰ γεννηθέντα μετὰ τὸν τέταρτον μῆνα τῆς κυήσεως.

« Τὸν τέταρτον μῆνα τὸ γένος διακρίνεται καὶ ἀποτελεῖ ὅ,τι εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν γλῶσσαν καλεῖται ἄνθρωπος, συνεπῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δέον νὰ γενῇ ἡ δήλωσις. Ἡ ἑρμηνεία αὕτη φαίνεται δικαία εἰς τὴν πλειονοψηφίαν τῆς ὑμετέρας ἐπιτροπείας, φρονοῦσαν ὅτι ἡ δήλωσις δέον νὰ γίνηται μετὰ τὸν τέταρτον μῆνα. Ἡ μειονοψηφία ὅμως τῆς ἐπιτροπείας προβάλλει τὸ ἐρώτημα ἂν δὲν ἦτο αἱρετώτερον νὰ ὁρισθῇ ἑτέρα ἐποχὴ διὰ τὴν δήλωσιν, ὁ ἔκτος δηλονότι μήν, καθότι ἡ δήλωσις ἀποβαίνει ὠφέλιμος καὶ ἀναγκαία διὰ τὴν προστασίαν τοῦ παιδίου καθ' ἣν ἐποχὴν τοῦτο δύναται νὰ ζήσῃ τὴν ἐξωμήτριον ζωήν, ὅπως καὶ τὸ ἄρθρον 312 τοῦ Ναπολεοντείου κώδικος, στηριζόμενον εἰς ἐπιστημονικὰ δεδομένα, ὁρίζει τὸ τέλος τῶν ἓξ μηνῶν ὡς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ κύησις φαίνεται ἱκανῶς προκεχωρημένη ὅπως τὸ παιδίον ἦναι βιώσιμον.

« Ἐκ τῆς δικανικῆς ταύτης ἀναλύσεως δὲν δικαιούμεθα τάχα νὰ συμπεράνωμεν, ὡς ἐρρέθη ὑπὸ νομομαθοῦς εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν Metz Ἐφετείου δικασθεῖσαν τὴν 24 Ἀπριλίου 1854 ὑπόθεσιν, ὅτι παιδίον γεννώμενον εἰς ἡλικίαν μικροτέραν τῶν 6 μηνῶν εἶναι ἁπλοῦν ἔμβρυον, νὰ ὁρίσωμεν δὲ ἐκ τούτου ὅτι δήλωσις γεννήσεως δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀπαιτητὴ εἰμὴ διὰ ἔμβρυον τοὐλάχιστον 6 μηνῶν ; τὴν ἐκτίμησιν τοῦ προβλήματος τούτου ἀφίεμεν τῇ Ἑταιρίᾳ.

« Γνωστῶν ἤδη οὐσῶν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς ὑποχρεοῦται νὰ δηλώσῃ τὴν γέννησιν, ὡς καὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς δηλώσεως, ὑπολείπεται νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ δήλωσις πρέπει νὰ γίνηται τὰς τρεῖς μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας καὶ ἐνώπιον τοῦ ληξιάρχου τῆς κοινότητος ἐν ᾗ ἐνηργήθη ὁ τοκετός, ἂν δὲ ἡ δήλωσις τελεσθῇ εἰς ἄλλην κοινότητα ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρον 346 (634) τοῦ Π. Ν. (ἀπόφασις τοῦ ἐν Angers Ἐφετείου τῆς 24 Μαΐου 1852.)

« Ὁ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1772 νόμος τιμωρεῖ πάντα μὴ δηλοῦντα τὴν γέννησιν ἐντὸς ὡρισμένου χρονικοῦ διαστήματος. Ὁ πολιτικὸς νόμος δὲν ἐπαναλαμβάνει τὴν διάταξιν ταύτην, παρετηρήθη δὲ ἀπὸ τοῦ 1803—1810 ὅτι παρελείποντο δηλώσεις ἐπὶ ζημίᾳ καὶ τῆς κοινωνίας καὶ τῶν νεογνῶν, συνεπῶς ἀνεγράφη ἐν τῷ Π. Ν. τὸ ἄρθρον 346 (644) δι' οὗ τιμωροῦνται οἱ παραβάται διὰ προστίμου ἀπὸ 16—300 φρ. καὶ διὰ φυλακίσεως ἀπὸ 6 ἡμερῶν ἕως 6 μηνῶν.

« Τελευτῶντες ἀναγράφομεν τὰς ἑξῆς προτάσεις δίκην συμπερασμάτων

« 1. Διὰ τῆς λέξεως τοκετὸς ἐννοητέον ἐν τῷ ἄρθρῳ 56 (63) τὴν ἔξοδον τοῦ παιδίου ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ κόλπου.

« 2. Οἱ ἰατροί, χειρουργοὶ καὶ μαῖαι, οἵτινες εἶδον τὸ παιδίον ἐξερχό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μενον τοῦ μητρικοῦ κόλπου, ἢ ἐκλήθησαν καθ' ἣν στιγμὴν τοῦτο συνεδέετο εἰσέτι μετὰ τῆς μητρὸς διὰ τῆς ὀμφαλίδος, ὑποχρεοῦνται νὰ δηλώσωσι τὴν γέννησιν. Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων περιστάσεων ὁ νόμος οὐδὲν παρ' αὐτῶν ἀπαιτεῖ.

« 3. Ὁ ἰατρὸς ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ὅτι παιδίον τοιούτου γένους ἐγεννήθη εἰς τοιάνδε κοινότητα, εἰς τοιόνδε ὡρισμένον μέρος, δὲν ὑποχρεοῦται ὅμως νὰ δηλώσῃ τὸ ὄνομα τῆς μητρός.

« 4. Ἡ δήλωσις δέον πάντοτε νὰ γίνηται ἅμα ὡς τὸ τεχθὲν ἐγεννήθη μετὰ τὸν 4 τῆς κυήσεως μῆνα.

« 5. Ἡ δήλωσις δέον νὰ γίνηται εἰς τὴν κοινότητα ἔνθα ἐνηργήθη ὁ τοκετός. »

Εἰς περιπτώσεις συνοικεσίου.

Οὐχὶ σπανίως κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν περὶ συνοικεσίου διαπραγματεύσεων, οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἑκατέρωθεν ἀποτείνουσιν ἐρωτήσεις περὶ τῆς ὑγείας τοῦ ὑποψηφίου εἰς τὸν ἰατρὸν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁποίαν τινὰ ὀφείλει νὰ τηρήσῃ διαγωγὴν ὁ ἰατρός; ἂν ἐ. π. ὁ περὶ οὗ ἐρωτᾶται πάσχει νόσον κολλητικήν, ἢ διὰ κληρονομικότητος μεταδοτικήν, ἢ εἰδεχθοῦς ἐν γένει καὶ ἐπικινδύνου φύσεως, εἰ μὲν ἀνακοινώσει ἁπάσας τὰς λεπτομερείας καὶ συνεπῶς ἀποτρέψει τὴν πραγματοποίησιν τοῦ γάμου ὑπόκειται καὶ δικαίως εἰς τὴν συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 447 τοῦ Π. Ν. ποινικὴν καταδίωξιν. ἅτε δὴ διαδοὺς πράγματα οὐχὶ ὑπὸ τοὺς ὅρους τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένους· εἰ δὲ τοὐναντίον τηρήσει σιγὴν δηλῶν ὅτι, ὁ περὶ οὗ πρόκειται, καθ' ἃ οὗτος γινώσει, οὐδὲν κακὸν πάσχει, καθίσταται παραίτιος δυστυχήματος κοινωνικοῦ ἀνεπανορθώτου, πλείστας ὅσας ἔχοντος συνεπείας, δι' ὅπερ ἀληθῶς νομικῶς μὲν δὲν εἶναι ὑπεύθυνος, ἀλλ' ἠθικῶς φέρει ἅπασαν τοῦ δυστυχήματος τὴν εὐθύνην.

Τὸ τοσοῦτον ἀκροσφαλὲς τοῦτο ζήτημα, ὡς εἰκός, πολλὰς προὐκάλεσε συζητήσεις καὶ διήρεσε τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένους εἰς δύο στρατόπεδα ἀντίθετα, οἱ πάντες ὅμως παρεδέξαντο κατὰ γενικὸν κανόνα ὅτι ὁ ἰατρὸς ὀφείλει νὰ τηρῇ ἀπόλυτον ἐχεμυθίαν εἰς πᾶν ὅ,τι ἐμπιστευτικῶς γινώσκει παρὰ τοῦ πελάτου αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ὑγείαν αὐτοῦ.

Ἡ ἑρμηνεία αὕτη βεβαίως συνᾴδει πληρέστατα πρὸς τὴν ἐν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ δοθεῖσαν, προκειμένου ἀπολύτως περὶ τοῦ ἀπορρήτου τοῦ ἰατροῦ, ὑποχρεουμένου ἐκ τοῦ νόμου νὰ καταθέσῃ ὅ,τι περιῆλθεν εἰς γνῶσιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην οὐδεὶς νόμος ὑποχρεοῖ αὐτὸν νὰ λαλήσῃ, τοὐναντίον δὲ ἡ ἠθικὴ ἀφ' ἑνὸς καὶ ὁ νόμος ἀφ' ἑτέρου ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ σιγὴν χωρὶς διακρί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σεως ἐμπιστευτικῆς ἀνακοινώσεως ἐκ μέρους τοῦ πελάτου ἢ οὗ, ὥστε καθ' ἡμᾶς φρονοῦμεν ὅτι εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίπτωσιν ὁ ἰατρὸς ὑποχρεοῦται πάντοτε ἀδιακρίτως νὰ τηρήσῃ σιγήν· ἀλλ' ὅμως, ἐπειδὴ γνωρίζει ὅτι διὰ τῆς σιγῆς αὐτοῦ γίνεται ἐν γνώσει παραίτιος κοινωνικοῦ δυστυχήματος, ὀφείλει, τὴν ὑπὸ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένην αὐτῷ ἀπόλυτον σιγὴν τηρῶν, νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν ἐρωτῶντα νὰ διαλύσῃ πᾶσαν περὶ συνοικεσίου διαπραγμάτευσιν, καθόσον ἐκ τῆς συντελέσεως αὐτοῦ προβλέπει δυστυχήματα περὶ τῆς αἰτίας καὶ τῆς φύσεως τῶν ὁποίων ἀδυνατεῖ νὰ εἴπῃ. Πόσον εἰς τοιαύτας περιστάσεις, οἱονεὶ διπλωματικὴ τοιαύτη ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ ἀπάντησις, ἐξοικονομεῖ τὰ πράγματα!

δ'. Εἰς περιστάσεις ἀσφαλείας τῆς ζωῆς.

Ὡς γνωστὸν αἱ ἀσφαλιστικαὶ τῆς ζωῆς ἑταιρίαι ὑποβάλλουσι τὸν ἀσφαλιζόμενον εἰς ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν ἰατροῦ, εἰς ὃν ἡ ἑταιρία κατ' ἐκλογὴν αὐτῆς ἀναθέτει τὴν ἐξέτασιν καὶ πιστοποίησιν, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐκπληρῶν τὴν ἀναπιθεμένην αὐτῷ ἐντολὴν ὀφείλει νὰ ἀποφανθῇ ὁριστικῶς καὶ εἰλικρινῶς ἐφ' ὅλων τῶν προτεινομένων ζητημάτων· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἑταιρίαι ἀξιοῦσαι ὅπως οἱ τακτικοὶ τῶν ἀσφαλιζομένων ἰατροὶ ὑπακούοντες εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτῶν ἀπαντῶσιν εἰς τὰ προτεινόμενα ζητήματα ὡς πρὸς τὴν ὑγείαν τῶν πελατῶν αὐτῶν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ ἰατροὶ οὐδόλως ὑποχρεοῦνται νὰ ἀπαντήσωσι παραβιάζοντες τὸ ἀπόρρητον, τοὐναντίον μάλιστα ὀφείλουσι διαρρήδην νὰ ἀρνηθῶσι. Σημειωτέον ὅτι ἂν ποτὲ ὁ τῆς ἑταιρίας συνήθης ἰατρὸς ἐρωτᾶται περὶ τῆς ὑγείας ἰδίου αὐτοῦ πελάτου, ὀφείλει καθ' ἡμᾶς νὰ ἀρνηθῇ καὶ νὰ παρακαλέσῃ ὅπως ἀνατεθῇ εἰς ἄλλον συνάδελφον ἡ ἐντολή.

Β'. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΩΣ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΟΥ ΕΙΣ ΠΟΙΝΙΚΑΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ.

Λίαν ποικίλαι καὶ σπουδαῖαι αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ἡ Δικαιοσύνη ἐπὶ ποινικαῖς περιπτώσεσιν καταφεύγει εἰς τὰ φῶτα καὶ τὰς εἰδικὰς τοῦ ἰατροῦ γνώσεις συμφώνως τοῖς ἑξῆς ἄρθροις τῆς Ποιν. Δικ.

« Ποιν. Δ. ἄρθ. 98. — Ἐὰν ἡ αὐτοψία ἀπαιτῇ γνώσεις καὶ πεῖρας, ἰδίως δὲ ἰατρικάς, χειρουργικάς, χημικὰς καὶ παρομοίας ἄλλας, τὰς ὁποίας οἱ δικασταὶ ἢ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ὡς τοιοῦτοι, δὲν ἔχουν συνήθως, προσκαλοῦνται τότε κατὰ τὰς περιστάσεις εἷς καὶ πλείονες ἐμπειροτέχναι. Πολ. 278. 291. Ποιν. 93. 157. »

« Ἄρθ. 99. Πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος, καὶ τὸ δικαστήριον αὐτὸ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ πραγματογνώμονας, καθόσον δι' ὡρισμένας τινὰς δικαστικὰς παρατηρήσεις δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι δημοσίως διωρισμένοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. »

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

« Ἄρθ. 102. Ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως χρεωστεῖ νὰ προτείνῃ ὡρισμένως εἰς τοὺς πραγματογνώμονας τὰ ζητήματα, περὶ τῶν ὁποίων πρόκειται κυριως ν' ἀπαντήσωσι, καὶ νὰ προσπαθήσῃ ὥστε νὰ μὴ παραβλέψωσιν οὗτοι μηδὲν ὧν πρὸς τὸ πρᾶγμα ἀπαιτουμένων, καὶ νὰ δώσωσιν ἀκριβῆ καὶ ὁλοσχερῆ γνώμην. — Αὐτοὶ δὲ οὗτοι οἱ πραγματογνώμονες δὲν περιορίζονται εἰς μόνα τὰ παρὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως προταθέντα αὐτοῖς ζητήματα, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς τέχνης ἢ ἐπιστήμης των νομίζωσιν ἄξια λόγου καὶ ἄλλα ζητήματα. »

« Ἄρθ. 103. Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων πρέπει, ἐξαιρουμένων τῶν ἐκτιμήσεων, νὰ ἦναι αἰτιολογημένη. — Ἐκθέτοντες οὗτοι τὴν γνώμην των ὀφείλουσι νὰ μὴ παρενείρωσι ψευδῆ πράγματα, νὰ ἀποφεύγωσι τὰς ἀντιφάσεις καὶ τὰς ἀορίστους ἐκφράσεις καὶ ἄλλας ἐλλείψεις, δυναμένας νὰ διεγείρωσιν ὑπόνοιαν προσωποληψίας ἢ ἀνεπιτηδειότητος. Πολ. Δ. 236. Ποιν. Δ. 106. »

« Ἄρθ. 106. Ἐὰν ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων ἦναι ἀόριστος, ἀτελής, καὶ ἀναιτιολόγητος, πρέπει νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τοὺς ἰδίους, διὰ νὰ ἀναπληρώσουν τὰς ἐλλείψεις ταύτας. Ποιν. Δ. 103. »

« Ἄρθ. 107. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις τοῦ πράγματος ἐξαρτᾶται ἀπό τινος ζητήματος, πρὸς λύσιν τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα πεῖρα ἢ γνῶσις ἰδιαζούσης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, διορίζονται τοὐλαχιστον δύο ἐμπειροτέχναι. — Ἀρτίου ὄντος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πραγματογνωμόνων, ἐὰν δὲν δύνανται νὰ συμφωνήσωσι πρὸς ἀλλήλους, προστίθεται παρὰ τῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες τοὺς διώρισαν, καὶ εἷς ἐπικριτής. — Τότε νικᾷ ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων, ὡς ἂν ἦτο περιττὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν πραγματογνωμόνων· — Ἡ ἀπόφασις, ἢ ἡ γνωμοδότησις, ἐὰν συνετάχθη κατὰ τοὺς διατεταγμένους τύπους, εἶναι κατ' ἀνάγκην ἀποδεκτὴ εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ ἀποτελεῖ ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα τελείαν ἀπόδειξιν. Πολ. Δ. 256. 298. Ποιν. Δ. 92. 108. 109. »

« Ἄρθ. 109. — Συναινέσει τοῦ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως, εἰμποροῦν οἱ πραγματογνώμονες νὰ ἐπιχειρῶσι καὶ καθ' ἑαυτοὺς τὰς ἐργασίας των. Τότε δὲ οἱ ἐμπειροτέχναι χρεωστοῦν νὰ ἐκθέτωσιν ἐγγράφως τὴν γνωμοδότησίν των, νὰ τὴν ὑπογράφωσι, καὶ νὰ τὴν παραδίδωσιν εἰς τὸν διορίσαντα αὐτοὺς ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, ὅστις ἐπιβεβαιοῖ συντόμως ὑπὸ τὸ ἔγγραφον τοῦτο τὴν παράδοσιν, τὴν ὑπογράφει μετὰ τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου ἢ τῶν δύο μαρτύρων. — Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 107 ἄρθ. οἱ πραγματογνώμονες ἐνεργοῦν πάντοτε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. »

« Ἄρθ. 110. — Οἱ ἐμπειροτέχναι, ἐὰν δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι τυγχρόνως καὶ ὡς μάρτυρες, δὲν προσκαλοῦνται συνήθως εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἀλλὰ μόνον ἀναγινώσκεται ἡ περὶ τῶν ἔργων αὐτῶν συνταχθεῖσα ἔκθεσις. Ποιν. Δ. 393. »

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τοῖς δὲ ἰατροῖς, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου 1834 Β. Δ. περὶ ἀδείας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἰατρικὴν κτλ., πλὴν τῶν ἄλλων πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πολιτείαν ὑποχρεώσεων, ἐπιβάλλεται συγχρόνως καὶ τὰ ὑπηρετῶσιν **εὐχαρίστως** *εἰς ἰατροαστυνομικὰς καὶ ἰατροδικαστικὰς ὑποθέσεις, ὁσάκις προσκληθῶσιν εἰς τοῦτο παρὰ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, ἀνταμειβόμενοι κατ' ἀξίαν διὰ τοὺς κόπους* (1).

Ἐξεταστέον νῦν τίνι τρόπῳ ἐνεργεῖται ἢ πρέπει νὰ ἐνεργῆται δυνάμει τῶν κειμένων νόμων ἡ τοιαύτη τῶν ἰατρῶν ἀποστολή· πρὶν ταύτου ὅμως προτάττομεν συντόμως περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν τὰ τῆς ἰατροδικαστικῆς τελοῦνται ἐν ἄλλοις κράτεσιν, καὶ δὴ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Πρωσσίᾳ.

Ἐν Γαλλίᾳ εἰς ἕκαστον Ἐφετεῖον συντάσσεται ἐτησίως κατάλογος τῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ δηλωσάντων ἰατρῶν ὅτι δέχονται νὰ ἐκτελῶσιν ἑκάστοτε ἰατροδικαστικὰς πράξεις, τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ ὀνόματα τῶν ἰατρῶν γνωστοποιοῦνται ἁρμοδίως ταῖς ὑποδεεστέραις δικαστικαῖς ἀρχαῖς πρὸς γνῶσιν τῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν αὐτῶν διαμενόντων ἰατρῶν, οὕτω δὲ ἑκάστοτε καλοῦνται κατ' ἐκλογὴν ἰατροὶ εἰδικῶς εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν ἐπιδιδόμενοι. Μεγάλαι σκέψεις καὶ συζητήσεις γίνονται ἤδη καὶ ἐν ταῖς Γαλλικαῖς βουλαῖς καὶ ἐν τῇ Ἰατροδικαστικῇ τῆς Γαλλίας ἑταιρίᾳ πρὸς τροποποίησιν τοῦ συστήματος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς αὔξησιν τῶν ὑπὸ τῆς Ποινικῆς διατιμήσεως διδομένων τοῖς ἰατροῖς δικαιωμάτων ἀποζημιώσεως.

Ἐν Πρωσσίᾳ ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς ἐπισημότητος τῆς δικαστικῆς περιφερείας εἷς ἢ πλείονες ἰατροὶ ὡρκισμένοι διατελοῦσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς, ἐν ἑκάστῃ δὲ πρωτευούσῃ ἐπαρχίας τοῦ βασιλείου ὑπάρχει *ἐπιτροπὴ ἰατροδικαστική* ὑπὸ τεσσάρων ἕως ἓξ ἀποτελουμένη, ἐν δὲ τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Βασιλείου ὑπάρχει συγκεκροτημένη *ἡ ἀνωτάτη ἰατροδικαστικὴ ἐπιτροπή*, τὴν ἐποπτείαν οὕτως εἰπεῖν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἰατροδικαστικῶν πράξεων τοῦ ὅλου Βασιλείου ἔχουσα καὶ τὴν ἀνωτάτην ἰατροδικαστικὴν γνωμοδότησιν δίδουσα εἰς δυσκόλους καὶ ἀμφισβητουμένας περιστάσεις. Ἔνθα τοῦ βασιλείου ὑπάρχουσιν ἰατροὶ καὶ σχολαὶ ὁ τῆς ἰατροδικαστικῆς καθηγητὴς ἐκτελεῖ ἁπάσας τὰς ἐν τῇ πόλει ἰατροδικαστικὰς πράξεις παρακολουθούντων καὶ τῶν φοιτητῶν τῆς ἰατρικῆς ὡς εἰς μάθημα κλινικῆς ἰατροδικαστικῆς. Τόνδε δὲ τὸν τρόπον διεξάγονται ἑκάστοτε αἱ ἰατροδικαστικαὶ πράξεις ἑκάστη ὑπόθεσις ἀνατίθεται ὑπὸ τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς εἰς ἕνα τῶν ὡρκισμένων ἰατρῶν (τὸν καθηγητὴν τῆς ἰατροδικαστικῆς ἂν τοιοῦτος ὑπάρχει), οὗτος δὲ προβαίνει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐντείλαντος τὴν πρᾶξιν ἀνακριτοῦ, ὅστις

(1) Ὅρ. Σελ. 58.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συντάσσει ἐπὶ τόπου πρωτόκολλον ἐν ᾧ λεπτομερῶς ἐκτίθενται ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ κατὰ τὴν ἐξέτασιν παρατηρηθέντα, ἐν τέλει δὲ καὶ τὰ συμπεράσματα τοῦ ἰατροῦ ὡς καὶ ἡ λύσις τῶν προβαλλομένων ζητημάτων· παρουσιασθείσης κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως ἀνάγκης λεπτομερεστέρων πληροφοριῶν, ζητοῦνται αὐταὶ ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ πρὸς ὃν ἀνακοινοῦνται καὶ ἅπαντα τὰ σχετικὰ ἐκ τῆς δικογραφίας ἔγγραφα ὡς καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ συνταχθὲν πρωτόκολλον. Τοῦ εἰσαγγελέως ἢ τῆς ὑπερασπίσεως μήπω παραδεχομένης τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἰατροῦ, ὑποβάλλεται αὕτη μετὰ τοῦ πρωτοκόλλου καὶ παντὸς σχετικοῦ ἐκ τῆς δικογραφίας εἰς τὴν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς ἐπαρχίας ἰατροδικαστικὴν ἐπιτροπήν, ἥτις, ἐν συνεδριάσει συζητοῦσα καὶ κρίνουσα ἐπὶ τῇ βάσει εἰσηγήσεως ἑνὸς ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἀποφαίνεται γνώμην ἣν ὑποβάλλει τῷ δικαστηρίῳ ἓν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς κατ' ἐντολὴν αὐτῆς. Ὑπαρχουσῶν καὶ μετὰ τὴν δευτέραν ταύτην γνωμοδότησιν ἀμφιβολιῶν, ὁ εἰσαγγελεὺς ἢ ἡ ὑπεράσπισις ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Βασιλείου ἀνωτάτην ἰατροδικαστικὴν ἐπιτροπήν, ἥτις κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συσκεπτομένη ἀποφαίνεται γνώμην ἥτις εἶναι ἀνέκκλητος. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῆς διαδικασίας ταύτης ἅπασαι αἱ ἰατροδικαστικαὶ ἐκθέσεις κατὰ τὸ τέλος ἑκάστης τριμηνίας ὑποβάλλονται πρῶτον μὲν εἰς τὰς ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν ἐπαρχιῶν ἰατροδικαστικὰς ἐπιτροπάς, δι' αὐτῶν δὲ εἰς τὴν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ βασιλείου ἀνωτάτην ἐπιτροπήν, ἥτις μετὰ ἐξέτασιν ἐπισταμένην καὶ λεπτομερῆ ἐπιστρέφει ταύτας εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἰατροδικαστὰς μετὰ παρατηρήσεων, αἵτινες χρησιμεύουσι νῦν μὲν ὡς κανὼν τῆς εἰς τὸ μέλλον πορείας αὐτῶν εἰς προσομοίας περιστάσεις, νῦν δὲ ὡς ἐνθάρρυνσις καὶ ἠθικὴ ἱκανοποίησις διὰ τὴν μετὰ ζήλου καὶ τῆς προσηκούσης ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

Τὸ ἐν Πρωσσίᾳ ἰσχύον σύστημα ὡς δῆλον ἐν πολλοῖς πλεονεκτεῖ παντὸς ἄλλου ἐν ἄλλῳ κράτει ἰσχύοντος, τὸ μὲν διότι κατὰ τὴν ἑκάστοτε ἐκτέλεσιν τῶν ἰατροδικαστικῶν πράξεων ἡ δημοσιότης δι' ἧς ἐν ἀρχῇ ἐκτελεῖται, ὡς καὶ ὁ μετέπειτα ἔλεγχος ὑπὸ τῆς ἀνωτάτης ἰατροδικαστικῆς ἐπιτροπῆς, ἐξασφαλίζουσι πληρέστατα τὴν μετὰ εἰλικρινείας ἅμα δὲ καὶ λεπτομερείας ἐξέτασιν τῶν δεδομένων καὶ τὴν ἐπὶ τούτων ἐκτίμησιν, τὸ δὲ διότι ἔνθα ὑπάρχει ἰατρικὴ σχολὴ οἱ παρακολουθοῦντες τὸν καθηγητὴν φοιτηταὶ ἀσκοῦνται, ὅπως εἰς τὴν κλινικὴν διδασκαλίαν, πρακτικῶς εἰς τὸν κλάδον ἐκεῖνον τῶν ἰατρικῶν ἐπιστημῶν, ὅστις ὑπὸ ἀπείρων ἐκτελούμενος συντελεῖ καὶ τὴν προσωπικὴν τοῦ ἰατροδικαστοῦ ὑπόληψιν οὐσιωδῶς νὰ μειώσῃ καὶ τῆς καθόλου ἐπιστήμης τὸ γόητρον νὰ ἐπισκιάσῃ, διότι λίαν εὐκόλως νέοι ἰατροί, οὐδέποτε παραστάντες εἰς ἰατροδικαστικὴν ἐξέτασιν παθόντος ἢ εἰς νεκροτομήν, οὐδεμίαν σχόντες πρακτικὴν γνῶσιν τοῦ τρό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

που καθ' ὃν καὶ τὰ διάφορα ἑκάστοτε δεδομένα ἐξετάζονται καὶ ἑρμηνεύονται, καὶ αἱ ἐκθέσεις συντάσσονται, συχνότατα, ὅλως παρέργως ἀναλαμβάνοντες τὴν ἐκτέλεσιν ἰατροδικαστικῶν πράξεων, ἐκτίθενται εἰς σφάλματα οὐ μόνον ὡς ἤδη εἴρηται μειοῦντα τὴν πραγματικὴν αὐτῶν ἀξίαν, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ κακὴν τῆς δικαιοσύνης ἐφαρμογὴν συνεπαγόμενα.

Παρ' ἡμῖν ἰσχύει μικτὸν οὕτως εἰπεῖν σύστημα· δυνάμει τοῦ ἐδ. ι'. τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἀπὸ 30 ὀκτωβρίου 1833 Β. Δ. περὶ συστάσεως ἰατρῶν κατὰ νομούς, καὶ τοῦ ἄρθ. 2 τοῦ ἀπὸ 7 δεκεμβρίου 1852 νόμου περὶ συστάσεως ἐπαρχιακῶν ἰατρῶν, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἁπασῶν τῶν ἰατροδικαστικῶν πράξεων, τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ἐπιβάλλει αὐτοῖς, ὡς καὶ τοῖς ἀνακριτικοῖς ὑπαλλήλοις νὰ καλῶσιν αὐτούς, καὶ τὸ ἄρθ. 99 τῆς Ποιν. Δ., ὅπερ παρέχει ἐπίσης τὸ δικαίωμα τοῖς ἀνακριτικοῖς ὑπαλλήλοις νὰ διορίζωσι πραγματογνώμονας καὶ κατ' ἐκλογὴν αὐτῶν, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν περὶ τῆς ἱκανότητος πεποιθήσεις. Καὶ ὅσῳ μὲν ἀφορᾷ τὰ λοιπὰ τῆς πραγματογνωμοσύνης κεφάλαια οὐδὲν παρατηροῦμεν, ὅσῳ ὅμως ἀφορᾷ τὴν κατὰ πεποίθησιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐκλογὴν τῶν ἰατροδικαστῶν, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι ἀξιομίμητον, διότι σχεδὸν πάντοτε οἱ τὴν μείζονα κεκτημένοι ὑπόληψιν ἰατροὶ ὡς τοιοῦτοι εἶναι οἱ μᾶλλον κακοὶ ἰατροδικασταί, καθότι ἥκιστα εἰς τὸν κλάδον τοῦτον ἐπιδίδονται καλλιεργοῦντες μᾶλλον τοὺς λοιποὺς τῆς ἐπιστήμης κλάδους.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ (1) εἰς ἑκάστην δεδομένην περίπτωσιν διαπέμπουσιν ἔγγραφον παραγγελίαν τῷ ἰατρῷ, οὗτος δέ, πρὶν ἢ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀναπεθείσης αὐτῷ πράξεως, ὀφείλει νὰ ὁμώσῃ τὸν νενομισμένον ὅρκον ἐνώπιον τῆς ἐντειλάσης τὴν πρᾶξιν ἀρχῆς, δυνάμει τοῦ 101 τῆς Ποιν. Δ. ἄρθρου, ἐκτὸς ἂν ἐφάπαξ ὡρκίσθη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἁπασῶν τῶν ἰατροδικαστικῶν πράξεων.

« Ποιν. Δ. 101. — Πρὶν οἱ πραγματογνώμονες ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας, ὁρκίζονται ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων ὑπαλλήλων, παρὰ τῶν ὁποίων διωρίσθησαν, ἐκτὸς ἂν ἐφ' ἅπαξ ὡρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἔργων. Πολ. 288. 297. Ποιν. 133. »

Μετὰ τὴν ὅρκισιν, ἢ ταύτης ἐφ' ἅπαξ δοθείσης, ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς παραγγελίας, ὁ ἰατρὸς ὀφείλει νὰ σπεύσῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐν αὐτῇ ἐντελλομένων, ἔχει δὲ ἀνάγκην πάντοτε τῆς βεβαιώσεως τῆς ταυτότητος τοῦ προσώπου, οὗ τὴν ἐξέτασιν ἐπιχειρεῖ· ταύτην μόνον ἡ ἐντείλασα τὴν πρᾶξιν ἀρχὴ ἢ ὁ ἐπὶ τούτῳ διορισθεὶς ἀντιπρόσωπος αὐτῆς ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ.

---

(1) Εἰσαγγελεύς, ἀνακριτής, εἰρηνοδίκης, χωροφυλακή, ἢ καὶ αὐτὸ τὸ δικαστήριον δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς πράξεως ἑκάστοτε ἀνάγεται ἢ εἰς ζῶν πρόσωπον ἢ εἰς νεκρόν· καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον, μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ταὐτότητος προβαίνει ὁ ἰατρὸς εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ καθ' ἃ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον κεφαλαίοις περὶ μιᾶς ἑκάστης τῶν περιπτώσεων εἰδικῶς ὁ λόγος, ἀφοῦ ἀναγγείλῃ τῷ ὑπὸ ἐξέτασιν τὴν αἰτίαν τῆς ἐπισκέψεως αὐτοῦ εἴτε ἁπλῶς διὰ ζώσης, εἴτε ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐπιδεικνύων τὴν περὶ τούτου τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς παραγγελίαν· τοῦ παθόντος ἀρνουμένου νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν ὁ ἰατρὸς ὀφείλει διὰ τοῦ λόγου καὶ διὰ τῆς πειθοῦς νὰ ἀποπειραθῇ ὅπως πείσῃ αὐτόν, ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει μεταχειριζόμενος πρὸς τοῦτο βίαν. Εἰ δὲ πρόκειται ἡ ἐξέτασις πτώματος, μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ταὐτότητος, ὁ ἰατρὸς ὀφείλει, συμμορφούμενος ἀκριβῶς πρός τε τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς παραγγελίας καὶ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ἔχων τὰ πρὸς λύσιν ζητήματα, νὰ προβῇ μετὰ μεγάλης λεπτομερείας εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ λειψάνου καταστάσεως, τῶν ἐπ' αὐτοῦ παρατηρουμένων κακώσεων καὶ ἰδιαιτέρων σημείων καὶ τῶν περὶ αὐτό, ἂν μόνον περὶ αὐτοψίας ἁπλῆς πρόκειται, πρὸς δὲ ἐπίσης πλὴν τῶν ἀνωτέρω καὶ εἰς τὴν νεκροτομὴν τοῦ λειψάνου, ἂν εἰδικῶς καὶ περὶ τούτου ἡ παραγελία διαλαμβάνει, καθότι χωρὶς ῥητῆς περὶ νεκροτομῆς παραγγελίας οὐδέποτε ὁ ἰατρὸς δικαιοῦται αὐτεπαγγέλτως νὰ προβαίνῃ εἰς ταύτην, ἅτε δὴ ἀπαγορευομένου τούτου ὑπὸ τοῦ νόμου.

« Π. Ν. 646. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἑβδομάδων καὶ μὲ πρόστιμον τιμωρεῖται ὅστις ἀποσκευάζει αὐτὸς ἢ δι' ἄλλου κρυφίως νεκρὸν πτῶμα τέρατος, ἢ ἀώρου μὲν ἀλλ' ἤδη μορφωμένου γόνου· ὅστις ἐνταφιάζει ἢ ἀνατέμνει μόνος ἢ δι' ἄλλου νεκρόν, χωρὶς τῆς διατεταγμένης νεκροψίας, ἢ ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρχῆς, ἢ πρὸ τοῦ διωρισμένου χρόνου. Π. Ν. 573. 647. 648. »

Ἐν οἱαδήποτε περιπτώσει ὁ ἰατρὸς ὀφείλει μετὰ μεγάλης λεπτομερείας καὶ ἀκριβείας νὰ συλλέξῃ ἁπάσας τὰς πληροφορίας τὰς σχετιζομένας πρὸς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίστασιν, ἀναμιμνησκόμενος πάντοτε ὅτι ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν συμφέρον ἔχει ὅπως παραστήσῃ τὰ πράγματα ἀλλοῖα, εἴτε ἀποκρύπτων πολλὰς σπουδαίας διὰ τὴν λύσιν τῶν προβαλλομένων ζητημάτων λεπτομερείας, εἴτε περιγράφων αὐτὰς μετὰ χρωμάτων ζωηροτέρων καὶ μεγαλοποιῶν τὰ πράγματα· ἐν γένει ὁ ἰατρὸς ὀφείλει τὰς ἐξ ὑποκειμένου τοῦ παθόντος καταθέσεις μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιφυλάξεως νὰ ἀκούῃ.

Διὰ τὴν σύνταξιν τῆς Ἰατροδικαστικῆς ἐκθέσεως ὑπάρχουσι τύποι, οὓς ὀφείλει ὁ ἰατρὸς ἀπαρεγκλίτως νὰ ἀκολουθῇ ἵνα μή, ἡ ὑπ' αὐτοῦ τυχὸν παρατύπως συνταχθησομένη ἔκθεσις, ἀπολέσῃ τὴν πραγματικὴν αὐτῆς ἀξίαν καὶ ληφθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ὑπ' ὄψιν μόνον ὡς ἐξώδικος μαρτυρία.

Κατὰ γενικὸν κανόνα αἱ διὰ τὴν σύνταξιν ἰατροδικαστικῆς ἐκθέσεως

διατυπώσεις συνοψίζονται ὡς ἑξῆς: α'. Ἐν ἀρχῇ ἐν τῇ ἐκθέσει ἀναφέρεται ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἡμερομηνία τῆς παραγγελίας καὶ ἡ ἐκδοῦσα ταύτην ἀρχή, μετὰ τοῦτο δὲ τὸ περὶ ὁμώσεως τοῦ νενομισμένου ὅρκου. — β'. Ἀναγράφονται ὡς ἐν τῇ παραγγελίᾳ ἔχουσι τὰ πρὸς λύσιν προβαλλόμενα ζητήματα. — γ'. Σημειοῦται τὸ περὶ βεβαιώσεως τῆς ταὐτότητος τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ὡς καὶ ὁ τόπος εἰς ὃν ἐξετελέσθη ἡ πραγματογνωμοσύνη. — δ'. Ἐκτίθεται λίαν περιληπτικῶς καὶ συνοπτικῶς τὸ ἀναμνηστικὸν τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ παθόντος ἢ τῶν περὶ αὐτόν, ἢ αἱ προκαταρκτικαὶ διὰ τὴν νεκροτομὴν ἢ ἐξόρυξιν τάφου ἐργασίαι. — ε'. Ἀναγράφονται μετὰ μεγάλης λεπτομερείας καὶ σαφηνείας καὶ διὰ γλώσσης οὐχὶ ἀκαταλήπτου καὶ τοῖς μὴ ἰατροῖς ἅπασαι αἱ παρατηρηθεῖσαι λεπτομέρειαι ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ παθόντος καὶ ἅπαντα τὰ ἀνευρεθέντα δεδομένα ὁπωσδήποτε χρήσιμα διὰ τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων. — ς'. Ἐκτίθενται συνοπτικῶς ἀλλὰ σαφῶς αἱ ἐπὶ τῶν δεδομένων τούτων κρίσεις καὶ ἐκτίμησις αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ ἐκ τούτων προκύπτοντα συμπεράσματα. — ζ'. Τέλος ἐκτίθεται ἡ λύσις τῶν ζητημάτων καθ' ἣν ταῦτα προβάλλονται τάξιν ὅσον οἷόν τε συντόμως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προταχθέντων κρίσεων καὶ συμπερασμάτων.

Τὴν οὕτω συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν ὁ ἰατρὸς ὀφείλει αὐτοπροσώπως νὰ ἐγχειρίσῃ τῷ ἐντειλλαντι τὴν πρᾶξιν ἀνακριτικῷ ὑπαλλήλῳ ἐφ' ᾧ συντάσσεται ἐπὶ ταύτης ἰδία ἔκθεσις ἐγχειρίσεως, ἣν ὑπογράφουσιν ὁ ἰατρός, ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος καὶ ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 109 τῆς Πον. Δ.

Τῆς ἐκθέσεως συνταχθείσης ὑπὸ πλειόνων ἰατρῶν δέον νὰ διαλαμβάνηται ἐν αὐτῇ ἐν περιπτώσει διχογνωμίας ἡ γνώμη τῆς τε πλειονοψηφίας καὶ τῆς μειονοψηφίας ἰτιολογημένη, ταύτην δὲ προσυπογράφουσιν ἅπαντες οἱ τὴν ἰατροδικαστικὴν ἐπιτροπὴν ἀποτελοῦντες ἰατροὶ καὶ ἐγχειρίζουσιν ὡς ἀνωτέρω εἰς τὴν ἀνακριτικὴν ἀρχήν.

Ἐ ἡ περιπτώσει πρὸς σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεως τῶν ἰατρῶν ἐνεχειρίσθησαν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως ἔγγραφα ἐκ τῆς δικογραφίας, εἰδικὴ τούτων γίνεται μνεία ἐν τῇ ἐκθέσει, ὡς ἐπίσης ἐν τέλει τῆς ἐκθέσεως ἀναφέρεται ὅτι ἐπεστράφησαν σὺν τῇ ἐγχειρίσει τῆς ἐκθέσεως.

Ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ὑποθέσεως ἀναφυομένων ἀποριῶν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀνακρίσεως καὶ τούτου ἕνεκα ἀποβαινούσης ἀναγκαίας καὶ ἀνωτάτης ἰατροδικαστικῆς γνωμοδοτήσεως, ἡ ἀνακριτικὴ ἀρχὴ ὑποβάλλει πρὸς τὸ Β. Ἰατροσυνέδριον (1) τὰς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἰατροδικαστικὰς ἐκθέσεις καὶ πᾶν ἐκ τῆς δικογραφίας σχετικὸν μετὰ παραγγελίας ἐν ᾗ πλήν

(1) Ἄρθ. 4 Ἐδάφ. δ'. τοῦ ἀπό 13 Μαΐου 1834 Β. Δ. Περὶ συστάσεως Ἰατροσυνεδρίου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ῶν πρὸς λύσιν ζητημάτων ἐκτίθενται καὶ τὰ αἴτια λεπτομερῶς τὰ προαλέσαντα τοὺς ἐνδοιασμοὺς ὧν ἕνεκα ζητεῖται ἡ ἀνωτάτη γνωμοδότησις. Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἰατροσυνεδρίου ἀναθέτει εἰς ἓν τῶν μελῶν ὡς εἰσηγητὴν τὴν μελέτην τῆς ὑποθέσεως καὶ τὴν ἐπὶ ταύτης κρίσιν αὐτοῦ, ἐν συνδριάσει δὲ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου συζητουμένης τῆς ὑποθέσεως ἀποφαίνεται τοῦτο, ὁ δὲ Πρόεδρος δι' ἐπισήμου ἐγγράφου ἐν ᾧ ἐκτίθενται σαφῶς καὶ εὐκρινῶς αἱ ἐκ τῆς συζητήσεως κρίσεις τοῦ σώματος ἀναγράφει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ καὶ τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων, σημειῶν ἐν περιπτώσει διαφωνίας ἀμφοτέρας τῆς τε πλειονοψηφίας καὶ τῆς μειονοψηφίας τὰς γνώμας.

Ἡ γνώμη τοῦ Ἰατροσυνεδρίου κατὰ τὰ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα περὶ ἰατροδικαστικῶν ἐργασιῶν θεωρητέα ὡς τελικὴ καὶ οἱονεὶ ἀνέκκλητος ἀπόφασις. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις, ἐνίοτε λίαν σοβαραὶ καὶ δυσεπίλυτοι εἴτε ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν εἴτε ὡς ἐκ τῆς περιπλοκῆς τῶν πραγμάτων, καθ' ἃς καὶ μετὰ τὴν ἀνωτάτην ταύτην τοῦ Β. Ἰατροσυνεδρίου γνωμοδότησιν ἀπομένουσιν εἰς τὴν δικαιοσύνην ἐνδοιασμοί, καὶ δὴ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἀντιφάσεως τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων πρὸς τὰ τῶν ἰατρῶν συμπεράσματα, ἐξ ἧς ἀντιφάσεως ἡ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐκδοθησομένη ὁριστικὴ ἀπόφασις ἔσεται εἰς ἀντίθεσιν εἴτε εἰς τὰ ὑπὸ τῶν μαρτύρων βεβαιούμενα, εἴτε εἰς τὰ τῶν ἰατρῶν συμπεράσματα, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καθ' ἡμᾶς δέον ὅπως συγκροτῆται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου διεθνὴς ἰατροδικαστικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς διαφώτισιν τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ ἀποδιδομένη τοῖς ἰατροδικασταῖς ἀποζημίωσις ὁρίζεται ὑπὸ τῆς Ποινικῆς διατιμήσεως, ἐπειδὴ δὲ αἱ ἰατροδικαστικαὶ ἐν γένει πράξεις ὑπάγονται, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 11 Μαρτίου 1835 Β. Δ. περὶ ἐκκαθαρίσεως διαγραφῆς κτλ. τῶν ἐξόδων τῆς Ποινικῆς δικαιοδοσίας, εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μὴ κατεπειγόντων ἐξόδων (ἄρθρον 2 τοῦ εἰρημένου Β. Δ.), ἡ δι' αὐτὰς ἀποζημίωσις κανονίζεται καὶ ἐκκαθαρίζεται κατὰ τριμηνίαν.

Β. Δ. Περὶ ἐκκαθαρίσεως, διαγραφῆς, ἐκτίσεως, καταλογισμοῦ καὶ ἀπολήψεως τῶν ἐξόδων τῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας.

ΟΘΩΝ κτλ.

«Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν κτλ. . . . .

«5. Τὰ μὴ κατεπείγοντα ποινικὰ ἔξοδα δὲν ἐκκαθαρίζονται, κανονίζονται, καὶ διαγράφονται εἰμὴ κατὰ τριμηνίαν· τῶν ἐχόντων ν' ἀπαιτήσωσι τοιαῦτα ἔξοδα ἕκαστος συντάσσει περὶ τούτων, τὸ πολὺ ἐντὸς 14 ἡμερῶν μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς τριμηνίας, τριμηνιαίους καὶ διακεκριμένως φέ-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ροντας τὰς διαφόρους ποινικὰς πράξεις πίνακας, τοὺς ὁποίους ὑποβάλλει εἰς τοὺς ἁρμοδίους δικαστικοὺς ὑπαλλήλους, διὰ νὰ ἐπισημειωθῶσι καὶ κηρυχθῶσι πληρωτέα τὰ τέλη.

« 6. Τὸ τέλος ἑνὸς ἑκάστου ἄρθρου τῶν πινάκων τούτων πρέπει ῥητῶς ν' ἀναφέρηται εἰς τὴν προσήκουσαν τοῦ Ἡμετέρου ἀπὸ 11 Ὀκτωβρίου π. ε. Διατάγματος διάταξιν, ἥτις θέλει μνημονεύεσθαι ἀκριβῶς κατ' ἄρθρον, παράγραφον καὶ ἐδάφιον. — Πρὸς τούτοις οἱ πίνακες οὗτοι πρέπει νὰ περιέχωσι τὸ ἀναγκαῖον κενὸν διάστημα διὰ τὴν ἐπισημείωσιν, δι' ἧς θέλουν κηρύττεσθαι πληρωτέα τὰ ἐν αὐτοῖς τέλη, καὶ διὰ τὸ περὶ πληρωμῆς ἔνταλμα· εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν θέλουν ἀποδοκιμάζεσθαι καὶ οὗτοι, ὡς καὶ οἱ μὴ συμφωνοῦντες μὲ τὸ δοθὲν ὑπόδειγμα. — Ἡ διάταξις αὕτη εἶναι κοινὴ δι' ἀμφοτέρας τὰς τάξεις τῶν ποινικῶν ἐξόδων.

« 7. Οἱ ἁρμόδιοι δικαστικοὶ ὑπάλληλοι σημειώνουσιν ἀκριβῶς εἰς ἕκαστον ἄρθρον τῶν αὐτοῖς ὑποβληθέντων λογαριασμῶν τὸ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διατιμήσεως τέλος, περιστέλλουσι τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα, ὅσα ὑπερβαίνουσι τὰ νόμιμα τέλη, καὶ ὅλως ἀφαιροῦσι τὰ μὴ νόμιμα ἢ μὴ προσηκόντως δικαιολογημένα. — Τὰ περὶ τῆς σημειώσεως τῶν τελῶν καὶ τὰ τῆς ὡς πληρωτέων αὐτῶν διακηρύξεως ἐκτελοῦνται παρὰ τῶν προέδρων καὶ δικαστῶν δωρεάν.

« 8. Οἱ τοιουτοτρόπως ὡς πληρωτέοι κηρυχθέντες ἐκκαθαρισμένοι λογαριασμοὶ παραδίδονται τῷ ἁρμοδίῳ εἰσαγγελεῖ τῶν Πρωτοδικῶν, ὅστις ἐπιθέτει τὸ « ἐθεωρήθη » συνυπογράφων τὰ διατάγματα τῶν προέδρων καὶ δικαστῶν, συνάγει ταῦτα διὰ τὴν τριμηνίαν, τὰ καταγράφει καὶ τὰ παραπέμπει εἰς τὸν νομάρχην.

. . . . . .

« 11. Τὰ ἐξ ἑνὸς πίνακος σβυσθέντα ἄρθρα εἰμποροῦν νὰ ἐκκαθαρισθῶσι κατὰ τὴν ἀκόλουθον τριμηνίαν, ἐὰν δικαιολογηθῶσιν ἀποχρώντως καὶ ἐντελῶς. Τέλη καὶ ἔξοδα μὴ ἐκκαθαρισθέντα κατὰ λάθος ἐν τῇ προσηκούσῃ τριμηνίᾳ, μόνον εἰς τὸν τῆς ἀμέσως ἑπομένης πίνακα εἰμποροῦν νὰ συμπεριλήφθῶσι· τούτου δὲ μὴ γενομένου, θεωροῦνται ταῦτα ὡς παραλειφθέντα καὶ ἀπορρίπτονται.

. . . . . .

« Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Μαρτίου 1835. »

Διατύπωσις ἣν ὀφείλει ὁ ἰατρὸς νὰ ἀκολουθῇ διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς εἰς ἣν δικαιοῦται ἀποζημιώσεως συνίσταται εἰς τὴν ἐπὶ ἑκάστης παραγγελίας ἀναγραφὴν ὑπὸ τοῦ ἐντείλαντος τὴν ἰατροδικαστικὴν πρᾶξιν ὑπαλλήλου κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς δυνάμει ταύτης συνταχθείσης ἐκθέσεως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς λέξεως «ἐξετελέσθη» μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τῆς σφραγίδος τῆς ὑπηρεσίας συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 128 τῆς Ποιν. Δ.

«Ποιν. Δ. 128. Οἱ μάρτυρες καὶ ἐμπειροτέχναι, ἐὰν τὸ ἀπαιτήσωσιν, ἀποζημιοῦνται κατὰ τὴν νόμιμον διατίμησιν διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ὁδοιπορίας, τροφῆς, καὶ διὰ τὴν χρονοτριβήν των. — Τὸ ποσὸν προσδιορίζεται εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξέτασιν παρὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ἢ παρὰ τοῦ δικαστηρίου, ὅπου οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται, ἐπομένως ἐν μὲν τῇ προανακρίσει παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως, ἐν δὲ τῷ ἀκροατηρίῳ παρὰ τοῦ πταισματοδίκου, ἢ τοῦ προέδρου. — Ἡ περὶ τῆς πληρωμῆς διαταγὴ σημειοῦται ὑπὸ τὴν πρόσκλησιν, ἐὰν ὑπάρχῃ πρόσκλησις ἔγγραφος· ἄλλως δέ, εἰς χωριστὸν φύλλον. Π. Δ. 23 ἑ.»

Ἡ δὲ ἀποζημίωσις ὁρίζεται διὰ τὰς ἑκάστοτε περιστάσεις ὡς ἑξῆς·

«Ποιν. Διατ. ἄρθ. 15. Ἕκαστος ἰατρὸς ἢ χειροῦργος λαμβάνει. 1. Δι' ἑκάστην ἐπίσκεψιν διαταχθεῖσαν ἐξ ἐπαγγέλματος, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τυχὸν ἀναγκαίας ἀναφορᾶς, ἢ τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 5 διαλαμβανομένου μαρτυρικοῦ, δρ. 2. — Δὲν δίδεται ἰδιαίτερον δικαίωμα ἕνεκα τῆς τυχὸν γενομένης πρώτης ἐπιδέσεως εἰς ἐπίσκεψιν ἐκτελεσθεῖσαν κατ' αὐτεπάγγελτον διαταγήν. — 2. Διὰ τὴν ἀνατομὴν ἀνθρωπίνων σωμάτων, καὶ δι' ἐργασίας προξενούσας πλειοτέρας δυσκολίας (ἄρθ. 157 Ποιν. Δ.) παρὰ τὴν ἐπίσκεψιν, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄριθ. 1 διαλαμβανομένων δικαιωμάτων, προσέτι δρ. 4. Ἐπιφυλάττεται εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ χειρούργους τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσουν μεγαλητέραν ἀποζημίωσιν ἕνεκεν ἐπιπόνων ἐργασιῶν, ὅταν τὰ ἔξοδα ἦναι εἰς βάρος τῶν ἰδιωτῶν, καὶ οὗτοι ἦναι εἰς κατάστασιν μετὰ τὴν ἔκτισιν τῶν λοιπῶν ποινικῶν ἐξόδων νὰ παρέξωσιν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας τοιαύτην μεγαλητέραν ἀποζημίωσιν.»

«16. Μαῖαι λαμβάνουν διὰ πᾶσαν ἐπίσκεψιν διαταχθεῖσαν ἐξ ἐπαγγέλματος, κατὰ τὸ ἄρθ. 547 ἀριθ. 1 τῆς Ποιν. Δ., δρ. 1.»

«17. Τὰ ἀναλωθέντα εἰς τὰ πρὸς ἰατρικὰς ἐργασίας ἀπαιτούμενα πληρόνονται ἰδίως.»

«18. Δὲν δίδεται ἀποζημίωσις διὰ θεραπείαν γενομένην μετὰ τὴν πρώτην ἐπίδεσιν, ἢ δι' ἐπισκέψεις μὴ διαταχθεῖσας ἐξ ἐπαγγέλματος.»

«19. Ἕκαστος πραγματογνώμων (ἄρθ. 98. 107 καὶ 175 τῆς Π. Δ.) καὶ ἑρμηνεὺς (ἄρθ. 130. 407 ἀριθ. 7. 458 ἀριθ. 15. Ποιν. Δ.) λαμβάνει, ἐὰν κάμῃ ἀπαίτησιν (ἄρθ. 128 Ποιν Δ.), διὰ πᾶσαν ἐνασχόλησιν τριῶν ὡρῶν, καὶ διὰ πᾶσαν γνωμοδότησιν συνταχθεῖσαν ἐγγράφως (ἄρθ. 109. Ποιν. Δ.) τέλος δρ. 2. — Ὁμοίως διὰ πᾶσαν τοιαύτην ἐνασχόλησιν ἐν καιρῷ νυκτὸς δρ. 3. — Ἐν διαστήματι 24 ὡρῶν δὲν δύνανται νὰ λογισθῶσιν εἰμὴ δύο ἐργασίαι τῆς ἡμέρας (3 ὡρῶν ἑκάστη) καὶ μία τῆς νυκτός.»

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

« 21. Οἱ ὅροι τοῦ ἄρθ. 66 ἀριθ. 1 καὶ 2 τῆς διατιμήσεως ἐφαρμόζονται εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῶν πρὸς πορείαν καὶ διατριβὴν ἐξόδων τῶν ἄνω ῥηθέντων ὑποκειμένων, ὅταν οὗτοι ἀπαιτήσωσι τὰ ἔξοδα ταῦτα (ἄρθ. 128. Ποιν. Δ.) »

« 22. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ ἀνωτέρω ῥηθέντες ἐμφανίζονται ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ, ἢ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν καὶ ἀπαγγέλλουσι τὰ περὶ τῶν ὁμολογιῶν, ἐπισκέψεων, ἢ ἀναφορῶν αὐτῶν, λαμβάνουν κατ' αἴτησιν (ἄρθ. 128 Ποιν. Δ.) δικαιώματα ἴσα μὲ τὰ ἐν τῷ ἄρθ. 23 καὶ 24 τῆς διατιμήσεως διὰ τοὺς μάρτυρας προσδιορισθέντα. »

« 23. Ἕκαστος αὐτεπαγγέλτως προσκληθεὶς ἢ προσαχθεὶς μάρτυς (ἄρθ. 72 καὶ 128 Ποιν. Δ.) λαμβάνει διὰ πᾶσαν ἡμέραν, καθ' ἣν παραιτεῖ τὰ ἔργα ἢ τὰς ὑποθέσεις του δρ. 1.»

« 65. Ὅταν ἰατροὶ καὶ χειροῦργοι (ῥητῶς δὲ εἰς τὰς περιστάσεις τῶν ἄρθρων 98 καὶ 157 τῆς Ποιν. Δ.), μαῖαι, ἐμπειροτέχναι, ἑρμηνεῖς, μάρτυρες καὶ κλητῆρες ἀπομακρύνωνται κατὰ χρέος τῆς κατοικίας των πλειότερον τῶν δύο χιλιομέτρων (ἡμισείας ὥρας δρόμον) λόγῳ τῶν δημοσίων ἔργων των, λαμβάνουν αἰτοῦντες τὰς ἑξῆς ἀποζημιώσεις.»

« 66. Δι' ἕκαστον μυριόμετρον (δύο ὡρῶν δρόμον) τὸ ὁποῖον διατρέχουν ἐντὸς τοῦ δήμου τῆς κατοικίας των, λαμβάνουν·»

1. Οἱ ἰατροὶ . . . . . Δρ. 2.
2. Οἱ χειροῦργοι, ἐμπειροτέχναι καὶ ἑρμηνεῖς . » 1.
3. Αἱ μαῖαι, οἱ μάρτυρες καὶ οἱ κλητῆρες . Λεπ. 50.

— Ἐξερχόμενοι δὲ τοῦ δήμου των, λαμβάνουν δι' ἕκαστον μυριόμετρον τὴν αὐτὴν ποσότητα αὐξημένην κατὰ τὸ ἥμισυ. (1)»

« 67. Τὰ δικαιώματα ταῦτα ὑπολογίζονται κατὰ μυριόμετρα· τὰ 8 ἢ

---

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο τῆς Ποινικῆς διατιμήσεως ἐτροποποιήθη τῷ 1871 ὡς ἕπεται·

ΝΟΜΟΣ ΤΞΕ.

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 66 τῆς Ποινικῆς διατιμήσεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κτλ.

Τὸ ἄρθ. 66 τῆς Ποιν. Διατιμ. τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς·

Δι' ἕκαστον μυριόμετρον (2 ὡρῶν δρόμον), τὸ ὁποῖον διατρέχουσιν ἐντὸς τοῦ δήμου τῆς κατοικίας των ἢ ἐκτὸς αὐτοῦ λαμβάνουσιν

1. Οἱ ἰατροὶ . . . . . Δρ. 2.
2. Οἱ χειροῦργοι ἐμπειροτέχναι καὶ ἑρμηνεῖς . . . . . » 1.
3. Αἱ μαῖαι καὶ οἱ μάρτυρες. . . . . Λεπ. 50.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Μαΐου 1871.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χιλιομέτρων κλάσματα, τὰ ὁποῖα μένουν ὑπόλοιπον μετὰ τὸν συνυπο-
τισμὸν τῆς προσελεύσεως καὶ τῆς ἐπανόδου, λογίζονται ὡς ἓν μυριόμε-
ν, τὰ δὲ τρία μέχρις ἑπτὰ χιλιομέτρων ὡς ἥμισυ μυριόμετρον.»

« 69. Ἐὰν οἱ ἀνωτέρω ῥηθέντες ἐμποδισθῶσι, διαρκούσης τῆς πορείας
ν, ἐκ κωλυμάτων, τῶν ὁποίων δὲν εἶναι παραίτιοι, λαμβάνουν ἀνὰ πᾶ-
ν ἡμέραν τῆς κατ' ἀνάγκην διατριβῆς των,

1. Οἱ μὲν τῆς πρώτης κλάσεως . . . . Δρ. 3.
2. Οἱ δὲ τῆς δευτέρας . . . . . » 1,50.
3. Οἱ δὲ τῆς τρίτης . . . . . » 1.

« Ὀφείλουν ὅμως νὰ βεβαιώνουν διὰ τοῦ εἰρηνοδίκου, τοῦ ἀναπληροῦν-
ς αὐτόν, ἢ τοῦ δημάρχου, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, διὰ τοῦ δημαρχικοῦ
ρέδρου, τὸ αἴτιον τῆς κατ' ἀνάγκην ταύτης διατριβῆς, καὶ, αἰτοῦντες
τέλος, νὰ ἐπιδεικνύουν πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τὸ μαρτυρικὸν τοῦτο.»

« 70. Ἐὰν οἱ ἤδη ῥηθέντες, ἐξαιρουμένων τῶν κλητήρων, ἀναγκασθῶσι
παρατείνωσι τὴν διατριβήν των ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐν ᾗ γίνεται ἡ ἀνά-
σις τῆς δίκης, λαμβάνουν, ἐὰν ἡ πόλις αὕτη δὲν ἦναι ἡ τῆς κατοικίας
ν, ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν τῆς διατριβῆς των τὰς ἑξῆς ἀποζημιώσεις·

1. Ἰατροὶ καὶ χειροῦργοι, ἐμπειροτέχναι
καὶ ἑρμηνεῖς . . Δρ. 1,50.
2. Μαῖαι, ἰδιῶται μάρτυρες κτλ. . . . . » 1.
3. Ὑπαξιωματικοὶ κτλ. . . . . Λεπ. 50.

« Μάρτυρες, τῶν ὁποίων ἡ κατοικία ἀπέχει τοῦ τόπου τῆς ἐξετάσεώς
ν ὑπὲρ τὰ 2 χιλιόμετρα (ἡμισείας ὥρας δρόμον), ὄχι ὅμως καὶ πλῆ-
ς μυριόμετρον, δὲν λαμβάνουν μὲν ἀποζημίωσιν παρείας, δύνανται ὅμως
ἀπαιτήσουν τὰ ἀνωτέρω ὁρισθέντα διατριβῆς δικαιώματα.»

Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἰατρῶν εἰς ἰατροδικαστι-
ς περιστάσεις ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων δικαστικῶν ἀρχῶν παρεισέφρυσεν ἀρ-
θεν παρερμηνεία τις τοῦ τε γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τῆς Ποιν.
ατιμ. καὶ τῶν σχετικῶν αὐτῇ νόμων. Οὕτω ὁ ἰατρὸς εἰς τὰς ἁπλᾶς
τροδικαστικὰς πράξεις διὰ τὴν συνεπείᾳ παραγγελίας ἐνεργουμένην ὑπ'
τοῦ ἐξέτασιν παθόντος καὶ τὴν δυνάμει τῆς αὐτῆς παραγγελίας συν-
ασσομένην καὶ ἐγχειριζομένην ἰατροδικαστικὴν ἔκθεσιν λαμβάνει ὡς ἀπο-
μίωσιν δρ. 2 μόνον, κατὰ τὸ ἄρθ. 15 τῆς Ποιν. Διατιμήσεως, ἐνῷ τού-
αντίον δικαιοῦται νὰ λάβῃ δρ. 4, διότι τὸ ἄρθ. 15 τῆς Ποιν Διατιμ.
ὰ τῆς φράσεως « συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τυχὸν ἀναγκαίας ἀνα-
ρᾶς, ἢ τοῦ ἐν τῷ ἄρθ. 5 διαλαμβανομένου μαρτυρικοῦ » δὲν ἐννοεῖ
ὴν ἰατροδικαστικὴν ἔκθεσιν, καθότι τὸ ἄρθ. 5 εἰς ὃ παραπέμπει οὐδόλως
νείαν ποιεῖται περὶ ἰατροδικαστικῆς ἐκθέσεως.

« Ἄρθ. 5. Ποιν. Διατιμ. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἦναι εἰς κατά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στασιν ν' ἀρχίσῃ ἢ νὰ ἐξακολουθήσῃ πεζὸς τὴν πορείαν, τότε δύναται μὲν νὰ διαταχθῇ κατ' ἐξαίρεσιν ἡ μετακομιδὴ ἐφ' ἁμάξης ἢ ἐφ' ἵππων ἀλλὰ μόνον ἐπὶ *μαρτυρικῷ* ἰατροῦ ἢ χειρούργου καὶ κατὰ ῥητὴν αἴτησι δικαστικῶν ὑπαλλήλων· ἡ αἴτησις θέλει πάντοτε ἀναφέρεται εἰς τὸ μαρτυρικόν, ὅπερ καὶ ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν αἴτησιν. »

Ὡς δῆλον τὸ ἄρθον 5 μνημονεύει μόνον τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν πρόκειται ὁ ἰατρὸς νὰ βεβαιώσῃ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας τοῦ κατηγορουμένου, ὑποχρεουμένου νὰ μεταβιβασθῇ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ διατεινομένου ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ πράξῃ τοῦτο ἕνεκα νόσου, ἡ τοιαύτη περίπτωσις εἶναι ὅλως τῶν κυρίως ἰατροδικαστικῶν περιπτώσεων διάφορος περὶ ὧν μνείαν ποιεῖται τὸ ἐδάφ. 1 τοῦ ἄρθ. 15 τῆς Ποιν. Διατιμ. εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ φράσιν· ἀληθῶς ἐπειδὴ ἀμφότεραι αἱ ἰατρικαὶ ἐπισκέψεις (ἡ κυρίως ἰατροδικαστικὴ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 5 προβλεπομένη) ἐν τῷ ἄρθ. 15 ἐξομοιοῦνται, ὁ νομοθέτης συσχετίζων τὴν πρὸς τὸ ἄρθ. 5 ἀναγομένην ὁρίζει ὡς ἀποζημίωσιν διά τε τὴν ἐπίσκεψιν καὶ τὸ μαρτυρικὸν δρ. 2· ἀλλ' ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθ. 98. 107 καὶ 109 τῆς Ποιν. Δ. πρὸς τὸ ἄρθ. 19 τῆς Ποιν. Διατιμ. σαφέστατα δηλοῦται ὅτι ὁ ἰατροδικαστής, ὁ δυνάμει τοῦ ἄρθ. 98 τῆς Ποιν. Δ. διοριζόμενος ὡς πραγματογνώμων καὶ ἐκτελῶν τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολὴν συμφώνως τοῖς ἄρθ. 107 καὶ 109 τῆς Ποιν. Δ., δικαιοῦται εἰς τὴν διὰ τῶν ἄρθ. 15 καὶ 19 τῆς Ποιν. Διατιμ. ὁριζομένην ἀποζημίωσιν, συνεπῶς ὁ ἰατρὸς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον νὰ λαμβάνῃ δρ. 4 δι' ἑκάστην ἰατροδικαστικὴν πρᾶξιν· διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους καὶ διὰ τὴν νεκροτομήν, τὴν ἐν τῷ ἐδ. 2 τοῦ ἄρθ. 15 ὁριζομένην, ὁ ἰατρὸς δέον νὰ λαμβάνῃ διὰ μὲν τὴν ἐπίσκεψιν δρ. 2, διὰ τὴν νεκροτομὴν δρ. 4 καὶ διὰ τὴν ἔκθεσιν δρ. 2, ἐν ὅλῳ δρ. 8 ἀντὶ 6, ἃς μέχρι τοῦδε λαμβάνουσιν οἱ ἰατροί. Τῆς ἐκθέσεως δὲ οὔσης ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ὑποθέσεως μακρᾶς καὶ δυσχεροῦς ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἀπαιτούσης διὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς πλείονα χρονοτριβήν, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθ. 19 τῆς Ποιν. Διατιμ. καθόσον ἡ σύνταξις τῆς ἐκθέσεως ἀπῄτησε καὶ ἐργασίαν τῆς νυκτὸς ἢ πλειόνων ἡμερῶν. Ἐκ τῆς ἐλαστικότητος καὶ τῆς ἀοριστίας, ἣν τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθ. 15 τῆς Ποιν. Διατιμ. ὡς πρὸς τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἰατρῶν δι' ἐργασίας ἐπιπόνους παρέχει, προκύπτει ἑκάστοτε δυσχέρεια ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἴδους τῶν ἐπιπόνων ἐργασιῶν, ἀλλὰ τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ μᾶλλον σκανδαλῶδες, ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, τούτου ἕνεκα ἔθος ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῖν, ὑπ' οὐδενὸς προβλεπόμενον νόμου, ὅπως τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον, πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ οἰκείου ἐντάλματος πληρωμῆς, ἐξαιτῆται τὴν γνώμην τοῦ Ἰατροσυνεδρίου διὰ τὰς ἑκάστοτε τῶν ἰατρῶν ἀποζημιώσεις. Ἀληθῶς τὸ Ἰατρο

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ριον εἶναι τὸ μόνον κατὰ τὴν ἰσχύουσαν ἐν Ἑλλάδι νομοθεσίαν σω-
ον, ὅπερ γνωμοδοτεῖ ἐν ἑκάστῃ ἰατρικῇ περιπτώσει, ἡ δὲ Κυβέρνησις
ει εἰς αὐτὸ πάντοτε νὰ ἀποτείνηται ἐνδοιάζουσα, ἀλλὰ φρονοῦμεν
ρετώτερον θὰ ἦτο ἂν ἡ Κυβέρνησις ἐπελαμβάνετο τῆς τροποποιή-
ἢ τοῦ καθόλου συστήματος δι' οὗ ἐκτελοῦνται ἐν γένει τὰ ἰατροδι-
κὰ ἐν Ἑλλάδι συμφώνως ταῖς προόδοις τῶν ἐπιστημῶν καὶ ταῖς
τήσεσιν τῆς κοινωνίας, ἢ τῆς Ποιν. Διατιμ. ὡς πρὸς τὰς ἀποζημιώ-
ῶν ἰατροδικαστῶν καθόλου, καὶ δι' ἄλλους λόγους ἀλλὰ διότι οὐδεὶς
Ποιν. Διατιμ. λόγος γίνεται περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰατρῶν,
ἃς περιπτώσεις οὗτοι ἐργάζονται ἐν ἰατροδικαστικοῖς συμβουλίοις καὶ
ὡς ἁπλοὶ ἰατροδικασταί.

στω τὸ ἑξῆς ὑπόδειγμα ὡς τύπος πρὸς σύνταξιν τῶν καταστάσεων
ὰς ἰατροδικαστικὰς ἀποζημιώσεις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λη. Τριμηνία τοῦ ἔτους 188 .....

ΠΙΝΑΞ ἀποζημιώσεως καὶ δικαιωμάτων ἃ ὀφείλονται τῷ ἰατρῷ κ. Χ .....

δι' ἰατροδικαστικὰς ἐργασίας (πράξεις) ἃς ἐξετέλεσε κατὰ τὴν ἄνω τριμηνίαν.

Αὐξων ἀριθμός	Τῆς ἐντολῆς: Ἀριθμός	Τῆς ἐντολῆς: Ἡμερομηνία Μήν	Τῆς ἐντολῆς: Ἡμερομηνία Ἡμ.	Τῆς ἐντολῆς: Ἐκδοῦσα ἀρχή	Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον παθόντος	Τῆς πράξεως εἶδος	Τῆς ἐκτελέσεως: Ἡμερομηνία Μήν	Τῆς ἐκτελέσεως: Ἡμερομηνία Ἡμ	Τῆς ἐκτελέσεως: Τόπος	Μυριάμετρα ἀποστάσ. ἀνόδου καὶ καθόδου	Ἡμέραι κατ' ἀνάγκην διατριβῆς	Ἀποζημίωσις κατὰ τὰ ἄρθρα Ποιν. Διατιμήσεως: 15 Δραχ.	15 Λ.	19 Δραχ.	19 Λ.	66 Ν.Τ.Ε τῆς 26 Μαρτ. 1871 Δραχ.	66 Λ.	69 Δραχ.	69 Λ.	Τὸ ὅλον τῆς ἀποζημιώσεως Δραχ.	Τὸ ὅλον Λ.	Στήλη ἐκκαθαρίσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 11 Μαρτ 1835 Β. Δ. Δραχ.	Στήλη Λ.	Παρατηρήσεις
1	140	Ἰανουαρ.	10	Ὁ παρὰ πλημελ. ἀνακριτὴς Χ.	Χ. Χ.	Ἐπίσκεψις	Ἰανουαρ.	10	Ἀθῆναι	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	4	—			
2	203	»	15	» »	Χ. Χ.	Νεκροτομὴ	»	16	»	—	—	6	—	2	—	—	—	—	—	8	—			
3	608	»	22	Εἰσαγγελ. Πρωτοδικῶν	Χ. Χ.	Ἐπίσκεψις	»	24	Λαύριον	10	2	2	—	2	—	20	—	6	—	30	—			
4	540	Φεβρουα.	16	Ὁ παρ. πλημελ. ἀνακ. Χ	Χ. Χ.	»	Φεβρουα.	16	Ἀθῆναι	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	4	—			
5	710	»	28	» »	Χ. Χ	Νεκροτομὴ	»	28	Πειραιεύς	2	—	6	—	2	—	4	—	—	—	12	—			
6	841	Μαρτίου	19	» »	Χ. Χ.	Ἐπίσκεψις	Μαρτίου	19	Ἀθῆναι	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	4	—			
																				62	—			

Διὰ δραχμὰς ἑξήκοντα καὶ δύο

Ἐν Ἀθήναις τὴν ..... 188 .....

Ὁ Ἰατρος

Σημ. Τὸ παρὸν ὑπόδειγμα τῆς καταστάσεως διαλαμβάνει ἁπάσας τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἐκτελοῦνται ἰατροδικαστικαὶ πράξεις· εἰς τὰς ἑκάστοτε ὅμως συντασσομένας ὑπὸ τῶν ἰατρῶν καταστάσεις παραλείπονται ὅσαι τῶν στηλῶν δὲν εἶναι χρήσιμοι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αἱ συνεπείᾳ παραγγελιῶν τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν συνταασσόμεναι ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἐκθέσεις, ὡς καὶ αἱ καταστάσεις διὰ τὴν ἀποζημίωσιν καὶ πάντα τὰ σχετικὰ ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ ἔγγραφα, συντάσσονται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου, τοὐναντίον δὲ ὁ ἰατρὸς ἐνεργῶν ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ παθόντος ἢ τῶν περὶ αὐτόν, καὶ καλούμενος νὰ ἐγχειρίσῃ ἔγγραφον πιστοποίησιν συντάσσει ταύτην ἐπὶ χαρτοσήμου τάξεως 1 δραχμῆς, μνημονεύων ἐν τῇ ἐκθέσει ὅτι συντάσσει ταύτην ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ παθόντος ἢ τῶν περὶ αὐτόν.

Ὕστατον ζήτημα σχετικὸν πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ ἰατροῦ ὡς ἰατροδικαστοῦ πρόκειται, ἂν ὁ ἰατρὸς δικαιοῦται νὰ ἀρνηθῇ ἐντελλόμενος ὑπὸ ἀνακριτικῆς ἀρχῆς τὴν ἐκτέλεσιν ἰατροδικαστικῆς πράξεως χωρὶς ἀποχρώσης αἰτίας, καὶ εἰς τίνας περιστάσεις δικαιοῦται νὰ πράξῃ ταῦτο.

Ἀφοῦ, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, ὁ ἰατρὸς δικαιοῦται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἰατρικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν χωρὶς τούτου ἕνεκα νὰ θεωρῆται καταδικωκτέος πλὴν τῶν ὑπὸ τῶν 636 καὶ 649 ἄρθρων τοῦ Π. Ν. προβλεπομένων περιστάσεων, βεβαίως, καὶ ἴσως διὰ μείζονα λόγον, δικαιοῦται νὰ ἀρνηθῇ (ἐννοεῖται οἰκοθεν χωρὶς ἠτιολογημένης ἀποχρώσης αἰτίας) τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνατιθεμένης αὐτῷ ἐντολῆς εἰς περιπτώσεις ἰατροδικαστικάς.

Βεβαίως οἱ ἐπικαλούμενοι τὰ ἄρθρα 164 καὶ 634 τοῦ Π. Ν., καὶ τὰ 157. 195. 200. 334. 380 καὶ 381. τῆς Ποιν. Δ. πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐναντίας ἰδέας, δὲν ἔχουσιν ἀπολύτως δίκαιον, ὡς καὶ τὸ γράμμα ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἄρθρων τούτων μαρτυρεῖ.

« Π. Ν. 634. Ὅστις, γενομένης προσκλήσεως, ἀμελεῖ ἢ ἀρνεῖται διόλου ἄνευ νομίμου κωλυούσης αἰτίας, ἢ ἄνευ ἰδίου κινδύνου ζωῆς, τὴν ὀφειλομένην βοήθειαν ἐναντίον στάσεως, ἁρπαγῆς, ληλασίας, ἢ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργημάτων ἢ πταισμάτων, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ποινικῶν ἀποφάσεων, ἢ ἄλλων δικαστικῶν ἐνταλμάτων, εἰς ναυάγια, ἢ ἄλλους κινδύνους ὕδατος ἢ πυρός, ἢ εἰς ἄλλα δημόσια δεινά· ὅστις κωλύει ἄλλους τοῦ νὰ συνδράμωσιν, ἢ ταράττει τὴν περὶ τοῦτο τάξιν αὐτῶν· ὅστις δεικνύεται ἀμελὴς περὶ τὴν ὀφειλομένην προμήθειαν ἢ διατήρησιν τῶν πρὸς βοήθειαν ἢ σωτηρίαν ἀναγκαίων ὑλῶν ἢ σκευῶν, τιμωρεῖται μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἑβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον, καὶ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τυπόνεται καὶ δημοσιεύεται δι' ἐξόδων τοῦ πταίστου. Π. Ν. 29. 164. 449. 594. 633. 635. »

« Π. Ν. 164. Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ 2 μηνῶν τιμωρεῖται ὅστις, μετὰ προηγηθεῖσαν τακτικὴν πρόσκλησιν, ἀρνεῖται εἰς τὴν ἀρχὴν ἄνευ ἀντιστάσεως τὴν κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰς διατάξεις ὀφειλομένην ὑπηρεσίαν, ἢ συνδρομήν, ἢ τὴν εἰς ὁποιονδήποτε μέρος εἴσοδον πρὸς ἐκτέλεσιν πράξεώς τινος ἀναγομένης εἰς τὰ καθήκοντά της. Π. Ν. 169. 170. 697 ἑ. »

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

« Ποιν. Δ. 157. Ἐὰν ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχεται κίνδυνος, ἢ ἐάν ὁ κακουργήσας συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ, ὑποχρεοῦνται τότε πάντες οἱ ἁρμόδιοι ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, οἱ εἰς τὸ ἄρθ. 17 ἀναφερόμενοι, εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς τὸν εἰσαγγελέα γενομένην μήνυσιν, καὶ χωρὶς νὰ προσμένωσιν ἄλλην περὶ τούτου πρόσκλησιν, νὰ ἐπιχειρῶσι τὰς εἰς τὰ ἄρθρα 136—138 καὶ 159 εἰρημένας πράξεις, ἤ, διορίζοντες φυλακάς, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἀσφαλίζωσι τὴν ἀνίχνευσιν τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος. — Ἐὰν ὑπάρχωσι μηνύσεις περὶ βιαίου θανάτου, πληγώσεως, ἢ ἄλλης ὁποιασδήποτε βλάβης ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων, ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει νὰ συμπαραλάβῃ ἰατρούς, χειρούργους, χημικούς, καὶ ἄλλους προσφόρους πραγματογνώμονας. — Ἡ περὶ τούτων συντεταγμένη ἔκθεσις πέμπεται παραχρῆμα εἰς τὸν εἰσαγγελέα. Ποιν. 17. 18. 98 ἐ. 155. 156. 168. 184. 201 ἐ.»

Τὰ ἄρθρα 195. 200. 334. 380 καὶ 382 τῆς Ποιν. Δ. ἀνάγονται εἰς τοὺς μάρτυρας τοὺς μήπω ὑπακούοντας εἰς τὴν πρόσκλησιν ὅπως ἐμφανισθῶσιν, ἢ εἰς τοὺς ἀρνουμένους νὰ ἀπαντήσωσιν ἅπαξ ἐμφανισθέντας, ὡς τοιαῦτα δὲ δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἰατροῦ τοῦ ὡς πραγματογνώμονος καλουμένου καὶ ἀρνουμένου νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀνατιθεμένην αὐτῷ ἐργασίαν.

Ὡς ἐμφαίνεται ἐν τοῖς προεκτεθεῖσιν τοῦ τε ποινικοῦ νόμου καὶ τῆς ποινικῆς δικονομίας ἄρθροις οὐδαμοῦ εἰδικῶς λόγος γίνεται περὶ καταγινωσκομένης ποινῆς εἰς τὸν ἀρνούμενον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῷ ἀνατεθείσης ἰατροδικαστικῆς πράξεως ἰατρόν, καθότι τὸ ἄρθρον 157 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, τὸ καθοδηγοῦν τὸν ἀνακριτὴν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων, ὁρίζει ὅτι εἰς εἰδικάς τινας περιστάσεις ὀφείλει οὗτος νὰ συμπαραλαμβάνῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἰατρόν, χειροῦργον ἢ χημικὸν ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς πράξεως, ἀλλὰ δὲν προβλέπει ἂν ὁ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀρνούμενος ἰατρὸς τιμωρεῖται, καὶ ὁποία τις ἐπιβάλλεται αὐτῷ τιμωρία. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν γνώμην ὅτι, τῷ ἰατρῷ ἐπιβάλλεται ἐκ τοῦ νόμου ὑποχρέωσις πρὸς τοῦτο, ἐπικαλοῦνται τὰ ἄρθρα 164 καὶ 634 τοῦ Π. Ν. ἀλλά, χωρὶς νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν γνώμην τῶν φρονούντων ὅτι τὰ εἰρημένα τοῦ Π. Ν. ἄρθρα, καὶ δὴ τὸ 634, οὐδόλως ἀφορῶσιν εἰς τὸν ἰατρόν, οὗ τὰς γνώσεις καὶ τὴν ἱκανότητα δὲν εἶναι ἁρμοδία ἡ ἐπικαλουμένη τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ ἀρχὴ νὰ ἐκτιμήσῃ εἰς τὰς ἑκάστοτε παρουσιαζομένας περιστάσεις, καὶ ὅτι ὁ νομοθέτης εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἄρθρων τούτων εἶχεν ἐν τῷ νῷ οὐχὶ τὰς διανοητικὰς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις ἀλλὰ τὰς σωματικὰς μᾶλλον αὐτοῦ δυνάμεις, ἅτε δὴ προκειμένου περὶ δημοσίου κινδύνου, φρονοῦμεν ὅτι τὰ ἐν λόγῳ ἄρθρα εἴ ποτε πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς τὴν τοῦ ἰατροῦ ἄρνησιν ἐφαρμοσθήσονται ἐν εἰδικαῖς καὶ ὡρισμέναις μόνον περιπτώσεσιν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

„Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι οὐχὶ ἀπολύτως ἐπιβάλλεται τοῖς ἰατροῖς ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ὑπακοῦσαι εἰς τὴν τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν πρόσκλησιν, ἀποφεύγοντες δὲ νὰ μακρυγορήσωμεν ἐνταῦθα περὶ τὴν ἀνάπτυξιν θεωριῶν ἀλλοτρίων τῆς σφαίρας τῶν γνώσεων ἡμῶν, περιοριζόμεθα, στηριζόμενοι εἰς νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου τῆς Γαλλίας καὶ τὰς γνώμας διαφόρων νομομαθῶν, νὰ διαρρυθμίσωμεν ὡς ἑξῆς τὸ ζήτημα·

1. Ὁ ἰατρός, καλούμενος εἰς τὰς διὰ τοῦ ἄρθ. 634 τοῦ Π. Ν. καὶ 157 τῆς Ποιν. Δ. προβλεπομένας κατεπειγούσας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐπιστημονικῆς τῶν πραγμάτων ἐκτιμήσεως συνεπάγεται δυσχερείας περὶ τὴν περαιτέρω διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως, ἢ ἀλλοίωσιν καὶ παραμόρφωσιν τῶν δεδομένων, ἐξ ἧς προκύπτουσιν ἀνυπέρβλητοι δυσχέρειαι περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, ἀδυνατεῖ, χωρὶς ἀποχρώσης ἠτιολογημένης αἰτίας, ν' ἀρνηθῇ.

2. Ὁ ἐφ' ἅπαξ δοὺς τὸν νενομισμένον ὅρκον διὰ πάσας τὰς ἰατροδικαστικὰς πράξεις ἰατρός, καλούμενος ὑπὸ τῆς ἀνακριτικῆς πρὸς ἐκτέλεσιν ἰατροδικαστικῆς πράξεως ἀρχῆς, χωρὶς εἰδικῶς ἐν τῇ παραγγελίᾳ νὰ ὁρίζηται εἰδικὴ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ὅρκισις, ἀδυνατεῖ ἐπίσης ν' ἀρνηθῇ.

3. Ὁ ὁρκισθεὶς ἰατρὸς πρὸς ἐκτέλεσιν πράξεως, καὶ δὴ ὁ μετὰ τοῦτο ἐπιληφθεὶς τῆς ἐκτελέσεως, ἀδυνατεῖ νὰ ἀρνηθῇ εἴτε τὴν περαιτέρω ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, εἴτε τὴν ἐγχείρισιν τῆς ἐκθέσεως.

4. Ὁ ἔν τινι διαμερίσματι μόνος εὑρισκόμενος ἰατρός, καὶ εἰς τὰς περιστάσεις τὰς μήπω ὑπὸ τοῦ ἄρθ. 634 τοῦ Π. Ν. καὶ 157 τῆς Ποιν. Δ. προβλεπομένας, ἀδυνατεῖ νὰ ἀρνηθῇ.

Αὗται μόνον εἶναι αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς ἀδυνατεῖ νὰ ἀρνηθῇ, εἰς ἁπάσας δὲ τὰς λοιπὰς οὐδεμία ἐπιβάλλεται αὐτῷ νομικὴ ὑποχρέωσις, συνεπῶς οὐδόλως εἶναι καταδιώξιμος ἐπὶ ἀρνήσει.

3. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΩΣ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΟΥ ΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ.

Συνήθως αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς καλεῖται ὡς ἰατροδικαστὴς εἰς πολιτικὰς περιπτώσεις, εἶναι αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὰς τῶν τυχαίων τραυματισμῶν, καὶ ἐν γένει τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ βαθμοῦ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος καὶ πάσης ἐκ βλάβης τοῦ σώματος ἀποζημιώσεως, ἢ καὶ εἰς καθορισμὸν περιπτώσεων σχέσιν ἐχουσῶν πρὸς τὸ πολιτικὸν δίκαιον.

Εἰς ἁπάσας ταύτας τὰς περιπτώσεις ὁ ἰατρὸς ἐντέλλεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κατ' αὐτὸν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως δικαστηρίου τινος, ὁριζούσης τὴν αἰτίαν, ἧς ἕνεκα προκαλεῖται ἡ πραγματογνωμοσύνη, καὶ τὰ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ζητήματα ὧν τὴν λύσιν ἐπιδιώκει ἡ Δικαιοσύνη· ἢ διὰ παραγγελίας συν
πτικῆς τοῦ προέδρου διαδικασίας, εἴτε συνεπείᾳ αἰτήσεως τῶν ἐνδιαφερ
μένων μερῶν πρὸς σύνταξιν τοιαύτης ἰατροδικαστικῆς πράξεως, εἴτε συ
πείᾳ προδικαστικῆς τοῦ δικαστηρίου ἀποφάσεως, δι' ἧς θεωρεῖται ἀνα
καία πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως ἰατρικὴ γνωμοδότη
περὶ τῆς πραγματικότητος καὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ τραυματισμοῦ συμφ
νως τῷ ἄρθρῳ 278 τῆς Πολ. Δ.

« Πολ. Δ. Ἄρθ. 278. Ἐὰν ἀπαιτοῦνται ἰδιαίτεραι γνώσεις, ἱκανότητ
ἢ ἐμπειρίαι, τὰς ὁποίας δὲν χρεωστεῖ ὁ δικαστὴς ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του
ἔχῃ, διορίζονται καὶ συμπαραλαμβάνονται ἐμπειροτέχναι, κατὰ τὰ ἄρθ
292 καὶ 297. Πολ. 294 ἐ. Ποιν. 98. »

Συμφώνως τοῖς ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ ἐκτεθεῖσιν ὡς πρὸς
δικαίωμα τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἰατροῦ, οὗτος εἰς τὰς πολιτικὰς περιπτώ
δικαιοῦται πάντοτε νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνατιθεμένης αὐ
πράξεως πρὸ τῆς ὁμώσεως τοῦ κεκανονισμένου ὅρκου, οὐδέποτε δὲ χω
ἀποχρῶντος λόγου μετὰ τὴν ὅρκισιν, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 294 τῆς Π
Δικονομίας.

« Πολ. Δ. Ἄρθ. 294. Μὴ ἐμφανισθέντος τινὸς τῶν ἐμπειροτεχνῶν
τὸν προσδιωρισμένον χρόνον καὶ τόπον, ἢ μὴ θέλοντος νὰ δεχθῇ τὸν δι
σμόν του, ἐὰν οἱ διάδικοι δὲν δύνανται νὰ συμφωνήσωσι περὶ ἄλλου, ὁ
λει ὁ εἰσηγητὴς νὰ διορίσῃ αὐτὸς ἄλλον. — Ἐὰν ὁ ἐμπειροτέχνης
χθῇ ἤδη τὸν διορισμόν του, ἢ ἔκαμε τὸν ὅρκον, καταδικάζεται παρὰ
δικαστηρίου εἰς τὴν ἀποζημίωσιν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐξόδω

Εἰ μὲν οἱ διάδικοι συμφωνήσωσι διορίζουσιν οὗτοι τοὺς πραγματογ
μονας ἢ καὶ ἕνα μόνον, εἰ δὲ τοὐναντίον, τὸ δικαστήριον διορίζει τ
κατὰ τὸ ἄρθ. 292 τῆς Πολ. Δ.

« Πολ. Δ. Ἄρθ. 292. Συνήθως διορίζονται τρεῖς ἐμπειροτέχναι, ἐὰ
διάδικοι δὲν συμφωνήσουν περὶ ἑνὸς μόνον. — Διορίζονται δὲ ὑπὸ τῶν
δίκων, ἐὰν οὗτοι δυνηθῶσι νὰ συμφωνήσουν πρὸς τοῦτο πρὸ τῆς ἀποφάσε
ἄλλως, διορίζει ὁ δικαστὴς τρεῖς ἐξ ἐπαγγέλματος. Πολ. 1066. 10
1091. »

Αἱ διατυπώσεις, ἃς οἱ πραγματογνώμονες ἰατροὶ ὀφείλουσι ν' ἀκολ
θῶσι κατὰ τὰς τοιούτου εἴδους ἰατροδικαστικὰς αὐτῶν ἐκθέσεις, συν
ζονται εἰς τὰ ἑξῆς·

Τῆς πραγματογνωμοσύνης ἐκτελουμένης ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατὰ
ἄρθ. 287 τῆς Πολ. Δ. (1) οἱ πραγματογνώμονες, ἀφοῦ ὁρκισθῶσι

(1) Πολ. Δ. 287. Ἐὰν ἡ αὐτοψία γίνῃ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ἀποχωροῦν οἱ πραγματο
μονες εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον, πρὸς σύνταξιν τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 286 συντακτέας γνωμ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀκούσωσι παρὰ τοῦ προέδρου τὰ πρὸς λύσιν ζητήματα καὶ τὰς τῶν δικηγόρων τῶν διαδίκων παρατηρήσεις, ζητήσωσι δὲ καὶ ὅσας οὗτοι νομίσωσιν ἀναγκαίας πληροφορίας παρὰ τοῦ προέδρου, ἀποχωροῦσιν ἐν ἰδιαιτέρῳ δωματίῳ, ἔνθα, μετὰ ἐξέτασιν τῶν δεδομένων ἢ καὶ τοῦ παθόντος καὶ σύσκεψιν ἐπ' αὐτῶν, συντάσσουσι τὴν γνωμοδότησιν αὐτῶν ἐγγράφως ἣν ἐγχειρίζει εἰς τὸν πρόεδρον ὁ πρεσβύτερος τῶν πραγματογνωμόνων ἀφοῦ ὑπογράψωσι πάντες αὐτήν. Ἡ ἔκθεσις αὕτη δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι ἡτιολογημένη, ἂν ὁμοψήφως ἐκτίθεται ἡ γνώμη καὶ τῶν τριῶν πραγματογνώμων, ἂν ὅμως ἡ γνώμη ἐλήφθη κατὰ πλειονοψηφίαν, ἀνάγκη νὰ μνημονευθῇ ἡτιολογημένως ἐν τῇ ἐκθέσει ἥ τε τῆς πλειονοψηφίας καὶ ἡ τῆς μειονοψηφίας γνώμη κατὰ τὸ ἄρθ. 286. (1)

« Πολ. Δ. Ἄρθ. 286. Ἐὰν συμπαρελήφθησαν πραγματογνώμονες, ἀναφέρονται οἱ ἐμφανισθέντες ἐν τῇ ἐκθέσει· ἄλλως, πρέπει νὰ ἀναφέρεται ἐν αὐτῇ ἐν γένει μόνον, κατὰ ποῖον τρόπον ἐξετελέσθη ἡ αὐτοψία. — Οἱ πραγματογνώμονες συντάσσουν τὴν γνωμοδότησίν των ἐγγράφως, καὶ ἂν εἶναι τρεῖς, κατὰ πλειονοψηφίαν, χωρὶς μολονοτοῦτο νὰ ἀναφέρωνται αἱ κατὰ μέρος γνῶμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ λόγοι καὶ αἱ ἀντιρρήσεις, τῶν ὁποίων ἐγένετο μνεία. Ἡ γνωμοδότησις πρέπει νὰ ὑπογράφεται ἀπὸ ὅλους τοὺς πραγματογνώμ.., καὶ νὰ παραδίδεται ἐπομένως εἰς τὸν εἰσηγητήν. Π. 103. »

Τῆς πραγματογνωμοσύνης δ' ἐκτελουμένης ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, οἱ πραγματογνώμονες ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ ἐν τῇ δικαστικῇ ἀποφάσει καὶ κατὰ τὸν ἐν αὐτῇ ὁριζόμενον τόπον καὶ χρόνον ὁριζομένου εἰσηγητοῦ, ὅστις συντάσσει τὴν περὶ τούτου ὡς καὶ τὴν τῆς αὐτοψίας ἔκθεσιν, εἶτα δὲ οἱ ἰατροὶ πραγματογνώμονες προβαίνουσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ἐντολῆς.

Ἡ ἰατροδικαστικὴ πρᾶξις, εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις περὶ ὧν ὁ λόγος ἐνταῦθα, ἐνεργεῖται οἱονεὶ κατ' ἀντιπαράστασιν, τοὐτέστιν ὁ πραγματογνώμων ἰατρὸς πρὸ τῆς ἐπισκέψεως καὶ ἐξετάσεως τοῦ παθόντος εἰδοποιεῖ τὸν δικηγόρον τοῦ ἐναγόντος, καὶ ὁρίζει ὥραν ἡμέραν καὶ τόπον συνεντεύξεως διὰ τὴν ἐπίσκεψιν, ὁ δὲ δικηγόρος εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τοὺς ἐνδιαφερομένους, οἵτινες δικαιοῦνται νὰ παραστῶσιν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἢ αὐτοπροσώπως ἢ καὶ δι' ἀντιπροσώπων, ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεως τούτων ὁ ἰατρός, ἀφοῦ βεβαιωθῇ περὶ τῆς τυπικῆς αὐτῶν εἰδοποιήσεως, προβαίνει καὶ χωρὶς αὐτῶν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ παθόντος.

τήσεως, τὴν ὁποίαν ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν χρεωστεῖ νὰ ἐγχειρίσῃ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου. Πολ. 499. 625.

(1) Β. Οἰκονομίδου. — Ἐγχειρίδιον τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας. Ἀθῆναι 1883. Ἔκδ. Δ'. Σελ. 456.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ὁ ἰατρός, μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργηθεῖσαν ἐξέτασιν, ὀφείλει νὰ ἀκούσῃ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, νὰ συλλέξῃ ἁπάσας τὰς προφορικὰς ἢ ἐγγράφους ἀνακοινώσεις ἃς ὑποβάλλουσιν αὐτῷ, ἢ καὶ νὰ ἀκούσῃ τῶν ἐπὶ τούτῳ μετακαλουμένων συναδέλφων, οἵτινες παρέχουσιν αὐτῷ εἰδικὰς πληροφορίας, ἐκθέσεις καὶ πιστοποιητικά· ἐπὶ ἁπάντων τούτων τῶν δεδομένων ἰδίαν ἑκάστοτε ὁ ἰατρὸς ἐκφέρει ἐκτίμησιν καὶ κρίσιν, καθόσον οὐχὶ σπανίως ἐκ τῶν τοιούτων ἀνακοινώσεων ἢ ἐκθέσεων πηγάζουσι τὰ σπουδαιότερα τῆς ὑποθέσεως μέρη.

Ἡ ἔκθεσις τοῦ πραγματογνώμονος ἰατροῦ ἐπὶ χαρτοσήμου Δραχμῆς τάξεως γεγραμμένη ἔστω λεπτομερὴς καὶ σαφής, ἀναλύουσα καὶ ἑρμηνεύουσα ἅπαντα τὰ δεδομένα, συζητοῦσα καὶ κρίνουσα ἐπὶ ἁπάντων τῶν προταθέντων ἐπιχειρημάτων, ὅσῳ καὶ ἂν ταῦτα φαίνονται καὶ εἶναι σοφιστικά.

Ὑπάρχουσι τέλος περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς καλεῖται οὐχὶ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ὡς ἤδη εἴρηται, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ παθόντος διὰ τοῦ δικηγόρου αὐτοῦ ὅπως βεβαιώσῃ τὴν κατάστασιν τῆς παθήσεως καὶ τῆς βλάβης, καὶ τὴν ἐκ ταύτης νόσον καὶ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητα, ἢ καὶ ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ὅπως δι' ἡμιεπισήμου οἱονεὶ πραγματογνωμοσύνης βεβαιωθῇ ἡ ἀληθὴς τοῦ παθόντος θέσις πρὸς ἀποφυγὴν μεταγενεστέρων ὑπερβολῶν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καθότι πάντοτε εἰς τὰς διὰ δικαστικῶν ἀποφάσεων πραγματογνωμοσύνας ὁ ἰατρὸς μετὰ παρέλευσιν πολλάκις ἐτῶν ἐξετάζει τὸν παθόντα, ὅτε ἐνίοτε δυσχερὲς αὐτῷ τὸ ἐξακριβῶσαι τὸν ὑποκρυπτόμενον δόλον.

Ὡς τὰ πολλὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἰατροδικαστικῆς πράξεως τρόπον προκαλοῦσιν ἑταιρίαι (σιδηροδρόμων, λεωφορείων κτλ.), αἵτινες, ὑπὸ τοῦ νόμου ὑποβαλλόμεναι εἰς τὴν ἑκάστοτε ἀποζημίωσιν τῶν ὁπωσδήποτε ὑπ' αὐτῶν γενομένων βλαβῶν καὶ ζημιῶν, σκοποῦσι τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ.

Πολλαπλαῖ, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀνυπέρβλητοι, εἰν
ς τὴν ταὐτότητα ἀναγομένων ἑκάστοτε ζητημάτ
Τὸ τῆς ταὐτότητος ζήτημα ὡς τὰ πολλὰ πρ
ῆς πολιτικῆς τοῦ προσώπου καταστάσεως περισ
ροσδιορισμὸν τοῦ γένους καὶ τὴν σύνταξιν τῆς λη
διὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὰ κληρονομικὰ αὐ
ναγνώρισιν ἀπόντος ἐπὶ μακρὰν ἐτῶν σειρὰν καὶ
οχὶ σπανίως καὶ ἐπὶ ποινικῶν περιπτώσεων ἀναφ
ος ζήτημα, νῦν μὲν πρὸς βεβαίωσιν τῆς ταὐτότη
ρνουμένου τὴν πρᾶξιν καὶ προφασιζομένου ὅτι
ὧν δὲ διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ προσώπου εἰς
οτε ἄλλον σήψεως βαθμὸν διατελοῦν, καὶ τὴν βε
ανάτου.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ἡ σπουδὴ τοῦ δυσχεροῦ
ούτου ζητήματος ἔστω ὅσον οἷόν τε ἀναλυτικ
ὴν ἐρικτὴν πρὸς λύσιν αὐτοῦ εὐκολίαν παρεχουσ
πὸ ἑκάστην τῶν δύο μεγάλων αὐτοῦ ἀπόψεων,
αὶ δεύτερον μετὰ θάνατον, τοὐτέστιν ἐπὶ ζῶντος

Α΄. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΖΩΗ ΤΑΥΤ

Πρὸς εὐκολωτέραν τῶν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτ
σπουδὴν διαιρεῖται εἰς δύο, εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς
καὶ εἰς τὴν τοῦ ἐνηλίκου.

1. Ταὐτότης τοῦ νεογ

Ἡ τοῦ νεογνοῦ ταὐτότης ὑπὸ τὰς ἑξῆς δύο ἐ
Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς νεογνότητος αὐτοῦ,
κέκτηται τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα διὰ τὸ εἶν
τοῦτο ἰδίως διὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς ἐγκληματι
κτονίας. — καὶ 2. — Διὰ τὴν πολιτικὴν τοῦ νεο
Τὸ ζήτημα τῆς ταὐτότητος τοῦ νεογνοῦ, ὡς τ
σεις τῆς βρεφοκτονίας, ἐξετασθήσεται ἐν ἐκτάσει μ
ζητημάτων εἰς τὸ περὶ βρεφοκτονίας κεφάλαιον,

τημα περιορίζεται εἰς τὸ δεύτερον αὐτοῦ μέρος, τὸν προσδιορισμὸν δηλονότι τῆς ταὐτότητος τοῦ νεογνοῦ ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ κατάστασιν.

Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων κεφαλαίου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀστυκοῦ νόμου, τῷ 1856 ψηφισθέντος, ἐντὸς πέντε ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ ἡμερῶν (ἄρθ. 62. Ὅρ. ἐν σελ. 137) ἐπιβάλλεται τῷ πατρὶ ἢ τοῖς λοιποῖς παραστᾶσιν εἰς τὸν τοκετὸν προσώποις ἡ ὑποχρέωσις τῆς δηλώσεως τῆς γεννήσεως τοῦ βρέφους εἰς τὸν ληξίαρχον τοῦ τόπου ἔνθα ἐγεννήθη ἐπὶ ποινῇ τοῦ παραβάτου (ἄρθ. Ἀσ. Ν. 63 καὶ Π. Ν. 644)· εἰδικῶς δὲ ὁ νόμος ἐν τοῖς ἄρθροις 66 καὶ 67 ὁρίζει τὰ ἑξῆς·

«Ἀστυκοῦ Ν. Ἄρθ. 66. Ἐν περιπτώσει γεννήσεως διδύμων σημειοῦται ἐν ἑκάστῃ τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων ἡ τάξις καθ' ἣν ταῦτα ἐγεννήθησαν.»

«67. Ἐὰν τὸ τεχθὲν ἦναι παρὰ φύσιν γέννημα ὁ ληξίαρχος ὀφείλει νὰ διορίσῃ ἐμπειροτέχνας, ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τῶν ὁποίων συντάττει τὴν περὶ γεννήσεως ληξιαρχικὴν πρᾶξιν, ἣ ἀναφέρει ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἐκθέσει τοὺς λόγους δι' οὓς ἠρνήθη τὴν σύνταξιν τῆς πράξεως.»

Ὡς ἐκ τοῦ νόμου προκύπτει διὰ τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως ὁρίζεται ἡ ἐποχὴ τῆς γεννήσεως, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τῶν γονέων, τὸ γένος τοῦ τεχθέντος κτλ., τὰ στοιχεῖα δηλονότι τὰ ἀποτελοῦντα τὴν πολιτικὴν τοῦ τεχθέντος κατάστασιν, ὧν τὸ σπουδαιότερον τὸ γένος.

Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ γένους τοῦ νεογνοῦ ἐν πολλοῖς εὔκολος, δυσχεραίνεται καὶ τὴν μεσολάβησιν ἐμπειροτεχνῶν ἀπαιτεῖ τοῦ νεογνοῦ ὄντος παρὰ φύσιν γεννήματος, τοὐτέστιν τοιούτου ὥστε νὰ ἀναφύωνται δυσχέρειαι καὶ ἐνδοιασμοὶ περὶ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ γένους ἐκ τῆς συμφυοῦς ἡμαρτημένης τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διαπλάσεως, τοῦ οὕτω δὴ *ἑρμαφροδιτισμοῦ* λεγομένου, ὅτε εἴς τινας περιστάσεις μόνον διὰ τῆς νεκροτομῆς αἴρεται πᾶσα ἀμφιβολία.

Ὁ **ἑρμαφροδιτισμὸς** ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος πολλὰς προὐκάλεσε τὰς παραδοξολογίας καὶ τοὺς μύθους. Κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους ἐπιστεύετο ὅτι ἡ νύμφη Σαλμακὶς συνενωθεῖσα μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης τῇ ἐπινεύσει τῶν θεῶν ἀπετέλεσαν ὂν ἰδιον, ὅπερ Ἑρμαφρόδιτον ἀπεκάλεσαν. Κατὰ τὰς μετέπειτα ἐποχὰς μέχρις ἐσχάτων ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα ὅτι ἑρμαφρόδιτος παρ' ἀνθρώποις εἶναι, ὃν θεσπέσιον, ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἐκπληροῦν τὴν διαιώνισιν τοῦ εἴδους, ἐπ' αὐτοῦ τούτου τὴν ἑκάστῳ τῶν γενῶν ἰδίᾳ ἀναγομένην λειτουργίαν φέρον. Δύσκολος ἡ ἀνεύρεσις τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐπωνυμίας, ὡς καὶ τῆς σημασίας τοῦ ὁρισμοῦ· κατὰ τοὺς μὲν ἡ ἐπωνυμία ἐδόθη ὡς ἔμβλημα πρὸς παράστασιν τῶν συμφυῶν τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἐλαττωμάτων ὡς πρὸς τὴν σαρκικὴν ἀπόλαυσιν, τοῦ τῆς παιδαρεστίας καὶ τοῦ λεσβίου ἔρωτος, κατὰ τοὺς δέ, τοῦθ'

ὅπερ ἴσως τὸ πιθανώτερον, προῆλθεν ἔκ τινων τεράτων κατὰ διαφόρους ἐποχὰς παρατηρηθέντων.

Εἰς τὴν ἀρχαιότητα, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατεπόντιζον εἰς τὴν θάλασσαν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εἰς τὸν Τίβεριν ποταμὸν τὰ φέροντα σημεῖα ἑρμαφροδιτισμοῦ νεογνά. Ἐκ τούτου βεβαίως καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐθεωροῦντο οἱ ἑρμαφρόδιτοι ὡς τέρατα ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ θεοῦ ὀργῇ γεννώμενα καὶ μεγάλας προοιωνίζοντα καταστροφάς, διὸ καὶ ὑφίσταντο τὰ ἀτυχῆ ταῦτα πλάσματα οἷαν καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τύχην, ὡς τεκμαίρεται ἐκ τοῦ ἑξῆς τοῦ Riolan ἀφορισμοῦ μεσοῦντος τοῦ 17ου αἰῶνος. « Τὸ περιῤῥίζον τὴν φύσιν πλάσμα, κατὰ τὸ ἥμισυ ἀνὴρ καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ γυνή, θανατούσθω. »

Συνώνυμα τοῦ ὅρου ἑρμαφροδιτισμὸς εἶναι ἀνδρογυνία καὶ γυναν δρία. ὅροι ἀνήκοντες ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν φυτολογίαν, καθόσον συχνότατα εἰς τὰ φυτὰ καὶ εἰς τὰς κατωτάτας τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου τάξεις, ὡς εἰς τὸ κηστοειδὴ ἐ. π., ἀπαντῶσιν ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κρίκῳ τῆς ἕλμινθος τὸ πέος ἀπ' εὐθείας ἐν τῷ κόλπῳ ἐντετοπισμένον, ὅτε ἀποτελεῖται ὁ φυσικὸς καὶ τέλειος ἑρμαφροδιτισμός, καθ' ὃν ἕκαστον ἄτομον καθ' ἑαυτὸ γονιμοποιεῖται. Εἰς τὰς ὑψηλοτέρας τῆς ζωολογικῆς κλίμακος βαθμίδας, ὡς τὰ βδέλλας καὶ τὰ γαστερόποδα, οἷον τὸν κοχλίαν, ἁπαντᾷ ἑτέρα ποικιλία τοῦ φυσικοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ, καθ' ὃν ἡ σύμπραξις ἀμφοτέρων τῶν ἀτόμων εἶναι ἀναγκαία, ἅτε δὴ ἕκαστον φέρον γεννητικὰ ὄργανα ἀνήκοντα εἰς ἀμφότερα τὰ γένη, ἐξ οὗ διπλῆ συνουσία καὶ γονιμοποίησις.

Οὐδεμία τῶν προσημειωθεισῶν περιστάσεων παρατηρεῖται εἰς τὸν ἄνθρωπον, συνεπῶς, μετὰ τὸν ἀκριβῆ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος προσδιορισμὸν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, ἡ λέξις ἑρμαφροδιτισμὸς παρ' ἀνθρώποις σημαίνει τὴν κατάστασιν, καθ' ἣν ὁ φέρων τοὺς τύπους γένους τινὸς παρουσιάζει συγχρόνως καὶ χαρακτῆρας τινὰς τοῦ ἑτέρου γένους, εἶναι δὲ οὐ μόνον διὰ διπλῆς λειτουργίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων καὶ διὰ τὴν ἑτέραν τούτων, ἀνίκανος.

Πρὸς εὐχερεστέραν κατάληψιν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς τοιαύτης παρὰ φύσιν ἀρχικῆς διαπλάσεως, καὶ ταξινόμησιν τῶν τεράτων προτάσσομεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἀρχικῆς κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν ἡλικίαν μορφώσεως, διαπλάσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν τε ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐκ τῶν μονογραφιῶν τῶν Guyon (1), Le Fort (2), καὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ I. G. S. Hilaire.

(1) *Félix Guyon.* — Des vices de conformation de l'urethre chez l'homme, et des moyens d'y remédier. Thèse de concours pour l'agrégation 1863.

(2) *Léon Le Fort.* — Des vices de conformation de l'uterus et du vagin. Thèse de concours pour l'agrégation 1863.

Ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης εἰς ἔμβρυον ἡλικίας 35 ἡμερῶν παρατηροῦνται δύο ἐπιμήκη σώματα, *σώματα τοῦ Wolff* ἀποκαλούμενα, ἅτινα ἀπαρτίζονται ὑπὸ σωλήνων ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τυφλὸν ἀπολῆγόντων πέρας, ἀφ' ἑτέρου δὲ συγκοινωνούντων μετὰ ἑτέρου σωλῆνος ἀποκαλουμένου ἐκφορητικοῦ τοῦ σώματος τοῦ Wolff πόρου. Ἐπὶ τῶν σωμάτων τούτων ἐξωτερικῶς κεῖται ἕτερον ὄργανον, ὅπερ, ἐν ἀρχῇ συμπαγές, αὐλακοῦται ἀκολούθως ἀποτελοῦν ἀγωγὸν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν, *ἀγωγὸς τοῦ Müller*. Βραδύτερον τὸ σῶμα τοῦ Wolff ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον πυρῆνα τοῦ ὄρχεως ἢ τῆς ὠοθήκης, οἱ δὲ ἐκφορητικοὶ πόροι τοῦ σώματος τοῦ Wolff καὶ ὁ ἀγωγὸς τοῦ Müller ἀποτελοῦσι τὸν σπερματίτην λῶρον ἢ τὰς σάλπιγγας καὶ τοὺς ὠαγωγούς. Κατὰ τὴν πρώτην τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς περίοδον ὑπάρχει ἐποχὴ καθ' ἣν τὸ γένος δὲν διακρίνεται ἕνεκα τῆς προσκαίρου συνυπάρξεως εἰς ἕκαστον ἔμβρυον ἁπάντων τῶν στοιχείων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι τὸ οὐσιῶδες ὄργανον, ἡ ἀδὴν τῆς διαιωνίσεως τοῦ εἴδους, ἐν ἀρχῇ ἄμορφον οὕτως εἰπεῖν ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν προώρισται, μεταμορφοῦται εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον εἴτε εἰς ὄρχιν εἴτε εἰς ὠοθήκην, ὁ δὲ ἀγωγὸς τοῦ Müller καὶ ὁ ἐκφορητικὸς πόρος τοῦ Wolff περαιτέρω ἀναπτύσσονται καὶ τελειοποιοῦνται, ἢ ἀτροφοῦσι, καθ' ὅσον τὸ ἔμβρυον προσκτᾶται τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἄρρενος ἢ τοῦ θήλεως γένους. Ἐπιγενομένης, κατὰ τὸν Le Fort, διαστροφῆς τῆς πλαστικῆς δυνάμεως τοιαύτης, ὥστε ἑνῷ τὸ μὲν τῶν ἀδενωδῶν τούτων ὀργάνων ἀναπτυσσόμενον μεταμορφοῦται εἰς ὠοθήκην, τὸ δὲ ὑποβαλλόμενον εἰς ἀντίθετον μεταμόρφωσιν ἀποτελεῖ ὄρχιν, παράγεται ἡ οὕτω δὴ *παρα-πλευρος* ἀποκαλουμένη ποικιλία τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ. Ἐκ τῶν προεκτιθέντων τεκμαίρεται τὸ δυνατὸν τῆς παρὰ φύσιν μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως ταὐτοχρόνως ὠοθήκης καὶ ὄρχεως, σάλπιγγος καὶ σπερματίτου λώρου.

Αἱ αὐταὶ περιστάσεις συμβαίνουσι κατὰ τὸν Isidore Geoffroy Saint-Hilaire, (1) εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τμῆμα τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, τουτέστιν εἰς τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα χείλη, τὴν κλειτορίδα, τὸ κατώτερον τοῦ κόλπου μέρος, τὸ ὄσχεον, τὸ πέος, καὶ τὰ σπερματοφόρα ἀγγεῖα. Ἀντὶ πάσης περιγραφῆς τοῦ τρόπου τῆς ἀναπτύξεως τῶν μερῶν τούτων παραθέτομεν αὐτολεξεὶ τὰ ἑξῆς ἐκ τῆς τοῦ Dutrochet (2) ἐκθέσεως εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας ἐπὶ τοῦ ὑπομνήματος περὶ ἑρμαφροδιτισμοῦ τοῦ I. G. Saint-Hilaire.

---

(1) *Isid. Geoffroy Saint-Hilaire.*—Histoire génerale et particulière des anomalies de l'organisation chez l'homme et les animaux.— Des hermaphrodismes.—Bruxelles 1837. Τόμ. 2 Σελ. 36. 46.

(2) *Dutrochet.*—Gaz. médicale des 9 Fevrier et 9 Mars 1833.

« Ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα ἔμβρυα κατὰ τὸν πρῶτον τῆς ὑπάρξεως αὐ-
ὸν χρόνον ἔχουσι τὰ ἐξωτερικὰ αὐτῶν γεννητικὰ ὄργανα κατὰ τὸν αὐτὸν
απεπλασμένα τρόπον, φέροντα ὡς τύπον τῆς φαινομένης ταύτης μορφώ-
ως τὸν τοῦ θήλεως ὀργάνου· εἶς τε τὰ ἄῤῥενα καὶ τὰ θήλεα ἔμβρυα κατὰ
ην λίαν μικρὰν ἡλικίαν παρατηρεῖται ἐξωτερικῶς οἱονεί γυναικεῖον αἰ-
οῖον. Ταχέως ὅμως εἰς τὰ ἄῤῥενα τὸ οἱονεὶ τοῦτο αἰδοῖον μεταβάλλεται
γκολλωμένων τῶν δύο πλαγίων αὐτοῦ μερῶν, ἀναπτυσσομένης τῆς ἐπὶ
ὸ ὀπίσω μοίρας αὐτοῦ, ἥτις ἐξογκοῦται καὶ σχηματίζει τοὺς δύο τοῦ
τχέου διαχωριζομένους ἐν ἀρχῇ θυλάκους διὰ ῥωγμῆς, καὶ διαπλασσο-
ένου τέλος τοῦ πέους, εἰς τὸ κατώτερον τοῦ ὁποίου μέρος ἐν ἀρχῇ ἁπλῆ
όνον αὔλαξ ὑπάρχει, οὐχὶ βραδέως μεταβαλλομένη εἰς σωλῆνα διὰ τῆς
γκολλήσεως τῶν χειλέων αὐτῆς. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι οἱ δύο ἐξωτε-
κοὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τύποι, ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, προκύπτουσιν ἐκ
ῶν δύο διαδοχικῶν φάσεων τῆς ἐκ τῶν πλαγίων μερῶν πρὸς τὴν μεσαίαν
ραμμὴν ἀναπτύξεως κατὰ τὴν περὶ ἐκκεντρικῆς ἀναπτύξεως θεωρίαν τοῦ
erres. Κατὰ τὴν πρώτην φάσιν ἐπιγίνεται ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἄλλως
ἄλλον ἀνεπτυγμένων δύο πλαγίων μερῶν, ἐξ οὗ ὁ ἐξωτερικὸς τοῦ θή-
εως γένους τύπος προηγεῖται τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ ἄῤῥενος.

« Ὡς γνωστὸν εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην τῆς ἀναπτύξεως ἐποχήν, τὰ
ήλεα ἔμβρυα φαίνονται ὡσεὶ ἄῤῥενα ἕνεκα τῆς δυσαναλόγου τῆς κλειτο-
ίδος αὐξήσεως. Διὸ δύναταί τις εἰπεῖν, σχετικῶς πρὸς τὴν κατὰ τὸ φαι-
όμενον μόρφωσιν τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐν ἀρχῇ
το γυνή. Δῆλον δ' ἐκ τούτου τίνι τρόπῳ παρεμποδισμὸς τῆς ἀναπτύ-
εως τῶν ἐξωτερικῶν ὀργάνων παρίστησι τὸ ἔργῳ ἄῤῥεν οἱονεὶ θῆλυ. καὶ
ίνι τρόπῳ τοὐναντίον περίσσεια ἀναπτύξεως, ἢ ἄκαιρος ἀνάπτυξις αὐ-
ῶν τούτων τῶν ἐξωτερικῶν ὀργάνων, παρίστησι τὸ ἔργῳ θῆλυ οἱονεὶ
ῤῥεν, ἀλλὰ πάντοτε ἀτελές. Ὁ I. G. Saint-Hilaire ἐξήγησεν ἀκρι-
ῶς τὰς ἀνωμαλίας ταύτας καταδείξας ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄρ-
γανα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς θρέψεως εἶναι ἐντελῶς ἀνεξάρτητα τῶν ἐσω-
τερικῶν. »

Ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ I. G. Saint-Hilaire τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν ὑπὸ δια-
φόρων ἀγγειακῶν κλάδων τρεφομένων ὀργάνων ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν
καὶ ὕπαρξιν αὐτῶν, καίτοι στενῶς συνδεδεμένων διὰ τῶν λειτουργιῶν αὐ-
τῶν, ἐπικυροῦται διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων· οὕτω τὰ
κατὰ βάθος κείμενα τῶν γεννητικῶν ὀργάνων μέρη, οἱ ὄρχεις ἢ αἱ ὠοθῆκαι,
τρέφονται ὑπὸ τῶν σπερματικῶν ἀρτηριῶν, τὰ εἰς τὸ μέσον εὑρισκόμενα,
μήτρα ἢ σπερματικὰ κυστίδια, ὑπὸ τῶν ὑπογαστρικῶν ἀρτηριῶν, τὰ δὲ
ἐξωτερικὰ τέλος, πέος καὶ ὄσχεον ἢ κλειτορὶς καὶ αἰδοῖον, ὑπὸ κλάδων
τῶν ἐξωτερικῶν εἰλεακῶν ἀρτηριῶν· ὑπὸ τὴν ἔποψιν λοιπὸν ταύτην τὸ

γεννητικὸν σύστημα ἀποτελεῖται ὑπὸ ἓξ τμημάτων ἀνεξαρτήτων ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν.

Εἰς τὰ ἄῤῥενα ἔμβρυα ἡ ἀρχικὴ προεξοχή, ἀποτελουμένη ὑπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ βλαστοδέρματος πετάλου, συνοδεύεται ὑπὸ δύο στρογγύλων προβολῶν κειμένων ἑκατέρωθεν καὶ μικρόν τι πρὸς τὰ πρόσω αὐτῆς, καὶ διαχωριζομένων δι' ἐπιμήκους χάσματος, ὅπερ εἶναι ἡ ἀληθὴς ἀποθήκη, τὸ κοινὸν στόμιον ἁπάντων τῶν ἐν τῷ μορφοῦσθαι ἀντιστοιχούντων ἐσωτερικῶν ὀργάνων. Τὰ φύματα ταῦτα προωρισμένα ὅπως ἀποτελέσωσιν εἰς τὸν ἄνδρα τὸ πέος, δηλ. τὸ συραγγῶδες σῶμα, τὴν σπογγώδη τῆς οὐρήθρας μοίραν καὶ τὸ δερματικὸν κάλυμμα, συνενοῦνται ἐν ἀρχῇ κατὰ τὴν ῥαχικὴν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, τῆς κατωτέρας ἐπιφανείας παριστώσης ἐπιμήκη αὔλακα. Συγχρόνως σχηματίζεται τὸ ἐγκάρσιον διάφραγμα τὸ ὡρισμένον ὅπως διαχωρίσῃ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῶν γεννητοουροποιητικῶν ὀργάνων, καὶ τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον ἀπὸ τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ γεννητικοῦ συστήματος, ὁ διαχωρισμὸς οὗτος εἶναι ἐντελὴς εἰς τὰ ἀπὸ 35—40 ἡμερῶν ἔμβρυα.

Βραδύτερον ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ οὐρογεννητικοῦ συστήματος διήκει κατὰ τὴν κατωτέραν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ μέσον αὐτῆς ἡμιαύλαξ οὐ μόνον μέχρι τοῦ προσθίου πέρατος τῆς γεννητικῆς προεξοχῆς, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς ῥαχικῆς αὐτῆς ἐπιφανείας, οὕτως ὥστε τὸ πρόσθιον πέρας τοῦ γεννητικοῦ φύματος εἶναι δισχιδὲς ὡς καὶ ἡ κατωτέρα αὐτοῦ ἐπιφάνεια. Ἡ ἡμιαύλαξ αὕτη μετατρέπεται εἰς σωλῆνα διὰ τῆς συνενώσεως τοῦ σπογγώδους τμήματος τῆς οὐρήθρας μετὰ τῆς προστατικῆς καὶ μεμβρανώδους μοίρας μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ δευτέρου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρίτου μηνός. Ἡ δὲ κατωτέρα σχισμὴ ἐξαφανίζεται ἐντελῶς καὶ ἀποτελεῖται οὕτω ὁ ἐξωτερικὸς τοῦ ἄῤῥενος γένους τύπος, τῶν μεμονωμένων φυμάτων ἐκ τῆς ἑνώσεως τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται τὸ ὄσχεον ἀλλήλοις συμπιπτόντων.

Εἰς τὸ θῆλυ ἔμβρυον τὰ μὲν φαινόμενα ἀντίθετον βαίνουσι πορείαν, ὁ δὲ διαχωρισμὸς τῶν μεγάλων χειλέων διατηρεῖται. Προηγεῖται τῆς διαμορφώσεως τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων βαθμός τις ἀναπτύξεως τῶν ἐσωτερικῶν. Περὶ τὴν τριακοστὴν δὲ ἡμέραν ἀναφαίνονται εἰς τὰ χείλη τοῦ χάσματος, περὶ οὗ ἀνωτέρω, στρογγύλαι προεξοχαί ἐξ ὧν γενῶνται ἡ κλειτορὶς καὶ τὰ μικρὰ χείλη, ὡς εἰς τὸ ἄῤῥεν τὸ πέος· ὑπὸ ταύτας ἀναπτύσσονται δύο ἕτεραι προβολαὶ ἐξ ὧν διαμορφοῦνται τὰ μεγάλα χείλη, αἱ προβολαὶ αὗται δὲν ἑνοῦνται κατὰ μέσον ὡς εἰς τὸ ἄῤῥεν ἀλλὰ μένουσι κεχωρισμέναι, ἔτι δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ κάτω διαπλάσσεται ἐγκάρσιον διάφραγμα, ὅπερ βραδύτερον ἀποτελεῖ τὸ περίναιον. Κατὰ τὴν μοίραν ταύτην, ἐπιγενομένης κατὰ τὸν Coste ἀπορῥοφήσεως ἀπὸ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω καὶ τἀνάπαλιν συμβαλλούσης εἰς τὴν καταστροφὴν ἀφ' ἑνὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὲν τῶν μεταξὺ τῶν τυφλῶν περάτων τοῦ ἀπευθυσμένου τῶν γεννητικ
ὀργάνων καὶ τῆς κύστεως ἰστῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ δέρματος, διανοίγ
ται εἰς τὰ ἐκτὸς αἱ τοῦ ἑντέρου, τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ τῆς
στεως κοιλότητες· συνεπῶς, τῆς ἐπεξεργασίας τῆς ἀπορροφήσεως διεν
γουμένης ἀτελῶς μόνον κατὰ τὸ τυφλὸν πέρας ἑ. π. τοῦ κόλπου, ἐπιγί
ται ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ παρεμποδισμοῦ αὐτῆς ἐντελὴς ἢ ἀτε
ἀπόφραξις ἢ καὶ ἔλλειψις μέρους τοῦ κόλπου. Ἡ δὲ ἔλλειψις αἰδοίου
ἡ παρουσία πέους σχεδὸν κατὰ φύσιν, ὡς ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Bouillaud
διὰ τὸν ἑρμαφρόδιτον Valmont, καὶ ὑπὸ τοῦ Luigi Crecchio (2) διὰ
Marzo Joseph, ἐξηγεῖται ἁπλούστατα ἐκ τῆς ὑπερβαλλούσης ἀναπτύξ
τῶν μικρῶν χειλέων καὶ τῆς κλειτορίδος, καθ' ἣν περίπτωσιν τὰ
πρῶτα συνενούμενα ἐξαλείφουσι τὴν εἰς τὸν κόλπον εἴσοδον καὶ ἀπο
λοῦσι τὴν εἰς τὸ μέσον ῥαφήν, ἡ δὲ κλειτορὶς ὑπερμέτρως ἀναπτυσσομ
προσκτᾶται ἅπαντας τοὺς χαρακτῆρας τοῦ πέους.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ ἤδη ῥηθέντα περὶ ἐμβρυογενέσεως, καὶ δὴ ἀ
φορικῶς πρὸς τὸν ἑρμαφροδιτισμόν, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι λ
ἁπλοῦν. Διαιροῦντες κατὰ τὸν I. G. Saint-Hilaire τὸ γεννητικὸν σύστη
εἰς ἓξ τμήματα συμμετρικὰ ἀνὰ δύο, καὶ ἀναμιμνησκόμενοι ὅτι τὰ δύο τ
ματα, τὸ κατὰ βάθος καὶ τὸ μεσαῖον, διαμορφοῦνται πρὸ τοῦ ἐξωτερικ
ὅτι τὰ ἀντίστοιχα καὶ συμμετρικὰ τμήματα ἀνεξαρτήτως μορφοῦνται,
ὅτι εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τμῆμα δυνατὸν νὰ διαπλασθῇ ὄργανον ἄρρε
θήλυ καθόσον τοιόνδε ἢ τοιόνδε ἐμβρυακὸν μέρος ἀναπτύσσεται ἢ ἀτρο
συμπεραίνομεν ὅτι ἡ κατὰ φύσιν ἀνάπτυξις τῶν κατὰ βάθος καὶ μεσα
ὀργάνων δύναται νὰ συνυπάρχῃ μετὰ κακῆς τῶν ὀργάνων τοῦ ἐξωτ
κοῦ τμήματος διαπλάσεως, καὶ ὅτι ὁ οὕτω διαπεπλασμένος ἄνθρωπος
γένος ἐντελῶς ὡρισμένον ἅμα δὲ καὶ εἰς τινας περιστάσεις γόνιμον·
ἀπ' ἐναντίας ὁ παρεμποδισμὸς τῆς ἀναπτύξεως τῶν κατὰ βάθος καὶ
σαίων ὀργάνων σὺν τῇ ἐλαττωματικῇ τοῦ ἐξωτερικοῦ τμήματος διαπλά
παράγει ὄν, οὗ τὸ γένος ἐνίοτε εἰσέτι ὁρίζεται, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως μ
ἀπροσδιόριστον, καὶ τὸ ὁποῖον ἑκάστοτε ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν οὔτε ἄ
οὔτε θῆλυ τυγχάνει. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὑπάρχει *πλασ*
ἢ φαινόμενος, *ἢ νόθος* ἑρμαφροδιτισμός, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν *ἀληθ*
γήσιος, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν κυρίαν τῆς λέξεως σημασίαν, ὡς ἐν ἀρχῇ
ρηται. Ἔστω πρὸς κρείττονα συγκεφαλαίωσιν τῆς καταταξέως τῶν δια
ρων τοῦ ἑρμαφροδιτ. εἰδῶν ὁ ὑπὸ τοῦ I. G. Saint-Hilaire συνταχθεὶς πί

(1) *Bouillaud.* — Exposition raisonnée d'un cas de nouvelle et singulière va
d'hermaphrodisme observé chez l' homme. — Journ. univ. et. hebd. de méd
de chir. et des instit. méd. Paris 1833.

(2) *Luigi Crecchio* —Ann.d'hyg.publ.et de méd.lég.2me Série.Tom.25os.Paris 1

Πίναξ ταξινομήσεως τῶν διαφόρων τοῦ Ἑρμαφροδιτισμοῦ εἰδῶν κατὰ Isidore Geoffroy Saint-Hilaire. (Αὐτόθ. Τόμ. Β'. Σελ. 36.)

Ἑρμαφροδιτισμὸς χωρὶς πλεονασμοῦ. (Τὸ κατὰ φύσιν πλῆθος τῶν ἀποτελούντων τὸ γεννητικὸν σύστημα μερῶν δὲν εἶναι μεταβεβλημένον).	1ον Ἄρρεν.	Τὸ γεννητικὸν σύστημα, οὐσιωδῶς ἄρρεν, παρίστησιν εἴς τινα αὐτοῦ μέρη τὸν τύπον τοῦ θήλεως.
	2ον Θῆλυ.	Τὸ γεννητικὸν σύστημα, οὐσιωδῶς θῆλυ, παρίστησιν εἴς τινα αὐτοῦ μέρη τὸν τύπον τοῦ ἄρρενος.
	3ον Οὐδέτερον. . . . . (Ἀμφοτέρων τῶν γενῶν τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀναμὶξ ὑπάρχουσιν.)	α'. Ἐπικείμενον . . { 1ον Ὄργανα . . . { Κατὰ βάθος. . Ἄρρενα / Κατὰ μέσον. . Θήλεα ; 2ον Ὄργανα . . . { Κατὰ βάθος. . Θήλεα / Κατὰ μέσον. . Ἄρρενα
		β'. Πλάγιον . . . { 1ον Ὄργανα κατὰ βάθος καὶ κατὰ μέσον { Ἄρρενα . . Ἐπὶ δεξιά / Θήλεα . . Ἐπ' ἀριστερά ; 2ον Ὄργανα κατὰ βάθος καὶ κατὰ μέσον { Θήλεα . . Ἐπὶ δεξιά / Ἄρρενα. . Ἐπ' ἀριστερά
		γ'. Ἡμιπλάγιον . . { Τὰ κατὰ βάθος καὶ τὰ κατὰ μέσον ὄργανα ἑτέρωθεν μὲν εἶναι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἑτέρωθεν δὲ ἀνήκουσιν εἰς δύο διάφορα γένη.
		δ'. Χιαστόν . . . { 1η περίπτωσ. Ὄργανα { Κατὰ βάθος. { Ἄρρενα. . Ἐπὶ δεξιά / Θήλεα . . Ἐπ' ἀριστερά ; Κατὰ μέσον. { Ἄρρενα. . Ἐπ' ἀριστερά / Θήλεα . . Ἐπὶ δεξιά ; 2α περίπτωσ. Ὄργανα { Κατὰ βάθος. { Θήλεα . . Ἐπὶ δεξιά / Ἄρρενα. . Ἐπ' ἀριστερά ; Κατὰ μέσον. { Ἄρρενα. . Ἐπὶ δεξιά / Θήλεα . . Ἐπ' ἀριστερά
Ἑρμαφροδιτισμὸς μετὰ πλεονασμοῦ. (Αὔξησις τοῦ κατὰ φύσιν πλήθους τῶν ἀποτελούντων τὸ γεννητικὸν σύστημα μερῶν).	1ον Ἄρρεν μικτὸν . . .	Τὸ γεννητικὸν σύστημα, οὐσιωδῶς ἄρρεν, συνδυάζεται μετά τινων τοῦ θήλεως γένους ὀργάνων.
	2ον Θῆλυ μικτὸν. . . .	Τὸ γεννητικὸν σύστημα, οὐσιωδῶς θῆλυ, συνδυάζεται μετά τινων τοῦ ἄρρενος γένους ὀργάνων.
	3ον Διγενὲς	Τέλειον . . . . . Ὑπάρχει καὶ ἄρρεν καὶ θῆλυ γεννητ. σύστ. ἀμφότερα τέλεια.—Διάταξις ἀπαντῶσα κατὰ φύσιν εἴς τινα εἴδη Ζ. ὡς βδέλλαν, κοχλίαν. κτλ.
		Ἀτελὲς . . . . . Ὑπάρχει καὶ ἄρρεν καὶ θῆλυ γεννητικὸν σύστημα, ἀλλ' ἀμφότερα, ἢ τὸ ἕτερον μόνον τούτων, ἀτελές.

Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη Βορέου Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Ἑλληνικῶν Σπουδῶν

Πρὸς εὐκολωτέραν τοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον μόνον παρατηρουμένου ἑρμαφροδιτισμοῦ σπουδὴν συγκεφαλαιοῦμεν ἁπάσας τὰς ποικιλίας εἰς δύο μεγάλας κλάσεις. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην, *κάθοδον* ἢ φαινόμενον ἑρμαφροδιτισμόν, ὑπάγονται αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει ἐν ἀληθὲς γένος μετὰ ἀπατηλῶν φαινομένων προερχομένων ἐξ ἡμαρτημένης διαπλάσεως μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλης τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων· εἰς δὲ τὴν δευτέραν, *γνήσιον* ἑρμαφροδιτισμόν, αἱ περιστάσεις καθ' ἃς τὸ γένος δὲν διακρίνεται εὐκόλως, καθότι ὑπάρχει ἀληθὴς τῶν τε ἐξωτερικῶν καὶ τῶν κατὰ βάθος καὶ κατὰ μέσον τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεως γεννητικῶν ὀργάνων σύμμιξις.

Ὁ *φαινόμενος* ἑρμαφροδιτισμὸς διαλαμβάνει τὰς δύο διαιρέσεις τοῦ *ἄρρενος* καὶ *θήλεως* ἑρμαφροδιτισμοῦ, τὰς εἰς τὴν τάξιν τοῦ *χωρὶς πλεονασμοῦ ἀνηκούσας*, καὶ τὰς τοῦ *ἄρρενος* καὶ *θήλεως* μικτοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ τῆς τάξεως τοῦ μετὰ *πλεονασμοῦ*, ἔτι δὲ καὶ τοὺς *ἐγκαρσίους*. Ὁ δὲ *γνήσιος τὸν οὐδέτερον* μετὰ τῶν αὐτῷ ἀνηκουσῶν ὑποδιαιρέσεων, καὶ τὸν *διγενῆ*, εἰς τὰ δύο ταῦτα εἴδη ἐξεταστέος ἰδίως ὁ *πλάγιος*, ὁ *κάθετος* ἢ *διπλοῦς*, καὶ ὁ *διγενής*.

Φαινόμενος ἑρμαφροδιτισμός. — Α'. *Εἰς τὸ ἄρρεν γένος.*— Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἑρμαφροδίτων διαλαμβάνει, κατὰ Giraldès, ἅπαντας τοὺς εἰς προκεχωρημένον ἄλλοτε ἄλλως βαθμὸν ὑποσποδίας, εἰς τούτους ὁτὲ μὲν εὕρηται αἰδοῖον μετὰ λίαν ἀνεπτυγμένων μεγάλων χειλέων, ἄλλοτε δὲ σχισμὴ οὐρήθρας δίκην μικροῦ κατὰ τὸ περίναιον στομίου.

Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας τὸ πέος ὅλως ἀτροφικὸν καὶ ἀτελὲς τυγχάνει, πάντοτε ὅμως ὀγκωδέστερον τῆς τὰ μάλιστα ἀνεπτυγμένης κλειτορίδος, ὡς τὰ πολλὰ τατικόν, καὶ χωρὶς ὀπῆς κατὰ τὸ τελικὸν αὐτοῦ πέρας· σπανίως ἀντὶ τοῦ περιγραφέντος πέους εὕρηται φύμα ἀτελῶς περικεκαλυμμένον, ἐντεινόμενον καὶ λίαν παρεμφερὲς κλειτορίδι. Ἡ δοξασία τινῶν, ὅτι διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ ἄρρενος ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως πέος ἑκατοστομέτρων τινῶν μήκους, ἐλέγχεται ἐσφαλμένη ἐκ νεωτέρων παρατηρήσεων, καὶ δὴ τοῦ Le Fort, καθ' ἃς τὸ πέος οὔτε μακρότερον οὔτε ὀγκωδέστερον κλειτορίδος συνήθους μεγέθους συνυπῆρχε μετὰ τοῦ ἀλανθάστου τοῦ ἄρρενος γένους σημείου, τῶν ὄρχεων. Τὸ ὄσχεον μήπω συμπεφυκὸς κατὰ μέσον ἀπεργάζεται ἑκατέρωθεν δύο δίπλας μᾶλλον ἢ ἧττον παχείας παρεμφερεῖς πρὸς μεγάλα χείλη, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐν γένει εὕρηται τυφλὸν πέρας ἀβαθές, ἢ ἁπλῆ ἐντύπωσις· ἄλλοτε παρατηρεῖται ὡσεὶ αἰδοῖον σχεδὸν κατὰ φύσιν, μεταξὺ δὲ τῶν πτυχῶν τοῦ δέρματος διανοίγεται οἱονεὶ κόλπος ἐνίοτε μήκους ὅσον $0_{\mu},06$—$0^{\mu},08$, οὗ ἡ φύσις εὐκόλως ἐλέγχεται ἐκ τῆς στενότητος καὶ τῆς ἀβαθείας αὐτοῦ. Τῶν τὴν τοιαύτην διαμόρφωσιν τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων φερόντων ἐνίοτε ἐκλαμ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βανομένων ὡς γυναικῶν καὶ ἐπιδιδομένων εἰς τὴν συνουσίαν, τὰ γεννητικὰ ὄργανα καθίστανται ἔτι μᾶλλον δυσδιάκριτα, διότι, ἕνεκα τῶν ἐπανειλημμένων πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπειρῶν, ὁ τυφλὸς σωλὴν εὐρύτερος καὶ ἐπιμηκέστερος γίνεται, συνεπῶς καὶ μᾶλλον κόλπῳ παρεμφερής· πάντοτε ὅμως ἡ οὐρήθρα ἐκστομοῦται ἐπὶ τῆς κατωτέρας τοῦ πέους ἐπιφανείας, μᾶλλον ἢ ἧττον πρὸς τὰ ὀπίσω.

Οἱ ὄρχεις ὡς τὰ πολλὰ μετὰ τῶν παραρτημάτων αὐτῶν καὶ τοῦ σπερματίτου λώρου παραμένουσι κατὰ τὰ πρῶτα τῆς ζωῆς ἔτη καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς ἐφήβου πολλάκις ἡλικίας ὑπεράνω τῶν βουβωνικῶν σωλήνων, ἢ καὶ ἐντὸς τῆς κοιλίας, κατὰ δὲ τὴν ἔφηβον ἡλικίαν εἴτε ἀμφότεροι εἴτε ὁ ἕτερος μόνον, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, κατέρχονται ἀκολουθοῦντες τὴν φυσικὴν αὐτῶν πορείαν ἢ μέχρι τοῦ ὀσχέου, ἢ ἐν τῷ βουβωνικῷ σωλῆνι ἐν ᾧ στερεοῦνται οὕτως εἰπεῖν, ὁπότε, οἱ μέχρι τοῦδε ὡς γυναῖκες θεωρούμενοι, εἴτε ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ὄρχεως ἐν τῷ ὀσχέῳ, εἴτε ἐκ τῆς περισφίγξεως αὐτοῦ ἐν τῷ βουβωνικῷ σωλῆνι, ἀναγνωρίζονται ὡς ἄῤῥενες καὶ λαμβάνουσι τὴν προσήκουσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν· τοιαύτης φύσεως περίπτωσιν ἀναφέρει ὁ Ambroise Paré, καθ' ἣν εἰς νεανίαν, θεωρούμενον ὡς νεάνιδα, κατῆλθον οἱ ὄρχεις ἐν τῷ ὀσχέῳ κατόπιν ἰσχυροῦ ἅλματος· ὁ Landouzy ἐπίσης ἀναφέρει ὅτι εἰς περίστασιν βρέφους, ἐκληφθέντος ὡς θυγατρίου καὶ βαπτισθέντος ὑπὸ τὸ ὄνομα Marie Göttlich, οἱ ὄρχεις κατῆλθον ἐν τῷ ὀσχέῳ εἰς ἡλικίαν 33 ἐτῶν, καίτοι τῆς ὑποτιθεμένης ταύτης γυναικὸς συνουσιαζομένης μετ' ἀνδρῶν ἀπὸ ἡλικίας 9 ἐτῶν· καὶ ὁ Tardieu (1) ἀναφέρει τὴν λίαν περίεργον περίπτωσιν τῆς Alexina B . . . . εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ὄρχεις κατῆλθον, ὁ μὲν κατὰ τὸ 16ον ὁ δὲ κατὰ τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς, καὶ ἥτις, κατὰ τὴν γέννησιν αὐτῆς ἐκληφθεῖσα ὡς παιδίσκη καὶ πολιτογραφηθεῖσα ὡς τοιαύτη, διήνυσε τὸν βίον αὐτῆς, ὡς τὰ πολλὰ σκανδαλωδῶς ἀπὸ τῆς ἠβικῆς ἡλικίας, πάντοτε μεταξὺ νεανίδων ἔν τε παρθεναγωγείοις καὶ ἐν μοναῖς γυναικῶν, ὅτε τέλος, ἀναγνωρισθεῖσα καὶ ἀναλαβοῦσα τὴν προσήκουσαν αὐτῇ πολιτικὴν κατάστασιν, μετέβη εἰς Παρισίους ὡς ἀνήρ, ἔνθα κατέλυσε τὸν βίον αὐτόχειρ γενόμενος. Τῆς περιέργου ταύτης περιπτώσεως παραθέτομεν ἐνταῦθα περίληψιν.

« *Ἰατρικὴ ἔκθεσις περὶ τῆς Alexina B. . . ὑπὸ Chesnet de la Rochelle. Ζήτημα ταυτότητος. Κακὴ διάπλασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Ὑποσπαδίας. Παραγνώρισις τοῦ γένους.* (2) Ὁ ὑποφαινόμενος διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς, κατοικῶν εἰς Rochelle (Charante-Inferieure) ἐκθέτω τὰ ἑπό-

(1) *Tardieu.* — Question médicolégale de l'identité. Paris 1872. Σελ. 49.

(2) Annales d' Hygiéne publique et de Médecine légale. 2me Série. Τόμ. 14ος Σελ. 206. Ἰούλιος 1868.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μενα· τέκνον, γεννηθὲν τῶν γονέων Β . . . τὴν 8 Νοεμβρίου 1838, ἐσημειώθη εἰς τὴν ληξιαρχικὴν πρᾶξιν ὡς ἀνῆκον εἰς τὸ θῆλυ γένος, ὑπὸ τὰ ὀνόματα Adelaïde-Herminie, ὅπερ οἱ γονεῖς κατ' ἔθος ἀπεκάλουν Alexina. Ἡ Alexina καταταχθεῖσα εἰς σχολεῖα νεανίδων, εἶτα δὲ καὶ εἰς τὸ παρθεναγωγεῖον τοῦ νομοῦ Charente-Inferieure, ἠξιώθη πρὸ δύο ἐτῶν πτυχίου διδασκαλίσσης καὶ ἐχρημάτισεν ὡς τοιαύτη εἰς ἰδιωτικὸν παρθεναγωγεῖον. Καταληφθεῖσα ὑπὸ πόνων ἰσχυρῶν κατὰ τὴν ἀριστερὰν βουβῶνα, ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἰατροῦ, ὅστις, ἐξετάσας τὰ γεννητικὰ αὐτῆς ὄργανα, ἐξεπλάγη, καὶ ἀνεκοίνωσε τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ τῇ διευθυντρίᾳ τοῦ παρθεναγωγείου, ἥτις καθησύχασε τὴν Alexina λέγουσα αὐτῇ, ὅτι αἱ ἐνοχλήσεις ἃς αἰτιᾶται εἶναι ἀπότοκοι τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτῆς, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἐκ τούτου προέκυπτε κίνδυνος.

« Ἡ Alexina ἔκτοτε, ὑπὸ τὸ κράτος ὑπονοιῶν, ὅτι μυστήριόν τι ὑπεκρύπτετο, καὶ τῆς ἐννοίας ἐκφράσεών τινων τοῦ ἰατροῦ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν διατελοῦσα, ἐπέστησε μείζονα τὴν εἰς ἑαυτὴν προσοχήν. Εἰς δεκαεξαετῆ διατελοῦσα σχέσεις μετὰ δεκαπενταετῶν ἢ δεκαεξαετῶν νεανίδων ἠσθάνετο συγκινήσεις, ἃς μετὰ δυσκολίας κατέστελε. Πολλάκις ταραττομένη ὑπὸ ὀνείρων μετὰ αἰσθήσεων ἀορίστων, καὶ ἀνευρίσκουσα τὴν πρωΐαν τὰ ἐνδύματα αὐτῆς κεκηλιδωμένα ὑπὸ κηλίδων κιτρίνων καὶ οἱονεὶ ὑπὸ ἀμυλοκόλλας ἀποτελουμένων, ἔκπληκτος καὶ ἀνήσυχος, ἐνεπιστεύθη τὴν νέαν κατάστασιν τῆς ψυχῆς αὐτῆς εἰς πνευματικὸν πατέρα, ὅστις, ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῷ ἀκούσματι, ὑπεχρέωσεν αὐτὴν μεταβαίνουσαν εἰς R . . . . ἔνθα κατῴκει ἡ μήτηρ αὐτῆς νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν παρέπεμψεν αὐτὴν πρός με ὅπως ἐξετάσω μετὰ προσοχῆς αὐτὴν καὶ ἐκφέρω γνώμην περὶ τοῦ πραγματικοῦ αὐτῆς γένους. Ἰδοὺ δὲ τὸ περιγενόμενον τῆς ἐξετάσεως·

« Ἡ Alexina, ἡλικίας ἐτῶν 22, μελάγχρους, ἀναστήματος 1μ.59, φέρει χαρακτῆρας τοῦ προσώπου οὐδὲν ἔχοντας τὸ χαρακτηριστικὸν καὶ κυμαινομένους μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν φύλων· ἡ φωνὴ εἶναι συνήθως γυναικεία, ἐνίοτε ὅμως κατὰ τὴν ὁμιλίαν ἢ τὴν βῆχα ἀναμιγνύονται τόνοι βαρεῖς οἱονεὶ ἀρρενικῆς φωνῆς. Ἐλαφρὸς χνοῦς καλύπτει τὸ ἀνώτερον χεῖλος, τρίχες δὲ τινες γενείου παρατηροῦνται εἰς τὰς παρειὰς ἰδίως τὴν ἀριστεράν. Ὁ θώραξ εἶναι ἀνδρικός, ὁμαλὸς καὶ χωρὶς σημείων μαστῶν. Τὰ ἐπιμήνια οὐδέποτε ἐπῆλθον, πρὸς μεγάλην ἀπελπησίαν τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ ἑνὸς ἰατροῦ, ὅστις ἐπεσκέφθη αὐτὴν καὶ τοῦ ὁποίου ἅπασαι αἱ προσπάθειαι πρὸς ἐμφάνισιν αὐτῶν ἀπέβησαν μάταιαι. Τὰ ἄνω ἄκρα δὲν φέρουσι τοὺς στρογγύλους τύπους τοὺς χαρακτηρίζοντας τὰ καλῶς διαπεπλασμένα γυναικεῖα, εἶναι δὲ ταῦτα λίαν μελάγχρωα καὶ κεκαλυμμένα ὑπὸ μικρῶν τριχῶν. Ἡ λεκάνη καὶ τὰ ἰσχία ἀνδρικά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

« Τὸ ἐφήβαιον καλύπτεται ὑπὸ μελανῶν τριχῶν ἀφθόνων· ἀπαγομένων δὲ τῶν μηρῶν διακρίνεται ἐπιμήκης σχισμὴ ἐκτεινομένη ἀπὸ τῆς ἠβικῆς προβολῆς μέχρι τοῦ δακτυλίου περίπου· κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτῆς τμῆμα εὕρηται σῶμα δίκην πέους, μακρὸν ὅσον 0μ,04—0μ,05 ἀπὸ τῆς καταφύσεως μέχρι τοῦ ἐλευθέρου αὐτοῦ πέρατος παρεμφεροῦς βαλάνῳ κεκαλυμμένη ὑπὸ πόσθης, μετρίως πρὸς τὰ κάτω πεπλατυσμένη καὶ ἀτρήτῳ· τὸ μικρὸν τοῦτο μόριον, τὸ τοσοῦτον διαφέρον ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις κατὰ φύσιν κλειτορίδος καὶ πέους, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς Alexina, ἐξογκοῦται, σκληρύνεται, ἐπιμηκύνεται. Ὁπωσδήποτε ἡ κυρίως εἰπεῖν ἔντασις ἀναμφιβόλως εἶναι λίαν περιωρισμένη, καθότι τὸ ἀτελὲς τοῦτο πέος ὑποβαστάζεται ἐκ τῶν κάτω ὑπό οἱονεὶ ταινίας ἥτις ἀφίνει ἐλευθέραν μόνον τὴν βάλανον.

« Τὰ ἑκατέρωθεν τῆς σχισμῆς παρατηρούμενα δῆθεν μεγάλα χείλη προέχουσι πολύ, καὶ δὴ δεξιόθεν, καὶ καλύπτονται ὑπὸ τριχῶν, πράγματι δὲ ταῦτα εἶναι τὰ δύο ἡμίσεα ὀσχέου μήπω συγκολλήσαντος. Διὰ τῆς ψηλαφήσεως διακρίνεται σαφῶς σῶμα ὠοειδὲς κρεμάμενον ἀπὸ τῶν σπερματικῶν ἀγγείων· τὸ σῶμα τοῦτο, ἐμφαῖνον ἀνάπτυξιν μικροτέραν ἢ ὅτι συνήθως εἰς ἔφηβον, κατ' ἐμὲ βεβαίως εἶναι ὄρχις. Δεξιόθεν ὁ ὄρχις εὑρηται ἐντελῶς πρὸς τὰ κάτω, ἀριστερόθεν δὲ ὑψηλότερον, ἀλλ' εἶναι εὐκίνητος καὶ κατέρχεται μᾶλλον ἢ ἧττον διὰ τῆς πιέσεως· τὰ ὠοειδῆ ταῦτα σώματα εἶναι λίαν εὐαίσθητα τῇ μετρίως ἰσχυρᾷ πιέσει. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ βραδέως ἐπελθοῦσα κατολίσθησις τοῦ ἀριστεροῦ ὄρχεως διὰ τοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος προὐκάλεσε τοὺς ζωηροὺς πόνους, ὧν ἕνεκα ἐπεσκέφθη αὐτὴν ἰατρός, ὅστις μαθὼν ὅτι οὐδέποτε εἶχεν ἐπιμήνια, ἀνέκραξεν· « τὸ πιστεύω, καὶ οὐδέποτε θὰ ἔχῃ. »

« Ὑπὸ τὸ πέος ὅσον 0μ,01 εὕρηται ὀπὴ οὐρήθρας ὅλως γυναικείας· εἰσαγαγὼν καθετῆρα δι' αὐτῆς ἐξῆλθεν οὖρον, ἐξελκύσας δὲ τὸν καθετῆρα καὶ ἐπιβαλὼν τῇ Alexina ὅπως οὐρήσῃ ἐνώπιόν μου, τὸ οὖρον ἐξήρχετο δι' ἰσχυρᾶς ἀκτίνος διευθυνομένης ὁριζοντείως· λίαν πιθανῶς καὶ τὸ σπέρμα ἐπίσης μακρὰν ἐβάλλετο.

« Μᾶλλον πρὸς τὰ κάτω τῆς οὐρήθρας καὶ ὅσον 0μ,02 περίπου ἔμπροσθεν τοῦ δακτυλίου, εὕρηται ὀπὴ σωλῆνος λίαν στενοῦ, ἐν ᾧ εὐκόλως εἰσδύει τὸ ἄκρον τοῦ μικροῦ δακτύλου, ἀλλὰ τῆς Α. ἀλγούσης δὲν κατορθοῦται τοῦτο. Εὐοδιάσας δὲ γυναικεῖον καθετῆρα εὗρον ὅτι ὁ σωλὴν αὐτὸς ὅσον 0μ,05 περίπου μακρὸς περατοῦται εἰς τυφλὸν πέρας. Διὰ τοῦ ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ εὐοδιασθέντος λιχανοῦ ἀντελήφθην τοῦ ῥύγχους τοῦ καθετῆρος διὰ τῶν τοιχωμάτων ἅτινα δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι κολποεντερικά. Ὁ σωλὴν λοιπὸν οὗτος εἶναι ἀτελὴς κόλπος εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἴχνος αὐχένος μήτρας ὑπάρχει· δὲν ἠδυνήθην δὲ διὰ τοῦ λίαν ὑψηλὰ ὠθησθέν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τος δακτύλου ἐν τῷ ἑντέρῳ νὰ διακρίνω μήτραν. Οἱ γλουτοὶ καὶ οἱ μηροὶ κατὰ τὴν ὀπισθίαν αὐτῶν ἐπιφάνειαν εἶναι κεκαλυμμένοι ὑπὸ ἀφθόνων μελανῶν τριχῶν ὡς εἰς τοὺς μᾶλλον τριχωτοὺς ἄνδρας. »

«Τί ἐκ τῶν προεκτεθέντων συμπεραίνεται; Ἡ Alexina εἶναι γυνή; Φέρει αἰδοῖον, μεγάλα χείλη, οὐρήθραν γυναικείαν ἀνεξάρτητον μορίου τινὸς ἀτρήτου δίκην πέους· μὴ τάχα εἶναι κλειτορὶς τεραστίως ἀνεπτυγμένη; Ὑπάρχει κόλπος, ἀληθῶς λίαν στενὸς καὶ βραχύς, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον κόλπος· ταῦτα εἶναι σημεῖα τοῦ θήλεως γένους. Βεβαίως, ἀλλὰ στερεῖται μαστῶν, οὐδέποτε εἶχεν ἐπιμήνια, ἅπαν τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ σώματος παρεμφέρει ἀνδρικῷ, μήτρα οὐδαμῶς ἀνευρέθη· αἱ κλίσεις καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτῆς καθοδηγοῦσιν αὐτὴν εἰς γυναῖκας· τὴν νύκτα μετὰ ἡδυπαθεῖς αἰσθήσεις ἔχει σπερματικὴν ῥύσιν χαρακτηριστικῶς κηλιδοῦσαν τὰ ἐνδύματα· ἐν ἑνὶ τέλος ὠοειδῆ σώματα, λῶρος, ἀγγεῖα σπερματικὰ εὑρηνται διὰ τῆς ἀφῆς εἰς ὄσχεον διηρημένον, ἰδοὺ οἱ ἀληθεῖς τοῦ γένους μάρτυρες. Συνεπῶς συμπεραίνομεν καὶ ἀποφαινόμεθα ὅτι ἡ A . . . εἶναι ἀνήρ, ἀναμφιβόλως ἑρμαφρόδιτος, ἀλλὰ μετὰ καταφανοῦς ὑπεροχῆς τοῦ ἄῤῥενος γένους. Τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς εἶναι κατὰ πάντα σχεδὸν προσόμοιον περιπτώσει ἀναφερομένῃ ὑπὸ τοῦ Marc ἐν τῷ Dictionnaire des Sciences médicales εἰς τὸ ἄρθρον Hermaphrodite, τὸ ὁποῖον καὶ ὁ Orfila εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς Ἰατροδικαστικῆς αὐτοῦ ἐν Σελ. 198 ἀναφέρει. Ἡ Marie Marguérite, περὶ ἧς λόγον ποιοῦνται οἱ συγγραφεῖς οὗτοι, διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως τῷ 1813 μετέβαλε τὴν ληξιαρχικὴν αὐτῆς πρᾶξιν καὶ ἀπεκατεστάθη ἀνήρ.»

Ὡς ἤδη εἴρηται ἡ Alexina ηὐτοκτόνησεν ἐν Παρισίοις ὀκτὼ ἔτη ὕστερον, ἐνηργήθη δὲ ἡ νεκροτομὴ ὑπὸ τοῦ Gouyon, ἧς ἡ ἔκθεσις ἔχει ὡς ἑξῆς· (1)

« Ἀνάστημα ὡς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Chesnet, κόμη μελανή, ἱκανῶς ἄφθονος καὶ λεπτόθριξ· γένειον ἐπίσης μέλαν, ἀλλ' οὐχὶ δασὺ εἰς τὰ πλάγια τοῦ προσώπου, δασύτερον δὲ εἰς τὸ πωγώνιον καὶ τὸ ἄνω χεῖλος· τράχηλος ἰσχνὸς καὶ ἀρκούντως μακρός, λάρυγξ μικρὸν πρὸς τὰ πρόσω προέχων· θώραξ μετὰ τῶν συνήθων διαστάσεων καὶ τῆς διαπλάσεως ἀνδρικοῦ, ἄτριχος ἐξαιρέσει τῶν περὶ τὰς θηλὰς μερῶν, μαστοὶ ἐλλείπουσιν ἐντελῶς. Τὰ ἄνω καὶ κάτω ἄκρα κεκαλυμμένα ὑπὸ μελανῶν καὶ λίαν λεπτῶν τριχῶν, μυϊκὰ στρώματα προέχοντα πλειότερον ἢ εἰς τὰς γυναῖκας· γόνατα

(1) *E. Gouyon.* — Étude d'un cas d' hermaphrodisme bisexuel imparfait chez l' homme. — Journal de l'anatomie et de la physiologie normales et pathologiques de l' homme et des animaux. publié par Ch. Robin. Paris 1869. — 6me année. Σελ. 599.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὐδόλως συμπλησιάζοντα ἀλλήλοις, ἄκρος ποῦς καὶ ἄκρα χεὶρ μικρά, πύελος παραπλησία ἀνδρικῇ.

« Ἄφθονοι, μελαναὶ καὶ βοστρυχώδεις τρίχες καλύπτουσι τό τε προέχον ἐφήβαιον, τὸ περίναιον καὶ τὰ παρεμφερῆ πρὸς μεγάλα χείλη μέρη, καὶ περιοχθοῦσιν ἐντελῶς τὸν δακτύλιον, διάταξις τριχώματος μήπω ἀπαντῶσα παρὰ γυναιξίν. Διακρίνεται πέος εἰς τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ θέσιν, μακρὸν μὲν ὅσον 0μ,05, παχὺ δὲ ὅσον 0μ,02 $^1/_2$ διαμέτρου ἐν καταστάσει μὴ ἐξεγέρσεως· τὸ ὄργανον τοῦτο περατοῦται εἰς βάλανον ἄτρητον, πλαγίως πεπλατυσμένην καὶ ἐντελῶς ἀποκεκαλυμμένην, ἡ δὲ πόσθη ἀπεργάζεται στεφάνην κατὰ τὴν ῥίζαν αὐτῆς· τὸ πέος τοῦτο, οὐχὶ ὀγκωδέστερον κλειτορίδος γυναικῶν τινων, ἐλαφρῶς κυρτοῦται πρὸς τὰ κάτω, ἑλκυόμενον ὑπὸ τοῦ κατωτέρου τῆς πόσθης μέρους συνεχομένου μετὰ τῶν σχηματιζουσῶν τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ χείλη πτυχῶν τοῦ δέρματος.

« Μικρόν τι κατωτέρω ὑπὸ τὸ πέος εὕρηται οὐρήθρα παρεμφερὴς γυναικείᾳ καὶ κατέχουσα οἵαν καὶ εἰς τὴν γυναῖκα θέσιν, δι' αὐτῆς εὐκόλως εὐοδιάζεται καθετὴρ ἐν τῇ κύστει. Κατωτέρω τῆς οὐρήθρας παρατηρεῖται ἡ εἰς τὸν κόλπον εἴσοδος, δι' ἧς εὐοδιαζόμενος εὐκόλως ὁ λιχανὸς δάκτυλος οὐδὲν ἀνευρίσκει τεκμηριοῦν αὐχένα μήτρας, τούναντίον δὲ προσκόπτει εἰς τυφλὸν πέρας. Καθ' ἅπασαν τὴν ἔκτασιν τῶν πλαγίων τοιχωμάτων τοῦ ὅσον 0μ,065 μήκους κόλπου τούτου γίνονται αἰσθηταὶ τῇ ἁφῇ δύο μικραὶ σκληραὶ χορδαὶ ὑπὸ τὸν βλεννοϋμένα, αἵτινες, ὡς παρακατιὸν ῥηθήσεται, εἶναι οἱ σπερματικοὶ ἀγωγοὶ ἐκστομούμενοι ἑκατέρωθεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου· ὁ βλεννοϋμὴν τοῦ κόλπου, ὁμαλὸς καὶ λίαν ἐνειμένος, καλύπτεται καθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν ὑπὸ στρωτοῦ ἐπιθηλίου ὁμοίου τῷ καλύπτοντι τὸν κόλπον τῆς γυναικός, ἐν τῷ βλεννώδει δὲ τούτῳ ὑμένει ὑπάρχουσι μικροὶ ἀδένες· παρὰ τῇ εἰσόδῳ τοῦ κόλπου ἀνακαλύπτονται πολλὰ μικρὰ στόματα ἐκφορητικῶν πόρων τῶν ὑποκειμένων ἀδένων, διὰ δὲ τῆς ἐλαφρᾶς κατὰ τὴν μοίραν ταύτην πιέσεως τοῦ δέρματος ἐξέρχεται ἐκ τῶν μικρῶν τούτων τρημάτων πεπηγυῖα βλέννα ὡς γλοιώδης ἄχρους ὕλη.

« Ὁ δακτύλιος, κείμενος ὅσον 0μ,03 $^1/_2$ μακρὰν τοῦ αἰδοίου, οὐδὲν τὸ παρὰ φύσιν παρουσιάζει. Ἑκατέρωθεν τοῦ τατικοῦ ὀργάνου (πέους ἢ κλειτορίδος) ὑπάρχουσι δύο ὀγκώδεις τοῦ δέρματος δίπλαι, οἱ δύο τοῦ ἀσχέου λοβοὶ μήπω συγκολλήσαντες, ἀπεργαζόμεναι εἶδος αὔλακος ἐντὸς τῆς ὁποίας κεῖται τὸ πέος· ὁ δεξιὸς λοβός, πολλῷ τοῦ ἀριστεροῦ ὀγκωδέστερος, καταφανῶς περιέχει ὄρχιν φυσικοῦ μεγέθους, ὁ λῶρος τοῦ ὁποίου εὐκόλως διὰ τοῦ δέρματος διακρίνεται μέχρι τοῦ στομίου τοῦ σωλῆνος· τοῦ δὲ ἀριστεροῦ ὄρχεως μέγα μέρος κεῖται ἐν τῷ σωλῆνι.

« Κατὰ τὴν νεκροτομὴν παρετηρήθη ὅτι μόνον ἡ τοῦ ἀριστεροῦ ὄρχεως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπιδιδυμὶς διωλίσθησε διὰ τοῦ σωλῆνος, εἶναι δὲ οὗτος μικρότερος τοῦ δεξιοῦ, καὶ τὰ ἐκφορητικὰ ἀγγεῖα συμπλησιάζοντα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κάτω τῆς κύστεως διατελοῦσι πρὸς τὰ σπερματικὰ κυστίδια εἰς κατὰ φύσιν σχέσεις, φύονται δ' ἐκ τούτων οἱ δύο ἐκφορητικοὶ σωλῆνες προέχοντες ὑπὸ τὸν βλεννοῦμένα τοῦ κόλπου ἑκατέρωθεν μέχρι τῆς εἰσόδου αὐτοῦ. Τὰ σπερματικὰ κυστίδια, ὧν τὸ δεξιὸν ὀγκωδέστερον τοῦ ἀριστεροῦ, εἶναι διατεταμένα ὑπὸ σπέρματος ἔχοντος κατὰ φύσιν τήν τε σύστασιν καὶ χροιάν· διὰ τοῦ μικροσκοπίου εἰς μὲν τὸ ὑγρὸν τοῦτο, εἴτε ἐκ τῶν κυστιδίων εἴτε ἐκ τῶν ὄρχεων ληφθέν, δὲν ἀνευρίσκονται σπερματόζωα, ἀλλὰ διακρίνονται εἰς τὸν διὰ τοῦ κρίκου διελθόντα ὄρχιν καὶ εἰς τὸ ἀντίστοιχον κυστίδιον στρογγύλα ὀγκώδη σώματα παρεμφερῆ τοῖς ἀρχεγόνοις κυττάροις τῶν σπερματοζώων, ἢ τοῖς ἀῤῥένοις ὠαρίοις κατὰ Robin. Εὐκόλως ἐξελίσσονται οἱ σωλῆνες εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ὄρχεις, καὶ οἱ μὲν τοῦ δεξιοῦ οὐδὲν τὸ παρὰ φύσιν παρουσιάζουσι διὰ τοῦ μικροσκοπίου, οἱ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ, ὅστις ἐν μέρει ἔκειτο ἐν τῇ κοιλίᾳ, εἶναι λιπωματώδεις, τὸ δὲ παρέγχυμα τοῦ ὀργάνου κιτρινίζον τὴν χροιάν.

« Ὅπως ὁρισθῇ ἡ διεύθυνσις τῶν ἐκφορητικῶν πόρων, ἐγένετο ἔγχυσις γάλακτος διὰ μικροῦ σωλῆνος διωσθέντος ἐν ἑκάστῳ σπερματικῷ κυστιδίῳ, τὸ γάλα ἐξηκοντίσθη ἑκατέρωθεν διὰ τῆς σχισμῆς τοῦ αἰδοίου. Ἡ κύστις, τὴν κατὰ φύσιν αὐτῆς θέσιν κατέχουσα, εἶναι ὀγκώδης, πληρουμένη δὲ δι' ὕδατος ἀνέρχεται ἄνω τῆς ἠβικῆς συμφύσεως. Οὐδὲν εὑρηται τεκμηριοῦν ἐκ τοῦ σχήματος τὴν ὕπαρξιν μήτρας, ἀλλ' ὑψηλότερον τοῦ τυφλοῦ πέρατος τοῦ ἀποτελοῦντος τὸν κόλπον, στρῶμα παχύ, ἰνῶδες ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπικολλῶνται τὰ σπερματικὰ κυστίδια, ἀνέρχεται δὲ τὸ στρῶμα τοῦτο, ἄλλως παρεμφερές πως πρὸς τοὺς πλατεῖς συνδέσμους, λίαν ὑψηλὰ ὄπισθεν τῆς κύστεως καὶ συγκρατεῖ ἑκατέρωθεν τὸν κόλπον οἱονεὶ ἀμετακίνητον, οὐδεμία ὅμως ἀνεκαλύφθη ὁμοιότης πρὸς μήτραν ἢ ὠοθήκας, ὡς ἐπίσης καὶ στόμιόν τι εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου, ὅστις ἐπερατοῦτο εἰς τυφλὸν πέρας.

« Τὸ περιτόναιον παρουσιάζει τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ διάταξιν πρὸς τὴν κύστιν.

« Διὰ τῆς ἀνατομῆς διεκρίθησαν δύο ἀδένες αἰδιοκολπικοὶ ἔχοντες τὴν κατὰ φύσιν ἕδραν καὶ ὄγκον, τούτων ὁ ἐκφορητικὸς πόρος ἠνοίγετο μικρόν τι ὑπὸ τοὺς σπερματικοὺς σωλῆνας· τῶν ἀδένων τούτων πιεζομένων ἐξέρχεται ἱκανῶς μεγάλη ποσότης ἰξώδους ὑγροῦ.

« Ἐπὶ τῆς οὐρήθρας καὶ πλησίον τοῦ αὐχένος τῆς κύστεως, εὑρίσκετο ἐπίσης μικρὸς ἀδήν, ἐπέχων βεβαίως θέσιν ἀτελῶς ἀνεπτυγμένου προστάτου. »

Ἐν γένει εἰς τοὺς τοιαύτης φύσεως ἑρμαφροδίτους αἱ λειτουργίαι τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διολισθησάντων ἐν τῷ ὀσχέῳ ὄρχεων τελοῦνται κανονικῶς, τουτέστιν
τοῦ σπέρματος ἐξακόντισις γίνεται εἴτε ὑπὸ τῆς παρατετοπισμένης ὀπ
τῆς οὐρήθρας, εἴτε ὑπὸ σπερματικῶν σωλήνων ἀμέσως ἐκστομουμένων
τὸ τοῦ κόλπου τυφλὸν πέρας. Οὐχὶ σπανίως οἱ ὄρχεις, ἀτροφικοὶ καὶ πλ
δαροί, μικροὶ καὶ μεμαραμένοι, παραμένουσι προσκεκολλημένοι εἰς τ
βουβωνικὴν μοίραν ἢ εἴς τι τῆς πυέλου μέρος, ἐνίοτε μεταξὺ τῆς κύστε
καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδὲν σημεῖον ἐκ τῆς φ
σιολογικῆς τοῦ ὀργάνου λειτουργίας τεκμηριοῖ διαρκούσης τῆς ζωῆς τ
ὕπαρξιν αὐτοῦ. βεβαιοῦται δὲ αὕτη μόνον κατὰ τὴν νεκροτομήν, ὅτε
ὄρχεις εὑρίσκονται ἔχοντες κατὰ φύσιν διαπεπλασμένα τὰ παραρτήματ
αὐτῶν καὶ τὸν σπερματικὸν λῶρον. Ὡς συνέπεια τῆς διπλῆς ταύτης πε
τὴν διάπλασιν διαμαρτίας, ἰδίᾳ ὑφισταμένης εἰς τὸν ὑποσπαδίαν ἐνίοτε
καὶ εἰς τὸν κρύψορχιν, εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἔλλειψις τῶν ἐξωτερικῶν ο
σιωδῶν χαρακτήρων τοῦ ἄρρενος γένους, τὸ γένειον ὁ ἦχος τῆς φωνῆ
ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ὕπαρξις γυναικείας παραστάσεως προκαλούσης ἀπάτη

Μετὰ μεγάλης ἐπιμονῆς ἀναζητητέον τοὺς ὄρχεις εἴτε εἰς τὰς βουβ
νικὰς χώρας, εἴτε εἰς τὴν ὑπὲρ καὶ τὴν ὑπὸ τὴν ἠβικὴν σύμφυσιν χώρα
εἴτε διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου· διὰ τῆς τελευταίας ταύτης ὁδοῦ οὐ
σπανίως ἀνευρίσκονται, διακρινόμενοι οὐ μόνον ἐκ τοῦ σχήματος διὰ τ
ἀφῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ διὰ τῆς πιέσεως προξενουμένου ἰδιάζοντος ἀλγεινο
αἰσθήματος.

Ὡς πρὸς τὴν ὕπαρξιν σπέρματος καὶ σπερματοζώων ἐν γένει δύνατ
τις εἰπεῖν ὅτι τοῦτο ἁπανταχοῦ εἰς τοὺς ἑρμαφροδίτους, ὧν οἱ ὄρχεις κατ
λίσθησαν ἐν τῷ ὀσχέῳ, ὡς παρετήρησεν ὁ Gouyon εἰς τὴν Alexina, ε
τοὺς ὄρχεις καὶ τὰ σπερματικὰ κυστίδια τῆς ὁποίας εὗρε σπέρμα ἐνέχ
ἀρχέγονα κύτταρα σπερματοζώων. Τοῦ σπέρματος δὲ ἡ ἐξακόντισις γίν
ται εἰς τοὺς ἑρμαφροδίτους τούτους ἀναλόγως τῆς θέσεως εἰς ἣν ἐκστ
μοῦνται τὰ σπερματικὰ ἀγγεῖα· εἰ μὲν ταῦτα ἐκστομοῦνται εἰς τὴν οὐρή
θραν, ἡ ἐξακόντισις γίνεται πραγματική, εἰ δὲ εἰς τὸ ψευδοκολπικὸν τ
φλὸν πέρας, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, ἡ ἐκσπερμάτωσις γίνετ
ὡς ἡ τοῦ σιέλου ῥύσις. Δῆλον ἐκ τούτου πόσον ἀμφίβολος ἀποβαίνει
γονιμοποίησις συνεπείᾳ συνουσίας τοιαύτης φύσεως. (1)

---

(1) Ὁ Shegelner (εἰς Tardieu αὐτόθι Σελ. 16) ἀναφέρει τὴν ἑξῆς περίπτωσιν·

Τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα, καλῶς διαμεμορφωμένα, ἦτο ὅλως γυναικεῖα τὴν διάπλασ
ὑπὸ τὰς ἑξῆς παραλλαγάς· κλειτορὶς καὶ νύμφαι μικρότεραι τοῦ κατὰ φύσιν, ἡ τοῦ κόλπου ε
σοδος στενωτέρα καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ὑπὸ παρθενικοῦ ὑμένος καλυπτομένη, σκαφοειδ
λάκκος κατὰ φύσιν, κόλπος βραχὺς καὶ στενὸς μετὰ ἐγκαρσίων καὶ ἐπιμήκων πτυχῶν ἀπολή
γων πρὸς τὰ ἄνω εἰς τυφλὸν πέρας πέραν τοῦ ὁποίου οὐδὲν ὑπῆρχεν ἴχνος μήτρας, ἀλλ' οὔ
καὶ ὠοθηκῶν ἢ σαλπίγγων. Ἀνευρέθησαν οἱ ὄρχεις μετὰ τοῦ σπερματίτου λώρου εἰς τὰς βου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ ὁ καθηγητὴς Ricco ἐν Νεαπόλει ἐδημοσίευσε τὴν ἑξῆς παρατήρησιν. (1)

Ἐν γένει εἰς τοὺς ἄῤῥενας ἑρμαφροδίτους οὐ μόνον τὰ γεννητικὰ ὄργανα παρεμφέρουσι μᾶλλον ἢ ἧττον τοῖς γυναικείοις, ἀλλὰ καὶ σύμπας ὁ ὀργανισμὸς κατ' ἀναλογίαν τροποποιεῖται ὑπὸ τὸν αὐτὸν τύπον, καὶ προσκτᾶται οὕτως εἰπεῖν γυναικεῖον χαρακτῆρα· οὕτω ὁ λάρυγξ μετρίως προέχει, ἡ φωνὴ εἶναι ὀλίγον βαρεῖα, τὸ γένειον ἀραιὸν καὶ ἐνίοτε ἐντελῶς ἐλλείπει, δέρμα λεπτόν, τρυφερόν, μόλις φέρον τρίχας· μαστοὶ στρογγύλοι, μᾶλλον ἢ ἧττον ἐξωγκωμένοι μετὰ θηλῶν ἐπίσης ἐξεχουσῶν.

Τὰ δὲ αἰσθήματα καὶ αἱ ἠθικαὶ διαθέσεις ὡς τὰ πολλὰ κλονίζονται ἐκ τῆς ἐλαττωματικῆς διαπλάσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ἐκ τῶν ἕξεων καὶ ἐπασχολήσεων εἰς ἃς ὑποβάλλονται τὰ ἀτυχῆ ταῦτα πλάσματα ἕνεκα τῆς ἀπάτης ὡς πρὸς τὸ γένος εἰς ὃ ἀνήκουσιν. Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀνατρεφόμενοι, ἐνδυόμενοι, συμπεριφερόμενοι, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς γάμου κοινωνίαν ἐρχόμενοι ὑπὸ γυναικεῖον τύπον, διατηροῦσι τοὺς διαλο-

---

δωνικὰς χώρας ἐκτὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ στομίου περικαλυπτόμενοι ὑπὸ τοῦ κρεμαστῆρος καὶ τοῦ ἐλυτροειδοῦς χιτῶνος.

Οἱ ὄρχεις κατὰ φύσιν ἀλλὰ μικροὶ καὶ πλαδαροί, ἐκφορητικοὶ πόροι λεπτοὶ κατέληγον εἰς δύο ἱκανῶς μεγάλα σπερματικὰ κυστίδια ὄπισθεν τῆς κύστεως, οἱ σπερματικοὶ σωλῆνες ἀπέληγον ἐν τῷ κόλπῳ. Σχηματισμὸς θώρακος, λεκάνης καὶ σώματος ἐν γένει γυναικεῖος, μαστοὶ καὶ θηλαὶ καλῶς ἀνεπτυγμέναι, λάρυγξ προέχων περισσότερον τοῦ γυναικείου, φωνὴ μᾶλλον ἀνδρική (Hermaphrod. transverse).

(1) Nouv. Dict. de Méd. etc. Τόμ. IZ. 1873. Hermaphrodisme. Σελ. 496.

Maria E. Arsano ὀγδοηκοντούτις ἀποβιώσασα ἐν Νεαπόλει ἐθεωρήθη πάντοτε ὡς γυνὴ καὶ ὡς τοιαύτη ἦλθεν εἰς γάμου κοινωνίαν. Οὐδεμία οὐδέποτε ἐγεννήθη ὑπόνοια περὶ τῆς περὶ τὴν διάπλασιν αὐτῆς διαμαρτίας, ἀνεκαλύφθη δὲ αὕτη τυχαίως παρασκευαζομένου τοῦ πτώματος δι' ἀνατομικὴν διδασκαλίαν ὑπὸ τοῦ Ricco, ὅστις περιγράφει ὡς ἑξῆς τὰ γεννητικὰ ὄργανα.

Τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα ἦσαν τὴν τῶν κατὰ φύσιν γυναικείων διάπλασιν· ἐφήβαιον κεκαλυμμένον ὑπὸ βασέως τριχώματος, μεγάλα καὶ μικρὰ χείλη κατὰ φύσιν, κλειτορὶς ἄτρητος ἰσομεγέθης τῇ τῶν ἐφήβων γυναικῶν, στόμιον οὐρήθρας ὑπὸ τὴν κλειτορίδα, εἴσοδος τοῦ κόλπου ἡ συνήθης ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις, σχισμὴ τοῦ αἰδοίου κατὰ φύσιν· οὐδὲν παρθενικοῦ ὑμένος ἴχνος, κόλπος ὅσον δύο δακτύλων περίπου μακρὸς εἰς τυφλὸν περατούμενος πέρας, ἀλλ' οὔτε μήτρα οὔτε σάλπιγγες.

Τὰ ἐσωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἄῤῥεν γένος. Ἀμφότεροι οἱ ὄρχεις, παρὰ τὰ ἠθικὰ ὅστα καὶ παρὰ τὰ βουβωνικὰ στόμια κατὰ φύσιν τὸν τε ὄγκον καὶ τὸ σχῆμα, ἀλλ' ἀπαρτιζόμενοι ὑπὸ σπερματοφύρων σωληνίσκων κακῶς ἀνεπτυγμένων, σπερματίται λῶροι κατὰ φύσιν, ἐπιδυδιμίδες κατὰ φύσιν, σπερματικὰ κυστίδια μεταξὺ τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου ὠοειδῆ, ἀλλὰ μικρότερα καὶ στενώτερα τοῦ συνήθους, προστάτης δὲν ὑπῆρχεν.

Λαιμὸς μακρός, ἀνάστημα μέτριον, περίμετρος τοῦ θώρακος, καίτοι ὑπῆρχον μαστοὶ ἐξωγκωμένοι, ἴση τῇ τοῦ ἀνδρικοῦ θώρακος, πρόσωπον ἀγένειον καὶ οὐχὶ ὡρισμένης ἐκφράσεως, τοὐναντίον δὲ μετὰ μικτῶν χαρακτήρων ὡς εἰς τοὺς εὐνούχους, λεκάνη καὶ ἄκρα παρεμφερῆ τοῖς τοῦ ἀνδρός.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γισμούς, τὰς ἕξεις, τοὺς τρόπους τοῦ θήλεως γένους, αἱρομένης δὲ
ἀπάτης καὶ ὑποχρεουμένων τούτων νὰ καθέξωσι τὴν οἰκείαν αὐτοῖς ἐ
κοινωνίᾳ θέσιν, μετὰ δυσκολίας καὶ κινδύνου πολλάκις μεταβάλλουσι
τάστασιν, ὡς μαρτυρεῖ τὸ τέλος τῆς Alexina.

Οἱ πολλοὶ τῶν ἑρμαφροδίτων ὡς τὰ πολλὰ οὐδεμίαν ἐπιδεικνύο
ἐπιῤῥέπειαν ἢ αἰσθηματικὴν ἐντύπωσιν· ἄλλοι τοὐναντίον, καὶ εἰς
τους ἡ ἐλαττωματικὴ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διάπλασις εἶναι ἡ ἡ
ἐντελής, προσέρχονται εἰς γυναῖκας αἰσθανόμενοι ὁρμάς, ἐρεθισμοὺς
ἡδονήν, ἢ καὶ ἄλλοτε τέλειον ἀφροδίσιον ὀργασμὸν μέχρις ἐκσπερμα
σεως. Ὅσοι δὲ τυχόν, ὡς ἐκ τῆς ἡμαρτημένης πολιτικῆς αὐτῶν κατασ
σεως, περιεβλήθησαν ἐκ πλάνης τὸ γυναικεῖον μέρος εἰς τὰς μετ' ἀνδ
σχέσεις, οὐδεμίαν ἔδρεψαν ἡδονὴν ἢ εὐχαρίστησιν, ἠδύνατό τις δὲ μ
στα ἀνευρίσκων αὐτοὺς μεταξὺ τῶν κοινῶν γυναικῶν νὰ ὑποθέσῃ ὅτι
τὸ πρόσχημα τοῦτο ἐπεδίωκον παρὰ φύσιν ἀπολαύσεις.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ὁ ἰατροδικαστής, προκειμένου περὶ ὁρισμοῦ
γένους κατὰ τὴν σύνταξιν ληξιαρχικῆς πράξεως, ὀφείλει μετὰ προσοχῆς
ἐπιμελείας νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος· ἐπειδὴ δὲ οὐχὶ σ
νιως τὸ ζήτημα ἀποβαίνει κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν ἄλυτον, ὡ
τῆς ἐμβρυακῆς οὕτως εἰπεῖν τῶν ὀργάνων καταστάσεως, ὀφείλει ν'
βάλλῃ τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτοῦ μέχρι τῆς ἡβικῆς ἡλικίας ὅτε ἐπέρχονται
τὰ γεννητικὰ ὄργανα μεταβολαὶ καθιστῶσαι μᾶλλον καταφανεῖς τοὺς
ρακτῆρας τοῦ γένους, καὶ δὴ τοῦ ἄῤῥενος περὶ οὗ ὁ λόγος ἐνταῦθα· κατὰ
περίοδον ταύτην τῆς ἡλικίας ὁτὲ μὲν τὴν πρώτην τοῦ γένους ἔνδειξιν παρ
ἡ τῶν ὄρχεων ἢ τοῦ ἑτέρου τούτων κατολίσθησις, ἢ ἡ σύσφιγξις τοῦ ὀργ
τούτου ἐν τῷ βουβωνικῷ σωλῆνι κατὰ τὴν δι' αὐτοῦ δίοδον καὶ τὰ ἐκ
της βαρέα φαινόμενα, ὁτὲ δὲ αἱ ἀφροδίσιαι ὁρμαί, οἱ ὀνειρωγμοί, αἱ ἀκού
ἐκσπερματ. αἱ ἡδυπάθειαι αἱ ἐκ τῆς μετὰ γυναικῶν σχέσεως προκαλούμε

Ἄλλοτε τέλος καὶ ὅλως τυχαίως, ὡς ὅτε ἐ. π. ἄτομα ὑπὸ τὰ ἐνδύμ
τοῦ φύλου εἰς ὃ δὲν ἀνήκουσι (γυναικείου) μεταφέρονται εἰς τὰς φυλα
ἐπὶ προσβολῇ τῶν ἠθῶν ἢ ἐπὶ ἄλλαις προσομοίαις περιστάσεσιν, ὑποβ
λονται πρὸς ἄλλον ὅλως σκοπὸν εἰς ἰατρικὴν ἐξέτασιν, ἥτις διευκρινίζει
ἀλήθειαν· ἢ ὅτε, ἀφοῦ καθ' ἅπασαν τοῦ βίου τὴν διάρκειαν οἱ ἑρμαφρ
τοι οὗτοι διατελοῦσιν ὑπὸ ἀπάτην, ὡς παρετηρήθη εἰς τὴν Maria Arsa
ἧς τὴν ἱστορίαν ἀναφέρει ὁ Ricco, ἥτις ἦλθεν εἰς γάμου κοινωνίαν, ἣ
μέχρι τοῦ 80 ἔτους θεωρουμένη παρὰ πάντων ὡς γυνή, ἡ νεκροψία μ
τυχαίως καταδεικνύει τὴν γενικὴν περὶ αὐτῆς ἀπάτην.

Β'.—*Εἰς τὸ θῆλυ γένος.*—Αἱ συνθῆκαι, οἱ χαρακτῆρες, καὶ τὰ κα
λου φαινόμενα τῶν ἑρμαφροδίτων τοῦ θήλεως γένους εἶναι ὅλως ἀντίθ
τῶν τοῦ ἄῤῥενος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὅπως εἰς τὸν ἄῤῥενα ἑρμαφρόδιτον ὁ κύριος καὶ οὐσιώδης χαρακτὴρ εἶναι ἡ σμικρότης καὶ ἡ ἀτελὴς τοῦ πέους διάπλασις, οὕτω εἰς τὸν θῆλυ ὁ μᾶλλον οὐσιώδης χαρακτὴρ εἶναι ὁ μέγας ὄγκος καὶ ἡ μᾶλλον πολύπλοκος διάπλασις τῆς κλειτορίδος. Ἐνίοτε δὲ τοιαύτην ἐπιδείκνυσιν ἀνάπτυξιν ἡ κλειτορίς, ὥστε παρεμφέρει σχεδὸν καθ' ὅλου πρὸς πέος, καὶ δὴ φέρουσα κατὰ τὴν κατωτέραν αὐτῆς ἐπιφάνειαν πραγματικὸν ἀλλὰ πως ἀτελῆ οὐρήθρας σωλῆνα.

Αἱ αὐταὶ παρατηροῦνται καὶ ὡς πρὸς τὴν τοῦ αἰδοίου διάπλασιν παραλλαγαί, ἀλλ' ἀντιθέτως πρὸς τοὺς τοῦ ἄῤῥενος γένους ἑρμαφροδίτους, εἰς οὓς τὸ ὄσχεον παρίσταται διηρημένον δίκην αἰδοίου, παρατηρεῖται δὲ στενότης τοῦ αἰδοίου καὶ τοῦ κόλπου μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλη μέχρις ἀτρησίας σχεδὸν ἐντελοῦς, ἐνίοτε ἡ ἑτέρα τῶν ὠοθηκῶν κατολισθαίνει διὰ τοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος καὶ ἐντοπίζεται δίκην ὄρχεως ἐντὸς τοῦ μεγάλου χείλους.

Ἅπασαι αὗται αἱ ἁπλαῖ ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν παρεκκλίσεις συνδυαζόμεναι πρὸς ἀλλήλας ποικιλοτρόπως ἀποτελοῦσι διάφορα εἴδη ἑρμαφροδίτων τοῦ θήλεως γένους· σημειωτέον ὅτι εἰς τοῦτον μὲν ἐν γένει ἐπικρατεῖ παρεμποδισμὸς περὶ τὴν πρώτην διάπλασιν καὶ ἀνάπτυξιν, εἰς δὲ τὸν τοῦ ἄῤῥενος τοὐναντίον ὑπερβάλλουσα ἀνάπτυξις.

Καὶ εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν ἑρμαφροδίτων αἱ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀνωμαλίαι ἐπιδρῶσιν μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπὶ τὸν ὅλον ὀργανισμόν, καὶ δὴ ἐπὶ τὸ αἰσθητόν, πάντοτε δὲ ἡ ἐπίδρασις αὕτη ἐπάγεται κατὰ γενικὸν κανόνα τὸν συνδυασμὸν ἰδιοτήτων τινῶν τοῦ ἄῤῥενος γένους μετὰ τοῦ συνόλου τοῦ γυναικείου ὀργανισμοῦ.

Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι αἱ περὶ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διαμαρτίαι, αἱ εἰς τὴν γυναῖκα ἀπαντῶσαι, ἐν γένει δὲν προκαλοῦσιν ἀπάτην ἢ σύγχισιν ὡς πρὸς τὸ γένος, καθότι καὶ ἡ ἀτρησία, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἡ παντελὴς τοῦ κόλπου ἔλλειψις, ἡ ἔλλειψις τῆς μήτρας ἀναπληρουμένης ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ ἰνώδους δέσμης ἢ μεμβράνης ὀλίγον παχείας, πεπλατυσμένης, ἐγκαρσίως διηκούσης καὶ διχαζομένης ἔνθεν καὶ ἔνθεν, οὐδόλως παρεμποδίζουσιν ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ αἰδοῖον, τοὐτέστιν τὰ ἐξωτερικὰ μέρη, ἦναι καλῶς διαπεπλασμένα, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ ὠοθῆκαι, τὸ οὐσιῶδες τοῦτο τοῦ θήλεως γένους χαρακτηριστικὸν ὄργανον, ὑπάρχωσιν εἴτε ἐν τῇ κατὰ φύσιν αὐτῶν θέσει, εἴτε μετατετοπισμέναι, καὶ καταδηλοῦσι τὴν παρουσίαν αὐτῶν ἂν μὴ διὰ τῶν ἐπιμηνίων, ἄτινα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐλλείπουσιν, ἀλλὰ διὰ περιοδικῶν διαταράξεων ὁτὲ μὲν κανονικῶν καὶ ἐπιμηνίων, ὁτὲ δὲ ἀνωμάλων, ἀναλόγων ὅμως πάντοτε πρὸς τὰ ἐπιμήνια ἄτινα ἀναπληροῦσι. Συνεπῶς λίαν σπάνιαι εἶναι αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ τοῦ γένους διάκρισις ἀποβαίνει δυσχερὴς ἢ καὶ ἀδύνατος καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

ἐπέρχεται ἀπάτη, ὡς συνέβη διὰ τὴν Marco-Joseph, ἣν ἀναφέρει ὁ Crecchio, καὶ περὶ τῆς ὁποίας παρακατιὸν ὁ λόγος· πάντοτε δὲ αἴρεται ἡ ἀπάτη αὕτη μετὰ τὴν νεκροτομήν, διὸ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν ἡ ἐτυμηγορία τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἔστω ἐπιφυλακτικὴ ὑπαρχουσῶν ἀμφιβολιῶν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ γένους.

Ὡς παραδείγματα ἐκ τῶν σπανιωτέρων τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ τοῦ θήλεως γένους παραθέτομεν τὰ ἑξῆς τὰ μᾶλλον περίεργα καὶ διδακτικά.

Ἡ Marie Léfort, ἄγουσα τὸ 16ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς, ὑπεβλήθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἑταιρίας τῆς ἰατρικῆς τῶν Παρισίων σχολῆς, ὑπὸ τῆς ὁποίας ὡρίσθησαν οἱ Chaussier, Petit, Raedl καὶ Béclard ὅπως ἐξετάσωσιν αὐτὴν καὶ ὑποβάλλωσιν ἔκθεσιν, ἧς τὴν σύνταξιν ἀνέλαβεν ὁ Béclard (1) ἔχουσαν ὡς ἑξῆς περιληπτικῶς.

«Marie Madeleine Lefort, ἡλικίας 16 ἐτῶν, ἀναστήματος 1μ,50· λεκάνη βραχεῖα καὶ πλατεῖα τὰς ἑξῆς φέρουσα διαμέτρους, ὅσον 0μ,27 ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον εἰλεακὸν ὀστοῦν, προσθιοπισθία αὐτῆς διάμετρος ἐξωτερικῶς 0μ,20, λοξὴ ἀπὸ τῆς εἰλεακῆς ἀκάνθης πρὸς τὸν τροχαντῆρα 0μ,30. Λαιμὸς λεπτός, λάρυγξ καὶ φωνὴ παρεμφερεῖς ἐφήβου νέου. Μαστοὶ μετρίως ἀνεπτυγμένοι, πρόσωπον μετρίως ὑπὸ γενείου κεκαλυμμένον, κάτω ἄκρα τριχωτά· μηροὶ στρογγύλοι, γόνατα κεκλιμένα πρὸς τὰ ἔσω, δακτύλιος τριχωτός.

«Ἐφήβαιον στρογγύλον καὶ τριχωτόν, ἠβικὴ σύμφυσις ἐπιμήκης ὡσεὶ ἀνδρική, ὑπὸ ταύτην σῶμα κωνοειδὲς ὅσον 0μ,07, ἐπιμηκυνόμενον δι' ἐρεθισμοῦ καὶ φέρον βάλανον ἄτρητον, κεκαλυμμένην κατὰ τὰ $^{3}/_{4}$ ὑπὸ κινητῆς πόσθης, καὶ σωλῆνα κατὰ τὴν κατωτέραν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, πεπιεσμένον, διάτρητον διὰ πέντε κανονικῶς τεταγμένων ὀπῶν· πρὸς τὰ κάτω καὶ ὀπίσω τοῦ σώματος τούτου σχισμὴ ἡ αἰδοῖον περιφρουρούμενον ὑπὸ δύο χειλέων στενῶν καὶ βραχέων τριχωτῶν, καὶ οὐδὲν ἐν ἑαυτοῖς περιεχόντων σῶμα παρεμφερὲς ὄρχει. Μεταξὺ τῶν χειλέων λίαν ἐπιπολαία σχισμὴ ὑπὸ τὴν ὁποίαν ὁ πιέζων δάκτυλος ἀντιλαμβάνεται κενόν τι ἔμπροσθεν τοῦ δακτυλίου· κατὰ τὴν ῥίζαν τῆς κλειτορίδος ὀπὴ στρογγύλη. Βουβωνικοὶ κρίκοι λίαν στενοί· οὔτε ἐν αὐτοῖς οὔτε ἐν τοῖς σωλῆσιν ἀνευρίσκεταί τι τεκμηριοῦν ὄρχιν διολισθαίνοντα. Τὰ ἐπιμήνια ἐπανέρχονται τακτικῶς ἀπὸ τοῦ 8ου τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτους.»

Ὁ δὲ I. Geoffroy Saint-Hilaire (2) προσθέτει ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τὰ

---

(1) Deuxiéme Bulletin de la Faculté de Médecine de Paris. année 1815. — Εἰς Churchill. Traité pratique des maladies de Femme. Trad. Franç. Paris 1866. Σελ. 667.

(2) *Isid. Geoffroy Saint-Hilaire.* — Αὐτόθι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἑπόμενα ὡς πρὸς τὴν περὶ ἧς πρόκειται ἑρμαφρόδιτον· « τὰ ἐπιμήνια ἔῤῥεον τακτικῶς μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐπεσκέφθην αὐτὴν (ἤτοι κατὰ τὸ 30ον τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτος), οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ Béclard παρατηρηθέντες ἀῤῥενωποὶ χαρακτῆρες οὐ μόνον διεκρίνοντο, ἀλλὰ καὶ ἐπετάθησαν προϊούσης τῆς ἡλικίας· οὕτω τὸ μόλις ὑπὸ τοῦ Béclard ὡς ἀρχόμενον παρατηρηθὲν γένειον, μύσταξ κτλ. μετεβλήθη εἰς δασὺ γένειον, δι' οὗ ἡ γυνὴ αὕτη ἐκίνει τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ. »

Ἐκφέρει δὲ ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς τὰ ἑξῆς συμπεράσματα περὶ τῆς ζώσης ταύτης ἑρμαφροδίτου ὡς πρὸς τὸ γένος αὐτῆς· « Μετὰ τὰς προεκτεθείσας λεπτομερείας ἡ Marie Lefort θεωρητέα ὡς γυνή, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἡ ὑπὸ τοῦ Béclart μετὰ τοσαύτης προσοχῆς γενομένη ἐξέτασις καταδείκνυσιν τὴν ὕπαρξιν κόλπου καὶ μήτρας, ἀφ' ἑτέρου δέ, τεκμήριον ἰσχυρὸν τοῦ φύλου τῆς Marie Lefort ἔστω καὶ τὰ ἐπιμήνια, ὧν ἡ ὕπαρξις εἶναι ἀναμφισβήτητος. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἡ φυσικὴ αὐτῆς διάπλασις παρουσιάζει πολλὴν τὴν ἀναλογίαν πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός· ὁ κόλπος πολὺ τοῦ κατὰ φύσιν διαφέρει, ἡ οὐρήθρα τέλος εἶναι τελεία πλήν τινων ὀπῶν ἀποτόκων τῆς ἀνωμάλου ἀναπτύξεως τῆς κατωτέρας αὐτῆς ἐπιφανείας. Ἡ περίπτωσις λοιπὸν τῆς Marie Lefort εἶναι ἐξ ἐκείνων, εἰς ἃς τὸ γένος ὁρίζεται μετὰ θετικότητος μόνον μετὰ λίαν λεπτομερῆ ἐξέτασιν ἁπάντων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ἢ μετὰ τὴν νεκροτομήν . . . »

Τριάκοντα καὶ πλέον παρῆλθον ἔτη ἔκτοτε, ἡ δὲ νεκροτομὴ τῆς Marie Lefort, θανούσης τῷ 1861 τὴν 20 Αὐγούστου εἰς τὸ ἐν Παρισίοις νοσοκομεῖον Hôtel-Dieu εἰς τὸ τμῆμα τοῦ Horteloup ὑπὸ χρονίας πλευρίτιδος (1), ἐνεργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ τούτου ἐδικαίωσε πληρέστατα καὶ τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τῶν πρώτων παρατηρητῶν Béclard καὶ I. G. Saint-Hilaire.

Ἑτέρα περίπτωσις ὁμοίας φύσεως ἑρμαφροδίτου εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Luigi de Crecchio παρατηρηθεῖσα καὶ περιγραφεῖσα (2). Ταύτης, διαλαμβανούσης, πλὴν τῆς λεπτομερεστάτης ἀνατομικῆς περιγραφῆς, καὶ λεπτομερείας ἐκτενεῖς περὶ τῆς ζωῆς, τῶν ὀρέξεων, τῶν ἕξεων τοῦ ἑρμαφροδίτου τούτου, δίδομεν τὴν ἑξῆς σύντομον ἀφήγησιν.

« Ἡ Marzo Joseph κατὰ τὴν γέννησιν αὐτῆς ἀνακηρυχθεῖσα ὑπὸ τῆς μαίας ὡς θυγάτριον, ἐξητάσθη εἰς ἡλικίαν 4 ἐτῶν ὑπὸ χειρουργοῦ θεωρήσαντος αὐτὴν ὡς παῖδα κρύψορχιν. Ἔκτοτε ἀνατραφεῖσα ὑπὸ τὰ ἀνδρικὰ ἐνδύματα ὑπηρέτησε βραδύτερον εἰς πολλὰς οἰκίας ὡς ὑπηρέτης,

(1) Ὅρα εἰς Churchill, αὐτόθ. Σελ. 669.

(2) Annales d' Hygiène publique et de Médecine légale. 2. Série τόμ. 25. Paris 1866.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ἀπέθανε πεντηκοντούτης, διανύσασα ἀνδρικὸν βίον μέχρι τέλους. Κατὰ διαφόρους περιόδους εἶχεν ἐπεισόδια ἐρωτικὰ καὶ δὶς ἔπαθεν ὑπὸ βλεννορρροίας· εἶχεν ὅλως ἀνδρικὰς ἕξεις ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς νικοτιανῆς, τὴν ἐν τοῖς καφενείοις ἐνδιαίτησιν κτλ. Οὐδὲν παρετηρεῖτο εἰς τὰς ὁρέξεις καὶ τὰς ἰδέας αὐτῆς τὸ γυναικεῖον, εἶχε δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τάσεις ἐλευθεριαζούσας καὶ ἀντιθρησκευτικὰς κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς γυναῖκας τῆς ἑαυτῆς πατρίδος. — Ἡ ἀνατομικὴ ἐξέτασις κατέδειξεν ἐναργέστατα ὅτι ὁ Marzo ἦτο γυνή. Ἐνῷ αὕτη ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔφερεν ἐξωτερικὴν ὄψιν, γένειον, τρίχας, στενότητα τῆς λεκάνης, ἔλλειψιν μαστῶν ὅπως οἱ ἄνδρες, ἀφ' ἑτέρου τοὐναντίον εἶχε τὰς δύο ὠοθήκας μετὰ τῶν σαλπίγγων αὐτῶν, μήτραν, κόλπον, μήκους μὲν ὅσον $0^{\mu},06$ περιμέτρου δὲ ὅσον $0^{\mu},04$ καὶ ἐκστομούμενον εἰς τὴν προστατικὴν τῆς οὐρήθρας μοίραν, γυναικεῖον, οὐδὲ ἴχνος δὲ ὄρχεων, ἐπιδιδυμίδος, ἢ ἐκφορτητικοῦ πόρου. Δὲν ὑπῆρχε σχισμὴ τοῦ αἰδοίου, ἀντὶ δὲ τοῦ ὀσχέου ἢ τῶν μεγάλων χειλέων, πτυχὴ τοῦ δέρματος· ἡ κλειτορὶς ὅσον $0^{\mu},06$ ἐν ἠρεμίᾳ, ἐπεμηκύνετο εἰς μέγεθος $0^{\mu},10$ ἐν ἐξεγέρσει, ἀπηρτίζετο δὲ ὑπὸ δύο σηραγγωδῶν σωμάτων ὀγγωδῶν, ἀποληγόντων εἰς βάλανον περιμέτρου ὅσον $0^{\mu},08$, καὶ διηυλακίζετο κατὰ τὸ μεγαλήτερον τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς μέρος ὑπὸ τῆς οὐρήθρας, ἧς τὸ στόμιον ἔκειτο εἰς τὴν βάσιν τῆς βαλάνου, ἑπομένως ἦτο ἀληθὲς πέος ὑποσπαδίαι πρώτου βαθμοῦ δυνάμενον εὐκόλως νὰ ἐνεργήσῃ τὴν συνουσίαν· τὰ πρόστατα εἶχον κατὰ φύσιν.»

Ἐκ τῆς περιέργου ταύτης παρατηρήσεως δηλοῦται ὅτι ἀναιρεῖται εἰς τινας περιστάσεις ἡ γενικῶς παραδεδεγμένη γνώμη, ὅτι οἱ τύποι τοῦ ὀργανισμοῦ προσπελάζουσι πρὸς ἐκεῖνο τῶν γενῶν, ὅπερ ὑπερτερεῖ μᾶλλον ἀναφορικῶς πρὸς τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Λίαν παράδοξον πῶς ἡ ὕπαρξις τῶν ἐσωτερικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων καὶ ἡ ἐντελὴς τῶν ὄρχεων ἔλλειψις οὔτε εἰς τὴν ὑπερτέρησιν τῶν ἀναποδράστων τοῦ γυναικείου φύλου χαρακτήρων, οὔτε τοὐλάχιστον εἰς τὴν ἀμφιβολίαν καὶ ἀβεβαιότητα τοῦ γένους συνετέλεσαν, ἀλλὰ τοὐναντίον κατὰ τὴν ἠθικὴν ἡλικίαν ὁ ὀργανισμὸς τῆς γυναικὸς ταύτης περιεβλήθη ἀῤῥενωπὴν φύσιν ὡς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ὄψεως, τῶν ἕξεων καὶ ἠθῶν.

Πλὴν τῶν ἐκ τῆς ἑρμαφροδιτικῆς οὕτως εἰπεῖν διαπλάσεως προκυπτουσῶν ἑκάστοτε δυσχερειῶν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ γένους τῶν ἑρμαφροδίτων, παρουσιάζονται ἐνίοτε καὶ ἑτέρας φύσεως δυσχέρειαι, ἀποπλανῶσαι τὸν ἐπιπολαίως ἐξετάζοντα, προκύπτουσαι ἐκ νοσηρῶν τινων τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων καταστάσεων, καὶ δὴ ἐκ τῆς προπτώσεως τῆς μήτρας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὰς προπτώσεις τῆς μήτρας τὰς πεπαλαιωμένας ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς, εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος ἐπὶ πολὺ διατελοῦσα, ἀλλοιοῦται τὴν χροιὰν καὶ παρεμφέρει τούτου ἕνεκα ἀνδρικῷ μορίῳ, ἀλλ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡ μετὰ προσοχῆς γενομένη ἐξέτασις αἴρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν. Τοιαύτην παρατήρησιν ἀναφέρει ὁ I. G. Saint-Hilaire. (1)

ϛ'. **Ἀληθὴς ἑρμαφροδιτισμός.** — Α'. *Ἑρμαφροδιτισμὸς πλάγιος.* — Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ, τὸ ὑπὸ τοῦ Saint-Hilaire (2) ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπωνυμίαν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μικτῶν ἑρμαφροδίτων ὑπαγόμενον, χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς παρουσίας εἰς τὸ ἕτερον ἥμισυ τοῦ σώματος, διαιρεθέντος διὰ καθέτου γραμμῆς κατὰ μέσον τοῦ ἄξονος εἰς δύο ἴσα πλάγια μέρη, τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ ἄρρενος, εἰς δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ τοῦ θήλεως γένους. Γεννᾶται δὲ ἡ ποικιλία αὕτη, καθ' ἃ ἐν τοῖς πρόσθεν περὶ ἑρμαφροδίτων ἐν γένει εἴρηται, εἴτε ἐκ τῆς ἀτροφίας ἑνὸς τῶν σωλήνων τοῦ Müller, εἴτε ἐκ τῆς ἀναπτύξεως ἑνὸς ἐκφορητικοῦ πόρου, προκύπτει δ' ἐκ τούτου ἀναδιπλασιασμὸς οὕτως εἰπεῖν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ παράγεται ὃν ἐκ δεξιῶν μὲν ἀνὴρ ἐξ εὐωνύμων δὲ γυνή. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ ἡ μὲν συμμετρία τῶν ὀργάνων ὑφίσταται, ἡ δὲ ἁρμονία εἶναι παραβεβλαμμένη, ἄλλοτε ὅμως καὶ αὕτη διατηρεῖται ἐντελῶς καὶ εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε ἐνίοτε ἐκπληροῦται ἡ γεννετήσιος λειτουργία.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς συχνότητος τοῦ πλαγίου ἑρμαφροδιτισμοῦ παρ' ἀνθρώπῳ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι, μετὰ τὴν ὅλως ἀνεξάρτητον μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν δύο πλαγίων ἡμίσεων τοῦ γεννητικοῦ συστήματος, ἡ σύμπτωσις αὐτῶν κατὰ τὴν μεσαίαν γραμμὴν τοῦ σώματος ἐνεργεῖται τάχιστα καὶ ἐντελέστατα, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὰ θήλεα μόνον αἱ ὠοθῆκαι καὶ αἱ σάλπιγγες μένουσι διπλαῖ, προκύπτει ὅτι ἡ τοιαύτη περὶ τὴν διάπλασιν ἀνωμαλία εἶναι σπανιωτέρα ἢ εἰς τὰ κατωτέρας τάξεως ζῶα, εἰς ἃ εἴτε ἡ σύμπτωσις τῶν δύο πλαγίων ἡμίσεων βραδέως συντελεῖται, εἴτε τὰ δύο ταῦτα πλάγια ἡμίσεα παραμένουσι κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων καὶ λειτουργοῦσιν ἰδιαιτέρως μέχρι τέλους τῆς ζωῆς. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται διατί εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς τὰ ἀνωτέρας τάξεως ζῶα τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ καταστρέφει τὴν φυσιολογικὴν τῶν ὀργάνων ἁρμονίαν, τὴν τοσοῦτον ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν γεννετησίων λειτουργιῶν.

Τὰ τοῦ πλαγίου ἑρμαφροδιτισμοῦ παραδείγματα δὲν εἶναι πολλά, ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε γνωστῶν τὰ μᾶλλον βεβαιωμένα εἶναι τὰ ἑξῆς·

«Τῷ 1749 ὁ Morand (3) ἐξήτασε νεανίαν τὸ 14ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄγοντα, ὅστις πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἔφερεν ὠοθήκην μετὰ στρογγύλου

(1) Αὐτόθι. — Σελ. 77.
(2) Isid. Geoffroy Saint-Hilaire. αὐτόθι. Σελ. 88.
(3) Nouv. Dict. de Méd. etc. — Αὐτόθι. Σελ. 504.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

συνδέσμου καὶ σάλπιγγος τοῦ Fallope ἐκστομουμένην εἰς μήτραν, ἐκ δε-ξιῶν δὲ ὄρχιν κεκαλυμμένον ὑπὸ ἐπιδιδυμίδος μετὰ δύο σωλήνων εἰς ἕνα συμπιπτόντων, καὶ ἀπολιγόντων εἰς τὴν μήτραν, τὰ δὲ ἐξωτερικὰ γεννη-τικὰ ὄργανα ἦτο ὡσεὶ ἄῤῥενος ὑποσπαδία.»

«Τῷ 1767 ὁ Maret (1) εἰς τὸν Jean-Pierre Hubert, θανόντα εἰς ἡλι-κίαν δέκα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν εἰς τὸ ἐν Dijon νοσοκομεῖον, παρετήρησε τὰ ἑξῆς· Ὁ νέος οὗτος ὡμοίαζε πρὸς ἄνδρα ὡς ἐκ τῆς καθόλου τοῦ ἡμί-σεως κατωτέρου τοῦ σώματος αὐτοῦ διαπλάσεως, ἐκ τῆς τῶν κάτω ἄκρων καὶ μερῶν τινων τῶν ἄνω ἄκρων, ὁ λάρυγξ ὅμως, τὸ δέρμα καὶ οἱ τοῦ προσώπου χαρακτῆρες διέφερον τῶν ἀνδρικῶν, γένειον σχεδὸν δὲν ὑπῆρ-χεν, ὑπῆρχον δὲ τοὐναντίον μαστοὶ καλῶς ἀνεπτυγμένοι στρογγύλοι, στερ-ροὶ μετὰ θηλῶν φερουσῶν ἅλωνας λίαν πλατείας καὶ ἐρυθρᾶς. Κλειτορὶς παρετηρεῖτο μεγάλη, ἢ πέος ἄτρητον, φέρουσα βάλανον καλῶς κεχαρα-κτηρισμένην μετὰ πόσθης, ἔτι δὲ καὶ δύο σηραγγώδη ὡς τὰ ἀνδρικὰ σώ-ματα, καθ' ἃ ἡ νεκροτομὴ κατέδειξεν· ὑπὸ τὴν κλειτορίδα μεγάλη σχισμὴ ὑπὸ δύο τοῦ δέρματος πτυχῶν ἀποτελουμένη παριστανουσῶν τὰ μεγάλα τοῦ αἰδοίου χείλη λίαν καλῶς, καὶ κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτῶν ἄκρον συγ-κλειουσῶν τὴν ῥίζαν τῆς κλειτορίδος. Ἀπαγομένων τῶν πτυχῶν ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ χαλινοῦ τῆς βαλάνου εὑρηνται δύο μικροὶ σπογγώδεις λόφοι, ἐρυθροί, προέχοντες, καθ' ὅλα παρεμφερεῖς ταῖς νύμφαις καὶ πρὸς τὰ ἄνω διαχωριζόμενοι ὑπὸ τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας, πρὸς δὲ τὰ κάτω ὑπὸ στενῆς ὀπῆς ἀπεικονιζούσης τὴν τοῦ κόλπου εἴσοδον ἐστενωμένην ὑπὸ παρθενικοῦ ὑμένος. Αἱ προσημειωθεῖσαι τοῦ δέρματος δίπλαι ἦτο ἐν μέρει ἐξοιδημέναι, διεκρίνετο δὲ ἀριστερὰ λίαν καθαρῶς ὁ ὄρχις, εἰς τὸ δεξιὸν χεῖλος δὲν ἐμπεριείχετο μὲν ὄρχις, ἀλλὰ διὰ τῆς πιέσεως ἐπὶ τῆς κοιλίας διωθεῖτο διὰ τοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος ὠοειδὲς σῶμα εὐκόλως ἐν τῷ κοίλῳ τῆς κοιλίας ἐπανακάμπτον. Διὰ τῆς νεκροτομῆς κατεδείχθη ὅτι τὸ εἰς τὸ ἀριστερὸν χεῖλος σῶμα ἦτο ὄρχις φέρων τὰ ἀγγεῖα καὶ τὸν ἐκ-φορητικὸν αὐτοῦ πόρον, οὗτος δὲ διὰ τοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος ἀπέληγεν εἰς τὸ πλῆρες σπέρματος ἀριστερὸν σπερματικὸν κυστίδιον, κείμενον εἰς τὴν κατὰ φύσιν θέσιν αὐτοῦ. Εἰς σάκκον δέ τινα παρεμφερῆ κόλπῳ, κείμενον μεταξὺ τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου καὶ ἄτρητον, παρετηρεῖτο εἰς τὴν κατωτέραν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν τὸ σπερματικὸν ἔμβολον (verumonta-num), ἔνθα ἐξεχέετο τὸ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ σπερματικοῦ κυστιδίου σπέρμα. Οὕτω τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ παρουσίαζεν ἐντελέστατα τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἄῤῥενος γένους· τοὐναντίον πρὸς τὰ δεξιά, πλὴν ἰχνῶν τινων ἐνδεικνυόν-των τὴν ὕπαρξιν σπερματικοῦ κυστιδίου καὶ ἐκφορητικοῦ πόρου, τὰ πάντα

(1) Isid. Geoffroy Saint-Hilaire. — Αὐτόθι. Σελ. 97.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνῆκον εἰς τὸ θῆλυ γένος. Τὸ πλησίον τοῦ δεξιοῦ βουβωνικοῦ σωλῆνος κείμενον μικρὸν ὠοειδὲς σῶμα ἦτο μικρὰ μήτρα ἐγκεκλεισμένη ἐντὸς κύστεως, ἡ μείζων αὐτῆς διάμετρος ἦτο ὅσον ἑνὸς καὶ ἡμίσεως δακτύλου, ὁ δὲ ἰστὸς λίαν στερρός. Ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τῆς μήτρας ταύτης προήρχετο πρὸς τὰ δεξιὰ σάλπιγξ συνεχομένη κανονικῶς μετὰ ὠοθήκης ἐχούσης ὅλως κατὰ φύσιν. »

«Τῷ 1836 ὁ Mayer (1) ἐδημοσίευσε τὴν νεκροψίαν τῆς Marie Derrier ἢ τοῦ Charles Doerge, ὅστις εἰς ἡλικίαν 40 ἐτῶν, ἀφοῦ καθ' ὅλον τοῦτο τὸ χρονικὸν διάστημα ἔζησεν ὡς γυνή, περιεβλήθη τὸ ἀνδρικὸν ἔνδυμα. Ἔφερε δὲ οὗτος μήτραν μετὰ δύο σαλπίγγων, ὧν ἡ μὲν δεξιὰ ἀπέληγεν εἰς ὄρχιν, ἡ δὲ ἀριστερὰ εἰς ὠοθήκην, πέος ἄτρητον τατικὸν καὶ κόλπον ὅσον δύο δακτύλων μακρόν. »

Ἐπίσης ὁ Follin (2) περιέγραψε τῷ 1848 τὸ περιγενόμενον τῆς νεκροτομῆς τῆς Angélique Courtois ἀποθανούσης ἐν Παρισίοις καὶ τὴν ὁποίαν ὁ An. Dubois ἐθεώρησε πρὸ εἰκοσαετίας ὡς ὑποσπαδίαν. Ἐκ τῆς νεκροτομῆς ταύτης προέκυψεν ὅτι αὕτη ἔφερε μήτραν καὶ κόλπον εἰς ἀτελεστάτην ἀνάπτυξιν ἐκστομούμενον εἰς τὴν οὐρήθραν· ἐκ δεξιῶν στρογγύλον σύνδεσμον καὶ σάλπιγγα χωρὶς ὠοθήκης, ἐξ εὐωνύμων στρογγύλον σύνδεσμον, σάλπιγγα καὶ ὄρχιν μετὰ τῶν σπερματικῶν αὐτοῦ σωλήνων. Τὰ δὲ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀπηρτίζοντο ὑπὸ πέους μακροῦ ὅσον 0μ,06 φέροντος τὴν ὀπὴν τῆς οὐρήθρας κατὰ τὴν ῥίζαν αὐτοῦ, ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ πέους παρετηροῦντο δύο προεξοχαί, αἵτινες οὔτε πρὸς μεγάλα χείλη οὔτε πρὸς ὄρχιν ὡμοίαζον. Δὲν ὑπῆρχε σχισμὴ τοῦ αἰδοίου ὡς καὶ ἔμμηνα ἢ τάσεις πρὸς σαρκικὴν ἀπόλαυσιν.

Β'. *Ἑρμαφροδιτισμὸς ἐγκάρσιος ἢ διπλοῦς.* — Τὸ εἶδος τοῦτο, ὁ ὑπερκείμενος ἑρμαφροδιτισμὸς τοῦ Saint-Hilaire (3), τῶν μικτῶν ἑρμαφροδιτισμῶν χαρακτηρίζεται διὰ τῆς συγχρόνου μορφώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πλάγιον (πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ τὰ ἀριστερὰ τῆς μεσαίας γραμμῆς) καὶ τοῦ ἄῤῥενος καὶ τοῦ θήλεως γένους ὀργάνων, ὅτε εὑρηνται ἀναμιξ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος σάλπιγξ, μήτρα, ἐπιδιδυμὶς καὶ σπερματικὰ κυστίδια, ἢ ὄρχις, σάλπιγξ καὶ μήτρα.

Ἐξεταζομένου τοῦ εἴδους τούτου τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν προκύπτει ἀναλογία τις πρὸς τὸν οὐσιωδῶς ἄῤῥενα ἢ οὐσιωδῶς θήλεα ἑρμαφροδιτισμόν, διότι, ὡς ἤδη εἴρηται, τὰ δύο κατὰ βάθος τμήματα τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἄῤῥεν, τὰ δὲ δύο μεσαῖα εἰς τὸ

(1) Nouv. Dict. de Méd. etc Αὐτόθι. Σελ. 504.
(2) Αὐτόθι. Σελ. 505.
(3) Isid. Geoffroy Saint-Hilaire. Αὐτόθι. Σελ. 88.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θῆλυ γένος, καὶ τἀνάπαλιν· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν συνυπάρχουσιν ὄρχεις, ἐπιδιδυμίς, ἐκφορητικοὶ πόροι μετὰ μήτρας καὶ κόλπου, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὠοθῆκαι καὶ σάλπιγγες μετὰ προστάτου, σπερματικῶν κυστιδίων καὶ ἀνδρικῆς οὐρήθρας ἔστω καὶ κατὰ τὴν ἐν πυέλῳ μοίραν αὐτῆς. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις, τόσον τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ μόρια ὡς καὶ τὸ σύνολον τοῦ ὀργανισμοῦ, οὔτε εἰς τὸν ἄῤῥενα οὔτε εἰς τὸν θήλεα τύπον ἀνήκουσιν, ἀλλὰ συμμετέχουσι τοῦ τύπου ἀμφοτέρων τῶν γενῶν. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι τὸ γεννητικὸν σύστημα διαιρεῖται εἰς τρεῖς μοίρας, τὴν μὲν κατὰ βάθος ἀποκλειστικῶς τοῦ ἄῤῥενος ἢ θήλεως γένους, τὴν δὲ μεσαίαν τοῦ ἀντιθέτου γένους, καὶ τὴν τρίτην τέλος τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων συμμετεχόντων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν.

Ὁ οὕτω διαπεπλασμένος ἄνθρωπος εἶναι ἐντελῶς ἄγονος, διότι εἰς μὲν τὴν μίαν περίπτωσιν, τῆς ἐκκρίσεως τοῦ σπέρματος οὔσης ἐφικτῆς, ἡ ἐξακόντισις δὲν πραγματοποιεῖται, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν τὰ ὑπὸ τῶν ὠοθηκῶν προπαρασκευαζόμενα ὠὰ δὲν γονιμοποιοῦνται.

Ἀντιθέτως πρὸς τὸν πλάγιον ἑρμαφροδιτισμόν, εἰς τὸ ἐγκάρσιον εἶδος ἡ ἁρμονία τῶν γεννητικῶν ὀργάνων δὲν ὑφίσταται διατηρουμένης τῆς συμμετρίας, εἰς τρόπον ὥστε τὸ μὲν πλάγιον εἶδος ἀποκλείει τὴν συμμετρίαν διατηροῦν τὴν ἁρμονίαν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, τὸ δὲ ἐγκάρσιον ἀποκλείει τὴν ἁρμονίαν διατηροῦν τὴν συμμετρίαν, ἐπομένως τὸ μὲν πρῶτον ἀποτελεῖ σπουδαίαν ἐξαίρεσιν ὡς πρὸς τοὺς ἀνατομικοὺς κανόνας καὶ νόμους, τὸ δὲ δεύτερον εἶναι λίαν μεγάλη ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν ἀνωμαλία.

Αἱ τοῦ ἐγκαρσίου ἑρμαφροδιτισμοῦ περιστάσεις εἶναι πολλῷ σπανιώτεραι τῶν τοῦ πλαγίου, συνεπῶς ὀλίγα καὶ τὰ βέβαια ἐν τῇ ἐπιστήμῃ γεγονότα, ἐκ τούτων ἔστωσαν τὰ ἑξῆς·

«Ὁ Ackermann (1) κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος παρετήρησεν ἐπὶ νεογνοῦ τοιούτου εἴδους ἑρμαφροδιτισμόν, ὃν ἐδημοσίευσε τῷ 1805 εἰς τὸ πόνημα αὐτοῦ ἐν Ἰέννῃ Infantis androgyni historia et iconographia, ὡς ἑξῆς· Εἰς τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα παρετηρεῖτο μεγάλη κλειτορὶς ἢ πέος ἄτρητον, πυλακωμένον κατὰ τὴν κατωτέραν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν· κατωτέρω τοῦ πέους τούτου αἰδοῖον εἰς τὰ χείλη τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο διὰ τῆς ἀφῆς οἱ ὄρχεις ἀπαραλλάκτως ὅπως εἰς τὰ συνηθέστερα τοῦ ἄῤῥενος ἑρμαφροδιτισμοῦ περιστατικά· τὸ αἰδοῖον τοῦτο, ἢ ἡ τοῦ ὀσχέου αὔτη σχισμή, συνεκοινώνει ἀφ' ἑνὸς μὲν μετὰ τῆς κύστεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ μετὰ βολβώδους μήτρας ἐχούσης τὰ τοιχώματα αὐτῆς λίαν λεπτά· ἀπὸ ταύτης ἐξήρτηντο δύο ἀγωγοὶ ἀνάλογοι τοῖς ἐκφορητικοῖς

(1) Saint-Hilaire. Αὐτόθι. Σελ. 91.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόροις, οἵτινες ἀπέληγον εἰς δύο ἐπιδιδυμίδας καὶ εἰς δύο ὄρχεις. Ἡ ὑφὴ τῶν ὄρχεων τούτων εἶχεν ὅλως κατὰ φύσιν.»

Ὁ Mayer (1) παρετήρησεν εἰς τετράμηνον ἔμβρυον τὰς ἑξῆς λεπτομερείας· «παρετηρεῖτο δίκερως μήτρα καὶ κόλπος, ὄρχεις ἐν τῇ κοιλίᾳ τοποθετημένοι, ἐπιδιδυμίδες, ἐκφορητικὰ ἀγγεῖα καὶ ἴχνη τινὰ σπερματικῶν κυστιδίων· τὸ μὲν πέος ἦτο ἄτρητον, ἔλειπεν ὅμως ἡ κατὰ τὸ ὄσχεον σχισμή. Ἡ κύστις διετέλει εἰς ἐκστροφήν, εἰς τὸν πυθμένα δὲ αὐτῆς ἀπέληγεν ὁ κόλπος, ἐκστομούμενος μὲν εἰς τὰ ἐκτὸς ὡς συνήθως, ἀλλ' ὑπεράνω τοῦ πέους.»

Ὁ δὲ Petit (de Namur) (2) παρετήρησε τῷ 1720 εἰς στρατιώτην τὴν ἐξῆς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διάταξιν· «τὰ μὲν ἐξωτερικὰ γεννητικὰ ὄργανα ἦτο διαπεπλασμένα κατὰ τὸν ἄῤῥενα τύπον, ὑπῆρχον δὲ δύο ὄρχεις μετὰ ἐπιδιδυμίδων καὶ ἐκφορητικῶν πόρων, σπερματικὰ κυστίδια ἐκστομούμενα εἰς τὴν οὐρήθραν, σάλπιγγες τοῦ Fallope καὶ μήτρα, ἢ μᾶλλον κόλπος, ἐκστομούμενος εἰς τὴν οὐρήθραν.»

Γ'. *Ἑρμαφροδιτισμὸς Δίγενής* (Bisexuel).—Οἱ διγενεῖς ἑρμαφρόδιτοι, τοὐτέστιν οἱ χαρακτηριζόμενοι ὑπὸ τῆς συνενώσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων μᾶλλον ἢ ἧττον τελείων ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μετὰ πλεονασμοῦ ἑρμαφροδίτων, ἐπέχοντες οἷαν καὶ οἱ μικτοὶ ἑρμαφρόδιτοι εἰς τὴν χωρὶς πλεονασμοῦ τῶν ὀργάνων κατηγορίαν τῶν ἑρμαφροδίτων θέσιν. Διακρίνονται δὲ τὰ δύο ταῦτα εἴδη ἐκ τούτου, ὅτι εἰς μὲν τοὺς μικτοὺς ἑρμαφροδίτους ὑπάρχει διαχωρισμὸς τῶν χαρακτήρων τῶν γενῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ γεννητικοῦ συστήματος μερῶν, εἰς δὲ τοὺς διγενεῖς τοὐναντίον ἡ συνένωσις τῶν δύο γενῶν εἶναι ἀπότοκος πραγματικῆς δυάδος τοῦ γεννητικοῦ συστήματος· εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ φαινομένη αὔξησις τοῦ πλήθους τῶν μερῶν προκύπτει ἐκ διαστάσεως ἐξηγούσης τὸν παρεμποδισμὸν τῆς ἀναπτύξεως, εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ὑπάρχει τοὐναντίον πραγματικὴ αὔξησις, προκύπτουσα ἐκ τῆς γενέσεως οὐσιωδῶς ὑπεραρίθμων μερῶν.

Τὰ ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἀναφερόμενα περιστατικά, περὶ ὧν κατωτέρω ὁ λόγος, τοῦ εἴδους τούτου τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ καταδεικνύουσι σαφέστατα τὸ δυνατὸν τῆς συνενώσεως τῶν δύο γεννητικῶν συστημάτων εἰς τὸ αὐτὸ ἄτομον, τοῦθ' ὅπερ οἱ φυσιολόγοι ἠρνοῦντο ἐπὶ πολύ. Τούτου τεθέντος ἴδωμεν κατὰ πόσον εἶναι ἀποδεκτὸς ὁ τέλειος ἑρμαφροδιτισμός, εἴτε ὑπὸ τὴν φυσιολογικὴν εἴτε ὑπὸ τὴν ἀνατομικὴν ἔποψιν, τοὐτέστιν κατὰ πόσον ἡ συνένωσις τῶν δύο γενῶν εἰς τὸ αὐτὸ ἄτομον εἶναι τελεία.

---

(1) Saint-Hilaire. Αὐτόθι. Σελ. 92.
(2) Nouv. Dict. de Médec. etc. Αὐτόθι. Σελ. 505.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν γνωστὸν ὅτι εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρας τάξεως ζῶα, γεννητικὸν σύστημα, μ' ὅλην τὴν συνύπαρξιν ὑπεραρίθμων μερῶν ἐκ τοῦ γεννητικοῦ συστήματος τοῦ ἑτέρου φύλου, λειτουργεῖ· γεννᾶται ὅμως τὸ ζήτημα, ἂν τὰ ὑπεράριθμα μέρη τοῦ ἑτέρου γεννητικοῦ συστήματος εἶναι συγχρόνως ἱκανῶς τέλεια ὅπως καὶ ταῦτα λειτουργῶσιν. Ἐξ ἁπάντων τῶν μέχρι τοῦδε παρατηρηθέντων περιστατικῶν δηλοῦται, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων γένους τινὸς τελειοποιεῖται καθόσον παρεμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μερῶν τοῦ ἑτέρου γένους, ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἀνωμαλία τις εἶναι τόσῳ μᾶλλον σπανία καθόσον προϋποτίθησιν τὴν συνένωσιν συνθηκῶν πλειοτέρων καὶ ἀνωμαλωτέρων, συμπεραίνομεν ὅτι ὁ τέλειος φυσιολογικὸς ἑρμαφροδιτισμός, ἂν μὴ ἀδύνατον νὰ παρουσιασθῇ, τοὐλάχιστον σπανιώτατος εἶναι. Ἂν δὲ ἀφ' ἑτέρου παραδεχθῶμεν ὅτι ὡς ἐκ τῆς τελειότητος αὐτοῦ ὁ ἑρμαφρόδιτος ἐκ περιτροπῆς καὶ γονιμοποιεῖ καὶ γονιμοποιεῖται, εἶναι λίαν ἀμφίβολον ἂν ἔχει ὁρμὰς δι' ἀμφότερα τὰ γένη, τοὐναντίον μάλιστα, ὡς ἐκ τῶν παρατηρήσεων δηλοῦται, ὁ τοιοῦτος ἑρμαφρόδιτος οὐδεμίαν ἐπιδείκνυσιν πρὸς τὰς σαρκικὰς ἀπολαύσεις ὁρμήν, καὶ θεωρεῖται ὡς φυσιολογικῶς οὐδέτερος.

Ὑπὸ δὲ τὴν ἀνατομικὴν ἔποψιν ὁ τέλειος ἑρμαφροδιτισμός, τοὐτέστιν ἡ συνύπαρξις ἁπάντων τῶν ἀῤῥένων καὶ θηλέων γεννητικῶν ὀργάνων, εἶναι σχεδὸν ἀπολύτως ἀδύνατος.

Τὰ ὀλίγα γνωστὰ εἰς τὴν ἐπιστήμην διγενοῦς ἑρμαφροδιτισμοῦ περιστατικὰ εἶναι τὰ ἑξῆς·

«Ὁ Schrell (1) ἐδημοσίευσε τῷ 1804 ἐν Βιέννῃ τὴν ἑξῆς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διάταξιν. Κάτωθι πέους ἀληθοῦς, καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν κατὰ φύσιν ὄρχεων καὶ τῶν ἐκφορητικῶν ἀγωγῶν, παρετηρεῖτο μικρὸν αἰδοῖον μετὰ τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν αὐτοῦ χειλέων, συγκοινωνοῦν διὰ πραγματικοῦ κόλπου μετὰ μήτρας ἀτελῶς ἀνεπτυγμένης, φερούσης σάλπιγγας καὶ ὠοθήκας ἐπίσης ἀτελῶς ἀνεπτυγμένας. Εἰς τὴν συνύπαρξιν τῶν δύο γεννητικῶν συστημάτων παρετηρεῖτο ὅτι τὰ ἄῤῥενα μέρη ἔφερον τὸ κατὰ φύσιν αὐτῶν μέγεθος, ἐνῷ τὰ θήλεα εἴτε καθόλου εἴτε κατὰ μέρος ἦτο ἀτελῶς ἀνεπτυγμένα.»

Ὁ Rokitansky (2) τῷ 1869 παρουσίασεν εἰς τὴν ἰατρικὴν ἑταιρίαν τῆς Βιέννης τὸ περιγενόμενον τῆς νεκροτομῆς ἀνθρώπου ἀποκαλουμένου Hoffmann, ὅστις ἔφερε δύο ὠοθήκας μετὰ τῶν σαλπίγγων αὐτῶν, μήτραν ἀτελῶς ἀνεπτυγμένην καὶ ὄρχιν μετὰ ἐκφορητικοῦ πόρου ἐνέχοντος σπερματόζωα. Ὁ ἑρμαφρόδιτος οὗτος εἶχεν ἔμμηνον ῥύσιν τακτικήν,

(1) Saint-Hilaire. Αὐτόθι. Σελ. 120.
(2) Nouv. Dict. de Méd. etc. αὐτόθι. Σελ. 505.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄτρητον πέος καὶ ὄσχεον δισχιδές. Ἐντελῆ δὲ πρὸς τὰς σαρκικὰς ἀπολαύσεις ἀδιαφορίαν.

Ὁ Heppner (1), ἐκ Πετρουπόλεως, ἐδημοσίευσε τῷ 1872 τὰ ἑξῆς περὶ ἑρμαφροδίτου ἓξ ἑβδομάδων πρὸ ἐτῶν ἐν οἰνοπνεύματι διατηρουμένου· « Εὗρε δύο ὄρχεις ἐξαρτωμένους ἀπὸ ἐσωτερικοῦ γεννητικοῦ συστήματος τελείου (ὠοθηκῶν καὶ σαλπίγγων, μήτρας, κόλπου ἐκστομουμένου εἰς τὴν οὐρήθραν), καυλὸν ὑποσπαδίαν καὶ προστάτην, ἀλλ' οὔτε σπερματικὰ κυστίδια, οὔτε ἐκφορητικοὺς πόρους. »

Συγκεφαλαιοῦντες ὡς πρὸς τοὺς ἀληθεῖς ἑρμαφροδίτους παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ εἰς τούτους ἀνάγεται ὅ,τι περὶ τῶν κατὰ τὸ φαινόμενον ἑρμαφροδίτων εἴρηται, προστιθεμένου εἰς τοὺς ἀληθεῖς τοῦ ὑπὸ φυσιολογικὴν ἔποψιν ἀπολύτως ἀγόνου αὐτῶν, καὶ τῆς ἐλλείψεως παντὸς πρὸς τὰς σαρκικὰς ἀπολαύσεις αἰσθήματος.

Περὶ δὲ τῶν *οὐδετέρων* καλουμένων ἑρμαφροδίτων ὑπὸ ἀνατομικὴν ἔποψιν, τουτέστιν τῶν στερουμένων παντὸς ἴχνους γεννητικῶν ὀργάνων, καίτοι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξωσιν, ὡς ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε ἐρευνῶν ἐξάγεται, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν εἴς τινας περιστάσεις, ὡς ἐπ' ἐσχάτων ἔπραξεν ὁ Courty, ὅτι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ γένους γεννητικὰ ὄργανα διατελοῦσιν εἰς ὅλως στοιχειώδη καὶ ἀτελῆ κατάστασιν, καὶ ἀνευρίσκονται τοιαῦτα διὰ τῆς ἀνατομικῆς ἐξετάσεως. Εἰς τὰς πολλὰς δὲ τῶν περιστάσεων τὴν βεβαίαν περὶ ἑρμαφροδιτισμοῦ διάγνωσιν μόνον ἡ νεκροτομὴ παρέχει.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων περὶ τῶν διαφόρων ποικιλιῶν ὡς πρὸς τὰς διαμαρτίας τῆς διαπλάσεως, τὰς ἀποτελούσας τὸν ἑρμαφροδιτισμόν, δῆλον ὅτι συχνὰ ἀναφύονται λίαν σπουδαῖα περὶ ταὐτότητος ζητήματα. Καὶ νῦν μὲν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ ἀνθρώπου κακῶς χαρακτηριζομένης, ἐπὶ πολλὰ ἔτη οὗτος διατελεῖ εἰς θέσιν ὅλως ἀλλοτρίαν ἐκείνης εἰς ἣν προώρισται, ἕως ἂν τῆς ἀπάτης διασκεδαζομένης ἀναλαμβάνει πολλάκις πρὸς κοινὸν σκάνδαλον τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν. Ἄλλοτε τῆς ἀπάτης παρατεινομένης ἔτι μᾶλλον, συνάπτονται γάμοι ὑπὸ περιστάσεις τῆς ταὐτότητος τοῦ γένους ὅλως ἀκυρούσας αὐτούς. Ὁμολογητέον ὅτι εἴς τινας περιστάσεις λίαν δύσκολος ἀποβαίνει ἡ ἀναγνώρισις τοῦ γένους εἰς τὸ νεογνόν, τούτου δὲ ἕνεκα τόσῳ μᾶλλον εὔκολος ἡ ἀπάτη, ὅσῳ μᾶλλον ἐπιπολαίως διενεργεῖται ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ.

Ἡ ἀρχὴ ἡ κρατοῦσα οὕτως εἰπεῖν τὸ ὅλον τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν οἱ πάντες καὶ δικανικοὶ καὶ

(1) Gazette médicale 1872. Σελ. 29. Sur l' hermaphrodisme vrai dans l'espéce humain.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἰατροὶ συμφωνοῦσιν, εἶναι ὅτι γάμος ἔγκυρος εἶναι ὁ μεταξὺ δύο προσώπων διαφόρου γένους τελούμενος· συνεπῶς, ἀποδεικνυομένου ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἱεροτελεστίαν τοῦ γάμου παραστᾶσα ὡς γυνὴ δὲν ἦτο πράγματι τοιαύτη, ὁ γάμος ἀκυροῦται, ὁ δὲ τῆς ἀκυρώσεως λόγος ἔγκειται ἐν αὐτῇ τῇ ταὐτότητι τοῦ ἀτόμου· ἀκύρωσις δὲ τοὐναντίον ἕνεκα διαμφισβητήσεως τῆς ταὐτότητος τοῦ ἑτέρου τῶν νεονύμφων δὲν ἐπιτυγχάνεται προκειμένου περὶ ἀνικάνων ἢ ἀγόνων προσώπων. Ἕπεται ἐκ τούτων, ὅτι πρὸς ἀκύρωσιν γάμου δι' ἀμφισβήτησιν τῆς ταὐτότης, ἡ αἴτησις δέον νὰ στηρίζηται εἰς τὴν φυσικὴν διάπλασιν τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, τοῦ ὁποίου πεπλανημένως ἐχαρακτηρίσθη τὸ γένος· δὲν ἀρκεῖ δὲ πρὸς τοῦτο ἡ βεβαίωσις ἐκ διηγήσεων, ἔστω καὶ ἀξιοπίστων καὶ ἀδιαφιλονεικήτων, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ γάμου κατέστη ἀδύνατος ἕνεκεν ἡμαρτημένης διαπλάσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, ἀλλ' ἀπαιτεῖται, καὶ εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, νὰ καταδειχθῇ μετὰ βεβαιότητος ἡ ταὐτότης τοῦ γένους τῶν συναψάντων τὸν γάμον. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει τὴν ταὐτότητα τοῦ γένους δὲν καταδείκνυσι τὸ τέλειον τῆς κατὰ τὸ φαινόμενον διαπλάσεως ἀμφοτέρων, ἀλλ' ἁπλῶς ἡ ἔλλειψις εἰς τὸ ἕτερον τῶν συστατικῶν τοῦ διαφόρου γένους ὀργάνων, καὶ ἡ φανερὰ ἢ κεκρυμμένη ὕπαρξις τῶν οὐσιωδῶν τοῦ κοινοῦ γένους ὀργάνων· ἑπομένως μόνη ἡ ἀνατομικὴ καὶ φυσιολογικὴ τοῦ ὑπόπτου προσώπου ἐξέτασις λύει τὸ ζήτημα τοῦτο. Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι ἡ μεσολάβησις τοῦ ἰατροῦ εἶναι ἀναπόφευκτος· τὸ δὲ προβαλλόμενον εἰς αὐτὸν ζήτημα ἔστω σαφὲς καὶ ἁπλοῦν σύμφωνον πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν, καὶ πρὸς τὰς διαφόρους τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ ποικιλίας τὰς δυνατὰς κατὰ τὴν ζωὴν νὰ διαγνωσθῶσιν· οὕτω ζήτημα, ἂν τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν πρόσωπον στερεῖται γεννητικῶν ὀργάνων, τοὐτέστιν εἰς οὐδὲν ἀνήκει γένος, ὅλως ἐξοβελιστέον, καθότι, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, οὐδέτεροι ἑρμαφρόδιτοι ὑπὸ ἀνατομικὴν ἔποψιν δὲν ὑπάρχουσιν· ἐπίσης καὶ τὸ ζήτημα, ἂν εἰς τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν πρόσωπον εὑρίσκονται συνηνωμένα ἀμφοτέρων τῶν γενῶν τὰ γεννητικὰ ὄργανα, εἶναι ἄνευ βάσεως, διότι, καίτοι οὔσης ἐφικτῆς τῆς συνυπάρξεως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου γεννητικῶν ὀργάνων ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, τοῦθ' ὅπερ χαρακτηρίζει τὸν ἀληθῆ ἑρμαφροδιτισμόν, καὶ συντελεῖ ὅπως καταστήσῃ τὸ ἄτομον ἀνίκανον πρὸς γάμον, διότι, οἱονδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ γένος τοῦ προσώπου μεθ' οὗ ἤθελε συζευχθῆ, ὑπάρχει πάντοτε μεταξὺ τῶν δύο ταὐτότης γένους, αὕτη ἀναγνωρίζεται καὶ βεβαιοῦται μόνον μετὰ θάνατον διὰ τῆς νεκροτομῆς, συνεπῶς τὸ ζήτημα διαρκούσης τῆς ζωῆς μένει ἄλυτον. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι τὸ κυρίως εἰς τοιαύτας περιστάσεις ζήτημα εἶναι, α τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν πρόσωπον εἶναι ἀνὴρ (ἢ γυνὴ) κακῶς διαπεπλασμένος καὶ παρίσταται ὡς ἐκ τοῦ ἀπατηλοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτοῦ ὡς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνήκων εἰς τὸ γυναικεῖον (ἢ ἀνδρικὸν) φῦλον;» Τὸ ζήτημα τοῦτο, λυόμενον μᾶλλον ἢ ἧττον εὐκόλως διὰ τῆς μετὰ προσοχῆς γενομένης τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ ἐπὶ τοῦ ζῶντος ἀτόμου ἐξετάσεως, ἔχει καὶ χρησιμότητα μεγάλην καὶ κύρος, καὶ συνεπάγεται τὴν τοῦ γάμου ἀκύρωσιν. Τὸ δὲ ζήτημα τέλος· «ἂν ἡ συζευχθεῖσα γυνὴ ὡς γυνὴ εἶναι τοιαύτη κακῶς διαπεπλασμένη, ἀνίκανος καὶ ἀκατάλληλος πρὸς γάμον», εἶναι ὅλως ἄσχετον πρὸς τὰ ζητήματα τῆς ταὐτότητος τοῦ γένους ἀφ' ἑνός, ἅτε δὴ ἀναγόμενον εἰς τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν στείρωσιν μᾶλλον, καὶ ἀφ' ἑτέρου, κατὰ τὴν αὐστηρὰν τοῦ νόμου ἔννοιαν, δὲν ὑπάρχει λόγος ἀκυρώσεως τοῦ γάμου.

Σημειωτέον ὅτι ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν δέον ὅπως μὴ συγχέηται τὸ ἀνατομικοφυσιολογικὸν τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ ζήτημα μετὰ τῆς ἁπλῶς κακῆς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διαπλάσεως. Ὡς τὰ πολλὰ συντάσσεται ἐσφαλμένως ληξιαρχικὴ πρᾶξις περὶ προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὸ ἄῤῥεν γένος, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἡ τῶν ὄρχεων ἀτροφία, ἡ ἀτελὴς τῆς οὐρήθρας ἀνάπτυξις ἐκστομουμένης ἀλλαχοῦ ἕνεκεν ἀτρησίας τοῦ πέους, ἡ διαίρεσις τοῦ ὀσχέου εἰς δύο ἡμίσεα διακεχωρισμένα ὑπὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βαθείας κοιλότητος, ἡ ἔλλειψις τῶν κυρίων ἐξωτερικῶν γνωρισμάτων τοῦ ἀνδρός, καθιστῶσι πράγματι τὴν ὄψιν γυναικείαν, καὶ ὅμως οὐδεμία γεννᾶται ἀμφιβολία, διότι πρόκειται περὶ ἀνδρῶν κακῶς διαπεπλασμένων ἀλλ' ἀνδρῶν. Ἡ θεωρία τοῦ ἀπολύτως οὐδετέρου ἀληθεύει μόνον ὑπὸ φυσιολογικὴν οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, καθότι ὑπάρχει πάντοτε εἰς τὸν ἑρμαφρόδιτον, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ φαινομένη κατάστασις τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ γεννητικῶν ὀργάνων, ἡ μὲν ἢ ἡ δὲ τῶν τάξεων τῶν ἀληθῶς ἀπαρτιζόντων τὸ γένος ἐσωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ἑπομένως ἀποφαινόμεθα ὅτι εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ οὐδετέρου ἑρμαφροδιτισμοῦ μετὰ ἐλλείψεως τοῦ γένους, οἱ ἑρμαφρόδιτοι οὗτοι θεωρητέοι ὡς ἀνήκοντες εἰς τὸ ἄῤῥεν γένος, καθότι δὲν παρατηροῦνται εἰς τούτους γυναικεῖα γεννητικὰ ὄργανα, ἡ δ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔλλειψις τῶν ἀῤῥενωπῶν χαρακτήρων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἢ τῆς ἀτροφίας τῶν ὄρχεων.

Ἡ εἰς τὰς γυναῖκας ἀπαντῶσα τῶν γεννητικῶν ὀργάνων κακὴ διάπλασις ἐν γένει εἰπεῖν δὲν προκαλεῖ ἀπάτην ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ γένους· καθότι ἡ ὑπέρμετρος τῆς κλειτορίδος ἀνάπτυξις, ἡ ἀτρησία ἢ καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ κόλπου, ἡ ἔλλειψις τῆς μήτρας, ἅτε δὴ μήπω συνοδευόμεναι ἐξ ἀνάγκης μετὰ κακῆς τοῦ αἰδοίου διαπλάσεως, ἐκτοπισμοῦ ἢ ἀτροφίας τῶν ὠοθηκῶν, ἐντελοῦς τῶν ἐπιμηνίων ἐλλείψεως, ἢ περιοδικῶν κατὰ μῆνα ἢ καὶ ἀνωμάλων διαταράξεων ἐμφαινουσῶν τὴν τῶν ἐπιμηνίων λειτουργίαν, εἶναι ἀνεπαρκῆ ὅπως γεννήσωσι δισταγμοὺς εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ γυναικείου φύλου. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὡς δυνατὸν τὸ τοιοῦτον, θεωρητέον ὡς ἐξαίρεσις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἔτι μᾶλλον ἐξαιρετικὴ εἶναι ἡ περίπτωσις τοῦ Joseph Marzo, καθ' ἣν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἄῤῥενος γένους ἦτο τοσούτῳ ἐκπεφρασμένα, ὥστε ἡ ἀπάτη ὑπῆρξεν ὁλεθρία οὐ μόνον διὰ τὴν μετ' αὐτοῦ συζευχθεῖσαν γυναῖκα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἐξετάσαντα ἰατρόν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἰατροδικαστὴς ἐχέτω ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὰς ἑξῆς δύο δυνατὰς ὑποθέσεις·

1. Ὅτι ὁ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀνὴρ εἶναι κρύψορχις.

2. Ὅτι ἀδύνατον ν' ἀποφανθῇ τις περὶ τοῦ γένους. Ἀμφότεραι αἱ ὑποθέσεις αὗται καταλήγουσιν εἰς τὸ ἔγκυρον τοῦ γάμου, ἀλλ' ὅμως μέση ὁδὸς δὲν ὑπάρχει, διότι ὁ ἀκριβὴς καὶ θετικὸς τοῦ γένους προσδιορισμὸς μόνον μετὰ θάνατον ἐκ τῆς νεκροψίας εἶναι ἐφικτός.

Ἐξετάσωμεν νῦν διὰ τίνων χαρακτήρων καὶ εἰς τίνας περιστάσεις ὁ ἰατροδικαστὴς δύναται ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀπάτην.

Ὡς τὰ πολλὰ ἀπατᾶται ὁ ἰατρὸς τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων ψηλαφητῶς παρεμφερῶν γυναικείοις ὀργάνοις ὄντων· τὸ πέος εἶναι μὲν ἀτελέστατα ἀνεπτυγμένον, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον πολλῷ ὀγκωδέστερον τῆς κατὰ φύσιν ἀλλ' ὑπερμέτρως ἀνεπτυγμένης κλειτορίδος, εἶναι ὡς τὰ πολλὰ τατικόν, πάντοτε ὅμως ἄτρητον κατὰ τὸ πέρας αὐτοῦ· ἄλλοτε εὕρηται φύμα περικεκαλυμμένον, ἀσθενῶς τατικὸν καὶ καθ' ὅλα προσόμοιον κλειτορίδι. Εἰς πολλοὺς φέροντας τὰς ὑλικὰς τοῦ ἄῤῥενος γένους ἀποδείξεις, τοὺς ὄρχεις, τὸ πέος οὔτε μακρότερον οὔτε ὀγκωδέστερον συνήθους κλειτορίδος εἶναι, ἐκ τούτου ἀποδείκνυται ἀναλήθης ἡ γνώμη τοῦ Gallard φρονοῦντος ὅτι πρὸς βέβαιον τοῦ ἄῤῥενος χαρακτηρισμὸν δέον ὅπως τὸ πέος ἐξέχῃ ἑκατοστόμετρά τινα. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Tardieu πολλαὶ ὑπάρχουσιν αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ἡ λεπτομέρεια αὕτη ἐλλείπει ἐντελῶς, καὶ καθ' ἃς τὸ πέος οὔτε μακρότερον οὔτε ὀγκωδέστερον συνήθους καὶ μάλιστα ἥκιστα ἀνεπτυγμένης κλειτορίδος εἶναι, εἰς τοὺς τοιούτους δὲ ὑπάρχει τὸ βέβαιον τοῦ ἄῤῥενος γένους σημεῖον, οἱ ὄρχεις.

Τὸ δίκην μεγάλων χειλέων διῃρημένον καὶ μήπω συμπεφυκὸς ὄσχεον συνοδεύεται εἴτε ὑπὸ κοιλότητος ἀτρήτου, ἀβαθοῦς, ἢ καὶ ἁπλῆς ἐντυπώσεως, εἴτε ὑπὸ κοιλότητος φερούσης τὸν ἀληθῆ τοῦ κόλπου τύπον, τοῦ ὁποίου αἱ διαστάσεις ὡς τὰ πολλὰ ἀποκαθίστανται μεγαλήτεραι ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων πρὸς συνουσίαν ἀποπειρῶν. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ οὐρήθρα ἐκστομοῦται πάντοτε μᾶλλον ἢ ἧττον πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπὸ τὸ πέος.

Οἱ ὄρχεις, τὸν πλεῖστον παραμένοντες χρόνον καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὰ πρῶτα τῆς ζωῆς ἔτη πέραν τῶν κρίκων, ὁτὲ μὲν κατολισθαίνουσιν εἴτε ἀμφότεροι, εἴτε, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, ὁ ἕτερος μόνον καὶ παραμένουσιν ἢ ἐν τῷ βουβωνικῷ σωλῆνι, ἢ ἐν ταῖς πτυχαῖς τοῦ ὀσχέου, ἄλλοτε δὲ μένουσιν ἐπ' ἀόριστον ἐν τῇ κοιλίᾳ· εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν εὐκόλως ἀναγνω-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρίζεται ἡ ὕπαρξις τῶν ὄρχεων, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τούναντίον οὔτε ἐκ τῆς ἀνατομικῆς αὐτῶν θέσεως, οὔτε ἐκ τῆς φυσιολογικῆς λειτουργίας διαρκούσης τῆς ζωῆς διαγιγνώσκονται. Πάντοτε ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας νὰ ἐπιδίδηται πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ὄρχεων, καὶ ὁτὲ μὲν ἀρκεῖ ἡ τῶν βουβωνικῶν χωρῶν ὑπὲρ καὶ ὑπὸ τὴν ἠβικὴν σύμφυσιν διὰ τῆς ψηλαφήσεως ἐξέτασις πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῶν, ὁτὲ δὲ ἀπαιτεῖται καὶ ἡ διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου ἐξέτασις, ὅτε ἀναγνωρίζεται ὁ ὄρχις καὶ ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐπακολουθοῦντος τὴν ἐλαφρὰν πίεσιν ὅλως ἰδιάζοντος ἀλγεινοῦ αἰσθήματος.

Τὰ ὑπὸ τῆς φυσικῆς ἐν γένει διαπλάσεως σημεῖα ὅλως δευτερεύουσαν ὡς ἐκ τῆς ποικιλίας αὐτῶν ἐπέχουσι θέσιν διὰ τὴν διάγνωσιν τοῦ γένους τῶν ἑρμαφροδίτων, ὁπωσδήποτε ὅμως ὑπάρχουσι περιστάσεις ὅλως ἀντίθετοι συντελοῦσαι εἰς ἐπιβεβαίωσιν εἴτε τῆς ἀπάτης εἴτε τῆς ἀληθείας· οὕτω εἰς ἑρμαφροδίτους ἀδίκως ὡς γυναῖκας ἐκληφθέντας παρετηρήθη ἐντελὴς τοῦ γενείου ἔλλειψις, λεπτότης τῆς φωνῆς, ἀνάπτυξις τῶν μαστῶν, ἀτροφία τοῦ μυϊκοῦ συστήματος· ἄλλοτε δὲ τούναντίον εἰς ὁμοίας φύσεως περιστάσεις τρίχωσις δασεῖα, φωνὴ ἰσχυρά, μαστοὶ μήπω ἀνεπτυγμένοι, πύελος στενή, καὶ ἐν γένει ὅλως ἀνδρικὴ διάπλασις.

Τὴν αὐτὴν ἐκφέρομεν κρίσιν ὡς πρὸς τὴν διαγνωστικὴν ἀξίαν τοῦ γένους τῶν ἑρμαφροδίτων καὶ διὰ τὰς ἠθικὰς διαθέσεις, τὰς κλίσεις καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτῶν. Αἱ ἕξεις αὐτῶν ὡς τὰ πολλὰ κανονίζονται καὶ ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ βίου εἰς ὃ ὑπεβλήθησαν ὡς ἐκ τῆς ἀπάτης περὶ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ γένους αὐτῶν, συνεπῶς ἐκ τούτων ἀδύνατον νὰ πορισθῶμεν συμπεράσματα ὁριστικά, μήπω πρὸς τοῦτο συντρεχόντων καὶ τῶν λοιπῶν χαρακτήρων, ἰδίᾳ τῶν ἐκ τῆς ἀνατομικῆς τοῦ ἀτόμου καταστάσεως.

Καθ' ἃ εἴρηται ἤδη αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς καλεῖται ὅπως ὁρίσῃ τὴν ταὐτότητα προσώπου οὗ ἡμαρτημένη ἐκ πλάνης συνετάχθη ἡ ληξιαρχικὴ πρᾶξις, συγκεφαλαιοῦνται ὡς ἔπεται· ὁτὲ μὲν προϊούσης τῆς ἡλικίας καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἠβικὴν ἐπιγίνονται μεταβολαὶ εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα καθιστῶσαι μᾶλλον καταφανεῖς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ γένους, παρέχουσαι συνεπῶς ὑπονοίας περὶ τῆς ταὐτότητος καὶ ἐπιβάλλουσαι τὴν ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν· ὁτὲ δὲ ἡ κατολίσθησις ἀμφοτέρων ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν ὄρχεων, ἡ περίσφιγξις αὐτοῦ ἐν τῷ βουβωνικῷ σωλῆνι, καὶ τὰ ἐκ ταύτης βαρέα συμπτώματα ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ ἰδίου ἑρμαφροδίτου καὶ τῶν περὶ αὐτόν· ἄλλοτε αἱ πρὸς σαρκικὴν ἀπόλαυσιν ἐπιθυμίαι, ἡ αὐτόματος τοῦ σπέρματος ῥεῦσις, αἱ ἠθικαὶ καὶ φυσικαὶ αἰσθήσεις αἱ ἐκ τῆς μετὰ τῶν γυναικῶν σχέσεως προκαλούμεναι κτλ., συντελοῦσιν ὅπως γεννήσωσιν ὑπονοίας περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ γένους καὶ καταστήσωσιν ἀναγκαίαν τὴν τοῦ ἰατροῦ μεσολάβησιν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καθ' ἃς δὲ περιπτώσεις, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρετηρήθη ἄχρι τοῦδε, πρόκειται περὶ γυναικὸς χαρακτηρισθείσης ὡς ἀνήρ, διακρίνεται ἡ ἀπάτη εἴτε ἐκ τῆς τακτικῆς τῶν ἐπιμηνίων ῥύσεως, διενεργουμένης ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ τῆς οὐρήθρας (ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Valmont), εἴτε ἐκ τῆς βεβαιώσεως διαταράξεων κατὰ μῆνα περιοδικῶν ἐπεχουσῶν τόπον ἐλλειπόντων ἐπιμηνίων.

Ἡ δικαιοσύνη ἐπιλαμβανομένη τοῦ ζητήματος πρὸς καθορισμὸν τῆς ταὐτότητος στηρίζεται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς ἰατρικὰς βεβαιώσεις. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀλήθεια ἀποκαλύπτεται ὅλως τυχαίως, τοῦτο συμβαίνει ἰδίᾳ εἰς τοὺς ἐγκλειομένους ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν γυναικῶν ὑπὸ γυναικεῖα ἐνδύματα ἄνδρας ἑρμαφροδίτους ἐπὶ ἀσελγαῖς πράξεσιν, ἔνθα γενομένης τοπικῆς ἐξετάσεως ἀνακαλύπτεται ἡ ἀπάτη. Ὑπάρχουσι τέλος καὶ περιστάσεις καθ' ἃς ὁ ἑρμαφρόδιτος διανύει ἅπαντα τὸν βίον ὡς γυνή, ὡς ἡ Marie Arsano, ἥτις ἐπὶ 80 ὅλα ἔτη ἔζησε καὶ εἰς γάμου κοινωνίαν ἦλθεν ὡς γυνή, μόνον δὲ μετὰ θάνατον ἐκ τῆς νεκροτομῆς καὶ τοῦτο τυχαίως ἐγνώσθη ἡ ἀλήθεια.

Ἐκ τῆς συγκεφαλαιώσεως τῶν προεκτεθέντων τὰ ἑξῆς προκύπτουσι συμπεράσματα·

Α'. Ἅπασαι αἱ περὶ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διαμαρτίαι, αἱ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἑρμαφροδιτισμὸς διαλειφθεῖσαι, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν δὲν προκαλοῦσι πάντοτε ἀπάτην περὶ τοῦ ἀληθοῦς τοῦ ἀτόμου γένους.

Β'. Ἡ ἀπάτη, ὁπότ' ἂν ἤθελεν ἐπέλθει, εἶναι δυνατὴ μόνον διὰ τὰ ἄτομα τοῦ ἄῤῥενος γένους, εἰς τὰ ὁποῖα τὰ μᾶλλον ἢ ἧττον κακῶς διαπεπλασμένα ἐξωτερικὰ γεννητικὰ μόρια καὶ τὸ σύνολον τοῦ ὀργανισμοῦ παρουσιάζονται ὑπὸ τύπον γυναικεῖον.

Γ'. Αἱ μέχρι τοῦδε γνωσταὶ περιστάσεις αἱ προκαλέσασαι τὸ ζήτημα τῆς ταὐτότητος, εἴτε πρὸς ἀκύρωσιν γάμου, εἴτε πρὸς ἐπανόρθωσιν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως τῆς πολιτικῆς τοῦ ἀτόμου καταστάσεως, περιστρέφονται εἰς τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ συμπεράσματι διαλαμβανομένους ἑρμαφροδίτους, δι' αὐτοὺς δὲ κρίνεται ἀναγκαία ἡ τοῦ ἰατροῦ μεσολάβησις.

Δ'. Οὐδὲν ἧττον ἀπάτη ἀντίθετος τῆς προσημειωθείσης παρουσιάσθη εἰς τὸν Valmont, μήπω ὅμως προκαλέσασα ζήτημα ταὐτότητος καὶ ἰατροδικαστικὴν συνεπῶς μεσολάβησιν.

Τέλος ἀναφύεται τὸ ζήτημα ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποκριθῶσι τὸν ἑρμαφροδιτισμὸν γυναῖκες πάσχουσαι μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπίσημον τῆς μήτρας πρόπτωσιν παρεμφέρουσαν πρὸς ἀνδρικὸν πέος. Τοιαύτη περίπτωσις ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Saviard, εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ μὲν ἀλήθεια λίαν εὐκόλως ἀνακαλύπτεται, ἡ δὲ ὑπόκρισις σκοπὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔχει τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς περιεργείας τοῦ κοινοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἰατροδικαστικὴ μεσολάβησις ἂν κριθῇ ἀναγκαία δὲν περιβάλλεται ὑπὸ δυσχερειῶν.

2. Ταὐτότης τοῦ Ἐνηλίκου.

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον νοοῦμεν τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος κατὰ τὰς διαφόρους τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἡλικίας, ἀπὸ τῆς βρεφικῆς, καὶ δὴ ἀπὸ τῆς 45ης μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας, μέχρι τοῦ ἐσχάτου πέρατος· ἀφ' ἧς δηλονότι τὸ βρέφος, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένην κατάστασιν τοῦ νεογνοῦ, παρουσιάζει συντετελεσμένας καὶ καταφανεῖς τὰς διὰ τὸν μετέπειτα βίον ἀναγκαίας τοῦ σώματος μεταμορφώσεις μέχρι τοῦ ἐν βαθεῖ γήρατι πέρατος τῆς ζωῆς.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος τοῦ ἐνηλίκου ὑπὸ τὴν δοθεῖσαν ἔννοιαν πολλὰ συμβάλλουσι δεδομένα, ἐξαρτώμενα ἀπὸ τῆς μετὰ προσοχῆς τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἡ ταὐτότης ἐξετάσεως, ἅτινα καθ' ἑαυτὰ εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων οὐδὲν ἢ ἥκιστα συντελοῦσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, συναρμολογούμενα ὅμως πρὸς ἄλληλα καὶ καταλλήλως ἐκτιμώμενα ὁδηγοῦσιν εὐθὺς εἰς τὸν σκοπόν. Ταῦτα δὲ εἶναι ἡ *Ἡλικία*, τὸ *Ἀνάστημα*, τὸ *Γένος*, τὰ *ἐπὶ τοῦ σώματος φυσικά τε καὶ μὴ σημεῖα*, οἱ *δι' ὧν ὁρίζεται τὸ ἐπιτήδευμα χαρακτῆρες* κτλ. Ἁπάντων τούτων ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς ἐπάγεται ἀναγκαίως καὶ τὴν ὅσον οἷόν τε ἀκριβῆ τῆς ταὐτότητος βεβαίωσιν· σημειωτέον ὅτι τινὰ τούτων θετικώτερον καὶ ἀσφαλέστερον ἐξακριβοῦνται μετὰ θάνατον.

α'. **Ἡλικία.** — Ἡ ἡλικία εἴς τε τὸν ζῶντα καὶ τὸν νεκρὸν ἄνθρωπον οὐδέποτε σχεδὸν μετὰ θετικότητος καὶ ἀκριβείας ὁρίζεται, διότι αἱ ἀληθῶς κατά τινας τῆς ἡλικίας περιόδους ἐπιγενόμεναι καταφανεῖς καὶ βέβαιαι μεταλλαγαὶ ὡς τὰ πολλὰ δὲν συμπίπτουσιν ἀκριβῶς καὶ ὡρισμένως κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν πάντοτε καὶ εἰς πάντας, τὸ μὲν διὰ τὴν ἐν γένει τοῦ ὀργανισμοῦ κατάστασιν καὶ διάπλασιν, τὸ δὲ ἕνεκα τοῦ ἐπαγγέλματος, τοῦ κλίματος, τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν, τῆς ἀνατροφῆς κτπ. Συνεπῶς ὁ ἰατρὸς εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας δέον ὅπως συνδυάζῃ μετὰ τῶν φυσικῶν σημείων, ἅτινα χρησιμεύουσιν ὡς βάσις, καὶ τὰς λοιπὰς περὶ ὧν εἴρηται περιστάσεις, ἅτε δὴ συντελούσας εἰς τὴν ἀκριβεστέραν τοῦ ζητήματος λύσιν, ἥτις ὅμως καὶ μετὰ μακρὰν τοῦ ἐξετάζοντος πεῖραν οὐδέποτε ἔσεται ὁριστικὴ καὶ βεβαία ἀλλὰ πάντοτε κατὰ προσέγγισιν.

Τὰ τῶν ἡλικιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ὅρια ὁρίζονται τὸ μὲν ὑπὸ φαινομένων τεκμηριούντων τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν καὶ ἀκμὴν τοῦ ἀνθρώ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

που διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, τὸ δὲ ὑπὸ φαινομέν
παρακμῆς. Εἶναι δὲ αἱ περίοδοι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἡ βρεφική, ἡ πα
δική, ἡ ἔφηβος, ἡ ἀνδρικὴ καὶ ἡ γεροντική, ὁριζόμεναι κατὰ τὰ ἔτη ὡς ἑξῆ

Ἡ βρεφικὴ	ἄρχεται	ἀπὸ τῆς γεννήσεως	ἕως τοῦ	7 ἔτους.
Ἡ παιδικὴ	»	» τοῦ 8	μέχρι τοῦ	12 ἢ 15 ἔτους.
Ἡ ἔφηβος	»	» » 12 ἢ 15	μέχρι τοῦ	21 ἢ 25 ἔτους.
Ἡ ἀνδρικὴ	»	» » 21 ἢ 25	μέχρι τοῦ	50 ἢ 60 ἔτους.
Ἡ γεροντικὴ	»	» » 50 ἢ 60	μέχρι τοῦ θανάτου.	

1. *Βρεφικὴ ἡλικία.* — Αὕτη ὑποδιαιρεῖται εἰς τρεῖς τὰς ἑξῆς περιόδου
Τὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ 7 μηνός.
Τὴν ἀπὸ τοῦ 7 μηνὸς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 2 ἔτους.
Καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 2 ἔτους μέχρι τῆς παιδικῆς.

Κατὰ τὴν *πρώτην* περίοδον, ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ ἑβδόμ
μηνός, αἱ σιαγόνες στεροῦνται ὀδόντων, περίπτωσις συχνότατα ἀπαντῶ
καὶ συνεπῶς θεωρητέα ὡς γενικὸς κανὼν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλ
κίας· οὐδὲν ἧττον ὅμως ὑπάρχουσιν οὐχὶ σπάνιαι περιστάσεις προώρου ὀδο
τοφυΐας κατὰ τὸν ς′ μῆνα ἢ καὶ πρότερον, ἰδίᾳ εἰς τὰ θερμὰ κλίματα ἢ
θῆλυ γένος· ἐξαιρετικὴ δὲ ἔστω ἡ κατὰ τὸν β′ ἢ τὸν γ′ μῆνα ἢ καὶ π
τοῦ τοκετοῦ ὀδοντοφυΐα, τοῦ τελευταίου τούτου παράδειγμα ἀναφέρε
ὁ Mirabeau, ὅστις ἐγεννήθη φέρων δύο ὀδόντας, καὶ ἡμεῖς εἴδομεν ἐν Κ
κύρᾳ τὸ βρέφος τοῦ Ε. Κ. γεννηθὲν φέρον ἕνα ὀδόντα. Περὶ τὸ τέλ
τῆς πρώτης περιόδου, προπαρασκευαζομένης τῆς ὀδοντοφυΐας, τὰ τῶν φ
τνίων ἄκρα πλατύνονται, τὰ σιαγονικὰ ὀστᾶ παρίστανται ὀγκωδέστερ
οἱ κλάδοι τῆς κάτω σιαγόνος ἀνυψοῦνται, ἡ γωνία αὐτῆς εἶναι καταφ
νής, τὸ δὲ σῶμα ἀφ' ἑτέρου γίνεται ὑψηλότερον. Ἐν γένει τὸ βρέφος πρ
ούσης τῆς περιόδου ταύτης βαθμηδὸν ἐπιδείκνυσι μείζονα ζωτικότητ
ἀπὸ ἀπαθοῦς καὶ ἀναισθήτου οὕτως εἰπεῖν ἄρχεται ἀναγνωρίζον τὴν τι
θὴν αὐτοῦ, ἐκβάλλει κραυγὰς ἐμφαινούσας ὁτὲ μὲν χαρὰν ὁτὲ δὲ λύπ
θηλάζει μεθοδικώτερον καὶ ἀφθονώτερον, σπανιώτερον ἁλίσκεται ὑπὸ λυ
μοῦ ἢ ἐμέτων κτπ.

Κατὰ τὴν *δευτέραν* τῆς βρεφικῆς ἡλικίας περίοδον, ἀπὸ τοῦ 8ου μ
νὸς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ δευτέρου ἔτους, ἄρχεται συνήθως ἡ ὀδοντοφυΐ
πρῶτον ἀπὸ τῶν μεσαίων τομέων τῆς κάτω γένυος, τούτους παρακολο
θοῦσιν οἱ ἀντίστοιχοι τῆς ἄνω γένυος, ἕνα δὲ ἢ δύο μῆνας μετὰ ταῦ
φύονται οἱ πλάγιοι τομεῖς κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν· κατὰ τὸν 12ον ἢ 14
μῆνα φύονται οἱ τέσσαρες πρῶτοι γόμφιοι εἰς ἀμφοτέρας τὰς σιαγόν
ἑκατέρωθεν, ταύτοις ἕπονται οἱ κυνόδοντες ἀπὸ τοῦ 16ου ἢ 18ου μέχ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ 20ου μηνός, καὶ τέλος οἱ τέσσαρες ὀπίσθιοι γόμφιοι συμπληροῦσι κατὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου ἔτους ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρίτου τὴν πρώτην ταύτην ὀδοντοφυΐαν, τὴν οὕτω δὴ τοῦ γάλακτος ἀποκαλουμένην. Τὸ πλῆθος τῶν προσκαίρων τούτων ὀδόντων ἀνέρχεται εἰς 20, ἀνὰ 10 εἰς ἑκάστην σιαγόνα, 4 τομεῖς, 2 κυνόδοντες καὶ 4 γόμφιοι.

Ἐν γένει οἱ τοῦ γάλακτος ὀδόντες χαρακτηρίζονται ὡς ἑξῆς· οἱ τομεῖς καὶ κυνόδοντες εἶναι μικροί, τὸ ἐπ' αὐτῶν σμίλτον λίαν μετρίως παχύ, κυανίζοντες ὡς τὰ πολλὰ τὴν χροιὰν φθείρονται ταχέως· τῶν γομφίων ἡ στεφάνη εἶναι πολλῷ πλατυτέρα καὶ ἰσχυροτέρα τῆς τῶν διαρκῶν, μετὰ πλειόνων φυμάτων, αἱ ῥίζαι τρεῖς τὸν ἀριθμὸν εἰς τὴν ἄνω γένυν διευθύνονται ἡ μὲν πρὸς τὰ ἔσω αἱ δὲ δύο πρὸς τὰ ἔξω, εἰς δὲ τὴν κάτω γένυν δύο, ὧν ἡ μὲν διήκει πρὸς τὰ πρόσω ἡ δὲ πρὸς τὰ ὀπίσω. Εἰς τὴν ἄνω γένυν οἱ πρόσθιοι γόμφιοι φέρουσι 4 φύματα, εἰς δὲ τὴν κάτω 5. Οἱ ὀπίσθιοι τοῦ γάλακτος γόμφιοι κατὰ πολλὰ παρεμφέρουσι πρὸς τοὺς διαρκεῖς.

Ἡ ἀπόπτωσις τῶν προσκαίρων ὀδόντων, τοὐτέστιν τὸ τέλος τῆς τρίτης περιόδου τῆς βρεφικῆς ἡλικίας, ἄρχεται συνήθως κατὰ τὸ 7ον ἔτος, ἄλλοτε δὲ βραδύτερον περὶ τὰ τέλη τοῦ 7ου ἔτους. Πρὸ τῆς ἀποπτώσεως ὅμως τῶν πρώτων προσκαίρων φύονται κατὰ τὸ ς' πρὸς τὸ ζ' ἔτος δύο, οἱ πρῶτοι μεγάλοι γόμφιοι ἑκατέρωθεν, οἵτινες δὲν ἀντικαθίστανται.

2. *Παιδικὴ ἡλικία.* — Τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου ταύτης τῆς ζωῆς χαρακτηρίζει ἡ δευτέρα ὀδοντοφυΐα. Οἱ πρῶτοι ἀποπίπτοντες ὀδόντες εἶναι οἱ μεσαῖοι τομεῖς, οἵτινες καὶ πρῶτοι ἀντικαθίστανται, τούτοις ἕπονται οἱ πλάγιοι τομεῖς κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην ὀδοντοφυΐαν τάξιν, ἀποπερατοῦται δὲ ἡ ἔκφυσις τῶν ὀκτὼ τούτων ἐντὸς τοῦ 9ου ἔτους. Κατὰ τὸ 10ον ἔτος φύονται οἱ πρῶτοι γόμφιοι ἢ οἱ πρόσθιοι, τὸ 11ον ἢ 12ον ἔτος τῆς ἡλικίας φύονται οἱ κυνόδοντες καὶ συγχρόνως ἢ μικρόν τι βραδύτερον οἱ ὀπίσθιοι γόμφιοι καὶ οἱ μεγάλοι τραπεζῖται, προστιθεμένων ἐν ὅλῳ ὀκτὼ νέων ὀδόντων.

Τὸ βρέφος ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετὸν παρίστησι μεγάλην ἀπασῶν τῶν λειτουργιῶν τῆς θρέψεως ἐνεργητικότητα, ἡ δὲ ζωὴ φαίνεται τάχιστα βαδίζουσα· συνεπῶς κατὰ τὸν πρῶτον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον ἀναπτύσσεται τάχιστα, κατὰ δὲ τὰ ἑπόμενα ἔτη ἡ τοῦ σώματος ἀνάπτυξις εἶναι μικροτέρα τοῦ προηγουμένου, ἰδίως δὲ τὸ τοιοῦτον καθίσταται ἐπαισθητὸν εἰς τὸ ὕψος τοῦ σώματος, διὸ τριετὲς βρέφος ἔχει τὸ ἥμισυ ὕψους ἀναστήματος ἐφήβου. Ἡ κυκλοφορία εἶναι γοργωτέρα τῆς τοῦ ἐνηλίκου, ἀκολουθοῦσα τὴν ἑξῆς τάξιν ὡς πρὸς τὴν συχνότητα κατὰ τὸν Bouchut· (1)

(1) Nouveau Dictionnaire de Médecine et de Chirurgie pratipues. τόμ. 1ος, Paris 1864. article *Age*. Σελ. 410.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κατὰ τὸ 1ον λεπτὸν μετὰ τὸν τοκετὸν σφύξεις	72 — 94.
» » 4ον » » » » »	140 — 208.
Ἀπὸ τῆς 8ης ἡμέρας μέχρι τοῦ 2ου μηνός »	96 — 164.
» τοῦ 2ου μηνὸς » » 21ου » »	96 — 160.
» » 2ου ἔτους » » 5ου ἔτους »	92 — 120.
» » 5ου » » » 8ου » »	84 — 110.
» » 8ου » » » 12ου » »	76 — 104.

Τουταὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν ἀναπνοήν, κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὸν τοκετὸν μῆνας ἀπὸ 30—40 ἀναπνοῶν κατὰ πᾶν 1′ ἐλαττοῦνται βαθμηδὸν προϊούσης τῆς ἡλικίας μέχρι τῆς ἐφηβικῆς εἰς 15—18. Πλὴν τῶν παραλλαγῶν τούτων εἰς τὸ κυκλοφορικὸν καὶ τὸ ἀναπνευστικὸν σύστημα παρατηροῦνται καὶ ἕτεραι εἰς ἄλλα συστήματα, οἷον τὸ ἧπαρ καὶ οἱ νεφροὶ ἀναπτύσσονται πολὺ ὀλιγώτερον, τούτου δὲ ἕνεκα φαίνονται ὡς ἂν εἰ ἐλαττοῦνται τὸν ὄγκον. Ἡ οὐροδόχος κύστις κατέρχεται βαθυτέρω ἐν τῇ πυέλῳ, ἡ οὔρησις, ἥτις κατὰ τὴν ὅλως βρεφικὴν ἡλικίαν διενεργεῖται δεκάκις ἢ δωδεκάκις δι' ἡμέρας, προϊούσης τῆς ἡλικίας βαθμηδὸν ἐνεργεῖται σπανιώτερον. Σημειωτέον ὅτι τῶν θηλαζόντων τὰ οὖρα στεροῦνται οὐρίας.

Κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν, καὶ δὴ τὰς πρώτας αὐτῆς περιόδους, ἡ ἀνάπτυξις δὲν τελεῖται ὁμοτίμως εἰς ἅπαντα τοῦ σώματος τὰ μέρη, ἐν γένει δὲ τὰ μέρη τοῦ σώματος τὰ μᾶλλον κατὰ τὸν τοκετὸν ἀνεπτυγμένα, ἀναπτύσσονται ἤδη πολλῷ βραδύτερον, οὕτω ἐ. π. εἰς τὸ ἔμβρυον τὰ ἄνω ἄκρα ἀναπτύσσονται ταχύτερον τῶν κάτω, τὸ ἐναντίον συμβαίνει κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν, ἡ κατὰ τὸν τοκετὸν διατελοῦσα εἰς ἀναλογίαν ὡς 1 : 4 πρὸς τὸ ὅλον ὕψος τοῦ σώματος κεφαλὴ ἀναπτύσσεται ἤδη λίαν βραδέως, ὥστε κατὰ τὸ τρίτον ἔτος εὑρηται εἰς ἀναλογίαν ὡς 1 : 5, κατὰ δὲ τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν ὡς 1 : 8. Κατὰ τὰς περιόδους ταύτας βαθμηδὸν τὰ ὀστᾶ γίνονται στερεώτερα, αἱ σάρκες σταιτωδέστεραι, ἡ κόμη δασεῖα ἀπὸ ἀραιᾶς, οἱ ὄνυχες σκληροί κτπ.

Ἀνεξαρτήτως τῆς τῶν ὀργάνων ὡς ἤδη εἴρηται ἀναπτύξεως, τὸ κατὰ τὸν πρῶτον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον μόνον ἡδονὴν καὶ ἄλγος αἰσθανόμενον καὶ διὰ πᾶσαν ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν κλαῖον καὶ οἰμῶζον βρέφος, περὶ τὰ τέλη τοῦ δευτέρου μηνὸς ἄρχεταί πως ἀναγνωρίζον, ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς γενομένας αὐτῷ θωπείας καὶ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰς ἀπευθυνομένας αὐτῷ ὁμιλίας. Ἀτενίζει πᾶν τὸ ἰσχυρῶς προσβάλλον τὴν ὅρασιν, καὶ δὴ τὸ ἁπλοῦν φῶς καὶ τὰ ζωηρὰ χρώματα. Βαθμηδὸν ἀρθρώνει λέξεις, μόλις δὲ περὶ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου ἔτους προφέρει ταύτας εὐδιακρίτως. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἡ προφορὰ γραμμάτων τινῶν, καὶ δὴ συμ-

Ψηφιοποίηση: Κέντρον Ελληνικής Γλώσσας

φώνων, ὡς τοῦ ρ. τοῦ φ. τοῦ χ. τοῦ θ., κλ., ἢ παραμεμορφωμένως ἢ οὐδόλως τελεῖται, βαθμηδὸν ὅμως, καθόσον ὁ παῖς προσεγγίζει πρὸς τὸ τέρμα τῆς βρεφικῆς ἡλικίας, ἡ προφορὰ τῶν λέξεων ἀποβαίνει ἐντελεστέρα, ἕως ἂν καταστῇ τελεία κατὰ τὴν παιδικήν.

3. *Ἔφηβος ἡλικία.* — Κατὰ τὸ 15ον ἔτος παρὰ τοῖς ἀνδράσιν καὶ κατὰ τὸ 13ον παρὰ ταῖς γυναιξίν, ἢ καὶ πρότερον ὑπὸ τὰς αὐτὰς πάντοτε ἀναλογίας, ἀναφαίνονται τὰ πρῶτα τῆς ἠβικῆς ἡλικίας σημεῖα. Εἰς τοὺς ἄνδρας οἱ ὄρχεις γίνονται ὀγκωδέστεροι ὡς καὶ τὸ σύνολον τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, τὸ σπέρμα περιέχει σπερματόζωα, τρίχες δὲ καλύπτουσι τὸ ἐφήβαιον καὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Εἰς τὰς γυναῖκας ἐπίσης τὸ ἐφήβαιον καὶ τὸ αἰδοῖον καλύπτονται ὑπὸ τριχῶν, ἡ σχισμὴ τοῦ αἰδοίου λαμβάνει διάφορον μορφήν, ἐνῷ κατὰ τὴν βρεφικὴν καὶ τὴν παιδικὴν ἐν μέρει ἡλικίαν ὑπερτερεῖ οὕτως εἰπεῖν ἡ προσθία τοῦ αἰδοίου μοῖρα ἡ περιέχουσα τὴν οὐρήθραν, ἡ δὲ ὀπισθία, ἡ εἰς τὸν κόλπον εἴσοδος, παρίσταται εἰς κατάστασιν ἀτελοῦς ἀναπτύξεως, ἤδη κατὰ τὴν ἔφηβον ἡλικίαν μεταβάλλει ὅλως ὄψιν, αἱ μὲν νύμφαι μείζονας λαμβάνουσαι διαστάσεις προβάλλουσιν ἐν μέσῳ τῆς σχισμῆς τοῦ αἰδοίου, ἡ δὲ εἰς τὸν κόλπον εἴσοδος εὐρύνεται, τῶν μεγάλων χειλέων κατὰ τὴν μοῖραν ταύτην τοῦ αἰδοίου ἀφισταμένων πως ἀπ' ἀλλήλων, ἐνῷ κατὰ τὴν προσθίαν μοῖραν συμπλησιάζουσι καὶ ἀποκλείουσι μετὰ τῶν νυμφῶν καὶ τὴν οὐρήθραν καὶ τὴν κλειτορίδα· τὸ ἠβικὸν τόξον, ὅπερ κατὰ τὰς ἀρχὰς ἀκόμη τῆς παιδικῆς ἡλικίας σχηματίζει ὀξείαν γωνίαν καὶ παρεμφέρει τῷ ἀνδρικῷ ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις, ἤδη εὐρύνεται βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον εἰς τρόπον ὥστε ἐπιτρέπει μετὰ τὸ τέλος τῆς ἠβικῆς ἡλικίας τὴν ἔξοδον τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐμβρύου· καὶ αὐτὴ ἡ πύελος κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην εὐρύνεται. Ἡ μήτρα τάχιστα διπλασιάζεται καὶ τριπλασιάζεται τὸν ὄγκον, αἱ ὠοθῆκαι γίνονται ὄργανα ἐνεργά, τὰ κυστίδια τοῦ Graaf περιοδικῶς ἀναπτύσσονται καὶ ἄρχεται ἡ ἔμμηνος ῥύσις. Οἱ μαστοὶ ἐξογκοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται.

Ἡ προσημειωθεῖσα τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀνάπτυξις βαίνει βαθμηδόν, καὶ ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος σχετικῶς πρὸς τὴν ὅλην τοῦ ἀνθρώπου ζωὴν περατοῦται. Ἡ ἐμφάνισις τῆς ἥβης τάχιον ἢ βράδιον συμβαίνει ἀνεξαρτήτως τοῦ γένους, ἀναλόγως τοῦ κλίματος, ἐν γένει εἶναι ταχυτέρα εἰς τὰ θερμότερα κλίματα. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων πρόωρος ἐρεθισμὸς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, πρόωρος κραιπάλη καὶ κακαὶ ἕξεις οὐ μόνον ἐπισπεύδουσι τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παραμορφώνου ταῦτα ὡς ἀλλαχοῦ ἐν ἐκτάσει ὁ λόγος.

Προϊούσης τῆς ἡλικίας αἱ ἐξωτερικαὶ τοῦ γένους διαφοραὶ καθίστανται μᾶλλον καταφανεῖς· τὸ πρόσωπον τοῦ ἐφήβου καλύπτεται βαθμηδὸν ὑπὸ

Εθνικό Κεντρικό Βιβλιοθήκη Βέ

τριχῶν, οἱ χόνδροι τοῦ λάρυγγος ἀναπτύσσονται καὶ προέχουσιν, ἡ φωνὴ γίνεται βαθυτέρα. Ἡ γυνὴ τοὐναντίον διατηρεῖ τὰ σφαιρικὰ σχήματα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ τὴν τρυφερότητα τῶν ἱστῶν.

Σὺν τῇ φυσικῇ ταύτῃ τῶν διαφόρων ὀργανικῶν συστημάτων ἀναπτύξει ἀναφαίνεται εἴς τε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα νέα λειτουργία, νέον αἴσθημα ἄγνωστον τέως, ὁ ἔρως, ὁτὲ μὲν ὡς εὐγενὲς ἀγνὸν καὶ ὑψηλὸν αἴσθημα, δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος ἀνυψούμενος εἰς σφαῖραν ὑψηλοτέραν οὕτως εἰπεῖν ἀπομακρύνεται καὶ ὄντως διαφέρει τῶν λοιπῶν ζώων, ὁτὲ δὲ ὡς αἴσθημα κοινὸν καὶ συνδυαζόμενον μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ τοῦ ἀνθρώπου προορισμοῦ τῆς διαιωνίσεως τοῦ εἴδους.

4. *Ἀνδρικὴ ἡλικία.* — Περὶ τὸ 25ον τῆς ἡλικίας ἔτος διὰ τοὺς ἄνδρας, καὶ τὸ 21ον διὰ τὰς γυναῖκας, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τελεία· ἀπό τινων ἤδη ἐτῶν παύεται ἡ καθ' ὕψος αὔξησις, κατ' αὐτὴν δὲ μόνον τὴν ἐποχὴν ὁ σκελετὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐντελῶς ἀποστεωμένος, συντελεῖται δὲ καὶ ἰσορροπία μεταξὺ τῶν λειτουργιῶν τῆς ἀφομοιώσεως καὶ τῆς ἐκκρίσεως. Κατὰ τὸ 25ον ἢ 26ον τῆς ἡλικίας ἔτος φύονται οἱ τελευταῖοι γόμφιοι ὀδόντες, οἱ τῆς φρονήσεως καλούμενοι.

Αἱ διανοητικαὶ λειτουργίαι προσκτῶνται ἤδη ἅπασαν αὐτῶν τὴν τελειότητα· τὴν αἰσθηματικὴν φαντασίαν, τὰς φρεναπάτας καὶ τὰ λαμπρὰ τῆς νεότητος ὄνειρα, διαδέχεται κατ' ὀλίγον ἡ ὡριμότης τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς κρίσεως, καὶ μετ' αὐτῶν ἡ πραγματικότης· αἱ ἐν ἀρχῇ τῆς περιόδου ταύτης μεθ' ἁπάσης τῆς ἐνεργητικότητος τελούμεναι γενετήσιαι λειτουργίαι, προϊούσης τῆς ἡλικίας καὶ προσεγγίζοντος τοῦ γήρατος βαθμηδὸν ἐξασθενοῦνται. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ζωῆς ἄρχεται ἡ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πώγωνος λεύκανσις, ἐν γένει μὲν ἀπὸ τοῦ 35—40 τῆς ἡλικίας ἔτους, καὶ προχωρεῖ βαθμηδὸν εἰς τὴν ἐντελῆ λεύκανσιν μέχρι τοῦ γήρατος, ἀλλ' οὐδὲν τὸ θετικὸν ἐκ τούτου συμπέρασμα, καθότι ὡς τὰ πολλὰ ἕνεκα λόγων ὅλως ἀγνώστων ὁτὲ μὲν ἀναφαίνεται πρωϊαίτερον, ὁτὲ δὲ τοὐναντίον ὀψιαίτερον ἢ καὶ ἐνίοτε λίαν ὀψέ· τὸ αὐτὸ εἰρήσθω καὶ διὰ τὴν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς ὡς καὶ τὴν τῶν ὀδόντων ἀπόπτωσιν. Ὁπωσδήποτε ὅμως τὰ δύο ταῦτα σημεῖα συνδυαζόμενα μετὰ τῶν λοιπῶν ἐξωτερικῶν χαρακτήρων τῶν διαφόρων τῆς ζωῆς περιόδων εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων χρησιμεύουσι πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος.

Περὶ τὸ 60 τῆς ἡλικίας ἔτος αἱ πολλαὶ τῶν λειτουργιῶν παρίστανται ἧττον ἐνεργητικαί, ὁ ἄνθρωπος ἐγγίζει ἤδη τὸ τέρμα τοῦ ἐνεργοῦ αὐτοῦ βίου, ἄρχεται παρακμάζων καὶ εἰσβάλλει τὸ γῆρας συνοδευόμενον ὑπὸ τῆς ἀρχομένης καὶ προϊούσης τῶν λειτουργιῶν παρακμῆς.

5. *Γεροντικὴ ἡλικία.* — Ὁ γέρων, ἀπαπερατώσας τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀποστολήν, ζῇ δι' ἑαυτὸν μόνον, νεκρὸς τυγχάνων διὰ τὴν ζωὴν ταῦ εἶ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δους. Ἡ γενετήσιος ὁρμὴ ἀπόλλυται, καὶ εἰς μὲν τὸν ἄνδρα τὸ σπέρμα στερεῖται τῶν ζωογόνων αὐτοῦ συστατικῶν, εἰς δὲ τὴν γυναῖκα ἐπαύσατο ἤδη ἡ ἔμμηνος ῥύσις. Τὸ δέρμα καὶ δὴ τὸ τοῦ προσώπου ῥυτιδοῦται, αἱ τρίχες λευκαίνονται ἐντελῶς, οἱ ὀδόντες ἀποπίπτουσιν, ἡ πέψις εἶναι μᾶλλον κοπιώδης, ἡ ἀφομοίωσις γίνεται ἀτελῶς, τὰ αἰσθητήρια ἀμβλύνονται, καὶ δὴ τὸ τῆς ὁράσεως καὶ ἀκοῆς, αἱ κινήσεις εἶναι βραδεῖαι, τὰ ὀστᾶ γίνονται μᾶλλον εὔθραυστα, ἡ φωνὴ ἀπόλλυσι τὸν ἦχον αὐτῆς, ἡ διάνοια ἐκπίπτει. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς προϊούσης ταύτης παρακμῆς ἐπέρχεται ὁ θάνατος.

β'. **Ἀνάστημα.** — Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀναστήματος εἰς τοὺς ζῶντας οὐδεμίαν παρέχει δυσκολίαν καὶ ἑπομένως οὐδὲν ἐνταῦθα προσθέτομεν ἀναφορικῶς πρὸς τοῦτο, ἐπιφυλαττόμενοι ἐν ἐκτάσει νὰ πραγματευθῶμεν περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ περὶ ταὐτότητος ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, ὁπότε ὁ ἀκριβὴς τούτου προσδιορισμὸς μεγίστην ἔχει σημασίαν εἰς τὰ περὶ ταὐτότητος ζητήματα, καὶ οὐ σμικρὰς παρουσιάζει δυσχερείας.

γ'. **Γένος.** — Μετὰ τὰ ἤδη ῥηθέντα εἰς τὸ περὶ ταὐτότητος τοῦ νεογνοῦ οὐδὲν προσθέτομεν ἐνταῦθα σχετικὸν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ γένους.

δ'. **Σημεῖα ἐπὶ τοῦ σώματος.** — Τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος τυχὸν σημεῖα, τὰ ὁπωσδήποτε συντελοῦντα εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος, εἶναι ἢ φυσικὰ ἢ τεχνητά.

1. *Σημεῖα φυσικά.* — Ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῶν συγγενῶν, ἢ καὶ εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον αὐτομάτως καὶ ὅλως ἐξ ἐσωτερικῆς παραγομένων αἰτίας, καὶ περὶ τῶν τυχαίως προερχομένων, ὡς αἱ οὐλαὶ ἐν γένει, ἀκρωτηριασμοί, δυσμορφίαι τυχαῖαι, κτπ.

Α'. *Φυσικὰ σημεῖα συγγενῆ, ἢ καὶ αὐτομάτως εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον παραγόμενα.* — Τὰ συγγενῆ σημεῖα εἶναι οἱ οὕτω δὴ καλούμενοι μητρικοὶ σπίλοι, ἢ κηλίδες, τουτέστιν συγγενὴς ἀλλοίωσις περὶ τὴν χροιὰν ἢ τὴν ὑφὴν τοῦ δέρματος, ὡς τὰ πολλὰ διαρκὴς καὶ περιοριζομένη εἴς τι τοῦ σώματος μόνον μέρος. Ἡ χροιὰ αὐτῶν εἶναι ἄλλοτε ἄλλη, ὁτὲ μὲν ῥοδινὴ ἢ ἐρυθρᾶ ἢ βαθέως κυανῆ, ὁτὲ δὲ κιτρίνη παρεμφερὴς τῷ μετὰ γάλακτος καφέ· τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν εἶναι ἐπίσης διάφορον, ἀπὸ κεφαλῆς καρφοβελόνης μέχρι πολλῶν ἑκατοστομέτρων διαμέτρου. Τέλος ἄλλοτε μὲν αἱ κηλίδες αὗται περιστρέφονται εἰς ἁπλοῦν τοῦ δέρματος χρωματισμόν, ἄλλοτε δὲ καὶ εἰς ἐπάρσεις δίκην ὄγκων, τούτου ἕνεκα διαιροῦνται ἀνατομικῶς εἰς σπίλους χωρὶς καὶ μετὰ ὑπερτροφίας· καὶ εἰς μὲν τοὺς πρώτους ὑπάγονται οἱ ἐκ χρωματιστικῆς μόνον ὕλης παραγόμενοι χωρὶς τινος ἀλλοιώσεως τῆς ὑφῆς τοῦ δέρματος, εἰς δὲ τοὺς δευτέρους οἱ μετὰ ἀλλοιώσεως τοῦ ἱστοῦ, ἢ μετὰ ἀναστομώσεως τῶν λεπτῶν ἀγγείων δίκην ἀνευρύσματος. Ἐν γένει τῶν κηλίδων τούτων ἡ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χροιὰ εἶναι πάντοτε καλῶς περιγεγραμμένη καὶ διατελεῖ εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν λοιπὴν τοῦ δέρματος. Ὁ ἰδιάζων τῶν σπίλων τούτων χαρακτήρ, ὅστις μεγάλην ἔχει ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν σημασίαν, εἶναι ὅτι διατελοῦσιν ἀνεξίτηλοι, ὅτι ἡ χρῆσις ἁπλῶς τοπικῶν μέσων τὸ παράπαν συμβάλλει εἰς ἐξάλειψιν αὐτῶν, ἀλλ' εἴτε δι' ἀποκοπῆς, εἴτε διὰ μέσων ἄλλων καυστικῶν ἐπιτυγχάνεται ἐνίοτε ἡ ἐξαφάνισις αὐτῶν, ὅτε ὅμως ἀπομένουσιν εἰς ἣν κατεῖχον οὗτοι θέσιν οὐλαὶ ἐπίσης κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀνεξίτηλοι.

Εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον ἐνίοτε ἀναπτύσσονται ἕνεκα ποικίλων αἰτίων ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας ὄγκοι καὶ κηλίδες λίαν χαρακτηριστικοί, συντελοῦντες ὡς τὰ πολλὰ ἑκάστοτε εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν διὰ τὴν λύσιν τοῦ περὶ ταὐτότητος ζητήματος, διότι σπανιώτατα ἢ καὶ σχεδὸν οὐδέποτε οὗτοι ἀφ' ἑαυτῶν παρέρχονται. Εἶναι δὲ οἱ ἑξῆς·

Οἱ οὕτω δὴ λεγόμενοι ἀγγειώδεις ὄγκοι καὶ αἱ διάφοροι αὐτῶν ποικιλίαι, οἷον τὰ κιρσώδη ἀνευρύσματα, ἢ αἱματώδεις μύκητες, ἢ κιρσώδεις ἀρτηριακοὶ ὄγκοι, ὡς τὰ πολλὰ ἀναπτυσσόμενα εἰς τὴν κροταφικὴν χώραν καὶ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς· οἱ ἀγγειώδεις σπίλοι, οἱ φλεβώδεις ἀγγειώδεις μύκητες, τουτέστιν οἱ κυριως κιρσοί, οἱ αἱμορροϊδικοὶ ὄγκοι κτπ.· οἱ αἱματώδεις ὄγκοι κτπ.· τὰ ἀνευρύσματα τῶν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος μεγαλητέρων ἀρτηριακῶν κορμῶν.

Αἱ δὲ μετὰ τὴν γέννησιν ἀναπτυσσόμεναι κηλίδες εἶναι, αἱ ἕνεκα ποικίλων αἰτίων γεννώμεναι χρώσεις ἢ ἄχροιαι τοῦ δέρματος, ὡς αἱ ἐφηλίδες καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν εἴδη· αἱ φακοειδεῖς ἐφηλίδες χαρακτηριζόμεναι ὑπὸ κιτρίνης κυαμοειδοῦς χροιᾶς ἀπαντῶσαι ἰδίως εἰς τοὺς πυῤῥότριχας· αἱ ἡπατικαὶ ἐφηλίδες ἢ κηλίδες, ἀνώμαλοι, ὠχροκίτρινοι ἢ πως μελανίζουσαι, ἐδράζουσαι σπανίως εἰς τὸ πρόσωπον, ἰδίᾳ τὸν τράχηλον, τὸ στῆθος, τοὺς μαστούς· αἱ σκορβουτικαὶ κηλίδες· αἱ πύριναι ἐφηλίδες ἐδράζουσαι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν μηρῶν καὶ τῶν κνημῶν.

Β'. *Σημεῖα ἐκ τυχαίας αἰτίας ἐπὶ τοῦ σώματος γεννώμενα.* — Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται ἅπαντα ἐν γένει τὰ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας παρατηρούμενα σημεῖα, ἅτινα προέρχονται ἐκ λίαν ποικίλων ἀλλὰ καὶ τυχαίων αἰτίων. Τοιαῦτα κυρίως εἶναι αἱ οὐλαὶ ἐν γένει, οἱ ἀκρωτηριασμοὶ καὶ αἱ τυχαῖαι δυσμορφίαι, περὶ τῶν δὲ ὅμως τελευταίων τούτων κρίνομεν περιττὸν νὰ διαλάβωμεν ἐνταῦθα, καθότι οὐδὲν πλέον θέλομεν προσθέσει ἢ ὅ,τι ἐν τοῖς εἰδικοῖς συγγράμμασιν διαλαμβάνεται, ἑπομένως θέλομεν περιορισθῆ ἐν ἐκτάσει νὰ διαλάβωμεν περὶ οὐλῶν, θέματος λίαν σπουδαίου καὶ δυσχεροῦς ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν.

Αἱ *οὐλαί*, ἰατροδικαστικῶς ἐξεταζόμεναι, δέον ὅπως διαιρεθῶσιν εἰς δύο κατηγορίας, εἰς οὐλὰς ἀπὸ τραυματικῆς αἰτίας, καὶ εἰς οὐλὰς ἀπὸ νόσων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προερχομένας. Περιττὸν νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι μεγίστης εἶναι σπουδαιότητος ὁ προσδιορισμὸς εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν τῆς ἐξ ἧς πηγάζει ἡ οὐλὴ αἰτίας, πρὸς τοῦτο δὲ μετὰ λεπτομερείας καὶ σαφηνείας ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῶν διακριτικῶν ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν τούτων τῶν οὐλῶν χαρακτήρων, ὅπως ἑκάστοτε εἰς δεδομένην περίστασιν ἀποβαίνῃ ἐφικτὸς ὁ προσδιορισμὸς τῆς αἰτίας ἐξ ἧς ἡ οὐλὴ ἐκπηγάζει. Πρὸς κρείττονα δὲ κατάληψιν τῶν διαφόρων περιστάσεων τῶν ἀναγομένων εἰς τὰς διαφόρους τῶν οὐλῶν μεταλλαγὰς ἀναγκαία φαίνεται ἡμῖν σύντομος περιγραφὴ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἀποτελοῦνται αἱ οὐλαί, καὶ δὴ αἱ τραυματικαί.

Τὰ τραύματα, μετὰ ἢ ἄνευ ἀπωλείας τῆς οὐσίας, τὰ κατάγματα, αἱ ἕνεκα πυήσεως, σφακελώσεως, φυματίων, ἕλκους, τερηδόνος ἢ νεκρώσεως νοσηραὶ καταστροφαί, κατὰ τὸν αὐτὸν ἅπασαι ἀναπλάσσονται τρόπον· νέος δηλονότι ἐνδιάμεσος ἱστὸς ἀπὸ τοῦ συνδετικοῦ παραγόμενος καὶ συντελῶν εἰς τὴν μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντελῆ ἀναμόρφωσιν τῶν προϋπαρξάντων ἀνατομικῶν συστατικῶν συνενώνει τὰ μέρη πρὸς ἄλληλα, ὁ ἱστὸς οὗτος ἀποκαλεῖται ἐπουλωτικὸς ἱστός, ἢ διὰ μὲν τὰ μαλακὰ μέρη οὐλή, διὰ δὲ τὰ ὀστᾶ πῶρος. Ἡ οὐλή, περὶ ἧς ἐνταῦθα μόνον ὁ λόγος, παρουσιάζει, ὅπως καὶ ὁ ἐξ οὗ προκύπτει συνδετικὸς ἱστός, ὑφὴν πανταχοῦ ὁμότιμον.

Ἡ οὐλὴ συντελεῖται ὑπὸ τὴν ἐξῆς ἐπεξεργασίαν· κατὰ τὰ γειτνιάζοντα τῷ τραύματι μέρη ἐπιγίνεται ὑπέρμετρος θρεπτικὴ ἐνεργητικότης, χαρακτηριζομένη ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ μείζονος αἵματος πληθώρας κατὰ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα, καὶ ὑπὸ κατατομῆς πλασματικῶν τοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ συστατικῶν ἀφ' ἑτέρου. Εἰς τὸν γειτνιάζοντα τῷ τραύματι κυτταρώδη ἱστὸν παρατηρεῖται ἔνεσις καὶ μείζων ἐνέργεια χαρακτηριζομένη ὑπὸ τοῦ καταμερισμοῦ τῶν πλασματικῶν τοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ σωματίων· τὰ νέα κύτταρα ἐν ἀρχῇ μὲν στρογγύλα μετὰ πυρήνων καὶ πυρηνιδίων, ἐπιμηκύνονται, ἀναστομοῦνται ἀλλήλοις, καὶ ἐπὶ τέλους ἀποκαθιστῶσιν ἀληθῆ τοῦ ἱστοῦ συνέχειαν μεταξὺ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος. Συντελουμένης τῆς κατατομῆς ταύτης τῶν κυττάρων, ὑφίσταται συγχρόνως καὶ ἡ μεσοκυττάριος οὐσία σπουδαίας μεταμορφώσεις, ὧν ἕνεκεν ἀπόλλυσι τὴν στερεὰν αὐτῆς σύστασιν, στερουμένη διὰ τῶν μεταμορφώσεων τούτων τινῶν ἐκ τῶν συστατικῶν αὐτῆς στοιχείων. Ἐκ τῆς ῥευστοποιήσεως τῆς οὐσιώδους οὐσίας τοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ, λίαν δὲ πιθανῶς καὶ ἐξ ἑτέρου ὑγροῦ ἐξ ἑτέρας πηγῆς προερχομένου, παράγεται ὑγρὸν σεραπιῶδες, ὑποκίτρινον ἢ ὑπόφαιον, ἐνέχον τὰ κύτταρα καὶ τοὺς πυρῆνας, ἅτινα ἐκ τοῦ καταμερισμοῦ πλασματικῶν σωματίων ἐπλάσθησαν. Ἡ σύστασις καὶ τὸ ποσὸν τοῦ νέου τούτου προϊόντος ποικίλουσιν, πάντοτε ὅμως διατελοῦσιν εἰς ἀναλογίαν πρὸς τὸν βαθμὸν τοῦ ἐρεθισμοῦ καὶ τοῦ χασμοῦ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος. Εἰς ἅπαντα τὰ τραύματα κατὰ τὴν συνούλωσιν αὐτῶν εὐκό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λως διακρίνεται στρῶμα δίκην ἡμισυμπαγοῦς ἢ ψευδομεμβρανώδους ἐπιπάγου, ὅπερ κέκτηται τὴν ἰδιότητα τοῦ στερεοποιεῖσθαι εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην τῆς συνουλώσεως περίοδον, καὶ ὅπερ ἀποκαλεῖται ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαιοτέρων *θρεπτικὸν ὑγρόν*, ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων *πλαστικὸς λέμφος*.

Καθ' ὃν χρόνον μορφοῦται ὁ πλαστικὸς λέμφος, καὶ ὀργανοῦται παχυνόμενος καὶ μεταβαλλόμενος εἰς συνδετικὸν ἱστόν, ἀναπτύσσονται καὶ νέα αἱματοφόρα ἀγγεῖα εἰς τοὺς φύσει φέροντας τοιαῦτα ἱστούς, ἀναφαίνονται δὲ ταῦτα ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς τετάρτης ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διὰ τὴν συνούλωσιν ἐπεξεργασίας. Ἀποφεύγομεν, ὡς ἐκτὸς τοῦ προκειμένου ἐνταῦθα, νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῆς γενέσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀναπτύξεως τῶν νέων τούτων ἀγγείων.

Ὁ ἐπουλωτικὸς ἱστὸς κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς μορφώσεως αὐτοῦ εἶναι μαλθακός, ἐρυθρωπός, ἐν ἐνὶ ἀληθῶς κυτταρώδης ἱστὸς προσπελάζων διὰ τῶν τελικῶν μεταμορφώσεων τῷ ἰνώδει ἱστῷ, ἢ μᾶλλον ἐξαφανιζόμενος κατὰ μέρος ἢ καθόλου καὶ ἀντικαθιστάμενος ὑπὸ συστατικῶν ἑτέρου εἰδικοῦ ἱστοῦ.

Τὰ ὁπωσδήποτε μᾶλλον πολύπλοκον ὑφὴν ἔχοντα ὄργανα, καὶ οἱ μῦς, τὸ δέρμα, ὁ ἐλαστικός, χονδρώδης ἱστὸς κτπ. οὐδέποτε ἀναγεννῶνται, ἡ δὲ οὐλὴ παραμένει πάντοτε ἰνοκυτταρώδης.

Ἡ δευτέρα τῆς οὐλῆς περίοδος, ἡ τῆς ὁριστικῆς ἰνώδους αὐτῆς ὀργανώσεως, χαρακτηρίζεται ὡς ἔπεται·

1. Ἅπαντα τὰ εἰσέτι ὑπάρχοντα ἐν τῷ ἐπουλωτικῷ ἱστῷ συστατικὰ τῶν πυρήνων μεταβάλλονται εἰς κύτταρα ἢ εἰς ἴνας.

2. Τὸ μεταξὺ τῶν κυττάρων καὶ τῶν ἰνῶν ἐναποτεθειμένον ὑγρὸν ἀπορροφᾶται.

3. Τὰ νεοπλαστικὰ πολλὰ αἱματοφόρα ἀγγεῖα ἀτροφοῦσιν, ἢ ἐξαφανίζονται, ἐξ οὗ δυσκολία κατὰ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, μήπω κυκλοφοροῦντος ὡς πρότερον εὐκόλως ἕνεκα τῆς ἐπιγενομένης εἰς τὸν ἐπουλωτικὸν ἱστὸν συσφίγξεως· τούτου ἕνεκα ὁ νέος ἱστός, καθιστάμενος εἰς τὸ μέλλον στερρὸς καὶ μὴ ὑπεικτικός, σμικρύνεται πανταχόθεν καὶ συνελκύει ὡς εἰς κέντρον ἅπαντα τὰ γειτνιάζοντα μέρη, ἀπὸ δὲ ἐρυθροῦ καθίσταται λευκός.

Κατὰ τὸν **Delpech** ὁ νέος οὗτος ἐπουλωτικὸς ἱστὸς χαίρει μόνον τὴν ἰδιότητα τοῦ συστέλλεσθαι, ἧς ἕνεκα προσελκύει ὡς εἰς κέντρον τὰ πέριξ μέρη, ἐκ τούτου δὲ προκύπτουσιν ἅπασαι αἱ δυσμορφίαι αἱ ἀπότοκοι μεγάλης τῆς οὐσίας ἀπωλείας, ἢ βαθέων ἐγκαυμάτων, ἢ καὶ ἐν γένει τραυμάτων ἐπὶ μακρὸν πυορροησάντων· ἡ συσταλτικότης αὕτη τοῦ ἐπουλωτικοῦ ἱστοῦ παρέρχεται μετὰ ἄλλοτε ἄλλο, πάντοτε δὲ ἱκανῶς μέγα, χρονικὸν διάστημα, καὶ συνεπῶς παύεται ἡ τῶν πέριξ μερῶν πρὸς τὸ κέντρον ἕλξις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αἱ οὐλαὶ κανονικῶς μορφούμεναι ὡς τὰ πολλὰ ἢ καὶ σχεδὸν πάντοτε ἀπεικονίζουσι τὸ σχῆμα, τὴν διεύθυνσιν, τὴν ἔκτασιν καὶ τὰς λοιπὰς τοῦ ἐξ οὗ ἔλαβον τὴν ἀρχὴν αὐτῶν τραύματος περιστάσεις, ἀλλ' ἐνίοτε εἴτε ἐκ τῆς καθόλου τοῦ τραυματίου ἕξεως, εἴτε ἐξ εἰδικῶν κατὰ τὴν ἐπούλωσιν συμβαμάτων, εἴτε καὶ ἐκ παρομαρτουσῶν τῷ τραύματι περιστάσεων γεννῶνται δυσμορφίαι εἰς τὰς οὐλὰς συντελοῦσαι ἐνίοτε ὅπως ἀποπλανήσωσι τὸν ἰατρὸν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀπὸ τῶν οὐλῶν δεδομένων. Αἱ παθολογικαὶ οὕτως εἰπεῖν αὗται τῶν οὐλῶν καταστάσεις συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰς ἑξῆς κατηγορίας.

α'. *Οὐλαὶ δύσμορφοι.* — Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν δυσμόρφων οὐλῶν ὑπάγονται αἱ χαρακτηριζόμεναι ὑπὸ χροιᾶς μᾶλλον ἢ ἧττον βαθείας, ὑπὸ προεξοχῆς ἢ ἐσοχῆς τῆς οὐλῆς.

1. *Οὐλαὶ κεχρωσμέναι.* — Διαθέσεις τινές, ὡς ἡ σύφιλις, ἢ αἱ χοιράδες, οὐσίαι τινές, ὧν χρῆσις ἐγένετο εἴτε πρὸς ἴασιν εἴτε πρὸς μετασύγκρισιν τῆς ἐπιφανείας τοῦ τραύματος, συμβάλλουσιν εἰς ἄλλοτε ἄλλον τῆς οὐλῆς χρωματισμόν, καὶ δὴ τὸν ὑπομέλανα, ἢ χαλκόχρουν, ὡς τὰ πολλὰ ἀνεξίτηλον ἅμα δὲ καὶ δυσειδῆ, τὸ τοιοῦτον συμβαίνει συχνάκις ἐπιτιθεμένων ἐπὶ τῶν τραυμάτων ἐμπλάστρων κεχρωματισμένων. Κατὰ τὸν Follin (1) αἱ ἀπὸ ἐγκαυμάτων διὰ καυστικῶν προκύπτουσαι οὐλαὶ ἐμφαίνουσι χροιὰν ὀφειλομένην εἰς τὴν χημικὴν οὐσίαν ἐξ ἧς τὸ ἔγκαυμα παρήχθη.

Συνηθέστατα αἱ οὐλαὶ τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων εἶναι κεχρωματισμέναι, ὁ δὲ μέλας ἢ κυανωπὸς οὗτος χρωματισμὸς διαφόρου ἐντάσεως παρίσταται δίκην στιγμάτων περὶ τὴν οὐλὴν ἐκ τῆς ἐμπάρσεως εἴτε ἐν τῷ ἐπουλωτικῷ ἱστῷ, εἴτε ἐν τῷ πέριξ δέρματι κόκκων πυρίτιδος, εἴτε μὴ ἀναφλεγέντων εἴτε ἀτελῶς καέντων.

2. *Οὐλαὶ ἐξέχουσαι.* — Τὰ προκαλοῦντα τὸ εἶδος τοῦτο τῶν οὐλῶν αἴτια εἶναι γενικὰ καὶ τοπικά, καὶ τὰ μὲν γενικὰ ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ ἐξαρτώμενα διατελοῦσιν ὅλως ἄγνωστα εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων, βεβαίως αἱ διαθέσεις συμβάλλουσιν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν τοιαύτην τῶν οὐλῶν παραμόρφωσιν, ὡς χοιραδικὴ διάθεσις, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ οὐλαὶ παρίστανται σχεδὸν πάντοτε ὡσεὶ προέχοντα σκληρὰ ἰόχροα χείλη· πλὴν τῶν διαθέσεων καὶ προσομοίων τοῦ ὀργανισμοῦ καταστάσεων καὶ ἡ νεαρὰ ἡλικία προφασίζεται εἴς τινας περιστάσεις τὰς ἐξεχούσας οὐλάς· τὰ δὲ τοπικὰ εἶναι ποικίλα, τούτων δὲ τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου εἶναι ἡ παραμέλησις τοῦ ἐν καιρῷ περιορισμοῦ τῶν ὑπερμέτρως ἀναπτυσσομένων ἔν τινι τραύματι κεγχροειδῶν σαρκίων· τὰ ἐγκαύματα, τὰ ἕλκη, τὰ πυορ-

(1) Nouveau Dict. de Méd. etc. Art. *Cicatrice*. Paris 1867. Τόμ. Ζ'. Σελ. 599.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ροοῦντα ἐκδόρια, τὰ ἐκ τῆς χρήσεως στιμμιούχου ἀλοιφῆς φυσαλίδια κτπ.

3. *Οὐλαὶ εἰσέχουσαι.* — Ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται ἴδιον τῶν οὐλῶν εἶναι ἡ φαινομένη κοίλανσις, ἢ ἡ ἐσοχή, ἕνεκα τοῦ τρόπου τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἐπουλωτικοῦ ἱστοῦ· τῆς κοιλάνσεως ταύτης οὔσης εἰς μέγαν βαθμὸν προκαλεῖται δυσμορφία. Τὸ ἰδίᾳ συντελοῦν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δυσμορφίας αἴτιον εἶναι αἱ τυχὸν συμβαίνουσαι μᾶλλον ἢ ἧττον στερεαὶ προσφύσεις τῆς οὐλῆς μετὰ τῶν ὑποκειμένων στερεῶν ἢ μή, ἀλλὰ δυσκινήτων ἢ ἀκινήτων καὶ μὴ ὑπεικτικῶν μερῶν, ὡς ὀστῶν, τενόντων, ἀπονευρώσεων, σπλάγχνων κτπ.

β'. *Παθολογικὴ τῶν οὐλῶν κατάστασις.* — Ἐκ τῶν περιστάσεων ὡν ἕνεκα αἱ οὐλαὶ ὑφίστανται παθολογικὰς καταστάσεις, αἱ κυριώτεραι εἶναι·

1. *Φλεγμονὴ καὶ κακώσεις τῆς οὐλῆς.* — Τοῦ ἐπουλωτικοῦ ἱστοῦ μορφουμένου, δυνατὸν ἐκ πάσης τυχαίας αἰτίας νὰ ἐπέλθῃ περὶ τὴν θρέψιν αὐτοῦ διατάραξις, φλογιστικὴ ἐπεξεργασία, τούτου δ' ἕνεκα ἐμπύησις καὶ ἐξέλκωσις τῆς οὐλῆς, περιστάσεις συντελοῦσαι εἰς τὴν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέραν τῆς οὐλῆς δυσμορφίαν.

2. *Ὑπερτροφία.* — Κατὰ τὴν συνούλωσιν ὁ ἐπουλωτικὸς ἱστὸς πολλάκις ὑπερτροφεῖ ἀπεργαζόμενος ὄγκους διαφόρου μὲν μεγέθους καὶ μορφῆς τὴν αὐτὴν ὅμως ἐμφαίνοντας ἀνατομικὴν ὑφήν.

3. *Ὄγκοι ποικίλοι.* — Ἐνίοτε κατὰ τὴν συνούλωσιν τῶν τραυμάτων μορφοῦνται ὄγκοι ποικίλοι τὴν ὑφήν, οἷον ἐπιθηλιώματα, καρκίνοι, χονδρώδεις, ὀστεώδεις ὄγκοι κτπ. Ἄλλοτε γεννῶνται κατὰ τὴν οὐλὴν κεραπώδεις ἐκφύσεις διαφόρου σχήματος καὶ μεγέθους.

γ'. *Δυσμορφίαι ἕνεκα τῶν οὐλῶν.* — Αἱ ἀπὸ τῶν οὐλῶν ἐπιγενόμεναι δυσμορφίαι διὰ τὸν ἰατροδικαστὴν εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιαι, προέρχονται δὲ ἐκ τῆς ἐπιδράσεως οὕτως εἰπεῖν τοῦ ἐπουλωτικοῦ ἱστοῦ ἐπὶ τὰ γειτνιάζοντα μέρη, τῆς ἀνατομικῆς αὐτῶν διατάξεως συμβαλλούσης εἰς τοῦτο ὡς ἐκ τῆς εὐκόλου αὐτῶν μετατοπίσεως. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν δυσμορφιῶν συντελοῦσιν οὐ μόνον τὸ σχῆμα τοῦ πάσχοντος μέλους ἀλλὰ καὶ ἡ θέσις εἰς ἣν τοῦτο διάκειται κατὰ τὸν χρόνον τῆς σαρκοφυίας.

Ἵνα δὲ συντελεσθῇ ἡ εἰς ἑαυτὸν ἕλξις τῶν γειτνιαζόντων ὀργάνων ὑπὸ τοῦ ἐπουλωτικοῦ ἱστοῦ, δέον ὅπως τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων αὐτοῦ ἦναι ἀκίνητον, ἢ τοὐλάχιστον ἧττον τοῦ ἀντιθέτως κειμένου κινητόν, τούτου ἕνεκα αἱ εἰς ὁστᾶ προσφυόμεναι οὐλαὶ συνεπάγονται δυσμορφίας, ὡς ἐπίσης καὶ καθ' ἃ μέρη ὑπάρχουσιν ὀπαί, χεῖλη κτπ.· τέλος ἡ ἀπὸ τῶν οὐλῶν δυσμορφία προέρχεται ἐνίοτε καὶ ἐκ τοῦ ἐκτεταμένου κατὰ διαφόρους διαστάσεις τραύματος, καὶ ἐκ τῆς παρατεταμένης πυήσεως, ὡς τοῦτο συμβαίνει λίαν συχνὰ εἰς τὰ κατὰ βάθος ἐγκαύματα.

Ἰατροδικαστικὴ τῶν οὐλῶν ἔποψις. — Ἡ τῶν οὐλῶν ἐξέ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τασις ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν μεγάλης εἶναι σπουδαιότητος, οὐ μόνον διὰ τὴν λύσιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ταὐτότητα ζητημάτων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς φύσεως τῆς κακώσεως, ἧς ἡ οὐλὴ εἶναι ἀπότοκος, συνεπῶς καὶ τοῦ εἴδους τοῦ δράσαντος ὀργάνου, καὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν τὸ τραῦμα ἐγένετο.

Γενομένης λύσεως τῆς συνεχείας τῶν μαλακῶν τοῦ σώματος μορίων, ἡ σύμφυσις διενεργεῖται τάχιστα καὶ χωρὶς πυήσεως διὰ τῆς ἀποξηράνσεως τοῦ μεταξὺ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος καὶ τοῦ συγκολλῶντος ταῦτα πλαστικοῦ λέμφου, ἄλλοτε δὲ μεταπίπτει εἰς πύησιν, ἀρχομένην συνήθως τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ ἡμέραν, καὶ διαρκοῦσαν μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον ἀναλόγως τῶν διαστάσεων καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ τραύματος. Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην περίστασιν μορφοῦνται ἐν τῷ τραύματι κεγχροειδῆ σαρκία, ἀποτελούμενα ὑπὸ κεγχροειδοῦς ἀμόρφου ὕλης, ἐλαστικῶν νεοπλασθεισῶν ἰνῶν, ἐμβρυοπλαστικῶν πυρήνων καὶ ὑπὸ ἀγγειώδους πλέγματος. Συντελουμένης δὲ τῆς οὐλῆς ἅπαντα μὲν τὰ διὰ τοῦ τρώσαντος ὀργάνου διαιρεθέντα μυϊκὰ συστατικὰ μεταμορφοῦνται εἰς κυτταρώδη ἢ ἰνώδη, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν κυττάρων καὶ ἰνῶν παρεντιθεμένη ὕλη ἀπορροφᾶται, καὶ τὰ αἱματοφόρα τέλος ἀγγεῖα ἀτροφοῦσι καὶ ἐξαφανίζονται. Αἱ οὐλαὶ ἐν γένει, συντελεσθεῖσαι, στεροῦνται βλεννωδῶν πλεγμάτων, στεατοφόρων κυστιδίων, στεατοφόρων ἀδένων, βολβῶν τῶν τριχῶν, ἀγγείων ἐν γένει ἐξοσμωτικῶν καὶ ἐνδοσμωτικῶν, τούτου δ' ἕνεκα ὁ ἐπουλωτικὸς ἱστὸς εἶναι πάντοτε ξηρός, καίτοι ἱδρῶς ἄρθονος περιῤῥέει τὸ ὅλον σῶμα, στερεῖται τριχῶν, ἐκτὸς ἂν ἡ οὐλὴ εἶναι ἀπότοκος λίαν ἐπιπολαίου τραύματος, ὅτε αἱ φυόμεναι τρίχες εἶναι λεπταί, ὀλίγαι καὶ λευκαί.

Εἰς τραύματα ἁπλᾶ καὶ χωρὶς μεγάλης τῆς οὐσίας ἀπωλείας ἡ οὐλὴ εἶναι τετελεσμένη ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταξὺ τῆς δεκάτης πέμπτης καὶ εἰκοστῆς ἡμέρας ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ, εἰς τραύματα ὅμως μετὰ μεγάλης τῆς οὐσίας ἀπωλείας ὁ ἀναγκαιῶν διὰ τὴν συνούλωσιν χρόνος ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ.

Μετὰ τὰ προεκτεθέντα ἐν γένει περὶ οὐλῶν ἐξετάσωμεν τὰ ὑπὸ τῶν οὐλῶν ἀναφυόμενα ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν ἐξῆς ζητήματα.

1. *Ἡ οὐλὴ εἶναι ἀπότοκος τραύματος διὰ νύσσοντος, τμητικοῦ, θλαστικοῦ ὀργάνου, ἢ διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἢ ἑτέρας τινὸς αἰτίας;* — Κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ οὐλὴ ἀπεικονίζει τὸ σχῆμα τοῦ τραύματος, συνεπῶς καὶ τοῦ δράσαντος ὀργάνου, τοῦ μὲν τραύματος ὄντος χωρὶς ἀπωλείας τῆς οὐσίας, τῆς δὲ ἰάσεως αὐτοῦ ἐπιτευχθείσης μεθοδικῶς καὶ χωρὶς παρομαρτούσης τινὸς περιστάσεως συμβαλλούσης εἰς τὴν μεταβολὴν ἢ τὴν τροποποίησιν τοῦ σχήματος καὶ τῆς ἰδέας τῆς οὐλῆς· τούτου ἕνεκα εἰς τινας

Δημοσιο Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

περιστάσεις ἐκ τῆς θέας τῆς οὐλῆς ὁ ἰατροδικαστὴς ἀναγνωρίζει τὸ εἶδος τοῦ δράσαντος ὅπλου. Ἀλλ' ὁ γενικὸς οὗτος κανὼν δὲν ἐφαρμόζεται εἰς ἅπαντα τῶν τραυμάτων τὰ εἴδη, καὶ εἰς ἅπαντα τὰ δρῶντα ὄργανα· οὕτω ἀπὸ νυσσόντων ὀργάνων, ἅτινα εἶναι στρογγύλα ἢ γωνιώδη, παράγονται τραύματα ἐπιμήκη, ἐξ οὗ καὶ αἱ οὐλαὶ ἀπεικονίζουσαι τὸ σχῆμα τοῦ τραύματος δὲν ἀνταποκρίνονται ἐπακριβῶς εἰς τὸ τοῦ ὀργάνου. Προκύπτει ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Filhos (1) ὅτι ἡ γλυφίς, στρογγύλον καὶ κωνικὸν ὄργανον κτπ. γεννῶσι πάντοτε μικρὰ ἐπιμήκη τραύματα μετὰ δύο ἴσων καὶ συμπλησιαζόντων ἀλλήλοις χειλέων, δίκην δύο λίαν ὀξειῶν γωνιῶν, ἅμα δὲ καὶ ὅτι τὰ τραύματα ταῦτα εἶναι τόσῳ μᾶλλον μακρότερα, ὅσῳ μᾶλλον κατὰ βάθος εἰσδύει τὸ τιτρῶσκον ὄργανον· ἀλλ' ἐνίοτε διὰ τοιούτου ὀργάνου παράγονται τραύματα στρογγύλα, τοὐτέστιν ἀνάλογα τῷ σχήματι τοῦ τρώσαντος ὀργάνου, τὸ τοιοῦτον δὲ συμβαίνει κατὰ τοὺς Jaumes καὶ Delmas (2) ὁσάκις τὸ τρωθὲν μέρος εὐμοιρεῖ κυτταρώδους ἱστοῦ. Ἐν γένει ἡ διεύθυνσις τῶν τραυμάτων εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν τρωθεῖσαν χώραν, τῶν κατὰ τὸν λαιμόν, τὰς μασχάλας καὶ τὴν λευκὴν τῆς κοιλίας γραμμὴν εἶναι παράλληλος πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ σώματος, τῶν δὲ κατὰ τὰ πλάγια τοῦ θώρακος ἐπικάρσιος, καὶ τῶν κατὰ τὰ πλάγια τῆς κοιλίας λοξή. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι αἱ τῶν τοιαύτης φύσεως τραυμάτων οὐλαὶ ἀπεικονίζουσι μὲν τὴν διεύθυνσιν, τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ τραύματος, δὲν ἐνδεικνύουσιν ὅμως σαφῶς καὶ ἀκριβῶς καὶ τὸ εἶδος τοῦ δράσαντος ὀργάνου, συνεπῶς δέον ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ μεγάλης προσοχῆς νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὴν θέσιν τοῦ τραύματος, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπουλώσεως, καὶ τὰς παρομαρτούσας τῷ ἀῤῥώστῳ καταστάσεις.

Ὁμοίαν ἐπιμήκη οὐλήν, λίαν παρεμφερῆ πρὸς τὴν διὰ κωνικοῦ, κυλινδρικοῦ καὶ λεπτοῦ ὀργάνου, ἐγκαταλιμπάνει ἐνίοτε καὶ ἡ ἄκμη, ἧς ἡ οὐλὴ εἶναι πάντοτε ἐπιμήκης καὶ πως ὠοειδής. Διακρίνεται δὲ ἡ τῆς ἄκμης οὐλὴ ἀπὸ τῆς διὰ νύσσοντος κωνικοῦ μικροῦ ὀργάνου, διότι ἡ μὲν πρώτη, λευκή, μᾶλλον ἢ ἧττον πλατεῖα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπιμήκης, οὐδέποτε ἀπαντᾷ μόνη, ἀλλὰ πολλαί, κατέχουσαι μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην τοῦ σώματος ἔκτασιν, καὶ εἴτε συμπλησιάζουσαι ἀλλήλαις κατὰ χώρους, εἴτε εἰς ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων κείμεναι· ἔτι δὲ καὶ διότι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπαντᾷ εἰς τὴν ῥάχιν, εἰς ὅλως δὲ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις καὶ εἰς ἄλλας τοῦ σώματος θέσεις.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Martel (3) τμητικὸν ὄργανον, καίτοι ὅλως

(1). *Briand et Chaudé.* — Manuel complet de Médecine Légale. 8ᵐᵉ édit. Paris 1869. Σελ. 305.

(2) *Devergie.*—Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 183.

(3) *Martel.* — Dissertation inaugurale. Paris 1836. εἰς Briand et Chaudé. Αὐτόθι. Σελ. 340.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

κατ' εὐθυωρίαν δρῶν, παράγει ἐνίοτε οὐλὰς ἐχούσας διεύθυνσιν μᾶλλον ἢ ἧττον ἐλλειπτικήν, τὰ δὲ αἴτια ὧν ἕνεκα παραμορφοῦνται οὕτως αἱ ἀπὸ εὐθέων τραυμάτων ἀπότακοι οὐλαί εἶναι· 1. Ἡ ἐλαστικότης τοῦ δέρματος. 2. Ἡ ἔντασις αὐτοῦ. 3. Τὸ κυρτὸν τῆς χώρας καθ' ἣν τὸ τραῦμα ἐγένετο. καὶ 4. Τὸ χαλαρὸν τοῦ ὑποδορείου στρώματος τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ.

Ὅσῳ μᾶλλον τὰ προσημειωθέντα ταῦτα αἴτια ἐπιδρῶσιν ἐντονώτερον, τόσῳ μᾶλλον ἡ οὐλὴ προσκτᾶται ἐλλειπτικὸν σχῆμα, ἑπομένως, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ βαθμοῦ τῆς δράσεως ἑκάστης τῶν αἰτιῶν τούτων εἰς τὰς διαφόρους τοῦ σώματος χώρας, ἐκ τῶν προτέρων ὁρίζεται ὡς τὰ πολλὰ τὸ σχῆμα, ὅπερ συνήθως προσκτᾶται εἰς τοιόνδε ἢ τοιόνδε τοῦ σώματος μέρος ἡ οὐλὴ εὐθείας τομῆς. Κατ' εὐθυωρίαν τομὴ καθ' ὃ μέρος διενεργεῖται ἔκτασις μέλους τινος, ἢ κάλλιον κατὰ τὸ γόνυ, τὸν ἀγκῶνα, τὸ ἀκρώμιον καὶ ἐν γένει καθ' ἁπάσας τῶν ὀστῶν τὰς προεξοχάς, ἀπεργάζεται οὐλὴν ἐλλειπτικήν, ἂν δὲ μετὰ τῆς κυρτότητος τοῦ τρωθέντος μέρους συνυπάρχουσι συγχρόνως καὶ τὰ προσημειωθέντα ἕτερα τρία αἴτια, ἡ οὐλὴ ὡς τὰ πολλὰ γίνεται κυκλική. Ἡ οὐλὴ τοὐναντίον εἶναι γραμμοειδὴς ὡς καὶ ἡ τομή, τῶν συνθηκῶν οὐσῶν ἀντιθέτων, ὡς ἐ. π. εἰς τὰ κατὰ τὴν καμπὴν τοῦ βουβῶνος τραύματα, μεταξὺ τῶν δακτύλων τῆς χειρὸς καὶ τοῦ ποδός, καὶ ἐν γένει ἔνθα τὸ δέρμα τυγχάνει χαλαρόν· κατὰ τὴν μασχάλην, τὰς ἑκατέρωθεν τῶν ἀκανθῶν τῶν σπονδύλων αὐλακας, καὶ ἐν γένει καθ' ἃ μέρη ἡ τοῦ δέρματος ἐπιφάνεια εἶναι κοίλη· κατὰ τὸν χόνδρον τοῦ ὠτός, τὴν παλαμιαίαν τῶν δακτύλων ἐπιφάνειαν καὶ πανταχοῦ ἔνθα τὸ δέρμα στερεῖται μεγάλης εὐκινησίας. Δύναταί τις ὅμως εἰπεῖν ὅτι ὁ συνειρμὸς τῶν περιστάσεων ὅπως ἡ οὐλὴ τῶν εὐθέων τραυμάτων διατηρήσῃ τὸ σχῆμα αὐτῶν σπανίως ἀπαντᾷ, ἑπομένως ὁ τύπος τῶν οὐλῶν τῶν εὐθέων τραυμάτων εἶναι τὸ ἐλλειπτικὸν σχῆμα.

Ἐκ τῶν τεσσάρων προσημειωθέντων αἰτίων τῶν συντελούντων εἰς τὴν παραμόρφωσιν τοῦ σχήματος τῆς οὐλῆς τῶν εὐθέων τραυμάτων, ἡ τοῦ δέρματος ἔντασις εἶναι ἡ τὰ μάλιστα ἐπιδρῶσα, καθότι, καθ' ἃ ὁ Martel παρετήρησε, τὸ αἴτιον τοῦτο εἰς τινας περιστάσεις ἀνομοίως ἐνεργοῦν, ποτὲ μὲν ἰσχυρῶς ποτὲ δὲ ἀσθενῶς, προκαλεῖ οὐλὰς κυκλικὰς ἢ σχεδὸν τοιαύτας, πρὸς δέ, τοῦ δέρματος τεταμένου καθέτως πρὸς τὸ τραῦμα τυγχάνοντος ἅμα δὲ καὶ ἐν μεγάλῃ καὶ τελείᾳ χαλαρώσει κατὰ τὴν τοῦ τραύματος διεύθυνσιν, τὸ κυκλοειδὲς τῆς οὐλῆς μεταπίπτει εἰς ἔλλειψιν ἢ ῥόμβον, τῆς μεγάλης διαμέτρου τοῦ σχήματος τούτου οὔσης καθέτου πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ τμητικοῦ ὀργάνου, τουτέστιν ἐνῷ τὰ δύο τοῦ τραύματος ἄκρα συμπλησιάζουσι, τὸ μέσον τῶν χειλέων ἀφίσταται· οὕτως ὥστε τὰ τέσσαρα ταῦτα σημεῖα ἀλλάσσουσι θέσιν, τὸ δὲ τραῦμα ἀποκαθίσταται,

ἐκ νέου εὐθὺ ἀλλ' εἰς διευθύνσιν κάθετον πρὸς τὴν ἀρχικήν. Αἱ προμνησθεῖσαι συνθῆκαι αἱ διατηροῦσαι τὴν εὐθυωρίαν τοῦ τραύματος πλεονεκτοῦσιν ἐνίοτε, ὥστε τὰ χείλη τοῦ τραύματος, λίαν ἐγγὺς ἀλλήλοις τυγχάνοντα, συστρέφονται ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω καὶ ἐφάπτονται μόνον κατὰ τὴν ἐπιδερμικὴν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, τὸ τοιοῦτον ὀφείλεται εἰς τὸ κοῖλον τῆς ὑποδορείου ἐπιφανείας καὶ εἰς τὴν ἰσχυροτέραν ἢ κατὰ τὰ βαθύτερα τοῦ δέρματος στρώματα τοῦ ἱστοῦ συσταλτικότητα.

Ἐν γένει αἱ ἀπὸ τμητικῶν ὀργάνων οὐλαὶ χωρὶς ἀπωλείας τῆς οὐσίας κατὰ τὸν τραυματισμὸν δὲν εἶναι πλατεῖαι, τὸ δὲ πλάτος αὐτῶν εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἐλάσσον, ὅσῳ ἡ συνούλωσις ἐγένετο μᾶλλον ταχέως καὶ δι' ἀμέσου τῶν χειλέων ἑπαφῆς, συμπεραίνεται δ' ἐκ τούτου ὅτι οὐλὴ φέρουσα ἱκανὸν πλάτος εἶναι ἀπότοκος τραύματος διὰ πυήσεως ἰαθέντος.

Ὅ,τι περὶ τῶν οὐλῶν τῶν διὰ τμητικῶν ὀργάνων ἐρρέθη σχετικὸν πρὸς τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐν γένει τὴν μεταμόρφωσιν αὐτῶν, ἀνάγεται καὶ εἰς τὰς ἀποτόκους τῶν διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραυμάτων οὐλάς.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων προκύπτει·

1. Ὅτι οὐλὴ ἀπὸ τραύματος δι' ὀργάνου στρογγύλου καὶ αἰχμηροῦ οὐχὶ σπανίως συγχέεται πρὸς οὐλὴν ἀπὸ τραύματος διὰ νύσσοντος καὶ τέμνοντος ὀργάνου, ἂν τὸ ἐκ τούτου τραῦμα δὲν εἶναι ἐπίσημον.

2. Ὅτι ἀπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς οὐλῆς δὲν ὁρίζεται ἡ τοῦ διὰ τμητικοῦ ὀργάνου τραύματος οὐλή, πλὴν τῶν περιστάσεων καθ' ἃς αὕτη ἑδράζει εἰς κοῖλον τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος μέρος.

3. Ὅτι νηματοειδὴς οὐλὴ ἐνδείκνυσιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν σχεδὸν πάντοτε καθαρὰν τομήν, συνεπῶς δὲ καὶ τὴν χρῆσιν ὅπλου λίαν τμητικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἡ συνούλωσις ἐγένετο διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἑνώσεως, καὶ ὅτι ἡ τοῦ τραύματος ἴασις ὑπῆρξε ταχεῖα.

Τὰ διὰ θλαστικῶν ὀργάνων τραύματα ὅλως ἰδιάζουσαν παρουσιάζουσι μορφήν· τὰ ἀπότοκα ἰσχυρᾶς πλήξεως συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ συντρίψεως τῶν μερῶν συνεπαγομένης ἀπώλειαν τῆς οὐσίας, συχνότατα δὲ καὶ ἐμπύησιν, παρίστανται δὲ ὡσεὶ συμπεπιεσμένα μετὰ χειλέων ὑπὸ τοῦ δέρματος ἀποτελουμένων, προεχόντων, παχυμερῶν, καὶ ἀπεργαζομένων ὄγθους μᾶλλον ἢ ἧττον χαρακτηριστικούς. Αἱ οὐλαὶ τῶν τοιούτων τραυμάτων, καίτοι τῶν προσημειωθέντων χαρακτήρων μὴ ὄντων τοσοῦτον ἀκριβῶς ἐκπεφρασμένων πάντοτε, ἐν γένει διατηροῦσι τὸν τύπον τοῦτον εἰς βαθμὸν ἱκανῶς μεγάλον ὥστε καθίσταται ἐφικτὸς ὁ προσδιορισμὸς τῆς φύσεως τῶν ἐξ ὧν προέρχονται τραυμάτων, εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κυκλικαί. Ἐπίσης καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῆς οὐλῆς συμπεραίνεται ἐνίοτε τὸ βάθος τοῦ τραύματος, σημειωτέον ὅμως ὅτι ὡς πρὸς τὸ βάθος ἡ θέσις τοῦ τραύματος καὶ ἡ φύσις τῶν μερῶν εἰς ἃ τοῦτο ἑδράζει ἐπιδρῶσι με-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

γάλως ἐπὶ τὴν κοίλανσιν τῆς οὐλῆς, ὡς ἐ. π. τοῦ τραύματος ἑδράζοντος κατὰ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς, ἢ τὸν μέγαν τροχαντῆρα, καὶ ἐν γένει ἔνθα ὀστᾶ ὑπάρχουσιν, ἡ οὐλὴ προσφύεται εἰς ταῦτα, ἕνεκα δὲ τῆς ὀλίγης ἐλαστικότητος τοῦ ἐπουλωτικοῦ ἱστοῦ, ἡ οὐλὴ δὲν ἐνδίδει, συνεπῶς τὰ χείλη αὐτῆς προέχουσι σχετικῶς περισσότερον· τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει εἰς τὰς οὐλὰς τῶν θλαστικῶν τραυμάτων τῶν ἑδραζόντων εἰς θέσεις ἀπεχούσας ἀπὸ τῶν ὀστῶν.

Αἱ οὐλαὶ τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων ὡς τὰ πολλὰ παρίστανται ὑπὸ λίαν ποικίλας μορφάς. Εἰ μὲν τὸ τραῦμα ἐγένετο τοῦ ὅπλου ἐξ ἀποστάσεως ἐκπυρσοκροτήσαντος, ἡ οὐλὴ παρίστησι τέλειον δίσκον, ἔχοντα τὸ κέντρον ἐμβεβυθισμένον καὶ τείνοντα τὸ δέρμα ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον, προσφύεται δὲ μετὰ τῶν ὑποκειμένων ἱστῶν ἰδίως ἂν γειτνιάζουσιν ὀστᾶ. Εἰ δὲ τὸ τραῦμα ἐγένετο ἀπὸ ἐγγύτατα ἐκπυρσοκροτήσεως τοῦ ὅπλου, ἡ οὐλὴ εἶναι μὲν ἐμβεβυθισμένη, ἀλλ' ἀνώμαλος ὅπως καὶ τὸ ἐξ οὗ ἀπότοκος εἶναι τραῦμα. Ἐνίοτε ἐκ τῆς τῶν οὐλῶν ἐπισκοπήσεως καθίσταται ἐφικτὸς ὁ προσδιορισμὸς τῆς ὁπῆς τῆς εἰσόδου καὶ τῆς ἐξόδου, τῆς τελευταίας ταύτης λίαν σπανίως παρουσιαζούσης στρογγύλον δίσκον ὡς ἡ τῆς εἰσόδου, ἀλλ' ἀκτινοειδῆ, καὶ τοῦτο εἰς τοὺς ἐξ ἀποστάσεως τραυματισμούς.

Τὰ περὶ ὧν εἴρηται δεδομένα πρὸς διάγνωσιν τῶν οὐλῶν τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων, καὶ τῶν διαφόρων εἰς ταῦτα ἀναγομένων λεπτομερειῶν, ἐφαρμόζονται εἰς τὰ ἁπλούστερα τῶν τραυμάτων, τὰ μήπω ὑποστάντα παραλλαγὰς εἴτε ὑπὸ χειρουργικῶν ἐγχειρήσεων, εἴτε ὑπὸ βαρέων φλογιστικῶν ἐπακολούθων, συνεπαγομένων τὴν νέκρωσιν κρημνῶν ἢ τὴν γάγγραιναν τῶν νοσοκομείων, περιστάσεις αἵτινες λίαν ποικιλοτρόπως ἐπηρεάζουσι τὰς οὐλάς.

Αἱ τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων οὐλαὶ δὲν ἐνδεικνύουσι συνήθως τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος τῶν βλημάτων, ἅτε δὴ τοῦ αὐτοῦ βλήματος παράγοντος ἐνίοτε πλείονα τραύματα.

Ὁ ἰατροδικαστὴς ὡς τὰ πολλὰ διαγιγνώσκει ὅτι τὸ τραῦμα ἐγένετο ἐκ τῆς ἐγγύτατα ἐκπυρσοκροτήσεως τοῦ ὅπλου, ὁσάκις περὶ τὴν οὐλὴν διακρίνονται κόκκοι πυρίτιδος ἐμπεπαρμένοι εἰς τὸ δέρμα, ὡς ἐπίσης καὶ ἂν ὁ ἐπουλωτικὸς ἱστὸς παρίστησι πολλαπλᾶς διευθύνσεις ἀκτινοειδῶς καὶ ἀνωμάλως διηκούσας.

Αἱ ἀπὸ ἐγκαυμάτων οὐλαὶ χαρακτηριζόμεναι ἰδιαζόντως δυσκόλως παραγνωρίζονται. Οἱ εἰδικοὶ χαρακτῆρες δι' ὧν ἑκάστοτε διαγιγνώσκονται εἶναι, ἡ ἔκτασις, τὸ πτυχώδες καὶ ῥικνώδες αὐτῶν, ἡ λέπτυνσις τοῦ δέρματος, αἱ μετὰ τῶν ὑποκειμένων μερῶν συναπτόμεναι τῆς οὐλῆς προσφύσεις καὶ συνεπανόμεναι δυσχρηστίαι τῶν μελῶν, κτπ.

Ἐν γένει οὐλὴ ἐκτεταμένη, ἀνώμαλος, ἐπιπολαία, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπότοκος ἐγκαύματος διὰ ζέοντος ὑγροῦ ἢ διὰ ταχείας ἐπαφῆς πεπυρακτωμένου σώματος. Οὐλὴ δὲ περιγεγραμμένη, βαθεῖα καὶ εἰς τὸ κέντρον πεπιεσμένη, εἶναι προϊὸν καυστικῶν στερεῶν οὐσιῶν, αἱ οὐλαὶ δὲ αὐταὶ διατηροῦσιν ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον τὰ ἴχνη τῆς χροιᾶς, ἣν αἱ οὐσίαι αὐταὶ ἐγκατέλιπον εἰς τοὺς παθόντας ἱστούς.

Οὐχὶ σπανίως προβάλλεται τὸ ζήτημα ἂν οὐλή τις εἶναι ἀπότοκος τραύματος ἢ ἐν γένει κακώσεως ἐξ ἐξωτερικῆς βλάβης, ἢ τοὐναντίον νοσηρᾶς αἰτίας ἢ θεραπευτικῶν μέσων. Τοιαῦται δὲ περιστάσεις ἐμβάλλουσαι ἐνίοτε εἰς ἀμφιβολίας εἶναι αἱ ἑξῆς·

α'. Τὸ ῥύπασμα, ὅπερ ἐγκαταλιμπάνει οὐλὰς παρεμφερεῖς ταῖς τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων, καθότι αὐταὶ εἶναι στρογγύλαι, συντεθλιμμέναι, ἀνώμαλοι. Διακρίνονται ὅμως ἀπὸ τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων οὐλῶν, διότι αἱ τοῦ ῥυπάσματος σχεδὸν πάντοτε εἶναι πολλαὶ καὶ οὐχὶ μία. Αἱ ἐκ τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων οὐλαὶ ὡς τὰ πολλὰ εἶναι δύο ἀντιστοίχως κείμεναι ἑκατέρωθεν τοῦ μέλους, ἀπεικονίζουσαι τὴν ὀπὴν τῆς εἰσόδου καὶ τὴν τῆς ἐξόδου, τὸ τοιοῦτον οὐδέποτε σχεδὸν ἁπαντᾷ εἰς τὸ ῥύπασμα, ἐκτὸς ὅλως ἐξαιρετικῆς συμπτώσεως· ἡ ἕδρα τῶν οὐλῶν τοῦ ῥυπάσματος συντελεῖ προσέτι διὰ τὴν διάγνωσιν, καθότι αὐταὶ ὡς τὰ πολλὰ ἑδράζουσιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῶν μελῶν ἐπιφάνειαν ἢ εἰς τὸ πρόσωπον· τέλος ὁ χαρακτηριστικὸς ἐρυθρόφαιος χρωματισμὸς τῆς τοῦ ῥυπάσματος οὐλῆς κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν λευκὸν τῶν ἀπὸ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων οὐλῶν, συμβάλλει ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν διάγνωσιν.

β'. Αἱ κατὰ τὰς βουβωνικὰς χώρας οὐλαί, τὸ κυκλικὸν καὶ ἡ χροιὰ αὐτῶν, γεννῶσιν ὑπονοίας ὅτι αὐταὶ εἶναι ἀπότοκοι συφιλικοῦ νοσήματος. Αἱ ἀπὸ χοιραδικῶν ἀποστημάτων οὐλαὶ παρεμφέρουσί πως ταῖς τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων, ἡ ἕδρα ὅμως αὐτῶν περὶ τὸν λαιμὸν καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τὴν κάτω γένυν, ἢ κατὰ τὴν θέσιν τῆς παρωτίου ἀδένος, ἔτι δὲ καὶ τὸ πτυχῶδες καὶ ῥικνῶδες τοῦ δέρματος μετὰ προσεχοῦς τῶν χειλέων αὐτῶν, συντελοῦσιν εἰς τὴν διάγνωσιν.

γ'. Αἱ ἀπὸ θεραπευτικῶν μέσων καὶ χειρουργικῶν τινων ἐγχειρήσεων οὐλαὶ εὐκόλως διακρίνονται, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς θέσεως, τῆς ἐκτάσεως, τοῦ σχήματος καὶ λοιπῶν παρομαρτουσῶν περιστάσεων· οὕτω αἱ ἀπὸ τῶν ἐπὶ μακρὸν πυορροησάντων ἐκδορίων οὐλαί ἐνίοτε ἴσως συγχέονται πρὸς τὰς ἀπὸ ἐγκαυμάτων, ἀλλ' ἡ θέσις καὶ τὸ σχῆμα αὐτῶν διαλύουσι τὰς ἀμφιβολίας. Αἱ ἀπὸ μοξῶν καὶ καυτηρίων ἐν γένει ὀλίγον διαφέρουσι τῶν ἀπὸ περιωρισμένων καὶ μετ' ἀπωλείας τῆς οὐσίας τραυμάτων οὐλῶν, ἐπίσης αἱ ἀπὸ λημνίσκου δύο οὐλαὶ συγχέονται ἐνίοτε πρὸς

τὰς διὰ πυροβόλων ὅπλων, παριστάνουσαι τὴν τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου ὀπήν.

2. *Πότε ἐγένετο τὸ τραῦμα οὗ ἀπότοκος εἶναι ἡ οὐλή;* — Ὅλως ἀδύνατος ἀποβαίνει εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν ἡ ὁριστικὴ λύσις τοῦ παρόντος ζητήματος, καὶ δὴ προκειμένου περὶ οὐλῶν πεπαλαιωμένων· ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς προσφάτους οὐλὰς αἱ δυσχέρειαι δὲν εἶναι ὀλίγαι διὰ τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν συνετελέσθησαν αὐταί. Ἐνταῦθα τὸ ζήτημα κυρίως εἶναι διπλοῦν, διότι ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ὁρίσῃ κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐγένετο ὁ τραυματισμός, καὶ πόσον χρόνον διήρκεσεν ἡ συνούλωσις τῶν διαιρεθέντων μερῶν ὅπως συντελεσθῇ ἡ οὐλή· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐξεταστέον ἰδίᾳ εἰς τὸ περὶ τραυμάτων κεφάλαιον, διὰ δὲ τὸ δεύτερον, ὅπως λύσῃ τοῦτο μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας πιθανότητος διὰ τὰς προσφάτους οὐλάς, ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ μὴ λησμονῇ, ὅτι ὁ ἀγγειώδης τῶν οὐλῶν ὀργανισμὸς εἶναι λίαν ποικίλος, ὅτι αἱ πολλαὶ διατηροῦσιν ἐπὶ χρόνον τινὰ ῥοδινὴν χροιὰν σκιερωτέραν τῆς τοῦ δέρματος, ὅτι τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος παρελθόντος ἡ χροιὰ αὕτη παρέρχεται ὁτὲ μὲν μετά τινας ἡμέρας, ὁτὲ δὲ μετά τινας ἑβδομάδας ἢ μῆνας· τὸν χειμῶνα ἡ ῥοδινὴ αὕτη χροιὰ εἶναι ἐπειδής· τέλος δὲ τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ ὀργανωθέντος ἐντελῶς καὶ συστατικωτέρου καταστάντος, ἡ οὐλὴ γίνεται λευκοτέρα τοῦ δέρματος.

Τὰ διάφορα τῶν κακώσεων εἴδη ἐξεταζόμενα ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην παρέχουσι τὰ ἑξῆς συμπεράσματα·

α'. *Θλάσματα.* — Ἐξαφανίζονται ἐντὸς δέκα καὶ πέντε ἕως εἴκοσιν ἡμερῶν τυγχάνοντα ἐπιπόλαια, διατηροῦνται δὲ ἐπὶ ἕνα ἢ δύο μῆνας ἐδράζοντα κατὰ βάθος· ἀπεικονίζονται ὅμως πάντοτε διὰ χροιᾶς ἐνδεικνυούσης ἀρχαίαν πάθησιν. Ἐκ παρατηρήσεων φαίνεται βεβαιωμένον, ὅτι εἰς τὰ ἐπιπόλαια διὰ πλήξεως θλάσματα, παρερχομένων εἴκοσιν ἕως τριάκοντα ἡμερῶν, ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ προσδιορισμὸς ἂν ἐγένετο πλῆξις.

β'. *Ῥήξεις ἐσωτερικαί.* — Ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῶν ἄνευ λύσεως τῆς συνεχείας τοῦ δέρματος ῥήξεων. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δύο τινὰ ὡς τὰ πολλὰ συμβαίνουσιν, ἢ τὸ διασχισθὲν ὄργανον ἰάθη οὕτως, ὥστε ἀνεκτήσατο ἁπάσας τὰς λειτουργίας αὐτοῦ, ὅτε, παρελθόντος τοῦ διὰ τὴν ἴασιν ἀπαιτουμένου χρονικοῦ διαστήματος, ἀδυνατοῦμεν νὰ ὁρίσωμεν ἂν βλάβη τις προϋπῆρξεν εἰς τοῦτο· ἢ τοὐναντίον ἡ τοῦ ὀργάνου ῥῆξις ἐγκατέλιπεν ἀνικανότητα, ὁπότε δέον νὰ ὁρισθῇ ἂν ἡ ἀνικανότης αὕτη εἶναι ἡ ἀναγκαία τῆς παθήσεως συνέπεια, ἢ προέκυψεν ἐξ ἄλλης αἰτίας. Ἐπειδὴ δὲ συγχρόνως τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βλάβης δυνατὸν νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς δράσεως παντὸς εἴδους ὀργάνου, δῆλον ὅτι ἀποβαίνει δυσχερέστατον μετὰ μακρὸν χρονικὸν διάστημα νὰ ὁρισθῇ ἀκριβῶς ἡ αἰτία τῆς βλάβης.

γ'. *Κατάγματα.* — Ὅσον δυσχερὴς εἶναι ὁ προσδιορισμὸς πώρου πω-

Βιβλιοθήκη Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέ

ρωθέντος ὀστοῦ κατὰ βάθος κειμένου, τόσῳ τοὐναντίον εὔκολος εἶναι διὰ τὰ κατ' ἐπιπολὴν κείμενα ὀστᾶ. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ κατεαγὸς ὀστοῦν οὐδέποτε ἀνακτᾶται τὸν κατὰ φύσιν ὄγκον αὐτοῦ, εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀποβαίνει δυνατὸς ὁ προσδιορισμός, ἔστω καὶ μετὰ μακρὸν χρονικὸν διάστημα, τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ τοῦ κατάγματος. Σημειωτέον προσέτι ὅτι ὡς τὰ πολλὰ τὰ κατάγματα πωροῦνται μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρων δυσμορφιῶν, αἵτινες διευκολύνουσι τὴν διάγνωσιν.

δ'. *Ἐξαρθρήματα.* — Τοῦ ἐξαρθρήματος καταταχθέντος οὐδὲν ἀπομένει ἴχνος αὐτοῦ, ἐκτὸς ἂν ὡς ἐκ τῆς προκεχωρημένης τοῦ παθόντος ἡλικίας δὲν ἐπανέλθωσιν ἐντελῶς αἱ λειτουργίαι τοῦ πεπονθότος μέλους. Δῆλον ὅτι εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἀποβαίνει ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ ἂν συνέβη ἢ μὴ ἐξάρθρημα. Σημειωτέον ὅτι τὰ μήπω καταταχθέντα ἐξαθρήματα διαγιγνώσκονται εἰς οἱανδήποτε ἐποχήν.

ε'. *Τραύματα.* — Αἱ κατὰ τὸ δέρμα ἐκδοραὶ οὐδὲν ἐγκαταλιμπάνουσιν ἴχνος τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν μετὰ τὴν ἐντελῆ ἴασιν, δηλονότι μετὰ τὴν ἀνάπλασιν τῆς ἐπιδερμίδος, πλὴν ἐρυθρότητός τινος τοῦ νέου τούτου ἱστοῦ ἰσχυροτέρας τῆς τοῦ λοιποῦ δέρματος, καὶ παρερχομένης ἐντὸς 8—10 ἡμερῶν.

Τὰ δὲ ἁλίσκοντα τὸ δέρμα τραύματα ἐγκαταλιμπάνουσι μετὰ τὴν ἴασιν αὐτῶν οὐλὴν ἀνεξίτηλον, μήπω φέρουσαν τρίχας ἀφθόνους ὡς τὸ λοιπὸν τοῦ δέρματος, μήπω ἐρυθραινομένην, ἅτε δὴ στερουμένην ἀγγειώδους πλέγματος, ἐπομένως εἶναι πάντοτε δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ ὅτι ἐγένετο τραῦμα, ἔστω καὶ ἂν τοῦτο ἀνάγεται εἰς μεμακρυσμένην ἐποχήν, σημειωτέον ὅμως ὅτι αἱ οὐλαὶ ἐν γένει καθίστανται μᾶλλον δυσδιάκριτοι προϊούσης τῆς ἡλικίας, οὐδέποτε ὅμως ἐξαλείφονται ἐντελῶς.

Αἱ διαφοραὶ ἃς αἱ οὐλαὶ παρουσιάζουσιν ἐξαρτῶνται·

1. Ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἰάσεως τοῦ τραύματος. Τὰ διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἑνώσεως ἰώμενα τραύματα ἐγκαταλιμπάνουσιν οὐλὴν γραμμοειδῆ, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον δυσδιάκριτον, ὥστε πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῆς δέον ὅπως καταβληθῇ μεγάλη προσοχὴ κατὰ τὴν ἐξέτασιν· τὰ δὲ διὰ πυήσεως ἰώμενα τραύματα ἐγκαταλιμπάνουσιν οὐλὴν ἧς ἡ ἔκτασις εἶναι ἄλλοτε ἄλλη, ἀναλόγως τῆς ἐπισυμβάσης κατὰ τὸν τραυματισμὸν ἀπωλείας τῆς οὐσίας, ἐκ τούτων δῆλον ὅτι εἶναι δυνατὸν ἐκ τῆς οὐλῆς νὰ διακριθῇ ἂν τὸ τραῦμα ἰάθη μετὰ ἢ ἄνευ πυήσεως.

2. Αἱ πρόσφατοι οὐλαὶ εἶναι ἐρυθρότεραι τοῦ περιξ δέρματος, αἱ δὲ τοὐναντίον πεπαλαιωμέναι λευκότεραι.

3. Ἐν γένει τὸ σχῆμα τῆς οὐλῆς εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ τραύματος ἐξ οὗ αὕτη προκύπτει. Εἴρηται ὅμως ἐν τοῖς πρόσθην ὅτι ὡς γενικὸς μὲν κανὼν ἡ συνθήκη αὕτη εἶναι βάσιμος, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ ὡρισμένας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

περιστάσεις ἡ ἀναλογία αὕτη μεταβάλλεται. Ἕπεται δὲ ἐκ τῆς γενικῆς ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τῆς οὐλῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ κανονικότης τῆς οὐλῆς καὶ τὸ ὁμογενὲς τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἐνδεικνύουσιν ὅτι εἶναι ἀπότοκος τραύματος διὰ νύσσοντος ἢ τρητικοῦ ὀργάνου, ἡ δὲ συρρίκνωσις τῶν χειλέων τῆς οὐλῆς, ἡ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις ἐπέκτασις αὐτῆς, ἐνδεικνύουσι τοὐναντίον θλαστικὸν τραῦμα.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ῥηθέντων περὶ οὐλῶν τὰ ἑξῆς ποριζόμεθα συμπεράσματα κατὰ Casper (τομ. Β΄. Σελ. 82)·

1ον Οὐλαὶ μετ' ἀπωλείας τῆς οὐσίας, οὐλαὶ τραυμάτων πυορρησάντων καὶ ἑλκῶν, οὐδέποτε ἐξαφανίζονται ἀλλ' ἀνευρίσκονται πάντοτε καὶ ἐπὶ τοῦ πτώματος.

2ον Οὐλαὶ βδελλῶν, σικυῶν, φλεβοτομιῶν ὡς τὰ πολλὰ ἐξαφανίζονται μετὰ χρονικὸν διάστημα ἱκανῶς μακρόν.

3ον Λίαν δύσκολον εἶναι νὰ ὁρισθῇ ἐπακριβῶς ἡ ἀρχαιότης τῆς οὐλῆς.

Γ΄. *Ἰδιάζων ἢ ἐλαττωματικὸς σχηματισμὸς μέρους τινὸς τοῦ σώματος.* — Ὁ χαρακτὴρ οὗτος ἀποτελεῖ σημεῖον πολυτιμον διότι ἀνάγεται ὡρισμένως εἰς πρόσωπόν τι, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ εἰς τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν, ἔτι δὲ καὶ διότι παρέχει μεγάλην ἀκρίβειαν ταὐτότητος, ὁσάκις ἀπαντᾷ καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ ζητούμενον. Ἑπομένως ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει μετὰ μεγάλης λεπτομερείας καὶ ἀκριβείας νὰ περιγράψῃ ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος τοῦ ὑπὸ ἐξετασιν ἀνθρώπου, ἰδίως δὲ τὰ μέρη τοῦ σώματος τὰ παρουσιάζοντα σχηματισμὸν ἐμφαίνοντά τι τὸ ἰδιάζον. Πλὴν τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐξετασθέντων σημείων, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ καὶ νὰ περιγράφῃ λεπτομερῶς, τὰς κήλας, τὰς τοῦ σκελετοῦ ἐν γένει δυσμορφίας, τὰς ἀκροχορδόνας, τὰ σαρκώματα, καὶ ἐν γένει πᾶν ἐπὶ τοῦ δέρματος παθήσεως εἶδος.

Περιττὸν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς περιγραφὴν τῶν διαφόρων τούτων δυσμορφιῶν καὶ παθήσεων, ἄλλως λίαν καλῶς περιγραφομένων ἔν τε τοῖς χειρουργικοῖς καὶ παθολογικοῖς συγγράμμασιν, σημειοῦμεν μόνον, ὅτι εἰς πλείστας ταὐτότητος σπουδαίας περιστάσεις οἱ ἰατροδικασταὶ μεγάλως ὠφελήθησαν ἐκ σημείων ἀναγομένων εἰς δυσμορφίας τῆς ῥάχεως, εἰς μινύθισιν μέλους τινος, εἰς χωλότητα κτπ.

Μεγάλης τέλος σπουδαιότητος εἶναι εἰς ὁμοίας φύσεως περιστάσεις ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τοῦ πλήθους, τοῦ σχήματος, τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῶν ὀδόντων. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἑκάστοτε νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ παρατηρῇ τὰς θέσεις ὅθεν ἐλλείπουσιν ὀδόντες, καὶ νὰ προσδιορίζῃ ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκριζώσεως αὐτῶν, καθότι εἴς τινας περιστάσεις ἄνθρωποι προτιθέμενοι νὰ ὑπεκφύγωσι τὴν ποινικὴν καταδίωξιν ἐκριζοῦσι

τοὺς ἑαυτῶν ὀδόντας, ἵνα κατασταθῶσι μᾶλλον δυσγνώριστοι, καὶ συγχύσωσι τὸν ἰατροδικαστὴν προκειμένου περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτῶν.

2. *Σημεῖα τεχνητὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος.* — Τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος ἀνευρισκόμενα τεχνητὰ σημεῖα καὶ συντελοῦντα ἐνίοτε εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος, συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰ ἑξῆς·

Α'. Στίξις.

Β'. Τὰ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος σημεῖα.

Γ'. Ἡ τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου μεταλλαγή, καὶ οἱ τεχνητοὶ ὀδόντες. καὶ

Δ'. Τὰ ἐπὶ τοῦ ἐνόχου ἴχνη, ἢ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαταλιμπανόμενα σημεῖα.

Α'. *Στίξις.* — Ἡ στίξις συνίσταται εἰς τὴν χάραξιν ἐπὶ διαφόρων τοῦ σώματος μερῶν, ἰδίᾳ δὲ τῶν βραχιόνων, ἀντιβραχίων καὶ τοῦ θώρακος (ὡς καὶ παρ' ἡμῖν παρατηρεῖται), ἢ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος, ἀρχικῶν γραμμάτων, λέξεων ἢ καὶ εἰκόνων ποικίλης παραστάσεως, διὰ τρόπου ὅσον οἷόν τε μᾶλλον ἀνεξιτήλου. Κατὰ τὸν Casper (1) οἱ ἄνδρες στίζουσι σχεδὸν πάντοτε τοὺς βραχίονας, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ στῆθος. Παρὰ τοῖς Γάλλοις, κατὰ τὸν Tardieu (2), ἡ στίξις διενεργεῖται καὶ εἰς ἄλλα τοῦ σώματος μέρη, οἷον τὸ πέος, τὰ κάτω ἄκρα, τὸ πρόσωπον, καὶ δὴ ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παρετήρησε γεγραμμένας διὰ μεγάλων χαρακτήρων τὰς λέξεις pas de chance, τὴν κοιλίαν, ἰδίως τῶν κοινῶν γυναικῶν· ἐπὶ τούτων κατὰ τὸν Parent Duchatelet εἰς μὲν τὰς νέας ἀπαντῶσιν ὀνόματα ἀνδρῶν, εἰς δὲ τὰς γραίας γυναικῶν, ὁ δὲ Tardieu πολλάκις παρετήρησεν ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ πέους ἐστιγμένον μικρὸν ἄνθος· παρ' ἡμῖν παρετήρησα μὲν εἰς τὰ ἀντιβράχια τῶν ἀνδρῶν καὶ εἰς τὸ στῆθος συχνότατα διάφορα σχήματα, ἀλλ' οὐδέποτε εἰς τὰ κάτω ἄκρα· παρὰ δὲ ταῖς γυναιξὶν ὡς τὰ πολλὰ ἐγκεχαραγμένα ὀνόματα ἢ εἰκονογραφίας (ἐραστῶν), ἄλλοτε δὲ καὶ γυναικείας εἰκονογραφίας ἀποτόκους τριβακῆς ἀσελγείας.

Δύσκολον εἶναι ν' ἀνευρεθῇ ἡ ἀρχὴ τῆς στίξεως, ἁπανταχοῦ παρὰ τοῖς ἀγρίοις ὡς καὶ παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς· εἰς τοὺς ἀγρίους, γινομένη καθ' ἅπαν τὸ σῶμα, ἐνδείκνυσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν κοινωνικὴν τάξιν εἰς ἣν ὁ ἄνθρωπος ἀνήκει· παρὰ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν ἐνδείκνυσιν ἐκ τῆς παραστάσεως τῶν εἰκόνων ὁτὲ μὲν συμβολικὰς ἰδέας, ὁτὲ δὲ ἀσελγεῖς τάσεις· παρ' ἡμῖν εἰς τοὺς ἄνδρας, καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεως τοῦ σώματος ἐν ᾗ εὑρί-

(1) *Casper.* — Traité prat. de Médecine légale. — Trad. franç. Τομ. Α'. Σελ. 83.

(2) Nouv. Dict. de Méd. et de. Chir. prat. Art. *Identité.* 1874 τομ. 8ος. Σελ. 353.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκονται καὶ ὡς ἐκ τῆς σημασίας αὐτῶν, ἐνδεικνύουσι τὸ πλεῖστον τὰ σημεῖα ταῦτα αἴσθημα μᾶλλον ἀνδρείας καὶ ἐπίδειξιν ῥώμης καὶ σθένους.

Ἡ στίξις ἐνεργεῖται τὸν δὲ τὸν τρόπον· διὰ γραφίδος ἢ γραφικοῦ καλάμου σχεδιάζεται ἡ εἰκὼν ἢ ἐν γένει πᾶσα παράστασις ἐπὶ τοῦ ὡρισθέντος διὰ τὴν στίξιν τοῦ σώματος μέρους, εἶτα τρεῖς ἢ τέσσαρες βελόναι τῆς ῥαπτικῆς συννηνωμέναι παραλλήλως, περιβεβλημέναι μέχρι τῆς αἰχμῆς αὐτῶν περίπου διὰ τεμαχίου φελλοῦ ἢ ξύλου καὶ ἐμβαπτισμέναι εἰς χρῶμα ἐρυθρόν, κυανοῦν ἢ μέλαν, ἐμβυθίζονται καθέτως ἐπὶ τῶν σημείων τοῦ σχεδιάσματος ἐπανειλημμένως καὶ μᾶλλον ἢ ἧττον βαθέως εἰς τὸ δέρμα, τούτου τελεσθέντος τὸ μέρος πλύνεται δι' ὕδατος, ἢ οὔρου, ἢ ῥακῆς, ἢ ῥουμίου· κατὰ τὸν Casper αἱ βελόναι ἐμβυθίζονται καθ' ὃν εἴρηται τρόπον εἰς τὸ δέρμα χωρὶς νὰ διαβραχῶσι πρότερον εἰς χρωματιστικήν τινα ὕλην, ἀφοῦ δὲ ἡ ἐκ τῶν μικρῶν τούτων νυγμῶν προκληθεῖσα αἱμορραγία καταπαύσηται, τρίβεται ἐπὶ τῶν προσφάτων τούτων τραυμάτων ἡ χρωματιστικὴ ὕλη. Αἱ ἐν χρήσει χρωματιστικαὶ ὕλαι εἶναι, ἡ σινικὴ μελάνη, τὸ κιννάβαρι (τὸ μᾶλλον ἐν χρήσει ἐν Γαλλίᾳ), μελάνη ἐρυθρὰ ἢ κυανὴ φυτική, σπανίως τὸ ἰνδικὸν διαλελυμένον εἰς θειϊκὸν ὀξύ, ἐνίοτε γίνεται χρῆσις τῆς πυρίτιδος διὰ τὸν μέλανα χρωματισμόν.

Ἡ στίξις δὲν εἶναι ὅλως ἀκίνδυνος, οὐχὶ σπανίως, ἐνεργουμένη ἐπὶ μερῶν τοῦ σώματος τρυφερῶν, ὡς τοῦ πέους, προκαλεῖ πόνους, ἐξόγκωσιν, φλεγμονὴν καὶ αὐτὴν ἐν τέλει τὴν γάγγραιναν.

Αἱ διὰ τῆς στίξεως παριστανόμεναι εἰκόνες εἶναι λίαν ποικίλαι καὶ παντοειδεῖς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεικνύουσι τὴν εἰδικὴν τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν ἀναλόγως τῆς τάξεως ἢ τοῦ ἐπαγγέλματος εἰς ἃ ἀνήκει, ἄλλοτε παριστάνουσιν ἀληθῆ ἠθικὴν σημασίαν· ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ταὐτότητος ἡ φύσις αὐτῶν εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος, ἐνίοτε πορουσιάζουσι τὰ μᾶλλον ἀλλόκοτα συμπλέγματα, τὰς μᾶλλον καταφανεῖς ἀντιθέσεις ἐμφαινούσας τὸν μυστικισμὸν καὶ τὴν ἀσέλγειαν. Αἱ συχνότερον παρατηρούμεναι διὰ στίξεως παραστάσεις εἶναι τὰ στρατιωτικὰ ἐμβλήματα, οἷον ὅπλα, τρόπαια, ἀετοί (Tardieu)· παρ' ἡμῖν δὲ παραστάσεις ἡρώων φουστανελλοφόρων μετὰ ῥομφαιῶν εἰς τὰς χεῖρας καὶ μυστάκων δίκην περισπωμένης καὶ ὀφθαλμῶν ἀγρίων· μετ' αὐτὰς ὡς πρὸς τὴν συχνότητα παρατηροῦνται αἱ ἐρωτικαὶ παραστάσεις, οἷον καρδίαι πεφλογισμέναι, θυσιαστήρια, λαμπάδες, ταινίαι περιετυλιγμέναι, περιστεραί· ἀκολούθως τὰ θρησκευτικὰ ἐμβλήματα σταυροί, δάφναι, Χριστὸς κτπ. Τὰ οὐσιωδέστερα πάντων εἶναι τὰ ἐμβλήματα τὰ χαρακτηρίζοντα τὰ ἐπαγγέλματα, ἄτινα καὶ ἐκ μόνης τῆς ἁπλῆς αὐτῶν ἐπισκοπήσεως τεκμηριοῦσι τὸ ἐπάγγελμα, ἑπομένως περιορίζουσι τὰ μάλιστα τὸν κύκλον τῶν ἐρευνῶν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος, τὰ τοιαῦτα ἐμβλήματα περιστρέφονται εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σφυρία, οἰνοφόρα ἀγγεῖα, τρυπάνας, ἐκπωματιστήρια, διαβήτας, στάθμας καὶ ἅπαντα ἐν γένει τῶν χειροτεχνῶν τὰ ἐμβλήματα· ὁ Tardieu (1) ἀνεγνώρισεν ἐκ τῶν τοιούτων ἐμβλημάτων σῶμα τέκτονός τινος, ὀνόματι Chauvin, δολοφονηθέντος. Ἀπαντῶσιν ἐνίοτε καὶ ἀσελγεῖς εἰκόνες, ὡς παρετήρησεν ὁ Tardieu εἰς τὸ νοσοκομεῖον Hotel-Dieu τῶν Παρισίων γυναῖκα φέρουσαν τὸ σῶμα αὐτῆς κεκαλυμμένον ὑπὸ μυρίων ἀσελγῶν εἰκόνων. Ἄλλοτε τέλος ἀναγιγνώσκονται ἀρχικὰ γράμματα ὀνομάτων, ὀνόματα κύρια, ἡμερομηνίαι, σχέδια καὶ παντοειδῆ καὶ λίαν ποικίλα σχήματα.

Οὐχὶ σπανίως ἀπαντῶσι ψευδεῖς στίξεις ἐπὶ σκοπῷ ἐξαπατήσεως ὡς πρὸς τὴν ταὐτότητα τοῦ προσώπου, εἰς τὰς περιστάσεις ὅμως αὐτὰς τὸ ἐπὶ τοῦ σώματος σχεδιαγράφημα, ἅτε δὴ ὑπὸ χρώματος ἁπλῶς ἀποτελούμενον ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος, ἐξαφανίζεται δι' ἁπλῆς ἀποπλύσεως καὶ εὐκόλως ἀνακαλύπτεται ἡ ἀπάτη.

Ζήτημα ὅμως σπουδαῖον παρίσταται ἂν ἡ στίξις καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ἐξαφανίζονται βαθμηδὸν προϊόντος τοῦ χρόνου. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ὀφείλεται εἰς τὰς εἰδικὰς ἐρεύνας τῶν Casper, Hutin καὶ Tardieu.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν παρατηρήσεων τοῦ Casper (2), ἃς ἐπεχείρησεν εἰς τὸ ἄσυλον τῶν ἀπομάχων, ἐξάγεται τὸ ἑξῆς πόρισμα, μεταξὺ 36 ἀνθρώπων, οἵτινες κατὰ τὸ λέγειν αὐτῶν εἶχον ἀπεικονίσει ἐπ' αὐτῶν σημεῖα διὰ στίξεως, εἰς 1 μετὰ 54 ἔτη διεκρίνοντο λίαν εὐκρινῶς εἰσέτι τὰ σημεῖα τῆς στίξεως, εἰς πολλοὺς ἄλλους μετὰ 45 καὶ πλέον ἔτη, εἰς 2 εἶχον ἐξαφανισθῆ χωρὶς οὐδὲν νὰ ἐγκαταλείψωσιν ἴχνος μετὰ 36 καὶ 38 ἔτη. Ἐκ τῶν ἐρευνῶν λοιπὸν τούτων προκύπτει ὅτι εἰς 36 ἀνθρώπους φέροντας στίγματα διὰ στίξεως, εἰς 3 τὰ σημεῖα ὠχρίασαν, εἰς δύο ἐν μέρει ἐξηφανίσθησαν, καὶ εἰς 4 ἐντελῶς ἐξηλείφθησαν, ὥστε ἐντελῶς ἐξηφανίσθησαν εἰς ἀναλογίαν 1 : 9.

Ἐκ δὲ τῶν τοῦ Hutin (3) τῷ 1855 ἐν Παρισίοις ἐρευνῶν εἰς τοὺς ἐν τῷ ἀσύλῳ ἀπομάχους, προκύπτει, ὅτι μεταξὺ 3000 ἀπομάχων, 506 ἔφερον στίγματα διὰ στίξεως ἐκ προγενεστέρων ἐποχῶν, ἐκ τούτων δὲ εἰς τοὺς 47 εἶχον ἐξαφανισθῆ ἐντελῶς, τοὐτέστιν εἰς ἀναλογίαν 1 : 11 περίπου. Ὁ Hutin παρετήρησεν, ὅτι ἐκ τῶν ἐν χρήσει διὰ τὴν στίξιν χρωμάτων ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως στίξις παρέρχεται ῥᾴδιόν τε καὶ τάχιον· ἡ δὲ διὰ τοῦ ἄνθρακος εἶναι ἡ μᾶλλον διαρκεστέρα.

---

(1) *Tardieu*. Nouv. Dict. etc. Τομ. 8ος. Σελ. 354.
(2) *Casper*. Αὐτόθι. Γαλλ. Μετάφρ. Τόμ. Β'. Σελ. 83.
(3) Εἰς Casper. Αὐτόθι. Σελ. 84.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ δὲ τῶν τοῦ Tardieu τῷ 1857 ἐρευνῶν ἐπὶ 76 ἐστιγμένων ἀνθρώπων εἰς 3 μόνον εἶχον ἐντελῶς ἐξαλειφθῆ.

Συμφωνοῦσιν οἱ πάντες ὅτι ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης τῶν στιγμάτων ἐξαφανίσεως ὑφίσταται εἰς τὴν ἀρχαιότητα (ἥτις μόνη δὲν συντελεῖ ἀποκλειστικῶς εἰς τοῦτο), εἰς τὴν βαθύτητα τῶν νυγμάτων, καὶ εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἐν χρήσει χρώματος. Τῶν νυγμάτων ὄντων ἱκανῶς βαθέων τοῦ δὲ δέρματος διαβραχέντος ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ χρώματος, τὰ σημεῖα παραμένουσιν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον ἀναλλοίωτα, ὡς παρετήρησεν ὁ Tardieu (1) εἰς τὸ νοσοκομεῖον Lariboisière εἰς ἄνθρωπον ἀποθνήσκοντα ἕνεκα γαγγραίνης τῶν κάτω ἄκρων καὶ φέροντα ἐπὶ τοῦ πρασίνως κεχρωματισμένου κάτω αὐτοῦ ἄκρου ἐκ τῆς γαγγραίνης μέγαν μέλαινα ὀφιν ἐκ πεπαλαιωμένης στίξεως. Ἐκ δὲ τῶν χρωμάτων τὸ ἐρυθρὸν τάχιον ἐξαφανίζεται, αἱ κυαναῖ καὶ ἐρυθραὶ μελάναι τάχιον τῆς σινικῆς, τοῦ μέλανος τοῦ καπνοῦ, τοῦ ἰνδικοῦ. Ἐξαφανίζονται δὲ αἱ χρωματιστικαὶ αὐταὶ ὕλαι ποικιλοτρόπως, ἢ καταστρέφονται καὶ καίονται διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀέρος, ἢ ἀποπίπτουσιν, ἂν δὲν εἰσδύσωσι κατὰ βάθος εἰς τὸ δέρμα, μετὰ τῆς ἀπολεπιζομένης ἐπιδερμίδος, ἢ ἀπορροφῶνται ὑπὸ τῶν λυμφατικῶν ἀγγείων, ὅπως παρετήρησαν οἱ Ch. Bernard, Follin καὶ Casper (2) εἰς τὰ γάγγλια τῆς μασχάλης τεμάχια κεχρωματισμένα προερχόμενα ἐκ τῆς κατὰ τὸν βραχίονα στίξεως.

Κατὰ τὸν Tardieu (3) ἡ στίξις δυνατὸν νὰ ἐξαφανισθῇ καὶ ἑκουσίως ἐπὶ σκοπῷ ἀπάτης διὰ μέσων ἱκανῶς τελειοποιημένων, ὅπως μὴ μείνῃ ἴχνος αὐτῆς, ἢ τοὐλάχιστον σημεῖα δι' ὧν νὰ ἀναγνωρίζηται καὶ νὰ ἀντιγράφηται τὸ ἀρχικὸν σχέδιον. Ὁ προσφορώτερος πρὸς τοῦτο τρόπος εἶναι ὁ ἑξῆς, καθ' ἃ ὁ κατηγορούμενος Aubert κατέθεσε τῷ Tardieu, αὐτὸς δὲ οὗτος διὰ πειραμάτων ἐβεβαιώθη· ἐπαλείφεται τὸ φέρον τὴν στίξιν μέρος διὰ παχέος στρώματος ἀλοιφῆς ἐκ λίπους καὶ καθαροῦ ὀξικοῦ ὀξέος, ἥτις παραμένει ἐπὶ τοῦ μέρους ὅλην νύκτα, τὴν ἐπιοῦσαν πλύνεται τὸ μέρος πεντάκις ἢ ἑξάκις κατ' ἐπανάληψιν δι' ἁραιᾶς διαλύσεως καλίου, τρίβεται δὲ ἀκολούθως δι' ἠραιωμένου ὑδροχλωρικοῦ ἢ νιτρικοῦ ὀξέος· τῇ ἐπιδράσει τῶν οὐσιῶν τούτων ἀποτελοῦνται βραδέως καὶ διαδοχικῶς μικραὶ ἐπιπόλαιαι ἐσχάραι, μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῶν ὁποίων ἀπομένει συρρίκνωσις μόλις καταφανὴς τῆς ἐπιδερμίδος, τοὐναντίον δὲ αἱ ὑπὸ τοῦ Parent Duchatelet συσταινόμεναι δι' ἁραιοῦ θειϊκοῦ ὀξέος πλύσεις, ὅσον καὶ ἂν ἐκτελοῦνται μετὰ δεξιότητος, ἐγκαταλιμπάνουσι πάντοτε οὐλὴν κιτρινέρυθρον.

---

(1) *Tardieu.* —Nouv. Dict. etc. Τομ. 8ος. 1874. Σελ. 355.
(2) *Casper.* Αὐτόθι. Σελ. 85.
(3) Nouv. Dict. Τομ. 8ος. Σελ. 355.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ τούτων ὡς γενικὸν περὶ τῆς στίξεως συμπέρασμα προκύπτει, ὅτι ἡ τῶν τῆς στίξεως σημείων ἐξαφάνισις κατὰ τὴν ζωὴν εἶναι ἐφικτή, τοῦθ' ὅπερ οὐχὶ σπανίως συμβαίνει, καταδείκνυται δὲ ἡ προγενεστέρα αὐτῶν ὕπαρξις ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ἀντιστοιχούντων γαγγλίων μετὰ θάνατον.

Β'. *Σημεῖα ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος.* — Ἕκαστον ἐπάγγελμα ἐγκαταλιμπάνει εἰς τὸν μετερχόμενον αὐτὸ νῦν μὲν ἕξεις τινας λανθανούσας ἢ μηδὲν ἐχούσας τὸ πρακτικὸν ὄφελος, νῦν δὲ ἰδίαν τοῦ ὅλου σώματος στάσιν, ἢ παραμορφώσεις τινας μᾶλλον ἢ ἧττον χαρακτηριστικὰς καὶ χρησιμευούσας εἴς τινας περιστάσεις, ὁτὲ μὲν μόναι ὁτὲ δὲ μετ' ἄλλων σημείων, πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ταὐτότητος.

Τὰ ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων σημεῖα κάλλιον παντὸς ἄλλου ὁ Tardieu (1) ἐξηρεύνησε καὶ ἐμελέτησεν ἀποδοὺς ἑκάστῳ ἣν κέκτηται διαγνωστικὴν ἀξίαν. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις δ' αὐτοῦ εἰς τρεῖς τὰς ἑξῆς ὑπάγονται κατηγορίας ἀναλόγως τῆς σημειωτικῆς αὐτῶν ἀξίας, α'. εἰς σημεῖα ἀβέβαια καὶ μήπω σταθερά. β'. εἰς σημεῖα βέβαια μὲν ἀλλὰ μήπω σταθερά. καὶ γ'. εἰς σημεῖα σταθερὰ καὶ βέβαια. Ἀλλ' ἐπειδή, καθόσον τὰ σημεῖα ταῦτα βαθμηδὸν συντελούμενα, ἐπάγονται ἐπὶ τοῦ σώματος ἀλλοιώσεις ἄλλοτε ἄλλας μᾶλλον ἢ ἧττον χαρακτηριστικάς, δέον ὅπως ἐξετάσωμεν ταύτας ὡς πρὸς τὸ εἶδος ἢ τὴν φύσιν, καὶ τὴν ἕδραν αὐτῶν, πρὶν ἐπιληφθῶμεν τῆς σπουδῆς τῆς σχετικῆς τούτων ἀξίας ὡς σημείων τῆς ταὐτότητος.

α'. *Φύσις τῶν ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων ἀλλοιώσεων.* — Αἱ ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων ἀλλοιώσεις ὡς πρὸς τὴν φύσιν αὐτῶν ὑπάγονται εἰς τοὺς ἑξῆς τέσσαρας τύπους. 1. Πάχυνσις τῆς ἐπιδερμίδος. 2. Ἀλλοίωσις τῆς ὑφῆς τοῦ δέρματος. 3. Μεταβολὴ τῆς φυσικῆς χροιᾶς αὐτοῦ. 4. Παραμόρφωσις τῶν μερῶν.

1. *Πάχυνσις τῆς ἐπιδερμίδος.* — Ἡ ἀλλοίωσις αὕτη θεωρητέα ὡς τὸ μᾶλλον ἄμεσον καὶ κοινὸν ἀποτέλεσμα τῆς διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίας, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὰ ἐργαλεῖα ἢ ἡ χρῆσις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ τεχνίτου. Ἔτι δὲ παρουσιάζεται ὑπὸ ποικίλας μορφὰς ἐξ ὧν προκύπτουσιν ἴδια σημεῖα πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἡ τῆς ἐπιδερμίδος πάχυνσις παρίσταται ὑπὸ διαφόρους βαθμούς, ἀπὸ τῆς ἁπλῆς δηλονότι τυλώδους σκληριάσεως μέχρι τοῦ τυλώματος, μέχρι

(1) Annales d'hygiène publique et de médecine légale.—Mémoire sur les modifications physiques et chimiques que determine dans certaines parties du corps l'exercice des derniéres professions pour servir à la recherche médicolégale de l'identité. Τομ. 42. Σελ. 388 καὶ Τομ. 43. Σελ. 131

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ ἱκανῶς ἐνίοτε προέχοντος ὄζου. Ἐπίσης ἀξία λόγου εἶναι καὶ ἡ εἰδικὴ καὶ χαρακτηριστικὴ τῆς παχύνσεως ταύτης διάταξις. Οὕτω ἡ ἁπλῆ κατὰ τὸ ἀντιβράχιον πάχυνσις ἁπαντᾷ εἰς τοὺς γναφεῖς· τὸ κατὰ τὴν παλάμην τύλωμα εἰς τοὺς χρωμένους βάκτροις, τυμπανιστάς, σφυροκόπους, ἁμαξοπηγούς, κλειθροποιούς, ἡλοποιοὺς κ. α.· τὸ προέχον, παχύ, περιγεγραμμένον ἐνίοτε, στρογγύλον καὶ δίκην ἥλου ἰδίως εἰς τοὺς ἁμαξηλάτας, κουρεῖς, γραφεῖς, λιθοξόους· ὁ δὲ μᾶλλον ἢ ἧττον προέχων καὶ ἐκτεταμένος εἰς διάφορα μέρη ὄζος εἰς τὰς πλυντρίας, χαράκτας ἐπὶ μετάλλων, ὀργανοπαίκτας, ξυλουργούς, τορευτάς. Σημειωτέον ὅτι εἰς τοὺς νέους τεχνίτας, ὧν τὸ δέρμα δὲν εἶναι εἰσέτι ἱκανῶς ἐσκληρυσμένον ὑπὸ τῆς ἐργασίας, ἀντὶ τῶν τυλωμάτων ἀπαντῶσιν ὄγκοι μᾶλλον ἢ ἧττον μαλθακοὶ καὶ ὑπέρυθροι.

2. *Ἀλλοίωσις τῆς ὑφῆς τοῦ δέρματος.* — Αἱ τοῦ δέρματος ἀλλοιώσεις ἐπινέμονται καὶ τὰ μᾶλλον κατὰ βάθος αὐτοῦ στρώματα. Περιστρέφονται δὲ αὗται εἰς τὴν μαλάκυνσιν καὶ ἐνίοτε τὴν καταστροφὴν τοῦ δέρματος, εἰς βαθείας ῥωγμάς (πλυντρίας, ἀρτοποιούς, στιλπωτάς, κ. α.)· εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν ὀνύχων (στιλπωτὰς κοχλεαρίων)· εἰς τὸν σχηματισμὸν ὄγκων καὶ κύστεων ὑπὸ τὸ δέρμα ἢ κατὰ τὸ πάχος αὐτοῦ (κόπτας ἐνδυμάτων)· αἱ βαθεῖαι αὗται ἀλλοιώσεις προέρχονται ὁτὲ μὲν ὑπὸ μηχανικῆς προστριβῆς, ὡς ὑπὸ τῆς ῥίνης, ἢ τοῦ στιλβωτῆρος, ὁτὲ δὲ ὑπὸ διαρκοῦς ἐρεθισμοῦ, ὁτὲ δὲ τέλος ὑπὸ τῆς καθ' ἕξιν ἐπαφῆς οὐσιῶν τινων, καὶ δὴ τῶν ὀξέων, τοῦ ὄξους, τῶν λιπαρῶν ἐλαίων κτπ.

3. *Μεταβολὴ τῆς φυσικῆς τοῦ δέρματος χροιᾶς.* — Καίπερ σπανίως παρατηρούμενον τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀλλοιώσεως, οὐδὲν ἧττον ὅμως εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον χαρακτηριστικῶν. Ἀπαντᾷ δὲ εἰς τοὺς πλύνοντας ὑφάσματα, βυρσοδέψας, χαλκεῖς, καθαριστὰς καρύων, τορευτάς, στιλπωτάς, κλειθροποιούς, βαφεῖς, κτπ. Σημειωτέον ὅτι οὐχὶ σπανίως τὰ μᾶλλον ὁμοια χρώματα εἶναι ἀπότοκα λίαν ἀνομοίων αἰτίων, συνεπῶς δέον ὁ ἰατροδικαστὴς ὅπως μὴ περιορίζηται εἰς τὴν ἁπλῆν ἐπισκόπησιν, ἀλλὰ προσφεύγῃ καὶ εἰς τὴν διὰ τῆς χημείας ἀνάλυσιν.

4. *Παραμόρφωσις τῶν μερῶν.* — Πλὴν τῶν προσημειωθεισῶν ἀλλοιώσεων τὰ ἐπαγγέλματα συνεπάγονται συχνάκις πραγματικὰς δυσμορφίας, περιοριζομένας ὁτὲ μὲν εἰς ἓν καὶ μόνον ὄργανον, ὁτὲ δὲ ἐπεκτεινομένας εἰς ὁλόκληρον τοῦ σώματος ἡμιμόριον, ἄλλοτε δὲ καὶ εἰς τὸ ὅλον σῶμα. Καὶ ὁτὲ μὲν αἱ παραμορφώσεις αὗται περιστρέφονται εἰς ἁπλῆν τοῦ φυσικοῦ σχήματος δακτύλου ἢ ὄνυχος μεταβολήν, ὡς αἱ ἀνάλογοι δυσμορφίαι δίκην σπάθης (εἰς τοὺς δακτύλους τῶν ὑποδηματοποιῶν, ἀνθοκατασκευαστῶν, λεαντειρῶν, χρυσοχόων καὶ ὑαλοτεχνῶν), ὁτὲ δὲ ὑφίστανται εἰς μεταλλαγὴν τῆς σχετικῆς τῶν ὀργάνων θέσεως (τορευτάς, ἡλοκόπους),

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡ παρέγκλισις τῶν δακτύλων καὶ τῶν γωνιῶν ἃς ἀπεργάζονται εἴτε πρὸς ἀλλήλους εἴτε πρὸς τὸν καρπόν, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν σύσπασιν τῶν καμπτήρων τενόντων (ἡλοκόπους), τέλος αἱ παραμορφώσεις αὐταὶ ἐπεκτείνονται καὶ εἴς τινας τοῦ κορμοῦ μοίρας (ἡλοκόπους, ὑποδηματοποιούς, ἀχθοφόρους, ῥάπτας, τορευτάς). τὸ εἶδος τοῦτο τῶν παραμορφώσεων εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιον ἕνεκα τῆς ἐπιμονῆς, τῆς εἰδικότητος καὶ τοῦ ἀνιάτου αὐτῶν.

β'. *Ἕδρα τῶν ἀλλοιώσεων.* — Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δῆλον ὅτι ἡ χεὶρ εἶναι ἡ κατὰ προτίμησιν χώρα τῶν ἀλλοιώσεων τούτων, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐρευνῶν τοῦ Tardieu, ὅστις εἰς 48 εἴδη ἐπαγγελμάτων εὗρεν εἰς τὰ 39 τὴν χεῖρα ἂν ὄχι ὡς μόνην, ἀλλὰ τοὐλάχιστον οὐσιωδῶς φέρουσαν τὰ σημεῖα τῆς ἐργασίας. Αἱ δὲ λοιπαὶ χαρακτηριστικαὶ ἀλλοιώσεις ἀπαντῶσιν εἰς τοὺς ἄκρους πόδας, τοὺς βραχίονας, τὰς κνήμας, μέρη τινὰ τοῦ κορμοῦ, τὴν κεφαλὴν καὶ εἴς τινα ἐσωτερικὰ ὄργανα· σημειωτέον δὲ ὅτι πολλὰ ἐπαγγέλματα ἐγκαταλιμπάνουσι τὰ ἴχνη αὐτῶν εἰς διάφορα συγχρόνως τοῦ σώματος μέρη.

1. Τὰ εἰς τὰς *χεῖρας* σημεῖα ἀπαντῶσιν εἰς τοὺς χρωμένους βάκτροις, πλύνοντας ὑφάσματα, πλυντρίας, ἀμαξοπηγούς, ἡλοκόπους, ἀμαξηλάτας, κουρεῖς, ὑποδηματοποιούς, βυρσοδέψας, ῥαπτρίας, κατασκευαστὰς τριχάπτων, χρυσωτάς, τορευτάς, γραφεῖς, κατασκευαστὰς ἀνθέων, ἐπὶ μετάλλων χαράκτας, ὡρολογοποιούς, ξυλουργούς, ῥαπτρίας, στιλπωτάς, κλειθροποιούς, λιθοξόους, τυμπανιστάς, βαφεῖς, τορευτὰς ξύλων καὶ χαλκοῦ, ὑαλοτέχνας.

Ἐν γένει, καὶ ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὴν ἕδραν τῶν κατὰ τὰς χεῖρας ἀλλοιώσεων, διαιροῦνται αὐταὶ εἰς τὰς ἑξεῖς τρεῖς κατηγορίας, ἀλλοιώσεις ἑδράζουσαι 1. κατὰ τὴν παλάμην, 2. τοὺς δακτύλους καθ' ἕκαστον ἢ ἐν συνόλῳ, καὶ 3. τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν ἢ ἀμφοτέρας.

Ἡ δεξιὰ χεὶρ εἶναι ἡ κατὰ προτίμησιν ἕδρα τῶν σημείων τούτων, ἂν δὲ εἰς ἀμφοτέρας τυγχάνουσιν ὄντα εἶναι διάφορα εἰς ἑκατέραν τούτων. Σχεδὸν πάντοτε εἰς τὴν πτυχὴν τῆς καμπῆς τῆς παλάμης εὑρηταὶ εἰς μείζονα βαθμὸν ἡ πάχυνσις τῆς ἐπιδερμίδος· κατὰ δὲ τὰς ἀρθρώσεις ἀπαντῶσι τὰ δίκην ἥλων τυλώματα.

Ὁλόκληρος ἡ χεὶρ ἁλίσκεται ὑπὸ τῆς ἀλλοιώσεως, καθ' ἃς περιπτώσεις αὕτη εἶναι ἀπότοκος ἐπαφῆς μετὰ οὐσιῶν ἀλλοιουσῶν (πλύνοντας ὑφάσματα, βυρσοδέψας, κλειθροποιούς, βαφεῖς). Οἱ κρατοῦντες τὸ ἐργαλεῖον διὰ τῆς χειρὸς κεκλεισμένης τεχνίται φέρουσι κατὰ τὴν παλάμην τύλους ἢ ἀλλοιώσεις τῆς ὑφῆς χαρακτηριστικάς (σφυροκόπους). Εἰδικώτερον παρουσιάζεται ἡ τῶν δακτύλων παραμόρφωσις οὕτω, ὅτε μὲν πολλοὶ δάκτυλοι εἶναι συνεσπασμένοι ἢ παρεγκεκλιμένοι (ἡλοκόπους, τορευτάς,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πλυντρίας), ὁτὲ δὲ εἷς ἢ δύο μόνον δάκτυλοι εἶναι κατὰ τὸ ἄκρον αὐτῶν παραμεμορφωμένοι, ὡς ἡ δίκην σπάθης διάταξις τοῦ ἀντίχειρος (ὑποδηματοποιούς, ὑαλοτέχνας), τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχανοῦ εἰς τοὺς κατασκευαστὰς τῶν ἀνθέων· ἄλλοτε δὲ τυλώματα ἢ σκληρύνσεις περιγεγραμμέναι ἑδράζουσιν εἰς τοιόνδε ἢ τοιόνδε δάκτυλον (ἀμαξηλάτας, γραφεῖς, ῥαπτρίας τῶν ὑποδημάτων, λιθοξόους). Οἱ δὲ ὄνυχες τέλος παρουσιάζουσι σημεῖα λίαν ἄξια λόγου κατὰ τὸ σχῆμα, τὸ μῆκος, τὸ πάχος καὶ τὴν τριβὴν αὐτῶν (ὑποδηματοποιούς, τριχαπτοπλέκτας, ὡρολογοποιούς, στιλπωτάς, κτπ.)

2. Αἱ εἰς τοὺς *πόδας* ἀλλοιώσεις εἶναι πολλῷ σπανιώτεραι, ἀπαντῶσι δὲ εἰς τοὺς ῥάπτας, τοὺς τορευτάς, κτπ.

3. Εἰς λίαν περιωρισμένον ἀριθμὸν ἐπαγγελμάτων, ὡς εἰς τὰς πλυντρίας, τοὺς χρυσωτὰς ἐπὶ μετάλλων κτπ., ἀπαντῶσι χαρακτηριστικαὶ ἐπὶ τῶν *βραχιόνων* ἀλλοιώσεις.

4. Εἰς τὰς *κνῆμας* μόνον εἴς τινας μουσικοὺς καὶ τοὺς ῥάπτας ἀπαντῶσιν ἀλλοιώσεις.

5. Παραμορφώσεις σπουδαῖαι παρατηροῦνται ἐπὶ τοῦ *κορμοῦ* ἑδράζουσαι, ὁτὲ μὲν εἰς τὸ στῆθος (ὑποδηματοποιούς, ῥάπτας, τορευτὰς τοῦ χαλκοῦ), καὶ εἰς ὡρισμένον τοῦ θώρακος σημεῖον, ὁτὲ δὲ εἰς τὴν ὠμοπλάτην (ἡλοκόπους, ἀχθοφόρους, τορευτάς, κτπ.).

6. Κατὰ τὴν *κεφαλὴν* ἁπανταχῆ μόνον ἡ φθορὰ τῶν ὀδόντων ἡ παρατηρουμένη εἰς τοὺς καπνίζοντας.

7. *Ἐσωτερικὰ* δέ τινα *ὄργανα* παρουσιάζουσιν ἀλλοιώσεις ὡς πρὸς τὴν χροιάν, τὴν ὑφήν, ἀναλόγως τῆς ἀπορροφήσεως μεταλλικῶν μορίων εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὸν μόλυβδον, χαλκόν, γαιάνθρακας κτπ. ἐργάτας.

Σημειωτέον ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς ὅπως ἐκτιμήσῃ δεόντως τὴν θέσιν ἣν αἱ διάφοροι αὗται ἀλλοιώσεις κατέχουσι, δέον νὰ γνωρίζῃ καλῶς τοὺς διαφόρους ἑκάστου ἐπαγγέλματος τρόπους καὶ τὰς οἰκείας ἑκάστῳ τεχνίτῃ ἕξεις, ὡς ἐπίσης νὰ γνωρίζῃ καὶ τὸ ὄργανον, οὗ ὁ τεχνίτης χρῆσιν ποιεῖται, καὶ τὴν θέσιν ἣν ἑκάστοτε κατέχει ἐργαζόμενος.

γ'. *Σχετικὴ ἀξία τῶν ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων ἀλλοιώσεων ὡς σημείων ταὐτότητος.* — Εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς σχετικῆς ἀξίας τῶν ἀλλοιώσεων τούτων ὡς σημείων διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος, δέον ὅπως μὴ ἀποδοθῇ εἰς αὐτὰς πάντοτε χαρακτὴρ βεβαιότητος ὃν δὲν ἔχουσι τινὲς τῶν ἀλλοιώσεων τούτων οὔτε σταθερότητος οὔτε βεβαιότητος βαθμὸν τοιοῦτον παρουσιάζουσιν, ὥστε νὰ θεωρηθῶσιν ἀληθῶς διακριτικαί, ἄλλαι δὲ τοὐναντίον κέκτηνται πραγματικὴν ἀξίαν στηριζομένην εἴς τε τὴν σταθερότητα καὶ τὸ παθογνωμονικὸν αὐτῶν.

Αἱ εἰς ἁπλῆν τροποποίησιν τῆς ἐκκρίσεως ἢ τῆς χροιᾶς τῆς ἐπιδερμι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δος περιοριζόμεναι ἀλλοιώσεις μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως παρέρχονται μετὰ τὴν πρόσκαιρον ἢ διαρκῆ τῆς ἐργασίας διακοπήν, τοῦθ' ὅπερ καίτοι συμβάλλον εἰς τὴν ἀπάλειψιν τῆς χαρακτηριστικῆς ἀλλοιώσεως, οὐδὲν ἧττον ὅμως οὐδαμῶς μειοῖ τὴν ἀξίαν τοῦ σημείου τούτου, ὁσάκις τοῦτο ὑπάρχει· σημειωτέον προσέτι ὅτι ἀτομικαί τινες διαθέσεις, ἢ ἄλλαι περιστάσεις, τροποποιοῦσι τὸν βαθμὸν τῆς ἀλλοιώσεως· τὸ φύσει λεπτοφυὲς ἢ τραχὺ τοῦ δέρματος, τὸ ἀσθενὲς ἢ ῥωμαλέον τῆς ἕξεως, ἡ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὰ διάρκεια τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος, ἡ μετὰ περισκέψεως ἢ μὴ χρῆσις βιομηχανικῶν τινων μηχανημάτων, μεγάλως ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἢ μὴ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀλλοιώσεων καὶ φυσικῶν παραμορφώσεων, συνεπῶς θεωρητέα τὰ σημεῖα ταῦτα ὡς ἀσταθῆ μὲν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀβέβαια.

Ἕτεραι ἀλλοιώσεις εἴτε διότι δὲν εἶναι ἱκανῶς προκεχωρημέναι, εἴτε διότι δὲν εἶναι εἰδικαί, ἀλλ' ἀνήκουσι συγχρόνως εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα, μικρὰν κέκτηνται ἀξίαν καὶ συνεπῶς ἥκιστα ἢ οὐδόλως συντελοῦσιν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος.

Ἕτεραι δὲ ἀφ' ἑτέρου ὅλως χαρακτηριστικαὶ οὖσαι ἅμα δὲ καὶ σταθεραὶ συντελοῦσιν ὅπως ὁρίσωσι σαφῶς καὶ εὐκρινῶς καὶ ἐκ τῆς φύσεως καὶ ἐκ τῆς ἕδρας αὐτῶν τὴν ἐξ ἧς παρήχθησαν αἰτίαν, τὴν ἐργασίαν ἧς εἶναι ἀπότοκοι, τὸ ἐργαλεῖον, τὴν στάσιν τοῦ τεχνίτου, ἐν ἑνὶ ἀκριβῶς τὸ ἐπάγγελμα.

Ἐκ τούτου, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἴρηται, εἰς τρεῖς ὑπάγονται αἱ ἀλλοιώσεις αὗται κατηγορίας, εἰς τὰς ἀποτελούσας ἀβεβαίους χαρακτῆρας, βεβαίους ἀλλὰ μήπω σταθερούς, καὶ βεβαίους καὶ σταθερούς.

1. Ἡ πρώτη κατηγορία, τῶν ἀβεβαίων σημείων, διαλαμβάνει τὰ ἑξῆς ἐπαγγέλματα, τοὺς χρωμένους βάκτροις, ἁμαξοπηγούς, ραπτρίας, ἐργαζομένους τὸν μόλυβδον, κοινὰς γυναῖκας, κτπ.

2. Ἡ δευτέρα, τῶν βεβαίων ἀλλ' ἀσταθῶν σημείων, διαλαμβάνει γναφεῖς, ἁμαξηλάτας, κουρεῖς, σκοπευτάς, τριχαπτοπλέκτας, γραφεῖς, καπνίζοντας, ὡρολογοποιούς, ἀχθοφόρους, τυμπανιστάς, κτπ.

3. Ἡ τῶν βεβαίων καὶ σταθερῶν σημείων, τοὺς πλύνοντας τὰ ὑφάσματα (διὰ τῶν ἀτμῶν τοῦ θείου), πλυντρίας, ἠλοτόμους, ὑποδηματοποιούς, βυρσοδέψας, χαλκεῖς, τορευτάς, ἀνθοποιούς, χρυσωτὰς ἐπὶ μετάλλων, χαράκτας, ξυλουργούς, ραπτρίας τῶν ὑποδημάτων, στιλπωτάς, κλειθροποιούς, ῥάπτας, λιθοξόους, βαφεῖς, τορευτὰς ξύλων καὶ μετάλλων, ὑαλοτέχνας.

Συγκεφαλαιοῦντες λέγομεν, ὅτι ἐκ τῶν καταλλήλων διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος ἐξωτερικῶν χαρακτήρων, αἱ φυσικαὶ ἀλλοιώσεις αἱ προκύπτουσαι ἐκ τῆς ἐξασκήσεως ἐπαγγελμάτων τινῶν, ἅτε δὴ στηριζό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αι εἰς ἀνατομικὴν κατάστασιν εὐκόλως ὁριζομένην, κατέχουσι σπουαν θέσιν μεταξὺ τῶν καταλλήλων πρὸς διάκρισιν τῆς ταὐτότητος σηων. Ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν προεκτεθέντων προκύπτει, ὅτι ἂν αἱ χαραριστικαὶ αὗται ἀλλοιώσεις ἐνίοτε ἐλλείπουσιν, οὐδὲν ἧττον ἀπαντῶσιν τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων καὶ ἀποτελοῦσι μέσον βέβαιον πρὸς ἀνάρισιν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τῆς ταὐτότητος τοῦ ζητουμένου προσώπου.

Γ'. *Τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν τοῦ προσώπου καὶ κεφαλῆς μεταλγή, καὶ τεχνητοὶ ὀδόντες.* — Μεγάλην κέκτηνται σπουδαιότητα οἱ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν τῆς τε κεφαλῆς καὶ τοῦ ρσώπου, καὶ οἱ ἐκ τῶν τεχνητῶν ὀδόντων χαρακτῆρες εἰς τὸν προσρισμὸν τῆς ταὐτότητος. Καὶ εὔκολος μὲν εἶναι πάντοτε ἡ διάκρισις αλῆς φαλακρᾶς καὶ καλυπτομένης ὑπὸ ὀλίγων τριχῶν μελανῶν, καανοχρόων, ξανθῶν, μιξοπολίων ἢ λευκῶν, ἀπὸ ἑτέρας εὐμοιρούσης κης δασείας μετά τινος τῶν προσημειωθέντων χρωματισμῶν, δύσκο ὅμως ἡ λύσις τῶν οὐχὶ σπανίως προβαλλομένων ζητημάτων ἂν τῆς κόμης χρωματισμὸς τυγχάνει ὁ φυσικὸς ἢ τεχνητὸς διά τινος χρωτισμοῦ· ἢ ἂν ἐπιτυγχάνεται ἡ μεταβολὴ τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν, δὴ ἐπὶ τὸ πολιόν, εἰς ὡρισμένον χρονικὸν διάστημα, διά τίνων μέσων τὸ κατορθοῦται, τίνι τρόπῳ τέλος ἀναγνωρίζεται ἡ τοιαύτη μεταλλαγὴ κατορθοῦται ἡ τοῦ φυσικοῦ τῶν τριχῶν χρώματος ἐπανάκτησις.

Οἱ ἐκ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν χαρακτῆρες εἰς τὸν ρσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἄξιοι λόγου, καθόσον αἱ χες, μήπω ὑποκείμεναι εἰς τὴν σηπεδονώδη ἀποσύνθεσιν ὡς τὰ λοιπὰ ἀνθρώπου ὄργανα, χρησιμεύουσι καὶ μετὰ πολλῶν ἐτῶν παρέλευσιν τοῦ θανάτου ὅπως καταστήσωσι καταφανεῖς τοὺς ἐκ τούτων χαραῆρας καὶ εἰς τὰ ἐσχατα τοῦ πτώματος λείψανα.

Πρὸς ἀκριβεστέραν τοῦ θέματος σπουδὴν ἐξεταστέα τὰ ἑξῆς ζητήματα· . Τίνες αἱ περιστάσεις καθ' ἃς φυσικῶς ἐπιγίνεται ἡ μεταλλαγὴ τῆς οιᾶς τῶν τριχῶν, καὶ ἂν τοῦτο κατορθοῦται ἐν βραχεῖ χρόνου διαστήτι. — β'. Ἂν εἶναι δυνατὸν φυσικῶς τὸ ὁπωσδήποτε ἐκ φυσικῆς αἰας ἀλλοιωθὲν χρῶμα τῶν τριχῶν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἀρχικὸν κατὰ φύ χρῶμα, καὶ πότε τοῦτο συμβαίνει. γ'. Διὰ τίνων μέσων ἐπιτυγχάνεται τεχνητῶς ἡ τῆς χροιᾶς τῆς κόμης μεταλλαγή. καὶ δ'. Διὰ τίνων σων γνωρίζεται ἡ τοιαύτη τεχνητὴ τοῦ χρώματος παραλλαγή.

α'. *Τίνες αἱ περιστάσεις καθ' ἃς φυσικῶς ἐπιγίνεται ἡ μεταλλαγὴ ς χροιᾶς τῶν τριχῶν, καὶ ἂν τοῦτο εἶναι ἐφικτὸν ἐν βραχεῖ χρόνου αστήματι.* — Ὡς τὰ πολλὰ τὸ χρῶμα τῶν τριχῶν μεταλλάσεται μεταπτον ἐπὶ τὸ πολιόν· τὸ ὅλως φυσιολογικὸν τοῦτο φαινόμενον συμβαίνει ονήθως εἰς προκεχωρημένην τοῦ βίου περίοδον, ἥτις ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ,

Δημόσιον Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παρατηροῦνται ὅμως καὶ ἐξαιρέσεις καθ' ἃς ἡ τῶν τριχῶν λεύκανσις ἄρχεται εἰς λίαν νεαρὰν ἡλικίαν, καὶ προβαίνει ὁτὲ μὲν χρονίως καὶ βραδέως, ὁτὲ δὲ ὀξέως καὶ ταχέως, ἄλλοτε δὲ τέλος εἰς γέροντας πρεσβύτας, εἴτε λίαν σπάνιαι ἀπαντῶσι λευκαὶ τρίχες, εἴτε καὶ οὐδόλως. Ὁπωσδήποτε ἡ τοιαύτη πολιότης τῶν τριχῶν, εἰς οἱανδήποτε τοῦ βίου ἡλικίαν, ἐπιγίνεται κατ' ὀλίγον, καὶ μετὰ ἐτῶν πολλῶν παρέλευσιν συντελεῖται ἐξ ὁλοκλήρου. Αἱ τοιαύτης φύσεως περιστάσεις λίαν σπανίως, ἵνα μὴ εἴπωμεν οὐδέποτε, γεννῶσι δισταγμοὺς εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος, ὁσάκις ἡ ἡλικία τοῦ προσώπου καὶ τὸ μεσολαβῆσαν χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς καταδιώξεως δὲν εἶναι τοιαῦτα, ὥστε νὰ καταστήσωσι πιθανὴν τὴν τοιαύτην τοῦ χρώματος μεταλλαγήν.

Οὐχὶ σπανίως ὅμως ἡ πολιότης τῶν τριχῶν δὲν συμβαίνει βραδέως καὶ κατὰ μικρόν, ἀλλ' αἴφνης καὶ ταχέως, ἕνεκα ζωηρῶν συγκινήσεων, καὶ δὴ τρόμου, βαρείας νόσου, ἢ καὶ βαθείας λύπης, σπανιώτερον ἕνεκα ἡμικρανίας ἢ νευραλγίας τῶν νεύρων τοῦ προσώπου καὶ τοῦ τριχωτοῦ. Ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐπιστήμην περιστάσεις αὐθεντικαί, καθ' ἃς ἡ ἐν συνόλῳ ἢ περίπου τοιαύτη τῶν τριχῶν πολιότης ἕνεκεν αἰφνιδίου τρόμου ἢ βαθείας λύπης ἐπεγένετο τάχιστα, ἐντὸς ὡρῶν τινῶν, τὸ πολὺ ἐντὸς 24 ὡρῶν. Εἰς δὲ τὰς ἕνεκα βαρειῶν νόσων, ἢ νευραλγιῶν κτπ. περιστάσεις ἡ πολιότης συντελεῖται βραδύτερον, ἐν διαστήματι ἡμερῶν τινῶν· οὐδὲν ἧττον ἀναφέρεται (1) περίπτωσις καθ' ἣν ἕνεκεν ἐπιμόνων κατὰ τὴν κεφαλὴν νευραλγιῶν ἡ τῶν τριχῶν λεύκανσις ὀλιγόωρος παρετηρήθη.

Πλὴν τῶν προσημειωθεισῶν καὶ ἕτεραι περιστάσεις ἢ αἰτίαι, ἴσως σπανιώτερον, συμβάλλουσιν εἰς τὴν μεταλλαγὴν τῆς χροιᾶς τῶν τριχῶν. Οὕτω ἕνεκα παρασιτικῶν τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς νοσημάτων, καὶ δὴ τῆς ἀλωπεκιάσεως, αἱ ἀποπίπτουσαι τρίχες ἀντικαθίστανται ἐνίοτε διὰ λευκῶν. Ὁ Hardy (2) παρετήρησε τῷ 1862 δωδεκαέτη νεανίαν πάσχοντα ἀλωπεκίαν ἀνακτησάμενον μὲν μετὰ τὴν μετὰ ἓξ μῆνας ἐντελῆ ἴασιν τὴν ἑαυτοῦ κόμην, ἀλλ' ὅλως λευκήν. Ἕνεκα βαρέων ἐν γένει νοσημάτων ἐπιγίνεται μετὰ τὴν λύσιν αὐτῶν πολλάκις γενικὴ τῶν τριχῶν ἀπόπτωσις, φύονται δὲ ἐκ νέου αἱ τρίχες ἀλλ' ὑπὸ ἄλλο χρῶμα, δύο τοιαῦτα παραδείγματα ἀναφέρει ὁ Alibert (3), τὸ μὲν εἰς γυναῖκα ξανθὴν ἀπολέσασαν τὴν ἑαυτῆς κόμην μετὰ τοκετὸν συνοδευθέντα ὑπὸ ἐπιλοχίων συμπτωμάτων καὶ ἀνακτησαμένην αὐτὴν ἀλλὰ μελανήν, τὸ δὲ εἰς ἄνδρα μελανω-

(1) Γαληνός. — Τομ. Η'. Σελ. 287. 1882.

(2) Nouveau Dictionnaire de Médecine et de Chirurgie pratiques. Τομ. Ζ'. Paris. 1867. Article *Cheveux*. Σελ. 247.

(3) Nouv. Dict. Αὐτόθι. Σελ. 247.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φέροντα κόμην, ὅστις μετὰ βαρείαν νόσον καταστὰς φαλακρὸς ἀνε-
ατο τὴν ἑαυτοῦ κόμην ἀλλὰ ζωηρῶς ἐρυθράν.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ἡ τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν ἀλλαγὴ ἐπὶ τὸ
όν, πλὴν τῶν περιστάσεων τῆς ἡλικίας, ἐπέρχεται ἐνίοτε αἴφνης, καὶ
αὶ ταχέως, ἕνεκα τρόμου, λύπης καὶ ἐν γένει βαθείας συγκινήσεως,
α βαρείας καὶ παρατεταμένης νόσου, ὅτε τὸ χρῶμα κατὰ τὴν ἐκ νέου
τριχῶν ἔκφυσιν ἐνίοτε εἶναι ἀλλοῖον.

β'. *Ἂν τὸ ὁπωσδήποτε ἐκ φυσικῆς αἰτίας ἀλλοιωθὲν τῶν τριχῶν*
μα ἐπανέρχεται εἰς τὸ ἀρχικὸν κατὰ φύσιν. Καὶ εἰς ποίας περιστά-
τοῦτο συμβαίνει. — Τὰ ὑπό τινων συγγραφέων ἀναφερόμενα περι
τικά, καθ' ἃ ἡ λευκανθεῖσα κόμη μετὰ χρόνου παρέλευσιν ἀνεκτήσατο
ρότερον φυσικὸν αὐτῆς χρῶμα εἶναι ὅλως ἐξαιρετικά, στεροῦνται δὲ
τα καὶ τῆς ἀπαιτουμένης αὐθεντίας ἕνεκα τῆς ἀτελείας τῆς περιγραφῆς.
ἄρχουσιν ὅμως περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ εἰς ἄλλο τῶν τριχῶν χρῶμα με-
σὸν μετὰ παρέλευσιν ἄλλοτε ἄλλου χρόνου ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἀρχικὸν
ὰ φύσιν· τοιαῦτα παραδείγματα τρία ἀναφέρει ὁ Hardy (1), ὧν τὰ
δύο ἀνάγονται εἰς γυναῖκας χλωροαναιμικάς, ὧν ἡ ἐλαφρῶς καστανό-
ους κόμη διαρκούσης τῆς νόσου αὐτῶν μεταπεσοῦσα εἰς πυρράν, ἀνεκτή-
ο τὸ πρότερον κατὰ φύσιν αὐτῆς χρῶμα μετὰ τὴν ἐντελῆ ἴασιν· τὸ δὲ
τον ἀνάγεται εἰς παῖδα δεκατετραέτη πάσχοντα κηρώδη ἀλφόν· τούτου
βληθέντος ὑπὸ τοῦ Hardy εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἀγωγὴν δι' ἀποψιλώ-
ς, πλύσεων διὰ διαλύσεως ἄχνης ὑδραργύρου ἀμειβομένων μετὰ ἐπα-
ψεων ἀλοιφῆς θειούχου, ἡ ἐν ἀρχῇ πυρρὰ κόμη ἀντεκατέστη μετὰ τὴν
ψίλωσιν ὑπὸ μελανοφαίου.

Συμπεραίνεται ἐκ τούτων ὅτι δυνατὸν μὲν τὸ ἀλλοιωθὲν τῶν τριχῶν
ῶμα νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ λίαν σπανίως καὶ ἐξαιρετι-
ς, ἐπειδὴ δὲ τὸ τοιοῦτον προέρχεται εἴτε ἕνεκα τοπικῆς νόσου, εἴτε γε-
ῆς παθήσεως, ἀνάγκη μετὰ μεγάλης προσοχῆς νὰ ἀναζητῶνται καὶ νὰ
βαιῶνται τὰ προκαλοῦντα αἴτια, χωρὶς δὲ τούτου ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφεί-
μετὰ μεγάλων ἀμφιβολιῶν καὶ ἐπιφυλάξεων νὰ ἀποφαίνηται, καὶ δὴ
λλον ἀρνητικῶς.

γ'. *Διὰ τίνων μέσων ἐπιτυγχάνεται τεχνητῶς ἡ τῆς χροιᾶς τῆς κό-*
ς μεταλλαγή. — Τὸ ζήτημα ἀναλύεται ὡς ἑξῆς· 1. Διὰ τίνων μέσων
τυγχάνεται ὁ ἀποχρωματισμὸς τῆς κόμης. καὶ 2. Τίνες αἱ συντελοῦσαι
τὴν μεταβολὴν τῆς φυσικῆς τῆς κόμης χροιᾶς βαφικαὶ οὐσίαι.

1. *Διὰ τίνων μέσων ἐπιτυγχάνεται ὁ ἀποχρωματισμὸς τῆς κόμης.* —
ζήτημα προετάθη τὸ πρῶτον τῷ 1832 εἰς τοὺς Orfila καὶ Micha-

(1) Nouv. Dict. Αὐτόθι. Σελ. 247.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

lon, κουρέα ἐν Παρισίοις, ὡς ἐξῆς, «ἂν εἶναι δυνατὸν ἡ μελανὴ κόμη νὰ χρωματισθῇ εἰς ξανθήν·» εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ὁ μὲν Michalon ἀπήντησεν ἀρνητικῶς, ὁ δὲ Orfila καταφατικῶς στηριζόμενος εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Vauquelin τῷ 1806 ἀναγνωσθὲν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας ὑπόμνημα περὶ τῆς φύσεως τῆς χρωματιστικῆς τῶν τριχῶν ὕλης, διὰ τοῦ ὁποίου κατεδεικνύετο ὅτι ἦτο δυνατὸν ν' ἀποχρωματισθῶσι μέχρι τελείας λευκάνσεως αἱ τρίχες κατεργαζόμεναι διὰ τοῦ χλωρίου. Πρὸς ἀκριβεστέραν δὲ τοῦ ζητήματος λύσιν ὁ Orfila ἐπεχείρησε διάφορα πειράματα, προαποπλύνας καλῶς δι' ἐπανειλημμένης τριβῆς τὴν κόμην πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν ἐπ' αὐτῆς λιπαρῶν οὐσιῶν δι' ἀμμωνιούχου ὕδατος εἰς ἀναλογίαν 1 : 20. Ἡ προκαταρκτικὴ αὕτη ἐργασία ἀναγκαία εἰς πᾶσαν μέθοδον πρὸς ἀποχρωματισμὸν τῆς κόμης, διευκολύνουσα τὰς διὰ τὸν χρωματισμὸν ἢ ἀποχρωματισμὸν ἐργασίας, ἐπάγεται μᾶλλον εὐάρεστον ἀποτέλεσμα, καθότι ἅπαντα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς κόμης προσκτῶνται ὁμότιμον χροιάν, ἐνῷ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, μήπω ἀφαιρουμένου τοῦ λίπους, ὁ χρωματισμὸς εἶναι ποικίλος, ἐκ τούτων συνεπέρανεν, ὅτι ἡ μελανὴ κόμη, κατεργαζομένη ἐπὶ μακρὸν ἐν χλωριούχῳ ὕδατι, καθίσταται ὑπὸ διαφόρους ἐντάσεις καστανόχρους, ξανθή, κιτρινωπή, λευκοκίτρινος.

Ὁ Devergie (1) ἐπαναλαβὼν τὰ αὐτὰ πειράματα διαφωνεῖ ὡς πρὸς τὰς ἐκ τῶν πειραμάτων κρίσεις πρὸς τὸν Orfila, διότι εἰς πολλὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ Devergie ἐνήργησε διὰ πυκνοῦ χλωρίου, ἀπήλαυσε ταχυτέρους ἀποχρωματισμούς, ἀλλ' οὐχὶ ἐν διαστήματι δευτερολέπτων ὅπως δοξάζει ὁ Orfila· διότι καθ' ὃν τρόπον ἐκτελεῖται τὸ πείραμα ἡ κόμη ὁλόκληρος δὲν λαμβάνει τὸ αὐτὸ χρῶμα, ἄλλαι μὲν τῶν τριχῶν αὐτῆς διασκορπιζόμεναι ἐν τῷ ὑγρῷ ἀποχρωματίζονται ταχέως, καὶ ἀρκεῖ δύο ἢ τριῶν ὡρῶν ἢ καὶ ὀλιγωτέρων κατεργασία πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου, ἄλλαι δὲ συσσωρευμέναι εἰς πλοκάμους ἀνθίστανται ἐπὶ μακρότερον χρόνον καὶ ἀπαιτεῖται ἐνίοτε κατεργασία ἐπὶ 12, 15 καὶ 20 ὥρας ὅπως κατασταθῶσι λευκαί· τὸ οὐσιῶδες δὲ τοῦ ζητήματος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ὁ προσδιορισμὸς ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερος τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὸν ἀποχρωματισμὸν χρονικοῦ διαστήματος.

Πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων αὐτοῦ ὁ Devergie ἐπιφέρει καὶ τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις, ὅτι ἡ ἐργασία πρὸς ἀποχρωματισμὸν τῆς κόμης διὰ τοῦ χλωριούχου ὕδατος εἶναι λίαν δυσεξέργαστος, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀκατόρθωτος, διότι διαρκούσης τῆς ἐργασίας ταύτης ὁ εἰς ταύτην ὑποβαλλόμενος διατελεῖ εἰς ἀτμοσφαίραν λίαν δυσώδη, τὴν δὲ ὀσμὴν ταύτην διατηρεῖ καὶ μεταδίδει ἐπὶ μακρὸν μετέπειτα χρόνον, ἐκτὸς

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 600.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἂν ποιήσηται χρῆσιν καταλλήλων πρὸς ἐξουδετέρωσιν τοῦ χλωρίου μέσων, τοῦθ' ὅπερ, ἂν μὴ ἀδύνατον, λίαν δύσκολον τυγχάνει· προσθετέον δὲ ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου ὁ ἀποχρωματισμὸς δὲν διενεργεῖται ἐντελὴς καὶ ὁμότιμος, ἡ δὲ κόμη παρίσταται ὑπὸ ποικίλους χρωματισμοὺς ἀπὸ τοῦ μελανοῦ μέχρι τοῦ λευκοῦ.

Ἐκ τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila καὶ Devergie διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἀποχρωματισμοῦ τῆς κόμης, καὶ ἐκ τῶν κρίσεων καὶ ἐπιχειρημάτων αὐτῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδίων ἑκάστῳ γνωμῶν, προκύπτει ὡς βέβαιον, ὅτι τὸ μόνον τῷ καιρῷ ἐκείνῳ γνωστὸν εἰς τὴν ἐπιστήμην μέσον πρὸς ἀποχρωματισμὸν τῆς κόμης ἦτο τὸ χλωριοῦχον ὕδωρ, ὅτι δι' αὐτοῦ μετὰ μεγάλης ὑπομονῆς καὶ μετὰ παρέλευσιν οὐκ ὀλίγου χρόνου ἐπιτυγχάνεται μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντελὴς ὁ ἀποχρωματισμός, καὶ ὅτι τὸ ζήτημα ἐν ἑκάστῃ δεδομένῃ περιπτώσει ἀναλόγως τῶν διαφόρων εἰδικῶν περιστάσεων λύεται ὁτὲ μὲν καταφατικῶς, ὁτὲ δὲ ἀποφατικῶς· συνεπῶς συμπεραίνεται ὅτι δυνατὸς μὲν ἀποβαίνει καθ' ἑαυτὸν καὶ ἀπολύτως ὁ ἀποχρωματισμός, ἀπαιτεῖται ὅμως καὶ ὑπομονὴ ἐκ μέρους τοῦ ἐνεργοῦντος, καὶ χρονικὸν διάστημα οὐ σμικρόν.

Διὰ μέσου ὅμως πρὸ μικροῦ ὑπὸ τῆς βιομηχανικῆς χημείας χρησιμοποιηθέντος, τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου (peroxyde d' hydrogéne), καὶ τάχιστα καὶ εὐχερέστατα ἐπιτυγχάνεται ὁ τέλειος τῶν τριχῶν ἀποχρωματισμὸς χωρὶς τῶν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ χλωρίου δυσαρέστων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐπικινδύνων συνεπειῶν. ὥστε ἂν πρὸ εἰκοσιπενταετίας ἢ καὶ πλέον τὸ ζήτημα τοῦ ἀποχρωματισμοῦ τῶν τριχῶν ἐνέβαλέ πως εἰς ἐνδοιασμοὺς τοὺς ἰατροδικαστάς, τὴν σήμερον οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην παρουσιάζει δυσκολίαν εἰς τὴν λύσιν αὐτοῦ ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν.

2. — *Τίνες αἱ βαφικαὶ ὕλαι δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ μεταβολὴ τῆς φυσικῆς τῆς κόμης χροιᾶς.* — Αἱ συνήθεις βαφικαὶ ὕλαι αἱ τὴν κόμην μελανίζουσαι, ἔτι δὲ πλὴν τούτων καὶ ἕτεραι ὑπάρχουσι μέσα πρὸς μεταστροπὴν τῆς ἀρχικῆς τῆς κόμης χροιᾶς χωρὶς νὰ μελανισωσιν ἢ νὰ λευκάνωσιν αὐτήν, συνεπῶς τὸ ζήτημα διαιρεῖται εἰς δύο· α'. Βαφικαὶ ὕλαι συντελοῦσαι εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῆς χροιᾶς τῆς κόμης χωρὶς νὰ μελανίσωσιν ἢ νὰ λευκάνωσιν αὐτήν, καὶ β'. Μελανίζουσαι βαφικαὶ ὕλαι.

α'. Πρὸς λύσιν τοῦ πρώτου ζητήματος ὁ Orfila μετὰ πολλὰ πειράματα συμπεραίνει ὅτι ἀποβαίνει δυσχερὴς εἰ μὴ ἀνέφικτος διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος, τοῦ αἰθέρος, ἢ τῶν ἀλκαλίων ἡ ἐπίτευξις τῆς μεταλλαγῆς τῆς ἐρυθρᾶς, ξανθῆς καὶ καστανοχρόου κόμης, τοὐναντίον δὲ δι' ἀραιᾶς ἐν ὕδατι διαλύσεως χλωρίου ἡ καστανόχρους καὶ ἐρυθρᾶ κόμη μεταπίπτει ἐνίοτε εἰς ξανθὴν μετὰ οὐχὶ πολυχρόνιον τοῦ χλωρίου ἐπ' αὐτὴν ἐπίδρασιν.

Σημειωτέον ὅτι ἡ οὕτω διὰ τοῦ χλωρίου ἀποχρωματιζομένη κόμη λίαν

Ιστορική Εθνική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δυσκόλως προσκτᾶται χροιὰν ὁμότιμον, καθότι τὸ μέγα τῶν τριχῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πλῆθος παρακωλύει τὴν ὁμότιμον τῆς ἀποχρωστικῆς οὐσίας ἐνέργειαν καθ' ὅλον αὐτῶν τὸ πάχος, τούτου δ' ἕνεκα ποτὲ μὲν ἡ κόμη γίνεται καστανόχρους ἢ ξανθή, ποτὲ δὲ λευκή, ἄλλοτε δέ, τῆς κόμης φύσει βαθέως μελανῆς οὔσης, μέρος μὲν αὐτῆς γίνεται καστανόχρουν, ξανθόν, ἢ λευκοκίτρινον, μέρος δὲ διατηρεῖ τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς χροιὰν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀναλλοίωτον. Αἱ περιστάσεις αὗται συμβάλλουσιν εἰς τὸν προσδιορισμὸν ἂν ἡ κόμη κέκτηται τὴν φυσικὴν αὐτῆς χροιὰν ἢ ἀπεχρωματίσθη διὰ τοῦ χλωρίου.

β'. Λίαν μακρὸν καὶ μήπω ἁρμόζον εἰς ἐγχειρίδιον, οἷον τὸ ἀνὰ χεῖρας, τὸ ἐπιχειρῆσαι τὴν ἀπαρίθμησιν ἁπάντων τῶν μέσων, ἅτινα ἡ φιλαρέσκεια ἀφ' ἑνός, ἡ βιομηχανία καὶ ὁ ἀγυρτισμὸς ἀφ' ἑτέρου ἐπενόησαν ἄχρι τοῦδε ὅπως μεταβάλλωσιν εἰς μέλαιναν τὴν ἤδη λευκανθεῖσαν κόμην, ἢ ὁπωσδήποτε μελανίσωσι τὴν φύσει μήπω μελανὴν κόμην, συνεπῶς περιοριζόμεθα μόνον νὰ καταδείξωμεν ἐν συντόμῳ τὰς κυριωτέρας οὐσίας ἐξ ὧν σύγκεινται αἱ ποικιλώτατα αὗται βαφικαὶ ὕλαι, ὧν χρῆσις βεβαίως ἐν ἀνάγκῃ γίνεται καὶ ὑπὸ τῶν ἐχόντων πρόθεσιν ἀποπλανήσεως τῆς ἀρχῆς ὡς πρὸς τὴν ταὐτότητα αὐτῶν.

Αἱ κυριώτεραι εἰς τὸ ἐμπόριον φερόμεναι βαφικαὶ ὕλαι ἀποτελοῦνται ὑπὸ μεταλλικῶν οὐσιῶν, αἵτινες ἄλλαι μὲν τῇ ἐπιδράσει τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας, ἄλλαι δὲ τῇ ἐπιδράσει θειούχων ἑνώσεων μελανίζουσι, τούτων αἱ μᾶλλον ἐν χρήσει εἶναι· 1. **Melanogéne**, ἀποτελεῖται ὑπὸ δύο διαλύσεων, ἡ μὲν εἶναι νιτρικοῦ ἀργύρου ἐν ἀμμωνιούχῳ ὕδατι, ἡ δὲ διάλυσις πυρογαλλικοῦ ὀξέος ἐν ἀραιῷ οἰνοπνεύματι. — 2. **Krinochrom** καὶ **Melagone**, ἀποτελεῖται ὑπὸ τῶν αὐτῶν οὐσιῶν ἐν ἑτέρᾳ ἀναλογίᾳ. — 3. **Eau Lajeune**, ἀποτελειται ἐκ τριῶν διαφόρων διαλύσεων, ἡ πρώτη εἶναι πυρογαλλικὸν ὀξὺ ἐν οἰνοπνεύματι καὶ ὕδατι, ἡ δευτέρα νιτρικὸς ἄργυρος ἐν ὕδατι μετὰ ἀμμωνίας καὶ ἀραβικοῦ κόμμεως, καὶ ἡ τρίτη, ἡ οὕτω δὴ **fixateur** λεγομένη, θειοῦχον νάτριον ἐν ὕδατι.—4. **Eau de Vienne**, ὅμοιον τοῖς δύο πρώτοις.—5. **Hair-Dye**, ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν διαλύσεων, ἡ πρώτη νιτρικοῦ ἀργύρου ἐν ἀμμωνιούχῳ ὕδατι, ἡ δευτέρα διάλυσις πυρογαλλικοῦ ὀξέος καὶ ἡ τρίτη διάλυσις θειούχου καλίου.—6. **Eau d' Afrique**, ἀποτελεῖται ὑπὸ τριῶν διαλύσεων, ἡ μὲν εἶναι πιθανῶς διάλυσις νιτρικοῦ ἀργύρου, ἡ δὲ ὑποθειούχου νατρίου καὶ ἡ τρίτη νιτρικοῦ ἀργύρου μετὰ ἀρωματος.—7. **Teinture Americaine pour la barbe**, τρεῖς διαλύσεις ἡ μὲν νιτρικοῦ ἀργύρου, ἡ δὲ βάμμα κηκίδων καὶ ἡ τρίτη διάλυσις θειούχου νατρίου.—8. **Chromatique parisien**, ἐκ δύο διαλύσεων, ἡ μὲν νιτρικοῦ ἀργύρου, ἡ δὲ πυρογαλλικοῦ ὀξέος.—9. **Noircir**, ἐκ τριῶν διαλύσεων ἡ μὲν πυρογαλλικοῦ ὀξέος, ἡ δὲ ἀμμωνιούχου διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ ἡ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τρίτη ὑδατώδους διαλύσεως θειούχου νατρίου.—10. Chrômacome, ἐκ δύο διαλύσεων, ἡ μὲν βάμμα κηκίδων, ἡ δὲ ὀξικοῦ σιδήρου μετὰ μικρᾶς ποσότητος νιτρικοῦ ἀργύρου.—11. Golden Hair Wasch Auricomus, ἀποτελεῖται ὑπὸ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου ἐν ὕδατι ἐμπεριέχοντι ἴχνη βαρύας. — 12. Eau de fontaine de jouvence, διάλυσις ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου ἐν πηγαίῳ ὕδατι μετὰ νιτρικοῦ ὀξέος. Αἱ δύο αὗται τελευταῖαι βαφικαὶ ὕλαι χρησιμεύουσιν ὅπως καταστήσωσι τὴν κόμην οὐχὶ μελανὴν ἀλλὰ μᾶλλον χρυσίζουσαν ἢ ξανθήν.—13 .Eau de Cythere, διάλυσις χλωριούχου μολύβδου ἐν ὕδατι ἐμπεριέχοντι ὑποθειῶδες νάτριον. — 14. Eau des Fées, διάλυσις ὑποθειώδους μολύβδου καὶ ὑποθειώδους νατρίου ἐν γλυκερινούχῳ ὕδατι.—15. Regénerateur universel, διάλυσις θειϊκοῦ μολύβδου καὶ ὑποθειώδους νατρίου ἐν γλυκερινούχῳ ὕδατι.—16. Eau de Bahama καὶ Eau de Floride, διάλυσις ὀξικοῦ μολύβδου ἐν ᾗ ἀπαιωροῦνται ἄνθη θείου.—17. Teinture de Venus, μίγμα ὀξικοῦ μολύβδου, γάλακτος θείου, γλυκερίνης καὶ ὕδατος.—18. Eau de Capille, μίγμα ὀξικοῦ μολύβδου, γάλακτος θείου, ὑποθειώδους νατρίου, γλυκερίνης καὶ ὕδατος.—19. Mexican Hair-Renever, ὑπὸ ἀνθέων θείου, ὀξικοῦ μολύβδου, γλυκερίνης καὶ ὕδατος.—20. Eau Figaro, Teinture speciale pour les cheveux et la barbe (de la société d' hygiéne française), μίγμα θειϊκοῦ μολύβδου, ὀξικοῦ μολύβδου, ὑποθειώδους νατρίου, γλυκερίνης καὶ ὕδατος.—21. Selenite perfectionnée, ἀλκαλικὴ διάλυσις ὀξικοῦ καὶ νιτρικοῦ μολύβδου.—22. Hair-Regulator plassiological.—Hair-Renener vegetable sicilien.—Hair-Restoratire. — Hair Restorer of America. — Hair tonique indien. — Hair Viger.—World's Hair-Restorer von Allen.—Life for the hair, ἅπασαι αὗται αἱ βαφικαὶ οὐσίαι βάσιν ἔχουσιν ἅλατα τοῦ μολύβδου.—23. Eau capillaire progressive, διάλυσις ὑποθειώδους νατρίου καὶ μολύβδου. — 24. Reparateur au quinquina de Brucq, μίγμα ἁλάτων κινίνης, μολύβδου, γλυκερίνης καὶ ὕδατος.—25. Pâte d' Ambroise, συνίσταται ἐκ κόνεως ἐσβεσμένης ἀσβέστου καὶ λιθαργυρίου.—26. Teinture pour les cheveux par Naquet, μίγμα νιτρικοῦ βισμουθίου, τρυγικοῦ ὀξέος, ὑποθειώδους νατρίου, ἀμμωνίας, γλυκερίνης καὶ ὕδατος.

δ'. *Διὰ τίνων μέσων ἀναγνωρίζεται ἡ τεχνητὴ τῆς χροιᾶς τῆς κόμης μεταβολή.* — Ὅπως, πραγματευόμενοι περὶ τῶν μέσων δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ μεταβολὴ τῆς χροιᾶς τῆς κόμης, διηρέσαμεν ταῦτα εἰς δύο κατηγορίας, τὰ ἀποχρωματίζοντα καὶ τὰ μελανίζοντα ἢ ἄλλως πῶς χρωννύοντα τὴν κόμην, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῶν μέσων δι' ὧν γνωρίζεται ὁ ἀποχρωματισμὸς τῆς κόμης καὶ ὁ ἀλλοῖος αὐτῆς χρωματισμός.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κατὰ γενικὸν κανόνα πᾶσα ἀλλοίωσις τῆς χροιᾶς τῆς κόμης χρόνου προϊόντος καθίσταται καταφανής, τὸ μὲν διότι, τῆς τεχνητῆς ταύτης χροιᾶς βαθμηδὸν παρερχομένης, ἡ κόμη ἀνακτᾶται τὸ πρότερον κατὰ φύσιν αὐτῆς χρῶμα, τὸ δὲ διότι, αὐξανομένων τῶν τριχῶν ὁλονέν, κατὰ τὸ πρὸς τὰς ῥίζας ἄκρον αὐτῶν φύονται ἔχουσαι τὴν φυσικὴν αὐτῶν χροιάν, ἥτις παραλλάσσει τῆς τεχνητῆς.

Εἰδικώτερον δὲ ἡ λευκανθεῖσα διὰ τοῦ χλωρίου κόμη διακρίνεται ἐκ τῆς εἰδικῆς τοῦ χλωρίου ὀσμῆς, ἣν ἀποπέμπει αὕτη ἐπὶ πολλὰς μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς οὐσίας ταύτης ἡμέρας, καὶ μετὰ ἐπανειλημμένας δι' ὕδατος ἀποπλύσεις, ὡς ὁ Orfila (1) διὰ δοκιμῶν ἐπὶ τούτῳ παρετήρησεν. Ἔτι δὲ ἡ διὰ τοῦ χλωρίου ἀποχρωματισθεῖσα κόμη διακρίνεται, διότι αἱ τρίχες γίνονται μᾶλλον τραχεῖαι, ἧττον εὐλύγιστοι καὶ μᾶλλον εὔθριπτοι· ἀλλ' ἂν ἡ λεύκανσις ἐπετεύχθη διὰ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου ἡ διάκρισις εἶναι λίαν δυσχερής.

Σημειωτέον ὅτι ἰδίως ἕνεκα τῆς κακῆς τοῦ χλωρίου ὀσμῆς λίαν σπανίως ἢ καὶ σχεδὸν οὐδέποτε γίνεται χρῆσις τοῦ μέσου τούτου ἐπὶ φιλοκαλίας ἢ κόσμου σκοπῷ, ταὐναντίον ὅμως χρησιμοποιεῖται ἐνίοτε τὸ μέσον τοῦτο ὡς πρόχειρον καὶ εὔχρηστον ἐπὶ σκοπῷ ὑποκρύψεως τῆς ταὐτότητος ζητουμένου τινὸς προσώπου, ὅτε ὅπως καλυφθῇ καὶ ἡ κακὴ τοῦ χλωρίου ὀσμὴ ἐπαλείφεται ἡ κόμη δι' ἀρωματικῆς ἀλοιφῆς, πρὸς καιρὸν μόνον διασκεδαζούσης τὴν τοῦ χλωρίου ὀσμὴν ἐπανερχομένην μετὰ τὴν ἀπόπλυσιν τῆς κόμης.

Δὲν εἶναι δύσκολος ἡ ἀναγνώρισις τῆς τεχνητῆς τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν μεταλλαγῆς διὰ τῶν προσημειωθεισῶν βαφικῶν ὑλῶν, ἢ καὶ ἑτέρων παραπλησίας συνθέσεως· κατορθοῦται δὲ τοῦτο ἑκάστοτε καὶ ἐκ τῆς ἁπλῆς ἐπισκοπήσεως, δι' ἧς διακρίνεται τὸ μὴ στίλβον καὶ σκληρὸν τῆς τριχός, ἡ διαφορὰ τῆς χροιᾶς, καὶ δὴ τὸ πολιὸν τῶν τριχῶν ἐγγύτατα τοῦ σημείου τῆς ἐκφύσεως αὐτῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἡ ποικιλία τοῦ χρώματος ἀπὸ ἀσθενεστέρου εἰς βαθύτερον, ἀλλὰ ἰδίως διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως, δι' ἧς διὰ καταλλήλων μεθόδων ἀνευρίσκονται αἱ χρησιμεύσασαι εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν βαφικῶν ὑλῶν μεταλλικαὶ οὐσίαι.

Σημειωτέον ὅτι, ἐπειδὴ αἱ βαφικαὶ αὗται ὕλαι ἐπικολλῶνται μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπὶ τῆς τριχὸς καὶ δὲν ἀναπίνονται ὑπ' αὐτῆς, χρόνου προϊόντος ἡ τεχνητὴ χρῶσις βαθμηδὸν ἐξασθενίζει καὶ ἀποκαθίσταται ἐν τέλει ἡ φυσικὴ τῆς τριχὸς χροιά, διὸ οἱ χρώμενοι τοιαύταις ὕλαις κατὰ διαλείμματα μᾶλλον ἢ ἧττον βραχέα ἐπαναλαμβάνουσι τὸν χρωματισμόν, ἐκ τούτου δῆλον ὅτι εἴς τινας περιστάσεις ἡ ἐπὶ 20 ἢ καὶ 30 ἡμέρας μετὰ προσο-

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τομ. Α'. Σελ. 130.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χῆς ἐπίβλεψις τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν προσώπου συντελεῖ ὅπως πείσῃ τὸν ἰατροδικαστὴν περὶ τοῦ τεχνητοῦ ἢ μὴ τῶν τριχῶν χρώματος.

ε'. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν *τεχνητῶν ὀδόντων* οὐδὲν ἔχομεν ἰδιαίτερον νὰ προσθέσωμεν· ὀφείλομεν μόνον νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι καθῆκον τοῦ ἰατροδικαστοῦ εἶναι ὅπως μετὰ μεγάλης ἐξετάζῃ προσοχῆς τοὺς ὀδόντας ἐὰν τυγχάνωσι τεχνητοὶ ἐν τῷ στόματι, ἢ ἐὰν προσφάτως ἐξῃρέθησαν, διότι εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν ἀναγνωρίζεται ἀμέσως ἡ ταὐτότης τοῦ ζητουμένου προσώπου, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀνακαλύπτεται ὁ τυχὸν ἐξυφαινόμενος δόλος διὰ τὴν ἀπόκρυψιν τῆς ταὐτότητος.

Δ'. *Σημεῖα ἴδια πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος ἐκ τινων ἐπὶ τοῦ ἐνόχου καὶ ὑπ' αὐτοῦ παραγομένων ἐγχρῶν.* — Ὅλως ἀτελὴς ἀποβαίνει ἡ ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν ἐξέτασις τῆς ταὐτότητος ἂν μὴ καταδειχθῶσι καὶ σημειά τινα ἴδια, δι' ὧν ὁ ὡς ἔνοχος ὑποτιθέμενος καταδείκνυται ὅτι παρέστη πράγματι εἰς τὴν πρᾶξιν, ἢ συνείργησεν, ἢ ἐξετέλεσε τὸ ἔγκλημα.

Τὰ κυριώτερα τῶν σημείων τούτων εἶναι τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος ἢ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ ἐνόχου ἀνευρισκόμενα ἴχνη, τρίχες προσκεκολλημέναι εἰς ἀντικείμενά τινα, καὶ τέλος ἀποτυπώματα ἐγκαταλιμπανόμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἀλλαχοῦ ὑπὸ τοῦ σώματος τοῦ ἐνόχου.

α'. *Σημεῖα ἐπὶ τοῦ σώματος ἢ τῶν ἐνδυμάτων.* — Ἡ ἀντίστασις τοῦ θύματος εἰς οὐχὶ σπανίας περιστάσεις ἀπεικονίζεται ἐπὶ τοῦ αὐτουργοῦ διὰ τῶν σημείων τῆς πάλης, οἷον ἀναξεσμῶν, δηγμάτων, θλασμάτων κτπ. Διὰ σημείων τοιαύτης φύσεως, καὶ δὴ ἀπὸ δήγματος βαθέος εἰς τὸν ἕνα δάκτυλον τῆς χειρός, ἀπὸ μεγάλου κατὰ τὴν κνήμην θλάσματος καὶ ἀπὸ πολλῶν κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας ἐκδορῶν, ὁ Tardieu (1) κατέδειξε τὴν συμμετοχὴν τοῦ δουκὸς de Praslin εἰς τὸν θάνατον τῆς δουκίσσης, συζύγου αὐτοῦ.

Ὅπλα ὧν χρῆσις γίνεται διὰ τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος ἐγκαταλιμπάνουσιν εἰς τοὺς χρωμένους τούτοις ἐνίοτε χαρακτηριστικὰ σημεῖα, τὸ μὲν ἐκ τῆς συντριβῆς τῶν ἐκρηκτικῶν μηχανῶν τῶν πυροβόλων ὅπλων κτπ. κατὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν, τὸ δὲ ἐκ τῆς γενέσεως ἐκχυμωμάτων μᾶλλον ἢ ἧττον βαθέων εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη, ἀπεικονιζόντων τὸν τύπον τοῦ ὀργάνου.

Αἱ προκύπτουσαι ἐκ τοῦ αἵματος, ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, κονίας, πηλοῦ, κόνεως πάσης φύσεως ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, τῶν χειρῶν καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ σώματος μερῶν ἢ ἄλλων ἀντικειμένων κηλίδες παρέχουσιν ἐνδείξεις

(1) Nouveau Dictionnaire de Médecine et de Chirurgie pratiques. Τομ. ΙΗ'. Ἄρθ. *Identité*. Σελ. 360.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεγάλης σπουδαιότητος εἰς τὴν λύσιν τοῦ περὶ ταὐτότητος ζητήματος· ἀλλὰ περὶ τῶν κηλίδων ἐν γένει, καὶ δὴ περὶ τῶν τοῦ αἵματος, ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ ὁ λόγος.

β'. *Τρίχες προσκεκολλημέναι ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων.* — Ἐνίοτε τρίχες ἐκ τῶν τοῦ θύματος, ἢ καὶ ἐκ τῶν τοῦ αὐτουργοῦ προσκολλῶνται εἴτε ὑπὸ τοῦ πηγνυμένου αἵματος, εἴτε δι' ἄλλης τινὸς οὐσίας ὡς κολλητικῆς, ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ εἰς αὐτὸν τῆς διαπράξεως τοῦ ἐγκλήματος τὸν τόπον· ὁ προσδιορισμὸς εἰς ἑκάστην δεδομένην περίπτωσιν τῆς ταὐτότητος τῶν εὑρεθεισῶν τούτων τριχῶν πρὸς τὰς τοῦ θύματος ἢ τοῦ αὐτουργοῦ συντελεῖ εἰς τὴν εὕρεσιν τοῦ ἐνόχου.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος ταύτης τῶν τριχῶν, καὶ ἂν αὕτη καταδείκνυται σαφῶς διὰ τῆς διὰ ψιλοῦ μόνον ὀφθαλμοῦ συγκρίσεως καὶ παραβολῆς, ἀναγκαία ἀποβαίνει καὶ ἡ χρῆσις τοῦ μικροσκοπίου, δι' οὗ προσδιορίζεται ἀκριβέστερον καὶ ἡ διαφάνεια καὶ τὸ χρῶμα, ἰδίᾳ δὲ τὸ πάχος τῆς τριχός. Εἰς τὴν τοιαύτην διὰ τοῦ μικροσκοπίου τῆς τριχὸς ἐξέτασιν τὸ συντελεστικώτερον ἀντιδραστήριον εἶναι ἡ γλυκερίνη, ἧς σταγὼν διαβρέχουσα τὴν τρίχα καθίστησιν αὐτὴν προσφορωτέραν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρώματος καὶ τῶν διαστάσεων αὐτῆς.

γ'. *Ἴχνη ἐγκαταλιμπανόμενα ὑπὸ μερῶν τινων τοῦ σώματος τοῦ ἐνόχου.* — Οὐχὶ σπανίως κατὰ τὴν διεξαγωγὴν ἐγκληματικῆς πράξεως, καὶ δὴ μεγάλης πολλάκις σπουδαιότητος, ἡ ἀνάκρισις ἀνακαλύπτει ἀποτυπώματα χειρῶν καθημαγμένων, ἢ ἴχνη βημάτων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὑρισκομένου τοῦ ποδὸς ἀποτυπώματος πολλαὶ παρουσιάζονται δυσχέρειαι, ἐξαρτώμεναι ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ ἐδάφους, ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀποτυπώματος καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς διατηρήσεως ἀκεραίου τοῦ τύπου τούτου. Καὶ πρῶτον μὲν ὁριστέον ἂν τὸ ἀποτύπωμα προέρχεται ἀπὸ γυμνοῦ ποδὸς ἢ φέροντος ὑπόδημα· εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίστασιν ἀνάγκη μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ ἀκριβείας νὰ περιγραφῶσιν ἅπασαι αἱ παρατηρούμεναι λεπτομέρειαι ὅπως προσδιορισθῇ ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον τὸ εἶδος τοῦ ὑποδήματος, καὶ συνεπῶς καταστα θῇ ἐφικτὴ ἡ διὰ τῆς συγκρίσεως ἀνεύρεσις τοῦ πρωτοτύπου, ἀνάγκη λοιπὸν νὰ σημειῶται ὁ ἀριθμός, τὸ εἶδος, τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν ἥλων, τὸ κάττυμα τοῦ ὑποδήματος, καὶ ἂν διακρίνωνται σημεῖα προσθήκης νέου τεμαχίου χρησιμεύσαντος δι' ἐπιδιόρθωσιν κτπ. Ἰστέον ὅτι τοῦ ποδὸς ὁ τύπος διαφέρει εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων τοῦ πρωτοτύπου κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ κατὰ μὲν τὸν **Mascard** ὁ τύπος οὗτος πάντοτε εἶναι μικρότερος τοῦ φυσικοῦ τοῦ ποδὸς μεγέθους, κατὰ δὲ τὸν **Caussé (d' Albi)** τοὐναντίον μεγαλήτερος, ἡ διαφορὰ τῶν γνωμῶν προκύπτει ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ πράγματος,

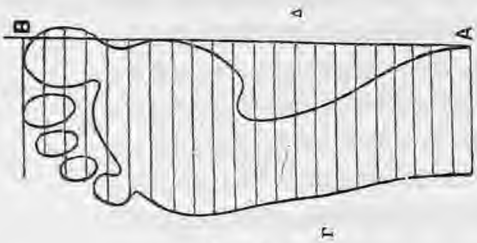
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διότι τὸ μέγεθος τοῦ τύπου εἶναι διάφορον τοῦ φυσικοῦ, εἴτε ἕνεκα τῆς σκληρότητος τοῦ ἐδάφους, εἴτε ἕνεκα τῆς ὑγρασίας, εἴτε ἕνεκα καὶ τῆς διαφόρου δυνάμεως μεθ' ἧς ὁ αὐτουργὸς στηρίζει τὸν πόδα.

Ἀναγκαία ἡ παραβολὴ τοῦ ἀποτυπώματος πρὸς ὅμοιον παραγόμενον διὰ τοῦ αὐτοῦ ποδὸς ὑπὸ τοῦ ὡς ἐνόχου θεωρουμένου, καὶ εἰ μὲν πρόκειται περὶ ἀποτυπώματος καθημαγμένου ἐπὶ στερεοῦ ἐν γένει ἐδάφους, δέον ὅπως ὁ ὑποτιθέμενος ἔνοχος διαβρέξῃ τὸ πέλμα τοῦ ποδὸς αὐτοῦ δι' αἵματος ἐστερημένου ἰνικῆς καὶ ἐνεργήσῃ ὅμοιον ἀποτύπωμα παρὰ τὸ πρῶτον, εἰ δὲ ἐπὶ ἐδάφους ἁμμώδους, ἢ χιονοσκεποῦς καὶ βεβρεγμένου ὁπωσδήποτε, ὥστε ν' ἀπομένῃ τύπος καὶ χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ἦναι ὁ ποῦς κεχρωσμένος, ἀνάγκη ἀφοῦ καταλλήλως ληφθῇ τὸ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀποτύπωμα νὰ ἀποτυπώσῃ ὅμοιον ὁ ὑποτιθέμενος ἔνοχος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους, καὶ τούτου τὸ ἀντίτυπον λαμβανόμενον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ παραβάλληται πρὸς τὸ εὑρεθέν.

Σημειωτέον ὅτι μεγίστη ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους τοῦ ἰατροδικαστοῦ περίσκεψις εἰς τοιαύτης φύσεως ζητήματα ὅπως ἐκφέρῃ ὁριστικὸν συμπέρασμα, διότι ὅσῳ εἶναι εὔκολον ν' ἀποφανθῶμεν ὁριστικῶς καὶ μετὰ πεποιθήσεως προκειμένου περὶ ποδῶν ὅλως ἀνομοίων, τόσῳ τοὐναντίον καθίσταται δύσκολον προκειμένου περὶ ποδῶν ὁμοιαζόντων. Ἀπαιτεῖται ἑπομένως πάντοτε διὰ διαφόρων μεθόδων καὶ ἀκριβῶν καταμετρήσεων ν' ἀνευρίσκωνται ἐπὶ τοῦ πέλματος τοῦ ποδὸς καὶ ἐν γένει ἐπὶ τοῦ ἀποτυπώματος ἅπασαι αἱ λεπτομέρειαι εἰς τὰ ὁμόλογα τῶν τύπων μέρη, δι' ὧν καταδείκνυται ἡ ὁμοιότης ἢ ἡ διαφορὰ τῶν τύπων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Caussé (d'Albi) (1) ἐπενόησε τὴν ἑξῆς μέθοδον δι' ἧς μαθηματικῶς οὕτως εἰπεῖν καταμετροῦνται ἐπὶ τῆς πελματικῆς ἐπιφανείας ἅπαντα τὰ σημεῖα.

Σχ. 1.

Φέρει ἐπὶ τοῦ εὑρεθέντος ἀποτυπώματος τὴν ἁπτομένην AB κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἄκρου ποδὸς ἐπιφάνειαν εἰς τὸ ἐξέχον τῆς πτέρνης

(1) *Caussé* (d' Albi).—Ann. d' Hyg. publ. et de Méd. lég. Janvier 1855. Σελ. 175.

καὶ τῆς μεταταρσοφαλαγγικῆς ἀρθρώσεως τοῦ μεγάλου δακτύλου
ταύτην διαιρεῖ εἰς πολλὰ μέρη ἀναλόγως τῶν λεπτομερειῶν ἃς π
νὰ ὁρίσῃ διὰ καθέτων ΓΔ, ὁμοίαν φέρει ἐφαπτομένην καὶ καθέτου
ἀπαρεγκλίτως τὰς αὐτὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις ὡς εἰς τὴν
περίστασιν καὶ εἰς τὸ παραβληθησόμενον πρὸς τὸ εὑρεθὲν ἀποτύπ
ποδὸς τοῦ ὑποτιθεμένου ἐνόχου, παρατηρεῖ δὲ ἀκολούθως καὶ παρ
καὶ τὰς ἐλαχίστας διαφορὰς ἢ ὁμοιότητας, ἃς ἀνευρίσκει εἰς τὰ
τῶν ἀποτυπωμάτων μέρη καὶ οὕτω κατορθοῖ τὸν προσδιορισμὸν τ
τότητος.

Ἡ μέθοδος αὕτη, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἀγχίνους καὶ ἐπιτηδεία δι
σται σκοπόν, παρέχει ὅμως καὶ δυσκολίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, κ
ὁδηγεῖ εἰς ἀπάτην. Δύσκολος εἶναι διότι ἐξαρτᾶται ἡ ἀκριβὴς αὐτ
μογὴ καὶ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκ τῆς δυσκολίας μεθ'
γοῦνται τοσαῦται λεπτομέρειαι· δύναται δὲ νὰ ὁδηγήσῃ εἰς ἀπάτ
ἂν ὁ τοῦ ὑποτιθεμένου ἐνόχου ποῦς τυγχάνει μᾶλλον ἢ ἧττον βεβ
δι' αἵματος ἢ ὅτε ἀπετελέσθη τὸ ἀρχικὸν ἀποτύπωμα, τὸ νέον
πωμα θὰ διαφέρῃ ἀναγκαίως, καὶ ἂν ὁ ποῦς εἶναι ὁ αὐτὸς εἰς ἀ
τὰς περιστάσεις, τουταυτὸ συμβαίνει καὶ ἂν ἡ δύναμις μεθ' ἧς
ποῦς εἶναι διάφορος εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις· ἐλλειπὴς
εἶναι, διότι ἐξαφανίζει τὸ ἀποτύπωμα καὶ δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον π
μέλλουσαν ἐξέτασιν ἢ ἐπιγνωμοσύνην, ἂν τοιαύτη κριθῇ ἀναγκαία

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐλαττωμάτων τούτων τῆς μεθόδου τοῦ
(d' Albi) προτιμητέα ἡ μέθοδος τοῦ **Hugoulin** (1), δι' ἧς ἀπ
νομεν πραγματικὸν ἀποτύπωμα τοῦ τύπου τοῦ ποδὸς ἐπὶ οἱ
φύσεως ἐδάφους καὶ ἂν εὑρίσκεται, καὶ τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς
ριον. Ἴδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ ἐνεργεῖται·

Διὰ πεπυρακτωμένων ἀνθράκων λίαν ἐγγὺς τοῦ ἐπὶ ὑγροῦ ἐδά
που κρατουμένων ἐπὶ κεράμου ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν θερμαίνεται ὁ χῶ
ἐπιῤῥίπτονται ἀμέσως ἐπὶ ἁπάσης τῆς ἐπιφανείας ἄφθονοι λεπταὶ
στεαρικοῦ ὀξέος, ὅπερ, τηκόμενον ἅμα τῇ ἐπαφῇ τῆς θερμῆς ἐπιφα
ἐδάφους, εἰσδύει ἐν αὐτῷ καὶ τέλος ἀποψυχόμενον στερεοποιεῖτ
δὲ ἀπολαμβάνεται τὸ πραγματικὸν ἀποτύπωμα. Τοῦ τύπου εὑρ
ἐπὶ τῆς χιόνος ἐπιχέεται ἐπ' αὐτοῦ καθαρὰ πηκτὴ ἱκανῶς θερμή
αὕτη πηγνυμένη ὑπὸ τοῦ ψύχους ἀποτελεῖ τὸ ἀποτύπωμα.

Ἀλλὰ καὶ ἡ μέθοδος αὕτη ἔχει πολλὰς τὰς ἐλλείψεις, καὶ ἰ

---

(1) *Hugoulin.* — De la solidification des empreintes des pas sur les t
plus meubles. — Ann. d' hyg. publ. et de Méd. lég. 8bre 1850 καὶ 1855
καὶ 429.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν ἀκριβῆ καὶ πανομοιότυπον τῶν ἀποτυπωμάτων ἐκτέλεσιν. Ὥστε εἰς περιστάσεις τοιαύτης φύσεως ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ προσοχῆς, περισκέψεως καὶ ἐφιφυλάξεως νὰ προβαίνῃ, ἐνεργῶν δι' ὅλων τῶν γνωστῶν μεθόδων μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας καὶ λεπτομερείας, καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἀναλόγως τῶν ποικίλων περιστάσεων ἐπινοῶν νέας ἢ τροποποιῶν τὰς ἤδη ὑπαρχούσας μεθόδους.

Β'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΕΠΙ ΠΤΩΜΑΤΟΣ.

Τὰ τῆς ταὐτότητος ἐν γένει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ζητήματα, ἀληθῶς σπανιώτερα, παρουσιάζουσι μεγάλας ἐσθ' ὅτε καὶ ἀνυπερβλήτους δυσχερείας εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν διὰ τὸ πολύπλοκον ἀφ' ἑνός, καὶ διὰ τὸ ἀσταθὲς καὶ ἀβέβαιον τῆς ἀξίας τῶν πρὸς λύσιν αὐτῶν ἑκάστοτε δεδομένων ἀφ' ἑτέρου.

Τὰ τῆς ταὐτότητος ἐπὶ ζῶντος ζητήματα περιστρέφονται ἰδίᾳ εἰς τὴν διὰ παραβολῆς καὶ συγκρίσεως ἐξακρίβωσιν καὶ ἀνεύρεσιν δεδομένων τινῶν συγκεκριμένων, καὶ εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων εὐαποδείκτων, τοὐναντίον δὲ εἰς τὰ τῆς ταὐτότητος ἐπὶ πτώματος πρώτιστον διὰ τὸν ἀκριβῆ αὐτῆς προσδιορισμὸν ζήτημα πρόκειται ὁ ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν, ὁριζόμενος ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀποσυνθέσεως, ἧς αἱ περίοδοι ἀναφαίνονται καὶ μεταπίπτουσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν τάχιον ἢ βράδιον ἀναλόγως ποικίλων περιστάσεων ἀνεξαρτήτων καὶ τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου· ἀλλ' ἔτι δυσχερεστέρα ἀποβαίνει ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου καθ' ἃς περιπτώσεις ἀντὶ πτώματος ὁλοκλήρου εἰς ἀποσύνθεσιν διατελοῦντος πρόκειται σκελετὸς μόνον τοῦ λειψάνου ἢ μέρη τοῦ σκελετοῦ τούτου· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν οὐχὶ σπανίως τὸ ζήτημα λύεται μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας ἀκριβείας καὶ ὅσον οἷόν τε ὁριστικώτερον, εἰς τὴν δευτέραν ὅμως σχεδὸν πάντοτε ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ὁριστικὴ αὐτοῦ λύσις.

Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν τὰ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας εἰς τὰ ζητήματα τῆς ταὐτότητος ἀναγόμενα σημεῖα, περὶ ὧν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐμνήσθημεν, μικρὰς ἢ ἐλαχίστας ὑπέστησαν ἐκ τῶν προόδων τῆς σήψεως παραλλαγὰς ἀκεραίαν κέκτηνται τὴν σημειωτικὴν αὐτῶν ἀξίαν, καὶ δέον νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν· τῶν προόδων ὅμως τῆς σήψεως οὐσῶν τοιούτων, ὥστε ἡ τῶν περὶ ὧν πρόκειται σημείων ἀξία εἴτε καθόλου εἴτε κατὰ μέγα μέρος ἀπώλετο, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τῆς ταὐτότητος συνίσταται τότε εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀποσυνθέσεως, καὶ εἰς τὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βε

προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ ἀναστήματος κτπ. τοῦ ἀποθανόντος.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς τὰ τῆς ταὐτότητος ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ζητήματα· α'. Εἰς τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου.—β'. Εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν. —γ'. Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας, ἀναστήματος, κτπ. τοῦ λειψάνου. καὶ—δ'. Εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, ἀλλὰ περὶ τοῦ τελευταίου τούτου ζητήματος ὁ λόγος ἰδίᾳ ἐν ἑκάστῳ τοῦ εἰδικοῦ τῆς Ἰατροδικαστικῆς μέρους κεφαλαίῳ.

1. Βεβαίωσις τοῦ θανάτου.

Ἀπὸ τῶν παναρχαίων χρόνων ἐπασχόλει τό τε κοινὸν καὶ τὸν ἰατρικὸν κόσμον ἡ ἰδέα τοῦ δυνατοῦ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ζώντων ἀνθρώπων ἐν νεκροφανείᾳ διατελούντων, τὴν πιθανότητα ταύτην ὑποθάλπουσιν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐνισχύουσιν, αἱ μέχρι καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς ἀκόμη χρόνους ἀφηγήσεις γεγονότων τοιαύτης φύσεως, ἀποδιδομένων τὸ μὲν εἰς ἀπάτην ὑπὸ τῶν μὴ ἐπιστημόνων, τὸ δὲ δὲ εἰς ἀπάτην καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰατρῶν συμβᾶσαν διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου. Αἱ τοιαῦται ἀφηγήσεις, ὑποστηριζόμεναι καὶ ὑπό τινων ἰατρῶν, οὐχὶ σπανίως προεκάλεσαν ἀφ' ἑνὸς μὲν μεγάλην παρὰ τῷ κοινῷ δυσπιστίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ μακρὰς τῶν ἐπιστημόνων συζητήσεις καὶ δὴ ἐρεύνας περὶ τὴν ἐξεύρεσιν ἑνὸς ἢ πλειόνων σημείων, οὐ μόνον βεβαίων καὶ ἀσφαλῶν διὰ τὴν διάγνωσιν τοῦ πραγματικοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ εὐκόλως καταληπτῶν καὶ ὑπὸ τῶν μὴ ἐπιστημόνων. Ἀνεξαρτήτως τῶν παρὰ πολλῶν προταθέντων κατὰ καιροὺς ὡς βεβαίων τοῦ θανάτου σημείων, ὧν ἡ σημειωτικὴ ἀξία τάχιον ἢ βράδιον ἐξηλέγχετο ἀνεπαρκὴς πρὸς τὸν σκοπόν, καὶ διάφοροι παρὰ τῶν Κυβερνήσεων, καὶ δὴ τῶν ἐν Γερμανίᾳ, ἐξεδόθησαν διατάξεις συντελοῦσαι εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ἀπὸ πάσης ἐνδεχομένης ἀπάτης καὶ τὴν καθησύχασιν τῶν κοινωνιῶν ἀπὸ τῶν κατακλυζουσῶν αὐτὰς προλήψεων καὶ φόβων· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐν Γαλλίᾳ συνέστη ἀγὼν ἔν τε τῷ Ἰνστιτούτῳ ὑπὸ τοῦ ἐν Ῥώμῃ καθηγητοῦ Manni καὶ τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς ἰατρικῆς ὑπὸ τοῦ μαρκησίου d' Ourches, ἀπονεμηθησομένου τοῦ βραβείου εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ συγγράμματος δι' οὗ καθίσταται βεβαία, εὔκολος καὶ ταχεῖα ἡ διάγνωσις τοῦ θανάτου· κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐβραβεύθη τῷ 1848 τὸ σύγγραμμα τοῦ Bouchut (1) ἐν μὲν τῷ Ἰνστιτούτῳ ὑπὸ τὸ ἀληθὲς τοῦ συγγραφέως ὄνομα, ἐν δὲ τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς ἰατρικῆς ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον P. Durand.

(1) *E. Bouchut.* — Traité des signes de la mort et des moyens de prevenir les inhumations prematurées. 3me éd. Paris 1883.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περιττὸν καὶ ὅλως ἄσκοπον θεωροῦντες νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐξιστοροῦντες καὶ ἀναφέροντες τὰ διάφορα ὑπὸ τῶν συγγραφέων μνημονευόμενα γεγονότα ἐνταφιασμοῦ νεκροφανῶν ἀνθρώπων, ἐπιλαμβανόμεθα ἀμέσως τῆς σπουδῆς τοῦ ζητήματος τῆς βεβαιώσεως τοῦ θανάτου ὑπὸ τὴν καθαρῶς διδακτικὴν καὶ πρακτικὴν ἔποψιν συμφώνως τῇ ἐνεστώσῃ τῶν ἐπιστημῶν καταστάσει.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διαιροῦμεν τὸ ζήτημα εἰς δύο μέρη. 1. Μέτρα διοικητικὰ πρὸς πρόληψιν τῶν προώρων ἐνταφιασμῶν καὶ νομικὰ ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὸν θάνατον. καὶ 2. Σημεῖα τοῦ θανάτου.

Α'. Μέτρα διοικητικὰ πρὸς πρόληψιν προώρων ἐνταφιασμῶν, καὶ νομικὰ ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὸν θάνατον.

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ ὁ λόγος οὐ μόνον περὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν διοικητικῶν μέτρων, ἀλλὰ καὶ περί τινων ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐξαρτωμένων νομικῶν ζητημάτων ὡς πρὸς τὴν νεκροτομὴν καὶ τὴν ἐπιβίωσιν.

α'. Ἐνταφιασμός.

Κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν τὰ ἑξῆς ὁρίζονται διοικητικῶς καὶ νομικῶς ὡς πρὸς τὸν ἐνταφιασμόν.

Β. Δ. τῆς 28 Μαρτίου 1834. Περὶ τῶν νεκροταφείων καὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῶν νεκρῶν.

1. Ἀπαγορεύεται ὁ ἐνταφιασμὸς τῶν νεκρῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ ἄλλα καταστήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκκλησιάζονται πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἢ ὁπαδοὶ ὁποιασδήποτε θρησκείας, ὡσαύτως καὶ ἡ ταφὴ αὐτῶν ἐντὸς τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων.

2. Εἰς ἕκαστον δῆμον θέλει κατασκευσθῆ νεκροταφεῖον διὰ δημοτικῆς δαπάνης. Ὅταν δὲ πλειότερα χωρία ἑνωμένα συνιστῶσι τὸν δῆμον, θέλουν κατασκευασθῆ κατὰ τὴν χρείαν ἰδιαίτερα νεκροταφεῖα εἰς τὰ διάφορα χωρία.

3. Ἕκαστον νεκροταφεῖον πρέπει νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ τὴν πόλιν, κωμόπολιν ἢ χωρίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει, τοὐλάχιστον 100 μέτρα· θέλει δὲ γενῆ πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως, κωμοπόλεως, ἢ χωρίου, ὅθεν πνέουν σπανιώτερον ἄνεμοι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ πρὸς τὸ βόρειον ἢ ἀνατολικὸν μέρος, εἰς

Δημοσιακεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τόπον ἀεριζόμενον καὶ ὀπωσοῦν ὑψηλόν, εἰ δυνατόν, μὴ ὑποκείμενον εἰς πλημμύρας καὶ συναγωγὴν ὑδάτων, καὶ ὅσον ἐνδέχεται εἰς ἀσβεστώδες, ἢ ἀμμώδες, ἢ ξηρὸν καὶ ἀργιλώδες ἔδαφος. Ὅλα τὰ νεκροταφεῖα πρέπει νὰ περικλείωνται μὲ τοῖχον, ἢ μὲ τάφρους καὶ φράκτας, τὸ δὲ πρὸς τὴν πόλιν, κωμόπολιν ἢ χωρίον ἀντικρύζον μέρος πρέπει νὰ ἦναι δενδρόφυτον.

4. Δὲν συγχωρεῖται νὰ κατασκευασθῇ, ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας τοῦ νομάρχου, κατοικία ἢ πηγάδιον, ἀπέχοντα ὀλιγώτερον τῶν 100 μέτρων ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦ νεκροταφείου. — Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἤδη οἰκίαι ἰδιωτικαὶ κείμεναι ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν 100 μέτρων, δὲν δύναται νὰ γενῇ εἰς αὐτάς, ἄνευ τῆς ἰδιαιτέρας ἀδείας τοῦ νομάρχου, καμμία ἐπισκευὴ οὔτε νέον οἰκοδόμημα. Τὰ ἐντὸς τῆς περιοχῆς ταύτης εὑρισκόμενα πηγάδια θέλουν ἐξετασθῇ ἀπὸ εἰδήμονας ἰατρούς, καὶ θέλουν καταχωσθῇ, ἐὰν τοῦτο θεωρηθῇ ἀναγκαῖον διὰ λόγους ὑγειαστυνομικούς.

5. Τὰ νεκροταφεῖα πρέπει νὰ ἦναι ἀρκετὰ εὐρύχωρα ὥστε νὰ δέχωνται ὅλους τοὺς νεκροὺς τοῦ δήμου ἢ τοῦ χωρίου. — Κανένας τάφος δὲν δύναται νὰ ἀνοιχθῇ καὶ νὰ βαλθῇ ἐκ νέου εἰς χρῆσιν, προτοῦ γένῃ ἡ τελεία σῆψις τοῦ ἐν αὐτῷ πτώματος. — Ἐπὶ τούτῳ θέλουν γίνεσθαι αἱ εἰς τὰ νεκροταφεῖα ἐνταφιάσεις κατὰ σειράν.

6. Ἕκαστος τάφος πρέπει νὰ ἔχῃ διὰ μὲν τοὺς ἡλικιωμένους, μῆκος τοὐλάχιστον 2 μέτρων, καὶ πλάτος ἑνὸς μέτρου, διὰ δὲ τὰ παιδία, μῆκος 1 μέτρου καὶ πλάτος $^1/_2$ μέτρου, γενικὸν δὲ βάθος τοὐλάχιστον 2 μέτρων, καὶ πρέπει νὰ σκεπάζηται μὲ γεώλοφον ὕψους τοὐλάχιστον 1 μέτρου. Θέλουν δὲ ἀπέχει ἀπ' ἀλλήλων οἱ τάφοι $^1/_2$ μέτρον.

7. Διαδοχικὰ ταφεῖα δύνανται τότε μόνον νὰ συγχωρηθοῦν, ὅταν ἐξ αἰτίας αὐτῶν δὲν ἀφαιρῆται τὸ ἀναγκαιοῦν μέρος πρὸς ἐνταφιασμὸν τῶν νεκρῶν τοῦ δήμου. — Ὡς πρὸς τὴν δοθησομένην περὶ τούτου ἄδειαν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν οἱ κατὰ τὸν νόμον κανονισμοὶ περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτου καινοτικῆς περιουσίας.

8. Ἅμα τὰ νέα νεκροταφεῖα φθάνουν εἰς κατάστασιν ὥστε νὰ γίνωνται ἐνταφιασμοὶ εἰς αὐτά, θέλει παύει ἡ χρῆσις τῶν ἤδη ὑπαρχόντων. Ἡ σπορὰ ἢ φυτεία τῶν τελευταίων τούτων δὲν συγχωρεῖται εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν τριετίας. — Διὰ πᾶσαν ἀνοικοδομὴν ἢ ἀνέγερσιν κτιρίων ἐπ' αὐτῶν ἀπαιτεῖται προηγουμένως ἡ γνωμοδότησις ἰατροῦ, ἢ ἡ ἰδιαιτέρα ἄδεια τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν.

9. Ἕκαστον πτῶμα πρέπει νὰ ἐπιθεωρῆται πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ὑπὸ τοῦ παρὰ τῆς ἀστυνομίας διωρισμένου ὁρκωτοῦ νεκρόπτου. — Ὁ νεκρόπτης ὀφείλει, κατὰ τὰς δοθησομένας εἰς αὐτὸν ὁδηγίας, νὰ πληροφορῆται ἐντελῶς διὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ πτώματος, ὅτι τῳόντι ὑπάρχει θάνατος, καὶ θέλει ἀναφέρει ἀμέσως περὶ τούτου εἰς τὴν ἀστυνομίαν, καθὼς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ περὶ τῶν σημείων τοῦ μὴ φυσικοῦ θανάτου, ἅτινα τυχὸν ἤθελε παρατηρήσει εἰς τὸ πτῶμα: (1) — Ἡ ἐνταφίασις δὲν δύναται νὰ γείνῃ, πρὶν ἢ δοθῇ ἐγγράφως παρὰ τῆς ἀστυνομίας ἡ ἄδεια ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περὶ τοῦ φυσικοῦ θανάτου ἀποδείξεως τοῦ νεκρόπτου, καὶ ἐγχειρισθῇ αὕτη εἰς τοὺς ἀνήκοντας ἱερεῖς.

10. Δὲν ἐπιτρέπεται ὁ ἐνταφιασμὸς τῶν νεκρῶν πρὶν ἢ παρέλθωσι, κατὰ μὲν τοὺς χειμερινοὺς μῆνας, ἀπὸ τὸν Νοέμβριον μέχρι τοῦ Ἀπριλίου, 48 ὧραι, κατὰ δὲ τοὺς ἐαρινούς, ἤτοι ἀπὸ τὸν Μάϊον μέχρις Ὀκτωβρίου, 36 ὧραι. (2) — Ἐξαιροῦνται αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς λοιμώδης ἀσθένεια, ἢ ἡ ἀναφαινομένη σῆψις τοῦ πτώματος ἀπαιτεῖ ἐξ ἀνάγκης τὸ νὰ ἐπιταχυνθῇ ὁ ἐνταφιασμός· ἀμφότερα δὲ πρέπει νὰ δηλωθῶσιν ἐγγράφως παρὰ τοῦ νεκρόπτου.

11. Εἰς ἕκαστον νεκροταφεῖον πρέπει νὰ κατασκευασθῇ ὅσον τάχιστα κτίριον, ὅπου ἠμποροῦν νὰ μένωσιν οἱ νεκροὶ μέχρι τοῦ καιροῦ τῆς ἐνταφιάσεως. Ταὐτοχρόνως θέλει διορισθῇ φύλαξ διὰ νὰ ἐπιτηρῇ τόσον τὰ πτώματα, καθὼς καὶ τὸ νεκροταφεῖον.

12. Αἱ παραβάσεις τοῦ παρόντος Δ. θέλουν παιδεύεσθαι κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρων 573, 646 καὶ 648 τοῦ ποινικοῦ κώδικος.

Ἐνταῦθα ὡς ἐκτὸς τοῦ θέματος τῆς ἰατροδικαστικῆς παραλείποντες νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὰ φέρετρα, τὸν τρόπον τῆς μεταφορᾶς τῶν νεκρῶν κτπ. ζητημάτων, ἅτε δὴ ἀναγομένων ἰδίᾳ εἰς τὴν δημοσίαν ὑγιεινήν, περιοριζόμεθα νὰ ὑποδείξωμεν τὰ εἰς τὰ λοιπὰ κράτη ἰσχύοντα νόμιμα, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀπὸ τοῦ θανάτου μέχρι τοῦ ἐνταφιασμοῦ χρονικοῦ διαστήματος, πρὸς προφυλακὴν ἀπὸ τοῦ προώρου ἐνταφιασμοῦ.

Εἰς παλαιοτέρας ἐποχὰς παρῃνεῖτο πρὸς βεβαίωσιν τοῦ θανάτου ἡ διὰ διαφόρων γαλβανικῶν μέσων δοκιμασία τῆς μυϊκῆς ἐγερτικότητος, τὸ μέσον τοῦτο ποικιλοτρόπως ἐνεργούμενον ἔσχεν ἀντιφατικὰ ἀποτελέσματα· ὅπως κάλλιον καὶ ἀσφαλέστερον ἐπιτευχθῇ τὸ ζητούμενον ἀποτέλεσμα δέον ὁ γαλβανιζόμενος μῦς ν' ἀπογυμνωθῇ, ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ἡ ἐγχείρησις αὕτη εἶναι ἀκίνδυνος ἐνεργουμένη καταλλήλως, ἐγκατελείφθη ὡς μὴ συνάδουσα πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ὥστε τὴν σήμερον τὸ μέσον τοῦτο τῆς δοκιμασίας ἐκτελεῖται εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, καὶ ὑπὸ ἐξησκημένων περὶ τὰ τοιαῦτα, συνεπῶς δὲν θεωρεῖται ὡς πρόσφορον διὰ κοινὴν χρῆσιν.

---

(1) Ὅρ. ἐν Σελ. 76. 79 καὶ ἑπ.

(2) Ὅρα ἄρθρ. 10 τοῦ ἀπὸ 13 Μαΐου 1835 Β. Δ. περὶ νεκροσκοπίας, ἐν Σελ. 77, δι' οὗ μεταβάλλεται ὁ χρόνος τῆς ταφῆς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὡς δεύτερον μέτρον γενικόν, ἱκανὸν ὅπως προφυλάξῃ ἀπὸ ἐνδεχομένης περὶ νεκροφανείας ἀπάτης, ὅπερ μεγάλης ἔτυχεν ὑποδοχῆς παρ' ἅπασιν σχεδὸν τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν, καὶ δὴ ἐν Γερμανίᾳ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, εἶναι ἡ σύστασις ἰδιαιτέρων εἴτε ἐν τοῖς νεκροταφείοις, εἴτε ἐν ἀποκέντροις τῶν πόλεων μέρεσιν, καταστημάτων καταλλήλως πρὸς τὸν σκοπὸν ᾠκοδομημένων καὶ ἐσκευασμένων, ἐν οἷς ἀποτίθενται οἱ νεκροὶ πρὸ τῆς ταφῆς, καὶ ἔνθα παραμένουσι τὰ λείψανα ἕως ἂν ἄρξηται ἡ καὶ προχωρήσῃ πως ἡ σῆψις, ὅτε οὐδεμία ὑπολείπεται πλέον περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου ἀμφιβολία. Τὰ τοιαῦτα τῶν νεκρῶν οἰκοδομήματα θεωρητέα ὡς λίαν χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα, καίτοι, τηρουμένων αὐστηρῶς τῶν περὶ ἐνταφιασμοῦ διατάξεων, εἶναι περιττὰ διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου, ἐπειδὴ οὐχὶ σπανίως καὶ δὴ εἰς τὰς μεγαλουπόλεις ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ διατήρησις τοῦ νεκροῦ ἐν ᾗ συνέβη ὁ θάνατος οἰκίᾳ ἐπὶ 24 ἢ 48 ὥρας, καθ' ἃ κελεύει ὁ νόμος, ὅτε μεταφέρεται τὸ σῶμα ἐν τῷ ἱδρύματι τούτῳ ἕως ἂν παρέλθῃ τὸ ὑπόλοιπον ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενον χρονικὸν διάστημα.

Οὐδόλως συγκρίνεται τὸ παρ' ἡμῖν ὑπάρχον σύστημα τῶν ἔν τισιν νεκροταφείοις αἰθουσῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 11 τοῦ περὶ νεκροταφείων κτπ. Β. Δ., ἐν αἷς ἀποτίθενται ἐνίοτε λείψανα, πρὸς τὰ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ ὑπάρχοντα διὰ τὴν ἐναπόθεσιν τῶν νεκρῶν ἱδρύματα, οὔτε ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀνεγέρσεως καὶ διαρρυθμίσεως, οὔτε ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας αὐτῶν. Ἀποφεύγομεν τὴν λεπτομερῆ τῶν τοιούτων περιγραφὴν ὡς ἐκτὸς τοῦ θέματος ἡμῶν.

β'. *Νεκροτομὴ καὶ ἐξόρυξις τάφου.*

Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως τῆς τε νεκροτομῆς εἰς ἰατροδικαστικὰς περιστάσεις καὶ τῆς ἐξορύξεως τοῦ τάφου ἐν ἐκτάσει ὁ λόγος ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ, ἐνταῦθα μόνον σημειοῦνται οἱ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπιβαλλόμενοι ὁρισμοὶ κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας.

Π. Ν. 645. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ 6 ἑβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον 20—300 δραχμῶν τιμωρεῖται ὅστις ὑφαιρεῖ, κακοποιεῖ πτώματα, ἢ ἄλλως καταχρᾶται αὐτῶν πρὸς ἀθεμίτους σκοπούς· ὅστις, χωρὶς νὰ πράξῃ κλοπήν, ἀνορύττει τάφους ἄνευ δικαιώματος. Π. Ν. 372, 2. 573.

646. Ὅρ. ἐν Σελ. 157.

647. Ὅρ. ἐν Σελ. 78.

648. Κράτησις τὸ πολὺ δύο ἑβδομάδων καὶ πρόστιμον 20—200 δραχμῶν ἐπιβάλλεται εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐπὶ τῆς νεκροψίας, ἢ προσερχόμενος εἰς τὴν ἀρχήν, ἀναγγέλλει ἐσφαλμένως τὸν χρόνον τοῦ θανάτου τινός, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δίδει ἐντεῦθεν ἀφορμὴν εἰς τὸ να γένῃ ἡ ἀνατομὴ ἢ ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ νεκροῦ τάχιον παρὰ τὸ διατεταγμένον.

649. Ὅστις, εὑρεθέντος τινὸς νεκροφανοῦς, δὲν προσκαλεῖ εἰς βοήθειαν ἰατρὸν ἀναγνωρισμένον ἢ ἄλλον εἰδήμονα, ἢ καλούμενος ἀποποιεῖται τὴν δυνατὴν συνδρομὴν πρὸς τὴν βοήθειαν ταύτην, τιμωρεῖται μὲ κράτησιν ἢ πρόστιμον, εἰς τὴν τελευταίαν δὲ περίπτωσιν δημοσιεύεται καὶ ἡ ποινικὴ ἀπόφασις. Π. Ν. 29.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων τοῦ ποινικοῦ νόμου ἄρθρων δῆλον ὅτι ἡ τοῦ τάφου ἐξόρυξις ἀπαγορεύεται χωρὶς ἐπὶ τούτῳ εἰδικῆς ἀδείας τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς, ὡς ἐπίσης καὶ νεκροτομὴ ἀπαγορεύεται χωρὶς εἴτε τῆς συναινέσεως πρὸς τοῦτο τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων τοῦ ἀποβιώσαντος, εἴτε ἐπὶ τούτῳ παραγγελίας τῆς ἁρμοδίας δικαστικῆς ἀρχῆς. Κατὰ δὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 13 Μαΐου 1835 Β. Δ. περὶ νεκροσκοπίας (Ἄρθρ. 11) νεκροτομὴ δὲν ἐπιτρέπεται πρὶν παρέλθωσιν 24 ὧραι ἀπὸ τῆς τελευτῆς.

γ'. *Ἐπιβίωσις.*

Τὰ τῆς ἐπιβιώσεως ζητήματα, λίαν στενῶς συνδεόμενα πρὸς τὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου, προβάλλονται τῷ ἰατροδικαστῇ εἴτε ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει πλειόνων λειψάνων, ὅτε πρόκειται ὁ προσδιορισμὸς τίς ὁ τῶν ἄλλων ἐπιζήσας, εἴτε ἐπὶ βιαίῳ πλειόνων θανάτῳ, ὅτε πρόκειται ὁ προσδιορισμὸς τῆς διαρκείας τῆς ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ εἴδους τούτου τῆς θανατώσεως.

Αἱ παρ' ἡμῖν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἰσχύουσαι διατάξεις ὁρίζουσιν ὡς ἑξῆς τὰς περιστάσεις τῆς ἐπιβιώσεως·

Ἐπὶ πλειόνων ἀλληλοκληρονομούντων θνησκόντων ἐκ τοῦ αὐτοῦ συμβάματος, μὴ ὄντος ἐφικτοῦ τοῦ προσδιορισμοῦ τίς ὁ πρῶτος θανών, ἡ ἐπιβίωσις ὁρίζεται ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ συμβάντος, καὶ ἐλλείψει τούτων ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ φύλου.

Τῶν συγχρόνως θανόντων, ἀγόντων δὲ ἡλικίαν κατωτέραν τῶν 15 ἐτῶν, ὁ πρεσβύτερος, τουναντίον δὲ ἀγόντων ἀνωτέραν τῶν 60 ἐτῶν, ὁ νεώτερος θεωρεῖται ὁ ἐπίβιος. Καὶ τῶν μὲν ἀγόντων ἡλικίαν κατωτέραν τῶν 15 ἐτῶν τῶν δὲ ἀνωτέραν τῶν 60, οἱ πρῶτοι θεωροῦνται οἱ ἐπίβιοι. Τῶν συγχρόνως θανόντων ἀγόντων ἡλικίαν ἀνωτέραν μὲν τῶν 15 κατωτέραν δὲ τῶν 60 ἐτῶν, ὁ ἀνὴρ ἐπὶ ἰσότητι ἡλικίας ἢ διαφορᾷ αὐτῆς οὐχὶ ἀνωτέρᾳ τοῦ ἔτους θεωρεῖται ὁ ἐπίβιος, ἐπὶ ταὐτότητι δὲ γένους ὁ νεώτερος θεωρεῖται τοῦ πρεσβυτέρου ἐπίβιος.

Ἀποφεύγοντες νὰ ἐξετάσωμεν τὸ αὐθαίρετον τῶν προσημειωθεισῶν διατάξεων στηριζομένων ἀπολύτως εἰς δεδομένα ἐκ τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ φύ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λου οὐδόλως λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν λοιπῶν συμπαρομαρτουσῶν ἑκάστοτε περιστάσεων, αἵτινες ἐπαισθητῶς μεταβάλλουσι τὰ ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ φύλου καὶ τῆς ἡλικίας ἀποτελέσματα, σημειοῦμεν λεπτομερείας τινὰς τὰς ἑξῆς, χρησίμους τῷ ἰατροδικαστῇ πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν περιστάσεων τοῦ συμβάντος.

1. *Δεδομένα προκύπτοντα ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς σήψεως.* — Ταῦτα συμβάλλουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, καθ' ἃς περιπτώσεις ἱκανὸς μεσολαβεῖ χρόνος μεταξὺ τοῦ θανάτου τῶν διαφόρων λειψάνων, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, τοῦ μεταξὺ τῶν δύο θανάτων χρονικοῦ διαστήματος ὄντος ἐλαχίστου, οὐ μόνον τὰ ἐκ τῶν προόδων τῆς σήψεως δεδομένα ἥκιστα συμβάλλουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ καὶ ἀπάτης πρόξενα ὡς τὰ πολλὰ ἀποβαίνουσιν.

2. *Τὰ ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς βαρύτητος τῶν τραυμάτων καὶ τοῦ ἐπισήμου τῶν τρωθέντων ὀργάνων δεδομένα.* — Σημειωτέον ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν δεδομένων τούτων μεγάλη ἀπαιτεῖται ἐπιφύλαξις, ἅτε δὴ ἀναφερομένων εἰς τὴν ἐπιστήμην αὐθεντικῶν γεγονότων, καθ' ἃ μετὰ τὴν τρῶσιν τῶν μᾶλλον ἐπισήμων σπλάγχνων οἱ τραυματίαι ἱκανὸν ἐπέζησαν χρόνον.

3. *Τὰ ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων δεδομένα* — Διὰ τούτων οὐχὶ σπανίως εἰκάζεται μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας βεβαιότητος καὶ προσδιορίζεται ἡ διάρκεια τῆς ἀγωνίας συνεπῶς καὶ ἡ ἐπιβίωσις· οὕτω εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν συζύγων Drioton οἱ Tardieu καὶ Bayart (1) ἐκ τῆς ἐλλείψεως μὲν ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ τοῦ συζύγου ἀφροῦ, τῆς ῥευστότητος τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἁπλῆς τῶν πνευμόνων συμφορήσεως, ἐκ τῆς παρουσίας δὲ ἀφροῦ ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ τῆς συζύγου, ἀποπληκτικῶν ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἑστιῶν καὶ θρομβώσεως τοῦ αἵματος, εἴκασαν ὅτι ἡ ἀγωνία εἰς τὴν σύζυγον μακρότερον παρετάθη, συνεπῶς ὅτι αὕτη ἐπέζησεν.

Β'. Σημεῖα τοῦ θανάτου.

Τὸ ζήτημα τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου, καίτοι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μεγάλης σπουδαιότητος, εἰς σπανίας μόνον περιστάσεις προβάλλεται τῷ ἰατροδικαστῇ, καὶ δὴ εἰς βρεφοκτονίας, κεραυνοβόλους αἱμορραγίας συνεπείᾳ τραυμάτων, ἀπαγχονισμόν, κατάδυσιν κτπ.· ὅτε πρόκειται νὰ ὁρισθῇ ἂν τὸ θῦμα τέθνηκεν ἢ ζῇ εἰσέτι· οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ εἰς συνήθεις θανάτου περιστάσεις, ἀναφυομένων νεκροφανείας ὑπονοιῶν, ὅτε ὁ ἐνταφιασμὸς ἐξ ἀνάγκης ἀναβάλλεται.

---

(1) Nouveau Diction. de Méd. et de Chir. prat. Art. *Mort*. Vol. 23. Pag. 66.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ πολιτεία πρὸς πρόληψιν παντὸς ἐνδεχομένου δυσαρέστου ἐν περιπτώσει νεκροφανείας ἐκ τοῦ ἀκαίρου τοῦ ὑποτιθεμένου νεκροῦ ἐνταφιασμοῦ, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς καλύψεως ἐγκλημάτων εἰς περιπτώσεις ἰδίως αἰφνιδίου θανάτου, ἐτάξατο ὁρισμοὺς καὶ διατάξεις διὰ τὸν ἐνταριασμὸν τῶν νεκρῶν, ἐνδιαλαμβανομένας εἰς τὸ ἀπὸ 13 Μαΐου 1835 Β. Δ. περὶ νεκροσκοπίας, στηριζομένας εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου.

Τὸ ζήτημα τῆς εὑρέσεως σημείων βεβαίων, ἀσφαλῶν, καὶ τοῖς πᾶσι καταληπτῶν διὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου τὰ μάλιστα ἐπησχόλησε καὶ ἐπασχολεῖ τοὺς ἐπιστήμονας, δύναταί τις δ' εἰπεῖν ὅτι εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν σημεῖον πληροῦν ἅπαντας τοὺς ὅρους τούτους, ὅπως κοινῶς ζητεῖται, εἰσέτι δὲν εὑρέθη, ἀλλ' ὅτι ἡ συνδρομὴ πλειόνων σημείων ἄλλοτε ἄλλης ἀξίας συμβάλλει εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Πρὶν περιγράψωμεν καὶ ἐκτιμήσωμεν τὰ διάφορα ταῦτα σημεῖα ἀναλόγως τῆς σχετικῆς ἑκάστου ἀξίας, προτάσσομεν συνοπτικῶς τὰ περὶ νεκροφανείας καὶ καθ' ὑπόκρισιν θανάτου.

α'. **Νεκροφάνεια.** — Διακριτέα ἡ νεκροφάνεια τῆς καταστάσεως ἐκείνης, ἣν οἱ Thierry καὶ Sosat περιέγραψαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *ἐμβόλιμος θάνατος* (Mort intermediaire), καὶ ἧς οὐχὶ σπανίως ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ἄκαιρος ἐγκατάλειψις τῶν ψυχορράγούντων. Ἡ οὐσιώδης τῶν δύο τούτων καταστάσεων διαφορὰ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι, ὁ ἐμβόλιμος θάνατος μοιραίως προηγεῖται παντὸς θανάτου, ἀποτελῶν οὕτω τὸ ὕστατον τῆς ἀγωνίας στάδιον, καὶ ὅτι ἐκ τούτου ὁ ἀγωνιῶν ἀνακαλούμενος εἰς τὴν ζωὴν οὐδέποτε ἐπιζεῖ, τοὐναντίον ἡ νεκροφάνεια εἶναι ὅλως ἰδιαιτέρα κατάστασις ἐξ εἰδικῶν προερχομένη αἰτίων, ἐξ ἧς ὡς τὰ πολλὰ οἱ νεκροφανεῖς ἀναβιοῦσι, διὸ καὶ ὁ ὁρισμὸς τῆς νεκροφανείας, κατάστασις τοῦ ὀργανισμοῦ προσκτωμένου μὲν τοὺς χαρακτῆρας τοῦ νεκροῦ ἀλλ' ἐπιτηδείου πρὸς ἀναβίωσιν· τὸ φαινόμενον τῆς νεκροφανείας, σπάνιον ἀληθῶς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἅπαντᾷ συχνότερον εἰς τὰς κατωτέρας τῆς ζωολογικῆς κλίμακος βαθμίδας.

Ἐκ τῶν τοῖς πᾶσι γνωστῶν πειραμάτων τῶν Leuwenhoeck, Fontana, Spallanzani, Pouchet, Broca ἐπὶ τῶν οὕτω δὴ *ἀναβιούντων ζώων* καλουμένων, ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν διὰ τῆς καταψύξεως πειραμάτων τοῦ Reaumur εἰς τὰς χρυσαλίδας, τοῦ Volta εἰς τοὺς βατράχους, τῶν διὰ δηλητηριάσεως διὰ curare καὶ νικοτίνης ὑπὸ τοῦ Vulpian ἐπὶ βατράχων καὶ σαλαμανδρῶν, αἵτινες ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διετέλεσαν εἰς νεκροφάνειαν, ἀνεξαρτήτως τοῦ φαινομένου τῆς χειμερίας νάρκης τῶν εἰς ταύτην ὑποκειμένων ζώων, ὅπερ φαινόμενον δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ὡς νεκροφάνεια, καθότι καὶ ἡ θερμοκρασία τῶν σωμάτων αὐτῶν εἶναι κατὰ

βαθμὸν ἕνα ὑψηλοτέρα τῆς θερμοκρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας ἀληθῶς ἀσθενεῖς καὶ βραδεῖς διατηροῦνται, δηλοῦται ὅτι ἡ νεκροφάνεια εἶναι οὐχὶ σπάνιον φαινόμενον εἰς τὰ κατωτέρας τάξεως ζῶα· ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας τῆς ζωολογικῆς κλίμακος τάξεις, ὡς τὸν ἵππον τὸν κύνα, παρετηρήθη ἐπίσης νεκροφάνεια, ἐνίοτε δὲ ἀλλὰ σπανίως καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ ἡ νεκροφάνεια εἶναι φαινόμενον ἀδιαφειλονείκητον, καὶ ἂν μὴ ταύτης ἕνεκα, ὡς ἀδίκως ἐπιστεύθη καὶ πιστεύεται ἴσως, ἐνηργήθησαν ἐπὶ ζώντων εἰσέτι νεκροτομαί, βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἐνίοτε ἐτάφησαν προώρως νεκροφανεῖς ὡς νεκροὶ θεωρηθέντες, περιστάσεις αἴτινες, ὡς ἐλπίζεται, εἰς τὸ μέλλον ἔσονται ὅλως ἐξαιρετικαὶ ἢ καὶ τελείως ἐκλείψουσι, χάρις εἰς τὰ συνετὰ τῶν κυβερνήσεων μέτρα ὡς πρὸς τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου καὶ τὸν ἐνταφιασμόν.

Τῆς νεκροφανείας αἴτια ὡς τὰ πολλὰ εἶναι·

Ἀσφυξία.— Ἐξ οἱασδήποτε καὶ ἂν προέρχεται αὕτη αἰτίας, κατὰ τοὺς Josat (1) καὶ Tourdes (2), εἶναι ἡ συνηθεστέρα τῆς νεκροφανείας αἰτία· οὐχὶ σπανίως ἄνθρωποι ἐκ τοῦ ὕδατος ἐξελκυσθέντες μετὰ 1, 2 καὶ 6 ὡρῶν νεκροφάνειαν ἐπανέζησαν, ὡς ἐπίσης καὶ ἀπὸ τῆς ἀγχόνης καταβιβασθέντες, ἡ δὲ ἐκ μήπω ἀναπνευσίμων ἀερίων ἀσφυξία προκαλεῖ νεκροφάνειαν ἐπὶ πολλὰς διαρκοῦσαν ὥρας μετὰ πελιδνότητος καὶ ἐξογκώσεως τοῦ προσώπου, παύσεως τοῦ σφυγμοῦ καὶ τῆς ἀναπνοῆς.

Συγκοπή. — Ἡ ἐκ ταύτης προκαλουμένη νεκροφάνεια παρεμφέρει μᾶλλον τῶν ἄλλων τῷ πραγματικῷ θανάτῳ, χαρακτηρίζουσι δὲ ταύτην κηρώδης ὠχρότης, σύμπτωσις τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου, ψύξις, ἀπόλυτος ἀναισθησία, κατά τινας, καὶ δὴ τοὺς ἀρχαιοτέρους, παῦσις τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, τὸ τελευταῖον ὅμως τοῦτο φαινόμενον δὲν συμβαίνει. ὡς σαφέστατα δὲ διὰ πειραμάτων κατέδειξε ὁ Bouchut (3) ἀληθῶς ἐπιγίνεται μεγίστη ἀραίωσις, βραδύτης καὶ ἀτονία τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, ὥστε διὰ τῆς ἀφῆς ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀνεύρεσις τοῦ σφυγμοῦ ἢ τῶν ὤσεων τῆς καρδίας, ἀλλ' οὐδέποτε κατὰ τὴν συγκοπὴν παύεται ἐντελῶς πάλλουσα ἡ καρδία, ὡς διὰ τῆς ἀκροάσεως πᾶς τις πείθεται, καθότι διακοπὴ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου ἐντελὴς κατὰ τὸν Bouchut καὶ Rayer (4) παρατεινομένη πλέον τῶν 5 ἑξηκοστῶν τῆς ὥρας τεκμαί-

(1) *Josat.* — Du delaissement des mourants en état de mort apparente. Gaz. des Hop. 1863.

(2) *Tourdes.* — Diction. encyclop. 2. Série tom. IX. Art. *Mort.* tom. XI Art. *Cadavre.*

(3) *Bouchut.* — Αὐτόθι. Σελ. 177.

(4) *Bouchut.* — Αὐτόθι. Σελ. 178.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρεται ἀληθῆ θάνατον. Πολλαπλᾶ εἶναι τὰ τῆς συγκοπῆς αἴτια, ὡς αἱμορ-ραγίαι, ἐπιλόχειος ἐκλαμψία, βαρέα νοσήματα, εὐλογία, τυφοειδὴς πυρε-τός, παθήσεις τινες τοῦ στομάχου, καὶ δὴ φυσσώδης δυσπεψία, ὁπότε ὡς ἐκ τοῦ παρατοπισμοῦ τῆς καρδίας ὑπὸ τοῦ ὑπερμέτρως διατεταμένου στομάχου ἐπιγίνεται ἐνίοτε συγκοπή.

Ὑστερισμός. — Καὶ δὴ ὁ ὑπὸ συγκοπῆς ἐπιπλεκόμενος ὡς τὰ πολλὰ προφασίζεται τὴν νεκροφάνειαν, ἐνίοτε περιοδικῶς ὑποτροπιάζουσαν καὶ ἐπὶ μακρὸν παρατεινομένην.

Ἡ *συμφόρησις* καὶ ἡ *αἱμορραγία τοῦ ἐγκεφάλου* ὡς καὶ ὁ κωματώδης τῶν ἐπιληπτικῶν ὕπνος οὐδόλως παραμφέρουσι τῇ νεκροφανείᾳ, ἐκτὸς ἂν ἐπιπλέκονται ὑπὸ ἀσφυξίας ἢ συγκοπῆς.

Ἡ *κατάψυξις* κατὰ τοὺς Bernard, Valentin, Bouchut ἐπιδρᾷ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅπως καὶ εἴς τινα ζῶα περὶ ὧν μνεία ἐν τοῖς πρόσθεν ἐγέ-νετο, ἄνθρωποι ὑπὸ τοῦ ψύχους καταληφθέντες καὶ ἐν νεκροφανείᾳ διατε-λέσαντες ἐπὶ 24 ὥρας ἢ καὶ 2 ἡμέρας ἐπανῆλθον εἰς τὴν ζωήν.

Ὁ *κεραυνὸς* κατὰ τοὺς Tourdes καὶ Boudin προκαλεῖ ἐνίοτε νεκρο-φάνειαν τετράωρον περίπου.

Ἡ *μέθη* χωρὶς τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ψύχους, τὰ ἀναισθητικὰ (αἰθήρ, χλωροφόρμιον), τὰ ναρκωτικὰ (ὄπιον, μορφίνη), ἡ δακτυλῖτις, ἡ νικο-τίνη, προκαλοῦσιν ἐνίοτε νεκροφάνειαν, καθ' ἣν αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις ἐντελῶς καταπαύονται, οἱ δὲ τῆς καρδίας παλμοὶ μόλις αἰσθητοὶ ἀπο-βαίνουσιν.

Ἡ αἴφνης τέλος ἐπιγενομένη μετὰ *τραυματισμὸν* νεκροφάνεια εἶναι ἀπότοκος ἰσχυρᾶς τοῦ ἐγκεφάλου διακινήσεως.

Ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ ἐπακριβῶς ἡ διάρκεια τῆς νεκροφανείας, ἐξαρτᾶ-ται δὲ αὕτη ἀπὸ τῆς παραγωγοῦ αἰτίας καὶ ἀπὸ τῆς ἡλικίας, καὶ ἡ μὲν βραχυτέρας διαρκείας νεκροφάνεια εἶναι ἡ ἀπὸ τῆς διακινήσεως τοῦ ἐγκε-φάλου καὶ τῆς ἁπλῆς συγκοπῆς, ἡ δὲ μακροτέρας διαρκείας ἡ ἀπὸ τοῦ ὑστερισμοῦ καὶ τῆς καταψύξεως. Κατὰ τὸν Josat εἰς 162 αὐθεντικὰς περιπτώσεις νεκροφανείας παρετηρήθη ἡ ἑξῆς διάρκεια·

Εἰς 17 περιπτώσεις ἀπὸ 36 ἕως 42 ὡρῶν.

» 22	»	» 20	» 36	»
» 47	»	» 15	» 20	»
» 48	»	» 8	» 15	»
» 30	»	» 2	» 8	»

ἐξ οὗ ὡς μέσος ὅρος θεωρητέα ἡ ἀπὸ 12—15 ὡρῶν διάρκεια.

β'. **Θάνατος καθ' ὑπόκρισιν.** — Παραλείποντες ἁπάσας τὰς μυ-θιστορικὰς περὶ τοῦ καθ' ὑπόκρισιν θανάτου διηγήσεις, ἀναφέρομεν ὅτι πολλοὶ κατώρθωσαν νὰ ἐξασθενίσωσιν ἅμα δὲ καὶ στιγμιαίως νὰ διακό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ψωσι τὰς κινήσεις τῆς καρδίας αὐτῶν· τοιοῦτον περισταλτικὸν ἀναφέρεται τὸ τοῦ συνταγματάρχου Townsend κατὰ βούλησιν εἰς νεκροφάνειαν ὑποπίπτοντος. Οἱ Kurschner, Müller, Weber κ. ἄ. ἐξηγοῦσιν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο προέρχεται ἐκ μεγάλης τῆς καρδίας πιέσεως, προερχομένης ἐκ τῆς ἀποφράξεως τῆς γλωττίδος καὶ ἰσχυρᾶς συστολῆς τῶν ἐκπνευστικῶν μυῶν, οἵτινες συνθλίβουσι τὸν πρότερον διὰ μεγάλης εἰσπνοῆς εἰσαχθέντα εἰς τοὺς πνεύμονας ἀέρα.

γ'. **Θάνατος ἀληθής.** — Τὰ σημεῖα δι' ὧν ὁ ἀληθὴς θάνατος γνωρίζεται διαιροῦνται εἰς *αὐσταλα* καὶ *βέβαια*, ἢ εἰς ἀμέσως παρακολουθοῦντα τὸν θάνατον, ἢ μετὰ παρέλευσιν χρόνου ἀναφαινόμενα· ἀμφότεραι αἱ κατηγορίαι τῶν σημείων τούτων ἀνάγονται εἰς τὰ τοῦ θανάτου τῆς καρδίας, τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου φαινόμενα, ἢ ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ὁριστικῆς τῶν λειτουργιῶν τῶν ὀργάνων τούτων διακοπῆς, καὶ εἰς φαινόμενα φυσικὰ ἢ χημικὰ ἐκ τῆς παύσεως τῆς ζωῆς προκαλούμενα.

1. *Σημεῖα τοῦ θανάτου ἀβέβαια.*

ἀ. *Κάμψις τοῦ ἀντιχειρος πρὸς τὴν παλάμην.* — Τὸ σημεῖον τοῦτο ἐλλείπει 7 : 10, ἅμα δὲ παρατηρεῖται εἰς τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ πρὸ τοῦ θανάτου.

β'. *Ἔλλειψις συνορμήσεως αἵματος εἰς τὸ ὑπὸ τὴν περίδεσιν μέλους τινὸς μέρος.* — Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρατηρεῖται ἐπίσης καὶ εἰς ζῶντας ἅμα ὡς ἡ καρδία εἰς ἄκρον ἐξησθενημένη δὲν ἐπιδρᾷ καταλλήλως ἐπὶ τὴν τριχοειδῆ κυκλοφορίαν.

γ'. *Ἔλλειψις διαφανείας χωρῶν τινων, ὡς δακτύλων, ὤτων.* — Τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπίσης ἀπαντᾷ εἰς τινας νόσους (χολέραν, στάδιον ῥίγους ἐλειογενῶν πυρετῶν), ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διαφάνεια ἐνίοτε παραμένει κατὰ τὸν Orfila καὶ μίαν ἢ δύο μετὰ τὸν θάνατον ἡμέρας.

δ'. *Ἱδρὼς ψυχρός, ὀσμὴ ἐκπεμπομένη ἅμα μετὰ τὸν θάνατον.* — Ὁ ψυχρὸς τοῦ θανάτου ἱδρὼς προηγεῖται τοῦ θανάτου ἀναφαινόμενος κατὰ τὴν ἀγωνίαν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν εἰδικὴν τοῦ θανάτου ὀσμήν, ἣν τινες παραδέχονται, τοιαύτη δὲν ὑπάρχει, τὸ δὲ λείψανον μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς σήψεως διατηρεῖ οἵαν κατὰ τὰς ὑστάτας τοῦ βίου στιγμὰς εἶχεν ὀσμήν.

ε'. *Ἀπώλεια τῆς συνειδήσεως.* — Τὸ σύμπτωμα τοῦτο ἀνήκει εἰς λίαν ποικίλας παθολογικὰς καταστάσεις, καὶ δὴ καὶ τὴν νεκροφάνειαν, συνεπῶς δὲν χαρακτηρίζει αὐτὸ μόνον τὸν ἀληθῆ θάνατον.

ς'. *Ἀναισθησία τῆς ἁφῆς.* — Οὐδεμίαν κέκτηται ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν ἅτε δὴ παρατηρούμενον καὶ εἰς τὴν ἀποπληξίαν, τὴν ἐπιληψίαν, τὴν ἀσφυξίαν κτπ., τουταυτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τῶν εἰδικῶν αἰσθη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τηρίων, ὀσφρήσεως, γεύσεως, ἀκοῆς, αἰσθητικότητος τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ τοῦ κερατοειδοῦς.

ζ'. *Γλοιώδες ἀμφίβληστρον τοῦ κερατοειδοῦς.* — Τὸ ἀμφίβληστρον τοῦτο ἀποτελούμενον ὑπὸ συντριμμάτων ἐπιθηλίου, λευκωματώδους ὕλης ὑπὸ τούτου ἐκκρινομένης, κονιορτοῦ, σχηματίζεται ἐνίοτε καὶ διαρκούσης τῆς ζωῆς κατὰ τὴν χολέραν, τὴν ἀγωνίαν τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, τῆς μηνιγγίτιδος κτπ., συνεπῶς δὲν εἶναι βέβαιον σημεῖον, καὶ δὴ προκειμένου περὶ χρονίας νόσου, τοὐναντίον δὲ εἰς τοὺς αἰφνιδίους θανάτους εἶναι μεγάλης ἀξίας.

η'. *Ἔλλειψις τῆς ἀναπνοῆς.* — Δὲν εἶναι βέβαιον σημεῖον τῆς παύσεως τῆς ζωῆς· ἡ ἀναπνοὴ παύεται ὡς τὰ πολλὰ πρὸ τῆς παύσεως τῆς κυκλοφορίας, ἐλλείπει δὲ ὡς εἴρηται ἐν τοῖς πρόσθεν εἰς τὴν νεκροφάνειαν.

θ'. *Ἔλλειψις τοῦ σφυγμοῦ.* — Εἶναι τὸ μᾶλλον ἀβέβαιον σημεῖον, παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν νεκροφάνειαν καὶ εἰς τὴν ἀγωνίαν, καίπερ τῶν συστολῶν τῆς καρδίας διαρκουσῶν εἰσέτι.

ι'. *Μήπω ὀξείδωσις τῶν ἐν τοῖς ἱστοῖς ἐμπειρομένων βελονῶν.* — Ὁ Laborde πρῶτος παρετήρησε καὶ κατέδειξε τὸ σημεῖον τοῦτο, θεωρητέον ὅμως ὡς λίαν ἀβέβαιον· κατὰ τὸν Vangheel ἡ τῶν βελονῶν ὀξείδωσις δὲν συμβαίνει ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ζῶντας εἰς ἀναλογίαν 14 : 40.

ια'. *Ἔλλειψις τοῦ μυϊκοῦ σφαράγου.*—Λίαν ἀξίας λόγου παρατηρήσεις ἐποιήσατο περὶ τοῦ σημείου τούτου ὁ Collonges, ὅπερ συνίσταται εἰς εἰδιαίτερον βόμβον ἢ σφάραγον τῶν μυῶν ἀντιληπτὸν εἴτε εἰσαγομένου τοῦ ἄκρου τοῦ δακτύλου τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀνθρώπου εἰς τὸν ἀκουστικὸν πόρον τοῦ παρατηρητοῦ, εἴτε διὰ τῆς ἀκροάσεως διὰ τοῦ στηθοκοπίου διαφόρων τοῦ σώματος μερῶν, ὁ βόμβος οὗτος ἐπιμένει καὶ 10—16 ὥρας μετὰ θάνατον. Κατὰ τὸν Tourdes, Tardieu κ. α. δὲν ἀρκεῖ τοῦτο πρὸς βεβαίωσιν τοῦ θανάτου· ἄλλως δὲ μεγάλη ὑπάρχει δυσκολία πρὸς διάκρισιν τοῦ ἐν τῷ ὠτὶ τοῦ παρατηρητοῦ τεθημένῳ ἐπὶ τοῦ σώματος παραγομένου ἤχου ἀπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου σφαράγου τῶν μυῶν.

2. *Σημεῖα τοῦ θανάτου βέβαια.*

α'. *Γενικὴ ὄψις.* — Κατὰ τοὺς Dujardin Beaumetz καὶ Evrard, περιγράψαντας τὴν φυσιογνωμίαν ἀποκεφαλισθέντος πέντε ἑξηκοστὰ τῆς ὥρας μετὰ τὸν ἀποκεφαλισμόν, αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς· «Πρόσωπον ἄναιμον, χροιᾶς ἀμυδρῶς κιτρίνης ὁμοτίμου, κάτω γένυς καταπεπτωκυία, στόμα ἠνεῳγμένον, πρόσωπον ἀκίνητον, ἔκφρασις ἐνεότητος ἀλλ' οὐχὶ καὶ πόνου, ὀφθαλμοὶ ἠνεῳγμένοι, ἀκίνητοι, εὐθὺ ἀτενίζοντες, κόρη διεσταλμένη, κερατοειδὴς ὀσημέραι ἀδιαφανέστερος γιγνόμενος.» Τὸ σύνολον τῶν ση-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μείων τούτων, εἰς ἃ προσθετέον, τοῦ θανάτου πρὸ πολλῶν ὡρῶν ὑπάρχοντος, τὴν κοίλανσιν τῶν κροτάφων, τὴν κονίασιν τῶν μυκτήρων καὶ τῶν βλεφαρίδων, ἅμα δὲ τὴν γενικὴν τοῦ σώματος θέσιν, τὸ γενικὸν καὶ χαρακτηριστικὸν ψύχος, οὐδεμίαν ἐγκαταλιμπάνει ἀμφιβολίαν περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου εἰς ἐξησκημένον ὀφθαλμόν.

β'. *Πτωματικαὶ πελιδνότητες.* — Τὸ φαινόμενον τοῦτο ὅλως ὑποστατικὸν ἀναφαίνεται ἐν γένει περὶ τὴν πέμπτην μετὰ τὸν θάνατον ὥραν, βαθμηδὸν δὲ ἐντεινόμενον ἀκμάζει μετὰ δώδεκα ἕως δέκα καὶ πέντε ὥρας, συνίσταται δὲ εἰς πλάκας ἐρυθροϊοχρόους ἢ λευκωπὰς κατὰ τὰ ἐπικλινῆ τοῦ σώματος μέρη, ῥάχιν, ὀσφύν, γλουτούς, κάτω ἄκρα· ἐν τῷ μέσῳ τῶν πλακῶν τούτων ἕνεκα τῆς πιέσεως ἣν τὸ λείψανον ὑφίσταται παράγεται κηλὶς λευκή. Κατὰ τοὺς Casper, Devergie κ. α. αἱ πτωματικαὶ πελιδνότητες εἶναι σημεῖον σταθερόν, ἀπολύτου σχεδὸν σημειωτικῆς ἀξίας εἰς θανάτους μετὰ νύσον διαρκέσασαν ἐπί τινα χρόνον, ὅλως δὲ ἀπολύτου ἀξίας εἰς τοὺς αἰφνιδίους θανάτους. Ἐνδείκνυσι δὲ ὅτι τὰ τῆς οἰκονομίας ὑγρὰ ὑπόκεινται πλέον εἰς τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος, καὶ ὅτι ὀρρὸς τοῦ αἵματος ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῶν θρόμβων.

γ'. *Παπυρῶδες ἀποτύπωμα.* — Ἐκδορὰ ἐπὶ τοῦ ζῶντος ἀποξηραινομένη ἀπεργάζεται ἐσχάραν, τοὐναντίον δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ πτώματος ἐκδορὰ καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἔκτασιν προσκτᾶται παπυρώδη ὄψιν, τὸ ταχύτερον ἐντὸς ἓξ καὶ τὸ βραδύτερον ἐντὸς δώδεκα ἀπὸ τοῦ θανάτου ὡρῶν. Τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅπερ οὐδέποτε κατὰ τὸν Tourdes παρατηρεῖται εἰς τὴν νεκροφάνειαν, κέκτηται μεγάλην ἀξίαν, ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ διαγωνίσματος Ourches ἐπιτροπεία ἐθεώρησεν αὐτὸ ὡς εὐκόλως καὶ ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν ἀναγνωριζόμενον.

δ'. *Ἐγκαύματα.* — Ἔκπαλαι γνωστὸν τὸ σημεῖον τοῦτο θεωρητέον ὡς λόγου ἄξιον, συνίσταται δὲ εἰς τὸν σχηματισμὸν ἢ μὴ φλυκταίνης ἐνεχούσης ὀρρόν, καὶ φλογιστικῆς ἅλωσης περὶ τοὺς καέντας ἱστούς· τὸ πείραμα κάλλιον ἐπιτυγχάνει τοῦ πεπυρακτωμένου σώματος μήπω ἐφαπτομένου τὸ δέρμα ἀλλ' ἀπὸ ἀποστάσεως ἐνεργοῦντος. Ὑπαρχούσης νεκροφανείας, τοῦ δὲ ὑπὸ ἐξέτασιν μήπω κατεσκληκότος καὶ ἐξηντλημένου ὑπὸ μακρᾶς ἀγωνίας ὄντος, ἡ δρᾶσις τῆς θερμότητος (ζέον ὕδωρ, κηρὸς ἱσπανικός, φλὸξ κηρίου ὅσον ἡμίσεως ἑκατοστομέτρου μακράν) προκαλεῖ φλύκταιναν πλήρη ὀρροῦ μετὰ φλογιστικῆς ἅλωσης. Τοὐναντίον μετὰ θάνατον ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς θερμότητος ἡ ἐπιδερμὶς ἀποξηραίνεται καὶ ὑπεγειρομένη ἢ μαλακυνομένη διαλύεται ἀναλόγως τοῦ θερμογόνου σώματος, τὸ δὲ δέρμα ἀπογυμνούμενον περγαμηνοῦται.

ε'. *Ἐπίθεσις σικυῶν μετ' ἀμυχῶν.* — Μετὰ τὸν Fodéré, πρῶτον μνημονεύσαντα τοῦ σημείου τούτου, ὁ Levasseur (de Rouen) ἐποιήσατο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μᾶλλον ἐνδελεχεῖς ἐρεύνας, ἐξ ὧν συμπεραίνεται ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν μετ' ἀμυχῶν σικυῶν ἀναγνωρίζεται ἂν ὑφίσταται ἢ μὴ ἡ τριχοειδὴς κυκλοφορία. Καὶ κατὰ μὲν τὴν νεκροφάνειαν ἐκρέει αἷμα ἐκ τῶν διὰ τὴν σικύαν ἀμυχῶν, τοὐναντίον δὲ εἰς τὸν πραγματικὸν θάνατον οὐδὲ σταγὼν ἐκρέει αἵματος· τὸ σημεῖον τοῦτο μετὰ θάνατον παρατηρεῖται μετὰ τὴν παῦσιν τῶν κινήσεων τῆς καρδίας· ἐπιτίθενται δὲ αἱ σικύαι κατὰ τὸ ἐπιγάστριον.

ς'. *Διαστολὴ τῆς κόρης.* — Ὁ Bouchut θεωρεῖ καὶ δικαίως ὡς ἓν ἐκ τῶν θετικωτέρων σημείων τοῦ αἰφνιδίου θάνατου τὴν διαστολὴν τῆς κόρης. Ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ κατὰ τὴν ἀγωνίαν ἐν ἰσχυρᾷ διατελοῦσα συστολῇ ἀμέσως καὶ αἴφνης μετὰ θάνατον διαστέλλεται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ διάμετρος αὐτῆς ἀφικνεῖται μέχρι 0μ,007, ἡ διαστολὴ τοιαύτη παραμένει ὥρας τινας μετὰ θάνατον.

δ'. *Ἀκινησία τῆς ἴριδος.* — Ἡ εἰς τὸ φῶς καὶ τὸν γαλβανισμὸν ἀναισθησία τῆς ἴριδος ἀποβαίνει καταφανὴς 1—4 ὥρας μετὰ θάνατον, τοῦτο δὲ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν ἀτροπίνην καὶ τὴν ἑζερίνην, ἐκ τούτου ὁ Bouchut προτείνει ὡς μέσον πρὸς διάκρισιν τοῦ πραγματικοῦ θανάτου τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἐνστάλαξιν διαλύσεως ἀτροπίνης ἢ καλαβαρίνης, αἵτινες οὐδὲν ἐπάγονται ἀποτέλεσμα ἂν πρὸ μιᾶς ὥρας ὁ ἄνθρωπος τέθνηκε. Σημειωτέον ὅτι τὸ μέσον τοῦτο πρὸς διάκρισιν τοῦ πραγματικοῦ θανάτου ἐπιτυγχάνει τοῦ ὀφθαλμοῦ ὄντος ὑγιοῦς.

ή. *Ἀποχρωματισμὸς καὶ θόλωσις τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου βεβαιούμενα.* — Τὰ σημεῖα ταῦτα κέκτηνται οὐ σμικρὰν ἀξίαν ἅτε δὴ προερχόμενα ἐκ τῆς ἀκαριαίως ἐπιγενομένης κενότητος τῶν τριχοειδῶν τοῦ χοροειδοῦς ἀγγείων, δέον ὅμως ὅπως ἡ ἐξέτασις τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐνεργῆται ἀμέσως μετὰ θάνατον, καθότι βραδύτερον, ἕνεκα τῆς θολώσεως τῶν διαφόρων τοῦ ὀφθαλμοῦ μέσων, ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀνεύρεσις αὐτῶν.

θ'. *Μελανὴ τοῦ σκληρωτικοῦ κηλίς.* — Τὸ σημεῖον τοῦτο πρῶτος παρετήρησεν ὁ Sommer, μετ' αὐτὸν δὲ τῷ 1866 καλῶς περιέγραψεν ὁ J. Larcher· συνίσταται εἰς κηλίδα ἐν ἀρχῇ κυανίζουσαν τὴν χροιάν, εἶτα δὲ μεταπίπτουσαν εἰς σκιερῶς κυανοῦν καὶ μέλαν χρῶμα, κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ μέρος τὸ πρῶτον παρατηρουμένην, εἶτα δὲ βαθμηδὸν ἐπινεμομένην καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Καὶ κατὰ μὲν τὸν Larcher εἶναι ἀπότοκος πτωματικῆς διαποτίσεως, ἀλλὰ κατὰ τὸν Müller, ὡς τοῦτο ἀπέδειξε διὰ πειραμάτων, ἀποξηράνσεως τοῦ σκληρωτικοῦ. Τὸ σημεῖον τοῦτο, μεγάλης ἀξίας διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου, ἀναφαίνεται κατὰ τὴν δευτέραν μετὰ τὸν θάνατον περίοδον, ἕπεται τῇ πτωματικῇ πελιδνότητι καὶ δυσκαμψίᾳ, καὶ προηγεῖται τοῦ πρασίνου τῆς κοιλίας χρωματισμοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ι'. *Ἐξαφάνισις τῆς στιλπνότητος τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῆς διαφανείας τῶν μέσων αὐτοῦ.* — Τὸ διπλοῦν τοῦτο φαινόμενον ἀπότοκον τῆς αἰφνιδίας παύσεως τῆς κυκλοφορίας ἄρχεται μετὰ τὸν θάνατον. Ἡ διαφάνεια ἐν γένει παύεται δώδεκα περίπου ὥρας μετὰ θάνατον.

ια'. *Μηρύθισις τυῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ.* — Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀναφαίνεται ἀμέσως μετὰ θάνατον, διαδέχεται δὲ αὐτὸ μετ' οὐ πολύ, ἕνεκα τῆς ἐξατμίσεως τῶν ὑγρῶν καὶ δὴ τοῦ ὑδατώδους ὑγροῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, μαλάκυνσις τοῦ βολβοῦ. Κατὰ τὸν Louis τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι *ἀλάνθαστον*.

ιβ'. *Κατάστασις τῆς καρδίας ἐξακριβουμένη διὰ τῆς ἀκροάσεως.* — Ὁ Bouchut κυρίως ἐχρησιμοποίησε τὸ σημεῖον τοῦτο ὑπὸ τοῦ Deschamps τὸ πρῶτον ὑποδειχθὲν εἰς τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου, ἡ δὲ στεφανώσασα τὴν περὶ θανάτου διατριβὴν τοῦ Bouchut ἐπιτροπεία τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας (Institut) παρεδέξατο, «ὅτι ἡ ἔλλειψις τῶν παλμῶν τῆς καρδίας ἐπὶ πέντε τῆς ὥρας ἐξηκοστὰ διαρκοῦσα καὶ βεβαιουμένη διὰ τῆς ἀκροάσεως *οὐδένα ἐπιτρέπει ἐνδοιασμὸν περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου*» κατὰ τὸν Bouchut ἀνώτατον ὅριον τῆς παύσεως τῶν κινήσεων τῆς καρδίας διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου εἶναι ἓν ἕως δύο ἐξηκοστὰ τῆς ὥρας. Σημειωτέον ὅτι οὐχὶ σπανίως αἱ κινήσεις τῆς καρδίας κατὰ τὰς νεκροφανείας ἐπὶ τοσοῦτον τυγχάνουσιν ἀσθενεῖς καὶ ἀραιαί, ὥστε διαφεύγουσι τὴν προσοχὴν ἐξεταστοῦ ἐπιπολαίως ἐξετάζοντος ἢ μήπω ἐξησκημένου, διὸ δέον ὅπως ἡ τῆς καρδίας ἐξέτασις γένηται μετὰ πολλῆς ἐπιμονῆς, ἐπανειλημμένως, καὶ εἰς διαφόρους τοῦ προκαρδίου θέσεις.

ιγ'. *Καρδιοβελονισμός.* — Ἡ νυξις τῆς καρδίας διὰ βελόνης, καθ' ἃ προτείνουσιν ὁ Middeldorpf, Bouchut κ. α., εἶναι μείζονος ἀξίας ἢ ἡ ἀκρόασις, δυστυχῶς ὅμως εἶναι δυσεφάρμοστος.

ιδ'. *Ἀρτηριοτομία.* — Ἡ τῆς κροταφικῆς ἀρτηρίας τομή, προταθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Veyne, ἐθεωρήθη ὑπ' αὐτοῦ ὡς βέβαιον τοῦ θανάτου σημεῖον. Ὅσον καὶ ἂν ἡ ἐκ τῆς ἀρτηριοτομίας αἱμορραγία εἶναι ἀσθενὴς ἡ ζωὴ ὑφίσταται, καὶ τἀνάπαλιν. Καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο δυσκόλως ἐπιτυγχάνεται δι' οὓς καὶ τὸ ἀνωτέρω λόγους.

ιε'. *Ἐλάττωσις τῆς θερμοκρασίας. Θανατομέτρησις.* — Ἐκ τῶν προόδων τῆς διὰ τοῦ θερμομέτρου καταμετρήσεως τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος ὠφελούμενοι, δυνάμεθα τῇ χρήσει τοῦ θερμομέτρου νὰ ποριθῶμεν ἄριστον τοῦ θανάτου σημεῖον, τὴν ἐλάττωσιν τῆς φυσικῆς τοῦ σώματος θερμοκρασίας. Τὸ ἐλάχιστον τῆς παρατηρηθείσης εἰς τὸ ἀπευθυσμένον νεογνοῦ τριημέρου θερμοκρασίας εἶναι κατὰ τὸν Parrot 21°,8, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ὁ τῆς θερμοκρασίας οὗτος βαθμὸς θεωρητέος ἐξαίρεσις καὶ μόνον εἰς τὰ νεογνὰ παρατηρούμενος, κατὰ τοὺς Bouchut δὲ καὶ Linas ἐπὶ τῇ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βάσει 1000 καὶ πλέον παρατηρήσεων ὁ βαθμηδὸν ἐπερχόμενος κατώτερος τῆς θερμοκρασίας βαθμός, εἴτε εἰς τὴν μασχάλην, εἴτε εἰς τὸ ἀπευθυσμένον, εἶναι 28^0 ἢ 27^0. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι βέβαιον τοῦ θανάτου σημεῖον.

ις'. *Χαλάρωσις τῶν σφιγκτήρων.* — Καίτοι καλὸν σημεῖον κατὰ τὸν Bouchut, δυσκόλως ὅμως προσδιορίζεται.

ιζ'. *Παῦσις τῆς μυϊκῆς συσταλτικότητος.* — Οἱ τε ὀργανικοὶ καὶ ζωϊκοὶ μῦς διατηροῦσι μετὰ θάνατον ἐπί ἄλλοτε ἄλλον χρόνον τὴν θεμελιώδη αὐτῶν ἰδιότητα, τῆς συστολῆς τῶν ἰνῶν αὐτῶν, κατ' ἐλάχιστον ὅρον ἡ συσταλτικότης αὕτη διατηρεῖται ἐπὶ 1 καὶ $^1/_2$ ὥραν ἐξαιρετικῶς εἴς τινας παθολογικὰς καταστάσεις συνοδευομένας ὑπὸ ὀρρώδους τοῦ μυὸς διηθήσεως, κατ' ἀνώτατον δὲ ὅρον διατηρεῖται ἐπὶ 20 καὶ δὴ ἐπὶ 27 ὥρας, κατὰ γενικὸν δὲ κανόνα ἡ μακροτέρα τῆς συσταλτικότητος διάρκεια παρατηρεῖται εἰς τοὺς ὑπὸ ὀξείας, ἡ δὲ βραχυτέρα εἰς τοὺς ὑπὸ χρονίας νόσου θανόντας.

Βεβαιοῦται ἡ τῶν μυῶν συσταλτικότης εἴτε δι' ἁπλῆς νύξεως, εἴτε καὶ διὰ μικρᾶς τοῦ Ruhmkorff ἠλεκτρικῆς συσκευῆς. Ἡ τελεία τῆς συσταλτικότητος ἔλλειψις εἶναι βέβαιον τοῦ θανάτου σημεῖον. Ἰστέον κατὰ τὴν διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς συσκευῆς δοκιμασίαν, ὅτι ἀσθενὲς μὲν ῥεῦμα δὲν ἐξεγείρει τὴν συσταλτικότητα, ἰσχυρὸν δὲ τοὐναντίον σβεννύει αὐτήν. Εἶναι δὲ ὠφέλιμον τὸ σημεῖον τοῦτο καθ' ἃς περιπτώσεις πρόκειται ἀνάγκη ταχείας τοῦ θανάτου βεβαιώσεως, διὰ δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις εἶναι ἀνωφελὲς καθότι ἀναφαίνεται μετὰ τὰ λοιπὰ βέβαια σημεῖα.

ιη'. *Πτωματικὴ δυσκαμψία.* — Κατ' αὐτὴν οἱ μῦς σκληρύνονται, τὸ δὲ σῶμα ὅλον οὕτω ἀποβαίνει δύσκαμπτον, ὥστε ὑπεγείρεται ἐν συνόλῳ. Ἡ πτωματικὴ δυσκαμψία εἶναι ἀπότοκος χημικῆς μεταβολῆς τῆς μυϊκῆς ὑλης ἐκ τῆς θρομβώσεως τῆς μυοσίνης ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ὀξείνης ἀντιδράσεως ἀναπτυσσομένης μετὰ θάνατον ὡς καὶ μετὰ ἰσχυροὺς κόπους. Ἄρχεται δὲ καθ' ἣν στιγμὴν παύεται ἡ μυϊκὴ συσταλτικότης καὶ ἡ θερμοκρασία κατέπεσεν ἐντελῶς, συνεπῶς ἄρχεται 6—12 ὥρας μετὰ θάνατον, καὶ παρέρχεται μετὰ 36—48 ὥρας· κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ Niderkorn λίαν πρόωρος θεωρητέα ἡ πτωματικὴ δυσκαμψία ἀρχομένη πρὸ τῆς τρίτης μετὰ θάνατον ὥρας, βραδεία δὲ μετὰ τὴν $8^{\text{ην}}$ ἢ $10^{\text{ην}}$ ὥραν. Ἐξαιρετικῶς, ὡς παρετήρησεν ὁ Tourdes εἰς τετανικόν, ἡ δυσκαμψία ἄρχεται πρὸ τοῦ θανάτου. Ὡς πρὸς τὴν εἰς τὰ διάφορα τοῦ σώματος μέρη διαδοχικὴν τῆς δυσκαμψίας ἐπινέμησιν οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσιν, οἱ Nysten, Tourdes κ. α. διατείνονται ὅτι ἀρχομένη ἀπὸ τῆς κάτω γένυος ἐπινέμεται διαδοχικῶς τὸν τράχηλον, τὸ πρόσωπον, τὸν θώρακα καὶ τὰ ἄκρα, οἱ δὲ Larcher καὶ Niderkorn ἀπὸ τῆς γένυος, τὸν τράχηλον, τὸ πρόσωπον, τὸν θώρακα, τὰ κάτω καὶ τέλος τὰ ἄνω ἄκρα. Ἐν γε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νει εἶναι βέβαιον τοῦ θανάτου σημεῖον 10 — 20 ὥρας μετ' αὐτόν.

Εὐκόλως διαγιγνώσκεται ἀπὸ τοῦ τετάνου, τῆς ἐκλαμψίας, τοῦ ὑστερισμοῦ, τῆς ἀσφυξίας κτπ.

ιθ' *Σῆψις*. — Τὸ ὕστατα ἀναφαινόμενον σημεῖον τοῦ θανάτου εἶναι ἡ τοῦ λειψάνου ἀποσύνθεσις, ὅπερ ἐθεωρήθη πάντοτε ὡς τὸ ἀσφαλέστερον σημεῖον. Συνίσταται δὲ κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο εἰς ἀλλοίωσιν τῆς χροιᾶς τοῦ δέρματος, μαλάκυνσιν τῶν ἱστῶν, ἔκλυσιν ἀφθόνων ἀερίων ἐντὸς τῶν φυσικῶν κοιλοτήτων καὶ μεταξὺ τῶν μυῶν, ἀποσύνθεσιν τοῦ αἵματος, βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῆς πτωματικῆς ὀσμῆς· τὸ πάντων σπουδαιότερον ἅμα δὲ καὶ τὸ πρώτιστα ἀναφαινόμενον, εἶναι ἡ πρασίνη τῆς κοιλίας χρῶσις, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν εἰλεακῶν χωρῶν 20—60 ὥρας μετὰ θάνατον, καὶ ἐπινεμομένη βαθμηδὸν τὸν θώρακα, τὸν λαιμὸν καὶ τὰ ἄκρα· τάχιον ἀναφαίνεται εἰς τοὺς ὑπὸ γαγγραίνης ἐκτεταμένης ἢ πυήσεως θανόντας, εἰς τὰς κατὰ τὸν τοκετὸν θανούσας γυναῖκας, καὶ εἰς τοὺς δηλητηριασθέντας, τοὐναντίον δὲ ἡ κατάψυξις, καὶ ἡ δι' ἄνθρακος ἀσφυξία βραδύνουσι τὴν ἐμφάνισιν τῆς πτωματικῆς ἀποσυνθέσεως κατ' ἄλλοτε ἄλλον χρόνον, καὶ μέχρι 16 ἀπὸ τοῦ θανάτου ἡμερῶν.

Οἱ παραδεχόμενοι τὴν διαίρεσιν τῶν σημείων εἰς τὰ ἀμέσως μετὰ θάνατον καὶ εἰς τὰ βραδύτερον ἀναφαινόμενα συγκεφαλαιοῦσιν ὡς ἑξῆς ταῦτα κατὰ τὴν βαρύτητα τῆς σημειωτικῆς ἑκάστου ἀξίας.

1. *Σημεῖα ἀμέσως μετὰ θάνατον ἐπιγερόμενα.*

α'. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν λειτουργιῶν τῆς καρδίας*. — Ἡ ἐπὶ 5 ἑξηκοστὰ συνεχὴς διακοπὴ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας διὰ τῆς ἀκροάσεως ὁριζομένη εἰς τὰ τέσσαρα τῆς καρδίας σημεῖα. — Ὁ καρδιοβελονισμός. — Ἡ ἐξαφάνισις τῆς θηλῆς τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου. — Ἡ θόλωσις τοῦ βολβοῦ καὶ ὁ ἀποχρωματισμὸς τοῦ χοροειδοῦς. — Ἡ πτωματικὴ ὄψις. — Ὁ τοῦ δέρματος ἀποχρωματισμός. — Ἡ ἔλλειψις τῆς διαφανείας τῆς χειρός. — Ἡ ἔλλειψις φλυκταινῶν καὶ ἄλωνος συνεπείᾳ ἐγκαυμάτων.

Τούτων τὰ μᾶλλον σπουδαῖα διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου εἶναι ἡ παρατεινομένη παῦσις τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, ὁ καρδιοβελονισμός, καὶ ὁ ἀποχρωματισμὸς τοῦ χοροειδοῦς, τῶν λοιπῶν δὲ ἡ σημειωτικὴ ἀξία εἶναι σχετική.

β'. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν λειτουργιῶν τῶν πνευμόνων*. — Τελεία τῶν θωρακικῶν τοιχωμάτων ἀκινησία. — Ἔλλειψις ἀποπνοίας ἀπὸ τῶν μυκτήρων καὶ τοῦ στόματος. — Δοκιμασία δι' ὑελίνης πλακὸς τιθεμένης εἰς τὰ τοιχώματα τοῦ θώρακος κτπ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οὐδὲν ὅμως τούτων ἔχει σπουδαίαν σημειωτικὴν ἀξίαν εἰς τὴν διάγνωσιν τοῦ θανάτου.

γ'. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν λειτουργιῶν τοῦ ἐγκεφάλου.* — Διακοπὴ τῆς λειτουργίας τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων καὶ τῶν τῆς διανοίας. — Σύγχρονος χαλάρωσις ἁπάντων τῶν σφιγκτήρων. — Ἐμβύθισις τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ θόλωσις τοῦ κερατοειδοῦς διὰ γλοιώδους πέπλου. — Ἀκινησία τοῦ σώματος. — Κατάπτωσις τῆς κάτω σιαγόνος. — Κάμψις τοῦ ἀντίχειρος εἰς τὴν παλάμην.

Ἐκ τούτων ἡ διακοπὴ τῶν λειτουργιῶν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἡ σύγχρονος ἁπάντων τῶν σφιγκτήρων χαλάρωσις θεωρητέα ὡς τὰ μᾶλλον σπουδαῖα τῶν παθογνωμονικῶν σημείων.

2. *Σημεῖα εἰς πορρωτέρω ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐποχὴν ἀναφαινόμενα.*

α'. *Σημεῖα ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν λειτουργιῶν τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος.* — Κατάψυξις τοῦ σώματος διὰ τοῦ θερμομέτρου βεβαιουμένη καὶ ἀφικνουμένη μέχρι τοῦ 20^0 ἢ καί τι πλέον.

β'. *Σημεῖα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἐγκεφάλου.* — Πτωματικὴ δυσκαμψία. — Ἔλλειψις τῆς μυϊκῆς συσταλτικότητος διὰ τῶν γαλβανικῶν ρευμάτων. — Ἡ κατὰ τὸν σκληρωτικὸν κηλίς. — Ἡ δίκην περγαμηνῆς ἀλλοίωσις τοῦ δέρματος.

Ἅπαντα ταῦτα τὰ σημεῖα εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος καὶ ἐνδεικνύουσι σαφέστατα τὸν θάνατον. Ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ἀπὸ τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν νόμων ἐξαρτώμενα, ἡ κάθεσις τῶν μαλακῶν μερῶν ἐκ τῆς ἐπηρείας τοῦ βάρους, καὶ ἡ σῆψις.

Συγκεφαλαιοῦντες ἤδη τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν θάνατον σημεῖα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μεσολαβήσαντος ἀπ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς σήψεως χρονικοῦ διαστήματος, ἔχομεν τὰς ἑξῆς περιόδους ἢ ἐποχάς.

Ἐποχὴ Α'. — Ἡ θερμοκρασία ὑφίσταται· ἅπαν τὸ σῶμα διατελεῖ εἰς ἐντελῆ νέκρωσιν. — Διάρκεια τῆς περιόδου ταύτης ἀπὸ $^1/_4$—$^1/_2$ ὥραν, σπανιώτατα δὲ μέχρις 20 ὡρῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην μόνον διὰ τῆς παντελοῦς τῶν παλμῶν τῆς καρδίας ἐλλείψεως βεβαιοῦται ὁ θάνατος.

Ἐποχὴ Β'. — Πτωματικὴ δυσκαμψία ἐν ἀρχῇ μετὰ ἢ ἄνευ θερμότητος. — Διάρκεια κατὰ μέσον ὅρον 48 — 72 ὡρῶν, ἐνίοτε 2, 3 — 4 ὡρῶν, σπανιώτατα δὲ μέχρις 7 ἡμερῶν. — Κατὰ ταύτην ὁ θάνατος βεβαιοῦται ἐκ τῆς πτωματικῆς δυσκαμψίας, ἐλαττώσεως τῆς θερμοκρασίας, κηλίδος τοῦ Larcher.

Ἐποχὴ Γ'. — Μαλακὰ μέρη ἐντελῶς χαλαρά, θερμοκρασία τελείως ἀπερβεστώσα. — Διάρκεια λίαν ποικίλη, καὶ δὲ τῶν μεμιῶνα κατ' ἀνώ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τατον ὅρον μέχρι 5, 6, 7 ἢ καὶ 8 ἡμερῶν, συνήθως ὅμως κεῖται μεταξὺ 3 καὶ 5 ἡμερῶν. Διὰ τὸ ἡμέτερον κλίμα ἡ διάρκεια τῆς τρίτης ταύτης ἐποχῆς οὐδέποτε εἶναι μακροτέρα τῶν 2 συμπεπληρωμένων ἡμερῶν, ἐννοεῖται ὅτι ἡ αὐτὴ τηρεῖται ἀναλογία καὶ διὰ τὴν διάρκειαν τῆς δευτέρας ἐποχῆς ὡς πρὸς τὰ θερμὰ κλίματα, καθότι λίαν ταχέως ἀναφαίνεται παρ' ἡμῖν τὸ ὕστατον τῶν σημείων, ἡ ἀρχομένη σῆψις.

Ἐποχὴ Δ'. — Ἄρχεται ἡ ἀποσύνθεσις ἧς ἡ διάρκεια εἶναι ἀόριστος.

2. Πότε ἐπῆλθεν ὁ θάνατος

Τὴν βάσιν τῶν εἰς τὴν ἐπὶ πτώματος ταὐτότητα ζητημάτων ἀποτελεῖ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ θάνατος συνέβη. Διὰ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος αὐτοῦ καὶ μόνον ὡς τὰ πολλὰ ἡ δικαιοσύνη ἀνευρίσκει οὐ μόνον τὴν ταὐτότητα τοῦ λειψάνου, ἀλλὰ καὶ καθοδηγεῖται εἰς τὴν ἀνακάλυψιν πολλῶν ὑποκρυπτομένων μυστηρίων.

Τὸ ζήτημα τοῦτο μ' ὅλας τὰς ἐνδελεχεῖς καὶ ἐπιμόχθους τῶν ἐπιστημόνων ἐρεύνας καὶ προσπαθείας οὐδέποτε σχεδὸν εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν λύεται ὁριστικῶς καὶ μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, ἀλλ' εἰς τὰς πολλὰς μὲν τῶν περιστάσεων κατὰ προσέγγισιν, εἰς τινας δὲ καὶ μετ' ἀμφιβολιῶν καὶ ἐπιφυλάξεων.

Τὰ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου δεδομένα ἀρυόμεθα πάντα ἐκ τῶν προόδων καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς σήψεως εἰς ἣν τὸ εὑρεθὲν λείψανον διατελεῖ, συνεπῶς ἀνάγκη νὰ περιγράψωμεν ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον καὶ λεπτομερέστερον τὸ τί κατὰ τὴν σῆψιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος συμβαίνει εἰς αὐτό, τοὐτέστιν τὰ σημεῖα δι' ὧν ἑκάστη τῆς σήψεως περίοδος χαρακτηρίζεται καὶ τὸ ἀπαιτούμενον δι' ἑκάστην περίοδον χρονικὸν διάστημα.

Περὶ σήψεως.

Ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην νοεῖται τὸ σύνολον τῶν φαινομένων τῆς ἀποσυνθέσεως ἐπὶ τῶν ἀπολεσάντων τὴν λειτουργίαν τῶν ζωτικῶν αὐτῶν ἰδιοτήτων ὀργανικῶν σωμάτων, ἅτινα μεταβάλλονται κατά τε τὴν σύστασιν καὶ τὸ σχῆμα ἕως ἂν ἐπέλθῃ ἡ τελεία αὐτῶν καταστροφή. Καὶ τῶν μὲν ὀργανικῶν συστατικῶν μεταβάλλεται ἡ ὑφή, ἀπὸ δὲ τῶν χημικῶν συνθέσεων παράγονται νέαι ἑνώσεις μετὰ ἐκλύσεως ἀερίων.

Πολλαὶ κατὰ καιροὺς ἐξηνέχθησαν θεωρίαι περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ ἀποσύνθεσις συμβαίνει καὶ περὶ τοῦ προκαλοῦντος αὐτὴν αἰτίου, ἡ νεωτάτη πασῶν, ἡ εἰς τὸν σοφὸν Pasteur ὀφειλομένη, περιστρέφεται εἰς τὸ δόγμα ὅτι ἡ σῆψις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας τῶν μικροβίων ἐπὶ τῶν νεκρῶν σωμάτων, ἅτινα ἀλλοιούμενα ἢ ἀποσυντιθέμενα εἰς τὰ πρωτογόνα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτῶν συστατικά, ἀποτελοῦσι νέας ἑνώσεις καὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὴν τροφὴν τῶν φυτῶν, ἅτινα πάλιν χρησιμεύουσιν εἰς τὴν τροφὴν τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου, συνεπῶς ὁ *θάνατος θεωρητέος ὡς ὁ προμηθευτὴς τῆς ζωῆς*.

Τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἀνθρώπινον καὶ πᾶν ζωϊκὸν σῶμα ἀρχικὰ συστατικὰ εἶναι τὸ ὀξυγόνον, τὸ ὑδρογόνον, ὁ ἄνθραξ καὶ τὸ ἄζωτον, ἅμα δὲ καὶ θεῖον, φώσφορος καί τινα ἄλατα εὑρίσκονται εἰς πολλὰ τοῦ σώματος μέρη. Ὑπὸ διαφόρους τὰ σώματα ταῦτα συνηνωμένα ἀναλογίας ὑπὸ τὸ κράτος τῆς *ὀργανικῆς ἐνεργείας* ἀποτελοῦσιν ἑνώσεις, ἅμεσα τῶν ζώων συστατικὰ θεωρουμένας καὶ συμβαλλούσας εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν τε ὑγρῶν καὶ στερεῶν τοῦ σώματος μερῶν.

Τὰ τέσσαρα ἀρχικὰ συστατικά, περὶ ὧν ἀνωτέρω ὁ λόγος, χωρὶς τῆς ἐπιδράσεως τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως ἀποτελοῦσι συνενούμενα διαδικὰς ἑνώσεις, τοὐναντίον δὲ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως τὰ σώματα ταῦτα ποικίλως ἑνούμενα ἀποτελοῦσι τριαδικὰς καὶ τετραδικὰς ἑνώσεις, τὰ ἅμεσα τοῦ ζωϊκοῦ σώματος συστατικά, ἅτινα διατηροῦνται ἐν ἰσορρόπιᾳ τῇ ἐπιδράσει ἐπὶ ταῦτα ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ζωϊκῆς θρεπτικῆς κινήσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν φυσικῶν νόμων τεινόντων νὰ διαλύσωσι ταῦτα, ὅπερ ἐπιτυγχάνεται τοῦ θανάτου τῶν ζωϊκῶν λειτουργιῶν ἐπισυμβάντος, τὰ δὲ συστατικὰ τοῦ σώματος τότε τὰ ἀρχικὰ ἐγκαταλιμπανόμενα ὑπὸ τῆς ζωϊκῆς ἐνεργείας ἐπανακάμπτουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν νεκρῶν σωμάτων, ἀπεργαζόμενα νέας ἑνώσεις καὶ πιθανῶς εἰσερχόμενα εἰς νέους ὀργανισμούς, ὅπως ἐκεῖθεν πάλιν ἐπανακάμψωσιν εἰς τὸν ζωϊκόν.

Ἡ θεωρία αὕτη περὶ σήψεως τοῦ Orfila (1), ὡς καὶ ἡ τοῦ Liebig, καθ' ἣν ἡ σῆψις εἶναι ἀπότοκος τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὀξυγόνου, ἀντεκατεστάθησαν ἐπ' ἐσχάτων διὰ τῆς θεωρίας τῆς *σηπεδονώδους ζυμώσεως*, καθ' ἣν κατὰ τὸν Pasteur ἑκάστη ζύμωσις κέκτηται ἴδιον φύραμα.

Τὸ σῶμα στερούμενον τῆς ζωῆς βρίθει σμικροτάτων ἐγχυματικῶν ζωϋφίων Ζωογλεασίων, Μικροζύμων, Μονάδων, Βακτηριδίων Termo, Βακιλλίων παντὸς εἴδους (tremulans, lineola, subtilis. κτπ.), ἅτινα πολλαπλασιάζονται κατατρώγοντα τὴν τῶν ὀργάνων ὕλην. Τὰ ζωΰφια ταῦτα ἀποτελοῦντα καίριον τῶν ἱστῶν μόριον, καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ζωϊκῆς πρὸς τὴν συνοχὴν δυνάμεως ἐξ ἧς ἀρύονται εἰδικὰς λειτουργίας διατελοῦντα, ἀνακτῶνται τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας αὐτῶν ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ ζωϊκοῦ σώματος καὶ κατατρώγουσιν αὐτό.

Τῇ ἀσυμμέτρῳ τῶν σμικροτάτων ἐγχυματικῶν τούτων ζωϋφίων ἐπιδράσει τὸ νεκρὸν ζωϊκὸν σῶμα ἀποσυντίθεται εἰς νέα προϊόντα, καὶ ποῖ μὲν ἀποτελοῦνται πτωματικαὶ πεπτόναι, ποῖ δὲ εἰδικὰ λίπη, ἀλλαχοῦ σηπε-

(1) *Orfila.* — Médecine légale. Τομ. Α'. Σελ. 400.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δονώδη ἀέρια, καὶ τὸ πάντων σπουδαιότερον νέα ἀλκαλοειδῆ, εἰδικὰ σώματα, τὰ οὕτω δὴ *πτωματῖναι* ἀποκαλούμενα. Πολλαὶ ζυμώσεις διαδέχονται ἀλλήλας κατὰ τὴν σῆψιν, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ κυρίως κρατοῦσι τὰ ὑδατώδη φυράματα μεταβάλλοντα ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς τὰς λευκωματοειδεῖς οὐσίας εἰς λευκωματίας καὶ εἰς πεπτόνας, ἀκολούθως δὲ εἰς ἀμμυδικὰ ὀξέα.

Δῆλον ὅτι ἡ ζωὴ οὐδέποτε παύεται, ἀρχομένη αὖτη ἀπὸ τῆς διακοπῆς αὐτῆς εἰς ἕτερον ζωϊκὸν σῶμα καὶ οὕτως ἐφεξῆς, ἐξακολουθεῖ ἀτελευτήτως, δύναταί τις δ' εἰπεῖν ὅτι τὸ μέγα τοῦτο μυστήριον τῆς ἀναστάσεως τῆς ζωῆς πραγματοποιεῖται διὰ τῆς σηπεδονώδους ζυμώσεως.

Τοιαῦται αἱ τὴν σήμερον κρατοῦσαι περὶ σήψεως θεωρίαι, ἃς ἐμνημονεύσαμεν ἐνταῦθα, καθότι φρονοῦμεν ὅτι ἂν ἐν τῷ μέλλοντι αὗται ἐπιβεβαιωθῶσι καὶ ὁρισθῶσι διὰ νέων παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων θέλουσιν ἴσως συντελέσει πρὸς λύσιν πολλῶν σπουδαίων εἰς τὴν σῆψιν ἀναγομένων ζητημάτων διὰ τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἑκάστη μικροζώων τάξις ἰδίᾳ ἀναπτύσσεται, καὶ καθ' ἣν ἐπιγίνεται τοιάδε ἢ τοιάδε τῶν ὀργανικῶν ἑστῶν ὑπὸ τῆς παρουσίας τῶν μικροζώων μετασύγκρισις.

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φαινομένων τῆς σήψεως ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον ἐξεταστέον ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν·

α'. Τίνες αἱ βραδύνουσαι, ἐπισπεύδουσαι, ἢ καὶ ἀναστέλλουσαι τὴν σῆψιν περιστάσεις.

β'. Ἂν εἶναι ἐφικτὴ σῆψις εἰς ζῶν σῶμα.

Α'. *Περιστάσεις ἐπισπεύδουσαι, βραδύνουσαι, ἢ καὶ ἀναστέλλουσαι τὴν σῆψιν.*

α'. *Θερμοκρασία.*—Μετρία θερμοκρασία, καὶ δὴ 15^0—20^0, συμβάλλει τὰ μάλιστα εἰς τὴν σῆψιν, ἐλαττοῦσα τὴν συνοχὴν τῶν στοιχείων τῶν ζωϊκῶν οὐσιῶν, καὶ παραδίδουσα ταῦτα εἰς νέας ἑνώσεις· τῆς θερμοκρασίας οὔσης ὑψηλοτέρας ἡ σῆψις βραδύνει, διότι, τάχιον τελουμένης τῆς τῶν ὑγρῶν ἐξατμίσεως, τὸ σῶμα βαθμηδὸν ἀποξηραίνεται, διὸ ἡ ὑγρασία εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν σηπεδονώδη ἀποσύνθεσιν. Εἰς θερμοκρασίαν δὲ πολλῷ ὑψηλοτέραν, 50^0 καὶ ἄνω, σῆψις δὲν γίνεται, καθότι τότε ἡ θερμοκρασία δὲν συντελεῖ μόνον εἰς τὴν ἐξάτμισιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὴν πῆξιν τοῦ λευκώματος καὶ παραγωγὴν συνθέσεων ἧττον εὐσήπτων· θερμοκρασία δὲ ἧττον ὑψηλὴ 3^0—4^0 πάντοτε βραδύνει τὴν ἔναρξιν τῆς σήψεως, ὡς ἐπίσης καθίστησι καὶ τὰς προόδους αὐτῆς βραδυτέρας. Τῆς θερμοκρασίας δὲ οὔσης κάτω τοῦ 0^0 ἡ σῆψις παύεται ἐντελῶς, αἱ δὲ ζωϊκαὶ οὐσίαι διατηροῦνται ἐπ' ἀόριστον, ἐφ' ὅσον καὶ ἡ θερμοκρασία εἰς τὸν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸν βαθμόν, ἅμα δ' ὡς ἡ θερμοκρασία καταστῇ ὑψηλοτέρα ἡ σῆψις ταχίστας ποιεῖται προόδους.

Τινὲς φρονοῦσιν ὅτι καὶ τὸ φῶς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὴν σῆψιν διὰ τῆς ἀναπτύξεως, κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Lefébvre, ὑδρογόνου, ἀλλ' εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν οὐδὲν ὁριστικὸν περὶ τούτου.

β'. *Ὑγρασία.* — Ἡ τῆς ὑγρασίας ἐπίδρασις ἐπὶ τοσοῦτον μεγάλη εἶναι, ὥστε δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος. Σημειωτέον ὅτι τοῦ μέσου ἐν ᾧ κεῖται τὸ σηπόμενον λείψανον στερουμένου ὕδατος εἰς ἀρκοῦσαν ποσότητα, ἡ φυσικὴ τοῦ μέρους ὑγρασία ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν ταύτην.

γ'. *Ἠλεκτρισμός.* — Ὁ ἠλεκτρισμὸς ἐπισπεύδει τὴν σῆψιν, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται κατὰ τοὺς θυελλώδεις καιρούς, ὁπότε ὁ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἠλεκτρισμὸς ἰδιαζόντως τροποποιεῖ τοὺς ἰστούς. Πειραματικῶς τοῦτο καταδείκνυται ὑποβαλλομένου τεμαχίου μυὸς εἰς ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα, ὅτε τὰ ἅλατα ἀποσυντίθενται, καὶ τὰ μὲν ὀξείδια χωροῦσιν εἰς τὸν ἀρνητικόν, τὰ δὲ ὀξέα εἰς τὸν θετικὸν πόλον.

δ'. *Ἀήρ.* — Μεγάλως ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὴν πορείαν τῆς σήψεως, παρετηρήθη ὅτι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον εἶναι ῥεῦμα ἀέρος διὰ τὴν κανονικὴν τῆς σήψεως πρόοδον, σημειωτέον ὅτι λίαν ψυχρὸς ἢ καὶ ταὐτάπαλιν λίαν θερμὸς ἀὴρ παρακωλύει τὴν σῆψιν, τοὐναντίον δὲ τὰ εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα ἐκτεθημένα σώματα τάχιστα σήπονται.

ε'. *Διαφοραὶ ἐκ τοῦ λειψάνου.* — Λείψανα διαφόρων ἀνθρώπων τὴν αὐτὴν ὥραν θανόντων, μετενεχθέντα ἐν τῷ αὐτῷ ἀμφιθεάτρῳ, ἐκτεθημένα εἰς τὰς αὐτὰς τῆς θερμοκρασίας καὶ ὑγρασίας περιστάσεις, παρουσιάζουσιν ἐνίοτε σπουδαίας διαφορὰς ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν καὶ τὴν πορείαν τῆς σηπεδονώδους αὐτῶν ἀποσυνθέσεως. Καὶ ἄλλαι μὲν τῶν περιστάσεων ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι ἐντελῶς καταληπταὶ καὶ γνωσταί, ἄλλαι δὲ τοὐναντίον οὔτε προεικάζονται ἀλλ' οὔτε καὶ ὑπολογίζονται. Ἰδοὺ δὲ τί ἐκ τῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς λογικῆς προκύπτει· τὸ λείψανον τῶν ἐκ ταχέως θανάτου ἢ μετὰ ὀξείαν νόσον θανόντων σήπεται τάχιον ἢ ἂν ὁ θάνατος ἐπέλθει μετὰ νόσον χρονίαν ἐξαντλήσασαν τὸ σῶμα· τὰ λείψανα τῶν βρεφῶν σήπονται τάχιον ἢ τὰ τῶν ἐφήβων, ταῦτα δὲ τάχιον ἢ τὰ τῶν γερόντων· τὰ σώματα τῶν πολυσάρκων σήπονται πολλῷ ταχύτερον ἢ τῶν ἰσχνῶν, εὐκόλως δὲ κατανοεῖται τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐκ τῶν προεκτεθέντων, τὴν ταχείαν σῆψιν εἰς τοὺς πολυσάρκους καὶ τὰ βρέφη ἐξηγεῖ ἀρκούντως ὁ πλεονασμὸς τῶν ὑγρῶν ἐπὶ τὰ στερεὰ τοῦ σώματος, καὶ τὸ λεπτοφυὲς τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων δῆλον διατὶ ἡ σῆψις ἁλίσκει βραδύτερον τὰ σώματα τῶν ἀπὸ αἱμορραγίας θανόντων ἢ τὰ σώματα ὧν τὰ ἀγγεῖα τυγχάνουσιν ἔμπλεα αἵματος, ὡς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παρατηρεῖται μετά τινας δι' ἀσφυξίας θανάτους· διατὶ τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα ὁ ἐρεθισμός, ἡ φλεγμονὴ προσείλκυσαν αἷμα σήπονται ταχέως· διατὶ ἡ σῆψις ἀναφαίνεται μετὰ μεγαλητέρας ταχύτητος εἰς τὰ παθόντα συνθλάσεις, ἐκχυμώσεις, συμφορήσεις ὄργανα. Ἐπίσης ἡ σῆψις προχωρεῖ τάχιον καθ' ἃ μέρη ἐπεγένετο λύσις τῆς συνεχείας εἴτε διαρκούσης τῆς ζωῆς εἴτε μετὰ θάνατον.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι, εἴς τινας περιστάσεις φλογιστικῆς τοῦ ἐγκεφάλου καταστάσεως, ἡ ἐπικράνιος ἀπονεύρωσις μεθ' ἁπάντων τῶν μαλθακῶν τοῦ κρανίου καλυμμάτων ὀλίγας μετὰ τὸν θάνατον ἡμέρας, 7—9, ἀποκολλᾶται ἐντελῶς ἀπὸ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου καὶ περιβάλλει ταῦτα δίκην θύλακος μήπω μετ' αὐτῶν στερεῶς συνεχομένου, ὡς παρετηρήσαμεν εἴς τινας μετὰ ἐξόρυξιν τάφων νεκροτομάς, περὶ ὧν κατωτέρω ἐν ἐκτάσει.

Ἡ καταστροφὴ τῶν σωμάτων ἐπισπεύδεται εἴς τινας περιστάσεις ἐκ τῆς παρουσίας τῶν σκωλήκων, οἵτινες ὡς τὰ πολλὰ ὑπάγονται εἰς τὰ εἴδη musca, scatophaga, thyreophora κ. α. Ἐκ τῆς γενέσεως καὶ περαιτέρω ἀναπτύξεως τῶν διαφόρων τούτων σκωλήκων ἐνίοτε ὁ ἰατροδικαστὴς πορίζεται σπουδαῖα συμπεράσματα περὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου, καθότι τῶν τοιούτων ἐντόμων ὁ χρόνος τῆς γεννήσεως, τῆς ἀναπτύξεως, καὶ τοῦ θανάτου εἶναι ἐντελῶς γνωστὸς ἐκ τῆς ζωολογίας.

ς'. *Ἐπήρεια τῆς φύσεως τοῦ μέσου ἐν ᾧ τὸ σῶμα διατελεῖ.* — Ζήτημα ἂν σῆψις πραγματοποιεῖται ἐν τῷ κενῷ, καὶ ὁ μὲν Gay-Lussac ἀποφαίνεται περὶ τούτου ἀρνητικῶς, οἱ δὲ Fourcroy καὶ Guntz τοὐναντίον παραδέχονται ὅτι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ σῆψις καὶ εἰς τὸ κενόν. Ὁπωσδήποτε ὅμως εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος τὰ μάλιστα συμβάλλει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σήψεως, ἐνεργεῖ δὲ οὗτος διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ὀξυγόνου, ὅπερ κατὰ τοὺς Böckmann καὶ Hildebrand εἶναι τὸ μόνον ἀέριον σῶμα τὸ τὰ μάλιστα εἰς τὴν σῆψιν συντελοῦν. Προστιθεμένου δὲ τοῦ ἀζώτου εἰς τὸ ὀξυγόνον ἡ σῆψις διενεργεῖται τάχιον, καθότι συντελεῖ εἰς τὸν διαχωρισμὸν τῶν ἀτόμων τοῦ ὀξυγόνου καὶ ἐπομένως τὴν ταχυτέραν αὐτοῦ ἐνέργειαν, ἐπειδὴ τὸ ἄζωτον μόνον εἶναι ἀντισηπτικόν, καθ' ἃ προκύπτει ἐμβυθιζομένων τεμαχίων σαρκῶν ἐν τῷ ἀερίῳ τούτῳ καὶ διατηρουμένων χωρὶς νὰ ὑποπέσωσιν εἰς σῆψιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον· τὸ αὐτὸ προκύπτει ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Hildebrand καὶ διὰ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ. Τὸ ὑδρογόνον κεκορεσμένον ὑπὸ ὑγρασίας ἐπιβραδύνει τὴν σῆψιν ἐπαυξάνον τὴν συνοχὴν τῆς σαρκός· τὸ χλώριον, τὸ διττοξειδιον τοῦ ἀζώτου καὶ τὸ θειῶδες ὀξὺ παρακωλύουσι σπουδαίως τὴν σῆψιν. Τὰ ἐν τῷ ὕδατι ἐμβεβυθισμένα σώματα ἀποσυντίθενται ἧττον ταχέως τῶν εἰς τὸν ἀέρα ἐκτιθεμένων.

Ἡ σῆψις βραδύτερον βαίνει ἐν τῷ ὕδατι ἢ ἐν τῷ ἀέρι, ἀλλὰ τῆς θερ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μακρασίας τοῦ ὕδατος κυμαινομένης μεταξὺ 18°—25° R, ἡ σῆψις βαίνει ταχέως, τοὐναντίον δέ, τῆς θερμοκρασίας οὔσης ταπεινοτέρας. Δὲν εἶναι εἰσέτι ἐντελῶς λελυμένον τὸ ζήτημα ἂν ἡ σῆψις προχωρεῖ ταχύτερον εἰς τὸ ῥέον ἢ τὸ λιμνάζον ὕδωρ, κατὰ τὸν Orfila ἡ τοῦ σώματος σαπωνοποίησις ἐπισπεύδεται ἐν τῷ ῥέοντι ὕδατι, κατὰ δὲ τὸν Devergie (1), ἐκ τῶν εἰς τοὺς πνιγομένους παρατηρήσεων αὐτοῦ, προκύπτει ὅτι ἡ σῆψις, ἡ ὡς ἀποτέλεσμα ἔχουσα τὴν ἔκλυσιν ἀερίων καὶ τὴν μετατροπὴν τοῦ σώματος εἰς πόλτον, διενεργεῖται τάχιόν τε καὶ ῥάδιον εἰς τὸ λιμνάζον ὕδωρ, τοὐναντίον δὲ ἡ προκαλοῦσα τὴν σαπωνοποίησιν ἐν τῷ ῥέοντι ὕδατι.

Αἱ τῶν ἀποπάτων ὕλαι ὁριστικῶς βραδύνουσι τὴν σῆψιν, ἐπισυμβαινούσης σαπωνοποιήσεως τοῦ σώματος, τοὐναντίον δὲ λίαν ταχείας ποιεῖται προόδους ἡ σῆψις ἐν τῇ κοπρίᾳ.

Ἡ σῆψις βαίνει βραδέως εἰς ἔδαφος ἀμμῶδες καὶ ξηρόν, τάχιον δὲ εἰς ἀργιλλῶδες καὶ ὑγρόν, ἔτι δὲ τάχιον εἰς λίαν φυτικόν, ὀλίγον ὑγρόν, καὶ μεσαίας θερμοκρασίας.

Β'. *Εἶναι ἐφικτὴ σῆψις εἰς σῶμα ζῶν;*

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἐξεταστέον ἰδίᾳ τὰ στερεὰ καὶ τὰ ὑγρὰ τοῦ σώματος μέρη.

Οὐδέποτε τὰ στερεὰ τοῦ σώματος μέρη ὑπόκεινται εἰς σῆψιν ἐφ' ὅσον διατηρεῖται εἰς αὐτὰ ἡ ζωή. Τινὲς τῶν παρατηρητῶν, παρατηρήσαντες ὅτι ἀγωνιώντων τινῶν τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα φαίνονται πρασινωπὰ πρὶν ἢ ἀποδώσωσι τὴν τελευταίαν πνοήν, ἐπίστευσαν ὅτι δυνατὸν ν' ἀναφανῇ σῆψις πρὸ τοῦ θανάτου, ἀλλ' αἱ παρατηρήσεις αὗται, ὧν ἡ αὐθεντικότης τυγχάνει ἀναμφισβήτητος, πιθανῶς καταδεικνύουσιν ὅτι συνέβη τότε μερικὸς θάνατος καὶ μερικὴ σῆψις πρὸ τοῦ γενικοῦ θανάτου καὶ τῆς γενικῆς σήψεως, ἄλλως εἶναι βέβαιον τὴν σήμερον, ὅτι οὔτε ἡ πτωματικὴ ὀσμή, οὔτε ἡ πρασίνη χροιὰ εἶναι τὰ σταθερὰ τῆς σήψεως σημεῖα.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ὑγρὰ τοῦ σώματος μέρη, ἂν ταῦτα ὑπόκεινται εἰς σῆψιν πρὸ τοῦ θανάτου, διακριτέον τὰ ὑπὸ κυκλοφορικῆς κινήσεως μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως ἐξακοντιζόμενα ὑγρά, ὡς τὸ αἷμα, ὁ λέμφος, ὁ χυλός, καὶ τὰ ἐντὸς κοιλοτήτων βλεννωδῶν, ὁρῤῥωδῶν ἢ νεοπλασθεισῶν ἀκίνητα παραμένοντα. Ἡ σῆψις τῶν κινουμένων ὑγρῶν, ἣν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς οἱ ἰατροὶ παρεδέχθησαν, ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις ἐφ' ἧς ἐστήριζον καὶ τὴν παθογένειαν καὶ τὴν θεραπείαν τῶν μᾶλλον ἐπικινδύνων νόσων, αἱ θεωρίαι ὅμως καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ Pinel, ἀφιερωθέντα ὅλως εἰς τὰ

(1) *Devergie.* — Λυτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 444.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στερεὰ τοῦ σώματος μέρη, ἀπέρριψαν ἐντελῶς καὶ τὰς τῶν ὑγρῶν νόσους καὶ τὸ δυνατὸν τῆς σήψεως τῶν ὑγρῶν πρὸ τοῦ θανάτου· τὴν σήμερον ἡ παρατήρησις, ἡ κρίσις, τὰ πειράματα ἀπομακρύνουσι τὰ πνεύματα ἀπὸ τῶν δογμάτων τοῦ Pinel, καὶ ἐπαναφέρουσιν αὐτά, ἂν μὴ ἐντελῶς εἰς τὰς θεωρίας τῶν ἀρχαίων περὶ τῶν σηπεδονωδῶν νόσων, τοὐλάχιστον εἰς τὴν παραδοχὴν ἀλλοιώσεων τῶν ὑγρῶν, αἵτινες ἀντιτάττουσιν εἰς τὴν θεραπευτικὴν κωλύματα, ἂν μὴ ἀνυπέρβλητα ἐντελῶς, τοὐλάχιστον μόνον διὰ τοῦ ἐμπειρισμοῦ ὑπερνικώμενα. Τὰ ὑγρὰ τὰ ἐντὸς βλεννωδῶν κοιλοτήτων ἀκινητοῦντα ὑπόκεινται ἐνίοτε εἰς σῆψιν, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τὰ οὖρα, ἅτινα ἀποσυντίθενται ἐνίοτε πρὸ τῆς ἐκροῆς αὐτῶν, ἰδίως εἰς τοὺς πάσχοντας χρονίας φλογιστικὰς παθήσεις τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων, ὅτε τὰ οὖρα καθίστανται ἀμμωνιοῦχα, περίστασις συντελοῦσα εἰς τὸν σχηματισμὸν οὐρολίθων τινῶν, ὡς κατέδειξαν οἱ Prout καὶ Orfila· τὰ τυχαίως ἐντὸς πανταχόθεν κεκλεισμένων κοιλοτήτων, ὡς ἐντὸς ὁρρωδῶν ὑμένων ἢ κύστεων, ἐκκρινόμενα ὑγρὰ σπανίως ἀποσυντίθενται, ἐφ' ὅσον ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ δὲν ἐπιδρᾷ. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις καθ' ἃς τὰ ὑγρὰ ταῦτα ἀποσυντίθενται καὶ χωρὶς τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ὡς ὁ Laennec παραδέχεται ὡς αἰτίαν τοῦ πνευμοθώρακος, καθ' ὃν δὲν ὑπάρχει συγκοινωνία τῆς πλευρικῆς κοιλότητος μετὰ τῶν βρογχικῶν διακλαδώσεων, τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ἐκκριθεισῶν ὑλῶν διαρκούσης χρονίας πλευρίτιδος, τουταυτὸ παρατηρεῖται ἐνίοτε καὶ εἴς τινα ἀποστήματα μήπω σχασθέντα, ἐν οἷς τὸ πύον ἀποσυντίθεται· ἅμα ὅμως ὁ ἀὴρ ὁπωσδήποτε εἰσδύσῃ ἐντὸς τῶν κοιλοτήτων τούτων ἀναγκαίως ἐπέρχεται ἡ ἀποσύνθεσις. Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι περιστάσεις καθ' ἃς ἀναπτύσσεται ἡ σῆψις εἰς ζῶν σῶμα, ὡς εἴς τινας ψευδομεμβράνας φαρυγγιτίδων τινῶν, εἰς τὴν ὄζαιναν, τὰς ἐν τῷ ἐντερικῷ σωλῆνι ὕλας κατὰ τὴν πορείαν βαρέων νοσημάτων, τὸ ἀπομένον ἐν τῇ μήτρᾳ μετὰ τὸν τοκετὸν ἐπιχόριον, τοὺς πολύποδας τῆς μήτρας ἢ ἄλλων μερῶν μετὰ τὴν περίσφιγξιν τοῦ μίσχου αὐτῶν, κτπ.

Γ'. *Καταστάσεις διάφοροι τοῦ ζῶντος σώματος συγχέομεναι ἐνίοτε πρὸς τὴν σῆψιν.*

Τὰ δύο σημεῖα τῆς ἀρχομένης σήψεως, ἡ πτωματικὴ ὀσμὴ καὶ ἡ πρασίνη χροιά, ἀποπλανοῦσιν ἐνίοτε τὸν παρατηρητήν, ἅτε δὴ παρατηρούμενα καὶ εἰς ἄλλας πλὴν τῆς σήψεως περιστάσεις.

Ἡ χροιὰ τοῦ δέρματος διαφέρει οὐσιωδῶς ἀναλόγως τοῦ μέσου ἐν ᾧ τὸ σῶμα διατελεῖ, τῆς ἐποχῆς τῆς σήψεως, τοῦ μέρους τοῦ σηπομένου κτπ., ἀφ' ἑτέρου δὲ εἴς τινας φλογιστικὰς καὶ νευρικὰς νόσους παρατη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ροῦνται κηλίδες ἐρυθραί, ἰόχροοι, ἢ πελιδναί, παρεμφέρουσαί πως ταῖς κατὰ τὴν σῆψιν ἀναπτυσσομέναις. Περὶ τούτου ὁ Fodéré ἀναφέρει ὅτι τὸ σῶμα νέας γυναικὸς ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ ἰοχρόων καὶ μελανῶν κηλίδων τέσσαρας ὥρας πρὸ τοῦ ἐπελθόντος ἐκ παροξυσμοῦ ὑστερικοῦ θανάτου.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν πτωματικὴν ὀσμήν·

1. Διαφέρει οὐσιωδῶς αὕτη ἀναλόγως τοῦ μέσου ἐν ᾧ τὸ σῶμα εὑρίσκεται.

2. Ἐνίοτε εἶναι μόλις αἰσθητή.

3. Εἰς πολλὰς περιστάσεις ἡ τοῦ μέσου ἐν ᾧ τὸ σῶμα εὑρίσκεται ὀσμὴ κρατεῖ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ διάκρισις τῆς εἰς τὴν ἀποσυντιθεμένην ζωϊκὴν οὐσίαν ἀναγομένης.

4. Κατὰ τὴν εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα σῆψιν, ἡ ὀσμὴ σχεδὸν ἐλλείπει μέχρι τινός, καὶ ὑπάρχει ἐπὶ χρόνον τινὰ οὐχὶ δυσάρεστος.

5. Ζῶντες δὲ ἄνθρωποι ἐνίοτε ἀποδίδουσι δυσώδη ὀσμήν, ἂν δὲ οἱ τοιοῦτοι τύχωσι νεκροφανεῖς, δυνατὸν ὁ ἰατρός, στηριζόμενος μόνον εἰς τὴν δυσώδη ὀσμήν, νὰ ἀπατηθῇ εἰς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ.

Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι, ἂν εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἡ πτωματικὴ ὀσμὴ καὶ ἡ τοῦ δέρματος χροιὰ εἶναι κατάλληλα φαινόμενα ὅπως ὁρίσωσι τὴν ἀρξαμένην τῶν πτωμάτων σῆψιν, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις, ἀληθῶς λίαν σπάνιαι, καθ' ἃς οἱ χαρακτῆρες οὗτοι εἶναι ἀνεπαρκεῖς, καὶ καθ' ἃς ὁ ἰατρὸς ὀφείλει ν' ἀναμείνῃ ἕως ἂν ἀνυψωθῇ καὶ ἀποκολληθῇ ἡ ἐπιδερμίς, ἢ καὶ ὁ ἱστὸς τοῦ δέρματος μαλακυνθῇ, περιστάσεις θετικῶς ὁρίζουσαι τὴν σῆψιν εἰς οἱονδήποτε μέσον καὶ ἂν διενεργεῖται αὕτη.

Δ'. Προϊόντα τῆς σήψεως·

1. *Ἀέρια καὶ ὀξέα.* — Τὸ μέρος τοῦτο τῆς σήψεως εἶναι εἰσέτι σκοτεινόν, αἱ μέχρι τοῦδε, ὀλίγαι ἀληθῶς ἔρευναι, δὲν ἀπέληξαν εἰς ὁριστικὸν καὶ βέβαιον συμπέρασμα· τὸ μόνον γνωστὸν εἶναι, ὅτι κατὰ τὴν σῆψιν ἐκλύονται ἀέρια, οἷον ἄζωτον, ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον, ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀμμωνία, ὑδροθειϊκὸν ὀξύ, φωσφοροῦχον ὑδρογόνον, ἀναπτύσσονται δὲ καὶ λιπαρὰ ὀξέα, ἐκ τῶν ἐχόντων ὡς τύπον C^2nH^2nOn, οἷον μηρυκικόν, βουτυρικόν, καπρικὸν ὀξύ, τριμεθυλαμίνιον, ἐθυλαμίνιον, καπριλαμίνιον κτπ., παρατηροῦνται δὲ τέλος καὶ φωσφορώδεις λάμψεις, αἵτινες κατὰ τὸν Becquerel θεωροῦνται ὡς ἠλεκτρικαὶ ἀναλαμπαί. Κατά τινας συγγραφεῖς τὰ ἀέρια ἐκλύονται εἴτε μόνα, εἴτε εἰς ἑνώσεις μετὰ τῆς ἀμμωνίας. Τὰ ἀφθονώτερον ἐκλυόμενα ἀέρια εἶναι τὸ ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον καὶ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἰδίως δὲ τὸ ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον παρατηρεῖται εἰς τοὺς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πνιγέντας, εἰς οὓς ἐν γένει ἡ τῶν ἀερίων ἔκλυσις εἶναι λίαν ἐνεργητική, γνωρίζεται δὲ ἡ παρουσία αὐτοῦ καθότι νυσσομένου τοῦ δέρματος ἐξέρχεται ἀέριον, ὅπερ ἀναφλέγεται καὶ καίει ἐφ' ὅσον παρατείνεται ἡ ἔξοδος αὐτοῦ.

2. *Σάπων.* — Ἕτερον τῆς σήψεως προϊὸν εἶναι ὕλη σαπωνώδης, ἥτις, κατὰ τὸν Fourcroy, ἀποτελεῖται ὑπὸ λιποκηροῦ καὶ ἀμμωνίας, κατὰ τὸν Chevreul ὅμως ὁ σάπων οὗτος εἶναι μαργαρικὴ ἢ ἐλαϊκὴ ἀμμωνία, ἢ τούλάχιστον ὀξύ, παρεμφερὲς τῷ ἐλαϊκῷ ὀξεῖ, ἡνωμένον μετὰ γαλακτικοῦ ὀξέος, γαλακτικοῦ καλίου καὶ ἀσβεστίου, μετὰ οὐσίας χρωματιστικῆς νεραντζοχρόου, ἀζωτούχου, ἐμπεριεχούσης μικρὰν ποσότητα ἀσβεστίου, μετὰ μικρᾶς ποσότητος πικρᾶς ὕλης καὶ οὐσίας ὀσμηρᾶς. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ ἡ σύνθεσις τοῦ σάπωνος τούτου μεταβάλλεται ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ μέσου ἐντὸς τοῦ ὁποίου μορφοῦται ἢ τίθεται· οὕτω ἐντὸς ὕδατος, ἢ ἐδάφους ἐμπεριέχοντος θειϊκὸν καὶ ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον, συνιστᾶται ὑπὸ μαργαρικοῦ καὶ ἐλαϊκοῦ ἀσβεστίου. Ἐν γένει φαίνεται πιθανὸν ὅτι κατ' ἀρχὰς σχηματίζεται σάπων ἔχων ὡς βάσιν τὴν ἀμμωνίαν, ἀκολούθως δὲ διὰ διπλῆς ἀποσυνθέσεως μεταλλάσσει οὗτος φύσιν, καθότι ἀμμωνιοῦχος σάπων κατεργαζόμενος ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας ἐντὸς διαλύσεως θειϊκοῦ ἀσβεστίου μεταβάλλεται εἰς τιτανώδη σάπωνα.

Ἅπαντα τοῦ λειψάνου τὰ μέρη δὲν ὑπόκεινται ἐπίσης εἰς τὴν σαπωνοποίησιν, ὁ σάπων σχηματίζεται ἐφ' ὅσον λίπος διατελεῖ εἰς ἐπαφὴν μετ' ἀζωτούχου οὐσίας, καθότι μόνον τὸ λίπος, καθ' ἃ κατέδειξεν ὁ Guntz, χωρὶς ἀζωτούχων ὑγρῶν δὲν μεταβάλλεται εἰς σάπωνα, τοῦθ' ὅπερ κατέδειξεν ὁ Gay-Lussac καὶ διὰ τὴν καθαρὰν τοῦ αἵματος ἰνικήν· ὁ δὲ Chevreul εἰς τὸ αὐτὸ περιῆλθεν ἀποτέλεσμα ὑποβαλὼν εἰς κατεργασίαν ἐπὶ ὅλον ἔτος τένοντας ἐλέφαντος, μῦς βοός, ἐστερημένους ἐντελῶς λίπους, ὡς καὶ ὁ Orfila ἐνεργήσας συγκριτικῶς διὰ δέρματος ἐστερημένου λίπους καὶ δέρματος φέροντος τοιοῦτον. Ἐκ τῶν περιγενομένων τούτων ὁ Chevreul δοξάζει ὅτι, ἐπειδὴ τὸ λίπος στερεῖται ἀζώτου, οἱ μῦς παρέχουσιν εἰς αὐτὸ τὴν ἀζωτοῦχον οὐσίαν διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀμμωνίας, ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη, κατὰ τὸν Devergie (1), φαίνεται ἀναλήθης.

Ἡ σαπωνοποίησις ἐνεργεῖται λίαν ταχέως ὑπὸ τὰς ἑξῆς περιστάσεις.— α'. Εἰς τοὺς λίαν νέους.—β'. εἰς τοὺς πολυσάρκους.—γ'. Εἰς τὰ ἐν τοῖς ἀποπάτοις σηπόμενα σώματα.—δ'. Ἧττον ταχέως εἰς τὸ λιμνάζον ἢ εἰς τὸ ῥέον ὕδωρ.—ε. Εὐκολώτερον εἰς τὰ ὑγρὰ καὶ παχέα ἐδάφη, σπανιώτερον δὲ εἰς τὰ ξηρά.—ς'. Τόσῳ ταχύτερον ὅσῳ τὰ πτώματα εἶναι μᾶλλον συσσωρευμένα· τὰ μὲν μετὰ τῶν δέ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ταχύτερον

(1) *Devergie.* — Annales d' Hygiène publique et de Médecine légale, 8bre 1829. καὶ Traité de Médecine légale. Τομ. Β'. Σελ. 416.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σαπωνοποιοῦνται τὰ βαθυτέρω κείμενα. Ἀναλόγως τῶν διαφόρων τούτων περιστάσεων παρατηροῦνται λίαν μεγάλαι διαφοραὶ ὡς πρὸς τὸν ἀναγκαῖον χρόνον ὅπως ἐπέλθῃ ἡ σαπωνοποίησις. Κατὰ τὸν Fourcroy (1), στηριζόμενον εἰς τὰς πληροφορίας τῶν νεκροθαπτῶν, μόλις μετὰ 30 ἔτη ἐνεργεῖται ἡ σαπωνοποίησις τοῦ λειψάνου. Κατὰ δὲ τὸν Devergie (2) πτῶμα νεογνοῦ ἐντὸς 6 ἑβδομάδων ἢ 2 μηνῶν ἐν τοῖς ὑγροῖς τῶν ἀποπάτων ἐνίοτε ὁλοκλήρως σαπωνοποιεῖται· τοὐναντίον δὲ λείψανον πνιγμένου ἵνα ἐξ ὁλοκλήρου σαπωνοποιηθῇ ἀπαιτεῖται ἔτος περίπου, διὰ δὲ τὰ ἐν τῇ γῇ κατακεχωσμένα σώματα ἀπαιτοῦνται τρία περίπου ἔτη. Κατὰ τὸν Casper (3) ἡ σαπωνοποίησις ἐν τῷ ὕδατι δὲν συμβαίνει πρὸ τοῦ τρίτου ἢ τετάρτου μηνός, καὶ πρὸ τοῦ ἕκτου εἰς ὑγρὰν γῆν.

Αἱ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν συντελεῖται ἡ σαπωνοποίησις θεωρίαι συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰς ἑξῆς δύο.

Κατὰ τὸν Thouret, στηριζόμενον εἰς τὸ ὅτι ἀπὸ τῶν κοιλοτήτων τοῦ ἐγκεφάλου τῆς φαλαίνης, ἀπὸ τῆς χολῆς, τοῦ ἥπατος, τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἀνθρώπων καὶ ἄλλων τῶν ζώων ἐξάγεται εἰς μεγάλην ποσότητα λευκὸν φαλαίνης τοῦ ὁποίου ὁ σχηματισμὸς δέον ὅπως μὴ ἀποδοθῇ εἰς τὴν σῆψιν, ἡ ἀμμωνία εἶναι τὸ μόνον τῆς σήψεως προϊόν, αὕτη δὲ ἐνουμένη μετὰ τῆς προϋπαρχούσης ὕλης τοῦ σάπωνος σχηματίζει αὐτόν. Ἀλλ' ἡ θεωρία αὕτη ἀποδείκνυται ἀναλήθης, διότι εἶναι βεβαιωμένον ὅτι ὁ σάπων τοῦ πτώματος δὲν ἐμπεριέχει λευκὸν τῆς φαλαίνης.

Κατὰ δὲ τὸν Fourcroy ὑποτίθεται ὅτι ὁ ἄνθραξ τῆς ζωϊκῆς οὐσίας ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς ὡς ἀνθρακικὸν ὀξύ, εἴτε παραλαμβάνων τὸ ὀξυγόνον ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς οὐσίας, εἴτε ἑνούμενος μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον συνεπῶς ἀποσυντίθεται, τοιουτοτρόπως δὲ ἐξηγεῖται καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ βάρους τῶν ζωϊκῶν οὐσιῶν τῶν μεταβαλλομένων εἰς σάπωνα, ὧν ὁ ὄγκος ἀπομένει τὸ $^1/_{10}$ ἢ τὸ $^1/_{12}$ τοῦ ἀρχικοῦ. Κατὰ τὴν ἀποσύνθεσιν ταύτην τὸ ἄζωτον μετὰ τοῦ ὑδρογόνου παράγουσιν ἀμμωνίαν, οὕτω δὲ τὸ ὑπόλειμμα τῶν ζωϊκῶν οὐσιῶν, ἀφοῦ ἀπολέσωσιν αὐταὶ μεγάλην ποσότητα ἄνθρακος, ὀξυγόνου καὶ ἀζώτου, περιέχει μεγάλην ὑδρογόνον ποσότητα, ἑπομένως ὁ σάπων τῶν πτωμάτων ἀποτελεῖται ἰδίως ὑπὸ ἀνθρακούχου ὑδρογόνου μετρίως ὀξειδωμένου (ὀξὺ μαργαρικὸν καὶ ἐλαϊκόν).

Ὅσῳ καὶ ἂν ἡ θεωρία αὕτη φαίνεται μᾶλλον τῆς πρώτης πειστικὴ καὶ ἐν μέρει συμφωνοῦσα πρὸς τὰ πράγματα, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἡ τελεία

(1) *Casper.* — v. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 41.
(2) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 416.
(3) *Casper.* — v. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 41.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡ δυναμένη τὰ πάντα νὰ ἐξηγήσῃ, ὥστε δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι εἶναι εἰσέτι λίαν δύσκολον νὰ δοθῇ τοιαύτη θεωρία.

Ὁ σάπων τῶν πτωμάτων παρουσιάζεται δίκην λιπαρᾶς, σαπωνώδους, μετρίως κιτρίνης, μᾶλλον ἢ ἧττον κεχρωσμένης, ἀναλόγως τοῦ μέσου ἐν ᾧ ἐσχηματίσθη, οὐσίας. Καὶ ὑποστάντος μὲν τοῦ λειψάνου τὴν ἐν τῷ ὕδατι κατεργασίαν, ὁ σάπων εἶναι λευκός, διατελοῦντος δὲ ἐν μολυβδίνῳ φερέτρῳ, εἶναι μελανοκίτρινος, ἔτι δὲ μελανώτερος, τοῦ πτώματος παραμένοντος ἐν τῇ γῇ. Ὁ ὄγκος καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ, ὡς ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Guntz ἐξάγεται, πάντοτε εἶναι πολὺ μεγαλήτερα τοῦ ὄγκου τοῦ λίπους ἐξ οὗ ἐσχηματίσθη, ὡς πολλάκις παρετήρησε καὶ ὁ Devergie (1). Ὁ σάπων ἐν ἀρχῇ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτοῦ εἶναι ἧττον σκληρὸς ἢ εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον, τήκεται καὶ ῥευστοποιεῖται εἰς θερμοκρασίαν 100° ἐπὶ ἀτμολούτρου. Δι' ἀποστάξεως παράγει, κατὰ τὸν Fourcroy, ἄφθονον ἀμμωνιοῦχον ὕδωρ, ἔλαιον πηγνύμενον ἐντὸς τοῦ ῥύγχους τοῦ ἀποστακτικοῦ σκεύους, καὶ βραδύτερον ἀνθρακικὴν ἀμμωνίαν κρυσταλλικήν· θερμαινόμενος εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος καίει καὶ ταχέως ἀναφλέγεται. Κατὰ τὸν Fourcroy, ἐγκαταλιμπανόμενος εἰς τὸν ξηρὸν καὶ ἐλεύθερον ἀέρα, ἀπόλλυσι τὴν ἐμπεριεχομένην ἀμμωνίαν καὶ καθίσταται μᾶλλον ξηρὸς καὶ εὔθριπτος, τοῦ ἀέρος δὲ ὄντος ὑγροῦ καλύπτεται, κατὰ τὸν Thouret, ὑπὸ εὐρῶτος ποικίλως κεχρωσμένου. Κατὰ δὲ τὸν Devergie (2) αἱ ἀλλοιώσεις ἃς ὁ σάπων τῶν πτωμάτων ὑφίσταται εἰς τὸν ἀέρα ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ σάπωνος, οὕτω ὁ ὡς βάσιν ἔχων τὸ ἀσβέστιον δὲν ἀλλοιοῦται ἐπαισθητῶς, καθ' ἃ ὁ Devergie παρετήρησε, τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει εἰς τὸν σάπωνα τὸν σχηματισθέντα ἐν μολυβδίνῳ φερέτρῳ.

Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, ἐν ᾧ κατεργάζεται ὁ σάπων τοῦ λειψάνου, καθίσταται θολερὸν καὶ ἀδιαφανές, καὶ παρεμφέρει κοινῷ σαπωνώδει ὕδατι. Ζέων ὁ σάπων μεθ' ὕδατος παράγει παχὺ ἀνάλογον πρὸς τὸ τοῦ λινοσπέρματος γλίσχρασμα, ὅπερ ἀποψυχόμενον ἀποτελεῖ μᾶζαν ἑκατὸν μήπω διαλυομένην ἀλλ' ἀραιουμένην ἐν τῷ ὕδατι.

Δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ὁ σάπων ἀποσυντίθεται, ἐνουμένης τῆς ἐν αὐτῷ ἀμμωνίας ἢ ἀσβεστίου μετὰ τοῦ ὀξέος, καὶ τῶν βάσεων μεταβαλλομένων εἰς ἅλατα εὐδιάλυτα, ὧν ἡ φύσις εὐκόλως γνωρίζεται. Τοῦ σάπωνος ὄντος ἀμμωνιούχου καὶ τηκομένου τῇ προσθήκῃ καυστικῆς τιτάνου, ἐκλύεται ἀμμωνία. Τὸ ζέον οἰνόπνευμα διαλύει τὸν ἀμμωνιακῆς βάσεως σάπωνα τῶν πτωμάτων εἰς ἀναλογίαν 90,3 τοῖς 100, ἀναλογία ἥτις ποικίλει ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ σάπωνος ἐπὶ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ ἐπίδρασις,

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 417·
(2) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 418.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰ δὲ ἀπολειπόμενα ἀδιάλυτα μέρη 9, 7, κατὰ τὸν Chevreul. ἀποτελοῦνται ἀπὸ χρωματιστικῆς κιτρίνης, ἀζωτούχου, λιπαρᾶς οὐσίας, ἀπὸ φωσφορικοῦ ἀσβεστίου, μαγνησίας, ὀξειδίου τοῦ σιδήρου, γαλακτικοῦ ὀξέος καὶ γαλακτικοῦ καλίου καὶ νατρίου.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Orfila (1) δηλοῦται ὅτι τὰ σαπωνοποιηθέντα λείψανα ἀποσυντίθενται τῇ ἐπιδράσει τῶν βροχῶν καὶ μεταβάλλονται εἰς σκελετούς, συνεπῶς ὅτι ἡ σαπωνοποίησις δὲν παρακωλύει τὴν τελείαν τοῦ λειψάνου ἀποσύνθεσιν. Εἰς πολλοὺς κοινοὺς τάφους, ἀνορυχθέντας εἰς τὸ κοιμητήριον Innocents ἐν Παρισίοις, εὑρέθησαν φέρετρα μετατετοπισμένα ὡς ἐκ τῆς κινήσεως τῶν χωμάτων, εἷς τινα τούτων λοξῶς κείμενα τὸ κατώτερον τῶν σωμάτων μέρος ἦτο εἰς σκελετὸν μεταβεβλημένον, τῶν ἀνωτέρων μερῶν παρουσιαζόντων τὴν συνήθη τοῦ σάπωνος κατάστασιν.

Ἔστωσαν αἱ ἑξῆς σαπωνοποιήσεως περιπτώσεις ἐξ ὧν δηλοῦται ὁ χρόνος καθ' ὃν αὕτη ἄρχεται.

Παρατ. 1. — Σαπωνοποίησις (2).

Κατὰ Μάρτιον μῆνα ἐξωρύχθη ἐντὸς ὑγροῦ κήπου νεογνὸν θήλεως γένους. Ὅλον τὸ σῶμα καταμέλαν ἔφερε προσκεκολλημένα τμήματα ἀχύρου καὶ φυτῶν· ἡ κεφαλὴ ἀποκεχωρισμένη· κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὑρέθησαν ὀστᾶ τινα μόνον τοῦ κρανίου. Τὸ σῶμα εἶχε μῆκος μὲν 0μ,40, βάρος δὲ 2000 γραμ. Οἱ μῦς τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν ἄκρων *σαπωνοποιημένα*. Τὰ ὄργανα τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας μελανὰ καὶ ἀγνώριστα. — *Συμπεράσματα* . . . λίαν πιθανῶς ἐγεννήθη ὥριμον, καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ γῇ πλέον τοῦ ἔτους. Ταῦτα ἐβεβαίωσεν ἡ ἀνάκρισις.

Παρατ. 2. — Προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας νεογνοῦ σαπωνοποιηθέντος (3).

Ἡ παρατήρησις αὕτη τεκμηριοῖ πόσον ταχέως συντελεῖται ἡ σαπωνοποίησις.

Ἡ κόρη L. . . , κρύφα τέξασα, ἀπέκρυψε τὸ σῶμα τοῦ νεογνοῦ, ὁμολογήσασα δὲ τὸν τοκετὸν διισχυρίσθη ὅτι τὸ τεχθὲν εἶχε μόλις ἡλικίαν 3 ἢ 4 μηνῶν. Ἐνετάλην νὰ ἐξακριβώσω τὸ ἀληθὲς τῆς καταθέσεως ταύτης. Ἀπεφάνθην ὅτι ἡ νεᾶνις L. . . ἔτεκε μόλις πρό τινων ἑβδομάδων· λαβὼν δ' ὑπ' ὄψιν τὸ ποιὸν τοῦ γάλακτος καὶ τὴν διαστολὴν τοῦ στομίου

(1) *Orfila*. — Αὐτόθι. Τόμ. Α', Σελ. 689.
(2) *Casper*. — v. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β', Σελ. 55.
(3) *Casper*. — v. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β', Σελ. 120.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς μήτρας, ἐδήλωσα ὅτι πιθανῶς τὸ τεχθὲν εἶχεν ἡλικίαν πλέον τῶν 4 μηνῶν.

Μετ' οὐ πολὺ ἀνευρέθη τὸ λείψανον ἐνταφιασμένον *ἐν ἐγγὰ γῇ ὑπογείου*, περιβεβλημένον περιζώστραν ἐξ ὀθόνης ἐκ βάμβακος. Ἡ σῆψις ἦτο λίαν προκεχωρημένη, παρετηρεῖτο δὲ ἀρξαμένη ἡ *σαπωνοποίησις* εἰς τὰ ἄκρα, καὶ δὴ τὸ δεξιὸν ἀντιβράχιον καὶ τὸν ὁμώνυμον μηρόν. Ἅπασαι αἱ κοιλότητες ἦτο ἠνεῳγμέναι, τὰ κρανιακὰ ὀστᾶ ἀποκεκολλημένα, ὁ δὲ ἐγκέφαλος διαῤῥέων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἀριστερὸν ἄνω καὶ κάτω ἄκρον διετηροῦντο καλῶς, τοῦ τελευταίου τούτου ἐχοντος μῆκος 0μ,20 καὶ διατελοῦντος εἰσέτι λίαν παχέος καὶ στρογγύλου, ἐπειδὴ τὸ βάρος ὁλοκλήρου τοῦ σώματος ἦτο 3 χιλιογραμμάτων, ἐπειδὴ τὸ μῆκος, ἐφ' ὅσον ἦτο ἐφικτὸν νὰ γνωρισθῇ, ἦτο 19 δακτύλων, ἀπεφάνθην ὅτι τὸ νεογνὸν βεβαίως ἦτο πλέον ἢ 4 μηνῶν, καὶ ὅτι μάλιστα καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας ἐγεννήθη ὥριμον, ἢ σχεδὸν τοιοῦτον.

Παρατ. 3. (1)—*Κατάδυσις ἐν ἀποπάτῳ.—Διατήρησις τῆς μήτρας.—Σαπωνοποίησις.*

Νεᾶνις, οὖσα βεβαίως λίαν εὐειδὴς ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν περιπλοκῶν τῆς μνημονευθησομένης ὑποθέσεως, κατὰ μῆνα Μάρτιον τοῦ 18 . . . παθοῦσα πλευρίτιδα ἐβιάζετο νὰ μεταβῇ εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἀλλ' αὕτη ἠρνήθη ἐπιμόνως δηλώσασα ὅτι προετίμα τὸν θάνατον.

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, τὴν 21 Μαρτίου, ἐγένετο ἄφαντος· εἰς μάτην ἀπέβησαν ἅπασαι αἱ ἀπόπειραι πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῆς, διεδόθη δὲ φήμη, ἄλλως ἀδέσποτος, ὅτι, οὖσα ἔγκυος μετά τινος κυρίου ἐγγάμου κατοικοῦντος ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ, ἐφυγαδεύθη τῇ συνδρομῇ αὐτοῦ.

Κατὰ μῆνα Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, δηλονότι 9 περίπου μῆνας μετὰ τὸ συμβάν, κενωθέντος τοῦ ἀποπάτου εὑρέθη σῶμα ἀνθρώπινον ἐντελῶς σεσηπός, ἐγερθεισῶν δὲ ὑπονοιῶν ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὴν κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἄφαντον γενομένην νεάνιδα, ἡ δικαιοσύνη ἐνετείλατο ἰατροδικαστικὴν τοῦ λειψάνου ἐξέτασιν. Οὐδέποτε ἐξήτασα λείψανον ὑπὸ τοσοῦτον προκεχωρημένον βαθμὸν σήψεως, καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπηρέται τοῦ ἀμφιθεάτρου, οἱ τοσοῦτον ἐξοικειωμένοι ἄλλως εἰς τὰ τοιαῦτα, οὐδέποτε ἠσθάνθησαν τόσῳ ἀφόρητον δυσωδίαν. Τὸ κρανίον, ἡ κάτω γένυς, τὰ κάτω ἄκρα ἦτο κατὰ μέγα μέρος ἀπογεγυμνωμένα σαρκῶν ἕνεκα τῆς σήψεως, καὶ ἀποσπασμένα ἀπὸ τῶν ἀρθρώσεων αὐτῶν, τὰ δὲ ὑπολειπόμενα μαλακὰ μέρη ἀπετέλουν κρημνοὺς δυσώδεις καὶ δυσδιακρίτους, συνεπῶς νεκροψία ἀπέβαινε σχεδὸν ἀδύνατος. Τοῦ ἀνακριτοῦ ὅμως προβαλόντος τὸ ζήτημα· «Εἶναι

(1) *Casper.* — v. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 58.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰσέτι δυνατὸν νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἡ νεᾶνις αὕτη ἀποθνήσκουσα ἦτο ἔγκυος;» προέβην εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς κοιλίας. Οἱ μῦς ἦτο *σαπωροπεποιημένοι*, τὰ ἔντερα ἀπετέλουν μάζαν μελανὴν καὶ ἐλαιώδη ἐντὸς τῆς ὁποίας δὲν ἀνεγνωρίζοντο τὰ διάφορα τμήματα, τὴν αὐτὴν ἀλλοίωσιν ἐπαρουσίαζον τὸ ἦπαρ, ὁ σπλὴν καὶ οἱ νεφροί. Ἡ μήτρα ἦτο ῥοδινὴ τὴν χροιάν, σκληρὰ καὶ παχεῖα, ἰσομεγέθης παρθενικῆ μήτρᾳ, τὸ σχῆμα αὐτῆς λίαν καλῶς διακρινόμενον εἶχε κατὰ φύσιν, ἡ δὲ κοιλότης κενὴ καὶ παρθένος. Καίτοι μὴ ὄντος ἐφικτοῦ νὰ ὁρισθῇ τὸ εἶδος τοῦ θανάτου, ἠδυνήθημεν ὅμως νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ νεᾶνις αὕτη δὲν ἦτο ἔγκυος καθ' ὃν χρόνον εἶχεν ἀποθάνει.

Παρατ. 4. (1)—*Ἐξόρυξις τάφου μετὰ 9 μῆνας.—Κατάγματα.—Σαπωροποίησις.—Μομιοποίησις.*

Παῖς τετραέτης φονευθείς, καθ' ἃ ἐλέγετο, ἐκ πτώσεως ἐτάφη. Ἐγένετο ἡ ἐξόρυξις τοῦ τάφου μετὰ 9 μῆνας.

Τοῦ πτώματος εὐρωτιῶντος ἤδη οἱ χαρακτῆρες ἦτο ἐντελῶς παραμεμορφωμένοι, τὸ δὲ χρῶμα ῥυπαρῶς μελανόφαιον. Τὸ λείψανον ἦτο σκληρόν, εἰς πολλὰ δὲ μέρη, καὶ δὴ τὰ ἄνω ἄκρα καὶ τὸ πρόσωπον, μεταβεβλημένον εἰς *μομίαν*, διὸ κατεκόπτετο ὡσεὶ ξύλον.

Ἡ ἐσωτερικὴ τῶν καλυμμάτων τῆς κεφαλῆς ἐπιφάνεια *σαπωροπεποιημένη*, ἡ λαμβδοειδὴς ῥαφὴ δεξιόθεν ἀποκεχωρισμένη εἰς ἔκτασιν χιλιοστομέτρων τινῶν, τὸ ὀπίσθιον τοῦ κρανίου μέρος ἔφερε κάταγμα ὅσον δύο δακτύλων μακρόν, ὁ ἐγκέφαλος ἠλαττωμένος τὸν ὄγκον καὶ μεταβεβλημένος εἰς φαιὸν πόλτον, ἡ βάσις τοῦ κρανίου κατεαγυῖα, ἀρχομένου τοῦ κατάγματος ἀπὸ τοῦ πετρώδους τοῦ δεξιοῦ κροταφικοῦ καὶ ἀπολήγοντος εἰς τὸ τοῦ ἀριστεροῦ κροταφικοῦ διὰ τοῦ ἐφιππίου. Οἱ πνεύμονες μικρότεροι τὸν ὄγκον καὶ ἐντελῶς ἀναιμικοί, ἡ καρδία φαιόχρους καὶ ἄναιμος ἐγνωρίζετο εὐκόλως· ἡ τραχεία ἀρτηρία καὶ ὁ οἰσοφάγος *σαπωροπεποιημένα*, ὁ στόμαχος περιεῖχεν ὑπολείμματά τινα τροφῆς, τὸ ἐπίπλοον καὶ τὸ μεσεντέριον *σαπωροπεποιημένα*, ὁ σπλὴν καὶ τὸ ἦπαρ φαιά, ἄναιμα, ἐπέπλεον ἐν τῷ ὕδατι, οἱ νεφροὶ καὶ τὰ ἔντερα *σαπωροπεποιημένα*, ἡ οὐροδόχος κύστις κενή, ἡ δὲ κοίλη φλὲψ κενὴ αἵματος.

Τὰ τῆς κεφαλῆς τραύματα βεβαίως δὲν ἐγένοντο μετὰ θάνατον ὑπὸ σχῆμα καὶ ἔκτασιν τοιαύτην, διὸ ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἰσχυρὰ βία ἐπενήργησεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδὸς τούτου, τῆς ὁποίας αἱ συνέπειαι ἐπήνεγκον τὸν θάνατον.

---

(1) *Casper.* — v. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 116.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παρατ. 5. (1)—*Ὀστᾶ ἐξορυχθέντος νεογνοῦ.—Σαπωνοποίησις.*

Ἐν τινι κήπῳ εἰς Charlottenbourg εὑρέθησαν ὀστᾶ βρέφους παραδοθέντα μοι πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, «ἂν ἀνήκουσιν εἰς πτῶμα νεογνοῦ, ἂν τὸ νεογνὸν ἔζησε καὶ πόσον, καὶ ἂν πρὸ πολλοῦ ἀπεβίωσεν.»

Πλὴν τῶν ὀστῶν ὑπῆρχε τεμάχιον χονδροειδοῦς ὀθόνης κεκαλυμμένον ὑπὸ ἀσβεστίου, μεγάλη δὲ ποσότης *σάπωνος* πτωματικοῦ λευκοκιτρίνου χρώματος, κηρώδους, τηκομένου διὰ τῆς θερμότητος, ἐκάλυπτε τὰ ὀστᾶ, καὶ δὴ τὰ δύο μηρικά, τὸ μετωπικόν, τὰ εἰλεακὰ καὶ τὸ τῆς κάτω γένυος· τὰ δι' ὧν ἐκαλύπτοντο τὰ ὀστᾶ μαλακὰ μέρη δυσκόλως ἀπεχωρίζοντο.

Ἦτο δὲ τὰ ὀστᾶ ταῦτα . . Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων ἀπεφάνθημεν· 1. — Τὰ ὀστᾶ εἶναι νεογνοῦ. 2. — Ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τοῦ μεγέθους αὐτῶν ἐξάγεται ὅτι τοῦτο ἦτο βιώσιμον, καὶ ὅτι λίαν πιθανῶς ἐγεννήθη ὥριμον. 3. — Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ ἂν τὸ βρέφος ἐπέζησε μετὰ τὸν τοκετόν. 4. — Βεβαίως τὸ βρέφος δὲν ἔμεινεν ἐν τῇ γῇ *πλέον τοῦ ἑνὸς ἢ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους.*

Κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Taylor ἡ σαπωνοποίησις εἰς τοὺς μῦς καὶ τὸν κυτταρώδη ἱστὸν ἄρχεται μετὰ δύο μῆνας· ὁ Liman παρετήρησεν ἀρξαμένην τὴν σαπωνοποίησιν εἰς τὸ δεξιὸν ἀντιβράχιον καὶ τὸ ἀνώτερον τοῦ μηροῦ μέρος ἀτελοῦς βρέφους ταφέντος εἰς ὑγρὸν ὑπόγειον πρὸ 2—6 ἑβδομάδων· ἐγὼ δὲ παρετήρησα ἐνταῦθα, κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1873, εἰς λείψανον γυναικός, θανούσης πρὸ 18 ἡμερῶν, καὶ ταφὲν πρὸ 17 ἀρχομένην τὴν σαπωνοποίησιν καὶ περιοριζομένην εἰς μικρὰς ἐκτάσεις κατὰ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὸ ἀνώτερον τοῦ ἑτέρου τῶν μηρῶν μέρος. Ἰδοὺ ἡ παρατήρησις·

Παρατ. 6.— Ἐξόρυξις τάφου 17 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν. — Ὑπόνοιαι δηλητηριάσεως. — Σαπωνοποίησις ἀρχομένη. — Ἀλλοιώσεις περιωρισμένης περιτονίτιδος

Δυνάμει κτλ.

Γενομένης τῆς ἐξορύξεως τοῦ τάφου, καὶ βεβαιωθείσης τῆς ταὐτότητος τοῦ λειψάνου, παρετηρήθησαν·

α'. Αὐτοψία. Τὸ λείψανον, κιτρινόχρουν περιβεβλημένον ἐσθῆτα, ἔφερε τὰς ἄκρας χεῖρας γυμνὰς καὶ κατὰ τὸ σύνηθες ἐπὶ τοῦ ἐπιγαστρίου ἐσταυρωμένας, τὴν κόμην λελυμένην, ἐλάχιστον δὲ μέρος τοῦ τραχήλου πρὸς τὰ πρόσω καὶ τῆς προσθίας ἀνωτέρας τοῦ θώρακος ἐπιφανείας ἀποκεκαλυμμένον, τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος ὑπὸ ἐνδυμάτων περιβεβλημένον. — Ἡ σῆψις ἐν γένει ἦτο ἱκανῶς προκεχωρημένη, καὶ δὴ τὰ γυμνὰ τοῦ σώμα-

(1) *Casper.* — v. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 118.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τος μέρη ἦτο ἐκ ταύτης εἰς μείζονα βαθμὸν ἐφθαρμένα. Οὕτω, τὸ δέρμα τοῦ κρανίου, ἀπὸ τῆς μεσότητος τοῦ μετώπου μέχρι τοῦ ἰνίου, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια μέχρι τῶν κροτάφων, ἦτο ἐντελῶς σχεδὸν κατεστραμμένον· τὰ τὴν ῥῖνα καλύπτοντα μαλθακὰ μέρη ἐντελῶς κατεστραμμένα· οἱ τῶν ὀφθαλμῶν βολβοὶ εἰς πόλτον μέλαινα μεταβεβλημένοι, τὰ δὲ βλέφαρα κατὰ μέγα μέρος κατεστραμμένα· αἱ παρειαὶ μελαναὶ καὶ ἐν μέρει ἐφθαρμέναι· τὸ στόμα χαῖνον, τὰ χείλη κατὰ μέγα μέρος σεσηπότα, ἡ γλῶσσα, ὁ ὀπίσθιος τοῦ φάρυγγος τοῖχος, ὡς καὶ ὁ ἰσθμὸς ἐντελῶς κατεστραμμένα, διεκρίνετο δὲ κατὰ τὴν χώραν τοῦ φάρυγγος πολτώδης μελανὴ ὕλη ὀλίγη τὸ ποσόν· τὸ τοῦ τραχήλου δέρμα μελανὸν καὶ ὑπὸ προκεχωρημένου μὲν βαθμοῦ σήψεως ὁμοτίμως κατειλημμένον, οὐχὶ δὲ καὶ κατεστραμμένον· ἡ χροιὰ τοῦ καλύπτοντος τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν δέρματος μελανοκιτρίνη· διεκρίνετο δὲ κατὰ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὸ ἀνώτερον τοῦ δεξιοῦ μηροῦ μέρος εἰς ἔκτασιν ὅσον παλάμης χειρὸς ἀρξαμένη *σαπωνοποίησις*, τὸ ὑπὸ ἐνδυμάτων καλυπτόμενον δέρμα τοῦ σώματος σκληρὸν καὶ στερρόν· ἡ κοιλία καταπεπτωκυῖα· τὸ αἰδοῖον, ἰδίως κατὰ τὴν ἀνωτέραν ἢ προσθίαν αὐτοῦ μοῖραν, ἐξωδηκός, ἐκ δὲ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου ἐξήχθησαν δύο βῶλοι, ὅσον μεγάλου καρύου ἕκαστος, ὁ μὲν ἐκ ῥάκους ὀθόνης, ὁ δὲ ἐκ βάμβακος, λίαν στερεῶς περιεσφιγμένοι καὶ ἐμπεπαρμένοι δίκην πωμασμάτων κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου. (1) Αἱ ἄκραι χεῖρες εἰς βαθμὸν σήψεως ἀνάλογον τῇ τῶν λοιπῶν μερῶν.

β'. *Νεκροτομή*. Ἔντερα ὠχρά, καταπεπτωκότα καὶ μίαν μᾶζαν ἀποτελοῦντα· περιφερικὸν τοῦ περιτοναίου πέταλον ὠχρὸν καὶ χωρὶς σημείου ἐνέσεως, ἐπίσης ὠχρὸν καὶ ἄνευ ἐνέσεως καὶ τὸ σπλαγχνικὸν πέταλον, πλὴν τῆς κατὰ τὸ τελευταῖον πέρας τοῦ κατιόντος κώλου, τῆς σιγμοειδοῦς καμπῆς, καὶ τοῦ τυφλοῦ ἐντέρου μοίρας αὐτοῦ, ἔνθα παρετηρεῖτο κατὰ χώρους δενδροειδὴς τῶν ἀγγείων ἔνεσις. Κατὰ τὴν ὀπισθίαν τοῦ στομάχου ἐπιφάνειαν ὑπῆρχον πολλαὶ μελαναὶ κηλίδες ἄλλοτε ἄλλαι τὸ μέγεθος, τῆς πτωματικῆς ἀποσυνθέσεως προϊόν, τούναντίον ἡ προσθία ἐπιφάνεια, ὠχρά, ἔφερεν ὀλίγας καὶ μικρὰς τοιαύτας πτωματικὰς κηλίδας. Αἱ αὐταὶ μελαναὶ πτωματικαὶ κηλίδες διεκρίνοντο, ὀλίγαι τὸ ποσόν, διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως μικραί, κατὰ τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα διεσπαρμέναι. Εἰς δύο ἢ τρεῖς θέσεις παρετηρήθη διάτρησις τῶν ἐντέρων. — Αἱ τῶν ἐντέρων ἕλικες, καὶ δὴ αἱ κατὰ τὸ ὑπογάστριον, ἀλλήλαις προσεφύοντο δι' ἀσθενῶν προσφύσεων πλαστικοῦ ἐξιδρώματος, καὶ χωρὶς τινος δυσκολίας ἀπεχωρίζοντο, εἴτε δι' ἐλαφρᾶς ἕλξεως

(1) Εἴθισται παρὰ τῷ λαῷ τὸ ἐπιπωματίζειν ἀμέσως μετὰ θάνατον τὰς φυσικὰς ὀπάς, καὶ δὴ τὴν τῆς ἕδρας καὶ αἰδοίου.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἴτε διὰ συρμῶν διὰ τῆς λαβῆς τοῦ μαχαιρίου. Κατὰ τὰς αὐτὰς θέσει παρετηρήθησαν προσφύσεις ὁμοίας φύσεως, ἀλλὰ πολλῷ στερεώτεραι τῶν κατὰ τὰς ἕλικας τῶν ἐντέρων, πρὸς τὰ τῆς κοιλίας τοιχώματα, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν δεξιὰν εἰλεακὴν χώραν καὶ τὴν πρόσθιαν τοῦ τυφλοῦ ἐντέρου ἐπιφάνειαν, διὰ τὸ στερεὸν τῆς προσφύσεως αὐτῶν ἐγένετο χρεία ψαλιδίου. Τὰς ἕλικας τοῦ ἐντέρου, ἔνθα ἡ διάτρησις, ἐχρωμάτιζε κατὰ χώρους ὕλη κιτρίνη, συνεστηκυῖα, ὀλίγη τὸ ποσὸν καὶ ὁμοίας φύσεως πρὸς τὴν ἐν τῶν ἐντέρων ἐξερχομένην. Ἡ τοῦ στομάχου βλεννομεμβράνη, χωρὶς ἐνέσεως, ἐφαίνετο κατὰ χώρους μικρόν τι πεπαχυμένη· ἡ δὲ τοῦ λοιποῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος πλὴν τοῦ κώλου ἐπίσης ὠχρὰ καὶ χωρὶς ἐνέσεως· ἡ τοῦ κώλου ὅμως, καὶ δὴ ἡ κατὰ τὸ τυφλὸν ἔντερον τὴν τελευταίαν τοῦ κατιόντος κώλου μοῖραν καὶ τὴν σιγμοειδῆ καμπήν, ἔνθα δηλονότι αἱ προμνησθεῖσαι προσφύσεις καὶ ἡ τοῦ σπλαγχνικοῦ τοῦ περιτοναίου πετάλου ἔνεσις, ἔφερε κατὰ χώρους δενδροειδῆ τῶν ἀγγείων ἔνεσιν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ὠχροπέλιδνον τῆς λοιπῆς βλεννομεμβράνης· οὔτε πάχυνσις ὁμως ἀλλ' οὔτε ἐξελκώσεις ἢ ἐκδοραὶ τῆς βλεννομεμβράνης παρετηρήθησάν που. Ὁ στόμαχος καὶ ἅπας ὁ ἐντερικὸς σωλὴν ἐτοποθετήθησαν καταλλήλως ἐν τῷ ὑπὸ τὸ γράμμα Α δοχείῳ.

Τὸ ἦπαρ, κατὰ φύσιν τὸ χρῶμα, ἦτο ἐν μέρει μόνον μικρότερον τὸν ὄγκον, μετρίως μεμαλακυσμένον καὶ σπογγῶδες τὴν ὑφήν, τεμνόμενον δὲ παρεῖχεν αἴσθησιν πνεύμονος τεμνομένου. Ὁ σπλὴν μελανώτερος καὶ μεμαλακυσμένος. — Ἀμφότερα τὰ σπλάγχνα ταῦτα ἐτέθησαν ἐν τῷ δοχείῳ Β.

Οἱ νεφροὶ μεμαλακυσμένοι ὡς ἐκ τῆς σήψεως. Ἡ οὐροδόχος κύστις κενή. Ἡ μήτρα κενὴ καὶ κατὰ φύσιν. — Ὁ κόλπος πολλῷ τοῦ κατὰ φύσιν εὐρύτερος, ἡ δὲ βλεννομεμβράνη, κατὰ χώρους μετρίως ἐνειμένη, ἔφερε ἐκδορὰς καὶ ἑλαφρὰς ἐξελκώσεις.

Τὸ διάφραγμα κατὰ μέγα μέρος, καὶ δὴ πρὸς τὰ ἀριστερά, ὑπὸ τῆς σήψεως κατεστραμμένον οὕτως, ὥστε τὰ ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ὄργανα προέπιπτον ἐν τῇ κοιλίᾳ. Οἱ πνεύμονες καὶ ἡ καρδία οὐδὲν τὸ νοσηρὸν ἐπαρουσίαζον, ἐτέθησαν δὲ ἐν τῷ δοχείῳ Β.

Ὁ ἐγκέφαλος μεμαλακυσμένος καὶ πελιδνὸς τὴν χροιὰν ἕνεκα τῆς σήψεως, ἥκιστα ἦτο τὸν ὄγκον ἠλαττωμένος. Ἐτέθη οὗτος ἐν τῷ δοχείῳ Γ.

Οὐδὲν ἴχνος βίας εἴς τι τοῦ σώματος μέρος.

γ'. Δεδομένα ἐκ τῆς νεκροψίας. — 1. Σῆψις εἰς τὸν βαθμὸν τῆς σαπωνοποιήσεως.

2. Οὐδὲν σημεῖον βίαν καταμαρτυροῦν.

3. Περιφερικὸν τοῦ περιτοναίου πέταλον χωρὶς ἐνέσεως, σπλαγχνικὸν δὲ μετρίως ἐνειμένον κατὰ τὸ κατώτερον τοῦ κύτους τῆς κοιλίας τριτημόριον·

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προσφύσεις τῶν ἑλίκων τῶν ἐντέρων πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας μᾶλλον ἢ ἧττον στερεαί· ὕλη κιτρίνη χρωματίζουσα κατὰ χώρους τὴν ἐξωτερικὴν τῶν ἐντέρων ἐπιφάνειαν.

4. Ἔντερα μίαν μάζαν ἀποτελοῦντα, διάτρησις αὐτῶν κατὰ χώρους.

5. Κηλίδες μελαναὶ διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος καθ' ἅπαν τὸ μῆκος τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὴν ὀπισθίαν τοῦ στομάχου ἐπιφάνειαν.

6. Βλεννομεμβράνη τοῦ στομάχου, πλὴν μικρᾶς κατὰ χώρους παχύνσεως, κατὰ φύσιν, ἡ δὲ τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος, τοῦ εἰς τὸ κατώτερον τῆς κοιλίας τριτημορίου, μετρίως ἐνειμένη, τῆς ἐνέσεως ἀντιστοιχούσης πρὸς τὰς προσφύσεις καὶ τὴν τοῦ περιτοναϊκοῦ τῶν ἐντέρων περιβλήματος ἔνεσιν.

7. Ἧπαρ καὶ σπλὴν καὶ νεφροὶ μετρίως μεμαλακυσμένα καὶ σεσηπότα.

8. Κόλπος μετρίως ἐνειμένος, εὐρὺς καὶ ἐξελκώσεις καὶ ἐκδορὰς τῆς βλεννομεμβράνης αὐτοῦ φέρων· μήτρα κατὰ φύσιν καὶ κενή· ἀνωτέρα ἡ προσθία τοῦ αἰδοίου μοῖρα μετρίως ἐξωδηκεία.

9. Τὰ λοιπὰ σπλάγχνα οὐδὲν ἰδιαίτερον παρουσίαζον.

δ'. *Κρίσεις.* — α'. Ὁ βαθμὸς τῆς σήψεως τοῦ σώματος ἐν γένει, ὡς καὶ ἡ τῶν λοιπῶν ὀργάνων κατάστασις, μαρτυροῦσιν ἀποσύνθεσιν ἱκανῶς προκεχωρημένην, ἀλλ' ἀνάλογον πάντοτε πρὸς τὴν εἰς τὸ ἡμέτερον κλίμα παρατηρουμένην, πρὸς τὸ μεσολαβῆσαν ἀπὸ τοῦ θανάτου χρονικὸν διάστημα, καὶ πρὸς τὴν ὥραν τοῦ ἔτους.

β'. Οὔτε ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ ὅλου σώματος ἐπιφανείας, οὔτε εἰς τὰ ὀστᾶ, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα παρετηρήθη σημεῖόν τι βίας παρέχον ὁπωσδήποτε ὑπονοίας περὶ τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου.

γ'. Αἱ ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας, καὶ δὴ εἰς τὸν πεπτικὸν σωλῆνα, παρατηρηθεῖσαι ἀλλοιώσεις (§ 3. 4. 5. καὶ 6 τῶν δεδομένων), διαιροῦνται εἰς πέντε τὰς ἑξῆς κατηγορίας. 1.—Τὴν κατάστασιν τοῦ περιτοναίου. 2.—Τὰς τῶν ἑλίκων τῶν ἐντέρων προσφύσεις. 3.—Τὴν κατάστασιν τῆς βλεννομεμβράνης ἐν γένει τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος. 4. — Τὴν τῶν ἐντέρων διάτρησιν. καὶ 5.—Τὴν ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας ὕλην.

Ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων τούτων συμπεραίνεται ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου, ὅτι πιθανῶς οὗτος προῆλθεν ἐκ τοπικῆς καὶ περιωρισμένης περιτονίτιδος, ἧς ἡ αἰτία ἄγνωστος.

. . . Ἐκ τῆς ἀναλύσεως ταύτης οὐδὲν ὁριστικὸν προκύπτει συμπέρασμα ὡς πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς περιτονίτιδος.

Ὁ Liman παρετήρησε σαπωνοποίησιν συντελεσθεῖσαν ἐν τῇ μήτρᾳ εἰς νεκρὸν ἔμβρυον, ἀφηγεῖται δὲ ὡς ἑξῆς τὴν ὅλως περίεργον ταύτην παρατήρησιν·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παρατ. 7. (1). — *Ἐντελὴς ἐμβρύου σαπωροποίησις ἐν τῇ μήτρᾳ.*

Ἐπειδὴ ἡ περίπτωσις αὕτη καὶ ὑπὸ ἄλλας ἐπόψεις εἶναι σπουδαί περιγράφω αὐτὴν λεπτομερῶς. Προὐτάθη μοι ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ἡ ἐρ τησις· «ἂν ἡ γυνὴ N . . ., χωρὶς κινδύνου διὰ τὴν ὑγείαν αὐτῆς, δύνατ ν' ἀναλάβῃ ταξείδιον μέχρι Königsberg τῆς Πρωσσίας»· ἐξέθεσα δὲ τ ἑξῆς· Ἡ N . . . τεσσαρακοντοῦτις καταθέτει ὅτι τρὶς ἔτεκε, καὶ ἀπ ὑπέστη ἔκτρωσιν· κατὰ Ἰούνιον τ. ε. αἴφνης τὰ ἐπιμήνια αὐτῆς, μέχ τῆς ἐποχῆς ταύτης τακτικά, ἐπαύσαντο, ἀναφανέντα τὸ τελευταῖον κατ Μάϊον, ἐκ τούτου δὲ ἐχρονολόγησε νέαν ἐγκυμοσύνην. Ὡς καὶ εἰς τὰ προηγουμένας κυήσεις καὶ ἤδη ἐπαρουσίασεν αὕτη ἐμέτους καὶ ἀδιαθεσία τὸ σῶμα αὐτῆς ἐγένετο εὐρωστότερον, γάλα ἐσχηματίσθη εἰς τοὺς μα στοὺς καὶ μετὰ 4 μῆνας περίπου ἠσθάνθη κινήσεις, ἃς ἐθεώρησεν ὡς κ νήσεις τοῦ ἐμβρύου.

Πρὸ 3 ἢ 4 μηνῶν μετεβλήθη οὐσιωδῶς ἡ κατάστασις αὐτῆς· τὸ σῶμ ἀπισχνάνθη, τὸ γάλα ἐκ τῶν μαστῶν ἐξέλιπεν, εἶχεν ἐπανειλημμένα ῥίγη ἐπαναλαμβανόμενα ἔτι καὶ νῦν, ἐπαρουσιάσθη δὲ ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀρ γάνων ἑλαφρὰ ὀρροαιματώδης ῥύσις, κάκοσμος, καὶ ἐπαρουσιάσθησαν δ κην κωλικῶν πόνοι, διὸ ἐθεώρει ἐπικειμένην τὴν ἔκτρωσιν, ἀλλὰ ταύτη μήπω ἐπελθούσης μέχρι τοῦδε, ἐμερίμνα σπουδαίως περὶ ἑαυτῆς.

Εὗρον ταύτην κλινήρη, μετὰ πυρετικῆς κινήσεως, καὶ σπουδαίου νευρι κοῦ ἐρεθισμοῦ. Καὶ πολύσαρκος τυγχάνει ἡ γυνή, ἀλλὰ καὶ τὰ καλύμματ τῆς κοιλίας εἶναι λίαν παχέα· τὸ σῶμα δὲ λεπτοφυές. Κατὰ τὸ εὐαίσθη τον κατὰ τὴν ἐπίθλιψιν δεξιὸν ὑποχόνδριον ἀνευρίσκεται ὄγκος ὅσον πυγ μῆς καὶ πλέον μέγας· ὁ ἐκ τῆς ἐπικρούσεως ἦχος εἶναι κενός. Ἐσωτε ρικῶς ὁ αὐχὴν τῆς μήτρας, ὑψηλὰ εὑρισκόμενος, κλίνει ἐπὶ τὰ ἀριστερά τὸ στόμιον τῆς μήτρας ἐγκάρσιον καὶ ἥκιστα ἠνεῳγμένον· ὁ αὐχὴν πε ρίπου ὅσον ἀρθρώσεως δακτύλου μακρὸς οὐχὶ λεπτός· πρὸς τὰ δεξιὰ δια κρίνεται ἐγγύτατα εἰς τὸν αὐχένα καὶ πρὸς τὰ ἄνω τὸ κατώτερον τμῆμα ὄγκου, στερροῦ καὶ ἀνθισταμένου. Πρὸ καιροῦ δὲν ὑπάρχει ῥύσις.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἐξάγεται ὅτι ὁπωσδήποτε πρόκειται περὶ ἀνω μάλου καὶ νοσηρᾶς καταστάσεως. Ἀποβαίνει ἀδύνατον μετὰ μίαν καὶ μόνην ἐξέτασιν, τόσῳ μᾶλλον, καθόσον πρόκειται περὶ τοσοῦτον εὐσάρκου καὶ τούτου ἕνεκα δυσκόλου νὰ ἐξετασθῇ γυναικός, νὰ ἐκφέρῃ τις ὡρισμέ νην κρίσιν περὶ τῆς ὑπαρχούσης ἀνωμαλίας, ἂν δηλονότι πρόκειται περὶ παθήσεως τῆς μήτρας, ἢ ἄν, τοῦθ' ὅπερ φαίνεται ἀληθὲς ἐκ τῶν τελευ ταίων αὐθεντικῶν τῆς ἐξεταζομένης πληροφοριῶν, πρόκειται μᾶλλον περὶ

(1) *Casper.* — v. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 42.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διακοπῆς τῶν προόδων τῆς κυήσεως, ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἐμβρύου.

Ἂν καὶ μετὰ θετικότητος ἀδυνατοῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὑπάρχει ἀκριβῶς ἡ προσημειωθεῖσα περίστασις, ὁπωσδήποτε παραδεχόμεθα ὡς ὑπάρχουσαν νοσηρὰν κατάστασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ἐπιδράσασαν ἐπὶ τὴν καθόλου ὑγείαν τῆς ἐξεταζομένης.

Ἡ ἰατροδικαστικὴ αὕτη πρᾶξις ἐγένετο τὴν 24 Ἰανουαρίου, τὴν δὲ 28 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μαῖα παρ' ἐμοὶ προσελθοῦσα διηγήθη, ὅτι ἡ Ν . . . ἔτεκε τὴν προτεραίαν, παρουσιάσασα συγχρόνως βρέφος, μήκους 7 $^1/_2$ δακτύλων· ὡς δὲ ἐκ τοῦ λοιποῦ αὐτοῦ συσχηματισμοῦ ἐξήγετο τὸ τεχθὲν ἐφαίνετο ὅτι ἦτο εἰς τὸ τέλος τοῦ τετάρτου, ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου μηνός· ὁ πλακοῦς συνεδέετο μετὰ τοῦ ἐμβρύου διὰ τῆς ὀμφαλίδος. Τὸ ἔμβρυον οὔτε νωποῦ οὔτε σεσηπότος ἐμβρύου ὄψιν εἶχεν, ἀλλ' εἶχε κιτρινόραιον χρωματισμόν, τὸ δὲ σκληρὸν δέρμα ὡμοίαζε πρὸς παρασκεύασμα ἐν οἰνοπνεύματι, χωρὶς ὅμως ὀσμῆς, καὶ γλοιῶδες τὴν ἁφήν. Ἡ κατάστασις αὕτη τῆς *σαπωνοποιήσεως* εὑρηται μόνον εἰς ἔμβρυα, τὰ ὁποῖα παρέμειναν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῇ μήτρᾳ, ἀφοῦ, ὡς τὰ πολλὰ πρὸ τοῦ τέρματος, ἀπέθανον, συχνότατα δὲ ὅταν εἰς δίδυμα πρὸ τοῦ τέρματος τὸ ἓν ἀποθνήσκῃ, ἐπιζῶντος τοῦ ἑτέρου, ἢ εἰς ἐξωμήτριον κύησιν ὅτε τὸ ἔμβρυον ἀποθνήσκει καὶ ἐπὶ μῆνας εἰς τὸ κοῖλον τῆς κοιλίας παραμένει (ὡς ὁ Hohl ἀναφέρει ἓν περιστατικόν). Ἄλλως ἡ περίστασις αὕτη εἶναι μοναδική, διότι τὸ ὅλον σῶμα ὑπέστη *σαπωνοποίησιν*, ἐνῷ ὡς γνωστὸν κατὰ τόπους σαπωνοποίησις μετὰ μακρὰν διαμονὴν ἐν ὕδατι ἢ ὑπὸ ὑγρὰν γῆν συμβαίνει.

Ἐκ τούτων, καὶ δὴ ἐκ τῆς ὑφ' ἡμῶν παρατηρηθείσης περιπτώσεως (ἀρ. 6.), δῆλον ὅτι ἡ τῶν πτωμάτων σαπωνοποίησις ἄρχεται πολλῷ τάχιον ἢ ὅσῳ κοινῶς πιστεύεται, διότι καθ' ἃ ἐν τῇ παρατηρήσει ἡμῶν σημειοῦται τὴν 17 μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν ἡμέραν σάπων, ἀληθῶς εἰς περιωρισμένην ἔκτασιν, ἤρξατο ἤδη σχηματιζόμενος ἐπὶ τοῦ λειψάνου.

3. *Μετατροπὴ εἰς μομίαν.* — Ἡ λέξις *μομία*, ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν αὐτῆς σημασίαν, σημαίνει πᾶν νεκρὸν σῶμα τεχνητῶς ἢ φυσικῶς τροποποιημένον κατὰ τὴν ὑφὴν αὐτοῦ, οὕτως ὥστε διατηρεῖται χωρὶς νὰ ὑποβάλληται εἰς τοὺς νόμους τῆς ἀποσυνθέσεως. Ἄλλοτε τὰ οὕτω μεταπεποιημένα σώματα διεκρίνοντο εἰς δύο κατηγορίας, εἰς ξηρὰς καὶ εἰς παχείας μομίας, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπήγοντο τὰ διὰ τῆς ὁπωσδήποτε συντελουμένης τῶν ὑγρῶν αὐτῶν ἐξατμίσεως ἀποξηραινόμενα καὶ διατηρούμενα ἀναλλοίωτα σώματα, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τοὐναντίον τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν σαπωνοποίησιν· ἤδη ὅμως ἡ διαίρεσις αὕτη ἐγκατελείφθη, καὶ ὁ ὅρος μομία χρησιμεύει μόνον ὅπως σημάνῃ τὰ ἀπεξηραμένα καὶ διατηρούμενα σώματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Μᾶλλον λυσιτελὴς διὰ τὸν σκοπὸν ἡμῶν εἶναι ἡ διαίρεσις τῆς μομίας εἰς φυσικὴν καὶ τεχνητήν· τὰς τεχνητὰς μομίας πρὸ πολλῶν χιλιετηρίδων οἱ αἰγύπτιοι ἐπετύγχανον διὰ διαφόρων ταριχεύσεων καὶ δι' ἐνέσεων ἀρσενικοῦ, ἐκτὸς ὅμως τῆς Αἰγύπτου ἀπαντῶσι καὶ ἀλλαχοῦ τεχνηταὶ μομίαι, ὡς ὁ Orfila ἀναφέρει, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν δὲν πρόκειται ἐνταῦθα.

Ὅτι τὰ ἀνθρώπινα σώματα, τὰ ἐν κοιναῖς τάφοις ἐνταφιασμένα καὶ εὑρισκόμενα παραπλεύρως εἴτε σωμάτων σαπωνοποιηθέντων εἴτε ἀποσκελετωθέντων, μεταβάλλονται ἐνίοτε εἰς φυσικὰς μομίας, βεβαιοῦται ἐκ τῶν ἀνευρισκομένων ἐν τοῖς μετὰ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἢ καὶ αἰώνων ἀνορυττομένοις τάφοις τοιούτων μομιωδῶν λειψάνων, ὡς παρετηρήθη εἰς τὰ ἀρχαῖα τῆς Ῥώμης κοιμητήρια, τὰ νεώτερα Innocents, Saint-Eloi καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἐπειδὴ εἰς διαφόρους περιστάσεις, καὶ δὴ εἰς Dumerque καὶ εἰς τὸ κοιμητήριον Innocents ἐν Παρισίοις, εὑρέθησαν μομίαι ἐντὸς λάκκων παρακείμεναι εἰς σώματα ἄλλα εἴτε ἐντελῶς ἀποσυντεθέντα εἴτε σαπωνοποιηθέντα, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πτώματά τινα ἕνεκεν ἀγνώστων ἄχρι τοῦδε αἰτίων κέκτηνται ἰδιάζουσάν τινα ἰδιότητα συντελοῦσαν εἰς τὴν τοιαύτην μετατροπήν. Ἐκτὸς τῶν περιστάσεων τούτων ἡ τοιαύτη τῶν πτωμάτων εἰς μομίας μετατροπὴ ἀποδοτέα ἐνίοτε καὶ εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἐδάφους καὶ εἰς τὴν θερμοκρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας, ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τῶν εὑρεθεισῶν τοιούτων μομιῶν πρὸ δυσχιλίων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν εἰς τὰς ἀμμώδεις τῆς Ἀραβίας πεδιάδας.

Ἀμφίβολον ἂν τὰ εἰς τοὺς παγετοὺς μήπω ἀποσυντιθέμενα σώματα μεταβάλλονται εἰς μομίας, καθότι ταῦτα, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ὑπερμέτρου παγετώδους ψύχους, οὐδόλως ἀλλοιοῦνται, ἅμα δὲ μετενεχθῶσιν εἰς θερμοκρασίαν μέχρι 10^0 ἢ 15^0 ἄνω τοῦ 0 ἀποσυντίθενται καὶ σήπονται, ἐνῷ τοὐναντίον τὰ εἰς μομίας μεταβαλλόμενα ἀποξηραίνονται, ἀλλοιοῦνται, καὶ οὐδόλως μετέπειτα ὑπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς οἱονδήποτε βαθμὸν θερμότητος ἐπηρεάζονται.

Ἐν γένει δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι δὲν εἶναι εἰσέτι λελυμένον τὸ ζήτημα τῶν αἰτίων τῆς εἰς μομίαν μετατροπῆς τοῦ πτώματος. Πλὴν τῶν προαναφερθεισῶν χωρῶν ἔνθα παρετηρήθη τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Casper (1) καὶ χῶραι ἄλλαι, ἐν αἷς εὑρέθησαν τοιαῦται μομίαι, ὡς εἰς Charlottembourg, Στουτγάρδην καὶ ἀλλαχοῦ. Ἑπομένως ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὡς αἴτια τὸ ἀμμῶδες, θερμὸν καὶ ἀποξηραντικὸν ἔδαφος, τὸ ῥεῦμα θερμοῦ καὶ ξηροῦ ἀέρος, δι' ὧν διενεργεῖται ἡ ἐξάτμισις τῶν ὑγρῶν τοῦ πτώματος, ἔτι δὲ καὶ τὰ στεγανῶς κεκλεισμένα φέρετρα, ὡς παραδέχεται ὁ Puymaurin.

Παραδέχονται τινες ὅτι τὰ βρέφη τάχιον τῶν ἐνηλίκων, αἱ γυναῖκες τάχιον τῶν ἀνδρῶν, καὶ οἱ ἰσχνοὶ τάχιον τῶν πολυσάρκων μεταβάλλονται εἰς μομίας. Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι εἴς τινας περιστάσεις καὶ τινα τῶν ἐπαγγελμάτων προδιαθέτουσιν εἰς τοῦτο.

Ὁ Tardieu (1) ἀναφέρει ὅτι εὗρε πτῶμα νεογνοῦ εἰς μομίαν μεταβληθὲν ἕνεκα τῆς τοποθετήσεως αὐτοῦ ὄπισθεν πυρεστίας.

Τὰ εἰς μομίας μεταβληθέντα πτώματα διατηροῦνται ὡς ἤδη εἴρηται ἐπὶ πολὺν μετέπειτα χρόνον ἀναλλοίωτα, τούτου ἕνεκα καθίσταται ἀδύνατος ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου.

Ἰδοὺ ἐν λεπτομερείᾳ ἡ περίστασις, ἣν ὁ Tardieu ἀναφέρει τοῦ νεογνοῦ τοῦ εἰς μομίαν μεταποιηθέντος.

Παρατ. 8. (2) — *Μομία νεογνοῦ πλησίον σωλῆνος πυρεστίας εὑρεθέντος.*

Κατὰ Δεκέμβριον μῆνα τοῦ 1849 ἐν τινι οἰκίᾳ τῆς ὁδοῦ Tournon, ἔνθα κατῴκει εἷς τῶν μᾶλλον διασήμων συναδέλφων, γενομένης ἐπισκευῆς εὑρέθη ἐν τινι ἐγκαταλελειμμένῃ ἱματιοθήκῃ ἐν τοίχῳ ὄπισθεν τοῦ σωλῆνος τῆς πυρεστίας λείψανον νεογνοῦ πεπλατυσμένον καὶ εἰς μομίαν μεταβεβλημένον. Ἐκ τῶν διαστάσεων καὶ τῆς γενικῆς τοῦ σώματος ἀναπτύξεως προέκυπτε θετικῶς ὅτι ἐγεννήθη εἰς τὸ τέρμα τῆς κυήσεως, ἀλλ' ἦτον ἀπεξηραμένον δίκην ξηροῦ χάρτου, κιτρίνου νεραντσοειδοῦς χρώματος. Εἶχε βάρος 1025 γραμμάτων, τοὐτέστιν κατὰ τὰ δύο τρίτα ἔλλασσον τοῦ συνήθους. Ἀπέδιδεν ὀσμὴν ἐμπυρευματικήν, παρεμφερῆ τῇ ἀναδιδομένῃ ἀπὸ τῶν ὑποβαλλομένων εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν ζωϊκῶν ὑλῶν. Σημειωτέον, τοῦθ' ὅπερ λίαν ἄξιον λόγου, ὅτι ὑπῆρχεν εἰς τὸ κρανίον κάταγμα μετ' ἐμπιέσματος, *ἔνθα τὰ μαλθακὰ μέρη δὲν ἦτο τόσῳ ἐντελῶς ἀπεξηραμένα* ὡς εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος μέρη, τὰ ἄκρα, τὸ στῆθος καὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην. Αἱ σάρκες κατὰ τὸ κάταγμα διετήρησαν *μαλθακότητά τινα, μείζονα παχύτητα καὶ πρασίνην χροιάν, ἀπεκολλῶντο δὲ εὐκόλως.* Ἐκ τῶν χαρακτήρων τούτων συνεπέραναν θετικῶς, ὅτι κατὰ τὰ μέρη ταῦτα ὑπῆρχεν ἔκχυσις αἵματος, ἐκ τούτου δὲ ἡ ἔνδειξις, μετὰ πιθανότητος ἂν οὐχὶ μετὰ βεβαιότητος, ὅτι τὸ κάταγμα ἐγένετο ζῶντος τοῦ βρέφους. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀνάκρισις ἀπέδειξεν ὅτι τὸ γεγονὸς ἐχρονολογεῖτο πρὸ 5 ἢ 6 ἐτῶν . . . Ἡ ἰατροδικαστικὴ ἔρευνα εἰς τὴν ὅλως πρωτοφανῆ ταύτην περίστασιν ἐπορίσθη σπουδαῖα δεδομένα, καὶ κατώρθωσε νὰ βεβαιώσῃ ὅτι τὸ εἰς μομίαν μεταβλη-

(1) *Tardieu.*—Étude Médico-légale sur l'infanticide. 2. éd. Paris 1880. Σελ. 15.
(2) *Tardieu.* — Αὐτόθι. Σελ. 183.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θέν τοῦτο πτῶμα ἀνῆκεν εἰς ὥριμον νεογνόν, φέρον κάταγμα μετ' ἐμπι
ρματος τῶν ὀστῶν τῆς κεφαλῆς καὶ ἔκχυσιν αἵματος, καὶ ὅτι αἱ θανατη
φόροι αὗται κακώσεις λίαν πιθανῶς ἐνηργήθησαν διαρκούσης τῆς ζωῆ
Τὸ ἐξῆς ὁμοίας φύσεως περιστατικὸν παρετηρήθη κατὰ τὴν αὐτὴν π
ρίπου ἐποχὴν ὑπὸ τοῦ Bergeret, εἶναι δὲ τοῦτο ὑπὸ πλείστας ἐπόψεις λ
γου ἄξιον, καθότι πλὴν τῆς εἰς μομίαν μετατροπῆς τοῦ λειψάνου, ἐγένετ
ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τοκετοῦ καὶ τοῦ θανάτου τοῦ βρέφους ἐκ δεδομένω
ἀπορρεόντων μᾶλλον ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἢ ἐκ τῶν συνήθων περιστ
σεων. Ἰδοὺ ἡ περίστασις ἐν λεπτομερείᾳ·

Παρατ. 9. (1). — *Μομία νεογνοῦ ἐν πυρεστίᾳ εὑρεθέντος.*

Τὴν 22 Μαρτίου 1850 εὑρέθη, ἐπισκευαζομένης πυρεστίας, λείψανο
νεογνοῦ τοποθετηθὲν εἰς παραστάδα τινὰ τῆς πυρεστίας ταύτης δι' ὀπῆ
σχηματισθείσης διὰ τῆς μετατοπίσεως κεράμων, καὶ ἀπορραχθείσης ἀμ
σως· ὅμως ἀπέμενεν μικρόν τι ῥῆγμα δι' οὗ εἰσέδυσαν ἔντομα, περὶ ὡ
κατωτέρω ὁ λόγος· τὸ λείψανον δὲν ἀπεξηράνθη ἐκ τῆς θερμοκρασία
τῆς ἑστίας ταύτης μήπω λειτουργούσης πρὸ πολλῶν ἐτῶν. Ἀπεξηράνθ
δὲ καὶ μετετράπη εἰς μομίαν, κατὰ τὸν Bergeret, διότι ἀπεκλείσθη εἰς στε
νὸν καὶ ἐντελῶς ξηρὸν χῶρον, ἔνθα δὲν ἐγένετο ἀνανέωσις τοῦ ἀέρος. Πα
ρουσίαζεν ἀπάσας τὰς διαστάσεις καὶ ἅπαντας τοὺς χαρακτῆρας νεογνο
εἰς τὸ τέρμα γεννηθέντος, ὁ ἐξωτερικὸς τοῦ σώματος σχηματισμὸς δι
τηρεῖτο καλῶς καὶ ἦτο δυνατὸν ν' ἀναγνωρισθῇ ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὸ θῆλ
γένος· εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως οἱ πνεύμονες, ἡ καρδία, ὁ ἐγκέφαλος ἦτ
ἐξηφανισμένα, ἀντ' αὐτῶν δὲ εὑρίσκοντο πολλὰ μικρὰ σωματα σχήματο
κόκκων σίτου, ὀγκώδη, ξηρά, εὔθριπτα, κοῖλα, ἡνεῳγμένα εἰς τὸ ἕτερο
τῶν περάτων αὐτῶν, καὶ σκιερὰ τὴν χροιάν, ταῦτα ἦτο τὰ κελύφη νυμ
φῶν ἐξ ὧν ἐξῆλθον ἔντομα, τῶν ὁποίων οἱ σκώληκες κατέφαγον τὰ ὄργανα
τοῦ λειψάνου· τὸ ἐσωτερικὸν τῶν μελῶν ἦτο πεπληρωμένον ὑπὸ σκωλή
κων λευκῶν 0ᵐ,007 — 0ᵐ,008 μακρῶν, ζώντων, ἀπεργασθέντων μακρὰ
στοὰς ἐντὸς τῶν σαρκῶν. Αἱ σάρκες αὗται κατὰ μέρος μόνον ἦτο κατε
στραμμέναι, ἀπέμενε δὲ εἰς πολλὰ μέρη στρῶμα πάχους πολλῶν χιλιο
στομέτρων, συστάσεως σαπωνώδους, συντριβόμενον μεταξὺ τῶν δακτύ
λων καὶ παρεμφερὲς τῷ πτωματικῷ σάπωνι. Τὸ δέρμα παπυρῶδες, μέ
λαν, ἀπειργάζετο εἶδος ξηροῦ κελύφους περικλείοντος τὰς ἐνεχούσας τοὺ
σκώληκας κοιλότητας.

Τὸ βρέφος ἔζησε; Πλατεῖαι κηλίδες σκιεροῦ καὶ μελανωποῦ πρασίνου

(1) *Briand et Chaudé.* — Manuel complet de médecine légale. 8ᵐᵉ éd. Pari

χρώματος, εἰς διάφορα τῆς περιβαλλούσης τὸ σῶμα ὀθόνης μέρη διεσπαρμέναι, παρέσχον εἰκασίας ὅτι τὸ βρέφος ἔζησεν· ἡ ὀμφαλὶς ὅμως εἰς τὸ πρὸς τὴν κοιλίαν πέρας αὐτῆς εἶχε διάμετρον 0μ,007—0μ,008 χωρὶς γραμμῆς διαχωρισμοῦ ἐνδεικνυούσης ἀποχωριστικὴν ἐπεξεργασίαν, ἐξ οὗ πιθανῶς ὅτι μόνον ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἔζησεν.

Τίνι τρόπῳ ἀπέθανεν; Ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ λειψάνου καθίστατο ἀδύνατος ἡ ἀνεύρεσις τῶν ὑλικῶν ἀλλοιώσεων, αἵτινες προὐκάλεσαν τὸν θάνατον, τὰ πάντα ὅμως παρεῖχον ὑπονοίας ἐγκλήματος, οἷον ὁ κρύφιος τοκετός, ἡ ῥοντὶς τῆς ἀποκοπῆς μιᾶς τῆς ὀθόνης ἄκρας ἔνθα βεβαίως εὑρίσκοντο τὰ ἀρχικὰ τοῦ ὀνόματος γράμματα, τὸ μῆκος τῆς ὀμφαλίδος καὶ καθ' ὃν αὕτη εἶχε ταφῆ τρόπον, ἐνδεικνύοντα τὴν μὴ συμμετοχὴν ἀνθρώπου τῆς τέχνης, αἱ πολλαὶ διεσπαρμέναι ἐπὶ τῆς ὀθόνης κηλίδες τοῦ μηκωνίου καὶ τοῦ αἵματος.

Εἰς ποίαν ἐποχὴν ἐγένετο ὁ τοκετὸς καὶ ὁ θάνατος; Τὸ ζήτημα, ὑψίστης σπουδαιότητος, ἐραίνετο ἄλυτον, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ καθωδηγεῖτο ἡ δικαιοσύνη εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ αὐτουργοῦ· ὁ Bergeret προέβη εἰς τὴν λύσιν αὐτοῦ ὁδηγηθεὶς ἐκ τῶν δεδομένων τῆς φυσικῆς ἱστορίας. Βεβαιωθεὶς καλῶς κατὰ τίνα τάξιν διενεργοῦνται αἱ τῶν ἐντόμων μεταμορφώσεις, καὶ περὶ τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς ταύτας χρόνου, ἐπορίσθη τὰ ἑξῆς συμπεράσματα· ὡά, ὧν ἡ ἐπώασις παρήγαγε τοὺς εὑρεθέντας εἰς τὸ σῶμα κατὰ Μάϊον τοῦ 1850 σκώληκας, βεβαίως ἐναπετέθησαν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1849, ἑπομένως ἡ ἐναπόθεσις τοῦ πτώματος ἀνέρχεται τοὐλάχιστον εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Πλὴν ὅμως τῶν ζώντων τούτων σκωλήκων, τὸ πτῶμα περιεῖχε καὶ πολλὰ κελύφη νυμφῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐξῆλθον οἱ σκώληκες οὗτοι· αἱ νύμφαι αὗται ἐξ ἀνάγκης προηγήθησαν τῶν σκωλήκων, αἵτινες παρέμειναν ἐν τῷ πτώματι τὸν χειμῶνα τοῦ 1848—1849, καὶ αἵτινες προήρχοντο ἐξ ἐπωάσεως συμβάσης τῷ 1848, ἑπομένως ὁ θάνατος ἀνέρχεται κατ' ἐλάχιστον εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐποχήν. Δύναται νὰ ἦναι προγενέστερος; Οὐχί, διότι ἡ μυῖα τῆς ὁποίας αἱ νύμφαι ἐπλήρουν πολλὰς τοῦ λειψάνου κοιλότητας, εἶναι ἡ *σαρκοφάγος μυῖα*, ὠοτόκος, ἥτις ἀποθέτει τὰ ὠά αὐτῆς εἰς σάρκας εἰσέτι νωπὰς καὶ μήπω ἀποξηρανθείσας. Εἶναι λοιπὸν βέβαιον ὅτι τὰ ὠὰ ἐξ ὧν παρήχθησαν αἱ νύμφαι ἐπωάσθησαν ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ πτώματος, τῷ 1848 δηλονότι.

Συνεπῶς ἡ δικαιοσύνη ὤφειλε νὰ διευθύνῃ τὴν ἀνάκρισιν οὐχὶ εἰς τοὺς διαφόρους ἐνοικιαστὰς τοὺς κατοικήσαντας ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1848, ἀλλ' εἰς γυναῖκα ἐγκαταλείψασαν τὴν κατοικίαν, ἐν ᾗ ἐπὶ τρία κατῴκησεν ἔτη, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1848. Ἐβεβαιώθη ἀμέσως ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ἔγκυος τῷ 1848 καὶ βεβαίως ἔτεκε περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους. Κατὰ Ἰούνιον δὲ τοῦ 1850 δικασθεῖσα εἰς τὸ κακουργοδικεῖον τοῦ Jura, ἠθωώθη, βε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βαίως διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ ἡ βρεφοκτονία, καὶ ἑπομένως ὑπετίθετο ὅτι ἡ μήτηρ ἀπέκρυψε νεκρογέννητον βρέφος ὅπως μὴ φανερώσῃ καρπὸν μοιχείας. Ἐδικάσθη ὅμως ἀμέσως εἰς τὸ Πλημμελειοδικεῖον καὶ κατεδικάσθη δι' ἀνθρωποκτονίαν ἐξ ἀμελείας (καθότι εἶχε γεννήσει κρύρα καὶ χωρὶς νὰ ἔχῃ τινὰ πλησίον αὐτῆς ὅπως περιποιηθῇ τὸ τεχθέν), καὶ δι' ἐνταφιασμὸν χωρὶς ἀδείας.

Λίαν δυσχερής, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατος, εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, πόσος ἀπαιτεῖται χρόνος, παρομαρτουσῶν τῶν εἰς τοῦτο συντελουσῶν περιστάσεων, ὅπως πτῶμα μεταβληθῇ εἰς μομίαν. Ἴσως εἰδικαί τινες περιστάσεις συντελοῦσιν ἐνίοτε εἰς τὴν ταχυτέραν τῆς μομιοποιήσεως πορείαν, οὐδὲν ὅμως περὶ τούτου βέβαιον. Ὁ Liman ἀναφέρει ὅτι παρετήρησε νεογνὸν μομιοποιηθὲν μετὰ 10 ἑβδομάδας, ἡ περίπτωσις ἔχει ὡς ἑξῆς, χρησιμεύει δὲ ὡς εἷς τῶν ἐλαχίστων ὅρων τοῦ πρὸς τοῦτο χρονικοῦ διαστήματος.

Παρατ. 10. — Μομιοποίησις νεογνοῦ μετὰ 10 ἑβδομάδας.

Τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1867, ἐν τινι λεπτῷ κιβωτίῳ περιετυλιγμένῳ εἰς ὀθόνην ἐντὸς πυρεστίας, ἧς ἥ τε δικλὶς καὶ ἡ θύρα ἦτο κεκλεισμέναι, εὑρέθη τοποθετημένον βρέφος. Ἦτο σκελετῶδες δίκην μομίας ὅσον 5 δακτ. μακρόν· ἐγνώσθη δὲ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως ὅτι ἡ ἄγαμος S . . . ἔτεκεν αὐτὸ τὴν 15 Ἰουλίου 1867 καὶ ἀμέσως ἀπέκρυψεν ἔνθα εὑρέθη. Συνεπῶς ἡ μικρὰ μομία, ἥτις εὑρέθη εἰς εὐνοϊκὰς περιστάσεις ῥεύματος ἀέρος, προήρχετο ἐκ τοκετοῦ πρὸ 10 ἑβδομάδων συμβάντος.

4. *Λιπώδης οὐσία* (Cambouis) — Ὡς τελευταῖον τῆς σήψεως προϊὸν παράγεται οὐσία λιπαρά, ἰδιαιτέρα, μελανή, ἐκ τῆς διαλύσεως μέρους τῶν μαλθακῶν μερῶν προκύπτουσα· τὴν λιπαρὰν ταύτην οὐσίαν ἐθεώρησαν ὡς ζωϊκὴν τέφραν, εὑρίσκεται δὲ εἰς τὰ πτώματα κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Ἡ οὐσία αὕτη ἐξαρανίζεται προϊόντος τοῦ χρόνου, ἀπομενόντων τῶν ὀστῶν ἐντελῶς γυμνῶν. Ἡ λιπαρὰ αὕτη ὕλη δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ὡς θετικὸν τῆς σήψεως προϊόν, καθότι παράγεται τῆς σήψεως παρουσιαζομένης ὑπὸ τὸν τύπον τῆς μαλακύνσεως τῶν μερῶν, ὅτε ἡ σαπωνοποίησις εἶναι οἱονεὶ βοηθητική, τοὐναντίον δὲ τῆς σαπωνοποιήσεως οὔσης γενικῆς ἡ λιπαρὰ αὕτη οὐσία δὲν παρατηρεῖται.

5. *Μιάσματα.* — Τὰ ἀπὸ τῶν σηπομένων ζωϊκῶν ὑλῶν ἐκλυόμενα ἀέρια ἀναδίδουσιν ὀσμὴν ἰδίαν, δυσώδη, τὴν οὕτω δὲ σηπεδονώδη ὀσμὴν καλουμένην, ἣν ἀποδίδουσιν εἰς μιάσματα.

Ε'. *Περὶ τῶν διαφόρων φάσεων καὶ εἰδῶν τῆς σήψεως κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.*

Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ μεγάλου καὶ δυσχεροῦς ζητήματος τῆς σήψεως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ἀποσυνθέσεως τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων διὰ τὴν λύσιν ποικίλων ζητημάτων εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν ἀναγομένων, ἀνάγκη νὰ περιγράψωμεν ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον τὰς διαφόρους φάσεις καὶ τὰ διάφορα εἴδη τῆς σήψεως κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.

1. Σῆψις ἡ ἐν τῇ μήτρᾳ.

Τὸ νεκρὸν ἐν τῇ μήτρᾳ ἔμβρυον ὑπόκειται εἰς τοὺς αὐτοὺς τῆς ἀποσυνθέσεως νόμους. Ἡ ἐν τῇ μήτρᾳ ἀποσύνθεσις, ἡ σῆψις, διαφέρει τῆς ἐξωμητρίου οὐχὶ ὡς πρὸς τὸ εἶδος αὐτῆς, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν προβαίνει, καὶ ὡς πρὸς τοὺς χαρακτῆρας δι' ὧν σημαίνεται, τούτου ἕνεκα εὐχερῶς δι' αὐτῶν τῶν εἰδικῶν τῆς σήψεως χαρακτήρων ὁρίζεται ὅτι ὁ θάνατος συνέβη ἐν τῇ μήτρᾳ. Σημειωτέον ὅτι ὁ λόγος μόνον περὶ τῶν δι' ὧν ἀποβαίνει ἐρικτὴ ἡ διάκρισις τῆς ἐνδομητρίου ἀπὸ τῆς ἐξωμητρίου σήψεως χαρακτήρων, ἀλλαχοῦ δέ, καὶ δὴ εἰς τὸ περὶ βρεφοκτονίας καὶ ἐξαμβλώσεως, ἐκτενέστερον περὶ τῶν λοιπῶν σημείων καὶ φαινομένων τῶν μήπω σχετιζομένων πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἀποσύνθεσιν διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ θανάτου.

Τὸ νεκρὸν ἔμβρυον ἄλλοτε ἄλλον παραμένει ἐν τῇ μήτρᾳ χρόνον, καὶ ὁτὲ μὲν ἐξωθεῖται ἀμέσως ἢ ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον χρόνον, μέχρις 24 ἢ καὶ 36 ὡρῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου, ὁτὲ δέ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, παραμένει ἐν τῇ μήτρᾳ πλείονας ἡμέρας, ἄλλοτε δὲ τέλος καὶ πλείονα ἔτη, ἢ καὶ ἐφ' ὅρου ζωῆς· ὁ Béclard (1) ἀναφέρει περίπτωσιν καθ' ἣν ἔμβρυον θήλεος γένους ὥριμον παρέμεινεν ἐν τῇ μήτρᾳ ἐπὶ 7 ὅλα ἔτη ἐντεθυλακισμένον πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς μήτρας καὶ μεταβεβλημένον εἰς μάζαν λιποκηρώδη.

Αἱ διὰ τὸν προσδιορισμὸν ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς σήψεως τοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ θανάτου τοῦ ἐμβρύου δυσχέρειαι προκύπτουσιν, οὐ μόνον ἐκ τῆς ἄλλοτε ἄλλης τῶν χαρακτηριστικῶν σημείων ἐντάσεως, ἀναλόγως τοῦ χρόνου τῆς ἐν τῷ ἐναμνίῳ ὑγρῷ κατεργασίας τοῦ σώματος, καὶ ἐκ τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον παντελοῦς ἔστιν ὅτε αὐτῶν ἐλλείψεως, τοῦ νεκροῦ ἐμβρύου ἐξωθουμένου ἀμέσως ἢ ὀλίγιστον μετὰ τὸν θάνατον χρόνον, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐκ τῶν ἀλλοιώσεων, ἃς ὑφίστανται τὰ διακριτικὰ τῆς ἐνδομητρίου σήψεως σημεῖα ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἀτμοσφαίρας, τοῦ ἰατροῦ ὡς τὰ πολλά, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, καλουμένου ὅπως ἐξετάσῃ τὸ νεκρὸν βρέφος πολλὰς μετὰ τὸν τοκετὸν ὥρας, ἢ καὶ ἡμέρας πολλάκις, ἢ καὶ μετὰ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀποκρυσθέντος λειψάνου ἐν μέσῳ ἑτέρῳ ἢ τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, ὡς ἀλλαχοῦ ἐν ἐκ-

Τοῦ νεκροῦ ἐμβρύου ἐξωθουμένου ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον χρόνον, 2
—36 ὥρας, ὡς τὰ πολλὰ ἢ καὶ σχεδὸν πάντοτε οὐδὲν ὑπάρχει σημεῖο
τεκμηριοῦν τὴν ἀρξαμένην σῆψιν, συνεπῶς καὶ τὸν ἐν τῇ μήτρᾳ θάνατο
αὐτοῦ, μόνον δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ δεδομένον, ὅτι ἡ εἰς τὸν ἀέρ
ἀποσύνθεσις προβαίνει τάχιον, δὲν ἀρκεῖ ὅπως βεβαιώσῃ τὸν ἐν τῇ μήτρ
θάνατον τοῦ ἐμβρύου, διότι τοῦ θανάτου αὐτοῦ συμβαίνοντος κατὰ τὸ
τοκετὸν τυγχάνοντα κοπιώδη, ὅτε ἡ μήτρα συστέλλεται συνεχῶς καὶ μετ
ἰσχύος καὶ τὰ ὑγρὰ ἐκρέουσι προώρως, τὸ βρέφος καὶ μελανωπὸν γεννᾶτ
καὶ ἡ ἀποσύνθεσις αὐτοῦ ἄρχεται καὶ βαίνει ταχέως. Τὸ ζήτημα τό
λύεται τῇ συνδρομῇ καὶ ἄλλων δεδομένων, οἷον τῆς ἀναπνοῆς, τῆς κατα
στάσεως τῆς ἀποστεώσεως καὶ λοιπῶν καταδεικνυόντων ὅτι τὸ βρέφ
ἔζησε μετὰ τὸν τοκετόν.

Ἐξωθουμένου ὅμως τοῦ νεκροῦ ἐμβρύου ἡμέρας τινὰς μετὰ τὸν θάνα
τον αὐτοῦ, ὡς συνήθως συμβαίνει, τουτέστιν μετὰ 5, 6—8 ἡμέρας, τ
σημεῖα τῆς ἐνδομητρίου σήψεως εἶναι λίαν χαρακτηριστικὰ καὶ οὐδεμία
γεννῶσιν ἀπορίαν ἢ ἀπάτην.

Τὸ λεύψανον τότε τοῦ μικροῦ βρέφους ὕπτιον ἐπὶ τραπέζης ἐξεταζόμ
μενον παρίσταται ὡς ἑξῆς· Ἡ κεφαλή, διὰ τὴν μεγάλην ἀπάντων τῶ
μαλθακῶν μερῶν πλαδαρότητα, πλατύνεται ἀφ' ἑαυτῆς ὑπὸ μόνης τῆς βα
ρύτητος εἰς οἱανδήποτε καὶ ἂν τεθῇ θέσιν, αἱ πλευραὶ ἀπεικονίζονται κα
θαρῶς ἐπὶ τῶν μελανῶν τοῦ θώρακος καλυμμάτων, τὸ δὲ πρόσθιον τ
στήθους μέρος εἶναι τὰ μάλιστα πεπλατυσμένον, ἡ κοιλία, καταπεπτωκυῖ
σχεδὸν κοίλη κατὰ τὴν ὀμφαλικὴν χώραν, ἀπεργάζεται ἑκατέρωθεν αὐτ
δύο προεχούσας ἐξογκώσεις, ἡ ἐν γένει πεπλατυσμένη καὶ πλαδαρὰ πα
ρεμφέρει ἀσκῷ κατὰ τὸ ἥμισυ πεπληρωμένῳ ὕδατος, καὶ αὐτὰ τέλος τ
ἄκρα εἶναι παραλελυμένα. Σπουδαῖος τῆς ἐνδομητρίου σήψεως χαρακτή
εἶναι ἡ τοῦ δέρματος χρῶσις· μετὰ ἡμερῶν τινων κατεργασίαν τοῦ νεκρ
ἐμβρύου ἐν τῷ ἐναμνίῳ ὑγρῷ, τὸ δέρμα εἰς τινα μέρη, καὶ ἰδίως κατὰ τὴ
κοιλίαν καὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα, προσκτᾶται χροιὰν ἐρυθρὰν μελανόραν
οὐδόλως πρασινίζουσαν, ἥτις οὐχὶ βραδέως ἐπινέμεται ὁμοτίμως τὸ ὅλ
σῶμα, ὅτε καὶ φλύκταιναι ἰσχυραὶ πλήρεις αἱματοφύρτου ὀρροῦ παρατ
ροῦνται κατὰ τὴν κοιλίαν, τὰ ἄκρα καὶ τὸν λαιμόν. Ὁ πληρῶν τὰς πρ
σημειωθεῖσας φλυκταίνας αἱματόφυρτος ὀρρὸς διηθεῖται καθ' ἅπαντα τ
κυτταρώδη ὑποδόριον ἱστόν, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς, ἔν
εὑρηται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὕλη παρεμφερὴς κατά τε τὸ χρῶμα καὶ τὴν σύστ
σιν πρὸς πηκτὴν ὀξυβάτου, ἐκ τούτου δὲ τὸ σῶμα ἐν γένει ἐξογκοῦται κ
ἀπόλλυσιν καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν σύστασιν αὐτοῦ. Ἡ ἐπιδερμὶς κατὰ τ
μήπω προκεχωρημένην εἰσέτι σῆψιν ὑπάρχει μὲν καθ' ἅπασαν τοῦ σώμ
τος τὴν ἐπιφάνειαν, ἀποκολλᾶται ὅμως εὐκόλως, ἐγκαταλιμπάνουσα

ὑποκείμενον δέρμα ὑπὸ ζωηρῶς ῥόδινον χρωματισμόν, τὴν 7ην δὲ ἢ 8ην τῆς σήψεως ἡμέραν ἡ ἐπιδερμὶς εἰς τινα μὲν τοῦ σώματος μέρη εὑρηται ἀποκεκολλημένη, ἔνθα δὲ εἰσέτι ὑπάρχει ἀποσπᾶται μετὰ μεγίστης εὐκολίας, ἐν γένει δὲ τὸ γυμνὸν δέρμα εἶναι ὑγρόν, γλοιῶδες, καὶ ὡσεὶ γλίσχρον ὑπὸ βλεννώδους ὑγροῦ, ἡ δὲ τῶν ἄκρων χειρῶν καὶ ποδῶν ἐπιδερμὶς λευκή, πεπαχυμένη καὶ ἐρυτιδωμένη, ὡς μετὰ χρῆσιν καταπλασμάτων. Ἡ ὀμφαλὶς πλέον ἢ διπλασία τὸν ὄγκον, μαλθακή, σαρκώδης, δίκην κυλίνδρου, ἐρυθρωπὴ καὶ διηθημένη φαιομελαίνῳ ὑγρῷ. Ἡ τοῦ αἱματοφύρτου ὀρρὸς διήθησις ἐπινέμεται πλὴν τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ἱστοῦ καὶ τὸν μεταξὺ τῶν μυῶν καὶ μυϊκῶν στρωμάτων συνδετικὸν ἱστόν, ἔτι δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς μῦς, ἐπεκτείνεται δὲ καὶ εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ θώρακος, τῆς κοιλίας, καὶ τὸ περικάρδιον εἰς ἄλλοτε ἄλλο ποσόν. Αἱ ἀρτηρίαι, αἱ φλέβες καὶ οἱ διάφοροι τῶν ὀργάνων ὑμένες εἶναι ἐρυθροί. Τὰ σπλάγχνα διηθημένα ὑπὸ ὀρροῦ, μεμαλακυσμένα μέχρι πολτώδους συστάσεως, διὰ δὲ τοῦ μικροσκοπίου ἀνευρίσκεται ἡ λιπώδης αὐτῶν ἐκρύλισις. Τὰ ὀστὰ τῆς κεφαλῆς, χαλαρῶς ἀλλήλοις συνηνωμένα, μετακινοῦνται λίαν εὐχερῶς, ἀποχωρίζεται δὲ ἀπ' αὐτῶν εὐκόλως τὸ περιόστεον. Εἰς μᾶλλον προκεχωρημένον τῆς σήψεως βαθμὸν ἀποκολλῶνται αἱ ἐπιφύσεις ἀπὸ τοῦ σώματος τῶν ὀστῶν.

Τοιοῦτος ὁ τοῦ νεκροῦ ἐμβρύου τύπος μετὰ ἡμερῶν τινων, 5—8 ὡς εἴρηται, κατεργασίαν ἐν τῷ ἐναμνίῳ ὑγρῷ· ἡ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρα ἔντασις τῶν χαρακτηριζόντων τὸν τύπον τοῦτον σημείων μαρτυρεῖ τὸν ἐπίσης μᾶλλον ἢ ἧττον προκεχωρημένον τῆς σήψεως βαθμόν, καὶ συνεπῶς τὴν ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρότερον χρόνον κατεργασίαν τοῦ λειψάνου ἐν τῷ μητρικῷ κόλπῳ. Ἂν ὅμως, τοῦθ' ὅπερ σπανίως συμβαίνει, τὸ νεκρὸν ἔμβρυον παραμείνει ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἐν τῇ μήτρᾳ, ἡ εἰκὼν τοῦ ἀποσυντεθημένου σώματος μεταβάλλεται, τὸ τέως ἐξωγκωμένον, ὑγρὸν καὶ διηθημένον σῶμα ἄρχεται βαθμηδὸν ξηρυνόμενον καὶ ἀποξηραινόμενον, προσκτᾶται δὲ ὄψιν στεατώδη ὡσεὶ τῶν πτωμάτων, καὶ τέλος παρίστανται ὡσεὶ μομία, ἄλλοτε δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ἀποξηραίνεται καὶ λεπτύνεται τὸ σῶμα ὥστε παρεμφέρει σκελετῷ.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἡ σῆψις καὶ αἱ πρόοδοι αὐτῆς, τῶν ὑμένων τοῦ ἐμβρύου διατηρουμένων ἀκεραίων, τούτων ὅμως, ἢ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ κυήματος ἢ μετ' αὐτόν, διαῤῥαγέντων, τὸ σῶμα τοῦ ἐμβρύου, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἔξωθεν εἰσδύοντος ἀέρος, ὑφίσταται τὴν ἀληθῆ συνήθη ἀποσύνθεσιν· τὸ λείψανον, ὅπερ εἰς τὴν πρὸ μικροῦ περιγραφεῖσαν κατεργασίαν οὐδεμίαν ἀποπέμπει ὀσμήν, ἤδη ἀπόζει σηπεδονωδῶς, φέρει δὲ χαρακτηριστικὸν πράσινον μελανόφαιον χρωματισμὸν χαρακτηρίζοντα ἐπίσης καὶ τὴν κοινὴν σῆψιν· τὰ δὲ ἀέρια ἐκλυόμενα διατείνουσιν ἅπαντας τοὺς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ίστούς, καὶ τὸ σῶμα προσκτᾶται τοὺς χαρακτῆρας τῆς συνήθους σήψεως.

Ἐπειδή, ὡς ἐν ἀρχῇ εἴρηται, ὁ ἰατρὸς λίαν σπανίως, ἵνα μὴ εἴπωμεν οὐδέποτε, ἐξετάζει τὸ πτῶμα τοῦ βρέφους ἅμα μετὰ τὸν τοκετόν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον, ἀνευρίσκει πλὴν τῶν τῆς ἐνδομητρίου σήψεως σημείων καὶ τὰ τῆς συνήθους σήψεως, ἅτινα εἴς τινας περιπτώσεις, καθ' ἃς εἴτε ἡ ἐνδομήτριος σῆψις δὲν εἶναι ἱκανῶς προκεχωρημένη καὶ ἐκπεφρασμένη, εἴτε ἡ ἐξωμήτριος τοὐναντίον ἐπὶ πολὺ προκεχωρημένη, δυσχεραίνουσι τὸ ζήτημα καὶ γεννῶσι μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρους δισταγμούς. Ὁπωσδήποτε ὅμως ὁ ἐξησκημένος ὀφθαλμός, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν εἶναι λίαν προκεχωρημένη ἡ ἀποσύνθεσις, δυσκόλως ἀπατᾶται καὶ ἀπορεῖ, καὶ δὴ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ἔχων ὅτι ἀρξαμένης ἤδη τῆς ἀποσυνθέσεως ἐν τῇ μήτρᾳ, αὕτη τάχιστα προβαίνει μετὰ τὸν τοκετὸν τοῦ νεκροῦ ἐμβρύου, καὶ ὅτι ἡ ὁμότιμος ἐρυθρὰ μελανόραιος τοῦ σώματος χροιά, ἡ γενικὴ διύθησις, ἡ ἔκχυσις ἐντὸς τῶν κοιλοτήτων αἱματορύρτου ὀρροῦ, ἡ μαλάκυνσις καὶ ἡ ἐκφύλισις τῶν σπλάγχνων, καὶ ἡ ἐν γένει τέλος πλαδαρὰ καὶ ἀσκοειδὴς τοῦ σώματος ὄψις, ἢ τοὐναντίον ἡ δίκην μομίας ἀποξήρανσις αὐτοῦ, εἶναι τὰ κύρια καὶ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐν τῷ ἐναμνίῳ ὑγρῷ κατεργασίας τοῦ νεκροῦ κυήματος σημεῖα.

Κατὰ τοὺς πρώτους τῆς κυήσεως μῆνας, μέχρι τοῦ τετάρτου, αἱ προσημειωθεῖσαι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὡρίμου, ἢ καὶ μετὰ τὸν πέμπτον τῆς κυήσεως μῆνα, ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως ἀλλοιώσεις δὲν παρατηροῦνται, ἰδίως δὲ ἐλλείπει ἡ τοῦ δέρματος ἐρυθρότης καὶ ἡ διύθησις αὐτοῦ, ὅπερ παρίσταται μεμαλακυσμένον ὡσεὶ μάζα πηκτωματώδης.

Ἡ τοῦ πλακοῦντος ἐξέτασις δὲν παρέχει ἄξια λόγου δεδομένα διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἂν ὁ θάνατος τοῦ ἐμβρύου ἐγένετο ἐν τῇ μήτρᾳ, διότι οὔτε τὸ προκεχωρημένον τῆς σήψεως αὐτοῦ, οὔτε τὰ τυχὸν ἀνευρισκόμενα εἰς αὐτὸν νοσήματα θεωρητέα ὡς βέβαια σημεῖα διὰ τὸν μετά τινος βεβαιότητος ἔστω καὶ μικρᾶς προσδιορισμὸν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ βρέφους εἶναι προγενέστερος τοῦ τοκετοῦ. Καὶ οἱ μαιευτῆρες καὶ οἱ ἰατροδικασταὶ ἀναφέρουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ποικίλα τοῦ πλακοῦντος νοσήματα οὐδόλως παρακωλύουσι τὴν περαιτέρω τοῦ ἐμβρύου ἀνάπτυξιν καὶ τὸν τοκετὸν αὐτοῦ ζῶντος.

2. Σῆψις ἡ ἐν τῷ ἀέρι.

Τοῦ θανάτου ἐπελθόντος ἅπαντα τοῦ σώματος τὰ ὑγρὰ ὑπείκοντα εἰς τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος καταῤῥέουσιν εἰς τὰ μᾶλλον ἐπικλινῆ μέρη· βαθμηδὸν δὲ καὶ τῆς θερμοκρασίας ἐλαττουμένης ἐπιγίνονται ἀφ' ἑνὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὲν πτωματικαὶ κηλίδες, ἀφ' ἑτέρου δὲ πτωματικὴ δυσκαμψία· παρελθούσης δὲ τῆς τελευταίας ταύτης, καὶ αἱ πτωματικαὶ κηλίδες σχεδὸν ἐντελῶς ἐνίοτε ἐξαφανίζονται, τὰ στερεὰ τοῦ σώματος μέρη μαλακύνονται καὶ τὰ ὑγρὰ καθίστανται ῥευστότερα· τὸ δέρμα προσκτᾶται πρασίνην χροιάν, ἐν ἀρχῇ κατὰ τὴν κοιλίαν καὶ ἰδίᾳ τὸ κατώτερον αὐτῆς τμῆμα, εἶτα δὲ ἐπινεμομένην τὸ λοιπὸν σῶμα κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν, τὸ στῆθος, τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμόν, τὰ κάτω καὶ τὰ ἄνω ἄκρα· ἡ χροιὰ αὕτη οὔτε καθαρὰ ἀλλ' οὔτε περιωρισμένη καὶ περιγεγραμμένη εἶναι, ἀλλὰ χρῶσις συγχεομένη μετὰ τῆς τοῦ δέρματος διὰ βαθμιαίου ἀποχρωματισμοῦ.

Τὸ πρῶτον τοῦτο τῆς σήψεως φαινόμενον, τὴν πρασίνην τοῦ δέρματος χρῶσιν, παρακολουθεῖ ἡ οὕτω δὴ *ἀεριώδης σηπὼν* ἀποκαλουμένη. Αὕτη κατὰ πρῶτον ἄρχεται εἰς τὰ κοῖλα ὄργανα, τὴν καρδίαν, τοὺς πνεύμονας, τὸν στόμαχον, τὰ ἔντερα, τὸν ὑποδόρειον κυτταρώδη ἱστόν. Τὰ ἐν τοῖς κοίλοις ὀργάνοις ἐκλυόμενα σηπεδονώδη ἀέρια, ἀνυψοῦντα τὸ δέρμα, καθιστῶσι στρογγυλότερα τὰ μέλη, συντελοῦσιν εἰς τὸν ἐξαρανισμὸν τῶν μυϊκῶν καὶ ὀστεωδῶν προεξοχῶν, καὶ συνεπῶς καθιστῶσι τὸν ὄγκον τοῦ σώματος πολλῷ μεγαλήτερον. Ἐκ τῆς ἐκλύσεως τῶν ἐν λόγῳ ἀερίων λίαν συχνὰ παρατηρεῖται ἀναγωγὴ τῶν ἐν τῷ στομάχῳ τροφῶν καὶ ὑλῶν ἐν γένει διὰ τοῦ οἰσοφάγου εἰς τὸ στόμα. τὸ αἷμα ἐκχωρεῖ ἐκ τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων ἀγγείων, ἀποσυντιθέμενον δὲ πλημμυρεῖ εἰς τὰς κατ' ἐπιπολὴν φλέβας καὶ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα ἐν γένει, τούτου δ' ἕνεκα αἱ φλέβες διακρίνονται κυανόχροοι καθ' ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος ὡσεὶ ἐγκεχυμέναι, ἅπαντες δὲ οἱ λευκοὶ ἱστοί. κυτταρώδης ἱστός, ταιχώματα τῆς τραχείας ἀρτηρίας, τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος κτπ., ἅπαντα τὰ ὄργανα ἐρυθρῶς κεχρωσμένα παρεμφέρουσι πρὸς φλεγμαίνοντας ἱστούς· ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπίσης αἰτίας παράγεται ἔκχυσις μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλη ὑγροῦ κυανερύθρου ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ περικαρδίου καὶ τοῦ ὑπεζωκότος, τὸ ποσὸν τοῦ ἐκχυμώματος τούτου ἀνέρχεται οὐχὶ σπανίως εἰς 1—1 $^1/_2$ λίτραν. Ὁ Devergie (1) ἀναφέρει ὅτι πολλάκις παρετήρησε καὶ ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου προσομοίαν ἀερίου ἔκλυσιν, εὑρὼν τὴν μὲν σκληρὰν μήνιγγα διατεταμένην, τὴν δὲ ἐγκεφαλικὴν οὐσίαν διαῤῥέουσαν διὰ τῶν σφαγιτίδων φλεβῶν μέχρι τῆς ἄνω κοίλης φλεβός, ὁπότε ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία, προσομοιάζουσα πρὸς πύον, γεννᾷ ἐνίοτε ἐκ πρώτης ὄψεως ὑπονοίας ὅτι πρόκειται περὶ διαπυητικῆς φλεβίτιδος, ἐξ ἧς ἐπῆλθεν ὁ θάνατος· παρατηρεῖ ὅμως ὁ αὐτὸς Devergie ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τοὺς προκεχωρημένους τῆς σήψεως βαθμούς. Τὸ ἐφ' ἡμῖν ἅπαξ μόνον ἄχρι τοῦδε παρετηρήσαμεν τοιαύτην ἀερίων ἔκλυσιν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 422.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μετὰ μεγάλης τῆς σκληρᾶς μήνιγγος διατάσεως, ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην οὔτε ἡ σῆψις ἦτο προκεχωρημένη, διότι ἡ νεκροψία ἐγένετο 10—11 ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον, οὔτε ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία εἶχε διὰ τῶν φλεβῶν διαῤῥεύσει· καθ' ἡμᾶς ἡ αἰτία εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τῆς ἐκλύσεως τῶν ἀερίων ἦτο ἡ κατὰ τὴν ζωὴν ὀλογιστικὴ τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας πάθησις, ἐξ ἧς καὶ ὁ θάνατος προῆλθεν, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν λεπτομερειῶν τῆς ἐξῆς περιπτώσεως.

Παρατ. 11. — *Κάταγμα τῶν ῥινικῶν ὀστῶν ἕνεκα πλήξεως διὰ λίθου.* — *Φλεγμονὴ τοῦ ἐγκεφάλου.* — *Ἔκλυσις ἀερίων ἐν τῷ ἀραχνοειδῆ λάκκῳ 10—11 ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον.*

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 2013 καὶ ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1874 παραγγελίας κτλ.

α'. *Αὐτοψία.* — Τὸ ἐν τῷ φερέτρῳ σῶμα, παιδικόν, τὰ συνήθη ἐνδεδυμένον ἐνδύματα, εἶχε γυμνὰ τὸ πρόσωπον, τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς ἄκρας χεῖρας. — Πλὴν τοῦ προσώπου καὶ τοῦ κρανίου, ὄντων ἱκανῶς ἐξωγκωμένων, τὸ λοιπὸν σῶμα μετρίως μόνον ἦτο ἐξωδηκός. Ἡ χροιὰ τοῦ ὅλου σώματος, ἐν γένει ὠχροπέλιδνος, διεκόπτετο ὑπὸ πτωματικῶν κηλίδων κατὰ τὴν προσθίαν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν, καθ' ἃ μόνον μέρη ἐνηργεῖτο ἡ ὑπὸ τῶν ἐνδυμάτων πίεσις, καὶ κατὰ τὰ ὀπίσθια τοῦ σώματος, ἔνθα αἱ κηλίδες ἐξηπλοῦντο ἐπὶ μείζονα ἔκτασιν. Οὐδαμοῦ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν ἄκρων παρετηροῦντο μώλωπες, ἢ σημεῖα βίας κατὰ τὴν ζωὴν βληθέντα. Ἡ ῥὶς ὅμως, κατὰ τὴν μετὰ τῶν ῥινικῶν τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ ἐκτομάδων συνάρθρωσιν αὐτῆς, ἦτο ἐμβεβυθισμένη, τὸ δέρμα κατὰ τὸ ῥιζορίνιον ὅλως ἀποκεκομμένον, τὰ δὲ ῥινικὰ ὀστᾶ ἐξηρθρωμένα ἀπὸ τῆς μετὰ τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ συναρθρώσεως αὐτῶν· κατὰ τὴν δεξιὰν κροταφικὴν χώραν μώλωψ ὅσον ταλλήρου τὸ μέγεθος καὶ σχήματος ἀνωμάλου· ἡ ἀριστερὰ παρειὰ μᾶλλον τῆς δεξιᾶς ἐξωγκωμένη, βεβαίως ἕνεκα τῆς ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κλίσεως τῆς κεφαλῆς ἐν τῷ φερέτρῳ· αἱ ἄκραι χεῖρες συῤῥικνωμέναι· ἐν γένει δὲ ἡ ἀποσύνθεσις μικρὸν προκεχωρημένη σχετικῶς πρὸς τὸ μεσολαβῆσαν ἀπὸ τοῦ θανάτου χρονικὸν διάστημα διὰ τὸ κλίμα ἡμῶν.

Β'. *Νεκροτομή.* — Ἀναταμέντος τοῦ κατὰ τὴν δεξιὰν κροταφικὴν χώραν μώλωπος παρετηρήθη εἰς τὸ δέρμα, τὸν ὑπ' αὐτὸ κυτταρώδη ἱστόν, καὶ τὸν κροταφίτην μῦν διηθημένον αἷμα πεπηγός.

Ἀναταμέντος τοῦ κατὰ τὴν ῥῖνα καὶ τὸ μέτωπον δέρματος εὑρέθησαν τὰ ῥινικὰ ὀστᾶ ἐντελῶς ἀπεσπασμένα ἀπὸ τῆς ῥινικῆς προβολῆς τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ, καὶ ἐλεύθερα ἐντὸς τῶν ῥινικῶν κοιλοτήτων, εὐκόλως διὰ τῆς λαβίδος ἐξελκυόμενα, ἐπίσης διὰ τῆς λαβίδος χωρὶς δυσκολίας ἐξειλκύσθη καὶ ἡ ῥινικὴ προβολὴ τοῦ ὀστοῦ τῆς ἀριστερᾶς ἄνω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σαγόνος συμπαρασύρουσα καὶ μικρόν τι τμῆμα τοῦ σώματος αὐτῆς.

Τὸ κάθετον πέταλον τοῦ ἠθμοειδοῦς ὀστοῦ τεθραυσμένον κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς μικρὰ τεμάχια ἐξελκυόμενον.

Τὰ μαλθακὰ τῆς κεφαλῆς καλύμματα οὐδὲν σημεῖον ἐξωτερικῆς βίας ἔφερον, γενομένης δὲ τομῆς ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ μετώπου ἐπὶ τὸν ἰνιακὸν ὄγκον, ἀπεσπάσθησαν ἐν συνόλῳ ἀπὸ τῶν κρανιακῶν ὀστῶν ταῦτα μετὰ μεγίστης εὐκολίας, οὐδεμιᾶς ὑπαρχούσης μετὰ τῶν ὀστῶν συναφείας, καὶ ὡσανεὶ ἦτο ἐκ τῶν προτέρων ἀπὸ τῶν ὀστῶν ἀποκεκολλημένα. Ἡ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου ἐπιφάνεια ἐξωτερικῶς ὅλως λευκὴ οὐδὲν ἔφερεν ἴχνος βίας, τὰ μαλθακὰ ὅμως καλύμματα ἔνδοθεν, καθ' ὃ μέρος περίπου συμπίπτει ἡ ὀβελιμαία ῥαφὴ μετὰ τῆς λαμβδοειδοῦς, ἔφερον ἐπὶ τὰ δεξιὰ κηλίδα ἐρυθροπέλιδνον, ὅσον 0ᵐ,025 διαμέτρου μεγάλην, στρογγύλην, καὶ ζωηρὰν τὴν χροιὰν κατὰ τὴν πρὸς τὰ ὀστᾶ τοῦ περιοστέου ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐξαφανιζομένην πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ τῶν καλυμμάτων στρώματα· ἐξωτερικῶς κατὰ τὴν ἀντίστοιχον θέσιν διὰ λεπτομεροῦς ἐρεύνης οὐδὲν ἀνεκαλύφθη σημεῖον βίας.

Ἡ σκληρὰ μῆνιγξ ἦτο ὠχρὰ μᾶλλον καὶ ἀργυροειδὴς τὴν ὄψιν χωρὶς τινος ἐνέσεως, ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς ψηλαφήσεως ἐφαίνετο οὐχὶ λίαν τεταμένη, εἰκάζετο ὅτι τὰ ὑπ' αὐτὴν ὄργανα ἦτο μαλθακώτερα τοῦ κατὰ φύσιν. Τῆς σκληρᾶς μήνιγγος ταμείσης *προεχύθη βίᾳ ἱκανὴ ἀερίου ποσότης* ὀσμῆς οὐχὶ βαρείας καὶ ἀμμωνιούχου, ἀμέσως δὲ ὁ τῆς σκληρᾶς μήνιγγος σάκκος κατέπεσε κατὰ τὸ τρίτον τοῦ ὅλου ὄγκου αὐτοῦ.

Εὑρέθη ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία, καὶ ἰδίᾳ ἡ τῶν προσθίων τοῦ ἐγκεφάλου λοβῶν, εἰς πόλτον μᾶλλον ἢ ἧττον ὑδαρῆ μεταβεβλημένη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἔῤῥεεν ὡσεὶ ὑγρὰ οὐσία ἐκ τοῦ ἠνεῳγμένου κρανίου· οἱ κατὰ τοὺς ὀπισθίους τοῦ ἐγκεφάλου λοβοὺς ἥ τε περιφερικὴ καὶ ἡ λευκὴ οὐσία μᾶλλον στερεὰ καὶ οὐχὶ διαῤῥέουσα, πολλῷ ὅμως τοῦ κατὰ φύσιν μαλθακωτέρα· ἐκ τῆς τοιαύτης τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας καταστάσεως ἦτο ἀδύνατος ὁ ἐν συνόλῳ ἐξελκυσμὸς τοῦ ἐγκεφάλου.

Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας παρετηρήθη, ὅτι ἡ σκληρὰ μῆνιγξ κατὰ τὸν ἀλεκτόρειον λόφον καὶ τὰς προσθίας τοῦ σφηνοειδοῦς ὀστοῦ προβολὰς ἦτο ἐντελῶς ἀπὸ τῶν ὀστῶν ἀποκεκολλημένη· τὰ τῆς βάσεως τοῦ κρανίου ὀστᾶ μετὰ προσοχῆς ἐξετασθέντα οὐδὲν ἔφερον κάταγμα ἢ ῥωγμήν· ὁ ἀλεκτόρειος μόνον λόφος ἦτο κατεαγὼς καὶ εὐκίνητος, ἔμπροσθεν δὲ αὐτοῦ μέχρι τῆς ῥινικῆς προβολῆς τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ ἔμενε κενόν τι διάστημα δίκην ὀπῆς, ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ καθέτου καὶ μέρους τοῦ παπυρώδους πετάλου τοῦ ἠθμοειδοῦς, ἀμφοτέρων συντριβέντων.

Τὰ ἐν τῷ θώρακι καὶ τῇ κοιλίᾳ ὄργανα κατὰ φύσιν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ παιδὸς τούτου ἐνεργήσασα ἐξωτερικῶς διὰ τοῦ λίθου βία ἐπήνεγκε τραῦμα διὰ θλάσεως τῶν μαλθακῶν τοῦ προσώπου μορίων κατὰ τὸ ριζορίνιον, ἐξάρθρωσιν καὶ ἐμβύθισιν τῶν ρινικῶν ὀστῶν πρὸς τὰ ἔσω ἐντὸς τῶν ρινικῶν κοιλοτήτων, κάταγμα τοῦ καθέτου καὶ παπυρώδους πετάλου τοῦ ἠθμοειδοῦς ὀστοῦ εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν, κάταγμα τῆς ρινικῆς προβολῆς καὶ τοῦ σώματος τοῦ ὀστοῦ τῆς ἀριστερᾶς ἄνω σιαγόνος, καὶ ἐξάρθρωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ.

Τοῦ τραυματισμοῦ τούτου ἄμεσος καὶ ἀναγκαία συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ φλεγμονὴ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων, ἥτις ἐξ ἀνάγκης ἀπέληξεν εἰς θάνατον.

Ἐκ τούτου δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι ἡ ἔκλυσις ἀερίων κατὰ τὴν ἀρχομένην σῆψιν ἐντὸς τῶν κοιλοτήτων τῶν μηνίγγων εἶναι μᾶλλον ἀπότοκος φλογιστικῆς, ἢ ὁπωσδήποτε παθολογικῆς ἐπεξεργασίας τῶν ὀργάνων τούτων, ἢ καθαρὸν προϊὸν τῆς σήψεως.

Οὐχὶ βραδέως, προϊούσης τῆς σήψεως, σχηματίζονται φλύκταιναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος, μετ' οὐ πολὺ δὲ τῆς ἐπιδερμίδος ἀποκολλωμένης ἐπιγίνεται ἔκχυσις ὑγροῦ φαιομελαίνου ἔκ τε τῶν φυσικῶν ὀπῶν καὶ ἐκ τῶν τοῦ δέρματος πόρων· κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς σήψεως, ἀναδίδεται ἀπὸ τοῦ πτώματος δυσωδεστάτη καὶ ἀφόρητος ὀσμή, ἡ δὲ σαρκοφάγος μυῖα τοῦ Meigen ἐναποθέτει κατὰ τὸ θέρος ἐπὶ τοῦ λειψάνου τὰ ὠὰ αὐτῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναπτύσσεται σκωλήκων πλῆθος, ἰδίως περὶ τὴν ῥῖνα, τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ στόμα.

Οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐμβυθίζονται, ὁ σκληρωτικὸς προσκτᾶται μελανόφαιον χροιάν, ἥτις ἁλίσκει τὸ ὅλον σῶμα εἰς ἀντικατάστασιν τῆς πρότερον πρασίνης· τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας ῥήγνυνται, ἐκρέει δὲ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλη ποσότης σηπεδονωδῶν ὑλῶν καὶ ἀερίων. Ἡ πρόδος τῆς σήψεως εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον ἀφιχθείσης ἐνίοτε διακόπτεται, τῆς θερμοκρασίας οὔσης ὑψηλῆς, τῆς ἀτμοσφαίρας ξηρᾶς καὶ θερμῆς, καὶ τοῦ ῥεύματος τοῦ ἀέρος ἰσχυροῦ, ἐξ οὗ ἐλαττοῦται ἐπαισθητῶς ἡ τοῦ πτώματος δυσώδης ὀσμή.

Ὡς τὰ πολλὰ ὅμως ἡ σῆψις ἐξακολουθεῖ προϊοῦσα, ἅπαντα δὲ τότε τὰ μαλθακὰ μέρη τοῦ θώρακος, τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ μεταβαλλόμενα κατ' ὀλίγον εἰς πόλτον, καὶ διαῤῥέοντα, ἐγκαταλιμπάνουσι γυμνὰ τὰ ὀστᾶ· καὶ ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία ἐκχεῖται ἀπὸ τῶν κογχῶν· κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀπομένει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους βορβορώδες, μελανόν, παχὺ ὑπόλειμμα παρεμφερὲς λιπαρᾷ οὐσίᾳ, ἀναδίδον ἰδιάζουσαν ὀσμὴν ἐν μέρει ἀρωματικὴν καὶ τὰ μάλιστα διάφορον τῆς κατὰ τὰς πρώτας τῆς σήψεως ἐποχὰς ἀναδιδομένης. Καὶ αὐτὴ τέλος ἡ ὕλη προϊόντος τοῦ χρόνου ἐξαφανίζεται ἐντελῶς, ἀπομενόντων μόνον τῶν ὀστῶν ἐν τῇ καθόλου γυμνό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τητι αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα μετὰ χρόνου μακροῦ παρέλευσιν ἀλλοιούμενα μεταβάλλονται εἰς τέφραν.

Τοιαῦτα τὰ φαινόμενα τῆς ἐν τῷ ἀέρι σήψεως. Ἅπασα δὲ ἡ τῆς φύσεως προσπάθεια κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ὡς καὶ εἰς πᾶν εἶδος σήψεως, τείνει ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐλαττώσῃ ἐπαισθητῶς τὸ ὄγκον τῶν ζωϊκῶν σωμάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀποδώσῃ εἰς τὸ κοινὸν δοχεῖον τὴν γῆν ὕλην ἀναγκαίαν διὰ τὴν τῶν φυτῶν αὔξησιν, οὕτω δὲ συμπληροῦται ὁ κύκλος τῶν φαιναμένων τῆς θρέψεως, ἀναπτύξεως καὶ καταστροφῆς τῶν ὀργανικῶν ὄντων ἐν τῇ φύσει, ὁ ὑπὸ τοῦ Becker « circulus oeterni motus » χαρακτηρισθείς.

Τόσον ἐκ τῆς καθημερινῆς παρατηρήσεως, καθὼς καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐνεργηθέντων πειραμάτων, ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ Orfila, προκύπτει ὅτι ἡ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀκριβεστέρα τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου βεβαίωσις διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν διαφόρων τῆς ἐν τῷ ἀέρι σήψεως φάσεων εἰς τακτὰς ἡμέρας ἀποβαίνει ἀνέφικτος, διότι, ὡς ἤδη εἴρηται, ἡ σῆψις συντελεῖται τάχιον ἢ βραδιον ἢ καὶ ὅλως διακόπτεται ἕνεκα ποικίλων περιστάσεων, αἵτινες ἐπιδρῶσι μᾶλλον εἰς τὴν ἐν τῷ ἀέρι ἢ ἐν ἑτέρῳ τινὶ μέσῳ συμβαίνουσαν σῆψιν, διὸ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς σήψεως ὁ ἰατρὸς ὀφείλει μετὰ μεγάλης προσοχῆς νὰ ἐξετάζῃ τὴν θερμομετρικὴν καὶ ὑγρομετρικὴν τοῦ ἀέρος κατάστασιν καθ' ἅπαντα τὸν χρόνον καθ' ὃν τὸ σῶμα ἦτο εἰς αὐτὸν ἐκτεθημένον, μόνον δὲ διὰ τῆς τοιαύτης λεπτομεροῦς ἐξετάσεως καὶ διὰ τῆς παραβολῆς πρὸς τὰ ἑπόμενα τοῦ Orfila πειράματα εἶναι δυνατόν, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ προσέγγισιν, νὰ ὁρισθῇ ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου.

Πείραμα 1. (1). — Τὸ ἀντιβράχιον καὶ ἡ ἄκρα χεὶρ νεογνοῦ τὴν προτεραίαν θανόντος ἐξετέθη εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα τὴν 6 Μαΐου 1823 τὴν 10ην Η. Μ. ὥραν, τῆς μέσης τῆς ἡμέρας θερμοκρασίας οὔσης ἀπὸ 14°—17° ἑκατονταβάθμου (2).—Τὴν 7ην Μαΐου οἱ ὄνυχες καὶ ὁ ἀντίχειρ πελιδνοί, χωρὶς ὀσμῆς. — Τὴν 8, ἰσειδὴς γενικὴ χροιά, ὀσμὴ μόλις αἰσθητή. — Τὴν 9, πρασίνη πελιδνὴ χροιὰ ἰδίως κατὰ τὰ ἄρθρα, ἡ ἐπιδερμὶς ἤδη ἀποκολλᾶται καὶ ἀνυψοῦται ὑπὸ μικρᾶς ποσότητος ὀρρώδους ὑγροῦ, ἡ ὀσμὴ αἰσθητὴ κατὰ τὸ ἀνώτερον τοῦ ἀντιβραχίου μέρος, ἔνθα διὰ τομῆς ἀπεκόπη ἀπὸ τοῦ βραχίονος. — Τὴν 10, ἡ πρασίνη χροιὰ

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τομ. Α'. Σελ. 498·

(2) Θερμοκρασία ἀπὸ τῆς 7 Μαΐου μέχρι τῆς 13 Ἰανουαρίου. - 7 Μαΐου. 16° - 21°. - 8. 11°. - 15°.-9. 12°. - 13°. - 10. - 13°. - 14°. - 11. . 11°. - 15°. - 12. . 13.° - 14°. - 13. . 14°. - 15° - 14. . 14° - 12°. - 15. . 11° - 12°. - 16. . 15°. - 17. . 15° - 16°. - 18. . 14°-15°. - 19. . 12° - 13°. - 20. . 17° - 21. . . 14° - 15°. - 22. . 13° - 15°. - 23. . . 12° - 13°. - 24. . 14°. - 25. . 14°. - 28. . 10° - 12°. - 29. . 14° - 16°. - 31. . 15° - 18°. - 1 καὶ 2 Ἰουνίου. 20° - 3. . 15° - 18° - 5. . 15° - 6. . 14° - 7. . 13°. - 9. . 15° - 11. . 13° - 14° - 13. . 12° - 14°.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μᾶλλον καταφανής, ἡ ἐπιδερμὶς καθόλου ἀφαιρεῖται, τὸ μέλος ἀναδίδει δυσώδη ὀσμήν, τὸ τραῦμα ξηρόν. — Τὴν 11, οἱ ὄνυχες σχεδὸν μελανοί, τὸ δέρμα φέρει κηλίδας μελανοφαίους, ἰοειδεῖς, πρασίνους, ῥοδινάς, παρατηροῦνται ἤδη ὡὰ ἱκανῶς μεγάλα, ὀσμὴ πάντοτε ἰσχυρά.—Τὴν 12, ἡ μαλάκυνσις ἱκανῶς προκεχωρημένη, διὸ ἡ παλαμιαία ἐπιφάνεια ἐπὶ τῆς τραπέζης τεθημένη εἶναι πεπλατυσμένη, ἱκανῶς ὑγρά, τὸ δὲ χρῶμα αὐτῆς κιτρινοπράσινον, τοὐναντίον δὲ ἡ ῥαχικὴ ἐπιφάνεια, ἡ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος διατελοῦσα, ξηρὰ καὶ βαθέος ἐρυθροῦ χρώματος, ἡ ὀσμὴ δυσώδης καὶ δὴ κατὰ τὰ μεμαλακυσμένα μέρη, τὰ δὲ ὡὰ μεγαλήτερα.—Τὴν 13, ἡ πρασίνη καὶ ἐρυθρὰ χροιὰ καταφανέστεραι, ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς δὲ ταύτης χροιᾶς συμπεραίνεται ὅτι ἡ ἀποξήρανσις τῆς ῥαχικῆς ἐπιφανείας οὐχὶ βραδέως συντελεσθήσεται.—Τὴν 14, ἡ πρασίνη χροιὰ ἐπικρατεῖ.—Τὴν 15, ἡ παλάμη ἄρχεται ἀποξηρανομένη, τῶν μυῶν διατηρούντων τὴν ἐρυθρότητα αὐτῶν, ἡ ὀσμὴ ἰσχυρὰ διάφορος τῆς κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἀναδιδομένης. — Τὴν 16, οὐδὲν τὸ ἄξιον λόγου. Μετὰ δύο δὲ ἢ τρεῖς ἡμέρας ἕνεκα τῶν μεγάλων τῆς ἀποξηράνσεως προόδων οὐδὲν σήψεως φαινόμενον παρατηρεῖται.

Πείραμα 2. — Τοποθετηθέντων τῶν αὐτῶν τοῦ βρέφους μερῶν ὅσον 0μ,20 - 0μ,30 ὑπεράνω δοχείου ἐνέχοντος ὕδωρ, ἀντὶ νὰ ἐκτεθῶσιν ἁπλῶς εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, ἡ σῆψις προὐχώρησε μετὰ πολλῷ μεγαλητέρας ταχύτητος, ἅτε δὴ τῆς ζωϊκῆς ὕλης περιβαλλομένης ὑπὸ μᾶλλον ὑγρᾶς ἀτμοσφαίρας.

Πείραμα 3. — Τὸ ἀντιβράχιον καὶ ἡ ἄκρα χεὶρ τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος τοῦ αὐτοῦ βρέφους ἐξετέθησαν εἰς τὸν ἀέρα, ἀφοῦ προηγουμένως ἐγένοντο εἰς ταῦτα τρεῖς εἰς διάφορα μέρη βαθεῖαι ἐντομαί, ἡ σῆψις προέβη πολλῷ τάχιον. Τὴν 7 Μαΐου, ὀσμὴ ἐλαφρά.—Τὴν 8, τὰ κατὰ τὴν ῥαχικὴν ἐπιφάνειαν τραύματα ἐλαφρῶς ἀπεξηραμένα καὶ ἀναδίδοντα λίαν δυσώδη ὀσμήν, τὰ χείλη αὐτῶν ἔχουσιν ἐρυθρὰν ἰοειδῆ χροιάν, τὸ δὲ ἐφαπτόμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης κατὰ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν τραῦμα ὑγρὸν πολλῷ μᾶλλον δυσῶδες καὶ τὰ χείλη αὐτοῦ πρασινωπά.—Τὴν 9, ἡ ὀσμὴ τοῦ τελευταίου τούτου τραύματος λίαν δυσάρεστος, τὰ χείλη πελιδνά· τὰ δὲ τῆς ῥαχικῆς ἐπιφανείας τραύματα ἄρχονται ἀποξηραινόμενα καὶ σχεδὸν οὐδόλως ὄζουσι.—Τὴν 10, ἡ παρὰ τὸ κατὰ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν τραῦμα ἐπιδερμὶς ἀποσπᾶται καθ' ὁλοκληρίαν, παρατηροῦνται ὡὰ πολλὰ καὶ ἤδη λίαν μεγάλα· τὰ λοιπὰ τραύματα ἀπεξηραμένα.—Τὴν 11, ὁ πυθμὴν τοῦ τραύματος τῆς παλαμιαίας ἐπιφανείας μελανωπός, ἡ δὲ ὀσμὴ λίαν δυσώδης.—Τὴν 12, τὸ κατὰ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν τραῦμα πρασινόφαιον, οἱ μῦς ἐν μέρει ἐρυθροί, τὰ ὀστᾶ ἀπογεγυμνωμένα· τὰ ὡὰ λίαν ὠγκώδη, τὸ δέρμα ἐρυθρὸν καὶ ξηρόν, ἡ δὲ ὀσμὴ λίαν δυσ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δης.—Τὴν 13, τὰ ὠὰ ἐπεξετάθησαν μέχρι τῶν κατὰ τὴν ῥαχικὴν ἐπιφανειαν τραυμάτων.—Τὴν 14, οἱ μῦς κατεστραμμένοι, τὸ δέρμα καλύπτει τὰ ὀστᾶ τῆς ὠλένης καὶ κερκίδος δίκην ξηροῦ φλοιοῦ.—Τὴν 16, διακρίνεται μόνον θήκη ἀπεξηραμένου δέρματος πλήρης ὠῶν.

Πείραμα 4. — Τὴν 6 Μαΐου ἐξετέθησαν εἰς τὸν ἀέρα δύο νεογνὰ θανόντα τὴν προτεραίαν· τὸ ἕτερον τούτων ἔφερε τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν ἠνεῳγμένα, τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν κοιλοτήτων τούτων κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τοῦ δέρματος κεκαλυμμένα. — *Βρέφος ἠνεῳγμένον.* — Τὴν 7 Μαΐου, ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ μέχρι τῆς ἠβικῆς συμφύσεως ὁ τοῦ δέρματος κρημνὸς φέρει πρασίνας κηλίδας, τὰ σπλάγχνα ἀναδίδουσι τὴν ἰδιάζουσαν αὐτοῖς ὀσμήν.—Τὴν 8, ὁ κρημνὸς ὁμοτίμως πρασίνης χροιᾶς ἐπινεμομένης καὶ τὰς κλείδας, τὰ μήπω κεκαλυμμένα μέρη τῶν σπλάγχνων ἤρξαντο ἀποξηραινόμενα, τὰ δὲ κεκαλυμμένα διατηροῦνται ὑγρὰ καὶ ἀναδίδουσιν ἤδη σηπεδονώδη ὀσμήν.—Τὴν 9 ὁ κρημνὸς ἔχει χροιὰν βαθυτέρου πρασίνου χρώματος, ἡ δὲ ἐπιδερμὶς αὐτοῦ ἀποκολλᾶται, ἐντελὴς ἀποξήρανσις τῶν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος διατελούντων σπλάγχνων, ἐντονωτέρα ὀσμὴ τῶν κεκαλυμμένων· μέγα ὠῶν πλῆθος.—Τὴν 10, ὁ κρημνὸς ὁσημέραι ἀποξηραίνεται, τὰ ὠὰ ἔτι πλείονα, ἡ δὲ ὀσμὴ μᾶλλον χαρακτηριστική.—Τὴν 11, κρημνὸς μέχρι τοῦ δέρματος καταβεβρωμένος, τὸ δὲ δέρμα ξηρὸν καὶ ἀπεσκληρυσμένον, οἱ πνεύμονες, ἡ καρδία καὶ ὁ περιτοναῖος σωλὴν σχεδὸν ἐντελῶς σκωληκόβρωτα, ὀσμὴ ἀμμωνιοῦχος λίαν διαπεραστική, ἅπαντα τὰ εἰς τὸν ἀέρα ἐκτεθημένα μέρη μελανά. — Τὴν 12, τὸ τῆς κοιλίας δέρμα ἀποκεχωρισμένον, οἱ κοιλιακοὶ μῦς κατεστραμμένοι, τὰ δὲ σπλάγχνα δίκην μελανῶν κρημνῶν λίαν δυσωδῶν.

Βρέφος ἀκέραιον. — Τὴν 7 Μαΐου, ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ μέχρι τῆς ἠβικῆς συμφύσεως ἡ τοῦ δέρματος χροιὰ πρασίνη, ἡ κοιλία τυμπανική, ὁ δὲ θώραξ κατὰ φύσιν.—Τὴν 8, ἡ κοιλία μᾶλλον τυμπανικὴ καὶ πρασίνη εἰς μείζονα ἔκτασιν, ἑκατέρωθεν τοῦ θώρακος διακρίνεται πρασίνη πλάξ, ἡ δὲ τοῦ στέρνου μοῖρα ἄχρους, πτωματικὴ ὀσμὴ μετρίως δυσώδης.—Τὴν 9, ἡ πρασίνη χροιὰ βαθυτέρα, ἐν μέρει μόνον ἐπινεμομένη τὸ στέρνον καὶ τὰς θηλὰς τῶν μαστῶν, ἡ κοιλία μᾶλλον τυμπανική, ἡ δὲ ἐπιδερμὶς δὲν ἀποσπᾶται εἰσέτι.—Τὴν 10, δυσωδεστέρα πῶς ὀσμή, χροιὰ μελανοπρασίνη, ἡ τοῦ στέρνου μοῖρα οὐχὶ πλέον κεχρωσμένη, ἡ δὲ ἐπιδερμὶς μετὰ δυσκολίας καὶ εἰς μικροὺς κρημνοὺς ἀποκολλᾶται.—Τὴν 11, γίνεται ἡ τοῦ λειψάνου νεκροτομή, τὰ ἔντερα, ὁ στόμαχος καὶ ἅπαντα τὰ λοιπὰ σπλάγχνα παρουσιάζουσι τὴν αὐτὴν χροιὰν καὶ ὀσμήν, οἵαν θὰ παρουσίαζον ἂν ἡ νεκροτομὴ ἐνηργεῖτο τὴν 5 Μαΐου.

Ἐξ ἁπάντων τῶν προεκτεθέντων, ὡς καὶ ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila, δῆλον γίνεται ὅτι ἀποβαίνει δυσχερέστατος ἢ καὶ σχεδὸν ἀδύ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νατος ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου ἐκ τῶν σημει
τῆς ἐν τῷ ἀέρι σήψεως. Ὁπωσδήποτε ὅμως δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ
τῷ συνόλῳ τῶν περιστάσεων ἀπολύτως ὀρθὸν τὸ τοῦ Casper (1) δόγ
δογματίζοντος προκειμένου περὶ τῶν μομιῶν, ὅτι τοῦ ἰατροῦ ἀποφαινο
νου ὅτι ὁ θάνατος πρὸ πολλῶν ἐπῆλθεν ἐτῶν ἡ δικαιοσύνη οὐδόλως
τίζεται, διότι οὐχὶ σπανίως προσόμοιον τοῦ ἰατροδικαστοῦ συμπέρασ
ἀρκεῖ ὅπως καθοδηγήσῃ τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἐπαναγάγῃ αὐτὴν πολλά
εἰς τὰ ἴχνη τοῦ ἐγκλήματος, ἂν ὡς ἐκ τῶν προόδων τῆς ἀνακρίσεως τυ
παρεξετράπη· τούτου ἕνεκα δέον ὅπως ὁ ἰατρὸς ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀ
μετὰ μεγίστης λεπτομερείας ἐξετάσῃ καὶ σημειώσῃ τὰ διάφορα τῆς
ψεως φαινόμενα καθόλου καὶ κατὰ μέρος, πληροφορηθῇ περὶ τῆς θέσ
καὶ τοῦ μέρους ἔνθα τὸ σῶμα εὑρέθη, συλλέξῃ τὰς μᾶλλον αὐθεντι
πληροφορίας περὶ τῆς θερμομετρικῆς καὶ ὑγρομετρικῆς τῆς ἀτμοσφαί
καταστάσεως καθ' ὃν χρόνον εἰκάζεται ὅτι τὸ σῶμα ἦτο ἐκτεθημένον
τὰς ἐπηρείας αὐτῆς, παραβάλλῃ τὰ ἐκ τῆς εἰδικῆς περιπτώσεως δεδομ
πρὸς τὰ προεκτεθέντα περὶ τῶν προόδων τῆς σήψεως, ἰδίᾳ δὲ πρὸς
περιγενόμενον τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila, συμπεράνῃ μετὰ ὥριμον σ
ψιν καὶ σύγκρισιν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων συμπεράσματα προσεγ
ζοντα μᾶλλον ἢ ἧττον τὴν πραγματικότητα. Τὰ προεκτεθέντα τοῦ Orf
πειράματα λύουσιν οὐχ' ἧττον δυσχερὲς ζήτημα τοῦ ἀνομοίου βαθμ
τῶν προόδων τῆς σήψεως, καὶ δὴ τῆς τελείας τῶν μαλθακῶν μορίων ἀ
συνθέσεως, καθ' ἃ μέρη συνέβησαν τραυματισμοὶ ἢ κακώσεις ἐν γένει, π
ραβολικῶς πρὸς τὰ πέριξ ἔνθα αἱ τῆς σήψεως πρόοδοι εἶναι ἐλάχιστ

3. Σῆψις ἡ ἐν τῇ γῇ.

Εἰς τὴν σπουδὴν τῶν προόδων τῆς ἐν τῇ γῇ σήψεως, ὑπ' ὄψιν λα
βάνοντες τὰς παρατηρήσεις καὶ σκέψεις τῶν Orfila καὶ Devergie,
λομεν προσπαθήσει ὅσον οἷόν τε λεπτομερέστερον καὶ ἀκριβέστερον
συγκεφαλαιώσωμεν πᾶν τὸ μέχρι τοῦδε γνωστὸν καὶ βέβαιον πρὸς ἐ
τευξιν τῆς μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας πιθανότητος λύσεως
ζητήματος τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δυσχερέστα
ἴσως δὲ καὶ εἴς τινας περιστάσεις ἀδύνατος, κατὰ τὴν γνώμην
Orfila, ἀποβαίνει ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου, οὐ
νον ὁριστικῶς καὶ ἀκριβῶς, ἀλλὰ καὶ κατὰ προσέγγισιν· δέον ὅμως ὅπ
μὴ ἐκ τούτου ἀποθαρρυνώμεθα, διότι μᾶλλον ἐκτεταμέναι παρατηρήσε
λεπτομερέσταραι ἔρευναι, καὶ ὑπὸ πλειόνων συγχρόνως παρατηρητῶν ἐ

(1) *Casper*. — ν. Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 45.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χειρούμεναι θέλουσι βεβαίως καταλήξει εἰς τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τῆς εὑρέσεως σημείων ἱκανῶν, ὅπως, ἂν μὴ δι' αὐτῶν ἀποβαίνῃ ἐφικτὸς ὁ ἀκριβὴς καὶ ὁριστικὸς πάντοτε προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου, τοὐλάχιστον ὁ κατὰ προσέγγισιν.

Πρὸς ἀκριβεστέραν τοῦ κεφαλαίου τούτου σπουδὴν διαιροῦμεν αὐτὸ εἰς δύο μέρη· καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ὁ λόγος περὶ τῶν καθόλου φαινομένων τῆς ἐν τῇ γῇ σήψεως κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς φάσεις μετὰ τῶν ἀναλόγων εἰς ἑκάστην τούτων παρατηρήσεων, χρησιμευουσῶν ὡς ὅρος συγκρίσεως καὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου κατὰ προσέγγισιν· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περιγραφὴ τῶν διαφόρων τῶν ἱστῶν καὶ ὀργάνων ἀλλοιώσεων καθ' ἣν παρουσιάζονται αὗται τάξιν. Σημειωτέον, ὅτι ἅπασαι αἱ κρίσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τὰ ἐκ τῶν διαφόρων παρατηρήσεων προκύπτοντα, δὲν εἶναι νόμοι ἀναλλοίωτοι καὶ θετικοί, τοὐναντίον τινὰ τούτων φαίνονται τολμηρά, ὡς μήπω φέροντα εἰσέτι τὸ χρίσμα τῆς αὐθεντίας τῶν πειραμάτων καὶ τῶν πολλῶν παρατηρήσεων, ἐκτίθενται ὅμως ταῦτα ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς ἀφετηρία περαιτέρω παρατηρήσεων, αἵτινες ἢ θέλουσιν ἐπιβεβαιώσει, ἢ τοὐναντίον διαψεύσει αὐτά.

α'. Φαινόμενα τῆς ἐν τῇ γῇ σήψεως κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς φάσεις.

Τὰ φαινόμενα τῆς ἐν τῇ γῇ σήψεως συγκεφαλαιοῦνται εἰς πέντε τὰς ἑξῆς φάσεις, χαρακτηριζομένας ὡς ἕπεται·

Φάσις Α'.—1. Μαλάκυνσις τῶν ἱστῶν. 2. Πρασίνη ἢ μελανέρυθρος χρῶσις αὐτῶν. 3. Ἀνάπτυξις ἀερίων εἰς μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην ποσότητα ἀναλόγως τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους· καὶ 4. Μείζων τῶν ἱστῶν ὑγρασία.

Φάσις Β'.—Διακρίνεται αὕτη τῆς προηγουμένης ἐκ τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον παχείας γλοιώδους ὕλης, ἥτις καθιστᾷ τό τε δέρμα καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα λιπαρὰ τὴν ἁφήν· ἐκ τῆς ὀλιγωτέρας ἐν τοῖς ἱστοῖς ὑγρασίας· ἐκ τῆς ἐξαφανίσεως τῶν ἀερίων· ἐκ τῆς ἀσβολώδους χροιᾶς ἀντικαθιστώσης τὴν πρασίνην ἢ φαιομελαίνην. Κατὰ τὴν φάσιν ταύτην συμβαίνει ἡ μετάβασις ἀπὸ τῆς σηπεδονώδους τῶν ὀργάνων τήξεως, ἥτις καταστρέφει καὶ ἐξαφανίζει ταῦτα, εἰς τὴν σαπωνοποίησιν, διατηροῦσαν αὐτὰ ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον.

Φάσις Γ'.—Κατ' αὐτὴν ἡ σαπωνοποίησις εἶναι τὰ μάλιστα κεχαρακτηρισμένη, ἀλλ' οὐχ' ἧττον τινὰ τῶν ὀργάνων, ὑποστάντα τὴν σηπεδονώδη τῆξιν, ἐλλείπουσιν ἐντελῶς.

Φάσις Δ'.—Οἱ μᾶλλον χαρακτηριστικοὶ τῆς φάσεως ταύτης χαρακτῆρες εἶναι ἡ ἀποξήρανσις καὶ ἡ λέπτυνσις τῶν τε ὀργάνων καὶ ἱστῶν.

Φάσις Ε'.—Ταύτης τὸ κύριον φαινόμενον εἶναι ἡ καταστροφὴ τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μαλθακῶν καὶ σκληρῶν μερῶν, καὶ ἡ μεταβολὴ αὐτῶν εἰς τέφραν ἢ εἰς λιπαρώδη ὕλην διηθουμένην κατ' ὀλίγον ἐν τῇ γῇ.

Φάσις. Α'.—Τὸν πρῶτον τῆς σήψεως χρόνον τὸ λείψανον ἀναδίδει δυσώδη ὀσμήν, οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ ρὶς καὶ τὰ μαλθακὰ ἐν γένει τοῦ προσώπου μέρη καταπίπτουσιν, ὁ θώραξ διατηρεῖ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ὄψιν, ἡ κοιλία προσκτᾶται χροιὰν πρασίνην ἢ κιτρίνην μετὰ πρασίνων ἢ ὠχρῶν ῥαβδώσεων, τὰ ἄκρα χρωματίζονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως, τὰ μέρη μόνον τὰ στηριζόμενα ἐπὶ τοῦ θώρακος ἢ τῆς κοιλίας διατηροῦσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὴν χροιὰν αὐτῶν, τουταυτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ ὑπὸ ἐνδυμάτων καλυπτόμενα τοῦ σώματος μέρη (ὅρ. παρατ. 13. 14. 15. 16. 18. 19. 20. 21.)· ἄξιον δὲ σημειώσεως ὅτι τὰ μέρη τοῦ σώματος, ἅτινα ἕνεκα τῆς τῶν ἀερίων διατάσεως περισφίγγονται ὑπὸ τῶν ἐνδυμάτων, ἢ κατὰ τὴν ζωὴν ὑπέστησαν πλήξεις καὶ κακώσεις ἐν γένει μετὰ ἢ χωρὶς λύσεως τῆς συνεχείας, πολλῷ τάχιον παρουσιάζουσι τῆς χροιᾶς τὴν μεταβολὴν καὶ ἰδίᾳ τὴν μελανέρυθρον (ὅρ. παρατ. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21.). Κατὰ τὸ θέρος ἐνίοτε τὸ πρῶτον τῆς σήψεως ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ πρασίνη τοῦ δέρματος χροιὰ μετὰ ἐξοιδήσεως τοῦ σώματος καὶ ἐκλύσεως λίαν μεγάλης ποσότητος ἀερίων (ὅρ. παρατ. 12. 13. 14. 15. 16. 18. 19. 20. 21.). Τοιαύτη ἡ τοῦ πτώματος ἐν γένει ἄποψις κατὰ τὴν πρώτην ταύτην φάσιν.

Οἱ δὲ διάφοροι ἱστοὶ καὶ τὰ διάφορα τοῦ σώματος μέρη παρουσιάζουσι τὰς ἑξῆς λεπτομερείας. Ἡ ἐπιδερμὶς ἄρχεται μαλακυνομένη καὶ ἀποκολλωμένη ἀπὸ τοῦ δέρματος, ἅμα δὲ καὶ προσκολλωμένη εἰς τὰ καλύπτοντα τὸ σῶμα ἐνδύματα (ὅρ. παρατ. 23. 24.), ἀνεγείρεται εἴς τινα μέρη, ῥυτιδοῦται, παχύνεται, λευκαίνεται εἰς τοὺς ἄκρους πόδας, ὅπως μετὰ παρατεταμένην κατὰ τὰ μέρη ταῦτα καταπλασμάτων ἐπίθεσιν, συχνάκις ἀπεργάζεται φλυκταίνας ἢ κύστεις πλήρεις πρασινωποῦ ὑγροῦ (ὅρ. παρατ. 12. 13. 14. 15. 17. 21.). — Οἱ ὄνυχες μαλακύνονται καὶ ἀποσπῶνται μετά τινος εὐκολίας (ὅρ. παρατ. 22. 23.)—Τὸ δέρμα προσκτᾶται χροιὰν ῥοδινήν, εἶτα πρασινωπήν, κυανωπὴν ἢ ῥυπαρῶς κιτρίνην, διατηρεῖ δὲ τὴν σύστασιν τοῦ ἱστοῦ αὐτοῦ (ὅρ. παρατ. 14. 24.).— Οἱ ὀφθαλμοὶ καταπίπτουσι, τὰ δὲ ὑγρὰ αὐτῶν προσκτῶνται χροιὰν ἀσβολώδη (ὅρ. παρατ. 6. ἐν σελ. 282).— Ὁ κυτταρώδης ἱστὸς κατὰ τὰ πρόσθια τοῦ σώματος μέρη ἄρχεται ἀποξηραινόμενος, κατὰ δὲ τὰ πλάγια τοῦ κορμοῦ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑγραίνεται, εἰς δὲ τὰ μᾶλλον ἐπικλινῆ πληροῦται ὑπὸ ὑγροῦ ῥοδινοῦ, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὁποίου διακρίνονται σταγόνες ὕλης ἐλαιώδους.—Οἱ μῦς μαλακύνονται, ἡ ἔντασις τοῦ χρωματισμοῦ αὐτῶν ἐλαττοῦται, ἢ μεταβάλλεται εἰς πράσινον, ὡς τοῦτο συνήθως παρατηρεῖται εἰς τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα (ὅρ. παρατ. 22. 24.)— Ὁ ἐγκέφαλος προσκτᾶ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ταί πως χροιὰν φαιὰν καὶ μαλακύνεται, ἐν γένει δέ, καθ' ἃς περιπτώσε
κατὰ τὴν ζωὴν φέρει ἀλλοιώσεις παθολογικάς, ἡ σῆψις βαίνει λίαν ταχέω
καὶ ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία παρουσιάζεται πολτώδης καὶ διαῤῥέουσα ἐντὸς 5-
ἢ 9 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου (ὅρ. παρατ. 11. ἐν σελ. 298, καὶ 12. 16. 2
24.).—Οἱ πνεύμονες καθίστανται ἐμφυσηματικοί, πληροῦντες ὅλως τ
κοιλότητα τοῦ θώρακος. — Ἡ καρδία μαλακύνεται, ἡ δὲ ἐσωτερικὴ α
τῆς ἐπιφάνεια προσκτᾶται χροιὰν μελανωπὴν καθόσον αἱ κοιλότητες α
τῆς ἐνέχουσι μείζονα αἵματος ποσότητα· τὰ τοιχώματα τῶν ἀγγείω
καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, παρουσιάζουσι χροι
μᾶλλον ἢ ἧττον μελανέρυθρον. — Ὁ στόμαχος, ἀναλόγως τοῦ εἴδο
τοῦ θανάτου, ὁτὲ μὲν διατηρεῖ τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ χροιάν, ὁτὲ
προσκτᾶται ῥοδινὴν ἢ ἐρυθρὰν εἴτε κατὰ χώρους, εἴτε ὁμοτίμως (ὅρ. πα
14.), ἀλλ' ἰδίως κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν· ἐνίοτε παρατ
ροῦνται ἐπ' αὐτοῦ πλάκες φαιομέλαιναι, πράσιναι, ἢ φαιαί, συγχρόν
δὲ ὁ ἱστὸς αὐτοῦ μαλακύνεται. Ὁ βλεννώδης τοῦ σταμάχου ὑμὴν φέ
πιλώματα σκορβουτικῆς ὄψεως, παχεῖαι δὲ διεσταλμέναι φλέβες διακλ
δίζονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ· ὁ ὄγκος τοῦ στομάχου ὁτὲ μὲν εἶν
διπλοῦς ὡς ἐκ τῆς ἐκλύσεως σηπεδονωδῶν ἀερίων, ὁτὲ δὲ τοὐναντί
πολλῷ τοῦ κατὰ φύσιν μικρότερος. Αἱ διάφοροι αὗται ἀλλοιώσεις ἀπα
τωσι καὶ εἰς τὰ ἔντερα, ἰδίᾳ δὲ τὸν εἰλεόν, τῆς δωδεκαδακτύλου ἀπ
ρύσεως καὶ τῆς νήστιος διατηρουσῶν ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὴν κα
ρύσιν αὐτῶν κατάστασιν. Ἐνίοτε ἀπαντῶσιν εἰς τὰ ἐπικλινέστερα τ
πεπτικοῦ σωλῆνος μέρη κηλίδες πτωματικαί· ἐν γένει δύναταί τις εἰπ
ὅτι ἡ ὀπισθία τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ἐπιφάνεια παρουσιάζει οὐχὶ βραδέ
τας τοιαύτας πτωματικὰς κηλίδας, καὶ μάλιστα ἡ τοῦ στομάχου, καθ'
μέρη ἐπὶ τοῦ ἥπατος ἡ τοῦ σπληνὸς ἐφάπτεται (ὅρ. παρ. 12. 13. 2
24.)· ὅτι δὲ αἱ κηλίδες αὗται εἶναι καθαρῶς πτωματικαὶ ἐξάγεται οὐ μ
νον διότι ἐδράζουσι κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ἐπιφ
νειαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila, τοποθετήσαντος ἐπὶ τού
εἰς πρηνῆ θέσιν πτῶμα, ὅτε αἱ τοιαῦται κηλίδες παρετηροῦντο εἰς τ
προσθίαν τοῦ ὀργάνου ἐπιφάνειαν. — Ἡ γλῶσσα, ὁ φάρυγξ, ὁ οἰσοφά
καὶ ὁ λοιπὸς ἐντερικὸς σωλὴν μαλακύνονται καὶ προσκτῶνται πρασινωπ
χροιὰν μᾶλλον ἢ ἧττον καταφανῆ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν. Τ
γλῶσσαν καὶ τὸν φάρυγγα εὕρομεν τὴν 19ην ἀπὸ τοῦ θανάτου ἡμέραν
ἐντελῆ πάλτον μεταβεβλημένα καὶ οὐδὲν φέροντα ἴχνος τοῦ σχήματος
τοῦ ὄγκου αὐτῶν (ὅρ. παρ. 6. ἐν σλ. 286.).—Τὸ ἐπίπλοον προσκτᾶται χρο
ραιὰν ἢ ῥοδινήν. — Τὸ ἧπαρ μαλακύνεται καὶ καθίσταται μελάντερον
μελανωπὸν καὶ ἄρχεται ἀποσυντιθέμενον. (Ὡς πρὸς τοὺς διαφόρους
ἀποσυνθέσεως τοῦ ἥπατος βαθμοὺς ὅρ. παρ. 12. 13. 14. 22. 24.)—

αὐτὰς ὑφίσταται ἀλλοιώσεις καὶ ὁ τοῦ σπληνὸς ἱστός· σημειωτέον δὲ
ἂν ὁ σπλὴν τυγχάνει πάσχων ἢ τετρωμένος ἡ σῆψις καὶ ἀποσύνθεσις
τοῦ μεθ' ὅλων αὐτῆς τῶν φαινομένων βαίνει πολλῷ τάχιον (ὅρ. παρ.
22. 24.)·—Ἡ οὐροδόχος κύστις ὑφίσταται τὰς αὐτὰς ὡς καὶ τὰ ἔν
ἀλλοιώσεις.—Τὰ δὲ γεννητικὰ τέλος ὄργανα ἀντέχουσιν ἐπὶ μακρότ
χρόνον εἰς τὴν σῆψιν (ὅρ. παρ. 22. 24.)

*Παρατ. 12. — Σῶμα ἐμπεφυσημένον. — Φλύκταιναι κατὰ τὴν
φάνειαν τοῦ σώματος.—Χρῶσις μελαγίζουσα τῶν γυμνῶν μερῶν
Ἐπικράνιος ἀπονεύρωσις ἐντελῶς ἀποκεκολλημένη τῶν ὀστῶν
πτυχὰς ἀπεργαζομένη.—Ἐν γένει σῆψις ἱκανῶς προκεχωρημ
μετὰ 9 ἀπὸ τοῦ θανάτου ἡμέρας.—Ἐγκεφαλῖτις περιωρισμένη
βάσεως.—Χορία τοῦ ἥπατος πάθησις.*

Ἀναφυεισῶν ὑπονοιῶν περὶ δηλητηριάσεως νέας τινὸς γυναικός,
ρηγγέλθη ἡ ἐξόρυξις τοῦ τάφου τοῦ πρὸ 8 ἡμερῶν ἐνταφιασθέντος σώ
τος αὐτῆς· ἀλλ' ἐκ πεπλανημένων πληροφοριῶν ἐξωρύχθη παραπλεύ
τοῦ ζητουμένου κείμενος τάφος γυναικὸς ἐπίσης νέας, τὴν αὐτὴν ταφε
ἡμέραν, καὶ θανούσης ἐκ νοσήματος παρέχοντος ἀμφιβολίας μεταξὺ
φοειδοῦς πυρετοῦ καὶ ἐγκεφαλικῆς παθήσεως, ὡς ἐγένετο ἡμῖν γνω
μετὰ τὴν νεκροψίαν ὑπὸ τῶν συγγενῶν. Ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι
λοῦ λόγου ἀξία· α' διὰ τὴν κατάστασιν τῆς ἐπικρανίου ἀπονευρώσεως,
σης ἀποκεκολλημένης κατὰ τὰς πρώτας τῆς σήψεως ἡμέρας, τοὐθ'
ἀποδοτέον εἰς τὴν τοῦ ἐγκεφάλου πάθησιν.—β'. Διότι ἐγνώσθη ἡ
θανάτου αἰτία κατὰ τὴν νεκροτομὴν ἐκ τῶν εὑρεθεισῶν ἀλλοιώσεων
γ'. Διότι τὸ μελανίζον τοῦ δέρματος χρῶμα καὶ ἡ μᾶλλον προκεχωρημ
σῆψις παρετηρήθησαν εἰς τὰ γυμνὰ ἐνδυμάτων τοῦ σώματος μέρη· καὶ
δ'. Διότι ἀνευρέθησαν αἱ χαρακτηριστικαὶ τῆς ἐπιδερμίδος ὑπὸ τῆς σήψ
ἀλλοιώσεις κατὰ τὴν 8ην μετὰ τὴν ταφὴν ἡμέραν.

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 748 καὶ ἀπὸ 12 Ἰουνίου ε.ε. 1873 κλ.

Α'. *Αὐτοψία.*—Τὸ λείψανον, ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ μετρίως κεκλιμένην
κεφαλὴν ἔχον, λευκὰ περιβεβλημένον ἐνδύματα, τὰς χεῖρας κατὰ τὸ
νηθες ἐσταυρωμένας, τὴν κόμην λελυμένην. . . ., εἶχε τὸ πρόσωπον,
πρόσθιον τοῦ στήθους μέρος ἐν σχήματι τριγώνου, καὶ τὰς ἄκρας χε
γυμνά. Τῶν ἐνδυμάτων ἀφαιρεθέντων παρετηρήθησαν τὰ ἑξῆς·

Τὸ πρόσωπον ἱκανῶς ἐμπεφυσημένον καὶ μελανόν, εἴς τινα δὲ αὐ
μέρη ἡ ἐπιδερμὶς ἀπειργάζετο φλυκταίνας ἐμπλέους ὑδατώδους ὑγροῦ.
βολβοὶ ἐκτὸς τῶν κογχῶν ἐπὶ τῶν παρειῶν προπεπτωκότες καὶ ἡμικα
στραμμένοι. Ἡ γλῶσσα κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκτὸς τοῦ στόματος καὶ οἱονεὶ
τῶν ὀδόντων περισφιγγομένη, μελανή, λίαν μετρίως διωγκωμένη, μ

θακή, τὸ δ' ἐπιθήλιον εὐκόλως δι' ἐλαφροῦ συρμοῦ ἀποκολλώμενον. Ἡ ἐπικράνιος ἀπονεύρωσις, καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου τοῦ μετώπου πέρατος καθ' ἅπασαν τὴν κορυφὴν μέχρι τοῦ ἰνικοῦ ὄγκου, καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια μέχρι τῆς ἡμικυκλίου γραμμῆς, μετὰ τοῦ καλύπτοντος αὐτὴν δέρματος ἐντελῶς ἀποκεκολλημένη ἀπὸ τῶν ὀστῶν καὶ εὐκόλως διὰ τῶν δακτύλων ῥυτιδουμένη. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς δι' ἐλαφρᾶς ἕλξεως ἀπεσπῶντο μετὰ τῆς ἐπιδερμίδος κατὰ χώρους καὶ εἰς ἄλλοτε ἄλλην ἔκτασιν.

Ἅπαν τὸ σῶμα ἐν γένει ἐμπεφυσημένον καὶ τυμπανικόν.—Ἡ ἐπιδερμὶς ἁπανταχοῦ ἀποκολλᾶται εὐκόλως, εἰς πλεῖστα δὲ τοῦ σώματος μέρη, καὶ ἰδίᾳ τὰ μήπω ὑπὸ ἐνδυμάτων κεκαλυμμένα, ἀπεργάζεται φλυκταίνας ἐμπλέους ὑγροῦ ὑδατώδους· ἡ τῶν ἄκρων χειρῶν ἐπιδερμὶς ἀποσπᾶται κατὰ τεμάχια φέροντα τὸν τύπον τῶν δακτύλων.—Τὸ δέρμα ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα ὑγρόν, ἡ δὲ χροιὰ αὐτοῦ μελανὴ μὲν κατὰ τὸν λαιμόν, τὸ πρόσωπον καὶ τὴν προσθίαν τοῦ θώρακος ἐπιφάνειαν, ἰδίᾳ κατὰ τὰ γυμνὰ ἐνδυμάτων μέρη, φυσικὴ δέ, μετὰ μικρῶν μελανῶν κηλίδων διεσπαρμένων, κατὰ τὰ λοιπὰ μέρη, καὶ ἰδίᾳ περὶ τὸν ὀμφαλόν.—Ἡ κοιλία λίαν μετρίως τεταμένη, κατὰ δὲ τὰ ὑποχόνδρια δήγματα βδελλῶν κατὰ σωροὺς ἀπὸ 3—4 ἑκατέρωθεν.

Β'.—*Νεκροτομή*.—Τὰ ἔντερα μετρίως τεταμένα. Τὸ περιφερικὸν τοῦ περιτοναίου πέταλον ἥκιστα ἐνειμένον, ἰδίᾳ κατὰ τὴν ὀμφαλικὴν μοῖραν. ζωηρῶς δὲ ἐνειμένον τὸ καλύπτον τὴν κατωτέραν τοῦ διαφράγματος ἐπιφάνειαν. Τὸ σπλαγχνικὸν πέταλον ἥκιστα ἢ οὐδόλως ἐνειμένον. Ἡ προσθία τοῦ στομάχου ἐπιφάνεια, καὶ δὴ κατὰ τὴν καρδιακὴν χώραν, μελανίζουσα τὴν χροιάν· ἡ ὀπισθία ἐπιφάνεια ἥκιστα μελανίζουσα, πλὴν τῆς κατὰ τὴν καρδίαν τοῦ στομάχου μοίρας, ἔνθα ἡ μελανὴ χρῶσις ἦτο ζωηρά. Διὰ τῆς ψηλαφήσεως διὰ τῶν δακτύλων ἐξωτερικῶς οὐδὲν τὸ παρὰ φύσιν διεκρίνετο. Εἰς τὰ λεπτὰ ἔντερα οὐδὲν τὸ ἄξιον λόγου ἐξωτερικῶς. Καθ' ἅπασαν τὴν ἔκτασιν τοῦ παχέος ἐντέρου, ἰδίως ὅμως κατὰ τὸ ἐγκάρσιον καὶ κατιὸν κῶλον μέχρι τῆς σιγμοειδοῦς καμπῆς, ὑπῆρχον μελαναὶ κηλίδες διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος.—Τὸ μεσεντέριον ἐνειμένον δενδροειδῆ ἔνεσιν. Ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ἐπιφάνεια δὲν ἐξητάσθη, διότι ἅπας ὁ σωλὴν δεθεὶς ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ἐτέθη ἐντὸς δοχείου Α ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ χημικὴν ἀνάλυσιν. Τὸ ἧπαρ μελάντερόν πως τὴν χροιάν, πολτῶδες καὶ ἐν μέρει διαῤῥέον, οὐδὲν τὸ παρὰ φύσιν παρουσίαζεν εἴτε ὡς πρὸς τὸν ὄγκον εἴτε ὡς πρὸς τὸ σχῆμα αὐτοῦ. Τουταυτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τοῦ σπληνός· καὶ τὰ σπλάγχνα ταῦτα ἐτέθησαν ἐν τῷ δοχείῳ Β. Ὁ ἀριστερὸς νεφρὸς μετρίως μεμαλακυσμένος. Ἡ οὐροδόχος κύστις κενὴ οὔρων.—Ἡ μήτρα κενὴ καὶ κατὰ φύσιν. Ὁ κόλπος μικρὸν ἐνειμένος, καὶ τοῦτο κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτοῦ πέρας.

Τὰ ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ὄργανα καταπεπτωκότα καὶ χωρὶς τινος ἀλλοιώσεως· ἡ καρδία κενὴ αἵματος.

Ὁ ἐγκέφαλος ἠλαττωμένος τὸν ὄγκον κατὰ πολύ, καὶ οἱονεὶ διαῤῥέων, πολτώδης. Κατὰ δὲ τὴν βάσιν αὐτοῦ καὶ ἰδίως πρὸς τὸ ἐφίππιον ἐφαίνοντο κηλίδες κεραμόχροοι κατὰ σωροὺς καὶ μέχρι τοῦ προμήκους μυελοῦ ἐκτεινόμεναι. Μέρος τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας ἐτέθη ἐν τῷ δοχείῳ Γ.

Γ'. *Δεδομένα.*—1.—Σῆψις ἐν γένει μετρίως προκεχωρημένη, ἀνάλογος ὅμως πάντοτε καὶ πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ θανάτου χρονικὸν διάστημα, καὶ πρὸς τὴν ὥραν τοῦ ἔτους.

2.—Οὐδὲν σημεῖον ἐξωτερικὸν βίας.

3.—Ὅλον τὸ σῶμα μετρίως ἐμπεφυσημένον μετὰ φλυκταινῶν.

4.—Κηλίδες διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος καθ' ἅπαν τὸ μῆκος τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὸν στόμαχον.

5.—Βαθμὸς σήψεως τῶν ὑποχονδρίων σπλάγχνων καὶ πρὸ πάντων τοῦ ἥπατος, μήπω συνάδων πρὸς τὴν ἐν γένει τοῦ σώματος σῆψιν.

6.—Κηλίδες κεραμόχροοι κατὰ τὴν βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ βαθμὸς ἀποσυνθέσεως αὐτοῦ ἐπίσης δυσανάλογος πρὸς τὴν ὅλην σῆψιν.

Δ'. *Κρίσεις.*—Ἐν γένει ὁ βαθμὸς τῆς σήψεως τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ σώματος καλύμματος, καὶ αἱ ἐκ ταύτης ἐπελθοῦσαι εἰς αὐτὸ μεταμορφώσεις εἶναι αἱ συνήθως ἀπαντῶσαι εἰς τὰ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐνταφιασθέντα πτώματα.—Κατ' ἀντίθεσιν ὅμως εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ δέρματος παρουσιάζεται ἡ κατάστασις ἐσωτερικῶν τινων ὀργάνων, καὶ δὴ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ ἥπατος, ἐν μέρει δὲ καὶ τοῦ σπληνός. Ὡς γνωστὸν ὁ ἐγκέφαλος ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἀνθίσταται ἱκανῶς εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν, ἂν δὲ καὶ κατὰ τὸν πρῶτον μετὰ τὸν θάνατον χρόνον ὑφίσταται ἀλλοιώσεις κατά τε τὴν ὑφήν, τὸν χρωματισμὸν καὶ τὸν ὄγκον, οὐδὲν ἧττον ὅμως αἱ ἀλλοιώσεις αὗται δὲν εἶναι τοσοῦτον προκεχωρημέναι ὅσον αἱ εὑρεθεῖσαι εἰς τὸ λείψανον τῆς Α... 9 ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον. Συνεπῶς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς μαλακύνσεως τοῦ ἐγκεφάλου, τοῦ διαῤῥέοντος καὶ τῆς ἐπαισθητῆς τοῦ ὄγκου αὐτοῦ ἐλαττώσεως, συμπεραίνεται ὅτι ἄλλη αἰτία προὐκάλεσε τὸν προκεχωρημένον τοῦτον τῆς ἀποσυνθέσεως βαθμὸν καὶ οὐχὶ τὸ μεσολαβῆσαν μόνον ἀπὸ τοῦ θανάτου χρονικὸν διάστημα. Εἰς τοῦτο συνηγοροῦσι καὶ αἱ κατὰ τὴν βάσιν τοῦ ἐγκεφάλου μέχρι τοῦ προμήκους μυελοῦ κεραμόχροοι κηλίδες, αἵτινες ἀποδοτέαι εἰς συμφόρησιν κατὰ τὰ μέρη ταῦτα διαρκούσης τῆς ζωῆς.

Τὰ αὐτὰ προκύπτουσι συμπεράσματα καὶ ὡς πρὸς τὸ ἦπαρ καὶ τὸν σπλῆνα. Ἀληθῶς τὰ ὄργανα ταῦτα τὰ πρῶτα ἐκ τῶν σπλάγχνων ὑφίστανται μαλάκυνσιν καὶ πτωματικὴν ἀποσύνθεσιν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ τοσοῦτον προκεχωρημένην ὥστε νὰ διαῤῥέωσιν, ἄλλως εὑρίσκονται καὶ εἰς σπου-

δαίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀκέραιον καὶ κατὰ φύσιν οὕτως εἰπεῖν τῶν λοιπῶν σπλάγχνων.

Παρατ. 15. — Πλῆξις διὰ πυγμῆς κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον. — Θάνατος μετά τινας στιγμάς. — Ῥῆξις ὁλοσχερὴς τοῦ σπληνός. — Τέσσαρας μετὰ τὸν θάνατον ἡμέρας σῶμα ἐμπεφυσημένον. — Ἐπιδερμὶς ἀποκεκολλημένη. — Φλύκταιναι. — Χροιὰ γενικὴ ὠχροπέλιδνος.

Μετὰ πλῆξιν διὰ πυγμῆς κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον ἐπῆλθεν ὁ θάνατος στιγμάς τινας μετέπειτα· ὁ θανὼν ἐνοσηλεύετο ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ πάσχων χρονίους διαλείποντας πυρετούς.

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀρι0. 939 καὶ ἀπὸ 20 τ.μ. Ἰουλίου τοῦ 1873 κλ.

Νεκροψία 4 μετὰ θάνατον ἡμέρας.

Α'. *Αὐτοψία.*—Πρόσωπον στρογγύλον καὶ οἰδαλέον, ὀφθαλμοὶ κεκλεισμένοι ὑπὸ τῶν ἐξοιδημένων βλεφάρων, χείλη ὠχροπέλιδνα ὡς καὶ ὅλον τὸ πρόσωπον, κεκλεισμένα καὶ προέχοντα. — Αἱ ἄκραι χεῖρες, τὰ μόνα τοῦ σώματος γυμνὰ μέρη, ὠχραί, ἡ δὲ ἐπιδερμὶς ὅλως ἀποκεκολλημένη καὶ πτυχὰς ἀπεργαζομένη.—Οὐδὲν πτωματικῆς ἀκαμψίας ἴχνος.—Τὸ σῶμα γυμνωθὲν ἦτο ἀρτιμελές, ἐμπεφυσημένον, τυμπανικόν.—Ἡ ἐπιδερμὶς ἀποκεκολλημένη κατὰ χώρους, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ πτυχὰς καὶ φυσαλίδας ἀπεργαζομένη.—Ἡ χροιὰ τοῦ ὅλου σώματος ὠχροπέλιδνος, κηλίδες δὲ πτωματικαὶ μόνον εἰς τὰ κατωφερῆ καὶ τὰ πίεσιν ὑφιστάμενα τοῦ σώματος μέρη παρετηροῦντο. Οὐδὲν ἴχνος βίαν ἡ πλῆξιν μαρτυροῦν.

Β'. *Νεκροτομή.* — Ἕντερα ὑπὸ ἀερίων τεταμένα καὶ στενῶς τὸ κύτος τῆς κοιλίας πληροῦντα, ὠχρὰ καὶ ἄναιμα· στόμαχος ἐπίσης τεταμένος, μετρίως ὠχρὸς καὶ μελανὰς κηλίδας φέρων κατὰ τὴν ἐφαπτομένην τὸ ἦπαρ ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Ἦπαρ μεγαλήτερον τοῦ συνήθους, ἰδίως δὲ ὁ ἀριστερὸς αὐτοῦ λοβὸς ἐκτεινόμενος πέραν τῆς λευκῆς γραμμῆς ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ καὶ εἰς λεπτὸν ἀπολήγων χεῖλος, τὴν ὑφὴν κατὰ φύσιν οὐχὶ ὑπεραιμικόν· τὴν χώραν τοῦ σπληνὸς κατὰ μέγα μέρος ἐπλήρου αἷμα κατάμελαν, ὑγρόν, 15—20 τοὐλάχιστον οὐγκιῶν, ἐν τῷ αἵματι τούτῳ ἔπλεον τεμάχια στερεωτέρας ὕλης ἄλλοτε ἄλλα τὸ μέγεθος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μικρά, πολτώδη τὴν σύστασιν, καὶ εὐκόλως διὰ τῶν δακτύλων ἢ τῶν ἀνατομικῶν ἐργαλείων εἰς ἀραιὸν πόλτον μεταβαλλόμενα. Σπλὴν εἰς τεμάχια δύο κεχωρισμένος ἐντελῶς· τούτων τὸ μέν, μετὰ τοῦ διαφράγματος συνεχόμενον διὰ τῆς γαστροσπληνικῆς τοῦ περιτοναίου πτυχῆς, ὅσον 0μ,08□ μέγα, ἱκανῶς παχύ, καὶ κατὰ τὰ δύο αὐτοῦ χείλη παρουσιάζον τὸ παρέγχυμα τοῦ ὀργάνου προσφάτως διερρηγμένον καὶ γυμνόν, ἀδέδιδε διὰ τῆς ἐλαφρᾶς πιέσεως ἐκβλύζουσαν ὕλην μελανὴν προσο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μοίαν τῇ ἐν τῷ αἵματι ἐπιπλεούσῃ, τὸ δὲ πρὸς τὸ ὀπίσθιον τῆς κοιλίας τοίχωμα παρὰ τῇ σπονδυλικῇ στήλῃ προσπεφυκὸς ἰσομέγεθες περίπου τῷ πρώτῳ, ἔφερε τὰς τρεῖς αὐτοῦ ἐπιφανείας ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ σπληνὸς περιβλήματος ἐπενδεδυμένας, τὴν δὲ τετάρτην προσφάτως διαῤῥαγεῖσαν καὶ ἀναδίδουσαν τῇ ἐπιθλίψει ὕλην ὁμοίαν τῇ πρώτῃ. Ἡ ὑφὴ τῶν τμημάτων τούτων τοῦ σπληνὸς μαλακωτέρα τοῦ κατὰ φύσιν, ὁ δὲ ὄγκος ἱκανῶς μεγαλήτερος. — Τὰ λοιπὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ σπλάγχνα κατὰ φύσιν. — Οἱ πνεύμονες ὑγιεῖς, ἡ δὲ καρδία ὑπὸ ἀφθόνου τοῦ ποσὸν λίπους περιβεβλημένη, ἄναιμος, χαλαρά, ἐντελῶς κενὴ καὶ χωρὶς ὀργανικῆς τινος ἀλλοιώσεως· τὸ κρανίον δὲν ἠνεῴχθη . . .

Παρατ. 14. — Νεκροψία 6 ἡμέρας μετὰ θάνατον. — Σῶμα λίαν ἐξωγκωμένον, εἰς πλεῖστα μέρη μελανὰς φέρον κηλίδας. — Ἐπιδερμὶς εὐκόλως ἀποκολλωμένη. — Φλύκταιναι. — Ἰκτερώδης χρῶσις. — Μώλωπες ἐπὶ τοῦ σώματος κατὰ τὴν ζωὴν γενόμενοι καὶ πτωματικαὶ κηλίδες. — Περιτονῖτις. — Ῥῆξις τοῦ ἥπατος καὶ τῶν χολοφόρων ἀγγείων.

Μετὰ κοπιώδες γεῦμα καὶ παρατεταμένην καὶ μέχρι σχεδὸν μέθης οἰνοποσίαν, ὁ περὶ οὗ πρόκειται ἐπλήγη ἀνιλεῶς διὰ καθεκλῶν, πυγμῆς, λακτισμάτων κτπ. εἰς πλεῖστα τοῦ σώματος αὐτοῦ μέρη ὑπὸ πλειόνων ἀντιπάλων. Μετηνέχθη ἡμιθανὴς εἰς τὰ ἴδια, καὶ μετὰ 2 ἡμέρας ἀπεβίωσε (τὴν 23ην τοῦ μηνὸς), παρουσιάσας κατὰ τὴν ζωὴν φαινόμενα ὀξείας περιτονίτιδος.

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 413 καὶ ἀπὸ 27 τ. μ. Ἀπριλίου τοῦ 1874 ἔτους κλ.

α'. *Αὐτοψία.* — Ἡ κεφαλή, τὸ πρόσωπον, αἱ ἄκραι χεῖρες καὶ τὸ πρόσθιον καὶ ἀνώτερον τοῦ θώρακος μέρος δίκην τριγώνου, ἐντελῶς μελανὰ καὶ εἰς ἄκρον ἐξυδηκότα. Ἡ τῶν χειλέων βλεννομεμβράνη, ἡ μεταξὺ τῶν ὀδόντων ἐσφηνωμένη καὶ ἐξωγκωμένη γλῶσσα, καὶ οἱ ἐκτὸς τῶν κογχῶν προέχοντες βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν εἶχον *ὑποκιτρινίζουσαν* χροιάν. Ἡ ῥὶς πεπλατυσμένη καὶ ἄμορφος. Εἰς τὰ πολλὰ τῶν χωρῶν τούτων μέρη ἡ ἐπιδερμὶς ἀπειργάζετο ἄλλοτε ἄλλας τὸ μέγεθος φλυκταίνας, ποῦ μὲν διερῥηγμένας, ποῦ δὲ ἐμπλέας ὑγροῦ, μετὰ μεγίστης δὲ εὐκολίας ἀπεσπᾶτο ἡ ἐπιδερμὶς κατὰ τμήματα, συμπαρασύρουσα καὶ ἅπαν τὸ τρίχωμα· τὸ δὲ δέρμα σταιτῶδες, τεταμένον καὶ διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἐνδεικνύον τὴν παρουσίαν ἀερίων εἰς τὸν κυτταρώδη ἱστόν.

Τὸ ὅλον σῶμα ἐπίσης διωγκωμένον, ῥυπαροῦ ὑποκιτρίνου χρώματος μετὰ πελιδνῶν κηλίδων εἰς διάφορα αὐτοῦ μέρη, ἰδίως δὲ δύο κατὰ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν ἐλλειψοειδῶν τὸ σχῆμα ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας κατὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ ἐπιγάστριον κειμένων, ὅσον 0μ,05 μακρῶν καὶ 0μ,03 πλατειῶν κηλίδων, καὶ εἰς ἀπόστασιν ὅσον 0μ,02—0μ,03 ἀπ' ἀλλήλων μετὰ λεπτῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος ἀμυχῶν, ὁμοτίμων τὴν χροιάν, ἑτέρων πλειόνων καὶ ἀλλήλαις συγχεομένων κατὰ τὰς προσθίας καὶ ἐξωτερικὰς τῶν βραχιόνων ἐπιφανείας· ἑτέρων μεγάλων, ἀλλήλαις συγχεομένων καὶ μελανωτέρων τὴν χροιὰν κατὰ τὰς προσθίας, ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς τῶν μηρῶν ἐπιφανείας καθ' ἅπασαν περίπου τὴν ἔκτασιν αὐτῶν· τὸ ὄσχεον ἐξωγκωμένον καὶ μελανόν, τὸ πέος ἐπίσης, ἡ δὲ πόσθη καλύπτουσα ἐντελῶς τὴν βάλανον. Ἡ κοιλία μετεωρισμένη καὶ τυμπανική, κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον πέντε κεγχροειδεῖς ὀπαὶ εἰς δύο σωρούς, μελαναί, ἐπιπόλαιαι μετὰ μελανῆς ἅλωνος. Ἡ ἐπιδερμὶς καθ' ἅπασαν τὴν προσθίαν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν συρρικνωμένη ἢ καὶ εἰς φυσαλίδας ἐπῃρμένη εὐκόλως ἀπεκολλᾶτο, τὸ δέρμα ὑγρόν, σταιτῶδες καὶ τεταμένον. Καθ' ἅπασαν τὴν ὀπισθίαν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν αἱ μελαναὶ κηλίδες ἐξηπλοῦντο, ἡ δὲ ἐπιδερμὶς καὶ τὸ δέρμα τὰ αὐτὰ παρουσίαζον φαινόμενα.

β'. *Νεκροτομή*. — Ἐξετασθεισῶν τῶν ἐπὶ τῆς προσθίας τοῦ σώματος ἐπιφανείας μελανῶν καὶ πελιδνῶν κηλίδων διὰ καταλλήλων τομῶν, παρετηρήθη εἰς ἄλλας μέν, τὰς τῶν βραχιόνων π. χ., τινὰς τῶν κατὰ τὸ πρόσθιον τοῦ θώρακος μέρος, τὰς δύο κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, τὰς περὶ τὰς ὀπὰς ἅλωνας κτλ., τὸ ὑπὸ τὸ δέρμα καὶ τὸ ἐν αὐτῷ αἷμα ἡμιπεπηγὸς καὶ κατὰ χώρους περιωρισμένον, οἱ δὲ ὑποκείμενοι μῦς χωρὶς διηθήσεως αἵματος, εἰς ἄλλας δέ, ὡς τὰς τοῦ γυμνοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦ στέρνου, τοῦ λαιμοῦ, τοῦ προσώπου, τοῦ κρανίου, τῶν μηρῶν καὶ τῆς ὀπισθίας τοῦ σώματος ἐπιφανείας, ἡ μελανὴ μὲν χροιὰ εἴς τινας ἐκτεινομένη καθ' ἅπαντα τοῦ δέρματος τὰ στρώματα, τὸν κυτταρώδη ἱστὸν καὶ τοὺς ὑποκειμένους μῦς, εἰς ἄλλας περιοριζομένη κατὰ χώρους, ἡ δὲ τοῦ αἵματος ἔκχυσις ποῦ μὲν δίκην διηθήσεως ὑγροῦ ῥευστοῦ αἱματώδους ἢ ἡμιρεύστου, ποῦ δὲ δίκην τεθρομβωμένου ἢ ἡμιτεθρομβωμένου αἵματος· καθ' ἃ μέρη παρετηρεῖτο ἡ τοῦ αἱματώδους ὑγροῦ διήθησις, τοῦτο ἐξέῤῥεε διὰ τῶν τομῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον.

Φυσικὴ τῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ σπλάγχνων θέσις. Περιφερικὸν τοῦ περιτοναίου πέταλον ἐνειμένον καὶ ἰδίᾳ κατὰ χώρους, ἔνθα τὰ ἔμπλεα αἵματος ἀγγεῖα ἀπειργάζοντο ἐξερύθρους σωροὺς πρὸ πάντων κατὰ τὸ ἐπιγάστριον καὶ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον. Σπλαγχνικὸν τοῦ περιτοναίου πέταλον ἐπίσης ἐνειμένον εἰς μέγαν βαθμόν, ἰδίως ἡ ἐρυθρότης ἦτο καταφανής, ὁμότιμος καὶ βαθέως ῥοδίζουσα κατὰ τὴν ὀπισθίαν τοῦ στομάχου ἐπιφάνειαν, τὸ ἐγκάρσιον κῶλον καὶ μάλιστα κατὰ τὴν καμπὴν τοῦ ἀνιόντος πρὸς τὸ ἐγκάρσιον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἁπάσας τὰς ἕλικας τῶν τε παχέων καὶ λεπτῶν ἐντέρων, τὸ περιτόναιον εἶχε ζωηρὰν ἔνεσιν· τὸ ἐπίπλοον καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεσεντέριον ἐπίσης ἐνειμένα καὶ ἰδίως κατὰ χώρους ὡς τὸ περιφερικόν.

Κατὰ τὴν προσθίαν τοῦ δεξιοῦ τοῦ ἥπατος λοβοῦ ἐπιφάνειαν εἰς ἔκτασιν ὅσον $0^{μ},03—0^{μ},04$ □ παρετηρήθη ὕλη πολτώδης τὴν σύστασιν, χρώματος βαθέος πρασινοκιτρίνου, μετὰ γραμμῶν καὶ στιγμάτων μελανερύθρου χρώματος, ὅσον $0^{μ},004—0^{μ},005$ παχεῖα, εὐκόλως διὰ τοῦ μαχαιριδίου ἀποκολλωμένη, καλύπτουσα δὲ τὴν ῥηθεῖσαν τοῦ ἥπατος ἐπιφάνειαν καὶ ἀρικνουμένη μέχρι τοῦ ἐλευθέρου κατωτέρου τοῦ ἥπατος χείλους· τῆς ὕλης ταύτης καταλλήλως ἀφαιρεθείσης παρετηρήθη τὸ παρέγχυμα τοῦ ὀργάνου διερρηγμένον εἰς ἔκτασιν $0^{μ},015—0^{μ},020$, τὸ ῥῆγμα τοῦτο, φέρον χείλη μετρίως ἀνώμαλα, εἶχε βάθος ἐν τῷ παρεγχύματι διὰ τῆς μήλης ἐξετασθὲν ὅσον $0^{μ},005$ περίπου. Κατὰ δὲ τὴν σύμπτωσιν τοῦ δεξιοῦ καὶ τοῦ τετραγώνου τοῦ ἥπατος λοβοῦ, καθ' ὃ μέρος κεῖται ἡ καμπὴ τοῦ ἀνιόντος πρὸς τὸ ἐγκάρσιον κῶλον, παρετηρήθη ὕλη χρώματος βαθέος κιτρίνου, ἡμιπολτώδης καὶ μᾶλλον ὑδαρὴς τὴν σύστασιν, ἱκανῶς ἄφθονος, χρωματίζουσα εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν τήν τε τοῦ κώλου καμπὴν καὶ τὰς τῶν προσημειωθέντων λοβῶν τοῦ ἥπατος ἐπιφανείας. Ἡ χοληδόχος κύστις μετρίως ὑπὸ χολῆς τεταμένη, ἡ δὲ ἐν αὐτῇ χολὴ βαθέος πρασινοκιτρίνου χρώματος. Ὁ ἰστὸς τοῦ ἥπατος ἐν γένει μὲν μετρίως μεμαλακυσμένος, περὶ δὲ τὸ ῥῆγμα εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν εἰς *ἡμιπολτώδη* κατάστασιν, τὸ δὲ χρῶμα μελανίζων.

Ὁ σπλὴν καὶ οἱ νεφροὶ κατὰ φύσιν.

Ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα ὑπὸ ἀερίων τεταμένα. Ὑγρὸν ὀρῴδες πρασινοβαφὲς τὴν χροιὰν ὅσον 10 καὶ πλέον οὐγκιῶν ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας. Ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ἐπιφάνεια οὐδὲν τὸ ἰδιαίτερον παρουσίαζεν.

Τὰ λοιπὰ σπλάγχνα κατὰ φύσιν.

Ἡ τοῦ λειψάνου ὀσμὴ δυσωδεστάτη καὶ ἀφόρητος, ἀπὸ δὲ τῶν μυκτήρων ἐξέῤῥεε κατὰ τὰς μετακινήσεις τοῦ σώματος ἀφρῶδες μελανέρυθρον ὑγρόν.

Ἐκ τῶν δεδομένων τῆς νεκροψίας προκύπτει, ὅτι ἡ σῆψις ἔβαινε κανονικῶς, σχετικῶς πρὸς τὰς πρὸ τοῦ θανάτου περιπτώσεις διατελοῦσα εἰς τὸν α' βαθμόν· ὅτι διαρκούσης τῆς ζωῆς καὶ κατὰ τὰς ἐσχάτας αὐτῆς ἡμέρας προσεβλήθησαν κατὰ τὸ ἐπιγάστριον βδέλλαι καὶ σικύαι, ὡς μαρτυροῦσι τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῶν ἴχνη· ὅτι ἐκ τῶν εὑρεθεισῶν εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη μελανωπῶν κηλίδων ἄλλαι μὲν εἶναι πτωματικαί, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς διηθήσεως εἰς τὰ διάφορα τῶν ἱστῶν στρώματα αἱματώδους ὑγροῦ, ἄλλαι δὲ ἀπότοκοι πλήξεων κατὰ τὴν ζωὴν ἢ μώλωπες, ὡς τεκμηριοῖ τὸ περιωρισμένον τοῦ αἵματος ἐκχύμωμα, ἡ θρόμβωσις αὐτοῦ, καὶ τὸ μᾶλλον προκεχωρημένον τῆς σήψεως ταῦ δέρματος

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κατὰ τὸ κρανίον καὶ λοιπὰ μέρη· ὅτι κατὰ τὴν ζωὴν ἀνεπτύχθη ὀξεῖα καὶ ἔντονος καθολικὴ περιτονῖτις, σημαινομένη ὑπὸ τῆς ῥοδιζούσης ἐνέσεως καὶ οὐχὶ πελιδνῆς χροιᾶς τοῦ ὑμένος τούτου· ὅτι ἐπῆλθε κατὰ τὴν ζωὴν ἕνεκα ἐξωτερικῆς βίας ῥῆξις τοῦ ἥπατος κατὰ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ λοβοῦ, ὡς μαρτυρεῖ αὐτὸ τοῦτο τὸ εὑρεθὲν ῥῆγμα, ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐκκεχυμένη χαρακτηριστικὴ ὕλη, καὶ ἡ ἡμιπαλτώδης τοῦ ἱστοῦ τοῦ ὀργάνου κατὰ τὰ πέριξ τῆς ῥήξεως κατάστασις.

Παρατ. 15.—Νεκροψία 48 ὥρας μετὰ θάνατον ἐπὶ τοῦ μήπω ταφέντος λειψάνου τοῦ Ο. Ν. ἀποθανόντος τὴν 12 Μαΐου 1874.

Ὁ περὶ οὗ πρόκειται ἔν τινι συμπλοκῇ πληγεὶς διὰ πλήξεων ἰσχυρῶν πυγμῆς ἀπεβίωσεν ἀκαριαίως. Ἐκ τοῦ ἀναμνηστικοῦ, ἄλλως σκοτεινοῦ, ἐξάγεται ὅτι πρὸ ἐτῶν ἐνόσησε βαρείαν καὶ παρατεταμένην φλογιστικὴν τοῦ θώρακος νόσον, ἐξ ἧς μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀπηλλάγη.

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 614 καὶ ἀπὸ 14 Μαΐου τοῦ 1874 ἔτους κλ.

Αὐτοψία. — Τὸ λείψανον παραμεμορφωμένον τὴν ὄψιν, ἡ κεφαλή, τὸ πρόσωπον, αἱ ἄκραι χεῖρες, καὶ μικρὸν τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ στέρνου μέρος, γυμνὸν ἐνδυμάτων, μελανὰ καὶ εἰς ἄκρον οἰδαλέα. Τὸ σῶμα μεγάλως ἐξωγκωμένον, ἅπασα ἡ προσθία τοῦ σώματος ἐπιφάνεια μελανόχρους μετὰ φλυκταινῶν τῇδε κακεῖσε διεσπαρμένων, ἡ δὲ κοιλία καὶ τὰ ἄκρα ὠχροπέλιδνα· τὸ δέρμα ἀπανταχοῦ τοῦ σώματος ὑπὸ ἀερίων τεταμένον καὶ τυμπανικόν. Οἱ ὀφθαλμοὶ κεκλεισμένοι, τὰ χείλη ἐξωγκωμένα καὶ μελανά, ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτήρων ἔῤῥεεν αἷμα ἀφρῶδες. Αἱ κατὰ τὸν θώρακα, καὶ δὴ κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτοῦ ἡμιμόριον, παρατηρούμεναι φλύκταιναι, εἶχον τὴν ὄψιν φυσαλιδίων ἀλλήλοις συμπιπτόντων κατὰ σωροὺς μεγάλους ὅσον $0_{μ},02—0^{μ},05$ □, ἐμπλέων ὑγροῦ μελανοφαίου. Ἡ μελανὴ τοῦ δέρματος χροιὰ δὲν ἦτο ὁμότιμος ἀλλὰ κατὰ χώρους μελανωτέρα. Διὰ τομῶν εἰς διάφορα τοῦ θώρακος μέρη καταδηλοῦται ὅτι τὸ μέλαν χρῶμα ἐξηπλοῦτο καθ' ἅπαντα τοῦ δέρματος τὰ στρώματα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ὑποδόριον κυτταρώδη ἱστόν, προήρχετο δὲ ἡ τοιαύτη χρῶσις ἐκ διηθήσεως αἵματος μελανοῦ, ῥευστοῦ, εἴς τινα δὲ μέρη καὶ ἡμιπεπηγότος.

Νεκροτομή. — Οἵ τε πνεύμονες καὶ ἡ καρδία στερεῶς προσπεφυκότα δι' ἰνωδῶν προσφύσεων πρὸς τὰ τοιχώματα τοῦ θώρακος καθ' ἅπασαν αὐτῶν τὴν ἔκτασιν· ἀδύνατος δὲ ἀπέβη ἡ ἀποκόλλησις τῶν πνευμόνων ἀπὸ τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος χωρὶς τῆς χρήσεως ψαλιδίου διὰ τὸ στερεὸν καὶ ἄρθρον τῶν προσφύσεων. Ἐξελκυσθέντων ἀπὸ τοῦ κύτους τοῦ θώρακος τῶν πνευμόνων μετὰ τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων ἀγγείων μέχρι τοῦ τέλους περίπου τῆς θωρακικῆς ἀορτῆς, εὑρέθησαν, τὸ μὲν κύτος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ θώρακος κενὸν αἵματος, οἱ δὲ πνεύμονες πλὴν πτωματικῆς κατὰ τ
ὀπίσθια καὶ κατώτερα αὐτῶν μέρη ὑπεραιμίας οὐδὲν ἕτερον νοσηρὸν φέ
ροντες, ἡ δὲ καρδία προσπερυκυῖα καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν περίμετρον εἰ
τὸ περικάρδιον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τοὺς πνεύμονας, ὥστε ἡ ἀποχώρισις τῆ
καρδίας ἀπὸ τοῦ περικαρδίου ἦτο ἀδύνατος.— Ἡ καρδία διπλασία καὶ πλέο
τὸν ὄγκον τοῦ κατὰ φύσιν, πλαδαρὰ καὶ κενὴ ἐντελῶς αἵματος, τὰ τοιχώ
ματα τῆς ἀριστερᾶς αὐτῆς κοιλίας ἱκανῶς τοῦ κατὰ φύσιν παχύτερα, ἡ δ
κοιλότης αὐτῆς πολλῷ μείζων· τουταυτὸ παρετηρεῖτο ἀλλ' εἰς ἧττονα βαθ
μὸν καὶ εἰς τὴν δεξιὰν κοιλίαν· οἱ κόλποι εὐρύτεροι τοῦ κατὰ φύσιν. Αἱ το
ἀορτικοῦ στομίου βαλβίδες πλαδαραὶ καὶ φέρουσαι τοὺς κατὰ τὰ ἐλεύθερ
αὐτῶν χείλη κόμβους τοῦ Morgagni ὀγκωδεστέρους καὶ σκληροτέρους. Α
λοιπαὶ βαλβίδες ὡς καὶ τὰ στόμια κατὰ φύσιν. Ὁ ἱστὸς τῆς καρδίας ἐν μέ
ρει μαλακώτερος. Τὰ ἐξ αὐτῆς ἐκρυόμενα ἀγγεῖα οὐδὲν τὸ παρὰ φύσι
παρουσίαζον.

Τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ ὄργανα οὐδεμίαν ἀξίαν λόγου ἀλλοίωσιν ἐνέφαινον, τ
ἦπαρ μετρίως διωγκωμένον, ἀλλ' ὁ ἱστὸς αὐτοῦ κατὰ φύσιν. Ὁ ἐγκέφα
λος κατὰ φύσιν, μικρόν τι μόνον ἔναιμος καὶ μαλακώτερος.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς σήψεως σημεῖα ἐμφαίνουσιν ἀποσύνθεσιν μήπ
ἀνάλογον πρὸς τὸ μεσολαβῆσαν ἀπὸ τοῦ θανάτου χρονικὸν διάστημα κα
πρὸς τὴν ὥραν τοῦ ἔτους, διότι μάλις ἀπὸ τοῦ θανάτου εἶχον παρέλθ
48 ὧραι, καθ' ὃ χρονικὸν διάστημα, οὔτε ἡ παραμόρφωσις τοῦ λειψάνου
οὔτε ὁ βαθμὸς τῆς ἀποσυνθέσεως ἠδύναντο ἐπὶ τοσοῦτον νὰ προχωρῇ
σωσι, καὶ μάλιστα εἴς τινα τοῦ σώματος μέρη, ὡς τὴν κεφαλὴν ἐν γέν
καὶ τὸν θώρακα, ἑπομένως ἡ αἰτία τοῦ προκεχωρημένου τούτου τῆς ἀπο
συνθέσεως βαθμοῦ ἀποδοτέα εἰς τὰς κατὰ τὴν ζωὴν ἐπενεχθείσας κατ
τὰ μέρη ταῦτα τοῦ σώματος κακώσεις, αἵτινες ἄλλως κατάδηλοι γίνοντ
καὶ ἐκ τῆς εὑρέσεως κηλίδων μελανῶν μετὰ αἵματος ἡμιπεπηγότος.

*Παρατ. 16. — Νεκροψία ἐνεργηθεῖσα 5 μετὰ θάνατον ἡμέρας. — Σῶμα οὐχὶ μεγάλως ἠλλοιωμένον, καίτοι οἰδαλέον· χροιὰ φυσικ
μετὰ πελιδνῶν κηλίδων κατὰ τὰ γυμνὰ καὶ τὰ ὑπὸ ἐνδυμάτων περ
σφιγγόμενα μέρη τοῦ σώματος.—Τραῦμα κατὰ τὴν κεφαλὴν μετὰ κο
τάγματος τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου.— Ἐγκεφαλῖτις διαπυητική.*

Τὴν 14 Μαΐου τοῦ 1874 ἔτους ὁ εἰς ὃν ἀνήκει τὸ λείψανον συμπλα
κεὶς μετ' ἄλλων ἐν τινι ἀγρῷ ἐπλήγη διὰ γεωργικοῦ ἐργαλείου (ἀξίνη
κατὰ τὴν κεφαλήν, τὸν θώρακα, τὴν κοιλίαν καὶ διάφορα ἄλλα τοῦ σώ
ματος μέρη. Μέχρι τῆς 16 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐξηκολούθει ἐμῶν αἷμα ἱκα
νὸν τὸ ποσόν, καὶ διετέλεσεν ὑπὸ τὸ κράτος ἐγκεφαλικῶν συμπτωμάτω
ὁσημέραι ἐπιτεινομένων, μέχρις οὗ τὴν ἑσπέραν τῆς 16 ἀπεβίωσεν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 639 καὶ ἀπὸ 17 τ. μ. Μαΐου τοῦ 1874 κλ.

Α'. *Αὐτοψία.*—Τὸ πρόσωπον, αἱ ἄκραι χεῖρες καὶ μικρὸν τοῦ προσθίου καὶ ἀνωτέρου τοῦ στήθους μέρος, τὸ μήπω ὑπὸ ἐνδυμάτων καλυπτόμενον, ἦτο μὲν πελιδνὸν καὶ μετρίως ἐξῳδηκός, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς βαθμὸν μέγαν ἡλλοιωμένον καὶ τούτου ἕνεκα δυσγνώριστον. Τὸ ὅλον σῶμα εἶχε τὴν συνήθη χροιὰν μετὰ διεσπαρμένων τῇδε κἀκεῖσε πελιδνῶν κηλίδων, ἰδίᾳ καθ' ἃ μέρη ἐγένετο ἡ τῶν ἐνδυμάτων περίσφιγξις. Τὸ δέρμα μετρίως ὑπὸ ἀερίων τεταμένον, ἡ ἐπιδερμὶς οὔτε εὐκόλως ἀπεσπᾶτο, οὔτε φλυκταίνας ἀπειργάζετο.—Κατὰ τὴν δεξιὰν ἡμικύκλιον γραμμὴν τοῦ ὀστοῦ τοῦ μετώπου μικρόν τι ταύτης ἀνωτέρω διεκρίνετο τραῦμα τῶν μαλθακῶν τοῦ κρανίου μορίων, ὂσον $0^{μ},04-0^{μ},05$ μέγα, λοξῶς ἐκ τῶν ἄνω καὶ πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κάτω διῆκον, μετὰ χειλέων ὁμαλῶν, διεστώτων. Τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ τραχήλου μέρος ἐξωγκωμένον καὶ πλαδαρόν, τῆς ἐξοιδήσεως ἀφικνουμένης μέχρι τῆς μαστοειδοῦς ἀπορύσεως.

Β'. *Νεκροτομή.*— Ἀναταμείσης τῆς περὶ τὸ τραῦμα χώρας παρετηρήθη ὅτι τὰ μαλθακὰ τοῦ κρανίου μόρια ἦτο ἀποκεκολλημένα τῶν ὀστῶν εἰς ἔκτασιν ὅσον $0^{μ},02-0^{μ},03$ καθ' ἅπασαν τοῦ τραύματος τὴν περίμετρον, διεκρίθησαν δὲ ῥωγμαὶ δύο τοῦ ὀστοῦ σχεδὸν παράλληλοι, ἀρχόμεναι ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ ἀρχῆς τῆς ἡμικυκλίου γραμμῆς, βαίνουσαι λοξῶς ἀπὸ τῶν πρόσω καὶ ἄνω πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κάτω ἐπὶ τοῦ κατωτέρου τοῦ βρεγματικοῦ ὀστοῦ χείλους, καὶ τελευτῶσαι ἐπὶ τῆς λεπιδοειδοῦς ῥαφῆς ἄνωθεν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου. Διὰ τῆς λαβίδος ἀπεσπάσθησαν τρία τεμάχια ὀστοῦ, διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος, ἀνήκοντα εἰς τὸ μετωπικόν, βρεγματικὸν καὶ λεπιδοειδὲς πέταλον τοῦ κροταφικοῦ ὀστοῦ· τῶν τεμαχίων τούτων ἀφαιρεθέντων ἀπέμεινεν ἐπιφάνεια τοῦ κρανίου χωρὶς ὀστῶν μακρόστενος, ἧς τὸ μὲν μεγαλήτερον μῆκος ἦτο ὅσον $0^{μ},08$ τὸ δὲ μικρότερον πλάτος ὅσον $0^{μ},05$, μεταξὺ τῶν ἀφαιρεθέντων τούτων τμημάτων τῶν κρανιακῶν ὀστῶν καὶ τῆς σκληρᾶς μήνιγγος εὑρέθη στρῶμα ἡμιπεπηγότος αἵματος ὅσον $0^{μ},003$ περίπου παχύ, καλύπτον ἅπασαν τὴν γυμνωθεῖσαν τῆς σκληρᾶς μήνιγγος ἐπιφάνειαν καὶ ἐκτεινόμενον καὶ πέραν ὑπὸ τὸν κρανιακὸν θόλον.

Ἡ σκληρὰ μῆνιγξ μετὰ τὴν ἀπόπρισιν τοῦ κρανίου ἐπαρουσιάσθη χωρὶς τινος τραυματικῆς βλάβης· τὸ στρῶμα τοῦ ἡμιπεπηγότος αἵματος ἐξετείνετο ὅσον $0^{μ},005$ περίπου πέραν τῶν χειλέων τῶν κατεαγότων ὀστῶν, ἡ σκληρὰ μῆνιγξ τεταμένη, οἱ δὲ κόλποι ἔμπλεοι αἵματος. Ἡ ἀραχνοειδὴς καὶ ἡ παχεῖα ἀδιαφανεῖς φέρουσαι κατὰ χώρους γαλακτώδες ἐξίδρωμα. Ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία σφόδρα ἐνειμένη, κατὰ δὲ τὴν τοῦ κατάγματος χώραν μικρόν τι μεμαλακυσμένη ἡ φαιὰ οὐσία· τὰ χοροειδῆ πλέγ-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

ματα έπίσης ένειμένα, αί δὲ κοιλίαι μικρὰν ὀρρώδους ὑγροῦ ποσότητα περιεῖχον. Οὐδὲν ἕτερον ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου.

Τὰ ἐν τῷ θώρακι ὄργανα οὐδέν.

Τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ χωρὶς τραυματικῆς τινος βλάβης. Ὁ στόμαχος περιεῖχε μικρὰν ποσότητα ὑγροῦ μελανερύθρου καὶ 2—3 φακοειδῆ θρομβία.

Ἐκ τῶν προόδων τῆς σήψεως, καὶ μάλιστα ταύτης ὁμοτίμως βαινούσης καθ' ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ σώματος καλύμματα, ἠδύνατό τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι πλήξεις, κακώσεις ἐν γένει δι' ἀμβλέων ὀργάνων δὲν ἐγένοντο διαρκούσης τῆς ζωῆς, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ μώλωπες χαρακτηριστικοὶ θὰ εὑρίσκοντο, καὶ ἡ σῆψις θὰ ἦτο μᾶλλον προκεχωρημένη κατὰ τὰ μέρη ταῦτα.

Παρατ. 17.—Νεκροψία τὴν πέμπτην μετὰ θάνατον ἡμέραν.—Πρόσωπον μήπω παραμεμορφωμένον.—Μεγάλως προκεχωρημένη σῆψις τῶν καλυμμάτων τοῦ κρανίου ἔνθα ὑπῆρχε τραῦμα.—Τραῦμα τῆς μηρικῆς ἀρτηρίας.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 25 Ἰουνίου ὁ περὶ οὗ πρόκειται ἐτρώθη κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν δι' ἀμβλέος ὀργάνου, ἐπενεγκόντος τραῦμα τῶν μαλθακῶν μερῶν, κατὰ δὲ τὸν δεξιὸν μηρὸν διὰ μαχαιρίου τρώσαντος τὴν μηρικὴν ἀρτηρίαν· ἐπῆλθεν ὁ θάνατος μετὰ ὀλίγας ὥρας ἐκ τῆς αἱμορραγίας.

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 874 καὶ ἀπὸ 28 τ. μ. Ἰουνίου τοῦ 1874 ἔτους κλ.

Αὐτοψία.—Πρόσωπον μικρὸν ἠλλοιωμένον ὡς ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως, ἡ δ' ἀλλοίωσις περιστρέφεται εἰς μικρὰν τῶν χειλέων ἐξοίδησιν, ἔτι μικροτέραν τοιαύτην τῶν βλεφάρων, καὶ πελιδνὴν τοῦ δέρματος χρῶσιν· τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς καὶ ἰδίως ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἐπαισθητῶς διωγκωμένον καὶ πλαδαρόν, αἱ δὲ τρίχες λίαν εὐκόλως μετὰ τῆς ἐπιδερμίδος ἀπεσπῶντο· τὸ ὑπὸ ταύτην δέρμα μελανοπέλιδνον κατὰ δὲ τὰ ἀριστερὰ μᾶλλον μελανίζον. Λύσις τῆς συνεχείας τῶν μαλθακῶν τοῦ κρανίου καλυμμάτων κατὰ τὸν ὄγκον τοῦ ἀριστεροῦ βρεγματικοῦ ὀστοῦ ὅσον 0μ,04 μεγάλη, καὶ ἀπὸ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω διήκουσα, τράχηλος μετρίως ἐξοιδημένος, μελανοπέλιδνος τὴν χροιάν. Τὸ λοιπὸν σῶμα ἐπίσης μετρίως διωγκωμένον καὶ μελανὰς φέρον κηλίδας κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἐνδυμάτων συσφιγγόμενα καὶ τὰ ἐπικλινῆ μέρη. Ἡ ἐπιδερμὶς ἁπανταχοῦ ἀπεκολλᾶτο εὐκόλως καὶ εἰς ἐκτάσεις μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλας, κατὰ δὲ τοὺς δακτύλους ἦτο συρρικνωμένη.—Δέρμα ὑγρόν, σταιτῶδες, πελιδνόν. Κατὰ τὴν προσθίαν δὲ καὶ ἐσωτερικὴν ἐν μέρει ἐπιφάνειαν τοῦ δεξιοῦ μηροῦ ὅσον 0μ,12 ἕως 0μ,14 ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς ἐπιγονατίδος πρὸς τὰ ἄνω, εὑρέθη τραῦμα λοξὸν ἐκ τῶν ἔσω καὶ κάτω πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἄνω διῆκον,

ὅσον 0μ,04—0μ,05 μέγα, μετὰ χειλέων ὁμαλῶν ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὁποίων προεῖχε κωνοειδῶς κυτταρώδης ἱστός.

Νεκροτομή. — Τὸ κατὰ τὸ ἀριστερὸν βρέγμα τραῦμα διὰ τῆς μήλης ἐξετασθὲν εὑρέθη ἀλίσκον μόνον τὸ δέρμα μέχρι τοῦ περιοστέου, ἀνατεμέντος δὲ τοῦ μέρους τούτου οὔτε κάταγμα, οὔτε ῥωγμή, ἀλλ' οὔτε ἔκχυσις αἵματος παρετηρήθη. Ἡ μήλη εἰς τὸ κατὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν τραῦμα εἰσέδυσεν ὅσον 0μ,10—0μ,11 κατὰ βάθος τῶν σαρκῶν λοξῶς ἐκ τῶν πρόσω, ἄνω καὶ ἔξω, πρὸς τὰ ὀπίσω, κάτω καὶ ἔσω, ἡ μήλη κατὰ τὸν εὐοδιασμὸν μετρίως προσκρούσασα τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ μηρικοῦ ὀστοῦ ἐπιφάνειαν ἔβαινε παραπλεύρως τούτου καὶ ἀφικνεῖτο ὄπισθεν αὐτοῦ. — Τὸ ὀστοῦν τοῦ μηροῦ εὑρέθη κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν εἰς ἔκτασιν ὅσον 0μ,02—0μ,03 γυμνὸν τῶν τε σαρκῶν καὶ τοῦ περιοστέου· τὸ τρῶσαν ὄργανον κατὰ τὸν διωσμὸν αὐτοῦ, πλὴν τοῦ δέρματος καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸ περιταινίας, ἔτρωσε καὶ τοὺς ἔξῆς μῦς, ἐν μέρει τὸν ὀρθὸν μηρικὸν ἢ πρόσθιον ὀρθὸν κατὰ τὸ κατώτερον αὐτοῦ $^1/_3$, ἐν μέρει ἐπίσης τὸν ῥαφιαῖον, τὸν μέγαν προσαγωγόν, καὶ τὴν βραχείαν καὶ μακρὰν τοῦ δικεφάλου μοῖραν, ὁ ῥαφικὸς μῦς κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ χεῖλος ἥκιστα ἦτο τετρωμένος· κατὰ τὸν διωσμὸν τοῦ ὀργάνου ὁ ὄπισθεν ἀμέσως τοῦ ῥαφικοῦ καὶ τοῦ ὀρθοῦ μηρικοῦ κείμενος κορμὸς τῆς μηρικῆς ἀρτηρίας ἐτάμη ὁλοκλήρως, εὑρέθησαν δὲ ἀμφότερα αὐτῆς τὰ ἄκρα κεχωρισμένα καὶ χαίνοντα, ἡ ταύτη δὲ παρακειμένη φλὲψ ἦτο ἀλώβητος.

Ἡ τῶν κοιλιῶν τοῦ σώματος νεκροτομὴ δὲν ἐγένετο.

Παρατ. 18. — Νεκρυθεῖσα τὴν τρίτην μετὰ θάνατον ἡμέραν. — Ἐπιδερμὶς εἰς τὰ γυμνὰ μέρη φλυκταίνας ἀπεργαζομένη. — Πολλαὶ μελαναὶ κηλίδες κατὰ τὸ τρωθὲν ἡμιμόριον τοῦ σώματος. — Σῶμα διογκωμένον. — Κοιλία μετρίως τυμπανική. — Τραῦμα διὰ πυροβόλου ὅπλου κατὰ τὴν δεξιὰν μασχάλην.

Δυνάμει τῆς ἀπὸ 4 τ. μ. Σεπτεμβρίου τοῦ 1874 ἔτους κλ.

Αὐτοψία. — Ὀσμὴ δυσωδεστάτη, πνιγηρὰ καὶ ἀφόρητος. Ἀποσύνθεσις οὐχὶ προκεχωρημένη. Πρόσωπον πελιδνομέλαν καὶ μετρίως ἐξῳδηκός. Τὰ τοῦ θώρακος καλύμματα, ἰδίως πρὸς τὰ δεξιά, ἐμπεφυσημένα, διατεταμένα καὶ τυμπανικά. Κοιλία μετρίως μετεωρισμένη καὶ τυμπανική. Ἐπιδερμὶς, ἰδίᾳ τῶν μήπω ὑπὸ ἐνδυμάτων καλυπτομένων μερῶν, φλυκταίνας ἀπεργαζομένη καὶ εὐκολώτατα ἀποσπωμένη. Δεξιὸν τοῦ θώρακος ἡμιμόριον μᾶλλον τοῦ ἀριστεροῦ διατεταμένον καὶ ἐμπεφυσημένον, ἰδίᾳ κατὰ τὴν κλειδικὴν καὶ ὑποκλειδικὴν χώραν, δέρμα ὑπὸ τὴν δεξιὰν μασχάλην ἐρυθρομέλαν καὶ τρίζον. Ἀπαιωρηθέντος τοῦ δεξιοῦ βραχίονος παρετηρήθη ἀμέσως κάτωθεν τῆς μασχάλης ὀπὴ ἐλλειψοειδής, ἧς ἡ μὲν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

μείζων διάμετρος ἦτο 0μ,07, ἡ δὲ ἐλάσσων 0μ,06, συγκοινωνοῦσα διὰ ρηγγώδους πόρου μεταξὺ τῆς ὠμοπλάτης καὶ τοῦ θώρακος εἰς βά ὅσον 0μ,08—0μ,10, ὡς ἐξάγεται διὰ τῆς ἐξετάσεως διὰ τῆς μήλ

Νεκροτομή. — Ἐκ τῆς κατὰ τὴν δεξιὰν μασχάλην ὀπῆς ἐξειλκύ βῶλος μυοῦ ἐν τῷ τραύματι ἐμπεπαρμένος ὅσον πυγμῆς, ἡ δὲ μήλη δι θύνθη λοξῶς πρὸς τὰ ὀπίσω, προσκρούσασα κατὰ τὸ γυμνὸν περιοστ ἀνώτερον $^1/_3$ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς ὠμοπλάτης χείλους μεταξὺ αὐτῆς τῶν πλευρῶν εἰς βάθος 0μ,08 καὶ πλέον. Ἀναταμέντων τῶν μερῶν ρετηρήθη τμῆμα ὅσον 0μ,03 τοῦ ἀνωτέρου $^1/_3$ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς ὠ πλάτης χείλους γυμνὸν περιοστέου καὶ ἀπεξεσμένον, μέρος τοῦ προσ μεγάλου ὀδοντωτοῦ μυός, καθ' ὃ μέρος περίπου οὗτος καταφύεται εἰς ὀπίσθιον τῆς πλάτης χεῖλος, καὶ μέγα μέρος τοῦ ὑποπλατίου μυὸς κα στραμμένον, τούτου δ' ἕνεκα ὁ δεξιὸς βραχίων καὶ ἡ ὁμώνυμος ὠμοπλ ἠδύναντο νὰ κινῶνται χωρὶς τινος ἀντιστάσεως καθ' ἁπάσας τὰς διευθ σεις. Πρὸς τὸ βάθος τοῦ τραύματος εὑρέθησαν δύο βῶλοι ἐκ στυπίου μελα ὅσον καρύου τὸ μέγεθος. Εἰς δὲ τὸ βάθος ὁλοκλήρως τοῦ τραύματος π τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὠμοπλάτης χεῖλος σωρὸς χόνδρων μολύβδου μετρ μεγέθους καὶ ὅσον 5—6 δραχμῶν τὸ βάρος.

Κατὰ τὴν ἀνατομὴν παρετηρήθη ὅτι πλὴν μικρῶν ἀρτηριακῶν φλεβικῶν κορμῶν ἐτρώθη καὶ ἡ ἐπιμήκης ἐξωτερικὴ θωρακικὴ ἀρτηρ

Καθ' ἅπασαν τὴν ἔκτασιν τῆς τρωθείσης χώρας εὑρηνται μώλωπες πεπηγὸς αἷμα, ἰδίως δὲ διεκρίνετο μελανὸς μώλωψ κατὰ τὸ μεταξὺ καὶ γ' πλευρᾶς διάστημα.

Ἀνοιχθέντος τοῦ κύτους τοῦ θώρακος παρετηρήθη ὅτι ἡ β' γ' δ' πλευρὰ ἦτο ἀνωμάλως κατεαγυῖαι καὶ μετὰ παρασχίδων, τὸ δὲ π τὸ στέρνον ἄκρον τῆς 6' ἐμπεπαρμένον εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος· μεταξὺ τῆς β' καὶ γ' πλευρᾶς μεσοπλεύριον διάστημα τετρωμένον· ἀνώτερον δὲ χεῖλος τῆς δ' πλευρᾶς εἰς ἔκτασιν 0μ,03 γυμνὸν περιοστ καὶ ἀποξεσμένον.

Ὁ ἀνώτερος τοῦ δεξιοῦ πνεύμονος λοβὸς κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφ νειαν ἀντιστοίχως τῷ τῆς 6' πλευρᾶς κατάγματι εἰς ἔκτασιν 0μ,01-0μ, ἐσχισμένος, διῆκε δὲ κατὰ βάθος τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ τὸ σχίσμα ὅ 0μ,010—0μ,015.

Αἷμα μὴ πεπηγὸς ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ἰδίως δεξιὰ ὅσον 4— οὐγκιῶν. Παρέγχυμα τοῦ ἀνωτέρου καὶ μεσαίου λοβοῦ τοῦ δεξιοῦ πν μονος ὑπεραιμικόν. Οὐδεὶς χόνδρος μολύβδου ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος τῷ πνευμονικῷ παρεγχύματι.

Παρατ. 19. — Νεκροφία ἐνεργηθεῖσα τὴν 4ην μετὰ θάνατον ἡμ

ραν. — Λείψανον ἐν ταφείῳ κτιστῷ κείμενον μήπω ὑπὸ γῆς κεκ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λυμμένον. — Σκώληκες πολλοί. — Πρόσωπον μελανὸν καὶ ἐξωγκωμένον. — Ἐπιδερμὶς εὐκόλως ἀποκολλωμένη. — Σῶμα πελιδνὸν μετὰ μελανῶν κηλίδων. — Τραῦμα κατὰ τὸ ἧπαρ. — Περιτονῖτις καθολική.

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 1442 κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1874 κλ.

Αὐτοψία. — Τὸ λείψανον εὑρίσκετο ἐντὸς ἐκτισμένου ταφείου παντοχόθεν διὰ λίθων κεκλεισμένου καὶ μήπω ὑπὸ γῆς καλυπτόμενον, πολλοὶ διεκρίνοντο εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη σκώληκες. — Δυσωδία μεγάλη. Πρόσωπον μελανὸν καὶ ἐξῳδηκός, δυσγνώριστον. Χροιὰ τοῦ σώματος πελιδνὴ μετὰ κηλίδων μελανῶν τῇδε κἀκεῖσε διεσπαρμένων· ἐπιδερμὶς λίαν εὐκόλως κατὰ τεμάχια ἀποσπωμένη· δέρμα γλοιῶδες. — Νεκροψία εἶχεν ἐνεργηθῆ ἤδη. — Ἐπὶ τὰ δεξιὰ τοῦ θώρακος, ὅσον 0μ,05—0μ,06 κάτωθεν τοῦ δεξιοῦ μαστοῦ, παρετηρήθη ὀπὴ μᾶλλον ἢ ἧττον στρογγύλη τοῦ δέρματος μετὰ χειλέων μελανῶν διὰ δύο δι' ἄμματος ραφῶν κρατουμένων, τῶν ἀμμάτων ἀφαιρεθέντων ἡ ὀπὴ ἀνεκτήσατο στρογγύλον σχῆμα, ἔχουσα διάμετρον ὅσον 0μ,020—0μ,025.

Νεκροτομή. — Διὰ τῆς προσημειωθείσης ὀπῆς ἡ μήλη εἰσέδυσεν ὅσον 0μ,07 καὶ πλέον, διευθυνομένη οὐχὶ ἐγκαρσίως ἐκ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀλλ' ἐκ τῶν δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ μικρόν τι λοξῶς πρὸς τὰ ὀπίσω. Ὁ πόρος εὑρίσκεται ἀκριβῶς κατὰ τὸ μεσοπλεύριον διάστημα τῆς ς' καὶ ζ' πλευρᾶς.

Ἀντιστοίχως τῇ τοῦ δέρματος ὀπῇ, ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς καὶ προσθίας τοῦ δεξιοῦ τοῦ ἥπατος λοβοῦ ἐπιφανείας, εὑρίσκεται ὁμοία περίπου τὴν διάμετρον ὀπή, δι' ἧς εἰσέδυεν ἡ μήλη, ὡς προεσημειώθη, ἐν τῷ παρεγχύματι τοῦ ἥπατος· κατὰ τὸ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ δεξιοῦ λοβοῦ πέρας παρατηρεῖται τομὴ ἐπὶ τοῦ ἥπατος κατὰ τὴν 1ην νεκροψίαν βληθεῖσα βεβαίως πρὸς ἐξελκυσμὸν ἀλλοτρίου σώματος.

Τὸ περιφερικὸν τοῦ περιτοναίου πέταλον σφόδρα ἐνειμένον, τὸ δὲ σπλαγχνικὸν μετρίως μετεῖχε τῆς ἐνέσεως.

Τὸ ἧπαρ μελανόν, μεμαλακυσμένον, πολτῶδες καὶ διαῤῥέον, ἓν μέρος μόνον τοῦ ἀριστεροῦ λοβοῦ αὐτοῦ εἶχε κατὰ φύσιν.

Τὰ λοιπὰ σπλάγχνα κατὰ φύσιν.

Παρατ. 20. — Νεκροψία τὴν 5 πρὸς τὴν 6 μετὰ θάνατον ἡμέραν. — Ὁμότιμος χρῶσις τοῦ δέρματος μελανέρυθρος περίπου. — Οὐδεμία ἀλλοίωσις.

Δυνάμει τῆς ὑπ' ἀρ. 111, καὶ ἀπὸ 3 Φεβρουαρ. τοῦ 1875 ἔτους κλ.

Αὐτοψία. — Ὁμότιμος τοῦ δέρματος χρῶσις μελανέρυθρος. Μελαναί, πτωματικαὶ κηλίδες κατὰ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν. Σῶμα οὐδαμῶς ἐμ-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

περυσημένον. Πρόσωπον ὐδόλως ἠλλοιωμένον, μικρὸν ὅμως πρὸς τὰ ἀρ
στερᾶ ἐξωθηκὸς ἕνεκα τῆς ἐπὶ τὸ πλάγιον κλίσεως τῆς κεφαλῆς. — Οὐλ
λευκὴ πεπαλαιωμένη κατὰ τὸν ἀριστερὸν μετωπικὸν ὄγκον καθέτως διή
κουσα καὶ ἄπαν τοῦ μετώπου τὸ ὕψος ἀλίσκουσα, προσπεφυκυῖα δὲ ἐπ
τοῦ ὑποκειμένου ὀστοῦ. Κατὰ τὴν δεξιὰν ὀφρύν, πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμ
κυκλίου τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ γραμμῆς, ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου τῆ
κόγχης χείλους, τὸ δέρμα προσόμοιον περγαμηνῇ, ἐπὶ τῆς ὀφρύος δὲ ἐντε
λῶς ἀπεξηραμένον, λελεπτυσμένον, διαφανὲς σχεδὸν καὶ στερεὰ προσπεφυκὸ
ἐπὶ τοῦ ὀστοῦ. Ἐπὶ τὰ δεξιὰ τοῦ θώρακος ῥαβδώσεις λίαν λεπταί, ἐγκαρ
σίως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διήκουσαι, χαρακτηριζόμεναι ὑπὸ τεθρομβωμένου
ὀλιγίστου τὸ ποσὸν αἵματος· ὅμοιαι ῥαβδώσεις εἰς ὀλιγώτερον ἀριθμὸν κα
ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τοῦ θώρακος· πλείονες δὲ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν μη
ρῶν ἐπιφάνειαν καὶ ἰδίᾳ περὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Ἅπασαι αὗται α
ῥαβδώσεις παρεμφέρουσιν ἀναξεσμοῖς. Κατὰ τὴν προσθίαν τῆς στεφάνη
ἐπιφάνειαν ἐπὶ τοῦ πέρους ἕλκη τινὰ ὑπὸ κιτρινιζούσης ἐσχάρας καλυπτό
μενα, τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας ἐξέρυθρον καὶ φέρον ἑκατέρωθεν ἀνὰ ἕ
ἕλκος.

Νεκροτομή. — Ἀποδαρέντος τοῦ κατὰ τὴν δεξιὰν ὀφρὺν δέρματο
εὑρέθη τοῦτο ἐπικεκολλημένον ἐπὶ τοῦ ὀστοῦ, ἐντελῶς ξηρόν, λελεπτυ
σμένον δίκην περγαμηνῆς καὶ ἡμιδιαφανές, ἀπεκολλᾶτο δὲ μετὰ μεγάλη
δυσκολίας· τὸ ὑπ' αὐτὸ ὀστοῦν οὐδὲν ἴχνος ῥήγματος ἢ κατάγματος ἔφερε
κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τὸ περιόστεον ἦτο ἐπίσης ἀπεξηραμένον, καὶ δίκη
ἰνῶν ἀτελῶς ἀπεσπᾶτο. Ἔνθα ἐπὶ τοῦ μετώπου ὑπῆρχεν ἡ οὐλή, τὰ μαλ
θακὰ μέρη οὐχὶ δυσκόλως ἀπεκολλῶντο, τὸ δὲ ὀστοῦν ἦτο μικρὸν ηὐλα
κισμένον.

Ἡ σκληρὰ μῆνιγξ λίαν τεταμένη, οἱ κόλποι, καὶ ἰδίᾳ ὁ ἐπιμήκης, ἔμ
πλεοι αἵματος μελανοῦ καὶ παχέος ἀλλὰ ῥευστοῦ. Ἅπασα ἡ κυρτὴ τῶ
ἡμισφαιρίων ἐπιφάνεια ὡς καὶ ἡ βάσις σφόδρα ἐνειμέναι. Ἡ ἐγκεφαλικὴ
οὐσία οὐχὶ μεμαλακυσμένη, κατὰ τεμάχια δὲ τεμνομένη ἐνέφαινεν ὄψι
στικτήν, ἐκχεομένου αἵματος κατὰ τὴν τομὴν τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων
τὰ δὲ μὴ τεμνόμενα τοιαῦτα ἦτο ἔμπλεα αἵματος. Ἡ ἔνεσις αὕτη ἦτ
γενικὴ καθ' ἅπαντα τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ τμήματα, τὰ
χοροειδῆ πλέγματα ἐνειμένα, αἱ κοιλίαι οὐδὲν ἰδιαίτερον· ἡ κατὰ τὴν πα
ρεγκεφαλίδα καὶ τὸν προμήκη μυελὸν ἔνεσις ἦτο πολλῷ ὀλιγωτέρα τῆ
τοῦ ἐγκεφάλου.

Τὰ ἐν τῷ θώρακι ὄργανα ἐπλήρουν ἐντελῶς τὴν κοιλότητα αὐτοῦ. Ο
πνεύμονες ὀλιγίστας καὶ οὐχὶ στερεὰς εἶχον προσφύσεις. Μεταξὺ τοῦ ἀνω
τέρου καὶ κατωτέρου λοβοῦ τοῦ ἀριστεροῦ πνεύμονος ὑπῆρχον ψευδομεμ
βράναι, κιτρινίζουσαι τὴν χροιάν, εὐκόλως ἀποσπώμεναι, παχεῖαι καὶ μαλ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θακαί. Οἱ πνεύμονες ὑπεραιμικοὶ μόνον κατὰ τὴν ὀπισθίαν αὐτῶν ἐπιφάνειαν.

Ἡ καρδία κατὰ φύσιν τὸν ὄγκον· ἡ ἀριστερὰ κοιλία σκληρὰ τῇ ἁφῇ καὶ ὡσεὶ πεπληρωμένη ὑπὸ σκληροῦ θρόμβου αἵματος, τὰ τοιχώματα αὐτῆς εἶχον πάχος ἀπὸ 0μ,024 - 0μ,028 (τοῦ κατὰ φύσιν ὄντος 0μ,015), ὥστε ἡ κοιλότης αὐτῆς μόλις ἦτο ἴση καρύῳ τὸ μέγεθος· ἐσωτερικῶς ἡ κοιλία ἐμπεριεῖχε μικρὰν ῥευστοῦ αἵματος ποσότητα μελανοῦ, αἱ σαρκώδεις στῆλαι λίαν παχεῖαι. Τὰ στόμια καὶ αἱ βαλβίδες κατὰ φύσιν. Ὁ ἀριστερὸς κόλπος ὡς καὶ τὸ δεξιὸν τῆς καρδίας ἥμισυ οὐδὲν τὸ ἰδιαίτερον παρουσίαζον, πλὴν τῆς μεγαλητέρας τῶν ὠτίων σαρκώσεως· τὸ ἐν τῇ δεξιᾷ κοιλίᾳ αἷμα μέτριον τὸ ποσὸν καὶ ῥευστόν, μαλθακὸς δὲ καὶ μελανὸς αἵματος θρόμβος εὑρέθη εἰς τὰς πνευμονικὰς φλέβας. Διὰ ψιλοῦ ὀφθαλμοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διακριθῇ ἀλλοίωσίς τις τῆς ὑφῆς τοῦ μυὸς τῆς καρδίας. Εἰς τὰ μεγάλα ἀγγεῖα οὐδὲν παρετηρήθη.

Ἅπαν τὸ ῥεῦσαν κατὰ τὴν νεκροτομὴν τοῦ θώρακος αἷμα ἦτο μέλαν καὶ ῥευστόν.

Τὸ ἧπαρ μετρίως ἀναιμικὸν καὶ μικρόν τι τοῦ κατὰ φύσιν ὀγκωδέστερον, ἡ ὑφὴ ὅμως αὐτοῦ κατὰ φύσιν· Ὁ σπλὴν μεγαλήτερος, πιθανῶς διπλάσιος, ἀλλ' οὐχὶ μεμαλακυσμένος. Τὰ λοιπὰ σπλάγχνα χωρὶς τινος ἀλλοιώσεως.

Εἰς τὸν πεπτικὸν σωλῆνα πτωματικαὶ κηλίδες.

Παρατ. 21. — Μελανοπέλιδρος χροιὰ τοῦ ὅλου σώματος. — Τὸ μὲν σῶμα μετρίως, τὸ δὲ πρόσωπον εἰς μεγάλον βαθμὸν ἐξωγκωμένον.— Ἐπιδερμὶς πλὴν τῶν ἄκρων χειρῶν στερεῶς προσπεφυκυῖα ἐπὶ τοῦ δέρματος.—Τραῦμα μέγα κατὰ τὸν λαιμόν.

Τὸ περὶ οὗ πρόκειται λείψανον εὑρεθὲν ἐν τῷ δωματίῳ μένει ἄγνωστον πότε ἀκριβῶς ἀπεβίωσεν.

Δυνάμει τῆς ἀπὸ 12 Ἰουνίου τοῦ 1875 ἔτους κλ.

Αὐτοψία.—Τὸ λειψανον μετρίως ἐξωγκωμένον καὶ μελανοπέλιδνον τὴν χροιάν, μετὰ κηλίδων μελανωτέρων, ἀνωμάλων τὸ σχῆμα καὶ διεσπαρμένων τῇδε κἀκεῖσε. Τὸ πρόσωπον, πελιδνομέλαν καὶ εἰς μεγάλον βαθμὸν ἐξωγκωμένον, καθίστατο δυσγνώριστον. Ἡ ἐπιδερμὶς οὔτε φλυκταίνας ἀπειργάζετο, οὔτε ἀπεκολλᾶτο, πλὴν τῆς τῶν ἄκρων χειρῶν, ἥτις ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τῶν δακτύλων δίκην χειροκτίου. Τὸ πέος ἐξωγκωμένον, μελανίζον, παραμεμορφωμένον καὶ ἀπεξηραμένον δίκην περγαμηνῆς. Οὐδαμοῦ τοῦ σώματος ξεσμός, μώλωψ ἢ κηλίς. Αἱ δὲ κατὰ τὸ σῶμα κηλίδες ἦτο πτωματικαί.

Νεκροτομή.—1. Τραῦμα μέγα, ἀρχόμενον ἀμέσως κάτωθι τῆς κάτω σιαγόνος πρὸς τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς γωνίαν, καὶ διευθυνόμενον κατὰ μέσον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ λαιμοῦ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν μεταξὺ τῆς κάτω σιαγόνος καὶ τοῦ θυρεοει
δοῦς χόνδρου, ἔβαινεν ἥκιστα λοξῶς πρὸς τὰ κάτω κατὰ τὰ δεξιὰ τ
λαιμοῦ μέχρι τῆς ἀκάνθης τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων. Τὸ τραῦμα κατ
τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ μετρίως ἀβαθὲς ἀμέσως ἐγένετο κατὰ μέσον τοῦ λαιμ
λίαν βαθύ, κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ τὰ δεξιὰ τοῦ λαιμοῦ ἐπιφάνειαν καὶ εἰς τ
ὀπίσω βαθύτατα διῆκον ἀφικνεῖτο μέχρι τῶν σπονδύλων, οὓς ἐγκατελίμ
πανε γυμνούς. Ἦτο δὲ τετμημένα, πλὴν τοῦ δέρματος καὶ τοῦ ὑπ' αὐτ
κυτταρώδους ἱστοῦ, οἱ μῦς καὶ τὰ ἔξῆς ἐπίσημα ὄργανα· α'. Ὁ λάρυγ
ἀμέσως ἄνωθεν τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου καθ' ἅπασαν τὴν περίμετρον αὐ
τοῦ μέχρι τοῦ ὀπισθίου τοίχου τοῦ φάρυγγος. β'. Ἐκ τῶν ἀριστερῶν μο
νον ἡ ἐξωτερικὴ σφαγῖτις φλέψ. γ'. Ἐκ τῶν δεξιῶν ἥ τε ἐσωτερικὴ κα
ἡ ἐξωτερικὴ καρωτίς, αἱ σφαγίτιδες φλέβες καὶ τὰ νεῦρα τοῦ λαιμοῦ
—2. Κατὰ τὴν ἀριστερὰν τοῦ κορμοῦ ἐπιφάνειαν ἐπὶ καθέτου ἀπὸ τῆ
ἀριστερᾶς μασχάλης πρὸς τὰ κάτω διηκούσης παρετηροῦντο 4 τραύματα
ὧν τὸ μέν, κατὰ τὸ μεταξὺ τῆς η' καὶ θ' πλευρᾶς διάστημα ἐγκαρσίως τ
ἄξονι τοῦ σώματος, μόνον εἰς τὰ μαλθακὰ καλύμματα, τὰ δὲ ἕτερα παραλ
λήλως τῷ πρώτῳ ἐκειντο εἰς ἀπόστασιν 0μ,02 - 0μ,03 ἀπ' ἀλλήλων κατ
τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας, ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀριστερᾶς νόθου πλευρᾶ
μέχρι τῆς ὁμωνύμου εἰλεακῆς ἀκάνθης, τούτων μόνον τὸ μεσαῖον ἦτο διε
περές. Τὰ χείλη ἁπάντων τούτων ἦτο ὁμαλὰ καὶ διαστῶτα, μεγάλα δ
ὅσον 0μ,05 περίπου.

Συμπεράσματα. — . . . 7.—Ὅτι ἐκ τῶν προόδων τῆς ἀποσυνθέσεω
ξάγεται ὅτι ὁ θάνατος ἐπῆλθε πρὸ 3 ἢ 4 τὸ πολὺ ἡμερῶν.

Παρατ. 22. — Πρόκειται περὶ νεκροτομῆς ἐνεργηθείσης εἰς Βλιχάτ
τοῦ δήμου Ἀνωγητῶν ὑπὸ τοῦ ἐν Λυξουρίῳ ἀξιοτίμου συναδέλφου κ
Γερ. Λιβιεράτου, τὴν 17 Ἰουλίου 1882, ἐπὶ λειψάνου πενταημέρου ἢ κα
πλέον, καὶ ἐν τῷ τάφῳ διατελοῦντος.

« Ἡ ἐκ τῆς προκειχωρημένης σήψεως ἀποφορὰ ἦτο ἀφόρητος.—Σῶμ
καθ' ὑπερβολὴν εὐτραφές, λαιμὸς βραχύτατος, κοιλία μετεωρισμένη, νε
κρικὴ δυσκαμψία ἐξέλιπεν. Πολλαὶ κηλίδες ὡς τὰ πολλὰ πλατεῖαι, ἰσει
δεῖς τὴν χροιὰν ἐξηπλοῦντο ἐπὶ τῆς ὅλης τοῦ σώματος ἐπιφανείας. Ἐπι
δερμὶς πολλαχοῦ ἀποκεκολλημένη· κόμη καὶ γένεια ἀπέπιπτον. Οὐδὲν ση
μεῖον ἐξωτερικὸν βίαν μαρτυροῦν. Στόμα ἡμάνοικτον, γλῶσσα ὀπισθε
τῶν ὀδόντων. Ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ στόματος καὶ τοῦ οἰσοφάγου οὐδέν. Ἐγ
κέφαλος *μεμαλακυσμένος, πολτώδης, ὑδαρὴς* εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε
ἀποχωρισθέντος διὰ πρίονος τοῦ θόλου τοῦ κρανίου, οὗτος *ἐῤῥεύσε κα
χύθη κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ μέρος*. Εἶχε χρῶμα κόκκινον βαθύ· ἐ
αὐτῷ ἐμπεριείχοντο καὶ *θρόμβοι αἵματος* διαφόρου μεγέθους, καὶ ἰδίως κατὰ
τὴν βάσιν, ἔνθα οἱ θρόμβοι οὗτοι ἀπετέλουν τὸ ὑπερισχύον ποσόν. — Ο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

πνεύμονες ἔφεραν στάσιν αἵματος ἐκ κατακλίσεως. Καρδία ὀγκώδης, λιπώδης, κοιλίαι αὐτῆς πεπλατυσμέναι, κεναί, κτλ. . . . . ».

Καὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ἐπεβεβαιώθη ὅ,τι καὶ ἄλλοτε εἴρηται ὡς δόγμα τοῦ Orfila, ὅτι τὰ κατὰ τὴν ζωὴν ὑποστάντα συμφόρησιν, ὑπεραιμίαν, ἢ ὁπωσδήποτε κάκωσιν μέρη τοῦ σώματος ἢ ὄργανα καταστρέφονται ὡς τάχιστα ὑπὸ τῆς σήψεως, τῶν περικειμένων μερῶν διατελούντων εἰσέτι ἐν καλῇ καταστάσει. Ἐνταῦθα βεβαίως, ὡς καὶ ὁ συνάδελφος κ. Γερ. Λιβιεράτος συμπεραίνει, ὁ θάνατος προῆλθεν ἐξ ἀποπληξίας, ἄρα συμφόρησις, ὑπεραιμία, ἔκχυσις ἀφθόνου τοῦ ποσοῦ αἵματος ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ· τούτου δ' ἕνεκα μόλις 5 ἢ 6 μετὰ τὸν θάνατον ἡμέρας ὁ ἐγκέφαλος εὑρέθη πολτώδης, διαῤῥέων, ἐνῷ ἡ τοῦ λοιποῦ σώματος σῆψις ἠκολούθει τὴν κανονικὴν αὐτῆς πορείαν.

Παρατ. 25 (1).—Τοῦ L. . . . ἐτῶν 80 ἀποθανόντος τὴν 5 Μαρτίου 1840 ὑπὸ διπλῆς πνευμονίας, καὶ ταφέντος τὴν 8 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εἰς τὸ κοιμητήριον τῆς Bicêtre, ἐξωρύχθη ὁ τάφος τὴν 23, ἤτοι 15 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταριασμόν· τὸ σῶμα περιεβάλλετο ὑπὸ ἀδρομεροῦς ὑφάσματος ἐκ βάμβακος· καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἡ θερμοκρασία ἐκυμαίνετο μεταξὺ 10^0–14^0 ἐκ. τὴν μεσημβρίαν. Ὀλίγον πρὸ τοῦ ἐνταριασμοῦ χρόνον ἐξεκενώθη ἐγγύτατα πυροβόλον ὅπλον (πιστόλιον) ἐν τῷ στόματι τοῦ λειψάνου πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ βαθμοῦ τοῦ κατάγματος τοῦ ὀστοῦ τῆς κάτω γένυος.

Τὸ σάβανον ὁλόκληρον καλύπτει ἅπαν τὸ σῶμα πλὴν τοῦ προσθίου καὶ μεσαίου τοῦ θώρακος μέρους, τὸ χρῶμα τοῦ ὑφάσματος εἶναι μελάντερον.

Ἀφαιρουμένου τοῦ σαβάνου ἀποκολλῶνται εἴς τινα μέρη μικρὰ τεμάχια ἐπιδερμίδος, ὧν τινα εὐκόλως ἀποσπῶνται ἀπὸ τοῦ σαβάνου, τὰ τεμάχια ταῦτα τῆς ἐπιδερμίδος φέρουσι τοὺς αὐτοὺς τῆς λοιπῆς ἐπιδερμίδος χαρακτῆρας, περὶ ὧν κατωτέρω ὁ λόγος. Τὸ πρόσθιον τοῦ σώματος μέρος κεκαλυμμένον ὑπὸ χοὸς τῇδε κἀκεῖσε προσκεκολλημένου καὶ ὡσεὶ πεπατημένου, ὅστις ἀφαιρούμενος συμπαρασύρει τὴν ἐπιδερμίδα.

Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λειψάνου, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ χοός, ἔχει χροιὰν κιτρινόλευκον, λίαν ἐλαφρῶς εἴς τινα μέρη ῥοδόχρουν, ἡ κοιλία ὅμως πρασινίζει τὴν χροιάν, κατὰ δὲ τὰ ὀπίσω ἡ χροιὰ εἶναι ἰοειδής. Εἰς τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἰδίως εἰς τὴν ῥάχιν, εὑρίσκονται σκώληκές τινες· ὀσμὴ ἱκανῶς δυσώδης.

Ἡ *ἐπιδερμὶς* ὑπάρχει σχεδὸν ἀπανταχοῦ, συῤῥικνωμένη, λίαν ἐλαφρῶς ἐπῳρμένη, καὶ κατὰ τεμάχια εὐκόλως ἀποσπωμένη, εἴς τινα δὲ μέρη ἀποκολλᾶται δίκην θήκης· τὰ τεμάχια ταῦτα εἶναι λεπτά, διαφανῆ, λευκό-

(1) *Orfila.*—Αὐτόθι, Τόμ. Α'. Σελ. 504.

φαια, καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῆς κοιλίας προερχόμενα, κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως καὶ κατώτερον μέρος τῆς ἀριστερᾶς κνήμης ἐν τῶν τραυμάτων τούτων εἶναι πρασινωπόν, τὸ δὲ ὑποκείμενον δέρμα κυανίζον. Ἡ ἐπιδερμὶς τοῦ πέλματος στερεῶς προσκεκολλημένη, ξηροτέρα καὶ μᾶλλον ἀλαμπής. Ἡ παλάμη καὶ οἱ δάκτυλοι κεκαλυμμένοι ὑπὸ ξηρᾶς ἐπιδερμίδος ὡς καὶ οἱ πόδες, ἡ ῥαχικὴ ἐπιφάνεια τοῦ καρποῦ καὶ τοῦ μετακαρπίου στερεῖται σχεδὸν ἐντελῶς τοιαύτης. Οἱ *ὄνυχες* εὐκόλως ἀποσπῶνται, ἀρκούντως ἐλαστικοί, μικρὸν μεμαλακυσμένοι καὶ σχεδὸν ἀδιαφανεῖς· τὸ ὑπ' αὐτοὺς δέρμα ῥόδινον τὴν χροιάν, εἴς τινα δὲ μέρη καὶ ἐρυθρόν.

Τὸ *δέρμα* χροιᾶς οἵας ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω, μικρόν τι μεμαλακυσμένον· ὁ ὑπ' αὐτὸ *κυτταρώδης ἱστὸς* καὶ ὁ μεταξὺ τῶν μυῶν κατὰ φύσιν, πλὴν τῆς κατὰ τὴν ὀπισθίαν τῆς κεφαλῆς ἐπιφάνειαν καὶ κατὰ τὴν ῥάχιν χώρας, ἔνθα ἐπαισθητῶς μεμαλακυσμένος, χωρὶς ὅμως διηθήσεως, κατὰ δὲ τὸ κατώτερον τῆς ῥάχεως μέρος ὑπάρχει αἱματόφυρτος διήθησις.

Οἱ *μῦς* ἐν γένει ἔχουσι χροιὰν ὠχροέρυθρον, μεμαλακυσμένοι καὶ εὔσχιστοι· οἱ τῆς κοιλίας πελιδνοὶ καὶ κυανίζοντες, οἱ τοῦ κατωτέρου τῆς ῥάχεως μέρους μᾶλλον μεμαλακυσμένοι, διηθημένοι ὁρῷ αἱματοφύρτῳ καὶ ἐρυθρωποί. Τὰ *νεῦρα*, οἱ *τένοντες*, αἱ *ἀπονευρώσεις*, οἱ *χόνδροι* καὶ οἱ *σύνδεσμοι* κατὰ φύσιν.

Κεφαλή.—Καλύπτεται ὑπὸ τριχῶν πολιῶν ἱκανῶς προσπεφυκυιῶν. Τὸ πρόσωπον εὐγνώριστόν πως· κατὰ τὸ μέτωπον, τὸ πωγώνιον καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ κιτρινωπόν, ἐπὶ δὲ τὰ ἀριστερὰ μετρίως πρασινωπόν, ὡσεὶ ἐκκεχυμωμένον. Αἱ κόγχαι πλήρεις, τὰ βλέφαρα ἐπίκεινται ἐπὶ τῆς προσθίας τῶν βολβῶν ἐπιφανείας, οἵτινες ἐν μέρει εἶναι καταπεπτωκότες, εἶναι δὲ ἀκέραια, μικρόν τι λελεπτυσμένα καὶ μεμαλακυσμένα. Οἱ ὀρθαλμοὶ φέρουσιν εἰσέτι ἅπαντα τὰ ἀπαρτίζοντα αὐτοὺς μέρη, μόνον ὁ κερατοειδὴς συμπεπτωκὼς καὶ σκοτεινός, τὸ ὑελῶδες σῶμα ἀσβολόχρουν πῶς. Οἱ τοῦ βολβοῦ μῦς ὠχροὶ καὶ μεμαλακυσμένοι. Ἡ ῥὶς ἀκεραία, κιτρινίζει τὴν χροιάν, τὰ πτερύγια αὐτῆς ἐλαφρῶς πεπιεσμένα. Τὸ στόμα ὅλως ἀνοικτόν. Τὰ χείλη μεμαλακυσμένα, λελεπτυσμένα, καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ μὲν πρασινόφαια, πρὸς τὰ δεξιὰ δὲ ἀσθενεστέρου χρώματος. Αἱ παρειαὶ καὶ τὸ πωγώνιον καλύπτονται ὑπὸ τριχῶν πολιῶν· εἰς τὰς σιαγόνας ὑπάρχουσιν εἰσέτι ὀδόντες τινές. Τὰ ὦτα ἐν μέρει χωρὶς ἐπιδερμίδος, τὸ δὲ γυμνὸν δέρμα μικρῶς ἐρυθρόν. Ἀφαιρεθεισῶν τῶν τριχῶν τὸ δέρμα τοῦ κρανίου ζωηρῶς ἐρυθρόν, μετρίως ἰοειδές, τὸ δὲ τῶν κροτάφων ἧττον ζωηρόν, φαίνεται δὲ ἰσχυρῶς προσκεκολλημένον, ὁ δὲ κυτταρώδης ἱστὸς ὑγρός.

Ὁ ἐγκέφαλος μικρὸν μεμαλακυσμένος, καὶ δὴ κατὰ τὴν φαιὰν οὐσίαν. Ἡ παρεγκεφαλὶς μᾶλλον μεμαλακυσμένη, ἡ γέφυρα ἐπίσης μαλθακή· τὰ διάφορα ὅμως ταῦτα ὄργανα διατηροῦνται εἰσέτι ἀρκούντως καλὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θέρμου

δι' ἀνατομικὴν σπουδήν. Ὁ προμήκης μυελὸς σχεδὸν κατὰ φύσιν.

Θώραξ.—Πολλαὶ τρίχες κατὰ τὸ πρόσθιον τοῦ θώρακος. Ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος μεγάλη ποσότης ὀρροῦ αἱματοφύρτου, ἅμα δὲ καὶ προσφύσεις, καὶ δὴ ἐπὶ τὰ ἀριστερά. Οἱ πνεύμονες, συνήθεις τόν τε ὄγκον καὶ τὴν ὄψιν, ἐπιπλέουσιν εἰς τὸ ὕδωρ, τρίζουσι πλὴν μερῶν τινων τοῦ μεσαίου δεξιοῦ λοβοῦ ὄντων ἐρυθρῶν, σκληρῶν καὶ εἰς τὸν πρῶτον τῆς ἡπατώσεως βαθμόν, καὶ μεγάλου μέρους τοῦ ἀνωτέρου λοβοῦ τοῦ ἀριστεροῦ πνεύμονος, φέροντος σημεῖα φαιᾶς ἡπατώσεως. Ὁ βλεννοῦμὴν τῆς τραχείας ἀρτηρίας μελανοπράσινος, σκιερώτερος τὴν χροιὰν πρὸς τοὺς βρόγχους καὶ κατὰ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν, τοὐναντίον δὲ πρὸς τὸν λάρυγγα ἐρυθρόφαιος καὶ στικτὸς διά τινων μελανῶν στιγμῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ λάρυγγος καὶ ἡ κατωτέρα ἐπιφάνεια τῆς ἐπιγλωττίδος φαιοῦ χρώματος, μετρίως ἰοειδοῦς μετὰ κηλίδων μελανωπῶν. Ὁ λαρυγγοτραχειακὸς βλεννοῦμὴν δὲν εἶναι ἐπαισθητῶς μεμαλακυσμένος, ὁ ὑπ' αὐτὸν κυτταρώδης ἱστός, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν βάσιν τῆς ἐπιγλωττίδος, εἶναι διηθημένος. Οἱ χόνδροι τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας κατὰ φύσιν.

Τὸ περικάρδιον μετρίως μεμαλακυσμένον περιέχει ποσότητά τινα κιτρινίζοντος ὀρροῦ. Ἡ καρδία λίαν ὀγκώδης, περιέχει πολὺ μέλαν αἷμα, ἐν μέρει τεθρομβωμένον, οὐδὲν δὲ τὸ ἄξιον λόγου παρουσιάζει, αἱ σιγμοειδεῖς βαλβίδες ἀποστεωμέναι. Ἡ ἀορτὴ καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρτηρίαι περιέχουσιν αἷμα μέλαν ἐν μέρει τεθρομβωμένον, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῶν μεμβράνη, φυσικοῦ χρώματος, δὲν παρουσιάζει εἰσέτι σημεῖόν τι τῆς ἐρυθρᾶς χροιᾶς τῆς σημαινούσης πτωματικὴν διαβροχήν. Ἡ κάτω κοίλη φλὲψ ἐνέχει ῥευστὸν μέλαν αἷμα, καὶ ἡ χροιὰ αὐτῆς εἶναι ὅπως ἡ τῶν ἀρτηριῶν.

Τὸ διάφραγμα κατὰ φύσιν.

Πεπτικὸς σωλήν.—Ἐν τῇ κοιλίᾳ ὑπάρχει ὑγρὸν ὡσεὶ χολῶδες. Τὸ στόμα καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἔκτασιν τῆς ὑπερῴας ἐμφαίνει χροιὰν κυανωπὴν ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ μέρος δι' οὗ εἰσέδυσεν ἡ σφαῖρα. Τὸ ὑπερῷον ἱστίον, οἱ κιονίσκοι, ἡ σταφυλὴ καὶ ὁ φάρυγξ χροιᾶς ῥοδινῆς ἰοειδοῦς, ἐν μέρει ὠχρᾶς, μετὰ κηλίδων τινῶν κυανιζουσῶν, πιθανῶς ἀπὸ κόκκων πυρίτιδος. Ἡ γλῶσσα, χρώματος ὠχροῦ ἰοειδοῦς, ἐπαισθητῶς μεμαλακυσμένη, κατὰ τὸ ὀπίσθιον αὐτῆς μέρος παρατηροῦνται μελαναὶ κηλίδες ὡς αἱ τοῦ ἱστίου. Ὁ οἰσοφάγος μετρίως μεμαλακυσμένος φαίνεται κατὰ φύσιν ἐκτὸς μικρῶν πολλῶν ὄγκων κιρσοειδῶν ἐμπλέων αἵματος, ὀφειλομένων εἰς παθολογικὴν ἀλλοίωσιν. Ὁ στόμαχος περιέχει δύο καχλεάρια περίπου μελανοφαίου ὑγροῦ παχέος καὶ δυσώδους, ὁ βλεννοῦμὴν κατὰ τὴν μοῖραν τοῦ πυλωροῦ παρουσιάζει μεγάλην κυανόφαιον πλακα, παρεμφερῆ πρὸς ὑδραργυρικὴν ἀλοιφήν, ἐκτεινομένην πέραν τοῦ πυλωροῦ ὅσον 0μ,06, ἀλλαχοῦ εἶναι κιτρινωπὴ πλὴν τοῦ μεγάλου τόξου καὶ εἰς ἔκτασιν 0μ,09□,

ἔνθα εἶναι ἐρυθρωπὴ μετὰ στιγμάτων ζωηροῦ ἐρυθροῦ χρώματος δίκην δενδροειδοῦς διακλαδώσεως λίαν λεπτῆς, ὀφειλομένης εἰς ἀλλοίωσιν πρὸ τοῦ θανάτου, εἶναι δὲ πρὸς τὴν σπληνικὴν μοῖραν ἱκανῶς μεμαλακυσμένη· ὁ μυϊκὸς χιτὼν φαιὸς οὐδόλως συμμετέχει τῆς κυανῆς χροιᾶς, ἥτις παρατηρεῖται πλησίον τοῦ πυλωροῦ· ὁ ὀρῴδης χιτὼν κιτρινωπὸς καὶ κατὰ χώρους ἐρυθροκίτρινος. Τὰ ἐπίπλοα εἶναί πως φαιότερα ἢ κατὰ φύσιν. Τὸ λεπτὸν ἔντερον ἐξωτερικῶς φαιοέρυθρον, ἐσωτερικῶς φαιόν, χωρὶς ἐρυθρότητος, ὁ βλεννοῦμὴν ἐν μέρει μεμαλακυσμένος. Τὰ παχέα ἔντερα κατὰ φύσιν.

Τὸ ἦπαρ ἐξωτερικῶς πρασίνου χρώματος, ἰδίως πρὸς τὰ δεξιά, ἐν μέρει μεμαλακυσμένον καὶ οὐδὲν ἐμφαίνει τὸ ἔκτακτον. Ἡ χοληδόλος κύστις διατεταμένη ὑπὸ μεγάλης ποσότητος χολῆς. Ὁ σπλὴν καὶ τὸ πάγκρεας ἐν μέρει μεμαλακυσμένα.

Γεννητικὰ καὶ οὐροποιητικὰ ὄργανα. — Οἱ νεφροὶ κατὰ φύσιν· ἐπίσης καὶ ἡ κύστις ἐμπεριέχουσα ἄφθονον οὖρου ποσότητα· τὸ πέος λίαν μαλθακόν, τὰ σηραγγώδη σώματα καταπεπτωκότα καὶ χωρὶς αἵματος· τὸ ὄσχεον κατὰ φύσιν φέρει τὰς τρίχας αὐτοῦ ὡς καὶ τὸ ἐφήβαιον. Οἱ ὄρχεις, καίτοι μεμαλακυσμένοι, διετήρησαν τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα καὶ τὴν ὑφὴν αὐτῶν, ὡς καὶ αἱ ἐπιδιδυμίδες, οἱ λῶροι καὶ τὰ σπερματικὰ κυστίδια.

Ἡ παρατήρησις αὕτη, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν προόδων τῆς σήψεως, εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία, καθότι παρατηροῦμεν ὅτι τὸ λείψανον μετὰ 15 ἡμερῶν ἐνταφιασμόν, καὶ 18 ἡμέρας μετὰ θάνατον, ἥκιστα εἶναι παραμεμορφωμένον καὶ κατεστραμμένον, αἱ δὲ παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις διακρίνονται εἰσέτι, εἰς τρόπον ὥστε ἀποβαίνει ἐφικτὸς ὁ προσδιορισμὸς τοῦ εἴδους τῆς νόσου· τοὐναντίον εἰς τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν 17 καὶ 18 ἡμερῶν ἐνταφιασμὸς κατὰ μῆνα Ἰούνιον (Ὀρ. Παρατ. 6) ἤρκεσεν ὅπως οὐ μόνον δυσγνώριστον ἐντελῶς καταστήσῃ τὸ λείψανον ὡς ἐκ τῆς καταστροφῆς καὶ παραμορφώσεως τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ σώματος καλυμμάτων, ἀλλὰ καὶ καταστρέψῃ ἐντελῶς τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ παρίσθμια, διατρήσῃ τὰ ἔντερα καὶ ἐν γένει παρουσιάσῃ προκεχωρημένης σήψεως ἀλλοιώσεις εἰς ἅπαντα τὰ σπλάγχνα· ἡ τοιαύτη παρατήρησις ἐπίσης καταφανὴς γίνεται, παραβαλλομένων τῶν εὑρεθεισῶν προόδων τῆς σήψεως εἰς τὰς ὑφ' ἡμῶν ἐνεργηθεῖσας ἐνταῦθα νεκροψίας εἰς πολλῷ βραχύτερον ἀπὸ τοῦ θανάτου χρονικὸν διάστημα πρὸς τὰς εἰς τὴν προηγουμένην τοῦ Orfila παρατήρησιν σημειωθεῖσας, ἐκ τῆς συγκρίσεως δὲ ταύτης προκύπτει ὅτι, ἄγνωστον διὰ τίνας ἀκριβῶς λόγους, παρ' ἡμῖν ἡ σῆψις προχωρεῖ πολλῷ τάχιον ἢ ἐν Παρισίοις, ἔνθα ὁ Orfila ἐνήργησε τὰ πειράματα καὶ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ· ἑπομένως ἄν, ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Orfila κ. α. ὁριζομένων δεδομένων, θελήσωμεν νὰ προβῶμεν εἰς τὸν προσδιορισμὸν ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισιν τῶν ἐποχῶν τῆς σήψεως, ἐκ τούτου δὲ καὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θανάτου, θέλομεν ὑποπέσει εἰς ἀπάτην μεγάλην ἐκλαμβάνοντες σῶμα μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν στερηθὲν τῆς ζωῆς ὅτι ἐστερήθη ταύτης πρὸ ἑβδομάδων, ἴσως καὶ μηνῶν. Τούτων οὕτως ἐχόντων θεωροῦμεν παρ' ἡμῖν ἔτι μᾶλλον δυσχερέστερον τὸ ζήτημα τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν οὐδόλως μέχρι τοῦδε ἐπεχειρίσθησαν πειράματα διὰ τὴν σπουδὴν καὶ τὴν μελέτην κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τῶν προόδων τῆς σήψεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ τῶν ἐνεργούντων τὰς ἰατροδικαστικὰς νεκροψίας μετὰ ἄλλοτε ἄλλον ἀπὸ τοῦ θανάτου χρόνον σημειώσεις καὶ παρατηρήσεις, καὶ ἂν ὀλίγαι τὸν ἀριθμὸν τυγχάνουσιν οὖσαι, ἀπόλλυνται διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἅτε δὴ μήπω δημοσιευόμεναι· αἱ δὲ ὑφ' ἡμῶν συλλεγεῖσαι παρατηρήσεις μέχρι τοῦδε καὶ δημοσιευόμεναι ἤδη πυρῆνα μόνον ἀποτελοῦσι τῆς ὅλης οἰκοδομῆς, εἰς ἣν ἀνάγκη πολλοὶ νὰ ἐργασθῶσι πρὶν ἡ ἐπιχειρισθῇ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος· ὁπωσδήποτε ὅμως μετὰ προσοχῆς ἐξεταζόμεναι καὶ παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν συγγραφέων τῆς Ἑσπερίας ἀναφερομένας δύνανται νὰ καθοδηγήσωσιν εἰς τὴν κατὰ προσέγγισιν λύσιν τῶν ζητημάτων.

Ἀφ' ἑτέρου ἡ παρατήρησις αὕτη, ὡς καὶ ὁ **Orfila** παρατηρεῖ (1), ἔχει καὶ τὸ ἑξῆς ἀξιοσημείωτον, ὅτι τὸ μεσαῖον καὶ κατώτερον τοῦ βλενοειδοῦς τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῶν βρόγχων μέρος ἔχει χροιὰν μελανωπήν, μήπω ὀφειλομένην εἰς ἀλλοίωσιν πρὸ τοῦ θανάτου ὑπάρξασαν, ἀλλὰ δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ αὕτη καὶ ὡς πτωματικὸν ἀποτέλεσμα, διότι οὐδέποτε τοιοῦτόν τι παρετηρήθη εἰς ὑγιῶς ἔχοντα λείψανα κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, ἅτινα καὶ μετὰ παρέλευσιν 15, 25 ἢ καὶ 40 ἡμερῶν ὑπὸ τὴν γῆν παρουσιάζουσι χροιὰν ἐρυθρωπήν· ἑπομένως ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ χροιὰ αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐν τῷ λάρυγγι καὶ τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ τοῦ ὑγροτέρου μέρους τῶν μελανῶν ὑλῶν, ἃς ἐγκατέλιπε τὸ πυροβόλον ὅπλον ἐν τῷ στόματι· αἱ ὕλαι αὗται μαλακυνθεῖσαι ὑπὸ τῆς βλέννης καὶ τοῦ σιέλου προὐχώρησαν πρὸς τοὺς βρόγχους, ὡς τὸ ὕδωρ εἰσδύει εἰς τὰ ἐν τῷ ὕδατι ἐμβεβυθισμένα πτώματα, ὡς τὸ χῶμα ἐπίσης εἰσχωρεῖ εἰς τὰ ὅλως γυμνὰ ἐνταφιαζόμενα λείψανα.

Παρατ. 24. (2). — Τὴν 30 Ἰουλίου τοῦ 1823 ἔτους ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ ἀνακριτοῦ Δ. . . ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρισθῇ ὅτι ἄνθρωπος ἀποθανὼν τὴν 30 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ἐνταφιασθεὶς τὴν ἐπιοῦσαν, ἐδηλητηριάσθη, καὶ ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταφατικῇ ἀπαντήσει, ἐνηργήθη ἡ ἐξόρυξις τὴν 7 τῆς πρωΐας ὥραν τῆς 1 Αὐγούστου. Τὸ λείψανον, κεκαλυμμένον ὑπὸ χιτωνίσκου καὶ σαβάνου, ἦτο ἐγκεκλεισμένον εἰς φέρετρον ἐκ ξύλου

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τομ. Α'. Σελ. 508.
(2) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 600.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δρυός, καὶ ἐντὸς λάκκου ἰδιαιτέρου, βάθους 1μ,60. Μόλις ἀνοιχθέντος τοῦ φερέτρου ἀνεδόθη τοσοῦτον δυσώδης ὀσμή, ὥστε ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ ἐξαγάγω τὸ σῶμα καὶ νὰ ἀφήσω αὐτὸ ἐκτεθειμένον ἐπί τινα λεπτὰ ὑπὸ τὴν σκιάν, τῆς θερμοκρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας οὔσης 17° R. Τῆς ταὐτότητος μόλις περὶ τὴν 10ην τῆς πρωΐας ὥραν ἀναγνωρισθείσης διὰ λόγους ἀλλοτρίους τοῦ προκειμένου, παρετηρήθη ὅτι τὸ πτῶμα *ἐπαισθητῶς ηὔξησε κατ' ὄγκον ἐν τῷ διαστήματι τῶν 3 ὡρῶν, καθ' ἃς ἦτο εἰς τὸν ἀέρα ἐκτεθειμένον*· τὴν 10 ὥραν μετεφέρθη εἰς ἀνατομικὴν αἴθουσαν, ἔνθα ταχέως ἀπεκαλύφθη καὶ ἀφηρέθησαν ὅ τε χιτωνίσκος καὶ τὸ σάβανον μετὰ τῶν ὁποίων ἀπεσπάσθη μέγα μέρος τῆς ἐπιδερμίδος· διὰ τὸ ἐπικίνδυνον ἴσως τῆς μεγάλης δυσωδίας τῆς ἀπὸ τοῦ πτώματος, ἐπέχυσα ἀδιακρίτως ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ τρεῖς περίπου λίτρας ὕδατος ἐνέχοντος ἐν διαλύσει $^1/_8$ τοῦ βάρους χλωριούχου ἀσβεστίου.

Τὸ σάβανον καὶ ὁ χιτωνίσκος ὑγρὰ ἔφερον πρασίνους, μελανοφαίους καὶ κιτρίνας κηλίδας, διεκρίνοντο δὲ καὶ μέρη τινὰ τῆδε κἀκεῖσε εὐρωτιῶντα. Ὁ ἄνθρωπος ἦτο τεσσαρακοντούτης, λίαν πολύσαρκος, καὶ ἀπέθανεν ἐκ νόσου διαρκεσάσης 38 ἕως 40 ὥρας· τὸ ἀνάστημα περίπου 1μ,60. Μεγίστη ἦτο ἡ ἐξόγκωσις τοῦ λειψάνου· τὸ δέρμα εἶχε χροιὰν κατὰ μὲν τὸ κρανίον μελανόφαιον, κατὰ δὲ τὸ ἀνώτερον τοῦ προσώπου μέρος ῥοδίζουσαν λευκήν, περὶ τὰ χείλη μελανωπήν, εἰς τὰς παρειὰς καὶ τὸ πωγώνιον ἧττον βαθείαν· τὰ βλέφαρα καταπεπτωκότα καὶ κατειλημμένα ἤδη ὑπὸ τῆς σήψεως· ἡ ῥὶς, τὸ στόμα καὶ τὸ πωγώνιον πεπλατυσμένα ὡς ἐκ τῆς πιέσεως ὑπὸ τοῦ σαβάνου, ἐξ οὗ οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου σπουδαίως ἠλλοιωμένοι. Τὸ δέρμα κατὰ τὸν λαιμὸν χροιᾶς μελανοφαίου, εἰς τὸ στῆθος φαιᾶς, ἔνθα διεκρίνοντο κηλίδες τινὲς μελαναί, καὶ δὴ ὑπὸ τὴν θηλὴν τοῦ μαστοῦ, κατὰ δὲ τὴν κοιλίαν καὶ τὰ πλάγια τοῦ θώρακος ῥυπαρῶς λευκόν, καὶ εἰς τὴν ἠβικὴν καὶ βουβωνικὴν χώραν καὶ τὸ ὄσχεον μελανόφαιον· τὸ ὄσχεον εἶχεν ὄγκον ὅσον κεφαλῆς ἐφήβου ὡς ἐκ τῆς παρουσίας ἀερίων ἐν αὐτῷ. Τὸ κατὰ τὰ ἄκρα δέρμα εἶχε χροιὰν βαθέως πρασίνην μετὰ μελανῶν πλακῶν, τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων εἶχον χροιὰν πρασινίζουσαν. Τὸ δέρμα τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν ἄκρων δὲν ἦτο ἐπαισθητῶς μεμαλακυσμένον, δυσκολώτατα διὰ τῆς λαβίδος σχιζόμενον. Ἡ ἐπιδερμὶς ποῦ μὲν ἀποκεκολλημένη, ποῦ δὲ ἀπεκολλᾶτο μετὰ μεγάλης εὐκολίας, συμπαρασυρομένων καὶ τῶν ὀνύχων.

Οἱ μῦς μετρίως μεμαλακυσμένοι, σαφῶς διακρινομένων τῶν δεμάτων καὶ ἰνῶν αὐτῶν, ῥοδινῶν τὴν χροιάν, ὁ περὶ αὐτοὺς κυτταρώδης ἱστὸς ἐν μέρει εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος, καὶ δὴ εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὸν θώρακα.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ στόματος καὶ ὁ φάρυγξ μελανωπῆς χροιᾶς ἕνεκα τῆς ἀποσυνθέσεως, ὁ οἰσοφάγος σχεδὸν κατὰ φύσιν, ὁ στόμαχος μεγάλως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπὸ ἀερίων τεταμένος, κενὸς τροφῶν· ὁ βλεννοῦμὴν αὐτοῦ ὑπὸ στρώματος ἱκανῶς παχέος κιτρίνης βλέννης κεκαλυμμένος, ταύτης δὲ ἀφαιρουμένης παρατηρεῖται, πλησίον τοῦ ἄκρου τοῦ σπληνός, κηλὶς κιτρίνη ἀντιστοίχως πρὸς ὁμοίαν κηλίδα κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν, πλησίον δὲ τοῦ οἰσοφαγικοῦ καὶ τοῦ πυλωρικοῦ στομίου καὶ τῆς σπληνικῆς μοίρας ὑπῆρχον καταφανῆ ἴχνη φλεγμονῆς, παρετηροῦντο ἐπίσης πλησίον τοῦ πυλωροῦ ἐκχυμώσεις τινὲς ἐξαλειφόμεναι δι' ἐλαφρᾶς ἀναξέσεως, αἱ ἀλλοιώσεις αὗται ἦτο τοσοῦτον καταφανεῖς ὡς ἂν ἡ νεκροψία ἐνηργεῖτο τὴν ἐπιοῦσαν τοῦ θανάτου. Ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ στομάχου ἐπιφάνεια κατὰ φύσιν, πλὴν τῆς κιτρίνης κηλίδος περὶ ἧς εἴρηται· καὶ ὁ βλεννοῦμὴν τῆς δωδεκαδακτύλου ἀποφύσεως κεκαλυμμένος ὑπὸ κιτρίνης βλέννης, ἐπεκτεινομένης καὶ εἰς τὸ λοιπὸν λεπτὸν ἔντερον, ἐλαττουμένη ὅμως καθόσον προύχώρει πρὸς τὸ τέλος τοῦ εἰλεοῦ, ἔνθα παρετηροῦντο λευκοὶ σκληροί τινες κόκκοι ἀρσενικώδους ὀξέος, ὡς ἡ ἀνάλυσις κατέδειξε. Τὰ λεπτὰ ἔντερα χωρὶς ἴχνους φλεγμονῆς· τὸ τυφλόν, τὸ κῶλον καὶ ὁ εἰλεὺς κατὰ φύσιν· τὸ ἐπίπλοον καὶ τὸ μεσεντέριον ἐκαλύπτοντο ὑπὸ ἀρθόνου λίπους ἐν μέρει εἰς σάπωνα μεταβεβλημένου.

Εἰς τὸ ἧπαρ, τὸν σπλῆνα, τοὺς οὐρητῆρας, τὴν κύστιν καὶ τὸ πάγκρεας οὐδὲν τὸ ἄξιον λόγου· οἱ νεφροὶ μεμαλακυσμένοι· ἐντὸς τῆς κοιλίας ὑπῆρχον περίπου 120 γράμματα ὑγροῦ κιτρίνου, ρευστοῦ καὶ λίαν παχέος.

Ὁ λάρυγξ, ἡ τραχεῖα ἀρτηρία καὶ οἱ βρόγχοι κατὰ φύσιν· οἱ πνεύμονες μελανοϊοειδεῖς ἔτριζον καὶ ὑπὸ ἀερίων διατεταμένοι· τὸ περικάρδιον ἐκαλύπτετο πρὸς τὰ πρόσω καὶ τὰ πλάγια ὑπὸ ἀρθόνου λίπους· ἡ τε ἐσωτερικὴ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ τῆς καρδίας ἐπιφάνεια ἐπαρουσίαζον πολλὰς λευκὰς κεγχρώσεις δίκην ἄμμου, ἡ καρδία μετρίως μεγάλη καὶ πλήρης λίπους, ὁ δεξιὸς κόλπος καὶ ἡ κοιλία οὐδὲν ἴχνος ρευστοῦ ἢ τεθρομβωμένου αἵματος ἐνεῖχον, ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ κόλπου τούτου ἐπιφάνεια ἔφερε μικρὰ ἀποστεώματα ὅμοια τοῖς προσημειωθεῖσεσιν, ὅμοια ἀποστεώματα ὑπῆρχον καὶ εἰς τὰς ἀριστερὰς τῆς καρδίας κοιλότητας μήπω ἀποπίπτοντα διὰ τῆς προστριβῆς, οὔτε εἰς αὐτὰς τὰς κοιλότητας ὑπῆρχεν αἷμα, αἱ βαλβίδες δὲν ἦτο ἀποστεωμέναι, μόνον αἱ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀορτῆς ἦτο ἥκιστα ἀποστεωμέναι.

Οὐδὲν ἴχνος ρευστοῦ ἢ τεθρομβωμένου αἵματος ὑπῆρχεν εἰς τὰ ἀγγεῖα τὰ καὶ χωρὶς ἐνέσεως διακρινόμενα· ἡ ἐσωτερικὴ τῆς ἀορτῆς τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας, τῶν ὁμωνύμων φλεβῶν κτλ. μεμβράνη, ἔφερε ῥοδινὰς κηλίδας.

Ἡ μεταξὺ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου καὶ τοῦ περικρανίου πιμελὴ εἶχεν ἐν μέρει ὑποστῆ σαπωνοποίησιν, τὰ ὀστᾶ ταῦτα εὐκόλως ἐθραύοντο εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεγάλα τεμάχια· ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία λίαν συμπεπτωκυῖα, ἐξ οὗ μέγα κενὸν εἰς τὸ κοῖλον τοῦ κρανίου, ἡ σκληρὰ μῆνιγξ ἀποκεκολλημένη, χρώματος πρασινωποῦ, προσωμοίαζε κύστει ἡμιπεπληρωμένῃ, ἡ δρεπανοειδὴς προβολὴ ἀπεσπᾶτο κατὰ τεμάχια μετὰ τῶν ἀγγείων, ἡ ἐσωτερικὴ τῆς σκληρᾶς μήνιγγος ἐπιφάνεια ροδίζουσα, τὸ πάχος δὲ αὐτῆς δὲν ἦτο ἐπαισθητῶς ἠλαττωμένον, ἦτο ἀδύνατον ν' ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀραχνοειδὴς καὶ ἡ παχεῖα μῆνιγξ· ὁ ἐγκέφαλος μεταβεβλημένος εἰς φαιὸν πόλτον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, λευκὸν δὲ κατὰ τὸ κέντρον, τὰ χοροειδῆ πλέγματα ἐξεικονίζοντο δίκην ροδινῶν γραμμῶν, ἡ παρεγκεφαλὶς καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ προμήκους μυελοῦ ἐνέφαινον τὴν αὐτὴν ὄψιν.

Ὁ παρεμποδισμὸς τῶν προόδων τῆς σήψεως τοῦ λειψάνου τούτου ὀφείλεται ἐν μέρει βεβαίως εἰς τὴν διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ δηλητηρίασιν, τὸ ὁποῖον ὡς γνωστὸν συντελεῖ εἰς τὴν διατήρησιν τῶν πτωμάτων.

Παρατ. 25. (1). — Ὁ Ν. . . ἑξηκοντούτης, ἀποθανὼν τὴν 5 Μαρτίου 1830 ὑπὸ πνευμονίας διαρκεσάσης 14 ἡμέρας, ἐτάφη τὴν 7 τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ κοιμητήριον τῆς Bicêtre, εἰς βάθος 1 μ., ἁπλῶς ὑπὸ ῥάκους περιβληθείς. Ἡ ἐξόρυξις ἐγένετο τὴν 12 Ἀπριλίου, 37 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν, τὸ θερμόμετρον ἐπί τινας στιγμὰς εἰς βάθος 0μ,33 τεθέν, ἔνθα ἔκειτο τὸ λείψανον, ἐσημείωσε θερμοκρασίαν 9° Ἑκ., εἰς δὲ τὴν ἀτμοσφαίραν 10°, καὶ πρὸ δύο ἡμερῶν 18°—22°· ἡ μέση θερμοκρασία κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον ἦτο 8°, 9, κατὰ δὲ τὰς 12 πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἀπριλίου ἀπὸ 13°—22° τὴν μεσημβρίαν. Τὸ λείψανον εἶναι ὁλόκληρον, κεκαλυμμένον ὑπὸ χοὸς καὶ κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τοῦ ῥάκους, τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ ὑφάσματος τούτου καταστραφέντων, πολλὰ τμήματα ἐκ τούτου μένοντα εὐκόλως ἀποχωρίζονται, ἄλλα τοὐναντίον εἶναι ἐντελῶς μετὰ τοῦ χοὸς μεμιγμένα, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ εἶναι ἐπὶ τοῦ σώματος προσκεκολλημένα, ὥστε ἵνα ἀφαιρεθῶσιν δέον ὅπως γενῇ διὰ τοῦ μαχαιρίου ἀποξεσμός, ὅτε ἀποσπῶνται καὶ πλατέα τεμάχια ἐπιδερμίδος μένοντα ἐντελῶς προσκεκολλημένα μετὰ τοῦ χοὸς καὶ τοῦ ῥάκους. Ἡ ἀναδιδομένη ὀσμὴ εἶναι ἱκανῶς δυσώδης, τὸ λείψανον ὑγρὸν καὶ στίλβον· οὔτε σκώληκες, οὔτε μυῖαι ὑπάρχουσιν. Ἡ προσθία τοῦ σώματος ἐπιφάνεια παρουσιάζει χροιὰν ῥυπαρῶς κιτρίνην καὶ ἐν μέρει ροδίζουσαν, παρατηροῦνται δὲ καὶ πολλαὶ πράσιναι πλάκες εἰς τὸ πρόσθιον τῶν κνημῶν καὶ εἰς τοὺς βουβῶνας, καὶ ἕτεραι πλάκες ἐρυθραὶ διεσπαρμέναι τῇδε κἀκεῖσε· ἡ κοιλία καθ' ἅπαν τὸ κατώτερον αὐτῆς ἥμισυ πρασίνη, κατὰ δὲ τὸ ἄνω τοῦ ὀμφαλοῦ μέρος κιτρίνη μετὰ πλακῶν πρασίνων· τὰ πλάγια καὶ κατώτερα τοῦ θώρακος μέρη ἰδίως ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ πρασινόφαια· πρὸς τὰ

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τομ. Α'. Σελ. 508.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

ὀπίσω ὁ θώραξ ἐρυθρὸς μετὰ πρασίνων καὶ βαθέως ἐρυθρῶν πλακῶν.

Ἡ ἐπιδερμὶς ὑπάρχει ἀπανταχοῦ πλὴν τῶν μερῶν ἔνθα ἐγένετο ὁ ἰσχυρὸς ἀποξεσμὸς πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ ῥάκους, ἀποκολλᾶται ὅμως μετὰ μεγάλης εὐκολίας εἰς μεγάλα τεμάχια, χρώματος λευκοραίου, διαφανοῦς, σχιζομένη καὶ διὰ τῆς ἐλαφροτέρας ἕλξεως· ἡ καλύπτουσα ὅμως τὰς παλάμας καὶ τὰ πέλματα εἶναι σχεδὸν ἀδιαφανής, πολλῷ παχυτέρα καὶ λευκοκίτρινος, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆς ἐπιφάνεια εἴς τινα μέρη ἔχει χροιὰν ἐρυθρὰν ἢ πρασίνην, ὡς ἐκ τῆς παρουσίας ὀῤῥώδους ὑγροῦ διὰ τῆς πλύσεως ἀφαιρουμένου, ὅτε ἐπανέρχεται τὸ λευκὸν χρῶμα. Τὰ μέρη τῆς ἐπιδερμίδος τὰ μετὰ τοῦ ῥάκους ἀφαιρεθέντα ἀποσπῶνται δίκην μίγματος λεπτοῦ ἐρυθροῦ, φαιομελαίνου, ἢ πρασίνου. Οἱ ὄνυχες, εἰς τοὺς πλείστους τῶν δακτύλων εὑρισκόμενοι, ἀφαιροῦνται εὐκόλως διὰ τῆ σλαβίδος, εἶναι συνήθους χρώματος, εὐκόλως κοπτόμενοι, ὡσεὶ ἐν ὕδατι εἶχον κατεργασθῆ, καὶ διαφανεῖς· τὸ δέρμα ὑπ' αὐτοὺς κερασσόχρουν, ὑγρὸν καὶ στίλβον.

Τὸ δέρμα παρουσιάζει τὰ αὐτὰ ὡς καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος χρώματα, διαφέρει δὲ μόνον τοῦ κατὰ φύσιν, διότι εἶναί πως λελεπτυσμένον· ὁ κυτταρώδης ἱστὸς δὲν ὑπέστη σαπωνοποίησιν, εἶναι μικρόν τι μεμαλακυσμένος, ἀλλ' ἐλαστικὸς καὶ ξηρός, ἑπομένως ἀποτελεῖ μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὑποκειμένων μερῶν στρῶμα ἧττον τοῦ συνήθους παχύ· ὁ κυτταρώδης ἱστὸς τῆς ὀπισθίας καὶ κατωτέρας τῶν κνημῶν μοίρας εἶναι διηθημένος ἐρυθρωπῷ ὀῤῥῷ ἐξ οὗ καθίσταται πηκτοειδές.

Οἱ μῦς μεμαλακυσμένοι, ὠχροέρυθροι κατὰ τοὺς μηροὺς, τοὺς βραχίονας, τὰ ἀντιβράχια, καὶ δὴ τὸν θώρακα, ἔνθα οἱ μεγάλοι στηθικοὶ εἶναι σχεδὸν ἀπακεχρωσμένοι· οἱ τῶν κνημῶν καὶ τῶν ἄκρων ποδῶν βαθυτέρου ἐρυθροῦ χρώματος· κατὰ τὰ πρόσθια τῆς κοιλίας μέρη μᾶλλον ὠχροέρυθροι, οἱ δὲ τέλος τῆς ῥάχεως μᾶλλον μεμαλακυσμένοι, διηθημένοι αἱματορύρτῳ ὀῤῥῷ καὶ μᾶλλον βαθυέρυθροι.

Κεφαλή.—Τὸ πρόσωπον εὐκόλως γνωρίζεται, ἐξ οὗ εὔκολος ἡ βεβαίωσις τῆς ταὐτότητος· κατὰ μέσον ἐν γένει ἔχει χροιὰν ῥυπαρῶς ἐρυθράν, εἰς δὲ τὰ πλάγια ἐρυθρὰν ἰοειδῆ. Τὸ μέτωπον κίτρινον μετὰ πλακῶν κερασσοχρόων· τὰ βλέφαρα λευκόφαια μικρόν τι ῥοδίζοντα, λελεπτυσμένα, ἀκέραια, χωρὶς βλεφαρίδων· οἱ βολβοὶ λίαν συμπεπτωκότες καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ὡσεὶ κενοί, ὁ κερατοειδὴς ἐπαισθητῶς σκοτεινός, διατηροῦνται ὅμως ἅπασαι αἱ μεμβράναι ἐντελῶς χαρακτηριζόμεναι διὰ τῶν ἰδίων αὐταῖς χαρακτήρων, καὶ ἅπαντα τὰ ὑγρά· μεταξὺ δὲ τούτων ὁ κρυσταλλώδης μόνον ῥακὸς διετήρησε τὸ σχῆμα καὶ τὰς ἰδιότητας αὐτοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ ἀντεκατεστάθησαν δι' ὑγροῦ ἧττον συστατικοῦ, ἀσβολώδους τὴν χροιάν, πιθανῶς ὀφειλομένου εἰς τὸν χοροειδῆ· τὰ κατὰ βάθος τῶν κογχῶν λιπώδη στρώματα διηθημένα ὑπὸ ὕλης κιτρινωπῆς, ἐλαιώδους, καὶ οὐδόλως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς σάπωνα μεταβεβλημένα· τῶν μυῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ αἱ ἴνες δυσδιάκρι
ἕνεκα τῆς ὠχρότητος καὶ μαλακύνσεως αὐτῶν. Ἡ ρὶς ὁλόκληρος, ἰσχυ
ἐπὶ τὸ πλάγιον κεκλιμένη, τὸ καλύπτον τὰ ρινικὰ ὀστᾶ δέρμα μελα
φαιον, ἀλλαχοῦ δὲ τῆς ρινὸς λευκοκίτρινον. Τὰ χείλη ἐπίσης ἀκέραια,
κρόν τι μεμαλακυσμένα καὶ κίτρινα γαιώδη τὴν χροιάν· τὸ στόμα ἀν
κτόν, ἡ μεμβράνη τῶν οὔλων λευκόφαιος καὶ σχεδὸν ἀποκεχρωσμένη·
πωγώνιον κίτρινον γαιῶδες, αἱ παρειαὶ κατὰ τὸ πρόσθιον ἥμισυ αὐτῶν
τρινωπαί, πρὸς τὰ ὀπίσω δὲ καὶ ἄνω ἐρυθραὶ ἰοειδεῖς. Τὰ ὦτα ἀκέρα
ἐν μέρει γυμνὰ ἐπιδερμίδος καὶ χρώματος ῥυπαρῶς ἐρυθροκιτρίνου, τὸ ἀ
στερὸν ξηρόν, τὸ δεξιὸν ὑγρὸν καὶ ἱκανῶς μεμαλακυσμένον. Τρίχες πρ
σκεκολλημέναι εἰς τὸ δέρμα τοῦ κρανίου, εὐκόλως ὅμως ἀποσπώμεναι·
δέρμα τοῦ κρανίου χροιᾶς τρυγὸς οἴνου, ὁ κυτταρώδης ἱστὸς ὑγρὸς καὶ
τρίως διηθημένος ὑπὸ ὑγροῦ ἐρυθροῦ εἰς τὸ κατώτερον καὶ ὀπίσθιον μέρ
διακρίνεται δὲ λίαν καλῶς ἡ κρανιακὴ ἀπονεύρωσις.

Ὁ ἐγκέφαλος δὲν πληροῖ τὴν κρανιακὴν κοιλότητα, ἠλαττωμένος τ
ὄγκον κατὰ τὸ $^1/_8$ ἢ καὶ πλέον, πολτώδης, πρασίνου ἰοειδοῦς κατὰ τ
ἐπιφάνειαν, μεταξὺ δὲ αὐτοῦ καὶ τῆς σκληρᾶς μήνιγγος δυσώδη ἀέρ
Διακρίνονται εἰσέτι ἡ λευκὴ καὶ φαιὰ οὐσία, ἀλλὰ μετὰ δυσκολίας, ἀδ
νατος δὲ ἡ διάκρισις τῶν ἀπαρτιζόντων τὰς κοιλίας μερῶν κλ. Ἡ παρε
κεφαλὶς καὶ μᾶλλον μεμαλακυσμένη καὶ μᾶλλον σεσηπυῖα. Τὰ νεῦρα ρο
νόφαια καὶ λίαν στερρά. Ἡ σκληρὰ μῆνιγξ ἀκεραία, κυανοπράσινος πρ
τὰ ἔξω, καὶ πρασινοϊοειδὴς πρὸς τὰ ἔσω, ἡ ὑφὴ καὶ ἡ σύστασις αὐτῆς ὅ
φαίνονται ἠλλοιωμέναι.

Θώραξ. — Ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος μικρὰ ποσότης αἱματοφύρτ
ὑγροῦ, οἱ ὑπεψωκότες μικρόν τι μεμαλακυσμένοι καὶ φαιοί. Τὸ ἐσωτερικ
τοῦ λάρυγγος, τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῶν βρόγχων ἀνοικτοῦ ἐλαφ
χρώματος, ἰδίως εἰς τὴν ἐπιγλωττίδα καὶ εἰς τοὺς χονδρώδεις κρίκους· πλ
νομένου τοῦ βλεννοϋμένος ἡ πρασίνη χροιὰ ἐλαττοῦται τὴν ἔνταση
φαίνεται ὡσεὶ πελιδνή, ὁ ὑπ' αὐτὸν μυϊκὸς χιτὼν μεμαλακυσμένος κ
ἐρυθρός, οἱ χόνδροι τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας κόπτον
καὶ συντρίβονται εὐκόλως. Οἱ πνεύμονες ὡς τὰ πολλὰ μαλθακοί, ἐμφυσ
ματώδεις, τρίζοντες, χρώματος καὶ ὄγκου συνήθους, καὶ ἐπιπλέοντες
τὸ ὕδωρ, τὸ ὀπίσθιον μέρος αὐτῶν πλημμυρεῖ αἵματος, κατὰ μέγα μ
ρος ἐξ ὑποστάσεως κατὰ τὴν ζωὴν συμβάσης, μέρη τινὰ τῆς χώρας τα
της παρουσιάζουσι τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἐρυθρᾶς καὶ φαιᾶς ἡπατώσεω
πανταχοῦ δὲ ἀλλαχοῦ ἡ ὑφὴ τῶν ὀργάνων τούτων εὐκόλως γνωρίζετα
Τὸ περικάρδιον περιέχει ὀλίγον αἱματόφυρτον ὀρρόν, μετρίως ἐρυθρὸν ἕνε
τῆς δι' αἵματος διαβροχῆς, σχίζεται εὐκόλως. Ἡ καρδία συνήθης τ
ὄγκον καὶ τὸ πάχος, μεμαλακυσμένη, περιέχει αἷμα ἐν μέρει ὑγρὸν κ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐν μέρει τεθρομβωμένον, ἡ χροιὰ τῶν ἐσωτερικῶν αὐτῆς τοιχωμάτων βαθυτέρα τοῦ κατὰ φύσιν· ἐπὶ τῆς τριγλώχινος βαλβίδος μελαναί τινες κηλίδες ἀπότοκοι διαβροχῆς, καὶ ἐν μέρει συγχεόμεναι πρὸς τὰς ὑπό τινων δηλητηρίων παραγομένας, ἄλλως ἀναγνωρίζονται ἅπαντα τὰ ἀπαρτίζοντα τὸ ὄργανον τοῦτο μέρη. Ἡ ἀορτή, ἡ πνευμονικὴ ἀρτηρία καὶ φλέβες ἐνέχουσιν αἷμα ἐν μέρει ῥευστὸν καὶ ἐν μέρει τεθρομβωμένον, τὰ ἐσωτερικὰ αὐτῶν τοιχώματα ἔχουσιν ἀνοικτὴν ἐρυθρὰν χροιάν, ἀφαιρουμένην κατὰ μέγα μέρος διὰ τῆς ἀποπλύσεως, οἱ χιτῶνες μεμαλακυσμένοι, εὐκόλως ἀπ' ἀλλήλων ἀποχωρίζονται. Αἱ τῶν ἄκρων ἀρτηρίαι ἐνέχουσιν ἐπίσης αἷμα μέλαν, παχύ, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῶν μεμβράνη εἶναι πολλῷ ἧττον τῆς τῶν ἀντιστοίχων φλεβῶν ἐρυθρά, καὶ ἀποκολλᾶται λίαν εὐκόλως. Αἱ τῶν ἄκρων φλέβες ἐνέχουσιν ὀλίγον μέλαν παχὺ αἷμα, ὁ ἐσωτερικὸς αὐτῶν χιτὼν εἶναι βαθέως ἐρυθρὸς καὶ μετὰ ἀπόπλυσιν. Τὸ διάφραγμα μικρὸν μεμαλακυσμένον, συνήθους χροιᾶς.

Πεπτικὸς σωλήν.—Ὁ βλεννοῦμὴν τοῦ στόματος πρασινόφαιος, ἰδίως πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς τὰ πρόσω μᾶλλον ἀνοικτοῦ χρώματος, μεμαλακυσμένος. Ἡ γλῶσσα ἀπώλεσε πολὺ τῆς συστάσεως αὐτῆς, πρασίνη μετὰ πελιδνῶν πλακῶν πρὸς τὰ ἄνω κατὰ τὸ ὀπίσθιον αὐτῆς ἥμισυ, πρὸς τὰ πρόσω δὲ ἐρυθρόφαιος, ἡ κατωτέρα ἐπιφάνεια καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἔκτασιν ὠχρά, κατὰ δὲ τὴν ὑφὴν οὐδεμίαν ὑπέστη ἀλλοίωσιν. Τὸ ὀπίσθιον τοῦ στόματος ἐπίσης πρασινωπόν. Ὁ οἰσοφάγος πρὸς τὰ ἔξω κερασσόχρους, πρὸς τὰ ἔσω ῥυπαρῶς πράσινος, ὡς καὶ ἡ γλῶσσα κατὰ τὸ ἀνώτερον τριτημόριον, ὁ βλεννοῦμὴν ὠχροέρυθρος εἰς τὰ δύο κατώτερα αὐτοῦ τριτημόρια, διακρίνονται καθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν κηλίδες, ἢ μᾶλλον ἐξωγκώματα ὡσεὶ φακοειδῆ, μελανά, ἅτινα εἶναι πραγματικαὶ ἐκχυμώσεις σχηματισθεῖσαι ὑπὸ αἵματος ἐκχυθέντος καὶ θρομβωθέντος μεταξὺ τοῦ βλεννώδους καὶ μυϊκοῦ χιτῶνος, οὗτος δὲ εἶναι ἐρυθρός, ἰοειδὴς καὶ εὐκόλως ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῶν ἄλλων, οἵτινες ἅπαντες εἶναι μεμαλακυσμένοι.

Ὁ στόμαχος περιέχει μόλις ἓν κοχλεάριον ὑγροῦ, χρώματος τρυγὸς οἴνου, πρὸς τὰ ἔξω εἶναι ἐρυθρός, ἰδίως πρὸς τὰ κάτω εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν τοῦ μεγάλου τόξου, ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια λεία. Ὁ βλεννοῦμὴν ἀποπλυθεὶς εἶναι ῥοδινόφαιος, εἰς τὰ μέρη δὲ τοῦ μεγάλου τόξου ἱκανῶς βαθέως ἐρυθροῦ χρώματος· πλησίον τοῦ πυλωροῦ παρατηρεῖται λίαν λεπτὴ ἔνεσις τῶν ἀγγείων, κερασσόχρους, μεγάλαι φλέβες ἔμπλεαι αἵματος μελανοῦ, ἡ ἔνεσις αὕτη καταφανῶς εἶναι ἀπότοκος ἀλλοιώσεως τοῦ στομάχου, ὁ βλεννοῦμὴν εἶναι ἱκανῶς προσπεφυκὼς καὶ ὀλίγον μεμαλακυσμένος· ὁ μυϊκὸς χιτὼν μετρίως μεμαλακυσμένος καὶ κατὰ φύσιν τὴν χροιάν, ὁ ὀρρώδης χιτὼν κατὰ φύσιν. Τὰ ἐπίπλοα πῶς μαλθακώτερα, τινὰ δὲ τῶν ἀγγείων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτῶν ἔμπλεα μελανοῦ αἵματος. Ὁ ἐντερικὸς σωλὴν λίαν διατεταμένο
ὑπὸ ἀερίων, ἐξωτερικῶς τὸ χρῶμα κατὰ φύσιν, πλὴν τῶν ἀντιστοιχουσῶ
εἰς τὸ ἧπαρ καὶ τὸν σπλῆνα μοιρῶν, ἔνθα παρεμφέρει πρὸς τὴν τῶν ὀργά
νων τούτων· ὁ βλεννοὺμὴν φαιός, εἴς τινα δὲ μέρη ῥοδινός ἢ καὶ ἰοειδής
ἔνθα δὲ καλύπτεται ὑπὸ κοπράνων κιτρινωπός, ἀποπλυνόμενος ὅμως φα
νεται φαιὸς μετὰ ῥοδίζοντος καὶ ἰοειδοῦς χρώματος.

Ὁ σπλὴν μέλας, λίαν μεμαλακυσμένος, σχίζεται κατὰ τὴν ἐξαγωγήν
ἀδύνατον δὲ νὰ γνωσθῇ ἡ ὑφὴ αὐτοῦ. Τὸ ἧπαρ ὁμοιάζει πρὸς τὸ τῶ
πτωμάτων, ὧν ἡ νεκροτομὴ ἐνεργεῖται μικρὸν μετὰ θάνατον, εἶναι ὅμω
μαλθακώτερον καὶ μελάντερον· ἡ χοληδόχος κύστις κατὰ φύσιν, ἡ δὲ χολὴ
παχεῖα, κιτρίνη.

Γεννητικὰ καὶ οὐροποιητικὰ ὄργανα.—Οἱ νεφροὶ λίαν μεμαλακυσμένοι
ἀποχωριζομένοι εὐκόλως τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν μεμβράνης εἶναι βαθέω
χρώματος, ἀλλὰ διακρίνονται εἰσέτι αἱ τρεῖς οὐσίαι· ἡ κύστις ἔνδοθεν ῥο
δινῆς χροιᾶς, φαίνεται μήπω ἀλλοιωθεῖσα. Τὸ πέος ἀκέραιον, μεμαλακυ
σμένον ἐν μέρει, χωρὶς ἐπιδερμίδος, τὸ ἐλεύθερον αὐτοῦ πέρας ἰσχρουν
διακρίνεται ἐντελῶς ἡ ὑφὴ τῶν σηραγγωδῶν σωμάτων, τῆς οὐρήθρας, τῶ
ὄρχεων κλ., εἶναι ὅμως λίαν μεμαλακυσμένα.

Παρατ. 26 (1). — Ὁ κύριος . . . . ἡλικίας 38 ἐτῶν, ἀπεβίωσε τὴ
17 Ἰουνίου 1824 καὶ ἐτάφη τὴν ἐπιοῦσαν. Μετὰ τινα χρόνον, τῆς ἐξου
σίας συλλαβούσης ὑπονοίας ὅτι πιθανῶς ὁ θάνατος προῆλθεν ἐκ δηλητη
ριάσεως, διετάχθη ἡ ἐξόρυξις καὶ ἡ ἐξέτασις τοῦ λειψάνου. Οἱ κκ. Le
moine ἰατρὸς καὶ Ferrary φαρμακοποιός, λαβόντες τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐντο
λήν, μετέβησαν τὴν 5 ὥραν τῆς πρωΐας τῆς 2 Αὐγούστου, ἥτοι 45 ἡμέ
ρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν, εἰς τὸ κοιμητήριον καὶ συνέταξαν τὴν ἐξῆς ἔκ
θεσιν.

Ἡ ταὐτότης τοῦ λειψάνου ὡρίσθη μόλις τὴν 8 καὶ $^1/_2$ ὥραν τῆς πρω
ΐας, ἡ θερμοκρασία δὲ ἦτο τότε 16° R. Τὸ λείψανον ἦτο ἐγκεκλεισμένο
ἐντὸς φερέτρου ἐλατίνου περιβεβλημένον διὰ σινδόνης, χωρὶς χιτῶνος. Ἀνέ
διδε δυσώδη ὀσμήν.

Ἐπὶ τῆς σινδόνης, χροιᾶς φαιομελαίνης, ὑπῆρχον ἄφθονοι σκώληκες
ἰδίως κατὰ τὸ ἀνώτερον τοῦ στήθους μέρος, τὸ κατώτερον τοῦ κορμοῦ
καὶ κατὰ μῆκος τῆς δεξιᾶς κνήμης.

Καίτοι τὸ πρόσωπον ἐξωγκωμένον καὶ ὑπὸ ὑγροῦ μελανωποῦ ἰχωρώ
δους καλυπτόμενον ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν παρισταμένων. Τὸ δέρμα τραχὺ
ἐσκληρυσμένον, καὶ ὡσεὶ κατειργασμένον κατὰ τὰ πλάγια τοῦ προσώπου
μέρη, ὡς καὶ κατὰ τὸ πρόσθιον τοῦ θώρακος καὶ τῶν ἄκρων, ἡ ἐπιδερμὶ

(1) *Orfila*,—Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 603.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στερεῶς προσπεφυκυῖα εἰς τὰ ὑποκείμενα μέρη πλὴν τῶν χειρῶν καὶ πο
δῶν, ἔνθα εὐκόλως εἰς μεγάλα τμήματα ἀπεκολλᾶτο συμπαρασυρομένω
καὶ τῶν ὀνύχων.

Τέταρτον ὥρας μετὰ τὴν ἐξόρυξιν ἡ κοιλία προσεκτήσατο σπουδαῖο
ὄγκον, τὸ δὲ πέος, μακρὸν ὅσον 0μ,068, ἐξεγερθὲν ἀπετέλεσε μετὰ το
σώματος γωνίαν περίπου 45°, ἥτις μετά τινας στιγμὰς ἐγένετο ὀρθὴ κα
παρέμεινε τοιαύτη ἐπὶ 20 πρῶτα τῆς ὥρας λεπτά, κατέπεσε δὲ πιεσθὲ
διὰ σώματος ἱκανῶς βαρέος. Ἡ κόμη μελανὴ ἀπεσπᾶτο δι' ἐλαχίστη
ἕλξεως. Ἡ ὑπὸ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς πιμελὴ ῥυπαρῶς φαιὰ καὶ ει
σάπωνα μεταβεβλημένη.

Ἡ σκληρὰ μῆνιγξ καθ' ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἔκτασιν φαιομελαίνη, χω
ρὶς προσφύσεων, συστάσεως ἱκανῶς στερρᾶς· ἡ παχεῖα μῆνιγξ ἐρυθρά·
ἐγκέφαλος φαιομέλανος καὶ εἰς πόλτον μεταβεβλημένος, ὥστε οὐδὲν ἐ
τούτου συμπέρασμα.

Ἐκ τοῦ θώρακος ἐξεχύθη λίαν δυσῶδες ἀέριον, πνεύμονες συμπεπτω
κότες, καρδία ὀλίγον ὀγκώδης, μεσοθωράκιον φέρον τῇδε κἀκεῖσε λιπώδ
πέταλα, ἡ δὲ πιμελὴ εἰς σάπωνα μεταβεβλημένη. Οἱ πνεύμονες, φαιομέ
λανοι πρὸς τὰς ἄνω μοίρας, μελανοὶ δὲ πρὸς τὰς κάτω καὶ ὀπίσω, ἔτρ
ζον. Ἡ καρδία μαλθακὴ ἐφαίνετο ἐντελῶς κενή, αἱ κοιλίαι φαιομέλαιναι
ἡ δὲ δεξιὸς κόλπος ἐρυθρός, ἡ ἐπὶ τῆς καρδίας πιμελὴ εἰς σάπωνα μετα
βεβλημένη, τὸ ἐσωτερικὸν τῆς δεξιᾶς κοιλίας ὠχροέρυθρον ἔφερε μεγα
λην ποσότητα μικρῶν λευκωπῶν μήπω προσκεκολλημένων κεγχρίων, τ
ἐσωτερικὸν τοῦ δεξιοῦ κόλπου ἐρυθρόν· τὸ ἀγγειῶδες σύστημα σχεδὸν ἐν
τελῶς κενὸν αἵματος.

Τὸ κοῖλον τοῦ στόματος πλῆρες ὑπὸ ἐρυθροῦ ἰχωρώδους ὑγροῦ, ἡ γλῶσσ
ἐλαφρῶς ἐξωγκωμένη, ἰδίως κατὰ τὴν βάσιν, ἐρυθρά. ὡς καὶ ὁ βλεννοειδὴ
τοῦ στόματος. Διεκρίνετο κατὰ τὸ πρόσθιον τῆς ἀριστερᾶς ἀμυγδαλῆς μέρο
ῥλύκαινα ἐπιμήκης ὅσον δύο λεπτοκαρύων περίπου μεγάλη, ὀπίσω δὲ τοῦ
ἀντιστοίχου κιονίσκου ἑτέρα μικροτέρα, ἕτεραι δὲ μικρότεραι διεκρίνοντ
πρὸς τὰ δεξιὰ τῶν παρισθμίων, κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ φάρυγγος καὶ τ
ἀριστερὸν χεῖλος τῆς γλωττίδος, οἱ μικροὶ οὗτοι ὄγκοι περιεῖχον ῥευστὴ
ὕλην. Ὁ οἰσοφάγος οὐδὲν τὸ ἰδιαίτερον, πλησίον ὅμως τῆς καρδίας το
στομάχου σημεῖα φλεγμονῆς.

Ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ στομάχου ἐπιφάνεια κατὰ τὰ τόξα καὶ τὸ πρὸς τὸ
σπλῆνα πέρας ἐρυθρά, λευκόφαιος δὲ κατὰ τὴν λοιπὴν ἔκτασιν. Ἀερια ἐ
τῷ στομάχῳ, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ ἐπιφάνεια κεκαλυμμένη ὑπὸ ἐρυθρᾶ
βλέννης συστάσεως πολτώδους, ἐντὸς τῆς ὁποίας εὑρίσκονται πολλὰ
λευκὰ κεγχρία ὀγκωδέστερα κόκκων κέγχρου· ὁ βλεννοειδὴς ἐρυθρὸς καθ
ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὸν σπλῆνα μοῖραν

ἔνθα εἶναι μελάγχρους εἰς ἔκτασιν ὅσον παλάμης ἐνηλίκου καὶ πεπα
μένη, ἀντιστοίχως δὲ ὁ ὁμώδης χιτὼν φέρει δύο φλυκταίνας. Περὶ
πυλωρὸν ὁ βλεννοϋμὴν εἶναι βαθέως μέλας, ἔνθα ἰδίως παρατηροῦνται
περὶ ὧν εἴρηται κεγχρία, ἄπινα, πλατύτερα τῶν ἄλλων καὶ πεπλατυσμ
προσκολλῶνται ἐπὶ τῆς μεμβράνης.

Τὰ ἔντερα ὑπὸ ἀερίων τεταμένα εἶναι μελάγχρωα πλὴν τῆς δωδεκα
κτύλου ἀποφύσεως καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς νήστιος, ὧν ὁ βλεννοϋμὴν εἶναι
θρὸς πεφλογισμένος, παρατηροῦνται δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ὁμοια κεγχρία
τὸ λοιπὸν τῆς νήστιος μέρος παρατηροῦνται πολλαὶ φλύκταιναι ὅσον
πτοκαρύου· τὰ λοιπὰ ἔντερα κατὰ φύσιν. Εἰς τὸ κατιὸν κῶλον παρα
ροῦνται πολλαὶ φλύκταιναι, τὸ ὀρθὸν ἔντερον ἐρυθρὸν κατὰ τὸ κατώτ
αὐτοῦ μέρος.

Τὸ ἐπίπλοον λίαν πιμελῶδες· τὸ ἧπαρ ὀλίγον ὀγκῶδες καὶ μέλαν
σπλὴν λίαν μικρός, μελανόφαιος· οἱ νεφροὶ ὀλίγον ὀγκώδεις, ἡ νεφ
ρλὲψ περιέχει ὀλίγον αἷμα, ἡ κύστις συνεσταλμένη, κενὴ καὶ κατὰ φύ
τὰ σπερματικὰ κυστίδια λίαν μικρά, ἐρυθρὰ καὶ κενὰ σπέρματος.

Παρατ. 27. (1). — Ὁ Τ. . . ἡλικίας 68 ἐτῶν, ἀποθανὼν τὴν
Ἰανουαρίου 1830 ὑπὸ ἀποπληξίας, ἐτάφη γυμνὸς μετὰ δύο ἡμέρας εἰ
κοιμητήριον τῆς Bicêtre ἐν ἰδίῳ λάκκῳ βάθους 1μ,50 περίπου. Πρὸ τ
λοῦ οὗτος ἔπασχεν ὑπερτροφίαν τῆς καρδίας. Ἡ ἐξόρυξις ἐγένετο τὴν 1
ὥραν τῆς πρωΐας τῆς 9 Μαρτίου 1830, δηλ. 47 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐν
ριασμόν. Ἡ μέση τῆς ἀτμοσφαίρας θερμοκρασία ἦτο ἀπὸ τῆς 23—
Ἰανουαρίου ἀπὸ 1^0,6—0^0, κατὰ δὲ τὸν Φεβρουάριον ἀπὸ 1^0,2—0^0. (κ
τὰς 40 ταύτας ἡμέρας τὸ θερμόμετρον Ἐκ. ἐπὶ 20 ἡμέρας ἐσημείου
μοκρασίαν ἀπὸ 1^0—16^0 κάτω τοῦ μηδενικοῦ)· κατὰ δὲ τὰς 9 πρώ
τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἡμέρας ἀπὸ 10^0,2—0^0 κατ' ἀνώτατον ὅρον.

Αὐτοψία. — Τὸ λείψανον ἀκέραιον, οὔτε διατεταμένον, οὔτε συνεστ
μένον, μικρόν τι ὑγρὸν καὶ κεκαλυμμένον ὑπὸ χοὸς οἱονεὶ πεπατημ
κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν· τοῦ χοὸς τούτου μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς προσο
ἀφαιρουμένου διὰ μαχαιριδίου συναπεσπᾶτο καὶ ἡ ἐπιδερμὶς κατὰ τεμά
Τοῦ σώματος ἀποκαθαρισθέντος παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς· τὸ πρόσωπον
τοσοῦτον ἠλλοιωμένον, τὸ δὲ καθόλου τοῦ λειψάνου χρῶμα ὠχρόλευκ
πλὴν τοῦ πλαγίου τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, ἔνθα ῥοδινὸν καὶ μετ
ἰοειδές· ἡ χροιὰ αὕτη καθίσταται βαθυτέρα πρὸς τὴν ῥάχιν, πλάκες
ἐρυθροϊοειδεῖς διακρίνονται ἔνδοθεν τῶν μηρῶν, τῶν κνημῶν, τῶν βρα
νων καὶ ἀντιβραχίων. Ἐν γένει ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ τοῦ λειψάνου θέα
κρὸν διαφέρει ἀνθρώπου πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀποθανόντος καὶ μήπω εὐ

(1) *Orfila.* — Λυτόθ. Τομ. Α'. Σελ. 513.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑποστάντος τὴν ἀρχὴν τῆς σήψεως· τὸ ὀπίσθιον τοῦ κορμοῦ μέρος κεκα
λυμμένον ὡς καὶ τὸ πρόσθιον ὑπὸ συμπεπυκνωμένου χοὸς ἀλλ' ὑγροτέρου
τὸ δέρμα τῆς χώρας ταύτης ῥοδινόλευκον μετὰ ἰοχρόων κηλίδων κατὰ τ
ἀνώτερον μέρος, πανταχοῦ δὲ ἀλλαχοῦ ἰόχρουν.

Ἡ ἐπιδερμὶς ἥκιστα μετὰ τοῦ δέρματος συνεχομένη ἀπεσπάσθη σχεδὸ
ἐξ ὁλοκλήρου μετὰ τοῦ καλύπτοντος τὸ λείψανον χοός, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲ
ἀποκολλᾶται ἡ πρὸς τὸ δέρμα ἀντιστοιχοῦσα ἐπιφάνεια αὐτῆς οὖσα φαιά
πύλακωμένη καὶ μετρίως ὑγρά· φαίνεται ὅτι εἰς ἅπαντα τὰ μέρη ταῦτ
ἡ ἐπιδερμὶς ὑπέστη ἀλλοίωσιν, ἐξ ἧς ἐγένετο μικρόν τι λιπωματώδης, κα
ἥτις πιθανῶς ἤθελεν ἀποτελέσει ἐπὶ τοῦ δέρματος περικάλυμμα, παρατη
ρούμενον εἰς τὰ μετέπειτα τῆς σήψεως στάδια, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας το
δέρματος· ἡ ἐπιδερμὶς εὑρῆται εἰσέτι εἰς τὰς παλάμας, τὰ πέλματα, με
ταξὺ τῶν δακτύλων χειρῶν καὶ ποδῶν, τοὐναντίον δὲ εἰς τὴν ῥαχικὴν
ἐπιφάνειαν τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν πλὴν τῆς τελευταίας φάλαγγος ἐλλεί
πει ἐντελῶς· εἰς τὴν παλάμην ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι ἀνυψωμένη, ὀχθώδης
ἐρυτιδωμένη, λευκή, πύλακωμένη, παχεῖα, μετρίως διαφανὴς καὶ εὔσχ
στος· εἰς τὰ πέλματα ἔτι μᾶλλον ἀνυψωμένη, φαίνεται ὡσεὶ ἑτοίμη πρὸ
ἀπόπτωσιν. Οἱ ὄνυχες μετὰ μεγάλης εὐκολίας ἀποσπῶνται, εἶναι δὲ με
μαλακυσμένοι κατά τι, τὸ δὲ ὑπ' αὐτοὺς δέρμα ἐρυθρόν.

Τὸ δέρμα, φυσικῆς χροιᾶς, πλὴν τῶν μερῶν καθ' ἃ ὑπῆρχεν ἰδιαιτέρ
ἐξωτερικῶς χροιά, ἔχει ὄψιν καὶ σύστασιν κατὰ ῥύσιν. Ὁ κυτταρώδη
ἱστὸς καὶ οἱ μῦς διατελοῦσιν εἰς φυσικὴν κατάστασιν, πλὴν τοῦ κατὰ τὴ
ὀπισθίαν τοῦ κρανίου χώραν κυτταρώδους ἱστοῦ, ὄντος διηθημένου ὑπὸ με
γάλης ποσότητος αἱματορύρτου ὀρροῦ, τοῦ κατὰ τὴν ὀσφὺν ἔτι μᾶλλο
διηθημένου καὶ οἱονεὶ πηκτωματώδους, τῶν γλουταίων μυῶν καὶ τῶν κατ
τὰ κατώτερα τῆς ῥάχεως μέρη ὄντων πελιδνῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν κατ
τὰ ὀπίσθια τῶν μηρῶν. Οἱ τένοντες, αἱ ἀπονευρώσεις, οἱ σύνδεσμοι καὶ τ
ὀστᾶ κατὰ φύσιν. Τὰ νεῦρα, ῥοδίζοντα, ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ τῶν προ
σφάτων λειψάνων.

Ἡ κεφαλὴ φέρει τὴν κόμην, ἧς αἱ τρίχες εὐκόλως ἀποσπῶνται· αἱ κόγ
χαι κεκλεισμέναι ὑπὸ τῶν βλεφάρων, συμπιπτόντων ἀλλήλοις καὶ ὄντω
ἐμβεβυθισμένων, εἰς τρόπον ὥστε ἐκ πρώτης ὄψεως αἱ τῶν κογχῶν κοιλό
τητες φαίνονται κατὰ τὸ ἥμισυ πλήρεις· ἀνοιγομένων τῶν βλεφάρων, ἄλ
λως λελεπτυσμένων καὶ φερόντων εἰσέτι βλεφαρίδας τινάς, διακρίνεται
βολβὸς λίαν συμπεπτωκώς, ὁ δὲ κερατοειδὴς λίαν θολός, διακρίνονται ὅμω
ἅπαντα τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν ὀφθαλμὸν μέρη ὡς καὶ οἱ μῦς καὶ τὸ ἐν τ
κόγχῃ στρῶμα τῆς πιμελῆς· ἡ ῥὶς ἥκιστα πεπιεσμένη· τὰ χείλη, αἱ πα
ρειαί, τὸ πωγώνιον κατὰ φύσιν, πλὴν μετρίας μαλακύνσεως, καὶ χροιᾶ
κιτρινοφαίου· τὸ στόμα κατὰ περιέχει χοῦν λίαν ὑγρόν· τὰ ὦτα ἀκέ

ραια, μεμαλακυσμένα καὶ ἥκιστα παραμεμορφωμένα. Ὁ ἐγκέφαλος μα
θακός, ἰδίᾳ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἔνθα ἡ μαλάκυνσις φαίνεται ἀπότοκος παθ
λογικῆς ἀλλοιώσεως, ἀφαιρουμένου δὲ τοῦ ἡμισφαιρίου κατὰ τμήμα
παρατηρεῖται, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν μᾶλλον κατ' ἐπιπολὴν μερῶν τ
καὶ ὑγιεστέρων, ὅτι πλησίον τῆς πλαγίας ἀντιστοίχου κοιλίας ὑπάρχ
ποσότης τις ὀρροῦ αἱματοφύρτου, ἡ δὲ ἐγκεφαλικὴ μάζα εἶναι κιτρινω
καὶ ὡσεὶ πολτώδης· μεγάλη ἐπίσης ποσότης αἱματοφύρτου ὀρροῦ ε
ρίσκεται εἰς τὴν βάσιν τοῦ κρανίου· τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐγκεφάλου
πλεῖστον ἔμπλεα αἵματος μελανοῦ· ἡ σκληρὰ μῆνιγξ κατὰ φύσιν, ἡ
παρεγκεφαλὶς μικρόν τι μόνον μεμαλακυσμένη ἕνεκα τῶν προόδων π
σήψεως.

Θώραξ.— Ὀρρὸς δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος, ἀλλ' οὔτε πρ
σρύσεις, ἐκ πρώτης δὲ ὄψεως τὰ ἐν τῷ θώρακι ὄργανα φαίνονται κα
φύσιν. Οἱ πνεύμονες φαιοὶ μετὰ ῥοδινῆς καὶ μελανῆς πρὸς τὰ πρόσω χρ
σεως, μετρίως ἐμφυσηματώδεις, τρίζοντες, καὶ οὐδὲν ἰδιαίτερον κατὰ τ
ὑρὴν· ἐκ τῶν ὄπισθεν βαθέως ἰοειδεῖς, πιθανῶς ἕνεκα τῆς εἰς ὑπτίαν θέ
τοῦ σώματος ψύξεως, καὶ ἐκ τῆς δυσκόλου κατὰ τοὺς πνεύμονας κυκλ
φορίας κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ βίου ὥρας· διαφέρει δὲ ἡ ὑρὴ τῶν ὀπισθίω
τούτων μερῶν τῶν πνευμόνων τῆς τῶν λοιπῶν, καθότι εἶναι στερρότερο
ὁμοτίμως ἐρυθροί, μετρίως ἔμπλεοι αἵματος, ἐνῷ μόλις παρατηρεῖται αἱμ
πρὸς τὰ πρόσω· δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι οἱ πνεύμονες κατὰ τὴν ζωὴν ὑπ
στησαν βαθμόν τινα ἡπατώσεως κατὰ τὰ ὀπίσθια μέρη· ὁπωσδήποτε τ
ὄργανα ταῦτα διατηροῦνται οὕτως ὥστε διακρίνονται εὐκόλως αἱ εἰς α
τοὺς ἐδράζουσαι παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις.

Ὁ λάρυγξ καὶ ἡ τραχεῖα ἀρτηρία ἀκέραια καὶ κατὰ φύσιν, πλὴν τ
ἐπενδυούσης αὐτὰ βλεννομεμβράνης ἐχούσης χροιὰν βαθέως ἐρυθράν, ἰδιω
μεταξὺ τῶν κρίκων τῶν χόνδρων· ἐντὸς τῶν ὀργάνων τούτων καὶ ε
τὰς τῶν βρόγχων διαιρέσεις εὑρηται χυμὸς διαβεβρεγμένος δίκην πολτο
διὰ τοῦ στόματος εἰσδύσας. Τὸ περικάρδιον δὲν ἐμπεριέχει ὑγρόν· ἡ καρ
δία λίαν ὀγκώδης, μετρίως μεμαλακυσμένη, ἐγκλείει εἰς τὰς κοιλότητ
αὐτῆς αἷμα μέλαν ἐν μέρει τεθρομβωμένον, τὰ τοιχώματα τῆς ἀριστερᾶ
κοιλίας ἔχουσι περίπου 0μ,020 πάχος καὶ συνεπῶς εἶναι ὑπερτροφικά,
ἐσωτερικὴ τῆς κοιλίας ταύτης χροιὰ κατὰ φύσιν, ἡ δὲ τῆς δεξιᾶς βαθέω
ἰοειδής. Ἐν τῷ ἀορτικῷ τόξῳ ὑπάρχει αἷμα ἐν μέρει τεθρομβωμένον·
τῶν ἄκρων ἀρτηρίαι περιέχουσιν αἷμα τεθρομβωμένον, ἡ δὲ ἐσωτερικὴ αὐ
τῶν μεμβράνη ἐλαφρῶς ῥοδινή· ἡ κοίλη φλὲψ περιέχει μέλαν αἷμα ἐ
μέρει τεθρομβωμένον, ἐσωτερικῶς δὲ εἶναι ἐρυθρωπὴ ἐκ πτωματικῆς δι
θήσεως. Τὸ διάφραγμα κατὰ φύσιν.

Ὄργανα τῆς πέψεως.— Ἡ γλῶσσα ἀκεραία, μεμαλακυσμένη, χωρ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπιδερμίδος, διακρίνονται δὲ εἰσέτι αἱ φακοειδεῖς ὕηλαὶ αἱ εὑρισκόμεναι εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς ἀνωτέρας αὐτῆς ἐπιφανείας καὶ αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ V μεταξὺ τῆς βάσεως τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐπιγλωττίδος διακρίνεται ποσότης χοὸς διαβεβρεγμένου δίκην πόλτου. Ὁ οἰσοφάγος περιέχει εἰς τὸ ἀνώτερον αὐτοῦ ἥμισυ χοῦν δίκην πόλτου, ὁ βλεννοϋμὴν αὐτοῦ φαιοέρυθρος μετὰ πλακῶν καὶ στιγμάτων ἰσχρόων, τὸ κατώτερον ἥμισυ μυρμεμβρανώδες μέρος τοῦ ὀργάνου τούτου δὲν ἐμπεριέχει χοῦν, ὁ δὲ βλεννοϋμὴν μακρόν τι ἐρυθρότερος τοῦ κατὰ τὸ ἀνώτερον ἥμισυ. Ὁ στόμαχος περιέχει περίπου ὅσον δύο κοχλεαρίων ὑγρὸν φαιοέρυθρον, ὁ βλεννοϋμὴν αὐτοῦ, ἐν γένει μικρόν τι ὠχρός, εἶναι φαιὸς εἴς τινα μέρη καὶ μελανοπράσινος, κυανίζων πλησίον τοῦ πυλωροῦ, ἔνθα παρατηρεῖται πλὰξ μακρὰ ὅσον $0_{μ},080$, εἶναι δὲ μεμαλακυσμένος καὶ ἀποσπᾶται λίαν εὐκόλως· ἐξωτερικῶς τὸ ὄργανον τοῦτο ἐν γένει εἶναι ἐρυθρόν, ἰδίως πρὸς τὰ ἀντιστοιχοῦντα ὠχρὰ ἐσωτερικὰ μέρη, ἡ ἐρυθρότης αὕτη παρεμφέρει πῶς πρὸς φλογιστικήν. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς δωδεκαδακτύλου ἀποφύσεως χροιᾶς φαιοκιτρίνης, ὁ εἰλεὸς φαιός, πλὴν μερῶν τινων ἔνθα εἶναι κίτρινος, τὰ κίτρινα ταῦτα μέρη εἶναι ἐμφυσηματικὰ καὶ τεταμένα ὑπὸ ἀερίων ἐκκεχυμένων εἰς τὸν ὑποβλέννιον κυτταρώδη ἱστόν, ἐξ οὗ ἐκ πρώτης ὄψεως ἐκλαμβάνονται ὡς μικρὰ λιπώδη στρώματα· ὁ βλεννοϋμὴν τῶν λοιπῶν ἐντέρων φαιός, μετρίως ῥοδινός· τὰ παχέα ἔντερα περιέχουσι κόπρανα.

Τὸ ἦπαρ, ἡ χοληδόχος κύστις, τὰ ἐπίπλοα κατὰ φύσιν. Ὁ σπλὴν μικρόν τι μεμαλακυσμένος. Τὸ πάγκρεας μικρὸν τὸ κατὰ φύσιν φαιότερον.

Οἱ νεφροὶ καὶ ἡ κύστις κενὴ καὶ κατὰ φύσιν. Αἱ ἐπὶ τοῦ ἐφηβαίου τρίχες λίαν εὐκόλως ἀποσπῶνται. Τὸ πέος μεμαλακυσμένον, πλαδαρόν πως, ἀκέραιον καὶ ἔχον εὐδιάκριτα ἅπαντα τὰ ἀπαρτίζοντα αὐτὸ μέρη, οἱ ὄρχεις, τὰ περιβλήματα αὐτῶν, οἱ λῶροι καὶ τὰ σπερματικὰ κυστίδια κατὰ φύσιν, ἀλλὰ μετρίως μόνον μεμαλακυσμένα.

Ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι ἀξία λόγου διὰ τὰς ἑξῆς περιστάσεις· 1.— τὸ λείψανον, καίτοι γυμνὸν ἐνταφιασθὲν εἰς ἔδαφος ἔνθα ἡ σῆψις σπουδαίως ἐπισπεύδεται, διετηρήθη καλῶς, τοῦθ' ὅπερ ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἐπαισθητὴν τῆς θερμοκρασίας ἐλάττωσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ. 2.— Ἡ εἰσαγωγὴ χοὸς μέχρι τῶν βρόγχων καὶ τοῦ ἡμίσεως τοῦ οἰσοφάγου. 3.— Τὸ δυνατὸν τῆς βεβαιώσεως τῶν διαφόρων παθολογικῶν ἀλλοιώσεων τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς καρδίας, τῶν πνευμόνων κτλ. 4.— Ἡ ἐρυθρότης τῆς ἐσωτερικῆς μεμβράνης τοῦ λάρυγγος, τοῦ οἰσοφάγου καὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ στομάχου, καὶ ἡ ὑπεραιμία τῶν πνευμόνων, ἥτις εἶναι ἀπότοκος ἐν μέρει μὲν τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου ἐξ οὗ ἀπεβίωσεν ὁ πάσχων, ἐν μέρει δὲ τῆς ἐν τῷ τάφῳ παρατεταμένης διαμονῆς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παρατ. 28 (1). — Βρέφος θῆλυ, νεκρογέννητον τὴν 3 Ἰουνίου 18
ἐτάφη αὐθημερόν. Πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ εἶχεν ὡς ἑξῆς· τὸ ὀπίσθιον
ὤτων μέρος, αἱ γωνίαι τῶν βλεφάρων, ἡ ῥάχις, τὸ περίναιον, αἱ βουβ
νικαὶ χῶραι, ἰδίως ὅμως τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῶν μεγάλων χειλέων τοῦ
δοίου, κεκαλυμμένα ὑπὸ σμίγματος λιπωματώδους, ἡ ὀμφαλὶς κεκομμ
καὶ ἐλαφρῶς δεδεμένη ὅσον 0μ,15 μακρὰν τοῦ ὀμφαλοῦ. Αἱ τῶν ἄκρων
θρώσεις εὐκίνητοι, τὸ δέρμα σφριγόν, ἡ κοιλία χαλαρά, τὸ δὲ ἄκρον
ὀμφαλίδος ὡσεὶ πηκτωματῶδες, τὰ βλέφαρα καὶ τὰ χείλη κεκλεισμένα,
ὦτα ἀφίσταντο μετρίως τῆς κεφαλῆς, εἰς τὴν ῥάχιν ὑπῆρχον πολλαὶ π
ματικαὶ κηλίδες κυανοέρυθραι, πανταχοῦ δὲ ἀλλαχοῦ τὸ σῶμα ὁμοτί
ἐρυθρόλευκον. Τὸ λείψανον ἦτο θερμὸν εἰσέτι κατὰ τὰς μασχάλας καὶ
βουβῶνας, μόλις δὲ ἀνέδιδεν ἀσθενῆ ζωϊκὴν ὀσμήν. Ἡ θερμοκρ
ἦτο 16⁰ R.

Ἐτάφη γυμνόν, ὕπτιον εἰς λάκκον 1 μέτρου βαθύν, προσφάτως ἀ
χθέντα ἔν τινι κήπῳ, καὶ ἐκαλύφθη διὰ γῆς 0μ,30.

Τὴν 5 Ἰουνίου ὁ λάκκος ἠνεῴχθη· ἡ θερμοκρασία εἰς τὸ βάθος
λάκκου ἦτο 9⁰ R· τὸ λείψανον σκληρόν, ἅπασαι αἱ ἀρθρώσεις ἀκίνη
τὸ δέρμα διαφυλάττει τοὺς ἐπ' αὐτοῦ τύπους τῶν δακτύλων. Τὰ
τοῦ κρανίου δὲν μετακινοῦνται. Ἡ κεφαλὴ μετρίως ἑκατέρωθεν πεπιεσμ
ἡ ῥὶς καὶ τὰ χείλη φέρουσιν ἐπίσης ἴχνη πιέσεως. Ὁ ἀριστερὸς βραχ
ἀπώλεσε τὸ κυλινδρικὸν αὐτοῦ σχῆμα, ἡ δὲ κοιλία μικρόν τι ἐμβεβυθισμ
Ἡ χροιὰ τοῦ λειψάνου ὠχροτέρα τῆς πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὰ βλέφα
ἡ ῥὶς καὶ τινα ἄλλα μέρη λευκοκίτρινα, γλουτοὶ καὶ δεξιὰ ὠμοπλάτη
καλυμμένα ὑπὸ κηλίδων ῥυπαρῶς λευκῶν. Τὰ πέριξ τοῦ ὀμφαλοῦ φέρ
χροιὰν ἐρυθροῦ ὀξειδίου τοῦ μολύβδου, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀμαυροί, τὰ χείλη
τρίως φαιομέλανα, αἱ θηλαὶ τῶν μαστῶν κυανόφαιαι, οἱ ὄνυχες ὠχροκ
νοέρυθροι. Τὸ λείψανον ἐτέθη ἐκ νέου ἐν τῷ λάκκῳ καὶ ἐκαλύφθη ὑπὸ χ

Τὴν 6 Αὐγούστου, ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας ἀπὸ τῆς 5
νίου ἀπὸ 15⁰-25⁰ R, τὴν δὲ 6 Αὐγούστου, εἰς μὲν τὸν ἀέρα 20⁰, ὑπ
τὴν γῆν 14⁰. Ἡ καλύπτουσα τὸ λείψανον γῆ μέχρι 0μ,30 βάθους ἦκα
ξηρά, βαθυτέρω ἧττον ξηρά, καὶ ἔτι βαθυτέρω ὑγρά πως· τὸ μέρος
γῆς τὸ ἀμέσως περικαλύπτον τὸ σῶμα φαίνεται δίκην φωλεᾶς μυρμήκ
ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι εἰργασμένον· μυριάδες δὲ σκωλήκων διατρέχουσ
πέριξ. Τὸ λείψανον εἰσέτι ἀκέραιον, καὶ οὐσιωδῶς μεταβεβλημένον,
νεται πλατύτερον, χοὺς εἰσέδυσεν εἰς τὰ μεταξὺ τοῦ σώματος διαστ
τα, ἅπαντα δὲ τὰ μέρη φαίνονται πιεσθέντα ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κ

(1) *Güntz.*—Der Leichnam des Menschen etc.—Leipsig 1827.— εἰς *Orfila.*—
τόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 592.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κατὰ τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν θέσιν. Αἱ μορφαὶ τῶν μαλθακῶν μερῶν καὶ οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου ἐξηφανισμένοι, αἱ κοιλότητες ἠνεωγμέναι ἐξ ὧν ἐξέρχονται τεμάχια σπλάγχνων, ἡ ἐλαστικότης ἐξέλιπεν ἐντελῶς. Αἱ τρίχες ἀποσπῶνται εὐκόλως, τὰ κρανιακὰ ὀστᾶ μόλις συγκρατοῦνται. Οἱ χόνδροι τῆς ῥινὸς καὶ τῶν ὤτων ἀποπίπτουσιν ἅμα τῇ ἐπαφῇ, ἡ ἐπιδερμὶς ἐλλείπει σχεδὸν ἀπανταχοῦ, εὑρίσκεται δὲ καθ' ἃ μέρη αἱ τοῦ δέρματος ἐπιφάνειαι διατελοῦσιν εἰς ἄμεσον ἐπαφήν· τὸ δέρμα ἐσχισμένον πανταχοῦ, ὀμφαλωτὸν ὡσανεὶ ὑπὸ ἀκροχορδόνων κεκαλυμμένον, λιπαρόν· ἡ πιμελὴ ῥαίνεται ἀπαρτιζομένη ὑπὸ δύο οὐσιῶν, ἥττον μαλθακὴ καὶ χονδρώδης εἴς τινα μέρη, μᾶλλον μαλθακὴ καὶ γλοιώδης εἰς ἄλλα. Φυσαλίδες ἀέρος παρατηροῦνται τῇδε κακεῖσε εἰς τὸν μυϊκὸν ἱστόν, ἰδίως κατὰ τὰς καταφύσεις τῶν μυῶν καὶ περὶ τὰ ὀστᾶ. Ἡ σὰρξ γλοιώδης καὶ σχίζεται ὑπὸ τοὺς δακτύλους. Οἱ τένοντες, οἱ σύνδεσμοι καὶ αἱ ἀπονευρώσεις κάλλιον διατηροῦνται. Τὰ ὀστᾶ καὶ οἱ χόνδροι διατελοῦσιν εἰς συνάφειαν, φάλαγγές τινες τῶν δακτύλων εἶναι ἀπεσπασμέναι. Ἡ ἐπιδερμὶς ῥυπαρῶς γαλακτόχρους, τὸ ὑποκείμενον δέρμα φέρει στίγματα ῥαιοερύθρου καὶ λευκοῥαίου χρώματος, καθ' ἃ δὲ μέρη ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι κατεστραμμένη εἶναι ῥαιοέρυθρος. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος παρατηροῦνται τῇδε κακεῖσε πράσινοι ἀμανῖται, τὸ λίπος λευκοέρυθρον. Ἡ μυϊκὴ σὰρξ ἐρυθρὰ καί πως ῥαιοκίτρινος, καθ' ἃ δὲ μέρη ὑπάρχει εἰς παχὺ στρῶμα, ἡ χροιὰ εἶναι ῥοδινὴ μᾶλλον. Τὰ πλατέα τῆς κεφαλῆς ὀστᾶ γυμνὰ δέρματος, περίπου ἐρυθρωπὰ τὴν χροιὰν μετὰ κηλίδων βαθυτέρας χροιᾶς. Τὰ τεμάχια τῶν σπλάγχνων, τὰ ἐκ τῶν κοιλοτήτων προπίπτοντα, μελανοέρυθρα, ἡ ὁσμὴ ἐμπυρευματική, δυσωδεστέρα κατὰ τὰ παχέα μυϊκὰ στρώματα. Ὁ λάκκος ἐκ νέου ἐκαλύφθη.

Τὴν 30 Σεπτεμβρίου ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας εἶναι 17^0, εἰς βάθος δὲ $0^m,65$ ὑπὸ τὴν γῆν 10^0. Ἔνθα τὸ λείψανον κεῖται δὲν εὑρίσκονται πλέον μαλθακὰ μέρη, ἀλλὰ μεγάλη μάζα ὑγροῦ χοὸς διηυλακισμένου ὑπὸ σκωλήκων διαμέτρου ὅσον πτεροῦ κόρακος. Γενομένης ἐξετάσεως ἀνευρίσκεται τέλος ὄγκος τριχῶν προσκεκολλημένων ἐπὶ τεμαχίου λευκοῦ, λεπτοῦ, εὐθρίπτου καὶ ἀόσμου δέρματος, ἅπαντα ἡ μάζα τεθεῖσα ἐπὶ πίνακος διηρέθη εἰς πολλὰ τεμάχια, ὧν ἕκαστον περιέχει ὑπολείμματά τινα τοῦ βρέφους, κατὰ τὰ μέρη τῆς συνενώσεως τῶν τμημάτων τῆς γῆς παρατηρεῖται ἡ οὐσία τοῦ λειψάνου ἡ ὡς πυρὴν χρησιμεύσασα, ἀδύνατον ὅμως νὰ ὁρισθῇ ὁποῖά τινα μέρη περιεκλείοντο ἐν ἑκάστῳ τμήματι· μόνον τὸ τμῆμα τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἀνεγνωρίσθη ἐκ τῶν τόξων τῶν σπονδύλων, οἵτινες, καίτοι κεχωρισμένοι, διετηροῦντο εἰσέτι ἡνωμένοι μετὰ γῆς καὶ πιμελῆς· τὰ ἄκρα ἀνεγνωρίσθησαν ἐκ τῶν μακρῶν ὀστῶν, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἐκ τῶν ὀστῶν τῶν φαλάγγων· τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅλως διαλελυμένα, φέροντα εἰσέτι μικρὸν μέρος ἐγκεφαλικῆς οὐσίας ὠχραιρόθρου χρώματος καὶ συστάσεως λιπαρᾶς. Ἀντὶ δέρματος καὶ λιπώδους ἱστοῦ ὑπῆρχε σάπων πτωματικός, εὔθριπτος, λευκὸς μετὰ κηλίδων ἐρυθρῶν, κιτρίνων καὶ κυανῶν· οἱ ἐκ τοῦ σάπωνος ἀποτελούμενοι φλοιοὶ οὗτοι, κείμενοι εἰς τὰς θέσεις τῶν ἄκρων, περιέβαλλον ἰνώδη ἱστὸν ἀποτελούμενον ὑπὸ τῶν λειψάνων τῶν ἀγγείων, ἀπονευρώσεων καὶ τενόντων, ἦτο δὲ χροιᾶς μελανωπῆς, διεκρίνοντο δὲ καὶ σωροὶ ἀμανιτῶν λευκῶν καὶ πρασίνων. Τὰ ὀστᾶ χρώματος ῥυπαρῶς κιτρίνου, αἱ ἐπιφύσεις μελανωπαί. Οὐδὲν ἴχνος σπλάγχνων θωρακικῶν ἢ κοιλιακῶν, ἡ δὲ ὀσμὴ παρεμφερὴς τῇ τοῦ προσφάτως ἀνασκαπτομένου κήπου.

Φάσις Β'.— Ἡ δευτέρα τῆς σήψεως φάσις χαρακτηρίζεται ὡς ἑξῆς· τὸ λείψανον καλύπτεται ὑπὸ στρώματος πιμελώδους τὴν ὄψιν, χροιᾶς ἐρυθρωπῆς ἢ μελαγχρόου· ἢ κάλλιον καλύπτεται ὑπὸ γλοιώδους βλέννης δι' ἧς συγκρατοῦνταί πως τὰ μέλη μετὰ τοῦ κορμοῦ, ἢ μετὰ τῶν ἐπικειμένων μερῶν· ἡ ὕλη αὕτη ὡς τὰ πολλὰ εἶναι κατὰ σωρούς, δίκην μικρῶν στρογγύλων ὑψωμάτων ὡσεὶ φακοειδῶν, εὐρωτιώντων, ἄλλοτε δὲ δίκην ξηροῦ περιβλήματος ἀναλόγου πρὸς τὸν φλοιὸν τοῦ ἀπεξηραμένου τυροῦ.

Τὰ μαλθακὰ τοῦ μετώπου, τῶν βλεφάρων, τῆς ῥινός, τῶν χειλέων μέρη λελεπτυσμένα καὶ σχεδὸν ἀποκεχωρισμένα, τὰ ὀστᾶ κατὰ χώρους γυμνά (Παρατ. 29), ἀσβολόχροα. Τὰ κατὰ τὰ νῶτα μαλθακὰ μέρη διηθημένα αἱματοφύρτῳ ὀρῷῷ.

Τὸ στέρνον πεπιεσμένον προσεγγίζει τὴν σπονδυλικὴν στήλην, πλευραί τινες ἄρχονται ἀποχωριζόμεναι ἀπὸ τῶν χόνδρων αὐτῶν, τὰ δὲ μεσοπλεύρια διαστήματα πληροῦνται ὑπὸ φαιᾶς ὕλης.

Καὶ τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα, ἐπίσης συμπεπτωκότα καὶ προσεγγίζοντα τὴν σπονδυλικὴν στήλην, βαθμηδὸν δὲ λεπτυνόμενα, ἀποξηραίνονται.

Τὰ ἄκρα μᾶλλον ἢ ἧττον παραμεμορφωμένα. Τὸ δέρμα, κιτρινίζον, κεκαλυμμένον ὑπὸ μικρῶν κεγχρώσεων ἐκ φωσφορικῆς τιτάνου δίκην ἄμμου, εἶναι ἀποκεκολλημένον κατὰ τὴν ῥάχιν, τὰ ἄκρα καὶ πολλὰ τοῦ κορμοῦ μέρη, ἔνθα ἀπεργάζεται θύλακας, ὅπως τὸ τοῦ βατράχου δέρμα, εὔσχιστον καίτοι διατηροῦν τὸ πάχος αὐτοῦ. Οἱ ὄνυχες ἀποκεκολλημένοι ἢ λίαν μεμαλακυσμένοι. Ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης ἱστὸς εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος εἰς τὰ πιμελώδη λείψανα, καὶ παρεμφερὴς κατά τε τὴν σύστασιν καὶ τὴν ἀφὴν πρὸς λίπος, φαίνεται δὲ τεμνόμενος πορώδης ἕνεκεν ἀρχομένης ἀποξηράνσεως καὶ ἕνεκα τῆς προγενεστέρας τῶν κυττάρων αὐτοῦ ὑπὸ ἀερίων διατάσεως νῦν δὲ κενότητος. Οἱ μῦς εἰς σάπωνα μεταβεβλημένοι μόνον εἰς τὰς κόγχας, ἀλλαχοῦ δὲ πρασινίζοντες, διαβεβρεγμένοι ἀπανταχοῦ ὑπὸ ὑγροῦ ὀρροαιματώδους ἐπὶ τοσοῦτον ἀφθόνου εἰς τινα μέρη, ὥστε τὰ ὄργανα ταῦτα παρεμφέρουσι πηκτῇ, τοῦθ' ὅπερ καθίστησιν αὐ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοὺς μᾶλλον εὐσχίστους· ἐν γένει δὲ οἱ μῦς εἶναι μᾶλλον ἠλαττωμένοι ἢ ηὐξημένοι τὸν ὄγκον. Αἱ ἀπονευρώσεις καὶ οἱ τένοντες, ἐπὶ μακρὸν χρόνον διατηρήσαντες τὴν κατὰ φύσιν αὐτῶν χροιάν, προσκτῶνται ἤδη χροιὰν κυανίζουσαν. Οἱ σύνδεσμοι ὡς καὶ οἱ χόνδροι εἶναι κίτρινοι καὶ μεμαλακυσμένοι. Οἱ ὀρρώδεις ἱστοὶ διατηροῦνται. Ὁ ἐγκέφαλος ἠλαττωμένος τὸν ὄγκον, μεμαλακυσμένος ἐξωτερικῶς καὶ πρασινόφαιος.

Οἱ πνεύμονες συμπεπτωκότες, ἠλαττωμένοι τὸν ὄγκον καὶ χροιᾶς σχιστολίθου, εὔσχιστοι. Τὸ διάφραγμα διατηρεῖται ἐπὶ πολύ. Ἡ καρδία πεπλατυσμένη καὶ λελεπτυσμένη, ὁ στόμαχος λευκόφαιος μετὰ κυανιζουσῶν κηλίδων, ἐπαισθητῶς μεμαλακυσμένος. Τὰ ἔντερα, εἰς μικρὸν ὄγκον, συγκεκολλημένα ἀλλήλοις, ἄρχονται ἀποξηραινόμενα κατὰ τὴν ἐλευθέραν αὐτῶν ἐπιφάνειαν. Ἐπὶ τοῦ ἥπατος διακρίνονται κεγχρώσεις, δίκην ἄμμου, φωσφορικῆς πιτάνου. Ὁ σπλὴν εἰς πόλτον μέλανα μεταβεβλημένος.

Τοιαῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς δευτέρας τῆς σήψεως φάσεως. Καὶ ὅσον μὲν εὔκολον ἀποβαίνει ἐκ τῶν περιγραφέντων χαρακτήρων νὰ ὁρισθῇ ἡ τῆς σήψεως περίοδος, τόσῳ τοὐναντίον ἀποβαίνει δυσχερέστατον, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον, νὰ ὁρισθῇ ἐπακριβῶς τὸ ἀπὸ τοῦ θανάτου μεσολαβῆσαν χρονικὸν διάστημα, καὶ συνεπῶς νὰ βεβαιωθῇ, προκειμένου περὶ ταὐτότητος ἢ τινος προσομοίου ζητήματος, ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται νεκρὸς ἀπεβίωσεν ὡρισμένως πρὸ τοσούτου χρονικοῦ διαστήματος. Εἴδομεν εἰς τὴν πρώτην τῆς σήψεως φάσιν ὁποῖαι σπουδαῖαι παρατηροῦνται διαφοραὶ ὡς πρὸς τὸ χρονικὸν διάστημα εἰς τὰς ἐν Ἀθήναις παρατηρήσεις ἡμῶν πρὸς τὰς ἐν Παρισίοις τοῦ **Orfila** καὶ ἄλλων, τουταὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα, διὸ παραθέτομεν ἐπίσης παρατηρήσεις τινὰς ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς μέσον συγκρίσεως διὰ τὴν λύσιν τῶν διαφόρων ζητημάτων ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ, οὐδέποτε λησμονοῦντος τὰς γενικὰς περὶ σήψεως ἀρχάς.

Παρατ. 29. — Πρόκειται περὶ ἀνδρὸς τὸ 28ον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄγοντος, ἀποθανόντος αἴφνης τὴν 12 Μαΐου τοῦ 187... ἔτους ἐνταῦθα, καὶ ταφέντος τὴν 13 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Πολλαὶ ἠγέρθησαν περὶ τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὑπόνοιαι, ἡ δικαστικὴ ἐξουσία τὴν πεντηκοστὴν μετὰ τὸν θάνατον διέταξεν ἐξόρυξιν τοῦ τάφου καὶ νεκροψίαν, ἣν μετὰ τῶν συναδέλφων κκ. Ἰ. Ἰωάννου, Γ. Καραμήτσα καὶ Μ. Χατσημιχάλη ἐνήργησα τὴν 2 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἤτοι 52 ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον. Σημειωτέον ὅτι τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς (τὴν 13 Μαΐου) ἐνηργήθη ἐπὶ τοῦ λειψάνου τούτου ὑπὸ ἄλλων ἰατρῶν νεκροτομή. Τὰ ἑξῆς προτείνονται ἡμῖν πρὸς λύσιν ζητήματα·

Ζήτ. Α'. — « Ἂν ἐπὶ τοῦ πτώματος τοῦ κατὰ τὴν 12 Μαΐου ἐ. ἔ. » ἀποβιώσαντος ἐξ αἰφνιδίου θανάτου Φ... Μ... παρατηρεῖται εἰς τὴν » καρδίαν αὐτοῦ ἀνεύρυσμα τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας· ἐὰν τοῦ ἀνευ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» ρύσματος τούτου συμμετέχει καὶ μέρος τῆς ἀορτῆς, καὶ ἂν τοῦτο ἠδ
» νατο νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον ».

Ζήτ. Β'.—« Ἐὰν ἀνεύρυσμα τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας τῆς καρδίας
» ὡς καὶ ὑπεραιμία καὶ ἀποπληκτικαὶ ἑστίαι εἰς τοὺς πνεύμονας, παρατ
» ροῦνται καὶ εἰς ἄλλο εἶδος θανάτου, καὶ ὀνομαστὶ εἰς τὸν διὰ πνιγμοῦ;

Ζήτ. Γ'. — « Τί παρατηρεῖται ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ καλύπτοντος τ
» λάρυγγα, ἢ ἐπὶ τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ; »

Ζήτ. Δ'. — « Τί δὲ ἐπὶ τοῦ κρανίου καὶ τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ αὐτ
» πτώματος. »

Ζήτ. Ε'. — « Ἐκ τῶν διαφόρων παρατηρήσεών σας ἐπὶ τοῦ πτώμ
» τος δύνασθε νὰ ἐκφέρητε συμπέρασμά τι περὶ τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου

Γενομένης τὴν 2 Ἰουλίου κατὰ τοὺς τύπους τῆς ἐξορύξεως τοῦ τάφ
τὴν 6 τῆς πρωΐας ὥραν, καὶ παραδοθέντος ἡμῖν τοῦ λειψάνου, παρετ
ρήσαμεν τὰ ἑξῆς·

Νεκροτομή. — Τὰ μαλθακὰ τοῦ προσώπου μέρη ἐφθαρμένα κατὰ
πλεῖστον ὑπὸ τῆς σήψεως, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰς ἐξοχὰς τῶν ὀστῶν (ῥινὸ
ζυγωματικῶν καὶ κάτω γένυος), αἵτινες εἶναι γυμναί. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐφθα
μένοι. Τὸ πλεῖστον τοῦ τριχωτοῦ τοῦ κρανίου μέχρι τοῦ κατ' ἰνίον ὀ
κου διεσώζετο μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ τριχῶν. Τῶν χειρῶν τὰ μαλακὰ μέρ
τῆς μὲν ἀριστερᾶς σεσηπότα, τῆς δὲ δεξιᾶς μόνον κατὰ τὴν ῥαχικὴν ἐπ
φάνειαν σωζόμενα. Ἡ κοιλία συμπεπτωκυῖα· τὰ ἐνδύματα ἀβλαβῆ· σκ
λῆκες δὲν ὑπῆρχον.

Ἡ κεφαλὴ μόλις ἀπὸ τῆς κόμης μετακινηθεῖσα ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τ
κορμοῦ μετὰ τῆς κάτω γένυος· οὐδαμοῦ παρετηρήθη ἐξόγκωσις ἢ μαλ
κυνσις κατὰ τὸ τριχωτὸν αὐτῆς μέρος, ὅπερ ἀπεκολλήθη μετὰ μεγίστ
εὐκολίας ἀπὸ τῶν ὀστῶν. Τὸ κρανίον δὲ ἀπογυμνωθὲν οὐδὲν παρουσίαζ
ἄξιον λόγου, εἰμὴ κατὰ τοὺς βρεγματικοὺς ὄγκους καὶ τὸν ἰνικὸν κηλίδ
ἐρυθράς, ἐχούσας μέγεθος πενταλέπτου περίπου καὶ δι' ἀποξέσεως ἐξαφ
νιζομένας.

Τὸ κρανίον δὲν ἠνεῴχθη.

Τὸ κατὰ τὸν λαιμὸν δέρμα, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν σῆψιν τοῦ προσώπο
διετηρεῖτο ἐν καλῇ καταστάσει, ἐκτεινόμενον πρὸς μὲν τὰ ἄνω μέχρι τ
κάτω γένυος, πρὸς δὲ τὰ κάτω σχεδὸν μέχρι τῆς σφαγῆς, πρὸς δὲ τ
πλάγια ἐπὶ τὸν αὐχένα· ἔφερε δὲ ἑκατέρωθεν τοῦ λάρυγγος καὶ ἐπὶ τ
αὐτοῦ ὕψους *ὀπὰς δύο*. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ δέρματος μετὰ μεγάλης πρ
σοχῆς ἀποκόψαντες ἐκ τῶν πλαγίων ἐθέσαμεν ἐν ἰδιαιτέρῳ ἀγγείῳ διὰ π
ραιτέρω λεπτομερεστέραν ἐξέτασιν.

Τὸ ὑοειδὲς ὀστοῦν, κείμενον ὑπὸ τὸ ἀφαιρεθὲν δέρμα, ἐξετασθὲν εὗ
ρέθη κατὰ φύσιν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐν μέσῳ πολτώδους κατὰ τὸν λαιμὸν μάζης εὕρομεν τεμάχιον χονδρώδη ὄψιν ἔχον.

Ἀποκαλυφθείσης τῆς προσθίας τοῦ σώματος ἐπιφανείας ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων εὑρέθη τὸ κύτος τοῦ θώρακος ἠνεῳγμένον καὶ κενόν· τὰ ὀστᾶ τοῦ στέρνου μετὰ τῶν πρὸς ταῦτα συμφυομένων χόνδρων ἐρριμμένα ἐπὶ τῆς κοιλίας· αἱ πλευραὶ καὶ οἱ σπόνδυλοι διετηροῦντο μὲν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν θέσιν, ἀλλ' ἀπεσπῶντο δι' ἐλαφροτάτης ἕλξεως. Οὔτε πνεύμονες, οὔτε καρδία ὑπῆρχον ἐν τῷ θώρακι, οὔτε λείψανα αὐτῶν. Εὑρέθη δὲ μόνον τεμάχιον ἀορτῆς ἀποκεκομμένον καὶ ἐρριμμένον ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος, ὡς καὶ ἡ θωρακικὴ καὶ κοιλιακὴ ἀορτὴ μέχρι τοῦ διχασμοῦ αὐτῆς. Ἐκ τοῦ βάθους τοῦ δεξιοῦ ἡμιμορίου τοῦ θώρακος ἀπεχωρίσθη τεμάχιον σαρκῶδες, ὅσον καρύου μέγα, καὶ ὄψιν πνεύμονος ἔχον (τὸ μόνον εὑρεθὲν λείψανον πνεύμονος).

Τὸ διάφραγμα διετηρεῖτο κατὰ μέγα μέρος μήπω ὑπὸ τῆς σήψεως προσβληθέν· τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας ἐφθαρμένα, τὰ δ' ἐν αὐτῇ σπλάγχνα, κατέχοντα ἕκαστον τὴν οἰκίαν αὐτῷ θέσιν, ἦτο εἰς βαθμὸν προκεχωρημένον σήψεως· οὕτω ἐ. π. τὸ ἧπαρ, ἀποχωριζόμενον εὐκόλως εἰς τεμάχια, εἶχεν ὄψιν ὡσεὶ ἄνθρακος μελανὴν καὶ σύστασιν ἡμιπολτώδη. Τὰ γεννητικὰ μόρια ἱκανῶς σεσηπότα.

Ἐξέτασις τῶν ἀπὸ τοῦ νεκροῦ Φ . . . Μ . . . παρ.αληφθέντων τεμαχίων. — *α'. Δέρμα τοῦ λαιμοῦ.* — Τὸ ἀπὸ τῆς προσθίας τοῦ λαιμοῦ ἐπιφανείας ληφθὲν δέρμα εἶχε τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν ὠχράν, χωρὶς κηλίδος τινος, καὶ ἔφερε τὰς τρίχας τοῦ γενείου ἐξεχούσας ὅσον συνήθως εἰς γένειον ἀπό τινων ἡμερῶν ἐξυρισμένον· ἐξαπλωθὲν ἁρμοδίως ἐπὶ ξυλίνης πλακὸς εἶχε μῆκος 0μ,13, πλάτος δὲ ἐλάχιστον μὲν 0μ,04, μέγιστον δὲ 0μ,05. Αἱ ἐν τοῖς πρόσθεν μνημονευθεῖσαι δύο ὀπαί, αἱ ἀκριβῶς ἑκατέρωθεν τῆς θέσεως τοῦ λάρυγγος καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας κείμεναι, παρήχθησαν ἐκ καταστροφῆς τῶν τοῦ δέρματος στρωμάτων, εἶχον δὲ σχῆμα στρογγύλον, καὶ τὰ πρόσθια χείλη κατὰ τὸ πλεῖστον ὁμαλῶς τετμημένα, ἐν μέρει δὲ διαβεβρωμένα ἐκ καταστροφῆς τῶν ἀνωτάτων τοῦ δέρματος στιβάδων· ἡ διάμετρος τῆς μὲν δεξιᾶς ὀπῆς ἦτο 0μ,012, τῆς δὲ ἀριστερᾶς 0μ,015, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν δύο ὀπῶν ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ κέντρου αὐτῶν 0μ,05· ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ δέρματος χρώματος ῥυπαρῶς ὑπερύθρου, ἀπὸ δὲ τοῦ κατωτέρου χείλους τῆς ἀριστερᾶς ὀπῆς ἐξετείνετο μέρος ἔχον περίπου πενταλέπτου μέγεθος ῥυπαρώτερον τὴν χροιὰν καὶ μαλακώτερον τὴν σύστασιν, ἡ ἡ λοιπὴ ἐπιφάνεια, συγκείμενον δὲ ἐκ θρυμμάτων γραμμωτῶν μυῶν, καθ' ἃ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐβεβαιώθη.

β'. Τεμάχιον χονδρῶδες. — Συνέκειτο ἐκ δύο τμημάτων ἰδίων διὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σαρκώδους μάζης συνεχομένων, ὧν τὸ μὲν μεγαλήτερον, σχήματος περίπου τετραγωνικοῦ, εἶχε βάσιν μὲν 0μ,020, ὕψος δὲ 0μ,005· κατὰ τὴν μίαν αὐτοῦ γωνίαν ἔφερε δύο τρήματα μικρά· τὸ δὲ μικρότερον ἀκανονίστου σχήματος. Ἐξετασθέντα ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἀπεδείχθησαν ὅτι ἦτο χόνδρος. Κρίνοντες δὲ ἐκ τῆς θέσεως ἔνθα εὑρέθησαν, ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ μεγέθους αὐτῶν, ἀποδεχόμεθα ὅτι εἶναι λείψανα χόνδρου (τοῦ θυρεοειδοῦς) τοῦ λάρυγγος.

γ'. *Τεμάχιον ὄψιν πνεύμονος ἔχον.* — Τοῦτο καὶ δι' ἁπλῆς ἐπισκοπήσεως ἐφάνη ἡμῖν ὅτι ἦτο πνεύμονος τεμάχιον, ἐβεβαιώθημεν ὅμως ἐξετάσαντες αὐτὸ ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον. Ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις ἀπέδειξε πρὸς τούτοις ὅτι τὸ τεμάχιον τοῦτο ἦτο προσκεκολλημένον εἰς μῦν, διότι κατὰ τὴν μίαν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν ἀνευρίσκοντο θρύμματα γραμμωτῶν μυϊκῶν ἰνῶν.

δ'. *Ἀορτή.* — Τὸ τμῆμα τὸ ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος εὑρεθὲν ἦτο τὸ μέρος τῆς ἀορτῆς ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς ἐκφύσεως αὐτῆς μέχρι τῆς θωρακικῆς, φέρον σώας καὶ κατὰ φύσιν τὰς τρεῖς μηνοειδεῖς βαλβίδας, ὧν ἡ μία ἀπεσπάσθη κατὰ τὴν ἐξέτασιν. Κατὰ τὸν βολβὸν τῆς ἀορτῆς παρατηροῦνται τμήματα τῶν δύο στεφανιαίων τῆς καρδίας ἀρτηριῶν, κατὰ δὲ τὸ τόξον αὐτῆς αἱ ἐκφύσεις τῆς ἀνωνύμου ἀρτηρίας, τῆς ἀριστερᾶς καρωτίδος καὶ τῆς ἀριστερᾶς ὑποκλειδίου ἀρτηρίας. Ὁλόκληρον τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς ἀορτῆς, διηνεωγμένον διὰ ψαλιδίου, διετέλει ἀπρόσβλητον ὑπὸ τῆς σήψεως. Ἡ παχύτης τῶν τοιχωμάτων αὐτῆς εἶχε κατὰ φύσιν, ἐκ τῆς ὄψεως δὲ οὐδὲν ἐνέφαινε τὸ ἀνώμαλον. Ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια λεία, οὐδεμίαν παρουσιάζουσα ἀλλοίωσιν εἴτε ἀθυρωματώδη εἴτε ἄλλην, ἐκτὸς συρρικνώσεως μικρᾶς ἐπὶ 0μ,005 περίπου ἐκτεινομένης κατὰ τὴν θέσιν τοῦ Βοταλίου πόρου, καί τινων κηλίδων ὑπομελαίνων οὐδεμίαν ἐχουσῶν σημασίαν, καὶ προερχομένων ἐξ αἱματηρᾶς ἀναπόσεως. Τὸ τμῆμα τοῦτο ἔφερε τὰς ἑξῆς διαστάσεις·

Μῆκος κατὰ τὸ κυρτὸν τοῦ τόξου χεῖλος . . . . . 0μ,17.
» » » κοῖλον » » » . . . . . 0μ,14.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀορτῆς ἀπὸ τῆς καρδίας μέχρι τῆς ἐκφύσεως τοῦ ἀνωνύμου κορμοῦ . . . . . 0μ,07.

Τὸ ἡμισυ τῆς περιμέτρου τοῦ αὐλοῦ τοῦ ἀγγείου, τῶν τοιχωμάτων αὐτοῦ συμπεπτωκότων, εἶχεν ὡς ἑξῆς·

Ὅσον 1 γραμμῆς ἀπὸ τῆς ἐκφύσεως τῆς
ἀορτῆς ἀπὸ τῆς καρδίας . . . . . 0μ,030.
Πρὸ τοῦ ἀνωνύμου κορμοῦ . . . . . 0μ,029.
Πρὸ τῆς ἀριστερᾶς ὑποκλειδίου ἀρτηρίας . . . . . 0μ,024.
Κατὰ τὸ ὕψος τοῦ Βοταλίου πόρου . . . . . 0μ,024.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ θωρακικὴ καὶ ἡ κοιλιακὴ μέχρι τοῦ διχασμοῦ αὐτῆς ἀορτὴ οὐδὲν παρουσίαζε τὸ παρὰ φύσιν.

Ἀνακεφαλαίωσις τῶν κατὰ τὴν νεκροτομήν. — Ἡ σῆψις προκεχωρημένη εἰς τὴν περίοδον τὴν ὑπὸ τοῦ Casper (1) περιγραφομένην ὡς σηπεδονώδη τῆξιν. — Κρανίον δι' ἁπλῆς μετακινήσεως ἀποχωρισθὲν ἀπὸ τοῦ κορμοῦ. — Δέρμα τοῦ τραχήλου ἀβλαβὲς καὶ φέρον ἑκατέρωθεν τῆς θέσεως τοῦ λάρυγγος δύο ὀπάς. — Θώραξ ἠνεῳγμένος καὶ οὔτε τὴν καρδίαν οὔτε τοὺς πνεύμονας ἐνέχων, πλὴν ἐλαχίστου τεμαχίου πνεύμονος ἀποσπασθέντος ἀπὸ τοῦ τοιχώματος αὐτοῦ. — Ἀορτὴ ἀπὸ τῆς ἐκφύσεως αὐτῆς μέχρι τῆς θωρακικῆς κατὰ φύσιν ἔχουσα. — Κοιλία ἠνεῳγμένη ἐκ τῆς σήψεως, τὰ ἐν αὐτῇ σπλάγχνα ἱκανῶς σεσηπότα, ὡσαύτως καὶ τὰ γεννητικὰ μόρια. — Ὀστᾶ ἀποχωριζόμενα δι' ἁπλῆς ἕλξεως.

Λύσις τῶν ζητημάτων. — *Ζήτ. Α'.* «Ἂν...» — Μὴ εὑρεθείσης καρδίας, αἱ ἔρευναι ἡμῶν πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου περιωρίσθησαν εἰς τὰ ἑξῆς δύο, ἤτοι εἰς τὴν ἀορτὴν καὶ εἰς τὸ τεμάχιον τοῦ πνεύμονος τὸ ἀποσπασθὲν ἐκ τοῦ θωρακικοῦ τοιχώματος. Ἡ ἀορτή, ὡς ἤδη εἴρηται, εἶχε κατὰ φύσιν, διότι τό τε πάχος τοῦ τοιχώματος αὐτῆς καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια οὐδεμίαν ἐνέφαινον ἀνωμαλίαν ἐκτὸς μικρᾶς συρρικνώσεως κατὰ τὴν θέσιν τοῦ Βοταλίου πόρου. Καὶ τὸ εὖρος αὐτῆς καταμετρηθὲν εὑρέθη συμφώνως πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Bizot (2) ἀναφερομένας καταμετρήσεις εἰς κατὰ φύσιν ἐχούσας ἀορτάς.

Μέσος ὅρος καταμετρήσεως τοῦ εὔρους τῆς ἀορτῆς ὑπὸ Bizot εἰς 18 ἀνθρ. ἡλικίας ἀπὸ 16-19 ἐτῶν.		*Πόρισμα τῆς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Φ... Μ... καταμετρήσεως τοῦ αὐλοῦ τῆς ἀορτῆς.*	
Πρὸ τοῦ ἀνωνύμου κορμοῦ.			
Ὁλόκλ. Περίμ.	$27^{m}/_{18}$ Π.Γ.=0μ,06165	Ἡμισεία περίμ.	0μ,029
Πρὸ τῆς ἀριστερᾶς ὑποκλειδίου ἀρτηρ. Ὁλόκλ..	$20^{m}/_{18}$ Π.Γ.=0μ,04583	»	0μ,024
Περίμ. Κατὰ τὸ ὕψος τοῦ Βοταλίου πόρ. . .	$19^{m}/_{7}$ Π.Γ.=0μ,04391	»	0μ,024

Ἐκ τῆς παραβολῆς ταύτης παραδεχόμεθα ἀδιστάκτως ὅτι οὐδὲν μέρος τῆς ἀορτῆς ἦτο ἀνευρυσματικόν. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα, ἂν καὶ ἡ ἀορτὴ συμμετέχει τοῦ ἀνευρύσματος τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας τῆς καρδίας, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἀνακριτικὴ ἀρχὴ ἐρωτῶσα τοῦτο βεβαίως δὲν ἐννοεῖ τὴν συμμετοχὴν κατ' ἐπέκτασιν, διότι τοῦτο ἀνατομικῶς εἶναι ἀδύνατον.

Ἀνευρυσμὸς τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας ἀπαντᾷ μὲν ἐνίοτε αὐτοπαθής,

(1) *Casper.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 40.
(2) *Bizot.* — Ὅρα εἰς *Poerster.* Pathologische anatomie. Τομ. Β'. Σελ. 712.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ δύναται τότε νὰ συμμετάσχῃ παθήσεων τῆς ἀορτῆς, ἤτοι ἀνεπαρκείας καὶ στενώσεως τῶν βαλβίδων αὐτῆς (1), ἀλλ' ἡ περίπτωσις αὕτη δὲν ἐφαρμοζεται καὶ ἐπὶ τοῦ Μ...., οὗτινος ἡ ἀορτὴ καθ' ἃ ἀπεδείξαμεν ἦτο ὅλως ὑγιής. Ὁ ἀνευρυσμὸς τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας, ὡς ἐν γένει τῆς δεξιᾶς καρδίας, εἶναι κυρίως φαινόμενον οὐχὶ αὐτοπαθές, ἀλλ' ἐξαρτώμενον ἐξ αἰτίων μηχανικῶν, πρὸ πάντων τῆς μικρᾶς κυκλοφορίας, ἐκ νοσημάτων ἐξ ὧν προέρχεται συμπίεσις καὶ κατερήμωσις τῶν διακλαδισμῶν τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας εἰς μεγάλας ἐκτάσεις, καὶ ἐξ ἀνεπαρκείας καὶ στενώσεως τῆς μιτροειδοῦς βαλβίδος. Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει μὴ εὑρόντες τοὺς πνεύμονας στερούμεθα καὶ τῶν ἐκ τούτων κριτηρίων ὅπως ἀποφανθῶμεν περὶ ἀνευρισμοῦ δεξιᾶς καρδίας· ἐκ τοῦ μνημονευθέντος τεμαχίου τοῦ πνεύμονος, ὅπερ ἀπεχωρίσαμεν ἐκ τοῦ πλευρικοῦ τοιχώματος, ἀποδεικνύεται ὅτι ὑπῆρχον πλευρικαὶ συμφύσεις, δὲν δυνάμεθα ὅμως ἐξ αὐτῶν νὰ συμπεράνωμεν τὴν ὕπαρξιν ἀνευρυσμοῦ τῆς δεξιᾶς καρδίας, διότι ἂν μὲν αὗται ἦτο περιωρισμέναι, τοιαῦται εὑρίσκονται εἰς τὰ πλεῖστα τῶν πτωμάτων χωρὶς τινος σημασίας, ἂν δὲ ἦτο ἐκτεταμέναι δὲν ἀρκοῦσιν ἁπλαῖ συμφύσεις νὰ ἐπενέγκωσιν ἀνευρυσμὸν τῆς δεξιᾶς καρδίας (2). Ὀφείλομεν δὲ ἐνταῦθα νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἐνίοτε ἡ δεξιὰ καρδία εὑρίσκεται ἀνάπλεως αἵματος, τοῦθ' ὅπερ εἰς τὸν ἐπιπολαίως ἐξετάζοντα παριστᾷ τὴν καρδίαν ἀνευρυσματικήν· ὁ Niemeyer (3) ῥητῶς ἐφελκύει ἐπὶ τούτου τὴν προσοχὴν λέγων· « . . . Πρέπει νὰ προσέξῃ τις μήπως καρ« δίαν ἐκ σήψεως χαλαρωθεῖσαν καὶ ὑπερπληρωμένην αἵματος ἐκλάβῃ ὡς « ἀνευρυνθεῖσαν ».

Κατὰ ταῦτα ἀποφαινόμεθα εἰς λύσιν τοῦ πρώτου ζητήματος·

1.—Ὅτι μὴ εὑρόντες καρδίαν, ἢ τοὐλάχιστον πνεύμονας, ἀδυνατοῦμεν νὰ εἴπωμεν θετικῶς ἂν ὑπῆρχεν ἀνευρυσμὸς τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας τῆς καρδίας τοῦ Φ. . . Μ. . ., βεβαιοῦμεν ὅμως ὅτι ἀνευρυσμοῦ τοιούτου δὲν συμμετεῖχεν ἡ ἀορτή.

2.—Ὅτι οὐδὲν μέρος τῆς ἀορτῆς ἦτο ἀνευρυσματικόν, ἢ ἄλλως πως ἠλλοιωμένον.

3.—Ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Φ. . . Μ. . . δὲν ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἐξ ἀνευρύσματος τῆς ἀορτῆς, διότι τοιοῦτον δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐξ ἀνευρυσμοῦ τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας τῆς καρδίας, διότι οὗτος καὶ ἂν ὑπῆρχε προέρχεται ἐξ ἄλλων παθήσεων εἰς ἃς ὀφείλεται ἰδίως ὁ θάνατος, καὶ ἃς πρέπει ν' ἀναζητῇ ἑκάστοτε ὁ θέλων νὰ ὁρίσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου.

---

(1) *Bamberger*.—Herzkrankheiten. Σελ. 330.
(2) *Rokitansky*.—Pathologische Anatomie.—Τόμ. Γ'. Σελ. 30.
(3) *Niemeyer*.—Pathologie und Thérapie.—Τόμ. Α'. Σελ. 353.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ζήτ. Β'.—« Ἐάν . . . . . »—Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου παρατηροῦμεν ὅτι ἀνευρυσμὸς μὲν τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας τῆς καρδίας δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὸν διὰ πνιγμοῦ θάνατον, ἀλλὰ πλήρωσις αὐτῆς ἐξ αἵματος, ὁ Casper (1) λέγει « Die Aufüllung des rechten Herzes ist ein sehr constanter Besund ». Ἡ ὑπεραιμία ὅμως καὶ αἱ ἀποπληκτικαὶ ἑστίαι κατὰ τοὺς πνεύμονας ἀπαντῶσι μὲν καὶ εἰς ἄλλα εἴδη θανάτου, ἰδίως εἰς παθήσεις τῆς ἀριστερᾶς καρδίας, ἀλλ' εἶναι μάλιστα συνήθεις εἰς τὸν διὰ στραγγάλης θάνατον· ὁ δὲ Tardieu (2), ὅστις διακρίνει ἴδια σημεῖα δι' ἕκαστον θανάτου δι' ἀσφυξίας εἶδος, πνιγμοῦ, στραγγαλισμοῦ, ἀγχόνης κλ., θεωρεῖ αὐτὰς ὡς οὐσιώδεις γνώρισμα εἰς τὸν διὰ στραγγαλισμοῦ θάνατον.

Ζήτ. Γ'.—« Τὶ παρατηρεῖται. . . . . »—Ἐπὶ τοῦ καλύπτοντος τὸν λάρυγγα δέρματος, ὡς εἴρηται ἤδη, παρατηροῦνται δύο στρογγύλαι ὀπαὶ ἑκατέρωθεν τῆς βάσεως τοῦ λάρυγγος ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας κείμεναι, καὶ ἀπέχουσαι ἀλλήλων ὅσον 0μ,05, ἔχουσαι δὲ διάμετρον ἡ μὲν 0μ,015, ἡ δὲ 0μ,013, καὶ προελθοῦσαι ἐκ καταστροφῆς τοῦ δέρματος. Ἡ ἑκατέρωθεν τοῦ λάρυγγος θέσις τῶν ὀπῶν τούτων ἐπὶ νεκροῦ ἀποβιώσαντος ἐξ αἱφνιδίου θανάτου, τὸ στρογγύλον αὐτῶν σχῆμα, ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις, ἡ σχετικῶς καλὴ κατάστασις τοῦ λοιποῦ δέρματος τοῦ λαιμοῦ, παρέχουσι τὸ ἐνδόσιμον ν' ἀναζητήσῃ τις διατί κατὰ τὰ δύο μάλιστα ταῦτα σημεῖα ἡ σῆψις ἀνεπτύχθη ταχύτερον. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ σῆψις μέρους τινὸς τοῦ σώματος ἐπιταχύνεται ὅταν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιδράσωσιν ἀφορμαί τινες ἐν καιρῷ ζωῆς, οὕτω, καθ' ἃ ὁ Orfila (3) ῥητῶς βεβαιοῖ, ἐρεθισμός, φλεγμονή, σύνθλασις, ἐκχύμωσις, λύσις τῆς συνεχείας κλ. ἐπισπεύδουσιν ὡς τάχιστα τῶν μερῶν τούτων τὴν σῆψιν.

Κατὰ ταῦτα εἰς λύσιν τοῦ τρίτου ζητήματος ἀποφαινόμεθα·

1.—Ὅτι ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ καλύπτοντος τὸν λάρυγγα παρατηροῦνται δύο ὀπαὶ προελθοῦσαι ἐκ ταχυτέρας σήψεως κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, ἔνθα πιθανῶς ἐν καιρῷ ζωῆς ἠσκήθη βία.

2.—Ὅτι ὡς ἐκ τοῦ στρογγύλου τῶν ὀπῶν σχήματος ἡ βία πιθανῶς ἐνηργήθη διὰ δακτύλων.

3.—Ἐλαχίστου μόνον λειψάνου τοῦ λάρυγγος εὑρεθέντος ἀδυνατοῦμεν νὰ ὁρίσωμεν ἂν ὑπῆρχέ τι ἐπ' αὐτοῦ.

Ζήτ. Δ'.—« Τὶ δέ. . . . . »—Ἐπὶ τοῦ κρανίου οὐδὲν παρετηρεῖτο, εἰμὴ αἱ ἐν τοῖς πρόσθεν περιγραφεῖσαι κηλίδες, αἵτινες ἦτο πτωματικαί.

Ζήτ. Ε'.—« Ἐκ τῶν . . . » — Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἀναθεω-

---

(1) *Casper*.—Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 610.
(2) *Tardieu*.—Étude Médicolégale sur la pendaison, etc Pag. 167.
(3) *Orfila*.—Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 491.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ροῦντες ὅσα παρετηρήσαμεν κατὰ τὴν νεκροτομὴν καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀπὸ τοῦ πτώματος τοῦ Μ . . . παραληφθέντων τεμαχίων, ἀποφαινόμεθα·

1. Ὅτι, ἐπειδὴ ἡ σῆψις ἦτο προκεχωρημένη, δὲν εὑρέθησαν δὲ καὶ πνεύμονες καὶ καρδία, ἀδυνατοῦμεν νὰ ὁρίσωμεν ὁριστικῶς καὶ μετὰ θετικότητος τὸ εἶδος τοῦ θανάτου τοῦ Φ . . Μ . . .

2. Ὅτι, ἐπειδὴ εὕρομεν τὴν ἀορτὴν κατὰ φύσιν ἔχουσαν, ὁ θάνατος δὲν ἐπῆλθεν ἕνεκα παθήσεως αὐτῆς.

3. Ὅτι ἐξ ἀνευρυσμοῦ τῆς δεξιᾶς ἀνωτέρας κοιλίας τῆς καρδίας εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, δι' οὓς ἐξεθέσαμεν λόγους. καὶ

4. Ὅτι αἱ εὑρεθεῖσαι ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ καλύπτοντος τὴν χώραν τοῦ λάρυγγος ὀπαὶ ἐμφαίνουσι πιθανῶς ὅτι ἐπὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἠσκήθη ἐν καιρῷ ζωῆς πίεσις. Ἐὰν δὲ αἱ ὑπὸ τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς μνημονευόμεναι ὑπεραιμία καὶ ἀποπληκτικαὶ ἑστίαι κατὰ τοὺς πνεύμονας παρετηρήθησαν ἐν τῇ πρώτῃ νεκροτομῇ μετὰ πληρώσεως τῆς δεξιᾶς καρδίας, τότε ἀποβαίνει πιθανὸν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Φ . . . Μ . . . προῆλθεν ἐκ στραγγαλισμοῦ.

Παρατ. 50. (1) — Ὁ Ν . . . ἡλικίας 65 ἐτῶν, μετρίως εὔσαρκος, οἰνοπότης, ἀπεβίωσε τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1827 ὑπὸ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας ἐν καταστάσει μέθης, ἐτάφη δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἐν φερέτρῳ ἐξ ἐλάτης.

Ἡ ἐξόρυξις ἐγένετο τὴν μεσημβρίαν τῆς 22 Δεκεμβρίου 1827, ἦτοι δύο μῆνας καὶ 14 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν. Ἡ μέση θερμοκρασία κατὰ Ὀκτώβριον ἦτο $13^0,1$ ἑκατ., κατὰ Νοέμβριον $5^0,8$, καὶ κατὰ Δεκέμβριον $6^0,9$. Τὸ ἐξ ἐλάτης φέρετρον ἱκανῶς λεπτὸν εὑρέθη ἀκέραιον καὶ ἠλλοιωμένον τὴν χροιὰν μόνον κατὰ τὴν κατωτέραν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, ῥέρουσαν πολλὰς μελανὰς κηλίδας ἐκ τῆς ἔνδοθεν διαπιδυσάσης ὑγρασίας, ἡ ἐσωτερικὴ καὶ κατωτέρα αὐτοῦ ἐπιφάνεια μελανόφαιος καὶ εὐρωτιῶσα, καὶ δὴ καθ' ἃ μέρη κεῖνται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ ῥάχις, ἔνθα ὑπάρχει προσέτι μεγάλη ποσότης μελανωποῦ πόλτου λίαν δυσώδους.

Τὸ σάβανον, εὔσχιστον, ῥέρει εἰς διάφορα μέρη σκώληκας καὶ εὐρῶτα· ὁ μελανωπὸς πόλτος ἀποτελεῖ, ἰδίως κατὰ τὴν κεφαλήν, τὸν αὐχένα καὶ τὰς ὠμοπλάτας, εἴδη μελανῶν πλακῶν προσομοίων πρὸς ὑγρὰν πίσσαν, ἢ ῥαιὰς πλάκας ὡσεὶ ἰχωρώδους ὑγροῦ μεμιγμένου μετὰ ὑγρᾶς πίσσης.

Τὸ λείψανον εἶναι ὁλόκληρον, καλύπτεται ὑπὸ δέρματος πλὴν μερῶν τινων τῆς κεφαλῆς, ἐπαισθητῶς ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κεκλιμένης. Ἕνεκα τῆς ἀλλοιώσεως τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου, καὶ ἰδίως τῆς καταστροφῆς μερῶν τινων αὐτοῦ, ὁ προσδιορισμὸς τῆς ταὐτότητος εἶναι ἀδύνατος.

Ἡ κεφαλὴ εἶναι σχεδὸν ἐντελῶς γυμνὴ τριχῶν, αἵτινες εἶναι προσε-

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τομ. Α'. Σελ. 530.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κολλημέναι ἐπὶ τοῦ σαβάνου, μόνον εἰς τὸ ὀπίσθιον καὶ κατώτερον κατὰ τὸ ἰνίον καὶ κατὰ τὸ ἀντίστοιχον τοῦ δεξιοῦ κροτάφου εὑρηνται πολιαί τινες τρίχες· τὸ δέρμα τοῦ κρανίου κατεστραμμένον ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὑπεροφρύου τόξου μέχρις 0μ,06 ἀνωτέρω, καὶ ἐγκαρσίως ἐπὶ 0μ,09, εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὸ μετωπικὸν ὀστοῦν περιβέβληται ὑπὸ λεπτοῦ στρώματος ὕλης ὡσεὶ λιπώδους, ἀσβολοχρόου· τὸ ἀπομένον κατα τὸ μέρος τοῦτο μέρος τοῦ δέρματος ἀποσπᾶται εὐκόλως εἰς μαλθακοὺς κρημνοὺς ἔξωθεν μελανοπρασίνους καὶ ἔνδοθεν ἐρυθροφαίους, διακρίνεται δὲ μεταξὺ τῆς εἰσέτι εὐδιακρίτου ἐκ τῆς χροιᾶς ἐσωτερικῆς ταύτης ἐπιφανείας τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου πόλτος λίαν ὑγρὸς μελανοπράσινος, ὁ ὁμώνυμος κροταφίτης μῦς καὶ τὸ περιόστεον ἀποσπῶνται εὐκόλως· δεξιόθεν τὸ δέρμα τοῦ κρανίου καλύπτει τὰ ὀστᾶ καθ' ἅπασαν αὐτῶν τὴν ἔκτασιν, ἔσωθεν μελανοπράσινον, ὡσεὶ ἀπεξηραμένον καὶ παρεμφερὲς ὡς ἐκ τῆς συστάσεως αὐτοῦ δέρματι κατειργασμένῳ, τεμνόμενον φαίνεται ἰῶχρουν εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν, κάτωθεν δὲ τούτου ὑπάρχει στρῶμα πτωματικοῦ σάπωνος λευκοφαίου, ὅσον 0μ,008 περίπου παχύ· ἡ ἰνικομετωπικὴ ἀπονεύρωσις ἐπὶ τοσοῦτον προσκολλᾶται ἐπὶ τοῦ προμνησθέντος σάπωνος, ὥπτε εἶναι ἀδύνατον νὰ διακριθῇ, αἱ ἶνες τοῦ ὁμωνύμου μυὸς εἶναι ἐπίσης εἰς σάπωνα μεταβεβλημέναι. Οἱ χόνδροι τοῦ δεξιοῦ ὦτὸς κεκαλυμμένοι ὑπὸ δέρματος πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐπὶ τοῦ λοβίου καὶ ἐν μέρει κατὰ τὸ πρόσθιον καὶ ἀνώτερον μέρος, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ μέρη γυμνοί, μικρόν τι σταιτώδεις καὶ ἀσβολόχροες· τὸ ἀριστερὸν οὖς σχεδὸν ὅλως κατεστραμμένον, τὸ δὲ ἀπομένον μέρος πρασινωπὸν καὶ μεταβεβλημένον εἰς σάπωνα.

Τὸ μέτωπον γυμνόν· τὰ βλέφαρα τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ σχεδὸν ὅλως κατεστραμμένα, διακρίνονται δὲ μόνον ἴχνη λιπώδους οὐσίας· ὁ ὁμώνυμος ὀφθαλμὸς κενός, ἀπομένουσι δὲ ἴχνη τοῦ χοροειδοῦς καὶ τοῦ σκληροῦ· οἱ ὀρθοὶ καὶ λοξοὶ μῦς, καίτοι μεταβεβλημένοι εἰς σάπωνα, παρουσιάζουσιν εἰσέτι τῇδε κἀκεῖσε ἴνας ῥοδινάς· τὸ ὀπτικὸν νεῦρον διακρίνεται καλῶς, ῥοδόχρουν καὶ πως εἰς σάπωνα μεταβαλλόμενον· τὰ βλέφαρα τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ ὑπάρχουσι δίκην πετάλων ἱκανῶς παχέων, μελανοπρασίνων, κεκαλυμμένων ὑπὸ ὁμοχρόου ὕλης συστάσεως λιπώδους· ὁ ὀφθαλμὸς τῆς πλευρᾶς ταύτης εἶναι ἧττον ἠλλοιωμένος, κενός, διακρίνεται δὲ καλῶς ὁ διαφανὴς κερατοειδής, ὁ σκληρὸς καὶ ὁ χοροειδής, οἱ μῦς καὶ τὸ ὀπτικὸν νεῦρον εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν ὡς καὶ εἰς τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν. Τὰ μαλθακὰ τῆς ῥινὸς μέρη ὅλως κατεστραμμένα, τὸ πρόσθιον τοῦ διαφράγματος τμῆμα πολτῶδες, χροιᾶς τρυγὸς οἴνου ἢ καὶ πρασίνης. Τὸ ἄνω χεῖλος ἐπίσης κατεστραμμένον καθ' ἅπαν τὸ δεξιὸν ἡμιμόριον αὐτοῦ, τὸ δ' ἀπομένον μέρος λελεπτυσμένον, ἀσβολόχρουν, μετὰ πρασίνης χροιᾶς καὶ εὐσχιστον· τὸ κάτω χεῖλος ἀκέραιον, λελεπτυσμένον, ἀπεξηραμένον πρὸς τὴν

δεξιὰν γωνίαν, ὑγρὸν πρὸς τὴν ἀριστεράν, ἡ δὲ χροιὰ ἀνάλογος πρὸς τὴν τοῦ καπνισμένου δέρματος. Ἡ δεξιὰ παρειὰ συμπεπτωκυῖα, ξηρά, κεκαλυμμένη ὑπὸ πολιῶν τριχῶν (λειψάνων γένυος), καὶ ὑπὸ μεγάλης ποσότητος ὠῶν· διατηροῦνται καλῶς αἱ μορφαὶ τοῦ μέρους τούτου τοῦ προσώπου, ὡς τὸ μῆλον, ἡ γωνία τῆς σιαγόνος κτλ.· τὸ δέρμα ἀνατέμνεται, κάτωθεν δὲ διακρίνονται αἱ μυϊκαὶ ἶνες ῥοδόχροαι, μεμιγμέναι μετὰ ἀφθόνου σάπωνος. Ἡ ἀριστερὰ παρειὰ προέχει, εἶναι ὑγρά, μαλθακή, κεκαλυμμένη ὑπὸ περιβλήματος μελανοπρασίνου κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ τρυγὸς οἴνου μικρόν τι ὑποκάτω, κάτωθεν δὲ τούτου εὑρίσκεται στρῶμα σάπωνος ἐρυθρολεύκου· τὸ δέρμα τοῦ ἀνωτέρου μέρους τῆς παρειᾶς ταύτης εἶναι κατεστραμμένον, εἰς δὲ τὸ κατώτερον μέρος διατηρεῖται, φέρον καὶ πολιὰς τρίχας· τὸ δέρμα τοῦ πωγωνίου εἶναι ἀπεξηραμένον, ὡσεὶ κατειργασμένον, ῥυπαρῶς ὠχρόν, καὶ φέρει τρίχας.

Τὸ δέρμα τῆς προσθίας τοῦ σώματος ἐπιφανείας, ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μέχρι τῶν γονάτων, ὠχρὸν μετὰ κηλίδων, ἰδίᾳ κατὰ τὸν λαιμόν, ἰοχρόων, μελανωπῶν, καί τινων παρουσιαζουσῶν τὴν αὐτὴν τῶν μομιῶν χροιάν, ἐπινεμομένην καὶ τὰς κνῆμας· τὰ πλάγια τοῦ θώρακος καὶ τὸ ἔνδον τῶν βραχιόνων διατηροῦσι τὴν χροιὰν καὶ τὴν ὄψιν αὐτῶν καθ' ἃ μέρη ἀλλήλοις ἐφάπτονται. Τὸ τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας τοῦ κορμοῦ δέρμα, συνήθους χρώματος, καλύπτεται ὑπὸ κηλίδων καὶ πλακῶν μελανῶν λίαν πλατειῶν περιβαλλομένων ὑπὸ γλοιώδους μελανωπῆς ὕλης, διακρίνονται δὲ συγχρόνως καὶ τὰ ἴχνη τοῦ σαβάνου· εἰς πολλὰ τῶν μηρῶν καὶ τῶν κνημῶν μέρη τὸ δέρμα κατεστραμμένον, ἀλλαχοῦ δὲ εἰς σάπωνα μεταβεβλημένον. Ἡ ἐπιδερμὶς ἀνυψωμένη, ἀποσπᾶται κατὰ τεμάχια εἰς τὰ ὑγρὰ μέρη, ὡς τὰς μασχάλας, τὰ πλάγια τοῦ κορμοῦ καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῶν βραχιόνων, ἡ τῶν ἄκρων ποδῶν ἀφαιρεῖται καθ' ὁλοκληρίαν, τὰ δὲ ξηρὰ τοῦ σώματος μέρη στεροῦνται ἐπιδερμίδος. Οἱ ὀλίγοι εἰσέτι ὑπολειπόμενοι εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ὄνυχες εὐκόλως ἀποσπῶνται.

Οἱ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν ἄκρων μῦς εὐδιάκριτοι ὡς ἐκ τῆς ἐν καλῇ καταστάσει χροιᾶς καὶ ὑφῆς αὐτῶν· εἰς πολλὰ δὲ μέρη αἱ μυϊκαὶ ἶνες διαχωρίζονται ὑπὸ σάπωνος. Οἱ τένοντες καὶ αἱ ἀπονευρώσεις κατὰ φύσιν, τινὲς ὅμως συγχέονται μετὰ σάπωνος καὶ μετὰ δέρματος. Αἱ ἀρθρώσεις ξηραί· οἱ χόνδροι μαλθακοί, ὀλίγον ἐλαστικοὶ καὶ χρώματος ἐλαφρῶς κιτρίνου. Οἱ σύνδεσμοι φυσικῆς χροιᾶς.

Τὸ πέος πεπλατυσμένον, προσόμοιον δέρματι ἐγχέλυος, καὶ οὐδόλως φέρον τὴν ὄψιν τοῦ ὀργάνου τούτου· αἱ τρίχες πολλαὶ εὐκόλως ἀποσπώμεναι, τὸ ὄσχεον λίαν ἀνεπτυγμένον καὶ ἀπεξηραμένον ὡσεὶ κύστις (ἔπασχεν ἐπιπλοοκήλην ἀριστεράν)· οἱ ὄρχεις καθ' ὁλοκληρίαν εἰς σάπωνα μεταβεβλημένοι, ἡ δὲ ὑφὴ αὐτῶν δὲν διακρίνεται πλέον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τεμνομένων τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας παρατηρεῖται κενὸν μέγα ἐκ τῆς καταπτώσεως τῶν ὀργάνων κατὰ τὰ $^4/_5$. Ὑγρὸν δὲν ὑπάρχει ἐκκεχυμένον, τοὐναντίον δὲ τὰ διάφορα σπλάγχνα φαίνονται ἐντελῶς ἀπεξηραμένα.

Ἡ γλῶσσα προέχει τῶν ὀδόντων ὅσον 0ᵐ01 περίπου, τὸ προέχον μέρος εἶναι μελανοπράσινον καὶ ἱκανῶς στερρόν, φέρον ἴχνη θηλῶν, ὁ γλωσσικὸς μῦς ῥοδίζων μετὰ κηλίδων ἐλαιοχρόων καὶ εὐδιάκριτος, ὑπὸ τὸν βλεννοῦμενα τῆδε κἀκεῖσε πτωματικὰς σάπων· τὸ ἐν τῷ στόματι τμῆμα τῆς γλώσσης ῥυπαρῶς κίτρινον, ἡ δὲ καλύπτουσα αὐτὸ μεμβράνη ἀποπίπτει δίκην πόλτου. Οἱ ὀδόντες κατὰ φύσιν. Ὁ φάρυγξ ἐλαιόχρους καὶ κεκαλυμμένος ὑπὸ ὁμοχρόου περιβλήματος. Ὁ οἰσοφάγος μέλας κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτοῦ μέρος, πρὸς τὰ κάτω δὲ φαιός, ἐλαφρῶς ῥοδίζων. Ὁ στόμαχος κενός, συμπεπτωκώς, συνήθους χρώματος πλὴν τῶν ἀντιστοιχουσῶν εἰς τὸ ἦπαρ καὶ τὸν σπλῆνα μοιρῶν οὐσῶν πρασίνων· ὁ βλεννοῦμὴν αὐτοῦ ῥοδόχρους, περιβάλλεται πρὸς τὸ τυφλὸν πέρας ὑπὸ παλτώδους μάζης χρώματος βαθέος τρυγὸς οἴνου· διακρίνονται οἱ τρεῖς τοῦ στομάχου ὑμένες, ὁ δὲ ἐσωτερικὸς ἀνεγείρεται ὑπὸ ἀερίων εἴς τινα μέρη δίκην φυσαλίδων ὅσον κεφαλῆς καρφοβελόνης. Τὰ ἔντερα κενά, εὐδιάκριτα, ποῦ μὲν ξηρά, ποῦ δὲ ὑγρά, φαιὰ ἔξωθεν πλὴν τῶν ἀντιστοιχούντων πρὸς τὴν χοληδόχον κύστιν μερῶν ὄντων κιτρίνων· ὁ βλεννοῦμὴν τῶν λεπτῶν ἐντέρων κιτρινόχρους, ἰδίως δὲ ὁ τῆς δωδεκαδακτύλου ἀποφύσεως καὶ τοῦ εἰλεοῦ, εὐκόλως χωρίζονται οἱ τρεῖς ὑμένες, παρατηροῦνται δὲ ἐμφυσηματικαί τινες ἑστίαι. Τὰ παχέα ἔντερα ἐμπεριέχουσι κοπρανώδεις ὕλας διακρινομένας ἐκ τῆς ὀσμῆς καὶ τοῦ χρώματος, ὁ βλεννοῦμὴν κατὰ φύσιν. Τὸ ἐπίπλοον καὶ τὸ μεσεντέριον ἔχουσι τὴν συνήθη ὄψιν, εἴς τινα δὲ μέρη εἶναι μεταβεβλημένα εἰς σάπωνα. Τὸ ἦπαρ καταπεπτωκός, βαθέος μελανοπρασίνου χρώματος· δὲν διακρίνονται πλέον αἱ ἀπαρτίζουσαι αὐτὸ δύο οὐσίαι, ἀλλὰ τὰ μεγάλα ἀγγεῖα ἔσωθεν ἐπενδεδυμένα ὑπὸ ὕλης τρυγὸς οἴνου, καὶ κενὰ αἵματος. Ἡ χοληδόχος κύστις συνεσταλμένη, κενή, καὶ βαθέως κιτρίνη. Ὁ σπλὴν μεταβεβλημένος εἰς πόλτον μελανοπράσινον.

Οἱ νεφροὶ διατηροῦσι τὸ σχῆμα αὐτῶν, μεμαλακυσμένοι, πελιδνοί. Ἡ κύστις κατὰ φύσιν, μικρόν τι συνεσταλμένη, ὁ δὲ βλεννοῦμὴν τεταμένος ὑπὸ ἀερίων.

Ἔσωθεν ὁ θώραξ ἔχει χροιὰν δεξιόθεν μὲν ἐλαιόχρουν, ἀριστερόθεν δὲ ῥοδινήν, πρὸς τὰ ὀπίσω μελανοπρασίνην καὶ πρὸς τὰ πρόσω λευκήν· ὁ περιφερικὸς ὑπεζωκός, διαφανὴς καὶ φυσικοῦ χρώματος, ὑπάρχει καθ' ἅπαπαν αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν· ὑγρὸν δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ κοιλότητι τῶν ὑπεζωκότων. Ὁ δεξιὸς πνεύμων λίαν συμπτεπτωκώς, πεπλατυσμένος, ὡσεὶ μεμβρανώδης, μελανοπράσινος, ὀλίγον τρίζων εἴς τινα μόνον μέρη καὶ ὑπὸ τοῦ ὑπε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ζωκότος κεκαλυμμένος, κενὸς αἵματος· ὁ ἀριστερὸς ἧττον συμπεπτωκώς, τῆς αὐτῆς ὡς ὁ δεξιὸς χροιᾶς, πρὸς τὰ ὀπίσω δὲ ἰσχρους, φέρει κοιλότητα πλήρη ἀερίου (οὐχὶ ἀπότοκον τῆς σήψεως), κεκαλυμμένος ὑπὸ τοῦ ὑπεψωκότος, χωρὶς ἐμφυσήματος ἴχνος· πλήν τινων μερῶν ἀμφοτέρων τῶν πνευμόνων, ἅπαντα τὰ λοιπὰ αὐτῶν τμήματα ἐπιπλέουσιν ἐν τῷ ὕδατι. Ὁ βρογχικὸς βλεννοϋμὴν μεμαλακυσμένος, ἐλαιόχρους μετὰ μελανῶν πλακῶν, λεῖος καὶ χωρὶς ἴχνους ὑγροῦ ἢ ἀερίου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ· οἱ κρίκοι αὐτῶν καὶ ἡ τραχεῖα ἀρτηρία διατηροῦσι τὴν συνήθη ὄψιν καὶ μορφήν, ἀλλὰ μικρόν τι μεμαλακυσμένοι. Ὁ λάρυγξ ἔχει τὴν αὐτὴν ἔνδοθεν χροιὰν ὡς οἱ βρόγχοι, ἡ δὲ γλωττὶς δὲν διακρίνεται· ἡ ἐπιγλωττὶς καλῶς διατετηρημένη, λελεπτυσμένη, ἐλαιόχρους καὶ εὔσχιστος. Τὸ διάφραγμα λίαν λελεπτυσμένον, μαλθακὸν ὡς ὑγρὰ περγαμηνή, λευκὸν καὶ εἰς σάπωνα μεταβαλλόμενον. Ἡ καρδία κενή, μεμαλακυσμένη, συμπεπτωκυῖα, πελιδνή, φέρει εὐδιάκριτα ἅπαντα αὐτῆς τὰ μέρη· τὸ περικάρδιον μικρόν τι μεμαλακυσμένον καὶ ἐρυθρωπόν. Τὸ ἀρτηριῶδες σύστημα ῥοδίζον τὴν χροιάν, κενόν, πλὴν μοίρας τινος τῆς θωρακικῆς ἀορτῆς, ἔνθα εὑρίσκεται μικρὰ ποσότης ὑγροῦ ῥοδίζοντος. Τὸ φλεβῶδες σύστημα κενόν, παρουσιάζει ἔνδοθεν εἴς τινας μεγάλους κορμοὺς γραμμὰς μελανάς.

Ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου, εὐθρίπτου ὄντος, παρατηρεῖται μέγα κενὸν ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὄγκου τοῦ ἐγκεφάλου. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῆς σκληρᾶς μήνιγγος κατὰ χώρους λευκή, ὠχρά, πρασίνη, ἡ ὑφ' αὐτῆς κατὰ φύσιν, ὀλιγώτερον δὲ τοῦ κατὰ φύσιν στερρά, ἔνδοθεν περιβάλλεται ὑπὸ καλύμματος ὠχρᾶς τρυγὸς οἴνου· ἡ ἀραχνοειδὴς καὶ παχεῖα μεταβεβλημέναι εἰς λίαν μαλθακὸν πόλτον. Ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἡ παρεγκεφαλὶς διαῤῥέοντα καὶ τοσοῦτον μαλθακά, ὥστε διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν βάρους ἀποσπῶνται καὶ καταπίπτουσι κατὰ τὴν τῆς κεφαλῆς κλίσιν, δίκην παχέως πόλτου χρώματος τρυγὸς οἴνου, μόνον δὲ εἴς τινα μέρη τῶν ὀπισθίων λοβῶν διακρίνονται εἰσέτι αἱ δύο οὐσίαι· διακρίνονται δὲ τῇδε κακεῖσε ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τὰ ἀγγεῖα δίκην ἰνῶν περιβεβλημένων ὑπὸ λιπωδῶν κεγχρίων· διακρίνονται τὰ ὀπτικὰ νεῦρα κατὰ τὸ χίασμα αὐτῶν· ὁ προμήκης μυελός, καὶ τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ νωτιαίου παρουσιάζουσι τὴν αὐτὴν σύστασιν καὶ χροιὰν ὡς καὶ ὁ ἐγκέφαλος.

Παρατ. 31. (1). — Ὁ Ν. . . . ἑβδομηκοντούτης, ἀποθανὼν τὴν 6 Φεβρουαρίου 1828 τὴν 10 ὥραν τῆς πρωΐας, ἕνεκεν ὑπερτροφίας τῆς καρδίας καὶ πνευμονικοῦ κατάῤῥου μετὰ μεγάλου τῶν κάτω ἄκρων οἰδήματος, περιεκαλύφθη ἐντὸς σινδόνης ἐκ λεπτοῦ βαμβακεροῦ ὑφάσματος,

(1) *Orfila.*—Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 535.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ἐτάφη τὴν 7 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὴν 7 ὥραν τῆς πρωΐας. Ὁ τάφος ἐξωρύχθη τὴν 24 Ἀπριλίου 1828, τὴν 8 ὥραν τῆς πρωΐας, δύο μῆνας καὶ 17 ἡμέρας μετὰ τὴν ταφήν. Καθ' ἅπαν τοῦτο τὸ χρονικὸν διάστημα ὁ μέσος ὅρος τῆς θερμοκρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας ἦτο 3° ἑκατ.

Τὸ φέρετρον ἐκ λεπτῆς ἐλάτης ἦτο ἀκέραιον καὶ διετήρει τὴν χροιὰν αὐτοῦ, τὸ ξύλον μόλις ὑγρὸν καὶ ἥκιστα ἠλλοιωμένον. Ἡ σινδόνη ἀκεραία καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἀνέπαφα, βεβρεγμένη ὑπὸ μεγάλης ποσότητος αἱματοφύρτου ὑγροῦ εὑρισκομένου μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ λειψάνου· ἔνδοθεν αὐτῆς, καὶ δὴ ἐπὶ τὴν ὀπισθίαν τοῦ λειψάνου ἐπιφάνειαν, ἦτο προσκεκολλημέναι ὕλαι σηπεδονώδεις, ἐρυθροκυαναί, κίτριναι, πράσιναι, φαιαί, παρεμφερεῖς τό τε χρῶμα καὶ τὴν σύστασιν πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ λειψάνου, παχεῖαι ὅσον 0μ,01, ἐνιαχοῦ ἀπεσπῶντο, εἴτε δίκην μαλθακῶν στρωμάτων, εἴτε ὡς διαῤῥέουσα ὕλη, ἀλλαχοῦ δὲ ἐφαίνοντο προφανῶς ἀποτελούμεναι ὑπὸ τῆς ἠλλοιωμένης ἐπιδερμίδος, καὶ δὴ κατὰ τοὺς ἄκρους πόδας. Ἔξωθεν διεκρίνετο εἰς πολλὰ μέρη ὑγρὰ ὕλη, μαλθακή, γλοιώδης, κιτρίνη, ἐρυθρωπή, ἀπότοκος τῆς διαπιδύσεως σηπεδονωδῶν ὑλῶν δίκην φυμάτων φακοειδῶν ἀθρόων, εἴτε σταλακτιτῶν.

Τὸ λείψανον εἶναι ἐμβεβυθισμένον ἐντὸς ὑγροῦ αἱματοφύρτου λίαν ῥευστοῦ, φέροντος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας σταγόνας κιτρίνας ἐλαίου. Ἡ σῆψις λίαν προκεχωρημένη, ἅπαντα τὰ ἐξωτερικὰ μέρη μεμαλακυσμένα καὶ ὑγρά, ἄλλοτε ἄλλου χρώματος ὡς τῆς σινδόνης, στιλπνά, ποῦ μὲν χωρὶς ἐπιδερμίδος, ποῦ δὲ καὶ χωρὶς δέρματος, ἡ ἐπιδερμὶς, κατὰ θέσεις ἀνυψωμένη, συνενοῖ πρὸς ἄλληλα τὰ ἐφαπτόμενα τοῦ λειψάνου μέρη. Οὔτε σκώληκες, οὔτε σάπων, ἀλλ' ὀσμὴ λίαν δυσώδες.

Ἡ κεφαλὴ συνέχεται μετὰ τοῦ κορμοῦ διὰ τῶν μαλθακῶν τοῦ σώματος μορίων ὄντων ἀκεραίων, αἱ τρίχες ἐν μέρει προσκολλῶνται ἐπὶ τῆς σινδόνης, πολλαὶ δὲ συγκρατοῦνται εἰσέτι μετὰ τοῦ δέρματος τοῦ κρανίου. Ἐνιαχοῦ, καὶ δὴ κατὰ τὸ πρόσθιον καὶ ἀνώτερον μέρος, τὸ τριχωτὸν εἶναι δίκην μεμβράνης ὅσον 0μ,001 παχείας, εὐκόλως ἀποσπωμένης, τὸ δὲ ὑπ' αὐτὴν κρανίον λίαν λευκόν· πρὸς τὰ ὀπίσω εἰς τὸ πάχος τοῦ δέρματος τοῦ κρανίου καὶ μεταξὺ τοῦ περικρανίου καὶ τῶν ὀστῶν ἄφθονος διήθησις ὀῤῥοῦ αἱματοφύρτου, ἀποτόκου τῆς ὑπτίας τοῦ λειψάνου θέσεως· κατὰ τὰ μέρη ταῦτα τὰ καλύμματα τοῦ κρανίου καίτοι ἱκανῶς παχέα ἀποσπῶνται λίαν εὐκόλως.

Τὰ βλέφαρα, λίαν λελεπτυσμένα, σχίζονται καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης ἕλξεως, ἐγκαταλιμπάνοντα κενὸν χῶρον εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου διακρίνεται ὁ ὀφθαλμὸς, οὗ μόνον αἱ μεμβράναι σώζονται, τῶν μυῶν καὶ τοῦ περιβάλλοντος κυτταρώδους ἱστοῦ εἰς σάπωνα μεταβληθέντων· διακρίνονται καὶ τινες βλεφαρίδες.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἄμορφα τεμάχια δέρματος εἶναι τὰ μόνα λείψανα τῶν μαλ
ρινὸς μορίων, ἡς καὶ οἱ χόνδροι εἶναι κατεστραμμένοι. Τὸ ἐξωτ
ἠλλοιωμένον καὶ σεσηπός, διατηρεῖ ἐν μέρει τὴν μορφὴν αὐτ
ρειαὶ διατηροῦνται ἧττον ὑγραὶ καὶ ἧττον σεσηπυῖαι. Τὸ γένει
ται, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης προστριβῆς ἀφαιρεῖται συναπ
τὴν ἐπιδερμίδα, οὖσαν μαλθακὴν καὶ ἐλαιώδους ὄψεως, ὑπὸ
ὑπάρχει τὸ χόριον λίαν σταιτῶδες· τὸ στόμα χαῖνον, τὸ κάτω
βεβυθισμένον καὶ δεδιπλωμένον ἐπὶ τοῦ φατνιακοῦ χείλους, τὸ
μέρει κατεστραμμένον· ἡ γλῶσσα μαλθακή, πρὸς τὰ ὀπίσω ἀπ
κεκαλυμμένη ὑπὸ ὕλης σαρκοχρόου· τὸ σύνολον τοῦ προσώπο
λίδας κιτρίνας, πρασίνας, ἐρυθρωπὰς καὶ φαιάς.

Ὁ λαιμός, χαλκοπράσινος δεξιόθεν, μετὰ δέρματος χωρὶς ἐ
ἀριστερόθεν περιβάλλεται ὑπὸ ὕλης κεραμοχρόου, ἥτις ἀφαιρ
καταλιμπάνει τὸ δέρμα ἐπίσης χαλκόχρουν, φέρον πολλὰ κεγχρ
κολλημένα, λευκόφαια καὶ λειχηνοειδῆ.

Τὸ πρόσθιον τοῦ θώρακος κυανοῦν καὶ χαλκοπράσινον, πρὸς τ
δὲ κιτρινοέρυθρον, πολλῷ ὑγρότερον καὶ κεκαλυμμένον ὑπὸ τοι
περιβλήματος περὶ οὗ εἴρηται· παρὰ τὸ στέρνον παρατηροῦν
μικρὰ κεγχρία λευκόφαια.

Οἱ βραχίονες ἀκέραιοι προσκεκολλημένοι εἰς τὸν κορμὸν καὶ
νας διὰ κρημνῶν ἐπιδερμίδος, χροιᾶς χαλκοπρασίνης καὶ ροδ
ἄκραι χεῖρες, τεθημέναι εἰς τὰ πρόσθια τῆς λεκάνης, φέρουσ
δακτύλους τὴν ἐπιδερμίδα ἀνυψωμένην καὶ τοὺς ὄνυχας ἀπεσπ
δὲ χροιὰ αὐτῶν κιτρίνη καὶ ἐρυθρὰ μετὰ κηλίδων ὠχρῶν.

Ἡ κοιλία συμπεπτωκυῖα, τὰ τοιχώματα ὅμως αὐτῆς ἀνέπ
τρινα μετὰ κηλίδων πρασίνων πρὸς τὸν θώρακα, μόνον ἀπὸ τ
μέχρι τῆς ἠβικῆς συμφύσεως ὑπάρχει ἐπιδερμίς.

Εὐκόλως διακρίνεται τὸ γένος. Τὸ ἐφήβαιον καλύπτεται ὑ
τὸ πέος λίαν μαλθακόν, πεπλατυσμένον, χωρὶς ἐπιδερμίδος
σχεδὸν κατεστραμμένον. διακρίνονται δὲ καλῶς ἡ βάλανος, ἡ
σηραγγώδη σώματα, ὁ σωλὴν τῆς οὐρήθρας καὶ οἱ ὄρχεις, οὗτ
μαλθακοί, ὀλίγον ὀγκώδεις, ἐρυθροί, παρουσιάζουσιν εἰσέτι τὰ
ἀγγεῖα καὶ τὰς ἐπιδιδυμίδας.

Τὰ σαρκώδη τῶν μηρῶν μέρη, ἐπαισθητῶς καταπεπτωκότ
κατειργασμένα ἐν τῷ αἱματοφύρτῳ ὑγρῷ ἐν ᾧ διατελεῖ τὸ λει
νονται ἐφαπτόμενα πρὸς τὰ ἔσω καὶ ἀπεργάζονται ὑγρὰν μά
πράσινον, εἰς τὴν ὁποίαν διακρίνονται τὸ πέος καὶ αἱ τρίχες τ
κῶν ὀργάνων, ἡ δὲ ἐπιδερμὶς καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης ἐπαφῆς
ἐξωτερικῶς οἱ μηροὶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν χαλκοπράσινον χροιάν

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

μικρὰ κεγχρία λευκόφαια ὡς τὰ κατὰ τὸν θώρακα καὶ τὸν λαιμόν, καθ' ἃ δὲ μέρη τὸ λείψανον εἶναι ἐμβεβυθισμένον ἐν τῷ ὑγρῷ ἔχει ἅπαν αὐτοῦ τὸ δέρμα πλὴν τῆς ἐπιδερμίδος· δάκτυλοί τινες τῶν ποδῶν στεροῦνται ἐπιδερμίδος καὶ ὀνύχων, εἰς τὸ πέλμα ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι ἀνυψωμένη, καὶ κεκαλυμμένη τῇδε κἀκεῖσε ὑπὸ ὑγρᾶς, μαλθακῆς, γλοιώδους ὕλης δίκην ῥυμάτων.

Ἡ ὀπισθία τοῦ θώρακος ἐπιφάνεια χωρὶς ἐπιδερμίδος, τὸ δέρμα χαλκοελαιόχρουν πρὸς τὰ δεξιά, κεραμόχρουν πρὸς τὰ ἀριστερά, κατὰ τὰ κατώτερα δὲ μέρη φυσικῆς μὲν χροιᾶς πρὸς τὰ δεξιά, τρυγὸς δὲ οἴνου πρὸς τὰ ἀριστερά, παρατηροῦνται δὲ καί τινα φαιὰ κεγχρία· τὸ δέρμα τῶν ἄκρων πολλῷ ἧττον κεχρωσμένον πρὸς τὰ ὀπίσω.

Ὁ μυϊκὸς ἱστὸς διηθημένος ὑπὸ αἱματοφύρτου ὀρροῦ, ποῦ μὲν πράσινος, ποῦ δὲ ἰόχρους, καὶ ἀλλαχοῦ πρασινοϊόχρους, λίαν μεμαλακυσμένος, εὔσχιστος καὶ οὐδόλως παρεμφέρων σάπωνι. Τὰ νεῦρα διατηροῦνται καλῶς. Οἱ σύνδεσμοι, οἱ χόνδροι καὶ τὰ ὀστᾶ ἔχουσι περίπου κατὰ φύσιν.

Ὀλίγον κενὸν ὑπάρχει ἐν τῷ κρανίῳ, ἡ σκληρὰ μῆνιγξ κυανοπράσινος, τὰ ἀγγεῖα κενά, συμπεπτωκότα, ἡ λευκὴ τοῦ ἐγκεφάλου οὐσία ὑπόφαιος, ἡ δὲ φαιὰ ὑποπράσινος, διακρίνονται δὲ εὐκόλως ἀπ' ἀλλήλων· ἡ μαλάκυνσις τοῦ ἐγκεφάλου εἶναι λίαν μεγάλη, ἡ παρεγκεφαλὶς σχεδὸν διαῤῥέουσα· εἰς τὰς πλαγίας κοιλίας τοῦ ἐγκεφάλου ὀρρὸς αἱματόφυρτος.

Τὰ ἐξωτερικὰ μαλθακὰ τοῦ θώρακος μόρια εὐκόλως ἀποσπῶνται ἀπὸ τῶν ὀστῶν, οἱ μῦς χαλκοπράσινοι· ἀνυψωθέντος τοῦ στέρνου παρετηρεῖτο τὸ κύτος τοῦ θώρακος κενὸν κατὰ τὸ τρίτον· τὰ σπλάγχνα ἀναγνωρίζονται καὶ ὡς ἐκ τῆς μορφῆς, τῆς θέσεως καὶ τῆς ὄψεως αὐτῶν. Οἱ πνεύμονες μελανοπράσινοι, λίαν ὑγροὶ καὶ γλοιώδεις, τριζοντες, ἐμφυσηματικοί, εὔσχιστοι, ἐλαφρότεροι τοῦ ὕδατος, περιέχουσι δὲ ὑγρὸν ἀσβολόχρουν. Ὁ λάρυγξ ἀκέραιος πρὸς τὰ ἄνω, κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν πρασινοκίτρινος, μελανοπράσινος δὲ πρὸς τὰ κάτω, ὡς καὶ καθ' ἅπαν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς τραχείας ἀρτηρίας· ἐπὶ τοῦ λαρυγγοτραχειακοῦ βλεννοϋμένος τῇδε κἀκεῖσε μικρὰ κεγχρία λευκὰ μήπω προσκεκολλημένα καὶ ἱκανῶς σκληρά· τὸ περικάρδιον χροιᾶς τρυγὸς οἴνου πρὸς τὰ ἔσω καὶ πρασινωπὸν πρὸς τὰ ἔξω δὲν περιέχει ὑγρόν· ἡ καρδία μαλθακὴ συμπεπτωκυῖα, μεμαλακυσμένη, βαθέως ἰόχρους, περιέχει ὀλίγον μέλαν αἷμα εἰς τὰς κοιλίας χωρὶς ὅμως ἴχνους κεγχρώσεως· τὸ διάφραγμα λελεπτυσμένον, φέρει εὐδιακρίτους τὰς ἀπονευρωτικὰς καὶ μυϊκὰς ἴνας.

Τὰ ἔντερα, ἀπωσμένα πρὸς τὸ ὀπίσθιον μέρος, ἔχουσι περίπου φυσικὴν ὄψιν, περιέχουσι δὲ ὀλίγα ἀέρια. Ὁ στόμαχος περιέχει περίπου ἓν ποτήριον μελανωποῦ ὑγροῦ, ὁ βλεννοϋμὴν μελανοπράσινος, κατὰ χώρους ἐμφυσηματικός· τὸ ἧπαρ λίαν μεμαλακυσμένον, μελανοπράσινον, ὁ ἐξωτερικὸς

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτοῦ ὑμὴν ἀποσπᾶται εὐκόλως, ἀδύνατον δὲ νὰ διακριθῶσιν αἱ διάφοροι αὐτοῦ οὐσίαι· ἡ χοληδόχος κύστις ἐνέχει ὑγρὸν ὀλίγον, παχὺ καὶ ἐλαιόχρουν· ὁ σπλὴν λίαν διαῤῥέων καὶ δυσγνώριστος παρεμφέρει πρὸς ἀποσυντεθημένον αἷμα· οἱ νεφροὶ λίαν μεμαλακυσμένοι, κατὰ χώρους ἐν μέρει πρασινωποί, ἀλλαχοῦ δὲ ἰοειδεῖς· διακρίνονται μὲν αἱ κάλυκες καὶ ἡ πύελος οὐχὶ δὲ καὶ ἡ φλοιώδης οὐσία· οἱ οὐρητῆρες μετρίως μεμαλακυσμένοι· ἡ κύστις λίαν τεταμένη, ἐμπεριέχει δὲ ὅσον μικροῦ κοχλεαρίου ἀσβολόχρουν ὑγρόν, ἄλλως δὲ κατὰ φύσιν.

Ἡ θωρακικὴ καὶ κοιλιακὴ ἀορτὴ περιέχει ἱκανὴν αἵματος μελανοῦ ποσότητα ἐν μέρει τεθρομβωμένου· ἡ κατιοῦσα κοίλη φλὲψ κενή.

Ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις τὸ λείψανον τοῦτο ὁμοιάζει πρὸς τὰ ἐν τῷ ὕδατι σηπόμενα λείψανα, δὲν ὑπάρχει ὅμως καὶ ἐντελὴς ταὐτότης· ἡ δὲ ὁμοιότης αὕτη ὀφείλεται βεβαίως εἰς τὸ ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται νεκρὸς ἀπέθανεν ἔχων ἀνὰ σάρκα, καὶ ἑπομένως τὸ σῶμα ἔμεινεν ἐμβεβυθισμένον ἐντὸς ὑγροῦ.

Παρατ. 52. (1). — Ὁ Π..... ἡλικίας ἐτῶν 66, παθὼν πρὸ πεντήκοντα ἡμερῶν πνευμονίαν, ἀπεβίωσε τὴν ἑσπέραν τῆς 25 Ἰανουαρίου 1828 καὶ ἐτάφη τὴν μεθεπομένην ἡμέραν.

Ἐξόρυξις τὴν 11 τῆς πρωΐας τῆς 19 Ἀπριλίου 1828, ἤτοι 2 μῆνας καὶ 24 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν. Μέση τῆς ἀτμοσφαίρας θερμοκρασία κατὰ Φεβρουάριον $5^0,2$ κατὰ Μάρτιον 7^0 καὶ κατὰ Ἀπρίλιον $10^0,8$ Ἑκατοστ.

Τὸ φέρετρον ἐξ ἐλάτης λεπτῆς, ἀκέραιον, ἥκιστα ἠλλοιωμένον καὶ εὐρωτιόν, πλὴν τοῦ πυθμένος ἔνθα κεῖται στρῶμα ὕλης μελαγχρόου, ὑγρᾶς· τὸ σάβανον ἀκέραιον, χρώματος σχεδὸν κατὰ φύσιν, πλὴν τοῦ ὀπισθίου μέρους ἔνθα εἶναι μελανόν, καὶ τοῦ ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸν θώρακα ἔνθα καλύπτεται ὑπὸ εὐρῶτος λευκοῦ· εἶναι δὲ ὑγρὸν καὶ εὔσχιστον· οὐδαμοῦ παρατηροῦνται σκώληκες.

Τὸ λείψανον ἀκέραιον, δυσῶδες καὶ ὄψεως ἐμφαινούσης ὅτι ἡ ἀποσύνθεσις προέβη σπουδαίως, ἰδίᾳ κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ μέρη, ἅτινα ἅπαντα συνέχονται ἀλλήλοις.

Τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς ὑπάρχει καὶ ἀπεργάζεται παχὺ στρῶμα μέχρι τῶν ὀστῶν, διὰ δὲ τῆς ἀνατομῆς διακρίνεται τὸ δέρμα, τὰ μυϊκὰ καὶ ἀπονευρωτικὰ στρώματα· ἐνιαχοῦ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἀντὶ ἐπιδερμίδος ὑπάρχει σηπεδονώδες στρῶμα ἐρυθρόν.

Τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένον ὑπὸ λευκοῦ εὐρῶτος, ὑγροῦ, βαμβακώδους, μεμιγμένου εἰς πολλὰ μέρη μετὰ λειψάνων τοῦ σαβάνου, διὰ τῶν ὁποίων

(1) *Orfila.*—Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 539.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προβάλλουσιν αἱ ὀφρῦς καὶ τὸ γένειον. Ἐκ πρώτης ὄψεως οἱ ὀφθαλμοὶ φαίνονται ὡς μὴ ὑπάρχοντες ἐντὸς τῶν κογχῶν, ἐν αἷς εὑρίσκεται ὕλη μαλθακὴ καὶ ὑγρὰ ὡσεὶ μεμβρανώδης, ἀποτελουμένη ὑπὸ τῶν δύο συγκεκολλημένων βλεφάρων φερόντων εἰσέτι τὰς βλεφαρίδας· ῥηγνυμένης τῆς μεμβράνης ταύτης εὑρίσκεται ὁ ὀφθαλμός, συμπεπτωκὼς καὶ μόνον ὑπὸ τῶν 3 αὐτοῦ συγκεντρικῶν μεμβρανῶν ἀποτελούμενος· πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὰ βλέφαρα ἥκιστα συγκεκολλημένα, σχεδὸν στεροῦνται βλεφαρίδων καὶ εἶναι ἐν μέρει κατεστραμμένα· οἱ μῦς ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν ἄρχονται σαπωνοποιούμενοι. Ἡ ῥὶς ὡσεὶ τεθλασμένη, τὰ πτερύγια αὐτῆς λελεπτυσμένα καὶ παραμεμορφωμένα, αἱ ὀπαὶ τῶν μυκτήρων λίαν καταφανεῖς· τὸ στόμα χαῖνον, ἐν αὐτῷ δὲ ἡ γλῶσσα ἀκεραία, πρασινομελαίνη, μαλθακή, κεκολλημένη εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλότητος ἕνεκα τῆς θέσεως τοῦ λιψάνου, τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος πρασινόφαιον, κιτρινόλευκον, τὸ ὑπερῷϊον ἱστίον λίαν μεμαλακυσμένον καὶ λελεπτυσμένον, διακρίνονται δὲ οἱ τέσσαρες κυνίσκοι καὶ ἡ σταφυλή· τὰ χείλη ἐμβεβυθισμένα καὶ λεπτά, διακρίνονται δὲ εἰσέτι ἴνες τινὲς τοῦ σφιγκτῆρος· διατηροῦνται τὰ μαλθακὰ τοῦ προσώπου μέρη, ἐν οἷς δι' ἀνατομῆς διακρίνεται τὸ δέρμα, ὁ κυτταρώδης ἱστός, ὁ ζυγωματικός, βυκανιστὴς καὶ λοιποὶ μῦς, οἵτινες φαίνονται ἤδη ἐν ἀρχῇ σήψεως, χαρακτηριζομένης ὑπὸ μαλθακότητος, χροιᾶς ἐρυθρᾶς καὶ διηθήσεως ὑπὸ ὕλης οἱονεὶ αἱματοφύρτου, πλυνόμενοι οἱ μῦς οὗτοι διατηροῦσι τὴν ἰδιαζουσαν χροιὰν αὐτῶν καὶ σχίζονται εὐκόλως· τὰ ὦτα, ὧν ἴχνη μόνον ὑπάρχουσι, παραμεμορφωμένα καὶ ὑγρά, ἀναγνωρίζονται ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς προεξοχῆς αὐτῶν, ἀφαιρουμένου δὲ στρώματος σπηδονώδους ὕλης ἀναγνωρίζεται ἡ κόγχη μετὰ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν μερῶν. Ἡ ἄρθρωσις τῆς κάτω γένυος διατηρεῖται, ἀλλ' ἀποχωρίζεται δι' ἰσχυρᾶς ἕλξεως. Οἱ ἀποτελοῦντες τὸ κατώτερον τοῦ στόματος τοίχωμα καὶ οἱ ἑνοῦντες τὸ ὀστοῦν τῆς κάτω σιαγόνος μετὰ τοῦ λαιμοῦ μῦς, διατηροῦνται μὲν ἀλλ' ἀποσπῶνται καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης ἕλξεως ἀπὸ τοῦ ὀστοῦ ὅπερ μένει γυμνόν. Ὁ λαιμὸς ὑγρός, χωρὶς ἐπιδερμίδος, ποῦ μὲν οἰνόχρους, ποῦ δὲ κίτρινος, οἱ ὑποκείμενοι μῦς οἰνώδους χρώματος φαίνονται οἱονεὶ συντεθλασμένοι· τὸ πρόσθιον καὶ ἀνώτερον μέρος μέχρι τοῦ μέσου τοῦ στέρνου ὡς καὶ τὸ πρόσθιον καὶ πλάγιον τῶν βραχιόνων, κεκαλυμμένα ὑπὸ λευκοῦ εὐρῶτος καὶ ὑπὸ στρώματος ὑγρᾶς ὕλης ὡσεὶ γλοιώδους, ἐρυθροκιτρίνου δίκην φακοειδῶν φυμάτων, ἀθρόων, μαλθακῶν, εὐκόλως διὰ τοῦ μαχαιρίου ἀποσπωμένων, ἀποτόκων τῆς σήψεως· εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λαιμοῦ ἀποσπῶνται εὐκόλως πλάκες ἐπιδερμίδος εὐρωτιώσης καὶ κεκαλυμμένης ὑπὸ τῆς περιγραφείσης ὕλης, αἱ πλάκες αὗται ἔνδοθεν εἶναι ἐρυθραί, τὸ λοιπὸν δὲ τοῦ θώρακος καὶ τὸ ἀνώτερον τῆς κοιλίας μέρος χαλκοπράσινον καὶ μᾶλλον ἢ ἧττον ὑγρά. Οἱ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βερροίας

δύο βραχίονες τοποθετημένοι εἰς τὰ πλάγια τοῦ θώρακος διασταυροῦντα
ἐπὶ τῆς κοιλίας, οὕτως ὥστε ἕκαστος τούτων κεῖται ἐπὶ τῆς ἠθικῆς συμ
φύσεως, μεταξὺ δὲ τῶν δύο χειρῶν εὑρίσκονται τὰ γεννητικὰ ὄργανα· ε
τὰ πλάγια τοῦ κορμοῦ, ἔνθα κεῖνται οἱ βραχίονες, τὸ δέρμα διατηρεῖ περ
που τὴν φυσικὴν αὐτοῦ χροιάν. Καθ' ἃ μέρη τὰ ἄνω ἄκρα ἐφάπτονται το
κορμοῦ ὑπάρχει βλέννα γλοιώδης, ἐρυθρά, οἱονεὶ ἐνοῦσα τὰ μέρη ταῦτα
ἀποχωριζομένων δὲ τούτων ἡ ἐπιδερμὶς ἀποσπᾶται. Τὸ ἐξωτερικὸν τῶ
γλουτῶν μέρος κερασσόχρουν στερεῖται ἐπιδερμίδος καὶ ὑγρόν, οἱ μηρ
ἀκέραιοι καλύπτονται ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ εὐρῶτος καὶ τῶν προ
σημειωθέντων φυμάτων, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τὸ δέρμα γυμνόν, φαιοπράσινον
αἱ πρίχες τῶν κάτων ἄκρων λίαν καταφανεῖς· ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν στε
ρεῖται ἐπιδερμίδος, ἀφαιρεθείσης πιθανῶς μετὰ τοῦ σαβάνου, ὁ δ' ἕτερο
σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου καλύπτεται ὑπὸ ἐπιδερμίδος, ἀπεργαζομένης πτυχά

Τὸ τριχωτὸν μέρος πρὸς τὰ ὀπίσω εἶναι ἀπεσπασμένον ἀπὸ τοῦ κρα
νίου, μεταξὺ δὲ τοῦ κρανίου καὶ τοῦ περιοστέου, καὶ μεταξὺ αὐτοῦ κα
τῶν ἐπικειμένων μαλθακῶν μορίων, ὑπάρχει ὀρρὸς αἱματόφυρτος· εὐκόλω
συγχέεται ἡ πτωματικὴ αὕτη ἀλλοίωσις μετὰ τῶν ἀποτελεσμάτων θλα
σμάτων ἐνεργουμένων κατὰ τὴν ζωήν· τὸ δέρμα ὑπάρχει εἰς ἅπαντα τ
λοιπὰ μέρη τῆς ὀπισθίας τοῦ σώματος ἐπιφανείας, μελανόφαιον μετὰ κη
λίδων κιτρίνων ὤχρας, διακρίνονται δὲ πολλὰ ἀμυδρὰ κεγχρία, ἀγνώστο
καταγωγῆς, μήπω ἐκ τῶν ἔξω πηγάζοντα, καὶ ἀνάλογα τοῖς ἐπὶ τοῦ ἥπα
τος καὶ τῆς καρδίας παρατηρηθεῖσιν. Οἱ μῦς κατὰ τὰ νῶτα μᾶλλον δι
θημένοι αἵματι, μαλθακότεροι καὶ μᾶλλον εὔσχιστοι, βεβαίως ἐκ τῆς θέ
σεως τοῦ λειψάνου, ἔνθα καὶ τὸ δέρμα εἶναι σχεδὸν ἀποκεκολλημένον κα
οἱονεὶ θύλακα ἀπεργάζεται· μόνον εἰς τὰς κόγχας παρατηρεῖται σάπων

Ἡ σκληρὰ μῆνιγξ ἀλώβητος, ἐπὶ δὲ τοῦ λίαν μεμαλακυσμένου κα
πρασινοφαίου ἐγκεφάλου διακρίνονται καὶ οἱ γύροι, καὶ αἱ δύο οὐσίαι, καίτο
ἠλλοιωμέναι, ἡ μὲν φαιὰ ὑπόφαιος, ἡ δὲ λευκὴ ἐλαιόχρους, ἕνεκα τῆ
προόδου τῆς σήψεως, δὲν διακρίνονται ὅμως τὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη, ὡ
καὶ ἂν κατὰ τὴν ζωὴν συνέβη ἀποπληξία, μαλάκυνσις, ἀραχνῖτις. Ἡ
παρεγκεφαλὶς καὶ ὁ νωτιαῖος μυελὸς μᾶλλον τοῦ ἐγκεφάλου ἠλλοιωμέν
ἕνεκα τοῦ ἐπικλινοῦς τῆς θέσεως· τὰ νεῦρα διατηροῦνται καλῶς.

Ἅπασαι αἱ ἀρθρώσεις τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ στέρνου ἀνέπαφοι, οἱ μῦς
ἰδίως ἐπὶ τὰ δεξιὰ οἰνοβαφεῖς, εἶναι οἱονεὶ διαβεβρεγμένοι ὑπὸ αἵματος
Οἱ πνεύμονες, ἡ καρδία καὶ τὸ μεσοθωράκιον ἔχουσι τὸν κατὰ φύσι
ὄγκον καὶ ὄψιν αὐτῶν, οἱ πνεύμονες ὅμως εἶναι μικρὸν συμπεπτωκότες κα
ὑποπράσινοι, τρίζοντες, μαλθακώτεροι, μᾶλλον εὔσχιστοι καὶ μᾶλλον δια
βεβρεγμένοι ὑπὸ αἱματοφύρτου ὑγροῦ. Ἡ τραχεῖα ἀρτηρία καὶ ὁ λάρυγ
ἀκέραιοι, ὁ βλεννοὺμὴν ἐπαισθητῶς ὑπὸ τῆς σήψεως ἠλλοιωμένος, χρώ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματος βαθέως ἐρυθροῦ καθ' ἅπασαν τὴν ἔκτασιν, ἐνιαχοῦ δὲ ἀποκολλᾶται εἰς πέταλα πολτώδη, πρασινόφαια, ἅτινα ἀποτελούμενα μόνον ὑπὸ τοῦ ἐπιθηλίου παρουσιάζουσι τῇδε κἀκεῖσε ὄψιν κεγχρίων ἐκλαμβανομένων ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς ἀλλοτρίων σωμάτων. Ἡ καρδία μαλθακή, συμπεπτωκυῖα, μελανόφαιος, φέρει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας μικρὰ κεγχρία συστάσεως καὶ χρώματος ἄμυου· ἡ ἀριστερὰ κοιλία περιέχει μεγάλην ποσότητα αἵματος παχέος, ἐρυθροῦ, διακρίνεται δὲ εἰσέτι καὶ ὁ ἐσωτερικὸς τοῦ ὀργάνου ὑμήν. Οἱ μεγάλοι ἀρτηριακοὶ καὶ φλεβικοὶ κορμοὶ οἱ ἐν τῷ θώρακι καὶ τῇ κοιλίᾳ περιέχουσιν αἷμα ἐρυθρὸν χρωματίζον τὸν ἐσωτερικὸν αὐτῶν χιτῶνα· ἐπὶ τοῦ διαφράγματος, λεπτοτέρου τοῦ συνήθους, διακρίνονται τὰ μυϊκὰ καὶ ἀπονευρωτικὰ μέρη. Συμπεραίνεται ἐξ ἁπάντων τούτων ὅτι μέγα μέρος τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων τῶν θωρακικῶν ὀργάνων οὐχὶ δυσκόλως διεγιγνώσκετο.

Τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ σπλάγχνα ἥκιστα ἢ οὐδόλως διαφέρουσι τῶν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπὸ τοῦ θανάτου· τὰ ἔντερα μόνον εἶναι κενὰ καὶ λίαν διατεταμένα ὑπὸ ἀερίων, τούτου δ' ἕνεκα καλῶς ἀπεικονισμέναι αἱ μορφαὶ αὐτῶν. Ὁ στόμαχος μήπω διατεταμένος δὲν ἐνέχει ὑγρόν, ὁ βλεννοϋμὴν αὐτοῦ καλύπτεται ὑπὸ στρώματος λεπτοῦ ὕλης ἀσβολοχρόου, ταύτης δὲ δι' ἀποπλύσεως ἀφαιρουμένης παρίσταται ὁ ὑμὴν ἐρυθρωπός, ὡς ἐκ τῆς πτωματικῆς ἀναπόσεως, διακρίνονται δὲ ἐπίσης καὶ ὁ μυϊκὸς καὶ ὁ ὁρῥώδης χιτών. Τὸ ἐπίπλοον φαίνεται κατὰ φύσιν. Ὁ σπλὴν βαθέος μελανοπρασίνου χρώματος, λίαν μεμαλακυσμένος καὶ ὠσεὶ πολτώδης. Τὸ ἧπαρ ἀκέραιον, μεμαλακυσμένον καὶ μελανοπράσινον, ἀποχωρίζεται εὐκόλως ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ μεμβράνη ἐπὶ τῆς ὁποίας διακρίνονται πολλὰ μικρὰ κεγχρία, ἀλλ' οὐχὶ καὶ αἱ οὐσίαι ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπαρτίζεται τὸ ὄργανον· ἡ χοληδόχος κύστις περιέχει χολὴν κροκκόχρουν. Οἱ νεφροὶ κατὰ φύσιν, μικρὸν μεμαλακυσμένοι, ἡ δ' ἐξωτερικὴ αὐτῶν μεμβράνη εὐκόλως ἀποχωρίζεται· οἱ οὐρητῆρες καὶ ἡ κύστις οὐδὲν τὸ ἄξιον λόγου παρουσιάζουσιν.

Εὐκόλως γνωρίζεται τὸ γένος· τὸ ἐφήβαιον πλῆρες τριχῶν· τὸ πέος μαλθακόν, πεπλατυσμένον χωρὶς ἐπιδερμίδος, διακρίνονται ἡ βάλανος, ἡ πόσθη, τὰ σηραγγώδη σώματα καὶ τὸ μεσαῖον αὐτῶν διάφραγμα, ὡς καὶ ὁ σωλὴν τῆς οὐρήθρας ἐν τῷ ὁποίῳ εὐοδιάζεται καθετήρ· τὸ ὄσχεον εἶναι σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου κατεστραμμένον· οἱ ὄρχεις λίαν μεμαλακυσμένοι, οἰνοβαφεῖς καὶ σμικροί· διακρίνονται τὰ σπερματοφόρα ἀγγεῖα καὶ αἱ ἐπιδιδυμίδες.

Ἅπασαι αἱ ἀρθρώσεις διατηροῦνται, οἱ σύνδεσμοι καὶ οἱ τένοντες δὲν φαίνονται ἠλλοιωμένοι.

Οὐδαμοῦ παρετηρήθησαν σκώληκες.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἕνεκα τῆς ὑπὸ τῆς σήψεως ἀλλοιώσεως τοῦ προσώπου ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ προσδιορισμὸς τῆς ταὐτότητος τοῦ λειψάνου.

Παρατ. 55. (1)— Τὴν 11 Σεπτεμβρίου τοῦ 1829 ἐνετάλην ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως μετὰ τοῦ Denis ὅπως ἐνεργήσω ἐξόρυξιν τάφου καὶ νεκροψίαν ἐπὶ τοῦ λειψάνου τῆς γυναικὸς Hivet εἰς Auteuil, ἀποθανούσης τὴν 10 Ἰουνίου καὶ ταφείσης τὴν ἐπιοῦσαν 11 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἀκριβῶς τρεῖς μῆνας πρότερον. Κατὰ κοινὴν φήμην ὁ σύζυγος ἦτο ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου, κατά τινας δὲ καταθέσεις μαρτύρων εἰκάζετο ὅτι ἐφονεύθη συνεπείᾳ ἰσχυρῶν ἐπὶ τοῦ κρανίου πλήξεων, ἐξ ὧν συνετρίβησαν τὰ ὀστᾶ. Ἄλλως ἡ γυνή, ἡλικίας 95 περίπου ἐτῶν, ἦτο ἡμιπληγικὴ πρὸ 9 ἐτῶν, διατηρήσασα μέχρι τέλους σπουδαίαν εὐσαρκίαν. Τὸ ἔδαφος τοῦ κοιμητηρίου ἦτο λίαν ξηρόν, τὸ θερμόμετρον ἐσημείου 9^0 — 10^0, ὁ καιρὸς ἦτο ὁμιχλώδης.

Φέρετρον ἀνέπαφον, τὸ κάλυμμα κατὰ τὸ μέσον καταπεπτωκὸς ὡς ἐκ τοῦ βάρους τοῦ χώματος, ἐξειλκύσθη δὲ τοῦ λάκκου ἐντελῶς ἀπέραιον. Εὑρέθη τὸ λείψανον περιτετυλιγμένον ἀκριβῶς ἐν τῷ σαβάνῳ φέροντι ἐνιαχοῦ κηλίδας πλατείας, μελανοφαίους καὶ πρασίνους εὐρῶτος ἀφθονωτέρου καὶ μᾶλλον ὑγροῦ πρὸς τὰ νῶτα, ὁ πυθμὴν τοῦ λάκκου ὑγρός, τὸ δὲ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν μεσότητα τοῦ φερέτρου μέρος πλῆρες μελανωποῦ ὑγροῦ εὐρωτιῶντος, καταῤῥεύσαντος βεβαίως διὰ τῶν σανίδων τοῦ φερέτρου· τὰ λευκὰ ἐνδύματα, εἰσέτι ἀνέπαφα, δυσκόλως ἐσχίζοντο.

Τὸ λείψανον ἐντελῶς ἀποκαλυφθὲν οὐδεμίαν ἀπέδιδε βαρείαν σήψεως ὀσμήν, διετηρεῖτο κάλλιστα καὶ ἦτο λίαν ἀπεξηραμένον, ὥστε εἴτε ἀπὸ τῶν ποδῶν, εἴτε ἀπὸ τῶν ὤμων μετακινούμενον ἐστρέφετο ὡς ἤθελον.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου ἠλλοιωμένα ὡς ἐκ τοῦ οἰδήματος· στόμα χαῖνον, χεῖλη ἀπεξηραμένα καὶ ἐσκληρυσμένα, γλῶσσα μαλθακή, τραχεῖα, ξηρά, ἐσκληρυσμένη καὶ μόλις $0^{\mu},005$—$0^{\mu},006$ παχεῖα, ἐλευθέρα καὶ μικρόν τι προέχουσα διὰ τῶν τόξων τῶν ὀδόντων, βλέφαρα κεκλεισμένα, μαλθακὰ καὶ ἐσκληρυσμένα, ἐπίσης καὶ ἡ ῥὶς, ἧς τὸ πάχος περιορίζεται εἰς τὸ τῶν χόνδρων αὐτῆς· τὸ μελανωπὸν τοῦ δέρματος χρῶμα βαθύτερον πρὸς τὸ μέτωπον, τὴν ῥῖνα, περὶ τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ ἀνώτερον μέρος τῆς κεφαλῆς, συγχέεται πρὸς τὰ κάτω μετὰ τοῦ λίαν οἰδαλέου λαιμοῦ· τὸ δέρμα ξηρὸν καὶ μελανωπὸν ὡς τοῦ προσώπου, ἕνεκα τοῦ οἰδήματος τῶν μαλθακῶν μορίων τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ἀνωτέρων μερῶν τοῦ στήθους, ἀντὶ τοῦ λαιμοῦ διακρίνεται αὔλαξ βαθεῖα ἐκ τῆς κλίσεως τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὸ στῆθος· τὸ δέρμα τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ ἀνωτέρου τοῦ στήθους μέρους ξηρόν· τὸ ὀπίσθιον τῆς κεφαλῆς τὸ ἐπὶ τοῦ φερέτρου λευκωπόν,

---

Orfila. — Αὐτόθι τόμ. Δ', σελ. 605.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μετρίως ὑγρὸν καὶ εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ μελανέρυθρον τῶν πέριξ μερῶν· ἡ πολιὰ καὶ βραχεῖα κόμη ἀποσπᾶται εὐκόλως δι' ἐλαφρᾶς προστριβῆς· τὸ δέρμα τοῦ προσώπου, τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦ στήθους κεκαλυμμένον ὑπὸ λεπτοῦ στρώματος λιπώδους, βουτυροειδοῦς, φαιοκιτρίνου, εὐκόλως ἀφαιρουμένου δι' ἀποξέσεως· τὸ δέρμα ἀσβολόχρουν καὶ μωμῶδες, οἱ ἀνατομικοὶ αὐτοῦ χαρακτῆρες εὐδιάκριτοι.

Τὰ δύο κατώτερα τριτημόρια τοῦ στήθους καὶ ἅπασα ἡ κοιλία μέχρι τοῦ ἀνωτέρου μέρους τῶν μηρῶν ῥοδόλευκα. Εἰς τὸ ὀπίσθιον καὶ ἐξωτερικὸν τῶν ἄνω ἄκρων μέρος τὰ καλύμματα μελανοπράσινα, κατὰ δὲ τὴν ἐσωτερικὴν καὶ προσθίαν κατὰ φύσιν τὴν χροιάν.

Εἰς τὰ κάτω ἄκρα τὸ δέρμα εὐρωτιῶν παρουσιάζει ἴχνη σήψεως μᾶλλον προκεχωρημένης, τὰ γόνατα ὑποκίτρινα καὶ τὰ καλύμματα αὐτῶν ξηρότερα· ἐνιαχοῦ εἰς τὰς κνῆμας καὶ τοὺς μηροὺς παρατηροῦνται κηλίδες ὑποπράσιναι.

Ἅπασα ἡ νωτιαία ἐπιφάνεια ὑγρὰ καὶ ὑπέρυθρος, βαθυτέρας δὲ χροιᾶς ἐπὶ τὰ πλάγια, ὡς συνήθως παρατηρεῖται ὀλίγον μετὰ θάνατον εἰς τὰ λείψανα τὰ παρουσιάζοντα πολλαπλᾶς κατὰ τὰ νῶτα πελιδνότητας.

Οἱ ὄνυχες τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἐπαισθητῶς μεμαλακυσμένοι καὶ φαιόλευκοι. Ἐκ τῆς ὁμοτίμου καθ' ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ λειψάνου διατηρήσεως τῶν καλυμμάτων βεβαιοῦμεν μετὰ θετικότητος ὅτι εἰς οὐδὲν μέρος ὑπῆρχον ἴχνη ἐξωτερικῆς βλάβης.

Τὸ δέρμα τεμνόμενον φαίνεται ἐπαισθητῶς ἀπεξηραμένον, μετὰ ἐπιφανείας κατὰ τὴν τομὴν ὁμαλῆς καὶ λείας. Ὁ ὑποδόριος στεατώδης ἱστός, λιπώδης, λευκόφαιος, κατὰ δὲ τὴν τομὴν κοκκώδης ὡς ἐκ τῆς συσσωρεύσεως λεπτῶν κεγχρίων, παρεμφέρει τῷ πτωματικῷ σάπωνι. Ἔνθα ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης καὶ στεατώδης ἱστὸς εἶναι ἄφθονος, τεμνόμενος φαίνεται πορώδης δίκην φύλλων, ὡς ἐκ τῆς ὑπάρξεως πολλῶν μικρῶν χασμάτων, ἕνεκα τῆς διαστάσεως τῶν πετάλων τοῦ κυτταρώδοτς ἱστοῦ, προερχομένης εἴτε ἐκ τῆς ἀποξηράνσεως τοῦ ἱστοῦ τούτου, εἴτε ἐκ τῆς ἐκλύσεως ἀερίων κατὰ τὸν πρῶτον τῆς ταφῆς χρόνον.

Ἅπαντες οἱ μῦς τοῦ προσώπου, τῶν θωρακικῶν καὶ κοιλιακῶν τοιχωμάτων, τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων διατηροῦσι τὴν ἰδίαν αὐτοῖς ἀνατομικὴν ὑφήν· ὁ ἱστὸς αὐτῶν τεμνόμενος βαθέως παρουσιάζει χροιὰν ὡρότιμον, ῥοδόφαιον, ὅλως προσομοίαν πρὸς τὴν τοῦ βραστοῦ κρέατος, εἶναι παχεῖς τὴν ἀφήν, διαχωρίζονται δὲ αἱ ἶνες καὶ τὰ δέματα μέχρι τῶν τενόντων καὶ τῶν ἀπονευρώσεων τῶν καταφύσεων, αἵτινες διατηροῦσιν ἅπαντας τοὺς φυσικοὺς αὐτῶν χαρακτῆρας· οἱ μῦς τοῦ δεξιοῦ μηροῦ εἶναι ἐπαισθητῶς ἐρυθρότεροι τῶν τοῦ ἀριστεροῦ, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρατηρεῖται εἰς τοὺς τῶν κνημῶν καὶ τῶν ἄνω ἄκρων μῦς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ κρανίον ἀπεγυμνώθη λίαν εὐκόλως τῶν μαλθακῶν αὐτοῦ καλυμμ
των, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας δὲ αὐτοῦ οὔτε κατάγμα οὔτε ῥωγμὴ παρετη
ρήθη, τὰ ὀστᾶ ἦτο λευκόφαια καὶ εὔθραυστα. Ὁ ἐγκέφαλος ἠλαττωμ
νος τὸν ὄγκον ἐπλήρου τὰ $^4/_5$ τῆς κοιλότητος, ἡ δὲ σκληρὰ μῆνιγξ στ
ρεὰ χωρὶς ἀλλοιώσεως· ἀντὶ τῆς παχείας μήνιγγος εὑρηται ὕλη ὑποκ
τρινος, παχεῖα, κοκκώδης περικαλύπτουσα τοὺς λοβοὺς τοῦ ἐγκεφάλο
οἵτινες διακρίνονται καλῶς ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν, πλὴν τοῦ προ
θίου τριτημορίου τοῦ δεξιοῦ λοβοῦ ὅλως μεταβεβλημένου εἰς ὕλην λ
πώδη, ὑποκίτρινον, εὔθριπτον, ἀπαρτιζομένην ὑπὸ κεγχρίων λευκοκιτρ
νων ἀκανονίστου σχήματος καὶ λιπώδους συστάσεως, μεμιγμένων μετ
ὕλης ἡμιῤῥεύστου, ἐλαιώδους, μᾶλλον κιτρίνης καὶ χωρὶς ὀσμῆς· τὰ δὲ
ὀπίσθια τριτημόρια τοῦ δεξιοῦ λοβοῦ λίαν μεμαλακυσμένα καὶ σχεδὸ
πολτώδη, ἐξ οὗ δυσδιάκριτοι αἱ οὐσίαι· ὁ ἀριστερὸς λοβὸς μᾶλλον στα
τώδης καὶ ὀγκώδης, τέμνεται κατὰ τεμάχια καὶ διακρίνονται τὰ χρώ
ματα τῶν δύο οὐσιῶν.

Ἡ παρεγκεφαλὶς τὴν αὐτὴν ἔχει σύστασιν ὡς ὁ ἀριστερὸς λοβός, εὐ
διάκριτος καὶ ἡ φαιὰ καὶ λευκὴ οὐσία, ὡς καὶ ἡ κατὰ φύλλα διάταξ
τῆς ὑφῆς αὐτῆς· ἡ παχεῖα μῆνιγξ ἐξηλείφθη, ἡ δὲ κατωτέρα αὐτῆς ἐπ
φάνεια ὡς καὶ τὸ τοῦ προμήκους μυελοῦ διαβρέχονται ὑπὸ ἐλαιώδου
ὑγροῦ, ἐνέχοντος λιπώδη κεγχρία, λίαν κιτρίνου, λιμνάζοντος καθ' ἅπαντ
τὰ κοιλώματα τῆς βάσεως τοῦ κρανίου, καὶ παλινδρομοῦντος λίαν ἀφθ
νως ἐκ τοῦ νωτιαίου σωλῆνος. Οὐδὲν κάταγμα τῶν ὀστῶν τῆς βάσεω
τοῦ κρανίου. Ἡ ἐγκεφαλικὴ μάζα ἀποδίδει ὀσμὴν μικρόν τι κάκοσμο
καὶ μᾶλλον δυσώδη τῆς τοῦ λοιποῦ σώματος.

Ὁ λαιμὸς ὑπερμέτρως ἐξωγκωμένος καὶ δίκην αὐλακος ἱκανῶς βαθείας
ὑπὸ τὴν βάσιν τῆς γένυος, ἕνεκα τῆς ἐπὶ τὰ πλάγια κλίσεως τῆς κεφαλῆ
καὶ τῆς μείζονος τοῦ δέρματος συναφείας εἰς τὴν βάσιν τῆς γένυος.

Οἱ πνεύμονες ὅλως συμπεπτωκότες, ἐγκαρσίως πεπλατυσμένοι, προ
κεκολλημένοι εἰς τὰ πλάγια τῆς ῥάχεως καὶ τοῦ περικαρδίου, ὡς εἰς τ
μήπω ἀναπνεῦσαν νεογνόν· ὁ ἱστὸς αὐτῶν ὑπεικτικός, σχεδὸν ξηρὸς κα
μελανοπράσινος· τὸ κοῖλον τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῶν βρόγχων κε
νόν, ἡ ἐπενδύουσα ταῦτα μεμβράνη ξηρὰ καὶ πρασινόφαιος, παρετηρεῖτ
δὲ μόνον κατὰ τὴν ὀπισθίαν τῆς τραχείας ἀρτηρίας ἐπιφάνειαν μέχρι τῶ
πρώτων βρογχικῶν κλάδων κηλὶς ἐπιμήκης, μελανόφαιος, προφανῶς ἀπο
τελουμένη ὑπὸ ἀπεξηραμένου αἵματος ῥεύσαντος ἐκ τοῦ ὀπισθίου κοίλω
τοῦ στόματος εἰς τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν καὶ τοὺς βρόγχους.

Ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ἐπὶ τὰ ὀπίσω ὑγρὸν ἐρυθρωπόν, ἐλαιῶδες
ἱκανῶς ἄφθονον, μεμιγμένον μετὰ λιπαρᾶς οὐσίας κιτρινοφαίου, κεγχρώ
δους, ἡ ὕλη αὕτη, λιπώδης, καὶ τὴν σύστασιν σαπωνώδης, ἦτο παρεμφερὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρὸς τὴν ἐν τῷ κρανίῳ· τὸ περικάρδιον ξηρόν, χωρὶς ὑγροῦ, περιβάλλεται ὑπὸ λεπτοῦ λιπώδους στρώματος ἐκ συσσωρεύσεως πολλῶν μικρῶν κεγχρίων· ἡ καρδία πλαδαρὰ καὶ μετρίως ἀποκεχρωσμένη, ὁ λιπώδης ἱστὸς ὁ συνοδεύων τὰ στεφανιαῖα ἀγγεῖα εἶναι ἐπίσης μεταβεβλημένος εἰς ὕλην κεγχρώδη, στερεωτέραν, λιπαρὰν καὶ φαιοκιτρίνην· τὰ τοιχώματα τῆς ἀορτῆς, τῶν καρωτίδων, τῶν εἰλεακῶν ἀρτηριῶν κτλ. ξηρά, ἐλαστικά, ὡς κατὰ φύσιν, λίαν μετρίως ῥοδόχροα.

Οὐδεμία δυσώδης ὀσμὴ ἀπὸ τῆς κοιλίας. Ἅπαντα τὰ ὄργανα μικρὸν συμπεπτωκότα καὶ κεκαλυμμένα ὑπὸ τοῦ ἐπιπλόου φέροντος πιμελὴν λευκοκίτρινον. Ἅπασα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ περιφερικοῦ περιτοναίου κεκαλυμμένη ὑπὸ μικρῶν κόκκων λιπωδῶν, ὑποκιτρίνων, ἀόσμων, μεμονωμένων ἢ συσσωρευμένων, συστάσεως στερρᾶς καὶ τὴν ἀφὴν σαπωνωδῶν, μεμιγμένων μετ' ἄλλων κεγχρίων, λευκοτέρων, μᾶλλον στερεῶν, κρυσταλλικῶν τὴν ὄψιν, καὶ οἱονεὶ ἀποτελουμένων ὑπὸ φωσφορικῆς τιτάνου.

Ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα ἐξωτερικῶς κατὰ φύσιν τὴν χροιάν, καὶ κάλλιστα διατηρούμενα· τὰ τοιχώματα αὐτῶν μαλθακὰ καὶ στερρά· ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ στομάχου ἐπιφάνεια ὡς καὶ τῶν λεπτῶν ἐντέρων ξηρά, ὠχροῤῥόδινος, χωρὶς ἐνέσεως ἤ τινος ἀλλοιώσεως· ἐν αὐτοῖς δὲ οὐδὲν ἀλλοτρίας οὐσίας ἴχνος εὑρέθη, πλὴν τινων λιπωδῶν κεγχρίων, ἅτινα διὰ τῆς ἀναλύσεως ἀπεδείχθη ὅτι ἀπετελοῦντο ὑπὸ ζωϊκῆς ὕλης.

Τὸ ἦπαρ μελανοπράσινον, εἰς ἀρχομένην ἀποξήρανσιν, χροιᾶς τῆς αὐτῆς ἔσω τε καὶ ἔξω· ἐπ' αὐτοῦ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ πολλοὶ σωροὶ πλατεῖς κεγχρίων λευκῶν, ξηρῶν, κρυσταλλικῶν τὴν ὄψιν, τραχέων καὶ εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πράσινον χρῶμα τοῦ ὀργάνου, ὑπὸ φωσφορικῆς τιτάνου ἀποτελουμένων.

Ὁ σπλήν, ἱκανῶς στερρός, διατηρεῖ τό τε χρῶμα καὶ τὸν ὄγκον αὐτοῦ, ὅπως ὀλίγας μετὰ θάνατον ἡμέρας· ἔνδοθεν οἰνόχρους.

Οἱ νεφροὶ ἀπαραλλάκτως ὅπως εἰς λείψανον πρὸ 24 ὡρῶν, βεβαίως ἡ διατήρησις αὐτῶν ὀφείλεται εἰς τὸ περιβάλλον αὐτοὺς λίαν παχὺ λιπῶδες στρῶμα· ἡ κύστις κενή, ὁ δὲ βλεννοῦμὴν μόλις ὑγρός.

Ἡ μήτρα λίαν πεπλατυσμένη, ἡ κοιλότης αὐτῆς ἐλευθέρα καὶ φαιά· εἰς τὰ τοιχώματα παρετηρεῖτο ἀρχὴ λιπώδους ἐκφυλίσεως.

Ἕνεκα τῆς καλῆς τοῦ λειψάνου διατηρήσεως ἅπασαι αἱ ἐπὶ τούτου ἔρευναι εὐχερῶς διεξήχθησαν· ἐξάγεται δὲ ὅτι οὔτε ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας οὔτε εἰς ἐσωτερικόν τι ὄργανον ὑπῆρχε βλάβη· μόνον ὁ δεξιὸς τοῦ ἐγκεφάλου λοβὸς ἦτο μαλθακώτερος καὶ μᾶλλον ἀποσυντεθημένος τοῦ ἀριστεροῦ, τὸ δὲ πρόσθιον αὐτοῦ τριτημόριον μεταβεβλημένον εἰς λιπαρὰν καὶ ὑγρὰν ὕλην καθ' ὅλα ὁμοίαν τῇ παρατηρηθείσῃ καθ' ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν βάσιν τοῦ κρανίου καὶ τὸν νωτιαῖον σωλῆνα. Σημειωτέον ὅτι ὁμοία ὕλη εὑρίσκετο εἰς ἀμφοτέρους

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοὺς ὑποζωκότας, εἰς τὰ ὀπίσω τῶν πνευμόνων, καθ' ἃ μέρη κατ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὸ ἐν τοῖς ἀγγείοις αἷμα μετὰ θάνατον. Ἡ ἀφθονία τῆς ὕλης ταύτης εἰς τὴν χώραν ταύτην, καὶ δὴ ἐν τῷ κρανίῳ καὶ τῷ νωτιαίῳ σωλῆνι, ἔνθα οἱονεὶ ἀνεπλήρου τὴν παχείαν μήνιγγα, καταδεικνύει ὅτι αὕτη ἀπετελέσθη ἰδίως εἰς τὰ μέρη, ἔνθα τὸ αἷμα ἦτο ἀφθονώτερον κατὰ τὸν πρῶτον μετὰ θάνατον καιρόν.

Λαμβάνοντες δὲ ἤδη ὑπ' ὄψιν τὴν προγενεστέραν τῆς θανούσης κατάστασιν, οὔσης ἡμιπληγικῆς πρὸ 9 ἐτῶν ἐξ ἀριστερῶν, τὴν μεγάλην αὐτῆς εὐσαρκίαν, τὸν αἰφνίδιον θάνατον, τὰ ἴχνη τῆς αἱματοφύρτου βλέννης τῆς διαῤῥευσάσης εἰς τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν καὶ τοὺς βρόγχους, πιθανολογοῦμεν ὅτι νέα ἐγκεφαλικὴ αἱμορραγία ἐπῆλθεν αἴφνης, καὶ ἐπέφερε τὸν θάνατον, τόσῳ μᾶλλον ταχύτερον, καθόσον συνέβη εἰς τὸ πάσχον ἤδη μέρος· τὸ συμπέρασμα τοῦτο ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῆς μᾶλλον προκεχωρημένης μαλακύνσεως τοῦ δεξιοῦ λοβοῦ ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῆς ἐλαιώδους καὶ λιπώδους ἐκφυλίσεως τοῦ πρασθίου τριτημορίου.

Δυσεξήγητος ὅλως κατὰ τὸν Ollivier (d'Anger) ἀποβαίνει ὁ τρόπος τοῦ σχηματισμοῦ τῶν κεγχρίων τῆς φωσφορικῆς τιτάνου κατὰ τὸ περιτόναιον καὶ τὸ κοῖλον τῶν φλεβῶν τοῦ ἥπατος, σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ τιτανῶδες τοῦτο ἅλας ἐν τοῖς ἱστοῖς λειψάνου ἐντελῶς ἀνεπάφου εἶναι φαινόμενον ἄξιον προσοχῆς, ὅπερ δέον ὅπως συγκαταριθμηθῇ μεταξὺ τῶν ἀλλοιώσεων ἃς τὸ σῶμα ὑφίσταται ἐν τῇ γῇ.

Παρατ. 34. (1). — Τὴν 30 Ἰανουαρίου 1826 ὑπὸ θερμοκρασίαν 6° R. ἐξωρύχθη τάφος λειψάνου ταφέντος πρὸ 113 ἡμερῶν.

Τοῦ φερέτρου ἐξελκυσθέντος εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου καὶ ἀποκαλυφθέντος ἀνεδόθη ὀσμὴ δυσωδεστάτη· τὸ φέρετρον διετηρεῖτο καλῶς· τὸ λείψανον περιεβάλλετο ὑπὸ σαβάνου καλῶς ἐῤῥαμμένου, ἐνιαχοῦ ἐφθαρμένου, καὶ δὴ κατὰ τὴν κεφαλήν, τὴν προσθίαν τοῦ θώρακος μοῖραν καὶ τὰ πέλματα. Μ' ὅλην δὲ τὴν ἀλλοίωσιν τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου εὐκόλως ὑπὸ τῶν περιεστώτων ἀνεγνωρίσθη ἡ ταὐτότης αὐτοῦ.

Τὸ σῶμα ἠλαττωμένον τὸν ὄγκον, οἱ μῦς πεπλατυσμένοι καὶ συνεσπασμένοι, τὸ δέρμα ἐσκληρυσμένον, μέλαν καὶ ὡσεὶ κατειργασμένον· αἱ τρίχες ἀποσπῶνται δι' ἐλαφρᾶς προστριβῆς, οὐδὲν ἴχνος λύσεως τῆς συνεχείας· ἡ εἰς τὸν ἀέρα ἔκθεσις δὲν προεκάλεσε τὴν ἐνίοτε εἰς προσομοίας περιστάσεις συμβαίνουσαν ἐξοίδησιν.

Τὸ δέρμα λίαν προσκεκολλημένον εἰς τοὺς μῦς, οἵτινες εὐκόλως ἀποσπῶνται ἀπὸ τῶν ὀστῶν· ἀποπρισθεισῶν τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ στέρνου ἀνεδόθη ἐκ τῶν ὀστῶν τούτων καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ στέρνου ὀσμὴ λίαν δυσώδης,

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 612.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὐδὲν δὲ κάταγμα παρετηρήθη εἰς τὰ ὀστᾶ τοῦ θώρακος· οἱ πνεύμονες σχεδὸν συμπεπτωκότες ἐπίκεινται εἰς τὸ ὀπίσθιον τοῦ θώρακος μέρος, καὶ εἶναι πολτώδεις, πρασινωποί, διὰ τῆς τομῆς ἐκρέει ἀπὸ αὐτῶν ὑγρὸν ἀφρῶδες καὶ μεμιγμένον μετά τινων ἀεριωδῶν φυσαλίδων· ἡ καρδία κενή, πλαδαρά, ὠχροκίτρινος.

Οἱ μῦς τῆς κοιλίας λίαν λελεπτυσμένοι, συνεσταλμένοι καὶ ἰσχυρῶς προσκεκολλημένοι εἰς τὸ δέρμα· ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα ἤρξαντο σηπόμενα, ἀλλ' ἀνελίσσονται· ὁ στόμαχος καὶ τὰ παχέα ἔντερα πελιδνά, τὰ δὲ λεπτὰ ῥοδοκίτρινα· τὸ ἧπαρ, σεσηπός, πεπλατυσμένον, μελανὸν καὶ πολτῶδες, φέρει τοὺς ὑμένας αὐτοῦ ἱκανῶς στερεούς.

Ὁ σπλὴν ἔτι μᾶλλον ἀποσυντεθειμένος, πολτώδης, διαῤῥέων· ἡ κύστις κενὴ καλῶς διατηρεῖται· οἱ νεφροὶ σεσηπότες.

Τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς ἀποσπῶνται εὐκόλως, ἡ σκληρὰ μῆνιγξ διατηρεῖ τὸ κατὰ φύσιν σχῆμα· ὁ ἐγκέφαλος κατὰ τὸ ἥμισυ ἠλαττωμένος, μεταβεβλημένος εἰς πόλτον πρασινωπόν, διαῤῥέοντα.

Οἱ μῦς τῶν ἄκρων ὠχροί, πεπλατυσμένοι, συγκεκολλημένοι ἀλλήλοις καὶ ἀπεξηραμμένοι, τὰ ὀστᾶ οὔτε κάταγμα οὔτε ἐξάρθρωσιν φέρουσιν.

Παρατ. 55. (1). — Ὁ Α.... ἡλικίας 78 ἐτῶν, ἀποθανὼν ὑπὸ πνευμονίας τὴν 28 Νοεμβρίου 1828, ἐτάφη χωρὶς φερέτρου ἐντὸς σινδόνης τὴν 29, 24 ὥρας μετὰ θάνατον, ἡ ἐξόρυξις ἐνηργήθη τὴν 3 Ἀπριλίου 1829, ἤτοι 4 μῆνας καὶ 4 ἡμέρας μετὰ τὴν ταφήν. Μέση θερμοκρασία κατὰ Δεκέμβριον $4^0,5$, κατὰ Ἰανουάριον 2^0, κατὰ Φεβρουάριον $2^0,7$ καὶ κατὰ Μάρτιον $5^0,7$ Ἑκατ.

Τὸ λείψανον ἀκέραιον, ἡ κεφαλὴ ἀνεστραμμένη εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ κεκλιμένη, αἵ τε ἐσοχαὶ καὶ αἱ ἐξοχαὶ τοῦ προσώπου εἶναι ἀπηλειμμέναι ἐκ τοῦ καλύπτοντος αὐτὸ χοός, ἡ κάτω γένυς ἀποχωρισθεῖσα τῆς κεφαλῆς παρέμεινεν ἐν τῷ λάκκῳ. Ἡ κοιλότης τοῦ στόματος πλήρης χοὸς μαλθακοῦ, ὑγροῦ· πολλαὶ τρίχες ἐπικεκολλημέναι ἐπὶ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μόλις ἴχνη μαλθακῶν μορίων ὑπάρχουσιν.

Περὶ τὸν λαιμὸν λείψανα μαλθακῶν μορίων, φαιοχρόων κατὰ τὰ πρόσθια καὶ μεσαῖα μέρη καὶ πελιδνοπρασίνων εἰς τὰ πλάγια.

Ὁ λάρυγξ καὶ ἡ τραχεῖα ἀρτηρία σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπογεγυμνωμένα, αἱ κλεῖδες γυμναί, πλὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους πρὸς τὰ δεξιά, ἔνθα παρατηρεῖται στρῶμα εἰς ἄκρον λεπτὸν ὕλης μεμαλακυσμένης, ὡσεὶ λιπώδους, εἰς τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἰνῶν ἢ δέρματος ἴχνος ἀνευρίσκεται.

Ὁ θώραξ ἀκέραιος, συμπεπτωκώς, τὸ ἀνώτερον τοῦ στέρνου μέρος καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἄκρον τῆς α' καὶ β' πλευρᾶς ἐντελῶς γυμνά· αἱ λοιπαὶ

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Ταμ. Α'. Σελ. 522.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στερνικαὶ πλευραὶ κεκαλυμμέναι ὑπὸ μεμβράνης λίαν λεπτῆς, μικρόν τι ὑγρᾶς, βεβαίως τὰ ὑπολείμματα τῶν καλυπτόντων αὐτὰς μαλθακῶν μορίων, ἐν οἷς δὲν διακρίνονται μυϊκαί ἶνες· ἐπὶ τὰ πλάγια χροιὰ πελιδνὴ καὶ ἐν μέρει μελανοπράσινος, ἀλλαχοῦ δὲ τοῦ θώρακος, καὶ δὴ ἐπὶ τὰ πλάγια, κίτρινον ἰξῶδες περικάλυμμα.

Τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα συμπεπτωκότα, ἐπικείμενα ἐπὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην καὶ ἀκέραια, πλὴν τοῦ δεξιοῦ μέρους ἔνθα ὑπάρχει κατὰ τὴν θέσιν τῶν δύο τελευταίων νόθων πλευρῶν ὀπὴ ἀνώμαλος, 0μ,03 περίπου διαμέτρου, πρασινωπά· ἡ ἐπιδερμὶς ἐλλείπει.

Τὸ ἐφήβαιον χωρὶς τριχῶν, πλήν τινων λευκῶν εἰς τὰ πλάγια τοῦ ὀσχέου· εὐκόλως διακρίνεται τὸ γένος.

Τὰ τῶν μηρῶν μαλθακὰ μόρια λίαν συμπεπτωκότα, οὐδόλως διηθημένα καὶ πελιδνοπράσινα· αἱ ἐπιγονατίδες γυμναὶ κατὰ τὸ μεσαῖον καὶ πρόσθιον αὐτῶν μέρος· αἱ κνῆμαι ὅλως γυμναὶ κατὰ τὸ πρόσθιον καὶ ἐσωτερικὸν μέρος, τὰ δὲ ἐπὶ τὰ ἔξω καὶ ὀπίσω μαλθακὰ μόρια ἐν μέρει κατεστραμμένα, κατὰ τὰς μεσοστέους χώρας, ἰδίως πρὸς τὰ πρόσω, οὐδὲν εὑρηται ἴχνος δέρματος· αἱ κνῆμαι καὶ οἱ ἄκροι πόδες κεκαλυμμένοι ἐνιαχοῦ ὑπὸ χοὸς καὶ λειψάνων σεσηπότος σαβάνου· οἱ ἄκροι πόδες ἀκέραιοι πλὴν τῶν τελευταίων φαλάγγων τῶν δακτύλων τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, αἵτινες ἀπέπεσαν, ὁ δὲ μέγας δεξιὸς δάκτυλος μόνον διατηρεῖται· κατὰ τὸ πέλμα λείψανα δέρματος λίαν καταφανῆ, ἔνθα παρατηροῦνται μεγάλα τμήματα ἐπιδερμίδος κεχωρισμένα ἀπὸ τοῦ δέρματος διὰ μαλθακῆς, ἡμιῤῥεύστου, ἐρυθρωπῆς ὕλης· οἱ βραχίονες προσκεκολλημένοι εἰς τὰ πλάγια τοῦ θώρακος, τὰ ἀντιβράχια ἡμικεκαμμένα ἐπὶ τῆς κοιλίας, αἱ δὲ χεῖρες ἐπὶ τῆς ἠβικῆς συμφύσεως· ἀμφότερα τὰ ἀντιβράχια καλύπτονται ὑπὸ μαλθακῶν μορίων· αἱ χεῖρες ἀκέραιαι, γυμναὶ κατὰ τὴν ὀπισθίαν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, ἔνθα παρατηροῦνται οἱ τένοντες ἐσκληρυσμένοι καὶ ἀπεξηραμμένοι· ἡ παλάμη φέρει δέρμα χωρὶς ἐπιδερμίδος.

Αἱ διάφοροι ἀρθρώσεις τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων εἰς ἐντελῆ ἁρμονίαν καὶ συγκρατοῦνται ἱκανῶς ἰσχυρῶς.

Τὸ σῶμα ἐν γένει, καὶ δὴ καθ' ἃ μέρη σώζεται τὸ δέρμα, ἔχει ὄψιν στίλβουσαν καὶ ὑγράν.

Τὰ ὀστᾶ τοῦ κρανίου σχεδὸν ἐντελῶς γυμνά, κατὰ τὴν μετωπικὴν ὅμως μοῖραν παρατηρεῖται λεπτὴ μεμβράνη ἀπότοκος τοῦ δέρματος καὶ τοῦ μετωπικοϊνικοῦ μυός, φέρουσα λευκάς τινας τρίχας.

Οἱ κρόταφοι κενοί, τὰ ὀστᾶ γυμνά, καλύπτονται μόνον ὑπό τινων τριχῶν, οὐδὲν ἴχνος μυῶν ἢ δέρματος ὑπάρχει, τὰ ἀνώτερα χείλη τῶν ζυγωματικῶν ἀποφύσεων ὅλως γυμνά.

Ἀφαιρεθέντος τοῦ χοὸς ἀπὸ τοῦ προσώπου, παρετηρήθησαν πολλαί

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βλεφαρίδες μόλις συνεχόμεναι μετὰ λεπτῆς μεμβράνης καλυπτούσης τὴν κογχικὴν κοιλότητα· οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν ὑπάρχουσιν, ἀντ' αὐτῶν δ' ἐν τῇ κόγχῃ εὑρηται μάζα δίκην κώνου, οὗ ἡ βάσις κειμένη πρὸς τὰ πρόσω εἶναι μεταβεβλημένη εἰς σάπωνα, ἐν μέσῳ δὲ αὐτοῦ διακρίνονται ἴνες ὠχραί, λείψανα τῶν κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν μυῶν.

Τῆς ῥινὸς ἀπομένουσι τὰ ἴδια ὀστᾶ, ἐν μέρει καλυπτόμενα ὑπὸ λεπτῆς μεμβράνης ἀποπιπτούσης δι' ἕλξεως· αἱ ῥινικαὶ κοιλότητες ἔμπλεαι χοός· δὲν ὑπάρχει κοιλότης τοῦ στόματος τοῦ ὀστοῦ τῆς κάτω σιαγόνος ἀποπεσόντος, διακρίνονται δὲ τούτου ἕνεκα τὰ σώματα τῶν ἀνωτέρων σπονδύλων.

Μεμβράνη κατὰ τὸν λαιμὸν ὀλίγον παχεῖα, μαλθακή, ὑγρά, λείψανον τῶν μαλθακῶν μορίων τῶν ἐνούντων τὸ ὑοειδὲς ὀστοῦν μετὰ τῆς κάτω σιαγόνος· τὸ ὑοειδὲς ὀστοῦν ἀκέραιον, συνεχόμενον μετὰ τοῦ λάρυγγος διὰ κυτταρώδους λευκῆς μεμβράνης. Δεξιόθεν τοῦ λαιμοῦ λείψανα τοῦ τένοντος τοῦ διγαστῆρος, τοῦ ὁποίου αἱ μυϊκαὶ ἴνες δὲν εἶναι πλέον καταφανεῖς.

Ὁ λάρυγξ ἀκέραιος, ἐν μέρει κεκαλυμμένος ὑπὸ λεπτῆς μεμβράνης οὐχὶ μυϊκῆς, ἱκανῶς μαλθακῆς, ὑγρᾶς, προφανῶς λειψάνου τῶν καλυπτόντων τὸ ὄργανον τοῦτο μερῶν. Ὁ θυρεοειδὴς καὶ κρικοειδὴς χόνδρος ἀπωστεωμένοι θραύονται μετὰ μεγίστης εὐκολίας, ἑνοῦνται δὲ ἀλλήλοις καὶ μετὰ τῆς τραχείας ἀρτηρίας διὰ ξηρᾶς μεμβράνης λευκοφαίου.

Τῆς τραχείας ἀρτηρίας ὅλως γυμνῆς κατὰ τὴν προσθίαν αὐτῆς ἐπιφάνειαν διακρίνονται ἐντελῶς οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν κρίκοι, τινὲς τούτων δὲν συνέχονται πλέον ἀλλήλοις, καθ' ἃ δὲ μέρη ἡ μεσοκρίκιος μεμβράνη ὑπάρχει εἶναι ἐπαισθητῶς λελεπτυσμένη. Ἀποχωριζομένου τοῦ πλαγίου ἀριστεροῦ μέρους τῆς τραχείας ἀρτηρίας διακρίνεται καλῶς ὁ οἰσοφάγος λελεπτυσμένος, ἀλλ' ἀκέραιος· τὰ πλάγια τοῦ λαιμοῦ μέρη καλύπτονται ὑπὸ δέρματος πρασινωποῦ, στιλπνοῦ, ὑγροῦ, τὰ ὑποκείμενα μέρη ἀποτελοῦνται ὑπὸ λειψάνων ὕλης κυτταρώδους καὶ ἄλλων μαλθακῶν μορίων ὑγρῶν, ὡσεὶ διηθημένων, μελανοφαίων, προφανῶς λειψάνων μυῶν, ὧν δυσκόλως ἀναγνωρίζεται ἡ ἰνώδης ὑφή. Καλῶς διακρίνεται ἡ δεξιὰ καρωτὶς ἀρτηρία· τὰ κατὰ τὸ ἀνώτερον τῆς σπονδυλικῆς στήλης μαλθακὰ μόρια ἀποσπῶνται λίαν εὐκόλως, τὰ δὲ ὀστᾶ μένουσι γυμνά· σχεδὸν ἅπαντα τὰ σώματα τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων συνέχονται ἀλλήλοις.

Τὰ θωρακικὰ τοιχώματα ἀπαρτίζονται ὑπὸ μέρους τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν θωρακικῶν μυῶν, καὶ ὑπὸ τῶν πλευρῶν ἐν μέρει κεκαλυμμένων ὑπὸ λεπτῆς κιτρίνης μεμβράνης, τὰ μεσοπλεύρια διαστήματα πληροῦνται ὑπὸ τῶν μεμβρανωδῶν λειψάνων τῶν μεσοπλευρίων μυῶν καὶ ὑπὸ τοῦ λείου ἔνδοθεν ὑπεζωκότος, μετρίως ὑγροῦ καὶ ὑποπρασίνου ἐπὶ τὰ πλάγια καὶ ὀπίσω. Ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ θώρακος ἐπιφάνεια πρασινίζουσα· τὰ λεί-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ψανα τῶν στηθικῶν μυῶν λίαν λεπτά, πρασινωπὰ ἔνδοθέν τε καὶ ἔξωθεν καὶ ἰνώδους ὑφῆς. Αἱ κλεῖδες συγκρατοῦνται μετὰ τοῦ στέρνου διὰ συν δεσμικῶν μερῶν ἥκιστα στερεῶν καὶ ἀπεξηραμμένων.

Οἱ πνεύμονες πεπλατυσμένοι καὶ ἐλαφρῶς τρίζοντες, βεβαίως ἔνεκ ἀερίων ἀναπτυχθέντων ἐκ τῆς σήψεως, καὶ ὧν φυσαλίδες τινὲς ὑπεγεί ρουσι τὸν ὑπεζωκότα τοῦ πνεύμονος· ἡ χροιὰ αὐτῶν ὑποπράσινος, πελι δνή, πολλῷ βαθυτέρα πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ πρὸς τὰ ἀριστερά, ἡ ὑφὴ δυσδιά κριτος.

Τὸ περικάρδιον ἀκέραιον, ἐρυθροπέλιδνον, συστάσεως περίπου κατὰ φύ σιν, ἧττον ὅμως στερεόν, περιέχει δύο κοχλεάρια ἐκχυθέντος μελανοῦ ῥευ στοῦ αἵματος, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ ἐπιφάνεια μελανέρυθρος, καὶ δὴ πρὸ τὸ κατώτερον καὶ ὀπίσθιον μέρος. Ἡ καρδία πεπλατυσμένη καὶ χαλαρὰ ἱκανῶς ὀγκώδης, ἡ ἐξωτερικὴ αὐτῆς ἐπιφάνεια βαθέως ἐρυθρά, μικρὸν πι μελώδης, αἱ κοιλότητες κεναὶ φαιομέλαιναι, αἱ σαρκώδεις στῆλαι καταφα νεῖς, ἡ ἀριστερὰ κοιλία φέρει εἰς τὸ κατώτερον μέρος διάτρησιν, ἧς τὴ αἰτίαν δύσκολον ν' ἀνεύρωμεν, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως ἐῤῥευσε τὸ ἐ τῷ περικαρδίῳ εὐρεθὲν αἷμα.

Τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα ἐντελῶς διατηροῦνται, πλὴν τῆς περὶ ἧς εἴρη ται ὀπῆς· ἔχουσιν ὀλίγην πιμελήν, εἶναι ὀλίγον παχέα καὶ ἱκανῶς μαλ θακά, διακρίνεται καλῶς τὸ δέρμα αὐτῶν, χωρὶς ἐπιδερμίδος, αἱ ἀπονευ ρώσεις, αἱ μυικαὶ ἶνες καὶ τὸ περιτόναιον. Τὰ ἔντερα ἐντελῶς διατηροῦν ται, πεπλατυσμένα καὶ ἱκανῶς ὑγρὰ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν. Ὑγρὸν δὲ ὑπάρχει ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Ὁ στόμαχος σχίζεται εὐκόλως, τὰ τοιχώματα αὐτοῦ λελεπτυσμένα, πε ριέχει δὲ μικρὰν ποσότητα ὑγροῦ φαιομελάνου, παχέος, δυσώδους· καίτοι μὴ διαχωριζομένων τῶν χιτώνων διακρίνονται ὅμως οἱ δύο. Κατὰ τὸ μέ σον ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ εἶναι ὑπόφαιος, πρὸς τὰ δεξιὰ δὲ πρασινωπὴ ὡς ἐκ τῆς χολῆς.

Τὸ λεπτὸν ἔντερον πρασινωπὸν κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἀκέραιον, ὑγρόν, καὶ περιέχει ὕλην μελανόφαιον, ἰξώδη, πρασινωπήν, ἧττον παχεῖαν τῆς ἐν τῷ στομάχῳ. Αἱ βαλβίδες διατηροῦνται καλῶς· τὰ λίαν λελε πτυσμένα τοιχώματα τοῦ ἐντέρου τούτου, λεπτότερα καὶ τῶν τοῦ στο μάχου, διαχωρίζονται εἰς δύο πέταλα μεμβρανώδη.

Τὰ παχέα ἔντερα καλῶς διατηρούμενα περιέχουσιν ὕλην ἡμιῤῥευστον, κιτρίνην, πρασινωπήν, λείψανον κόπρου. Πλὴν τοῦ στομάχου ἅπας ὁ ἐν τερικὸς σωλὴν εὐκόλως ἐξελκύεται τοῦ λειψάνου.

Ὁ σπλὴν πολτώδης, μελανός· τὸ ἧπαρ μεμαλακυσμένον, ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ μεμβράνη τὸ πλεῖστον κατεστραμμένη, τὸ δ' ἀπομένον μέρος εὐ σχιστον· ἡ χοληδόχος κύστις ἀκεραία καὶ σχεδὸν πλήρης ὑγροῦ ἔχοντος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θεσσαλ

τὴν συνήθη τῆς χολῆς χροιάν, μᾶλλον ὅμως παχέος καὶ ἧττον ἐξώδους.

Οἱ νεφροὶ λίαν μεμαλακυσμένοι, εὔσχιστοι, ἐν γένει ῥοδίζοντες, πλὴν τοῦ ἀνωτέρου μέρους καὶ ἰδίως πρὸς τὰ ἀριστερά, ἔνθα εἶναι μελανοί· εὐκόλως μὲν διακρίνονται αἱ πύελοι, συγχέονται ὅμως ἡ σωληνώδης καὶ ἡ φλοιώδης οὐσία. Οἱ οὐρητῆρες ἠλλοιωμένοι τὸν ὄγκον καὶ τὰ τοιχώματα αὐτῶν λίαν λελεπτυσμένα· ἡ κύστις διεσταλμένη ὑπὸ ἀερίων, περιέχει περίπου δύο κοχλεάρια ὑγροῦ κιτρινωποῦ, δυσώδους εἰς τὸ ὀποῖον ἐπιπλέει βλέννα. Τὸ πέος πλαδαρὸν καὶ πεπλατυσμένον, ἡ βάλανος καὶ τὰ σηραγγώδη σώματα κατὰ τὸ πέρας αὐτῶν σεσηπότα· τεμνομένου ἐγκαρσίως τοῦ πέους διακρίνεται τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας καὶ ἡ ἰνώδης μεμβράνα ἡ περιβάλλουσα τὰ σηραγγώδη σώματα, ἄτινα εἶναι μικρά, ἡ δὲ σπογγώδης αὐτῶν ὑφὴ δὲν διακρίνεται. Οἱ ὄρχεις λίαν μικροὶ οὐδὲν παρουσιάζουσι τὸ μαρτυροῦν τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ὀργάνωσιν, τοὐναντίον δὲ διατηρεῖται σχεδὸν ἐντελῶς ἡ ἐπιδιδυμίς, ἧττον ὅμως ὀγκώδης.

Τὰ ἄνω ἄκρα συγκρατοῦνται πως μετὰ τοῦ κορμοῦ διὰ μυϊκῶν τενοντωδῶν καὶ συνδεσμικῶν μορίων· ἡ ἀρθρικὴ κάψα τοῦ ὤμου ἐσχισμένη καὶ ἐν μέρει κατεστραμμένη· τὸ δέρμα χωρὶς ἐπιδερμίδος, μαλθακόν, στερεόν, καλύπτει ἔτερα μαλθακὰ μόρια ἀποτελούμενα ὑπὸ μυῶν, ἀπονευρωτικῶν ἰνῶν κτλ.· τὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ νεῦρα διατηροῦνται· τὰ ὀστᾶ τῶν χειρῶν ὅλως γυμνὰ κατὰ τὴν ῥαχικὴν ἐπιφάνειαν, ἐν μέρει δὲ μόνον καλύπτονται ὑπὸ ἀπεξηραμμένων τενόντων γυμνῶν ἐπίσης· ἐν τῷ δέρματι τῆς παλάμης διακρίνονται τένοντες, μυῶν λείψανα, νεῦρα καὶ ἀγγεῖα· οἱ δάκτυλοι στεροῦνται ὀνύχων.

Τὸ δέρμα τῶν μηρῶν εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν ὡς καὶ τὸ τῶν ἄνω ἄκρων κατάστασιν, ἀλλὰ βαθυτέρας χροιᾶς, διὰ τῆς τομῆς φαίνονται οἱ μῦς μεμαλακυσμένοι, ἠλαττωμένοι τὸν ὄγκον, ὑγροί, καί πως ἰνώδεις τὴν ὄψιν· ἀγγεῖα καὶ νεῦρα εὐδιάκριτα· ἡ ἐπιγονατίς, ἐν μέρει γυμνή, συγκρατεῖται διὰ συνδέσμων· αἱ κνῆμαι ἐν μέρει γυμναὶ χωρὶς δέρματος· οἱ τένοντες λίαν καταφανεῖς· οἱ ἄκροι πόδες ἧττον διατηροῦνται τῶν ἄκρων χειρῶν· ἡ ῥαχικὴ ἐπιφάνεια ξηρά, γυμνή, φέρουσα τένοντας ξηρούς· τὸ δέρμα σώζεται εἰσέτι εἰς τὸ πέλμα, ἔνθα διακρίνονται καὶ τμήματα ἐπιδερμίδος.

Ἡ ὀπισθία τοῦ κορμοῦ ἐπιφάνεια, πελιδνοπρασίνη, καλύπτεται σχεδὸν ἀπανταχοῦ ὑπὸ δέρματος ἐν μέρει μόνον κατεστραμμένου. Οἱ ὑποκείμενοι ἱστοὶ μεμαλακυσμένοι, διηθημένοι ὑπὸ ὑγροῦ ἐρυθρωποῦ καὶ ἀερίου, ἐξ οὗ οἱ μῦς ἔχουσιν ὄψιν πηκτῆς· διακρίνονται οἱ τένοντες.

Ἡ ἐγκεφαλικὴ μᾶζα κατέχει τὰ τρία τέταρτα τῆς κρανιακῆς κοιλότητος, ἡ σκληρὰ μῆνιγξ διατηρεῖται καλῶς, πρασινοπέλιδνος· ὁ ἐγκέφαλος λίαν μαλθακός, δυσώδης, φαιοπρασίνου σκιερωτέρου χρώματος ἐξωτερικῶς.

Ἡ παρεγκεφαλὶς πολτώδης, πρασινόφαιος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ ὀστᾶ εὔθριπτα, μικρόν τι ὑγρότερα τοῦ κατὰ φύσιν, ἡ μυελώδης αὐ
τῶν οὐσία μᾶλλον κιτρίνη.

Φάσις Γ'. — Εἰς τὴν περίοδον ταύτην τῆς σήψεως πᾶν ἐπιδερμίδος κα
ὀνύχων ἴχνος ἐξέλιπε· τὸ δέρμα εἶναι ἀπεξηραμμένον, λελεπτυσμένον, κί
τρινον, κυαμόχρουν, νεραντζόχρουν ἢ μελάγχρουν, εὐρωτιῶν, διὰ τῆς ἐπι
κρούσεως παρέχει ἦχον προσόμοιον τῷ ξηρῷ καὶ παχεῖ χάρτῃ, καὶ εἰ
σάπωνα μεταβεβλημένον.

Τὰ μαλθακὰ τοῦ προσώπου μέρη κατεστραμμένα.

Αἱ πλευραὶ γυμναί, τὸ στέρνον μετὰ τῶν χόνδρων αὐτοῦ ὅλως ἀπ
τῶν πλευρῶν ἀποκεχωρισμένον, τὰ μεσοπλεύρια διαστήματα κενά.

Τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα ἐντελῶς ἐπὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην προσπε
πτωκότα, ἐξ οὗ κοίλανσις μεταξὺ τῆς ξιφοειδοῦς ἀποφύσεως καὶ τῆς ἠβι
κῆς συμφύσεως.

Τὰ ἄκρα γυμνὰ ἀπὸ τῶν μαλθακῶν μορίων εἰς μᾶλλον ἢ ἧττον μεγά
λην ἔκτασιν· τὰ δὲ ὑπολειπόμενα παρουσιάζουσιν ἐνίοτε ὄψιν σεσηπότο
ξύλου.

Οἱ μῦς τῶν διαφόρων τοῦ σώματος μερῶν εἴτε μεταβάλλονται εἰς σά
πωνα, εἴτε καταστρέφονται, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν σπανίω
ἡ σαπωνοποίησις συμβαίνει εἰς τὸ σύνολον τῶν μυῶν, εἰς δὲ τὴν δευτέρα
προσκτῶνται χροιὰν μᾶλλον ἢ ἧττον μελάγχρουν καὶ μελανωπήν, κα
σμικρότατον κατέχουσι πλέον χῶρον.

Ὁ ἐγκέφαλος ἔτι μᾶλλον ἠλαττωμένος τὸν ὄγκον, ἡ δὲ κεραμοειδὴ
ὄψις αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον χαρακτηριστική.

Οἱ πνεύμονες, δίκην δύο μεμβρανῶν πεπλατυσμένων καὶ προσκεκολλη
μένων κατὰ τὸ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης, διακρίνονται μόνον ὡς ἐ
τῆς θέσεως αὐτῶν.

Τὸ διάφραγμα ἀπεξηραμμένον, ἐλαιόχρουν, καὶ ἐν μέρει κατεστραμμένο
κατὰ τὰς μυϊκὰς αὐτοῦ μοίρας.

Ὁ στόμαχος παρίσταται δίκην μικροῦ κυλίνδρου φέροντος κοιλότητα

Τὸ ἧπαρ μεταβεβλημένον εἰς μάζαν πεπλατυσμένην, $^1/_2$ περίπου δακτύ
λου παχεῖαν, μελανόφαιον, ἐλαφρῶς ἀπεξηραμμένην, ἥτις τεμνομένη διαι
ρεῖται εἰς πέταλα μεταξὺ τῶν ὁποίων εὑρίσκεται ὕλη ἀσφαλτώδης.

Αἱ ἐξῆς παρατηρήσεις ἀνάγονται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς τὸ
τρίτον τῆς σήψεως βαθμόν.

Παρατ. 56. (1) — Ἄρρεν βρέφος, ἡλικίας 29 ἡμερῶν, ἀποβιῶσα
τὴν 11 Σεπτεμβρίου 1828 καὶ ταφὲν τὴν ἐπιοῦσαν, ἐξωρύχθη τὴν 2
Νοεμβρίου, ἤτοι 2 μῆνας καὶ 17 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν. Μέσ

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 594.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θερμοκρασία κατὰ Σεπτέμβριον $16^0,6$, κατὰ Ὀκτώβριον $10^0,8$, καὶ κατὰ Νοέμβριον $7^0,4$.

Τὸ ἐκ ξύλου φέρετρον πάχους $0μ,009$, καλῶς συνηνωμένον καὶ ἥκιστα ἠλλοιωμένον, ἔνδοθεν ὑγρὸν καὶ μελάγχρουν ἰδίᾳ πρὸς τὰ κάτω ἔνθα καὶ πολλοὶ σκώληκες· ἡ σινδόνη καίτοι ἐκ στερεοῦ ὑφάσματος σχίζεται εὐκόλως, καὶ δὴ πρὸς τὰ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας μέρη.

Τὸ λείψανον, ἐντελῶς περικεκαλυμμένον ἐν τῇ σινδόνῃ καὶ κατὰ μέγα μέρος σκελετῶδες, φέρει μαλθακὰ μέρη εἰς τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν· ἡ κεφαλὴ λίαν συμπεπτωκυῖα καὶ ἀπεξαρθρωμένη μακρὰν τοῦ κορμοῦ κεῖται, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ εὑρηνται τὰ λείψανα τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων· ὁ θώραξ καὶ ἡ κοιλία συγκρατοῦνται εἰσέτι· ὁ ἀριστερὸς βραχίων, προσκεκολλημένος τῷ θώρακι, κεῖται ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ διασταυρώνει τὸ δεξιὸν ἀντιβράχιον, κείμενον ἐπίσης ἐπὶ τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων καὶ συγκρατούμενον μετὰ τῆς ὁμωνύμου χειρός· τὰ ὀστᾶ τῶν κάτω ἄκρων ἐντελῶς ἀπεξαρθρωμένα, γυμνὰ μαλθακῶν μορίων καὶ μακρὰν τῶν οἰκείων θέσεων, πλὴν τῶν δύο ὀστῶν τῶν μηρῶν διατηρούντων τὰς οἰκείας πρὸς τὴν λεκάνην θέσεις.

Τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς ἀπεξαρθρωμένα καὶ κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων χωρὶς τῶν περιβαλλόντων αὐτὰ μαλθακῶν μορίων, διακρίνονται δὲ μακραὶ τρίχες συγκεκολλημέναι ἐπὶ τοῦ μετώπου, τῶν βρεγμάτων καὶ τοῦ ἰνίου, ἔνδοθεν τῶν βρεγμάτων ὑπάρχει περίπου ἐν κοχλεάριον πόλτου ῥοδινοῦ μετὰ λευκῶν γραμμῶν, παρεμφερῶν ταῖς κατὰ τὴν μαλάκυνσιν τῶν γαγγλίων τοῦ ἐγκεφάλου ἀπαντώσαις, τρίχες ἄφθονοι συγκεκολλημέναι ἐπὶ τοῦ ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὴν κεφαλὴν μέρους τῆς σινδόνης.

Εἰς τὸν λαιμὸν διακρίνονται διάφορα ὀστεώδη τμήματα ἀποτελούμενα ὑπὸ τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων καὶ πολλῶν τοῦ προσώπου ὀστῶν, χωρὶς ὅμως πολτώδους ὕλης περὶ αὐτά.

Αἱ κλεῖδες, ἐντελῶς γυμναί, συγκρατοῦνται μετὰ τοῦ στέρνου· τὰ ὀστεώδη τοῦ θώρακος τοιχώματα ἀκέραια κεῖνται εἰς τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν θέσεις καὶ συγκρατοῦνται διὰ λίαν λελεπτυσμένων μαλθακῶν μορίων, μελανοπρασίνων, ἢ καὶ κατὰ τόπους μελανῶν, ἐν οἷς εὐκόλως διακρίνονται μυϊκαὶ ἶνες· οἱ χόνδροι συγκρατοῦνται μετὰ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ στέρνου ἀπολέσαντες τὴν ἐλαστικότητα αὐτῶν· οἱ πνεύμονες ἐνιαχοῦ μὲν φαιοὶ καὶ βαθέως κυανοί, ἀλλαχοῦ ἀκέραιοι, μεμαλακυσμένοι, ἐμφυσηματικοί, ἐλαφρότεροι τοῦ ὕδατος, ἀδύνατον δὲ νὰ διακριθῇ ἡ ὑφὴ αὐτῶν· ἡ καρδία, κενή, λίαν μαλθακή, βαθέος χρώματος, λίαν πεπλατυσμένη, παρουσιάζει εὐδιακρίτως λίαν τὰς κοιλότητας, τὰς στήλας καὶ τὰ λοιπὰ μέρη αὐτῆς· εἰς τὸ ἀκέραιον διάφραγμα διακρίνεται τὸ τενοντῶδες κέντρον, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ μεσοθωράκιον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ κοιλιακὰ καλύμματα κίτρινα, φαιά, ὑποπράσινα καὶ μελανωτ
κατὰ χώρους, λίαν λελεπτυσμένα, εὔσχιστα καὶ κεκαλυμμένα τῇδε κάκεῖ
ὑπὸ τμημάτων ἐπιδερμίδος μελανοφαίου, ἀποτελοῦνται ὑπὸ τοῦ δέρματο
τῶν μυϊκῶν ἰνῶν καὶ τοῦ περιτοναίου· τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ σπλάγχνα, κ
ἰδίᾳ τὰ γειτνιάζοντα πρὸς τὸ ἧπαρ, μελανά, ἐκ διαποτίσεως βεβαίως μ
λανῆς ἀπὸ τοῦ ἥπατος ὕλης. Ὁ στόμαχος λελεπτυσμένος καὶ μελαν
ἀλλὰ κατὰ φύσιν· τὰ ἔντερα λεπτότερα διατηροῦσι τὸ σχῆμα αὐτῶν·
ἧπαρ εἰς τὴν συνήθη θέσιν πρασινομέλαν, μεμαλακυσμένον, διακρίνοντ
δὲ οἱ δύο λοβοί, αἱ αὔλακες τῆς κατωτέρας αὐτοῦ ἐπιφανείας καὶ ἡ χ
ληδόχος κύστις, οὖσα σχεδὸν μελανὴ ἔξωθεν καὶ περιέχουσα ὕλην προσ
μοίαν ὑγρῷ στέατι· ὁ σπλὴν διατηρεῖ περίπου τὸ σχῆμα αὐτοῦ, μεμ
λακυσμένος καὶ χρώματος ὡς τὸ τοῦ ἥπατος· οἱ νεφροὶ λίαν μικροί, λεπτ
μελανοί, τὰ ἐπινεφρίδια διακρίνονται καλῶς, αἱ ἀπαρτίζουσαι αὐτοὺς ὁμ
διάφοροι οὐσίαι δὲν διακρίνονται· ἀδύνατον νὰ διακριθῶσι τὰ γεννητι
ὄργανα καὶ ἡ κύστις.

Ἡ ὠμοπλάτη συγκρατεῖται μετὰ τοῦ κορμοῦ διὰ μεμβρανωδῶν λ
ψάνων δέρματος καὶ μυῶν, ὅμοια δὲ μόρια συνενοῦσι τὴν ὠμοπλάτ
μετὰ τῶν ἄνω ἄκρων· διακρίνονται εἰσέτι μαλθακά τινα μόρια περὶ τ
ἀριστερὸν βραχίονα καὶ ἀμφότερα τὰ ἀντιβράχια· ὡς καὶ οἱ χόνδροι τ
καρποῦ ἑκατέρωθεν, τὰ λοιπὰ τῆς ἀριστερᾶς ἄκρας χειρὸς μέρη δὲν συ
κρατοῦνται ἀλλήλοις, ὁ καρπός, τὸ μετακάρπιον καὶ ἅπασαι σχεδὸν
φάλαγγες τῆς χειρός, ἂν καὶ ἀπεξαρθρωμέναι, συγκρατοῦνται εἰσέτι δ
λειψάνων μαλθακῶν μορίων τῆς παλάμης.

Τὰ ὀστᾶ τῆς λεκάνης καὶ τῶν κάτω ἄκρων κεχωρισμένα.

Ἡ ὀπισθία τοῦ κορμοῦ ἐπιφάνεια πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ χροιᾶς παραπλ
σίας τῇ τοῦ ἥπατος, πρὸς δὲ τὰ ἀριστερὰ φαιοπέλιδνος· τὸ μεσαῖον κ
τὰ πλάγια ἀνώτερα τοῦ κορμοῦ παρουσιάζουσιν εἰσέτι ἐπιδερμίδα εὐκ
λως ἀποκολλωμένην, καὶ λελεπτυσμένον ἀλλ' ἱκανῶς στερεὸν δέρμα, δ
τῆς τομῆς παρατηροῦνται ἶνες τινὲς μυϊκαὶ καὶ τενοντώδεις λίαν μεμ
λακυσμέναι.

Τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐντελῶς κατεστραμμένου διακρίνονται μόνον
μεμβράναι.

Παρατ. 37. (1) — Ἄρρεν βρέφος, ἡλικίας ἑνὸς μηνὸς καὶ 17 ἡμερῶ
ἀποβιῶσαν τὴν 9 Σεπτεμβρίου 1828 καὶ ταφὲν τὴν 10 τοῦ αὐτοῦ, ἐξ
ρύχθη τὴν 29 Νοεμβρίου, ἤτοι 2 μῆνας καὶ 20 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐ
ταφιασμόν. Ἡ αὐτὴ θερμοκρασία ὡς καὶ εἰς τὴν προηγουμένην π
ρατήρησιν.

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 596.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ φέρετρον ἐξ ἐλάτης 0μ,03 πάχους εἶναι ἀκέραιον καλῶς προσηρμοσμένον καὶ ὡσεὶ καινόν· ἐσωτερικῶς ὑγρὸν καὶ μελάγχρουν.

Ἡ σινδόνη δὲν σχίζεται, καλύπτει ὅλον τὸ σῶμα, τὰ ἐφαπτόμενα τὸ σῶμα μέρη αὐτῆς πρασινόφαια, ἔσωθεν διακρίνονται πολλαὶ ἐρυθρωπαὶ χρυσαλλίδες, κιτρινωποὶ σκώληκες χωρὶς κινήσεως, καὶ μυῖαι ὧν τινες ζῶσιν εἰσέτι. Ἡ ἐξωτερικὴ τῆς σινδόνης ἐπιφάνεια φέρει 4 πλάκας λιπαρᾶς ὕλης ῥοδοκιτρίνου, ἀντιστοιχούσας πρὸς τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν τοῦ λειψάνου· πρὸς τὰ ὀπίσω ἡ σινδόνη λίαν ὑγρά, πελιδνομελαίνη καὶ μελανή.

Τὸ σῶμα παρουσιάζει μόνον λείψανα σκελετοῦ σχεδὸν ἐντελῶς ἀπεξαρθρωμένου, καὶ μαλθακά τινα μόρια, ἅτινα εἶναι τὸ πρόσθιον κοιλιακὸν τοίχωμα καὶ ἡ ἐγκεφαλικὴ ὕλη, ἥτις εἶναι ῥευστὴ καὶ ἀπέῤῥευσεν ὡς ἐκ τῆς διαστάσεως τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου, εἶναι δὲ διακεχυμένη εἰς τοὺς τραχηλικοὺς σπονδύλους, τοὺς πρώτους θωρακικοὺς καὶ εἰς τὰ πλάγια τοῦ ἀνωτέρου μέρους τοῦ κύτους τοῦ θώρακος· τὰ ἀποτελοῦντα τὸν σκελετὸν ὀστᾶ, καίτοι μὴ διατηροῦντα τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν σχέσεις, διατηροῦσιν ὅμως τὰς οἰκείας θέσεις, πλὴν τῶν ὀστῶν τοῦ προσώπου, ἅτινα εὑρίσκονται πρὸ τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων εἰς τὸν ἐγκεφαλικὸν πόλτον.

Ἡ *κεφαλὴ* κλίνει ἐπὶ τὰ ἀριστερά· τὰ ὀστᾶ αὐτῆς γυμνά, πλὴν μερῶν τινων κεκαλυμμένων ὑπὸ ἐπιδερμοειδοῦς λίαν λεπτῆς μεμβράνης, ἀσβολοχρόου, καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι συγκεκολλημέναι ἱκαναὶ τὸν ἀριθμὸν τρίχες· τὰ δύο τοῦ μετωπικοῦ τμήματα ἐντελῶς κεχωρισμένα, τὰ βρεγματικὰ συγκρατοῦνται εἰσέτι, ὡς καὶ τὸ ἀριστερὸν τοῦ μετωπικοῦ καὶ τοῦ ἰνικοῦ· τὸ σφηνοειδές, τὰ κροταφικὰ καὶ ἅπαντα τοῦ προσώπου τὰ ὀστᾶ κεχωρισμένα· οὐδὲν ἴχνος ὀφθαλμῶν ἢ γλώσσης· τὸ ἀριστερὸν πλάγιον τοῦ κρανίου, τὸ μᾶλλον κατωφερές, ἐμπεριέχει 30 περίπου γράμματα ἐγκεφαλικοῦ πόλτου, ῥοδοκιτρίνου, κατὰ χώρους μελαγχρόου, εἰς τὸν ὁποῖον οὐδὲν τῶν ἀποτελούντων τὸν ἐγκέφαλον συστατικῶν διακρίνεται, ἀλλ᾽ οὔτε ἡ φαιὰ καὶ λευκὴ οὐσία, εὑρίσκονται ὅμως εἰσέτι τμήματα τῆς σκληρᾶς μήνιγγος.

Οὐδὲν τῶν ἀπαρτιζόντων τὸν λαιμὸν μορίων διακρίνεται, τῆς χώρας αὐτοῦ κατεχομένης ὑπὸ ὕλης μαλθακῆς καὶ ὑγρᾶς ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου, ἐν ᾗ πλέουσι τὰ ὀστᾶ τοῦ προσώπου, αἱ κλεῖδες, αἱ ὠμοπλάται καὶ πιθανῶς οἱ χόνδροι τοῦ λάρυγγος.

Ἀριστερόθεν αἱ πλευραὶ ἐντελῶς γυμναί, στεροῦνται τῶν πρὸς τὸ στέρνον χόνδρων αὐτῶν, συγκρατοῦνται δὲ μετὰ τῶν σπονδύλων διά τινων μαλθακῶν μορίων, διατηροῦσι περίπου τὰς κατὰ φύσιν αὐτῶν σχέσεις, ἂν καὶ οὐδὲ ἴχνος μεσοπλευρίων μυῶν ὑπάρχει· δεξιόθεν αἱ τέσσαρες τελευταῖαι πλευραὶ φέρουσιν εἰσέτι τοὺς χόνδρους αὐτῶν, οἵτινες εἶναι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πεπλατυσμένοι, λεπτοί, μαλθακοὶ καὶ οὐδόλως ἐλαστικοί· αἱ πλευραὶ αὐτα ὡς καὶ αἱ ὁμώνυμοι στερνικαί, συγκρατοῦνται ἀλλήλαις διὰ μεμβράνης μελανοπρασίνου, λειψάνου τῶν μεσοπλευρίων μυῶν, τοῦ ὑπεζωκότος καὶ τοῦ δέρματος· τὸ στέρνον ἐλλείπει, τὰ δὲ ἀποτελοῦντα αὐτὸ τμήματα ἀνευρίσκονται ἐν τῷ ἐγκεφαλικῷ πόλτῳ· ὁ θώραξ ἠνεῳγμένος· εἰς τὴν θέσιν τῆς καρδίας μάζα μαλθακή, μελάγχρους, λείψανα τοῦ ὀργάνου τούτου, ἀδύνατον δὲ νὰ διακριθῶσι τὰ διάφορα ἀποτελοῦντα τὸ ὄργανον μέρη· δεξιόθεν ὁ ὁμώνυμος πνεύμων παρίσταται δίκην μάζης φαιοπρασίνου λίαν δυσώδους καὶ μεμαλακυσμένης, μὴ τριζούσης καὶ ἐμφυσηματώδους κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν· μέρος τοῦ διαφράγματος εὑρίσκεται πρὸς τὰ δεξιά.

Ἡ κοιλία κεκλεισμένη πρὸς τὰ πρόσω ὑπὸ μεμβράνης ἀσβολοχρόου μὲν πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὰ μέσα, ῥυπαρῶς δὲ κιτρίνης πρὸς τὰ πλάγια καὶ τὰ κάτω, ἡ ἥκιστα παχεῖα αὕτη μεμβράνη ἀποτελεῖται ὑπὸ λίαν λεπτῶν ἀπονευρωτικῶν μερῶν, δὲν ἀνευρίσκονται δὲ ἴχνη μυϊκῶν ἰνῶν· τὰ ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας σπλάγχνα καλῶς διατηροῦνται· ὁ στόμαχος κενός, μελάγχρους ἰδίως πρὸς τὰ ἔξω, πιθανῶς ἕνεκα μελανῆς ὕλης ἐκρεούσης ἐκ τοῦ ἥπατος καὶ χρωματιζούσης αὐτόν· τὰ ἔντερα λίαν λελεπτυσμένα καὶ φυσικῆς χροιᾶς· τὸ μεσεντέριον ἀκέραιον· τὸ ἧπαρ ὀλίγον στερεὸν καὶ ἧττον τοῦ συνήθους κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην ὀγκῶδες, μελανοπράσινον, φέρει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν σκώληκας· διακρίνεται εἰσέτι ἡ ὀμφαλικὴ φλέψ, ἡ αὔλαξ αὐτῆς καὶ ὁ κόλπος τῆς φλεβὸς τῶν πυλῶν· τεμνομένου τοῦ ἥπατος διακρίνονται μὲν τὰ αἱματοφόρα ἀγγεῖα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ ὑφὴ αὐτοῦ· ἡ χοληδόχος κύστις γνωρίζεται καὶ ὡς ἐκ τοῦ σχήματος ἀλλὰ καὶ τῆς θέσεως αὐτῆς, εἶναι βαθυτέρου πρασίνου χρώματος τοῦ συνήθους. Ὁ σπλὴν μεταβεβλημένος εἰς μελανὸν πόλτον. Ἡ κύστις ἀκεραία, κενὴ καὶ φυσικοῦ χρώματος· τὸ πέος καὶ τὸ ὄσχεον γνωρίζονται ὡς ἐκ τῆς θέσεως ἣν κατέχουσιν, εἶναι δὲ πεπλατυσμένα καὶ ὡσεὶ μεμβρανώδη· τὰ ὀσφυακὰ νεῦρα καταφανῆ· εἰς τοὺς εἰλεακοὺς λάκκους διακρίνονται ἴνες λίαν ὠχραὶ τῶν ψοΐτῶν.

Ὁ ἀριστερὸς μηρὸς καὶ τὸ ἀνώτερον τοῦ δεξιοῦ μέρος καλύπτονται ὑπὸ μαλθακῶν μορίων μελανοκιτρίνων, δυσκόλως σχιζομένων, εἰς τὰ ὁποῖα φαίνονται μεμβρανώδη λείψανα ἀπονευρωτικὰ πλὴν μυϊκῶν τινων ῥοδινῶν ὠχρῶν ἰνῶν. Οἱ δύο μηροὶ συγκρατοῦνται ἰσχυρῶς εἰς τὴν λεκάνην διὰ μαλθακῶν μορίων· οἱ χόνδροι αὐτῶν εἶναι δίκην ἐρυθρωπῆς πηκτῆς.

Τὰ ἄνω ἄκρα ἴχνη μόνον μαλθακῶν μορίων ἔχουσι, τὰ δὲ ὀστᾶ εἶναι ἀπεξαρθρωμένα.

Εἰς τὴν ὀπισθίαν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν ὑπάρχουσι πολλὰ μαλθακὰ μόρια, λείψανα τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τοῦ δέρματος, πλησίον δὲ τῶν ἀποφύσεων τῶν σπονδύλων διακρίνονται μυϊκαὶ καὶ τενοντώδεις ἴνες. Ἐν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γένει τὰ διάφορα ταῦτα μέρη πλὴν τοῦ δέρματος εἶναι ὀλίγον στερρά, πελιδνὰ μετὰ μελανῶν κηλίδων εἰς τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἧπαρ μέρος· τὰ ὀπίσθια κοιλιακὰ τοιχώματα δεξιόθεν δὲν διατηροῦνται, ἀριστερόθεν δὲ εἶναι κατεστραμμένα· τὰ ὀστᾶ, ὧν τὰ ἄκρα στεροῦνται ἀποφύσεων, οὐδὲν τὸ ἄξιον λόγου παρουσιάζουσιν.

Παρατ. 58. (1) — Ὁ Χ . . . ἡλικίας ἐτῶν 62, ἀποβιώσας τὴν 26 Μαρτίου 1827 ὑπὸ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας, ἐτάφη τὴν 27 τοῦ αὐτοῦ, ἐγένετο δὲ ἡ ἐξόρυξις τὴν 21 Ἰανουαρίου 1828, ἤτοι 9 μῆνας καὶ 25 ἡμέρας μετὰ τὴν ταφήν.

Τὸ σάβανον σχεδὸν ἐντελῶς κατεστραμμένον.

Τὸ λείψανον δὲν εἶναι σκελετῶδες πλὴν τοῦ κρανίου καὶ τοῦ ἀνωτέρου τοῦ προσώπου μέρους· αἱ ὑπολειπόμεναι σάρκες ἐνιαχοῦ καλύπτονται ὑπὸ χοός, τὰ μαλθακὰ ταῦτα μέρη πολλαχοῦ ἀποτελοῦσι μάγμα ξηρὸν δίκην χονδρομεροῦς χάρτου, ἀλλαχοῦ δὲ ὑγρότερα· τὰ ὀστᾶ ἐνιαχοῦ γυμνά, καὶ δὴ εἰς τὸ στέρνον, τὸ στερνικὸν ἄκρον τῶν πλευρῶν, τὰς κλεῖδας, τὰς κερκίδας καὶ μέρος τῶν ἄκρων χειρῶν ἐπιτεθειμένων ἐπὶ τῆς ἠβικῆς συμφύσεως, τὰς ἐπιγονατίδας καὶ τὰς κνήμας. Ὁ χρωματισμὸς ἐν γένει τῆς προσθίας τοῦ σώματος ἐπιφανείας γαιώδης, μελανοκίτρινος μετὰ κηλίδων μελανῶν καὶ εὐρῶτος πρασίνου καὶ λευκοῦ, ὁ τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας μελανωπὸς καὶ βαθέως πράσινος, μᾶλλον ὑγροτέρα ἡ ἐπιφάνεια αὕτη φέρει πολλοὺς σκώληκας· οἱ μῦς τῶν σπονδυλικῶν αὐλάκων ὑγροί, μαλθακοὶ καὶ μεταβεβλημένοι, ἀλλ' εὐδιάκριτοι, καὶ εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς τῶν λοιπῶν τοῦ σώματος μερῶν ὄντας ξηρούς.

Κεκλιμένη ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τὸν ἀριστερὸν ὦμον εἶναι γυμνὴ ἀπὸ τῶν μαλθακῶν μορίων, πλὴν τοῦ κατωτέρου τοῦ προσώπου μέρους· τὸ κρανίον καλύπτεται εἰς τὰ ὀπίσω ὑπὸ λευκῶν τριχῶν μετὰ χοός, καὶ λειψάνων τοῦ σαβάνου, ἀπεργαζομένων εἶδος μάγματος ἐπικειμένου τῶν ὀστῶν χωρὶς νὰ συγκολλᾶται μετ' αὐτῶν. Ἅπασα τοῦ κρανίου ἡ ἐπιφάνεια ἐρρυπωμένη ὑπὸ χοός, πολλαχόθεν δὲ ἀποσπᾶται λευκωπὴ πιτυρίασις, ὁμαλὴ ἔσωθεν, μελάγχρους ἔξωθεν, ἔνθα φέρει καὶ τρίχας ἐρριζωμένας, τὸ λέπυρον τοῦτο, ὅπερ ἔχει σύστασιν καὶ πάχος περγαμηνῆς, βεβαίως εἶναι λείψανον τῶν κατὰ τὴν χώραν ταύτην μαλθακῶν μορίων· αἱ κόγχαι, αἱ ῥινικαὶ κοιλότητες καὶ τὸ στόμα ἔμπλεα χοός· εἰς τοὺς κροταφικοὺς λάκκους τὰ ὑπάρχοντα μαλθακὰ μόρια παρίστανται δίκην μάζης μεμβρανώδους, μελαγχρόου, πορώδους, ἀπεξηραμμένης καὶ ἐκτεινομένης ἐπὶ τὸ ζυγωματικὸν τόξον καὶ ὑπ' αὐτό, τὸ ὑπερόφρυον τόξον γυμνόν· τὸ στόμα εἰς μέγαν βαθμὸν χαῖνον, τὰ χείλη ἐλλείπουσιν, ἐν τῇ κοιλότητι αὐτοῦ

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 558.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεμβρανῶδες, μελάγχρουν, ἀπεξηραμμένον τμῆμα ἐμπεσόν, λείψανον τῆς δεξιᾶς παρειᾶς, διότι παρατηροῦνται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ αἱ τρίχες τοῦ γενείου. Κατὰ βάθος ἐν τῷ στόματι φαίνεται ἡ σπονδυλικὴ στήλη καλυπτομένη ἐν μέρει ὑπὸ μεμβρανώδους στρώματος τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ ὄψεως ὡς τὸ ἐν τῷ στόματι καὶ προκύπτοντος ἐκ τῶν μαλθακῶν μορίων τῆς κοιλότητος ταύτης· ἡ κάτω γένυς, γυμνὴ κατὰ τὸν δεξιὸν ἀνιόντα αὐτῆς κλάδον, καλύπτεται εἰσέτι ὑπὸ μεμβρανώδους μελαγχρόου, μαλθακοῦ, φέροντος τρίχας στρώματος κατὰ τὸν δεξιὸν ὁριζόντειον αὐτῆς κλάδον, τῶν δύο ἀριστερῶν ἀνιόντος καὶ ὁριζοντείου κλάδου ὄντων γυμνῶν· ἐπὶ ταύτης εὑρηνται δύο ὀδόντες εὐκόλως ἀποσπώμενοι κίτρινοι καὶ ἡμιδιαφανεῖς, αἱ ῥίζαι αὐτῶν θραύονται. Ἡ γενυοκροταφικὴ ἄρθρωσις κατεστραμμένη, μόνα δὲ τὰ λείψανα τῶν μαλθακῶν μορίων συγκρατοῦσι τὸ ὀστοῦν· ἀφαιρουμένης τῆς κάτω γένυος εὑρίσκεται ὄπισθεν τῶν πτερυγοειδῶν ἀποφύσεων μελανωπὴ ὕλη, ἐλαφροτέρα τοῦ σπόγγου, προσομοία πρὸς νιφάδας λίπους, προερχομένη βεβαίως ἐκ τῶν κατὰ τὴν χώραν ταύτην μυῶν, διότι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν διακρίνονται εἰσέτι μεμβρανώδη ὀργανικὰ πέταλα. Ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἡ παρεγκεφαλὶς πληροῦσι περίπου τὰ $^{2}/_{3}$ τοῦ κοίλου τοῦ κρανίου, δίκην μάζης λίαν δυσώδους, διαῤῥεούσης, πολτώδους, πρασίνης καὶ κατὰ χώρους μελανῆς, ἐντὸς τῆς ὁποίας διακρίνονται μετὰ δυσκολίας τῇδε κἀκεῖσε αἱ δύο οὐσίαι· δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθῇ ἡ παρεγκεφαλὶς, πολλῷ δὴ μᾶλλον τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν ἐγκέφαλον μέρη· οὐδὲν ἴχνος τῆς προκαλεσάσης τὸν θάνατον κεραυνοβόλου ἀποπληξίας ἀνευρίσκεται· ἡ σκληρὰ μῆνιγξ, δίκην μεμβράνης κυανωπῆς καὶ ἱκανῶς στερεᾶς, σχεδὸν κατὰ φύσιν, διαχωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου διὰ μεγίστης ποσότητος σκωλήκων λευκῶν. Νωτιαῖος μυελὸς δὲν ὑπάρχει.

Οἱ ἀνώτεροι τραχηλικοὶ σπόνδυλοι διακρίνονται, ἂν καὶ ἐν μέρει κεκαλυμμένοι ὑπὸ λεπτοῦ μεμβρανώδους στρώματος χρώματος ὠχρᾶς, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ς' σπονδύλου ὑπάρχει μάζα μελάγχρους προεξέχουσα, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται ὁ κρικοειδὴς καὶ ὁ θυρεοειδὴς χόνδρος, ὡς καὶ τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ λάρυγγος μόρια εἰς σάπωνα μεταβεβλημένα· ἀπὸ τῆς προεξοχῆς ταύτης μέχρι τοῦ στέρνου, καὶ εἰς τὰς πλαγίας δίπλας καὶ τὰ διαχωρίζοντα τὸν λαιμὸν ἀπὸ τῶν κλειδῶν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου τοῦ θώρακος μέρους κενά, διακρίνονται λείψανα μαλθακῶν μορίων ὑπομελάνων, ἀπεξηραμμένων καὶ δίκην πετάλων ἀριστερόθεν, ἐνῷ δεξιόθεν εἶναι ἧττον βαθέος χρώματος καὶ παρουσιάζουσιν εἴς τινα μέρη λευκὰς πλάκας· τῶν διαφόρων τούτων μαζῶν ἀφαιρεθεισῶν διακρίνεται κατὰ τὸ κατώτερον τοῦ λαιμοῦ μέρος ὀπὴ ἐντελῶς στρογγύλη, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, ἧς μετὰ δυσκολίας ἀνευρίσκονται τὰ ἴχνη.

Τὸ στέρνον πρὸς τὰ κάτω ἐμβεβυθισμένον, πρὸς τὰ ἄνω συνδέεται πως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μετὰ τῶν κλειδῶν καὶ τῶν πλευρῶν ἀφ' ὧν εὐκόλως διαχωρίζεται· τὸ ἀριστερὸν τοῦ θώρακος πλάγιον, ἀκέραιον, οἱ μεσοπλεύριοι μῦς, συνηνωμένοι εἰς τὰς πλευρὰς καὶ ἀπεξηραμμένοι, παρεμφέρουσι πρὸς χάρτωμα, τὸ δεξιὸν πλάγιον μᾶλλον γυμνόν, εἰς πολλὰ δὲ μέρη τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ θώρακος διατετρημένον, αἱ πλευραὶ τοῦ μέρους τούτου κεχωρισμέναι ὡς τὰ πολλὰ ἀπ' ἀλλήλων ὡς ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν μεσοπλευρίων μυῶν, οἱ στερνικοὶ χόνδροι μαλθακοί, μελανοὶ πρὸς τὰ ἔξω, φαιοὶ δὲ καὶ ὑγροὶ πρὸς τὰ ἔσω, καὶ ἡθμοειδεῖς.

Τὰ δύο τοῦ θώρακος πλάγια κενά, μελανὰ ὡσεὶ ἀπηνθρακωμένα, ἐπὶ τῆς ἐξοχῆς τῶν θωρακικῶν σπονδύλων ἁπαντᾷ λέπυρον μέλαν, λεπτόν, ἐπινεμόμενον τὰ πλάγια, ὅπερ ὑποδιαιρεῖται εἰς πολλὰ πέταλα ἡθμοειδῆ, ἐξ οὗ ἡ ὄψις αὐτοῦ σπογγώδης, τὸ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ πλάγιον εἶναι παχύτερον, τὰ δὲ πέταλα ὑγρότερα, μελανά, στίλβοντα, ἀδύνατον νὰ ἀνευρεθῇ ἐν τῷ λεπύρῳ τούτῳ λείψανον τῶν θωρακικῶν σπλάγχνων· πρὸς τὰ ἀριστερά, ἔνθα τὰ τοιχώματα διατηροῦνται κάλλιον, ὑπὸ τὸ μέλαν λέπυρον καὶ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ὀστῶν, παρατηρεῖται μεμβράνη ποῦ μὲν ὑγρὰ ποῦ δὲ ξηρά, ἥτις βεβαίως εἶναι ὁ ὑπεζωκώς, φαιὰ κατὰ πλάκας, ἡμιδιαφανὴς καὶ εὐκόλως ἀποχωριζομένη ἀπὸ τῶν ξηρῶν μεσοπλευρίων μυῶν· αἱ ὀπίσθιαι τῶν πλευρῶν ἀρθρώσεις κατεστραμμέναι, τὰ ὀστᾶ συγκρατοῦνται εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν θέσεις διὰ τῶν λειψάνων τῶν μαλθακῶν μορίων· οἱ σπόνδυλοι συγκρατοῦνται ἀλλήλοις.

Ἡ κοιλία ἐμβεβυθισμένη καλύπτεται ὑπὸ χοός, λειψάνων σαβάνου καὶ χρυσαλλίδων μελανοκιτρίνου χρώματος, πλὴν τῶν εἰλεακῶν λάκκων, ἔνθα παρατηρεῖται λευκὸς εὐρὼς· τὸ πρόσθιον τῆς κοιλίας τοίχωμα, κεκολλημένον εἰς τὴν σπονδυλικὴν στήλην, ἀποσπᾶται ἀπὸ τῶν πλαγίων δίκην μεμβράνης πεταλοειδοῦς ἔσωθεν μελανοερύθρου καὶ ἔξωθεν κεκαλυμμένης ὑπὸ σάπωνος· τὰ κοιλιακὰ ὄργανα, οὐσιωδῶς ἠλαττωμένα τὸν ὄγκον, οὐδόλως ἀναγνωρίζονται ἐκ πρώτης ὄψεως, εὑρίσκονται δὲ ἑκατέρωθεν τῆς κοιλίας δίκην πεταλοειδοῦς μάζης ἀπεξηραμμένης, ἔνδον ἡ κοιλία εἶναι μικρόν τι ὑγρὰ καὶ πλήρης σκωλήκων, εἷς τι τῆς μάζης ταύτης σημεῖον ἀνευρίσκεται εἰσέτι παρεμφερές τι πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος.

Τὰ γεννητικὰ ὄργανα κατεστραμμένα καὶ δυσγνώριστα· τὸ ἐφήβαιον φέρει τρίχας συγκεκολλημένας μετὰ τῆς προσημειωθείσης μάζης· τὰ ἐν τῇ πυέλῳ ὄργανα ὅλως δυσδιάγνωστα.

Τὰ ἄνω ἄκρα κεῖνται ἐπὶ τὰ πλάγια τοῦ σώματος οὕτως, ὥστε τὰ ἀντιβράχια καὶ αἱ ἄκραι χεῖρες εὑρίσκονται εἰς τὴν κοιλίαν ἐπὶ τῶν εἰλεακῶν ὀστῶν, τοῦ ἀνωτέρου τῆς ἡβικῆς συμφύσεως μέρους καὶ τοῦ ἄνω τῶν μηρῶν· αἱ ὠμοπλάται, οἱ βραχίονες, τὰ ἀντιβράχια καὶ αἱ ἄκραι χεῖρες συγκρατοῦνται, αἱ κλεῖδες κρατοῦνται εἰς τὴν οἰκείαν αὐτῶν θέσιν διὰ τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δίκην χαρτώματος μαλθακῶν μορίων, ὁμοίας καταστάσεως μαλθακὰ μέρη ἐνοῦσι τὸν βραχίονα μετὰ τοῦ θώρακος. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἡ ἄρθρωσις τοῦ ὤμου, ὁ βραχίων καὶ ὁ ἀγκὼν καλύπτονται ὑπὸ στρώματος ὡσεὶ κυτταρώδους, λιπαροῦ τὴν ἀφήν, ὅσον 0μ,03 πάχους, ἔξωθεν καλυπτομένου ὑπὸ ἐσχάρας σαπωνώδους, ἔσωθεν δὲ παρεμφεροῦς σεσηπότι ξύλῳ· τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀντιβραχίου καλύπτονται ὑπὸ προσομοίου στρώματος, λεπτοτέρου ὅμως καὶ χωρὶς σαπωνώδους ἐσχάρας, ἀλλ' εὐρωτιῶντος, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁποίου διακρίνονται ἀπεξηραμμένοι τένοντες κίτρινοι καὶ διαφανεῖς· ἡ χειρ ὡσεὶ ἀπολελιθωμένη εἰς τὸ μέρος τῆς λεκάνης ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται φαίνεται ἀκεραία, κυανόφαιος μετὰ λευκοῦ εὐρῶτος, διὰ τῆς ἀποσπάσεως ἀπὸ τῆς θέσεως εἰς ἣν κεῖται τὰ διάφορα αὐτῆς ὀστᾶ διαχωρίζονται, μεταξὺ δ' αὐτῶν ὑπάρχει ξηρὸς σάπων κίτρινος συνενῶν ταῦτα, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκονται μεμβρανώδη τινὰ λείψανα· κάτωθεν τῶν ὀστῶν τούτων εὑρηνται τὰ μαλθακὰ μόρια ἐν μιᾷ μάζῃ μεμβρανώδει ἐν μέρει μεταβεβλημένα εἰς σάπωνα, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν διακρίνονται ἴχνη τενόντων· πρὸς τὰ δεξιὰ ἡ χεὶρ εἶναι βαθυτέρου χρώματος, πολλὰ δὲ ὀστᾶ ἀποκεχωρισμένα εἰς τὴν κατ' ὦμον ἄρθρωσιν διακρίνεται ἡ κατάφυσις τῆς μακρᾶς τοῦ διὰ κεφάλου μοίρας· εἴς τινας ἀρθρώσεις εὑρίσκονται καὶ χόνδροι.

Τὰ κάτω ἄκρα φαίνονται ἀκέραια καὶ συγκρατοῦνται· εἰς τὸ ἀνώτερον καὶ πλάγιον τοῦ μηροῦ παρατηρεῖται μυϊκὴ μάζα ἀπεξηραμμένη τὴν αὐτὴν τοῦ βραχίονος ὑφὴν ἐμφαίνουσα, κεκαλυμμένη ἐπίσης ὑπὸ σαπωνώδους ἐσχάρας καὶ εὐρῶτος λευκοῦ, μελανοπρασίνου καὶ πρασινοφαίου· πρὸς τὰ πρόσω καὶ κατὰ μέσον τὸ ὀστοῦν τοῦ μηροῦ εἶναι γυμνόν, ἡ ἐπιγονατὶς καὶ αἱ κνῆμαι ἐπίσης ἐν μέρει γυμναί, αἱ κατὰ τὰ ὀπίσθια τῶν κνημῶν ἀπομένουσαι σάρκες ἀφθονώτεραι καὶ ἧττον ἀπεξηραμμέναι, οἱ σταυρωτοὶ σύνδεσμοι τῶν γονάτων κίτρινοι καὶ ἱκανῶς στερεοί· ἁπαντῶσιν ἴχνη χόνδρων εἰς τὰς ἀρθρικὰς ἐπιφανείας· οἱ ἡμισεληνοειδεῖς χόνδροι ἐν μέρει κατεστραμμένοι· ὁ δεξιὸς ποὺς ἀκέραιος μέχρι τῶν φαλάγγων, τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ, ἡνωμένα διὰ ἰνωδῶν, μεμβρανωδῶν, σαπωνοπεποιημένων, λευκοκιτρίνων ἔξωθεν μερῶν, εὐκόλως ἀποσπῶνται· ὁ ἀριστερὸς ποὺς φέρων τὰς δύο πρώτας φάλαγγας εἰς τὴν αὐτὴν παρουσιάζεται κατάστασιν.

Τὰ μακρὰ ὀστᾶ, ἔξωθεν μελανοκίτρινα, ἔσωθεν φυσικῆς χροιᾶς, διατηροῦσι καὶ τὴν σύστασιν καὶ τὴν στερεότητα αὐτῶν· εἰς τὸν μυελώδη σωλῆνα εὑρίσκεται ὕλη λιπαρά, μαλθακὴ καὶ λευκή· τὰ βραχέα ὀστᾶ δὲν εἶναι σπογγωδέστερα ἀλλὰ ξηρότερα ἔσωθεν.

Παρατ. 39. (1) — Ὁ Ν . . . ἡλικίας 38 ἐτῶν, ἀποθανὼν τὴν 17 Μαρτίου 1827 ὑπὸ πλευροπνευμονίας, ἐτάφη τὴν 19 τοῦ αὐτοῦ μηνός

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τόμ. Α'. Σελ. 562.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐγένετο δὲ ἡ ἐξόρυξις τὴν 26 Ἰανουαρίου 1828, ἤτοι 10 μῆνας καὶ 8 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν.

Τὸ λείψανον δὲν εἶναι σκελετῶδες, ἀνευρισκομένων κατὰ τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα, τοὺς γλουτοὺς καὶ τὴν ῥάχιν πολλῷ πλειόνων ὑπολειμμάτων μαλθακῶν μορίων τοῦ συνήθους· ἡ προσθία ἐπιφάνεια ἐν γένει μελάγχρους· ἡ ῥάχις διατηρεῖ πρὸ πάντων μεγάλην ποσότητα μυϊκῶν λειάνων μελανωπῶν καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἔκτασιν αὐτῆς· τεμνόμενα μαλθακὰ μέρη φαίνονται λευκοκίτρινα καὶ ῥοδίζοντα, δὲν εἶναι δὲ διεξηραμμένα, ἀλλ' ὑγρὰ καὶ λίαν κάκοσμα, διακρίνονται εὐκόλως τένοντες καὶ ῥοδίζουσαι μυϊκαὶ ἶνες κεχωρισμέναι πολλαχοῦ ἀπ' ἀλλήλων διὰ σάπωνος ὑποκιτρίνου.

Ἀπεχωρίσθη ἡ κεφαλὴ τοῦ κορμοῦ κατὰ τὴν ἐξόρυξιν· τὸ κρανίον ὅλως γυμνὸν φέρει πολιὰς τρίχας μήπω ἠλλοιωμένας καὶ προσκεκολλημένας ἐπὶ τοῦ ὀστοῦ, οὗ ἡ ἐπιφάνεια πρασίνη, ἐρρυπωμένη ὑπὸ χοός, ἣτις εὐρῶτος, εἶναι κατὰ χώρους μελανή· τὸ πρόσωπον καλύπτεται ὑπὸ πληροῦντος δεξιόθεν τὴν κόγχην, τὴν ῥινικὴν κοιλότητα καὶ τὸ ἄνω τοῦ ζυγωματικοῦ τόξου, ἔνθα ἐλλείπουσιν ἐντελῶς μαλθακὰ μόρια, ὀστᾶ εἶναι σκιερωτέρου χρώματος ἢ κατὰ τὸ κρανίον, ἐλλείπουσιν ὁ γένυς καὶ οἱ δύο πρῶτοι τραχηλικοὶ σπόνδυλοι, βεβαίως ἀπολεκατὰ τὴν ἐξόρυξιν· τὸ βάρος τῆς κεφαλῆς δὲν εἶναι μέγα, διὰ τοῦ τρήματος φαίνεται ἡ κοιλότης τοῦ κρανίου κατὰ τὰ $^2/_3$ κενή· ἡ μηνιγξ δὲν ἀναγνωρίζεται· ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἡ παρεγκεφαλὶς εἰς τὸ ὑγρὸν αὐτῶν ἀποτελοῦσι πόλτον φαιὸν ἐσωτερικῶς, μετά τινων ἐν ῥοδινῶν καὶ λευκῶν ἐξωτερικῶς, ὁ πόλτος οὗτος λίαν κάκοσμος ὁμογενής. Νωτιαῖος μυελὸς δὲν ὑπάρχει.

Ἡ ἄμεσως ἡ τραχηλικὴ μοῖρα τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἐντελῶς ἐς τὰ πρόσω, ἀποτελεῖται δὲ ὑπὸ πέντε τραχηλικῶν σπονδύλων φέρει ἶχνος λάρυγγος ἢ φάρυγγος, πρὸς τὸ κάτω μέρος ὑπάρχει τραχείας, ἧς ὅμως δὲν ἀνευρίσκονται οἱ κρίκοι, εἰς τὰ πλάγια ὑπάρχουσι μυϊκὰ λείψανα μελανὰ ἔξωθεν καὶ σπογγώδη. ν ἐμβεβυθισμένον κατὰ τὰ δύο αὐτοῦ κατώτερα τριτημόρια· θώρακος ἐν μέρει ἔμπλεον χοός, δεξιόθεν τὰ μεσοπλεύρια ἐλεύθερα πρὸς τὰ πρόσω, τουταὐτὸ εἰς ἥττονα ὅμως βαθεῖται καὶ ἀριστερόθεν, εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ στήθους μέρη λειμελάγχροα, σπογγώδη συγκρατοῦντα τὰς πλευρὰς πρὸς τουσιν αὐτάς· οἱ χόνδροι τῶν πλευρῶν σχεδὸν ὅλως ἀπωποχωρίζονται ἀπὸ τῶν ὀστῶν, εἶναι πορώδεις, σκωληκόητοι· τὰ ἐσωτερικὸν τοῦ θώρακος μέλαν, κατὰ βάθος πρὸς στήλην δύο μάζαι τοῦ αὐτοῦ χρώματος, αἵτινες χωρίζον-

ται εἰς πέταλα σχεδὸν ξηρά, σπογγώδη, λείψανα τῶν πνευμόνων ἀνα-
γνωριζομένων μόνον ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν. Ἔμπροσθεν τῆς σπονδυλικῆς
στήλης εὑρηται γλωσσίδιον πεπλατυσμένον ὅσον 0μ,01 πάχους καὶ 0μ,0
— 0μ,10 ὕψους, μελανωπὸν καὶ μαλθακόν· τὸ γλωσσίδιον τοῦτο, ἐσχ
σμένον ἤδη εἴς τινα μέρη καὶ λίαν λεπτὸν ἀλλαχοῦ, τεμνόμενον παρὰ
σιάζει δύο κοιλότητας, αἵτινες ἀναγνωρίζονται ὡς αἱ κοιλίαι τῆς καρδί
παρεμφεροῦς διπλῷ θηλακίῳ ἐξ ἐλαττικοῦ μαλθακοῦ κόμμεως, ἀδύνα
ὅμως νὰ διακριθῇ ἡ ὑφὴ τοῦ ὀργάνου· εὑρίσκεται τμῆμα θωρακικῆς ἀορ
λελεπτυσμένης, μελανωπῆς, ἀποτελουμένης ὑπὸ 3 εὐδιακρίτων μεμβ
νῶν· εἰς τὴν θέσιν τοῦ διαφράγματος εὑρηται μεμβράνη μετρίως ὑ
οὐδὲν ἴχνος μυϊκῆς ὑφῆς φέρουσα.

Τὸ πρόσθιον τῆς κοιλίας τοίχωμα ἀκέραιον, μελανωπόν, πάχους
0μ,005 — 0μ,010 καὶ διαιρούμενον εἰς πέταλα μεταξὺ τῶν ὁποίων
χουσι πολλοὶ σκώληκες· τὸ κοῖλον τῆς κοιλίας μετρίως κενὸν περιέχει
καὶ σκώληκας· τὰ ἐν αὐτῇ ὄργανα ἀποτελοῦσι μάζαν κατὰ τὸ φαι
ἐνιαίαν, ὁμογενῆ, μελανοκίτρινον, σαπωνώδη, ξηρὰν καὶ εὐρω
εἰς ἣν ἐκ πρώτης ὄψεως οὐδ' αὐτὸ τὸ σχῆμα τῶν ὀργάνων διακ
ἀπαρτίζεται δὲ ὑπὸ πολλῶν μεμβρανωδῶν στρωμάτων μετρίως ὑγ
ψάνων τῶν κοιλιακῶν σπλάγχνων, καὶ δὴ τοῦ στομάχου, τῶν ἐντέ
ἐπιπλόων καὶ τοῦ μεσεντερίου, δυσδιακρίτων καὶ ἐκ τοῦ σχήματος
ὑφῆς αὐτῶν· ἐνιαχοῦ εὑρίσκονται τμήματα κυλίνδρου, καὶ μᾶλι
της μεμβρανώδης, ἥτις ὡς ἐκ τοῦ εὔρους αὐτῆς βεβαίως εἶναι
χος. Ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς σπονδυλικῆς στήλης εὑρηνται δύο
πεπλαπτυσμένα, μελανὰ καὶ ὡσεὶ σπογγώδη, ἔσωθεν μεμβρ
ὑγρὰ συνεχόμενα μετὰ τῶν οὐρητήρων περιβεβλημένων ὑπὸ σ
διαχωρητῶν· εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἥπατος καὶ σπληνὸς εὑρίσκετα
πλατυσμένη, ὀλίγαν ὀγκώδης, μελανή, ὑφυγρος καὶ διὰ τ
ἕλξεως σχιζομένη.

Ἐν τῷ κατὰ τὸ πλεῖστον κενῷ κοίλῳ τῆς λεκάνης διακ
στις ἀπεξηραμμένη, ὅσον ὠοῦ, μελανωπή, εὐρωτιῶσα· εἰ
λείψανα τριχῶν· οὐδὲν ἴχνος μαλθακῶν μορίων εἰς τὸ ὠοει
Τὰ διάφορα ὀστᾶ τοῦ ποδὸς ἀποκεχωρισμένα, ἀπολεσθ
ματος χοὸς καὶ σαβάνου δὲν ἀνευρίσκονται· μόνα λείψανα
μορίων εἶναι τενοντώδη καὶ ἰνώδη ὑπολείμματα. Ἐκ π
κνῆμαι συνίστανται ἀπὸ δύο ὀστῶν, αἱ ἐπιγονατίδες ἀπο
πόδες ἀποκεχωρισμένοι, αἱ κνῆμαι καὶ αἱ περόναι δὲν σ
κνῆμαι ὅμως μετρίως συγκρατοῦνται μετὰ τῶν ὀστῶν
τῶν σπαυρωτῶν συνδέσμων· τὸ πρόσθιον τῆς κνήμης
σκελετώδες, τὸ δὲ ὀπίσθιον καὶ ἐξωτερικὸν φέρει πέταλ

καὶ εὐκόλως ἀποσπώμενα, πολλὰ μέρη τῶν ὀστῶν τούτων ἐξωτερικῶς εἶναι μελανά, ἄλλα δὲ εὐρωτιῶντα καὶ κίτρινα, οὐδὲν δὲ φέρει ἀλλοίωσιν καθ' ὑφήν, ἡ κεφαλὴ τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ εἶναι εὐρωτιῶσα, ὁ χόνδρος ὑπάρχει εἰσέτι, ἅπαν δὲ τὸ ὀστοῦν τοῦ μηροῦ καλύπτεται ὑπὸ εἴδους λεπύρου λεπτοῦ· τὸ ὀστοῦν εἶναι στερεόν.

Εἰς τὰ ἄνω ἄκρα τὰ ὀστᾶ τοῦ μετακαρπίου, τοῦ καρποῦ καὶ τῶν δακτύλων εἶναι διεσπαρμένα, τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀντιβραχίου δὲν συγκρατοῦνται ἀλλήλοις, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ καρποῦ καὶ τοῦ βραχίονος κεχωρισμένα, ὁ βραχίων οὔτε μετὰ τῆς ὠμοπλάτης, οὔτε μετὰ τῆς κλειδὸς κρατεῖται· ἔχουσι καὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα ἀνάλογον πρὸς τὸ τοῦ μηροῦ ὄψιν.

Τὰ μακρὰ ὀστᾶ ποῦ μὲν εἶναι μελάγχροα, ποῦ δὲ κίτρινα, ὕφυγρα καὶ καλύπτονται ὑπὸ περιβλήματος λειμωνώδους μετρίως παχέος· τὰ βραχέα εἶναι σπογγώδη, ξηρὰ καὶ κιτρινωπά.

Φάσις Δ'. — Τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς εἶναι σχεδὸν γυμνὰ σαρκῶν, διακρίνεται ἡ βασικὴ ἀπόφυσις, ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης ἕλξεως ἀποσπᾶται ἀπὸ τῆς σπονδυλικῆς στήλης.

Τὸ στέρνον ἀποκεχωρισμένον ἀπὸ τῶν πλευρῶν κεῖται εἰς τὸ βάθος τοῦ κύτους τοῦ θώρακος, ἢ ἔν τινι τῆς κοιλίας μοίρᾳ, ἐξ οὗ πρὸς τὰ πρόσω ἀπομένει εὐρὺ χάσμα.

Τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα συνίστανται εἰς λείψανά τινα τῶν ἐξωτερικῶν καλυμμάτων ἀσβολόχροα, ἐλαιόχροα ἢ μελανωπά, συγκρατούμενα μετὰ τῶν τελευταίων πλευρῶν, τῆς ἠθικῆς συμφύσεως καὶ τοῦ ὀπισθίου τῶν εἰλεακῶν λόφων μέρους.

Τὰ μαλθακὰ μόρια συνίστανται εἰς λείψανα ἰνώδη συγκρατοῦντα μόνον τὰ ὀστᾶ εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν θέσεις. Ἐν γένει δὲ τὸ δέρμα, καθ' ἃ ἀνευρίσκεται μέρη, εἶναι ὑποκίτρινον, λελεπτυσμένον καὶ ἀπεξηραμμένον, εἰς τὴν ὀπισθίαν ὅμως ἐπιφάνειαν ὑγρότερον καὶ πολλαχοῦ σκωληκόβρωτον. Ὁ κυτταρώδης ἱστός, ἔνθα ὑπάρχει πιμελή, σαπωνοποιημένος, ἀλλαχοῦ δὲ ἀπεξηραμμένος καὶ ἀλλαχοῦ κατεστραμμένος.

Οἱ μῦς μεταβεβλημένοι εἰς μεμβρανώδη πέταλα ὑπόφαια ἢ μελανοκίτρινα, ἐν οἷς δὲν διακρίνονται αἱ ἶνες, εἰς τινα δὲ μέρη παρεμφέρουσι πρὸς ξηρὰ νικοτιανῆς φύλλα. Ἐνιαχοῦ τοῦ σώματος ἀντὶ τῶν μυῶν εὑρίσκονται μᾶζαι κυτταρώδεις, μελανωπαί, παρεμφερεῖς πρός τινας πολύποδας. Οἱ σύνδεσμοι ἐξέλιπον σχεδὸν ἐντελῶς. Ὁ ἐγκέφαλος, κατὰ τὸ $^1/_{10}$ ἢ $^1/_{12}$ μόνον τοῦ ὄγκου αὐτοῦ, συνίσταται εἰς μᾶζαν ἀνάλογον πρὸς γῆν ἀργιλλώδη. Οἱ πνεύμονες ἀναγνωρίζονται μόνον ὡς ἐκ τῆς θέσεως ἣν κατέχουσι. Τὰ ἔντερα σχεδὸν κατεστραμμένα.

Παρατ. 40. (1) Ὁ Ρ.... ἡλικίας ἐτῶν 64, ἀποβιώσας τὴν 20 Δεκεμ-

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τομ. Α'. Σελ. 566.

ου 1826 ὑπὸ γαστροεντερίτιδος, ἐτάφη τὴν 22 τοῦ αὐτοῦ μηνός· νετο δ' ἡ ἐξόρυξις τοῦ τάφου τὴν 22 Ἰανουαρίου 1828, ἤτοι 13 μῆ- μετὰ τὴν ταφήν.

Τὸ λείψανον εἶναι σκελετῶδες, καθ' ἃ μέρη τὰ ὀστᾶ, ὡς τὰ εἰλεακά, τὸ ν, οἱ ὀσφυακοὶ σπόνδυλοι πρὸς τὰ πρόσω, ἡ κάτω γένυς, τὸ πρόσωπον . δὲν διατελοῦσιν εἰς σχέσιν μετὰ παρεγχυματωδῶν ὀργάνων, ἀγγειοβρι- ἢ μαλθακῶν μορίων, εἶναι ὠχροκίτρινα, ἀλλαχοῦ δὲ μελανοπόρφυρα ἢ ανά. Οὐδὲν ἀνευρίσκεται σπλάγχνον εἰς τὸν θώρακα ἢ τὴν κοιλίαν.

Κεκλιμένη ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ καὶ κεχωρισμένη ἀπὸ τῆς σπον- ικῆς στήλης, ἂν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ἐφαίνετο ὡσεὶ συνεχομένη· τὸ σωπον καὶ τὸ κρανίον γυμνά· ἐπὶ τοῦ κρανίου ὑπάρχουσι τρίχες τινές, πρὸς μὲν τὰ ὀπίσω τοῦτο εἶναι ὑπομέλαν πρὸς δὲ τὰ πρόσω ὠχροκίτρι- ἡ κάτω γένυς, ἀπεξαρθρωμένη, φέρουσα ὀδόντας τινὰς εὐκόλως ἀπο- ωμένους, κιτρίνους, διαφανεῖς· ἡ κεφαλὴ ἐλαφρὰ καὶ κενὴ κατὰ τὰ $^2/_3$· γκέφαλος κατέχει τὸ $^1/_3$ μόνον τοῦ κοίλου τοῦ κρανίου μεταβεβλημένος πόλτον κυανίζοντα, φέροντα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν στίγματα ῥοδινὰ καὶ λευκά. Οὔτε σκληρὰ μῆνιγξ, οὔτε νωτιαῖος μυελὸς εὑρίσκεται.

Μετὰ μεγίστης εὐκολίας ἀποσπῶνται ἅπαντες οἱ σπόνδυλοι, οἵτινες, καὶ- κεχωρισμένοι, διατηροῦσι τὰς οἰκείας θέσεις· οἱ θωρακικοὶ πρὸς τὰ σω καὶ τὰ πλάγια ἰδίως περιβάλλονται ὑπὸ στρώματος μελανοῦ, ὡσεὶ φαλτώδους, εὐκόλως διὰ τοῦ ὕδατος ἀφαιρουμένου, λειψάνου τῶν ἀπο- τεθέντων σπλάγχνων· ἔμπροσθεν τῶν τραχηλικῶν σπονδύλων εὑρίσκε ὁ θυρεοειδὴς χόνδρος ἐντελῶς γυμνός.

Αἱ πλευραὶ εἰς τὰ πλάγια ἐμβεβυθισμέναι καὶ ἐντελῶς γυμναί, ἐκ τῶν σθεν ἀπεξαρθρωμέναι, χωρίζονται εὐκόλως, τὸ ὀπίσθιον ἥμισυ αὐτῶν κα- τεται ὑπὸ μελανοῦ περιβλήματος προσομοίου πρὸς τὸ τῶν σπονδύλων· στέρνον ἀποκεχωρισμένον ἀπὸ τοῦ θώρακος εὑρίσκεται ἐν αὐτῷ εἰς τεμάχια, ὡς ἐπίσης καὶ τινες πλευρικοὶ χόνδροι κεχωρισμένοι τοῦ έρνου καὶ τῶν πλευρῶν μελανοπράσινοι καὶ ἐπικεχρισμένοι ὑπὸ ὕλης χείας ἐλαιώδους.

Ἡ ἠβικὴ σύμφυσις ἀφεστηκυῖα ὅσον 0μ,05, τὰ εἰλεακὰ ὀστᾶ εὐκόλως σχωρίζονται ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, μήπω συνεχομένου μετὰ τῆς σπονδυλικῆς ήλης, καὶ κατὰ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν ἐπικεχρισμένου ὑπὸ παχέως με- νοφαίου πόλτου.

Εἰς τοὺς ἄκρους πόδας εὑρίσκεται μόνον μία πτέρνα καὶ ἓν σκαφοειδές, ολεσθέντων τῶν λοιπῶν ὀστῶν κατὰ τὴν ἐξόρυξιν· αἱ κνῆμαι μόνον ὸ τῶν ὀστῶν ἀπαρτίζονται ἀποχωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων ὡς καὶ ἀπὸ ν ὀστῶν τῶν μηρῶν· χόνδροι δὲν ὑπάρχουσιν· οἱ μηροὶ ἀποτελοῦνται νον ὑπὸ τῶν ὀστῶν ὄντων ἰσχρῶν· αἱ τῶν μηρῶν ἀρθρώσεις, τὴν οἰ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

κείαν κατέχουσαι θέσιν καὶ περιβαλλόμεναι ὑπὸ λειψάνων σαβάνου καὶ χοός, εἶναι κεχωρισμέναι.

Αἱ ἄκραι χεῖρες δὲν ὑπάρχουσι, τινὰ ἐκ τῶν ὀστῶν αὐτῶν εὑρίσκονται διεσπαρμένα εἰς διαφόρους θέσεις, τὰ ἀντιβράχια καὶ οἱ βραχίονες, ἐντελῶς σκελετώδεις, εἶναι κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων.

Παρατ. 41. (1). — Ὁ F.... ἡλικίας 30 ἐτῶν, ἀποβιώσας τὴν 25 Φεβρουαρίου 1828 ὑπὸ ἐντερίτιδος, ἐτάφη τὴν 25 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐγένετο δὲ ἡ ἐξόρυξις τὴν 6 Μαρτίου 1830, ἤτοι 2 ἔτη καὶ 9 ἡμέρας μετὰ τὴν ταφήν.

Τὸ πτῶμα, ὅπερ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται σκελετῶδες, κεῖται εἰς τὸ βάθος τοῦ φερέτρου· τὰ διάφορα μέρη αὐτοῦ διατελοῦσιν εἰσέτι εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν θέσεις, καίτοι τὰ πολλὰ τούτων δὲν συγκρατοῦνται ἀλλήλοις διὰ μαλθακῶν μορίων ἀλλ' ἁπλῶς ἐπίκεινται· ἥκιστα ἀναδίδει ὀσμήν.

Τὸ σάβανον ἐν μέρει κατεστραμμένον καὶ εὐρωτιῶν φέρει πολλὰς χρυσαλλίδας κενάς, πυρρὰς τὸ χρῶμα, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ μετὰ τῶν ὀστῶν συγκολλᾶται.

Ἅπαντα τὰ ὀστᾶ ἀπεξαρθρωμένα καὶ τὸ σῶμα σκελετῶδες· εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ ἐφήβαιον διακρίνονται εἰσέτι τρίχες συγκεκολλημέναι· τὰ ὀστᾶ κίτρινα, κροκόχροα, τινὰ τούτων, καὶ δὴ τὰ τοῦ ἀνωτέρου τοῦ σώματος μέρους, ἀσβολόχροα, ἅτε δὴ περιβαλλόμενα ὑπὸ περιβλήματος ὀλίγον παχέος, ὑγροῦ, εὐκόλως ἀποσπωμένου, τὰ δὲ τῶν κάτω ἄκρων καλύπτονται ὑπὸ πολλῶν χρυσαλλίδων καὶ λειψάνων τοῦ σαβάνου· ἀφαιρουμένων τῶν περιβλημάτων τούτων τὰ ὀστᾶ εἶναι κίτρινα κροκόχροα· ἡ σύστασις τῶν ὀστῶν ἔχει κατὰ φύσιν· αἱ σιαγόνες φέρουσιν εἰσέτι ὀδόντας.

Οὐδὲν ἴχνος χόνδρου εὑρίσκεται.

Ὁ ἐγκέφαλος περίπου εἰς τὸ $^1/_{10}$ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ, φαιός, πελιδνός, ἔξωθεν μετά τινων μικρῶν ῥοδινῶν καὶ πρασίνων πλακῶν, ἔχει τὴν σύστασιν μαλθακοῦ τυροῦ κατὰ τὴν τομήν, καίτοι δὲ εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος διακρίνονται ὅμως αἱ δύο αὐτοῦ οὐσίαι ἐκ τοῦ χρώματος αὐτῶν, δὲν εἶναι λίαν κάκοσμος· λείψανα τινὰ μόνον τῆς σκληρᾶς μήνιγγος ὑπάρχουσιν εὔσχιστα, κυανόφαια, μετὰ ὑφῆς καταφανῶς ἰνώδους.

Εἰς τὴν θέσιν τῶν ὑποχονδρίων καὶ κατὰ τὸ ἐπιγάστριον ὑπάρχει στρῶμα μέλαν, παχὺ ὅσον 0μ,005—0μ,006, ἡμιαπεξηραμμένον ἐκ τῶν λειψάνων τῶν κατὰ τὰς χώρας ταύτας σπλάγχνων, δεξιόθεν τὸ στρῶμα τοῦτο εἶναι παχύτερον, ἐν τῇ οὐσίᾳ δ' αὐτοῦ φέρει χολολίθους.

Φάσις Ε'. — Τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς ἐντελῶς ἀπεξαρθρωμένα· τὰ κρανιακὰ ὀστᾶ κεκαλυμμένα ὑπὸ μάγματος ἐκ χοὸς καὶ τριχῶν, ὅπερ ἀφαι-

(1) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τομ. Α'. Σελ. 590.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ενον ἐγκαταλιμπάνει τὰ ὀστᾶ ὑπὸ χροιὰν ἀσβολώδη φέροντα κηλίδ
άφορα μέρη πλατείας, μελανωπάς.
ὁ κύτος τοῦ θώρακος κατεστραμμένον, αἱ πλευραὶ ἀποκεκολλημέ
ῥιμμέναι αἱ μὲν ἐπὶ τὰς δέ.
ς τὴν κοιλίαν καὶ εἰς τὰ πλάγια τῆς σπονδυλικῆς στήλης εὑρίσκετ
μελανή, ὑγρά, στίλβουσα, προσκεκολλημένη εἰς τὰ ὀστᾶ, εἴς τι
μέρη ἀπεργαζομένη μάζας ἡμίσεως δακτύλου παχείας, λείψαν
των τῶν μαλθακῶν μορίων.
απαντες οἱ σύνδεσμοι κατεστραμμένοι, τὰ δὲ τῶν ἄκρων ὀστᾶ γεγ
μένα, κεχωρισμένα καὶ ἀπομεμακρυσμένα ἀπ' ἀλλήλων.
ἐπὶ τοσοῦτον τὸ δέρμα εἶναι λελεπτυσμένον ὥστε φαίνεται ὡσεὶ ἐκλ
τουταυτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τοὺς μῦς, τοὺς συνδέσμους καὶ τ
τας.
ὁ ἐγκέφαλος εἶναι ἐκ τῶν ὀργάνων πλὴν τῶν ὀστῶν ὅστις διατη
τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἐπὶ μακρότερον χρόνον· τὰ λείψανα τῶν πν
ν, τῆς καρδίας, τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνὸς ἐξηφανίσθησαν.
οιαύτη ἡ πορεία τῆς σήψεως κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς φάσεις·
ώπινον σῶμα, μήπω σαπωνοποιηθὲν ἢ μεταβληθὲν εἰς μομίαν, ἀλ
μαλθακῶν αὐτοῦ μορίων καὶ τῶν σπλάγχνων καταστρεφομένων βρ
ν ὑπὸ τῆς σήψεως, ἐξαφανίζεται καὶ ἀπομένουσιν ἐξ αὐτοῦ μό
στᾶ.
λλὰ ταῦτα τί ἐπὶ τέλους γίνονται; Τινὲς ἐνόμισαν ὅτι καὶ τὰ ὀσ
ἐτῶν 12 παρέλευσιν ἐξαφανίζονται, ἡ τοιαύτη ὅμως γνώμη ἀποδ
αι καθ' ἑκάστην ἀναλήθης, ἀνευρισκομένων εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ὀστῶ
ὅτε δὲ καὶ ἀκεραίων ὅλως σκελετῶν, πρὸ ἑκατοντάδων ἔτι δὲ
δων ἐτῶν. Ἀλλ' ὁπωσδήποτε τὰ ὀστᾶ ἐν τῇ γῇ τεθαμμένα ὑ
ται δύο κυρίως μεταμορφώσεις, κατὰ τὴν μὲν προσκτῶνται λιπώ
στασιν, κατὰ τὴν δὲ ἀπόλλυσιν ἅπαν αὐτῶν τὸ πήκτωμα καὶ μ
ὑπὸ ἁλάτων ἀποτελούμενα καθίστανται λίαν εὔθριπτα. Κατὰ τ
τηρήσεις τοῦ Haller (1) τὸ πήκτωμα εἰς τὰ ὀστᾶ παραμένει ἐπὶ μ
σειρὰν ἐτῶν, καθότι εὗρεν αὐτὸ εἰς ὀστᾶ μομιῶν πρὸ δυσχιλίων ἐτῶ
δωμεν νῦν ἐν κεφαλαίῳ τίνες αἱ φυσικαὶ μεταβολαὶ αἱ εἰς τοὺς ἱστ
ἐν ἰδιαιτέροις λάκκοις τεθαμμένων σωμάτων ἐπισυμβαίνουσαι.

β'. Φυσικαὶ μεταβολαὶ τῶν ἱστῶν τῶν ἐν ἰδίοις λάκκοις τεθαμμένων λειψάνων.

Ἐπιδερμίς. — Ἡ ἐπιδερμὶς εὐκόλως καταστρέφεται· τὸν πρ

---

(1) *Haller.* — Élements de physiologie. 1re partie.

τον χρόνον λεπτύνεται, μαλακύνεται καὶ βαθμηδὸν συνενοῦται μετὰ τοῦ σαβάνου ἢ τοῦ χοός, τοῦ πτώματος γυμνοῦ ἐνταφιασθέντος· καθ' ἃ δὲ μέρη δὲν ἀπεσπάσθη συρρικνοῦται, ὑπεγείρεται, καὶ εὐκόλως ἀποσπᾶται εἰς λεπτοὺς κρημνούς, ἡμιδιαφανεῖς, φαιολεύκους, καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν κοιλίαν, ἔνθα τὸ δέρμα ἔχει πρασίνην χροιάν, εἰς τὰς παλάμας δὲ καὶ τὰ πέλματα, ἅτε δὴ μᾶλλον παχεῖα, εἶναι ξηροτέρα, μᾶλλον ὁμότιμος, λευκοκίτρινος, ὀχθώδης, λίαν δεδιπλωμένη, ὡσεὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον διὰ μαλακτικῶν ἐπιθεμάτων κατεργασθεῖσα· ἐνίοτε ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆς ἐπιφάνεια κατὰ χώρους εἶναι ἐρυθρὰ ἢ πρασίνη ἐκ τῆς παρουσίας ὀρρώδους ὑγροῦ, τούτου δὲ δι' ὕδατος ἀφαιρουμένου ἐπανέρχεται ἡ λευκὴ τοῦ ἱστοῦ χροιά. Οὐδὲν θετικὸν καὶ ὡρισμένον περὶ τῆς τάξεως καθ' ἣν τὰ διάφορα μέρη στεροῦνται τῆς ἐπιδερμίδος.

Εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἐποχὴν τὰ μήπω ἀποχωρισθέντα τῆς ἐπιδερμίδος μέρη ἐνίοτε καθίστανται λιπώδη, καὶ προσκολλῶνται ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὸν χοῦν ἢ τὸ σάβανον, ἀπεργάζονται δὲ στρώματα ἐρυθροκίτρινα ἢ μελάγχροα, συγκείμενα ὑπὸ πολλῶν μικρῶν στρογγύλων ὑψωμάτων ὡσεὶ φακοειδῶν καὶ ἀθρόων· ἄλλοτε, ἀντὶ τῶν στρωμάτων τούτων, εὑρίσκεται βλέννα γλοιώδης καὶ παχεῖα δι' ἧς συγκολλῶνται ὄργανά τινα, ὡς τὰ θωρακικὰ ἄκρα μετὰ τοῦ θώρακος, ἄλλοτε ἀντὶ ὑγροῦ περιβλήματος ὑπάρχει ξηρὸν δίκην ἀπεξηραμμένου φλοιοῦ τυροῦ· τὰ περιβλήματα ταῦτα οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι καλύπτονται ὑπὸ εὐρῶτος λευκοῦ, χνοώδους, παρεμφεροῦς λευκῇ πηκτῇ. Βραδύτερον ἡ ἐπιδερμὶς ἐξαφανίζεται· ἂν ὅμως διαρκούσης τῆς ζωῆς ἀνηγέρθη ὑπὸ ὀρροῦ ἀνθίσταται ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὴν σῆψιν, καὶ ἀνευρίσκεται μετὰ πολλοὺς μῆνας φέρουσα τοὺς ἰδιάζοντας αὐτῇ χαρακτῆρας.

2. *Ὄνυχες.* — Μαλακύνονται, προσκτῶνται ὑπόφαιον χροιάν, στερούμενοι τῆς ἐλαστικότητος καὶ διαφανείας αὐτῶν βαθμηδόν, ἀποσπῶνται δὲ εὐκόλως καὶ εἰς τὰ πρὸ 20 ἢ 30 ἡμερῶν ἐνταφιασθέντα λείψανα, τὸ ὑπ' αὐτοὺς δέρμα εἶναι λεῖον, ὑγρὸν καὶ ζωηρῶς ἐρυθρόν, βραδύτερον οἱ ὄνυχες ἀποξηρανθέντες ἀποπίπτουσιν.

3. *Κόμη καὶ τρίχες.* — Ἀνθίστανται ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν σῆψιν, εὑρεθεῖσαι μεθ' ἁπάντων τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν χαρακτήρων ἔτη πολλὰ μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν.

4. *Δέρμα.* — Εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ὑπὸ τῆς σήψεως ἀλλοιώσεων τοῦ δέρματος ὑποτίθεται ὅτι τοῦτο καλύπτεται ὑπὸ τῆς ἐπιδερμίδος. Ἐν ἀρχῇ ὑποκιτρίνου χρώματος ἐν μέρει ῥοδίζοντος, κατὰ χώρους δὲ ὑποπράσινον, ὑπέρυθρον καὶ ἰσχνοῦν, ἥκιστα εἶναι μεμαλακυσμένον, οὐδόλως διαβεβρωμένον καὶ σχεδὸν κατὰ φύσιν· ἐν γένει εἶναι ὑγρότερον κατὰ τὴν ὀπισθίαν τοῦ κορμοῦ ἐπιφάνειαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Βραδύτερον καλύπτεται ένίοτε εἰς τινα μέρη ὑπὸ μικρῶν κεγχρίων ἀμ-
οδῶν φωσφορικῆς πτάνου· εἶναι σχεδὸν ἀποκεκολλημένον κατὰ τὴν
χιν, ἀπεργαζόμενον θύλακα ὡς τὸ δέρμα τοῦ βατράχου, μόνον κατὰ τὰ
έφαρα ἕνθα εἶναι εὔσχιστον εἶναι ἐπαισθητῶς κατὰ πάχος ἠλαττωμέ-
ν, ἡ ὑφὴ αὐτοῦ εὐκόλως ἀναγνωρίζεται, οὐδαμοῦ δὲ εἶναι εἰς σάπωνα
ταβεβλημένον.

Ἔτι βραδύτερον ἄρχεται ἀποξηραινόμενον, λεπτύνεται ἔτι μᾶλλον,
οιᾶς ἄλλοτε ἄλλης, κυαμοκιτρίνου, κερασσοχρόου ένίοτε δὲ καὶ μελάγ-
όου, καλύπτεται ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς πρόσθην (ἐπιδερμὶς) περιγραφέντος
πώδους περιβλήματος, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ὑπὸ εὐρῶτος, ἰδίᾳ ἁλίσκοντος τὰ
νήθως ἀπεξηραμμένα μέρη, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ὑγρά, ὡς τὴν ῥάχιν. Ὅση-
έραι τῆς ἀποξηράνσεως προβαινούσης τὸ δέρμα φαίνεται οἱονεὶ δεδεψη-
ένον, τούτου δ' ἕνεκα ἀντηχεῖ διὰ τῆς ἐπικρούσεως, τὰ μέρη τῆς τομῆς,
μνομένου τοῦ δέρματος, παρίστανται τὴν ὄψιν ὡσεὶ ὑπόφαιος ἐπίπαγος,
αθ' ἃ δὲ μέρη ἀφθονεῖ τὸ λίπος, παρατηρεῖται καὶ βαθμός τις σαπωνο-
οιήσεως, ἔνθα τὸ δέρμα κάλλιον διατηρεῖται, πλὴν τῶν πέριξ τοῦ δακτυ
ου ἕνεκα τῆς ὑπὸ τῶν σκωλήκων καταστροφῆς. Ἡ μετὰ τῶν ὑποκει-
ένων μερῶν σχέσις αὐτοῦ εἶναι ἄλλοτε ἄλλη, εἰς τὴν ῥάχιν, ἐφ' ὅσον μέ-
ι συγκεκολλημένον, συγκρατεῖται διὰ ξηροῦ κυτταρώδους ἱστοῦ εὐκόλως
χιζομένου καὶ διαχωριζομένου, τοὐναντίον δὲ λίαν στερεῶς συγκρατεῖται
θα ὑπάρχει κυτταρώδης ἱστὸς λιπώδης, ἢ καλύπτει μυϊκὰ στρώματα
ωρὶς τῆς μεσολαβήσεως τοιούτου λιπώδους ἱστοῦ.

Εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἐποχὴν ἡ ἀποξήρανσις καὶ ἡ λέπτυνσις
οῦ δέρματος εἶναι μᾶλλον προκεχωρημέναι ἔνθα δὲν ἐγένετο σαπωνοποίη-
ις, ἐν γένει δὲ τὰ πρόσθια μέρη εἶναι τὰ ξηρότερα. Ἐνίοτε τὸ μὲν πρόσ-
ιον μέρος εἶναι εἰς ἄκρον ἀπεξηραμμένον, τὸ δὲ ὀπίσθιον διατελεῖ εἰσέτι
γρόν, λίαν λεπτὸν καὶ μᾶλλον μελαίνεται ἢ καθίσταται ῥυπαρῶς κίτρινον,
γένει ὅμως διατηρεῖ εἰσέτι ἱκανὴν στερρότητα, καίτοι εἰς πολλὰ μέρη
φθαρμένον καὶ οἱονεὶ διαβεβρωμένον· τέλος ἐπὶ τοσοῦτον λεπτύνεται ὥστε
ατ' ὀλίγον ὁ ἱστὸς ἐξαφανίζεται. Σημειωτέον ὅτι ἡ καταστροφὴ τοῦ δέρ-
ατος εἶναι ταχυτέρα ἔνθα τοῦτο οὔτε ἀπεξηράνθη οὔτε εἰς σάπωνα με-
εβλήθη.

5. *Ὑποδόρειος κυτταρώδης ἱστός.* — Κατὰ τὸν πρῶτον τῆς σήψεως
αιρὸν ἥκιστα ἀλλοιοῦται· ἀπὸ τῶν πρώτων ὅμως ἡμερῶν εὐκόλως παρα-
ηρεῖται διάφορος ὅλως κατὰ τὴν προσθίαν καὶ διάφορος κατὰ τὴν ὀπισθίαν
οῦ σώματος ἐπιφάνειαν, ἔτι δὲ καὶ ἀναλόγως τοῦ πάχους τῶν γειτνια-
όντων στρωμάτων· οὕτω εἰς τὰ πρόσθια τοῦ σώματος μέρη δὲν διηθεῖται
λλ' ἀποξηραίνεται καὶ διατηρεῖ ἱκανὴν στερρότητα, καὶ δὴ ἔνθα τὰ μυϊκὰ
τρώματα εἶναι λεπτά, ὡς εἰς τὴν κοιλίαν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θώρακος, τοῦ-

ναντίον δὲ καθ' ἅπασαν τὴν ὀπισθίαν τοῦ κορμοῦ ἐπιφάνειαν εἶναι διηθημένος, μαλθακός, καὶ ὀλίγον στερρός· ἡ διήθησις αὕτη ἐνίοτε εἶναι ἁπλῶς αἱματόφυρτος, ἢ συγχρόνως αἱματόφυρτος καὶ ἐλαιώδης, ὅτε σταγόνες κίτριναι ὡσεὶ λιπώδεις μίγνυνται μετὰ τοῦ ἐρυθροῦ ὑγροῦ· εἰς τὸ ὀπίσθιον τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ, καὶ καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἔκτασιν τῆς ῥάχεως καὶ τῆς ὀσφύος, ἡ διήθησις εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ἰοειδής, καὶ πηκτωματώδης, ἱκανῶς παρεμφερὴς πρὸς τὸν ἐπικράνιον κυτταρώδη ἱστὸν νεογνῶν τινων. Ὁ ἱστὸς οὗτος ἐξωγκωμένος σχίζεται εὐκόλως· εἰς τοὺς γλουτοὺς καὶ τὴν ὀπισθίαν τῶν ἄκρων ἐπιφάνειαν ἡ πηκτωματώδης αὕτη κατάστασις εἶναι ἥκιστα καταφανής, τὸ δὲ διαβρέχον τὸν ἱστὸν ὑγρὸν ἐκρέει μετὰ μείζονος εὐκολίας· εἰς τὰ πλάγια τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας ὁ ἱστὸς παρουσιάζει οἱονεὶ διήθησιν ἐνδιάμεσον τῆς κατὰ τὸ πρόσθιον καὶ τῆς κατὰ τὸ ὀπίσθιον τοῦ κορμοῦ μέρος· εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὰ πλάγια τῶν μηρῶν καὶ τῶν βραχιόνων, ἔνθα τὸ μυϊκὸν στρῶμα εἶναι ἱκανῶς παχύ, εἶναι ὑγρὸς χωρὶς διηθήσεως καὶ εὔσχιστος, τοῦθ' ὅπερ βεβαίως ὀφείλεται εἰς τὴν σηπεδονώδη ἀλλοίωσιν ἣν ὑφίσταται, ἥτις εἶναι μᾶλλον καταφανὴς καθ' ἃ μέρη οἱ μῦς εἶναι μᾶλλον παχεῖς. Δῆλον ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται διήθησις εἶναι μείζων τοῦ λειψάνου φέροντος ἀνὰ σάρκα ὕδροπα.

Βραδύτερον, καὶ δὴ εἰς τοὺς πιμελώδεις, ὁ πιμελώδης κυτταρώδης ἱστὸς σαπωνοποιεῖται, γίνεται λευκόφαιος ἢ κιτρινόφαιος, λιπώδης καὶ πιμελώδης τὴν ἀφήν, καθ' ἃ δὲ μέρη εἶναι λίαν ἄφθονος τερνόμενος παρουσιάζει ὄψιν πορώδη, πεταλώδη, ἕνεκα τῆς παρουσίας μικρῶν κενῶν χασμάτων παραχθέντων εἴτε ἐκ τῆς ἀποξηράνσεως εἴτε ἐκ τῆς ἐκλύσεως ἀερίων. Ἔτι βραδύτερον παρατηρεῖται οἱονεὶ ἀπεξηραμμένος, λευκός, ἢ λευκόφαιος, ἰνώδης καὶ εὔσχιστος, καθ' ἃ μέρη συνήθως εἶναι ὀλίγον πιμελώδης, τοὐναντίον δὲ ὑποκίτρινος, ὀλίγον στερρός, ὑγρός, καὶ παρεμφέρων ἐβρασμένῳ στέατι, ἔνθα εἶναι πιμελώδης, εἰς δὲ τὰ μᾶλλον πιμελώδη τέλος μέρη εἶναι νεραντσόχρους, λοβοειδὴς καὶ ὅλως εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος. Ἡ σαπωνοποίησις τοῦ πιμελώδους κυτταρώδους ἱστοῦ δὲν εἶναι θετικὸν φαινόμενον· ὁ Orfila εὗρε τὸν ἱστὸν τοῦτον κατὰ φύσιν εἰς ἰσχνὸν ἄνθρωπον πρὸ ἓξ μηνῶν ἐνταφιασθέντα, ἐνῷ εἰς γυναῖκα συγχρόνως ἐνταφιασθεῖσαν εἰς τὸ αὐτὸ ἔδαφος ἀλλὰ πιμελώδη ὁ ἱστὸς οὗτος εἰς πολλὰ μέρη ἦτο ἤδη εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος.

Εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἐποχὴν ὁ μήπω σαπωνοποιηθεὶς κυτταρώδης ἱστὸς ἀποξηραίνεται, μελανοῦται καὶ καταστρέφεται.

β. *Μυϊκὸς ἱστός.* — Οἱ μῦς μαλακύνονται, καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν εἶναι ἧττον βαθέως ἐρυθροῦ χρώματος, ἔνθα ἡ διήθησις ὀλίγη, τινὲς ὅμως τούτων εἶναι ἰσχροί, οἱ δὲ τῆς κοιλίας ἰδίᾳ πράσινοι· βραδύτερον δὲ ὁ ἱστὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

αὐτῶν εἶναι εἰσέτι εὐδιάκριτος, μόνον εἰς τὰς κόγχας, ἔνθα ἡ σαπωνοποίησις ἄρχεται πολλῷ ταχύτερον ἢ ἀλλαχοῦ, εἶναι μεταβεβλημένος εἰς σάπωνα, εἶναι δὲ τότε ὑποπράσινος τὴν χροιάν, τοῦθ' ὅπερ τὸ συνηθέστερον, ἡ χροιὰς τρυγὸς οἴνου, ἔνθα ἰδίᾳ εὑρίσκεται αἱματόφυρτος διήθησις.

Ὁ μυϊκὸς ἱστὸς ἀπανταχοῦ πλὴν τῶν κογχῶν εἶναι ὑγρός, πολλαχοῦ δὲ διαβεβρεγμένος ὑπὸ ὀρρωδιματώδους ὑγροῦ τοσοῦτον ἀφθόνου εἰς χώρας τινάς, καὶ ἰδίως τὴν ῥάχιν, ὥστε ἐκρέει μεγάλη αὐτοῦ ποσότης οὐ μόνον διὰ τῆς πιέσεως ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἁπλῆς τομῆς· μῦς δέ τινες παρεμφέρουσι πηκτὴ ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας εὑρηνται σαρκώδεις ἶνες συνηνωμέναι οὕτως, ὥστε εὐκόλως ἀναγνωρίζεται τὸ ὄργανον. Οἱ μῦς εἶναι συμπεπτωκότες μ' ὅλην τὴν διήθησιν αὐτῶν, αἱ δὲ ἶνες οὕτως εἰπεῖν διαλελυμέναι εἰς τὸ πρόσθιον τῶν ἄκρων μέρος. Ὁ μυϊκὸς ἱστὸς ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ καλυπτομένων ὀστῶν ἀπεργάζεται ἐπίπαγον ἥκιστα παχύν, ἡ στερρότης αὐτοῦ εἶναι ἐπαισθητῶς ἠλαττωμένη, καὶ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς διηθήσεως καθίσταται μᾶλλον ἢ ἧττον εὔσχιστος, διὸ τὰ κατὰ τὴν ὀπισθίαν τοῦ κορμοῦ ἐπιφάνειαν μυϊκὰ στρώματα, ἅτε δὴ μᾶλλον διηθημένα καὶ μᾶλλον παχέα, εἶναι καὶ τὰ μᾶλλον εὔσχιστα.

Ἡ σαπωνοποίησις συμβαίνει ἰδίως εἰς τοὺς εὐσάρκους, αἱ μυϊκαὶ ἶνες ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὠχριῶσι, τινὲς τούτων εἶναι ἤδη μεταβεβλημέναι εἰς ὑπόλευκον σάπωνα, ἕτεραι δὲ διατηροῦσιν εἰσέτι τὴν ῥοδινὴν αὐτῶν χροιάν· οὐδέποτε παρετηρήθη μῦς καθ' ὅλου εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος.

Τὸ ἕτερον τῆς ἀλλοιώσεως εἶδος, ἡ τοῦ μυὸς καταστροφή, πολλῷ συνηθέστερον συμβαίνει ὡς ἕπεται.

Ὁ μυϊκὸς ἱστὸς μετὰ τὴν μαλάκυνσιν ἀποξηραίνεται βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀπόλλυσι τὸν ὄγκον αὐτοῦ, ὥστε αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἀποτελούμεναι μάζαι πλατύνονται. Καθ' ὅσον ἡ ἀποξήρανσις αὐξάνεται ὁ ἱστὸς προσκτᾶται βαθυτέραν χροιάν, ἐπὶ τέλους δὲ γίνεται ὅλως μελάγχρους, μ' ὅλας ὅμως τὰς πλατύνσεις ταύτας καὶ τὴν μεταλλαγὴν τῆς χροιᾶς ἀναγνωρίζονται εἰσέτι οἱ τένοντες, αἱ ἀπονευρώσεις καὶ ἡ ἐνώδης τοῦ εἴδους τούτου τῆς μεμβράνης ὑφή. Ἀλλ' ἡ ἀποξήρανσις δὲν ἀλίσκει ἅπαντας τοὺς καταστρεφομένους μῦς, οἱ δὲ ὑγροὶ παραμένοντες εἶναι μελανόφαιοι ἢ πράσινοι.

Βραδύτερον αἱ ἀποξηρανθεῖσαι μυϊκαὶ ἶνες καταστρέφονται, ἀντ' αὐτῶν δ' ἀπομένουσι πέταλα μεμβρανώδη, ὑπόφαια, ἢ μελανοκίτρινα ἐν οἷς δὲν ἀναγνωρίζονται ἶνες. Ἐνίοτε τὰ πέταλα ταῦτα εἶναι ὑγρά, μελάγχροα καὶ ἱκανῶς παρεμφερῆ πρὸς φύλλα νικοτιανῆς διαβραχέντα μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν. Εἴς τινα τέλος τοῦ σώματος μέρη, ἔνθα ὑπῆρχον οἱ μῦς, εὑρίσκονται μάζαι κυτταρώδεις, μελάγχροαι ἢ καὶ μελανωπαί, προσόμοιαι ὡς ἐκ τῆς ὄψεως αὐτῶν πολύποσιν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς τὴν ὀπισθίαν τῶν ἄκρων ἐπιφάνειαν, τὴν ῥάχιν, καὶ ἔνθα οἱ μῦ
ἀδιακόπως ἐν τοῖς ὑγροῖς διαβρέχονται, ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀποξήρανσ
οὐδέποτε εἶναι τελεία, οἱ δὲ μῦς τότε διὰ κατεργασίας οὕτως εἰπεῖν κα
ταστρέφονται.

7. *Ἀπονευρωτικὸς καὶ τενοντώδης ἱστός.* — Αἱ καλύπτουσαι τοὺ
μῦς ἀπονευρώσεις ἐπὶ πολὺ διατηροῦσι τὴν τε στιλπνότητα καὶ στερε
ότητα αὐτῶν, ἔνθα ὅμως εἶναι παχεῖαι μετρίως κυανίζουσι, τουταὐτὸ πα
ρατηρεῖται καὶ διὰ τὸν τενοντώδη ἱστόν, οὗ ὅμως ἡ χροιὰ εἶναι λευκό
τέρα καὶ μᾶλλον στιλπνή, ἕνεκα τοῦ μεγαλητέρου αὐτοῦ πάχους.

Εἰς ἐποχὴν μᾶλλον προκεχωρημένην αἱ ἀπονευρώσεις καὶ οἱ τένοντ
καθίστανται ἐν ἀρχῇ γλαυκώδεις καὶ ὑποκίτρινοι, εἶτα μελάγχροαι, ἀπ
ξηραίνονται μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντελῶς καὶ ἀποστεροῦνται τοῦ χαρακτηρ
στικοῦ αὐτῶν χρώματος, τοὺς ἀρχικοὺς δὲ αὐτῶν χαρακτῆρας ἀνακτῶντ
διὰ κατεργασίας ἐπί τινα χρόνον ἐν ὕδατι· οὗτοι μετὰ τοῦ κυτταρώδο
ἱστοῦ ἀποτελοῦσι τὸ ὅλον ἢ σχεδὸν τὸ ὅλον τῶν πεταλωδῶν μαζῶν, ο
τινες εἶναι τὰ μόνα λείψανα τῶν μαλθακῶν μορίων τῶν εἰς τὰ διάφο
τοῦ σώματος μέρη ἀνευρισκομένων, καὶ αἵτινες ἐν τέλει καταστρεφόμεν
ἐγκαταλιμπάνουσι τὸ λείψανον σκελετῶδες. Ὁ τενοντώδης ἱστὸς εἶναι
τῶν μᾶλλον ἀνθισταμένων εἰς τὴν σῆψιν ἱστῶν.

8. *Σύνδεσμοι.* — Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας αἱ ἀρθρώσεις διατηροῦ
ται εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν θέσεις, καὶ συγκρατοῦνται διὰ συνδέσμων ἤ
στα τὴν ὄψιν ἀλλοιωθέντων καὶ ἱκανῶς στερεῶν· βραδύτερον ὅμως ὁ σύ
δεσμικὸς ἱστὸς μαλακύνεται, κιτρινίζει, καὶ τέλος μετὰ ἱκανῶς μακρὸν χρ
νον καταστρέφεται ἐντελῶς. Ἀντέχει πολλῷ ἧττον τῶν τενόντων εἰς τ
σῆψιν. Οἱ σταυρωτοὶ σύνδεσμοι εἶναι οἱ ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἀναγνω
ζόμενοι, οἱ δὲ λοιποὶ μετά τινας μῆνας ἐπὶ τοσοῦτον μετὰ τῶν περιβα
λόντων τὰς ἀρθρώσεις μαλθακῶν μορίων συγχέονται, ὥστε δὲν ἀν
γνωρίζονται.

9. *Χόνδροι.* — Ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ ἀρθρικοὶ χόνδροι παρουσιάζο
τὴν χαρακτηριστικὴν ὄψιν καὶ ὑφὴν αὐτῶν, μετρίως ῥοδίζοντες· βραδύ
ρον καθίστανται ὑποκίτρινοι καὶ λεπτύνονται, ἡ σύστασις αὐτῶν ὁσημέ
ἐλαττοῦται, τέλος καταστρέφονται, ἀντ' αὐτῶν δὲ ἀπομένει κατὰ τ
ἀρθρικὰς ἐπιφανείας περίβλημα λίαν λεπτόν, ὑγρόν, μετρίως πιμελῶ
καὶ ἀσβολόχρουν. Οἱ πλευρικοὶ χόνδροι μελανοῦνται καὶ γίνονται ἧττ
πλαδαροί, πρὶν δὲ καταστραφῶσιν ἐντελῶς γίνονται ὅλως μελανοί, εὔθ
πτοι καὶ οἱονεὶ σκωληκόβρωτοι.

10. *Ὀστᾶ.* — Καὶ μετὰ πολλὰς ἑκατοστύας ἐτῶν τὰ ὀστᾶ ἠκιο
ἀλλοιοῦνται. Εὑρέθησαν εἰς Saint-Denis τὰ ὀστᾶ τοῦ βασιλέως Dag
bert, ἀποθανόντος πρὸ 1200 ἐτῶν, ἐντὸς ξυλίνης κυτίδος ἐν λιθίνῳ τάφ

Ὁ Haller λέγει ἐν ἀρχῇ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ Élements de physiologie ὅτι τὸ πήκτωμα τῶν ὀστῶν διετηρήθη ἐπὶ 2000 ἔτη εἰς μομίας, ἐνῷ εἰς τὸν ἀέρα ἢ εἰς ὑγρὰν γῆν καταστρέφεται μετά τινας αἰῶνας, ὅτε τὰ ὀστᾶ μεταβαλλόμενα εἰς τέφραν ἐξαφανίζονται· οἱ ὀδόντες διατηροῦνται ἐπὶ μακρότερον χρόνον, τοῦ σμίλτου μήπω ῥθειρομένου ὡς τὰ πολλά. Εἰς μαρμαρίνους δὲ τάφους ἀρχαίους, ἐν Ἑλλάδι ἀνορυχθέντας, εὑρέθησαν ὀστᾶ πρὸ 2000 καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν καλῶς διατηρούμενα, ἐνίοτε δὲ καὶ σκελετοὶ ὁλόκληροι.

11. *Ὑμένες ἰστός.* — Ὁ ὑπεζωκώς, τὸ περιτόναιον κτλ. ἐν ἀρχῇ ὑπόφαια γινόμενα μαλακύνονται, βραδύτερον δὲ λεπτύνονται, σχίζονται εὐκόλως καὶ ἀποξηραίνονται· ἔτι βραδύτερον ἡ χροιὰ αὐτῶν γίνεται σκιερωτέρα καὶ μεταπίπτει εἰς τὴν κυανίζουσαν, ἐλαιοειδῆ ἢ κυανομελαίνην, ἐνίοτε ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν ἐπικαλύπτεται ὑπὸ μελανοῦ οἱονεὶ πιμελώδους στρώματος, τέλος δὲ ἐξαφανίζονται. Ὁ Orfila ἠδυνήθη ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν ὑπεζωκότα εἰς ἄνθρωπον πρὸ 14 μηνῶν ἀποθανόντα καὶ ἐνταφιασθέντα ἐντὸς παχέος φερέτρου.

12. *Ἐγκέφαλος.* — Ὁ τόσῳ ταχέως σηπόμενος ἐκτὸς τοῦ κρανίου ἐγκέφαλος ἀνθίσταται ἐπαισθητῶς εἰς τὴν σῆψιν ἐγκεκλεισμένος ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου. Ἐνίοτε μετὰ θάνατον πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τὰ ἀγγεῖα αὐτοῦ πληροῦνται αἵματος, ἕνεκα τῆς διατάσεως τοῦ στομάχου ὑπὸ ἀερίων καὶ τῆς ἀπώσεως πρὸς τὰ ἄνω τοῦ διαφράγματος καὶ τοῦ ἐν τῇ δεξιᾷ τῆς καρδίας κοιλίᾳ αἵματος. Ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδας, ἐκτὸς ἂν ἡ θερμοκρασία τυγχάνει λίαν ὑψηλή, ὁ ἐγκέφαλος διατηρεῖ περίπου ἁπάσας αὐτοῦ τὰς φυσικὰς ἰδιότητας, καὶ εὐκόλως ἀναγνωρίζονται τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὸν διάφορα συστατικά, καὶ τὰ ἴχνη τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων, ἐξιδρωμάτων, μαλακύνσεων κτλ. Οὐδὲν ἧττον ὅμως ταχέως γίνεται φαιός, ἐλαιόχρους, μετά τινα δὲ χρόνον μαλακύνεται, ἀρχομένης τῆς μαλακύνσεως ἀπὸ τῆς φαιᾶς οὐσίας, ἐλαττοῦται τὸν ὄγκον καὶ δὲν πληροῖ τὴν κρανιακὴν κοιλότητα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην διακρίνονται εἰσέτι ἂν οὐχὶ ἅπαντες μέγα μέρος ὅμως τῶν γύρων ὡς καὶ αἱ δύο οὐσίαι, ὧν ἡ λευκὴ καθίσταται ὑπόφαιος, ἡ δὲ φαιὰ πρασινοελαιόχρους. Ἐν περιπτώσει θανάτου ὑπὸ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας εὑρέθη ὁ ἐγκέφαλος μετὰ βραχὺ χρόνου διάστημα πολτώδης, τῆς μαλακύνσεως δ' ἔτι μᾶλλον προϊούσης εἰς πόλτον μεταβεβλημένος (Ὀρ. Παρατ. 11. 12. 22.)· αἱ οὐσίαι ἀποβαίνουσι δυσδιάκριτοι, πρασινωπαί, ἢ χροιᾶς τρυγὸς οἴνου καὶ εἰς ἄκρον κάκοσμοι· οὐδὲν τῶν εἰς τὰς διαφόρους τοῦ ἐγκεφάλου κοιλίας εὑρισκομένων μερῶν ἀναγνωρίζεται, εἴς τινα δὲ μέρη τῆς ἐγκεφαλικῆς μάζης διακρίνονται ἶνες περιβαλλόμεναι ὑπὸ λιπωδῶν κεγχρώσεων, αἱ ἶνες αὗται βεβαίως εἶναι ἀγγεῖα. Εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἐποχὴν τὸ ὄργανον οὐχὶ το-

σοῦτον κάκοσμον εἶναί πως στερρότερον, ἀποτελεῖ δὲ τότε μάζαν πρασινόφαιον προσομοίαν διαβρόχῳ ἀργιλλώδῃ γῇ, ἐνίοτε ἡ μάζα αὕτη εἶναι ὑποκίτρινος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἄλλοτε δὲ σκωληκόβρωτος. Ὁ ἐγκέφαλος πάντοτε βαθμηδὸν ἐλαττοῦται τὸν ὄγκον ἕως ἂν πληροῖ τὸ $^1/_{10}$ ἢ τὸ $^1/_{12}$ τῆς κρανιακῆς κοιλότητος (Ὀρ. Παρ. 39. 40. 41.), ὅτε συνήθως εἰς σάπωνα μεταβάλλεται. Ὁ Orfila ἅπαξ μόνον παρετήρησε τὸ κρανίον ἐντελῶς κενόν, τοῦ ἐγκεφάλου διαβρωθέντος ὑπὸ τῶν σκωλήκων.

Ἡ παρεγκεφαλὶς καὶ ὁ νωτιαῖος μυελὸς παρουσιάζουσι τὰς αὐτὰς ἀλλοιώσεις ὡς πρὸς τὴν σύστασιν καὶ τὸ χρῶμα, εἶναι ὅμως ἐν γένει μᾶλλον μεμαλακυσμένα.

Ἡ παχεῖα καὶ ἡ ἀραχνοειδὴς μῆνιγξ ὑφίστανται περίπου τὰς αὐτὰς ἀλλοιώσεις οἵας καὶ ὁ ὀρρώδης ἐν γένει ἱστός. Ἡ σκληρὰ μῆνιγξ ἀντέχει πολὺ εἰς τὴν σῆψιν καὶ ἐλαχίστας παρουσιάζει ἀλλοιώσεις κατὰ τὸν πρῶτον καιρόν, βραδύτερον καθίσταται σχεδὸν πάντοτε ὑποπράσινος, μαλακύνεται καὶ σχίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τεμάχια.

Καὶ μετὰ πολλοὺς ἀπὸ τοῦ ἐναφτασμοῦ μῆνας τὰ νεῦρα καλῶς διατηροῦνται, διαφέρουσι δὲ τοῦ κατὰ φύσιν ἐκ τῆς μικροτέρας αὐτῶν στερεότητος καὶ ἐκ τῆς ῥοδινῆς αὐτῶν χροιᾶς.

13. *Βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν.* — Ὀλίγας μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν ἡμέρας ὁ διαρανὴς κερατίτης ὑμὴν ἐμβυθίζεται καὶ ἐπαισθητῶς θολοῦται, τὸ δὲ ὑδατῶδες καὶ ὑελῶδες ὑγρὸν προσκτῶνται βαθμηδὸν ἀσβολώδη διαυγῆ ἢ ὑπέρυθρον χροιάν. Μετά τινας ἑβδομάδας ἐπὶ τοσοῦτον ὁ κερατίτης εἶναι ἐμβεβυθισμένος, ὥστε ἐκ πρώτης ὄψεως ὁ ὀφθαλμὸς φαίνεται κενός· ἡ σκότωσις τοῦ κερατοειδοῦς καὶ ἡ χρῶσις τῶν ὑγρῶν ἐπαυξάνονται, τὰ ὑγρὰ ἀντικαθίστανται ὑπὸ ῥευστοῦ ὀλίγον συστατικοῦ, ἀσβολοχρόου, ὀφειλομένου βεβαίως εἰς τὸν χοροειδῆ, ὁ κρυσταλλώδης φακὸς καὶ αἱ διάφοροι μεμβράναι διατηροῦσι τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν· ἐν γένει εὑρέθησαν ὀφθαλμοὶ ἀκέραιοι κατὰ τὸν δεύτερον μῆνα· βραδύτερον κενοῦνται, εὑρίσκοντε δὲ τότε οἱ ὑμένες αὐτῶν καὶ ὁ κρυσταλλώδης φακός, μετά τινα δὲ χρόνον μόνον τὰ κυανίζοντα λείψανα τοῦ σκληρωτικοῦ ἀνευρίσκονται· βραδύτερον τέλος αἱ κόγχαι περιέχουσιν ὄγκον σάπωνος πτωματικοῦ. Ὀλίγα ὄργανα ἐξαφανίζονται τόσῳ ταχέως ὅσον οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ Orfila εἰς ἐξορύξεις τάφων μετὰ 4 μῆνας οὐδὲ ἴχνος ὀφθαλμοῦ εὗρεν.

14. *Ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας.* — Τῆς ἀγωνίας μήπω οὔσης μακρᾶς, 24 ἢ 36 ὥρας μετὰ θάνατον, τὰ μᾶλλον ἐπικλινῆ τῶν πνευμόνων μέρη κατὰ τὴν τοῦ λειψάνου κατάψυξιν πληροῦνται αἵματος· ἂν δέ, ὅπως συνήθως συμβαίνει, ὁ ἄνθρωπος ἔκειτο ὕπτιος καὶ τὸ λείψανον δὲν μετετοπίσθη, ἡ τοῦ αἵματος πλημμύρα εὑρίσκεται εἰς τὰς νωτιαίας τῶν πνευμόνων μοίρας, τοὐναντίον δὲ ἀλίσκει τὴν προσθίαν καὶ

κατωτέραν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, ἂν κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου τὸ λείψανον ἐτέθη πρηνὲς καὶ δὲν μετηλλάχθη ἡ θέσις αὐτοῦ κατὰ τὴν κατάψυξιν· εἰς τὰς διαφόρους ταύτας περιστάσεις ἐπὶ τοσοῦτον αὐξάνεται ἡ τοῦ αἵματος πλημμύρα, ὥστε ἐλαττοῦται ἡ δύναμις τῆς συνεχείας τοῦ παρεγχύματος καὶ ἐκδιώκεται καθ' ὁλοκληρίαν ὁ ἀὴρ ἐκ τῶν μερῶν τούτων. Οἱ βρόγχοι ἐπίσης προσκτῶνται ἐρυθρὰν χροιὰν καθ' ἃ μέρη τὸ αἷμα συνέῤῥευσε. Τῆς ἀγωνίας δὲ οὔσης μακρᾶς, ἡ τοῦ θανάτου ἐπελθόντος ἐκ παθήσεως τοῦ θώρακος μετὰ μεγάλης τῆς ἀναπνοῆς δυσκολίας, ἡ τοῦ αἵματος πλημμύρα ἁλίσκει τὰ μᾶλλον ἐπικλινῆ τοῦ πνεύμονος μέρη· ἂν δὲ μετακινηθῇ ἐπὶ τῆς κοιλίας τὸ λείψανον ἀνθρώπου ἐκπνεύσαντος ὑπτίου ἡ τοῦ αἵματος πλημμύρα εὑρίσκεται εἰς τὴν νωτιαίαν μοῖραν τοῦ θωρακικοῦ μέρους τῶν πνευμόνων, τὸ δὲ μᾶλλον ἐπικλινὲς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς καταψύξεως ἐλάχιστα συμφορήσεως ἴχνη παρουσιάζει. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι, εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς θέσεως τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου ἢ τῆς καταψύξεως, ἡ πελιδνότης τοιούτου ἢ τοιούτου μέρους τῶν πνευμόνων ἀποπλανᾷ, μήπω λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς διαρκείας τῆς ἀγωνίας. Ἕνεκα τῶν περὶ ὧν πρόκειται συμφορήσεων ἐνίοτε ἡ ὀπισθία ἰδίως τῶν πνευμόνων ἐπιφάνεια προσκτᾶται χροιὰν μᾶλλον ἢ ἧττον μελανήν, εἴς τινας περιστάσεις ἐκληφθεῖσα ὡς ἀπότοκος γαγγραίνης ἢ σφακέλου.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον διατηροῦσιν οἱ πνεύμονες τὴν κατὰ φύσιν αὐτῶν ὄψιν, ἀλλὰ ταχέως γίνονται ἐμφυσηματικοί. Καὶ μετά τινας ἀκόμη μῆνας ἀναγνωρίζεται ἡ ὑφὴ αὐτῶν καὶ διαγιγνώσκεται καὶ ἡ παθολογικὴ αὐτῶν ἀλλοίωσις. Βραδύτερον συμπίτουσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ δὲν πληροῦσι τὰς κοιλότητας τῶν ὑπεζωκότων, ἡ δὲ χροιὰ αὐτῶν γίνεται μελανοπράσινος, μᾶλλον ἢ ἧττον βαθεῖα, καὶ πως κυανίζουσα· κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ ὑφὴ αὐτῶν εἶναι δυσγνώριστος, γίνονται μαλθακώτεροι, μᾶλλον εὔσχιστοι καὶ περιέχουσιν ἀσβολόχρουν ὑγρόν. Ἔτι βραδύτερον παρίστανται δίκην μεμβρανῶν πεπλατυσμένων, μικροῦ ὄγκου, κεκολλημένων πρὸς τὰ πλάγια τῆς σπονδυλικῆς αὐλακος, καὶ ποτε εὐρωτιωσῶν, ἀναγνωρίζονται δὲ μόνον ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν· τέλος βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ξηραίνονται, ἐπὶ μᾶλλον πλατύνονται, καλύπτονται ὑπὸ εὐρῶτος, καὶ ἀπεργάζονται τέλος λεπτὴν μάζαν συγκειμένην ὑπὸ πολλῶν μελανῶν καὶ ξηρῶν πετάλων πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ κύτους τοῦ θώρακος καὶ πλησίον τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἀλλὰ καὶ ἡ μάζα αὕτη οὐχὶ βραδέως καταστρέφεται.

Ὁ βλεννοϋμὴν τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας εἶναι ἐν ἀρχῇ ἐλαιόχρους, πράσινος, ἡ ὑπομέλας, ἐνίοτε ὅμως καὶ δὴ ἐπὶ τὰ ἄνω μετρίως ἰοειδὴς μετὰ κηλίδων ὑπομελαίνων· βραδύτερον ἡ χροιὰ γίνεται ὑπέρυθρος ἢ τρυγὸς οἴνου, ἰδίως κατὰ τὰ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τοὺς χονδρώδεις κρί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ους μέρη, τέλος γίνεται μελανὴ ἢ μελάγχρους. Ἐνίοτε τὸ ἐπιθήλιο
λλοτε ἄλλο τὸ χρῶμα, ἀποκολλᾶται τεμαχηδόν. Ἀνεξαρτήτως τούτων
άρυγξ καὶ ἡ τραχεῖα μαλακύνονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, οἱ χονδρο
εις κρίκοι στεροῦνται τῆς ἐλαστικότητος αὐτῶν, καὶ μετά τινα χρόν
νευρίσκονται μόνον ὁ κρικοειδὴς καὶ θυρεοειδὴς χόνδρος κεχωρισμένοι ἀ
λλήλων, ὡσεὶ σκωληκόβρωτοι, ἡμιδιαφανεῖς, ὑποκίτρινοι, σπογγώδει
θριπτοι, καὶ κρίκοι τινες τῆς τραχείας ἐλαστικοί, μελανοκίτρινοι· εἰς μᾶ
ον τέλος προκεχωρημένην ἐποχὴν οὐδὲν ἴχνος τῶν ὀργάνων τούτ
τολείπεται.

Ἐπὶ ἱκανῶς μακρὺν χρόνον τὸ διάφραγμα διατηρεῖ τὴν κατὰ φύ
ψιν. Μετὰ 6 ἢ 7 μηνῶν ἐνταφιασμὸν παρετηρήθη τὸ ἀπονευρωτικὸν α
οῦ κέντρον καὶ μυϊκαὶ ἶνες. Βραδύτερον λεπτύνεται, ἀποξηραίνεται, κ
ίσταται ἐλαιόχρουν, μελαίνεται, ἔστιν ὅτε δὲ διατιτραίνεται καὶ παρίστ
αι ἐπὶ τέλους δίκην μελαγχρόου λίαν λεπτῆς μεμβράνης, οὔτε τὸ σχῆ
ὔτε τὴν φύσιν τοῦ ὀργάνου ἐχούσης. Ἐνίοτε κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἐπ
ανείας εὑρηνται κεγχρία σκληρὰ καὶ λευκὰ φωσφορικῆς τιτάνου.

Ὡς τὰ πολλὰ 24 ἢ 36 μετὰ θάνατον ὥρας ἡ καρδία ἔχει κατὰ φύσ
νίοτε εἶναι ὠχρά, ἄλλοτε ἐρυθρὰ ἢ ἁπλῶς φέρει ἐρυθρὰς γραμμὰς ε
ὰς τὸ πάχος τῆς οὐσίας αὐτῆς, εἴτε κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν,
ος ἄλλοτε μιθύνεται τὴν συστασιν· αἱ ἀρτηριαι καὶ αἱ φλέβες, καὶ
ατὰ φύσιν, ὡς τὰ πολλὰ ἔχουσι χροιὰν ἐρυθρὰν ὁμότιμον, ἡ γραμμ
ὰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν· ἡ ἐρυθρὰ αὕτη χροιὰ εἶναι πτωματικὴ ἔνε
ῆς μετὰ θάνατον τοῦ αἵματος ἀναπόσεως, τοῦθ' ὅπερ διὰ πειραμάτ
αταδείκνυται.

Χρόνον δέ τινα μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν, εἶναι ἐπαισθητῶς μεμαλακ
σμένη, πλαδαρά, μᾶλλον ἢ ἧττον βαθέως ἰοειδὴς καὶ σπανιώτερον πρα
ωπή, κενή, ἢ ἐνέχουσα αἷμα κατὰ μέρος ρευστὸν καὶ κατὰ μέρος τεθρ
δωμένον· τὸ χρῶμα ὁσημέραι μελαναῦται μετὰ τινων κηλίδων κυανίζ
τῶν εἰς τὰς βαλβίδας, ἢ σκληρῶν ψαμμωδῶν κεγχρίων. Βραδύτερον πλ
ύνεται, ἢ παρίσταται δίκην γλωσσιδίου μελαγχρόου, πλαδαροῦ, λελεπ
σμένου, καὶ ἐνιαχοῦ ἐσχισμένου, ἀπαγομένων δὲ τῶν τοιχωμάτων αὐ
διακρίνονται μὲν αἱ κοιλίαι, ἀλλὰ δὲν ἀναγνωρίζεται ἡ ὑφὴ τοῦ ὀργάν
τέλος ὡς ἅπαντα τὰ ὄργανα ἐξαφανίζεται καὶ ἐγκαταλιμπάνει εἰς τὴν
σιν αὐτῆς μελανὸν στρῶμα οἱονεὶ ἀσφαλτῶδες εὐκόλως διὰ τοῦ ὕδα
άφαιρούμενον. Τὸ περικάρδιον ἐν ἀρχῇ ἐρυθρωπόν, βραδύτερον γίνε
ἐρυθρόν, καὶ τέλος μελάγχρουν, μαλακύνεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον
τέλος ἐξαφανίζεται.

Δύο ἢ τρεῖς μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν μῆνας ἐν γένει εὑρίσκεται ποσό
αίματος μελανοῦ, ρευστοῦ, ἢ τεθρομβωμένου εἴτε ἐν ταῖς φλεψὶν εἴτε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄλλοτε τὰ ἀγγεῖα ἕνα μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν μῆνα
ὀκτὼ ἢ ἐννέα μετὰ τὸν θάνατον μῆνας εὑρέθη ἐν α
τον, ῥοδίζον· τὰ τοιχώματα τῶν ἀγγείων κατ' ἀρχὰ
ὰν ῥοδινήν, καὶ δὴ μᾶλλον χαρακτηριστικὴν εἰς τὴν
ν, εἶτα δὲ ἐρυθράν, βαθεῖαν ἰοειδῆ ἢ μελάγχρουν.
ὐκόλως ἀπ' ἀλλήλων ἀποχωρίζονται οἱ διάφοροι

τῆς *πέψεως*. — Οὐδέποτε ἡ σχεδὸν οὐδέποτε τὸ πε
γερόντων ἐξ οἱασδήποτε νόσου καὶ ἂν ἀποθάνωσιν
ἀκεραιότητα· πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ὡς τὰ πολλὰ εὗ
χω καὶ τοῖς ἐντέροις ποικίλαι ἀλλοιώσεις θεωρητέα
αραλλάσουσαι τὴν κατὰ φύσιν τῶν ὀργάνων κατάστ
καταφανέστεραι τῶν μετὰ νόσους λίαν ἐντόνους τοῦ
άπομενουσῶν, αἱ τοιαῦται δὲ ἀλλοιώσεις προέρχοντο
κίαν ταύτην συχνότητος τῶν κατὰ τὸ κυκλοφορικὸ
εθήσεων· τὸ χρῶμα δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι
ές, τρυγὸς οἴνου καὶ ἐπινέμεται κατὰ βάθος τὸν γαστ
ιαθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν, ἢ μόνον ἰδιαζόντω
ε τὸ οὕτω συρρεῦσαν αἷμα ἐκχεῖται εἰς τὰς γαστροε
καὶ συνεπάγεται δευτεροπαθεῖς αἱμορραγίας.
αἱ κατὰ τὴν χροιὰν τοῦ γαστροεντερικοῦ βλεννοϋμ
ἧς ἥττονα βαθμόν. Τοῦ θανάτου αἴφνης ἐπελθόντος κ
σου μήπω ἐδραζούσης εἰς τὸν πεπτικὸν σωλῆνα ὁ β
χου συνήθως εἶναι ῥοδινός, ὁ δὲ τοῦ ἐντέρου φαιός,
μετὰ ἢ ἄνευ κιτρίνων πλακῶν, τοῦ θανάτου δὲ μὴ
χὶ κατὰ τὴν πέψιν ἡ χροιὰ εἶναι μᾶλλον ῥοδινή, ἢ μ

δη τὰς ἐπὶ τῶν πτωμάτων μετὰ ἄλλοτε ἄλλου χρ
οῦ ἐνταφιασμοῦ ἀλλοιώσεις.
τοῦ στόματος, τὸ ὑπερῷον ἱστίον, ὁ φάρυγξ κα
ῆς σήψεως εἶναι πρασινωπὰ καὶ ἐπαισθητῶς μεμαλα
δὲ βαθμηδὸν μελανοῦνται, ἀποξηραίνονται, μετὰ τ
ώσσης εὑρίσκεται τμῆμα μεμβρανῶδες λίαν ξηρόν
ἢ ὁ οἰσοφάγος εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον βαθέως πρασ
ω, πρὸς τὰ κάτω δὲ ἐρυθρωπός· βραδύτερον τέλο
όν μελανοῦται καὶ καταστρέφεται.
στομάχου βλεννοϋμὴν εἶναι ὑποκίτρινος, φαιοκυανίζ
ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ ἐρυθρῶν ἢ ἰοχρόων στιγμάτων·
ν πυλωρὸν κεῖται πλαξ μᾶλλον ἢ ἧττον πλατεῖα, κ

ζουσα, βραδύτερον μορφοῦνται ὑπὸ ἀερίων φυσαλίδια ὅσον κεφαλῆς καρ-
βελόνης, ἡ δὲ χροιὰ μεταβάλλεται εἰς ῥοδίζουσαν, εἶτα ἐρυθρωπὴν καὶ
χρουν καὶ ἐπενδύεται ὑπὸ ἐπιπάγου παχυτέρου, ὑγροῦ ἀσβολοχρόου. Εἰς
ἄλλον προκεχωρημένην ἐποχὴν εἶναι λευκόφαιος, μετὰ πολλῶν κυανῶν
ηλίδων χωρὶς τῆς ἐλαχίστης ἐρυθρότητος, εἶναι ἤδη ἐπαισθητῶς μεμαλα-
σμένος, ἀλλοιοῦται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, γίνεται κυλινδροειδὴς καὶ
ἕλος μεταβάλλεται εἰς μάζαν πεταλώδη, ξηρὰν ἀπολήγουσαν εἰς ὕλην
ελανὴν, ὑγρὰν, στίλβουσαν, εὐρωτιῶσαν δίκην μικρῶν λοβίων καὶ πλα-
ῶν. Μετὰ πολλοὺς μῆνας ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ διαχωρίζονται εἰσέτι οἱ
ρεῖς τοῦ στομάχου χιτῶνες.

Ἐν ἀρχῇ τὰ ἔντερα ἔξωθεν μὲν εἶναι φαιὰ ἢ πως ἐρυθρωπά, ὑπόφαια
ἐ ἔνδοθεν, ἢ ἐνιαχοῦ ὁ βλεννοὺμὴν ῥοδίζων, ἰόχρους καὶ ὑποκίτρινος, ἔνθα
πάρχει κόπρος· βραδύτερον ἐλαττοῦνται τὸ πάχος, ξηραίνονται καὶ ἀλ-
ήλοις συγκολλῶνται, εἶτα μελανοῦνται, ἐπὶ μᾶλλον ξηραίνονται καὶ τὰ
οιχώματα αὐτῶν οὕτω συγκολλῶνται, ὥστε δυσκόλως διαχωρίζονται,
ροσκολλῶνται εἰς τὴν σπονδυλικὴν στήλην καὶ τέλος ὑρίστανται ἂς καὶ ὁ
τόμαχος ἀλλοιώσεις καὶ καταστρέφονται.

Τὰ ἐπίπλοα καὶ τὸ μεσεντέριον ἐν ἀρχῇ ὑπόφαια ἢ ῥοδινά, μετ' οὐ
ολὺ μαλακύνονται, ἀποξηραίνονται, καὶ μεταβάλλονται εἰς σάπωνα,
ν γένει τὰ ὄργανα ταῦτα διατηροῦνται ἐπὶ πολὺ χωρὶς ἐπαισθητῆς ἀλ-
οιώσεως.

Τὸ ἧπαρ ἐν ἀρχῇ μαλακύνεται καὶ μελανοῦται, τὸ περιτοναϊκὸν αὐτοῦ
ἄλυμμα ἀποσπᾶται εὐκόλως, καὶ οὐχὶ βραδέως καταστρέφεται, τοὐλάχι-
τον ἐν μέρει· μετά τινας ἑβδομάδας ἡ κατὰ φύσιν ὑφὴ τοῦ ὀργάνου, ὡς
πίσης καὶ αἱ ἀπαρτίζουσαι αὐτὸ δύο οὐσίαι, εἶναι δυσδιάκριτοι, διακρί-
ονται ὅμως καλῶς τὰ μεγάλα ἀγγεῖα ἐπενδυόμενα ἔνδοθεν ὑπὸ στρώσεως
ρυγὸς οἴνου, βραδύτερον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἥπατος παρατηροῦνται
ερυθρώσεις ψαμμώδεις φωσφορικῆς τιτάνου. Ἔτι βραδύτερον τὸ ὄργανον
αρίσταται δίκην μάζης πεπλατυσμένης, ἡμίσεως δακτύλου πάχους, με-
ανωπῆς κατὰ πέταλα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὑρίσκεται οὐσία στερεά, με-
άγχρους ὡσεὶ ἀσφαλτώδης· ἐνιοτε τὸ ἧπαρ μεταβάλλεται εἰς ὕλην μαλ-
ακὴν, μελανὴν δίκην πόλτου ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας διακρίνεται ὕλη κιτρίνη
ὡσεὶ λιπώδης.

Ἡ χοληδόχος κύστις, κενὴ ἢ περιέχουσα χολὴν παχεῖαν μελανοπρασί-
ην, ἀνευρίσκεται μεθ' ὅλων σχεδὸν αὐτῆς τῶν χαρακτήρων καὶ μετὰ τὰς
αθείας τοῦ ἥπατος ἀλλοιώσεις.

Λίαν ὀψὲ ὁ σπλὴν μαλακύνεται καὶ εὐκόλως σχίζεται μελανούμενος
σημέραι, ἡ δὲ ὑφὴ αὐτοῦ ταχέως ἀποβαίνει δυσδιάκριτος· μετ' οὐ πολὺ
μεταβάλλεται εἰς πόλτον μελανὸν διαβρέχοντα καὶ χρωματίζοντα τὰ γει-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τνιάζοντα μέρη. Ἄλλοτε δὲ γίνεται διαῤῥέων, παρεμφερὴς αἵματι ἐν ἀποσυνθέσει, καὶ μόνον ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἀναγνωριζόμενος.

Ἐν ἀρχῇ τὸ πάγκρεας μαλακύνεται καὶ διογκοῦται, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἡ μαλάκυνσις προβαίνει, ὥστε μεταβάλλεται εἰς πόλτον φαιόν, εἶτα δὲ μέλανα.

16. *Οὐροποιητικὰ ὄργανα.* — Οἱ νεφροὶ μαλακύνονται βραδύτερον τοῦ σπληνός, οὐδὲν ἧττον ὅμως ταχέως μεταβάλλεται ἡ ὑφὴ αὐτῶν, αἱ κάλυκες καὶ ἡ πύελος, καίτοι ἡ φλοιώδης καὶ σωληνώδης οὐσία συγχέονται, διατελοῦσιν εὐδιάκριτοι, ἐν τέλει δὲ γίνονται πολτώδεις καὶ καταστρέφονται.

Ἐν ἀρχῇ ἡ κύστις οὐδὲν τὸ ἄξιον λόγου παρουσιάζει, ἐνίοτε ὅμως ἁλίσκεται ὑπὸ ὑποβλεννίου ἐμφυσήματος, βραδύτερον συστέλλεται καὶ παρουσιάζει τὰς αὐτὰς περίπου τῶν ἐντέρων ἀλλοιώσεις, καταστρεφομένη πρωϊαίτερον ἐκείνων.

17. *Γεννητικὰ ὄργανα.* — Κατὰ τὸν πρῶτον καιρὸν καίτοι μεμαλακυσμένα διατηροῦσι τὸ σχῆμα αὐτῶν, τὰ σηραγγώδη σώματα ἑνωρὶς καταπίπτουσι, βραδύτερον τὸ πέος πλατύνεται καὶ παρεμφέρει δέρματι ἐγχέλυος, οὐδόλως δὲ ὁμοιάζει πρὸς πέος. Τὸ ὄσχεον ἐν ἀρχῇ ὑπὸ ἀερίων διαταθὲν ἀποξηραίνεται βαθμηδόν, οἱ ὄρχεις ἐλαττοῦνται τὸν ὄγκον, προσκτῶνται χροιὰν οἰνώδη καὶ μεταβάλλονται εἰς σάπωνα, ἔτι βραδύτερον τὸ πέος παρεμφέρει σωλῆνι ἱστοῦ συμπαγοῦς, οὗ τὰ τοιχώματα ἐπίκεινται. Βραδύτερον εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὀσχέου καὶ τῶν ὄρχεων εὑρίσκεται ὕλη μαλθακή, μελάγχρους, ὑγρά. Ἔτι ὀψιαίτερον ἡ καταστροφὴ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων εἶναι τελεία, καὶ ἐκ τῆς ἐπισκοπήσεως αὐτῶν δὲν διακρίνεται τὸ γένος, καίτοι τοῦ ἐφηβαίου φέροντος τρίχας.

Τὰ ἐξωτερικὰ γεννητικὰ τῆς γυναικὸς ὄργανα μαλακυνθέντα ἀπεργάζονται ἐπὶ τέλους μᾶζαν ἄμορφον πεταλώδη. Ἐπίσης καὶ ἡ μήτρα μαλακύνεται, εἶτα πλατύνεται καὶ ἐπὶ τοσοῦτον παραμορφοῦται, ὥστε μετά τινας μῆνας μόνον ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς ἀναγνωρίζεται. Αἱ σάλπιγγες καὶ αἱ ὠοθῆκαι λίαν ἑνωρὶς ἐξαφανίζονται. Οἱ πλατεῖς σύνδεσμοι ἀνθίστανται ἐπὶ μακρότερον χρόνον εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν καὶ γίνονται ὑπόφαιοι.

18. *Ἔκλυσις ἀερίων.* — Ἀέρια ἐκλυόμενα ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ὑγρῶν ὡς τὰ πολλὰ ἐν τῷ στομάχῳ, τοῖς ἐντέροις, τῷ ὑπεζωκότι, τῷ περικαρδίῳ, ταῖς δεξιαῖς τῆς καρδίας κοιλίαις, ταῖς κοίλαις καὶ ἑτέραις φλεψίν, τῇ μήτρᾳ, τῇ περιτοναϊκῇ κοιλότητι καὶ τοῖς χάσμασι τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ, διατείνουσι τὰ ὄργανα ταῦτα. Τοῦτο ἰδίως παρατηρεῖται μετὰ τοὺς ταχεῖς καὶ βιαίους θανάτους, μετὰ δριμεῖς πόνους κτλ., ὁπόταν ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν, 2 ἢ 3, τὸ σῶμα ἐπὶ τοσοῦτον γίνεται ἐμφυσηματικὸν ὥστε ἐπιπλέει εἰς τὸ ὕδωρ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ'. *Ἐποχαὶ καθ' ἃς συμβαίνουσιν αἱ προσημειωθεῖσαι ἀλλοιώσεις.*

Ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε γενομένων ὑπὸ πολλῶν, καὶ δὴ τοῦ Orfila, ἐρευνῶν προκύπτει ὅτι σώματα ἐνταφιασθέντα κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν σήπονται μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως, τῶν μὲν μεταβαλλομένων εἰς σκελετόν, τῶν δὲ τοὐναντίον εἴτε διατελούντων ἀκεραίων, εἴτε ἐν μέρει μονον φθειρομένων. Ἐξεταστέον ἤδη τίνα τὰ αἴτια τῆς τοιαύτης διαφορᾶς, ἐξ οὗ καταδειχθήσεται τὸ δυσχερές, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀδύνατον, τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου.

1. *Ἡλικία.* — Εἰς ὁμοίας περιστάσεις τὰ πτώματα τῶν βρεφῶν σήπονται πολλῷ τάχιον, ἢ τὰ λείψανα τῶν ἐφήβων, ἢ τὰ τῶν γερόντων.

2. *Ἕξις.* — Ἐξ ἀνάγκης ἀποδοτέον εἰς τὴν ἕξιν τὴν διαφορὰν τῶν προόδων τῆς σήψεως εἰς δύο ἀνθρώπους τῆς αὐτῆς ἡλικίας, ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀποβιώσαντας νόσου, τὴν αὐτὴν μετὰ τὸν θάνατον ἐποχὴν ἐνταφιασθέντας, εἰς τῆς αὐτῆς φύσεως ἔδαφος καὶ ὅλως ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις. Πιθανῶς ἡ αἰτία ἔγκειται εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ ποσοῦ τῶν ζωϊκῶν ὑγρῶν κατὰ τὰς διαφόρους ἕξεις.

3. *Γένος.* — Ἡ σῆψις εἶναι ταχυτέρα εἰς τὰς γυναῖκας ἢ τοὺς ἄνδρας, κατὰ τὸν Orfila ἕνεκα τῆς ὑπεροχῆς τοῦ λυμφατικοῦ συστήματος εἰς αὐτάς.

4. *Εὐσαρκία.* — Τὰ μᾶλλον εὔσαρκα σώματα σήπονται τάχιον τῶν ἰσχνῶν, ἔτι δὲ ἡ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλη ποσότης τῆς πιμελῆς ἐπηρεάζει ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς ἀποσυνθέσεως.

5. *Ἀκρωτηριασμὸς ἢ ἀκεραιότης τοῦ λειψάνου.* — Τὰ φέροντα ἐν γένει λύσεις τῆς συνεχείας λείψανα ταχιον σήπονται. Γνωστὸν προσέτι ὅτι τὰ συντεθλασμένα, ἐκκεχυμωμένα μέρη τοῦ σώματος, εἰς ἃ ὑπάρχει αἷμα διηθημένον, σήπονται πολλῷ τάχιον τῶν εἰς ἀντιθέτους περιστάσεις διατελούντων, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀπώλεια τῆς οὐσίας ἡ λύσις τῆς συνεχείας τοῦ δέρματος, ἔτι δὲ μᾶλλον τὸ τοιοῦτον εἶναι καταφανὲς ὑπάρχοντος τραύματος θλαστικοῦ κατὰ τὴν ζωήν.

6. *Εἶδος καὶ διάρκεια τῆς τελευταίας νόσου.* — Ἐν γένει ἡ σῆψις βαίνει τάχιον εἰς τοὺς ὑπὸ ὀξείας ἢ εἰς τοὺς ὑπὸ χρονίας καὶ ἐξασθενησάσης τὸ σῶμα νόσου θανόντας. Δυσχερέστατος ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατος ὁ διὰ πειραμάτων ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῶν προόδων τῆς σήψεως εἰς τὰ διάφορα τῶν νόσων εἴδη· εἶναι μόνον γνωστὸν ὅτι ἡ σῆψις βαίνει βραδύτερον εἰς τοὺς ἀπὸ αἱμορραγίας θανόντας, ἢ εἰς τοὺς ἐξ ἀσφυξίας τῶν ὁποίων τὰ ἀγγεῖα εἶναι ἔμπλεα αἵματος, τάχιον σήπονται οἱ ὑπὸ ἀνὰ σάρκα ὕδροπος, οἱ ὑπὸ φλυκταινώδους τοῦ δέρματος νόσου· τέλος τὰ μέρη τοῦ σώματος εἰς ἃ ἐρεθισμὸς ἢ φλεγμονὴ συνετέλεσαν εἰς μεγάλην αἵματος συνόρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μησιν σήπονται τάχιστα. Πιθανῶς καὶ ἡ ἀλλοίωσις τῶν ὑγρῶν ἢ καὶ τῶν στερεῶν εἰς τινας ὀξείας νόσους συντελεῖ εἰς τὴν ἐπίσπευσιν τῆς σήψεως.

7. *Φαινόμενα ἀμέσως πρὸ τοῦ θανάτου.* — Ἡ σῆψις εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ταχεῖα τοῦ θανάτου ἐπελθόντος αἴφνης ἢ μετὰ νόσον ἡμερῶν τινων, προηγηθείσης μακρᾶς ἢ βραχείας ἀγωνίας, εἰσαχθείσης ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ οὐσίας ἀλλοιούσης τὸ αἷμα. Ὁ βαθμὸς ὅμως τῆς ἐπιδράσεως τῶν διαφόρων τούτων αἰτίων μένει ἄγνωστος.

8. *Ἐποχὴ τοῦ ἐνταφιασμοῦ.* — Ἐπειδὴ ἡ σῆψις βαίνει τάχιον εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα ἢ εἰς πᾶν ἄλλο μέσον, ἔπεται ὅτι ὅσῳ πρωϊαίτερον τὸ σῶμα ἐνταφιασθῇ τόσῳ ὀψιαίτερον ἡ σῆψις βαίνει, τοὐναντίον δὲ τῆς σήψεως ἀρξαμένης ἤδη εἰς τὸν ἀέρα αὕτη ταχέως προχωρεῖ ὑπὸ τὴν γῆν. Ἐν γένει δὲ ἡ ἐν τῷ ἀέρι σῆψις ἄρχεται ἅμα τῇ παρελεύσῃ τῆς πτωματικῆς δυσκαμψίας, ἐπειδὴ δὲ ἡ διάρκεια αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἐν μέρει καὶ ἐκ τῆς θερμοκρασίας, ἔπεται ὅτι τὰ λείψανα τὰ θερμὰ ἢ μάλλινα ὑφάσματα περιβεβλημένα διατηροῦνται ἐπὶ μακρότερον χρόνον δύσκαμπτα.

9. *Ὠοτοκία ἐντόμων τινῶν.* — Γνωστὸν ὅτι τὸ θέρος ἐφ' ὅσον τὰ πτώματα μένουσιν ἐκτεθειμένα εἰς τὸν ἀέρα μυῖαί τινες τίκτουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος ὠά, ἐξ ὧν μετ' οὐ πολὺ γεννῶνται ἕτεραι μυῖαι, αὗται δὲ γονιμοποιηθεῖσαι παράγουσιν 7 ἢ 8 γενεὰς καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον πολλαπλασιάζονται· τὰ κατὰ προτίμησιν ἐπὶ τῶν πτωμάτων διαιτώμενα ἔντομα καὶ τὰ ἀποταμιεύοντα τὰ ὠὰ αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος εἶναι, ἡ musca tachina simplex τοῦ Meigen, ἡ vomitoria, coesaria, domestica, carnaria, furcata, scatophaga stercoria, thyreophara cynophita. κλτ.

Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον αἱ μυῖαι ἀποφεύγουσι τὰ πτώματα, βραδύτερον δέ, περιπτάμεναι περὶ αὐτά, ἐπικάθηνται καὶ ἀποθέτουσι τὰ ὠὰ αὐτῶν τῆς σήψεως προχωρησάσης πως· ἔπεται ἐκ τούτων ὅτι τὰ ἐνταφιαζόμενα πτώματα μετὰ ὠῶν σήπονται τάχιον, διότι οἱ σκώληκες καταπρώγοντες τὸ σῶμα συντελοῦσιν εἰς τὴν ταχυτέραν αὐτοῦ σῆψιν.

10. *Βάθος τοῦ λάκκου.* — Ὁ Godard κατέδειξεν ὅτι ἡ πίεσις βραδύνει τὴν σῆψιν, ἑπομένως ὅσῳ βαθύτερος ὁ λάκκος τόσῳ βραδυτέρα ἡ σῆψις.

11. *Γυμνότης ἢ μὴ τοῦ λειψάνου.* — Ὅσῳ μᾶλλον τὰ σώματα διατελοῦσιν εἰς ἄμεσον μετὰ τῆς γῆς ἐπαφήν, τόσῳ τάχιον σήπονται, ἑπομένως τὰ γυμνὰ σώματα σήπονται τάχιον. Ἐπίσης ὅσῳ τὸ φέρετρον ἀποτελεῖται ὑπὸ ξύλου μαλακωτέρου καὶ λεπτοτέρου τόσῳ ταχυτέρα ἡ σῆψις, καὶ τ' ἀνάπαλιν.

(Ἴδε συνέχεια σελ. 408.)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΓΗ ΣΗΨΕΩΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ.

Α'. Περίοδος.	*Β'. Περίοδος.*	*Γ'. Περίοδος.*	*Δ'. Περίοδος.*	*Ε'. Περίοδος.*
	Τὸ λείψανον καλύπτεται ὑπὸ ὕλης οἱονεὶ πιμελώδους, ἐρυθροκιτρίνου ἢ μελαγχρόου, ἢ ὑπὸ γλοιώδους βλέννης, ἢ ὑπὸ ξηροῦ περιβλήματος ἀναλόγου τῷ φλοιῷ τοῦ ἀπεξηραμμένου τυροῦ. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπάρχει στρῶμα εὐρῶτος.		Τὰ μαλθακὰ μόρια συνίστανται πλέον εἰς νηματώδη λείψανα, ἁπλῶς κρατοῦντα τὰ ὀστᾶ εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν θέσεις.	
Οἱ ὄνυχες μαλακύνονται.	Οἱ ὄνυχες ἀπέπεσαν ἢ εἶναι λίαν μεμαλακυσμένοι.	Πᾶν ἴχνος ἐπιδερμίδος ἐξέλιπεν.		
Ἡ ἐπιδερμὶς μαλακύνεται καὶ ἀποκολλᾶται. Ἐνιαχοῦ διπλοῦται, παχύνεται, λευκαίνεται δὲ εἰς τοὺς πόδας· ὡς τὰ πολλὰ σχηματίζονται φυσαλίδες πλήρεις ὑγροῦ ὑποπρασίνου.	Τὸ δέρμα κιτρινωπόν, κεκαλυμμένον ὑπὸ κεγχρίων οἱονεὶ ἀμμωδῶν φωσφορικῆς τιτάνου, εἶναι ἀποκεκολλημένον εἴς τινα μέρη καὶ ἀπεργάζεται θύλακα.	Τὸ δέρμα εἶναι ἀπεξηραμμένον, λελεπτυσμένον, κυαμοκίτρινον, ἢ νεραντσόχρουν, εὐρωτιῶν, ἠχεῖ ὡς ἀδρομερὴς χάρτης ἐπικρουόμενον.	Τὸ δέρμα εἶναι ὑποκίτρινον, λελεπτυσμένον, ἀπεξηραμμένον καθ' ἃ μέρη ὑπάρχει εἰσέτι, πλὴν τῶν ὀπισθίων μερῶν ἔνθα διατηρεῖ πλείονα ὑγρασίαν καὶ εἶναι σκωληκόβρωτον.	Ἐπὶ τοσοῦτον τὸ δέρμα εἶναι λεπτὸν ὥστε σχεδὸν δὲν ὑπάρχει.
Τὸ δέρμα προσκτᾶται ἐν ἀρχῇ ῥοδινὴν χροιάν, εἶτα δὲ πρασινωπήν, κυανωπήν, ἢ ῥυπαρῶς κιτρίνην, διατηρεῖ δὲ τὴν σύστασιν τοῦ ἱστοῦ αὐτοῦ.	Διατηρεῖ τὸ πάχος αὐτοῦ, ἀλλὰ σχίζεται εὐκόλως.			

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'. Περίοδος.	*Β'. Περίοδος.*	*Γ'. Περίοδος.*	*Δ'. Περίοδος.*	*Ε'. Περίοδος.*
Ἅπαντα τὰ μαλθακὰ τοῦ προσώπου μέρη καθίενται· τὰ ὑγρὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ γίνονται ἀσβολόχροα.	Τὰ μαλθακὰ μόρια τοῦ μετώπου, τῆς ῥινός, τῶν βλεφάρων, τῶν χειλέων εἶναι λελεπτυσμένα καὶ σχεδὸν ἀποκεκολλημένα.	Τὰ μαλθακὰ τοῦ προσώπου μέρη εἶναι κατεστραμμένα.	Τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς εἶναι σχεδὸν γυμνά, ἡ κεφαλὴ καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης κινήσεως ἀποκολλᾶται ἀπὸ τοῦ κορμοῦ.	Τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς ἀπεξαρθρωμένα καὶ κεκαλυμμένα ὑπὸ μάγματος ἐκ χυμοῦ καὶ τριχῶν, τούτου δὲ ἀφαιρουμένου φαίνονται ἀσβολόχροα μετὰ μελαγχρόων κηλίδων.
Ὁ θώραξ διατηρεῖ τὴν ὄψιν αὐτοῦ.	Αἱ πλευραὶ ἄρχονται χωρίζόμεναι τῶν χόνδρων αὐτῶν, τὸ στέρνον ἐμβεβυθισμένον προσεγγίζει τὴν σπονδυλικὴν στήλην.	Αἱ πλευραὶ γυμναί, τὸ στέρνον καὶ οἱ χόνδροι αὐτοῦ ἀποκεκολλημένοι ἀπὸ τῶν πλευρῶν. Τὰ μεσοπλεύρια διαστήματα κενά.	Τὸ στέρνον κεχωρισμένον ἀπὸ τῶν πλευρῶν εὑρίσκεται ἐν τῷ θώρακι ἢ τῇ κοιλίᾳ, ἐξ οὗ πρὸς τὰ πρόσω εὐρὺ χάσμα.	Τὸ κύτος τοῦ θώρακος κατεστραμμένον, αἱ πλευραὶ ἀποκεκολλημέναι καὶ ἐῤῥιμέναι αἱ μὲν ἐπὶ τὰς δέ.
Ἡ κοιλία εἶναι πρασίνη, ἢ κιτρίνη μαρμαροειδής, ἢ ὠχρώδης.	Τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα ἐμβεβυθισμένα εἶναι λίαν ἐγγὺς τῆς σπονδυλικῆς στήλης, καὶ ἄρχονται λεπτυνόμενα καὶ ἀποξηραινόμενα.	Τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα προσκεκολλημένα εἰς τὴν σπονδυλικὴν στήλην παρουσιάζουσι βαθὺ κοίλωμα μεταξὺ τῆς ξιφοειδοῦς ἀποφύσεως καὶ τῆς ἠβικῆς συμφύσεως.	Τὰ λείψανα τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων ἀσβολόχροα, ἐλαιόχροα, ἢ μελανωπὰ συγκρατοῦνται εἰσέτι μετὰ τῶν τελευταίων πλευρῶν, τῆς ἠβικῆς συμφύσεως καὶ τοῦ ὀπισθίου μέρους τῶν εἰλιακῶν λόφων.	Ἡ κοιλία παρίσταται ὡς ὕλη μελανὴ καὶ ὑγρά, στλβουσα, προσκεκολλημένη εἰς τὰ ὀστᾶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, 1 περίπου δακτύλου πάχους· λείψανα ἀπάντων τῶν μαλ. μορίων.
Τὰ ἄκρα προσκτῶνται τὴν αὐτὴν ὡς ἡ κοιλία χροιάν, τὰ ἐφαπτόμενα τὸν θώρακα ἢ τὴν κοιλίαν μέρη τῶν ἄνω ἄκρων διατηροῦσιν ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὴν φυσικὴν χροιάν.	Τὰ ἄκρα εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον παραμεμορφωμένα.	Τὰ ἄκρα εἶναι κατὰ μέγα μέρος ἀπογεγυμνωμένα τῶν μαλθακῶν μορίων, τὰ δὲ ὑπολειπόμενα ἔχουσι τὴν ὄψιν σεσηπότος ξύλου.		

Ἀθήνησι Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'. Περίοδος.	*Β'. Περίοδος.*	*Γ'. Περίοδος.*	*Δ'. Περίοδος.*	*Ε'. Περίοδος.*
Οἱ μῦς μαλακύνονται, χροιᾶς ἧττον ἐντόνου, ἢ πράσινοι ὡς εἰς τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα.	Οἱ μῦς τῶν κογχῶν μεταβεβλημένοι εἰς σάπωνα, ἀλλαχοῦ πρασινωποί· βεβρεγμένοι ὑπὸ ὀρρόαιματώδους ὑγροῦ, παρεμφέρουσιν ἐνιαχοῦ πηκτῆ.	Οἱ μῦς προσκτῶνται χροιὰν μᾶλλον ἢ ἧττον μελάγχρουν καὶ μελανωπήν, ἐπαισθητῶς ἠλαττωμένοι τὸν ὄγκον· Ἐνίοτε ἓν μέρει εἰς σάπωνα μεταβεβλημένοι.	Οἱ μῦς μεταβεβλημένοι εἰς κυψελώδεις μάζας φαιομελαίνας, ἢ εἰς μεμβρανώδη πέταλα ὑπόφαια ἢ μελανοκίτρινα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν διακρίνονται πλέον ἶνες.	Οἱ μῦς, οἱ σύνδεσμοι, οἱ τένοντες ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι λελεπτυσμένοι, ὥστε ἐπὶ τέλους ἐξαφανίζονται.
Ὁ κυτταρώδης ἱστὸς πρὸς τὰ πρόσω ἀποξηραίνεται· γίνεται ἐπὶ μᾶλλον ὑγρὸς εἰς τὰ πλάγια τοῦ κορμοῦ, εἰς δὲ τὰ μᾶλλον ἐπικλινῆ μέρη πληροῦται ὑγροῦ ῥοδινοῦ, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὁποίου διακρίνονται ἐλαιώδεις σταγόνες.	Εἰς τοὺς εὐσάρκους ὁ ὑποδόρειος κυτταρώδης ἱστὸς εἶναι εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος. Τεμνόμενος ἔχει ὄψιν πορώδη ὡς ἐκ τῆς ἀρχομένης ἀποξηράνσεως, καὶ διότι τὰ πρότερον ὑπὸ ἀερίων διατεταμένα χάσματα εἶναι κενά·		Ὁ κυτταρώδης ἱστὸς εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος καθ' ἃ μέρη ὑπάρχει πιμελή, ἀλλαχοῦ δὲ ἢ κατεστραμμένος ἢ ἀπξηραμμένος.	
	Αἱ ἀπονευρώσεις καὶ οἱ τένοντες προσκτῶνται χροιὰν κυανίζουσαν. Οἱ δὲ χόνδροι καὶ σύνδεσμοι κιτρινίζουσι καὶ μαλακύνονται.		Οἱ σύνδεσμοι σχεδὸν ἐντελῶς ἐξέλιπον.	Τὰ ὀστᾶ τῶν ἄκρων γυμνά, κεχωρισμένα καὶ ἀποκεκολλημένα ἀπ' ἀλλήλων.
Ὁ ἐγκέφαλος ἄρχεται γιγνόμενος ὑπόφαιος καὶ μαλακύνεται.	Ὁ ἐγκέφαλος ἐλαττοῦται τὸν ὄγκον, ἐξωτερικῶς μαλακύνεται καὶ προσκτᾶται χροιὰν φαιοπρασίνην.	Ὁ ἐγκέφαλος ἠλαττωμένος τὸν ὄγκον ἔχει ὄψιν γῆς ἀργιλλώδους.	Ὁ ἐγκέφαλος, τὸ $^1/_{10}$ ἢ $^1/_{12}$ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ, εἶναι μᾶζα ὁμοίαν γῆς ἀργιλλώδους.	Ὁ ἐγκέφαλος εἶναι ἐκ τῶν ὀργάνων οὗ τὰ ἴχνη ἐπὶ πολὺ παραμένουσιν.
Οἱ πνεύμονες γίγνονται ἐμφυσηματώδεις καὶ πληροῦσι τὸν θώρακα.	Οἱ πνεύμονες συμπεπτωκότες καὶ ἠλαττωμένοι τὸν ὄγκον ἔχουσι χροιὰν σχιστολίθου καὶ εἶναι εὔσχιστοι.	Οἱ πνεύμονες παρεμφέρουσι μεμβράναις προσκεκολλημέναις κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Γνωρίζονται δὲ μόνον ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν.	Οἱ πνεύμονες γνωρίζονται μόνον ἐκ τῆς θέσεως ἣν κατέχουσιν.	Τὰ λείψανα τῶν πνευμόνων ἐξηλείφθησαν.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'. Περίοδος.	*Β'. Περίοδος.*	*Γ'. Περίοδος.*	*Δ'. Περίοδος.*	*Ε'. Περίοδος.*
Ἡ καρδία μαλακύνεται. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆς ἐπιφάνεια εἶναι μαλανωπή, καὶ τόσῳ μᾶλλον βαθυτέρας χροιᾶς ὅσῳ πλειότερον αἷμα περιέχουσιν αἱ κοιλίαι αὐτῆς· τὰ τοιχώματα τῶν ἀγγείων εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ἐρυθρὰ ἢ μελάγχροα ἰδίως ἔνδοθεν.	Ἡ καρδία εἶναι μᾶλλον πεπλατυσμένη καὶ λεπτή.			
Ἡ γλῶσσα, ὁ φάρυγξ, ὁ οἰσοφάγος μαλακύνονται, καὶ ἔνδοθεν ἔχουσι χροιὰν πρασινωπήν.	Τὸ διάφραγμα διατηρεῖται ἐπὶ πλείονα χρόνον.	Τὸ διάφραγμα ἀπεξηραμμένον, ἐλαιόχρουν, ἐν μέρει κατεστραμμένον εἰς τὰ μυϊκὰ αὐτοῦ μέρη.		
Ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου, ὁ στόμαχος διατηρεῖ τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ χροιὰν ἢ προσκτᾶται ῥοδινὴν ἢ ἐρυθρὰν ὁμότιμον ἢ κατὰ πλάκας, ἄλλοτε παρουσιάζει μελαγχρόους κηλίδας, πρασίνας, σχιστολιθοειδεῖς, ὁ δὲ ἱστὸς αὐτοῦ μαλακύνεται· ἐνίοτε τὸν ὄγκον διπλοῦς ἐκ τῆς ἐκλύσεως σηπεδονωδῶν ἀερίων, ἢ τοὐναντίον ἐπαισθητῶς ἠλαττωμένος.	Ὁ στόμαχος ἐπαισθητῶς μεμαλακυσμένος εἶναι φαιόλευκος μετὰ κυανιζουσῶν κηλίδων.	Ὁ στόμαχος δίκην μικροῦ κυλίνδρου φέροντος κοιλότητα.	Ὁ στόμαχος δίκην πεταλώδους μάζης ἀπεξηραμμένης.	Ὁ στόμαχος παρίσταται ὡς ὑγρὰ μελανὴ ὕλη, στίλβουσα, μεμιγμένη μετὰ τῶν λειψάνων τῶν λοιπῶν σπλάγχνων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'. Περίοδος.	*Β'. Περίοδος.*	*Γ'. Περίοδος.*	*Δ'. Περίοδος.*	*Ε'. Περίοδος.*
Αἱ αὐταὶ τοῦ στομάχου ἀλλοιώσεις παρατηροῦνται καὶ εἰς τὰ ἔντερα καὶ δὴ τὸν εἰλεόν. Ἡ δωδεκαδάκτυλος ἀπόφυσις καὶ ὁ νῆστις διατηροῦσιν ἐπὶ μᾶλλον τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν.	Τὰ ἔντερα ἠλαττωμένα ἐπαισθητῶς τὸν ὄγκον καὶ ἀλληλοις συγκεκολλημένα. Ἡ ἐλευθέρα αὐτῶν ἐπιφάνεια ἄρχεται ξηραινομένη.	Τὰ ἔντερα ὑφίστανται διαδοχικῶς τὰς αὐτὰς ἀλλοιώσεις καὶ καταστρέφονται ὡς ὁ στόμαχος.		
Τὰ ἐπίπλοα προσκτῶνται χροιὰν ὑπόφαιον ἢ ῥοδινήν.				
Τὸ ἦπαρ καὶ ὁ σπλὴν μαλακύνονται καὶ μελανοῦνται, ἢ γίγνονται πρασινωπά.	Τὸ ἦπαρ φέρει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ κεγχρώσεις ὡσεὶ ψαμμώδεις φωσφορικῆς τιτάνου. Ὁ σπλὴν δίκην μελανοῦ πόλτου.	Τὸ ἦπαρ ὡσεὶ μάζα πεπλατυσμένη, 0μ,02 πάχους, μελανωπή, μετρίως ἀπεξηραμμένη, εἰς πέταλα χωριζομένη μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει ὕλη ἀσφαλτώδης.		Τὰ λείψανα τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνὸς ἐξηλείφθησαν.
Ἡ οὐροδόχος κύστις ἔχει τὴν αὐτὴν ὄψιν ὡς τὰ ἔντερα· τὰ γεννητικὰ ὄργανα καίτοι μεμαλακυσμένα διατηροῦσι τὸ σχῆμα αὐτῶν.	Τὰ σηραγγώδη σώματα καταπίπτουσι· τὸ ὄσχεον ἐν ἀρχῇ διατεταμένον ὑπὸ ἀερίων ἀποξηραίνηται ἤδη.	Τὸ ὄσχεον ἀπεξηραμμένον· τὸ πέος πεπλατυσμένον καὶ παρεμφερὲς δέρματι ἐγχέλυος. Οἱ ὄρχεις ἠλαττωμένοι τὸν ὄγκον ἔχουσι χροιὰν οἰνώδη.	Ἀντὶ τοῦ ὀσχέου καὶ τῶν ὄρχεων εὕρηται ὕλη μαλθακή, μελάγχρους, ὑγρά, καὶ τμήματά τινα μεμβρανώδη, ἰξώδη καὶ μελανωπά.	Τὰ γεννητικὰ ὄργανα παρίστανται ὡς μάζα πεταλώδης καὶ μελανωπή, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὑρίσκονται τρίχες χωρὶς ὅμως ἐνδείξεώς τινος τοῦ γένους.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

12. *Ἐπήρεια τῆς ἀτμοσφαίρας.* — Ἀρκεῖ ἴσως νὰ σημειώσωμεν τὴν ἐπήρειαν τῆς θερμότητος καὶ τῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας ὡς ἐπηρεαζούσης τὰς προόδους τῆς σήψεως, ἀλλ' ἐν γένει ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε παρατηρήσεων οὐδὲν θετικὸν περὶ τούτου ποριζόμεθα, ὁπωσδήποτε ἡ θερμοτέρα καὶ ὑγροτέρα ἀτμοσφαίρα ἐπισπεύδει τὴν σῆψιν.

δ'. *Συγκεφαλαίωσις τῶν ἐν τῇ γῇ φαινομένων τῆς σήψεως.*

Ἀντὶ πάσης συγκεφαλαιώσεως τῶν διαφόρων τῆς ἐν τῇ γῇ σήψεως φαινομένων, μετὰ τὰ ἤδη ἐν ἐκτάσει ῥηθέντα, παρεθέσαμεν τὸν ἐν τοῖς πρόσθεν πίνακα ἐν ᾧ ἐμφαίνονται ὅσον οἷόν τε εὐκρινῶς αἱ διάφοροι τῆς σήψεως πρόοδοι καὶ τὰ φαινόμενα αὐτῆς κατὰ περιόδους ἢ φάσεις.

Ἀνάγοντες δὲ τὰ διάφορα μετὰ θάνατον φαινόμενα εἰς χρονολογικὰς ἐποχὰς ποριζόμεθα τὰ ἑξῆς·

1. *Χρονολογικαὶ ἐποχαὶ προσφάτου θανάτου.* — Ἡ πρασίνη κατὰ τὴν κοιλίαν χρῶσις, ἀναφαινομένη ὡς τὰ πολλὰ 40—60 μετὰ θάνατον ὥρας, διακρίνει τὸν πρόσφατον θάνατον ἀπὸ τοῦ μὴ τοιούτου. Τὰ δὲ χαρακτηρίζοντα τὸ πρῶτον τοῦτο τῆς σήψεως στάδιον σημεῖα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς χρονολογικῶς.

α'. Βαθμιαία τοῦ σώματος κατάψυξις μέχρις 28^0—23^0 ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον, συμπληροῦται ἐντὸς 15—20 ὡρῶν κατὰ μέσον ὅρον. Τάχιον ἐπιγίνεται εἰς τὰ νεογνὰ καὶ τοὺς ἐξησθενημένους καὶ ἰσχνοὺς γέροντας, ὡς καὶ εἰς τὰ εἰς τὸ ψύχος ἐκτεθειμένα λείψανα, τοὐναντίον δὲ βραδύνει μετὰ ὀξείας νόσους καὶ ταχὺν θάνατον, τὸν στραγγαλισμόν, δι' ἄνθρακος ἀσφυξίαν, κτλ.

β'. Πτωματικὴ δυσκαμψία ἀρχομένη 6—12 μετὰ θάνατον ὥρας καὶ παρερχομένη μετὰ 36—48 ὥρας. Καὶ ἡ μὲν ἀρχομένη δυσκαμψία γνωρίζεται ἐκ τῆς συσταλτικότητος τῶν μυῶν διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος, ἡ δὲ παρακμάζουσα ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς μυϊκῆς συσταλτικότητος καὶ τῆς τελείας τοῦ σώματος καταψύξεως.

2. *Χρονολογικαὶ ἐποχαὶ μὴ προσφάτου θανάτου, τοῦ λειψάνου ἐν τῇ γῇ διατελοῦντος.* — *Πρώτη περίοδος ἀπὸ 1—3 μηνῶν.* — Μαλάκυνσις καὶ πρασίνη ἢ μελανέρυθρος τοῦ δέρματος χρῶσις. Ἔκλυσις ἀερίων ἐν γένει μικρά.

Δευτέρα περίοδος. — *Ἀπὸ 3—6 ἢ 12 μηνῶν.* — Εὐρωτίασις. — Ἐπιφάνεια τοῦ λειψάνου γλοιώδης καὶ ἀσβολόχρους. Ἀέρια ἐλλείπουσιν.

Τρίτη περίοδος. — *Ἀπὸ 1—3 ἐτῶν.* — Σαπωνοποίησις τῶν πιμελωδῶν τοῦ σώματος μερῶν· λιπώδης μεταλλοίωσις καὶ δὴ ἐν τοῖς κοινοῖς λάκκοις.

Τετάρτη περίοδος. — *Ἀπὸ 2—4 ἐτῶν.* — Ἀποξήρανσις καὶ λέπτυνσις τῶν τε ὀργάνων καὶ ἱστῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πέμπτη περίοδος. — *Ἀπὸ 3—6 καὶ πλέον ἐτῶν.* — Καταστροφὴ ῶν μαλθακῶν μερῶν καὶ ἀποτέφρωσις.

Ἕκτη περίοδος. — Λίαν βραδεῖα τῶν ὀστῶν ἀποσύνθεσις ἐπὶ πολλοὺς αρατεινομένη αἰῶνας καὶ ἀπολήγουσα εἰς μετατροπὴν αὐτῶν εἰς τέραν ὀξύνου φωσφορικῆς τιτάνου.

Ἑβδόμη περίοδος. — Μετατροπὴ εἰς μομίαν, τουτέστιν ἀποξήρανσις αὶ ἐπ' ἀόριστον διατήρησις τοῦ λειψάνου, εἴτε τεχνητή (ταρίχευσις), εἴτε υσικὴ ἕνεκα τῆς ξηρασίας τοῦ ἐδάφους, ὑψηλῆς θερμοκρασίας, διατηρήεως εἰς στεγανῶς κεκλεισμένον χῶρον τοῦ λειψάνου.

Ἐκ τῆς συγκεφαλαιώσεως ταύτης μετὰ τὰς προεκτεθείσας παρατηρήεις ἡμῶν περὶ σήψεως, κατάδηλον γίνεται πόσον ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, οῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου, οὐ μόνον δυσχερὴς ἀλλὰ καὶ μαρτημένη ἔσεται, καὶ δὴ παρ' ἡμῖν διὰ τὰς πρώτας τῆς σήψεως περιόους, ἂν ὡς βάσιν συγκρίσεως λάβωμεν μόνον τὰς παρατηρήσεις τοῦ Orfila αὶ ἐν γένει τῶν εἰς τὸ αὐτὸ κλίμα παρατηρησάντων ἰατρῶν, καθότι ὡς ἐκ ῆς παραβολῆς τῶν ἐν Ἀθήναις προόδων τῆς σήψεως πρὸς τὰς ἐν Παισίοις, προκύπτει ὅτι αὕτη ἐν Ἀθήναις τάχιστα σχετικῶς προβαίνει, καὶ ὰ μόλις μετὰ μηνιαῖον ἐνταφιασμὸν ἐν Παρισίοις παρατηρούμενα φαινόενα, ἐνταῦθα ἀναφαίνονται μετὰ 10—15 ἡμέρας· συνεπῶς φρονοῦμεν ὅτι ὸ ζήτημα τῶν προόδων τῆς σήψεως παρ' ἡμῖν δεῖται ἰδίας ἐγχωρίου ελέτης.

4. Σῆψις ἡ ἐν τῷ ὕδατι.

Εἰς τὴν ἐν τῷ ὑδατι σῆψιν, κατὰ τὸν Devergie (1), τὰ ἑξῆς παρατηροῦνται φαινόμενα· *σῆψις πρασίνη, ἔκλυσις ἀερίων, σῆψις μελάγχρους, ηπεδονώδης τῆξις, σαπωνοποίησις, ἀποξήρανσις, διάβρωσις, τιτανώδη ραποθέματα, τελικὴ καταστροφή.*

Ἰστέον ὅτι τὰ διάφορα ταῦτα φαινόμενα δὲν παρουσιάζονται πάντοτε εμονωμένα, καὶ τὸ μὲν δὲν διαδέχεται τὸ δὲ κατὰ κανονικὴν τάξιν, ἀλλ' ος τὰ πολλὰ ἀπαντῶσι δύο ἢ τρία ἐκ τῶν φαινομένων τούτων συγχρόνως ἑ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ λείψανον, πιθανῶς ἕνεκα τῆς ποικιλίας τῶν διαφόρων ερῶν ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπαρτίζεται τὸ σῶμα.

Πρὸς κρείττονα τοῦ ἀντικειμένου σπουδὴν ἐξεταστέον ἀνὰ ἓν τὰ προημειωθέντα φαινόμενα μετὰ τῶν ἐποχῶν τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν χρονοογικῶς κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος ἰδίᾳ.

---

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 468.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

α'. Φαινόμενα τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως κατὰ τὸν χειμῶνα.

1. *Περιγραφὴ ἑνὸς ἑκάστου τῶν φαινομένων τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως.*—Α'. *Σῆψις πρασίνη.*—Ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ δέρματος, καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ στέρνου καὶ τοῦ προσώπου, ἐπινέμεται τὸν λαιμόν, τὴν κοιλίαν, τὰς ὠμοπλάτας, περιβάλλει τὴν κοιλίαν, συμπίπτει μετὰ ἑτέρων ὁμοχρόων πλακῶν ἰδίᾳ κατὰ τοὺς βουβῶνας, τέλος ἀλίσκει τὰ ἄνω ἄκρα καὶ περατοῦται εἰς τὰ κάτω. Κατὰ σύγκρισιν πρὸς τὴν ἐν τῷ ἐλευθέρῳ ἀέρι σῆψιν τὰ φαινόμενα κατὰ διάφορον ἀναφαίνονται τάξιν· τῆς πρασίνης χρώσεως εἰς τὴν ἐν τῷ ἀέρι σῆψιν ἀρχομένης ἀπὸ τῆς κοιλίας, ἐπινεμομένης τοὺς βουβῶνας, τὴν βάσιν τοῦ στήθους, τοὺς μηρούς, τὴν προσθίαν τοῦ θώρακος ἐπιφάνειαν, τὰς κνήμας, τὸν λαιμὸν καὶ τοὺς βραχίονας, καὶ τελευτώσης εἰς τὰ ἀντιβράχια, τὸ πρόσωπον, τὰς ἄκρας χεῖρας καὶ τοὺς πόδας·

Ἡ πρασίνη χρῶσις, ἧττον σκιερὰ ἐν ἀρχῇ, ἀποβαίνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σκιερωτέρα· καὶ τὸ πρῶτον ἁλίσκει τὸ δέρμα, εἶτα δὲ ἐπινέμεται μῦς τινας κατ' ἐπιπολὴν καὶ μεμβρανώδεις ἱστούς, σπανίως καὶ μόνον τὸ θέρος προχωρεῖ εἰς τὰ κατὰ βάθος τῶν μυῶν στρώματα, καθότι ὡς τὰ πολλά, καὶ δὴ τὸν χειμῶνα, ἀναπτύσσονται ἐν τῷ μεταξὺ ἕτερα φαινόμενα ἀλλοιοῦντα καθ' ὁλοκληρίαν τὸ εἶδος τῆς σήψεως.

Ἡ πρασίνη χρῶσις ὁτὲ μὲν εἶναι ὁμότιμος, ὁτὲ δὲ διακόπτεται ὑπὸ γραμμῶν κυανῶν ἢ μελανῶν, φαινομένων τῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις σήψεως. Καὶ κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα ἡ χρῶσις αὕτη ἀναφαίνεται ἀπὸ τῆς 12 μέχρι τῆς 15 ἡμέρας, κατὰ δὲ τὸ θέρος περὶ τὴν τρίτην ἡμέραν.

Β'. *Ἔκλυσις ἀερίων.* — Μικρὸν μετὰ τὴν ἀναφάνισιν τῆς πρασίνης χρώσεως καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ μέρη, ἐκλύονται ὡς τὰ πολλὰ ἀέρια, ἐν ἀρχῇ ἐν ταῖς κοιλίαις τῆς καρδίας, τῷ κοίλῳ τοῦ στομάχου, τῶν ἐντέρων, τοῖς πνεύμοσιν, εἶτα δὲ καὶ εἰς τὸν κυτταρώδη ἱστόν. Ἡ τοιαύτη τῶν ἀερίων ἔκλυσις κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι μετρία, συνεπῶς δὲ διατείνονται ἁπλῶς μᾶλλον ἢ ἧττον τὰ ὄργανα, οὕτως ὥστε οἱ μὲν πνεύμονες πληροῦσιν ἀκριβῶς τὴν κοιλότητα τοῦ θώρακος, ὁ δὲ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα μετρίως ἐπαίρουσι τὴν κοιλίαν, καὶ ἡ καρδία κενοῦται, τοῦ ἐν αὐτῇ αἵματος ἀναδράμοντος εἰς τοὺς κυριωτέρους τῶν ἀγγείων κορμούς, καὶ δὴ εἰς τὰ κατ' ἐπιπολὴν φλεβικὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ τριχοειδῆ, τούτου δ' ἕνεκα ὁ ἐρυθρὸς χρωματισμὸς ἁπάντων τῶν λευκῶν ἱστῶν, καὶ ἰδίᾳ τοῦ κυτταρώδους, τῶν ἐπενδυουσῶν τὰ κοιλιακὰ σπλάγχνα βλεννομεμβρανῶν, τῆς τραχείας ἀρτηρίας, τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν ἀγγείων χιτῶνος κτλ.· ἡ χροιὰ αὕτη δι' ἀναπόσεως ἐπινεμομένη τὰ γειτνιάζοντα μέρη ἁλίσκει καὶ τὸν ἱστὸν τοῦ δέρματος· εἰς τὰς κοιλίας τῆς καρδίας εἶναι μᾶλλον καταφανής, καὶ ἐν γένει εὑρηται τόσῳ μᾶλλον σκιερωτέρα, ὅσῳ τὸ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐν τῇ καρδίᾳ αἷμα καὶ πλειότερον τὸ ποσὸν ἦτο καὶ ἐπὶ μακρότερον παρέμεινε. Συμπεραίνει δὲ ὁ Devergie ὅτι ἐκ τοῦ φαινομένου τούτου εἶναι δυνατὸν νὰ ὁρισθῇ τὸ εἶδος τοῦ ἐκ τῆς καταδύσεως θανάτου, ἀσφυξία, συγκοπή, ἀποπληξία κτλ., ὡς καὶ τὰ ἀπαντῶντα εἰς τὸν πεπτικὸν σωλῆνα τῶν ἐκ καταδύσεως θανόντων φαινόμενα τῆς γαστροεντερίτιδος ἀποδοτέα εἰς τὴν αἰτίαν ταύτην. Τὰ ἐν τοῖς πνεύμοσιν ἐκλυόμενα ἀέρια συμβάλλουσιν εἰς τὸν ἐξαφανισμὸν τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν τῶν πνιγέντων ἀφροῦ, συνεπῶς τὰ σημεῖα τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν καταποντισμοῦ σπανίως ἀπαντῶσι τὸ θέρος ἕνεκα τῆς ταχέως ἐπιγενομένης ἐκκλύσεως τῶν ἀερίων.

Κατὰ τὸν χειμῶνα ἡ τῶν σηπεδονωδῶν ἀερίων ἔκλυσις εἶναι τελεία μετὰ 1 $^1/_2$ ἢ 2 μῆνας, κατὰ τὸ θέρος τοὐναντίον τὴν 4 ἢ 5 ἡμέραν μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, μήπω περιοριζομένη μόνον εἰς τὰ προσημειωθέντα μέρη, ἀλλ' ἁλίσκουσα συγχρόνως καὶ τὸν ὑποδόρειον, καὶ τὸν μεσομυϊκὸν κυτταρώδη ἱστὸν εἴτε κατ' ἐπιπολὴν εἴτε κατὰ βάθος· ἐπειδὴ δὲ ἡ τῶν ἀερίων ἔκλυσις εἶναι λίαν μεγάλη συνεπάγεται μεγίστην τοῦ ὄγκου τοῦ σώματος αὔξησιν, στρογγυλότητα ἁπάντων τῶν μερῶν, διάτασιν τοῦ δέρματος, ἀπαγωγὴν τῶν βραχιόνων καὶ τῶν κνημῶν, ἐπαισθητὴν ἐλάττωσιν τοῦ εἰδικοῦ τοῦ σώματος βάρους, ἐξ οὗ τὰ λείψανα ἐπιπλέουσι· διὸ κατὰ τὸν χειμῶνα ἀνευρίσκονται τὰ ἐν τῷ ὕδατι λείψανα εἰς τὸν πυθμένα μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου, τοὐναντίον δὲ τὸ θέρος μετὰ 5, 6 ἢ 8 ἡμέρας λίαν δὲ σπανίως μετὰ 1 μῆνα.

Γ'. *Σῆψις μελάγχρους.* — Τὴν πρασίνην σῆψιν μετὰ ἢ χωρὶς ἐκλύσεως ἀερίων παρακολουθεῖ ἡ μελάγχρους. Ἄρχεται αὕτη ἀπὸ τῶν αὐτῶν οἷα καὶ ἡ πρασίνη μερῶν, ἀπὸ τοῦ στήθους καὶ τοῦ προσώπου, ἐπινέμεται ὅμως ἧττον ταχέως τὰ γειτνιάζοντα μέρη· ὡς τὰ πολλὰ περιορίζεται εἰς μακρὰν ἔκτασιν ἀκολουθοῦσα τὴν ἐξῆς πορείαν, ἀπὸ τῆς μεσότητος τοῦ στήθους ἐπεκτείνεται πρὸς τὰς κλεῖδας, ἁλίσκει τὸ πρόσωπον καὶ μέρος τοῦ τριχωτοῦ, τὸ κέντρον τῆς κοιλίας καὶ τὰς βουβωνικὰς πτυχάς, σχεδὸν ὅμως πάντοτε διακόπτεται ὑπὸ τῆς ἑπομένης περιόδου, τῆς σαπωνοποιήσεως. Σχεδὸν πάντοτε περιορίζεται εἰς τὸ δέρμα μόνον, διότι ὁ ὑποδόρειος κυτταρώδης ἱστὸς ἕνεκα τῆς πλημμύρας τοῦ αἵματος εἰς τὸ τριχοειδὲς σύστημα προσκτᾶται ὑπέρυθρον χροιάν.

Ἡ πρασίνη καὶ ἡ μελάγχρους τοῦ δέρματος χρῶσις εἶναι αἱ μᾶλλον συνήθεις καὶ ἀποτελοῦσι δύο καλῶς διακρινομένους τῆς σήψεως βαθμούς· σπανιώτερον ἀναπτύσσονται ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ ἕτεραι χρώσεις, οὕτω βραδύτερον παρατηροῦνται πλάκες πράσιναι, κίτριναι, κυαναῖ, ἰόχροαι, δίκην μαρμάρου· ἡ κατάστασις αὕτη προηγεῖται κατ' ἐλάχιστον τῆς σαπωνοποιήσεως ἢ καὶ συμπίπτει μετ' αὐτῆς. Ἐν γένει οἱ ὑπὸ τῆς μελαγ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χρόου σήψεως ἁλισκόμενοι ἱστοὶ εἶναι ἤδη μεμαλακυσμένοι, ὑγρότε
λον εὔσχιστοι, ἢ κατὰ τὴν πρασίνην σῆψιν.

Ἡ περὶ ἧς πρόκειται περίοδος ἄρχεται τὸν μὲν χειμῶνα ἕνα μ
τὸν καταποντισμόν, τὸ δὲ θέρος 10—12 ἡμέρας.

Δ'. *Σηπεδονώδης τῆξις.* — Χαρακτηρίζεται ἡ περίοδος αὕτη
σήψεως καὶ εἰς σηπεδονώδη ὕλην ἐν τῷ ὕδατι διαλυομένην καὶ
συρομένην ὑπ' αὐτοῦ μετατροπὴν τῶν ὑπὸ τῆς πρασίνης καὶ με
σήψεως ἀλωθέντων μερῶν, τούτου ἕνεκα ἐλλείπει ἡ ῥίς, τὰ χείλη
λύπτον τὸ μέτωπον, τὰ βλέφαρα, τὰς κλεῖδας, τὸ στέρνον, τοὺς
τῶν πλευρῶν, τὸ κέντρον τῆς κοιλίας, τὴν πτυχὴν τοῦ βουβῶ
δέρμα. Ἡ περίοδος αὕτη ὡς τὰ πολλὰ συμβαίνει ἀπὸ τοῦ δευτέ
τοῦ τρίτου μηνός, ἐν γένει ὅμως εἶναι ἄλλοτε ἄλλαι καὶ ἡ ἐ
ἐνάρξεως καὶ ἡ παράτασις αὐτῆς.

Αἱ καταστροφαὶ αὗται τοῦ δέρματος καὶ τοῦ κυτταρώδους ἱσ
λον ἢ ἧττον ἐκτεταμέναι, ἐπάγονται ἐνίοτε συγκοινωνίας μετὰ
τερικοῦ τοῦ θώρακος ἢ μετὰ τῆς κοιλότητος τῆς κοιλίας, διευκολύ
ἔξοδον τῶν πρότερον ἀναπτυχθέντων ἐν τοῖς διαφόροις ὀργάνοι
καίτοι τούτων ἐχόντων καὶ ἑτέρας διεξόδους ὡς τὰς φυσικὰς τ
τος ὀπάς, τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς μυκτῆρας, τὸ στόμα, τὰ ὦτα, τὸ
λιον, καὶ τέλος καὶ αὐτοὺς τοὺς πόρους τοῦ δέρματος. Τὰ ἀέρ
συνεκχέονται μετὰ ὑγροῦ μελαγχρόου, κακόσμου, ἀποτελοῦντα περ
ψανα δυσώδη ἀτμοσφαίραν. τὰ δὲ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης δια
ὄργανα καταπίπτουσιν, οἱ πνεύμονες δὲν πληροῦσι πλέον τὴν κ
τοῦ θώρακος, ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα συνέρχονται εἰς ἑαυτά,
καὶ ὁ σπλὴν κατέχουσι μικροτέραν θέσιν, ὁ δὲ ἐγκέφαλος περὶ τ
συνελέχθησαν πολλὰ ἀέρια ἐγκαταλιμπάνει κενὸν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ

Ε'. *Σαπωνοποίησις.* — Κατὰ τὴν πέμπτην περίοδον ἅπαν
καταστραφὲν δέρμα προσκτᾶται χροιὰν ὀπάλλιον, καὶ στερρότητα
ἀφὴν γίγνεται λιπαρόν· ἄρχεται ἤδη ἡ περίοδος τῆς σαπωνοποιή
σηπεδονώδης τῆξις ἀναστέλλεται· ἡ δὲ ὄψις τῶν καταστραφέντω
ἐπαισθητῶς μεταβάλλεται, αἱ πρότερον μελάγχροαι ὀπαὶ μετὰ χε
πιεσμένων, μετὰ πυθμένος σηπεδονωδῶς τηκομένου, προσόμοιαι
στόματα τῶν γαγγραινωδῶν πυωδῶν ἀποστημάτων, ἔνθα τὸ δέρμ
γάλην ἔκτασιν εἶναι ἀποκεκολλημένον, παρουσιάζουσιν ἤδη χείλη
στερρά, ὀγκώδη, μετὰ πυθμένος κιτρινωποῦ ἢ μελανοκιτρίνου,
στερεοῦ· ὁ δὲ ὑπὸ τὸ δέρμα κυτταρώδης ἱστὸς εἶναι μᾶλλον ἢ
σάπωνα μεταβεβλημένος· τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἀπεργαζόμενον στρῶμα
χύτερον, διακρίνονται κύτταρα ἔμπλεα σάπωνος, διότι ἕνεκα τῆ
νοποιήσεως τὰ ὑπὸ ταύτης ἁλισκόμενα μέρη αὔξονται σπουδ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὄγκον. Συγχρόνως οἱ μῦς προσκτῶνται χροιὰν ἧττον σκιερὰν καί πως ῥοδίζουσαν, ἐλαττοῦνται τὸν ὄγκον καὶ λεπτύνονται, τὰ δὲ ὀστᾶ ἢ τὰ γυμνὰ τμήματα τούτων, ὡς κατὰ τὰ καταστραφέντα τοῦ προσώπου μέρη, ἐρυθραίνονται, τουταὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ ὀστᾶ τῆς κνήμης, ὧν τὸ δέρμα εὐκόλως σηπόμενον ἀπεργάζεται ἐπιφάνειαν οἱονεὶ ἑλκώδη· ἅπαντα τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα ἐλαττοῦνται τὸν ὄγκον, οἱ μεμβρανώδεις ἱστοὶ γίγνονται στερρότεροι, οὕτω ὁ ἐγκέφαλος εἶναι κατὰ τὸ $^1/_3$ ἢ τὸ $^1/_2$ ἠλαττωμένος τὸν ὄγκον, οἱ πνεύμονες μέρος μόνον τοῦ κύτους τοῦ θώρακος πληροῦσιν, ἡ καρδία εἶναι οἱονεὶ ἐσκληρυσμένη, συνεστραμμένη, τὰ ἔντερα καὶ ὁ στόμαχος ἀποκεχρωματισμένα, λευκά, ὡς καὶ ἡ κύστις, τὸ δὲ ἧπαρ σμικρύνεται.

Ἡ περίοδος αὕτη ὡς τὰ πολλὰ πρωϊαίτερον εἰς τὰς γυναῖκας, ἅτε δὴ μᾶλλον πιμελώδεις, ἀναφαινομένη, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 3 ἕως τοῦ 4 μηνός. Συνίσταται δὲ ἡ σαπωνοποίησις εἰς λέπτυνσιν τοῦ ἱστοῦ τοῦ δέρματος μετὰ αὐξήσεως τῆς στερρότητος καὶ μετὰ χροιᾶς κιτρίνης, ἐξ οὗ τὸ δέρμα παρεμφέρει περγαμηνῇ, τοῦθ' ὅπερ ἰδίως παρατηρεῖται εἰς τὰς κνήμας.

ΣΤ'. *Ἀποξήρανσις.* — Εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἐποχὴν ἅπαντες οἱ ἱστοὶ καὶ τὰ ὄργανα φαίνονται ὡσεὶ ἀπωλέσαντα τὰ ὑγρὰ αὐτῶν, καὶ οἱονεὶ ἀπεξηραμμένα, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ στερεοποιοῦνται, ὥστε τὰ ἴδια τῶν ὀργάνων περιβλήματα, ὡς τὸ τοῦ ἥπατος καὶ σπληνός, δὲν διαπιδύονται ὑπὸ τῆς σηπεδονώδους ὕλης εἰς ἣν εἶναι μεταβεβλημένη ἡ οὐσία τῶν ἐν αὐτοῖς σπλάγχνων. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ σαπωνοποίησις ἐπινέμεται ἅπαντα τὸν περιβάλλοντα κυτταρώδη ἱστόν, εἰσδύει καὶ εἰς τὸν μεσομυϊκὸν συνεκτικὸν ἱστόν, διακρίνονται δὲ τότε ἶνες κυτταρολιπώδεις διαχωρίζουσαι τὰς μυϊκὰς ἴνας· μόνος δὲ ὁ μυϊκὸς ἱστὸς δὲν ἀποξηραίνεται παραμένων ἐρυθρός, στίλβων, ὑγρός, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εὔσχιστος.

Ἡ περίοδος αὕτη ἄρχεται τὸν τέταρτον μῆνα.

Ζ'. *Διαβρώσεις.* — Ἡ ἑβδόμη αὕτη περίοδος χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ δέρμα διαβρώσεων, παρουσιάζουσι δὲ αὐταὶ ἐπιφάνειαν κεγχροειδῆ, φαίνεται δὲ ὁ ἱστὸς τοῦ δέρματος ὡσεὶ διαβεβρωμένος, τῆς διαβρώσεως ἀλωσάσης ἅπαν τοῦ δέρματος τὸ πάχος καὶ φερούσης χείλη ὡς τὰ πολλὰ καθέτως τετμημένα. Αἱ διαβρώσεις κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν ἀκολουθοῦσιν οἵαν καὶ ἡ πρασίνη, μελάγχρους σῆψις καὶ ἡ σαπωνοποίησις περίπου τάξιν· εἶναι πάντοτε ἀπότοκοι τῆς σαπωνοποιήσεως καὶ εὑρίσκονται ἐπὶ ἱστοῦ σαπωνοπεποιημένου. Παρίστανται δὲ ὑπὸ δύο καταστάσεις, ἢ ἀναπτύσσονται εἰς δέρμα ἀνέπαφον καὶ εἰς σαπωνοποιηθέν, ὅτε εἶναι πάντοτε στρογγύλου σχήματος καὶ ἀπὸ γραμμῶν τινων μέχρι πενταδράχμου μεγάλαι, ἢ τοὐναντίον ἡ διάβρωσις ἀλίσκει μέρος πρότερον ὑπὸ τῆς πρασίνης μελαγχρόου σήψεως ἢ σηπεδονώδους τήξεως ἀλωθέν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτε εἶναι πλατεῖα, ἄλλοτε ἄλλης ἐκτάσεως, ἀναλόγως τῆς προϋπαρξάσης καταστροφῆς τοῦ δέρματος, ἐκ τούτου δὲ καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην εἶναι εὔκολον νὰ γνωρισθῶσι τὰ μέρη καθ' ἃ ὑπῆρξεν ἡ σηπεδονώδης τῆξις. Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι λίαν προκεχωρημένη κατὰ τὸν 4 καὶ $^1/_2$ μῆνα.

Η'. *Ἀποτιτανώσεις.* — Ἡ ὀγδόη περίοδος χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἀμμωνιούχου σάπωνος εἰς τιτανώδη σάπωνα, προέρχεται δὲ τὸ φαινόμενον ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ἐν τοῖς ὕδασιν ἐμπεριεχομένων ἁλάτων, θειϊκοῦ καὶ ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου, μετὰ τῆς μαργαρικῆς καὶ ἐλαϊκῆς ἀμμωνίας, τὸ φαινόμενον τοῦτο κατὰ πρῶτον παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ Devergie, συνίσταται δὲ εἰς μεγάλην αὔξησιν ἁπάντων τῶν βολβῶν τῶν τριχῶν καὶ τοῦ πάχους τοῦ σώματος, τοῦ δέρματος συγχρόνως στερεοποιουμένου ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἠχεῖ ἐπικρουόμενον ὡς ἀδρομερὴς χάρτης. Ἡ κατάστασις αὕτη παρατηρεῖται εἰς τὰ μέρη τοῦ σώματος τὰ μήπω ἐφαπτόμενα τὸν πυθμένα τοῦ ὕδατος.

Οἱ κατὰ τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας βολβοὶ τῶν τριχῶν παρίστανται δίκην μικρῶν σωλήνων πτεροῦ κειμένων τῶν μὲν ἐπὶ τοὺς δὲ καὶ ἐν μέρει ὑπερκειμένων, οἱ δὲ τῶν μηρῶν εἶναι στρογγύλοι, ἧττον προέχοντες, ἀλλὰ σχεδὸν ἐπίσης ὀγκώδεις, κατὰ τὰς ὠμοπλάτας καὶ τὸ ἀνώτερον τῆς ῥάχεως μέρος εἶναι πολλῷ μικρότεροι, πυραμιδοειδεῖς, λίαν ὀξεῖς κατὰ τὴν κορυφὴν καὶ ἀλλήλοις παρακείμενοι. Ὁ μυϊκὸς ἱστὸς διατελεῖ εἰς μᾶλλον ἢ ἧττον προκεχωρημένην λιπώδη ἐκφύλισιν, ἧττον ἠλλοιωμένοι εἶναι οἱ ὑπὸ ἀπονευρώσεων περιβαλλόμενοι μῦς. Ὁ ἐγκέφαλος ἐξ ὁλοκλήρου εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος· τὰ ὀστᾶ λίαν εὔθριπτα· οἱ πνεύμονες κατὰ τὰ $^9/_{10}$ ἠλαττωμένοι τὸν ὄγκον, οἱ κρίκοι τῆς τραχείας ἀρτηρίας ὅλως ἀπογεγυμνωμένοι κατέχουσι τὰς θέσεις αὐτῶν. Ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα σχεδὸν κατεστραμμένα, ὑπολείπονται δὲ κοιλότητες ἥκιστα ἀπ' ἀλλήλων διακρινόμεναι.

Ἡ ἀποτιτάνωσις ἄρχεται περὶ τὸν 4 ἢ 4 καὶ $^1/_2$ μῆνα.

Θ. *Καταστροφὴ τῶν μερῶν.* — Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην τέλος περίοδον, ἥτις περατοῦται διὰ τῆς ἐντελοῦς τοῦ λειψάνου καταστροφῆς, τὰ εἰς σάπωνα μεταβληθέντα μέρη κατ' ὀλίγον ἀλλοιοῦνται, ἐξαφανίζονται, ἐγκαταλιμπάνουσι γυμνὰ τὰ ὀστᾶ, ἅτινα ἀποχωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων ἀπόλλυνται ἐν τῷ ὕδατι, φθείρονται καὶ πιθανῶς μεταβάλλονται εἰς τέφραν. Ἡ καταστροφὴ αὕτη ἐν ἀρχῇ μὲν τῶν μαλθακῶν μορίων, εἶτα δὲ καὶ τῶν σκληρῶν, ἄρχεται ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, τοῦ κέντρου τοῦ στήθους, καὶ τῆς κοιλίας, καὶ ἐπινέμεται τὰς ἄκρας χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

2. *Περιστάσεις τροποποιοῦσαι τὴν ἐν τῷ ὕδατι σῆψιν.* — α'. Ἡ ἀπὸ τῆς τοῦ ὕδατος ἐπιδράσεως ἀποφυγὴ ἀναστέλλει τὰς προόδους τῆς σήψεως,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νεπῶς τὰ στενῶς περιβάλλοντα τὸ σῶμα ἐνδύματα, ἡ ἔγκλεισις αὐτοῦ κιβωτίῳ στεγανῶς κεκλεισμένῳ κτλ.

β'. Ἡ πρασίνη, μελάγχρους σῆψις καὶ ἡ σηπεδονώδης τῆξις τάχιον απτύσσονται ἐν στασίμῳ ὕδατι.

γ'. Αἱ προσημειωθεῖσαι τῆς σήψεως περίοδοι δὲν ἀλίσκουσιν ἀναγκαίως τὰ τὴν αὐτὴν διαδοχικὴν τάξιν τὰ διάφορα τῶν λειψάνων μέρη. Ἐν νει δὲ ἡ ἐν τῷ ὕδατι σῆψις παρατηρεῖται ὑπὸ δύο διαφόρους μορφάς, ὡς ασίνη, μελάγχρους σῆψις, σηπεδονώδης τῆξις, καὶ ἔκλυσις ἀερίων, καὶ σαπωνοποίησης, διαβρώσεις, ἀποξήρανσις καὶ ἀποτιτάνωσις τῶν ἰστῶν. ατὰ τὸν Devergie τὰ δύο ταῦτα τῆς σήψεως εἴδη εἶναι ἀπ' ἀλλήλων εξάρτητα, καθότι παρετήρησε τὴν πρώτην ἁλίσκουσαν πάντοτε τὰ τὰ τῆς οἰκονομίας σημεῖα, ἐλλείπουσαν εἴς τινας περιστάσεις ὁπότε ἀνθίσταται ὑπὸ τῆς σαπωνοποιήσεως καθ' ἃ μέρη αὕτη δὲν ἀνεφάνη, διαδέχεται ταύτην ἡ σαπωνοποίησις. Δὲν παρετηρήθη λείψανον ἐντεος εἰς σάπωνα μεταβεβλημένον χωρὶς καταστροφῆς τῶν μερῶν διὰ σηδονώδους τήξεως, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν σαπωνοποίησιν ν μερῶν ἡ προγενεστέρα αὐτῶν σηπεδονώδης τῆξις.

δ'. Ἡ πρασίνη, μελάγχρους σῆψις, ἡ σηπεδονώδης τῆξις ἐπέρχονται σῳ τάχιον, ὅσῳ ὑψηλοτέρα τυγχάνει ἡ θερμοκρασία, ὅτε ἡ τῶν ἀερίων λυσις διενεργεῖται τάχιστα.

ε'. Ζήτημα ἂν ἡ τῶν ἀερίων ἔκλυσις εἶναι σταθερὸν φαινόμενον· τὸν ειμῶνα εἶναι ἐλαχίστη ἢ καὶ σχεδὸν ἐλλείπει.

ς'. Ἡ χρονολογικὴ τάξις τῆς πορείας τῶν διαφόρων τῆς σήψεως πεάδων εἶναι διάφορος ἀναλόγως τῆς ὥρας τοῦ ἔτους, ἐν γένει δὲ ὑπολοζεται μηνιαία διαφορὰ μεταξὺ χειμῶνος καὶ θέρους.

ζ'. Λίαν σπανίως τὸ θέρος τὰ λείψανα σαπωνοποιοῦνται ἐν τῷ ὕδατι ὰ τὴν ταχεῖαν αὐτῶν ἐπίπλευσιν ἕνεκα τῆς τῶν ἀερίων ἐκλύσεως, συνεῶς λείψανον παραμένον εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ὕδατος ἐπὶ 15 καὶ πλέον μέρας ἐνδείκνυσιν ὅτι βαρὺ σῶμα, ὡς λίθος, συντελεῖ εἰς τοῦτο, τότε δὲ απωνοποιεῖται ὡς τὰ πολλά.

η'. Οὐδέποτε σχεδὸν ἡ σαπωνοποίησις συμβαίνει εἰς μέρος ἐστερημέον δέρματος.

θ'. Τὸ σύνολον τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν δευτέραν τῆς σήψεως περίοδον αινομένων, ἡ σαπωνοποίησις, ἀποξήρανσις κτλ., τόσῳ ῥάδιον ἀναπτύσσεαι, ὅσῳ ὁ ἄνθρωπος νεώτερος καὶ εὐσαρκώτερος εἶναι, συνεπῶς οἱ γέρονες βραδύτερον ὑπόκεινται εἰς τὰ φαινόμενα ταῦτα.

ι'. Ἐν τῷ ὕδατι ἐν γένει αἱ γυναῖκες κεῖνται ὕπτιαι, οἱ δὲ ἄνδρες πρηνεῖς, ἕνεκα τῆς μείζονος ποσότητος τῆς εἰς τὰ πρόσθια τοῦ σώματος έρη πιμελῆς καὶ τῆς μεγαλητέρας τῆς κοιλίας ἀναπτύξεως εἰς τὰς γυ-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ον ὅμως δὲν εἶναι γενικὸς κανὼν χωρὶς ἐξαιρέσ
τῶν ἱστῶν καὶ ὀργάνων κατὰ τὴν ἐν τῷ ὕδατι
μα ἐν τῷ ὕδατι ὑφίσταται τρεῖς ἀλλοιώσεων τά
ὑπὸ τῆς πρασίνης, μελαγχρόου, μελανῆς σήψ
πώμενον κατὰ τμήματα, ἀπεργάζεται ἐνιαχοῦ, κα
ς, τὴν ῥῖνα, τὸ στόμα, τοὺς βουβῶνας, τὸ πρόσ
τερικὸν τῶν κνημῶν, χάσματα ἢ ὀπὰς μᾶλλον ἢ ἧ
τῶν ὁποίων διακρίνεται ὁ κυτταρώδης ἱστὸς μαλ
άκοσμος. Οὐχὶ σπανίως καὶ ἡ ἐπιδερμὶς εἰς διάφορα
γείρεται εἰς φυσαλίδας πλήρεις μελαγχρόου καὶ κα

θανῶς δὲν ὑφίστανται πάντοτε τοὺς διαφόρους αὐ
, ἀλλ' ἀποβαίνει ἐν βραχεῖ χρονικῷ διαστήματι
ται, σαπωνοποιεῖται, διατηροῦν τὴν σύστασιν αὐ
νον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ ἀπεργάζεται πραγ
βρώσεις ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκτεινομένας, μετὰ
ύγιοῦς καθέτως τετμημένου χωρὶς ἐρυθρότητος, κατ
ἕνεκα τραυματικῆς αἰτίας ὄντων ὀχθωδῶν, ἀνωμάλ
ῶν τὸν πυθμένα τῆς λύσεως τῆς συνεχείας κυτταρώ
ῥότερος, νηματοειδής, τὰ δὲ χείλη διαβιβρώσκοντα
τῷ ὕδατι διαμονὴν ἔλκη· τῆς καταστροφῆς ταύ
ινούσης ἐπὶ τῶν ὀστῶν ταῦτα προσκτῶνται προϊό
ἐρυθρὸν χρωματισμόν, ἐξ οὗ τὸ μέρος παρεμφ
Ἡ διάκρισις λοιπὸν τῶν δύο τούτων εἰδῶν τῆς λύ
λίαν σπουδαία διότι ἡ μὲν εἶναι ἀρχικῶς ἀπότ
λαγχρόου σήψεως καὶ παρατηρεῖται συνήθως κατὰ
ήτις εἶναι διάβρωσις, ἐπιγίνεται πάντοτε μετὰ
πῶς μετὰ 2 $^1/_2$ ἕως 3 μῆνας.
οτε γίνεται λίαν στερρόν, ὑποκίτρινον καὶ παρεμφ
λοίωσις αὕτη παρατηρουμένη ὡς τὰ πολλὰ εἰς
ράχια ἀναφαίνεται εἰς ἐποχὴν προκεχωρημένην,
εἶναι λελεπτυσμένα, τὰ δὲ μέλη ἐκ ταύτης γίνον
πιδερμὶς, οἱ ὄνυχες ἐλλείπουσιν, ἐκ τῆς καταστά
μεγάλη ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν κνημῶν καὶ τῶν μη
απωνοποιήσεως ὄντων ὀγκωδεστέρων. Τέλος τὸ δέ
ανήν, μελανὴν ἢ ῥοδινὴν χροιάν.
ημειωθεῖσαι ἀλλοιώσεις καὶ μετὰ παρέλευσιν 5, 6
απτύσσονται, τοῦ δέρματος προφυλαττομένου ὑπὸ
αὶ περισφιγγόντων, ὡς στηθοδέσμου, ὑποδήματος κ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙΤΟΔΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

'. Εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ στέρνου, τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ὀσχέου κυτταρώδη
ἐν ἀρχῇ ἐκλύονται ἀέρια, ὑπερύθρου ἀποβαίνοντος τοῦ ἱστοῦ, εἶτα
ς τὸν κατὰ βάθος, τὸν περιβάλλοντα τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν, τὸν λά-
α καὶ τοὺς μῦς τοῦ λαιμοῦ, καὶ τὸν περιβάλλοντα τὰ ἀπὸ τῆς καρ-
ἐκπορευόμενα καὶ εἰς ταύτην ἀπολήγοντα ἀγγεῖα. Καὶ τὸ μὲν χρῶμα
στοῦ τούτου γίγνεται μελάγχρουν, ἐκχεῖται δ' ἐν αὐτῷ ὑγρὸν αἱμα-
ς διὰ τῆς διαπιδύσεως τοῦ αἵματος ἕνεκα τῆς ἐκλύσεως ἀερίων ἐν
ἀγγείοις· μετ' οὐ πολὺ ἡ κατάστασις αὕτη ἀλίσκει καὶ τὸν ὑποδό-
κυτταρώδη ἱστόν, τέλος δὲ καὶ τὸν τῶν ἄκρων. Ἐκ τῆς ἐν τοῖς κυτ-
ις τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ ἐκλύσεως ἀερίων ὁ λαιμὸς καὶ τὸ ἀνώτερον
στήθους μέρος διογκοῦνται· ἐν γένει ὅμως ἡ τῶν ἀερίων ἔκλυσις εἰς
πὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀέρος διατελοῦν λείψανον μετὰ τὸν ἐκ τοῦ ὑδα-
ξελκυσμὸν εἶναι ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ μεγαλητέρα.

ὰ φαινόμενα ταῦτα ἀναφαίνονται μετὰ 6 ἑβδομάδων ἢ 2 μηνῶν κα-
οντισμόν· βραδύτερον ὁ κατὰ βάθος κυτταρώδης ἱστὸς καταπίπτει,
ται σκιερώτερος, ἐνέχει ὀλιγώτερον ὑγρόν, καθίσταται στερρότερος,
τέλος ξηρὸς καὶ νηματοειδής, ὁ δὲ ὑπενδύων τὸ δέρμα γίγνεται ἐκ νέου
λευκος, καὶ διατείνεται ὡς ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῆς εἰς σάπωνα
βληθείσης πιμελῆς. Πιθανῶς ὁ κυτταρώδης ἱστὸς πρὶν μετατραπῇ εἰς
ωνα ὑφίσταται τὰς προσημειωθείσας ἀλλοιώσεις.

'. Κατ' ἀρχὰς ἐκλύονται ἐν τοῖς ἀγγείοις ἀέρια, τούτου δ' ἕνεκα διαπι-
αι διὰ τῶν τοιχωμάτων αὐτῶν τὸ ἐν αὐτοῖς τυχὸν αἷμα. Εἰς ἅπαν-
τοὺς καταποντισθέντας αἱ ἀρτηριαι ἐνέχουσιν αἷμα ἀληθῶς ὀλιγώτε-
ἡ αἱ φλέβες, ἐκ τούτου δὲ τὰ τοιχώματα ἀμφοτέρων τῶν τάξεων
ἀγγείων προσκτῶνται ὑπέρυθρον χροιάν, διατηρεῖται ἡ ἐλαστικότης
χιτώνων αὐτῶν, τὰ δὲ τῶν ἀρτηριῶν τοιχώματα καταπίπτουσι περὶ
3 ἢ 4 μῆνα, γίγνονται μαλθακά, πλαδαρὰ καὶ εἶναι κενὰ ἀερίων.
δύτερον αἱ ἀρτηριαι φαίνονται ὑποπίπτουσαι εἰς τὴν σαπωνοποίησιν,
ὲ φλέβες τοὐναντίον γίγνονται στερρότεραι. Ἐπαισθητὴ διαφορὰ πα-
ηρεῖται μεταξὺ τῆς καταστάσεως τῶν τοιχωμάτων τῶν δεξιῶν τῆς
δίας κοιλιῶν, καὶ δὴ τοῦ κόλπου, καὶ τῆς τῶν ἀριστερῶν. Ἐν γένει τὸ
ειῶδες σύστημα τοῦ ἐρυθροῦ αἵματος φαίνεται διατεθειμένον εἰς τὴν
ωνοποίησιν, αἱ δὲ τοῦ διὰ τὸ μέλαν αἷμα συστήματος ἀλλοιώσεις πα-
φέρουσι πρὸς τὰς τῶν ὁρρωδῶν μεμβρανῶν.

Δ'. Τὰ μόνα παρατηρηθέντα εἰς τὰ ὀστᾶ φαινόμενα εἶναι, 1ον ἡ χροιὰ
2ον τὸ εὔθριπτον αὐτῶν· τὸ χρῶμα τῶν ὀστῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι
ινόν, ἐνίοτε ὅμως πρασινωπόν· παρατηρεῖται δὲ καθ' ἃς περιπτώσεις
εγυμνώθησαν καὶ κατειργάσθησαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

αρατηρεῖται εἰς τὰ ὀστᾶ τοῦ κρανίου, ἅπινα κα-
ενα καὶ παρέχουσιν ἦχον κενόν.
ι τὴν χροιὰν αὐτῶν ἐπὶ μακρόν, διαβρέχονται ὑπὸ
μελάγχροοι· βραδύτερον καταπίπτουσιν ὡς ὁ κυτ-
ονται καὶ στερρόποιοῦνται, ῥοδινὴν προσκτώμενοι
τοτε συνοδεύει τὴν σαπωνοποίησιν.
ergie παρετήρησε τοὺς ὁρῴωδεις ὑμένας σεσηπότας,
ς ἐπαφῆς τοῦ ὕδατος ἰδιαζόντως στερρόποιοῦνται
βάλλεται εἰς μαρμαρώδη. προφυλάττουσι δὲ καὶ
όμενα ὄργανα ἀπὸ τῆς σήψεως. Αἱ κοιλότητες
περιέχουσι διαυγὲς καὶ ἐνίοτε αἱματηρὸν ὑγρόν,
ως αὐξάνεται κατὰ ποσόν, ἀλλὰ μετὰ τὴν κατα-
κατὰ τὸν λαιμόν, τὸν θώρακα καὶ τοὺς βουβῶνας
ζονται ἕνεκα τῆς συγκοινωνίας τῶν ὁρῴωδῶν κοι-
ος. Ὁ ἐγκέφαλος δὲν σήπεται ἐν συνόλῳ, ἡ σῆψις
ώδους οὐσίας, πρασινωπῆς καθισταμένης, ἀλίσκει
ος στρώματα ἐντὸς τριῶν μηνῶν, εἶτα δὲ σαπω-
ιατηρῶν τὰς μορφὰς αὐτοῦ, ἐλαττοῦται ἐπαισθη-

ενα ἀέρια οὐ μόνον τὸν μεσολόβιον τῶν πνευμόνων
υσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τῶν βρόγχων τὰς διακλα-
αι τὴν ἔξωσιν τοῦ ἀφροῦ ἀπὸ τῆς τραχείας καὶ
ς τὸν ἀέρα ἐκτιθεμένους μετὰ τὸν καταποντισμόν.
ἐξογκούμενοι πληροῦσιν ὑπερμέτρως τὸ κοῖλον τοῦ
ήν τῆς τραχείας γίνεται μελανέρυθρος. Περὶ τὸν
ἀπόλλυσι τὴν ἐλαστικότητα αὐτῆς, τὰ τοιχώ-
σιν, οἱ δὲ πνεύμονες ἐλαττούμενοι τὸν ὄγκον στερ-
εμβρανώδη πέταλα τὰ συνενοῦντα τοὺς χονδρώ-
νται, μένουσι δὲ μόνον οἱ ἰνόχονδροι. Οἱ πνεύμο-
α $^{9}/_{10}$ τοῦ ὄγκου αὐτῶν, ἡ σῆψις ὅμως δὲν μετα-
ίστόν.
κυτταρώδης ἱστὸς ἐρυθραίνεται, ἢ καὶ ἐνίοτε πολλῷ
ς κείμενα ἔντερα προσκτῶνται κεραμοειδῆ χροιὰν
τοιχωμάτων αὐτῶν, βραδύτερον δὲ τὰ κατ' ἐπι-
Ἡ χροιὰ αὕτη, εἰς ἅπαντας τοὺς καταποντιζομένους
άνεται ἐνίοτε ὡς φλογιστική, καὶ παραμένει ἐπὶ
ἐσωτερικὴ μεμβράνη ἐνιαχοῦ ὑπεγείρεται ὑπὸ ἀε-
ῆ κοιλίᾳ ὄργανα γίγνονται ὑπόφαια, μαλακύνον-
γένει τὰ κατὰ βάθος ἔντερα διατηροῦνται ἐπὶ

Δημόσιο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας

μᾶλλον, διὸ ὁ Devergie μετὰ 10 ἢ 12 μῆνας εὗρε τὸ ἀνιὸν κῶλον σχεδὸν ἀνέπαφον καὶ κόπρον ἐνέχον· τὰ μέρη τῶν ἐντέρων τὰ ὑπὸ πιμελῆς περιβαλλόμενα ἀνθίστανται ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν σῆψιν, τότε δὲ τὰ τοιχώματα αὐτῶν στερρόποιοῦνται ἕνεκα τῆς μεταβολῆς τοῦ λίπους εἰς σάπωνα.

4. *Ἐποχαὶ καθ' ἃς συμβαίνουσιν αἱ προσημειωθεῖσαι ἀλλοιώσεις κατὰ τὸν χειμῶνα.* — Ἐν γένει οὐδεμία παρατηρεῖται ἀλλοίωσις εἰς τὴν ἐξωτερικὴν τῶν ὀργάνων ὄψιν πρὸ τῆς 4 ἢ 5 ἡμέρας, ὅτε βαθμηδὸν τῆς θερμότητος παρερχομένης ἄρχεται ἡ πτωματικὴ δυσκαμψία, ἣν παρακολουθεῖ ἡ πλαδαρότης καὶ μαλθακότης ἁπάντων τῶν μερῶν, ἀναλόγως τῆς θερμοκρασίας τοῦ ὕδατος ἐν ᾧ τὸ λείψανον διατελεῖ, ἡ θερμοκρασία ἀποσβέννυται ταχέως, ἡ δὲ πτωματικὴ δυσκαμψία ὡς ἐκ τῆς ἐν τῷ ὕδατι διαμονῆς παρατείνεται ἐπὶ πλέον, διότι ὁ Devergie παρετήρησεν αὐτὴν διαρκοῦσαν εἰς λείψανα τὴν 2. τὴν 3. καὶ τὴν 4 μετὰ τὴν κατάδυσιν ἡμέραν.

Τὴν 4ην ἡμέραν ἡ ἐπιδερμὶς τῆς παλάμης ἄρχεται λευκαινομένη κατὰ τὸ θέναρ καὶ ἀντίθεναρ, ὡς καὶ εἰς τὰς πλαγίας τῶν δακτύλων ἐπιφανείας, ἐν ἀρχῇ ἡ χροιὰ αὕτη ὀλίγον ἔντονος φαίνεται ὡσεὶ ἐπὶ βάσεως κυανιζούσης, ἐξ οὗ ἡ χεὶρ ἔχει ὄψιν σχιστολίθου. ἡ ῥαχικὴ τῆς χειρὸς ἐπιφάνεια δὲν συμμετέχει τοῦ χρωματισμοῦ τούτου, τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ σώματος οὐδὲν τὸ ἰδιαίτερον παρουσιάζει.

Εἰς τὰς τῆς ἐπιδερμίδος τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ἀλλοιώσεις ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, διότι εἶναι ἓν τῶν θετικωτέρων σημείων διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς διαμονῆς τῶν καταποντιζομένων ἐν τῷ ὕδατι, ἰδίως ἡ διαγνωστικὴ τῆς χροιᾶς ταύτης ἀξία εἶναι μεγάλη προκειμένου περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς καταδύσεως εἰς πτῶμα ἐξελκυσθὲν τὸ θέρος ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ ἐκτεθὲν ἐπί τινας ἡμέρας εἰς τὸν ἀέρα.

Περὶ τὴν 6ην ἢ 8ην ἡμέραν ἡ ἐπιδερμὶς τῆς ῥάχεως τῶν χειρῶν καὶ τοῦ πέλματος ἄρχεται λευκαινομένη. Τὸ δέρμα τοῦ προσώπου εἶναι μεμαλακυσμένον καὶ λευκόν, μᾶλλον δὲ ἀλαμπὲς ἢ τὸ τοῦ λοιποῦ σώματος.

Τὴν 15ην ἡμέραν τὸ πρόσωπον εἶναι μετρίως ἐξωδηκός, κατὰ χώρους ἐρυθρόν, κατὰ μέσον δὲ τοῦ καλύπτοντος τὸ στέρνον δέρματος ὑπάρχει πρασινωπὴ χρῶσις· ἡ τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἐπιδερμὶς εἶναι ὅλως λευκή, ἡ τῆς ῥάχεως τῶν ποδῶν διατηρεῖ εἰσέτι τὴν κατὰ φύσιν χροιάν, τὸ δὲ λευκὸν χρῶμα ἐπινέμεται ὅσον δακτύλου ὑπεράνω τῶν σφυρῶν ἔνδοθεν καὶ ἔξωθεν· σημειωτέον ὅτι οἱ πόδες ἀλλοιοῦνται ἧττον ταχέως τῶν χειρῶν. Ἡ ἐπιδερμὶς τῆς παλάμης ἄρχεται συρρικνουμένη, ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης ἱστὸς τοῦ στήθους, καὶ δὴ ὁ περιβάλλων τὰ κατὰ βάθος κείμενα ὄργανα, γίγνεται ἐρυθρός. Ἡ φλοιώδης τοῦ ἐγκεφάλου οὐσία κατὰ τὴν ἀνωτέραν ἐπιφάνειαν προσκτᾶται χροιὰν ὑποπρασίνην.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μετὰ 1 μῆνα· πρόσωπον ἐρυθρόν, μελάγχρουν, βλέφαρα καὶ χείλη πράσινα, ἐξωγκωμένα, ῥὶς μελανέρυθρος, ἐξωγκωμένη παρὰ γυναιξίν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πεπλατυσμένη καὶ συμπεπιεσμένη παρ' ἀνδράσιν (ἕνεκα τῆς ἐν τῷ ὕδατι θέσεως τῶν λειψάνων), παρειαὶ ἐξωγκωμέναι, πράσιναι, τὰ πέριξ τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς ῥινὸς μελάγχροα, λαιμὸς μετρίως πράσινος, *πλὰξ* μελανέρυθρος 6—8 δακτύλων διαμέτρου εἰς τὸ κέντρον τῆς προσθίας τοῦ στέρνου ἐπιφανείας μετὰ πρασίνης ἅλωνος, ὄσχεον ὑπερβαλλόντως διατεταμένον ὑπὸ ἀερίων, πέος ἐπίσης, καὶ εἰς ἐξέγερσιν διατελοῦν ἐκ τῆς παρουσίας ἀερίων. *Ἐπιδερμὶς τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν λίαν λευκὴ καὶ λίαν ῥικνή· κόμη* καὶ *τρίχες* λίαν *συμπεφυκεῖαι*, ἐπίσης καὶ *ὄνυχες*. Ὑποδόρειος κυτταρώδης ἱστὸς ἐρυθρὸς εἰς τὰ ὑπὸ τῆς σήψεως ἀλωθέντα μέρη. Πνεύμονες λίαν ἐμπεφυσημένοι, ἐκτείνονται μᾶλλον ἢ ἧττον πρὸς τὰ ἐμπρὸς τοῦ περικαρδίου, ἡ διάταξις αὕτη εἶναι ὅλως διάφορος τῆς εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἐποχὴν ἀπαντώσης. Ἡ τραχεῖα ἥκιστα ἢ οὐδόλως περιέχει ἀφρόν. Ἡ φλοιώδης τοῦ ἐγκεφάλου οὐσία εἶναι πρασινόφαιος καὶ κάκοσμος.

Μετὰ 1 καὶ $^1/_2$ μῆνα πλὴν τῶν προσημειωθεισῶν ἀλλοιώσεων παρατηρεῖται ὅτι ὁ λαιμὸς καὶ τὰ πλάγια τοῦ στήθους παρουσιάζουσι λίαν ἔντονον πρασίνην χροιάν, ὁ ὑποδόρειος κυτταρώδης ἱστὸς εἶναι λίαν ἐρυθρός, ἡ ἐπιδερμὶς ἄρχεται ἀποσπωμένη κατὰ τὴν βάσιν τῶν χειρῶν, οἱ δὲ ὄνυχες εἶναι εἰσέτι ἰσχυρῶς προσπεφυκότες.

Μετὰ 2 μῆνας οἱ καταποντισθέντες περιβάλλονται σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ ἰλύος, ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ ἰλὺς αὕτη περιβάλλει τὰ σώματα εἶναι ἄλλοτε ἄλλη καθόσον τὸ ὕδωρ εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον βορβορῶδες καὶ εὐκίνητον. — Τὸ πρόσωπον εἶναι ὑπερμέτρως ἐξωγκωμένον, μελάγχρουν, τὰ χείλη λίαν ὀγκώδη καὶ διεστῶτα ἀποκαλύπτουσι τὰ τόξα τῶν ὀδόντων, καὶ τὸ στόμα χαίνει. Ἐνιαχοῦ τοῦ προσώπου ἡ εὐκόλως ἀποσπωμένη ἐπιδερμὶς ἀπεργάζεται φυσαλίδας πλήρεις μελανερύθρου ὑγροῦ. Αἱ κατ' ἐπιπολὴν φλέβες τοῦ μετώπου ὑπὸ ἀερίων διατεταμέναι διακρίνονται κυανίζουσαι. Ἡ μελάγχρους τοῦ δέρματος τοῦ στέρνου χροιὰ εἶναι μᾶλλον ἐκτεταμένη, ἡ δὲ πρασίνη τῶν πλαγίων τοῦ στήθους, ἐπινεμομένη τὸ ἀνώτερον τῶν ὠμοπλατῶν μέρος, καὶ τὰ πλάγια τῆς κοιλίας, ἑνοῦται μετὰ πρασίνης χροιᾶς ἰδιαιτέρως κατὰ τοὺς βουβῶνας ἀναπτυχθείσης· τὸ δέρμα τοῦ μεσαίου τῆς κοιλίας μέρους, τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων εἶναι εἰσέτι κατὰ φύσιν. Ἐκ τῆς τοιαύτης τοῦ χρωματισμοῦ διατάξεως διακρίνεται ἡ ἐν τῷ ὕδατι τῆς ἐν τῷ ἀέρι σήψεως.

Ἡ ἐπιδερμὶς τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν εἶναι ἀνυψωμένη, οἱ ὄνυχες ἐν μέρει συγκρατοῦνται μετὰ τῆς ἐπιδερμίδος· σημειωτέον ὅτι μόνον οἱ τῶν ποδῶν ὄνυχες εἶναι εἰσέτι συγκεκολλημένοι. Ἡ κόμη καὶ αἱ τρίχες ἀποπί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τουσι καὶ εὐκόλως ἀποσπῶνται. Ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης ἱστός, ὁ μεσομυϊκὸς τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ στήθους, ὁ περιβάλλων τὴν τραχείαν, τὰς ἀρτηρίας καὶ τὰς φλέβας εἶναι μελανέρυθρος, διηθημένος δι' ἐρυθροῦ ὑγροῦ ὁμοτίμως διακεχυμένου ἐν τοῖς κυτταρώδεσι καὶ χωρὶς τινος ἐκχυμώσεως· αἱ φλέβες σχεδὸν ἐντελῶς κεναὶ αἵματος, ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ ἀερίων διατεταμέναι.

Ἐν τῷ περικαρδίῳ, ὁμοίας ὡς αἱ ἀρτηρίαι χροιᾶς, εὑρηται αἱματώδης ὀρρώς· ἡ καρδία μεμαλακυσμένη, πλαδαρά, κενὴ αἵματος, ἂν δὲ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου αἱ δεξιαὶ τῆς καρδίας κοιλίαι τύχωσιν ἔμπλεαι αἵματος ἡ ἐσωτερικὴ τῆς κοιλίας ἐπιφάνεια εἶναι μελανή, τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν εἰς ἐναντίαν περίστασιν· ἐκ τούτου ὁρίζεται ἐνίοτε ὁ ἐξ ἀσφυξίας θάνατος. Μεγάλην κέκτηται σπουδαιότητα τὸ σημεῖον τοῦτο εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐπιβιώσεως, διότι ὁ θάνατος εἰς τοὺς καταποντιζομένους ἐπέρχεται εἴτε ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου, εἴτε ἐκ τῶν πνευμόνων, εἴτε ἐκ τῆς καρδίας, εἴτε καὶ ἐκ μικτῆς αἰτίας, ἡ δὲ ζωὴ ἀποσβέννυται μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου. Ὁ στόμαχος, τὰ ἔντερα βαθέως ἐρυθρά, ἐν δὲ ταῖς σπλαγχνικαῖς κοιλότησι τέλος ὑπάρχει αἱματώδης ὀρρὸς μᾶλλον ἢ ἧττον ἄφθονος.

Μετὰ 2 καὶ $^1/_2$ μῆνας. — Παρ' ἀνδράσιν ἐπιγίγνεται μόνον ὑποπράσινος τοῦ δέρματος χρῶσις, ἐκτείνεται δὲ τότε εἰς τοὺς βραχίονας, τὰ ἀντιβράχια καὶ τὰς κνήμας, τὸ δέρμα τῆς ῥάχεως παρουσιάζει εἰσέτι πρασίνας, κιτρίνας, κυανᾶς πλάκας διεσπαρμένας ἐπὶ λευκῆς βάσεως. Εἴς τινα λείψανα οἱ ὄνυχες εἶναι ἐντελῶς ἀποκεκολλημένοι ἀπὸ τῶν χειρῶν, σπανιώτερον δὲ ἀπὸ τῶν ποδῶν, οἱ δὲ δάκτυλοι εἶναι λελεπτυσμένοι, χωρὶς ἐπιδερμίδος, λιπαροὶ τὴν ἁφὴν καὶ οἱονεὶ ὑπὸ βλέννης κεκαλυμμένοι.

Παρὰ γυναιξὶν ἡ τοῦ πτώματος διαφορὰ εἶναι μεγάλη, ἕνεκα τῆς μείζονος ποσότητος τῆς πιμελῆς κατὰ τὸν ὑποδόριον κυτταρώδη ἱστόν. Ἡ κόμη καίτοι συνεχομένη ἀφαιρεῖται δι' ἐλαχίστης ἕλξεως· τὸ δέρμα τοῦ προσώπου ὀπαλλιόχρουν, μετὰ μικρῶν κατ' ἐπιπολὴν διαβρώσεων ἐπὶ τὰς παρειάς, τὸ δὲ κάτω τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ ἄνω τοῦ στήθους μέρος πράσινα. Οἱ μαστοί, ὧν ὁ ὄγκος εἶναι ηὐξημένος, ὀπαλλιόχροοι, ἡ θηλὴ καὶ τὰ περὶ αὐτὴν μελάγχροα, λελεπτυσμένη, ὀλίγον ἐξωγκωμένη καὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ στερρὸν τοῦ μαστοῦ πλαδαρά· τὸ μεταξὺ τῶν μαστῶν μελανοπράσινον. Ἄξια λόγου εἶναι ἡ κατάστασις τῆς θηλῆς καὶ τοῦ δέρματος τοῦ στέρνου, διότι καταδεικνύει τὴν διάφορον πορείαν ἣν ἀκολουθεῖ ἡ σῆψις εἰς τὰ μέρη τοῦ δέρματος τὰ κείμενα ἐπὶ κυτταρώδους ἱστοῦ φέροντος ἢ μὴ πιμελήν, καθότι τὰ μὲν πρῶτα εὐκόλως, τὰ δὲ δεύτερα δυσκόλως σαπωνοποιοῦνται.

Ἡ κοιλία λίαν ὀγκώδης, διατεταμένη ὑπὸ τῆς σήψεως, εἶναι ὀπαλλιό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χρους ὡς καὶ οἱ μηροί, οἱ βραχίονες καὶ αἱ κνῆμαι. Ἡ ἐπιδερμὶς καὶ οἱ ὄνυχες τῶν χειρῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποκεκολλημένοι, ἢ εὐκόλως δι' ἕλαφρᾶς προστριβῆς ἀποπίπτοντες.

Ὁ ὑποδόρειος κυτταρώδης ἱστὸς εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος εἰς τὰς παρειάς, τὸ πωγώνιον, ἐπὶ τὰ ἄνω τοῦ λαιμοῦ, λίαν κατ' ἐπιπολὴν εἰς τοὺς μαστούς, εἰς τὸ ἀνώτερον τῶν μηρῶν μέρος, καὶ κατὰ βάθος εἰς τοὺς βουβῶνας. Αἱ διάφοροι αὗται τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ καταστάσεις σημειοῦσι φυσικῶς ἣν ἡ σαπωνοποίησις ἀκολουθεῖ εἰς τὰ πτώματα πορείαν, καὶ ἰδίως τὰ μέρη τοῦ σώματος τὰ κατὰ πρῶτον ὑπ' αὐτῆς ἁλισκόμενα.

Οἱ μῦς διατηροῦσιν εἰσέτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τὸ κατὰ φύσιν αὐτῶν χρῶμα, ἡ δὲ ὑφὴ αὐτῶν δὲν φαίνεται ἠλλοιωμένη. Τὸ δέρμα εἶναι καταφανῶς ἠλλοιωμένον, μεταβεβλημένον κατὰ τὴν ὑφήν, τὸ χρῶμα καὶ τὴν σύστασιν.

Ὁ κατὰ βάθος κυτταρώδης ἱστός, ὁ περιβάλλων τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν καὶ τὰ ἀγγεῖα, ἐρυθρὸς ὡς καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' ἧττον ὑπὸ ὑγρῶν διαβεβρεγμένος, ἡ στερρότης αὐτοῦ ἐπηυξημένη, τὰ δὲ κύτταρα ἧττον καταφανῆ, τὰ τοιχώματα αὐτῶν συμπλησιάζουσιν ἐπὶ μᾶλλον ἀλλήλοις, καὶ ἑλκυόμενος καθίσταται νηματοειδής.

Μετὰ 3 καὶ $^1/_2$ μῆνας τὸ πρόσωπον ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι ἠλλοιωμένον ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ κατὰ προσέγγισιν προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας τοῦ λειψάνου. Τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς μεμαλακυσμένον, χωρὶς τριχῶν καὶ ἐπιδερμίδος, τὸ δέρμα τοῦ προσθίου τῆς κεφαλῆς μέρους λίαν λελεπτυσμένον καὶ ἐν μέρει κατὰ χώρους κατεστραμμένον, ὀπαλλιόχρουν κατὰ τὰ τρία τέταρτα ὀπίσθια τοῦ κρανίου, μελάγχρουν δὲ κατὰ τὸ μέτωπον· τὰ βλέφαρα κατὰ μέγα μέρος κατεστραμμένα, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνίοτε προέχοντες τῶν κογχῶν, ἄλλοτε δὲ ἐμβεβυθισμένοι, τὸ δέρμα, κατὰ μέσον τῶν παρειῶν καὶ τὸ πωγώνιον, ὀπαλλιόχρουν καλύπτον σάπωνα, τὰ χείλη συμπεπιεσμένα εἰς σάπωνα μεταβεβλημένα, τὸ δέρμα τοῦ στήθους ἐν γένει μελανοπράσινον, τὸ κέντρον τῆς κοιλίας ὀπαλλιόχρουν μετὰ μικρῶν ἐξελκώσεων ἐκ τοῦ ὕδατος παραχθεισῶν, τὸ δέρμα τῶν ἄκρων ὅπως τὸ τοῦ κέντρου τῆς κοιλίας. Διαβρώσεις ἄλλοτε ἄλλαι τὴν ἔκτασιν, διεσπαρμέναι εἰς τοὺς βραχίονας καὶ τὰ ἀντιβράχια, στρογγύλαι, μετὰ χειλέων ὡς τὰ πολλὰ λελεπτυσμένων καὶ ἀποκεκομμένων ὡς τῶν συφιλικῶν ἑλκῶν. Εἰς τοὺς βουβῶνας παρατηροῦνται ὁτὲ μὲν διαβρώσεις, ὁτὲ δὲ καταστροφαὶ τοῦ δέρματος εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ὅτε ὁ κυτταρώδης ἱστὸς μήπω σαπεὶς μεταβάλλεται εἰς σάπωνα. Αἱ διαβρώσεις εἶναι μεγαλήτεραι εἰς τοὺς μηροὺς ἢ εἰς τοὺς βραχίονας καὶ τὰ ἀντιβράχια, καὶ παρατηροῦνται ἰδίως ἐπὶ τὰ πρόσω, εἰς τὰς κνήμας εἶναι ἐπιμήκεις πρὸς τὰ ἔσω καὶ δὴ κατὰ τὸ ὀστοῦν τῆς κνήμης, ὅπερ εἶναι γυμνὸν καὶ ῥοδινόν, διὸ τὸ σύνολον τῆς

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διαβρώσεως παρεμφέρει πρὸς ἕλκος ὑπάρξαν κατὰ τὴν ζωήν. Συχνάκις τὸ δέρμα εἶναι κατεστραμμένον εἰς τὰς ἐπιγονατίδας, αὗται δὲ γυμναί.

Αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἐντελῶς γυμνοί, ἡ ὑποδόρειος τοῦ προσώπου, τοῦ λαιμοῦ, τῶν βουβώνων καὶ τοῦ προσθίου τῶν μηρῶν πιμελὴ εἰς σάπωνα μεταβεβλημένη. Ὁ κυτταρώδης ἱστὸς δὲν εἶναι ἐρυθρὸς ὡς πρότερον, ἀλλὰ μᾶλλον στερρός, νηματοειδής, εὔσχιστος, ἰδίως εἰς τὸν λαιμὸν καὶ τοὺς βουβῶνας· ἅπαντες οἱ κατ' ἐπιπολὴν μῦς, καὶ δὴ ἔνθα ἤρξατο ἡ σῆψις, ἀπὸ μελανερύθρων γίγνονται ῥοδινοί, ὁ ἱστὸς αὐτῶν μαλθακός, πλαδαρός. Οἱ πνεύμονες δὲν πληροῦσιν ὡς πρότερον τὴν κοιλότητα τοῦ θώρακος, τὸ δὲ ἐκ τούτου κενὸν πληροῦται ὑπὸ αἱματώδους ὀρροῦ. Τὸ περικάρδιον καὶ ὁ πέριξ κυτταρώδης ἱστὸς μελανέρυθρα, ὁ αἱματώδης ὀρρὸς ὀλιγώτερος ἢ πρότερον ἀλλὰ βαθυτέρας χροιᾶς· ἡ καρδία λίαν πλαδαρὰ διατηρεῖ τὴν μελανὴν χροιάν. Τὸ ἧπαρ μεμαλακυσμένον, μελανοπράσινον, ἡ χοληδόχος κύστις κενὴ χολῆς· τὰ ἔντερα μελανέρυθρα, ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ στομάχου μεμβράνη ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀνυψωμένη ὑπὸ ἀερίων.

Μετὰ 4 καὶ $^1/_2$ μῆνας τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς σχεδὸν ἐντελῶς χωρὶς τριχῶν, ἀποκεκολλημένον ἀπὸ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου, κατὰ μέγα μέρος κατεστραμμένον καθ' ἅπαν τὸ μέτωπον. Λείψανά τινα μόνον ὑπάρχουσι βλεφάρων, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐμβεβυθισμένοι, τὰ μαλθακὰ τῆς ῥινὸς μέρη ἐλλείπουσιν, ἀπωργανωμένα ὑπὸ τῆς σήψεως ἀπογυμνοῦσι τὰ τόξα τῶν ὀδόντων καὶ μέρος τῶν σιαγονικῶν ὀστῶν. Ἡ δυσμορφία τῆς κεφαλῆς καὶ ἰδίᾳ τοῦ προσώπου εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν θέσιν τοῦ λειψάνου καὶ τὰς κατὰ τὰ διάφορα μέρη αὐτοῦ ἐνεργηθείσας πιέσεις. Τὸ δέρμα τοῦ λαιμοῦ, τοῦ προσθίου καὶ πλαγίου τοῦ κορμοῦ μέρους εἶναι πρασινόφαιον μετὰ μελανῶν κηλίδων, τὸ δὲ τῶν μηρῶν ὑποκίτρινον, στερρότερον καὶ συμπαγέστερον, ἤδη παρατηροῦνται μικραὶ ἐξογκώσεις σκληρότεραι, ἀρχὴ τῶν βραδύτερον ἁπαντωσῶν τιτανωδῶν ἐναποθέσεων. Εἰς τὰς κνήμας κυαναῖ κηλίδες.

Ὁ κυτταρώδης ἱστὸς τοῦ προσώπου, τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ προσθίου τῶν μηρῶν ὅλως εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος, εἰς τὸν λοιπὸν κυτταρώδη ἱστὸν ὑπάρχουσι πολλὰ ἀέρια, διὸ ἅπαντα τὰ μέρη εἶναι παρὰ φύσιν στρογγύλα. Πολλοὶ μῦς ῥοδινοί. Μεγάλαι καταστροφαὶ τοῦ διαβρωθέντος δέρματος παρατηροῦνται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῶν κνημῶν ἐπιφάνειαν, ἐκ τούτου δὲ τὸ ὀστοῦν τῆς κνήμης εἶναι ὅλως γυμνόν, πολλαὶ δὲ διαβρώσεις ἁπαντῶσι καὶ εἰς ἄλλα τοῦ σώματος μέρη. Ἡ τραχεῖα ἀρτηρία πρασινωπή, μεμαλακυσμένη, παραμεμορφωμένη καὶ χωρὶς ἐλαστικότητος.

Ὁ ἐγκέφαλος ἐν μέρει σεσηπώς, ἐν μέρει δὲ μεταβεβλημένος εἰς ὕλην παχεῖαν ἀνάλογον τὴν ἀφὴν καὶ τὴν ὄψιν σάπωνι, ἡ ταιαύτη δὲ μεταμόρφωσις μᾶλλον ἐντελὴς εἶναι πρὸς τὰ πρόσω. Αἱ σπλαγχνικαὶ κοιλότητες περιέχουσι μείζονα μελανερύθρου ὑγροῦ ποσότητα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Πέραν τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ Devergie δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ συγκεφαλαιώσῃ τὰς προόδους τῆς σήψεως, ἀναφέρει ὅμως τὰς ἐξῆς λεπτομερείας ἐπὶ γυναικείου λειψάνου παρατηρηθείσας, ὅπερ εἰκάζεται ὅτι παρέμεινεν ἐπὶ 5—5 $^1/_2$ μῆνας ἐν τῷ ὕδατι.

Ἅπασα ἡ κεφαλὴ ἦτο ἐντελῶς εἰς σάπωνα μεταβεβλημένη, αἱ παρειαὶ ἱκανῶς σκληραὶ δὲν συνεπιέζοντο διὰ τῶν δακτύλων, ἐφαίνοντο δὲ ὡσεὶ κεκαλυμμέναι ὑπὸ ἱκανῶς παχέος τιτανώδους στρώματος. Τὰ βλέφαρα, ἡ ῥίς, τὰ χείλη ἔλλειπον καὶ διεκρίνοντο αἱ ὀπαὶ τῶν ῥινικῶν χοανῶν, ἡ ἄνω καὶ κάτω σιαγών. Τὸ δέρμα καὶ οἱ ὑποκείμενοι μῦς κατεστραμμένοι κατὰ τὴν σύνδεσιν τοῦ λαιμοῦ μετὰ τοῦ στήθους, τουταυτὸ παρετηρεῖτο καὶ εἰς τοὺς βουβῶνας ἐπὶ ἐκτάσεως 3—4 □ δακτ. Μέγα μέρος τοῦ δέρματος τοῦ μεσαίου μέρους τοῦ κορμοῦ ἦτο σχεδὸν κατὰ φύσιν, ἕνεκα στηθοδέσμου λίαν ἐσφιγμένου ὃν ἔφερεν ἡ γυνή.

Τὸ ἀνώτερον τῶν ὠμοπλατῶν μέρος, ἅπαν τὸ κατώτερον ἥμισυ τοῦ δέρματος τῆς κοιλίας, οἱ μηροὶ καὶ οἱ βραχίονες ἐπαρουσίαζον μικρὰ φυμάτια τιτανώδους ἐναποθέσεως· τὰ τῶν κνημῶν καὶ τῶν ἀντιβραχίων ἦτο ὡσεὶ ἀπεξηραμμένον παρεμφερὲς περγαμηνῇ, πλάκες ῥοδιναὶ διεσπαρμέναι ἐνιαχοῦ τοῦ σώματος, οἱ μῦς λίαν ῥοδινοί, διηθημένοι. Οἱ ὑπεζωκότες περιεῖχον μεγάλην ποσότητα μελαγχρόου ὀρροῦ. Ὁ ἐγκέφαλος πληρῶν τὰ $^3/_4$ τοῦ κρανίου πολλῷ τοῦ συνήθους μικρότερος, ἔξωθεν μελανοκίτρινος, ἔνδοθεν δὲ ἀργιλλώδης.

Εἰς ἑτέραν νεκροτομὴν γυναικὸς παραμεινάσης ἐν τῷ ὕδατι 10—12 μῆνας ὁ Devergie παρετήρησε τὰ ἐξῆς· τὸ τριχωτὸν ἐντελῶς κατεστραμμένον καὶ τὰ ὀστᾶ ὅλως γυμνά, τὰς κόγχας πλήρεις ὕλης σκληρᾶς, στερεᾶς, σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ σάπωνος ἀποτελουμένης, δίκην κώνου, οὗ ἡ πρὸς τὰ πρόσω βάσις ἐπαρουσίαζε τὰ λείψανα κοιλότητος, ἡ δὲ πρὸς τὰ ὀπίσω κορυφὴ ἀπετελεῖτο ὑπὸ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου. Τὸ δέρμα τῆς ῥινός, τοῦ ἄνω χείλους καὶ τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ προσώπου κατεστραμμένον, τὰς σιαγόνας χωρὶς ὀδόντων, ἐν μέρει ἀπεξαρθρωμένας, οὐδὲν ἴχνος γλώσσης, τὸ δὲ στόμα πλῆρες ἰλύος. Τὰ συνενοῦντα τὸν λαιμὸν μετὰ τοῦ στήθους μαλθακὰ μέρη ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἀπωργανωμένα, τὰς κοιλότητας τῶν ὑπεζωκότων συγκοινωνοῦσας μετὰ τῶν ἐκτὸς δι' εὐρειῶν ὀπῶν, τὸ στέρνον καὶ μέρος τῶν χόνδρων τῶν πλευρῶν ἐντελῶς γυμνά. Τὸν κορμὸν εἰς δύο κεχωρισμένον κατὰ τὴν ὀσφύν, πιθανῶς ἐκ τῆς ἐπὶ τὰ μαλθακὰ μέρη πιέσεως τῶν δεσμῶν τῶν ἐνδυμάτων ἅτινα ἡ γυνὴ ἔφερε. Τὰς κνήμας καὶ τοὺς πόδας σκελετώδεις, τὰς ἄκρας χεῖρας καὶ πόδας ἀποκεχωρισμένους.

Τὸ δέρμα ἔφερε τὴν ἐξῆς ἀξίαν λόγου διάταξιν· καθ' ἅπασαν τὴν προσθίαν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν ἦτο ἐπαισθητῶς σκληρόν, σκληρότερον δὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰς παρειάς, τοὺς μαστούς, τὴν κοιλίαν καὶ τὰς προσθίας τῶν μη-
ν ἐπιφανείας, ἀντηχοῦν διὰ τῆς ἐπικρούσεως· πρὸς τὰ ὀπίσω εἰσέτι
λθακόν, λεῖον, χωρὶς φύματος, ἰσχυρῶς πεπιεσμένον, ἐξ οὗ ἐξάγεται
τὸ λείψανον ἦτο ὑπτιον ἐν τῷ ποταμῷ. Ἐπὶ τῆς τοῦ δέρματος ἐπι-
νείας μικρὰ φύματα, ὧν τὰ μὲν ἐπὶ τῆς κοιλίας δίκην μικρῶν σωλήνων
ερῶν παρακειμένων καὶ ἐπικειμένων, τὰ δὲ τῶν μηρῶν στρογγύλα ἧττον
χοντα, καὶ τὰ τῶν ὠμοπλατῶν καὶ τοῦ ἀνωτέρου τῆς ῥάχεως μέρους
λῷ μικρότερα, πυραμιδοειδῆ καὶ λίαν ὀξέα κατὰ τὴν κορυφήν. Ἡ πε-
δος αὕτη τῆς σήψεως ἀναφαίνεται τὸν 4 καὶ $^1/_2$ μῆνα παρ' ἀνδράσιν
ταχύτερον παρὰ γυναιξίν.

Ὁ πιμελώδης κυτταρώδης ἱστός, εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος καθ' ἅπα-
ν αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν, ἐπαρουσίαζε τὰς ἑξῆς διαφοράς· κατὰ τὴν προσθίαν
φάνειαν σκληρός, ἐλαφρὸς λίαν, στερεός, ὀλιγίστην ὑγροῦ ποσότητα
ιέχων πληροῦντος ἅπαντα τὰ κύτταρα, κατὰ δὲ τὴν ὀπισθίαν τοὐναν-
ν μαλθακός, ὑποκίτρινος, βαρύς, βεβρεγμένος ὑπὸ ὑγροῦ, δίκην λίπους,
καλυμμένος ὑπὸ δέρματος παχυτέρου τοῦ συνήθους.

Ἐν γένει ἅπαντες οἱ κατ' ἐπιπολὴν μῦς οἱ μήπω καλυπτόμενοι ὑπὸ
ρεῶν ἀπονευρώσεων καὶ ὧν ὁ κυτταρώδης ἱστὸς συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ
δαρείου κυτταρώδους ἱστοῦ, μεταβεβλημένοι εἰς σάπωνα συνεχέοντο
τὰ τοῦ πιμελώδους κυτταρώδους ἱστοῦ· τοὐναντίον οἱ περιβαλλόμενοι
ὸ στερρῶν ἀπονευρώσεων, ἢ ὑπὸ ὀρρωδῶν μεμβρανῶν διαχωριζόμενοι
τήρησαν τὴν μυϊκὴν αὐτῶν κατάστασιν· πολλαχοῦ οἱ μῦς ῥοδίζοντες
ἢ διαβεβρεγμένοι ὑπὸ ἀφθόνου ὑγροῦ.

Αἱ ἀρτηρίαι ἐφαίνοντο σαπωνοπεποιημέναι, αἱ δὲ φλέβες στερραὶ καὶ
χὶ εὔσχιστοι. Ἡ δεξιὰ τῆς καρδίας κοιλία ἥκιστα μεταβεβλημένη εἰς
πωνα, τοὐναντίον δὲ ἡ ἀριστερά.

Ἅπαντες οἱ ὀρρώδεις ὑμένες ἀντέστησαν εἰς τὴν σῆψιν καὶ ἦτο στερ-
τεροι.

Ὁ ἐγκέφαλος, κατ' ὄγκον πολλῷ τοῦ συνήθους μικρότερος, ὅλως εἰς
πωνα μεταβεβλημένος, τὸ σχῆμα ἁπάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ διετηρεῖτο,
ἡ τῆς ἐπιφανείας δὲ αὐτοῦ μόνον ὑπῆρχε πολτώδης κάκοσμος ὕλη· τὰ
τᾶ τοῦ κρανίου λίαν εὔθριπτα.

Οἱ πνεύμονες, εἰς τὸ $^1/_{10}$ περίπου τοῦ ὄγκου αὐτῶν, διετηροῦντο καλῶς,
α τῆς ἐμφυσήσεως προσεκτῶντο ἑξάκις ἢ ἑπτάκις μεγαλήτερον ὄγκον.
Ἡ τραχεῖα ἀρτηρία συνίστατο εἰς σειρὰν κρίκων ἐν τῇ οἰκείᾳ αὐτῶν θέσει
ίτοι πρὸς τὰ πρόσω ἐντελῶς γυμνῶν. Ὁ στόμαχος καὶ ἅπαν τὸ κατ'
ιπολὴν στρῶμα τῶν ἐντέρων κατεστραμμένον, δίκην κοιλοτήτων. Τὰ
τὰ βάθος ἔντερα διετηροῦντο, περιεῖχον δὲ καὶ κόπρον.

Ὁ θώραξ συνεκοινώνει μετὰ τοῦ ὕδατος διὰ δύο λίαν μεγάλων ὀπῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ ΚΑΤ' ΕΠΟΧΑΣ ΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

ΕΠΟΧ.							
3-5 ἡμέρ.	Πτωματικὴ δυσκαμψία	Κατάψυξις τοῦ σώματος.	Ἔλλειψις μυϊκ. συσολῶν διὰ τοῦ ἠλεκτρ.	Ἐπιδ. τῶν χειρ. κατὰ τὰς παλάμ. λευκαινομ.		Πρασίνη σῆ-	
4-8 ἡμέρ.	Εὐκαμψία ἁπάντ. τῶν μερῶν.	—	Ἐπίσης	Ἐπιδερ. τῆς παλάμης τῶν χειρῶν λίαν λευκή.	Χροιὰ τοῦ δέρματος κατὰ φύσιν.	Ἔκλυσις ἀε-	
8-12 ἡμέρ.	Πλαδαρότης ἁπάντων τῶν μερῶν.	—	—	Ἐπιδερμὶς τῆς ραχιτ. ἐπιφανείας τῶν χειρ. λευκαινομένη.	—	Πρόσωπον μεμαλακυσ. καὶ ὑπωχρ. διάφορ. τοῦ λοιποῦ δέρματος.	
15 ἡμέρ.	—	—	—	Ἐπιδερμὶς τῶν χειρῶν καὶ ποδ. ἐντελῶς λευκὴ καὶ ῥικνή.	—	Πρόσωπον μετρίως ἐξωγκωμέν. ἐρυθρὸν κατὰ χώρους.	Πρασίνη χροιὰ τοῦ μεσαίου μέρους τοῦ στέρνου.
1 Μήν.	—	—	—	Ἐπιδερμὶς τῶν χειρῶν καὶ ποδ. λευκή, ἐξωγκωμένη καὶ ῥικνή.	—	Πρόσωπον μελανέρυθρον.	Πλὰξ μελανέρυθ. μετὰ πρασίνης ἅλωνος εἰς τὸ στῆθος.
2 Μῆνες	—	—	—	Ἐπιδ. τῶν χ. καὶ ποδ. κατ. μέγ. μέρος ἀποκεκ.	—	Πρόσ. ἐν γένει μελάγχρουν, ἐξωγκωμέν.	—
2 1/2 Μῆνες	—	—	—	Ἐπιδ. τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἀποκεκολλημ.	—	—	—
3 1/2 Μῆνες	—	—	—	Ἐπιδ. τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἐντελῶς ἐλλείπουσα.	—	—	Σα- Ἀπο-
4 1/2 Μῆνες	—	—	—	—	Χροιὰ ὀπαλλίου τοῦ μεγαλητέρου μέρους τοῦ δέρματος.	—	Δια- Τι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ψις τὸ θέρος.						
ρίων τὸ θέρος.						
Σῆψις μελάγχρους τὸ θέρος.						
Σῆψις πρασίνη.						
Βλέφαρα καὶ χείλη πράσινα.	Σῆψις μελάγχρους.					
—	Τρίχες μικρὸν συγκρατούμεναι.	Ὄνυχες εἰσέτι προσπεφυκότες.	Ἔκλυσις ἀερίων.			
—	—	Ὄνυχες τῶν χειρ. ἀποχεκολλημένοι, τῶν ποδ. δὲ οὐχί.	Κυταρ. ἱστός, τοῦ λαιμ. τοῦ περὶ τὴν τραχεῖαν καὶ τῶν ἐν τῷ θώρακι ὀργ. ἐρυθρ.	Σαπ. μερικὴ παρειῶν πώγων., μαστ., βουβών. καὶ προσθ. ἐπιφαν. μηρῶν.	Σηπεδονώδης τῆξις.	
πωνοποίησις. ξήρανσις.		Ὄνυχ. ἀποπεπτωκότες.	—	Σαπωνοποίησις μερικὴ προσώπ. λαιμοῦ καὶ βουβώνων.	Καταγροφὴ μέρους τοῦ τριχωτοῦ, βλεφάρ. καὶ ῥινός.	Διαβρώσεις καὶ καταγρ. τοῦ δέρματ. εἰς διάφορα μέρη.
βρώσεις. τανώσεις.		—	—	Σαπωνοπ. σχεδὸν ἐντελὴς τῆς πιμελῆς τοῦ προσώπ., λαιμ., βουβώων. καὶ προσθίων μερῶν τῶν μηρῶν. Προσθ. μέρους ἐγκεφάλου.	Ἀποκόλλησις καὶ καταστροφὴ ἅπαντος σχεδὸν τοῦ τριχωτοῦ. Κρανίον γυμνὸν καὶ εὔθριπτον.	Ἀρχὴ τανωδῶν ἀποθέσεων εἰς τοὺς μηρούς.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ στήθους, προερχομένων ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν μαλθακῶν μορίων τῆς κατωτέρας τοῦ λαιμοῦ ἐπιφανείας, τουταυτὸ παρετηρεῖτο καὶ εἰς τὴν κοιλίαν, ἧς ἡ ὀπὴ ἐκ τῆς αὐτῆς προκύπτουσα αἰτίας εὑρίσκετο κατὰ τὴν ὀσφύν.

5. *Συγκεφαλαίωσις τῶν τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως φαινομένων κατὰ τὸν χειμῶνα.* — Συγκεφαλαιοῦντες τὰ προεκτεθέντα τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως κατὰ τὸν χειμῶνα φαινόμενα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου οριζόμεθα τὸν ἑξῆς πίνακα, δηλοῦντα κατὰ μέσον ὅρον τὰς ἐποχὰς ὡς πρὸς τὰς προόδους τῆς σήψεως· πέραν δὲ τοῦ χρονικοῦ διαστήματος τῶν 4 καὶ $^1/_2$ μηνῶν ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς, ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισιν, ὅλως ἐλλειπόντων τῶν ἀναγκαιούντων πρὸς τοῦτο δεδομένων.

(Ἴδε πρόσθεν τὸν πίνακα).

Β'. Φαινόμενα τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως κατὰ τὸ θέρος.

Σπανίως κατὰ τὰ μεγάλα τοῦ θέρους καύματα ὁ καταποντισθεὶς παραμένει πλέον τῶν 10 ἢ 12 ἡμερῶν ἐν τῷ ὕδατι, διότι, ἐπιγενομένης λίαν ταχέως τῆς ἀεριώδους σήψεως, τὸ λείψανον προσκτᾶται εἰδικὸν βάρος πολλῷ μικρότερον καὶ ἐπιπλέει, τότε δὲ παρουσιάζει τοὺς περιγραφέντας τῆς μετὰ 6 ἑβδομάδας κατὰ τὸν χειμῶνα ἐν τῷ ὕδατι σήψεως χαρακτῆρας· συνεπῶς τὸ πρόσωπον εἶναι ἐξωγκωμένον, οἱ ὀφθαλμοὶ σχεδὸν κεκλεισμένοι ὑπὸ τῶν ὑπ' ἀερίων διατεταμένων βλεφάρων, τὰ χείλη ὀγκώδη, ἅπαν δὲ τὸ πρόσωπον μελάγχρουν. Ἐν γένει τὸ σῶμα εἶναι ὀγκωδέστερον καὶ στρογγυλότερον· τὸ δέρμα ὁπαλλιόχρουν ἐπὶ βάσεως πρασίνης, πλὰξ πρασίνη παρατηρεῖται εἰς τὸ κέντρον τοῦ στήθους μεταξὺ τῶν μαστῶν. Ἡ ἐπιδερμὶς τῶν χειρῶν ῥικνή, πεπαχυμένη ὡς μετὰ παρατεταμένην καταπλασμάτων ἐπίθεσιν, ἅπαντες δὲ οἱ ἱστοὶ καὶ τὰ ὄργανα προσκτῶνται τὴν περιγραφεῖσαν κατὰ τὴν ἀεριώδη τῆς σήψεως περίοδον κατάστασιν.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι μεταξὺ τῆς πορείας τῆς κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος σήψεως ὑπάρχει διαφορὰ 20—22 ἡμερῶν, ἅπασαι δὲ αἱ λοιπαὶ τοῦ ἔτους ὧραι κεῖνται μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὅρων· ἀναλογίζοντες δὲ τὰς ἐποχὰς ἔχομεν τὸ ἑξῆς πόρισμα·

5-8	ὡρῶν	ἐν τῷ ὕδατι	διαμονὴ τὸ	θέρος	—	ἀντιστοιχεῖ	πρὸς	—	3-5	ἡμερῶν	τὸν χειμῶνα.
24	»	»	»	»	—	»	»	—	4-8	»	»	»
48	»	»	»	»	—	»	»	—	8-12	»	»	»
4	ἡμερῶν	»	»	»	—	»	»	—	15.	»	»	»

Τὰ φαινόμενα τῆς σήψεως εἶναι ἐντελῶς τὰ αὐτά, ὁ χρόνος μόνον τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν εἶναι διάφορος.

Τὸ ἔαρ ἡ διαδοχὴ τῶν φαινομένων τούτων δὲν εἶναι τόσῳ ταχεῖα, ἐπο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μένως 24 ὡρῶν ἐν τῷ ὕδατι διαμονὴ προκαλεῖ ἐλαφρὰν ὑπόλευκον χρῶσιν τῆς ἐπιδερμίδος τῆς παλάμης ἐπὶ βάσεως ἰοχρόου, ἰδίως καταφανοῦς κατὰ τὸ θέναρ καὶ ἀντίθεναρ, διὰ τὴν λεύκανσιν δὲ τῆς ἐπιδερμίδος ἀπαιτοῦνται 3 περίπου ἡμέραι, ὅτε ἡ ῥαχικὴ τῶν ποδῶν ἐπιφάνεια ἡκιστα εἶναι λευκή, ἡ ἐπιδερμὶς περὶ τὴν 4 ἡμέραν ἄρχεται παχυνομένη ἰδίως μεταξὺ τῶν δακτύλων, περὶ δὲ τὴν 20 ἡμέραν παρατηρεῖται ἡ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν περίοδον τοῦ 1 μηνὸς κατὰ τὸν χειμῶνα κατάστασις. Ἀναμφιβόλως τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐπέρχονται βραδύτερον κατὰ τὴν ἀρχὴν ἢ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔαρος, ἑπομένως, ὅπως κατὰ προσέγγισιν ὁρίσωμεν τὰς ἐποχὰς κατὰ τὰς δύο ταύτας τοῦ ἔτους ὥρας, ἀπαιτεῖται νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ πρὸ ἱκανοῦ χρονικοῦ διαστήματος θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας. Σημειωτέον προσέτι ὅτι μετὰ σφοδρὸν χειμῶνα ἡ σῆψις προχωρεῖ βραδέως κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος, δὲν συμβαίνει ὅμως ἀντιστρόφως τὸ αὐτὸ μετὰ λίαν θερμὸν θέρος.

Ἐν ἀρχῇ εἴπομεν ὅτι τὰ λείψανα τὸ θέρος παραμένουσιν ἐν τῷ ὕδατι οὐχὶ πλέον τῶν 8—12 ἡμερῶν, καὶ τοῦτο διότι ἀναπτυχθείσης τῆς ἀεριώδους σήψεως ἐπιπλέουσι καὶ ἐξελκύονται· τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν συμβαίνει καὶ πάντοτε, διότι λίαν ποικίλαι περιστάσεις συντελοῦσι τυχαίως εἰς τὴν μᾶλλον μακροχρόνιον διαμονὴν τοῦ σώματος ἐν τῷ ὕδατι, ὡς ἡ τῆς ἄμμου τοῦ ποταμοῦ μετακίνησις, ἥτις ἢ ἀποκαλύπτει σῶμα καταποντισθὲν ἤδη πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, ἢ τοὐναντίον καλύπτει σῶμα πρὸ ὀλίγων μόνον ἡμερῶν καταπεσόν· καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίστασιν τρία τινὰ συμβαίνουσιν, ἢ τὸ σῶμα, πρὸ μικροῦ μόνον ἐν τῷ ὕδατι ἐμπεσόν, εὑρίσκεται εἰς τὸν χρόνον τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀεριώδους σήψεως, καὶ ἀμέσως ἐπιπλέει, ἢ, ἥτο ἐν τῷ ὕδατι πρὸ 4, 5 ἢ 6 μηνῶν καὶ ἑπομένως εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον εἰς σαπωνᾶ μεταβεβλημένον, ὅτε καὶ πάλιν ἀμέσως ἐπιπλέει, διότι καὶ τὸ ἀπόλυτον καὶ τὸ εἰδικὸν βάρος ἐπαισθητῶς ἠλαττώθησαν· ἢ τὸ σῶμα ὑπερβὰν τὴν ἐποχὴν τῆς ἀεριώδους σήψεως διατελεῖ εἰς τὸ μετέχμιον αὐτῆς καὶ τῆς σωνοποιήσεως στάδιον, τότε εἴτε παραμένει εἰς τὸν πυθμένα, εἴτε μεταιωρεῖται δίκην ὑφάλου, εἴτε ἐπιπλέει, ἀναλόγως ποικίλων περιστάσεων· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν περίστασιν τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς ἄμμου καλυφθὲν παραμένει μῆνας ἢ καὶ ἔτη χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ὕδατος.

γ'. Διαφοραὶ τῶν φαινομένων τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως μετὰ τὴν τῶν λειψάνων εἰς τὸν ἀέρα ἔκθεσιν.

Λίαν ἀναγκαία εἶναι ἡ περιγραφὴ τῶν διαφορῶν, ἃς ὑφίστανται τὰ φαινόμενα τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως ἀφοῦ τὰ λείψανα ἐκτεθῶσιν εἰς τὸν ἀέρα μετὰ τὸν ἐκ τοῦ ὕδατος ἐξελκυσμόν, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ ἰατροδι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καστὴς καλεῖται ὡς τὰ πολλά, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, πολλὰς μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ λειψάνου ἐκ τοῦ ὕδατος ὥρας, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡμέρας, ὅπως ἐξετάσῃ τὸ λείψανον καὶ λύσῃ τὰ ἀφορῶντα εἰς τοῦτο ζητήματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἐκτιθέμενα εἰς τὸν ἀέρα λείψανα μετὰ τὸν ἐκ τοῦ ὕδατος ἐξελκυσμόν, καὶ δὴ τὸ θέρος, ἐπὶ τοσοῦτον ταχέως μεταβάλλονται, ὥστε οὐ μόνον καθίστανται δυσγνώριστα, ἀλλὰ καὶ οἱ χαρακτῆρες αὐτοὶ τῆς σήψεως διαφόρως ἐνίοτε ἐκτιμώμενοι ὁδηγοῦσιν εἰς ἀπάτην.

Ἐξελκυομένου λειψάνου τὸ θέρος ἐκ τοῦ ὕδατος, ὁ ὄγκος αὐτοῦ δὲν ἀπέχει τοῦ συνήθους, τὸ πρόσωπον εἶναι μετρίως ὑπέρυθρον, πλὰξ πρασίνη περιμέτρου δακτύλων τινῶν καλύπτει τὴν μεσότητα τοῦ στήθους, ἡ ἐπιδερμὶς τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν εἶναι ρικνὴ ὡς μετὰ χρῆσιν καταπλασμάτων, τὸ δέρμα εἶναι λευκὸν καί πως ὑπάλλιον, τὰ δὲ ἄκρα ἀπώλεσαν τὸ ἐκ τῆς δυσκαμψίας τῶν μυῶν ἀνώμαλον σχῆμα. Ἐκτεθὲν δὲ εἰς τὸν ἀέρα ἐπὶ 4—5 ὥρας ἀλλάσσει ὄψιν καὶ παρίσταται ὡς ἑξῆς· κεφαλὴ καὶ ἅπαντα τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος μέρη διπλάσια περίπου τὸν ὄγκον, πρόσωπον ὡσεὶ μέλανος αἰθίοπος, βλέφαρα προέχοντα, ἐξωγκωμένα, παρειαὶ ἐξωγκωμέναι καὶ στρογγύλαι καὶ ἀπαλείφουσαι τὴν ῥῖνα μήπω διατεινομένην ὡς ἐκ τῆς στερρότητος τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ἱστοῦ, χεῖλη ἐξωγκωμένα, διεστῶτα ἀπ' ἀλλήλων, στόμα χαῖνον, λαιμὸς ἥκιστα ἀπεικονιζόμενος, μαστοὶ μήπω προέχοντες, στῆθος ὁμοτίμως στρογγύλον, βραχίονες ἀφεστῶτες τοῦ σώματος καὶ σχεδὸν εἰς ἔκτασιν, κοιλία προέχουσα, ὀγκώδης, ὄσχεον μέγιστον, πέος εἰς ἐξέγερσιν, κνῆμαι καὶ μηροὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀφιστάμενοι, διακλάδωσις τῶν ὑποδερμικῶν φλεβῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος ἀπεικονιζομένη διὰ γραμμῶν κυανιζουσῶν, πρασινωπῶν ἢ μελαγχρόων, φλύκταιναι ἐνιαχοῦ διεσπαρμέναι, ὑγρὸν μελανέρυθρον μετὰ φυσαλίδων ἐκρέει ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς τῶν ὀφθαλμῶν γωνίας, τῶν μυκτήρων, τοῦ στόματος, τοῦ δακτυλίου, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τῶν πόρων τοῦ δέρματος, δέρμα ἐν γένει πρασινωπόν, βραδύτερον δὲ μελάγχρουν, ἡ πρασίνη τοῦ στέρνου πλὰξ ἐπιμένει ἢ γίνεται μελάγχρους. Μόνον ἡ κατάστασις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν δὲν μεταβάλλεται, ἑπομένως τὰ διὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς σήψεως δεδομένα περὶ τῆς διαρκείας τοῦ καταποντισμοῦ ποριζόμεθα ἐκ τῶν χαρακτήρων τούτων.

Σημειωτέον ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα δὲν λαμβάνουσι τὴν αὐτὴν ἀνάπτυξιν καθ' ἁπάσας τοῦ καταποντισμοῦ τὰς ἐποχάς, ἡ προσημειωθεῖσα ἐποχὴ εἶναι ἡ μᾶλλον πρόσφορος διὸ καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς τύπος· ὡς πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἐποχὰς καὶ μεταβολὰς ἔστωσαν αἱ ἑξῆς λεπτομέρειαι.

Πτῶμα ἐπί τινας μόνον ἡμέρας ἐν τῷ ὕδατι παραμεῖναν ἐλαχίστας μεταβολὰς ὑφίσταται ἐκ τῆς μετὰ τοῦ ἀέρος ἐπαφῆς αὐτοῦ κατὰ τὸν χειμῶνα, τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει κατὰ τὰ ἰσχυρὰ τοῦ θέρους καύματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Τὰ σαπωνοποιηθέντα τοῦ σώματος μέρη δὲν ἀλλοιοῦνται ἐπαισθητῶς ὑπὸ τὸν ἀέρα· συνεπῶς τὰς μεταβολὰς ταύτας παρατηροῦμεν οὐχὶ εἰς τὰ πρὸ ὀλίγου προσφάτως ἢ πρὸ λίαν μακροῦ χρόνου καταποντισθέντα σώματα, ἀλλ' εἰς τὰ πρὸ 8 μέχρι 30 ἢ 40 ἡμερῶν, δηλονότι εἰς τὰ παρουσιάζοντα τὰ φαινόμενα τῆς ἀεριώδους σήψεως καὶ τῆς μαλακύνσεως τῶν ἰστῶν.

Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται τὸν μὲν χειμῶνα εἶναι ἐλάχισται, τοὐναντίον δὲ τὸ θέρος πολλαὶ καὶ ταχεῖαι, ἐν γένει δὲ πάντοτε ἀνάλογοι πρὸς τὴν ὑψηλὴν τῆς ἀτμοσφαίρας θερμοκρασίαν.

5. Σῆψις ἡ ἐν τοῖς ἀποπάτοις.

Τὰ ζητήματα τῆς ἐν τοῖς ἀποπάτοις σήψεως ἀνάγονται σχεδὸν πάντοτε εἰς τὰ νεογνά, καὶ δὴ εἰς τὰ ζητήματα τῆς βρεφοκτονίας, ὅτε διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ νεογνοῦ σὺν τῷ προσδιορισμῷ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ διευκολύνεται ἡ ἀνεύρεσις τῆς μητρὸς καὶ συνεπῶς τοῦ ἐνόχου. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων φάσεων τῆς σήψεως ταύτης σημεῖα ἀπορρέουσιν ἐξ ὀλίγων πειραμάτων, ἐπιχειρισθέντων ὑπὸ τοῦ Orfila ἐπὶ ὁλοκλήρων σωμάτων νεογνῶν, δὲν ἔχουσι δὲ ἕνεκα τοῦ μικροῦ τῶν πειραμάτων πλήθους ἣν κέκτηνται τὰ σημεῖα τῆς ἐν τῷ ὕδατι ἢ ἐν τῇ γῇ σήψεως αὐθεντίαν καὶ κῦρος.

Ὁ Devergie, εἰς ἄνθρωπον ἐξ ἀσφυξίας θανόντα κατὰ τὴν ἐκκένωσιν ἀποπάτου, παρετήρησεν ὡς πρῶτον φαινόμενον ἀναπτυσσόμενον ἐκ τῆς ἐν τῇ ὑγρᾷ καὶ στερεᾷ τοῦ ἀποπάτου ὕλῃ παραμονῆς τοῦ σώματος τὴν ὑπάλληλον τοῦ δέρματος χρῶσιν, ἥτις δὲν ἐσημειώθη ὑπὸ τοῦ Orfila, ὡς χαρακτηρίζουσα τὴν ἀρχὴν τῆς ἐν τοῖς ἀποπάτοις σήψεως· οὗτος τοὐναντίον παραδέχεται χροιὰν πρασίνην, ἣ ἰσχύουν τοῦ δέρματος μετὰ κηλίδων ἰωδιζουσῶν ἢ ἐρυθροϊοειδῶν ἐνιαχοῦ τοῦ σώματος. Ἀέρια ἐκλύονται εἰς τὰς κοιλότητας τοῦ σώματος καὶ εἰς τὸν κυτταρώδη ἱστόν, τούτου ἕνεκα τὸ σῶμα προσκτᾶται ὄγκον μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλήτερον καὶ ἐπιπλέει εἴτε καθόλου εἴτε κατὰ μέρος. Ἡ ἐπιδερμὶς ἀποκολλᾶται εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν κορμόν, ἀφοῦ δὲ λευκανθῇ καὶ συρρικνωθῇ κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἡ σειρὰ τῶν φαινομένων τούτων συμβαίνει τὸ θέρος ἐντὸς 9 ἡμερῶν καὶ εἰς θερμοκρασίαν 16^0—22^0 ἑκατοστ.

Περὶ τὴν $10^{ην}$ ἡμέραν ὁλόκληρον τὸ σῶμα εἶναι ὠχρὸν καὶ πως ἐλαιόχρουν· ἡ ἐπιδερμὶς ἐν γένει διατηρεῖται, οἱ ὄνυχες προσκεκολλημένοι, ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης ἱστὸς σχεδὸν κατὰ φύσιν, οἱ δὲ μῦς λίαν ὠχροί· οἱ πνεύμονες ἐμφυσηματικοί, ὁ βλεννοϋμὴν τοῦ λάρυγγος, τῆς τραχείας καὶ τῶν βρόγχων ἐλαιόχρους, ὁ δὲ τοῦ στόματος δίκην σχιστολίθου· τὸ ἧπαρ κατ' ἐπιπολὴν τὴν αὐτὴν φέρει χροιάν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἐποχήν, καὶ δὴ κατὰ τὴν 20 περίπου ἡμέραν, τὸ χρῶμα τοῦ λειψάνου εἶναι ἄλλοτε ἄλλο, λευκόν, πράσινον καὶ κυανοῦν, τῆδε δὲ κἀκεῖσε καὶ μαρμαρῶδες. Ὁ Devergie ὅμως φρονεῖ ὅτι ἡ ποικιλία αὕτη τοῦ χρωματισμοῦ προκύπτει ἐκ τῆς ἐπιπλεύσεως τῶν λειψάνων εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Orfila, διότι οὗτος εἰς ἰατροδικαστικὰς βρεφῶν νεκροτομὰς εὗρεν ἐν γένει τὸ χρῶμα ὑπάλλιον ἐπὶ βάσεως πρασίνης ἢ φαιᾶς. Ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι ἀνυψωμένη καὶ ῥικνὴ εἰς τὰ πέλματα καὶ εἰς τὰς παλάμας, ὑπάρχει ἀπανταχοῦ, ἀποσπᾶται εὐκόλως εἰς τὰ ἐκτὸς τοῦ ὑγροῦ παραμείναντα μέρη, εἶναι δὲ τοὐναντίον ἰσχυρῶς προσκεκολλημένη εἰς τὰ ἐν τῇ ὕλῃ ἐμβεβυθισμένα· οἱ ὄνυχες εἶναι εἰσέτι προσκεκολλημένοι, τὸ δὲ δέρμα ἔχει ποικίλους χρωματισμούς, ἐρυθρόν, ὠχρας, πράσινον, φαιὸν ἢ φαιοπράσινον· ὁ ὑποδόριος κυτταρώδης ἱστὸς κίτρινος κροκόχρους, πλήρης ἀερίων καὶ ἐνιαχοῦ αἱματώδους ὑγροῦ· οἱ μῦς τῆς κοιλίας πράσινοι· οἱ ὀφθαλμοὶ προέχοντες, τὰ ὦτα καὶ τὰ χείλη μεμαλακυσμένα, τὰ δὲ τελευταῖα πράσινα· οἱ πνεύμονες λίαν ἐμφυσηματικοί· ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἡ παρεγκεφαλὶς πολτώδη, ὁ πεπτικὸς βλεννοῦμὴν καὶ τὰ τοιχώματα τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος οἰνόχροα· τὸ ἧπαρ βαθὺ κυανοῦν ἐξωτερικῶς.

Περὶ τὴν 30 ἡμέραν γενικὴ χρῶσις ῥυπαρῶς φαιοροδίνη, ἡ ἐπιδερμὶς λευκὴ καὶ ἀνυψωμένη πολλαχοῦ, ἀποσπᾶται λίαν εὐκόλως· ὄνυχες καὶ τρίχες εἰσέτι προσκεκολλημέναι ἀλλ' εὐκόλως ἀποσπώμεναι· δέρμα ἐν γένει ὑπέρυθρον μετὰ κηλίδων σχιστολίθου· αἱματώδης ὀρρὸς εἰς τὸν κυτταρώδη ἱστόν· μαλάκυνσις τῶν μυῶν· χόνδροι ἰόχροοι καὶ ἐν μέρει μεμαλακυσμένοι· ἀέρια μεταξὺ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων· τραχεῖα ἀρτηρία φαιοπρασίνη, πνεύμονες λίαν ἐμφυσηματικοί, ἐν γένει ὑπέρυθροι καὶ λίαν μεμαλακυσμένοι, οἱονεὶ πολτώδεις.

Περὶ τὴν 40 ἡμέραν, διαβρώσεις τοῦ δέρματος καὶ κεγχρία ὑπόλευκα ὑποφωσφορικῆς τιτάνου, ἐνίοτε ῥῆξις καὶ καταστροφὴ τοῦ δέρματος ἕνεκα τῆς σήψεως καὶ τῶν σκωλήκων· κυτταρώδης ἱστὸς ἐνιαχοῦ παρεμφερὴς πηκτῇ· μαλάκυνσις ἁπάντων τῶν ὀργάνων· βλέφαρα καὶ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐν μέρει κατεστραμμένοι· χονδρώδεις κρίκοι τῆς τραχείας καὶ χόνδροι τοῦ λάρυγγος μεμαλακυσμένοι καὶ παραμεμορφωμένοι· πνεύμονες ἐπὶ τοσοῦτον μεμαλακυσμένοι καὶ ἐμφυσηματικοὶ ὥστε ἐν τῷ ἱστῷ αὐτῶν παρατηροῦνται μόνον μεγάλαι φυσαλίδες ἀερίων.

Περὶ τὴν 50 ἡμέραν ἐπιδερμὶς καὶ ὄνυχες σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀποκεκολλημένοι. Δέρμα φαιόλευκον, ὠχροέρυθρον, κυανοπράσινον, κυανόφαιον. Πολλαχοῦ τὸ δέρμα κατεστραμμένον, ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον, τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα, τὰς χεῖρας· κεγχρία ὑποφωσφορικῆς τιτάνου ἐπὶ τῆς προσθίας τοῦ σώματος ἐπιφανείας· κυτταρώδης ἱστὸς ὡς καὶ προηγουμένως·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μῦς μᾶλλον ἢ ἧττον κατεστραμμένοι εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὰς προσθίας τοῦ κορμοῦ ἐπιφανείας· ὁστᾶ γυμνὰ εἰς τὸ πρόσωπον, σαπωνοποίησις τῶν εἰς ταῦτα συμφυομένων εἰσέτι μαλθακῶν μορίων· ἐγκέφαλος πολτώδης· πνεύμονες ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐμφυσηματικοί· πεπτικὰ ὄργανα ἐν μέρει διατηρούμενα, ἀλλὰ λελεπτυσμένα. Πολλοὶ μεγάλοι σκώληκες εἰς τὴν κοιλίαν.

Μ' ὅλην τὴν ἀκρίβειαν τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila, ἐξ ὧν προκύπτουσι τὰ προσημειωθέντα δεδομένα τῆς ἐν τοῖς ἀποπάτοις σήψεως, γεννῶνται δισταγμοί τινες ὡς πρὸς τὸ ἀλάνθαστον τῶν φαινομένων τούτων, πηγάζοντες ἐξ ἰατροδικαστικῶν παρατηρήσεων ἐπὶ βρεφοκτονίᾳ βρεφῶν ἐξελκυσθέντων ἐκ τῶν ἀποπάτων. Ἐκ τῶν παρατηρουμένων διαφορῶν τούτων ἐπειγόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἐν τοῖς ἀποπάτοις σῆψις κατ' ἄλλον διενεργεῖται τρόπον κατὰ τὰς περιστάσεις τῆς βρεφοκτονίας, ὅτε ἡ μήτηρ ἐμβυθίζει τὸ ἑαυτῆς βρέφος ὀλίγιστον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον, ἢ ἀμέσως μετ' αὐτόν, ἢ καὶ εἰσέτι ζῶν τῆς σήψεως μήπω εἰσέτι ἀρξαμένης. Ἡ μᾶλλον ἀξία λόγου διαφορὰ μεταξὺ τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila καὶ τῶν ὧν ὁ λόγος ἰατροδικαστικῶν παρατηρήσεων εἶναι, ὅτι αἱ τῶν ἀποπάτων ὕλαι συντελοῦσι τὰ μάλιστα εἰς τὴν σαπωνοποίησιν τοῦ πτώματος, τοῦθ' ὅπερ ὅλως ἐπὶ τροχάδην οὕτως εἰπεῖν σημειοῦται εἰς τὰ πειράματα τοῦ Orfila. Ἐκ τούτων γίνεται δῆλον ὅτι τὰ φαινόμενα τῆς ἐν τοῖς ἀποπάτοις σήψεως δὲν εἶναι εἰσέτι ἀκριβῶς καὶ σαφῶς περιγεγραμμένα.

6. Σῆψις ἡ ἐν τῇ κοπρίᾳ.

Καὶ τὰ φαινόμενα τοῦ εἴδους τούτου τῆς σήψεως ἐρρανιζόμεθα ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Orfila· ἀνάγονται δὲ ταῦτα, ὡς καὶ τὰ τῆς ἐν τοῖς ἀποπάτοις σήψεως, εἰς τὰ σώματα βρεφῶν μετὰ βρεφοκτονίαν ἢ καὶ χωρὶς ταύτης ἀποκρυφθέντα ἐν τῇ κοπρίᾳ· λίαν σπάνιαι εἶναι αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ἀνάγονται ταῦτα εἰς σώματα ἐνηλίκων.

Τὰ φαινόμενα τοῦ εἴδους τούτου τῆς σήψεως ἐν κεφαλαίῳ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Κατὰ τὴν 6 ἡμέραν οὐδεμία παρατηρεῖται ἀλλοίωσις πλὴν μικρᾶς συρρικνώσεως τῆς τῶν ποδῶν ἐπιδερμίδος.

Τὴν 14 ἡμέραν ἡ ἐπιδερμὶς ἀποκολλᾶται διὰ προστριβῆς, λίαν λευκὴ καὶ ρικνὴ εἴς τε τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας· τὸ δέρμα ἐν γένει πρασινωπόν.

Τὴν 23 ἡμέραν τὸ δέρμα περιβάλλεται ὑπὸ ὕλης ὠχροκιτρίνου δίκην ἀλοιφῆς, ἐνιαχοῦ ὑπάρχει εὐρὺς λευκόφαιος ἢ ἀλαβάστρινος· ὑπὸ τὴν ἀφαιρεθεῖσαν ἐπιδερμίδα τὸ δέρμα πῶς ῥοδίζον· χαρακτῆρες τοῦ προσώπου δυσγνώριστοι, κόμη διὰ τῆς ἕλξεως εὐκόλως ἀποσπωμένη, σκώληκες εἰς τὸ στόμα.

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὴν 35 ἡμέραν κιτρινίζουσα τοῦ δέρματος χροιά, ἐπιδερμὶς ὑπάρχει εἰσέτι ἀλλ' εὐκόλως ἀποσπᾶται, τὸ αὐτὸ εὐρωτιὸν περίβλημα, ὄνυχες καὶ τρίχες προσκεκολλημέναι, δέρμα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἐπιδερμίδος ὡσεὶ φρικιὸν τὴν ὄψιν, ὑποδόριος κυτταρώδης ἱστὸς ἐν γένει σκληρὸς καὶ κίτρινος, μῦς τὸ πλεῖστον κατὰ φύσιν, τένοντες, σύνδεσμοι, χόνδροι φαιοκίτρινοι, πίεσις ἁπάντων τῶν ἐξεχόντων τοῦ προσώπου μερῶν, ἐγκέφαλος μεμαλακυσμένος, λάρυγξ καὶ τραχεῖα ἀρτηρία ἐρυθροϊόχροα, πνεύμονες τρίζοντες χωρὶς ἐμφυσήματος, καὶ χροιᾶς κατὰ φύσιν, στόμαχος καὶ ἔντερα ἐρυθροπέλιδνα, ἢπαρ λίαν μεμαλακυσμένον.

Τὴν 53 ἡμέραν μέγα πλῆθος σκωλήκων ἐπὶ τοῦ σώματος, ποικίλως κεχρωσμένου, περίβλημα ἄφθονον κιτρινωπόν, μέγα ποσὸν λευκοῦ εὐρῶτος, ἐπιδερμὶς ἀποκολλᾶται, συναποφέρουσα τὸ ἐπὶ τοῦ σώματος προσκεκολλημένον κόπριον, λευκή· περίβλημα δίκην ἀλοιφῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, μαλάκυνσις τοῦ δέρματος, ὄνυχες ἀποκεκολλημένοι, τρίχες ἥκιστα συμπεφυκυῖαι, ὑποδόριος κυτταρώδης ἱστὸς εἰς σάπωνα μεταβεβλημένος, μῦς βαθέως ἐρυθροὶ καὶ μεμαλακυσμένοι, ἀπονευρώσεις, τένοντες, σύνδεσμοι, χόνδροι καὶ ὀστᾶ ἐρυθρὰ ἢ ῥοδίζοντα, μαλθακὰ τῆς ὀπισθίας τοῦ σώματος ἐπιφανείας μέρη κατεστραμμένα, τὰ δὲ ὑπολειπόμενα εἰς σάπωνα μεταβεβλημένα, κάτω σιαγὼν ἀπεξαρθρωμένη, ὀδόντες ἀποπεπτωκότες ἐν τῷ στόματι, κρανίον γυμνόν, ἐγκέφαλος πολτώδης, ῥοδίζων, τιτανώδη κεγχρία εἰς τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχείαν, πνεύμονες λίαν ἐμφυσματικοί, στόμαχος βαθέως πράσινος καὶ παρεμφερὴς σχιστολίθῳ, ἐντερικὸς σωλὴν ὑποκίτρινος, τοιχώματα αὐτοῦ μεμαλακυσμένα, ἢπαρ δίκην σχιστολίθου, μεμαλακυσμένον.

Τὴν 79 ἡμέραν βαθυτέρα ἐν γένει χροιὰ τοῦ σώματος, ἐπιδερμὶς πολλαχοῦ ἀποκεκολλημένη, περίβλημα πισσῶδες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος χρησιμεῦον πρὸς συγκόλλησιν τῶν ἄκρων ἐπὶ τοῦ κορμοῦ, δέρμα εἰσέτι στερρόν, κεγχρία πολλὰ ὡσεὶ ψαμμώδη, τιτανώδεις ξηραὶ ἐναποθέσεις, συνηνωμέναι εἰς πλάκας λευκὰς ἢ καὶ ποικίλως κεχρωσμένας ἐνιαχοῦ τοῦ κορμοῦ, καὶ δὴ τὴν κοιλίαν καὶ τὰ πρόσθια καὶ πλάγια τοῦ στήθους, μῦς ὠχρότεροι καὶ ἧττον στερροί, διηθημένοι ὑπὸ αἱματώδους ὀρροῦ, ὑγρότεροι δὲ κατὰ τὴν ῥάχιν, ἅπαντα τὰ μαλθακὰ τοῦ προσώπου μέρη διατηροῦνται εἰσέτι, ἐγκέφαλος μικρὸν μεμαλακυσμένος, πνεύμονες ἐμφυσηματικοί, στόμαχος καὶ ἔντερα οἰνόχροα, ἢπαρ λίαν μεμαλακυσμένον, σκώληκες ἐλλείπουσιν.

Ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἑτέρων τοῦ Devergie πειραμάτων, εἰς τὸ αὐτὸ ἀπολήγόντων συμπέρασμα, δηλοῦται ὅτι ἡ κοπρία μεγάλως ἐπισπεύδει τὴν σῆψιν ἕνεκα τῆς μεγάλης θερμοκρασίας ἣν ἀναπτύσσει.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΕΠΙ ΣΚΕΛΕΤΟΥ.

Τὴν αὐτὴν κέκτηνται σπουδαιότητα τὰ τῆς ταὐτότητος ζητήματα ἀνευρισκομένου ἀντὶ πτώματος ἀνθρωπίνου σκελετοῦ εἴτε ὁλοκλήρου εἴτε εἰς τμήματα· ἀλλ' ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἰατροδικαστοῦ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀποβαίνει δυσχερεστέρα, διότι τὰ δεδομένα ἐφ' ὧν στηρίζεται πρὸς λύσιν τῶν ζητημάτων εἶναι ὀλιγώτερα καὶ ἧττον σαφῆ, τούτου δ' ἕνεκα πολλάκις ἀδυνατεῖ νὰ λύσῃ αὐτὰ ὁριστικῶς.

Τὰ συντελοῦντα πρὸς λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων δεδομένα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοῦ φύλου, τῆς ἡλικίας, τοῦ ἀναστήματος· οὐδὲν ἧττον ὅμως πλὴν αὐτῶν εἰς τινας περιστάσεις ἀπὸ τῆς μετ' ἐπιστασίας ἐξετάσεως τῶν ὀστῶν ποριζόμεθα καὶ τὸ εἶδος τοῦ θανάτου καὶ ἑτέρας ἐνδείξεις χρησίμους εἰς τὴν δικαιοσύνην.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ ἰατροδικαστὴς ἐξετάζων σκελετὸν ἢ τμήματα αὐτοῦ, δέον νὰ προσδιορίσῃ, πρῶτον ἂν τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν ὀστᾶ ἀνήκουσιν εἰς ἄνθρωπον ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας, καὶ δεύτερον ἂν εἰς ἐνήλικον ἢ εἰς βρέφος, τῶν ζητημάτων τούτων λυθέντων παρέπονται τὰ λοιπὰ τοῦ γένους, τοῦ ἀναστήματος κτλ. Πρὸς λύσιν τῶν δύο πρώτων ζητημάτων δέον ὅπως εἴτε ὁλόκληρον τὸν σκελετὸν εἴτε τὰ εὑρεθέντα τεμάχια αὐτοῦ καθ' ὅλα καὶ κατὰ μέρος παραβάλλῃ πρὸς πραγματικὸν καὶ γνωστὸν σκελετόν, διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἰδίως προκειμένου περὶ τεμαχίων ὀστῶν, δύναται μετὰ βεβαιότητος νὰ λύσῃ τὰ ζητήματα ταῦτα, καὶ μάλιστα ἄν, ὡς ἐνίοτε συμβαίνει κατὰ τὰς βρεφοκτονίας, μετὰ τὸν θάνατον τὸ σῶμα παρεδόθη εἰς τὸ πῦρ πρὸς ἐντελῆ αὐτοῦ ἐξαφάνισιν, ἀπομένουσι δὲ τεμάχια μόνον μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλα ὀστῶν· μετὰ τὴν τοιαύτην σύγκρισιν ἀναλόγως τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν ὀστῶν καὶ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν ταῦτα διατελοῦσιν ὁ ἰατροδικαστὴς θέλει προβῆ εἰς τὴν λύσιν τῶν ἄλλων δι' ἑτέρων δεδομένων περὶ ὧν ἀμέσως ὁ λόγος.

1. *Γένος.* — Καὶ ὁλόκληρος ἂν σώζεται ὁ σκελετὸς βρέφους καθίσταται ἀδύνατος ὁ προσδιορισμὸς τοῦ γένους ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου, διότι κατὰ τὴν βρεφικὴν ταύτην ἡλικίαν καὶ μάλιστα ὅσῳ νεωτέρα τυγχάνει αὕτη, οἱ σκελετοὶ τῶν δύο γενῶν οὐδόλως ἀπ' ἀλλήλων διαφέρουσι, πᾶσα δὲ προσπάθεια περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ γένους τοῦ βρέφους στηριζομένη εἴτε εἰς τὸ πάχος εἴτε εἰς τὸ μῆκος εἴτε εἰς τὴν στερρότητα τῶν ὀστῶν ἀποβαίνει οὐ μόνον ματαία ἀλλὰ καὶ ἐπισφαλής, μ' ὅλας τὰς περὶ τούτου ἐρεύνας τῶν Soemmering, Letourneau. κ. α.

Προκειμένου ὅμως περὶ σκελετοῦ ἐνηλίκου τὸ ζήτημα καθίσταται ἁπλού-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στερον, καὶ δὴ τοῦ σκελετοῦ ὄντος ἀκεραίου. Τοὺς ἑξῆς παρουσιάζει γενικοὺς χαρακτῆρας ὁ σκελετὸς εἰς τὰ διάφορα γένη.

Ὁ γυναικεῖος εἶναι μικρότερος, λεπτότερος, αἱ δὲ διάφοροι τῶν ὀστῶν προεξοχαὶ ἧττον χαρακτηριστικαί. Ἐπειδὴ δὲ τὰ κάτω ἄκρα σχετικῶς εἶναι μικρότερα, τὸ ἥμισυ τοῦ μήκους τοῦ σώματος ἀντιστοιχεῖ ὑπεράνω τῆς ἠβικῆς συμφύσεως, ἐνῷ εἰς τοὺς ἄνδρας κεῖται ἐπ' αὐτῆς. Ἡ κεφαλὴ εἶναι μᾶλλον ἐστενωμένη πρὸς τὰ πρόσω, καὶ μᾶλλον μεμηκυσμένη ἐκ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω. Τὰ σώματα τῶν σπονδύλων ἧττον εὐρέα, τὰ τρήματα τῆς συνδέσεως μεγαλήτερα, ἡ δὲ ὀσφυακὴ τῆς σπονδυλικῆς στήλης μοῖρα ἐπιμηκεστέρα ἢ εἰς τὸν ἄνδρα. Ὁ θώραξ φύσει βραχύτερος καὶ ἧττον προέχων, εἶναι μικρόν τι εὐρύτερος μέχρι τῆς δ' πλευρᾶς, στενοῦται δὲ πρὸς τὰ κάτω οὕτως ὥστε γίνεται ὠοειδής, ἐνῷ εἰς τὸν ἄνδρα εἶναι κωνοειδής, συχνάκις ὅμως παραμεμορφωμένος ὡς ἐκ τῆς χρήσεως τῶν στηθοδέσμων, εἶναι ἐπαισθητῶς ἐπιμεμηκυσμένος καὶ ἐστενωμένος. Αἱ ὠμοπλάται κεῖνται χαμηλότερον, αἱ δὲ κατ' ὦμον ἁρθρώσεις πλησιέστερον ἀλλήλαις, τοὐναντίον δὲ αἱ κλεῖδες εἶναι ἐπιμηκέστεραι καὶ ἧττον καμπύλαι, ἐξ οὗ τὸ στῆθος εὐρύτερον· τὰ δὲ ἄκρα εἶναι λεπτότερα καὶ μικρότερα, τὰ ἄνω ἄκρα βραχύτερα, οἱ καρποὶ στενώτεροι, οἱ δάκτυλοι λεπτότεροι κατὰ τὰ πέρατα αὐτῶν· τὰ τῶν μηρῶν ὀστᾶ κυρτώτερα πρὸς τὰ πρόσω καὶ λοξώτερα πρὸς τὰ ἔσω, ὁ αὐχὴν τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ σχηματίζει μετὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἧττον ἀμβλείαν γωνίαν ἢ εἰς τὸν ἄνδρα· οἱ πόδες μικρότεροι.

Αἱ σπουδαιότεραι ὅμως διαφοραὶ τοῦ σκελετοῦ τῶν δύο γενῶν ἀπαντῶσιν εἰς τὴν λεκάνην, ὡς ἑξῆς· Εἰς τὸν ἄνδρα ἅπαντα τῆς λεκάνης τὰ μέρη εἶναι ἧττον εὐρέα καὶ ὑψηλότερα ἢ εἰς τὴν γυναῖκα.

Αἱ διάμετροι τῆς λεκάνης εἰς τὸν ἄνδρα ἔχουσι τὰς ἑξῆς ἐκτάσεις.

1. Κοκκυγοηβικὴ . . . . . 0μ,088.
2. Δισισχιαδικὴ . . . . . 0μ,081.
3. Δισειλεακὴ . . . . . 0μ,123.

Μεταξὺ τῶν προσθίων ἀνωτέρων εἰλεακῶν ἀκανθῶν διάστημα ἀπὸ 0μ,189 — 0μ,216· μεταξὺ δὲ τῶν εἰλεακῶν λόφων ἐκ τῆς μεσότητος αὐτῶν ἀπὸ 0μ,216—0μ,243. Τὸ ἠβικὸν τόξον εἶναι εὐθύ, οὐχὶ προέχον πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ σχεδὸν τριγωνικόν, ἡ ἠβικὴ σύμφυσις μακρὰ ὅσον 0μ,055 περίπου, τὸ δὲ ὑπὸ τὴν ἠβικὴν σύμφυσιν τρῆμα ἔχει σχῆμα ὠοειδὲς λίαν ἐπίμηκες· τὸ ἱερὸν ὀστοῦν πολλῷ ἧττον κυρτόν, τὸ κοῖλον τῆς πυέλου ἧττον βαθύ, τὸ ἀνώτερον στένωμα μᾶλλον ἐπικλινές, μᾶλλον στρογγύλον καὶ περίπου ὠοειδὲς ἢ κυκλικόν τὸ σχῆμα, οἱ εἰλεακοὶ λάκκοι μᾶλλον κοῖλοι, αἱ δὲ κοτύλαι διευθύνονται οὕτως ὥστε οἱ μεγάλοι τροχαντῆρες κεῖνται μᾶλλον ἐγγὺς ἀλλήλων.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ γυναικεία πύελος ἔχει τὰς ἐξῆς ὡς πρὸς τὴν ἀνδρικὴν διαφοράς, αἱ ἀρθρώσεις ἧττον στερεαὶ καὶ μᾶλλον λεπταί, οἱ εἰλεακοὶ λόφοι λίαν ἀφεστῶτες καὶ πρὸς τὰ ἔξω τῆς βάσεως τοῦ θώρακος κλίνοντες, τοῦθ' ὅπερ καθιστᾷ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ γυναικείου κορμοῦ λίαν εὐρύ· ὡς πρὸς δὲ τὰς διαστάσεις τὰς ἐσωτερικὰς τῆς πυέλου ἔχομεν τοὺς ἐξῆς ἀριθμούς·

1.	Μεταξὺ τῶν δύο προσθίων ἀνωτέρων εἰλεακῶν ἀκανθῶν	0μ,255 - 0μ,260.
2.	Μεταξὺ τοῦ μέσου τῶν δύο εἰλεακῶν λόφων	0μ,270 - 0μ,297.
3.	Ἠβικῆς συμφύσεως ὕψος.	0μ,040 - 0μ,045.
4.	» » πάχος	0μ,013.
5.	Εὖρος ἠβικοῦ τόξου κατὰ τὴν βάσιν.	0μ,094 - 0μ,108.
6.	» » » » κορυφήν.	0μ,027 - 0μ,033.
7.	Ὕψος » »	0μ,067.
8.	Ὕψος τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ καὶ κόκκυγος διὰ τῆς καμπῆς αὐτῶν.	0μ,130 - 0μ,140.
9.	Ὅμοιον ὕψος δι' εὐθείας ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ κόκκυγος.	0μ,110.
Διάμετροι τῆς εἰσόδου τῆς μικρᾶς λεκάνης.		
10.	Προσθοπισθία ἢ ἱεροηβικὴ διάμετρος.	0μ,110.
11.	Ἐγκαρσία ἢ δισειλεακὴ »	0μ,130 - 0μ,140.
12.	Λοξαὶ (ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ) »	
Διάμετροι τῆς ἐξόδου τῆς μικρᾶς λεκάνης.		
13.	Προσθοπισθία ἢ κοκκυγοηβική. . . .	0μ,110.
14.	Ἐγκαρσία ἢ δισισχιαδική	0μ,110.
15.	Λοξαί	0μ,110 - 0μ,120.

Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν διαμέτρων τῆς ἀνδρικῆς καὶ τῆς γυναικείας πυέλου προκύπτει, ὅτι ἡ γυναικεία εἶναι καὶ εὐρυτέρα καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς διαστάσεις καὶ μᾶλλον κοίλη, ἐπομένως καὶ ἐξ ἁπλῆς ἐπισκοπήσεως εἶναι πολλάκις εὔκολον εἰς ἐξησκημένον ὀφθαλμὸν νὰ συμπεράνῃ ἂν πρόκειται περὶ ἀνδρικῆς ἢ γυναικείας πυέλου· πλὴν τῆς διαφορᾶς ταύτης κατὰ τὰς διαμέτρους ἡ γυναικεία πύελος φέρει καὶ ἑτέραν τοιαύτην πολλοῦ λόγου ἀξίαν εἰς τὸ εὖρος τοῦ ἠβικοῦ τόξου καὶ τὸ σχῆμα αὐτοῦ, ὥστε ἐκ τοῦ συνόλου τῶν δεδομένων τούτων ἀποβαίνει εὔκολος ὁ προσδιορισμὸς τοῦ γένους εἰς σκελετὸν φέροντα τὴν πύελον.

Σημειωτέον ὅτι ἐνίοτε ἕνεκα στενώσεων τῆς γυναικείας πυέλου δυσχεραίνεται ἡ ἐξακρίβωσις καὶ λύσις τοῦ ζητήματος· ἀλλ' αἱ στενώσεις αὗται ἀπαντῶσιν ὡς τὰ πολλά, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, οὐχὶ συμμετρικαί,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συχνάκις ἡ κατὰ τὴν ἑτέραν τῶν διαμέτρων ἐστενωμένη πύελος παρίσταται εὐρυτέρα κατὰ τὴν ἑτέραν· ἄλλοτε δὲ αἱ στενώσεις αὗται συνοδεύονται καὶ ὑπὸ δυσμορφιῶν τοῦ σκελετοῦ εἴτε εἰς μόνην τὴν πύελον περιοριζομένων, εἴτε καὶ ἕτερα ὀστᾶ ἁλισκουσῶν· εἰς ἁπάσας τὰς περιστάσεις ταύτας εὐκόλως σχεδὸν πάντοτε, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν λοιπῶν περιστάσεων, λύεται τὸ ζήτημα ἂν ὄχι ὁριστικῶς καὶ θετικῶς ὅπως εἰς τὰς κατὰ φύσιν ἐχούσας πυέλους, τοὐλάχιστον μετὰ μεγάλης πιθανότητος.

2. *Ἡλικία.* — Τὸ ζήτημα τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ σκελετοῦ αὐτοῦ μεγίστης εἶναι σπουδαιότητος εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων, καὶ χρήζει ἰδιαιτέρας σπουδῆς καὶ μελέτης ἐκ μέρους τοῦ ἰατροδικαστοῦ, καὶ διότι ἐξ αὐτοῦ πολλάκις ἐξήρτηται ἡ ὅλη διαδικασία καὶ αὐτὴ ἡ τῆς δίκης ἔκβασις, ὡς εἰς τὰς περιστάσεις τῆς βρεφοκτονίας, ἀλλὰ καὶ διότι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀποβαίνει οὐχὶ σπανίως δυσχερές, καίτοι πρὸς τοῦτο ὑπάρχουσιν ἱκανά, σαφῆ ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ ἀλάνθαστα σημεῖα.

Τὰ σημεῖα ἐφ' ὧν ἰδίως ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ στηριχθῇ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι κυρίως τὰ ἐκ τῆς προόδου καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀποστεώσεως τῶν διαφόρων τοῦ ἀνθρωπίνου σκελετοῦ μερῶν. Ἐπειδὴ δὲ καθίσταται πολλάκις, ὡς εἴρηται, λίαν σπουδαῖον νὰ ὁρισθῇ ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον ἡ ἡλικία εἰς τὰ νεογνὰ καὶ τὰ ἔμβρυα ὅπως καταδειχθῇ ἡ πρᾶξις τῆς βρεφοκτονίας, τῆς ἐκτρώσεως, τὸ βιώσιμον τοῦ πτώματος κτλ., θέλομεν ἐξετάσει πρῶτον τὸν βαθμὸν τῆς ἀποστεώσεως εἰς τὸ ἔμβρυον καὶ τὸ νεογνὸν μέχρι τοῦ πρώτου ἔτους συμπεπληρωμένου τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς, καὶ δεύτερον ἀπὸ τοῦ 2—60 τῆς ἡλικίας ἔτους.

α'. Ἀποστέωσις παρὰ τοῖς ἐμβρύοις καὶ τοῖς νεογνοῖς μέχρις 1 ἔτους συμπεπληρωμένου. — Εἰς τὸν ἑξῆς πίνακα συγκεφαλαιοῦνται τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας τοῦ ἐμβρύου σημεῖα ἐκ τοῦ μήκους τοῦ σκελετοῦ καὶ τῆς ἀποστεώσεως.

(Ἴδε τὸν ἑπόμενον πίνακα).

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας τοῦ νεογνοῦ, καὶ δὴ τῆς ὡριμότητος αὐτοῦ, πλὴν τῶν λοιπῶν σημείων ἐκ τοῦ σκελετοῦ, οἷον τῶν διαμέτρων τοῦ κρανίου, ἐὰν τοῦτο εἰσέτι σώζεται ἀκέραιον, τῆς καταστάσεως τῶν ὀστῶν κτλ., τὸ μᾶλλον σπουδαῖον ἀναντιρρήτως εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Béclard τῷ 1819 ἀνακαλυφθέν, ὁ πυρὴν δηλ. τῆς ἀποστεώσεως τῆς ἐπιφύσεως τοῦ κονδύλου τῶν ὀστῶν τῶν μηρῶν, καὶ τὰ κατὰ τὴν κάτω γένυν ὀστεώδη διαφράγματα, ἰδίως ὅμως τὸ πρῶτον, διότι τοῦτο ἀναφαινόμενον κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον τῆς κυήσεως δίκην μικροῦ ἐρυθροῦ στίγματος ἐν μέσῳ τοῦ γαλακτοχρόου χόνδρου, ἐκτείνεται ταχέως, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΟΥΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΜΒΡΥΑΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΤΟΥ ΣΚΕΛΕΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΕΩΣΕΩΣ.

Ἡλικία.	*Μῆκος τοῦ σκελετοῦ κατὰ προσέγγισιν.*	*Βαθμὸς ἀποστεώσεως.*
ἀπὸ 1-1½ μην.	0μ,010-0μ,015	Ὀστεώδης πυρὴν τῶν ὀστῶν τῶν ἄκρων, τῆς κλειδὸς καὶ τῆς κάτω γένυος. — Θηλαὶ τῶν ὀδόντων εἰς τὴν αὔλακα τῆς κάτω σιαγόνος.
» 1½-2 »	0μ,02 -0μ,05	
» 2-3 »	0μ,05 -0μ,10	
» 3-4 »	0μ,10 -0μ,15	Ὀστεώδης πυρὴν εἰς τὸ ἰσχίον.
» 4-5 »	0μ,15 -0μ,20	Ἀποστέωσις τῆς πτέρνης.
» 5-6 »	0μ,25 -0μ,30	Ὀστεώδης πυρὴν τοῦ ἀστραγάλου καὶ τοῦ σώματος τοῦ ἠβικοῦ ὀστοῦ.
» 6-7 »	0μ,30 -0μ,35	Τρεῖς ἢ τέσσαρες ὀστεώδεις πυρῆνες τοῦ στέρνου.
» 7-8 »	0μ,35 -0μ,40	. . . . .
» 8-9 »	0μ,40 -0μ,45	Ἀποστέωσις τῶν τελευταίων σπονδύλων τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ.
ὥριμον.	0μ,45 -0μ,50	Ὀστεώδης πυρὴν τῆς ἐπιφύσεως τοῦ κονδύλου τῶν ὀστῶν τοῦ μηροῦ. — Τέλειον διάφραγμα διαχωρίζον τέσσαρα φατνία εἰς τὴν κάτω σιαγόνα.

κατὰ τὸν τοκετὸν ἀπεργάζεται μικρὸν πυρῆνα σχήματος πίσσου, ἐπιμήκη μᾶλλον τὸ σχῆμα, καὶ ὅσον 0μ,002—0μ,005 μακρὸν κατὰ τὴν ἐγκαρσίαν αὐτοῦ διάμετρον· ἡ ἀνάπτυξις ἦν ὁ ὀστεώδης οὗτος πυρὴν ἐμφαίνει κατὰ τὸν πρῶτον τῆς ἐξωμητρίου ζωῆς χρόνον χρησιμεύει ὡς ἀσφαλὴς ὁδηγὸς διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας τοῦ νεογνοῦ· ὁ Ollivier d' Angers (1) ἐπὶ 50 βρεφῶν ἀπὸ 1 ἡμέρας μέχρις 1 ἔτους εὗρε τὸν ἑξῆς μέσον ὅρον τοῦ σημείου τούτου τῆς ἀποστεώσεως.

Ὡρίμου βρέφους· ἀπὸ 0μ,001 - 0μ,002 καὶ 0μ,004 ἐπὶ 0μ,005.

Ἀπὸ 13-20 ἡμ.	ἀπὸ	0μ,006	ἐπὶ	0μ,005.
Πέραν τῆς 20 »	»	0μ,007	»	0μ,005.
» τοῦ 8 μην.	»	0μ,013	»	0μ,005.
» » 9 »	»	0μ,015	»	0μ,012.
» » 11 »	»	0μ,015	»	0μ,013.

Ὁ δὲ Liman (2) ἐπὶ 400 καὶ πλέον ἐμβρύων καὶ βρεφῶν εὗρε τὸν ἑξῆς τῆς ἀναπτύξεως τοῦ σημείου τούτου τῆς ἀποστεώσεως βαθμόν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται ὁ ἑξῆς πίναξ·

(1) *Tardieu.* — Étude médicolégale sur l'Infanticide. 2. Éd. Paris 1880. Σελ. 96.
(2) *Casper.* — von Liman. Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 872.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡλικίας 7, 8, καὶ 9 μηνῶν			ἐμβρυακῆς	0μ,000.
» 9 μηνῶν			ἀπὸ	0μ,001 - 0μ,004.
Ὥριμον ἔμβρυον			»	0μ,002 - 0μ,006.
Ἀπὸ 1 - 8 ἡμερῶν	ἐξωμητρίου	ζωῆς	»	0μ,002 - 0μ,007.
» 9 - 15 »	»	»	»	0μ,002 - 0μ,008.
» 16 ἡμ. - 1 μην.	»	»	»	0μ,004 - 0μ,008.
» 1 - 3 μην.	»	»	»	0μ,004 - 0μ,010.
» 3 - 6 »	»	»	»	0μ,005 - 0μ,010.
» 7 μην. - 1 ἔτ.	»	»	»	0μ,006 - 0μ,016.
» 1 - 2 ἔτ.	»	»	»	0μ,010 - 0μ,014.

Τὰ δὲ ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων συμπεράσματα εἶναι·

1. Οὐδενὸς εὑρισκομένου ἴχνους πυρῆνος ἀποστεώσεως εἰς τὸ κατώτερον ἄκρον τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ βρέφους, θεωρητέον τοῦτο ὡς διατρέχον τὴν 36—37 ἑβδομάδα τῆς κυήσεως κατ' ἀνώτατον ὅρον.

2. Πυρὴν ἀποστεώσεως 0μ,001 μεγέθους τεκμηριοῖ ἐνδομήτριον ἡλικίαν 37—38 ἑβδομάδων.

3. Τοῦ πυρῆνος τῆς ἀποστεώσεως ἔχοντος μέγεθος 0μ,006 - 0μ,008, ἡ ἐνδομήτριος ζωὴ λογίζεται 40 ἑβδομάδων, ἐκτὸς ἂν γενικὴ περὶ τὴν ἀποστέωσιν διαμαρτία μεταβάλλει τὸν κανόνα τοῦτον.

4. Τῆς διαμέτρου δὲ τοῦ πυρῆνος τῆς ἀποστεώσεως οὔσης μείζονος τῶν 0μ,006 γεννᾶται πιθανότης ὅτι τὸ ὥριμον γεννηθὲν βρέφος ἔζησε καὶ ἐκτὸς τῆς μήτρας χρόνον τινά, ὅστις πάντοτε εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸ μέγεθος τῆς διαμέτρου τοῦ σημείου τούτου τῆς ἀποστεώσεως.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀναγομένων εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας τῶν βρεφῶν καὶ ἐμβρύων, καὶ δὴ τοῦ ὡρίμου νεογνοῦ, παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸν ἑξῆς μέσον ὅρον τῶν διαστάσεων τῶν διαφόρων τοῦ σκελετοῦ ὀστῶν ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Günz· σημειοῦμεν ὅμως ὅτι διὰ τὸ εὐμετάβολον καὶ ἀσταθὲς αὐτῶν δὲν κέκτηνται πραγματικὴν σημειωτικὴν ἀξίαν. Προτάσσομεν δὲ τούτου λίαν συντόμως τὸ μῆκος τῶν ὀστῶν τῶν ἄκρων εἰς τὰς διαφόρους τῆς ἐμβρυακῆς ζωῆς περιόδους.

(Ἴδε τὸν ἑπόμενον πίνακα).

Τοῦ δὲ ὡρίμου μετὰ τὸ τέλος τοῦ 9 μηνὸς τὰ ὀστᾶ ἔχουσι τὰς ἑξῆς διαστάσεις κατὰ τὸν Günz·

Ὕψος τοῦ μετώπου τοῦ ὑπὸ τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ ἀπαρτιζομένου	0μ,056.
Πλάτος	0μ,045.
Μῆκος τοῦ κογχικοῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ ὀστοῦ .	0μ,025.
Πλάτος	0μ,025.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ τοῦ μήκους τῶν ὀστῶν τῶν ἄκρων τοῦ ἐμβρύου.

Ἡλικία.	ΟΣΤΑ.					
	Βραχίονος	*Κερκίδος*	*Ὠλένης*	*Μηροῦ*	*Κνήμης*	*Περόνης*
Μετὰ 2 μῆνας	0μ,016	0μ,016	0μ,016	0μ,009-0μ,010	0μ,009-0μ,010	. . . . .
» 5 »	0μ,026-0μ,030	0μ,024	0μ,026	0μ,024	0μ,024	0μ,024
» 6 »	0μ,032	0μ,030	0μ,034	0μ,034	0μ,034	0μ,034
» 7 »	0μ,040-0μ,045	0μ,034	0μ,036	0μ,038-0μ,040	0μ,038-0μ,040	0μ,038-0μ,040
τὸν 8 »	0μ,046-0μ,048	0μ,036-0μ,038	0μ,044-0μ,045	0μ,048	0μ,042-0μ,045	0μ,042-0μ,045

Βρέγμα ἀπὸ τῆς προσθίας καὶ ἀνωτέρας μέχρι τῆς ὀπισθίας καὶ κατωτέρας γωνίας. . . . . 0μ,076.
Βρέγμα ἀντιθέτως. . . . . 0μ,076.
Μῆκος τοῦ ἰνικοῦ μέρους τοῦ κατ' ἰνίον ὀστοῦ . 0μ,050.
» » λεπιδοειδοῦς τοῦ κροταφικοῦ . . . . 0μ,025.
» » ζυγωματικοῦ ὀστοῦ . . . . . 0μ,012.
» » ῥινικοῦ » . . . . . 0μ,010.
Πλάτος τοῦ ἰδίου » . . . . . 0μ,006.
Μῆκος τῆς ἄνω γένυος ἀπὸ τῶν φατνιακῶν ἀποφύσεων μέχρι τοῦ προσθίου χείλους τοῦ συναρθρουμένου μετὰ τοῦ ῥινικοῦ ὀστοῦ . . . . . 0μ,025.
Μῆκος ἑκάστου ἡμίσεως τῆς κάτω γένυος. . . . 0μ,045.
Ὕψος τῆς κάτω γένυος . . . . . 0μ,014.
Ὕψος τῶν 7 τραχηλικῶν σπονδύλων . . . . . 0μ,021.
» » 12 θωρακικῶν » . . . . . 0μ,093.
» » 5 ὀσφυακῶν » . . . . . 0μ,056.
» τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ καὶ τοῦ κόκκυγος. . . . 0μ,036.
Μῆκος τῆς κλειδὸς . . . . . 0μ,036.
» » ὠμοπλάτης . . . . . 0μ,032.
Πλάτος » » . . . . . 0μ,027.
Μῆκος τοῦ ὀστοῦ τοῦ βραχίονος. . . . . 0μ,075.
» » » τῆς ὠλένης. . . . . 0μ,077.

Απόφοιτο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

»	»	»	» κερκίδος	0μ,066.
»	»	»	τοῦ μηροῦ	0μ,087.
»	»	»	τῆς ἐπιγονατίδος	0μ,018.
Πλάτος	»	»	» »	0μ,016.
Μῆκος	»	»	» κνήμης	0μ,079.
»	»	»	» περόνης	0μ,077.

Διὰ τῶν διαφόρων τούτων δεδομένων ἀναλόγως τῶν περιστάσεων ἐπιτυγχάνεται μᾶλλον ἢ ἧττον ὁριστικῶς ἡ λύσις τοῦ λίαν σπουδαίου τούτου ζητήματος τῆς ἡλικίας παρὰ τοῖς νεογνοῖς καὶ ἐμβρύοις.

β'. *Ἀποστέωσις παρ' ἐνηλίκῳ.* — Ὡς πρὸς δὲ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας ἐπὶ σκελετοῦ ἀπὸ τοῦ δευτέρου καὶ ἐπέκεινα ἔτους, τὸ πρᾶγμα καθίσταται δυσχερέστερον, καθότι τὰ ἐκ τῆς προόδου τῆς ἀποστεώσεως καὶ τοῦ ὕψους τοῦ σώματος σημεῖα δὲν εἶναι τοσοῦτον ὁριστικά, ὁπωσδήποτε ὅμως δι' αὐτῶν καὶ διὰ τῶν λοιπῶν δεδομένων, καὶ δὴ τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ὀδοντοφυΐαν, καθίσταται εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἐφικτὸς ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας βεβαιότητος.

Τὰ σημεῖα δὲ τῶν προόδων τῆς ἀποστεώσεως καὶ τοῦ ὕψους τοῦ σώματος κατὰ τὰς διαφόρους τοῦ βίου ἐποχὰς ἔχουσιν ὡς ἑπεται·

1. Ὕψος σκελετοῦ.

Ὡρίμου νεογνοῦ			. . . . .	0μ,54 - 0μ,60.
Εἰς	1	ἔτους	βρέφος	0μ,66 - 0μ,69.
»	2	»	»	0μ,78 - 0μ,84.
»	3	»	»	0μ,96 - 1μ,02.
»	4	»	»	1μ,05 - 1μ,08.
»	5	»	»	1μ,11 - 1μ,14.
»	6	»	»	1μ,14 - 1μ,20,
»	7	»	»	1μ,23 - 1μ,29.
»	10	»	»	1μ,35 - 1μ,38.
»	14	»	ἀνδρὸς	1μ,62 - 1μ,68.
»			ἐνήλικον	1μ,86 - 1μ,95.

2. Βαθμὸς ἀποστεώσεως.

Εἰς 1 ἔτος. Ὀστεώδη σημεῖα εἰς τοὺς χόνδρους τοῦ κατωτέρου ἄκρου τοῦ ὀστοῦ τοῦ βραχίονος καὶ τῆς ὠλένης, εἰς τὰς κεφαλὰς τοῦ μηροῦ καὶ βραχίονος, εἰς τὸν ἀνώτερον χόνδρον τῆς κνήμης.

» 2 » Ὀστεῶδες σημεῖον εἰς τὸν κατώτερον χόνδρον τῆς κερκίδος, ἐν μέσῳ τοῦ χόνδρου τοῦ κάτω ἄκρου τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κνήμης καὶ περόνης καὶ τοῦ ἔξω χείλους τῆς τροχαλίας τοῦ βραχίονος.

» 2 1/2 » Εἰς τὸν μέγαν ὄγκον τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχίονος, εἰς τὴν ἐπιγονατίδα, εἰς τὸ κατώτερον ἄκρον τῶν τεσσάρων τελευταίων μετακαρπίων ὀστῶν.

» 3 » Σύμφυσις τοῦ σώματος τοῦ ἄξονος μετὰ τῆς ὀδοντοειδοῦς ἀποφύσεως. — Εἰς τὸν τροχαντῆρα καὶ τὸ πυραμιδοειδὲς τοῦ καρποῦ ὀστοῦν.

» 4 » Εἰς τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον σφηνοειδὲς τοῦ ταρσοῦ.

» 4 1/2 » Εἰς τὸν μικρὸν ὄγκον τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχίονος καὶ τὸν ἀνώτερον χόνδρον τῆς περόνης.

» 5 » Εἰς τὸ τραπεζοειδές, ἡμισεληνοειδὲς τοῦ καρποῦ καὶ εἰς τὸ σκαφοειδὲς τοῦ ταρσοῦ.

» 6 » Ὁ κατιὼν κλάδος τοῦ ἡβικοῦ ὀστοῦ, καὶ ὁ ἀνιὼν τοῦ ἰσχίου ἐφάπτονται.

» 7 » Εἰς τὴν ἐπιτροχαλίαν τοῦ βραχίονος καὶ εἰς τὰ ὀστᾶ τῶν φαλάγγων.

» 8-9 » Σημεῖον ἀποστεώσεως εἰς τὸν ἀνώτερον χόνδρον τῆς κερκίδος.

» 9 » Τὰ τρία μέρη ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπηρτίζετο μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης τὸ λαγώνιον ὀστοῦν (εἰλεακόν, ἰσχιαδικὸν καὶ ἡβικὸν ὀστοῦν) συναντῶνται εἰς τὸ βάθος τῆς κοτύλης.

» 10 » Ὀστεῶδες σημεῖον εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ ὠλεκράνου χόνδρον.

» 12 » Εἰς τὸ πισσοειδὲς τοῦ καρποῦ καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν χεῖλος τῆς τροχαλίας τοῦ βραχίονος.

» 13 » Τὰ τρία μέρη τοῦ λαγωνίου ὀστοῦ δύνανται μὲν εἰσέτι νὰ χωρισθῶσιν, ἀλλ' εἶναι ἐγγὺς ν' ἀποτελέσωσιν ἕν. Ὁ αὐχὴν τοῦ μηροῦ εἶναι ἀποστεωμένος, ὁ δὲ μικρὸς αὐτοῦ ὄγκος ἄρχεται ἀποστεούμενος.

» 15 » Σύμφυσις τῶν σπονδύλων τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ. Ἡ κορακοειδὴς ἀπόφυσις ἑνοῦται μετὰ τῆς ὠμοπλάτης.

» 15-16 » Ἡ ἐπίφυσις τοῦ ὠλεκράνου ἑνοῦται μετὰ τοῦ λοιποῦ ὀστοῦ.

» 16-17 » Ὑπάρχουσιν ἐπιφύσεις εἰς τὸν ἀποτελοῦντα τὴν περιφέρειαν τοῦ ὀστοῦ τῆς λαγῶνος χόνδρον. Ὁ ἐπικόνδυλος τοῦ βραχίονος ἀποστεοῦται.

» 18-20 » Ἀποστέωσις τοῦ δ' σπονδύλου τοῦ κόκκυγος. Ἡ ἐπιτροχαλία, αἱ τρεῖς ἐπιφύσεις τοῦ ἄνω ἄκρου τοῦ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μηροῦ, αἱ τῶν μετακαρπίων καὶ μεταταρσίων ὀστῶν καὶ αἱ τῶν φαλάγγων συνενοῦνται μετὰ τῶν σωμάτων τῶν ὀστῶν.

» 20 » Ὑπάρχει λεπτὴ ἐπίφυσις εἰς τὸ στερνικὸν ἄκρον τῆς κλειδός. Ἡ ἀνωτέρα καὶ κατωτέρα τῆς περόνης ἐπίφυσις συνενοῦνται μετὰ τοῦ ὀστοῦ. Τουταὐτὸ συμβαίνει βραδύτερον καὶ εἰς τὴν κατωτέραν ἐπίφυσιν τοῦ μηροῦ.

» 25 » Ἡ ἐπίφυσις τοῦ στερνικοῦ ἄκρου τῆς κλειδὸς καὶ ἡ τοῦ λόφου τοῦ εἰλεακοῦ ὀστοῦ συνενοῦνται μετὰ τῶν ὀστῶν.

» 25-30 » Σύμφυσις τοῦ πρώτου σπονδύλου τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν.

» 30-60 » Σύμφυσις τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ μετὰ τοῦ κόκκυγος.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δηλοῦται ὅτι, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ χρόνον ἡ ἀποστέωσις, ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ σκελετοῦ δὲν παρέχει μεγάλας δυσκολίας, τῆς ἀποστεώσεως ὅμως περατωθείσης ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἀποβαίνει καὶ μᾶλλον δύσκολος καὶ μᾶλλον ἀόριστος.

Κατὰ τὴν ἔφηβον ἡλικίαν ὁ ἱστὸς τῶν ὀστῶν προσκτᾶται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον στερρότητα, αἱ τοῦ κρανίου ραφαὶ συμφύονται ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον, αἱ δὲ τῶν ὀστῶν προεξοχαὶ καθίστανται καταφανέστεραι. Τὰ φαινόμενα τῆς καταστροφῆς τῶν ὀδόντων καὶ τῶν διαφόρων αὐτῶν μερῶν συντελοῦσι μὲν ἐνίοτέ πως εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας, ἀποβαίνουσιν ὅμως τὸ πλεῖστον ἀπατηλά, διότι ποικίλαι περιστάσεις συμβάλλουσιν εἰς τὴν ταχυτέραν ἢ βραδυτέραν καταστροφὴν αὐτῶν ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας.

Ὁ τῶν γερόντων σκελετὸς ἐν γένει εἶναι πολλῷ ἧττον βαρύτερος ἕνεκα τῆς μείζονος εὐρύτητος τῆς κοιλότητος τῶν μακρῶν ὀστῶν. Τὰ τοῦ κρανίου ὀστᾶ λεπτύνονται ἐπὶ μᾶλλον προϊούσης τῆς ἡλικίας ἕνεκα τῆς προσεγγίσεως καὶ συγκολλήσεως τῶν δύο συμπαγῶν πλακῶν, ἐλλειπούσης βαθμηδὸν τῆς μεταξὺ τούτων διπλόης· εἰς μᾶλλον δὲ προκεχωρημένην ἡλικίαν ὡς τὰ πολλὰ αἱ ἀρθρικαὶ ἐπιφάνειαι τῶν σπονδύλων καὶ τῶν κάτω ἄκρων πλατύνονται καὶ ἐκτείνονται. Ὁ ὀστεώδης ἱστὸς ἐν γένει εἶναι στερρότερος, ξηρότερος καὶ μᾶλλον εὔθριπτος.

3. *Ἀνάστημα.* — Τοῦ σκελετοῦ διατηρουμένου εἰσέτι ἀκεραίου ποριζόμεθα τὸ ἀνάστημα τοῦ ἀνθρώπου καταμετροῦντες ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τοῦ πέλματος καὶ προσθέτοντες 0μ,040 εἰς τὸ ὅλον μῆκος διὰ τὸ πάχος τῶν ἐν μέρει καταστραφέντων μαλθακῶν μορίων.

Τοῦ σκελετοῦ ὅμως ὄντος διαλελυμένου, εἰ μὲν σώζονται ἅπαντα τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπαρτίζοντα αὐτὸν τεμάχια ἀποβαίνει εἰσέτι ἐφικτόν, μετὰ μεγάλους ὅμως κόπους καὶ ἐπιμονήν, νὰ συναρμολογηθῶσι τὰ διάφορα ὁστᾶ καὶ νὰ ληφθῇ τὸ ὅλον τοῦ σώματος μῆκος, εἰ δὲ δὲν σώζονται ἅπαντα τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν σκελετὸν μέρη, ἡ ἡ συναρμολόγησις αὐτῶν ἀποβαίνει ἀνέφικτος, πορι-ζόμεθα μᾶλλον ἢ ἧττον ὁριστικὸν συμπέρασμα περὶ τοῦ ἀναστήματος ἐκ τῆς φυσικῆς ἀναλογίας τῆς μεταξὺ τοῦ ὁλικοῦ μήκους τοῦ σκελετοῦ καὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν μερῶν αὐτοῦ, καὶ ἰδίᾳ τῶν ὀστῶν τοῦ μηροῦ ἢ τοῦ βρα-χίονος. Πρὸς τοῦτο ὁ Sue τῷ 1755 ἐκ διαφόρων καταμετρήσεων ἔσχε τὸ ἑξῆς πόρισμα·

Ἡλικία	Ἀνάστημα	Μῆκος τοῦ κορμοῦ	Μῆκος ἄκρων	
			ἄνω	κάτω
1 ἔτους.	0,68	0,39	0,26	0,26
3 »	0,91	0,52	0,39	0,395
10 »	1,21	0,66	0,525	0,565
14 »	1,52	0,67	0,68	0,75
20 - 25 »	1,77	0,67	0,80	0,86

Ὁ Orfila καταμετρήσας ἐπὶ σκελετῶν καὶ ἐπὶ πτωμάτων ἔσχε τὰ ἑξῆς πορίσματα.

ΠΙΝΑΞ Α'. ΜΕΤΡΑ ΕΠΙ ΣΚΕΛΕΤΩΝ — 20.

Ἀνάστημα ἀπὸ κορυφῆς μέχρι πέλμ.	*Κορμὸς ἀπὸ κορυφῆς μέχρις ἰσχίου συμφύσ.*	*Μῆκος ἄνω ἄκρων ἀπὸ ὠκρωμίου.*	*Μῆκος κάτω ἄκρων ἀπὸ ἰσχίου συμφ.*	*Ὀστοῦν μηροῦ*	*Ὀστοῦν κνήμης*	*Ὀστοῦν περόνης.*	*Ὀστοῦν βραχίονος.*	*Ὀστοῦν ὠλένης.*	*Ὀστοῦν κερκίδος.*
1,38	0,70	0,55	0,68	0,32	0,27	0,26	0,24	0,19	0,17
1,43	0,71	0,65	0,72	0,38	0,31	0,30	0,27	0,22	0,19
1,45	0,70	0,67	0,75	0,40	0,32	0,31	0,29	0,22	0,20
1,47	0,74	0,60	0,73	0,38	0,32	0,31	0,26	0,21	0,19
1,49	0,74	0,65	0,75	0,38	0,32	0,31	0,29	0,22	0,20
1,54	0,75	0,69	0,79	0,40	0,33	0,32	0,29	0,24	0,21
1,60	0,80	0,75	0,80	0,45	0,38	0,37	0,32	0,26	0,24
1,64	0,81	0,71	0,84	0,44	0,36	0,35	0,30	0,26	0,24
1,65	0,75	0,72	0,90	0,45	0,38	0,37	0,32	0,27	0,25
1,67	0,80	0,76	0,87	0,45	0,38	0,37	0,31	0,27	0,24
1,69	0,85	0,72	0,84	0,44	0,36	0,35	0,31	0,25	0,22
1,70	0,82	0,75	0,88	0,46	0,38	0,37	0,32	0,27	0,25
1,75	0,86	0,76	0,89	0,46	0,39	0,38	0,32	0,26	0,23
1,77	0,89	0,78	0,88	0,46	0,38	0,37	0,33	0,28	0,25
1,78	0,90	0,75	0,88	0,46	0,37	0,36	0,33	0,26	0,24
1,79	0,91	0,77	0,88	0,46	0,38	0,37	0,33	0,27	0,24
1,80	0,92	0,77	0,88	0,46	0,40	0,39	0,33	0,27	0,25
1,83	0,95	0,78	0,88	0,46	0,39	0,38	0,34	0,28	0,25
1,83	0,90	0,78	0,93	0,47	0,43	0,42	0,33	0,27	0,25
1,86	0,95	0,78	0,91	0,47	0,39	0,38	0,33	0,27	0,25

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ Β'. — ΜΕΤΡΑ ΕΠΙ ΠΤΩΜΑΤΩΝ. — 51.

Γένος.	Ἡλικία.	Ἀνάστημα ἀπὸ χορυφῆς μέχρι πέλμ.	Μῆκ. κορμοῦ ἀπὸ χορυφ. μέχ. ἠβ. συμφ.	Μῆκ. ἄνω ἄκρων ἀπὸ ὠκρωμίου.	Μῆκ. κάτω ἄκρων ἀπὸ ἠβ. συμφύσ.	Μηρός.	Κνήμη.	Περόνη.	Βραχίων.	Ὠλένη.	Κερκίς.
Α	18	1,43	0,71	0,65	0,72	0,38	0.31	0,30	0,27	0,22	0,19
Θ	40	1,50	0,78	0,65	0,72	0,42	0,33	0,32	0,29	0,25	0,21
Α	40	1,53	0,77	0,70	0,76	0,42	0,34	0,33	0,30	0,24	0,22
Θ	60	1,53	0,78	0,69	0,75	0,45	0,35	0,34	0,29	0,24	0,21
Α	35	1,54	0,78	0,64	0,76	0,38	0,33	0,32	0,26	0,23	0,21
»	18	1,54	0,74	0,70	0,80	0,43	0,34	0,33	0,30	0,25	0,23
Θ	50	1,54	0,78	0,66	0,76	0,43	0,36	0,35	0,30	0,25	0,23
»	18	1,54	0,79	0,67	0,75	0,42	0,35	0,34	0,30	9,24	0,21
»	30	1,54	0,80	0,64	0,74	0,38	0,33	0,32	0,27	0,24	0,21
Α	60	1,58	0,78	0,72	0,80	0,41	0,35	0,34	0,30	0,25	0,23
Θ	20	1,58	0,82	0,68	0,76	0,44	0,36	0,35	0,30	0,26	0,24
»	35	1,60	0,79	0,74	0,81	0,40	0,35	0,34	0,21	0,25	0,23
Α	38	1,63	0,82	0,71	0,81	0,43	0,35	0,34	0,31	0,25	0,22
»	70	1,63	0,84	0,73	0,79	0,44	0,36	0,35	0,30	0,26	0,23
»	50	1,64	0,80	0,76	0,84	0,45	0,37	0,36	0,32	0,26	0,24
»	60	1,64	0,84	0,75	0,80	0,42	0,35	0,34	0,30	0,26	0,23
»	18	1,65	0,82	0,75	0,83	0,43	0,36	0,35	0,30	0,26	0,23
»	55	1,66	0,86	0,73	0,80	0,42	0,35	0,34	0,31	0,26	0,24
»	65	1,66	0,83	0,72	0,83	0,43	0,35	0,33	0,31	0,24	0,21
»	45	1,66	0,83	0,77	0,83	0,46	0,38	0,37	0,32	0,27	0,25
»	60	1,66	0,85	0,75	0,81	0,45	0,37	0,36	0,31	0,27	0,24
»	60	1,67	0,85	0,75	0,82	0,42	0,35	0,34	0,30	0,26	0,23
»	55	1,67	0,85	0,71	0,82	0,45	0,38	0,37	0,32	0,26	0,24
»	55	1,68	0,85	0,73	0,83	0,44	0,36	0,35	0,32	0,26	0,23
»	25	1,68	0,84	0,74	0,84	0,45	0,36	0,35	0,32	0,26	0,24
»	40	1,68	0,82	0,77	0,86	0,46	0,38	0,37	0,32	0,27	0,25
»	40	1,68	0,84	0,74	0,84	0,45	0,36	0,35	0,32	0,26	0,24
»	60	1,69	0,83	0,72	0,86	0,44	0,36	0,35	0,31	0,26	0,24
»	60	1,69	0,85	0,72	0,84	0,45	0,38	0,37	0,32	0,26	0,23
»	25	1,69	0,84	0,72	0,85	0,46	0,37	0,36	0,32	0,27	0,25
»	30	1,69	0,86	0,75	0,83	0,45	0,37	0,35	0,32	0,27	0,25
»	30	1,70	0,85	0,75	0,85	0,44	0,37	0,36	0,31	0,27	0,24
»	35	1,70	0,84	0,78	0,86	0,44	0,38	0,37	0,32	0,28	0,25
»	35	1,70	0,86	0,72	0,84	0,45	0,38	0,37	0,32	0,26	0,24
»	20	1,70	0,86	0,77	0,84	0,45	0,37	0,36	0,32	0,27	0,24
»	35	1,70	0,85	0,75	0,85	0,44	0,37	0,36	0,31	0,27	0,25
»	45	1,70	0,86	0,76	0,84	0,45	0,36	0,35	0,33	0,26	0,24
»	35	1,73	0,86	0,78	0,87	0,46	0,37	0,36	0,32	0,26	0,23
»	35	1,73	0,86	0,78	0,87	0,46	0,37	0,36	0,32	0,26	0,24
»	50	1,73	0,85	0,79	0,88	0,47	0,38	0,37	0,33	0,27	0,24
»	30	1,74	0,84	0,81	0,90	0,48	0,39	0,38	0,34	0,29	0,26
»	60	1,75	0,89	0,76	0,86	0,45	0,37	0,36	0,32	0,26	0,23
»	30	1,77	0,90	0,81	0,87	0,49	0,39	0,38	0,33	0,27	0,25
»	40	1,77	0,89	0,78	0,88	0,45	0,37	0,36	0,32	0,27	0,24
»	25	1,78	0,91	0,77	0,87	0,48	0,40	0,39	0,33	0,27	0,25
»	35	1,78	0,92	0,77	0,86	0,46	0,38	0,37	0,33	0,27	0,25
»	35	1,79	0,90	0,78	0,89	0,47	0,39	0,38	0,32	0,28	0,26
»	30	1,80	0,91	0,75	0,89	0,49	0,39	0,38	0,32	0,27	0,25
»	65	1,83	0,90	0,84	0,93	0,49	0,40	0,39	0,34	0,29	0,27
»	40	1,86	0,96	0,82	0,90	0,49	0,40	0,39	0,34	0,29	0,26
»	35	1,86	0,93	0,82	0,93	0,46	0,39	0,38	0,34	0,28	0,26

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων πινάκων προκύπτει ὡς συμπέρασμα, ὅτι τὸ ἐκ τῆς καταμετρήσεως τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων περιγενόμενον δέν παρέχει ἀκριβές, σταθερὸν καὶ ἀλάνθαστον πόρισμα, ἀλλὰ μόνον κατὰ προσέγγισιν, διότι παρατηροῦμεν τὸ αὐτὸ τοῦ μηροῦ ἢ τῆς κνήμης, ἢ τοῦ βραχίονος κτλ. μῆκος ἀντιστοιχοῦν πρὸς διάφορα ἀναστημάτων ὕψη. Καὶ τὸν κατὰ προσέγγισιν ὅμως τοῦτον ὅρον ὅπως πορισθῶμεν ἀνάγκη νὰ παραβάλλωμεν τὸ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ὀστοῦ μῆκος πρὸς τὸν μέσον ὅρον τῶν ἐν τῷ πίνακι σημειουμένων ἀριθμῶν καὶ οὕτω νὰ πορισθῶμεν κατὰ μέσον ὅρον συμπέρασμα· καταμετροῦντες ἐ. π. τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν ὀστᾶ τοῦ μηροῦ καὶ τῆς κνήμης εὑρίσκομεν αὐτὰ ἔχοντα μῆκος 0μ,45 καὶ 0μ,37, παρατηροῦμεν ὅτι εἰς τὸν προσημειωθέντα τῶν πτωμάτων πίνακα τὸ μὲν μῆκος τοῦ μηροῦ 0μ,46 ἀντιστοιχεῖ πρὸς 11 σώματα ἔχοντα μῆκος ἀπὸ 1μ,64 ἕως 1μ,77, ὧν ὁ μέσος ὅρος εἶναι 1μ,697, τὸ δὲ μῆκος τῆς κνήμης 0μ,37 ἀντιστοιχεῖ ἐπίσης πρὸς 11 σώματα ἔχοντα μῆκος ἀπὸ 1μ,64-1μ,77 ὧν ὁ μέσος ὅρος εἶναι 1μ,705, ἑπομένως τὸ ζητούμενον ἀνάστημα κεῖται μεταξὺ 1μ,697-1μ,705, τουτέστιν κατὰ μέσον ὅρον 1μ,701, εἰς τὸ ὁποῖον ὕψος, προκειμένου περὶ σκελετοῦ, προστίθενται καὶ τὰ 0μ,040 ἐκ τῆς φθορᾶς τῶν μαλθακῶν μορίων, καὶ οὕτως ἔχομεν τὸ ζητούμενον ἀνάστημα κατὰ προσέγγισιν 1μ,741.

Πρὸς εὐκολωτέραν χρῆσιν τῶν πινάκων, οἵτινες βεβαίως ὅπως ἦναι ἀσφαλέστεροι ἀνάγκη νὰ ἦναι πολυπληθέστεραι, συγκεφαλαιοῦμεν ἐνταῦθα εἰς ἰδιαιτέρους πίνακας τοὺς ἐκ τῶν διαφόρων καταμετρήσεων μέσους ὅρους.

ΠΙΝΑΞ Α'. — ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙ ΠΤΩΜΑΤΩΝ.

Μῆκος τοῦ μέλους.	*Ποσάκις ἀπαντᾷ.*	*Ἐλάχιστον καὶ μέγιστον τοῦ σώματος ὕψος.*	*Μέσος ὅρος.*
		Μηρός.	
0,41	2	1,58 - 1,68	1,630
0,38	3	1,43 - 1,54	1,503
0,42	6	1,53 - 1,67	1,590
0,43	7	1,53 - 1,66	1,601
0,44	6	1,58 - 1,70	1,666
0,45	11	1,64 - 1,77	1,697
0,46	7	1,66 - 1,86	1,734
0,47	2	1,73 - 1,79	1,760
0,48	2	1,74 - 1,78	1,760
0,49	4	1,77 - 1,86	1,815

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μῆκος τοῦ μέλους.	*Ποσάκις ἀπαντᾷ.*	*Ἐλάχιστον καὶ μέγιστον ὕψος σώματος.*	*Μέσος ὅρος.*
		Κνήμη.	
0,33	3	1,50 - 1,54	1,527
0,34	2	1,53 - 1,54	1,535
0,35	9	1,53 - 1,67	1,612
0,36	9	1,54 - 1,70	1,645
0,37	11	1,64 - 1,77	1,705
0,38	8	1,66 - 1,78	1,720
0,39	4	1,74 - 1,86	1,800
0,40	3	1,78 - 1,86	1,823
		Περόνη.	
0,32	3	1,50 - 1,54	1,526
0,33	3	1,53 - 1,66	1,576
0,34	8	1,53 - 1,67	1,610
0,35	10	1,54 - 1,70	1,654
0,36	9	1,64 - 1,77	1,701
0,37	8	1,66 - 1,78	1,718
0,38	5	1,74 - 1,86	1,792
0,39	3	1,78 - 1,86	1,823
		Βραχίων.	
0,27	2	1,43 - 1,54	1,485
0,29	2	1,50 - 1,53	1,515
0,30	10	1,53 - 1,67	1,590
0,31	7	1,63 - 1,70	1,644
0,32	19	1,64 - 1,80	1,701
0,33	5	1,70 - 1,78	1,752
0,34	4	1,74 - 1,86	1,822
		Ὠλένη.	
0,24	5	1,53 - 1,66	1,560
0,25	6	1,50 - 1,63	1,565
0,26	18	1,58 - 1,75	1,633
0,27	14	1,66 - 1,80	1,722
0,28	3	1,70 - 1,86	1,786
0,29		1,74 - 1,86	1,810

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ικος τοῦ σέλους.	Ποσάκις ἀπαντᾷ.	Ἐλάχιστον καὶ μέγιστον τοῦ σώματος ὕψος.	Μέσος ὅρος.
		Κερκίς.	
0,21	6	1,50 - 1,66	1,552
0,22	2	1,53 - 1,66	1,605
0,23	12	1,54 - 1,75	1,640
0,24	15	1,58 - 1,77	1,686
0,25	10	1,66 - 1,80	1,725
0,26	4	1,44 - 1,86	1,812
		ΠΙΝΑΞ Β'. ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΠΙ ΣΚΕΛΕΤΩΝ. — 20.	
		Μηρός.	
0,38	3	1,43 - 1,49	1,460
0,40	2	1,45 - 1,54	1,495
0,44	2	1,64 - 1,69	1,665
0,45	3	1,60 - 1,67	1,635
0,46	7	1,70 - 1,83	1,765
0,47	2	1,83 - 1,86	1,845
		Κνήμη.	
0,32	3	1,45 - 1,49	1,470
0,36	2	1,64 - 1,69	1,665
0,38	6	1,60 - 1,79	1,695
0,39	3	1,75 - 1,86	1,813
		Περόνη.	
0,31	3	1,45 - 1,49	1,470
0,35	2	1,64 - 1,69	1,665
0,37	6	1,60 - 1,79	1,695
0,38	3	1,75 - 1,86	1,813
		Βραχίων.	
0,29	3	1,45 - 1,54	1,505
0,31	2	1,68 - 1,69	1,680
0,32	4	1,60 - 1,75	1,675
0,33	6	1,77 - 1,86	1,815

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μῆκος τοῦ μέλους.	*Ποσάκις ἀπαντᾷ.*	*Ἐλάχιστον καὶ μέγιστον ὕψος σώματος.*	*Μέσος ὅρος.*
		Ὠλένη.	
0,22	3	1,43 - 1,49	1,457
0,26	4	1,60 - 1,78	1,692
0,27	7	1,65 - 1,86	1,757
0,28	2	1,77 - 1,83	1,800
		Κερκίς.	
0,19	2	1,43 - 1,47	1,450
0,20	2	1,45 - 1,49	1,470
0,24	5	1,60 - 1,79	1,696
0,25	7	1,65 - 1,86	1,773

Διὰ τῶν πινάκων τούτων, ὡς ἤδη εἴρηται, προσδιορίζεται εἰς τὰς λὰς τῶν περιστάσεων κατὰ προσέγγισιν τὸ ζητούμενον τοῦ ὑπὸ ἐξέτ τμήματος ἀνάστημα μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας βεβαιότητος

4. *Σημεῖα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος ἐπὶ τοῦ σκελετ ἢ τῶν μερῶν αὐτοῦ ἰδιαιτέρως καὶ τυχαίως ἀνευρισκόμενα.*

Τὸ λίαν ποικίλον τῶν σημείων τούτων καθίστησι δυσχερεστάτην, μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον, ἅμα δὲ καὶ ματαίαν τὴν συγκεφαλαίωσιν ὡς τὴν λεπτομερῆ αὐτῶν περιγραφήν. Περιοριζόμεθα δὲ μόνον νὰ ὑποδε μεν τινὰ τούτων ὅπως καταστῇ γνωστὴ ἡ φύσις καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν, νοντες τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα ἐκτίμησιν εἰς τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἐμπε τοῦ ἰατροδικαστοῦ. Τοιαῦτα σημεῖα εἶναι ἀνωμαλίαι, ἢ δυσμορφίαι, ἢ λείψεις περὶ τὴν πρώτην διάπλασιν, ἴχνη καταγμάτων, ἐξαρθρημ προσφάτων ἢ πεπαλαιωμένων, ἕτεραι βλάβαι μᾶλλον ἢ ἧττον πεπαλ μέναι ἐξ ἐξωτερικῆς ἢ καὶ ἐξ ἐσωτερικῆς πηγάζουσαι αἰτίας κτλ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

Περὶ ταὐτότητος.

Οὐχὶ σπάνια τὰ εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν προβαλλόμενα ζητήματα ὑπὸ πολιτικὴν καὶ ὑπὸ ποινικὴν ἔποψιν.

Καὶ ὑπὸ μὲν πολιτικὴν ἔποψιν, διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς πολιτικῆς προσώπου καταστάσεως κτλ.· ὑπὸ δὲ ποινικήν, διὰ τὴν βεβαίωσιν ταὐτότητος κατηγορουμένου κτλ. Ἡ λύσις αὐτῶν πάντοτε εἶναι δύσκ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'. **Περὶ τῆς ἐν τῇ ζωῇ ταὐτότητος.**

1. *Ταὐτότης τοῦ νεογνοῦ.*

ίως ἀναγκαία εἰς τὴν βρεφοκτονίαν, ἧς ἀποτελεῖ τὴν ἑτέραν τῶν κῶν.

ς πρὸς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ κατάστασιν. — Ἐνταῦθα ὁ λόγος τῶν ληξιαρχικῶν πράξεων ὁριζουσῶν τὸ γένος, τὴν ἐποχὴν τῆς γεν-ς, τὸ ὄνομα κτλ., καὶ περὶ τῆς φροντίδος ἵνα μὴ ἄῤῥεν βρέφος ἐκ-ἀντὶ θήλεος, καὶ τἀνάπαλιν.

ν γένει εὔκολος ὁ προσδιορισμὸς τοῦ γένους· δύσκολος δ' ἀποβαίνει χούσης ἡμαρτημένης τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀρχικῆς διαπλάσεως, στιν ἑρμαφροδιτισμοῦ.

ληθὴς καὶ τέλειος ἑρμαφροδιτισμός, τουτέστιν περίστασις καθ' ἣν τὰ τικὰ ὄργανα ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ὑπάρχουσιν ν, ἱκανὰ πρὸς συνουσίαν καὶ γονιμοποίησιν ὅπως εἰς τὰ φυτὰ καὶ τὰ τέρας τάξεως ζῶα, εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἀπαντᾷ· ὁ παρ' ἀνθρώπῳ ροδιτισμὸς συνίσταται εἰς τὴν ὕπαρξιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ ς ἀτελῶς καὶ κακῶς διαπεπλασμένων, ὥστε παραγνωρίζεται τὸ γέ-ἢ ὑπαρχόντων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ὡς ἀνωτέρω συνυπάρχουσι να ὄργανα τοῦ ἑτέρου φύλου ἀτελῶς ἀνεπτυγμένα καὶ ἀνίκανα καὶ συνουσίαν καὶ πρὸς γονιμοποίησιν. Παρατηροῦνται δὲ τὰ ἑξῆς εἴδη.

Α'. **Κατὰ τὸ φαινόμενον ἑρμαφροδιτισμός.**

. *Εἰς τὸ ἄῤῥεν γένος.* — Διαλαμβάνει ἅπαντας τοὺς προκεχωρη-υ βαθμοῦ ὑποσποδίας· διακρίνεται δὲ κλίμαξ βαθμολογικὴ ὑπάρ-σχισμῆς αἰδοίου μετὰ λίαν ἀνεπτυγμένων χειλέων, μέχρι χάσματος θρας, ἀπεργαζομένου μικρὰν κατὰ τὸ περίναιον ὀπήν· τὸ πέος ἀτρο-, ὀγκωδέστερον κλειτορίδος, τατικόν, χωρὶς ὀπῆς· οἱ ὄρχεις ὡς τὰ ὰ μένουσιν ἐν τῇ κοιλίᾳ, ἢ βραδέως κατέρχονται ἐν τῷ βουβωνικῷ ῆνι, σπανίως δ' ἐν τῷ ὀσχέῳ. Εἶναι ἀνὴρ ἑκλαμβανόμενος ὡς γυνή. τὰ πολλὰ οἱ ὄρχεις λειτουργοῦσι καὶ ἐκσπερμάτωσις γίνεται. — Τὰ ήματα καὶ αἱ ὀρέξεις μεταβάλλονται, τοῦθ' ὅπερ λίαν πιθανῶς προέρ-ι ἐκ τῶν ἕξεων. Οἱ πολλοὶ στεροῦνται γεννετησίων ὀρέξεων, ἕτεροι ς ῥέπουσι πρὸς τὸ γυναικεῖον φῦλον. — Ἡ ἀναγνώρισις ὁτὲ μὲν εὔκο-ἀποβαίνει ἄλλοτε δυσχερὴς καὶ ἀπαιτεῖ λεπτομερῆ τῶν γεννητικῶν ένων ἐξέτασιν.

'. *Εἰς τὸ θῆλυ γένος.* — Εἶναι ὅλως ἀντίθετοι οἵ τε χαρακτῆρες καὶ ροι τῆς ὑπάρξεως τῶν τοῦ προηγουμένου εἴδους. — Ἐνταῦθα ὁ κύ-

Διμόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ριος χαρακτὴρ εἶναι ὁ μέγας ὄγκος καὶ ἡ κακὴ τῆς κλειτορίδος διάπλ
— Τῆς αὐτῆς καὶ ἐνταῦθα φύσεως παραλλαγαί, ἀλλ' ἀντιθέτως. —
περὶ τὴν διάπλασιν διαμαρτία ἐπιδρᾷ οὐσιωδῶς ἰδίᾳ ἐπὶ τὸ αἰσθητόν.
Εὐκόλως ἀναγνωρίζεται διὰ προσεκτικῆς ἐξετάσεως. — Ἐνίοτε καὶ π
πτωσις πεπαλαιωμένη τῆς μήτρας παρεμφέρει πρὸς ἄῤῥεν γένος.

Β'. Ἀληθὴς ἑρμαφροδιτισμός.

α'. *Πλάγιος.* — Χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς παρουσίας εἰς μὲν τὸ ἕτ
ἥμισυ τοῦ σώματος τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ ἄῤῥενος, εἰς δὲ τὸ ἕ
ρον ἥμισυ τῶν τοῦ θήλεος· εἶναι ἀναδιπλασιασμὸς οὕτως εἰπεῖν τῆς
θρωπίνης φύσεως καὶ παράγεται ὃν ἐκ δεξιῶν ἀνὴρ καὶ ἐξ εὐωνύμων γυ
— Σπανιώτατα ἀπαντᾷ.

β'. *Ἐγκάρσιος ἢ διπλοῦς.* — Χαρακτηρίζεται μορφουμένων εἰς
αὐτὸ μέρος συγχρόνως τῶν ὀργάνων τοῦ τε ἄῤῥενος καὶ τοῦ θήλεος.
ναι ἐντελῶς ἄγονος. Διατηρεῖται συμμετρία τῶν ὀργάνων, ἐλλείπει ὅμ
ἡ ἁρμονία. — Λίαν σπάνιος.

γ' *Διγενής.* — Χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῆς συνενώσεως τῶν γεννητι
ὀργάνων μᾶλλον ἢ ἧττον τελείων ἀμφοτέρων τῶν γενῶν· ὑπάγεται
εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μετὰ πλεονασμοῦ ἑρμαφροδίτων.—Καὶ ἂν ὑπ
χει οὔτε συνουσία οὔτε γονιμοποίησις τελεῖται.

Συμπεράσματα.

α'. Ἅπασαι αἱ τοῦ ἑρμαφροδιτισμοῦ περιστάσεις δὲν προκαλοῦ
ἀπάτην.

β'. Ἡ ἀπάτη συμβαίνει συνήθως διὰ τὰ ἄτομα τοῦ ἄῤῥενος γέν
ἐκλαμβανόμενα ἀντὶ τοῦ θήλεος.

γ'. Αἱ μέχρι τοῦ νῦν γνωσταὶ ἰατροδικαστικαὶ περιστάσεις ἀνάγον
εἰς τοὺς τοῦ ἄῤῥενος γένους ἑρμαφροδίτους.

δ'. Παρουσιάσθη ἅπαξ καὶ ἀπάτη ἀντίθετος τῆς προσημειωθείσ
ἥτις ὅμως δὲν προὐκάλεσε ζήτημα ταὐτότητος.

2. Ταὐτότης τοῦ ἐνηλίκου.

Ἐννοεῖται ὁ προσδιορισμὸς τῆς ταὐτότητος κατὰ τὰς διαφόρους
ἀνθρωπίνου βίου ἡλικίας.

Τὰ συντελοῦντα εἰς τοῦτο δεδομένα εἶναι ἡ ἡλικία, τὸ ἀνάστημα,
γένος, τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος φυσικά τε καὶ μὴ σημεῖα, τὰ δι' ὧν ὁρίζε
τὸ ἐπιτήδευμα σημεῖα. Ταῦτα καθ' ἑαυτὰ ἥκιστα συμβάλλουσιν εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κοπόν, διὰ τοῦ συνδυασμοῦ ὅμως πρὸς ἄλληλα τούτων ἐπιτυγχάνεται ἡ
ύσις τοῦ ζητήματος.

α'. *Ἡλικία.* — Ὁ μετὰ θετικότητος τῆς ἡλικίας προσδιορισμὸς ἐνίοτε
ποβαίνει ἀνέφικτος, ἅτε δὴ τῶν κανονικῶν εἰς τὸ σῶμα μεταλλαγῶν
ήπω συμβαινουσῶν πάντοτε καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν αὐ-
ὴν ἐποχὴν ἕνεκα ποικίλων αἰτίων. Διὸ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος ἀπαι-
εῖται ἡ συνδρομὴ καὶ τῶν ἄλλων δεδομένων· πάντοτε ὅμως τὸ ζήτημα
ύεται κατὰ προσέγγισιν.

Ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου διαιρεῖται εἰς τὰς ἑξῆς ἡλικίας· 1. Βρεφική, ἀπὸ
ῆς γεννήσεως ἕως τοῦ 7 ἔτους.—2. Παιδική, ἀπὸ τοῦ 8-12 ἢ 15 ἔτους.
-3. Ἔφηβος, ἀπὸ τοῦ 12 ἢ 15-21 ἢ 25.—4. Ἀνδρική, ἀπὸ τοῦ 21
25-50 ἢ 60. καὶ 5. Γεροντική, ἀπὸ τοῦ 50 ἢ 60 μέχρι τοῦ θανάτου.

1. *Βρεφική.* — Ὑποδιαιρεῖται αὕτη α'. Εἰς τὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεως
έχρι τοῦ 7 μηνός. β'. Εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 7 μηνὸς μέχρι τοῦ 2 ἔτους, καὶ
'. Εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 2 μέχρι τοῦ 7 ἔτους.

Τῆς πρώτης περιόδου χαρακτὴρ οὐσιώδης εἶναι ἡ ἔλλειψις τῶν ὀδόν-
ων. Περιστάσεις προώρου ὀδοντοφυΐας εἶναι ἐξαιρετικαί.

Τῆς δευτέρας χαρακτὴρ οὐσιώδης εἶναι ἡ ἔκφυσις τῶν 20 προσκαίρων
δόντων ὡς ἑξῆς, 8 τομεῖς ἀπὸ τοῦ 7-12 ἢ 14 μηνός· 4 πρῶτοι γόμφιοι
έχρι τοῦ 16 ἢ 18 μηνός· 4 κυνόδοντες μέχρι τοῦ 20 ἢ 22 μηνός, καὶ 4
είσθιοι γόμφιοι μέχρι τέλους τοῦ δευτέρου ἔτους.

Τῆς τρίτης περιόδου χαρακτὴρ ἡ συμμετρικὴ τοῦ σώματος ἀνάπτυξις.

2. *Παιδική.* — Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῆς ἀποπτώσεως
ῶν προσκαίρων ὀδόντων. Ἡ δευτέρα ὀδοντοφυΐα περατοῦται κατὰ τὸ
1 ἢ 12 τῆς ἡλικίας ἔτος. Αἱ λειτουργίαι τοῦ ὀργανισμοῦ ῥυθμίζονται
εἰ τὸ κανονικώτερον.

3. *Ἔφηβος.* — Οὐσιώδης χαρακτὴρ ἡ ἀνάπτυξις τῶν γεννητικῶν ὀρ-
άνων καὶ τῆς γεννετησίου ὁρμῆς ἀπὸ τοῦ 12 ἔτους εἰς τὸ θῆλυ, ἀπὸ τοῦ
5 εἰς τὸ ἄῤῥεν γένος.

4. *Ἀνδρική.* — Ἄρχεται κατὰ τὸ 21 ἔτος εἰς τὰς γυναῖκας, τὸ 25
ς τοὺς ἄνδρας. Ἡ ἀνάπτυξις ἐν γένει τοῦ σώματος τελεία. Ἀπὸ τοῦ
5-40 ἔτους συνήθως ἄρχεται ἡ τῶν τριχῶν λεύκανσις, ἀλλ' οὐδὲν τὸ
αθερὸν ἐκ τούτου. Περὶ τὸ τέλος τῆς περιόδου ταύτης αἱ πολλαὶ τῶν
ιτουργιῶν εἶναι ἧττον ἐνεργητικαί. Περὶ τὸ 26 ἢ 27 ἔτος φύονται οἱ
λευταῖοι γόμφιοι ὀδόντες, οἱ τῆς φρονήσεως καλούμενοι.

5. *Γεροντική.* — Χαρακτὴρ οὐσιώδης ἡ γενικὴ παρακμή.

β'. *Ἀνάστημα.* — Κυρίως ὁ λόγος εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταυτό-
ητος ἐπὶ νεκροῦ.

γ'. *Γένος.* — Εἴρηται εἰς τὸ περὶ ταυτότητος ἐπὶ νεογνοῦ.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δ'. *Σημεῖα ἐπὶ τοῦ σώματος.* — Διαιροῦνται εἰς φυσικὰ καὶ τεχνητά.

1. *Σημεῖα φυσικά.* — Εἶναι τὰ συγγενῆ, τὰ ἐπίκτητα, τὰ αὐτομάτως καὶ τὰ ἐκ τυχαίας αἰτίας προερχόμενα.

Α'. *Συγγενῆ ἢ καὶ ἐπίκτητα.* — Εἶναι οἱ μητρικοὶ σπίλοι ἢ κηλίδες, ἤτοι συγγενὴς ἀλλοίωσις περὶ τὴν χροιὰν ἢ τὴν ὑφὴν τοῦ δέρματος, περιωρισμέναι, διαφόρου χρώματος καὶ σχήματος, ὁτὲ μὲν περιστρέφονται εἰς ἁπλοῦν χρωματισμόν, ὁτὲ δὲ καὶ εἰς ὄγκους· εἶναι ἀνεξίτηλοι καὶ μόνον δι' ἐγχειρήσεως παρέρχονται.

Τὰ ἐπίκτητα εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον εἶναι, ἀγγειώδεις ὄγκοι, ἀνευρύσματα, ἐφελίδες.

Β'. *Ἐκ τυχαίας αἰτίας.* — Ταῦτα εἶναι ἀκρωτηριασμοί, τυχαῖαι δυσμορφίαι καὶ οὐλαί.

Αἱ οὐλαὶ διαιροῦνται εἰς οὐλὰς ἐκ τραυματικῆς καὶ ἐξ ἑλκώδους αἰτίας. Οὐλὴ εἶναι τὸ προϊὸν τῆς ἐπεξεργασίας διὰ τὴν συγκόλλησιν τῶν διαιρεθέντων ἱστῶν. — Αἱ οὐλαὶ ὡς τὰ πολλὰ ἀπεικονίζουσι τὸ τραῦμα ἀφ' οὗ παρήχθησαν. Ἐν γένει αἱ ἐκ τῶν οὐλῶν ἐνδείξεις εἰς τὴν δικαιοσύνην εἶναι λίαν ὠφέλιμοι διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς φύσεως καὶ τῆς παλαιότητος τοῦ τραύματος. — Ἡ ἀπὸ τμητικῶν ὀργάνων οὐλὴ εἶναι γραμμοειδής· ἡ ἀπὸ βαρέος καὶ ἀμβλέος ὀργάνου κυκλικὴ μετὰ χειλέων μᾶλλον ἢ ἧττον ἐξεχόντων· ἡ ἀπὸ τραυμάτων διὰ πυροβόλων ὅπλων ἀπεικονίζει δίσκον ἐμβεβυθισμένον ἐν τῷ κέντρῳ, τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως συμβάσης ἐξ ἀποστάσεως, μετὰ ἀνωμάλων δὲ καὶ ἐσχισμένων χειλέων, τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως ἐκ τοῦ σύνεγγυς. — Αἱ τῶν χοιράδων οὐλαὶ προέχουσιν. — Ἡ ἐποχὴ τῆς οὐλῆς ὁρίζεται ἐκ τοῦ χρώματος αὐτῆς, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἐρυθρὸν ἀποβαίνει λευκὸν ἐντὸς 2 ἢ 3 μηνῶν καὶ μένει ἀμετάβλητον καὶ ἀνεξίτηλον.

Αἱ οὐλαὶ ἐνίοτε εἶναι δύσμορφοι εἴτε ἕνεκα τῆς χροιᾶς, εἴτε ἕνεκα τῆς προεξοχῆς ἢ ἐσοχῆς αὐτῶν· ἐνίοτε δὲ καὶ παθολογικῶς μεταβάλλονται.

Τὰ κατάγματα διακρίνονται ἐκ τοῦ σχηματιζομένου πώρου εἰς τὰ κατεαγότα τῶν ὀστῶν ἄκρα.

2. *Σημεῖα τεχνητά.* — Στίξις· τὰ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος· καὶ τὰ ἐκ τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς.

Α'. *Στίξις.* — Διενεργεῖται κατὰ διαφόρους τρόπους, ὡς τὰ πολλὰ διὰ νύξεως τοῦ δέρματος διὰ βελονῶν καὶ ἐπιχρίσεως χρωματιστικῶν ὑλῶν. Διαφόρους ἀπεικονίζουσι παραστάσεις. Τὰ στίγματα εἶναι ἀνεξίτηλα ὡς τὰ πολλά, καὶ δὴ τὰ διὰ μελανοῦ χρώματος ἐνεργούμενα· ὁπωσδήποτε ἐπὶ πολλὰ διαρκοῦσιν ἔτη.

Β'. *Σημεῖα ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος.* — Κατὰ τὸν Tardieu διαιροῦνται εἰς ἀβέβαια καὶ μήπω σταθερά, καὶ εἰς σταθερὰ καὶ βέβαια.

Ὅπως συντελεσθῶσι τὰ σημεῖα ταῦτα συνεπάγονται ἀλλοιώσεις εἰς τὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δέρμα· τούτων ἐξεταστέον α' τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν, β' τὴν ἕδραν, καὶ γ' τὴν σχετικὴν ἀξίαν.

α'. *Εἶδος καὶ φύσις τῶν ἀλλοιώσεων.* — 1. *Πάχυνσις.*—Παρίσταται ὑπὸ διαφόρους βαθμούς, ἀπὸ ἁπλῆς σκληριάσεως μέχρι τυλώματος. — 2. *Ἀλλοίωσις τῆς ὑφῆς τοῦ δέρματος.* — Περιστρέφεται εἰς μαλάκυνσιν ἢ καὶ καταστροφὴν τοῦ δέρματος, εἰς βαθείας ῥωγμάς, εἰς καταστροφὴν τῶν ὀνύχων, εἰς τὸν σχηματισμὸν ὄγκων καὶ κύστεων. — *Μεταβολὴ τῆς χροιᾶς.*—Δὲν εἶναι συχνὴ ἀλλὰ χαρακτηριστική, ἐξαρτᾶται δὲ ἐκ τῶν ἐν χρήσει ὑλῶν εἰς τινα ἐπαγγέλματα. — 4. *Παραμόρφωσις τῶν μερῶν.* — Δυσμορφίαι μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμέναι προερχόμεναι ἐκ τῆς χρήσεως ὀργάνων τινῶν καὶ ἐκ τῆς θέσεως ἣν τὸ σῶμα λαμβάνει ἐργαζόμενον.

β'. *Ἕδρα.*—1. Εἰς τὰς χεῖρας.— Ἐδράζουσιν ἢ εἰς τὴν παλάμην, ἢ εἰς τοὺς δακτύλους, ἢ καὶ εἰς τὴν ἑτέραν ἢ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. - 2. Εἰς τοὺς πόδας σπάνιαι, ἀπαντῶσαι εἰς τοὺς ῥάπτας, τορνευτὰς κτλ.—3. Εἰς τὰς κνήμας, εἰς τοὺς ῥάπτας.—4. Εἰς τὸν κορμόν, εἰς ὑποδηματοποιούς, ῥάπτας, τορνευτὰς χαλκοῦ κτλ. 5.—Εἰς τοὺς βραχίονας, εἰς τὰς πλυντρίας κτλ. — 6. Εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ δὴ εἰς τοὺς ὀδόντας, εἰς τοὺς καπνιστάς.

γ'. *Σχετικὴ ἀξία.* — Ὡς πρὸς τὴν σχετικὴν αὐτῶν ἀξίαν ὑπάγονται εἰς 3 κατηγορίας· — 1. *Ἀβέβαια σημεῖα.* — Ἀνευρίσκονται εἰς τοὺς χρωμένους βάκτροις, ἀμαξοπηγούς, ῥαπτρίας, κοινὰς γυναῖκας κτλ. — 2. *Βέβαια μήπω σταθερά.* — Εἰς τοὺς γναφεῖς, ἀμαξηλάτας, κουρεῖς, σκοπευτάς, τριχαπτοπλέκτας, ὡρολογοποιούς, ἀχθοφόρους. — 3. *Βέβαια καὶ σταθερά.* — Εἰς τοὺς πλύνοντας τὰ ὑφάσματα, πλυντρίας, ἡλοτόμους, ὑποδηματοποιούς, βυρσοδέψας, χαλκεῖς, τορνευτάς, ἀνθοποιούς, χρυσωτάς, χαράκτας, ξυλουργούς, ῥαπτρίας τῶν ὑποδημάτων, κλειθροποιούς, λιθοξόους, βαφεῖς κτλ.

Γ'. *Τοῦ χρώματος τῶν τριχῶν.* — Συνίσταται εἰς τὸν ἀποχρωματισμὸν τῶν τριχῶν, καὶ εἰς τὸν χρωματισμὸν αὐτῶν διὰ χρώματος διαφέροντος τοῦ ἀρχικοῦ.

Ὁ ἀποχρωματισμὸς ἐνηργεῖτο ἄλλοτε διὰ τοῦ χλωριούχου ὕδατος, τὰ νῦν δὲ διὰ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου.

Ὁ δὲ χρωματισμὸς διὰ διαφόρων βαφικῶν ὑλῶν ὡς βάσιν ἐχουσῶν μεταλλικὰς οὐσίας, ὡς τὸ βισμούθιον, τὸν μόλυβδον, σπανίως τὸν χαλκόν, τὸν ἄργυρον, τὸ θεῖον· τὰ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀναγόμενα ζητήματα εἶναι· 1. Τίνες αἱ περιστάσεις καθ' ἃς φύσει μεταλλάσεται ἡ χροιὰ τῶν τριχῶν, καὶ ἂν συμβαίνει εἰς βραχὺ χρόνου διάστημα. 2. Ἂν τὸ φυσικῶς ἀλλοιωθὲν χρῶμα τῶν τριχῶν ἐπανέρχεται εἰς τὸ πρῶτον αὐτομάτως, καὶ πότε.—3. Διὰ τίνων μέσων διακρίνεται ἡ τεχνητὴ τῆς χροιᾶς τῆς κόμης μεταλλαγή.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δ'. *Σημεῖα ἴδια ἐπὶ τοῦ ἐνόχου.* — Μώλωπες, ἐκδοραί, τραύματα, κηλίδες, τρίχες ἢ ἄλλα τινὰ ἀντικείμενα ἀπὸ τοῦ θύματος προερχόμενα. Τέλος ἴχνη ἐγκαταλιμπανόμενα ὑπὸ μερῶν τινων τοῦ σώματος τοῦ ἐνόχου, ὡς ἀποτύπωμα καθημαγμένης χειρός, καὶ ἰδίᾳ ἀποτύπωμα τοῦ ποδός.

Β'. **Περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ πτώματος ταὐτότητος.**

Τὰ ζητήματα τῆς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ ταὐτότητος σπάνια, ἀλλὰ πολλῷ δυσλυτώτερα τῶν ἐπὶ ζῶντος. Ἅπαντα δὲ τὰ ζητήματα ταῦτα ἰδίᾳ περιστρέφονται εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου ἐκ τῶν διαφόρων τῆς σήψεως προόδων, ἕνεκα διαφόρων αἰτίων τάχιον ἢ βράδιον προβαινούσης. Δυσκολώτερον τὸ ζήτημα προκειμένου περὶ τμημάτων μόνον πτώματος. Διαιρεῖται τὸ κεφάλαιον α'. Εἰς τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου. β'. Εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου. γ'. Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας, ἀναστήματος, γένους κτλ. καὶ δ'. Εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, ἀλλὰ περὶ τούτου ἀλλαχοῦ ὁ λόγος.

α'. *Βεβαίωσις τοῦ θανάτου.* — Θάνατος εἶναι ἡ παῦσις τῶν συντελούντων εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς φυσικῶν φαινομένων. Ἐξεταστέα τὰ ἑξῆς θέματα· 1. Μέτρα διοικητικὰ πρὸς πρόληψιν προώρων ἐνταφιασμῶν, καὶ νομικὰ ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὸν θάνατον. — Β. Δ. Περὶ ἐνταφιασμοῦ. Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ περὶ ἐξορύξεως τάφου καὶ νεκροτομῆς ὑπὸ τοῦ Π. Ν. ὁριζόμενα. — Ἡ ἐπιβίωσις ὁριζομένη κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον· ἐπὶ πλειόνων συγχρόνως θνησκόντων, ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ συμβάματος, ἐκ τῆς ἰσχύος, τῆς ἡλικίας, καὶ τοῦ φύλου· ἐκ τῶν ἀγόντων ἡλικίαν κατωτέραν τῶν 15 ἐτῶν ὁ πρεσβύτερος, καὶ ἐκ τῶν ἀγόντων ἀνωτέραν τῶν 60 ὁ νεώτερος ἐπιζῇ· ἐκ τῶν ἀγόντων ἡλικίαν κατωτέραν τῶν 15 καὶ τῶν ἀνωτέραν τῶν 60 ἐτῶν οἱ πρῶτοι εἶναι οἱ ἐπίβιοι. Ἀλλὰ καὶ ἕτερα δεδομένα ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς σήψεως, ἐκ τῆς ἐπισημότητος τῶν κακώσεων, ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων συμβάλλουσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

2. *Σημεῖα τοῦ θανάτου.* — Πρὸ τῆς σπουδῆς τῶν σημείων τοῦ θανάτου ἀνάγκη νὰ γνωρίσωμεν τὴν νεκροφάνειαν καὶ τὰ αἴτια αὐτῆς. *Νεκροφάνεια.* — Πολλὰ τὰ τῆς νεκροφανείας αἴτια, τούτων δὲ τὰ κυριώτερα ἀσφυξία, συγκοπή, ὑστερισμός, συμφόρησις καὶ αἱμορραγία τοῦ ἐγκεφάλου, κατάψυξις, κεραυνός, μέθη, τραυματισμοί.

Θάνατος ἀληθής. — Τὰ σημεῖα δι' ὧν γνωρίζεται ἐξεταστέα μετὰ πολλῆς προσοχῆς. — Μόνη ἡ τελεία ἐπὶ 5 τοὐλάχιστον ἑξηκοστὰ τῆς ὥρας διακοπὴ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας βεβαιοῖ τὸν θάνατον. Κατάπτωσις τῆς κάτω γένυος, ὀφθαλμοὶ καὶ στόμα ἀνοικτά, κάμψις τοῦ ἀντίχειρος,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τωματικαὶ πελιδναὶ κηλίδες καὶ ῥαβδώσεις· ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς μυϊκῆς κινήσεως· ψύξις τοῦ σώματος· παῦσις τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ἀναπνοῆς· χαλάρωσις τῶν σφιγκτήρων.—Πλαδαρότης καὶ ἐμβύθισις τοῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ· διαστολὴ τῆς κόρης, μελαναὶ τοῦ σκληρωτικοῦ κηλίδες, ἀποχρωματισμὸς τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.—Πτωματικὴ δυσκαμψία καὶ σῆψις.

β'. *Πότε ἐπῆλθεν ὁ θάνατος.* — Ὁρίζεται ἐκ τῶν προόδων τῆς σήψεως. Σῆψις σημαίνει τὴν ἀποσύνθεσιν ἣν ὑφίστανται ὑπὸ τὸ κράτος συνθηκῶν τινων τὰ στερηθέντα ζωῆς ὀργανικὰ ὄντα. — Α' ἐποχὴ $^1/_4$ - $^1/_2$ ὥραν ὑφίσταται ἡ θερμοκρασία, τελεία νέκρωσις. Βεβαιοῦται διὰ τῆς παντελοῦς τῶν παλμῶν ἐλλείψεως. — Β' ἐποχὴ 48 - 72 ὥρας σπανίως μέχρις 7 ἡμερῶν. Πτωματικὴ δυσκαμψία ἀρχομένη. — Γ' ἐποχή, τὸν χειμῶνα 5 - 8 ἡμέρας τὸ θέρος 3 - 5. Μαλθακὰ μόρια ἐντελῶς χαλαρά, θερμοκρασία τελείως ἐλλείπει. — Δ' ἐποχὴ· ἄρχεται ἡ ἀποσύνθεσις.

α'. *Περιστάσεις ἐπισπεύδουσαι, βραδύνουσαι, ἢ καὶ ἀναστέλλουσαι τὴν σῆψιν.* — *Θερμοκρασία*, κατάλληλος διὰ τὴν σῆψιν εἶναι 15^0 - 25^0· λίαν ὑψηλὴ καὶ λίαν ταπεινὴ ἐμποδίζει τὴν σῆψιν. — *Ὑγρασία*, ἐπιδρᾷ σπουδαίως ἐπὶ τὴν ταχυτέραν τῆς σήψεως πρόοδον. — *Ἠλεκτρισμός*, ἀμφίβολος ἡ ἐπήρεια.—*Κατάστασις τοῦ λειψάνου*, ὀξεῖα νόσος, ταχὺς θάνατος ἐπισπεύδουσι τὴν σῆψιν· εὔσαρκα σώματα. — *Τὸ μέσον* ἐπιδρᾷ σπουδαίως, εἰς τὸν ἀέρα τάχιον προβαίνει, εἰς τὴν γῆν τάχιον ἢ εἰς τὸ ὕδωρ.

β'. *Σῆψις εἰς σῶμα ζῶν εἶναι ἐφικτή;* — Καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων οὐδέποτε.

γ'. *Προϊόντα τῆς σήψεως.* — *Ἀέρια καὶ ὀξέα*· ἄζωτον, ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον, ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀμμωνία, ὑδροθειϊκὸν ὀξύ, φωσφοροῦχον ὑδρογόνον, ὀξικὸν ὀξύ, νιτρικὸν ὀξύ. — *Σάπων*· ὁτὲ μὲν μερικός, ὁτὲ δὲ γενικός. — *Μετατροπὴ εἰς μομίαν.* — *Λιπώδης οὐσία.* — *Μιάσματα.*

1. *Σῆψις ἡ ἐν τῇ μήτρᾳ.* — Διαφέρει τῆς ἐξωμητρίου σήψεως ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν προβαίνει καὶ ἐκ τῶν χαρακτήρων δι' ὧν σημαίνεται. — Τὸ νεκρὸν ἐν τῇ μήτρᾳ ἔμβρυον ὁτὲ μὲν ἐξωθεῖται ταχέως, ἐντὸς 24 ἢ 36 ὡρῶν, ὁτὲ δὲ μετὰ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον. — Αἱ δυσχέρειαι εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος προκύπτουσιν ἰδίᾳ ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος μετὰ τὸν τοκετόν.

Τοῦ νεκροῦ ἐμβρύου ἐξωθησθέντος 24 ἢ 36 ὥρας μετὰ θάνατον οὐδὲν εὕρηται σημεῖον τεκμηριοῦν τὴν ἀρξαμένην σῆψιν, συνεπῶς καὶ τὸν ἐν τῇ μήτρᾳ θάνατον, καθόσον δὲν ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἡ ταχυτέρα ἐν τῷ ἀέρι σῆψις.

Μετὰ ἡμέρας δὲ ἐξωθησθὲν τὸ ἔμβρυον παρουσιάζει, κεφαλὴν πλαδαρὰν καὶ πλατεῖαν, στῆθος πλατύ, κοιλίαν σχεδὸν κοίλην κατὰ τὸν ὀμφαλόν, ἢ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

πλαδαρὰν καὶ πλατεῖαν παρεμφερῆ ἀσκῷ· χροιὰν τοῦ δέρματος εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τὴν κοιλίαν ἐρυθράν, μελανόφαιον, οὐδόλως πρασινίζουσαν· ὀλυκταίνας, διήθησιν τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ἱστοῦ, ἐπιδερμίδα ἀποκολλωμένην· ὀμφαλίδα ἐξωγκωμένην. Μετὰ μακρότερον χρόνον τὸ λείψανον γίνεται στεατῶδες τὴν ὄψιν καὶ ἀποξηραίνεται. Δὲν φέρει τὴν καθαρὰν σηπεδονώδη ὀσμήν.

2. *Σῆψις εἰς τὸν ἀέρα.*—Ψῦξις, πτωματικὴ δυσκαμψία, πρασίνη χροιὰ κατὰ τὴν κοιλίαν, εἶτα δὲ κατὰ τὸ στῆθος, πρόσωπον, λαιμόν, ἄκρα. — Ἀεριώδης σῆψις φαινομένη τὸ πρῶτον εἰς τὰ κοῖλα ὄργανα, συνίστανται δὲ εἰς ἔκλυσιν ἀερίων καὶ ἐξοίδησιν τοῦ σώματος καὶ ἁπάντων τῶν ὀργάνων· ἀέρια συλλέγονται καὶ ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου, συντελεῖ δὲ ἴσως εἰς τοῦτο καὶ νοσηρά, ἰδία δὲ φλογιστική, τοῦ ὀργάνου ἐπεξεργασία. —Φλύκταιναι, ἀποκόλλησις τῆς ἐπιδερμίδος, ἔκχυσις ὑγροῦ φαιομελάνου, ὀσμὴ δυσωδεστάτη. — Οἱ βολβοὶ ἐμβυθίζονται, ὁ σκληρωτικὸς μελανοῦται. — Κοιλία διαῤῥήγνυται, ἐκρέει δὲ ὑγρὸν δυσῶδες. — Ἐνίοτε τῆς θερμοκρασίας οὔσης ὑψηλῆς, τῆς ἀτμοσφαίρας ξηρᾶς καὶ θερμῆς, καὶ τοῦ ῥεύματος τοῦ ἀέρος ἰσχυροῦ, ἡ σῆψις διακόπτεται, καὶ ἐλαττοῦται ἡ δυσωδία. — Τὰ μαλθακὰ μέρη μεταβάλλονται εἰς πόλτον. — Ὁ ἐγκέφαλος ἐκχεῖται. — Ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ ὁ χρόνος ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὴν βαθμιαίαν ταύτην σῆψιν, συνεπῶς καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου.

3. *Σῆψις ἡ ἐν τῇ γῇ.* — Α΄. *Φάσις.*—Μαλάκυνσις τῶν ἱστῶν· πρασίνη ἢ μελανέρυθρος χροιά, ἀνάπτυξις ἀερίων· μείζων τῶν ἱστῶν ὑγρασία.

Β΄. *Φάσις.* — Ὕλη γλοιώδης ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὀργάνων· ὀλιγωτέρα τῶν ἱστῶν ὑγρασία· ἔλλειψις ἀερίων· ἀσβολώδης χροιά· σαπωνοποίησις.

Γ΄. *Φάσις.*—Σαπωνοποίησις χαρακτηριστική. Ἐλλείπουσι τινὰ ὄργανα.

Δ΄. *Φάσις.* — Ἀποξήρανσις καὶ λέπτυνσις τῶν τε ὀργάνων καὶ ἱστῶν.

Ε΄. *Φάσις.* — Καταστροφὴ τῶν μαλθακῶν καὶ στερεῶν μερῶν· μεταβολὴ αὐτῶν εἰς τέφραν ἢ εἰς λιπαρώδη ὕλην.

Φυσικαὶ μεταβολαὶ τῶν ἱστῶν. — *Ἐπιδερμίς.* — Λεπτύνεται, μαλακύνεται, συνενοῦται μετὰ τοῦ σαβάνου, συῤῥικνοῦται, ῥήγνυται καὶ ἀποβαίνει φαιόλευκος· εἶτα γίνεται λιπώδης· τέλος ἐξαφανίζεται.

Ὄνυχες. — Μαλακύνονται, ὑπόφαιοι, ἀποσπῶνται. *Τρίχες.* — Ἀνθίστανται εἰς τὴν σῆψιν ἐπὶ μακρόν.

Δέρμα. — Ἐν ἀρχῇ ῥοδίζον, ὑποκίτρινον· καλύπτεται ὑπὸ κεγχρίων φωσφορικῆς τιτάνου· ἀποκολλᾶται· ξηραίνεται, λεπτύνεται, κυαμοκίτρινον, εὐρωτιᾷ. Σαπωνοποίησις, ἀποξήρανσις μεγάλη, καὶ τέλος καταστροφή.

Κυτταρώδης ἱστός. — Εἰς τὰ πρόσω ξηραίνεται, εἰς τὰ ὀπίσω διηθεῖται, ἰόχρους. — Σαπωνοποίησις, λευκόφαιος ἢ κίτρινος. — Ξηραίνεται,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ευκός. — Τέλος ὁ μὴ σαπωνοποιηθεὶς ξηραίνεται καὶ καταστρέφεται.

Μυϊκὸς ἱστός. — Μαλάκυνσις, διήθησις, σαπωνοποίησις· ὑγρός. Ἀπόρανσις, τέλος καταστροφή. Ἔνθα δὲ οἱ μῦς, ἀπομένουσι πέταλα μεμρανώδη, ὑπόφαια.

Ἀπονευρωτικὸς καὶ τενοντώδης ἱστός. — Ἀνθίστανται ἐπὶ πολὺ· ροιὰ κυανίζουσα· ἀποξηραίνονται.

Συνδεσμικὸς ἱστός. — Βραδέως μαλακύνεται καὶ καταστρέφεται. Οἱ ταυρωτοὶ σύνδεσμοι ἀντέχουσιν ἐπὶ μᾶλλον.

Χονδρώδης ἱστός. — Βραδέως ὑποκίτρινος, λεπτύνεται καὶ τέλος καταστρέφεται.

Ὀστεῶδες σύστημα. — Ἐπὶ πολλὰς χιλιάδας ἐτῶν μένει ἀναλλοίωτον.

Ὀρῴδης ἱστός.—Μαλακύνεται, ὑπόφαιος, λεπτύνεται, ἀποξηραίνεται.

Ἐγκέφαλος. — Ἀντέχει ἱκανῶς, φαιός, ἐλαιόχρους, μαλακύνεται ἀπὸ ῆς φαιᾶς οὐσίας, ἐλαττοῦται τὸν ὄγκον· μεταβάλλεται εἰς πόλτον· αῤῥέει. Σκληρὰ μῆνιγξ ἀντέχει.

Βολβοί. — Ἐμβυθίζονται, θολοῦνται, κενοῦνται, σαπωνοποιοῦνται.

Πνεύμονες. — Ἐμφυσηματώδεις, καταπίπτουσι, κυανίζοντες· δίκην εμβρανῶν πεπλατυσμένων, εὐρωτιῶσιν ἐνίοτε.

Διάφραγμα. — Ἀντέχει· λεπτύνεται, ἀποξηραίνεται, τέλος δίκην μεμράνης μελανῆς.

Καρδία. — Ὠχρὰ ἢ ἐρυθρά, ἰόχρους. Ψαμμώδη κεγχρία. Πλατύνεαι, λεπτύνεται, σχίζεται, καὶ τέλος καταστρέφεται.

Πεπτικὸς σωλήν.—Ὑπὸ διαφόρους χρώσεις, μαλακύνεται, λεπτύνεται, αὶ τέλος ἀπομένει ὡς μεμβράνη διάτρητος.

Ἧπαρ. — Μαλακύνεται, μελανοῦται· δίκην μάζης πεπλατυσμένης. Ἀποξηραίνεται.

Σπλήν. — Τὰ αὐτά.

Νεφροί. — Τὰ αὐτὰ ἀλλὰ βραδύτερον.

Γεννητικὰ ὄργανα. — Μαλακύνονται, καταπίπτουσι, τὸ πέος πλατύεται· τὸ ὄσχεον διατείνεται, ξηραίνεται.

Ἀέρια. — Ἐκλύονται εἰς τὰ κοῖλα ἰδίως ὄργανα, τὸν κυτταρώδη ἱστόν.

Περιστάσεις συντελοῦσαι εἰς τὰς διαφορὰς τῶν προόδων τῆς σήψεως. — Ἡλικία. — Ἕξις. — Γένος. — Εὐσαρκία ἢ ἰσχνότης. — Ἀκρωτηριασμὸς ἢ ἀκεραιότης τοῦ λειψάνου.—Εἶδος καὶ διάρκεια τῆς νόσου. — Ἐποχὴ ἐνταφιασμοῦ. — Ὠοτοκία ἐντόμων. — Βάθος τοῦ λάκκου. — Γυμνότης ἢ μὴ τοῦ λειψάνου. — Ἐπήρεια ἀτμοσφαιρική.

Συγκεφαλαίωσις. — Ὅρα πίνακα.

4. *Σῆψις ἡ ἐν τῷ ὕδατι.* — Διαιρεῖται κατὰ τὸν Devergie εἰς τὰς ξῆς περιόδους·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

α'. Τὸν χειμῶνα. — 1. Πρασίνη σῆψις, εἰς τὸ στέρνον, τὸ πρόσωπον, λαιμὸν κτλ., περατοῦται εἰς τὰ κάτω ἄκρα. Ἀναφαίνεται τὸν χειμῶνα ἀπὸ τῆς 12 - 15 ἡμέρας· τὸ δὲ θέρος τὴν 3 ἡμέραν.

2. *Ἔκλυσις ἀερίων* εἰς τὸν κυτταρώδη ἱστὸν καὶ τὰ κοῖλα ὄργανα τὸν χειμῶνα μετρία καὶ εἶναι τελεία μετὰ $1\,^1/_2$ - 2 μῆνας, τὸ δὲ θέρος τὴν 4 ἢ 5 ἡμέραν μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος.

3. *Σῆψις μελάγχρους*, ἄρχεται ἀπὸ τῶν αὐτῶν οἷα καὶ ἡ πρασίνη μερῶν, τὸν χειμῶνα ἄρχεται 1 μῆνα μετὰ τὴν κατάδυσιν, τὸ δὲ θέρος 10 - 12 ἡμέρας.

4. *Σηπεδονώδης σῆψις*, ἁλίσκει τὰ ὑπὸ τῆς μελαγχρόου σήψεως ἀλωθέντα μέρη, ἅτινα διαλύονται ἤδη παρασυρόμενα ὑπὸ τοῦ ὕδατος, συμβαίνει δὲ ἀπὸ τοῦ 2 - 3 μηνός, παρατεινομένη ἀορίστως.

5. *Σαπωνοποίησις*, ἁλίσκει τὰ μήπω καταστραφέντα μέρη· ἄρχεται πρωϊαίτερον εἰς τὰς γυναῖκας, ἀπὸ τοῦ 3 - 4 μηνὸς ἐν γένει.

6. *Ἀποξήρανσις*, σκλήρυνσις τῶν μήπω καταστραφέντων μερῶν ἐκτὸς τοῦ μυϊκοῦ ἱστοῦ, ἄρχεται τὸν 4 μῆνα.

7. *Διαβρώσεις* λίαν προκεχωρημέναι κατὰ τὸν $4\,^1/_2$ μῆνα.

8. *Ἀποτιτανώσεις*, χαρακτηρίζονται μεταβαλλομένου τοῦ ἀμμωνιούχου σάπωνος εἰς τιτανώδη, ἄρχεται τὸν 4 ἢ $4\,^1/_2$ μῆνα.

9. *Καταστροφή*, περατοῦται διὰ τῆς ἐντελοῦς καταστροφῆς τῶν μερῶν.

β'. *Περιστάσεις τροποποιοῦσαι τὴν ἐν τῷ ὕδατι σῆψιν.* — 1. Προφυλακὴ ἀπὸ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ὕδατος.

2. Ἡ πρασίνη, μελάγχρους καὶ σηπεδονώδης τάχιον ἀναπτύσσονται ἐν τῷ στασίμῳ ὕδατι.

3. Ἐν γένει παρατηρεῖται ὑπὸ δύο μορφὰς ὡς πρασίνη, μελάγχρους, σηπεδονώδης σῆψις καὶ ἔκλυσις ἀερίων, καὶ ὡς σαπωνοποίησις κτλ.

4. Ταχυτέρα ὅσῳ ὑψηλοτέρα ἡ θερμοκρασία.

5. Τὸν χειμῶνα ἡ τῶν ἀερίων ἔκλυσις ἐνίοτε ἐλλείπει.

6. Μεταξὺ χειμῶνος καὶ θέρους ὑπολογίζεται μηνιαία διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν χρονολογικὴν τάξιν τῶν περιόδων.

7. Λίαν σπανίως τὸ θέρος σαπωνοποιοῦνται τὰ λείψανα.

8. Σαπωνοποίησις οὐδέποτε συμβαίνει ἔνθα δὲν ὑπάρχει δέρμα.

9. Ἡ δευτέρα τῶν φαινομένων σειρὰ εὐκολώτερον ἀναπτύσσεται εἰς τοὺς νέους καὶ εὐσάρκους.

10. Αἱ γυναῖκες ἐν τῷ ὕδατι κεῖνται ὕπτιαι, οἱ δὲ ἄνδρες πρηνεῖς.

γ'. *Ἀλλοιώσεις τῶν ἱστῶν καὶ ὀργάνων.* — 1. Δέρμα· τρεῖς τάξεις ἀλλοιώσεων, ἀπαρτίζει φυσαλίδας ἢ καὶ ἐν μέρει καταστρέφεται, σαπωνοποιεῖται, ξηραίνεται καὶ γίνεται ὑποκίτρινον.

2. Κυτταρώδης ἱστός· ἐν αὐτῷ ἐκλύονται ἀέρια.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. Ἀγγεῖα· ἐν ἀρχῇ ἐκλύονται ἀέρια ἐν αὐτοῖς, εἶτα σαπωνοποιοῦνται.
4. Ὀστᾶ· ῥοδινὰ τὴν χροιὰν καὶ εὔθριπτα.
5. Μῦς· διατηροῦσι τὸ χρῶμα, διαβρέχονται, εἶτα λεπτύνονται.
6. Ὀρῤῥώδεις ὑμένες δὲν σήπονται ἀλλὰ ξηραίνονται.
7. Ἐγκέφαλος· σήπεται ἀπὸ τῆς φλοιώδους οὐσίας καὶ τέλος σαπωνοποιεῖται.
8. Πνεύμονες πληροῦνται ἀερίων, εἶτα στερῤῥοποιοῦνται.
9. Στόμαχος καὶ ἔντερα διατηροῦνται ἐπὶ πολύ.

δ'. *Ἐποχαὶ καθ' ἃς συμβαίνουσιν αἱ ἀλλοιώσεις.* — Τὴν 4 ἡμέραν ἐπιδερμὶς παλάμης λευκαίνεται.

Τὴν 6 - 8 ἡ τῶν ποδῶν καὶ τῆς ῥάχεως τῆς χειρός.

Τὴν 15 ἐξοίδησις τοῦ προσώπου, συῤῥίκνωσις τῆς ἐπιδερμίδος· φλοιώδης ἐγκεφαλικὴ οὐσία πρασίνη.

Τὸν 1 μῆνα ἐξοίδησις μεγάλη τοῦ προσώπου μελάγχρους χρῶσις, πλὰξ μελανέρυθρος εἰς τὸ στέρνον.

Τὸν $1\ ^1/_2$ μῆνα πρασίνη χροιὰ τοῦ λαιμοῦ.

Ἐν γένει ὥρα πίνακα.

ϐ'. *Τὸ θέρος.* — Διαφορὰ πρὸς τὸν χειμῶνα 20 - 22 ἡμερῶν.

5 - 8 ὥραι θέρους = 4 - 8 ἡμέρας χειμῶνος.
48 » » = 8 - 12 » »
4 ἡμέραι » = 15 » »

γ'. *Μεταβολαὶ ἐπερχόμεναι τοῦ σώματος ἐκτεθέντος εἰς τὸν ἀέρα.*

5. *Σῆψις ἡ ἐν τοῖς ἀποπάτοις.*
6. *Σῆψις ἡ ἐν τῇ κοπρίᾳ.*

Γ'. **Περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ταὐτότητος ἐπὶ σκελετοῦ.**

1. Γένος· ὁ γυναικεῖος σκελετὸς μικρότερος.
2. Ἡλικία· ὥρα πίνακας.
3. Ἀνάστημα· »

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΚΗΛΙΔΩΝ.

Συχνότατα ἡ δικαιοσύνη ἐπικαλεῖται τὰς γνώσεις καὶ τὴν ἐμπειρ
τοῦ ἰατροδικαστοῦ διὰ τὴν λύσιν ζητήματος τὰ μάλιστα σπουδαίου κ
δυσχεροῦς, τὸν προσδιορισμὸν τῆς φύσεως τῶν εἴτε ἐπὶ ἐνδυμάτων, ε
ἐπὶ ὀργάνων, εἴτε ἐπὶ οἱουδήτινος ἄλλου ἀντικειμένου εὑρισκομένων κηλ
δων. Ἡ λύσις τῶν διαφόρων εἰς τὰς κηλίδας ἀναγομένων ζητημάτ
εἶναι πλείστου λόγου ἀξία, διότι ἡ δικαιοσύνη καταλλήλως φωτιζομέ
καθοδηγεῖται ἄλλοτε μὲν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ αὐτουργοῦ, ἄλλοτε δὲ
τὴν ἀθώωσιν ἀδίκως ὑποτιθεμένου ἐνόχου.

Πολλαπλαῖ καὶ ποικίλαι αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς τὰ περὶ κηλίδων ζητ
ματα προβάλλονται, ἀναγόμεναι εἰς διάφορα τῆς ἰατροδικαστικῆς κεφ
λαια, ὡς τοὺς τραυματισμούς, τοὺς φόνους, τὰς βρεφοκτονίας, τὰς δι
κορεύσεις κτλ., τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἡ φύσις τῶν κηλίδων εἶναι ἄλλο
ἄλλη, ὁτὲ μὲν δηλονότι αὗται εἶναι ἀπὸ αἵματος, ὁτὲ δὲ ἀπὸ σπέρματ
ἄλλοτε ἀπὸ μηκωνίου, ἄλλοτε ἀπὸ ἰοῦ κτλ. Συνεπῶς ἐξεταστέον ἰδίᾳ ἕκ
στον τῶν εἰδῶν τούτων τῶν κηλίδων.

Α'. **Κηλίδες ἀπὸ αἵματος.**

Ἀναντιῤῥήτως τὰ σπουδαιότερα ἐκ τῶν εἰς τὰς κηλίδας ἐν γένει ἀν
γομένων ζητημάτων, ἅμα δὲ καὶ τὰς μείζονας δυσχερείας διὰ τὴν λύ
αὐτῶν παρέχοντα, εἶναι τὰ εἰς τὰς ἀπὸ αἵματος κηλίδας ἀναγόμενα· ταῦ
δὲ περιστρέφονται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς φύσεως τ
κηλίδων ὡς καὶ τῆς πηγῆς ἐξ ἧς τὸ αἷμα προέρχεται, δι' ὧν καταστρέ
ται ἢ ὑποστηρίζεται ἀξιόποινος πρᾶξις, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν περιγραφ
τοῦ πλήθους, τῆς διατάξεως καὶ τῶν χαρακτήρων τῶν κηλίδων, δι'
ὡς τὰ πολλὰ ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ τρόπου καθ' ὃν τὸ ἔ
κλημα διεπράχθη καὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ φάσεων. Ἐκ τούτων λοιπ
συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰ ἑξῆς τὰ ζητήματα τῶν ἀπὸ αἵματος κηλίδω
α'. Αἱ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδες εἶναι αἵματος; β'. Τὸ αἷμα εἶναι ἀνθρώπ
ἢ ζώου; καὶ γ'. Ὑπὸ τίνας παρήχθησαν αἱ κηλίδες αὗται συνθήκας;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

α'. *Αἱ κηλίδες εἶναι αἵματος;*

Κηλίδες προκαλοῦσαι τοιοῦτον ζήτημα ἀνευρίσκονται ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων εἴτε τοῦ θύματος, εἴτε τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ δὴ ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὀργάνων τρωτικῶν, οἷον μαχαιρῶν, ξύλων, λίθων, πτύων, ἀκινάκων καὶ ὧν γένει πάσης φύσεως ἐργαλείου προκαλοῦντος τραυματισμὸν ἢ καὶ τὸν θάνατον αὐτόν, ἐπὶ ἐπίπλων, ἐν τῷ δωματίῳ ἐπὶ τοῦ φατνώματος ἢ τῶν τοίχων ἢ τοῦ πατώματος, κτλ. Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι καὶ αἱ ὕλαι ἐπὶ τῶν ὁποίων αἱ κηλίδες αὗται ἐγκαθίστανται εἶναι διάφοροι, οἷον ὑφάσματα ποικίλα τό τε εἶδος καὶ τὴν χροιάν, σίδηρος καὶ αἱ ποικιλίαι αὐτοῦ, ξύλον, λίθος, χάρτης κτλ. Ἀναλόγως δὲ τοῦ εἴδους τῆς ὕλης ἐφ' ἧς αἱ κηλίδες κεῖνται, παρουσιάζουσι καὶ ποικιλίας τινὰς ὡς πρὸς τοὺς φυσικοὺς αὐτῶν χαρακτῆρας, τῶν χημικῶν καὶ μικροσκοπικῶν παραμενόντων ὡς τὰ πολλὰ τῶν αὐτῶν. Πλείστου λόγου ἄξιαι εἶναι αἱ μετὰ ἀπόπλυσιν, εἴτε δι' ἁπλοῦ ὕδατος, εἴτε καὶ δι' ἄλλων οὐσιῶν μᾶλλον ἢ ἧττον ἐξαφανιζουσῶν αὐτάς, παραλλαγαί, καθότι οὐ μόνον ἡ χροιὰ καὶ ἐν γένει οἱ φυσικοὶ αὐτῶν χαρακτῆρες ἐπαισθητῶς παραλλάσσουσιν, ἀλλά, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἀλλοιοῦνται καὶ αὐτοὶ οἱ χημικοὶ καὶ μικροσκοπικοὶ αὐτῶν χαρακτῆρες, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον μάλιστα ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος ὁ προσδιορισμὸς αὐτῶν, καὶ δὴ τῆς ἀποπλύσεως ἐνεργηθείσης οὐχὶ δι' ἁπλοῦ ὕδατος· ἐπίσης τοῦ ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἐξετάσεως χρονικοῦ διαστήματος ὄντος μακροῦ ἡ τῶν κηλίδων ἀναγνώρισις δυσχεραίνεται.

Τὴν σπουδὴν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται θέματος διαιροῦμεν εἰς τρία μέρη, καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον πραγματευόμεθα περὶ τῶν διαφόρων τῶν κηλίδων χαρακτήρων, φυσικῶν δηλονότι, χημικῶν καὶ μικροσκοπικῶν· εἰς δὲ τὸ δεύτερον περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν· καὶ εἰς τὸ τρίτον περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος συμπερασμάτων.

Α'. *Χαρακτῆρες τῶν ἀπὸ αἵματος κηλίδων.*

1. *Φυσικοί.* — Ἡ ὄψις τῶν τοῦ αἵματος κηλίδων εἶναι ἄλλοτε ἄλλη, καθόσον αὗται εὑρίσκονται ἐπὶ ὑφάσματος, ἢ ἐπὶ ἄλλων ὀργάνων, καὶ δὴ τμητικῶν. Ὑπὸ τρεῖς δὲ ὄψεις παρουσιάζονται αἱ κηλίδες εἰς τοὺς διαφόρους ἱστούς· α'. Αἱ μέν, ἀπότοκοι ἀναπόσεως αἵματος καθαροῦ καὶ ἐν γένει εὐμοιροῦντος ἰνικῆς, εἶναι ὁμοτίμως ἐρυθραί, μετὰ χειλέων περιγεγραμμένων· τοῦ ὑφάσματος δὲ τυγχάνοντος χροιᾶς μήπω σκιερᾶς, ἡ περίμετρος αὐτῶν ἀπεικονίζεται διὰ γραμμῆς βαθυτέρας χρώσεως. β'. Αἱ δέ, τοῦ αἵματος ὄντος πτωχοτέρου, ἔχουσι χροιὰν πολλῷ ἧττον σκιεράν, τὸ δὲ κέντρον αὐτῶν εἶναι ἧττον τῆς περιφερείας κεχρωσμένον· εἰς ταύτας παρατηροῦνται δύο διακεκριμέναι χροιαί, ἡ μὲν πρώτη, λίαν ἐρυθρὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ μᾶλλον συγκεντρική, ἀπαρτίζεται ὑπὸ συσσωρεύσεως τῆς χρωματιστικῆς ὕλης, ἡ δὲ δευτέρα, φαιοέρυθρος, ἐκκεντρική, ἀπότοκος ἀναπόσεως τοῦ ὀρροῦ τοῦ αἵματος ὑπὸ τοῦ ὑφάσματος ἐκτεινομένη πέραν τοῦ σημείου ὅπερ κατέχει ἡ μετὰ τῆς ἐρυθρᾶς χρωματιστικῆς ὕλης συννηωμένη ἰνική· οἱ χαρακτῆρες οὗτοι ἀποβαίνουσι μᾶλλον καταφανεῖς προκειμένου περὶ πτωχωτέρου αἵματος. γ'. Τέλος εἴς τινας σπανίας περιστάσεις αἱ κηλίδες στιλβουσιν ὡς αἱ ἐπὶ ἀντικειμένων ἀδιαχωρήτων εἰς τὰ ὑγρά, ἡ τοιαύτη δὲ τῶν κηλίδων ὄψις προέρχεται τὸ μέν, διότι τὸ σῶμα ἐφ' οὗ κεῖνται εἶναι ὀλίγον διαχωρητόν, τὸ δέ, διότι τὸ ἐπιχυθὲν αἷμα λίαν εὐμοιρεῖ ἰνικῆς. Εἰς ἅπαντα τὰ εἰς τὸ ὕδωρ διαχωρητὰ σώματα, ἡ κηλὶς εἶναι ἑκατέρωθεν καταφανής, τούτου δὲ μὴ παρατηρουμένου εἰς τὰ ὑφάσματα ἀναφύονται ὑπόνοιαι ὅτι ἡ κηλὶς δὲν εἶναι αἵματος, ἀλλὰ ἐλαίου ἢ ἑτέρας τινὸς οὐσίας.

Συγκεφαλαιοῦντες ὡς πρὸς τὴν ὄψιν τῶν ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων κηλίδων τοῦ αἵματος λέγομεν, ὅτι τὸ χρῶμα αὐτῶν εἶναι ἄλλοτε ἄλλο καθόσον τὸ αἷμα μᾶλλον ἢ ἧττον εὐμοιρεῖ ὀρροῦ, εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ἄφθονον τὸ ποσόν, καὶ τὰ ἐφ' ὧν εὑρίσκεται ἀντικείμενα εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον διαχωρητά· ὡς τὰ πολλὰ ὅσῳ μᾶλλον τὸ ἀντικείμενον ἢ τὸ ὕφασμα εἶναι πωρῶδες, τόσῳ μᾶλλον ἡ χροιὰ εἶναι στιλβουσα ἐξατμιζομένου τοῦ ὀρρώδους τοῦ αἵματος μέρους.

Ἡ δὲ τοῦ αἵματος ἐναπόθεσις ἐπὶ τμητικῶν ὀργάνων, ξύλων, λίθων, καὶ ἐν γένει στερεῶν σωμάτων, διενεργεῖται εἴτε δίκην μιᾶς ἢ πλειόνων σταγόνων, εἴτε δίκην γραμμῶν ἕνεκα προστριβῆς ἢ ἀπαλείψεως. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν παράγεται κηλὶς μᾶλλον ἢ ἧττον πλατεῖα ἀπεργαζομένη πλάκαν μᾶλλον ἢ ἧττον παχεῖαν, εἴτε λέπυρον στιλβον καὶ λαμπρόν, ὁρατόν, ὁμαλὸν τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ μελανόφαιον τὴν χροιὰν τῆς τοῦ αἵματος στρώσεως οὔσης παχυτέρας· εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίστασιν παρατηρεῖται εἰς ἔκτασιν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην τοῦ στερεοῦ σώματος σειρὰ μικρῶν ἐρυθρωπῶν στιγμάτων ὁμοτίμως διεσπαρμένων καὶ ἧττον καταφανῶν καθόσον κεῖνται πρὸς τὰ ἄκρα καὶ τὴν περιφέρειαν, τὸ εἶδος τοῦτο τῶν κηλίδων εὐκόλως δι' ἁπλῆς ἐπισκοπήσεως συγχέεται μετὰ τοῦ φυσικῶς ἐπὶ τοῦ σιδήρου σχηματιζομένου ἰοῦ, ἔτι δὲ μᾶλλον μετὰ τῆς ἐκ τοῦ κιτρικοῦ ἢ ὀξικοῦ σιδήρου σχηματιζομένης κηλίδος, ὡς παρετήρησέ ποτε ὁ Barruel (1).

Ἐν γένει ἐπὶ τῶν μήπω διαχωρητῶν εἰς τὰ ὑγρὰ ἀντικειμένων, ἢ ἐπὶ στιλπνῶν, τὸ αἷμα, εἰς παχὺ τυγχάνον στρῶμα, παρίσταται δίκην λεπύρων στιλβόντων, μελανοφαίων, ἐπὶ δὲ μεταξίνου ὑφάσματος ἢ ὑάλου εἶναι

(1) Εἰς *Devergie*. — Αὐτόθι. Τομ. Γ'. Σελ. 819.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πίσης στίλβον, μελανόφαιον, καὶ ἐπὶ ξηροῦ καὶ ἐστιλβωμένου ξύλου στίλβον· ἀλλ' ἐπὶ ξύλου πωρώδους, ἢ ὑφασμάτων ἐκ βάμβακος ἢ λινοῦ ἡ κηλὶς εἶναι σκιερά, τὴν δὲ χροιὰν ποικίλει ἀπὸ ῥοδινῆς μέχρι μελαγχρόου· καθ' ἃς ὅμως περιστάσεις καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων τὸ αἷμα ἀποξηραίνεται δίκην θρόμβων ἡ κηλὶς καὶ στίλβουσα καὶ μελάγχρους εἶναι κατὰ τὸ παχὺ αὐτῆς μέρος.

Κηλὶς ἐπὶ ὑφασμάτων, ἢ ἐν γένει ἀντικειμένων καστανοχρόων, ἢ μελαγχρόων, ἢ κυανῶν, ἢ μελανῶν, δὲν διακρίνεται εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τοὐναντίον δὲ καθίσταται καταφανὴς φωτιζομένη διὰ τεχνητοῦ φωτὸς καὶ ὁρωμένη λοξῶς καὶ κατ' ἀντανάκλασιν. Τὸν κανόνα τοῦτον ἐτάξατο ὁ Ollivier (d' Angers) τῷ 1833 ἐκ τύχης παρατηρήσας τοῦτο, καθ' ὃν χρόνον ἐξήταζε μετὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς δωμάτιον ἐν ᾧ διεπράχθη φόνος.

Τὰς διαφορὰς τῶν ἀποξηρανθεισῶν ἐπὶ μαχαιρίου κηλίδων αἵματος εἴτε εἰς τὸν ξηρὸν ἐλεύθερον ἀέρα, εἴτε εἰς ἀτμοσφαίραν ὑγρὰν μελετήσας καὶ ἐξετάσας κάλλιον παντὸς ἄλλου ὁ Lassaigne (1) ἐπορίσθη τὰ ἑξῆς συμπεράσματα·

Αἱ εἰς τὸν ξηρὸν ἀποξηρανθεῖσαι ἀέρα ἔχουσι λαμπρὸν ἐρυθρὸν χρῶμα, εἶναι διαφανεῖς, πολυσχιδεῖς ἢ ραγώδεις, παρουσιάζουσι δὲ καὶ τοὺς χημικοὺς χαρακτῆρας, περὶ ὧν κατωτέρω ὁ λόγος. Αἱ εἰς ὑγρὰν ἀτμοσφαίραν εἶναι σκοτειναί, χρώματος ἐρυθροφαίου καὶ περιβάλλονται ὑπὸ ἅλωνος ὠχρᾶς, οὔτε τὴν χροιάν, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ ἥκιστα ἀπ' αὐτῶν διὰ διαλύσεως καλίου ἀποχωριζόμενον λεύκωμα αὐτῶν μεταδίδουσαι εἰς τὸ ὕδωρ.

Ἐπὶ ὑέλου, μαρμάρου, γύψου, λίθου, ψαμμίτου λίθου, χοὺς αἱ τοῦ αἵματος κηλίδες διατηροῦσι τοὺς ἰδίους αὐταῖς χαρακτῆρας· εἰς τινα ὅμως ξύλων εἴδη, καὶ δὴ τὰ εὐμοιροῦντα δεψικῶν ὑλῶν, σχηματιζομένης ἑνώσεως ἀδιαλύτου, τὸ λεύκωμα καὶ τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ ξύλα ταῦτα κατεργάζονται διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν κηλίδων δὲν παρέχουσι τοὺς χαρακτῆρας τοῦ αἵματος, συνεπῶς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον ὅπως ἀποξέωνται αἱ κηλίδες, τὸ δὲ τῆς ἀποξέσεως προϊὸν μόνον ἐντίθηται ἐν τῷ ὕδατι. Ἐπὶ τοῦ ἐριούχου καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἐρίου νακτῶν (πηκτῶν) ὑφασμάτων τὸ αἷμα στερεῖται τῆς χαρακτηριστικῆς αὐτοῦ ἐρυθρᾶς ἢ μελαγχρόου χροιᾶς, ἀπεργάζεται δὲ κηλίδας στιλβούσας, ἐν μέρει παρεμφερεῖς ταῖς ὑπὸ βλεννώδους ὑγροῦ παραγομέναις καὶ ἀντιδρώσας διὰ τοῦ ὕδατος.

Οἱ περιγραφέντες φυσικοὶ τῶν ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων κηλίδων τοῦ αἵματος χαρακτῆρες στεροῦνται κύρους, ἢ κἂν σπουδαίας σημειωτικῆς ἀξίας πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, χρησιμεύουσι δὲ μόνον ἐνίοτε πρὸς ἀνεύ-

(1) Annales d' hygiéne publique et de médecine légale. 1856. Τομ. Ε'. Σελ. 197.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ρεσιν ὑπόπτων κηλίδων, ἔνθα αὐταὶ δὲν εἶναι δεόντως καταφανεῖς, καὶ πρὸς περαιτέρω ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν.

2. *Χημικοί.* — Ἡ διὰ τῆς χημείας ἐξέτασις τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος ἔκπαλαι εἶναι ἐν χρήσει, ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκείας τῶν φυσικῶν χαρακτήρων αὐτῶν διὰ τὴν λύσιν τῶν διαφόρων εἰς αὐτὰς ἀναγομένων ζητημάτων.

α'. *Χημικαὶ ἰδιότητες, καὶ προσδιορισμὸς τοῦ λευκώματος καὶ τοῦ σιδήρου.*—Τὰς ἐξῆς παρουσιάζουσιν αἱ κηλίδες τοῦ αἵματος χημικὰς ἰδιότητας. Ἐπὶ ἐλάσματος στιλπνοῦ μεταλλίνου ἱκανῶς παχεῖα κηλίς, ἐκτιθεμένη εἰς θερμοκρασίαν $25^0 - 30^0$, ὑπεγείρεται δίκην λεπύρων ἐγκαταλιμπάνουσα τὸ μέταλλον μᾶλλον ἢ ἧττον στίλβον.— Ἐν ὑελίνῳ σωλῆνι καταλλήλως θερμαινόμενον τεμάχιον ἀπεξηραμμένου αἵματος παράγει πτητικὴν ἀμμωνιοῦχον οὐσίαν, ἐπαναγάγουσαν εἰς κυανοῦν τὸν χάρτην τοῦ ἡλιοτροπίου. — Δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος στάγδην ἐπιχεομένου κηλὶς ξηροῦ αἵματος οὔτε ἐξαφανίζεται, οὔτε προσκτᾶται κίτρινον χρωματισμόν, ἀλλ' οὐδὲ τέλος ὁ ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται σίδηρος γίνεται στίλβων, ὡς συμβαίνει τῆς κηλίδος οὔσης ἐξ ὁποῦ λειμωνίων ἢ ἰοῦ. — Ἐμβαπτιζομένου τοῦ ὑπὸ αἵματος κηλιδωμένου μεταλλίνου ἐλάσματος ἐν ἀπεσταγμένῳ ὕδατι παρατηροῦνται μετ' οὐ πολὺ γραμμαὶ ἐρυθρωπαὶ καθιζάνουσαι εἰς τὸν πυθμένα τοῦ δοχείου ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, ἔνθα ταχέως ἡ χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη συλλέγεται, τὸ δὲ ἐπιπλέον ὑγρὸν παραμένει ἄχρουν· μετὰ ὡρῶν τινων παρέλευσιν ἐξαγομένου τοῦ κηλιδωμένου τούτου ἐλάσματος ἐκ τοῦ ὕδατος, αἱ μὲν κηλίδες παρίστανται δίκην στρώσεως ὑπὸ τῆς ἰνικῆς τοῦ αἵματος ἀποτελουμένης, ὑποφαίου, κεκολλημένης ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, καὶ εὐκόλως διὰ τῶν ὀνύχων ἀποσπωμένης, καὶ τόσῳ μᾶλλον καταφανοῦς ὅσῳ παχυτέρα ἡ κηλίς, ὅσῳ τὸ ἐφ' οὗ κεῖται ἀντικείμενον σκιερώτερον, καὶ ὅσῳ ὁ ἀποχρωματισμὸς τῆς κηλίδος ἐντελέστερον συνετελέσθη, τὸ δὲ ὕδωρ διὰ ῥάβδου ἀναταρασσόμενον προσκτᾶται ῥοδινὴν ἢ ἐρυθρὰν χροιάν, ἀναλόγως τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας ποσότητος τῆς χρωματιστικῆς ὕλης.

Τὸ ἐκ τῆς κατεργασίας τῆς κηλίδος ὕδωρ ἀντιδρᾷ ὡς ἑξῆς·

Δὲν ἐπαναγάγει καὶ μετὰ πολλῶν ὡρῶν ἐπίδρασιν τὸν δι' ὀξέος ἐρυθρὸν καταστάντα χάρτην τοῦ ἡλιοτροπίου. — Διὰ μικρᾶς μὲν ποσότητος χλωρίου προσκτᾶται πρασινίζουσαν χροιὰν χωρὶς ἱζήματος, διὰ μείζονος δὲ ἀποχρωματίζεται, καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν διατελεῖ διαφανές, μετ' οὐ πολὺ ὅμως γίνεται γαλακτῶδες, καὶ ἐπὶ τέλους σχηματίζονται ἐν αὐτῷ κροκίδες ὑπόλευκοι. — Δι' ἀμμωνίας δὲν ἀλλοιοῦται ἐπαισθητῶς τὸ χρῶμα αὐτοῦ, ὡς συμβαίνει εἰς κεχρωματισμένα διὰ φυτικῶν ἐρυθρῶν χρωμάτων ὑγρά, οἷον τοῦ ἐρυθροδάνου, τοῦ βρασιλιανοῦ ξύλου κτλ., ὧν ἀλλοιοῦται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ιά. — Διὰ νιτρικοῦ ὀξέος παράγεται λευκὸν ὑπόφαιον ἴζημα, τὸ δὲ περίπου ἀποχρωματίζεται. — Διὰ μεγάλης μόνον ποσότητος θειϊκοῦ παράγεται ὑπόφαιον ἴζημα. — Διὰ κιτρίνου κυανιούχου καλίου καὶ ου οὐδεμία παράγεται θόλωσις.—Δι' ἐγχύματος κηκίδων παράγεται χρουν ἴζημα, τὸ δὲ ὑγρὸν τότε διηθούμενον ἢ ἀποχρωματίζεται ἢ ρεῖ τὴν ὑποκιτρίνην τοῦ ἐγχύματος τῶν κηκίδων χροιάν.—Διὰ βαθ- ς ἡρέμα γενομένης θερμάνσεως μέχρι ζέσεως ἢ θολοῦται ἁπλῶς, ἢ ατίζονται ἐν αὐτῷ θρομβια, καθόσον ἐμπεριέχει μᾶλλον ἢ ἧττον μεγα- αν λευκώματος ποσότητα, ἢ εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ἠραιωμένον δι' ος· εἰ μὲν σχηματισθῇ θρόμβωμα εἶναι τοῦτο πρασινόφαιον, χωρὶς τοῦ στου ἴχνους ῥοδινῆς ἢ ἐρυθρᾶς χροιᾶς, τὸ δ' ἐπιπλέον ὑγρὸν ἄχρουν ἢ ῶς κεχρωσμένον διὰ πρασινοκιτρίνης χροιᾶς· τὸ πρασινόφαιον θρόμ- διαλύεται εὐκόλως διὰ καλίου, τὸ δὲ ὑγρὸν προσκτᾶται χροιὰν με- υθρον μὲν ὁρώμενον δι' ἀντανακλάσεως, πρασίνην δὲ δι' ἀνταυγείας· ἡ διάλυσις τυγχάνει λίαν ἀραιὰ καθιζάνει δὲ θρόμβωμα, τὸ ὑγρὸν οται καὶ γίνεται γαλακτῶδες, λίαν μικρᾶς αἵματος ποσότητος ἐμπε- μένης, ἢ ἐλαφρῶς φαιοπράσινον, τοῦ αἵματος ἔτι ὀλιγωτέρου τὸ πο- ντυγχάνοντος· κατ' ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιστάσεις ἡ θόλωσις ἐξαφανί- διὰ διαλύσεως καλίου, τὸ δὲ ὑγρὸν προσκτᾶται χροιὰν ὑπέρυθρον ἢ ράσινον, καθόσον δι' ἀντανακλάσεως ἢ δι' ἀνταυγείας ἐξετάζεται. — εμμωνίας οὐδόλως μεταβάλλεται ἡ χροιά, ἐνῷ αἱ ἑτέρας φύσεως ἐρυ- χρωματιστικαὶ οὐσίαι ἀποβαίνουσιν ὁτὲ μὲν πράσιναι, ὁτὲ δὲ ἰόχροοι ίλλοτε βαθέως ἐρυθραί.—Διὰ δὲ τοῦ ὑπερχλωριώδους ὀξέος, ἐξαφανί- ος σχεδὸν ἀκαριαίως ἁπάσας τὰς χρωματιστικὰς οὐσίας, ἡ τοῦ αἵματος γίνεται βαθυτέρα· ἐνίοτε διὰ τοῦ ἀντιδραστηρίου τούτου ἀποχρωμα- αι καὶ τὸ αἷμα, οὐχὶ ὅμως ἀκαριαίως ἀλλὰ μετὰ χρονικόν τι διάστημα. ὸ ἐκ τῆς διὰ ψυχροῦ ὕδατος κατεργασίας τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος ν θερμαινόμενον ἐν δοκιμαστικῷ ὑελίνῳ σωλῆνι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπάλλυσι ἐρυθρὰν ἢ μελάγχρουν χροιὰν αὐτοῦ, καθιστάμενον ὑπόφαιον, ἀφ' ου δὲ πληροῦται ὑπὸ κροκίδων ἐκ τοῦ θρομβουμένου λευκώματος· αἱ ίδες αὗται τῇ ἐπιδράσει τοῦ ἀντιδραστηρίου τοῦ Millon (νιτρικοῦ δωμένου ὑδραργύρου κεκορεσμένου διὰ νιτρώδους ὀξέος) προσκτῶνται μόχρουν μᾶλλον ἢ ἧττον καθαράν, ἢ μελανόφαιον χροιάν. — Καὶ διὰ νιτρικοῦ ὀξέος παράγονται κροκίδες λευκώματος ἐν τῷ ψυχρῷ τῶν δων ὑδατώδει ὑγρῷ, ὑπαρχούσης δὲ καὶ ἐπ' ὀλίγον περισσείας τοῦ κοῦ ὀξέος διὰ τῆς θερμάνσεως αἱ κροκίδες ἀποβαίνουσι μᾶλλον ἢ ἧτ- κίτριναι. — Εἰς τὸ περὶ οὗ πρόκειται ὑγρόν, καὶ δὴ θερμόν, ὑπὸ τὴν ρασιν χλωριούχου ὕδατος ἢ χλωρίου εἰς ἀέριον κατάστασιν παράγον- λευκαὶ νεφελώδεις κροκίδες.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θε

Αἱ διὰ τῆς θερμότητος παραχθεῖσαι τοῦ λευκώματος κροκίδες ἀναδιαλύονται διὰ τῶν καυστικῶν ἀλκαλίων, ἐν δὲ τῷ οὕτω παραχθέντι ὑγρῷ νιτρικὸν ὀξὺ ἢ χλώριον παράγει ἐκ νέου κροκίδας.

Εἰς τὸ ἐκ τῆς ἐν ψυχρῷ ὕδατι κατεργασίας κηλίδων αἵματος, ἀποπλυθεισῶν πρότερον τυχαίως διὰ θερμοῦ ὕδατος, ὑγρὸν οὐδὲν ἀνευρίσκεται αὐτῶν γνώρισμα· τότε δὲ κατεργάζονται δι' ἀραιᾶς διαλύσεως καυστικοῦ νάτρου· τὸ ἐκ τῆς κατεργασίας ταύτης ὑγρὸν διὰ νιτρικοῦ ἢ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, ἢ διὰ χλωριούχου ὕδατος καθιζάνει λευκὸν ἴζημα καὶ φέρει ἅπαντας τοὺς προσημειωθέντας χαρακτῆρας τῶν λευκωματωδῶν οὐσιῶν. Σημειωτέον ὅτι ἂν τὸ ἐφ' οὗ ἡ κηλὶς ὕφασμα τυγχάνει ἐξ ἐρίου ἀντικαθίσταται τὸ διαλύον τὸ ἔριον νάτριον διὰ ἀμμωνίας.

Ἐπειδὴ τὸ ἀλκαλικὸν ὑγρὸν ἐν ᾧ ἡ κηλὶς κατεργάζεται, ὡς ἤδη εἴρηται, διαλύον τὰς λευκωματώδεις οὐσίας ἐγκαταλιμπάνει ἀνέπαφον τὴν χρωματιστικὴν τοῦ αἵματος ὕλην, ὡς καὶ τὸν χρωματισμὸν τοῦ ὑφάσματος, τὸ κηλιδωμένον ὕφασμα κατεργάζεται δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, ἡ διάλυσις ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ, τὸ δὲ ὑπόλειμμα, ἂν ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλὶς εἶναι αἵματος, περιέχει σίδηρον, προσκτᾶται δὲ χρωματισμὸν κυανοῦν μὲν διὰ τοῦ σιδηροκυανιούχου, ἐρυθρὸν δὲ διὰ τοῦ θειοκυανιούχου καλίου.

Αἱ τῶν λευκωματωδῶν οὐσιῶν ἐν γένει ἀντιδράσεις ἀποβαίνουσι πολλῷ ἧττον σαφεῖς, τῶν κηλίδων οὐσῶν ἐπὶ κεχρωματισμένου ὑφάσματος ἢ ἐπὶ οὐσιῶν γαιωδῶν.

β'. Προσδιορισμὸς τῆς χρωματιστικῆς οὐσίας διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου. — Ἡ μέθοδος αὕτη χρονολογεῖ ἀπὸ 30 περίπου ἐτῶν, τοῦ Ὁλανδοῦ χημικοῦ van Deen ἐπινοήσαντος πρώτου τὴν χρῆσιν τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου, παρεσκευασμένου ἐκ καθαρᾶς ρητίνης, καὶ τοῦ ὀζονούχου ἐλαίου τῆς τερεβινθίνης.

Ἀλλὰ μικρὰ ἐπεδόθη προσοχὴ μέχρι τοῦ 1863, ὅτε ὁ Liman (1) ἐπαναλαβὼν τὰ πειράματα τοῦ van Deen δι' αἵματος ὁτὲ μὲν προσφάτου καὶ ῥευστοῦ, ὁτὲ δὲ πεπαλαιωμένου καὶ ἀπεξηραμμένου ἐπορίσθη ὡς γενικὰ τῆς μεθόδου συμπεράσματα μετὰ σπουδαίαν κριτικὴν ἐκτίμησιν τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων τὰ ἑξῆς·

1. Τοῦ περιγενομένου τῆς περὶ ἧς πράκειται μεθόδου ὄντος ἀρνητικοῦ, προκύπτει βεβαιότης ὅτι ἡ κηλὶς δὲν εἶναι αἵματος.

2. Τοὐναντίον δὲ τοῦ ἀποτελέσματος θετικοῦ ὄντος, ἡ παρουσία τοῦ αἵματος βεβαιοῦται μόνον ἂν καὶ δι' ἑτέρων μεθόδων ἀποδείκνυται τὸ αὐτό.

3. Τοῦ ἐκ τῆς κατεργασίας δι' ὕδατος μήπω κηλιδωμένου μέρους τοῦ

(1) *Casper.* — von Liman 1871. Τομ. Β'. Σελ. 179.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑφάσματος ὑγροῦ παρέχοντος διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ὅλως ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ ἐκ τῆς κατεργασίας τοῦ κηλιδωμένου τοῦ ὑφάσματος μέρους ὑγροῦ δίδοντος θετικὸν ἀποτέλεσμα, συμπεραίνεται θετικῶς ὅτι ἡ κηλὶς εἶναι αἵματος.

Τὰ πειράματα ταῦτα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος ἐπαναλαβὼν τῷ 1864 καὶ ὁ Taylor (1) ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπορίσθη τὰ αὐτὰ ὡς καὶ ὁ Liman συμπεράσματα.

Τοιαῦται αἱ τῶν ἰατροδικαστῶν γνῶμαι μέχρι τοῦ 1867, ὅτε, τελειοποιηθείσης τῆς μεθόδου, τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ἔσχον πως μεγαλήτερον κῦρος. Κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1866 ἐν Ἀουστραλίᾳ ἀπεστάλη τῷ χημικῷ Johnson τεμάχιον ἀναξυρίδος κηλιδωμένον ὅπως ὁρίσῃ, ἂν αἱ ἐπ' αὐτοῦ κηλίδες εἶναι αἵματος, οὗτος δὲ ἀπεφήνατο ὅτι διὰ τῶν χημικῶν ἀντιδραστηρίων καίτοι δὲν ἀνεκάλυψεν αἷμα, ἕνεκα τῆς ἐλαχίστης ποσότητος εἰς ἣν τοῦτο εὑρίσκετο, παρετήρησεν ὅμως διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀσθενῆ αἵματος κηλίδα. Ὁ ἐν Geelong ἰατρὸς John Day λαβὼν παρὰ τοῦ Johnson τμῆμα τοῦ κηλιδωμένου τούτου ὑφάσματος, ἀπήλαυσεν ἐκ τῶν κηλίδων τούτων, τῇ χρήσει βάμματος ἱεροξύλου καὶ ὀζοναύχου αἰθέρος 33 ἡμέρας μετὰ τὸν φόνον, 60 ἀποτυπώματα χαρακτηριστικὰ τῆς παρουσίας τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης ἐπὶ λευκοῦ ἀναποτικοῦ χάρτου. Τεμάχιον φέρον ὁμοίαν κηλίδα ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥάκους ἀπεστάλη τὸ ἔαρ τοῦ 1867 τῷ Taylor, ὅστις μετά τινας μῆνας ἀπήλαυσεν ἐπίσης ἀποτυπώματα κυανίζοντα, χαρακτηριστικὰ τῆς παρουσίας τοῦ αἵματος καὶ ἐπιβεβαιοῦντα τὸ περιγενόμενον τῶν πειραμάτων τοῦ John Day. Σημειωτέον ὅτι ὁ Taylor εἰς τὸ διὰ τοῦ ἱεροξύλου δοκιμασθὲν ῥάκος οὔτε διὰ τοῦ μικροσκοσκοπίου ἀνεκάλυψεν ἴχνος ἢ σημεῖον τεκμηριοῦν τὴν παρουσίαν τοῦ αἵματος ἢ προσπελάζον πρὸς αὐτό, οὔτε διὰ τῆς ἐν τῷ ὕδατι κατεργασίας καὶ συνθλίψεως ἀπήλαυσε χρωματιστικὴν τοῦ αἵματος ἐρυθρὰν ὕλην.

Ἐκ τῶν πειραμάτων αὐτοῦ τε καὶ ἄλλων ὁ Taylor πορίζεται ὅτι τὸ ἔλαιον τῆς τερεβινθίνης δὲν εἶναι κατάλληλον διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ αἵματος, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ τερεβινθίνη δὲν μίγνυται εὐκόλως μετὰ τοῦ ὕδατος ἢ τοῦ οἰνοπνεύματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ δυσκόλως προσδιορίζεται ὁ κορεσμὸς αὐτῆς ὑπὸ ὄζοντος ἢ ἀντόζοντος· εἰς τὰς δύο δὲ ταύτας αἰτίας ἀποδίδει τὸ ἀμφίβολον τῶν πρώτων αὐτοῦ πειραμάτων. Ὁ δὲ Liman ἰδίως κακίζει τὴν μέθοδον ταύτην διατεινόμενος ὅτι καὶ ἕτεραι οὐσίαι ἐπιδρῶσιν ἐπίσης ἐπὶ τὴν ῥητίνην τοῦ ἱεροξύλου· ἀλλ' αἱ ἀντιρρήσεις αὗται τὸ πλεῖστον κλονίζονται καὶ καταστρέφονται, διότι ἡ χρωματιστικὴ τοῦ

(1) Annales d' hygiéne publique et de médecine légale. Τόμ. 34ος 2me Série. 8bre 1870. Σελ. 393.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αἵματος ὕλη χωρὶς τοῦ ἀντόζοντος οὐδόλως ἐπὶ τὸ βάμμα τοῦ ἱεροξύλου ἐπιδρᾷ, τοὐναντίον δὲ μεταβάλλει εἰς κυανοῦν αὐτὸ διὰ τοῦ ἀντόζοντος.

Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι ἀπαραίτητοι ὅροι διὰ τὴν μέθοδον ταύτην πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης εἶναι οἱ ἑξῆς δύο·

1. Διάλυσις ἐν οἰνοπνεύματι τῆς ῥητίνης τοῦ ἱεροξύλου.

2. Ὑγρὸν περιέχον ἀντόζον, ἢ τὸ ὑπεροξείδιον τοῦ ὑδρογόνου, ὡς διὰ πειραμάτων κατέδειξαν ὁ Schönbein καὶ ὁ Day, καὶ οὐχὶ ὄζον ὡς τὸ πρῶτον ὁ van Deen ὑπέθεσεν.

Ὅπως δὲ καταδείξωμεν εὐκρινέστερον καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ προβαίνῃ πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης διὰ τῆς μεθόδου ταύτης, καὶ τὰς προφυλάξεις ἃς δέον ἑκάστοτε νὰ λαμβάνῃ, ἀνάγκη συντόμως νὰ ἐκθέσωμεν τινὰ περὶ τῆς ῥητίνης τοῦ ἱεροξύλου καὶ περὶ τῶν ἐπὶ τὰς διαφόρους οὐσίας ἀντιδράσεων αὐτῆς.

Ἡ τῆς ῥητίνης τοῦ ἱεροξύλου διάλυσις ἐν οἰνοπνεύματι 85° ἔστω κεκορεσμένη, λαμβανομένων τεμαχίων πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ μεγάλου ῥητίνης ὄγκου, ἡ δὲ διάλυσις δέον νὰ φυλάσσηται καταλλήλως ἀπὸ τοῦ φωτός.—Σταγόνες τῆς διαλύσεως ταύτης ἐν ὕδατι παράγουσιν ἴζημα λευκόν, γαλακτῶδες, ῥητινῶδες, εὐκόλως ὀξειδούμενον, καὶ εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀέρος λίαν βραδέως μεταβαλλόμενον εἰς κυανοῦν, ὡς ἐκ τῆς ἀπορρόφησεως ὀξυγόνου, καθ' ἃ ὁ Taylor κατέδειξε, καὶ οὐχὶ διὰ τῆς ἁπλῆς τοῦ φωτὸς ἐπιδράσεως, καθότι τὸ ἴζημα τοῦτο τῆς ῥητίνης τιθέμενον ἐν φιάλῃ ἐνεχούσῃ ὀξυγόνον καὶ ἀναταρασσόμενον μεταβάλλεται εἰς κυανοῦν τάχιον ἢ εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, τάχιστα δὲ προσκτᾶται ἔντονον κυανοῦν χρωματισμὸν τιθέμενον ἐντὸς φιάλης εἰς ἐπαφὴν μετὰ ὄζοντος, ἢ ἀτμοσφαίρας ἐνεχούσης ὄζον.

Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι ὁ κυανοῦς τῆς ῥητίνης χρωματισμὸς ἐξαρτᾶται ἐκ μεταβολῆς προερχομένης δι' ὀξειδώσεως, συνεπῶς ἅπαντα τὰ ὑπεροξείδια, ἅτινα κατὰ τὸν Schönbein περιέχουσι μέρος τοῦ ὀξυγόνου αὐτῶν ἐν εἴδει ὄζοντος, διὸ καὶ *ὀζονοῦχα* ἀποκαλοῦνται, μεταβάλλουσιν ἀπ' εὐθείας τὸν χρωματισμὸν τῆς ῥητίνης εἰς κυανοῦν, ὡς διάλυσις μαγγανικοῦ ἢ ὑπερμαγγανικοῦ καλίου, τὰ ὑπεροξείδια τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ μαγγανεζίου· ἐπίσης σώματα ἐνεργοῦντα τῇ μεσολαβήσει τοῦ ὕδατος ὡς οὐσίαι ὀξειδωτικαὶ ἐπάγονται προσόμοιον ἀποτέλεσμα, οἷον διαλύσεις χλωρίου, βρωμίου, ἰωδίου, ὑπονιτρικὸν ὀξύ, ὑποχλωριώδη ἅλατα· αἱ ὀρυκταὶ καὶ ὀργανικαὶ ἑνώσεις, τὰ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ σιδήρου ἅλατα, τὸ σιδηροκυανιοῦχον κάλιον, καὶ αὐτὴ ἡ εἰς λεπτὴν κόνιν πλάτινα (πλάτινα μελανὴ) ἐπίσης μεταβάλλουσιν εἰς κυανοῦν τὸ ἴζημα τῆς ῥητίνης.

Ἐκ δὲ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν τὸ κόμμι καὶ τὸ μήπω εἰς ζέσιν ὑποβλη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θὲν γάλα καθιστῶσι κυανὴν τὴν ῥητίνην τοῦ ἱεροξύλου, τοὐναντίον δὲ ἡ ἰνικὴ τοῦ ἀμύλου, τὸ εἰς ζέσιν ὑποβληθὲν γάλα, καὶ ἡ χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη οὐδόλως μεταβάλλουσι τὴν χροιὰν αὐτῆς. Σημειωτέον ὅτι ἡ τῆς χροιᾶς τῆς ῥητίνης μεταλλαγὴ διὰ τοῦ πολφοῦ τῶν γαιωμήλων καὶ ἑτέρων φυτικῶν ὀπῶν ὀφείλεται εἰς τὴν ἐν αὐτοῖς παρουσίαν κόμμεως, ἢ φυτικῆς ἰνικῆς. Σημειωτέον προσέτι ὅτι αἱ προσημειωθεῖσαι οὐσίαι κέκτηνται τὴν ἰδιότητα τοῦ μεταβάλλειν τὸ χρῶμα τῆς ῥητίνης ἐφ' ὅσον εἶναι ψυχραὶ καὶ δὲν ὑπεβλήθησαν εἰς ζέσιν, τοὐναντίον δὲ οὐδόλως ἐπὶ τὴν χροιὰν ἐπιδρῶσι μετὰ προηγουμένην ζέσιν, καὶ ἂν ἀκόμη τυγχάνουσι ψυχραί.

Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι ἡ εἰς κυανοῦν μεταβολὴ τοῦ χρωματισμοῦ τοῦ ἱεροξύλου προκύπτει ἐκ τῆς ὀξειδώσεως αὐτοῦ, διενεργεῖται δὲ τάχιον ἢ βράδιον τῇ ἁπλῇ ἐπιδράσει ὀρυκτῶν καὶ ὀργανικῶν τινων οὐσιῶν ἐπὶ τὴν προσφάτως καταβυθισθεῖσαν ῥητίνην τοῦ ἱεροξύλου.

Πολλαὶ οὐσίαι οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ χρωματισμοῦ τῆς ῥητίνης ταύτης ἐπιῤῥοήν, ὡς τὸ ἄμυλον, ἡ ἰνικὴ καὶ τὸ λεύκωμα· ἐκ δὲ τῶν ζωϊκῶν ὑγρῶν ἡ ἐρυθρὰ χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη καὶ τὸ μήπω εἰς ζέσιν ὑποβληθὲν γάλα, ἐπίσης δὲ καὶ αἱ ὀρυκταὶ ἑνώσεις, αἱ κατὰ τὸν Schönbein ἐμπεριέχουσαι ὀξυγόνον ὡς ἀντόζον, οὐδόλως ἐπιδρῶσιν, ὡς τὸ ὑπεροξείδιον τοῦ ὑδρογόνου, τῆς βαρείας, καὶ ἐν γένει τὰ ὑπεροξείδια ἀλκάλια τῶν μετάλλων.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Taylor δηλοῦται ὅτι ἡ ἐρυθρὰ χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη, εἴτε διαλελυμένη εἰς ὕδωρ ἢ οἰνόπνευμα, εἴτε πρόσφατος ἢ πεπαλαιωμένη, εἴτε ἐκ μαστοφόρων ζώων, ἢ πτηνῶν, ἢ ἰχθύων, ἢ ἑρπετῶν, οὔτε ὀξυδοῖ, ἀλλ' οὔτε μεταβάλλει εἰς κυανὴν τὴν προσφάτως καταβυθισθεῖσαν ῥητίνην τοῦ ἱεροξύλου, ἑπομένως εἰς ἅπαντα τὰ ἐρυθραίμα ζῶα τὸ χρωματιστικὸν τοῦ αἵματος στοιχεῖον οὐδεμίαν κέκτηται ἐπὶ τῆς ῥητίνης ὀξειδωτικὴν ἢ χρωματιστικὴν ἐνέργειαν, συνδυαζόμενον ὅμως τοῦτο μετὰ ἑτέρου σώματος ἀντόζον ἐνέχοντος, καὶ ἂν ἀκόμη τὸ νέον τοῦτο σῶμα καθ' ἑαυτὸ οὐδεμίαν ὀξειδωτικὴν ἐπὶ τῆς ῥητίνης ἐνέργειαν κέκτηται, ὀξυδοῖ τὸ ἱερόξυλον καὶ παρέχει αὐτῷ κυανὴν χροιὰν διάφορον τὴν ἔντασιν ἀναλόγως τῆς ποσότητος τῆς ἐρυθρᾶς χρωματιστικῆς ὕλης· τὸ περιγενόμενον τοῦ πειράματος τὸ αὐτὸ εἶναι πάντοτε εἴτε πρόσφατον, εἴτε πεπαλαιωμένον τυγχάνει ὂν τὸ αἷμα.

Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι ἡ ἀρχὴ ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου ἀνίχνευσις τοῦ αἵματος εἶναι, ὅτι ἡ χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη καθ' ἑαυτὴν οὐδεμίαν ἰδιάζουσαν κέκτηται ἰδιότητα εἰς τὴν μεταλλαγὴν τῆς χροιᾶς τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου, συνενουμένη ὅμως μετὰ οὐσίας ἐνεχούσης ἀντόζον ἐπάγεται τὴν χαρακτηριστικὴν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ χρωματισμοῦ μεταβολήν· σημειωτέον ὅτι ἡ τὸ ἀντόζον περιέχουσα οὐσία καθ' ἑαυτὴν ἐπίσης οὐδεμίαν κέκτηται ἰδιότητα εἰς τὴν μεταλλαγὴν τοῦ χρώματος. Τὸ τοιοῦτον εὐχερῶς γίνεται καταληπτὸν ἂν εἰς δύο δοκιμαστικοὺς σωλῆνας ἐνέχοντας βάμμα ἱεροξύλου ἐπιχυθῇ εἰς τὸν μὲν αἷμα, εἰς τὸν δὲ οὐσία ἀντόζον ἐνέχουσα, ὁ τοῦ βάμματος χρωματισμὸς εἰς ἀμφοτέρους τοὺς σωλῆνας παραμένει ὁ αὐτός, συνενουμένων ὅμως τῶν δύο ὑγρῶν ἀμέσως τελεῖται ἡ τῆς χροιᾶς μεταλλαγὴ εἰς κυανήν.

Παρατηρητέον ὅτι ὁ κυανοῦς τῆς ἀντιδράσεως χρωματισμὸς βραδέως ἐπέρχεται, τῆς μὲν ἐν τῷ βάμματι τῆς ῥητίνης τοῦ ἱεροξύλου ποσότητος οὔσης μεγάλης, τῆς δὲ τοῦ αἵματος ποσότητος μικρᾶς, τοὐναντίον δέ, τῆς μὲν τοῦ αἵματος ποσότητος οὔσης μεγάλης τῆς δὲ ἐν τῷ βάμματι ῥητίνης ὀλίγης τὸ ποσόν, ὁ κυανοῦς χρωματισμὸς καὶ ταχέως παρουσιάζεται, καὶ παρεμφέρει τῷ τοῦ ἰνδικοῦ, ἢ καθίσταται ῥυπαρῶς ἰοειδής.

Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης ἀπάτης κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ πειράματος δέον ὅπως εἰς τὸ βάμμα τοῦ ἱεροξύλου προστίθηται κατὰ πρῶτον ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑποπτος ἐξ αἵματος οὐσία, εἶτα δὲ τὸ ὑπεροξείδιον τοῦ ὑδρογόνου, διότι ἡ ῥητίνη τοῦ ἱεροξύλου χρωματίζεται ἐνίοτε ὀξειδουμένη καὶ ὑπὸ διαφόρων ἄλλων οὐσιῶν μήπω περιεχουσῶν ὑπεροξείδιον τοῦ ὑδρογόνου, ἀλλ' ἑτέραν τινὰ ὀξειδωτικὴν οὐσίαν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἂν ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑποπτος ἐξ αἵματος οὐσία καθ' ἑαυτὴν συντελεῖ εἰς τὸν κυανοῦν τῆς ῥητίνης χρωματισμόν, ἕπεται ὅτι ὀξειδωτική τίς οὐσία ἐμπεριέχεται ἐν τῷ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγρῷ.

Ἅπαντα τὰ μέχρι τοῦδε πειράματα πείθουσιν ὅτι διὰ τῆς μεθόδου ταύτης, προσφόρως καὶ τεχνηέντως ἐκτελουμένης, καταδείκνυται ἡ παρουσία τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης ἐν τῷ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγρῷ· ὅτι, καὶ ἂν τὰ τοῦ αἵματος σωμάτια τυγχάνουσιν ἐντελῶς κατεστραμμένα, ὑπολείπεται ὅμως ἡ χρωματιστικὴ αὐτῶν οὐσία ἐν τῷ ὑγρῷ, βεβαιοῦται ἐκ ταύτης μόνης ἡ τοῦ αἵματος παρουσία· καὶ ὅτι διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ὁρίζεται ὅτι τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγρὸν εἶναι χρωματιστικὴ ὕλη αἵματος ζώου ἐρυθραίμου. Ὁ Taylor διὰ πειραμάτων κατέδειξεν ὅτι τὸ παρεμφερὲς αἵματι ἐρυθρὸν ῥευστὸν τὸ ἐκ τοῦ σώματος τῆς κοινῆς μυίας (Musca domestica) προκύπτον μετὰ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου συνεπάγεται τὸν κυανοῦν τοῦ ἱεροξύλου χρωματισμόν.

Ἀποφεύγοντες νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν προταθεισῶν θεωριῶν τοῦ τρόπου καθ' ὃν εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ τοῦ αἵματος χρωματιστικὴ ὕλη ἐπιδρᾷ, ὡς ἐκτὸς τοῦ προκειμένου, περιοριζόμεθα νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα ἁπλῶς μόνον τῆς μᾶλλον πιθανῆς καὶ τῆς ὀλιγωτέρας δεχομένης ἀντιῤῥήσεις θεωρίας τοῦ Schönbein, ὅτι ἡ χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη ἐπιδρᾷ μεταβάλλουσα τὸ ἀντόζον τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου εἰς ὄζον ἢ ὀξυγόνον ἐν τῇ γενέσει αὐτοῦ.

Αἱ χρωματιστικαὶ ἐρυθραὶ οὐσίαι αἱ μετὰ τοῦ αἵματος συγχεόμεναι, ὡς ἡ χρωματιστικὴ τῆς κοκενίλλης οὐσία ἐν ὕδατι διαλελυμένη ἢ μεμιγμένη μετὰ ἀραιᾶς λευκώματος διαλύσεως, αἱ ἐρυθραὶ χρωματιστικαὶ οὐσίαι τῶν καρπῶν, τῶν ἀνθέων, τῶν φύλλων καὶ τῶν ξύλων, τοῦ ἐρυθροῦ οἴνου, τῆς ἐρυθρᾶς μελάνης, τῆς κατεχοῦ, τοῦ ξύλου τῆς Βρασιλίας κτλ., ἐκλαμβανόμεναι ἐνίοτε ἀντὶ αἵματος, συνενούμεναι μετὰ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου δὲν ἔχουσιν οἵαν ἡ χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη ἐπὶ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροζύλου ἐπίδρασιν.

Τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν αἷμα, διατελοῦν ἐν ξηρᾷ καταστάσει, διαλύεται καταλλήλως ἐν ὕδατι, ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῆς διαλύσεως προσηκόντως πᾶσα τυχὸν ξένη οὐσία, καὶ ὑποβάλλεται τὸ οὕτω παραχθὲν ἐρυθρὸν ὑγρὸν εἰς τὴν διὰ τοῦ ἱεροζύλου δοκιμασίαν.

Οὐσίαι ἐνέχουσαι ἀντόζον καὶ ἀντικαθιστῶσαι τὸ ὑπεροξείδιον τοῦ ὑδρογόνου εἶναι, ἀντοζονοῦχος αἰθήρ, ἀντοζονοῦχον ἔλαιον τῆς Λαβάντης, ὕδωρ τῆς Κολλωνίας, μεθυλικὸς θειϊκὸς αἰθήρ, ὑπεροξείδιον τῆς βαρείας· αἱ προτιμητέαι ὅμως πασῶν εἶναι ὁ ἀντοζονοῦχος αἰθήρ, τὸ ἀντοζονοῦχον ἔλαιον τῆς τερεβινθίνης, τὸ ἀντοζονοῦχον ἔλαιον τῆς Λαβάνδης διαλελυμένον εἰς οἰνόπνευμα. Πολλοὶ τῶν ἰατροδικαστῶν ἐπειράθησαν ὅπως ἀνεύρωσι μέθοδον δι' ἧς νὰ βεβαιοῦται, ἂν ἡ διὰ τὸ πείραμα προωρισμένη ἀντοζονοῦχος οὐσία εἶναι καταλληλος, τοὐτέστιν ἂν περιέχει ἱκανὴν ἀντόζοντος ποσότητα, αἱ μέχρι τοῦδε ὅμως προσπάθειαι δὲν ἀπέληξαν ὁριστικῶς εἰς τὸ ποθούμενον, μόνον ἡ διὰ τὸν αἰθέρα δοκιμασία διὰ τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος, ὁπότε παράγεται ὑπερχρωμικὸν ὀξύ, ἀπεδείχθη κατάλληλος διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ποιότητος τοῦ ἀντοζονούχου αἰθέρος, τὸ δὲ ὑπεροξειδιον τοῦ ὑδρογόνου, ὅπερ ὡς τὰ πολλὰ ἐμπεριέχει θειϊκὸν ἢ ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, δοκιμάζεται διὰ διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου, ὅτε, καθιζάνοντος ἀφθόνου ἱζήματος, ἔπεται ὅτι τὸ ὑπεροξείδιον τοῦ ὑδρογόνου δὲν εἶναι καθαρόν. Τὸ δὲ βάμμα τοῦ ἱεροζύλου ἔστω πρόσφατον, διότι τὸ πεπαλαιωμένον πιθανῶς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φωτὸς ἢ τοῦ ἀέρος ἀλλοιοῦται, ἐξ οὗ τὸ περιγενόμενον τῶν δοκιμασιῶν ἀμφίβολον καθίσταται.

Μ' ὅλον τὸ κῦρος καὶ τὴν αὐθεντίαν ἣν φέρουσιν εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν αἱ παρατηρήσεις, αἱ γνῶμαι καὶ τὰ πειράματα τοῦ Taylor, δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ἡ διὰ τοῦ ἱεροζύλου μέθοδος πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ αἵματος τελεία καὶ ἄμοιρος πάσης αἰτίας πρὸς ἀπάτην εἰς τὰς λίαν πολυπλόκους καὶ δυσκόλους περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς καλεῖται νὰ ὁρίσῃ ἂν αἱ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδες εἶναι αἵματος. Ὅπως ὁ Lefort (1) λίαν ὀρθῶς

(1) Remarques sur le procédé proposé par M. Taylor pour decouvrir les taches

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

παρατηρεῖ τὸ βάμμα τοῦ ἱεροξύλου στερεῖται εἰδικότητος ὡς ἀντιδραστήριον διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ αἵματος, διότι ἡ τοῦ ἱεροξύλου ρητίνη ὡς γνωστὸν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἀέρος ἢ χημικῶν οὐσιῶν ἐχουσῶν ὀξειδωτικὴν ἰδιότητα, ὡς τὸ χλώριον, βρώμιον, ἰώδιον, νιτρώδες ὀξύ, ὑποχλωρώδη ἢ γαιώδη ἀλκάλια, ἅλατα τοῦ σιδήρου, ἀμμωνίαν, διτοχλωριοῦχον ὑδράργυρον ἡνωμένον μετὰ σάπωνος, ἀραβικὸν κόμμι, μαγγανικὸν καὶ ὑπερμαγγανικὸν κάλιον, ὑπεροξείδιον τοῦ μολύβδου, μαγγανησίου καὶ σιδήρου, σιδηροκυανιοῦχον κάλιον, λίαν λεπτὴν πλάτιναν, μήπω ζέσαν γάλα, ὀπὸν τῶν γαιωμήλων καὶ τινων προσφάτων ριζῶν, γίνεται κυανὴ ἢ κυανοπρασίνη τὴν χροιάν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ πρωσσικὸν ὀξὺ κέκτηται τὴν ἰδιότητα τοῦ μεταβάλλειν τὴν χροιὰν τοῦ ἱεροξύλου, διὸ κατὰ τὸν Schönbein τὸ ἱερόξυλον μετὰ τοῦ θειϊκοῦ χαλκοῦ ἀποτελεῖ τὸ ἄριστον τοῦ κυανικοῦ ὀξέος ἀντιδραστήριον. (1)

Ἂν δὲ ἀφ' ἑτέρου παρατηρήσωμεν ὅτι καὶ ἕτερα τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ προϊόντα, ὡς ἡ ρινικὴ βλέννα καὶ ὁ σίελος, ἀντιδρῶσι διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου ἡνωμένου μετὰ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου ἀπαραλλάκτως ὅπως καὶ τὸ αἷμα αὐτό, καθ' ἃ μαρτυρεῖ διὰ πειραμάτων ὁ Lefort (2), ὡς ἐπίσης καὶ ὅτι τὸ κατὰ τὴν πυαιμίαν ἐκ πυορρυούσης ἐπιφανείας προκύπτον αἷμα (3) καὶ χωρὶς τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου μεταβάλλει τὴν χροιὰν τοῦ ἱεροξύλου εἰς κυανήν, πειθόμεθα ὅτι ἡ διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου μέθοδος πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ αἵματος δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ βεβαία καὶ ἀσφαλὴς πάντοτε, διότι θετέον ὅτι ἐπὶ κεχρωματισμένου ἐρυθροῦ ὑφάσματος εὑρίσκεται ρινικὴ βλέννα, ἢ σίελος, ἤ τις ἑτέρα ἐπίσης ἀντιδρῶσα οὐσία, ἥτις διὰ τῆς ἐν τῷ ὕδατι κατεργασίας παρέχει ὑγρὸν ὁπωσδήποτε ἐρυθρόν, ἀντιδρὸν διὰ τῆς περὶ ἧς πρόκειται μεθόδου ὅπως τὸ αἷμα, τὸ ἐκ ταύτης καὶ μόνης συμπέρασμα ἔσεται σφαλερόν.

Διὰ τῆς συντόμου ταύτης ἀναλύσεως δηλοῦται ὅτι ἡ διὰ τοῦ ἱεροξύλου ἀνίχνευσις τοῦ αἵματος δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ εἰς ἁπάσας τὰς περιστάσεις ὡς ἡ μόνη κατάλληλος· ὅτι ἐνίοτε, ὡς ἐπὶ αἵματος μήπω ὑποστάντος εἴτε ἐκ τοῦ χρόνου, εἴτε ἐκ τῆς ἐπιφανείας ἐφ' ἧς εὑρίσκεται, εἴτε ἐξ ἄλλων περιστάσεων, ἀλλοιώσεις λόγου ἀξίας καὶ εὑρισκομένου ἰδίως ἐπὶ ὑφάσματος λευκοῦ ἢ ἐπὶ ἑτέρων ἀντικειμένων μήπω ἀλλοιούντων ὁπωσ-

---

du sang. Par *Lefort*. Annales d' hygiéne publique et de Médecine légale. 2me Série 1870, 8bre Σελ. 429.

(1) Αὐτόθ. Σελ. 431.

(2) Αὐτόθ. Σελ. 437.

(3) *Taylor*. Appendice au mémoire sur le procédé par le gaiac .... Annales d' Hyg. publ. etc. 1870 8bre. Σελ. 424.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δήποτε τὰς χημικὰς αὐτοῦ ἀντιδράσεις, ἡ μέθοδος αὕτη καὶ μόνη ἐνίοτε ἀρκεῖ πρὸς βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ αἵματος, πάντοτε ὅμως δέον νὰ ἐνεργῆται καὶ ὁ δι' ἑτέρων μεθόδων ἔλεγχος· καὶ ὅτι διὰ τῆς μεθόδου ταύτης εἰς τὰς ἐναντίας τῶν προσημειωθεισῶν περιστάσεις εἰκασίας μόνον πορίζόμεθα μᾶλλον ἢ ἧττον πιθανάς.

Ἐξ ἁπάντων τούτων προκύπτει ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Taylor (1) συμπέρασμα περὶ τῆς ἐν λόγῳ μεθόδου ἔχον ὡς ἑξῆς, « Δηλοῦται ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ἱεροξύλου προσθέτει ἕτερον σπουδαῖον ἀντιδραστήριον χημικὸν εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ αἵματος· παρέχει τῷ χημικῷ τὸ μέσον ὅπως ὁμιλῇ μετὰ λογικῆς βεβαιότητος περὶ τῆς παρουσίας τοῦ αἵματος εἰς μικρὰς εὑρισκομένου ποσότητας, καὶ νὰ ἀνευρίσκῃ τὰ ἴχνη αὐτοῦ καθ' ἃς περιπτώσεις ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς ἀπάλειψιν αὐτοῦ διὰ τῆς ἀποπλύσεως· ἀφ' ἑτέρου δέ, τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐρεύνης ὄντος ἀρνητικοῦ, ἐπιτρέπει αὐτῷ νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ὑποπτος κηλὶς δὲν εἶναι αἷματος, τοῦθ' ὅπερ εἶναι λίαν σπουδαῖον εἴς τινας ἰατροδικαστικὰς ἐρεύνας· » φαίνεται ἡμῖν ἂν οὐχὶ ὑπερβολικὸν τοὐλάχιστον λίαν ἀπόλυτον, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν προεκτεθεισῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἐφικτὴ ἡ ἀπάτη ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς χροιᾶς τοῦ ἱεροξύλου καὶ δι' ἄλλων οὐσιῶν· τούτου ἕνεκα εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν τὰ ὑπὸ τοῦ Liman περὶ τῆς αὐτῆς μεθόδου συμπεράσματα ἔχοντα ὡς ἑξῆς, 1ον « Τῆς μεθόδου παρεχούσης ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα μετὰ βεβαιότητος συμπεραίνεται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ αἵματος. » καὶ 2ον Τῆς ἀντιδράσεως παρεχούσης θετικὸν ἀποτέλεσμα (κυανοῦν χρωματισμόν), δὲν προκύπτει μετὰ θετικότητος βεβαιότης ὅτι πρόκειται περὶ αἵματος ἐκτὸς ἂν τοῦτο βεβαιωθῇ καὶ δι' ἄλλων μεθόδων· » ὡς ἧττον ἀπόλυτα καὶ μᾶλλον ἐπιφυλακτικὰ διὰ ζήτημα τοσοῦτον σπουδαῖον καὶ δύσλυτον, φαίνονται ἡμῖν τὰ ὀλιγώτερον ἀπέχοντα τῆς ἀληθείας, καὶ τὰ μᾶλλον ὠφέλιμα διὰ τὴν πρᾶξιν τοῦ ἰατροδικαστοῦ.

γ'. *Προσδιορισμὸς τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος οὐσίας διὰ τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης.* — Ἡ αἱματίνη, προϊὸν διχοτομήσεως τῆς αἱματοσφαιριδίνης, γεννᾶται κατὰ τὴν τοῦ αἵματος ἀποσύνθεσιν προσκτωμένου χροιὰν ῥυπαρῶς φαιομελαίνην, ἢ τῇ προσθήκῃ ὀξέων καὶ καυστικῶν ἀλκαλίων. Μετὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἡ αἱματίνη παράγει ὑδροχλωρικὴν αἱματίνην ἢ αἱμίνην χαρακτηριζομένην διὰ ῥομβοειδῶν ῥυπαρῶς φαιομελαίνων κρυστάλλων. (Σχ. 2.)

(1) Αὐτόθ. Σελ. 423.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σχ. 2.

Τὰ κρύσταλλα ταῦτα τῆς αἱμίνης, τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Teichmann τῷ 1853 ἀνακαλυφθέντα, εὐκόλως παράγονται διαλυομένου τοῦ ἀπεξηραμμένου αἵματος εἰς πυκνὸν ὀξικὸν ὀξύ, τῆς δὲ διαλύσεως ἐξατμιζομένης μέχρι ξηροῦ. Παρίστανται δίκην μικρῶν ρομβοειδῶν πρισμάτων, τοὐτέστιν σωματίων σχήματος ἐπιμήκους παραλληλογράμμου πλαγιόθεν ὡρωμένων, χροιᾶς δὲ ὁτὲ μὲν ἐρυθροκιτρίνης, ὁτὲ δὲ σκιερῶς φαιᾶς, σκιερώτερα ὅσῳ παχύτερα τυγχάνουσι, μεγέθους ἄλλοτε ἄλλου, ἀπὸ 1 - 10 χιλιοστ. τοῦ χιλιοστομ. μήκους, καὶ ἀναλόγου πλάτους, ἐνίοτε ἀμφότεραι αἱ διαστάσεις αὐταὶ τυγχάνουσιν ἴσαι, τὸ δὲ κρύσταλλον τότε εἶναι τετράπλευρον ὀρθογώνιον τέλειον καὶ οὐχὶ ἁπλῶς παραλληλόγραμμον, ἄλλοτε, ἀλλὰ σπανίως, παρατηροῦνται εἰς ἕκαστον τοῦ κρυστάλλου πέρας δύο ἐπίπεδα ἐξ οὗ τὸ σχῆμα ἐξάγωνον, πολλὰ τέλος τούτων ἀλλήλοις συμπίπτοντα ἀπεργάζονται σταυροὺς ἢ ἀστέρας· ἐν γένει καὶ ἐκ τοῦ χρώματος, καὶ ἐκ τοῦ σχήματος, καὶ ἐκ τοῦ μεγέθους, καὶ ἐκ τῆς διατάξεως ἀποβαίνουσι λίαν χαρακτηριστικά· εἶναι ἀδιάλυτα εἰς τὸ ὕδωρ, τὸ οἰνόπνευμα, τὸν αἰθέρα, τὴν γλυκερίνην, ἀναλλοίωτα παραμένουσιν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ καταστρέφονται ὑπὸ τοῦ θειϊκοῦ ὀξέος καὶ πυκνῆς καλίου διαλύσεως· ἀρκεῖ διὰ τὴν διὰ τοῦ μικροσκοπίου τῶν ἐν λόγῳ κρυστάλλων ἐξέτασιν μεγέθυνσις 300 - 400 πραγματικῶν διαμέτρων, τοὐτέστιν ἀντικειμενικὸς φακὸς τοῦ Nachet ἀρ. 5, ἢ τοῦ Verick ἀρ. 7, ἢ τοῦ Hartnach ἀρ. 8.

Πολλοὶ ἐπενοήθησαν τρόποι παρασκευῆς τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης. Κατὰ τὸν Brücke, πρὸς εὐχερεστέραν τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης καὶ εἰς ἐλαχίστην ἔστω ποσότητα αἵματος εἴτε προσφάτου εἴτε πεπαλαιωμένου σχηματισμόν, τὸ κηλιδωμένον ὕφασμα, ξύλον, λίθος, σίδηρος, τῆς κηλίδος μήπω ἀποχωριζομένης ἀπ' αὐτῶν μηχανικῶς, θερμαίνεται μέχρι ζέσεως ἐντὸς ὑελίνου δοκιμαστικοῦ σωλῆνος μετὰ κρυσταλλικοῦ ὀξικοῦ ὀξέος, εἶτα διηθεῖται ἢ ἁπλῶς μεταγγίζεται τὸ ἐκ τῆς ζέσεως ὑγρόν, καὶ ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ εἰς θερμοκρασίαν μεταξὺ 40^0 καὶ 80^0 ἐντὸς ὑέλου ὡρολογίου τῇ προσθήκῃ ἐλαχίστης ποσότητος μαγειρικοῦ ἅλατος, ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον δὲ τότε διακρίνονται τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς αἱμίνης κρύσταλλα. Κατὰ τὸν Hoppe-Seyler ἀποχωρίζεται ὁπωσδήποτε ἡ κηλὶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ κατεργάζεται ἐν μικρᾷ ποσότητι ψυχροῦ ὕδατος, τοῦ θερμοῦ ὕδατος συμβάλλοντος εἰς τὴν θρόμβωσιν τοῦ λευκώματος καὶ συνεπῶς παρεμποδίζοντος τὴν διάλυσιν· σχηματίζονται δὲ γραμμαὶ καὶ νεφέλια φαιομέλαινα ἢ ἐρυθρωπὰ τόσῳ τάχιόν τε καὶ ῥάδιον, ὅσῳ τὸ αἷμα μᾶλλον πρόσφατον τυγχάνει, ἀποχρωματίζονται δὲ τὰ κηλιδωμένα ἀντικείμενα· τὸ οὕτω παραχθὲν ὑγρὸν αὐτομάτως ἐξατμίζεται ἐπὶ ὑέλου ὡρολογίου καὶ ἀπομένει ὑπόλειμμα μελανέρυθρον ἢ φαιομέλαν, εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται ἐλαχίστη ποσότης μαγειρικοῦ ἅλατος καὶ 6 - 8 σταγόνες πυκνοῦ ὀξικοῦ ὀξέος, ἀνακυκᾶται τὸ μίγμα δι' ὑελίνης ῥάβδου, θερμαίνεται ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν δι' οἰνοπνεύματος φλόγα, καὶ τέλος ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ ἐπὶ ἀτμολούτρου, εἰς τὸ οὕτω δὲ παραχθὲν ξηρὸν ὑπόλειμμα ἀνευρίσκονται τὰ κρύσταλλα τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης. Τὸ μειονέκτημα τῆς μεθόδου ταύτης, πλὴν τοῦ πολυπλόκου αὐτῆς, εἶναι ὅτι, τὸ συμπαγὲν λεύκωμα δὲν διαλύεται διὰ τοῦ ψυχροῦ ὕδατος, τοῦ κηλιδωμένου ὑφάσματος ἀποπλυθέντος πρότερον διὰ θερμοῦ ὕδατος, συνεπῶς ἐν τῷ ἐκ τῆς κατεργασίας ταύτης παραχθησομένῳ ὑγρῷ δὲν σχηματίζονται τὰ τῆς αἱμίνης κρύσταλλα· τὸ ἀτόπημα τοῦτο θεραπεύεται κατεργαζομένης ἐν ἀρχῇ τῆς κηλίδος καθ' ἃ ὁ **Brücke** παρατηρεῖ.

Δῆλον ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν ἀνωτέρω μεθόδων ὅτι αὗται ὡς τὰ πολλὰ ἀποβαίνουσι λίαν δυσεξέργαστοι, καὶ εὐχερῶς διὰ τὸ πολύπλοκον αὐτῶν εἰς πλάνην ὁδηγοῦσι. Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης ἀπάτης προτείνεται ἡ ἑξῆς μέθοδος διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης.

Τῆς κηλίδος οὔσης παχείας ἀποξέονται διὰ μαχαιρίου τμήματά τινα αὐτῆς ἀμέσως διὰ τοῦ χλωριούχου νατρίου καὶ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος κατεργαζόμενα, προτιμητέον ὅμως ἡ ἐν ἀπεσταγμένῳ ὕδατι προηγουμένως διάλυσις αὐτῶν, ἅτε δὴ κάλλιον ἀποχωριζομένης τῆς χρωματιστικῆς ὕλης εἰς λεπτὸν καὶ μᾶλλον ἐκτεταμένον στρῶμα· τῆς κηλίδος τοὐναντίον ἀπαντώσης ἐπὶ ὑφάσματος καὶ μήπω ἀπεργαζομένης ἐσχάρας, ἀποκόπτεται μέρος αὐτῆς ἀκριβῶς κατὰ τὴν περιφέρειαν καὶ δι' ὀλίγων μόνον σταγόνων ὕδατος διαβρέχεται ἐπὶ ὑελίνης πλακός, ὅπως τὸ ἐκ τῆς διαβροχῆς προϊὸν τυγχάνῃ πυκνόν· τὸ ὑγρὸν μετὰ τὴν ἀρκούντως παρατεταμένην κατεργασίαν ταύτην καταστὰν ἐρυθρὸν ἢ φαιομέλαν ἐκθλίβεται καταλλήλως διὰ μαχαιρίου ἀποχωριζομένων δεόντως τοῦ τε κατεργασθέντος ὑφάσματος καὶ τῶν ἀπὸ τούτου ἀποσπασθέντων ἰνιδίων, συγκεντροῦται δὲ εἰς ὅσον οἷόν τε μικρότερον ἐπὶ τῆς ὑέλου χῶρον ὅπως ἀποτελεσθῇ στρῶμα χρωματιστικῆς ὕλης ἱκανῶς παχύ· τῶν κηλίδων οὐσῶν λίαν σμικρῶν ἀποκόπτονται πολλαὶ ἐξ αὐτῶν καὶ τίθενται χωρὶς προηγουμένης διαβροχῆς ἐπὶ ὑέλου τοποθετημένης ἐπὶ τεμαχίου λευκοῦ χάρτου, τῇ βοηθείᾳ δὲ μεγεθυντικοῦ φακοῦ καὶ βελονῶν ἀποχωρίζονται ἀνὰ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόρειος

μία αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ ὕφασμα ἶνες, παρατηρεῖται δὲ ὅτι καθ' ὃ μέρος συμπίπτουσιν αἱ τοῦ ὑφάσματος ἶνες ἀλλήλαις ἀποσπᾶται σμικρότατον τεμάχιον πεπηγμένου αἵματος, ὅπερ διακρίνεται εὐκόλως, οὕτω δὲ συλλέγονται ἱκανὰ τοιαῦτα θρομβίδια χρησιμεύοντα διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης.

Τὸ ὁπωσδήποτε ἐκ τῆς κατεργασίας τῶν κηλίδων προϊὸν ἐξατμίζεται εἴτε αὐτομάτως, εἴτε ὑπὸ μετρίαν θερμοκρασίαν, εἰς τὴν φλόγα τοῦ οἰνοπνεύματος, οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 60°, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ θρόμβωσις τοῦ λευκώματος παρακωλύουσα σπουδαίως τὸν σχηματισμὸν τῶν κρυστάλλων· ἡ θέρμανσις γενέσθω ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἐξαπλώσεως τοῦ παρασκευάσματος ἐπὶ τῆς ὑέλου.

Μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν προστίθεται ἐλαχίστη ποσότης χλωριούχου νατρίου εἰς δύο ἢ τρία ψήγματα ἀπ' ἀλλήλων ἀφιστάμενα, μείζων χλωριούχου νατρίου ποσότης παραβλάπτει τὰς ἐργασίας, ἅτε δὴ τῶν κρυστάλλων αὐτοῦ ἐπισκιαζόντων τὰ τῆς αἱμίνης κρύσταλλα ἔστιν ὅτε δὲ καὶ παρακωλυόντων τὸν σχηματισμὸν αὐτῶν, διὸ προτιμητέα διάλυσις τοῦ ἅλατος εἰς ἀναλογίαν 1:500 ἢ 1000, ἧς ἀποτίθενται ἐπὶ τοῦ παρασκευάσματος διὰ λεπτῆς ὑελίνης ῥάβδου μία ἢ δύο σταγόνες ἠρέμα ἐξατμιζόμεναι μεθ' ὃ ἀπομένει λεπτὸν στρῶμα ἅλατος ὁμοτίμως ἐξηπλωμένον. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐπαναληπτικῶν τούτων τῆς ἐξατμίσεως ἐργασιῶν παραινοῦσί τινες τὴν ἐξ ὑπ' ἀρχῆς κατεργασίαν τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδος ἐν διαλύσει χλωριούχου νατρίου ἀντὶ ἐν ἀπεσταγμένῳ ὕδατι. Σημειωτέον ὅτι ὁ τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης σχηματισμὸς οὐχὶ σπανίως, καὶ δὴ εἰς τὰς μήπω δι' ὕδατος ἀποπλυθείσας κηλίδας, ἐπιτυγχάνεται καὶ χωρὶς τῆς προσθήκης τοῦ χλωριούχου νατρίου, ἅτε δὴ τοῦ ἅλατος τούτου κατὰ φύσιν ἐν τῷ αἵματι ὑπάρχοντος.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, τοῦ χλωριούχου νατρίου ἐν τῷ παρασκευάσματι τελείως ἀποξηρανθέντος, προστίθεται τὸ ὀξικὸν ὀξύ, ὅπερ δέον νὰ ἦναι μονοὐδατοῦχον ἢ κρυσταλλώσιμον (glacial, monohydraté), καθότι διὰ τοῦ ὑδατούχου ὀξικοῦ ὀξέος δὲν παράγονται τὰ κρύσταλλα· τὸ ὀξικὸν ὀξὺ προστίθεται εἰς τὸ παρασκεύασμα μετὰ πολλῶν προφυλάξεων, καὶ δὴ διὰ λίαν λεπτῆς ὑελίνης ῥάβδου στάγδην εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἐπὶ τῆς ὑέλου ξηροῦ ἐρυθρωποῦ προϊόντος μετὰ προσοχῆς, ὅπως μὴ ἐξαπλούμενον ἐκταθῇ μέχρι τῆς περιφερείας τοῦ παρασκευάσματος, ἠρέμα δὲ καὶ μετὰ προσοχῆς ἐξατμίζεται ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον ἐνεργουμένων διαφόρων εἰς τὴν ὕελον κλίσεων πρὸς σχηματισμὸν ἀπὸ τῆς περιφερείας τοῦ παρασκευάσματος πρὸς τὸ κέντρον συγκεντρικῶν ἐρυθρῶν καί πως παχέων κύκλων δίκην περιθωρίων, ἐν οἷς πρὸ πάντων σχηματίζονται τὰ τῆς αἱμίνης κρύσταλλα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ ἐνίοτε μὲν διὰ τῆς πρώτης ταύτης διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος κατεργασίας τὰ κρύσταλλα ἀνευρίσκονται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως ἀπαιτεῖται ἐπανηλειμμένη τρίς, τετράκις, ἢ καὶ πλεονάκις διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος καθ' ὃν εἴρηται τρόπον κατεργασία, ἑκάστοτε ἐξεταζομένου τοῦ παρασκευάσματος ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον. Τῶν κρυστάλλων ἀτελῶς μόνον ἢ ὑδόλως παραχθέντων διακρίνονται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἄμορφοι μικραὶ μάζαι, φαιαὶ ἢ μελανίζουσαι ὑπὸ τῆς χρωματιστικῆς ὕλης ἀποτελούμεναι, ἀπηγὸς λεύκωμα, ἀλλότρια σώματα, τὰ κρύσταλλα τοῦ χλωριούχου νατρίου κυβικά, ἢ ἀστεροειδῆ, ἢ δίκην μικρῶν ἀχρόων σωματίων, καὶ κρύσταλλα ὀξικοῦ νατρίου δίκην φασγάνων, σταγὼν δὲ τότε ὀξικοῦ ὀξέος σταλαζομένη ἐπὶ τῶν τῆς χρωματιστικῆς ὕλης μαζῶν καὶ ἐξατμιζομένη καταλλήλως συμβάλλει εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν κρυστάλλων, ἅτινα ἐνίοτε λίαν μικρά, εὐάριθμα καὶ μετὰ τῶν τοῦ χλωριούχου καὶ ὀξικοῦ νατρίου μεμιγμένα καθίστανται δυσδιάκριτα, ἀναγνωρίζονται δὲ καὶ οὐδεὶς ἀπομένει ἐνδοιασμὸς ἐξεταζόμενα κατὰ τὸν Morache (1) διὰ τοῦ διὰ πολώσεως φωτός, ὅτε μόνα τὰ τῆς αἱμίνης κρύσταλλα καθὸ ἀνισότροπα διακρίνονται, τὰ δὲ λοιπὰ συμπαρομαρτοῦντα ὡς ἰσότροπα οὐδόλως εἶναι ὁρατά.

Τὰ κρύσταλλα τῆς αἱμίνης σχηματίζονται καὶ ἂν τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν αἷμα εἶναι ἐλάχιστον τὸ ποσόν, ἔτι δὲ καὶ πεπαλαιωμένον. Περιστάσεις ἐξαιρετικαί, ἀλλ' ὁπωσδήποτε παρακωλύουσαι τὸν σχηματισμὸν τῶν κρυστάλλων, εἶναι ἡ πρὸ τῆς ἀποξηράνσεως τοῦ αἵματος σῆψις, καὶ ἡ μίξις αὐτοῦ μετὰ λίπους, ἰδρῶτος, δεψικῆς ὕλης κτλ., συνεπῶς ἡ μὴ ἀνεύρεσις αὐτῶν δὲν ἄγει πάντοτε εἰς συμπέρασμα θετικὸν ὅτι ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν ὕλη δὲν εἶναι αἷμα.

Τὰ τῆς αἱμίνης κρύσταλλα συγχέονται ἐνίοτε μετὰ τῶν κρυστάλλων τῆς πορφυρικῆς ἀμμωνίας καὶ τῶν τοῦ ἰνδικοῦ· τὰ πρῶτα εἶναι μὲν ὅμοια τοῖς τῆς αἱμίνης τὸ σχῆμα, διάφορα ὅμως τὸ χρῶμα καὶ τὰς ἀντιδράσεις, διότι εἶναι ζωηρῶς ἐρυθρὰ καὶ διὰ πυκνῆς διαλύσεως καλίου γίνονται ἰόχροα· τὰ δεύτερα, παραγόμενα ἐκ τοῦ δι' ἰνδικοῦ χρωματισμοῦ τῶν ὑφασμάτων, ἐντελῶς ὅμοια τοῖς τῆς αἱμίνης, διαφέρουσι μόνον ὡς πρὸς τὸ χρῶμα ὄντα κυανᾶ, ἀλλ' ἡ διαφορὰ τῆς χροιᾶς δὲν ἀρκεῖ πρὸς διασκεδασμὸν τῆς συγχίσεως, διότι ἄφθονα τὰ τοῦ ἰνδικοῦ κρύσταλλα προσκτῶνται χροιὰν λίαν παρεμφερῆ τῇ τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης, ὅτε ἡ διάκρισις ἀποβαίνει ἀδύνατος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρὸς διασκεδασμὸν τοῦ ἐνδοιασμοῦ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξετάζονται ἰδίᾳ τεμάχια τοῦ ὑφάσματος, ἐφ' οὗ αἱ κηλίδες, μήπω

(1) *Morache.* — Les cristaux de chlorhydrate d' hématine (Annal. d' hyg. pub. et de Méd. lég. 3e. Série. Τομ. Ε'. Σελ. 17.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κηλιδωμένα ἂν καὶ διὰ τούτων παράγονται τὰ κρύσταλλα, διότι ὁ σχηματισμὸς αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διὰ τὸν χρωματισμὸν χρησιμευούσης ἑτέρας πλὴν τοῦ ἐνδικοῦ οὐσίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐλέγχεται τὸ ἐκ τῆς παρουσίας τῶν κρυστάλλων συμπέρασμα καὶ διὰ τῶν λοιπῶν πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ αἵματος μεθόδων.

Συνελόντι λέγομεν, ὅτι διὰ τὸ ὅλως χαρακτηριστικὸν τῶν κρυστάλλων τούτων, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ δυνατὸν τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις ἐλαχίστη αἵματος ποσότης δίδοται πρὸς ἐξέτασιν, λαμβανομένων πάντοτε κατὰ τὴν δοκιμασίαν τῶν δεουσῶν προφυλάξεων, ταῦτα, καὶ μ' ὅλην τὴν δυνατὴν σύγχισιν αὐτῶν πρὸς τὰ ἐκ τοῦ ἐνδικοῦ, βεβαιοῦσι τὴν παρουσίαν τοῦ αἵματος καὶ καθ' ἃς ἀκόμη περιστάσεις διὰ τὸ ἐλάχιστον τοῦ αἵματος ποσὸν αἱ ἄλλαι πρὸς ἀνίχνευσιν μέθοδοι εἶναι ἀνεφάρμοστοι, ἢ ἀνεπαρκεῖς διὰ τὸ ἀμφίβολον τοῦ περιγενομένου. Δέον ὅμως ὅπως, μ' ὅλην τὴν μεγάλην σημειωτικὴν ἀξίαν τῶν κρυστάλλων τούτων, πρὶν ὁ ἰατροδικαστὴς ἐκφέρῃ τὸ ὁριστικὸν αὐτοῦ συμπέρασμα ἐξελέγχῃ, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἑκάστοτε εἶναι ἐφικτόν, καὶ διὰ τῶν ἄλλων μεθόδων τὸ περιγενόμενον τῆς δοκιμασίας ταύτης εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος οὐσίας.

3. *Φασματοσκοπικοί.*—Τὸ φασματοσκόπιον, ἐπινοηθὲν ὑπὸ τῶν Bunsen καὶ Kirkoff, μεγάλως εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν συνετέλεσεν. Ἀποφεύγοντες ὡς ἐκτὸς τοῦ προκειμένου τὴν περιγραφὴν τοῦ ὀργάνου τούτου καὶ τοῦ μηχανικοῦ αὐτοῦ μέρους, περιοριζόμεθα ὅπως καταδείξωμεν τὰς ἐκ τῆς χρήσεως αὐτοῦ ὠφελείας εἰς τὴν ἐξέτασιν ὑγρῶν τινων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, καὶ δὴ τοῦ αἵματος, καὶ τὰ ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης συμπεράσματα.

Αἱ τὰς χαρακτηριστικὰς ἀντιδράσεις παρέχουσαι διὰ τοῦ φασματοσκοπίου οὐσίαι τοῦ αἵματος εἶναι, ἡ αἱματοσφαιριδίνη καὶ ἡ αἱματίνη, κυρίως ὅμως ἡ πρώτη. Ἡ αἱματοσφαιριδίνη ἔγκειται εἰς αὐτὰ τοῦ αἵματος τὰ ἐρυθρὰ σωμάτια, ἅτινα ἀποτελοῦνται ὑπὸ δύο οὐσιῶν, τῆς μὲν ἀδιαλύτου ἢ ὀλίγον ἐν τῷ ὕδατι διαλυτῆς, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ οὕτω δὴ καλούμενον *στρῶμα* τοῦ σωματίου, καὶ ἥτις εἶναι ἡ σφαιριδίνη ἢ ἡ παρασφαιριδίνη, τῆς δὲ λίαν διαλυτῆς, διαβρεχούσης τὸ σωμάτιον καὶ διδούσης αὐτῷ τὸν ἐρυθρὸν χρωματισμόν, αὕτη εἶναι ἡ αἱματοσφαιριδίνη. Ἡ τελευταία αὕτη ἐφ' ὅσον τὸ σωμάτιον διατελεῖ ἐν τῷ ὀρρῷ τοῦ αἵματος, οὐδόλως διαλύεται ἢ ἀποχωρίζεται ἀπ' αὐτοῦ, ἅμα ὅμως ὡς τὸ ὕδωρ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τὸ σωμάτιον ἀποχωριζομένη τὸ μὲν ὕδωρ χρωματίζει διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῇ χρωματισμοῦ, τὸ δὲ σωμάτιον ἐγκαταλιμπάνει ἄχρουν.

Ἐν τῷ αἵματι εἰς τὴν φυσικὴν κατάστασιν ἡ αἱματοσφαιριδίνη οὐδέποτε εὑρίσκεται μόνη, ἀλλὰ πάντοτε συνηνωμένη μετὰ τοῦ ὀξυγόνου, ὅπερ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

υνενοῦται μὲν μετ' αὐτῆς κατὰ τὴν τοῦ αἵματος διάβασιν διὰ τῶν πνευ-
όνων, οὐδέποτε ὅμως κατὰ τὴν τῆς περιφερείας κυκλοφορίαν ἀποβάλλε-
αι ἐντελῶς, συνεπῶς τὸ αἷμα ἐμπεριέχει πάντοτε χρωματιστικὴν ὕλην
ν ἑνώσει μετὰ ὀξυγόνου, τουτέστιν ὀξυαιματοσφαιριδίνην. Τεχνικῶς ἀφαι-
εῖται ἅπαν τὸ ὀξυγόνον ἐκ τῆς αἱματοσφαιριδίνης διὰ διαφόρων ἀντι-
ραστηρίων καὶ παράγεται ἡ οὕτω δὴ ἀναχθεῖσα αἱματοσφαιριδίνη κα-
ουμένη· εἴτε διὰ τῶν ὀξέων καὶ τῶν ἀλκαλίων διχοτομεῖται εἰς δύο οὐ-
ίας τὴν μὲν λευκωματώδη, σφαιριδίνην, τὴν δὲ χρωματιστικήν, αἱματί-
ην· ἡ στερηθεῖσα τοῦ ὀξυγόνου αὐτῆς τῇ ἐπιδράσει ἀντιδραστηρίων αἱ-
ατοσφαιριδίνη ἀνακτᾶται αὐτὸ ἀναταρασσομένη ἐν σωλῆνι μετὰ ἀέρος.

Ἐν ἀρχῇ τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ φασματοσκοπίου εἰς τὴν ἀνίχνευσιν
οῦ αἵματος ἠγέρθησαν πολλοὶ οἱ ἐνδοιασμοὶ περὶ τῆς σημειωτικῆς τοῦ
φάσματος τοῦ αἵματος ἀξίας, καθότι καὶ ἕτεραι οὐσίαι, ἀντὶ αἵματος ἐνίοτε
κλαμβανόμεναι, παρήγαγον ὅμοιον φάσμα· τὰς ἀμφιβολίας ταύτας διε-
κέδασε τῷ 1868 ὁ Balley (1) διὰ πειραμάτων ἐπὶ διαφόρων ἐρυθρῶν
ὐσιῶν, καὶ δὴ τῆς κοκκενίλης, τοῦ ἐγχύματος τῶν ἀνθέων τῶν ῥάδων,
οῦ μυρτίλου, τῶν κεράσων, τοῦ Βρασιλιανοῦ ξύλου, τοῦ ἐρυθροδάνου, τοῦ
ρυθροῦ οἴνου, τῶν διαφόρων τῆς ἀνιλίνης χρωμάτων, τοῦ σιδηρούχου
ὐδραργύρου, τοῦ θειοκυανιούχου καλίου, ἐνεργηθέντων, δι' ὧν κατέδειξεν
ότι οὐδεμία τῶν οὐσιῶν τούτων πλὴν τῆς κοκκενίλης παράγει φάσμα
ὅμοιον τῷ τοῦ αἵματος, ταύτης δὲ τὸ φάσμα παρεμφέρει μέν πως τῷ τοῦ
αἵματος, ἀλλ' αἱ δύο παρατηρούμεναι ταιναὶ κατέχουσι θέσεις διαφόρους
ἐν τῷ φάσματι, καὶ διὰ τῆς ὑδροθειϊκῆς ἀμμωνίας ἐξαφανίζονται χωρὶς
μετὰ ταῦτο ν' ἀναφανῇ τὸ φάσμα τῆς καθαρᾶς αἱματοσφαιριδίνης, ἢ ἡ
ταινία τοῦ Stokes· ἐπίσης καὶ τὸ φάσμα τῆς ἀραιᾶς ἀμμωνιούχου διαλύ-
σεως τοῦ καρμίνου, παρεμφερὲς τῷ τοῦ αἵματος, διακρίνεται τούτου
διότι τῇ προσθήκῃ ὑδροθειϊκῆς ἀμμωνίας οὐδόλως ἀλλοιοῦται, ὡς τοῦτο
συμβαίνει εἰς τὸ φάσμα τοῦ αἵματος, καὶ ἐπιμένει μετὰ τὴν προσθήκην
ὀξικοῦ ὀξέος, τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἐξαφανίζει τὰς γραμμὰς τοῦ φάσματος
τοῦ αἵματος. Ἐκ τούτων ὁ Balley συμπεραίνει ὅτι ἐπὶ ἐξετάσεως κηλί-
δων ὑπόπτων, παρουσιαζομένου τοῦ χαρακτηριστικοῦ τοῦ αἵματος φάσμα-
τος καὶ ὁριζομένης ἀκριβῶς διὰ τοῦ μικρομέτρου τῆς θέσεως τῶν ταινιῶν
ἐν τῷ φάσματι, βεβαιοῦται ὅτι ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλὶς ἀποτελεῖται ὑπὸ
αἵματος.

Μεταγενέστεραι ὅμως παρατηρήσεις καὶ πειράματα, καὶ δὴ τὰ τοῦ
Mallassez, Bert κ. α. κατέδειξαν ὅτι διάλυσις πικροκαρμινικῶν ἑνώσεων

(1) *Balley.* — Des methodes à suivre pour rechercher le sang. Thèse inaugurale. Strasbourg 1868. (Annal. 1871. Avril. Σελ. 440).

παράγει διὰ τοῦ φασματοσκοπίου φάσμα ὅμοιον τῷ τοῦ αἵματος, ἐξ οὗ ὁ Bert (1) ἀποφαίνεται, ἀναφορικῶς πρὸς τὰς οὐσίας ταύτας, εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 16 Δεκεμβρίου τοῦ 1876 τῆς Βιολογικῆς ἑταιρίας τῶν Παρισίων, ὅτι εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν δέον ὅπως μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως ἀποφαινώμεθα περὶ τῆς παρουσίας τοῦ αἵματος στηριζόμενοι εἰς μόνον τὸ ἐκ τῆς ἀναλύσεως αὐτοῦ διὰ τοῦ φασματοσκοπίου περιγενόμενον, διότι καὶ ἕτεραι οὐσίαι παράγουσι διὰ τοῦ ὀργάνου τούτου παραπλήσια ἀποτελέσματα. Ὁ δὲ Taylor (2) ἐξετάζων ἐκ παραλλήλου τὴν μέθοδον ταύτην καὶ τὴν διὰ τοῦ ἱεροξύλου, καὶ μὴ θέλων νὰ θεωρήσῃ τὴν δευτέραν ὑποδεεστέραν τῆς πρώτης, συμπεραίνει ὅτι αἱ δύο αὗται τοσοῦτον εὐαίσθητοι μέθοδοι δὲν χρησιμεύουσιν ἐνίοτε πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, ἕνεκα τῆς καταστροφῆς τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης ἐκ προγενεστέρας τυχὸν τοῦ αἵματος κατεργασίας. Πρὸς πλείονα βεβαιότητα περὶ τῆς φύσεως τοῦ φάσματος ὁ Hofmann (3) παραινεῖ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συγχίσεως τῶν ἐξ ἄλλων οὐσιῶν προκυπτουσῶν ταινιῶν, ὡς τῶν ἀλκαλικῶν τοῦ καρμίνου, τῆς πυκνῆς τοῦ ὑπερμαγγανικοῦ καλίου διάλυσεως κτλ., ὅπως μὴ περιοριζώμεθα μόνον εἰς τὴν ἀνεύρεσιν φάσματος μετὰ τῶν δύο χαρακτηριστικῶν τῆς ὀξυαιματοσφαιριδίνης ταινιῶν, ἀλλὰ διὰ καταλλήλων οὐσιῶν ἐπὶ τῆς διαλύσεως ἀνάγωμεν αὐτὴν εἰς καθαρὰν αἱματοσφαιριδίνην καὶ ἔχωμεν οὕτω τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτῆς φάσμα.

Ἐξ ἁπάντων τούτων δῆλον ὅτι καὶ ἡ μέθοδος αὕτη, καίτοι λίαν εὐαίσθητος καὶ θετική, παρέχει εἴς τινας περιστάσεις ἀρνητικὰ ἢ ἀμφίβολα ἀποτελέσματα, τούτου ἕνεκα δέον ὅπως ὁ ἰατροδικαστὴς πρὸ τῆς ὁριστικῆς τοῦ ζητήματος λύσεως ἐπαναλάβῃ συνεχῶς τὰ πειράματα διὰ τοῦ φασματοσκοπίου, βασανίζων αὐτὰ πρὸς ἄλληλα διὰ τῆς παραγωγῆς διαφόρων τῆς αἱματοσφαιριδίνης καὶ αἱματίνης διὰ τῶν καταλλήλων ἀντιδραστηρίων φασμάτων. Τούτου δὲ γενομένου νὰ ἐνεργήσῃ ἔλεγχον τοῦ ἐκ τῆς μεθόδου ταύτης περιγενομένου διὰ τῶν λοιπῶν προσημειωθεισῶν μεθόδων.

Διὰ τὴν διὰ τοῦ φασματοσκοπίου τοῦ αἵματος ἐξέτασιν ἴδιον ἀπαιτεῖται σκεῦος, ἐν ᾧ ἐντίθεται τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγρόν· πολλὰ τοιαῦτα ἐπενοήθησαν μᾶλλον ἢ ἧττον πολύπλοκα, τούτου δ' ἕνεκα καὶ δύσχρηστα, ὡς τὸ τοῦ Hoppe-Seyler, Benoit κ. α., ὧν τὴν περιγραφὴν παραλείπομεν, τὸ μᾶλλον δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν χρήσιμον εἶναι κατὰ τὸν Fumouze (4) σω-

(1) *Gazette des hôpitaux.* — 19 Décembre 1876. Ἀρ. 147. Σελ. 1175.
(2) Annales d' Hygiéne publique etc. 1870 8bre. Σελ. 407.
(3) Annales d' Hygiéne publique etc. 1875. Τομ. 45. Σελ. 222.
(4) *V. Fumouze.* — Les Spectres d' absorption du sang. Thèse de Paris. 1871 Σελ. XVII.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

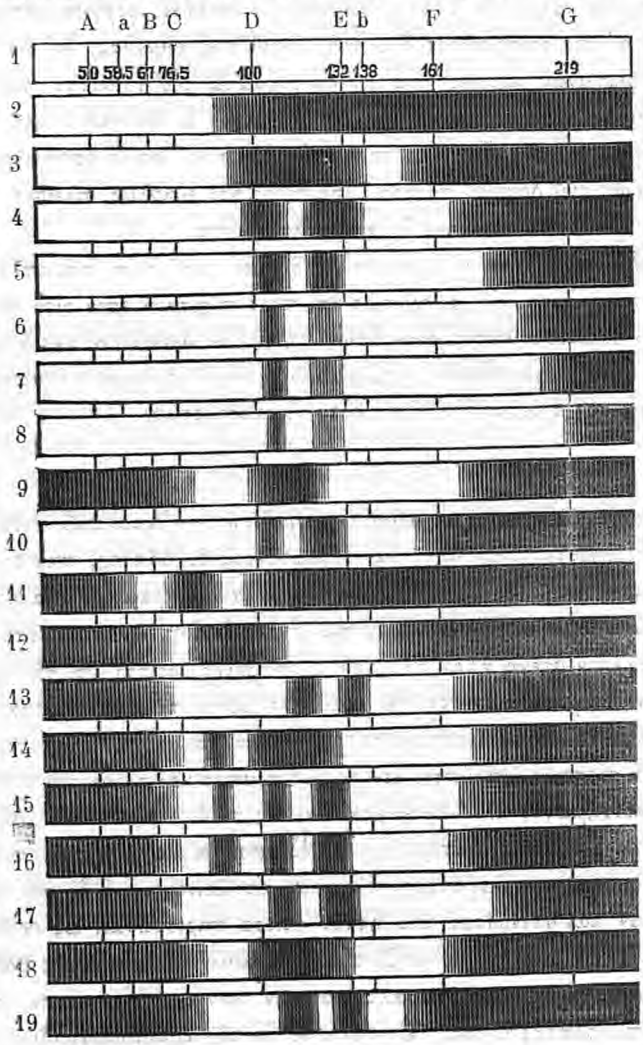
λὴν ὑέλινος δοκιμαστικὸς διῃρημένος ἀκριβῶς εἰς δέκατα κυβικοῦ ἑκατοστομέτρου καὶ ἐσωτερικῆς διαμέτρου ἑνὸς ἑκατοστομ. ὁ σωλὴν οὗτος διωθεῖται ἐν ἑτέρῳ ἐκ χάρτου ἀδρομεροῦς σωλῆνι, φέροντι κατὰ τὸ κατώτερον αὐτοῦ τριτημόριον δύο ὀπὰς ἀντιθέτως κειμένας, δι' ὧν διέρχονται αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες· τὰ πλεονεκτήματα τοῦ τοιούτου συστήματος εἶναι, ὅτι εὐχερῶς καὶ καταλλήλως ἐκτελεῖται ἐν ἀνάγκῃ ἡ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγροῦ ἀνατάραξις, ὅτι ἐπίσης εὐχερὴς εἶναι καὶ ὁ καθαρισμὸς καὶ ἡ τοποθέτησις τοῦ δοχείου τούτου, καὶ τέλος ὅτι εὐκόλως πλείονες τοιοῦτοι σωλῆνες κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἐργασίας διατίθενται.

Ἐπειδὴ καὶ ἕτεραι χρωματιστικαὶ οὐσίαι παράγουσι παραπλήσια φάσματα, πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως καὶ πρὸς ὁρισμὸν ὅσον οἷόν τε μᾶλλον ὁριστικοῦ συμπεράσματος, δέον ὅπως, τῇ χρήσει διαφόρων ἀντιδραστηρίων ἐπὶ τὴν αἱματοσφαιριδίνην, ἀπολαμβάνωμεν τὰ σχετικὰ φάσματα συντελοῦντα εἰς τὸν ὁριστικὸν τοῦ αἵματος χαρακτηρισμόν.

α'. *Φάσμα ὀξυγονούχου αἱματοσφαιριδίνης.*—Ἀπολαμβάνεται δι' αἵματος στερηθέντος τῆς ἰνικῆς καὶ ἀραιωθέντος δι' ὕδατος, παρίσταται δέ, ὡς ἐν τοῖς Φάσ. 2-8 (Σχ. 3.), διὰ δύο μελανῶν γραμμῶν διακοπτουσῶν τὸ ἡλιακὸν φάσμα εἰς τὸ D καὶ E τοῦ Fraünhofer, ὧν ἡ μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερά, μᾶλλον στενὴ ἀλλὰ καὶ μᾶλλον σκοτεινή, κεῖται ἐπὶ τῆς γραμμῆς D μικρὸν ὑπερβαίνουσα ταύτην καὶ πληροῦσα τὰ δύο πέμπτα περίπου τοῦ μεταξὺ D καὶ E διαστήματος, ἡ δὲ ἐπὶ τὰ δεξιά, πλατυτέρα ἀλλὰ καὶ ἧττον σκοτεινή, καλύπτει μὲν τὰ δύο πέμπτα καὶ πλέον τοῦ προσημειωθέντος διαστήματος ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸ διάστημα Eb. Αἱ ταινίαι αὗται, ὅσῳ μᾶλλον ἀραιότερον τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν αἷμα τυγχάνει, τόσῳ ὀλιγώτερον σκιεραὶ καὶ ὀλιγώτερον πλατεῖαι ἀποβαίνουσιν, ἡ δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἐπὶ μᾶλλον καὶ στενοῦται καὶ ἧττον σκιερὰ παρίσταται, ὡς ἐν τοῖς φάσμασιν 5. 6. 7. καὶ 8, εἰς μείζονα δὲ τοῦ αἵματος ἀραιώσεως βαθμὸν τὸ φάσμα φέρει μίαν μόνην χαρακτηριστικὴν ταινίαν τὴν πρώτην, τῆς δευτέρας μήπω ὁρατῆς οὔσης. Ἐν γένει δὲ τὸ τῆς αἱματοσφαιριδίνης φάσμα ὑπὸ τρεῖς παρίσταται τύπους, ὧν ὁ μᾶλλον συνήθης εἶναι ὁ τρίτος· α'. Τύπος.—Τὸ φάσμα εἶναι ὁρατὸν μόνον ἀπὸ τοῦ πέρατος τῆς ἐρυθρᾶς ταινίας μέχρι τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ διαστήματος CD (Φάσ. 2). β'. Τύπος.—Ἡ καλύπτουσα τὸ φάσμα ἀπὸ τῆς γραμμῆς D Fraünhofer μέχρι τοῦ πέρατος τῆς ἰωειδοῦς ταινίας σκιερότης διακόπτεται παρὰ τῶν ἤδη μόλις διακριτῶν πρασίνων ἀκτινοβολιῶν εἰς τὴν γραμμὴν β (Φάσ. 3). γ'. Τύπος. — Τῆς καλυπτούσης τὸ διάστημα DE σκιερότητος διχαζομένης παρίστανται δύο ταινίαι (Φάσ. 6) ὑπὸ τοὺς ἑξῆς χαρακτῆρας· ἡ ἐπὶ τὰ ἀρι-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόρειος

στερὰ μᾶλλον στενὴ ἀλλὰ καὶ μᾶλλον σκοτεινὴ καταλαμβάνει τὸ πεμπτημόριον περίπου τοῦ διαστήματος **DE** ἐγκαταλιμπάνουσα οὕτω μεταξὺ

(Σχ. 3.)

αὐτῆς καὶ τῆς γραμμῆς **D** τοῦ Fraünhofer διαυγὲς διάστημα· ἡ ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἧττον σκοτεινὴ ἀλλὰ μᾶλλον πλατεῖα καταλαμβάνει τὸ τριτημόριον περίπου τοῦ διαστήματος **DE** σμικρότατον ἐγκαταλιμπάνουσα μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς γραμμῆς **E** διάστημα. Τὸ λοιπὸν τοῦ φάσματος εἶναι ὁρατὸν περίπου μέχρι τῆς γραμμῆς **G**.

Κατὰ τὰ πειράματα τοῦ **Hoppe-Seyler** (1) αἱ δύο τοῦ φάσματος

(1) *V. Fumouze.* — Αὐτόθι. Σελ. 51.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ῆς αἱματοσφαιριδίνης ταινίαι εἶναι ὁραταὶ μέχρις $\frac{1}{10000}$ ἀραιώσεως, ἡ οιαύτη ὅμως ἀναλογία δὲν εἶναι σταθερά, ἅτε δὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὀρ-άνου κατὰ τὸν Preyer.

Πρὸς ἐπίτυχίαν τῆς ἐρεύνης ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν διάλυσις ἔστω ὅσον οἷόν ε διαυγεστέρα, οὐχὶ ἄφθονος τὸ ποσόν, καὶ ἀποτελήσθω εἴτε ὑπὸ καθα-ᾶς αἱματοσφαιριδίνης εἴτε ὑπὸ αἵματος ἐν ὕδατι διαλελυμένου.

β'. *Φάσμα αἱματοσφαιριδίνης ἀναχθείσης.* — Παρετηρήθη καὶ περιε-ράφη τὸ φάσμα τοῦτο τὸ πρῶτον τῷ 1864 ὑπὸ τοῦ Stokes χαρακτη-ιζόμενον ὑπὸ μιᾶς ταινίας σκοτεινῆς, πλατείας καὶ διαχύτου κατὰ τὰ λάγια πέρατα, καταλαμβανούσης τὰ $^3/_4$ τοῦ διαστήματος DE καὶ μι-ρόν τι ὑπερβαινούσης τὴν γραμμὴν D ἐπὶ τὰ ἀριστερά. (Φάσ. 9.)

Ἡ αἱματοσφαιριδίνη τῇ ἐπιδράσει ἀντιδραστηρίων τινων, ὡς τῆς ὑδρο-ειϊκῆς ἀμμωνίας, διαλύσεως θειϊκοῦ πρωτοξειδίου τοῦ σιδήρου μετὰ τρυ-ικοῦ ὀξέος καὶ ἀμμωνίας μέχρις ἐξουδετερώσεως τοῦ τελευταίου τούτου, ρυγικοαμμωνιούχου διαλύσεως τοῦ χλωριούχου κασσιτέρου, ὑδρογόνου, ζώτου, ἀνθρακικοῦ ὀξέος κ. α., ὡς καὶ ἐν τῷ κενῷ, ἀπόλλυσιν τὸ ἐν αὐτῇ ξυγόνον. ἀνακτᾶται δὲ τοῦτο ἀναταρασσομένη ἰσχυρῶς εἰς τὸν ἐλεύθερον έρα. Ἡ οὕτω στερηθεῖσα τοῦ ὀξυγόνου αὐτῆς αἱματοσφαιριδίνη προσ-τᾶται χροιὰν βαθέως ἐρυθρὰν τὴν τοῦ φλεβώδους αἵματος, τῆς διαλύ-εως οὔσης πυκνῆς ἅπαν τὸ φάσμα ἐπισκιάζεται, καθ' ὅσον δὲ βαθμιαίως διάλυσις γίνεται ἀραιοτέρα τὸ φάσμα διαφωτίζεται ἐν ἀρχῇ μὲν κατὰ ὴν γραμμὴν C, εἶτα δὲ κατ' ὀλίγον μέχρι τῆς γραμμῆς D, ἔτι δὲ μᾶλ-ον ἀραιουμένης τῆς διαλύσεως ὁρῶνται κατὰ τὴν γραμμὴν b αἱ πράσι-αι ἀκτινοβολίαι, οὕτω δὲ βαθμηδὸν διασκεδαζομένης τῆς ἀρχικῆς ἐπι-κιάσεως τὸ φάσμα παρίσταται διὰ μιᾶς μελανῆς ταινίας πλατείας, δια-ύτου πως κατὰ τὰ πλάγια, καταλαμβανούσης τὰ $^3/_4$ τοῦ διαστήματος DE, ἐν μέρει ὑπερβαινούσης ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τὴν γραμμὴν D (Φάσ. 9). Ἕτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ φάσματος τῆς ἀναλυθείσης αἱματοσφαιριδί-ης συνίσταται εἰς μείζονα σκιερότητα τοῦ ἐρυθροῦ καὶ μείζονα διαύγειαν οῦ κυανοῦ χρώματος· ἡ ἀναχθεῖσα αἱματοσφαιριδίνη μετὰ ἀνατάραξιν εἰς ὸν ἀέρα παράγει τὸ φάσμα τῆς ὀξυγονούχου αἱματοσφαιριδίνης. Κατὰ τὸν Hoppe-Seyler, τῆς ποσότητος τῆς ὑδροθειϊκῆς ἀμμωνίας διὰ τὴν ἀναγωγὴν ῆς αἱματοσφαιριδίνης οὔσης μείζονος τοῦ δέοντος, τὸ φάσμα παρίσταται ιὰ δύο γραμμῶν, ὧν ἡ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κεῖται μεταξὺ τῶν C καὶ D, τεκ-ηριοῦσα ἀρχομένην τῆς αἱματοσφαιριδίνης ἀποσύνθεσιν, ὡς ἐν τῷ Φάσ. 14.

γ'. *Φάσμα αἱματοσφαιριδίνης μετὰ ὀξειδίου τοῦ ἄνθρακος.* — Κατὰ ὸν Cl. Bernard (1) τὸ ὀξείδιον τοῦ ἄνθρακος ἀποδιῶκον τὸ ὀξυγόνον

(1) *Cl. Bernard.*—Leçons sur les effets des subst. médicament. 1857. Paris Σελ. 157.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

ἀπὸ τῶν σωματίων τοῦ αἵματος ὑποκαθίστησιν αὐτό. Τὸ ἀπὸ τοῦ μετὰ ὀξειδίου τοῦ ἄνθρακος μιγέντος αἵματος φάσμα χαρακτηρίζεται διὰ δύο μελανῶν ταινιῶν μεταξὺ τῶν C καὶ D, ὡς καὶ τὸ τῆς ὀξυγονούχου αἱματοσφαιριδίνης, διαφέρει ὅμως τοῦ φάσματος ταύτης, ἐπὶ ἴσης πυκνότητος ἀμφοτέρων τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν διαλύσεων, καθότι αἱ τοῦ φάσματος τῆς δι' ὀξειδίου τοῦ ἄνθρακος αἱματοσφαιριδίνης ταιναι κλίνουσι μᾶλλον ἐπὶ τὰ δεξιά (Φάσ. 17), ἡ πρώτη εἶναι μᾶλλον τῆς γραμμῆς D μεμακρυσμένη, ἡ δὲ δευτέρα ὑπερβαίνει τὴν γραμμὴν E, πρὸς δὲ τὸ φάσμα εἶναι διαυγέστερον κατὰ τὸ κυανοῦν χρῶμα· τὸ μᾶλλον ὅμως χαρακτηριστικὸν τοῦ φάσματος εἶναι ὅτι τοῦτο οὐδόλως ἀλλοιοῦται τῇ ἐπιδράσει τῶν συνήθων ἀντιδραστηρίων ἐπὶ τὴν διάλυσιν.

δ'. *Φάσμα αἱματοσφαιριδίνης μετὰ διτοξειδίου τοῦ ἀζώτου.* — Εἶναι καθ' ὅλα παρεμφερὲς τῷ προηγουμένῳ· κορέννυται δὲ ἡ αἱματοσφαιριδίνη ὑπὸ διτοξειδίου ἀζώτου τῇ διοχετεύσει τούτου ἐν διαλύσει αἵματος στερηθέντος τῆς ἰνικῆς ἐν κεκλεισμένῳ δοχείῳ.

ε'. *Φάσμα αἱματίνης ὀξύνης.* — Ἡ μᾶλλον ὁρατὴ τῶν ταινιῶν καταλαμβάνει τὸ πρῶτον ἥμισυ ἐπ' ἀριστερὰ τοῦ διαστήματος CD καλύπτουσα τὴν γραμμὴν C (Φάσ. 11). Παρασκευάζεται ἡ πρὸς ἐξέτασιν διάλυσις τῇ προσθήκῃ σταγόνων πυκνοῦ ὀξικοῦ ὀξέος εἰς τὴν διάλυσιν τῆς αἱματοσφαιριδίνης. Πλὴν μικρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς ταινίας ἑκατέρωθεν φωτεινῶν διαστημάτων τὸ λοιπὸν φάσμα εἶναι σκοτεινόν. Ἀραιουμένης τῆς διαλύσεως ἡ χαρακτηριστικὴ ταινία καθίσταται διαυγεστέρα, ἐξαλείφεται δὲ ἐπὶ μεγάλης τῆς διαλύσεως ἀραιώσεως.

ς'. *Φάσμα αἱματίνης ἀλκαλικῆς.* — Χαρακτηρίζεται διὰ ταινίας καλυπτούσης τὸ ὅλον σχεδὸν μεταξὺ τῶν C καὶ D διάστημα, τεμνόμενον ἐπὶ τὰ δεξιὰ ὑπὸ τῆς γραμμῆς D (Φάσ. 12), μεταβάλλεται δὲ τῇ ἐπιδράσει τῶν συνήθων ἀντιδραστηρίων. Παρασκευάζεται τὸ διὰ τὸ πείραμα ὑγρὸν τῇ προσθήκῃ ἀλκαλικῆς πυκνῆς διαλύσεως εἰς τὴν διάλυσιν τῆς αἱματοσφαιριδίνης· τῇ προσθήκῃ ὀξέος εἰς ἱκανὴν ποσότητα τὸ φάσμα μεταβάλλεται ὡς εἰς τὴν ὀξύνην αἱματίνην.

ζ'. *Φάσμα αἱματίνης ἀναγθείσης.* — Τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Stokes παρατηρηθὲν τῷ 1864 χαρακτηρίζεται διὰ δύο ταινιῶν, ὧν ἡ μᾶλλον πλατεῖα καὶ σκοτεινὴ κατέχει τὸ μεσαῖον τριτημόριον τοῦ διαστήματος DE, ἡ δὲ στενωτέρα καὶ ἧττον καταφανὴς τέμνεται περίπου κατὰ μέσον ὑπὸ τῆς γραμμῆς E (Φάσ. 13). Πρὸς παρασκευὴν τοῦ διὰ τὸ πείραμα προσφόρου ὑγροῦ προστίθεται εἰς ἀλκαλικὴν αἱματοσφαιριδίνης διάλυσιν ἀνάλογος ποσότης τρυγικοαμμωνιούχου διαλύσεως τοῦ θειϊκοῦ σιδήρου, ἢ τοῦ χλωριούχου ψευδαργύρου. Τὸ τῆς ἀναχθείσης αἱματίνης φάσμα δὲν μεταβάλλεται τῇ ἐπιδράσει τοῦ ὀξυγόνου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

η'. *Φάσμα μεθαιματοσφαιριδίνης.* — Ἡ μεθαιματοσφαιριδίνη εἶναι προϊὸν αὐτομάτου τῆς αἱματοσφαιριδίνης ἀποσυνθέσεως εἴτε ἐν στερεᾷ εἴτε ἐν ῥευστῇ καταστάσει. Τὸ φάσμα αὐτῆς χαρακτηρίζεται διὰ τριῶν ταινιῶν, ὧν αἱ δύο ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατέχουσιν ἀκριβῶς οἵαν καὶ αἱ τῆς ὀξυγονούχου αἱματοσφαιριδίνης ταινίαι θέσιν, ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ μεταξὺ τῶν C καὶ D εἰς τὸ δεύτερον τεταρτημόριον τοῦ διαστήματος κεῖται τούτου (Φάσ. 15).

4. *Ἱστολογικοί.*—Πρῶτος ὁ Orfila τῷ 1827 ἐφήρμοσε τὸ μικροσκόπιον διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ αἵματος εἰς ἰατροδικαστικὰς περιστάσεις· τὸ παράδειγμα αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ ἠκολούθησαν καὶ οἱ Ratier, Bailly, Duvergier, Bayrad, κ. ἄ. πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. ὁ Mandl (1) ὅμως τῷ 1842 εἰς τὴν ἐναίσιμον αὐτοῦ διατριβὴν οὐ μόνον κατέδειξε τὸ ἀναγκαῖον τῆς χρήσεως τοῦ μικροσκοπίου εἰς ὁμοίας φύσεως περιστάσεις, ἀλλὰ καὶ μελετήσας ἐπισταμένως τοὺς μικροσκοπικοὺς τοῦ αἵματος χαρακτῆρας κατέστησε τὴν τοῦ μικροσκοπίου χρῆσιν τὸν γνώμονα τῶν τοιαύτης φύσεως ἐρευνῶν. τέλος δὲ ὁ Robin ἐτελειοποίησεν ἔτι μᾶλλον τὸ μέρος τοῦτο τῆς φυσιολογίας τοῦ αἵματος καταδείξας καὶ τὸν μᾶλλον πρόσφορον διὰ τὴν ἐν λόγῳ ἔρευναν τρόπον.

Τὰ ἐν τῷ αἵματι διὰ τοῦ μικροσκοπίου ὁρώμενα στερεὰ συστατικά, τὰ οὕτω δὴ σωμάτια ἢ σφαίρια ἀποκαλούμενα, εἶναι τριῶν εἰδῶν· α'.—Τὰ ἐρυθρά. β'. — Τὰ λευκά. καὶ γ'. — Τὰ σφαιρίδια (globulins).

α'. *Ἐρυθρὰ σωμάτια.*—Τὰ ἐν τῷ αἵματι ἀφθονώτερα στερεὰ συστατικὰ εἶναι τὰ ἐρυθρὰ σωμάτια, ὧν τὸ σχῆμα εἶναι δισκοειδὲς μετὰ παχέων χειλέων, πεπιεσμένα εἰς τὸ κέντρον κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἐπιφανείας· καὶ ἐκ τῆς μεγάλης μὲν αὐτῶν ἐπιφανείας ὁρῶνται κυκλικὰ μετὰ περιγεγραμμένης περιφερείας, ἐκ τοῦ πλαγίου δὲ ὡσεὶ μικραὶ λεπταὶ καὶ μακραὶ ῥάβδοι μετὰ περάτων μικρόν τι στρογγύλων καὶ μᾶλλον ἐξωγκωμένων, τοῦθ' ὅπερ ὀφείλεται εἰς τὴν μᾶλλον ἢ ἧττον κεκλιμένην αὐτῶν θέσιν. (Σχ. 4.)

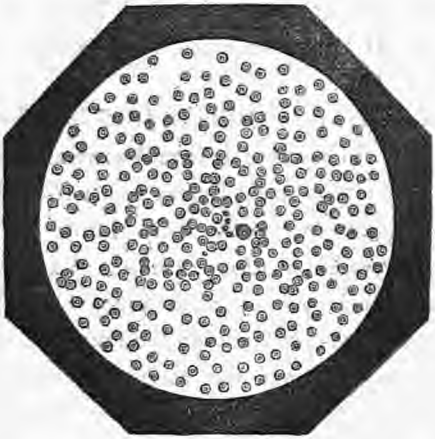
Διὰ διαφανείας ἔχουσι χροιὰν ἐρυθροκιτρίνην, διαυγεστέραν δὲ ἢ φαιὰν κατὰ τὸ κέντρον κείμενα ἀκριβῶς εἰς τὴν ὀπτικὴν ἑστίαν, τοὐναντίον δὲ σκιερωτέραν ἢ μελανίζουσαν, τοῦθ' ὅπερ ἐπὶ πολὺ συνετέλεσεν ὅπως ἐκλαμβάνωνται τὰ σωμάτια ταῦτα ὡς πυρηνοφόρα. Πρόσφατα εἶναι ἐλαστικά, δεκτικὰ ἐπιμηκύνσεως, ἀνακτῶντα τὸ ἀρχικὸν σχῆμα ἕνεκα τῆς ἐλαστικότητος αὐτῶν.

---

(1) *Mandl.* — Recherches médico-légales sur le sang. Thése inaugurale. Paris. 1842.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μεγάλης απουδαιότητος εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς διαμέτρου αὐτῶν οὔσης σχεδὸν σταθερᾶς, καὶ παραλλασσούσης ἐπαισθητῶς εἰς τὰ διάφορα τῶν ζώων εἴδη, τοῦθ' ὅπερ συντελεῖ ἐνίοτε εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ

Σχ. 4.

ζώου εἰς ὃ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀνήκει αἷμα. Καὶ τῶν μὲν σωματίων τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος ἡ διάμετρος κατὰ μέσον ὅρον, καθ' ἃ ἡ ἐν Παρισίοις ἑταιρία τῆς Ἰατροδικαστικῆς παραδέχεται, εἶναι $0_{\mu},0075$ ἥκιστα παραλλάσσουσα, τῶν δὲ μαστοφόρων ζώων καὶ ἐν γένει ἐρυθραίμων, ὧν τὸ αἷμα ἐγκλείει σφαιροειδῆ σωμάτια, ποικίλει μεταξὺ $0^{\mu},0070$ καὶ $0^{\mu},0040$, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν καταμετρήσεων τοῦ Schmidt, (1) καὶ δηλοῦται εἰς τὸν ἑπόμενον πίνακα· διαλαμβάνοντα διαφόρων ἱστολόγων καταμετρήσεις.

(Ἴδε πίνακα.)

Τὰ σωμάτια ταῦτα εἶναι ὁμογενῆ καθ' ὅλον αὐτῶν τὸ πάχος χωρὶς πυρῆνος, κεγχρίων, ἢ κοιλότητος ἐν τῷ μέσῳ· εἶναι δισκοειδὴς μάζα χωρὶς περιβλήματος, ἀποτελουμένη ὑπὸ ἀζωτούχου οὐσίας (αἱματοσφαιριδίνης) διαβεβρεγμένης καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ πάχος ὑπὸ χρωματιστικῆς ὕλης (αἱματίνης), ἡ χρωματιστικὴ αὕτη ὕλη ἐν τῷ ὕδατι διαλύεται καὶ ἀποχωρίζεται, μένει δὲ τὸ σωμάτιον ἄχρουν, ἀποτελούμενον ὑπὸ ὕλης καλουμένης *στρῶμα*.

Τὰ σωμάτια ταῦτα λίαν εὐκόλως ἀλλοιοῦνται τό τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος, ἢ καὶ ὅλως καταστρέφονται ἕνεκα ποικίλων περιστάσεων, ὧν αἱ κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς·

---

(1) *Casper.* — von Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'· Σελ. 178.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΜΕΤΡΟΥ ΤΩΝ ΕΡΥΘΡΩΝ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ ΣΩΜΑΤΙΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΘΕΡΜΟΑΙΜΩΝ ΖΩΩΝ.

Εἶδος ζώου.	*Κατὰ Frey.*	*Κατὰ Welcker.*	*Κατὰ Tourdes.*	*Κατὰ Dragendorff.*	*Κατὰ ἑταιρίαν ἰατροδικαστῶν Παρισίων.*
Ἀνθρώπου.	0,0046-0,0069	0,0045-0,0097	0,0074-0,0080	0,0077	0,0075
Κυνός.	—	0,0073	0,0066-0,0074	0,0070	0,0073
Κονίκλου.	0,00713	0,0069	0,0060-0,0070	0,0064	0,0069
Γαλῆς.	—	0,0065	0,0053-0,0060	0,0056	0,0065
Ἵππου.	0,00575	—	0,005	0,0057	0,0056
Βοός.	—	—	0,0056-0,0060	0,0058	0,0056
Προβάτου.	—	0,005	0,0047-0,0050	0,0045	0,005
Χοίρου.	—	—	0,0060-0,0065	0,0062	0,006
Αἰγός.	—	0,0044	0,0040-0,0046	—	0,0046

Ὁπωσδήποτε τοῦ αἵματος ὄντος ἀπεξηραμμένου τὰ σωμάτια ποικίλως ἀλλοιοῦνται κατά τε τὸ σχῆμα καὶ τὰς διαστάσεις, ὡς τὰ πολλὰ ἶναι ὀδοντωτά, οἱ δὲ ὀδόντες οὗτοι ἐνίοτε εἶναι τόσῳ πολλοὶ ὥστε αρίστανται δίκην τροχῶν ὀδοντωτῶν, ἢ ἀκανθωδῶν σωματίων, ὅτε εἰέτι ἀναγνωρίζονται· ἄλλοτε, ἐξαφανιζομένης τῆς κατὰ τὴν μεγάλην αὐῶν ἐπιφάνειαν κοιλάνσεως καὶ ἀντικαθισταμένης ὑπὸ ἐξογκώσεως, μεταάλλονται εἰς σφαιροειδῆ σωμάτια· ἄλλοτε ὠχριῶσιν, ἀποβαίνουσι σχεδὸν έχροα καὶ ἐγκλείουσι κεγχρία· ἄλλοτε τέλος κατατέμνονται καὶ παρίστανται ὡς ἄμορφα μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλα κερμάτια. Τὰ σωμάτια, ὄντα ίαν πεπιεσμένα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποξηράνσεως, παρίστανται ὡς σωοὶ πολυεδρικοί, γωνιώδεις, κιτρινίζοντες, ἐρυθροὶ ἢ μελανόφαιοι, ἐν μέσῳ ῶν ὁποίων φαίνονται γραμμαὶ μελαναὶ ἀπὸ τῆς περιφερείας τοῦ σωματίου προερχόμεναι.

Τὰ ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωμάτια διὰ διαφόρων κατεργαζόμενα οὐσιῶν ἄλλοτε μὲν ἁπλῶς ἀλλοιοῦνται, ἄλλοτε δὲ καταστρέφονται, καὶ ἄλλοτε αραμένουσι μᾶλλον ἢ ἧττον ἀναλλοίωτα· οὐδὲν δὲ ὑπάρχει γνωστὸν ἀνιδραστήριον δι' οὗ τὰ ἅπαξ ἀλλοιωθέντα σωμάτια ἀνακτῶνται τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν σχῆμα καὶ διαστάσεις. Οὕτω τὰ χλωριοῦχα ἀλκάλια, τὸ άτριον, τὸ κάλιον, καὶ ἡ ἀμμωνία, εἰς ἀραιὰς διαλύσεις, καθιστῶσι ταῦτα μαλθακὰ καὶ ὡσεὶ διαῤῥέοντα, ταχέως δὲ καὶ διαλύουσιν αὐτά.—Τὸ φωσφορικόν, ἀνθρακικὸν καὶ θειϊκὸν νάτριον διατηροῦσι ταῦτα ἀνέπαφα ἢ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ήκιστα έξογκοῦσιν αὐτά, ἐνίοτε δὲ ἐξογκοῦσι ταῦτα κατὰ τὴν ἑτέραν μό
νον τῶν ἐπιφανειῶν, ὅτε παρίστανται ἔνθεν μὲν ἡμισφαιρικά, ἔνθεν δὲ κοῖλα
— Διὰ τῆς ἐν τῷ ὕδατι κατεργασίας γίνονται σφαιρικά, ὁμόχροα, χωρὶ
αὐξήσεως τῆς διαμέτρου αὐτῶν, βαθμηδὸν ὅμως ἐπὶ τέλους διαλύονται
— Διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος ἀκαριαίως σχεδὸν συρρικνοῦνται καὶ ἀποχρωμα
τίζονται, τῆς χρωματιστικῆς αὐτῶν ὕλης ἀποταμιευομένης εἰς τοὺς πυ
ρῆνας τῶν λευκῶν σωματίων, ἡ ἰνικὴ ἐξογκοῦται, ἀποβαίνει διαφανὴ
καὶ μετ' οὐ πολὺ λίαν δυσδιάκριτος. — Ὁ αἰθήρ, τὸ χλωροφόρμιον, τὸ
χολικὰ ὀξέα κτλ. ἀλλοιοῦσι καὶ καθιστῶσι ταῦτα δυσδιάκριτα ἢ καὶ ὅλως
καταστρέφουσιν αὐτά. — Τὸ ψῦχος μέχρι παγετοῦ ὡς καὶ ἡ ὑψηλὴ θερ
μοκρασία μεταξὺ 50^0 καὶ 60^0 καταστρέφουσι τὰ σωμάτια. — Τοὐναν
τίον τὸ οἰνόπνευμα, τὸ χρωμικόν, πικρικὸν ὀξύ, τὸ διτοχρωμικὸν κάλιο
εἰς διάλυσιν συμβάλλουσιν εἰς τὴν διατήρησιν τῶν σωματίων ἀλλοιουμέ
νου μόνον τοῦ σχήματος αὐτῶν.

Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι τὰ ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωμάτια εἶναι λίαν λε
πτοφυῆ, συνεπῶς δὲ μεγάλη ἀπαιτεῖται προσοχὴ κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἐρεύ
νας ὅπως μὴ ἀλλοιωθῶσιν ἢ καταστραφῶσι ταῦτα, πολύτιμα ἄλλως δι
τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ αἵματος.

Διὸ ἡ κηλίς, ἡ ὑπὸ ἀπεξηραμμένου αἵματος ἀποτελουμένη, δέον ὅπω
διαβρέχηται δι' ὑγροῦ ὅσον οἷόν τε προσφόρου ἥκιστα ἢ οὐδόλως ἀλ
λοιοῦντος τὰ σωμάτια· τὰ πρὸς τοῦτο μᾶλλον κατάλληλα ὑγρὰ εἶναι, τὰ
παραπλήσια ὡς πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῷ τούτῳ τῷ φυσικῷ τοῦ αἵματος
ὀρῷῳ ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ ἐν λόγῳ σωμάτια ἐπὶ πολὺ παραμένουσιν ἀναλ
λοίωτα· ἐν γένει τὰ ὑγρὰ ταῦτα δέον ὅπως συντίθηνται ὑπὸ λευκωμα
τώδους οὐσίας καὶ ἁλάτων τινῶν ἐν ὕδατι διαλελυμένων. Ὁ Schultz
προτείνει ὡς τοιοῦτον τὸ ἐξ ἐναμνίου ὑγροῦ παρασκευαζόμενον μετὰ στα
γόνων βάμματος ἰωδίου ἕως ἂν τὸ ὑγρὸν προσκτήσηται χροιὰν λευκο
οἴνου. Παρασκευάζεται ἐπίσης τεχνητὸς ὀρὸς ὡς ἑξῆς, λευκοῦ ὠοῦ 3
γράμματα, χλωριώχου νατρίου 40 ἑκατοστόγραμμα καὶ 270 γράμματ
ἀπεσταγμένου ὕδατος, τὰ οὕτω ὅμως παρασκευαζόμενα ὑγρά, ἅτε δὴ τα
χέως καὶ εὐκόλως ἀλλοιούμενα, εἶναι δύσχρηστα. Ὁ Ranvier προτείνει
διάλυσιν ἐξ 100 μερῶν ὕδατος ἀπεσταγμένου, 2 μερῶν ἰωδιούχου καλίου
καὶ ἰωδίου μέχρι κορεσμοῦ· ὁ Roussin 3 μέρη γλυκερίνης, 1 θειϊκοῦ ὀξέος
καὶ ὕδωρ ὅσον ἀρκεῖ πρὸς διάλυσιν πυκνότητος 1028· ὁ Virchow διάλυ
σιν καλίου εἰς ἀναλογίαν 32 : 100· κατ' ἄλλους τέλος 3 μ. χλωριούχου
νατρίου, 3, 5 μ. ἄχνης ὑδραργύρου εἰς 100 μ. ὕδατος, ἢ τέλος καὶ διάλυσιν
$^1/_2$ μ. φωσφορικοῦ νατρίου, 5 - 6 μ. θειϊκοῦ νατρίου εἰς 100 μ. ὕδατος.

Πρὸς ἀκριβῆ ἀναγνώρισιν τῶν σωματίων τοῦ αἵματος ὑπὸ τὸ μικρο
σκόπιον ἀπαιτεῖται 550;- 600 διαμέτρων μεγέθυνσις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

β'. *Λευκὰ σωμάτια.* —Τὰ λευκὰ σωμάτια, σχετικῶς εὐάριθμα ἐν τῷ αἵματι, εἶναι ἐντελῶς σφαιρικὰ μετὰ περιγεγραμμένων περάτων, ἄχροα, διαφανῆ, μετὰ ὁμαλῆς ἐπιφανείας, διαμέτρου ἀπὸ 0μ,006 - 0μ,008, σπανίως δὲ 0μ,009· ἀποτελοῦνται δὲ ὑπὸ μάζης ὁμογενοῦς στερεοτέρας κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ὁμοτίμως κεγχρώδη.

Δι' ὕδατος ἐξογκοῦνται, θρομβοῦνται δὲ συγχρόνως κατὰ τὸ κέντρον, ὡς καὶ τὰ κεγχρία αὐτῶν οὕτως, ὥστε ἀποτελοῦνται εἷς ἢ πλείονες σωροὶ παρεμφερεῖς πρὸς πυρῆνας.—Διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος, ἀναλόγως τῆς πυκνότητος αὐτοῦ καὶ τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον ταχείας αὐτοῦ ἐπιδράσεως ἐπὶ τῶν σωματίων τούτων, κατὰ πρῶτον θρομβοῦται τὸ κεντρικὸν τοῦ σωματίου μέρος, τὸ σωμάτιον παρίσταται μᾶλλον κεγχρῶδες, αἱ δὲ κεγχρώσεις συγκεντροῦνται εἰς ἕνα καὶ μόνον σωρὸν μᾶλλον ἢ ἧττον παχύν, βαθμηδὸν αἱ κεγχρώσεις τοῦ σωροῦ τούτου γίνονται μᾶλλον συνεστηκυῖαι καὶ ἀποτελοῦσιν οὕτω μάζαν περίπου ὁμογενῆ, ἀποτελοῦσαν ἡμικύκλιον περὶ τὸ κέντρον, τοῦ λοιποῦ τοῦ σωματίου μέρους μικρὸν ἐξογκουμένου καὶ διαφανεστέρου γιγνομένου· ἐνίοτε ὁ σωρὸς οὗτος ἀπεργάζεται ὁλόκληρον κύκλον ἢ δύο ἡμικύκλια. — Εἰς τὸν ἀπεξηραινόμενον ὀρρὸν τὰ λευκὰ σωμάτια παραμορφοῦνται, ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν διαῤῥήγνυται, προβάλλουσι δὲ ἐκ τῆς κεντρικῆς περιοχῆς αὐτῶν προεκτάσεις καθιστῶσαι τὴν ὄψιν τοῦ σωματίου ὀδοντωτήν, ἢ τὸ σχῆμα αὐτοῦ ἀκανονίστως ὠοειδές. Τὰ ἐν τοῖς θρόμβοις τοῦ αἵματος λευκὰ σωμάτια διατηροῦσι τὸ σφαιρικὸν αὐτῶν σχῆμα.

γ'. *Σφαιρίδια (Globulins).* — Εἰς ἐλάχιστον ἐν τῷ αἵματι πλῆθος εὑρισκόμενα εἶναι σφαιρικά, λίαν κεγχρώδη, ἀδιάλυτα εἰς τὸ ὀξικὸν ὀξύ, καὶ ὅσων 0μ,005 μόνον διαμέτρου. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἥκιστα ἢ οὐδόλως ὁ ἰατροδιδάσκαλος ἐνδιαφέρεται.

δ'. *Ἰνική.* — Ἡ κηλὶς τοῦ αἵματος, μετρίως δι' ὕδατος κατεργασθεῖσα, ἀποχρωματίζεται μικρὸν ἐξογκουμένη, τὸ δὲ ὕδωρ προσκτᾶται ἐρυθρωπὸν χρωματισμὸν ὡς ἐκ τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης.

Τὰ δὲ ἀποχρωματισθέντα τῆς κηλίδος μέρη διὰ βελόνης παρασκευαζόμενα ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἀπαρτίζονται ἰδίᾳ ὑπὸ ὕλης διαφανοῦς, ἥκιστα φαιᾶς καὶ κεγχρώδους, κατὰ δέματα τεταγμένης δίκην ἰνῶν λεπτῶν, εὐθειῶν ἢ σμικρὸν κεκυρτωμένων, διασταυρουμένων, ἔνθ' ὅτε ἐλευθέρων καὶ κυματιζουσῶν κατὰ τὰ πέρατα τοῦ παρασκευάσματος.

Διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος ἡ ἰνικὴ ὠχρὰ ἐπαισθητῶς, βαθμηδὸν ἐξογκοῦται καὶ ἀπόλλυσιν τὸν χαρακτηριστικόν αὐτῆς ἰνώδη τύπον, ὥστε ἀπὸ γραμμωτῆς καὶ λεπτοφυέστατα κεγχρώδους καθίσταται ὕλη ὁμογενής, διαφανής, πηκτωματώδης.

Πλὴν τῶν προσημειωθέντων κατὰ φύσιν τοῦ αἵματος συστατικῶν πα-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρατηροῦνται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον καὶ ἕτερα συστατικὰ μήπω ἀνήκοντα εἰς τὸ αἷμα ἀλλ' εἰς τοὺς ἱστοὺς ἐξ ὧν τὸ αἷμα ἐξέρρευσεν, ὡς εἰς τὸ αἷμα τῶν ἐπιμηνίων ἢ τῆς ῥινικῆς κοιλότητος κτλ. παρατηροῦνται κύτταρα ἐπιθηλίου στρωτοῦ, πρισματικοῦ ἢ πυρηνοφόρου· ἐκτὸς δὲ τούτων ἄλλοτε βλέννης χαρακτηριστικά, σπερματόζωα κτλ., ἅτινα συντελοῦσιν ἐνίοτε εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μέρους τοῦ σώματος ἐξ οὗ τὸ αἷμα ἐκπηγάζει.

Δῆλον ἐξ ἁπάντων τούτων ὅτι ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου τοῦ αἵματος ἔρευνα εἶναι σπουδαιοτάτη, καθ' ἃς δὲ περιπτώσεις τὰ τοῦ αἵματος σωμάτια δὲν ἠλλοιώθησαν ἐπαισθητῶς ἢ δὲν κατεστράφησαν, ἡ ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἀναγνώρισις αὐτῶν διὰ τῶν προεκτεθέντων χαρακτήρων μόνη λύει ἐνίοτε τὸ ζήτημα· καθ' ἃς δὲ περιπτώσεις ὑπολείπονται ἀμφιβολίαι περὶ τῆς φύσεως τῶν παρατηρουμένων διὰ τοῦ μικροσκοπίου στερεῶν συστατικῶν, τὸ περιγενόμενον τῆς ἐξετάσεως τῶν κηλίδων διὰ τοῦ φασματοσκοπίου, ἢ τῆς ἀνευρέσεως τῶν κρυστάλλων τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης, ἢ διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου, συντελεῖ εἰς ὁριστικὸν καὶ βέβαιον συμπέρασμα.

Ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου τοῦ αἵματος ἐξέτασις κέκτηται τὸ μοναδικὸν πλεονέκτημα ὅτι ἐνίοτε ἀκριβὴς καὶ πεπειραμένος παρατηρητὴς ἐπιτυγχάνει διὰ τῆς ἀκριβοῦς τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων καταμετρήσεως νὰ ὁρίσῃ μετὰ πιθανότητος μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλης ἂν τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν αἷμα ἀνήκει εἰς ἄνθρωπον ἢ εἰς ζῶον. Ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἀνευρέσεως κυττάρων ἐπιθηλίου ἢ ἀνατομικῶν συστατικῶν ἑτέρων τοῦ ζωϊκοῦ σώματος χυμῶν ἢ ὀργανικῶν ἱστῶν νὰ προσδιορίσῃ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀκριβῶς τὸ μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα προέρχεται. Ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι αἱ τοιαύτης φύσεως ἔρευναι, ὅπως φέρωσι κῦρος καὶ αὐθεντίαν, δέον νὰ ἐκτελῶνται ὑπὸ ἐπιστήμονος πεπειραμένου καὶ δεξιοῦ καὶ δι' ὀργάνου ὅσον οἷόν τε ἐντελεστέρου, ἀλλὰ πάντοτε ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιφυλάξεως δέον νὰ συμπεραίνῃ ἐκ τῶν τοιούτων δεδομένων, καθότι καὶ ἀβέβαια καὶ ἀπατηλὰ ὡς τὰ πολλὰ τυγχάνουσιν ἕνεκα τοῦ εὐαλλοιώτου τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων.

Β'. *Τρόπος ἐξετάσεως τῶν κηλίδων.*

Ἡ σπουδαιότης τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς φύσεως τοῦ ὑγροῦ τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδα ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ προσπάθεια ἵνα μὴ διὰ μέσων ἀκαταλλήλων ἢ ἥκιστα προσφόρων διὰ τὸν τελικὸν τοῦ ἰατροδικαστοῦ σκοπὸν εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις τῆς ἀνιχνεύσεως τοῦ αἵματος προκύψωσι συμπεράσματα λελανθασμένα, συνετέλεσαν ὅπως πολλαὶ προταθῶσι μέθοδοι διὰ τὰς προπαρασκευαστικὰς τῶν κηλίδων ἐργασίας, καὶ διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν δέον νὰ γίνηται ἑκάστοτε ἡ ἐξέτασις. Ἀποφεύγοντες ν'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπαριθμήσωμεν, ἔστω καὶ ἱστορικῆς ἀξίας χάριν, τὰς διαφόρους ταύτας μεθόδους, περιοριζόμεθα εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ὑπὸ τῶν Mialhe, Mayet, Lefort καὶ Cornil συνταχθεισῶν ὁδηγιῶν διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος στοιχείων εἰς τὰς κηλίδας (1), ἐγκριθεισῶν ὑπὸ τῆς Ἰατροδικαστικῆς τῆς Γαλλίας ἑταιρίας εἰς τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 9 Ἰουνίου 1873.

Λίαν ποικίλα, ὡς ἤδη εἴρηται, εἶναι τὰ ἀντικείμενα ἐπὶ τῶν ὁποίων εὑρηνται αἱ τοῦ αἵματος κηλίδες, οἷον ὑφάσματα διάφορα, δέρματα, ξύλον, σίδηρος, λίθος, χάρτης κτλ., ἀπεικονιζόμεναι ὑπὸ ἄλλοτε ἄλλον χρωματισμόν, ἐξ οὗ παραλλάσουσιν ἐπαισθητῶς αὗται τὴν ὄψιν.

Ἐπειδή, πλὴν τῆς εἰδικῆς δεξιότητος καὶ πείρας τοῦ ἐξετάζοντος τὰς κηλίδας, προσαπαιτοῦνται καὶ ὄργανα ὅσον οἷόν τε τελειότερα καὶ ἀντιδραστήρια πρόσφατα καὶ χημικῶς καθαρά, ἅτινα ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ δὲν εὑρίσκονται, ἕπεται ὅτι οὐχὶ σπανίως ὁ πρῶτος ἀνευρίσκων τὰς κηλίδας ἰατρὸς δὲν ἐπιχειρεῖ καὶ τὴν ὁριστικὴν αὐτῶν ἐξέτασιν, περιοριζόμενος μόνον ὅπως συλλέξῃ καὶ διατηρήσῃ τὰς κηλίδας ταύτας ὅσον οἷόν τε ἀνεπάφους, ἀποφεύγων πᾶσαν ἐπ' αὐτὰς οἱανδήποτε ἐπίδρασιν, καὶ δι' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ ἁπλοῦ ὕδατος, ἔσθ' ὅτε καθιστῶντος ἀνέφικτον τὴν περαιτέρω ἀνίχνευσιν τῶν σωματίων τοῦ αἵματος. Συνεπῶς δέον ὅπως συλλέγῃ τὰ κηλιδωμένα ἀντικείμενα εἴτε ὁλόκληρα, εἴτε μόνον τὰ φέροντα τὰς κηλίδας τμήματα αὐτῶν, ἀριθμῇ καὶ ἐνθέτῃ ταῦτα ἐντὸς ὑελίνων σκευῶν καλῶς ἐπιπωματισμένων· μὴ οὔσης δὲ ἐφικτῆς τῆς παραλαβῆς ὁλοκλήρου τοῦ κηλιδωμένου ἀντικειμένου, ὡς ἂν τυγχάνει ὂν τοῦτο ἔπιπλον δυσκίνητον, λίθος, τοῖχος ἢ σανίδωμα κτλ., ἀποκόπτει ἱκανὸν τοῦ ἀντικειμένου τούτου μέρος μετὰ τῆς κηλίδος, ἢ ἀποξέει ἐλαφρῶς καὶ μετὰ προσοχῆς τὴν ἀπεξηραμμένην κηλίδα διὰ μαχαιρίου ἀμιγῆ πάσης ξένης οὐσίας, ἐνθέτει δὲ τὰ ἀποξέσματα ταῦτα ἐντὸς ὑέλων ὡρολογίων καλῶς πρὸς ἀλλήλας κλειομένων, καί, εἴτε δι' ἱσπανικοῦ κηροῦ εἴτε δι' ἰουδαϊκοῦ βαλσάμου, συγκολλωμένων. Τοῦ αἵματος ὄντος ῥευστοῦ ἐνθέτει τοῦτο ἐντὸς ὑελίνου δοκιμαστικοῦ σωλῆνος στεγανῶς ἐπιπωματιζομένου ὅπως παραμείνῃ τὸ αἷμα ἐπὶ μακρὸν ῥευστόν.

Κατὰ τρεῖς διαφόρους μεθόδους προσδιορίζεται ἡ φύσις τῶν κηλίδων, τὴν ἱστολογικήν, τὴν τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τῶν χρωματιστικῶν τοῦ αἵματος οὐσιῶν, καὶ τὴν χημικήν· ἐπειδὴ δὲ καὶ διὰ τὰς τρεῖς ταύτας ἀναλύσεις τὸ προσφορώτερον αἷμα εἶναι τὸ ῥευστόν, δέον νὰ ὑποδείξωμεν τοὺς τρόπους δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἑκάστοτε κατάλληλος διάλυσις αἵματος ξηροῦ.

Τὸ κηλιδωμένον τοῦ ὑφάσματος μέρος, ἢ τὰ τῆς κηλίδος ἀποξέσματα,

(1) Annales d' Hygiène publique et de Médecine légale, 1873. Juillet. Σελ. 191.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἢ ἡ κηλὶς μετὰ μικροῦ τεμαχίου ἐκ τοῦ ἐφ' οὗ κεῖται ἀντικειμένου, ἐντίθεται ἐντὸς ὑέλου ὡρολογίου καὶ διαβρέχεται μετὰ ἱκανῆς ποσότητος ὑγροῦ ἐκ τῶν μήπω ἀλλοιούντων τὰ στερεὰ τοῦ αἵματος συστατικά, καὶ δὴ διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ **Roussin** προτεινομένου, ἐπικαλύπτεται διὰ πλακὸς ὑελίνης, κατεργάζεται ἑως ἂν εὐκόλως ἀποσπᾶται τεμάχιον τῆς ἤδη ἱκανῶς διαβραχείσης κηλίδος μαλθακὸν πρὸς μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν· διὰ δὲ τὴν τῶν χρωματιστικῶν τοῦ αἵματος οὐσιῶν καὶ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν ἡ αὐτὴ κατεργασία ἐνεργεῖται, ἀλλὰ δι' ἀπεσταγμένου ἁπλῶς ὕδατος. Τῆς κηλίδος οὔσης ἐπὶ ἀντικειμένου δυσχεραίνοντος τὴν ἐμβάπτισιν ἐν τοῖς ὑγροῖς, ἡ τῆς ἀποξέσεως μήπω οὔσης ἐφικτῆς, περιφρουρεῖται αὕτη διὰ κηροῦ ἐπικολλωμένου κατὰ τὴν περιφέρειαν αὐτῆς δίκην τοιχώματος, δι' οὗ ἀποτελεῖται σκάφη ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐπιχέεται ὕδωρ, ἢ τὸ διὰ τὴν διάλυσιν ὑγρόν, ὅπερ διὰ τριχοειδοῦς σωλῆνος ἀκολούθως βαθμηδὸν ἀφαιρούμενον φέρεται εἰς ἐξέτασιν, ἡ τοιαύτη προπαρασκευὴ ἐφαρμοστέα εἰς σώματα μήπω πωρώδη καὶ εἰ δυνατὸν στιλπνά, προκειμένου δὲ περὶ χάλυβος ἢ σιδήρου, ἡ κατεργασία ἔστω βραχείας διαρκείας ἵνα μὴ ὀξειδωθῇ τὸ μέταλλον.

Ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος διὰ τὴν συνήθη κατεργασίαν τῶν κηλίδων εἶναι ἀπὸ 1-2 ὡρῶν, τὸ δὲ οὕτω συλλεγόμενον ὑγρὸν διηθεῖται ἵνα μὴ τυχὸν ἐμπεριέχῃ ἀλλοτρίας οὐσίας.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν προκαταρκτικῶν τούτων ἐργασιῶν, ἄλλως λίαν σπουδαίων, ἅτε δὴ ἐκ τῆς μεθοδικῆς αὐτῶν ἐκτελέσεως ἐξαρτωμένης ὡς τὰ πολλὰ τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας τῶν περαιτέρω ἐργασιῶν, καὶ δὴ τῆς διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξετάσεως τοῦ αἵματος, ὁ ἰατροδικαστὴς προβαίνει εἰς τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς μεθόδου τῆς παρεχούσης αὐτῷ τὰ μᾶλλον θετικὰ καὶ τὰ μᾶλλον βέβαια συμπεράσματα.

1. *Ἱστολογικὴ ἔρευνα.* — Διὰ τῆς ἱστολογικῆς ἐρεύνης ζητοῦνται τὰ στερεὰ τοῦ αἵματος συστατικά, οἷον τὰ ἐρυθρὰ καὶ λευκὰ σωμάτια, καὶ ἡ ἰνική, ἔτι δὲ καὶ τὰ τυχὸν ἐμπεριεχόμενα ἐν τῷ αἵματι ἀνατομικὰ συστατικὰ ἱστῶν, χυμῶν ἢ ὀργάνων ἐξ ὧν τὸ αἷμα ἐκπηγάζει· τούτου τεθέντος καὶ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐκτεθέντων περὶ τῶν ἰδιοτήτων τῶν σωματίων τοῦ αἵματος ὑπὸ τὰ διάφορα ἀντιδραστήρια, ἡ ἐργασία διενεργεῖται τόνδε τὸν τρόπον.

Εἰ μὲν ἡ κηλὶς εὑρίσκεται ἐπὶ ὑφάσματος, ἀδύνατος δὲ ἀποβαίνει ἀπόξεσις ἐξ αὐτῆς τεμαχίου καταλλήλου διὰ τὴν μικροσκοπικὴν ἔρευναν, τέμνεται διὰ ψαλιδίου μέρος αὐτῆς μετὰ ὑφάσματος ἑκατέρωθεν κατὰ μῆκος μήπω κηλιδωμένου εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν, ἐμβαπτίζεται τὸ ἕτερον τῶν μήπω κηλιδωμένων ἄκρων τοῦ ῥάκους ἐντὸς δοκιμαστικοῦ ποτηρίου ἐνέχοντος ἀρκοῦσαν ποσότητα τοῦ ὑγροῦ τοῦ **Roussin**, ἢ ἀραιὰν διάλυσιν $^1/_2$ $^0/_0$ φωσ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ορικοῦ νατρίου, ἤ τι τοιοῦτον ὑγρόν, καὶ κατεργάζεται ἕως ἂν τὸ ἐν τῷ οτηρίῳ ὑγρὸν ἀνελθὸν διὰ τῆς τριχοειδοῦς κινήσεως μέχρι τῆς ἐκτὸς τοῦ οτηρίου κηλίδος διϋγράνει καὶ διαμοσχεύσει αὐτὴν ἐντελῶς, διὰ λεπτοῦ ὲ μαχαιρίου ἀποξέεται τότε ἐλαφρῶς μέρος τῆς κηλίδος καὶ ἐναποτίθεαι ἐπὶ ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου· ἡ ὑγρὰ αὕτη ἐρυθρὰ ὕλη ἐν ἀνάγκῃ ἀραιοῦται ἔτι μᾶλλον διὰ σταγόνος ἐκ τῆς αὐτῆς διαλύσεως, ἢ διὰ βελόνης οῦ καταῤῥάκτου διανοίγεται οὕτως ὥστε τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὴν στερεὰ υστατικὰ ἱκανῶς ἀραιωθῶσιν, ἐπὶ τῆς οὕτω παρασκευασθείσης ὕλης ἐπιίθεται λεπτὴ ὑελίνη πλὰξ καὶ τοποθετεῖται καταλλήλως τὸ παρασκεύαμα ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον, ὑπὸ μεγέθυνσιν 500-600 διαμέτρων.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὡς τὰ πολλὰ δι' ἐξησκημένον παρατηρητὴν καὶ ἐπὶ ροσφάτου αἵματος ἀρκεῖ διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν σωματίων αὐτοῦ μεέθυνσις 350-400 διαμέτρων, ἀλλ' εἰς τὰς ἰατροδικαστικὰς ἐρεύνας, πειδὴ πάντοτε σχεδὸν τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν αἷμα τυγχάνει ἀπεζηραμμένον, τεπαλαιωμένον, ἢ ὑπέστη καὶ κατεργασίας ποικίλας καὶ ἀντιθέτους διὰ τὴν ἐν λόγῳ ἐξέτασιν, ἡ προσημειωθεῖσα μεγαλητέρα μεγέθυνσις καθίσταται ἀναγκαία πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης ἀπάτης.

Τὰ ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωμάτια ἀνευρεθέντα διὰ τοῦ μικροσκοπίου δοκιμάζονται διὰ τῶν καταλλήλων ἀντιδραστηρίων ὅπως καταστῇ ὁριστιον τὸ συμπέρασμα τῆς ἐξετάσεως.

Τῆς κηλίδος δὲ εὑρισκομένης ἐπὶ ἀντικειμένου μήπω ἐπιτρέποντος τὴν προσημειωθεῖσαν διύγρανσιν, ἡ περιφρουρεῖται αὕτη διὰ κηροῦ καταλλήλως καὶ ἐνσταλάσσεται ἀνάλογος τῆς διαλύσεως ποσότης πρὸς διύγρανσιν, ὁπότε εἴτε τεμάχιον αὐτῆς μαλθακὸν φέρεται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον, εἴτε μετὰ τὴν ἐντελῆ τῆς κηλίδος διάλυσιν παραλαμβάνεται σταγὼν τοῦ ἐρυθροῦ καταστάντος ὑγροῦ καὶ φέρεται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον, ἢ ἀποξεσθείσης τῆς κηλίδος καθόλου ἢ κατὰ μέρος, εἴτε τινὰ τῶν ἀποξεσμάτων τίθενται ἐπὶ τῆς ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐνεργεῖται ἡ κατεργασία κατὰ τὸν συνήθη τρόπον καὶ ἐξετάζεται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον· εἴτε ἐντίθενται ταῦτα ἐντὸς σκαφοειδοῦς ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου, προστίθεται ἀρκοῦσα ποσότητα διαλύσεως, ἐπικαλύπτονται δι' ὑελίνης πλακὸς καὶ ἐξετάζονται συνεχῶς ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον διαρκούσης τῆς κατεργασίας.

Περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ ἀντιδραστήρια προστίθενται εἰς τὸ ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον παρασκεύασμα στάγδην, καθ' ὃ σημεῖον ἡ λεπτὴ πλὰξ περατοῦται ἐπὶ τῆς ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου, τὸ δὲ ὑγρὸν ἀντιδραστήριον βαθμηδὸν οὕτω εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων ἢ καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ συστατικῶν ἐπιδρᾷ διαφόρως, καὶ παράγει τὰς διαφόρους αὐτῶν μεταμορφώσεις, ἐξ ὧν προκύπτει ἡ βεβαιότης περὶ τῆς φύσεως τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν ἀντικειμένων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Διὰ τῆς ἱστολογικῆς ταύτης ἐρεύνης μεθοδικῶς ἐνεργουμένης εἰ μὲν ἀναγνωρισθῶσι τὰ ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωμάτια φέροντα ἅπαντας τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν τοῦ τε μεγέθους, σχήματος καὶ ἀντιδράσεων, προκύπτει πεποίθησις ὅτι ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλὶς εἶναι αἵματος, εἰ δὲ τοὐναντίον ὑπολείπονται ἀμφιβολίαι περὶ τῆς φύσεως τῶν ὁρωμένων ἀντικειμένων, ἡ παρουσία τῶν λευκῶν σωματίων, τῆς ἰνικῆς καὶ τινων ἀμφιβόλων λειψάνων τῶν ἐρυθρῶν σωματίων, εἰκασίαν μόνον μᾶλλον ἢ ἧττον βεβαίαν περὶ τῆς παρουσίας τοῦ αἵματος γεννῶσιν, οὐδέποτε ὅμως ἐντελῆ βεβαιότητα. Ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι ἡ περὶ τῆς παρουσίας αἵματος εἰκασία εἶναι ἧττον πιθανὴ ἀναφυομένων ἀμφιβολιῶν καὶ διὰ τὰ λευκὰ σωμάτια καὶ τὴν ἰνικήν.

2. *Ἀνίχνευσις τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης.* — Ἡ παρουσία τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης βεβαιοῦται εἰς τὰς ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδας διὰ τοῦ φασματοσκοπίου καὶ διὰ τοῦ μικροσκοπίου καὶ διὰ μὲν τοῦ πρώτου ζητεῖται ἰδίως ἡ ὀξυαιματοσφαιριδίνη, ἢ ἡ αἱματίνη, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου τὰ κρύσταλλα τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης ἢ ἡ αἱμίνη.

Δῆλον ἀμέσως ἐκ τούτων ὅτι κατὰ τὴν ἔρευναν ταύτην οὐδόλως πρόκειται περὶ διατηρήσεως τῆς ἀκεραιότητος τῶν στερεῶν τοῦ αἵματος ἀνατομικῶν συστατικῶν, ἀλλὰ τοὐναντίον περὶ χρησιμοποιήσεως τῆς ἐν αὐτοῖς, καὶ δὴ τοῖς ἐρυθροῖς σωματίοις, ἐγκλειομένης ὕλης, ταύτου ἕνεκα τὸ καταλληλότερον ὑγρὸν πρὸς ἀποχωρισμὸν αὐτῆς ὅσον οἷόν τε καθαρωτέρας καὶ ἀφθόνου εἶναι τὸ ἀπεσταγμένον ὕδωρ, ἥκιστα ἄλλως συμβάλλον διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἀκεραιότητος τῶν σωματίων.

Πρὸς τοῦτο τὸ κηλιδωμένον ἀντικείμενον κατεργάζεται ἐμβαπτιζόμενον ἐν ὕδατι, ἂν εἶναι ἐφικτόν, ἐντὸς ὑέλου ὡρολογίου ἐφ' ἱκανὰς ὥρας, 20 ἢ 24, ἕως ἂν ἅπασα ἡ χρωματιστικὴ τῆς κηλίδος ὕλη διαλυθῇ καὶ καταστάθῃ τὸ ὕδωρ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐρυθρόν, ὑπαρχούσης δὲ τῆς κηλίδος ἀκεραίας ἐπὶ ἀντικειμένου ἔνθα ἡ ἀπόζεσις ἀνέφικτος, ἢ ὑπαρχόντων ἀποζεσμάτων αὐτῆς, τὰ μὲν ἀποζέσματα διϋγραίνονται δι' ὕδατος ἐν ὑέλῳ ὡρολογίου, ἡ δὲ κηλὶς ἀπομονοῦται διὰ κηροῦ ὡς εἴρηται καὶ κατεργάζεται καταλλήλως δι' ὕδατος.

α'. *Ἔρευνα διὰ τοῦ φασματοσκοπίου.* — Ἐντίθεται ἐντὸς καταλλήλου σωλῆνος ὑελίνου δοκιμαστικοῦ, ἢ ἑτέρου σκεύους, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, ποσότης ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ ὑγροῦ, ἐν ἀνάγκῃ δι' ὕδατος ἀραιουμένου ἕως ἂν προσκτήσηται χροιὰν ἀνθέων ἀπίου, ἐπιπωματίζεται καλῶς ὁ σωλὴν καὶ φέρεται εἰς τὴν σχισμὴν τοῦ φασματοσκοπίου, εἰς τὸ ὁποῖον προηγουμένως διὰ τῆς καταλλήλου τοποθετήσεως τῆς φλογὸς διακρίνεται καθαρῶς τὸ ἡλιακὸν φάσμα· διακρίνονται δὲ μετὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἐμπεριέχοντος τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν διάλυσιν τοῦ αἵματος σωλῆνος αἱ χαρακτη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ιστικαὶ τῆς ὀξυαιματοσφαιριδίνης μελαναὶ ταινίαι μεταξὺ τῶν ταινιῶν D καὶ E τοῦ Fraünhofer, ἂν πρόκειται περὶ αἵματος.

Τοῦ περιγενομένου τῆς ἐρεύνης ταύτης ὄντος ἀμφιβόλου, τῇ χρήσει σιήρου ἀναχθέντος δι' ὑδρογόνου, ἢ τρυγικοῦ ὀξειδωμένου κασσιτέρου, ἢ δροθειϊκῆς ἀμμωνίας κτλ., οὐσιῶν μεγάλην πρὸς τὸ ὀξυγόνον ἐχουσῶν υγγένειαν, ἀνάγεται ἡ ὀξυαιματοσφαιριδίνη εἰς καθαρὰν αἱματοσφαιριδίνην διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ ὀξυγόνου, καὶ ἀναζητεῖται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτῆς φάσμα, ὅπερ συνίσταται εἰς μίαν μελανὴν ταινίαν ἴσην περίπου τὸ πλάτος πρὸς τὰς δύο ὁμοῦ τῆς ὀξυαιματοσφαιριδίνης, κειμένην μικρὸν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τῆς γραμμῆς D τοῦ Fraünhofer.

Ὑπαρχουσῶν εἰσέτι ἀμφιβολιῶν, εἴτε καὶ πρὸς ἁπλοῦν ἔλεγχον τῶν προσημειωθεισῶν ἐργασιῶν, ἢ τῇ χρήσει ἀσθενῶν ὀξέων ἢ ἀλκαλίων ἀνάγεται ἡ αἱματοσφαιριδίνη εἰς τὰ δύο αὐτῆς ἀρχικὰ συστατικά, τὴν σφαιριδίνην δηλονότι ἢ τὸ στρῶμα καὶ τὴν αἱματίνην, ἥτις, ἐντὸς σωλῆνος ἐξεταζομένη διὰ τοῦ φασματοσκοπίου, παρίστησι τὴν χαρακτηριστικὴν αὐτῆς μίαν μελανὴν ταινίαν κειμένην μεταξὺ τῶν γραμμῶν C καὶ D τοῦ Fraünhofer, ἡ ἀναταρασσομένη ἐν τῷ σωλῆνι μετὰ ἀέρος καὶ μεταβαλλομένη εἰς ὀξυαιματοσφαιριδίνην παράγει ἐκ νέου τὸ χαρακτηριστικὸν φάσμα.

Εἰ μὲν τὸ ἐκ τῆς τοιαύτης διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἐρεύνης τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης περιγενόμενον ἄγει εἰς θετικὰ συμπεράσματα καὶ κατὰ τὰς τρεῖς διαφόρους δοκιμασίας, προκύπτει βεβαιότης ὅτι ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλὶς εἶναι αἵματος· εἰ δὲ τὰ ἀποτελέσματα εἶναί πως ἀμφίβολα, ἐπικυροῦνται ἢ ἐντελῶς ἀπορρίπτονται διὰ τοῦ περιγενομένου τῶν ἄλλων μεθόδων.

β'. *Ἀνίχνευσις τῶν κρυστάλλων τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης, ἢ αἱμίνης.* — Ψῆγμα ἀπεξηραμμένου αἵματος φέρεται ἐπὶ ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου, διαβρέχεται καὶ διαλύεται δι' ἀρκούσης ποσότητος ἀπεσταγμένου ὕδατος, προστίθεται δὲ σμικρότατον τεμάχιον χλωριούχου νατρίου· ἢ σταλάσσονται ἐπὶ τῆς ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου σταγόνες τοῦ ἐκ τῆς κατεργασίας τῆς κηλίδος τοῦ αἵματος ἐρυθροῦ ὑγροῦ καὶ μετὰ βραδεῖαν ἐξάτμισιν προστίθεται μικρὰ ποσότης διαλύσεως χλωριούχου νατρίου, τὸ μίγμα ἐπικαλύπτεται διὰ λεπτῆς ὑελίνης πλακός, προστίθενται δὲ μία ἢ δύο σταγόνες κρυσταλλικοῦ ὀξικοῦ ὀξέος μονοϋδατούχου καθ' ἃ μέρη συνενοῦνται αἱ δύο ὕελοι, καὶ θερμαίνεται ἐλαφρῶς εἰς τὴν φλόγα τοῦ οἰνοπνεύματος μέχρις ἀποξηράνσεως, προστίθενται ἐκ νέου σταγόνες τινες ὀξικοῦ ὀξέος καὶ ἐκ νέου ἀποξηραίνεται, ἐξετάζεται δὲ ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἂν ἐσχηματίσθησαν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης κρύσταλλα.

Ἡ τε προσθήκη τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος εἰς τὸ παρασκεύασμα καὶ ἡ ἀποξήρανσις αὐτοῦ ἐνεργηθήτωσαν πολλάκις, ὡς καὶ τὸ ὅλον παρασκεύασμα ἐπίσης πολλάκις ἀνανεωθήτω πρὶν ἢ προκύψῃ ὁριστικὸν συμπέρασμα περὶ τῶν παρατηρουμένων κρυστάλλων, διότι οὐχὶ σπανίως τὰ τῆς αἱμίνης κρύσταλλα κατὰ τὸν σχηματισμὸν αὐτῶν διαρκούσης τῆς ἐξατμίσεως διαλύονται. Ἐν ἀνάγκῃ τὸ πείραμα ἐκ παραβολῆς ἐνεργηθήτω καὶ ἐπὶ προσφάτου αἵματος.

Ἡ ἀνεύρεσις τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης κρυστάλλων ἀρκεῖ καὶ μόνη ὡς τὰ πολλὰ διὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς παρουσίας τοῦ αἵματος, διὰ τῆς μεθόδου δὲ ταύτης καὶ ἡ ἐλαχίστη χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη διαλελυμένη ἐν ὕδατι ἀναγνωρίζεται εὐχερῶς. Τῶν συμπερασμάτων τῆς μεθόδου ταύτης ὄντων θετικῶν καθίσταται πολλάκις περιττὴ ἡ διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἔρευνα, ὡς καὶ τἀνάπαλιν.

3. ***Χημικὴ ἀνάλυσις.***—Ὡς εἴρηται ἤδη τὸ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως περιγενόμενον, συγκριτικῶς πρὸς τὴν ἱστολογικὴν τοῦ αἵματος ἀνάλυσιν καὶ τὸν τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης προσδιορισμόν, εἶναι πολλῷ ὑποδεέστερον καὶ μάλιστα ἀμφίβολον, διότι καὶ ἕτεραι τοῦ ὀργανισμοῦ ὕλαι, ὡς ῥινικὴ βλέννη, σίελος, ἢ καὶ ἕτεραι ὀργανικαὶ οὐσίαι ποικίλης φύσεως, παρέχουσι τὰς αὐτὰς ὡς καὶ τὸ αἷμα ἀντιδράσεις. Ὀφείλει ὅμως ὁ ἰατροδικαστὴς καὶ τὴν μέθοδον ταύτην νὰ χρησιμοποιῇ ἐκλέγων τοὺς μᾶλλον ἀσφαλεῖς τῆς ἀναλύσεως τρόπους τόσον πρὸς ἔλεγχον τῶν ἑτέρων ἐρευνῶν, ὡς καὶ πρὸς ὁριστικὴν βεβαίωσιν, ὅτι ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλὶς δὲν εἶναι αἵματος, ἂν τὸ περιγενόμενον καὶ ταύτης τῆς μεθόδου εἶναι ἀρνητικόν.

Ἐνταῦθα ὁ λόγος ἐν ἐκτάσει μόνον περὶ τῆς νεωτέρας καὶ ἀσφαλεστέρας μεθόδου, τῆς διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροζύλου, παραπέμποντες διὰ τὰς λοιπάς, ὧν σπανιώτατα χρῆσις γίνεται, εἰς τὰ ἐν τῇ ζ τῶν χημικῶν τοῦ αἵματος χαρακτήρων ἐκτιθέμενα.

Ἡ μέθοδος αὕτη στηρίζεται εἰς τὸ ὅτι τὸ αἷμα ἐν ὕδατι διαλελυμένον, καὶ δὴ καὶ εἰς ἐλαχίστην καὶ ἀκατάληπτον διὰ τῆς ὁράσεως ποσότητα, ἢ ἐπικεχυμένον ἐπὶ ἀντικειμένου ἀτελῶς ἀποπλυθέντος, τῇ ἐπιδράσει τοῦ βάμματος τῆς ῥητίνης τοῦ ἱεροζύλου καὶ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου παράγει μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως κυανοῦν ἢ κυανοπράσινον ἔμμονον χρωματισμόν.

Ἐνεργεῖται δὲ ἡ ἀνάλυσις αὕτη τόνδε τὸν τρόπον·

Παρασκευάζεται ἀφ' ἑνὸς μὲν προσφάτως βάμμα ἐκ τμήματος ῥητίνης ἱεροζύλου, λαμβανομένου ἐκ τῆς μεσότητος μεγάλου τεμαχίου, δι' οἰνοπνεύματος 83°, ἀφ' ἑτέρου δέ, τῇ προσθήκῃ εἰς καθαρὸν θειϊκὸν αἰθέρα ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου, ὀζονοῦχος αἰθήρ, ὅστις ἐντὸς στεγανῶς κεκλεισμένου ὑελίνου δοχείου φυλάσσεται ἐν δοχείῳ πλήρει ψυχροῦ ὕδατος ἀπὸ

τῆς δράσεως τοῦ φωτός. Προτιμητέος ὁ ὀζονοῦχος αἰθὴρ τοῦ ὀξυγονωμένου ἁπλοῦ ὕδατος, διότι τὸ τελευταῖον τοῦτο τάχιον ἀλλοιοῦται.

Καὶ εἰ μὲν τὸ αἷμα κεῖται ἐπὶ ὀθόνης λευκῆς, ἐμβαπτίζεται αὕτη μετὰ τῆς κηλίδος ἐντὸς κάψης ἐκ πορσελαίνης ἢ ἐξ ὑέλου ἐν ψυχρῷ ἀπεσταγμένῳ ὕδατι ἕως ἂν διαλυθῇ ἐντελῶς ἡ κηλίς, εἰς τὸ μεταγγισθὲν ἐντὸς ὑελίνου δοκιμαστικοῦ σωλῆνος ἐρυθρὸν ὑγρὸν τῇ προσθήκῃ σταγόνων βάμματος τοῦ ἱεροξύλου παράγεται ἴζημα ἐρυθρόλευκον τῆς ῥητίνης, ἐπιχεομένων δὲ τότε σταγόνων ὀζονισμένου αἰθέρος τὸ ὑγρὸν μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως γίνεται κυανοῦν, τῇ προσθήκῃ δέ, κατὰ τὸν Taylor (1), ἱκανῆς ποσότητος οἰνοπνεύματος τὸ ἴζημα διαλύεται καὶ παράγεται βαθὺς κυανοῦς σαπφιρώδης χρωματισμός. Πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης ἀπάτης, ὁ Taylor παραινεῖ ὅπως εἰς σωλῆνα ἐνέχοντα ἐκ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγροῦ προστεθῶσι σταγόνες βάμματος τοῦ ἱεροξύλου, εἰς ἕτερον δὲ ἐπίσης ἐνέχοντα ἐκ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγροῦ ἐπιχυθῶσι σταγόνες ὀζονισμένου αἰθέρος, οὐδεμιᾶς δὲ ἐπελθούσης εἰς ἀμφοτέρους τοὺς σωλῆνας τοῦ ὑγροῦ διαφορᾶς ὡς πρὸς τὴν χροιάν, μίγνυνται ἀμφότερα τὰ ὑγρὰ καὶ παρατηρεῖται ἀμέσως ἡ χαρακτηριστικὴ χροιά. Πρὸς ἄμεσον δὲ τοῦ πειράματος ἔλεγχον, δέον ὅπως συγχρόνως εἰς ἑτέρους δύο δοκιμαστικοὺς σωλῆνας ἐνεργῆται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ πείραμα ἐπὶ αἵματος προσφάτως ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ λαμβανομένου.

Εἰ δὲ τὸ αἷμα κεῖται ἐπὶ ὑφάσματος κεχρωματισμένου, ἢ ἡ κηλὶς ἀπεπλύθη πρότερον, ὁ Taylor παραινεῖ τὸν ἑξῆς τῆς δοκιμασίας τρόπον. Διαβρέχεται καλῶς πρῶτον τὸ ὕποπτον τοῦ ὑφάσματος μέρος, ἀκολούθως δύο ἢ τρία φύλλα ἀναποτικοῦ χάρτου λευκοῦ, πρότερον δοκιμασθέντος διὰ τοῦ ἱεροξύλου, πιέζονται ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς διαβεβρεγμένης κηλίδος, ἀποτυποῦται δὲ ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἂν αὕτη ἀποτελεῖται ὑπὸ χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης, κηλὶς ἐρυθρωπή, ἢ ἐρυθροκιτρίνη, ἢ μελανόφαιος, προκειμένου περὶ πεπαλαιωμένου αἵματος, ὅτε καὶ χωρὶς τῆς προσθήκης τοῦ ἱεροξύλου εἰκάζεταί πως ἡ φύσις τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδος· τοῦ δ' ἐπὶ τοῦ χάρτου χρωματισμοῦ ὄντος ἐρυθροῦ, δοκιμάζεται διὰ τῆς ἀμμωνίας ἂν παράγεται χρωματισμὸς ἐρυθρὸς ἢ πράσινος, ἐπὶ ἑτέρου δὲ τεμαχίου χάρτου σταλάσσονται δύο ἢ τρεῖς σταγόνες βάμματος ἱεροξύλου, τῆς χροιᾶς δὲ μεταπιπτούσης εἰς κυανὴν εἰκάζεται ἡ τοῦ αἵματος παρουσία, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς τότε προβαίνει διὰ τῶν ἄλλων μεθόδων εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης, καὶ συνεπῶς ἂν ἡ χρωματίζουσα τὴν κηλίδα οὐσία εἶναι αἷμα ἢ ἄλλη τίς.

Τῆς ἐπὶ τοῦ χάρτου κηλίδος μήπω ἀλλοιουμένης διὰ τῆς ἁπλῆς τοῦ

(1) *Taylor.* — Traité de Médec. Lég. Trad. franç. 1881. Σελ. 281.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βάμματος τοῦ ἱεροξύλου προσθήκης, προστίθενται καὶ σταγόνες ὀζονισμένου αἰθέρος, ὅτε, προκειμένου περὶ αἵματος, ὁ χάρτης προσκτᾶται χροιὰν κυανὴν ἄλλοτε ἄλλην, ἀπὸ τοῦ λίαν ἀσθενοῦς κυανοῦ μέχρι τοῦ βαθέος ἰνδικοῦ, ἀναλόγως τῆς ποσότητος τῆς ἐμπεριεχομένης χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης.

Καὶ ἀρνητικοῦ μὲν ὄντος τοῦ περιγενομένου τῆς τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου καὶ τοῦ ὀζονισμένου αἰθέρος ἐρεύνης, βεβαιοῦται ὅτι ἡ ὑποπτος κηλὶς δὲν εἶναι αἵματος, θετικοῦ δὲ τοὐναντίον, τουτέστιν παραγομένης τῆς χαρακτηριστικῆς κυανῆς χροιᾶς διὰ τῶν ἐν λόγῳ ἀντιδραστηρίων, δὲν εἶναι ἀπολύτως βέβαιον ὅτι τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγρὸν εἶναι αἷμα, διότι ὡς ἤδη εἴρηται καὶ ἄλλαι οὐσίαι ἀντιδρῶσι κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ἡ χημικὴ ἀνάλυσις μόνη δὲν ὁρίζει ἐπακριβῶς τὴν φύσιν τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδος, ἀλλὰ χρησιμεύει πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἔλεγχον τῶν ἄλλων ἀναλύσεων.

Γ'. *Συμπεράσματα.*

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ῥηθέντων τὰ ἑξῆς προκύπτουσι συμπεράσματα τόσον ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ προβαίνῃ εἰς τὰς ἐργασίας αὐτοῦ εἰς τοιαύτης φύσεως περιστάσεις, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ περιγενομένου ἑκάστης μεθόδου διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Α'. Πρῶτον τοῦ ἰατροδικαστοῦ καθῆκον εἶναι ἡ ὅσον ἔνεστιν ἐντελεστέρα διατήρησις τῆς ἀκεραιότητος τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων, ἅτινα εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ αἵματος συστατικά, καὶ ἅτινα λίαν εὐκόλως ἀλλοιοῦνται· συνεπῶς ἀποφευκτέα ἡ χρῆσις τῶν συντελούντων εἰς τὴν καταστροφὴν ἢ τὴν ἀλλοίωσιν αὐτῶν ὑγρῶν, περὶ ὧν εἴρηται ἤδη.

Β'. Ὁ τὸ πρῶτον καλούμενος ἰατροδικαστής, ἂν στερεῖται τῶν ἀπαιτουμένων μέσων ἢ τῆς ἀπαιτουμένης δεξιότητος περὶ τὸν χειρισμὸν τῶν καταλλήλων ὀργάνων, δέον νὰ περιορίζηται εἰς τὴν συλλογὴν εἴτε τοῦ ὑγροῦ αἵματος, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἐφικτόν, εἴτε τῶν ἀπεξηραμμένων κηλίδων, ὅπως παραδοθῶσι δι' ἐξέτασιν εἰς ἕτερον εἰδικὸν ἰατροδικαστήν.

Γ'. Τὸ αἷμα, ἂν ὑγρὸν τυγχάνει, δέον νὰ τίθηται μεταξὺ δύο ὑελίνων πλακῶν καλῶς ἐσφραγισμένων, ἢ ἐντὸς τριχοειδοῦς ὑελίνου σωλῆνος κεκλεισμένου διὰ τῆς φλογὸς τοῦ οἰνοπνεύματος.

Τὸ ὑγρὸν αἷμα τεθήσθω ἐντὸς δοκιμαστικοῦ ὑελίνου σωλῆνος μετὰ μικρᾶς ποσότητος ἀραιᾶς ἐν ὕδατι διαλύσεως φωσφορικοῦ νατρίου πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀποξηράνσεως. Ἀποφευκτέα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ λευκωματοῦχα ὑγρὰ ὡς εὐκόλως ἀποσυντιθέμενα.

Δ'. Εἰς τὸ οὕτω συλλεγὲν αἷμα ὁ ἰατροδικαστὴς κατὰ πρῶτον προσ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διορίζει διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὰ ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωμάτια, τοῦθ' ὅπερ κατορθοῦται εὐκόλως λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν προσημειωθεισῶν συνθηκῶν, ἐκτὸς ἂν αἱ κηλίδες τυγχάνουσι λίαν πεπαλαιωμέναι. Κατὰ τὴν μικροσκοπικὴν ταύτην ἔρευναν ἐνεργητέα προσέτι καὶ ἡ τῶν ἐρυθρῶν σωματίων καταμέτρησις, ὅπως δι' αὐτῆς προσδιορισθῇ εἰ δυνατὸν ἂν τὸ αἷμα ἀνθρώπινον ἢ μὴ τυγχάνει.

Ε'. Τῶν κηλίδων πεπαλαιωμένων ἢ ἠλλοιωμένων ἤδη οὐσῶν, οὕτως ὥστε τὰ ἐρυθρὰ τοῦ αἵματος σωμάτια ἀποβαίνουσι δυσγνώριστα, ἐνεργεῖται ἡ ἀνίχνευσις τῆς ἰνικῆς καὶ τῶν λευκῶν σωματίων.

ΣΤ'. Τοῦ περιγενομένου τῆς μικροσκοπικῆς ἐρεύνης ὡς πρὸς τὰ ἐρυθρὰ καὶ λευκὰ σωμάτια καὶ τὴν ἰνικὴν ὄντος καταφατικοῦ καὶ βεβαίου, ἀνωφελὴς ἀποβαίνει πᾶσα περαιτέρω ἔρευνα.

Ζ'. Τῶν ἐρυθρῶν ὅμως τοῦ αἵματος σωματίων διὰ τοῦ μικροσκοπίου δυσκόλως ἀναγνωριζομένων ἕνεκα τῆς τυχὸν ἀλλοιώσεως αὐτῶν, καίτοι βεβαιουμένων τῶν λευκῶν σωματίων καὶ τῆς ἰνικῆς, ἀποβαίνει ἀναγκαία ἡ ἀνίχνευσις τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης.

Η'. Τὸ διὰ τοῦ φασματοσκοπίου φάσμα τῆς αἱματοσφαιριδίνης, καὶ τὰ κρύσταλλα τῆς αἱμίνης ἀποτελοῦσι δύο δεδομένα ἐπίσης βέβαια διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς παρουσίας τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης. Ὁ σχηματισμὸς τῶν κρυστάλλων τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης κατορθοῦται κατὰ τὸν ὑποδειχθέντα τρόπον καὶ δι' ἐλαχίστης ἀπεξηραμμένου αἵματος ποσότητος, συνεπῶς ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι ἡ τὰ μάλιστα ἐνδεικνυομένη, ἥτις παρέχουσα θετικὰ ἀποτελέσματα ἀπαλλάσσει τὸν ἰατροδικαστὴν τῆς διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἐρεύνης.

Θ'. Τοῦ περιγενομένου τῆς ὑπὸ τοῦ Taylor προτεινομένης χημικῆς ἀναλύσεως ὄντος ἀρνητικοῦ, προκύπτει ἡ βεβαιότης ὅτι ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλὶς δὲν εἶναι αἷματος. Ἀλλὰ τἀνάπαλιν, θετικοῦ ὄντος τοῦ περιγενομένου, δὲν βεβαιοῦται ἡ παρουσία τοῦ αἵματος.

Ι'. Πρὸς καλὴν διεξαγωγὴν ἁπασῶν τῶν χρησίμων τούτων ἐργασιῶν εἰς δυσκόλους περιστάσεις, δέον νὰ διαιρῶνται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τέσσαρα μέρη τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀντικείμενα, τούτων τὸ μὲν ὁρίζεται διὰ τὴν ἱστολογικὴν ἔρευναν, τὸ δὲ διὰ τὴν φασματοσκοπικήν, τὸ τρίτον διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης, καὶ τὸ τέταρτον διὰ τὴν χημικὴν διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου ἀνάλυσιν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐκ τῶν γενικῶν τούτων συμπερασμάτων περὶ τῶν πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ αἵματος διαφόρων μεθόδων, συμπεραίνονται τὰ ἑξῆς·

Α'. Τὸ συμπέρασμα εἶναι καταφατικὸν καὶ βέβαιον, ἀνευρεθέντων καὶ βεβαιωθέντων ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον διὰ τῶν γνωστῶν ἀντιδράσεων τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων.

Διαδοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β'. Ἐπίσης ἀποβαίνει βέβαιον καὶ καταφατικὸν τὸ συμπέρασμα, καίτοι διὰ τοῦ μικροσκοπίου μήπω καταδεικνυομένων ἀσφαλῶς καὶ θετικῶς τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων, ἂν εὑρεθῶσι τὰ λευκὰ σωμάτια καὶ ἡ ἰνική, ἅμα δὲ καὶ τὰ κρύσταλλα τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης, ἢ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ὀξυαιματοσφαιριδίνης φάσμα.

Γ'. Τὸ συμπέρασμα εἶναι ἀρνητικόν, ἂν διὰ μὲν τῶν ἄλλων μεθόδων, τῆς μικροσκοπικῆς, τῆς φασματοσκοπικῆς καὶ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν κρυστάλλων τῆς ὑδροχλωρικῆς αἱματίνης, προκύπτουσιν ἀμφιβολίαι, διὰ δὲ τῆς χημικῆς διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου ἀναλύσεως τὸ περιγενόμενον εἶναι ἀρνητικόν.

Δ'. Τοῦ περιγενομένου τῶν διαφόρων ἐρευνῶν ὄντος ἀμφιβόλου, τὸ συμπέρασμα τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἔστω ἀόριστον, ὡς ἐπίσης ἀόριστον, τοῦ μὲν περιγενομένου τῆς χημικῆς ἀναλύσεως διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου ὄντος καταφατικοῦ, τοῦ δὲ διὰ τῶν ἄλλων μεθόδων ἀρνητικοῦ ἢ ἀμφιβόλου.

β'. *Τὸ εὑρεθὲν αἷμα ἀνήκει εἰς ἄνθρωπον ἢ ζῶον;*

Λίαν εὐνόητος ἡ μεγάλη σπουδαιότης τοῦ ζητήματος τούτου εἰς τὴν πρακτικὴν τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐφαρμογήν. Ἡ δικαιοσύνη, ὅπως ἐκ τῆς ἰατροδικαστικῆς γνωματεύσεως πεισθῇ μᾶλλον ἢ ἧττον θετικῶς περὶ τῆς ταὐτότητος τοῦ ἐνόχου, δὲν ἀρκεῖται μόνον εἰς τὴν βεβαίωσιν ὅτι αἱ κηλίδες εἶναι αἵματος, ἀλλ' ἀπαιτεῖ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότερον διὰ τὴν νομικὴν πεποίθησιν ἐπὶ δεδομένης περιστάσεως, καὶ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἴδους τοῦ ζώου ἐξ οὗ ἐκπηγάζει τὸ εὑρεθὲν αἷμα, ἢ κάλλιον ἂν τοῦτο εἶναι ἀνθρώπινον ἢ ζώου· διότι οὐχὶ σπανίως, ἄνθρωπος ἐντελῶς ἀθῶος ἐγκληματικῆς πράξεως, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαί τινες, φέρει ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ κηλίδας αἵματος ζώου· αἱ ὑπόνοιαι τότε, ὡς ἐκ τῆς τυχαίας ταύτης τῶν περιστάσεων περιπλοκῆς, καθίστανται ἐπὶ τοσοῦτον ἑδραῖαι καὶ βαρεῖαι, ὥστε ἐπιῤῥίπτεται ἅπασα τοῦ ἐγκλήματος ἡ εὐθύνη ἐπ' αὐτὸν καίτοι ἀθῶον.

Τὴν σπουδαιότητα τοῦ δυσκόλου τούτου ζητήματος κατανοήσαντες οἱ ἰατροδικασταὶ ἐπεδόθησαν ἀνέκαθεν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν μέσων μᾶλλον ἢ ἧττον θετικῶν ἀσφαλιζόντων τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ἐπειδὴ διὰ τῶν φυσικῶν τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ κηλίδων χαρακτήρων, καὶ δὴ τοῦ χρώματος, τοῦ σχήματος, τῆς θέσεως αὐτῶν κτλ., οὐδέν, ἔστω καὶ εἰκαστικῶς, προκύπτει ἐνδόσιμον πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, οἱ ἰατροδικασταὶ ἐπεδόθησαν εἰς εὕρεσιν ἑτέρων τοῦ αἵματος χαρακτήρων καὶ ἰδιοτήτων διὰ τῆς χημείας καὶ τοῦ μικροσκοπίου οριζομένων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ Barruel (1) τῷ 1829, τῇ χρήσει τῆς μεθόδου τοῦ Vauquelin πρὸς ἀποχωρισμὸν τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης, ἠσθάνθη ὀσμὴν λίαν ἰσχυρὰν ἀνάλογον τῇ τοῦ ἰδρῶτος, ἔτι μᾶλλον ἰσχυρὰν καὶ χαρακτηριστικὴν καταστᾶσαν μετὰ θέρμανον αἵματος μεμιγμένου μετὰ ἱκανῆς ποσότητος θειϊκοῦ ὀξέος· ἐκ τούτου ὁρμώμενος ἐπεχείρησε διάφορα πειράματα ἐπὶ αἵματος ἀνδρός, γυναικὸς καὶ διαφόρων ζώων, ἐπείσθη δὲ ὅτι τὸ αἷμα περιέχει διάφορον ἄρωμα, ἀναδιδόμενον κατὰ τὸν ἄνω ῥηθέντα τρόπον, ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ ζώου ἐξ οὗ προέρχεται.

Ὁ Barruel τὸν ἐξῆς παραινεῖ τρόπον πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς τοιαύτης ὀσμῆς, ἐντὸς ὑελίνου σωλῆνος ἐμπεριέχοντος αἷμα ἐπιχέει τὸ ἥμισυ ἢ τὸ τρίτον τοῦ ὄγκου αὐτοῦ θειϊκοῦ ὀξέος, καὶ ἀναταράσσει τὸ μίγμα δι' ὑελίνης ῥάβδου, ἀμέσως δὲ ἀναπτύσσεται ἡ ὀσμή· ἂν δὲ τὸ αἷμα τυγχάνει ἐπὶ ὀθόνης δίκην κηλίδων ἀποκόπτει τὸ κηλιδωμένον τῆς ὀθόνης μέρος καὶ ὑποβάλλει εἰς κατεργασίαν ἐντὸς ὑέλου ὡρολογίου μετὰ μικρᾶς ὕδατος ποσότητος, τῆς κηλίδος καλῶς διαβραχείσης ἐπιχέει πυκνὸν θειϊκὸν ὀξύ, ἀναταράσσει διὰ ῥάβδου καὶ οὕτω γεννᾶται ἡ ὀσμή· κατὰ τὸν Barruel διὰ τῆς ὀσμῆς ἀναγνωρίζονται κηλίδες ἀνθρωπίνου αἵματος καὶ 15 ἡμέρας μετὰ τὸν σχηματισμὸν αὐτῶν.

Μεγάλην ἐμποιήσασα ἐντύπωσιν ὡς εἰκὸς ἡ μέθοδος ἢ μᾶλλον ἡ ἀνακάλυψις αὕτη τοῦ Barruel, προὐκάλεσε μεγάλας ἐρεύνας καὶ πειράματα ἐκ μέρους τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης ὅπως ποριθῶσι συμπέρασμα ὁριστικὸν καὶ βέβαιον ἱκανὸν ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν λύσιν τοῦ σπουδαίου τούτου ἰατροδικαστικοῦ ζητήματος. Ἂν καὶ πράγματι τὰ πειράματα ἀπάντων, Soubeiran, Couerbe, Denis, Devergie, Winkler, Ehrhardt, Merk κ. α., ἀπέληξαν εἰς συμπεράσματα θετικὰ μᾶλλον ἢ ἧττον καὶ διὰ διαφόρων δοκιμασιῶν ἢ ἐλέγχων ἐπίσης μᾶλλον ἢ ἧττον βέβαια, οὐχ' ἧττον τὸ παθογνωμονικὸν οὕτως εἰπεῖν τῆς ὀσμῆς τοῦ αἵματος, καὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῆς εἰς τὸ αἷμα τῶν διαφόρων ζώων, στηριζόμενον εἰς ὅλως ἀφηρημένην αἴσθησιν καὶ ἐξαρτωμένην, ὡς κάλλιστα τὰ πειράματα τοῦ Devergie (2) καταδεικνύουσιν, εἰς ἰδιαιτέραν ἀτομικὴν λεπτότητα καὶ εὐαισθησίαν τοῦ αἰσθητηρίου ὀργάνου, ἐγέννησεν ἀμφιβολίας, διὸ ὁ Couerbe (3), μ' ὅλην τὴν βεβαιότητα τοῦ περιγενομένου τῶν πειραμάτων, ἐρωτᾷ « ἂν ὁ χημικὸς πρέπει νὰ ἀποφανθῇ μετὰ ψυχραιμίας καὶ χωρὶς τύψεως » τῆς συνειδήσεως ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ γνώμη αὐτοῦ ἤθελεν ἀναβιβάσει ἀν-

(1) Annales d' hygiène etc. 1829. Paris. Τομ. 1. Σελ. 267 —*Devergie*. — Αὐτόθι. Τομ. 3. Σελ. 824.

(1) *Devergie*. Αὐτόθι. Σελ. 825.

(2) Εἰς Devergie. Αὐτόθι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» θρωπον εἰς τὸ ἱκρίωμα, ὅστις, ὅπως ἀποφύγῃ τὰς χεῖρας τοῦ δημίου, » ἀναμένει ἀνυπομόνως τὸν μάρτυρα τῆς δικαιολογήσεως αὐτοῦ, τὸ ὄρ- » γανον τῆς ἐπιστήμης . . . . ! »

Εἰς τὰς γενικὰς ἀμφιβολίας ταύτας προσετέθησαν μετ' οὐ πολὺ καὶ ἕτεραι, προκύπτουσαι ἐκ τῶν πειραμάτων αὐτοῦ τούτου τοῦ Couerbe πρὸς βεβαίωσιν ἂν τυχὸν καὶ ἕτεραι ὀργανικαὶ οὐσίαι ἀναδίδουσι παραπλησίαν ὀσμήν, ἐκ τούτων δὲ προέκυψεν ὅτι ὁ σίελος, ὁ ἱδρώς, τὰ δάκρυα, τὸ γάλα τῆς βοός, τὸ οὖρον, τὸ ἐνάμνιον ὑγρόν, τὸ λευκὸν καὶ ὁ κρόκος τοῦ ᾠοῦ ἀναδίδουσι παραπλησίαν ὀσμήν.

Τέλος δὲ τῷ 1871 ὁ ἰατρὸς Posada-Arango (1) ἐν ὑπομνήματι περὶ τῆς ὀσμῆς τοῦ αἵματος ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, ἀνακοινωθέντι εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 14 Αὐγούστου 1871 τῆς ἰατροδικαστικῆς ἑταιρίας τῆς Γαλλίας, καταδείκνυσιν ὅτι τὸ εἶδος τῆς τροφῆς μεγάλως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὴν ὀσμὴν τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος. Παρετήρησε δὲ οὗτος ὅτι εἰς Κολομβίαν τὸ αἷμα πολλῶν χωρικῶν οἰκογενειῶν, τρεφομένων ἀποκλειστικῶς διὰ χοιρείου κρέατος, διὰ τῆς μεθόδου τοῦ Barruel ἐξεταζόμενον ἀναδίδει ὀσμὴν χοίρου.

Δῆλον ὅτι τὸ μέσον τοῦτο πρὸς διάκρισιν τοῦ αἵματος τῶν διαφόρων ζώων, ἐξαρτώμενον ὁτὲ μὲ ἐκ τῆς εὐαισθησίας, τῆς ἀκεραιότητος, λεπτότητος ἔτι δὲ καὶ ἀσκήσεως τοῦ αἰσθητηρίου ὀργάνου τοῦ παρατηρητοῦ, ὁτὲ δὲ ἐκ τοῦ εἴδους τῆς τροφῆς, καὶ ἄλλοτε ἐξ ἄλλων ὅλως τυχαίων καὶ ἀπροόπτων περιστάσεων, οὐδεμίαν πρέπει νὰ ἔχῃ εἰς τὴν παροῦσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν ἀξίαν πρὸς λύσιν τοῦ τοσοῦτον σπουδαίου ἰατροδικαστικοῦ τούτου ζητήματος, ἐξ οὗ οὐχὶ σπανίως ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ καὶ ἡ τιμὴ ἀθώου ἀνθρώπου.

Παραλείποντες νὰ περιγράψωμεν τὴν μέθοδον τοῦ Taddei τῆς Φλωρεντίας, ὡς λίαν ἐκτεταμένην καὶ μηδεμίαν πρακτικὴν ἀξίαν κεκτημένην, περιοριζόμεθα εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς μεθόδου τοῦ Casanti (2), ὡς μᾶλλον ἁπλῆς καὶ πως ἐνίοτε χρησίμου πρὸς ἔλεγχον ἑτέρας δοκιμασίας, πρὸς πορισμὸν ὅμως πάντοτε ἁπλῶν εἰκασιῶν οὐχὶ δὲ καὶ βεβαιότητος.

Ὁ Casanti, θέτων ἐντὸς δοκιμαστικοῦ ποτηρίου 30 ἑκατοστόγραμμα ἀνθρωπίνου αἵματος ξηροῦ καὶ λειοτριμμένου καὶ 45 ἑκατοστόγραμμα φωσφορικοῦ ὀξέος, ἀνακινεῖ τὸ μίγμα δι' ὑελίνης ῥάβδου· τὸ αἷμα ἐξογκοῦται καὶ μαλακύνεται, τὰ μόρια αὐτοῦ συγκολλῶνται ἀλλήλοις, καὶ ἐπὶ τέλους ἀπαρτίζουσι μάζαν λίαν στιλπνὴν χρώματος ἥπατος, συστάσεως ἀραιοῦ ἐκχυλίσματος, μήπω γλοιώδη, καλῶς συνεστηκυῖαν καὶ ἔχουσαν

(1) Annales d' hygiène κτλ. 1872. Janvier. Σελ. 207.
(2) *Revue Médicale.* —1848. Xbre. Σελ. 574.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τολλὴν πλαστικότητα· πιεζομένη ἡ μάζα αὕτη διὰ τῆς ὑελίνης ῥάβδου ενδίδει μὲν ἀλλὰ δὲν διαιρεῖται, τοὐναντίον δὲ ἐφ' ὅσον ἐξακολουθεῖ ἡ πίεσις ἐπὶ τοσοῦτον γίνεται μᾶλλον ὁμογενὴς καὶ συνεστηκυῖα, ἐγκαταμπανομένη δὲ εἰς ἑαυτὴν γίνεται στερρότερα, ἧττον εὔθραυστος, ἀλλὰ ἐν ἀπόλλυσι τὸ στιλπνὸν αὐτῆς.

Τὸ αὐτὸ πείραμα, ἐπαναληφθὲν δι' αἵματος ἵππου, βοός, ἠμιόνου, φορβάδος, χοίρου, αἰγός, κτλ. παρέσχεν ὅλως διάφορα ἀποτελέσματα. Τὰ τοῦ αἵματος ἄτομα διαβρεχόμενα διὰ τοῦ ὀξέος ἐξογκοῦνται καὶ μαλακύνονται τὸ κατ' ἀρχάς, ἀντὶ ὅμως μαλακυνόμενα νὰ ἀποτελέσωσιν ὁμοτενῆ μάζαν, ἀποτελοῦσι διάφορα θρομβία χρώματος ἥπατος λίαν σκληρὰ καὶ στίλβοντα, οὐδόλως ἀλλήλοις συνενούμενα· συνθλιβόμενα ὑπὸ τὴν ὑελίνην ῥάβδον παρίστανται ἧττον συνεστηκότα, μᾶλλον στερρὰ καὶ σχεδὸν ὅλως ἐστηρημένα πλαστικότητος, ἐξ οὗ ὑποδιαιροῦνται εἰς τεμάχια, καὶ ταῦτα διαδοχικῶς εἰς μικρότερα, οὕτως ὥστε ἐφ' ὅσον καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς συνένωσιν, ἐπὶ τοσοῦτον ταῦτα διαιροῦνται εἰς στερρὰ μόρια, ἅτινα ταχέως στεροῦνται τῆς στιλπνότητος αὐτῶν.

Τὸ ἀνθρώπινον αἷμα παρουσιάζει τοὺς περιγραφέντας χαρακτῆρας, μ' ὅλην τὴν διαφορὰν τῆς ἡλικίας, τοῦ φύλου, τῆς ὑγείας ἢ τῶν διαφόρων ὁσῶν. Τὸ τῶν ἐμμήνων αἷμα ἀποτελεῖ ὁμογενῆ μάζαν ἐνδίδουσαν ὑπὸ τὴν πίεσιν, ὀλίγον ὅμως συνεστηκυῖαν, καὶ διὰ τῆς παρατεινομένης συνθλίνεως μεταβαλλομένην εἰς τεμάχια ξηρά, μήπω ἐκ νέου συνενούμενα.

Τοιοῦτον τὸ ἐκ τῆς μεθόδου τοῦ Casanti περιγενόμενον. Βεβαίως δὲν εἶναι δύσκολον ὅπως καταδειχθῇ ὅτι καὶ ἡ μέθοδος αὕτη στερεῖται πρακτικῆς ἀξίας, τὸ μέν, διότι μεταγενέστερα πειράματα δὲν κατέδειξαν τὸ ὁριστικὸν αὐτοῦ, τὸ δέ, ὡς εὐκόλως νοεῖται, πλεῖσται περιστάσεις τροφῆς, διοσυγκρασίας, φαρμακευτικῶν μέσων κτλ. συντελοῦσιν ὅπως οἱ προσημειωθέντες χαρακτῆρες μεταβληθῶσι, καὶ τούτου ἕνεκα προκύψῃ ἀπάτη ἡ ἐσφαλμένη ἐκτίμησις.

Προϊόντος τοῦ χρόνου, καὶ τῶν μεθόδων πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ αἵματος ἐν γένει τελειοποιηθεισῶν, νέαι ἀνεγεννήθησαν ὡς εἰκὼς ἐλπίδες περὶ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος· δυστυχῶς ὅμως μέχρι τοῦδε καὶ αὐταὶ αἱ τελειότεραι τῶν μεθόδων, δι' ὧν ὁρίζεται μετὰ τῆς μᾶλλον δυνατῆς βεβαιότητος ἂν ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλὶς εἶναι αἵματος, ἡ διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἰεροξύλου, ἡ διὰ τοῦ φασματοσκοπίου καὶ ἡ ἀνίχνευσις τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης, οὐδὲν παρέχουσι τῷ ἰατροδικαστῇ θετικὸν δεδομένον περὶ τοῦ εἴδους τοῦ ζώου ἐξ οὗ τὸ αἷμα ἐκπηγάζει, διότι, ὡς εὐκόλως νοεῖται, διὰ τῶν προσημειωθεισῶν μεθόδων καταδείκνυται μὲν ἡ παρουσία τοῦ αἵματος διὰ τῆς βεβαιώσεως τῆς παρουσίας τῆς χρωματιστικῆς αὐτοῦ ὕλης καὶ τῶν διαφόρων αὐτῆς ἀντιδράσεων, ἀλλὰ τὰ κρύσταλλα τῆς αἱμίνης, καίτοι

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πῶς διάφορα εἰς τὰ διάφορα τῶν ζώων εἴδη, δὲν ἀρκοῦσι πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, διότι ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν παρατηρεῖται εἰς τὴν ἀπὸ ξηροῦ αἵματος χρωματιστικὴν ὕλην. Διὰ τὰς δύο πρώτας μεθόδους, τὴν διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου καὶ τὴν διὰ τοῦ φασματοσκοπείου ἀνάλυσιν τοῦ αἵματος, ὁ Taylor (1) ἀποφαίνεται ὧδέ πως· « . . . . Τὸ εἶδος τοῦ ἐρυ» θροαίμου ζώου παρ' οὗ τὸ αἷμα ἐλήφθη, τὸ φῦλον, ἡ ἡλικία, ἡ στιγμὴ» καθ' ἣν ἐξέρρευσεν ἀπὸ τῶν αἱματοφόρων ἀγγείων, τὸ ἀρτηριῶδες ἢ» φλεβῶδες αὐτοῦ, εἶναι ζητήματα ἄλυτα εἰσέτι. Αἱ δύο αὗται μέθοδοι» τῆς ἀνιχνεύσεως οὐδόλως διέλυσαν ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὰς δυσχε» ρείας ἡμῶν, διευκολύνουσιν ὅμως ἡμᾶς ὅπως ἀποφαινώμεθα μετὰ βε» βαιότητος περὶ τῆς παρουσίας μικρῶν αἵματος ποσοτήτων, δι' ἃς πεπει» ραμένος χημικὸς οὐ πρὸ πολλοῦ μετὰ ἐνδοιασμοῦ ἐξήνεγκε γνώμην. »

Ὡς τελευταία διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἄγκυρα ὑπολείπεται τὸ μικροσκόπιον, δι' οὗ ὁ ἰατροδικαστής, προσδιορίζων τὴν ὕπαρξιν τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων εἰς τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν ὕποπτον οὐσίαν, προβαίνει ἔτι προσωτέρω καὶ προσδιορίζει συγχρόνως καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν. Εἴρηται ἤδη (Σελ. 489) ὁποίας διαφορὰς μεγέθους παρουσιάζουσι τὰ σωμάτια τοῦ αἵματος εἰς τὰ διάφορα ζῶα· καὶ βεβαίως ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τοῦ μεγέθους αὐτῶν μεγάλως διαφωτίζει τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἀλλ' ἂν ἀναλογισθῶμεν ἀφ' ἑνὸς ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη τοῦ μεγέθους διά τινα ζῶα περιορίζεται εἰς χιλιοστὰ τινὰ τοῦ χιλιοστομέτρου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι λίαν ποικίλαι περιστάσεις, ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς ἑκάστοτε ἀδυνατεῖ καὶ νὰ προίδῃ καὶ νὰ σταθμίσῃ προσηκόντως, συντελοῦσιν εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ μεγέθους τῶν ἐρυθρῶν σωματίων αἵματος ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ζώου, εὐκόλως πειθόμεθα ὅτι ὁ διὰ τοῦ μεγέθους τῶν ἐρυθρῶν σωματίων προσδιορισμὸς τοῦ εἴδους τοῦ ζώου ἐξ οὗ τὸ αἷμα πηγάζει εἶναι τὰ μάλιστα ἀκροσφαλής, ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν. Συνεπῶς καὶ τὸ μέσον τοῦτο ὅπερ εἰς τὸν φυσιολόγον μεγάλην κέκτηται σπουδαιότητα, διὰ τὸν ἰατροδικαστὴν ἀποβαίνει χωρὶς ἀξίας.

Ἐπ' ἐσχάτων ὁ Neumann (1) ἐπιδοθεὶς εἰς τοιαύτης φύσεως ἐρεύνας, κατέληξε διὰ πινάκων νὰ καταδείξῃ μετά τινος σαφηνείας τὰς διαφορὰς ἃς τὸ αἷμα τῶν διαφόρων ζώων παρουσιάζει ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον· λαβὼν ὑγρὸν ἢ ξηρὸν αἷμα, ἀλλὰ διαλελυμένον εἰς ἀπεσταγμένον ὕδωρ, καὶ θέσας αὐτὸ ἐπὶ ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου, ἐξήτμισεν ἐλαφρῶς εἰς θερμοκρασίαν $12^0 - 15^0$, τὸ δὲ ξηρὸν ὑπόλειμμα ἐξετάσας ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ὑπὸ μεγέθυνσιν

(1) Annales d' hygiène. etc. 1870 8bre. Σελ. 408.

(2) *Ad. Neumann.*—Die Erkennung des Blutes bei gerichtlichen Untersuchungen. Leipsig 1869.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

400 διαμέτρων ἐπέτυχεν εἰκόνας ὅλως διαφόρους καθόσον τὸ αἷμα προήρχετο ἀπὸ ἀνθρώπου, λαγωοῦ, κυνός, γαλῆς, μόσχου, βοός, ἵππου, αἰγός, προβάτου, χοίρου, νήσσης, χηνός, ὄρνιθος, περιστερᾶς, ἰνδικῆς ὄρνιθος, ἐγχέλυος, κυπρίνου. Μ' ὅλην ὅμως τὴν ἀκρίβειαν τῶν πινάκων τούτων ὑπολείπονται εἰσέτι κενά τινα τόσον ἐκ τῆς ὅλως λακωνικῆς τῶν πραγμάτων ἐκθέσεως, καθὼς καὶ ἐκ τῆς δυσκολίας τῆς μετ' ἐπιτυχίας ἑκάστοτε διεξαγωγῆς τῆς ἐρεύνης, ἅτε δὴ τοῦ εἰς τὰς ἰατροδικαστικὰς περιστάσεις ὑπὸ ἐξέτασιν αἵματος τυγχάνοντος ὡς τὰ πολλὰ ἕνεκα πολλῶν αἰτίων ἠλλοιωμένου· συνεπῶς καὶ ἡ μέθοδος αὕτη τοῦ Neumann ἀποβαίνει ἀνίσχυρος διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ἀλλ' οὐχ' οὕτως ἔχει προκειμένου περὶ τοῦ σχήματος τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων, ἅτινα, ὅσον καὶ ἂν παραλλάξει τὸ σχῆμα αὐτῶν, οὐδέποτε ἀπομακρύνονται τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῶν τύπου, τοῦ δισκοειδοῦς, γινόμενα μόνον ἀκανόνιστα, διὰ παρατηρουμένων ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον σωματίων ἐλλειψοειδῶν, ἀνηκόντων εἰς τὴν τάξιν τῶν πτηνῶν, ἰχθύων, ἑρπετῶν κτλ., πολλῷ ὀγκωδεστέρων καὶ μετὰ πυρῆνος, ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ βεβαιότητος ἀποφαίνεται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ αἵματος μαστοφόρου ζώου.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ὁ προσδιορισμὸς ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν μετὰ θετικότητος τοῦ ζητήματος, ἂν τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν αἷμα εἶναι ἀνθρώπινον ἢ οὔ, εἶναι ἀδύνατος εἰς τὴν σημερινὴν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν. Ἀλλ' ὁ ἰατροδικαστὴς εἴς τινας περιστάσεις ὁρίζων ὅτι αἱ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδες δὲν προέρχονται ἀπὸ αἵματος ὡρισμένων εἰδῶν τινων ζώων ἢ ἑτέρων οὐσιῶν, καὶ δὲν συνετελέσθησαν ὑπὸ ὡρισμένας τινας ἄλλως συνήθεις περιστάσεις, συντελεῖ οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἄρσιν δυσχερειῶν καὶ εἰς τὴν μετὰ πιθανοτήτων λύσιν τοῦ ζητήματος.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ζητήματος διαλαμβάνεται ἡ ἐξέτασις τῶν κηλίδων ἀπὸ αἵματος ἑτέρων ζώων, ἢ καὶ ἑτέρων οὐσιῶν καὶ ὑπὸ ἑτέρας συνθήκας σχηματισθεισῶν.

α'. *Κηλίδες ἀπὸ ὑποχωρημάτων ψύλλων, κόρεων καὶ μυιῶν.* — Ἀπαντῶσαι ὡς τὰ πολλὰ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, παρίστανται δίκην κηλίδων μᾶλλον ἢ ἧττον κανονικῶς στρογγύλων ἢ ὠοειδῶν, ἀπὸ 0μ,0005 — 0μ,0030 διαμέτρου, χωρὶς ἀκτινοειδῶν ἐπεκτάσεων, μελανερύθρων τὴν χροιὰν καὶ ὑπὸ λεπτῶν καὶ μικρῶν ἐνίοτε ἐσχαριδίων τραχέων καὶ ἀκανονίστων καλυπτομένων. Κατεργαζόμεναι ἐν ὕδατι ταχέως χρωννύουσιν αὐτό, διὰ τῆς τοιαύτης διαλύσεως εἰς μὲν τὸ φασματοσκόπιον ὁρῶνται αἱ χαρακτηριστικαὶ τῆς αἱματοσφαιριδίνης γραμμαί, διὰ δὲ τῶν καταλλήλων ἐργασιῶν ἀπολαμβάνονται τὰ τῆς αἱμίνης κρύσταλλα· ὑπὸ δὲ τὸ μικρο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκόπιον, κατὰ τὸ περιγενόμενον τῶν ἐρευνῶν τοῦ Ch. Robin (1), ὁρῶνται τάδε· « Ἀποτελοῦνται (τὰ ψήγματα τῶν κηλίδων) ὑπὸ ὕλης ὁμογενοῦς, ἀμόρφου, διαφανοῦς, ἀχρόου, διὰ τοῦ ὕδατος ἐν ἀρχῇ ἐξογκουμένης, εἶτα δὲ διαλυομένης, ἐγκλειούσης ἐν μάζῃ τὰ χρωματιστικὰ τῶν ψηγμάτων τούτων κεγχρία, ἄτινα, ἀποτελοῦντα τὸν μεγαλήτερον ὄγκον τῆς ὕλης τῶν κηλίδων, εἶναι φαιοκίτρινα, ἄλλα μὲν πρασινίζοντα, ἄλλα δὲ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐρυθρά, ἀνταναklῶσιν ἰσχυρῶς τὸ φῶς, καὶ εἶναι λαμπερὰ εἰς τὸ κέντρον καὶ σκιερὰ εἰς τὴν περιφέρειαν ὡς τὰ λιπώδη σωμάτια, ἀδιάλυτα εἰς τὸ ὀξικὸν ὀξύ, διαλυτὰ δὲ ἐν θερμῷ οἰνοπνεύματι καὶ αἰθέρι· συμπαρομαρτοῦσι δὲ τέλος μικρὰ κρύσταλλα βελονοειδῆ, βραχέα, καὶ χημικῆς συνθέσεως μήπω ὡρισμένης. »

Ὁ τύπος οὗτος τῶν μικροσκοπικῶν χαρακτήρων, δι' ὧν καὶ μόνον ἀναγνωρίζονται αἱ τῶν ψύλλων κηλίδες, δὲν εἶναι πάντοτε σταθερός, διότι ἄλλοτε μὲν κατὰ τὴν μικροσκοπικὴν ἔρευναν εἰς τὸ παρασκεύασμα ἀνευρίσκονται μικραὶ μάζαι ἐρυθροκίτριναι ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον μελανίζουσαι, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ὁρῶνται τὰ περιφερικὰ ἄκρα τῶν σωματίων ἀλλήλοις συμπεπιεσμένων δίκην μωζαϊκοῦ, ἄλλοτε δὲ διακρίνονται ἀκέραια καὶ εὐγνώριστα σωμάτια τοῦ αἵματος, ἄτινα ὡς καὶ αἱ μάζαι ἀποχρωματίζονται δι' ὀξικοῦ ὀξέος. Ἐν γένει λοιπὸν δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι δυσχερεστάτη ἀποβαίνει ἡ διάγνωσις τῶν ἀπὸ τῶν ψύλλων κηλίδων διὰ τοῦ μικροσκοπίου, καίτοι αὗται εὐκόλως ἀναγνωρίζονται διὰ τῶν φυσικῶν αὐτῶν χαρακτήρων, πλὴν τῶν περιστάσεων καθ' ἃς τὸ ἐξακοντιζόμενον αἷμα ἀπεργάζεται ὁμοίας κηλίδας ὡς πρὸς τοὺς φυσικοὺς χαρακτῆρας.

Αἱ δὲ τῶν κόρεων κηλίδες χαρακτηρίζονται κατὰ τὸν Ch. Robin, « ὡς κόνις ἀποτελουμένη ὑπὸ μικρῶν ἀπεξηραμμένων σταγονιδίων ἀπὸ 0χμ,001 —0χμ,010 μεγέθους, σφαιρικῶν ἢ ὠοειδῶν, ἐρυθροφαίων, μᾶλλον σκιερῶν τὴν χροιὰν κατὰ τὴν περιφέρειαν, μεμονωμένων ἢ κατὰ σωρούς. Συμπαρομαρτοῦσι δὲ κρύσταλλα ὡς τὰ τῶν ὀργανικῶν συστατικῶν διαφόρου σχήματος. »

Αἱ δὲ τέλος ἐκ τῆς συντρίψεως τῶν μυιῶν προκαλούμεναι κηλίδες χροιᾶς παρεμφεροῦς τῇ τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος, διακρίνονται κατὰ τὸν Lassaigne, διότι ἀποχρωματίζονται διὰ τοῦ χλωρίου καὶ τοῦ ὑποχλωριώδους ὀξέος, καὶ εἰδικῶς χρωννύονται διὰ τῶν λοιπῶν ὀξέων.

β'. *Κηλίδες ἀπὸ οἴνου καὶ ἑτέρων φυτικῶν οὐσιῶν.* — Αἱ ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων κηλίδες τοῦ οἴνου, ἰόχροοι, δι' ἀσθενοῦς ὀξέος ἐρυθραίνονται·

---

(1) *Ch. Robin et Tardieu.* — Mémoire sur quelques applications nouvelles de l' examen microscopique à l' étude des diverses espéces des taches. (Annal. d' hyg. etc. 2e. série Τόμ. ΙΓ'. Σελ. 417.)

Δημοσιο Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

πανίως συγχέονται πρὸς τὰς τοῦ αἵματος· τοὐναντίον δὲ κηλίδες ἀπὸ τοῦ ἑτέρων καρπῶν, ἢ ἐν γένει ἀπὸ φυτικῶν οὐσιῶν εὐκολώτερον συγέονται πρὸς τὰς τοῦ αἵματος. Καὶ ἂν μὲν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ ῆς χημείας δὲν εἶναι ἐφικτὴ ἡ διάγνωσις τῆς φύσεως τῶν κηλίδων, τὸ ικροσκόπιον αἴρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν, καθότι ἀφ' ἑνὸς μὲν οὐδὲν τῶν ποτελούντων τὸ αἷμα συστατικῶν ἀνευρίσκεται, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὐναν-ίον παρατηροῦνται φυτικὰ συστατικά, ἅτινα συμβάλλουσιν εἰς τὴν λύσιν. οῦ ζητήματος.

γ'. *Κηλίδες ἀπὸ ἰοῦ.* — Χροιᾶς ἐρυθροκιτρίνου, ἢ κιτρινίζουσαι, ὡς τὰ τολλὰ ἀλαμπεῖς καὶ ῥικνώδεις, σπανίως ἐν μέρει στίλβουσαι, οὐχὶ ὁδοντωαὶ ὡς αἱ κηλίδες αἵματος ἀπεξηραμμένου ἐπὶ σώματος μήπω διαχωρητοῦ.

Ἡ τοῦ ἰοῦ κηλὶς διὰ σταγόνος ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἀκαριαίως χρώνται κιτρίνῳ χρώματι, βραδύτερον δὲ διαλύεται, τῆς ὑποκειμένης τοῦ ετάλλου ἐπιφανείας ἀπομενούσης καθαρᾶς. Ἡ δι' ἀποξέσεως τῆς κηλίδος όνις εἶναι ἐντελῶς ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ, τοὐναντίον δὲ διαλύεται εἰς ὸ ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, ὅπερ προσκτᾶται χροιὰν κιτρίνην, ἡ διάλυσις αὕτη αρέχει ἁπάσας τοῦ σιδήρου τὰς ἀντιδράσεις, καὶ δὴ διὰ μὲν τοῦ σιδηοκυανιούχου καλίου κυανοῦν ἴζημα (κυανοῦν τῆς Πρωσσίας) διαλυτὸν δι' ξαλικοῦ ὀξέος, διὰ δὲ τῆς ταννίνης μέλαν ἴζημα.

Διὰ τῶν προεκτεθέντων χαρακτήρων εὐχερῶς ἅμα δὲ καὶ ἀσφαλῶς διακρίνονται αἱ τοῦ ἰοῦ κηλίδες ἀπὸ τῶν τοῦ αἵματος. Σημειωτέον ὅτι τὸ κηλιδοῦν ἐκ σιδήρου ἢ χάλυβος ἀντικείμενον αἷμα συμβάλλει, ἂν καὶ ἕτεραι συνθῆκαι παρομαρτοῦσιν, εἰς παραγωγὴν ἰοῦ, ὅστις μιγνύμενος καὶ συσσωματούμενος μετὰ τοῦ αἵματος ἐπισκιάζει τὰς τούτου ἀντιδράσεις, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ βεβαίωσις ἂν μετὰ τοῦ ἰοῦ συνυπάρχει καὶ αἷμα.

δ'. *Κηλίδες ἀπὸ αἵματος ἐπιμηνίων ἢ ἑτέρας ὑσεως.* — Ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς βεβαιωθέντος ὅτι αἱ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδες εἶναι αἵματος, γεννᾶται ἡ ἀντίῤῥησις ὅτι τὸ αἷμα τοῦτο ἐξέῤῥευσε τυχαίως, ἢ ἐκ φυσικῶν δῶν καὶ εἰς φυσιολογικὰς περιστάσεις, ὡς ἐ. π. ἐκ τῆς ῥινός, ἢ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἐπιμηνίων.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ῥηθέντων περὶ τῶν χημικῶν καὶ ἱστολογικῶν τοῦ αἵματος χαρακτήρων καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν τοῦτο γνωρίζεται, δῆλον ὅτι ἂν ἐνίοτε, καὶ τοῦτο σπανίως, εὔκολος ἀποβαίνει ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως ἢ μεγάλως ὁ ἰατροδικαστὴς ἀμφιβάλλει ἐκ τοῦ περιγενομένου τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ, ἢ οὐδόλως νὰ διαφωτίσῃ δύναται τὴν δικαιοσύνην. Τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο μόνον διὰ τοῦ μικροσκοπίου λύεται εἰς τὴν παροῦσαν τοὐλάχιστον τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν· λύεται δὲ εὑρισκομένων μετὰ τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ αἷμα στερεῶν ἀνατομιῶν συστατικῶν καὶ ἑτέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρων ἀνηκόντων ἀποκλειστικῶς εἴτε εἰς ἑτέρους τοῦ ὀργανισμοῦ χυμούς, εἴτε εἰς ἑτέρους αὐτοῦ ἱστούς, οἷον κύτταρα ἐπιθηλίου, ἢ σωμάτια ὑγρῶν τινῶν τῆς οἰκονομίας. Δῆλον ἑπομένως ὅτι μόνον διὰ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν ἀνατομικῶν τούτων συστατικῶν, καὶ τῆς εὐχεροῦς αὐτῶν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἀνιχνεύσεως, ὡς καὶ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν ἱστῶν ἢ τῶν χυμῶν ἐξ ὧν πηγάζουσιν, ὁ ἰατροδικαστὴς καθοδηγεῖται εἰς τὴν λύσιν τοῦ δυσχεροῦς ἅμα δὲ καὶ σπουδαίου τούτου ζητήματος. Ὀφείλει δὲ πάντοτε νὰ ἐκφέρῃ τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιφυλάξεως.

γ'. *Δεδομένα ἐκ τοῦ σχήματος, τῆς διατάξεως κτλ. τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος, σχετιζόμενα πρὸς τὴν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν.*

Αἷμα ἀπὸ ἀρτηρίας ἐξακοντιζόμενον ἀπεργάζεται σειρὰν μικρῶν σταγόνων περιβεβλημένων ὑπὸ λεπτῶν ψηγμάτων· τοῦ αἵματος καθέτως καταπεσόντος αἱ σταγόνες εἶναι στρογγύλαι, ἐπιμήκεις δὲ καὶ δίκην θαυμαστικῶν σημείων τοῦ αἵματος λοξῶς προσπεσόντος· τῆς ἐπιμήκους κηλίδος ἡ ἀρχὴ χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ πλατέος μέρους, τὸ δὲ τελικὸν πέρας ὑπὸ τοῦ λεπτοῦ, ἐξ οὗ προσδιορίζεται ἡ φορὰ τῆς προσπτώσεως τοῦ αἵματος, καὶ ἡ θέσις τοῦ θύματος κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ τραυματισμοῦ. Ἐνίοτε δὲ ἡ διάταξις τῶν διαφόρων τοῦ αἵματος κηλίδων ἀπεικονίζει τὰς διαφόρους ἐγκληματικῆς πράξεως φάσεις· οὕτω πρώτη σειρὰ σταγόνων δίκην λεπτῶν ψεκάδων ἐνδείκνυσι τὸ πρῶτον τραῦμα σχετικῶς ὀλίγον βαθύ, μακρότερον δὲ αἷμα ἀφθονώτερον ἐνδείκνυσι βαρύτερον τραῦμα μετέπειτα κατενεχθέν, τέλος δὲ ἄφθονος αἵματος λιμνάζοντος ποσότης τεκμηριοῖ διαμονὴν ἐπὶ μακρότερον χρόνον τοῦ τραυματίου εἰς τὸ μέρος τοῦτο καὶ ῥαγδαίαν αἱμορραγίαν, οὐχὶ σπανίως δὲ ἴχνη αἵματος ἰδιάζοντα πιθανολογοῦσι τὸν συρμὸν πτώματος ἢ ψυχορραγοῦντος τραυματίου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοῦ δράστου πρὸς ἀπόκρυψιν. Ἴχνη αἵματος, ἀπεικονίζοντα χεῖρας ἢ πόδας ἀναλόγως τῆς θέσεως αὐτῶν, συμβάλλουσιν εἰς τὴν βεβαίωσιν ἑκουσίου ἢ ἀκουσίου τραυματισμοῦ, ἢ καὶ εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς ταυτότητος τοῦ ἐνόχου. Ἀμφίβολος καὶ ἀβέβαιος ἀποβαίνει ὁ προσδιορισμὸς τοῦ βάθους τραύματός τινος ἐκ τῆς ἐκτάσεως εἰς ἣν εὑρίσκεται κηλιδωμένον τὸ τρῶσαν ὅπλον, διότι ἄλλοτε μὲν οὐδόλως τοῦτο κηλιδοῦται, ἄλλοτε δὲ τούναντίον εἰς μείζονα τοῦ δέοντος ἔκτασιν, καὶ ἄλλοτε τέλος ἐξαλείφονται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον αἱ κηλίδες καὶ ἐπὶ τοῦ μαχαιρίου δι' ἀποσπογγίσεως καὶ ἀποπλύσεως.

Δύσκολος, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατος, ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν συνετελέσθη ἡ κηλίς, καθότι τὸ μᾶλλον σκιερὸν τοῦ χρωματισμοῦ, ὡς καὶ τὸ μᾶλλον δυσδιάλυτον τῶν ὁπωσδήποτε πεπαλαιωμένων κηλίδων, δὲν

ρκεῖ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος· τουταὐτὸ εἰρήσθω καὶ διὰ τὴν μέθοδον οῦ Staff, ἥτις συνίσταται εἰς τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εὐδιάλυτον τῶν κηλίων διὰ διαλύσεως 1 σιταρίου ἀρσενικώδους ὀξέος εἰς 3 δραχμὰς ὕδατος.

Β'. Κηλίδες ἀπὸ Σπέρματος.

Καίτοι αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς καλεῖται νὰ ἀποφανθῇ ν κηλίδες εὑρεθεῖσαι εἶναι σπέρματος, οὔτε τόσον πολύπλοκοι ἀλλ' οὔτε αὶ τόσον δυσχερεῖς εἶναι, ὅσον αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὰς ἀπὸ αἵματος κηλίδας, ὐδὲν ἧττον καὶ διὰ ταύτας ἡ αὐτὴ ὑπάρχει ὡς τὰ πολλὰ σπουδαιότης, νεκα τῆς ἐπὶ τῷ αὐτῷ συμπτώσεως ποικίλων ἐγκληματικῶν πράξεων, καθ' ἃς χωρὶς τῆς μεσολαβήσεως τοῦ ἰατροῦ ἀποβαίνει ὅλως δυσεξήγητον τὸ ἐλατήριον τοῦ κυρίου ἐγκλήματος, καὶ ἔτι δυσχερεστέρα ἡ τοῦ ἐνόχου ἀνεύρεσις.

Αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ἀποβαίνει ἀναγκαία ἡ τῶν κηλίδων τοῦ σπέρματος ἐξέτασις εἶναι αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν προσβολὴν τῶν ἠθῶν ἐν γένει.

Κηλίδες σπέρματος εὑρίσκονται ἐπὶ ἐνδυμάτων παντοίας φύσεως, λινοστρωμνῶν, ἐπίπλων καὶ τέλος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Καὶ τὰ μὲν ἐνδύματα εἶναι ὡς τὰ πολλὰ ἐκ μὲν τῶν γυναικείων, ἐσώβρακον, ὑποκάμησον, ὑποχιτών, ποδήρης χιτών, ἐκ δὲ τῶν ἀνδρικῶν, ἐσώβρακον, ὑποκάμησον, ἀναξυρίς, δι' ἀμφότερα δὲ τὰ φύλλα περιθωράκια ἐξ ἐρίου, στηθόδεσμοι, ἢ καὶ ἐν γένει ἐξωτερικὰ κεχρωματισμένα ἢ μὴ ποικίλα ἐνδύματα. Εἰς τὰ ἐσώβρακα ἀμφοτέρων τῶν φύλων εὑρηνται ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, πρὸς τὰς ὑψηλοτέρας τῶν μηρῶν χώρας· καὶ εἰς μὲν τὰ τῶν ἀνδρῶν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν, εἰς δὲ τὰ τῶν γυναικῶν ἀδιακρίτως εἴς τε τὴν προσθίαν καὶ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν, ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ ἐνδύματος, τῆς τοποθετήσεως αὐτοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς πράξεως ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ ἀναλόγως τῆς θέσεως εἰς ἣν εὑρίσκοντο ὅ τε αὐτουργὸς καὶ τὸ θῦμα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως. Εἰς τὰ γυναικεῖα ὑποκάμησα εὑρηνται καὶ εἰς τὴν προσθίαν καὶ εἰς τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν· σημειωτέον ὅτι παρ' ἡμῖν, διὰ τὸ εἶδος τῶν ἐν χρήσει συνήθως γυναικείων ἐσωβράκων, ἂν ἡ πρᾶξις ἐξετελέσθη χωρὶς τοῦτο νὰ καταβιβασθῇ πολὺ πρὸς τὰ κάτω τῶν μηρῶν, κηλίδες σπέρματος οὐδόλως ἀπαντῶσιν εἰς τὴν ὀπισθίαν τοῦ ὑποκαμήσου, ὀλίγαι δὲ μόνον εἰς τὴν προσθίαν, τοὐναντίον δὲ αἱ πολλαὶ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἐσωβράκου ἐπιφάνειαν διεσπαρμέναι τῇδε κἀκεῖσε, λίαν δὲ σπανίως διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εὑρίσκονται καὶ εἰς τὴν προσθίαν τοῦ ὑποκαμήσου ἐπιφάνειαν. Δῆλον ὅτι αἱ κηλίδες αὗται ἀπαντῶσιν εἰς τὰ ἀντίστοιχα πρὸς τὰ γεννητικὰ ὄργανα μέρη τοῦ ὑποκαμήσου, ἐνίοτε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲ καὶ εἰς τὰς χειρίδας τοῦ ὑποκαμήσου. Εἰς τὰ ἀνδρικὰ ὑποκάμησα παρατηροῦνται εἰς τὴν προσθίαν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, τοὐναντίον δὲ ἀνευρισκομένων εἰς τὴν ὀπισθίαν τοῦ ἀνδρικοῦ ὑποκαμήσου ἐπιφάνειαν γεννῶνται βαρεῖαι περὶ παθητικῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας ὑπόνοιαι. Εἰς τὰ λοιπὰ γυναικεῖα καὶ ἀνδρικὰ ἐνδύματα ὡς τὰ πολλὰ ἀπαντῶσιν εἰς τὴν προσθίαν, λίαν δὲ σπανίως καὶ εἰς τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν. Αἱ δὲ λινοστρωμναὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων συνηθέστερον ἀπαντῶσιν αἱ κηλίδες τοῦ σπέρματος εἶναι αἱ σινδόναι κατὰ πρῶτον λόγον, καὶ κατὰ δεύτερον τὰ τῆς κλίνης παραπετάσματα, εἰς διαφόρους θέσεις ἀναλόγως τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως. Τὰ ἔπιπλα εἶναι ἕδραι καὶ ἀνάκλιντρα διαφόρου εἴδους καὶ ποικίλως ἐστρωμένα. Μέχρις ἐσχάτων εἰς τὰ τῆς ἰατροδικαστικῆς συγγράμματα οὐδόλως μνεία ἐγένετο περὶ κηλίδων σπέρματος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἂν καὶ εὐνόητον ὅτι οὐχὶ σπανίως ἀνευρίσκονται τοιαῦται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πρῶτος δὲ ὁ Laugier (1) παρετήρησε καὶ περιέγραψε τοιαύτας· συνεπῶς ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ μετὰ προσοχῆς καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ δωματίου ἐν ᾧ ὑποτίθεται ὅτι ἐτελέσθη ἡ πρᾶξις.

Τὸ σχῆμα καὶ τὸ πλῆθος τῶν κηλίδων τούτων εἶναι ἄλλοτε ἄλλο, δέον δὲ ὅπως ὁ ἰατροδικαστὴς ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ μετὰ πολλῆς τῆς λεπτομερείας περιγράψῃ καὶ σημειώσῃ τό τε πλῆθος, τὸ μέγεθος, τὴν θέσιν τῶν ἐνδυμάτων ἐπὶ τῶν ὁποίων αἱ κηλίδες εὑρίσκονται. Ἅπασαι αὗται αἱ λεπτομέρειαι μεγάλης τυγχάνουσι σπουδαιότητος, διότι ὡς τὰ πολλὰ διαφωτίζουσι τὴν δικαιοσύνην περὶ τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ἡ πρᾶξις ἢ τὸ ἔγκλημα διεπράχθη, περὶ τῆς καταβληθείσης ἐκ μέρους τοῦ θύματος ἀντιστάσεως κτλ.

Αἱ τοῦ σπέρματος κηλίδες εἶναι ἢ ἁπλαῖ, ἢ μικταί, τοὐτέστιν μετὰ κηλίδων αἵματος ἢ ἑτέρας τινὸς οὐσίας.

Αἱ κηλίδες τοῦ σπέρματος ὑποβάλλονται εἰς ἐξέτασιν εἴτε πρόσφατοι ἤτοι μικρὸν μετὰ τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος, εἴτε ἀπεξηραμμέναι, πολὺν δηλονότι μετὰ τὸ ἔγκλημα χρόνον, εἴτε τέλος καὶ μετὰ ἄλλοτε ἄλλην κατεργασίαν διὰ ἀποπλύσεως, προστριβῆς κτλ.

Ἐξεταστέον τὰς κηλίδας τοῦ σπέρματος ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν φυσικῶν καὶ μικροσκοπικῶν αὐτῶν χαρακτήρων, ἅτε δὴ τῆς διὰ τῆς χημείας ἐξετάσεως ἥκιστα ἢ οὐδόλως πρὸς τὸν σκοπὸν συντελούσης.

1. *Φυσικοὶ χαρακτῆρες.* — Αἱ κηλίδες τοῦ σπέρματος ἐπὶ λευκοῦ, ἢ ἐπὶ ἐλαφρῶς μελανίζοντος ὑφάσματος παρίστανται ὡς τὰ πολλὰ πλατεῖαι καὶ ὅλως ἀνώμαλοι καὶ ἀκανόνιστοι τὸ σχῆμα, μετρίως φαιοκίτρινα ἢ τις χροιὰ φαίνεται λευκοτέρα καθ' ὅσον τὸ ὕφασμα εἶναι μελάντερον,

(1) Annales d' Hygiéne etc. 1877. Janvier. Σελ. 110.

ὰ ἄκρα τῶν κηλίδων εἶναι σχεδὸν πάντοτε κολπώδη, ἡ δὲ χροιὰ αὐτῶν ἄλλον ἔντονος· τὸ ὕφασμα εἶναι ξηρὸν καὶ ὡσεὶ ὑπὸ κόλλας ἀποξηρανείσης ἐπηλειμμένον. Τοῦ ὑφάσματος ὄντος παχέος καὶ δυσδιαχωρήτου, ἐξ ἐρίου, μετάξης κτλ., οἱ προσημειωθέντες τῶν κηλίδων χαρακτῆρες διακρίνονται μόνον εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ σπέρματος διαβραχεῖσαν τοῦ ὑφάσματος ἐπιφάνειαν, τῆς ἀντιθέτου οὐδὲν φερούσης τοιοῦτον σημεῖον, τούναντίον δὲ ὄντος λεπτοῦ καὶ εὐδιαχωρήτου οἱ αὐτοὶ τῆς κηλίδος χαρακτῆρες διακρίνονται καὶ εἰς τὴν ἀντίθετον τῆς διαβραχείσης τοῦ ὑφάσματος ἐπιφάνειαν· σημειωτέον ὅτι πάντοτε οἱ χαρακτῆρες οὗτοι εἶναι ἧττον καταφανεῖς καὶ χαρακτηριστικοὶ εἰς τὴν μήπω ἀρχικῶς διαβραχεῖσαν ἐπιφάνειαν. Ἐπὶ δὲ τοῦ ξύλου, τοῦ πατώματος, ἢ τῶν ἐπίπλων, κατὰ τὸν Lauzier (1), εἰ μὲν ἡ κηλὶς οὐδεμίαν ὑπέστη ἀλλοίωσιν πρὸ τῆς ἀποξηράνσεως διὰ τοῦ ποδὸς ἢ ἑτέρου τινὸς μέσου παρίσταται ὡσεὶ στιλπνόν ἐπίχρισμα, τεφρόχρουν, μόλις ἐπὶ τοῦ ξύλου προσκεκολλημένον, δίκην κολλωδίου ἀπεξηραμμένου, καὶ εἰς λέπυρα διερρηγμένον, λίαν εὐκόλως διὰ τοῦ μαχαιρίου ἀποσπώμενα, ἅτινα δι' ὕδατος διαβρεχόμενα παράγουσιν ὑγρὸν θολόν, παχὺ καὶ ὡσεὶ βλεννῶδες· εἰ δὲ ἡ κηλὶς ὑπέστη προστριβὴν διὰ τοῦ ποδὸς πρὸ τῆς ἀποξηράνσεως στερεῖται τῶν προσημειωθέντων τοῦ λεπύρου ἢ τοῦ ἐπιχρίσματος χαρακτήρων, διατηρεῖ ὅμως τὸ τεφρόχρουν τῆς χροιᾶς καὶ τὰς αὐτὰς ἰδιότητας μετὰ τὴν ἐν τῷ ὕδατι διάλυσιν αὐτῆς. Διὰ διαφανείας ἐξεταζόμενον τὸ φέρον τὴν κηλίδα ὕφασμα παρέχει χαρακτῆρα ἱκανῶς χαρακτηριστικόν, ἐλλείποντα εἰς τὰς ὑπὸ βλέννης ἢ πύου παραγομένας κηλίδας, εἶναι δηλονότι λίαν διαφανές, ὥστε διακρίνονται λίαν σαφῶς τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ὕφασμα ἐγκάρσια καὶ κάθετα νήματα.

Ἡ κηλὶς ἐλαφρῶς θερμαινομένη ἀναδίδει ὡς τὰ πολλὰ τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ σπέρματος ὀσμήν, καὶ προσκτᾶται σκιερωτέραν κιτρίνην χροιάν· ἡ χαρακτηριστικὴ ὀσμὴ ἀναδίδεται τῆς κηλίδος διατελούσης ὑπὸ ἀτμοὺς θερμοῦ ὕδατος. Ἡ κηλὶς διὰ τοῦ ὕδατος ἐξαλείφεται σχεδὸν ἐντελῶς, τὸ δὲ ὕφασμα, καθ' ὃ εὑρίσκετο αὐτὴ μέρος, ἀπόλλυσι τοὺς προσημειωθέντας χαρακτῆρας.

Ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει μετὰ προσοχῆς ν' ἀναζητῇ καὶ νὰ περιγράφῃ τοὺς προσημειωθέντας χαρακτῆρας, οἵτινες, πλὴν τῆς χαρακτηριστικῆς ὀσμῆς ἥτις ἐνίοτε ἐλλείπει, δὲν κέκτηνται μὲν ἀπόλυτον σημειωτικὴν ἀξίαν, διότι περίπου εἶναι οἱ αὐτοὶ καὶ εἰς τὰς ὑπὸ ἑτέρων χυμῶν παραγομένας κηλίδας, χρησιμεύουσιν ὅμως ὅπως ὁρίσωσι κάλλιον τὰς περαιτέρω τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐρεύνας.

2. *Μικροσκοπικοὶ χαρακτῆρες.* — Ἡ μόνη βάσις, εἰς ἣν ὀφείλει νὰ

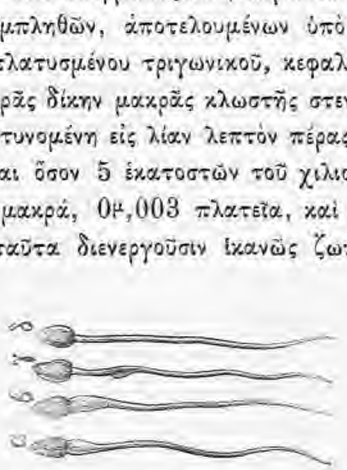
(1) Annales d' Hygiène etc. 1877. Janvier. Σελ. 112.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στηρίζηται ὁ ἰατροδικαστὴς δι' ὁριστικὸν καὶ βέβαιον συμπέρασμα εἰς τ
περὶ κηλίδων σπέρματος ζητήματα, εἶναι ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου τῶ
κηλίδων ἐξέτασις.

Τὸ σπέρμα, παρασκευαζόμενον εἰς τοὺς ὄρχεις, μεταβαίνει εἰς τὰ σπε
ματικὰ κυστίδια, ὁπόθεν κατὰ τὴν συνουσίαν ἐξακοντίζεται ἐν τῷ γυνα
κείῳ κόλπῳ. Τὸ σπέρμα ἐκ τῆς οὐρήθρας ἐξακοντισθὲν συνίσταται·

1. Ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ τοῦ ὑπὸ τῶν ὄρχεων παρασκευαζομένου, ἔχοντ
ἰδίαν σπερματικὴν ὀσμήν, καὶ ἀποτελουμένου· α'. Ὑπὸ ὀρροῦ εἰς λίαν μ
κρὰν ποσότητα. β'. Ὑπὸ σπερματοζώων, σωματίων νηματοειδῶν, ἐλευθ
ρως κινουμένων, παμπληθῶν, ἀποτελουμένων ὑπὸ ἑνὸς μέρους πλατυτ
ρου καὶ ἑνὸς μέρει πεπλατυσμένου τριγωνικοῦ, κεφαλήν, σῶμα ἢ δίσκος κα
λουμένου, καὶ ὑπὸ οὐρᾶς δίκην μακρᾶς κλωστῆς στενοτέρας, ἥτις περατοῦ
ται κατὰ μικρὸν λεπτυνομένη εἰς λίαν λεπτὸν πέρας· τὸ ὁλικὸν τῶν σπερ
ματοζώων μῆκος εἶναι ὅσον 5 ἑκατοστῶν τοῦ χιλιοστομέτρου, ἡ κεφαλ
μόνη ὅσον 0μ,005 μακρά, 0μ,003 πλατεῖα, καὶ 0μ,001 - 0μ,002 πα
χεῖα. Τὰ σωμάτια ταῦτα διενεργοῦσιν ἱκανῶς ζωηρὰς κινήσεις διὰ τῶ

Σχ. 5.

ἀναλικνήσεων τῆς οὐρᾶς αὐτῶν, ἀπωθοῦντα δι' ἱκανῆς δυνάμεως κατὰ
τὴν πορείαν αὐτῶν τιτανώδη κρύσταλλα δεκάκις ὀγκωδέστερα αὐτῶν·
κατὰ δὲ τὸν Henle ἐν διαστήματι $7\ ^1/_2$ ἑξηκοστῶν τῆς ὥρας διατρέχου
σιν 27 χιλιοστομέτρων ἔκτασιν κατ' εὐθείαν. Ἡ κίνησις αὕτη τῶν σπερ
ματοζώων ὑπὸ πολλῶν παραβλάπτεται περιστάσεων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ κα
ταπαύεται μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως, εἰς εὐνοϊκὰς ὅμως περιστάσεις κατὰ
τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν Spallanzani, Lallemand, Quatrefages κ. α.
(1) τῶν σπερματοζώων τοῦ ἀνθρώπου ἡ κίνησις διαρκεῖ ἐπὶ 8 ὥρας· εἰς
τὰς ἰατροδικαστικὰς ἐρεύνας ἡ κίνησις αὕτη σχεδὸν οὐδέποτε παρατηρεῖ
ται, διότι ὡς τὰ πολλὰ τὸ σπέρμα ἐξετάζεται ξηρόν, ὅτε πᾶσα κίνησις καὶ
ωτικότης οὕτως εἰπεῖν ἐξέλιπεν ἤδη. γ'. Ὑπὸ μικρῶν κυστιδίων, ἢ κυτ
τάρων σφαιρικῶν, πλατέων ἀπὸ 10 - 13 χιλιοστῶν τοῦ χιλιοστομέτρου,

(1) Archives Générales de Médecine 1853. Juillet. Σελ. 114. Communication de Quatrefages à l' Academie des sciences, séance du 30 Mars 1853.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βερόιας

χωρὶς πυρήνων, μετρίως κεγχρωδῶν, ἄτινα πιθανῶς εἶναι κύτταρα ἰχοτομήσεως, ἀνήκοντα εἰς τὰ ἄῤῥενα ὠά, ἢ τὰ μητροκύτταρα τῶν σπερματοζώων, καὶ ἀπομείναντα ἄγονα τυχαίως, μὴ παραγαγόντα δηλονότι σπερματόζωον. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο τῶν ὄρχεων εἶναι οὐσία ὑπόφαιος, ἢ λευκόφαιος, μᾶλλον ἡμίρευστος, ἐνέχουσα πλέον τῶν $^{9}/_{10}$ σπερματόζωα.

2. Ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ τῶν παρὰ τὰ σπερματικὰ κυστίδια ἀδενίσκων τοῦ κφορητικοῦ πόρου· ὅπερ εἶναι μελανόφαιον, ἢ κιτρινόφαιον, καὶ ἀποτελεῖται· α'. Ὑπὸ ὀῤῥοῦ. β'. Κυττάρων ἐπιθηλίου κυλινδρικοῦ. γ'. Κεγχρίων ἐπιμήκων ἢ πολυεδρικῶν, ἀκανονίστων, θλώντων ἰσχυρῶς τὸ φῶς, στιλβόντων κατὰ τὸ κέντρον καὶ σκιερῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν.

3. Ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ τῶν σπερματικῶν κυστιδίων, ὅπερ εἶναι τεφρόχρουν, ἐνίοτε ἀδιαφανές, ἄλλοτε πηκτοματῶδες, καὶ ὅπερ, πλὴν τῶν τοῦ προσημειωθέντος ὑγροῦ συστατικῶν, περιέχει καὶ τὰ οὕτω δὴ ὑπὸ τοῦ Robin ἀποκληθέντα *συμπήγματα* (sympéxions), σωμάτια δηλονότι στρογγύλα, κανονικά, ἢ τοὐναντίον μετ' ἄκρων κολπωδῶν, λίαν πολλὰ ἐν τῷ ὑγρῷ τῶν σπερματικῶν κυστιδίων, ἔνθα τούτου ἕνεκα πολλάκις συμπίπτουσι κατὰ σωροὺς ἀλλήλοις ἐπικεκολλημένα, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων σωρῶν ἀπομένουσι κενὰ διαστήματα ἐν οἷς διακρίνονται σπερματόζωα. Ἐνίοτε εἰς τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἀπαντῶσι καὶ λευκόκυτα κατὰ φύσιν ἢ ὑπερτροφικά.

4. Ὑπὸ τοῦ προστατικοῦ ὑγροῦ, λευκοῦ, γαλακτώδους, μιγνυμένου μετὰ τοῦ ὑγροῦ τῶν σπερματικῶν κυστιδίων κατὰ τὴν ἐκσπερμάτωσιν, καὶ ἀποτελουμένου· α'. Ὑπὸ ὀῤῥοῦ. β'. Ὑπὸ πολλῶν κεγχρίων λιπωδῶν τὴν ὄψιν, ἐχόντων τὸ κέντρον στιλπνόν, κιτρινίζον, τὴν δὲ περιφέρειαν σκιεράν. γ'. Ὑπὸ κεγχρίων λεπτῶν, φαιῶν. δ'. Ὑπὸ κυττάρων ἐπιθηλίου πρισματικοῦ μετὰ δονουμένων ἰνῶν.

5. Ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ τῶν ἀδένων τοῦ Méry ἢ τοῦ Cowper, διαυγοῦς ἀραιοῦ, ἰξώδους, λίαν σπανίως ἐνέχοντος λευκόκυτα.

6. Ὑπὸ τῆς βλέννης τοῦ σωλῆνος τῆς οὐρήθρας, ἥτις περιέχει κύτταρα ἐπιθηλίου στρωτοῦ.

Οὕτω λοιπὸν τὸ ἐξακοντισθὲν σπέρμα εἶναι ὑγρὸν σύνθετον, λευκωπόν, ἰξῶδες, ἰδίας χαρακτηριστικῆς ὀσμῆς, ἀποτελούμενον ὑπὸ τῶν προσημειωθέντων ὑγρῶν καὶ στερεῶν συστατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον τὰ συμπήγματα ἐλλείπουσιν ἐνίοτε· καὶ τὸ μὲν λευκὸν τοῦ χρώματος αὐτοῦ προέρχεται ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ τῶν ἀδένων τοῦ Cowper, τὸ δὲ ἰξῶδες τῆς συστάσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς βλέννης τῆς οὐρήθρας.

Ἐξ ἁπάντων τῶν στερεῶν ἀνατομικῶν συστατικῶν τῶν εἰς τὸ σπέρμα ὑπαρχόντων μόνον τὰ σπερματόζωα καὶ τὰ μητροκύτταρα εἶναι τὰ κύρια καὶ ἀλάνθαστα αὐτοῦ χαρακτηριστικά, συνεπῶς κατὰ τὰς ἰατροδικαστικὰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

περιστάσεις ἡ τοῦ ἐξεταστοῦ προσοχὴ ἰδίως ἐφιστᾶται εἰς τὴν ἀνίχνευσι καὶ τὸν προσδιορισμὸν αὐτῶν.

Εἰς τὰς ἰατροδικαστικὰς τοῦ σπέρματος ἐρεύνας, ἐπειδὴ ὁ ἰατροδικαστὴ ἐξετάζει τὸ σπέρμα εἴτε ἀποζηρανθὲν εἴτε καὶ ὑπὸ κατεργασίαν διατελέ σαν, οὐχὶ σπανίως τὰ σπερματόζωα ὁρῶνται κατατετμημένα, καὶ εὑρί σκονται κεχωρισμέναι αἱ κεφαλαὶ ἀπὸ τῶν οὐρῶν.

Ἄλλοτε ἐν τῷ σπέρματι οὐδόλως ἐμπεριέχονται σπερματόζωα, αἱ περι στάσεις δὲ αἱ κατὰ τὸν Liégeois (1) παρακωλύουσαι τὴν γένεσιν τῶ σπερματοζώων εἶναι·

1. *Ὀξεῖαι καὶ χρόνιαι νόσοι*· αὗται εἰς μὲν τοὺς νέους οὐδόλως ἐπη ρεάζουσι τὴν τοῦ σπέρματος γένεσιν, τοὐναντίον δὲ εἰς τοὺς γέροντα συχνότατα ἐπίσχουσιν αὐτήν.

2. Ἡ *σύφιλις* καὶ ἡ κατ' αὐτῆς ὑδραργυρικὴ θεραπεία οὐδόλως ἐπη ρεάζουσι τὴν γένεσιν καὶ ζωτικότητα τῶν σπερματοζώων.

2. Ἡ *παρεγχυματώδης ὀρχῖτις* εἶναι αἰτία τῆς ἐλλείψεως τοῦ σπέρ ματος, ἡ δὲ διπλῆ συνεπάγεται ἀνίατον στείρωσιν. Ἡ συφιλικὴ ὅμω ὀρχῖτις καὶ διπλῆ ἂν τυγχάνει ἀναστέλλει ἐνίοτε τὴν λειτουργίαν τῶ ὀργάνων ἐφ' ὅσον διαρκεῖ, παρελθούσης ὅμως ταύτης ἐπανέρχεται καὶ λειτουργία τοῦ ὀργάνου.

4. Ἡ *διπλῆ βλεννορραγικὴ ἐπιδιδυμῖτις* εἶναι συχνοτάτη ὁριστικῆ ἀποφράξεως τῶν σπερματικῶν ὁδῶν αἰτία, συνεπῶς ταύτης ἐντόνο οὔσης ἐλλείπουσι τὰ σπερματόζωα ἐν τῷ σπέρματι· τὸ δὲ τῶν ὄρχεω προϊὸν μετὰ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον δὲν ἐμπεριέχει πλέον σπερματόζωα.

5. Ἡ *διπλῆ μὴ βλεννορραγικὴ ἐπιδιδυμῖτις*, ἡ ἀπότοκος εἴτε αὐνα νισμοῦ, εἴτε κόπων, εἴτε τραυματισμοῦ ἐν γένει, δὲν συνεπάγεται ὁρι στικὴν ἀπόφραξιν τῶν σπερματικῶν ὁδῶν, εἴτε διὰ τὴν μικρὰν ἔντασι τῆς φλεγμονῆς, εἴτε διὰ τὴν κατὰ τὸν περὶ τὴν ἐπιδιδυμίδα χαῦνον ἱστὸ ἕδραν αὐτῆς, συνεπῶς ἡ παρουσία τῶν σπερματοζώων δύναται νὰ συν υπάρχῃ μετὰ τῆς ἐξογκώσεως καὶ τῆς σκληριάσεως τῆς ἐπιδιδυμίδος.

6. Ἡ *ἀτροφία τῶν ὄρχεων* συνεπάγεται τὴν ἔλλειψιν τῶν σπερματοζώων

7. Ἡ *διπλῆ ὑδροκήλη* μετὰ διπλῆς ἀποφράξεως τῆς ἐπιδιδυμίδο βλεννορροϊκῆς φύσεως συνοδεύεται ὑπὸ ἐλλείψεως σπερματοζώων.

8. Αἱ *τῶν ἐκφορητικῶν πόρων ἀποφράξεις*, καὶ δὴ ἐκτεινόμεναι ἐν τ λεκάνῃ, συνεπάγονται τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ὡς καὶ αἱ ἀποφράξεις τῆ ἐπιδιδυμίδος, καίτοι ὁ ἀφροδίσιος ὀργασμὸς καὶ ἡ συνουσία οὐδόλως πα ρακωλύονται.

---

(1) Gazette des Hôpitaux. 22 Juin 1869. N. 71. Σελ. 279. Mémoire lu à la séanc du 5 Mai 1869 de la soc. de Chir. de Paris.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θεσσαλίας

9. Οἱ *κηλεπίδεσμοι* οὐδεμίαν κακὴν ἐπίδρασιν ἐξασκοῦσιν.

10. Τουταὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τῆς σπερματορρόιας.

Ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου τῶν κηλίδων ἔρευνα, εἴτε ἐπὶ ὑφασμάτων εἴτε ἐπὶ σανιδώματος ἢ ἐπίπλων εὑρίσκονται αὗται, χρήζει ἰδίας προσοχῆς καὶ ἀσκήσεως, ἅμα δὲ καὶ γνώσεως τῶν μέσων δι' ὧν εὐχερέστερον καθίσταται ἐφικτὴ ἡ ἐξέτασις, καὶ δι' ὧν προσκτῶνται τὰ σπερματόζωα χαρακτηρισμοὺς καθιστῶντας ταῦτα μᾶλλον εὐαναγνώριστα.

Ὁ **Bayard** (1) ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν εὕρεσιν διαλυτικοῦ τοῦ σπερματικοῦ ὑγροῦ μέσου πρὸς εὐκολίαν τῶν μικροσκοπικῶν ἐρευνῶν, ἀνεγνώρισεν ὅτι διὰ μὲν τοῦ ἀπεσταγμένου ἢ κοινοῦ ὕδατος μέρος τῆς σπερματικῆς οὐσίας διαλύεται, καὶ δὴ τῇ βοηθείᾳ ἐλαφρᾶς θερμότητος, ἐν δὲ τῷ σιέλῳ, τῷ οὔρῳ, τῷ αἵματι καὶ τῷ γάλακτι τὰ σπερματόζωα οὐδόλως ἀλλοιοῦνται, συνεπῶς δὲ καὶ λίαν εὐκρινῶς διακρίνονται, τοὐθ' ὅπερ καὶ ὁ **Donné** κατέδειξε· διὰ δὲ ἀνύδρου οἰνοπνεύματος, πυκνῆς διαλύσεως νατρίου, καλίου, ἢ δ' ἀμμωνίας, ἡ μὲν βλέννα πήγνυται, τὰ δὲ σπερματόζωα καταστρέφονται, τοὐναντίον δὲ δι' ἀραιοῦ οἰνοπνεύματος (1 : 10), διαλύσεως νατρίου καὶ καλίου ἀραιᾶς (1 : 20), ἡ ἀμμωνιούχου ὕδατος (1 : 16), ἡ βλέννα διαλύεται, τὰ σπερματόζωα ὅμως οὐδόλως ἀλλοιοῦνται. Κατὰ δὲ τὰς παρατηρήσεις τοῦ **Devergie** καὶ τὸ ἀραιὸν ὑδροχλωρικὸν ὀξὺ (1 : 40) κέκτηται τὰς αὐτὰς ἰδιότητας ὡς πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς ἀκεραιότητος τῶν σπερματοζώων.

Ὁ **Bayard** τόνδε τὸν τρόπον ἐκτελεῖ τὴν διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξέτασιν τῶν κηλίδων τοῦ σπέρματος. 1. — Ἀποκόπτει διὰ ψαλιδίου μετὰ προσοχῆς τεμάχιον τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδων, ἐνθέτει τοῦτο, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ συμπιεσθῇ τὸ ὕφασμα, ἐντὸς δοκιμαστικοῦ ποτηρίου. 2. — Ὑποβάλλει εἰς κατεργασίαν ἐν ἀπεσταγμένῳ ὕδατι τὸ κηλιδωμένον ὕφασμα ἐπὶ 24 ὥρας. 3. — Εἶτα διηθεῖ τὸ ὑγρόν, τὸ δὲ οὕτω διαποτισθὲν κηλιδωμένον ὕφασμα ἐντὸς κάψης ἐκ πορσελαίνης διαβρέχει ἐκ νέου δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος καὶ θερμαίνει εἰς φλόγα οἰνοπνεύματος μέχρις 60°—70°· διηθεῖ ἐκ νέου τὸ ὑγρόν, ὑποβάλλει εἰς νέαν κατεργασίαν τὸ ὕφασμα ἐν οἰνοπνευματούχῳ ἢ ἀμμωνιούχῳ ὕδατι, καὶ διηθεῖ διὰ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ἠθμοῦ. 4. — Τοῦ ἠθμοῦ ὑγροῦ εἰσέτι ὄντος ἀποκόπτει τὸ τελικὸν πέρας εἰς περιφέρειαν 0μ,02 - 0μ,03, ἀναστρέφει τοῦτο ἐπὶ ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου, διϋγραίνει δι' οἰνοπνευματούχου ἢ ἀμμωνιούχου ὕδατος, συνθλίβει ἐλαφρῶς διὰ λεπτῆς ὑέλου, καὶ ἐξετάζει ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον.

Διὰ τὸ δυσεξέργαστον ἅμα δὲ καὶ ἐλαττωματικὸν ἐν πολλοῖς τῆς περιγραφείσης μεθόδου, οἱ μεταγενέστεροι μικρογράφοι ἐπενόησαν ἁπλουστέ-

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τομ. Γ', Σελ. 815.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόρειας

ρας καὶ μᾶλλον ἀκριβεῖς μεθόδους, ὧν περιγράφομεν τὰς ἑξῆς δύο, τὰς μᾶλλον ἐν χρήσει, τὴν τοῦ Roussin (1) καὶ τὴν τοῦ Robin (2).

Ἡ τοῦ Roussin μέθοδος συνίσταται εἰς τὰς ἑξῆς ἐργασίας· μικρὸν τοῦ κηλιδωμένου ὑφάσματος τμῆμα ἐμβυθίζει διὰ τοῦ ἑτέρου τῶν ἄκρων αὐτοῦ εἰς ἀπεσταγμένον ὕδωρ, ἢ εἰς ἀραιὰν ἁλατοῦχον διάλυσιν, ἢ καὶ εἰς τεχνητὸν ὀρρὸν μέχρις ἐντελοῦς αὐτοῦ διαβροχῆς διὰ τῆς τριχοειδοῦς τοῦ ὑγροῦ κινήσεως, ὅτε ἡ κηλὶς κατ' ὀλίγον ἐξογκοῦται καὶ οἱονεὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀρχικὴν πρόσφατον αὐτῆς κατάστασιν, ἀποξέει τὸ ὕφασμα, καὶ τὸ ἐκ τῆς ὑπόπτου ὕλης ἀποχωρισθὲν μέρος ἐπὶ ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου παρασκευάζει καταλλήλως διὰ βελονῶν, καὶ ἐξετάζει κατὰ τοὺς συνήθεις κανόνας ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον.

Ἡ τοῦ Robin μέθοδος, ἡ μᾶλλον ἐν χρήσει καὶ προτιμητέα τῆς πρώτης, ἐνεργεῖται ὡς ἑξῆς· τεμαχίου τοῦ κηλιδωμένου ὑφάσματος διαβραχέντος κατὰ τὸν ἤδη προεκτεθέντα τρόπον, διαχωρίζει ἐπὶ ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου διὰ βελονῶν ἀνὰ μίαν τὰς ἴνας αὐτοῦ μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἵνα μὴ συντριβῶσι τὰ σπερματόζωα, εἶτα μιᾶς ἢ δύο ἐκ τούτων διαχωρίζει τὰ μικρότατα φυτικὰ ἰνίδια, διαβρέχει ταῦτα δι' ἀραιᾶς ἰωδιούχου διαλύσεως, ἥτις, χρωματίζουσα τὰ διάφορα τὸ παρασκεύασμα ἀποτελοῦντα στοιχεῖα, συντελεῖ ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν διακριθῶσι ταῦτα κάλλιον, ἀφ' ἑτέρου δὲ εὐχερέστερον ἀναγνωρισθῶσιν ἀλλότριαι τυχὸν οὐσίαι, ὡς τὸ ἄμυλον, καὶ ἐξετάζει ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον.

Τὰ κύρια τῶν μεθόδων τούτων ἐλατώματα εἶναι τῆς μὲν τοῦ Roussin δύο κυρίως. 1.—Ὅτι τὰ σπερματόζωα σχεδὸν πάντοτε κατατέμνονται, 2.—Ὅτι συχνότατα, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, ὁ παρατηρητὴς πλάττει οὕτως εἰπεῖν τεχνητὰ σπερματόζωα, συγχεόμενα μετὰ τῶν φυσικῶν· διότι ἰνίδιά τινα φυτικά, καὶ δὴ τὰ τῆς καννάβεως, ἐνέχουσιν ἐν αὐτοῖς ὠοειδῆ κεγχρία ἐλαφρῶς πεπλατυσμένα κατὰ τὴν μεγαλητέραν αὐτῶν διάμετρον λίαν ἀνταναπλαστικά, καὶ καθ' ὅλα παρεμφερῆ κεφαλαῖς σπερματοζώων κατὰ τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα, καὶ τὴν ὄψιν· τὰ κεγχρία ταῦτα, ἐλεύθερα μένοντα μετὰ τὴν κατατομὴν τῶν ἰνιδίων, διασκορπίζονται ἐν τῷ ὑγρῷ ἐν ᾧ εὑρηνται τὰ λείψανα τοῦ ἀποξεσθέντος ὑφάσματος· ἀφ' ἑτέρου τὰ φυτικὰ ἰνίδια κατατμηθέντα ἀποχωρίζονται ἐνίοτε ἀπ' ἀλλήλων καὶ παρίστανται ὡς ἰνιδίων θραύσματα λίαν λεπτά, λίαν ἀνταναπλαστικὰ χωρὶς γραμμῶν ἢ κεγχρώσεων· τούτων οὕτως ἐχόντων, ἂν εἰς τὸ ἕτερον πέρας τῶν θραυσμάτων τούτων προσκολληθῇ ἓν ἐκ τῶν πρὸ μικροῦ περιγραφέντων κεγχρίων, ἀποτελεῖται τεχνητὸν σπερματόζωον καθ' ὅλα

(1) *Roussin.*—Annales d' hygiène etc. 1867. 2me Série. Tom. 27.
(2) *Robin.*—Leçons sur les humeurs. 2em édition. Paris. 1874.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅμοιον τῷ φυσικῷ καὶ εὐκόλως ἐξαπατοῦν τὸν παρατηρητήν, ἡ τοιαύτη δὲ συγκόλλησις τῶν θραυσμάτων τῶν φυτικῶν ἰνιδίων μετὰ τῶν κεγχρίων εἶναι ἀναπόφευκτος εἰς τὴν διὰ τῆς ἀποξέσεως μέθοδον.

Οὐδὲν ἧττον ὅμως ἡ διάκρισις τοῦ ψευδοῦς ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς σπερματοζώου ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς μετὰ προσοχῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν οὐρὰν μέρους· ἡ τοῦ ἀληθοῦς σπερματοζώου οὐρὰ δὲν ἔχει ἀπανταχοῦ τὴν αὐτὴν διάμετρον, εἶναι δηλονότι παχυτέρα κατὰ τὸ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἄκρον, πολλῷ δὲ λεπτοτέρα κατὰ τὸ τελικὸν αὐτῆς πέρας, τοὐναντίον δὲ ἡ ἐκ τοῦ θραύσματος τοῦ ἰνιδίου τοῦ ψευδοῦς σπερματοζώου οὐρὰ εἶναι καθ' ἅπαν αὐτῆς τὸ μῆκος ὁμοτίμως παχεῖα· ἡ τοιαύτη διάκρισις ἀναγκαία εἶναι εἰς τὰ τυγχάνοντα ἴσου περίπου μήκους πρὸς τὰ σπερματόζωα ἰνίδια, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰ λίαν μακρά, τὰ ἔχοντα μῆκος 0,μ01 - 0χμ,03 ἰνίδια ἀδύνατον νὰ διακριθῶσιν ἀπὸ τῶν τμημάτων τῶν φυσικῶν στερματοζώων. Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι δὲν εἶναι μὲν ἐντελῶς ἀπορρίπτέα ἡ μέθοδος αὕτη, δέον ὅμως ὅπως ὁ παρατηρητὴς χρῆσιν ταύτης ποιούμενος ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ἁπάσας τὰς περιστάσεις τὰς εἰς ἀπάτην ὁδηγούσας.

Τῆς δὲ τοῦ **Robin**, τῆς εἰς τὸν ἁπλοῦν ἀποχωρισμὸν τῶν ἰνῶν συνισταμένης μετὰ τὴν κατάλληλον τοῦ ὑφάσματος διαβροχήν, ἤτις ἄλλως εἶναι ἐξαίρετος προκειμένου περὶ προσφάτου σπέρματος, τὸ μειονέκτημα συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἀνεπαρκὴς τυγχάνει προκειμένου περὶ σπέρματος ἀποτεθέντος ἐπὶ ὑφάσματος πρὸ 8 ἢ καὶ πλέον ἡμερῶν, ὡς ἐπίσης καὶ περὶ σπέρματος προστριβὲν ὑποστάντος μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν, διότι τὰ μὲν μήπω ἀποξηρανθέντα σπερματόζωα ἀνθίστανται κατὰ πάσης βίας, τοὐναντίον δὲ τὰ ἀποξηρανθέντα, ἀπολέσαντα καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἐλαστικότητα αὐτῶν, συντρίβονται καὶ κατατέμνονται καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης προστριβῆς, τούτου δ' ἕνεκα ἀποβαίνει πολλάκις δύσκολος ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν. Πρὸς δὲ τὰ σπερματόζωα, ὅπως ἅπασαι αἱ λευκωματοῦχοι καὶ ζωϊκαὶ οὐσίαι, ἀποξηρανθέντα ἀνακτῶνται τὸ ἀπολεσθὲν ὕδωρ μετὰ παρατεταμένην διαμόσχευσιν ἐν αὐτῷ, ἐκ δὲ τῶν παρατηρήσεων τοῦ **Longuet** (1) προκύπτει ὅτι 48 ὧραι τοὐλάχιστον ἀπαιτοῦνται διὰ τελείαν αὐτῶν διαβροχήν, συνεπῶς, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ τῆς μεθόδου τοῦ **Robin** μειονεκτημάτων, ἡ διαβροχὴ καὶ κατεργασία ἐν τῷ ὕδατι τοῦ κηλιδωμένου ὑφάσματος δέον νὰ παρατείνηται ἐπὶ 48 ἢ καὶ πλέον ὥρας.

Ἐκ τούτων ὁρμώμενος ὁ **Longuet** (2), ἅμα δὲ βασιζόμενος καὶ εἰς τὴν ἐπιρροὴν ἣν κέκτηνται αἱ χρωματιστικαὶ οὐσίαι εἰς τὴν ἱστολογίαν

(1) Annales d' hygiène publique etc. 1876. Juillet. Σελ. 150.
(2) Αὐτόθι. Σελ. 163.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

καὶ ἱστοχημείαν, ἐπεδόθη εἰς πειράματα πρὸς εὕρεσιν χρωματιστικῆς οὐσίας καταλλήλου διὰ τὴν περὶ ἧς πρόκειται μικροσκοπικὴν ἔρευναν· τοιαύτην δὲ εὗρε τὸ καρμίνιον ὡς τὰ μάλιστα συντελοῦν πρὸς τὸν σκοπόν. Ἐκ τῶν πειραμάτων δὲ αὐτοῦ προκύπτουσιν οἱ ἑξῆς ὅροι ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς χρωματιστικῆς ταύτης οὐσίας. 1. Εἰς σπέρμα πρόσφατον σταγὼν ἀμμωνιούχου καρμινίου οὐδόλως σχεδὸν χρωματίζει τὰ σπερματόζωα, τοὐναντίον δὲ τὰ ἐν τῷ σπέρματι ἐμπεριεχόμενα κύτταρα τοῦ ἐπιθηλίου προσκτῶνται ζωηρὸν ἐρυθρὸν χρωματισμόν. 2. Εἰς σπέρμα μήπω εἰσέτι ἐντελῶς ἀποξηρανθέν, ἀλλὰ ἀπὸ 5-8 ἡμερῶν χρονολογοῦν, τὸ αὐτὸ ἀντιδραστήριον χρωματίζει ἐντονώτερον τὰ σπερματόζωα. 3. Εἰς σπέρμα παλαιότερον καὶ ἐντελῶς ἀποξηρανθὲν τὰ σπερματόζωα χρωματίζονται ἐντονώτατα· σημειωτέον δὲ ὅτι μόνον ἡ κεφαλὴ αὐτῶν χρωματίζεται τῆς οὐρᾶς διατηρούσης τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς χρῶμα.

Τοῦ πειράματος ἐπαναληφθέντος εἰς ὕφασμα κηλιδωμένον ὑπὸ σπέρματος ὅμοια παρετηρήθησαν ἀποτελέσματα, κηλίδος προσφάτου τὰ σπερματόζωα ἥκιστα χρωματίζονται, κηλίδος χρονολογούσης πρὸ 5-8 ἡμερῶν χρωματίζονται ἀρκούντως, κηλίδος δὲ ἐντελῶς ξηρᾶς καὶ παλαιᾶς χρωματίζονται λίαν ζωηρῶς, καὶ δὴ μετὰ κατεργασίαν 48 ὡρῶν ἐν τῇ καρμινιούχῳ διαλύσει. Ἕνεκα δὲ τῆς ἰδιότητος ἣν τὸ ἀντιδραστήριον κέκτηται, τοῦ χρωματίζειν μόνον τὰς κεφαλὰς τῶν σπερματοζώων, ἡ διάκρισις αὐτῶν ἀπὸ ἀλλοτρίων σωμάτων συνυπαρχόντων ἐν τῷ παρασκευάσματι εἶναι εὔκολος, σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ φυτικὰ τοῦ ὑφάσματος συστατικὰ οὐδόλως ὑπὸ τοῦ καρμινίου χρωματίζονται, συνεπῶς τὸ ἀντιδραστήριον τοῦτο εἶναι ὑψίστης ἀξίας διὰ τὴν διάκρισιν τῶν ψευδῶν ἀπὸ τῶν ἀληθῶν σπερματοζώων.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ὁ Longuet προτείνει τὴν ἑξῆς μέθοδον πρὸς ἐξέτασιν τῶν κηλίδων τοῦ σπέρματος. 1. Ἀποκόπτει τεμάχιον τετράγωνον ἐκ τοῦ κηλιδωμένου ὑφάσματος, ὅσον οἷόν τε πλησιέστερον τοῦ κέντρου τῆς κηλίδος. 2. Ἐμβαπτίζει τοῦτο εἰς μικρὰν ἀπεσταγμένου ὕδατος ποσότητα χρωματισμένου διὰ σταγόνων διαλύσεως ἀμμωνιούχου καρμινίου, τῆς ἐν χρήσει εἰς τὰς ἱστολογικὰς ἐρεύνας (5-6 σταγόνες ἀμμωνιούχου διαλύσεως καρμινίου εἰς 5 γράμματα ὕδατος). 3. ἐγκαταλιμπάνει ὑπὸ κατεργασίαν ἐπὶ 36-48 ὥρας. 4. Διαχωρίζει εἶτα μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἀνὰ μίαν τὰς ἴνας τοῦ ὑφάσματος. 5. Διαχωρίζει ἑκάστην τῶν ἰνῶν τούτων ἰδίᾳ, καθ' ὃν εἴρηται τρόπον εἰς τὴν μέθοδον τοῦ Robin. 6. Ἐξετάζει ἰδίᾳ ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ὑπὸ μεγέθυνσιν 500 διαμέτρων ἕκαστον διακεχωρισμένον ἰνίδιον, παρασκευαζόμενον εἰς τὴν ὕελον τοῦ μικροσκοπίου διὰ σταγόνος κοινῆς γλυκερίνης. Εἰς ἕκαστον παρασκεύασμα οὕτω παρασκευασθέν, περὶ τὰ μήπω χρωματισθέντα καὶ ἀνταναικλαστικὰ φυτικὰ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νίδια, διακρίνονται σπερματόζωα τὸ πλεῖστον ἀκέραια, ὧν ἡ μὲν κεφαλὴ ρέρει ζωηρῶς ἐρυθρὸν χρωματισμόν, ἡ δὲ οὐρὰ ἥκιστα εἶναι κεχρωσμένη, τὰ δὲ λοιπὰ ἱστολογικὰ τοῦ σπέρματος συστατικά, περὶ ὧν ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, διακρίνονται ἐπίσης μᾶλλον ἢ ἧττον κεχρωματισμένα καὶ χαρακτηριζόμενα ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῖς ἱστολογικῶν χαρακτήρων.

Τῆς κηλίδος ἐπὶ ξύλου, ἐπίπλου κτλ. εὑρισκομένης, εἰ μὲν οὐδεμίαν ὑπέστη ἀλλοίωσιν κατὰ τὴν ἀποξήρανσιν καὶ παρίσταται δίκην ξηρῶν λεπύρων στιλπνῶν ἐπικεκολλημένων ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀποσπῶνται τινὰ τούτων διὰ μαχαιρίου καὶ ὑποβάλλονται εἰς κατεργασίαν ἐν ἀπεσταγμένῳ ὕδατι ἕως ἂν ἀποτελεσθῇ ὑγρὸν θολόν, παχὺ καὶ συνεκτικόν, τοῦτο κατεργαζόμενον ἀκολούθως δι' ἀμμωνιτσύρου διαλύσεως καρμινίου φέρεται ὑπὸ τὸ μικροτκόπιον· εἰ δὲ ἡ κηλὶς κατὰ τὴν ἀποξήρανσιν ὑπέστη ὁπωσδήποτε τροστριβήν, ὅτε κατέχει μεγάλην ἐπὶ τοῦ ξύλου ἐπιφάνειαν χωρὶς νὰ ἦναι λεπυρώδης καὶ στιλπνή, κατὰ τὸν Laugier (1), ἀποκόπτεται μικρὸν τεμάχιον τοῦ κηλιδωμένου ξύλου, ἐμβαπτίζεται ἐντὸς ἀπεσταγμένου ὕδατος ἕως ἂν διαποτισθῇ καλῶς τὸ ξύλον, ἀποξέεται ἡ κηλιδωμένη τοῦ ξύλου ἐπιφάνεια ἐν τῷ ἰδίῳ ὕδατι, καὶ οὕτω παράγεται ὑγρὸν θολερὸν οὗ χρῆσις γίνεται ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε περὶ κηλίδων σπέρματος καὶ περὶ σπέρματος ἐκτεθέντων προκύπτει ὅτι τὸ μόνον ἀνατομικὸν συστατικὸν δι' οὗ βεβαιοῦται ὅτι ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλὶς εἶναι σπέρματος εἶναι τὰ σπερματόζωα, τὰ δὲ λοιπά, ἅτε δὴ τυγχάνοντα καὶ ἐν ἑτέραις χυμοῖς, εἶναι δευτερευούσης σημειωτικῆς ἀξίας, συνεπῶς μόνον καθ' ἃς περιπτώσεις ἀνευρίσκονται τὰ σπερματόζωα ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ βεβαιότητος ἀποφαίνεται ὅτι ἡ κηλὶς εἶναι σπέρματος, καθ' ἃς δὲ τοὐναντίον περιπτώσεις οἱ λοιποὶ τῆς κηλίδος φυσικοὶ καὶ μικροσκοπικοὶ χαρακτῆρες συμβάλλουσιν εἰς βεβαιότητα μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην ὅτι ἡ κηλὶς εἶναι σπέρματος, δὲν ἀνευρίσκονται δὲ διὰ τοῦ μικροσκοπίου σπερματόζωα, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι λίαν ἐπιφυλακτικὸς εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ, καὶ ἂν ἀκόμη διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐξετάσεως τοῦ ὑποτιθεμένου ἐνόχου προκύπτει τὸ ἐνδόσιμον ὅτι νοσηραὶ τῶν ὄρχεων καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν καταστάσεις παρακωλύουσι τὸν σχηματισμὸν τῶν σπερματοζώων χωρὶς συγχρόνως νὰ περιστείλωσι τὴν γεννετήσιον ὁρμὴν καὶ τὴν ἐξακόντισιν ὑγροῦ οἱονεὶ σπέρματος ἐκ τῆς αὐρήθρας κατὰ τὴν συνουσίαν. Εἴπομεν ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι ἐπιφυλακτικός, προσθέτομεν δὲ ὅτι ὀφείλει νὰ ἐκθέσῃ τὸ περιγενόμενον τῆς μικροσκοπικῆς αὐτοῦ ἐρεύνης, τοὺς φυσικοὺς τῆς κηλίδος χαρακτῆρας, τοὺς ἐπὶ τοῦ ἐνόχου λόγους τοὺς κωλύοντας τὸν σχηματισμὸν τῶν σπερματο-

(1) Annales d' hyg. etc. 1877. Janvier Σελ. 112.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ζώων, τὴν ἐκτίμησιν ἀπάντων τούτων τῶν δεδομένων, νὰ ἀποφύγῃ ὅμως νὰ ἐκφέρῃ ὁριστικὸν συμπέρασμα, ἢ κάλλιον τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ νὰ ἦναι ἀρνητικόν.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι οὐχὶ πάντοτε ὁ ἰατροδικαστής, ἐξετάζων κηλίδας σπέρματος, ἀποφαίνεται ὁριστικῶς καὶ θετικῶς περὶ αὐτῶν, διότι, πλὴν τῶν νοσημάτων περὶ ὧν ἀνωτέρω εἴρηται, ἅτινα παρακωλύουσι τὸν σχηματισμὸν τῶν σπερματοζώων, καὶ ὅταν ἡ κηλὶς τυγχάνῃ λίαν πεπαλαιωμένη καὶ ὑπέστη ἐπανειλημμένας κατεργασίας τὰ σπερματόζωα καταστρεφόμενα δὲν ἀνευρίσκονται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον.

Γ'. Κηλίδες ἀπὸ βλεννώδους τῆς οὐρήθρας ῥύσεως.

Οὐχὶ σπανίως βλεννώδης τῆς οὐρήθρας ῥύσις, ἀπότοκος πεπαλαιωμένης βλεννορραγίας, παράγει ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων κηλίδας καθ' ὅλα παρεμφερεῖς ταῖς τοῦ σπέρματος ὡς πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς χαρακτῆρας πλὴν τῆς μικροτέρας αὐτῶν ἐκτάσεως· ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ὅμως εὐχερῶς ἀναγνωρίζονται, ἅτε δὴ ἀποτελούμεναι σχεδὸν ἀποκλειστικῶς μόνον ὑπὸ βλέννης, οὐσίας τοιούτου ἀχρόου, διαφανοῦς, μετὰ μόλις διακρινομένων γραμμῶν, αἵτινες διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος καθίστανται μᾶλλον καταφανεῖς· ἐνίοτε διακρίνονται καί τινα λευκόκυτα.

Δ'. Κηλίδες ἀπὸ ῥύσεως τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων.

Αἱ ἀπὸ ῥύσεως τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων κηλίδες ἐνίοτε παρεμφέρουσι ταῖς τοῦ σπέρματος, ἀλλ' οὐχ' ἧττον καὶ ἀπὸ τῶν φυσικῶν αὐτῶν χαρακτήρων, μετὰ προσοχῆς ἐρευνομένων, εὐκόλως ἀναγνωρίζονται, ἅτε δὴ ἀνευρισκομένων ἐπ' αὐτῶν μικρῶν ἐσχαριδίων λευκῶν, κιτρίνων, ἢ πρασίνων, ἅτινα συμπαρομαρτοῦντα τῷ ὑποκιτρίνῳ ἢ ὑποπρασίνῳ τῶν κηλίδων χρωματισμῷ καταμαρτυροῦσι τὴν φύσιν αὐτῶν. Ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἀποτελοῦνται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς αἱ κηλίδες αὗται ὑπὸ κυττάρων στρωτοῦ ἐπιθηλίου, κεγχρώδους καὶ πυρηνοφόρου· διὰ διαλύσεως πικροκαρμινίου ὁ μὲν πυρὴν προσκτᾶται ἐρυθρόν, τὸ δὲ ὅλον κύτταρον, κιτρινίζοντα χρωματισμόν, πρὸς δὲ καὶ ὑπὸ ἄλλοτε μὲν ὀλίγων, ἄλλοτε δέ, σπανιώτερον, ἀφθόνων λευκοτύτων.

Ε'. Κηλίδες ἀπὸ βλεννορραγικῆς ῥύσεως.

Ἡ ὄψις τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων εἶναι ἄλλοτε ἄλλη, ἀναλόγως τῆς χρο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νιότητος τῆς ῥύσεως, οὕτω ἄλλοτε μὲν κίτρινα ἢ πράσινα, ἄλλοτε δὲ λευκόφαια, κηλιδοῦσι τὰ ἐνδύματα καὶ καθιστῶσιν αὐτὰ ὡσεὶ ὑπὸ κόλλας διαβεβρεγμένα καὶ ἀπεξηραμμένα, καὶ ἄλλοτε καλύπτονται ὑπὸ παχειῶν ἐσχαρῶν. Ὑπὸ δὲ τὸ μικροσκόπιον ἀνευρίσκονται βλέννα, λευκόκυτα ἄλλοτε ἄλλα τὸ πλῆθος, καί τινα στρωτοῦ ἐπιθηλίου κύτταρα ἀπὸ τῆς οὐρήθρας. Ὁμοίας φύσεως κηλίδες, ἀπὸ τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων προερχόμεναι, δὲν ἐνδεικνύουσι σταθερῶς ὅτι εἶναι βλεννορῥαγικῆς φύσεως.

ΣΤ'. Κηλίδες ἀπὸ πτυέλων καὶ ῥινικῆς βλέννης.

Τὰ πτύελα διὰ τοῦ ποδὸς ἐπὶ σανιδώματος τριβόμενα ἀπεργάζονται ἀποξηραινόμενα κηλίδας λεπτάς, στιλβούσας, λευκωπάς, παρεμφερεῖς κατὰ πολλὰ ταῖς ἀπὸ σπέρματος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑφασμάτων ἐνίοτε τά τε πτύελα καὶ ἡ ῥινικὴ βλέννα ἀποτελοῦσιν ὁμοίας φύσεως κηλίδας. Διὰ τῆς μικροσκοπικῆς τῶν κηλίδων τούτων ἐρεύνης ἀνευρίσκονται βλέννα, ὀλίγιστα λευκόκυτα, κύτταρα πρισματικοῦ, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ στρωτοῦ, ἐπιθηλίου, ἀπὸ τῶν τοιχωμάτων τοῦ στόματος καὶ φάρυγγος προερχόμενα.

Ζ'. Κηλίδες ἀπὸ λευκώματος

Καίτοι αἱ ἀπὸ λευκώματος κηλίδες παρεμφέρουσιν ἐνίοτε πρὸς τὰς τοῦ ἀποξηρανθέντος σπέρματος, εὔκολος ὅμως εἶναι ἡ τούτων ἀναγνώρισις διὰ τοῦ μικροσκοπίου, ἀνευρισκομένων τεμαχίων συμπεπηγότος λευκώματος δίκην μικρῶν σωρῶν μᾶλλον ἢ ἧττον παχέων, ἀχρόων, διαφανῶν, μετὰ ἐπιφανειῶν ἐπιπέδων ἢ κυρτῶν καὶ γωνιῶν διεδρικῶν μᾶλλον ἢ ἧττον προεξεχουσῶν.

Η'. Κηλίδες ἀπὸ οὔρων.

Λίαν σπανίως αἱ περὶ ὧν πρόκειται κηλίδες γεννῶσιν ἐνδοιασμοὺς περὶ τῆς φύσεως αὐτῶν, τὸ μέν, διότι οὐδέποτε τὸ ἀπὸ τούτων κηλιδούμενον ὕφασμα ἀποσκληρύνεται, τὸ δέ, διότι διὰ τοῦ μικροσκοπίου, πλὴν ἀφθόνων βακτηριδίων ἀπὸ 0χμ,005 - 0χμ,006 μήκους καί τινων ἐπιδερμικῶν κυττάρων, οὐδὲν ἕτερον ἀνατομικὸν συστατικὸν ἀνευρίσκεται τεκμηριοῦν ἔστω καὶ πόῤῥωθεν τὸν ἀπὸ σπέρματος σχηματισμὸν αὐτῶν, ὅστις μόνον ἐκ τοῦ χρώματος ἐνίοτε εἰκάζεται.

Θ'. Κηλίδες ἀπὸ μηκωνίου καὶ σμίγματος τοῦ ἐμβρύου.

Ἐκ τῶν μᾶλλον δυσχερῶν καὶ πολυπλόκων τῆς βρεφοκτονίας ζητημά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

των ἀναντιρρήτως εἶναι καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς φύ-σεως κηλίδων εἰς ἐνδύματα, κλιναστρωμνάς κτλ. κειμένων, καὶ ἀπὸ τῆ ἐπαφῆς τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ καὶ τῆς ἐξόδου τοῦ ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ μηκωνίου πηγαζουσῶν.

Οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπιδιδόμενοι περιω-ρίζοντο εἰς τὴν διὰ τῆς χημείας λύσιν αὐτοῦ, μεγάλως συντελεσάντων τῶν ἐπὶ τοῦ μηκωνίου τῶν νεογνῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ προβάτου πει-ραμάτων τοῦ Bouillon-Lagrange (1). Μ' ὅλην ὅμως τὴν ἀκρίβειαν τῶν πειραμάτων τούτων τὸ περιγενόμενον τῆς διὰ τῆς χημείας λύσεως τοῦ ζητήματος οὐδόλως ἀντισταθμίζει τὸ ἐκ τῶν μικροσκοπικῶν τοῦ Robin (2) ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐρευνῶν περιγενόμενον, ὅπερ εἰς τὴν παροῦσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν θεωρητέον ὡς τὸ ἀσφαλέστερον.

Τὸ σῶμα τοῦ τε ὡρίμου νεογνοῦ καὶ τοῦ ἐξαμβλώματος εἰς οἱανδήποτε ἡλικίαν περιβάλλεται ἀπὸ ὕλης ἀποτελουμένης ὑπὸ ὑγρῶν καὶ στε-ρεῶν ἀνατομικῶν ἱστολογικῶν συστατικῶν, κοινῶς σμίγμα ἀποκαλουμένης καὶ λίαν εὐκόλως, ἂν μὴ τὸ σῶμα τοῦ νεογνοῦ ἀποπλυθῇ προσηκόντως μετὰ τὸν τοκετόν, διὰ τὸ ἰξῶδες καὶ συνεκτικὸν αὐτῆς ἐπικολλώσης εἰς τὰ ἐφάπτοντα τὸ νεογνὸν σώματα, καὶ ἀπεργαζομένης κηλίδα μᾶλλον ἢ ἧττον καταφανῆ καὶ μεγάλην· ἐπειδὴ δὲ ἡ ὕλη αὕτη καλύπτει ἅπαν τοῦ νεο-γνοῦ τὸ σῶμα, ἡ ἐκ ταύτης κηλὶς προσκᾶται ὡς τὰ πολλὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα τοῦ σώματος αὐτοῦ. Γνωστὸν δ' ἐπίσης ἀφ' ἑτέρου ὅτι ἡ ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ ὕλη, τὸ μηκώνιον, προχεῖται εὐκόλως εἴτε ζῶν εἴτε νε-κρὸν τυγχάνει τὸ νεογνόν.

Δῆλον ὅτι αἱ περὶ ὧν πρόκειται κηλίδες εὑρηνται εἴτε ἐπὶ τῶν ἐνδυμά-των τῆς γυναικός, τῆς περιπτυσσάσης ἐν αὐτοῖς τὸ νεογνὸν πρὸς μετακο-μιδὴν καὶ ἀπόκρυψιν τοῦ σώματος, εἴτε ἐπὶ σινδονῶν, ἔνθα ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον παρέμεινε κατακείμενον τὸ σῶμα τοῦ νεογνοῦ, εἴτε ἐπὶ τῶν στρωμνῶν, ἀνὰ μέσον τῶν ὁποίων ἐνίοτε τοποθετεῖται διὰ τὸν δι-πλοῦν σκοπὸν τῆς ἀποπνίξεως τοῦ νεογνοῦ καὶ τῆς ἀποκρύψεως τοῦ σώ-ματος αὐτοῦ, εἴτε τέλος εἰς τὸ ἔνδον ἐπίπλου, ἔνθα πρὸς καιρὸν κρύπτε-ται τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος. Εἰς ἁπάσας ταύτας τὰς περιστάσεις τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα, καὶ οἱ φυσικοὶ ἐν γένει τῶν κηλίδων τούτων χαρα-κτῆρες γεννῶσιν εἰκασίας περὶ τῆς φύσεως αὐτῶν, ἃς ἀναιρεῖ ἢ ἐπιβεβαιοῖ μόνη ἡ μικροσκοπικὴ ἔρευνα.

1. *Φυσικοὶ χαρακτῆρες*. — Τὸ μῆκος τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων εἶναι ἀνά-

(1) Annales de Chimie Τομ. 86ος. Σελ. 269, καὶ Τομ. 87ος. Σελ. 18.

(2) *Robin et Tardieu*. — Mémoire sur l' examen microscopique des taches formées par le méconium et l' enduit foetal. Paris 1857.

λογον πρὸς τὸ παραγαγὸν αὐτὰς σῶμα, σπανίως ἢ οὐδέποτε μακρότεραι τῶν 0μ,50, τὸ δὲ πλάτος ἄλλοτε ἄλλαι· τὸ σχῆμα ἀκονόνιστον, ὡς τὰ πολλὰ ἐπίμηκες, ἔσθ' ὅτε δὲ ἀπεικονίζει καὶ τὸ σχῆμα μερῶν τινων τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ, ὡς τῆς κεφαλῆς, ἄκρων, κορμοῦ, ἄλλοτε ἡ κηλὶς παρίσταται οὐχὶ συνεχὴς ἀλλὰ διακοπτομένη ὑπὸ ὑφάσματος μήπω κηλιδωμένου.

Εἰς τὴν κηλίδα, οἱονδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ εἶδος τοῦ ὑφάσματος ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται, δύο διακρίνονται ἐπιφάνειαι, ἡ μὲν ἐκ τῆς ἀμέσου τοῦ σώματος ἐπαφῆς, φέρουσα ἅπαντας τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων, ἡ δὲ ἐκ τῆς διαποτίσεως τοῦ ὑφάσματος καὶ ἀποτυποῦσα τὸ ἀντίθετον τοῦ σώματος, εἰς ταύτην παρατηροῦνται, ἂν ἡ κηλὶς τυγχάνει ἐπὶ στρωμνῆς, προσκεκολλημένα διάφορα τεμάχια ἐκ τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν στρωμνὴν ἐρίου ἢ τριχός. Τέλος ὅσῳ παχύτερον ἦ δυσδιαχώρητον τὸ ὕφασμα, τόσῳ ἡ ἐσωτερικὴ τῆς κηλίδος ἐπιφάνεια ὀλιγώτερον καταφανὴς εἶναι καὶ τἀνάπαλιν.

Τὸ χρῶμα τῶν κηλίδων τούτων ποικίλει, ἅτε δὴ ἀποτελουμένων ὑπὸ αἵματος, μηκωνίου καὶ σμίγματος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἑτέρων ὑγρῶν κατὰ τὸν τοκετὸν ἐκρευσάντων, καὶ ἄλλοτε μὲν τὰ χρώματα τῶν διαφόρων τῆς κηλίδος μερῶν εἶναι κεχωρισμένα, ἄλλοτε δὲ μεμιγμένα μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντελῶς· τούτου δ' ἕνεκα ὁτὲ μὲν εἶναι φαιόλευκον, ἢ βαθέως ἐρυθρωπόν, ὁτὲ δὲ μελανέρυθρον, μελανοπράσινον· ἐκ τῶν χρωμάτων τούτων τὸ μὲν ἐρυθρὸν ὀφείλεται εἰς τὸ αἷμα, τὸ δὲ πράσινον εἰς τὸ μηκώνιον, καὶ τὸ φαιὸν εἰς τὸ σμίγμα.

Αἱ ἀπεζηραμμέναι κηλίδες εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον παχεῖαι, συμπαγεῖς, λιπαίνουσαι ἐλαφρῶς τὸ ὕφασμα, καὶ εὐκόλως δίκην λεπύρων ἀποχωριζόμεναι, ἐνίοτε εἶναι ἐπ' αὐτῶν προσκεκολλημένα λέπυρα, ὡς τὰ τῶν κρομμύων φύλλα, ἀπὸ 0μ,01 - 0μ,02 πλατέα, ἀποτελούμενα ὑπὸ τεμαχίων ἐπιδερμίδος. Τὸ πάχος τῆς κηλίδος εἶναι διάφορον κατὰ τὰ διάφορα αὐτῆς μέρη.

Ἐκ τοῦ μεγέθους, τοῦ σχήματος, τῆς θέσεως καὶ τῶν λοιπῶν φυσικῶν χαρακτήρων τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων ὁ ἰατροδικαστὴς ἐν δεδομένῃ περιπτώσει εἰκάζων περὶ τῆς φύσεως αὐτῶν προβαίνει διὰ τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν εἰς τὴν μικροσκοπικὴν ἔρευναν.

2. *Μικροσκοπικοὶ χαρακτῆρες.* — α'. *Μηκωνίου.* — Μελάγχρουν, μελανοπράσινον, ἰξῶδες, συνεκτικόν, προσκολλώμενον εἰς τοὺς δακτύλους καὶ τὰς ὀθόνας ἀπὸ τοῦ ἕκτου μηνὸς τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς ἢ καὶ πρότερον, κατὰ δὲ τοὺς πρώτους μῆνας μᾶλλον τεφρόχρουν, ἕνεκα τῆς παρουσίας ἐν αὐτῷ μεγάλης ποσότητος ἐπιθηλίου ἀπὸ τῶν πτυχῶν τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου, τὸ μηκώνιον, ἀποτελεῖται ὑπὸ βλέννης διαφανοῦς, με-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τρίως γραμμωτῆς, καὶ συνεστηκυίας ἐν ᾗ εὑρηνται κεγχρία φαιά, λίαν μικρά, ὁμοτίμως σχεδὸν διεσπαρμένα, καὶ λιπώδη κοκκία πλατέα ὅσον 1 - 6 χιλιοστῶν τοῦ χιλιοστομέτρου, κιτρινωπά, στίλβοντα κατὰ τὸ κέντρον καὶ σκιερὰ κατὰ τὴν περιφέρειαν, πρὸς δὲ κύτταρα ἐπιθηλίου πρισματικοῦ, ἢ κατ' ἄλλους κυλινδρικοῦ, εὐάριθμα μὲν κατὰ τὸν τοκετόν, τοὐναντίον δὲ πολυάριθμα πρὸ τοῦ ἕκτου καὶ δὴ πρὸ τοῦ πέμπτου τῆς κυήσεως μηνός, ὅτε ἀποτελοῦσι μέγα τοῦ μηκωνίου μέρος, καὶ εἶναι διατεταγμένα κατὰ κρημνοὺς μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλους, ἢ θήκας φερούσας τὸν τύπον τῶν θηλῶν τῆς ἐπιφανείας ἐξ ἧς ἀπεσπάσθησαν. Κατὰ τὸν τοκετὸν ταῦτα ὁτὲ μὲν εἶναι μεμονωμένα, ὁτὲ δὲ ἀλλήλοις ἐπικείμενα εἰς ἄλλοτε ἄλλο πλῆθος, ἐν γένει μικρὸν κανονικὰ μετὰ χειλέων ἧττον ὁμαλῶν, μᾶλλον κεγχρώδη, ὁ δὲ ὠοειδὴς αὐτῶν πυρὴν δυσκόλως διακρίνεται, τὰ πολλὰ τούτων ἔχουσι χρῶμα πρασινοκίτρινον ἐκ τῆς χρωματιστικῆς τῆς χολῆς ὕλης. — Ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου τῆς κυήσεως μηνὸς παρατηροῦνται ἐν τῷ μηκωνίῳ κρύσταλλα χοληστεαρίνης εἰς ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὴν συχνότητα 60 : 100, εἶναι δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην κατὰ φύσιν προϊόντα, ἐνῷ τοὐναντίον εἰς τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν μόνον παθολογικῶς ἀπαντῶσι ταῦτα εἰς τὴν χολήν, εἶναι δὲ χαρακτηριστικὰ καὶ ἄφθονα, μικρὰ καὶ οὐχὶ ὅπως τὰ παθολογικῶς ἀπαντῶντα μεγάλα, παρίστανται ὡς διαφανῆ ῥομβοειδῆ λέπυρα μετὰ χειλέων καὶ γωνιῶν λίαν κανονικῶν, ἐπίκεινται δὲ ἐπ' ἄλληλα δίκην κεράμων εἰς μᾶλλον ἢ ἧττον μέγα πλῆθος. — Τὸ δὲ κύριον τοῦ μηκωνίου συστατικὸν εἶναι κόκκοι ἢ θρομβία τῆς πρασίνης χρωματιστικῆς ὕλης τῆς χολῆς (χοληπρασίνης, ἢ χοληφουλβίνης), ἥτις εἰς τὴν κατὰ φύσιν κατάστασιν διαρκούσης τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς εἶναι ῥευστή, μεμιγμένη ἄτομον πρὸς ἄτομον μετὰ τοῦ χολικοῦ ὀρροῦ ἢ βλέννης, εὑρίσκεται δὲ εἰς τὸ μηκώνιον στερεὰ ἢ ἡμιστερεὰ δίκην μικρῶν κοκκίων ἀδιαλύτων, ἡ δὲ χολικὴ καὶ ἐντερικὴ βλέννα ἐν ᾗ κυμαίνεται εἶναι ἄχρους. Εἶναι δὲ τὰ θρομβία ταῦτα ἐνίοτε βολβώδη, συνηθέστερον ὠοειδῆ ἢ πολυεδρικὰ μετὰ στρογγύλων γωνιῶν, πράσινα τὴν χροιάν, ἢ ἐνίοτε πρασινοκίτρινα ὁρώμενα διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας, διὰ δὲ τοῦ τεχνητοῦ φωτὸς προσκτῶνται χροιὰν ἰοειδῆ ἢ φαιὰν ἧττον χαρακτηριστικήν, ἡ περιφέρεια αὐτῶν εἶναι ὠχροτέρα, τοῦ κέντρου ὄντος ὁμογενοῦς ἢ ἐνίοτε κεγχρώδους, ἡ διάμετρος αὐτῶν εἶναι ὅσον 5 - 30 ἢ καὶ 40 χιλιοστῶν, κατὰ μέσον δὲ ὅρον 10 - 20, ἐκ τοῦ χαρακτῆρος δὲ τούτου εὐκόλως διακρίνονται ἀπὸ τῶν κεγχρίων τῆς χρωματιστικῆς πρασίνης ὕλης τῶν φυτῶν. Διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἡ χροιὰ μεταβάλλεται εἰς ἐρυθρὰν καὶ εἶτα εἰς ἰοειδῆ, γενομένης τῆς ἐξετάσεως διὰ τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας, ὅτε μόνον ἡ ἀντίδρασις ἀποβαίνει χαρακτηριστική.

Εἰς τὰ πρὸ 12 ἢ 24 ὡρῶν γεννηθέντα καὶ θηλάσαντα νεογνὰ τὸ μη-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόρειος

χώνιον εἶναι εἰσέτι συνεστηκός, ἀλλὰ πρασινόφαιον τὴν χροιάν, φέρον ἅπαντα τὰ προσημειωθέντα συστατικά, καὶ δὴ καὶ τὰ κρύσταλλα τῆς χοληστεαρίνης, τὰ δὲ πράσινα κεγχρία τῆς χρωματιστικῆς ὕλης εἶναι ἧττον ἄφθονα· τὸ φαιὸν τοῦ χρώματος ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν παρουσίαν πολλοῦ πλήθους κυττάρων στρωτοῦ ἐπιθηλίου, ὠχρῶν. ὡς τὰ πολλὰ χωρὶς πυρήνων, ἢ καὶ σκιερωτέρων ἐνίοτε, ἕνεκα τῆς συνυπάρξεως πολλῶν κιτρινωπῶν κεγχρώσεων, προερχομένων βεβαίως ἀπὸ τοῦ φάρυγγος καὶ οἰσοφάγου κατὰ τὰς πρώτας καταπόσεις.

β'. *Σμίγματος τοῦ ἐμβρύου.* — Τὸ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου σμίγμα, λευκωπὸν τὴν χροιάν, εἶναι ἄλλοτε ἄλλο τὸ ποσὸν εἰς τὰ διάφορα ἔμβρυα, ἐξ οὗ καὶ ἡ διάφορος τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος αὐτῶν χροιά, ἀπὸ τῆς λευκῆς ἢ ῥοδιζούσης μέχρι τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντόνου ὀδινῆς ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τοῦ σμίγματος.

Δι' ἐλαφρᾶς ἀποξέσεως δι' ἀμβλέος μαχαιρίου, ἢ διὰ προστριβῆς δι' ὀθόνης συλλέγεται μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλη ποσότης αὐτοῦ, ὅπερ κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίστασιν ἐντίθεται ἐντὸς σωλήνων διὰ μεταγενεστέραν ἔρευναν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν δέον δι' ἀναξέσεως νὰ συλλεγῇ ἀπὸ τῆς ὀθόνης καὶ ν' ἀναμιχθῇ μετὰ μίγματος γλυκερίνης καὶ ὕδατος, ἢ μόνον μετὰ γλυκερίνης· ἐπειδὴ δὲ δυσκόλως ἀπαιωρεῖται ἐν τῷ ὕδατι καὶ μένει ἐπὶ τῶν βελονῶν προσκεκολλημένον, δέον ὅπως μετὰ προσοχῆς ἐξαπλοῦται ἐπὶ τῆς ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου. Ἀπαιτεῖται δὲ διὰ τὴν μικροσκοπικὴν ταύτην ἔρευναν μεγέθυνσις 500 πραγματικῶν διαμέτρων.

Δύο κυρίως συστατικὰ ἀπαρτίζουσι τὸ σμίγμα. α'. Ἰδιαζόντως κύτταρα ἐπιθηλίου. β'. λιπώδη κεγχρία εἰς λίαν σμικρὰν ποσότητα, διὰ μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας ζητητέα. Τὰ κύτταρα εἶναι ἐπιθηλίου στρωτοῦ, πολυεδρικὰ ὅταν ὦσι ἐλεύθερα, πεπλατυσμένα δὲ ὅταν συμπιέζωνται ἀλλήλοις, διαμέτρου ὅσον 2—3 ἑκατοστῶν, σπανίως δὲ 15 χιλιοστῶν, μετὰ γωνιῶν ὡς τὰ πολλὰ ἀμβλειῶν καίπως κανονικῶν, χειλέων δὲ μᾶλλον ἀκανονίστων· εἶναι διαυγῆ, ἄχροα, ὡς τὰ πολλὰ δεδιπλωμένα, ἢ γραμμωτὰ διὰ λεπτῶν γραμμῶν ὠχρῶν ἀκανονίστων ἢ εὐθειῶν διασταυρουμένων ὑπὸ ποικίλας γωνίας, χωρὶς πυρῆνος, οὐδόλως δὲ ἢ ἥκιστα κεγχρώδη, καὶ ὑπὸ ὑγροῦ φύσεως λιπωματώδους περιβαλλόμενα· ἐκ τῶν προσημειωθέντων χαρακτήρων δηλοῦται ὅτι τὰ κύτταρα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἐπιθήλιον τὸ ἐπενδύον τοὺς πλησίον τῶν τριχῶν ἀδένας. Διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος καὶ τῆς γλυκερίνης ὠχριῶσι καὶ μικρόν τι ἐξογκοῦνται.

Τὰ δὲ λιπώδη κεγχρία εἶναι μικρότατα, πλατέα ἀπὸ 1—4 χιλιοστῶν, κίτρινα εἰς τὸ κέντρον καὶ σκιερὰ κατὰ τὴν περιφέρειαν, σχεδὸν ἅπαντα προσκεκολλημένα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν κυττάρων, ἕνεκα δὲ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

τοῦ εὐαρίθμου αὐτῶν οὐδὲν προκύπτει ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἢ τῆς παρουσίας αὐτῶν ὁριστικὸν συμπέρασμα.

γ'. *Ἐπιδερμίδος τοῦ ἐμβρύου.*—Τὰ κύτταρα τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ ἐμβρύου εἶναί πως πλατύτερα τῶν τοῦ σμίγματος, ἐν γένει ἔχουσι πλάτος 4—5 ἑκατοστῶν, διαφανέστερα, λίαν λεπτά, πεπλατυσμένα, ἐπικείμενα ἀλλήλοις δίκην κεράμων, κανονικώτερον πολύγωνα, ὡς τὰ πολλὰ ἐφαπτόμενα διὰ τῶν χειλέων αὐτῶν καὶ ἐπικείμενα δίκην μοζαϊκοῦ· οὐδὲν τούτων εἶναι φυσαλιδιῶδες ἢ σφαιρικόν, μετὰ χειλέων ὠχρῶν, κανονικῶν, καὶ γωνιῶν ὡς τὰ πολλὰ κανονικῶν οὐχὶ στρογγύλων· ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ἐπιδερμίδος ἥκιστα κεγχρώδη, ἐνίοτε φέρουσι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν λεπτὰς καὶ ὠχρὰς γραμμάς, χωρὶς πυρήνων καὶ κεγχρώσεων, εἰς τὰ βαθύτερα τῆς ἐπιδερμίδος στρώματα ἀπαντῶσί τινα φέροντα πολλὰς φαιὰς κεγχρώσεις· εἰς τὸ παρασκεύασμα σπανίως μεμονωμένα, ὁρῶνται ἐπικείμενα ἀλλήλοις εἰς μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλα λέπυρα· πλησίον τοῦ δέρματος συχνάκις φέρουσι πυρῆνα.

Ἐπὶ τῶν τμημάτων τῆς ἐπιδερμίδος παρατηροῦνται ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα αἱ ὀπαὶ τῶν στεατοποιῶν καὶ τῶν διὰ τὰς τρίχας ἀδένων· τὰ δὲ κύτταρα διάκεινται συγκεντρικῶς περὶ τὰς ὀπὰς ταύτας.

3. *Ἐξέτασις κηλίδων μηκωνίου.* — Ἐκ τῶν προεκτεθέντων φυσικῶν ἐν γένει χαρακτήρων τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων, εὔκολον ἀποβαίνει εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ὅπως αἱ ἀπὸ μηκωνίου ἢ σμίγματος κηλίδες διακριθῶσι καὶ συνεπῶς ἐξετασθῶσιν ἰδιαιτέρως.

Διὰ ψαλιδίου ἀποκόπτεται τεμάχιον τοῦ κηλιδωμένου ὑφάσματος, καὶ ἐντίθεται εἰς κάψαν μετὰ ἀπεσταγμένου ὕδατος εἰς συνήθη θερμοκρασίαν, μετὰ $^1/_2$ δὲ ἕως 1 ὥραν ἡ κηλὶς ἐξογκουμένη διπλασιάζεται σχεδὸν τὸ πάχος, εἶτα δι' ἀποξέσεως ἀφαιρεῖται ἡ ἐξογκωθεῖσα ὕλη καὶ ἐξαπλωθεῖσα καταλλήλως ἐπὶ τῆς ὑέλου τῶν παρασκευασμάτων ὑποβάλλεται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον εἰς μεγέθυνσιν 500 διαμέτρων.

Διακρίνονται δὲ ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον· 1. Βλεννώδης ὕλη ἄχρους, φέρουσα ἐναιωρούμενα φαιά τινα καὶ λιπώδη κεγχρία, ὅμοια τοῖς ἀπαντῶσιν εἰς τὴν χολικὴν καὶ ἐντερικὴν βλέννην. 2. Ὀλίγα κύτταρα πρισματικοῦ ἐπιθηλίου τοῦ ἐντέρου, μακρὰ ὅσον 4 ἑκατοστῶν καὶ πλατέα ὅσον 6 - 8 χιλιοστῶν, κεγχρώδη, πρασινοκίτρινα, τὰ πλεῖστα δὲ χωρὶς πυρῆνος. 3. Κρύσταλλα ἱκανῶς ἄφθονα δίκην λεπύρων λίαν λεπτῶν, ἀχρόων, διαφανῶν, ῥομβοειδῶν, μεμονωμένων ἢ ἐπικειμένων ἀλλήλαις, ἅτινα διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἀναγνωρίζονται ὡς κρύσταλλα χοληστεαρίνης. 4. Κεγχρία πράσινα ἀπὸ 5 - 30 χιλιοστῶν τὸ μέγεθος, ἔνια μὲν ὠοειδῆ, τὰ πολλὰ δὲ καὶ τὰ μεγαλήτερα πολυεδρικὰ μετὰ στρογγύλων γωνιῶν, διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἐρυθρὰ τὸ πρῶτον, ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα ἰοειδῆ, γιγνόμενα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οῦθ' ὅπερ τεκμηριοῖ τὴν χρωματιστικὴν τῆς χολῆς ὕλην. 5. Οὐχὶ σπα-
ως παρατηροῦνται καὶ ἀλλότριαι οὐσίαι προερχόμεναι ἐκ ποικίλων περι-
τάσεων, καὶ διακρινόμεναι διὰ τῶν καταλλήλων ἀντιδράσεων καὶ διὰ τῆς
αραβολικῆς ἐξετάσεως.

4. *Ἐξέτασις κηλίδων σμίγματος καὶ ἐπιδερμίδος.* — Ἐκ τούτων
χεδὸν πάντοτε εὐκόλως παραλαμβάνονται διὰ καταλλήλου λαβίδος μι-
ρὰ τμήματα πιτυρώδη, ἄτινα, διαβραχέντα ἐφ' ἱκανὸν δι' ὕδατος ἐντὸς
έλου ὡρολογίου, καὶ καταλλήλως παρασκευασθέντα ἐπὶ τῆς διὰ τὰ πα-
ασκευάσματα ὑέλου, φέρονται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον· ἢ ἀποκόπτεται διὰ
αλιδίου τεμάχιον τοῦ κηλιδωμένου ὑφάσματος, ὅπερ μετὰ διαβροχήν, ὡς
δη εἴρηται διὰ τὰς κηλίδας τοῦ μηκωνίου, ὑποβάλλεται εἰς τὴν διὰ τοῦ
ικροσκοπίου ἐξέτασιν.

Ἅπαντα τὰ παρασκευάσματα ταῦτα ἀποτελοῦνται ὑπὸ κυττάρων στρω-
οῦ ἐπιθηλίου, προσομοίων τοῖς τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ ὡρίμου νεογνοῦ, ἐπι-
ειμένων κανονικῶς ἀλλήλοις, διακρίνονται δὲ μεταξὺ αὐτῶν τὰ στόμια
ῶν στεατοποιῶν καὶ τῶν διὰ τὰς τρίχας ἀδένων, ἐνίοτε δὲ καὶ τρίχες
γούς, εἶναι δὲ τὰ κύτταρα ταῦτα λεπτά, πεπλατυσμένα, πολύγωνα μετὰ
ἢ 6 πλευρῶν, 4 - 5 ἑκατοστῶν πλατέα, τὰ πολλὰ τούτων κεγχρώδη,
στερημένα πυρῆνος. Διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος καὶ τῆς γλυκερίνης γίνονται
ὲν ὠχρότερα καὶ διαφανέστερα, ἀλλὰ δὲν διαλύονται. Εἰς τὰς πολλὰς
ῶν περιστάσεων ὁρῶνται καὶ κύτταρα χαρακτηριστικὰ τοῦ σμίγματος.

Συγκεφαλαιοῦντες τὰ ἤδη ῥηθέντα περὶ τῶν κηλίδων τοῦ μηκωνίου καὶ
οῦ σμίγματος συμπεραίνομεν·

1. Ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς καλεῖται πολλάκις εἰς περιστάσεις βρεφοκτο-
νίας ὅπως ἐξετάσῃ τὴν ὕλην ἐξ ἧς ἀποτελοῦνται κηλίδες εὑρισκόμεναι ἐπὶ
ενδυμάτων, στρωμνῶν κτλ., καὶ αἵτινες ὑποτίθεται ὅτι παρήχθησαν ἐκ
ῆς μᾶλλον ἢ ἧττον παρατεταμένης ἐπαφῆς τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ.

2. Ὅτι ἐν γένει αἱ κηλίδες αὗται ἔχουσι χαρακτηριστικὴν τὴν ὄψιν,
ἀλλ' οὐχὶ καὶ παθογνωμονικήν.

3. Ὅτι ὡς τὰ πολλὰ ἀδύνατος ἀποβαίνει διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως
ὁ μετὰ θετικότητος προσδιορισμὸς τῆς φύσεως αὐτῶν.

4. Ὅτι διὰ τοῦ μικροσκοπίου ὁ ἰατροδικαστὴς βεβαιοῦται περὶ τῆς
φύσεως τῶν κηλίδων, ὁπόταν καὶ εἰς ἐλαχίστην ἀκόμη ποσότητα ἀνευρί-
σκῃ καὶ προσδιορίζῃ τὰ προσημειωθέντα ἀνατομικὰ συστατικά, ἐξ ὧν ἀπο-
τελοῦνται αἱ διάφοροι ἀπαρτίζουσαι τὰς κηλίδας ταύτας φυσικαὶ ὕλαι,
μηκώνιον, σμίγμα, ἐπιδερμίς.

Γ'. Κηλίδες ἀπὸ κόπρου.

Ἐνίοτε προβάλλεται εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν ἡ ἐξέτασις κηλίδων κόπρου,

εἴτε διότι ὑπολαμβάνοντοι αὗται ὡς κηλίδες ἀπὸ ἄλλης προερχόμεναι ὕ-
λης, καὶ δὴ ἀπὸ μηκωνίου, εἴτε διότι εὕρηνται μεμιγμέναι μετὰ κηλίδω-
ἀπὸ σπέρματος ἢ ῥύσεως ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.

Ἐν γένει κεῖνται ἐπὶ τῆς ὀπισθίας τῶν ὑποκαμήσων ἐπιφανείας εἰς ὕψο
0μ,30 - 0μ,40 ἀπὸ τοῦ κατωτέρου αὐτῆς ἄκρου· εἶναι ἀνωμάλου σχή-
ματος μετὰ χειλέων κακῶς ὁριζομένων, πλατεῖαι ἢ μακραὶ ὅσον 0μ,01 -
0μ,03, φαιομέλαναι ἢ κίτριναι τὴν χροιάν, δίκην ἐπιπάγου καὶ ἀποσκλη
ραίνουσαι τὸ ὕφασμα, δὲν διαποτίζουσιν ἅπαν τὸ πάχος τῆς ὀθόνης, συνε
πῶς παρατηροῦνται ἐπὶ τῆς πρὸς τὸ σῶμα ἐπιφανείας τοῦ ὑποκαμήσου, σπα
νίως διαβρέχεται καὶ ἡ ἀντίθετος ἐπιφάνεια φέρουσα χροιὰν ὠχροκίτρινον.

Ἀποκόπτεται τὸ κηλιδωμένον μέρος τοῦ ὑφάσματος εἰς ταινίας μᾶλ-
λον ἢ ἧττον στενάς, αἵτινες διαβρέχονται δι' ὕδατος ἀπεσταγμένου διὰ
τριχοειδοῦς ἀναπόσεως. Ἡ κηλὶς μετρίως ἐξογκουμένη οὐδόλως ἀλλοιοῦ-
ται τὴν ὄψιν, ἀποξέεται δὲ διὰ μαχαιρίου καὶ ὑποβάλλονται τὰ ἀποξέ-
σματα εἰς μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν ὑπὸ μεγέθυνσιν 500 διαμέτρων. Δια-
κρίνονται δέ· 1. Ποσότης ὕλης ἀμόρφου, βλεννώδους, κεγχρώδους, μετὰ
τῶν εἰς τὸ μηκώνιον ἀνευρισκομένων συστατικῶν, πλὴν τῶν κρυστάλλω
τῆς χοληστεαρίνης. 2. Ἐνίοτε ἱκανὸν πλῆθος κυττάρων στρωτοῦ ἐπιθη-
λίου, δεδιπλωμένων, κεγχρωδῶν, ὁμοίων τοῖς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ οἰ-
σοφάγου καὶ κατὰ τὴν κατάποσιν ἀποσπωμένοις. 3. Τεμάχια ἱκανὰ τ
πλῆθος δεμάτων γραμμωτῶν μυῶν, ἅτινα προέρχονται ἐκ τῆς μήπω ἐντε
λῶς πεφθείσης τροφῆς· ταῦτα εἶναι κυλινδρικά, μετρίως κιτρινίζοντα, ἄλλοτ
ἄλλου μήκους. 4. Ἱκανὸν πλῆθος σωματίων πολυεδρικῶν ἢ ἐπιμήκων
σωληνωδῶν, ὁμοίων τὸ σχῆμα, τὴν ὑφὴν καὶ τὰς ἀντιδράσεις τοῖς κυτ-
τάροις τοῦ παρεγχύματος καὶ τῶν ἀγγείων τῶν διὰ τὴν τροφὴν τοῦ ἀν-
θρώπου χρησίμων φυτῶν· ὁρῶνται δὲ ταῦτα ὡς τὰ πολλὰ κενὰ τῆς ἐν αὐ
τοῖς θρεπτικῆς ὕλης, ἐνίοτε δέ τινα τούτων ἐμπεριέχουσιν εἰσέτι καὶ κοκκία
ἀμύλου, καὶ χλωροφύλλην. 5. Ἱκανὸν πλῆθος κρυστάλλων πρισματικῶν
ἀχρόων, παρουσιαζόντων τὸ μέγεθος καὶ τὰς ἀντιδράσεις τῶν κρυστάλ-
λων τῆς ἐναμμωνίου φωσφορικῆς μαγνησίας, ἅτινα εἶναι τὰ συνήθη συ
στατικὰ τῆς ἀνθρωπίνης κόπρου, ἰδίως κατὰ τὰς διαῤῥοίας. 6. Ἐνίοτ
κρύσταλλα ὀκτάεδρα, μήπω ἀλλοιούμενα διὰ τῶν διαλυτικῶν ἀντιδρα-
στηρίων καὶ παρουσιάζοντα ἅπαντας τοὺς χαρακτῆρας τῶν κρυστάλλω
τῆς ὀξαλικῆς τιτάνου, ἀνευρισκόμενα δὲ ὡς τὰ πολλὰ εἰς τοὺς χρῆσι
ποιουμένους ὀξαλίδος ἢ ἀναλόγων φυτικῶν οὐσιῶν. 7. Ἐνίοτε τέλος κα
ὠὰ ἀσκαρίδων.

ΙΑ'. Κηλίδες ἀπὸ τμημάτων ἑστῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Οὐχὶ σπανίως εἰς βαρεῖς τραυματισμοὺς, διαιρουμένου τοῦ δέρματος

καὶ καταθρυπτομένων τῶν ὑποκειμένων μερῶν, κυτταρώδους ἱστοῦ, ὀστῶν, ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, τμήματα μᾶλλον ἢ ἧττον ὀγκώδη τούτων εἴτε ἐπικολλῶνται ἐπὶ τοῦ ὀργάνου, εἴτε βάλλονται εἰς ἄλλοτε ἄλλην ἀπόστασιν, ἀπεργαζόμενα κηλίδας εἴτε ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων ἐν γένει τοῦ ἐνόχου ἢ τοῦ θύματος, εἴτε ἐπὶ ἐπίπλων ἢ τῶν τοίχων δωματίων κτπ· ἐκ τῆς θέσεως δὲ εἰς ἣν αὐταὶ εὑρίσκονται, ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ μεγέθους, ἅμα δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὰς ἀνατομικῶν συστατικῶν ἀπεικάζεται ἐνίοτε ἡ ὅλη τοῦ δράματος σκηνή, ἢ καὶ συμπεραίνεται ἡ φύσις, θέσις, καὶ βαρύτης τοῦ τραύματος, ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ ἐνισχύονται ἢ διασκεδάζονται αἱ περὶ τοῦ ἐνόχου ἐγερθεῖσαι ὑπόνοιαι.

Ὁ ὀργανικὸς ἱστός, ἀπὸ τοῦ ὁποίου συνηθέστερον ἀποτελοῦνται αἱ κηλίδες αὗται, εἶναι ὁ κυτταρώδης ἱστός, παρίστανται δὲ δίκην μικρῶν μαζῶν ἐρυθρωπῶν ἢ φαιομελαίνων, ἅτε δὴ σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ αἵματος καλυπτομένων· ἀποξεομένων τῶν κηλίδων διὰ τοῦ ὄνυχος ἐλαφρῶς ἀποκαλύπτεται οὐσία κιτρινίζουσα ἢ φαιοκίτρινος, ἥτις καὶ λίαν ξηρὰ μαλάσσεται διὰ τοῦ δακτύλου ὡσεὶ κηρός, ἐν τῷ ὕδατι ἡ οὐσία αὕτη ἐξογκοῦται καὶ μαλακύνεται. Αἱ ἐκ τῶν φυσικῶν χαρακτήρων τῆς ἐν λόγῳ οὐσίας ἀναφυόμεναι εἰκασίαι περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς ἐπιβεβαιοῦνται διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως, δι' ἧς ἀναγνωρίζονται τὰ ἀνατομικὰ τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ συστατικὰ καὶ μετὰ λίαν παρατεταμένην αὐτοῦ ἀποξήρανσιν.

Οὐχὶ σπανίως καὶ ἀπὸ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας ἀποτελοῦνται κηλίδες φαιοῦ χρώματος, ἐξογκούμεναι, μαλακυνόμεναι καὶ ἀνακτῶσαι τοὺς τῆς νωπῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας χαρακτῆρας διὰ τῆς ἐν τῷ ὕδατι κατεργασίας· οἱ φυσικοὶ οὗτοι χαρακτῆρες, καίτοι ἥκιστα ἐνδεικτικοὶ τῆς φύσεως τῆς οὐσίας ἐξ ἧς αἱ κηλίδες ἀποτελοῦνται, οὐχ' ἧττον γεννῶσιν ἐνίοτε εἰκασίας, αἵτινες ἐπιβεβαιοῦνται διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως, ἀνευρισκομένων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν ἐγκεφαλικὴν οὐσίαν ἀνατομικῶν συστατικῶν, ἅτινα ὅμως ἀλλοιοῦνται ῥᾴδιόν τε καὶ τάχιον, καὶ δὴ τὰ μυελικὰ λεγόμενα κύτταρα σπανίως ἐν ταῖς πεπαλαιωμέναις κηλίσιν ἀνευρισκόμενα· τὰ μᾶλλον ἀνθιστάμενα ἐκ τῶν ἀνατομικῶν τῆς μυελικῆς οὐσίας συστατικῶν εἶναι ὁ κυλινδρικὸς τῶν νευρικῶν ἰνῶν ἄξων, εὐκόλως ἀναγνωριζόμενος ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον.

ΙΒ'. **Κηλίδες ἀπὸ κιτρικοῦ σιδήρου, ἢ ὁποῦ λειμωνέων.**

Μαχαίριον, δι' οὗ ἀπεκόπη χρυσόμηλον ἢ λειμώνιον, φέρει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δύο κηλίδων εἴδη, τὰς μὲν λεπτὰς ὅλως προσκεκολλημένας ἐπὶ τῆς λεπίδος, σκιερὰς τὸ χρῶμα, καὶ μήπω στιλβούσας, προερχομένας ἐκ τῆς

ἁπλῆς τοῦ καρποῦ τομῆς, τὰς δὲ παχείας, μελανοφαίους, μετρίως στιλβούσας, προερχομένας ἐκ σταγόνων τοῦ ὁποῦ τοῦ λειμωνίου ἀποξηρανθεισῶν ἐπὶ τῆς λεπίδος. Καὶ διὰ μετρίας μὲν θερμάνσεως αἱ κηλίδες αὗται ῥήγνυνται καὶ ἀποκολλῶνται δίκην λεπύρων, διὰ μείζονος δὲ ἀναδίδουσιν ὀξεινοὺς ἀτμούς, ἐρυθραίνοντας τὸν ὑπερκείμενον ὑγρὸν χάρτην τοῦ ἡλιοτροπίου.

Διὰ σταγόνος ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος τῆς κηλίδος ἐξαφανιζομένης ἀποκαλύπτεται ἐντελῶς τὸ μέταλλον, καὶ ἀπομένει ὑγρὸν κίτρινον, ὅπερ ἀραιούμενον δι' ὕδατος παρέχει τὰς συνήθεις τοῦ σιδήρου ἀντιδράσεις. Ἂν δὲ αἱ κηλίδες ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἰοῦ καὶ αἵματος συγχρόνως, ἢ ἀπὸ ἰοῦ, κιτρικοῦ σιδήρου καὶ αἵματος, τὸ κηλιδωμένον τοῦ ἐργαλείου μέρος, κατεργαζόμενον διὰ διαλύσεως θειϊκοῦ νατρίου οὐδετέρου, παράγει ἅλας ὀξειδίου τοῦ σιδήρου καὶ ὑπόλειμμα δίκην κόνεως πρασινομελαίνης ἐκ τοῦ μετάλλου αὐτοῦ παραγομένης, καὶ ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας δὲν ἀνευρίσκονται διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὰ σωμάτια τοῦ αἵματος, ἐκτὸς ἂν τοῦτο εὑρίσκεται εἰς θρόμβους, ὁπότε εἶναι εὔκολον ν' ἀποχωρισθῶσι τὰ τοῦ αἵματος μικρὰ θρομβία ἀπὸ τῆς κόνεως τοῦ μετάλλου.

ΙΓ'. **Κηλίδες ἀπὸ θειϊκοῦ ὀξέος.**

Ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὰς βρεφοκτονίας, οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ εἰς αὐτοκτονίας ἢ καὶ ἀνθρωποκτονίας διὰ θειϊκοῦ ὀξέος, ἕνεκα τοῦ μεσολαβήσαντος χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς πράξεως μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐξετάσεως, ἢ καὶ ἕνεκεν ἄλλων αἰτίων συντελεσάντων εἰς τὴν ὁπωσδήποτε ματαίωσιν τῆς διὰ τῆς χημείας ἀνιχνεύσεως τοῦ δηλητηρίου, ἂν τοῦτο ἐπήνεγκε τὸν θάνατον, ἢ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος ἐν γένει τοῦ ἐπιζήσαντος θύματος διακριτικῶν τῆς πράξεως σημείων, ὑποβάλλονται εἰς ἐξέτασιν ἐνδύματα κτπ. τοῦ θύματος, φέροντα κηλίδας ἢ καὶ διαβρώσεις προερχομένας ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ θειϊκοῦ ὀξέος, ὡς τὰ μόνα ὑπολειπόμενα ἴχνη τῆς πράξεως, ὧν ἡ σημασία κέκτηται μεγάλην ἀξίαν διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας.

Αἱ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων κηλίδες καὶ διαβρώσεις τοῦ θειϊκοῦ ὀξέος παράγονται κατὰ τὰς δηλητηριάσεις τυχαίως χεομένου μέρος τοῦ προσφερομένου δηλητηρίου, ἢ καὶ ἐκ τῶν ἀμέσως ἐπερχομένων ἐμέτων.

Πρὸς βεβαίωσιν τῆς φύσεως τῶν ἐν λόγῳ κηλίδων ἀποκόπτονται τεμάχια τοῦ κηλιδωμένου ἢ διεβρωμένου ὑφάσματος, καὶ κατεργάζονται ἐφ' ἱκανὸν ἐν ψυχρῷ ὕδατι, τὸ ἐκ τῆς κατεργασίας ταύτης ὑγρὸν εἶναι ἰσχυρῶς ὀξύ, διὰ διαλύσεως δὲ νιτρικῆς βαρείας ἢ ὀξικοῦ μολύβδου παράγεται λευκὸν ἴζημα ἀδιάλυτον εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ· μίγμα δὲ τοῦ ὀξεινοῦ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ος τῆς κατεργασίας μετὰ μικρᾶς ποσότητος σακχάρου ἐξατμιζό-
πὶ ἀτμολούτρου ἐγκαταλιμπάνει μέλαν ὑπόλειμμα.

ΙΔ'. **Κηλίδες ἀπὸ πυρίτιδος, καὶ ἐξέτασις τοῦ πυροβόλου ὅπλου.**

εἰς τοιαύτας περιστάσεις προτεινόμενα εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν ζη-
εἶναι·
Τὸ ὅπλον ἐπυροβόλησεν;
Πρὸ πόσου χρόνου;
Ἀπὸ ποίας ἐποχῆς εἶναι γεγεμισμένον; καθ' ἃς περιπτώσεις παρου-
ι ὡς τοιοῦτον.

διάφορα ταῦτα ζητήματα διάφορον ἐπιδέχονται λύσιν, ποικίλα δὲ
ς τοῦτο μέσα, καθόσον τὸ ὅπλον διὰ λίθου ἢ διὰ καψυλίου εἶναι,
νετο χρῆσις ἁπλῆς πυρίτιδος, βαμβακοπυρίτιδος, ἢ λευκῆς λεγο-
πυρίτιδος, συνισταμένης ὑπὸ σακχάρου, χλωρικοῦ καὶ σιδηροκυα-
καλίου.

Ὅπλον διὰ λίθου καὶ συνήθης πυρῖτις. — Τοῦ ὅπλου μετὰ τὴν
εσιν ἀπομαχθέντος, ἢ ἐκτεθέντος εἰς τὴν ὑγρασίαν, οὐδὲν θετικὸν
τει πόρισμα, τούτου ἕνεκα δέον ὅπως, ἀμέσως μετὰ τὴν τοῦ ὅπλου
εσιν ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, περιβάλλωνται πεφυλαγμένως τὰ πύ-
ὐτοῦ δι' ὀθόνης καταλλήλου χωρὶς τῆς ἐλαχίστης προστριβῆς, ὁ
ἣν αὐτοῦ ἐπιπωματίζηται προσηκόντως.

ως ποτ' ἂν ᾖ ὁ ἰατροδικαστὴς παρατηρεῖ ἂν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς
πιφανείας εὑρίσκονται κηλίδες ἰοῦ, ὧν τὴν φύσιν προσδιορίζει καθ'
έρω εἴρηται, καὶ περιγράφει τοὺς φυσικοὺς αὐτῶν χαρακτῆρας λε-
ῶς.

τάζει τὸ πύραυνον διὰ τοῦ φακοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ἀντιστοιχοῦντα
ιῆνος μέρη, πρὸς εὕρεσιν σημείων μελανῶν ἢ φαιῶν, ὑγρῶν ἢ κο-
οἷα παράγονται ὑπὸ τῆς ἀναφλέξεως τῆς πυρίτιδος· ἅμα δὲ καὶ
ρχουσι κρύσταλλα θειϊκοῦ σιδήρου.

τὸ ὅπλον τυγχάνει γεγεμισμένον, ἐκκενώνει μηχανικῶς τοῦτο, ση-
χρῶμα τῶν βυσμάτων καθ' ὃ μέρος ταῦτα ἐφάπτονται τοῦ σω-
τὸ μέγεθος καὶ τὸ χρῶμα τῆς σφαίρας ἢ τῶν σφαιριδίων, καὶ τὸ
τῆς πυρίτιδος.

των τελεσθέντων, ἀποπλύνει ἰδίᾳ δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος τὸν
καὶ τὸ πύραυνον, διηθεῖ τὸ ὑγρὸν δι' ἠθμοῦ βεβρεγμένου δι' ὑδρο-
οῦ ὀξέος, συλλέγει τὸ ὑγρὸν ἐντὸς τριῶν σωλήνων καὶ ἐξετάζει
νδε τὸν τρόπον· 1. Διὰ χλωριούχου βαρείας προσδιορίζει τὸ θειϊ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βο

κὸν ὀξύ. 2. Τῇ προσθήκῃ σταγόνων νιτρικοῦ ὀξέος ἐν τῷ δευτέρῳ σωλῆνι ἐπιτυγχάνει τὴν ὑπεροξείδωσιν τοῦ ὑγροῦ, εἶτα δὲ δοκιμάζει τοῦτο διὰ τοῦ σιδηροκυανιούχου καλίου, καὶ ἂν προκύπτει χρωματισμὸς ἢ ἴζημα κυανοῦν ὑπάρχει ἔνδειξις σιδήρου. 3. Διὰ τοῦ ὑποξικοῦ δὲ μολύβδου προσδιορίζει τὰς λοιπὰς θειούχους ἑνώσεις.

Ἂν ἐπὶ τοῦ πυραύνου καὶ τῶν ἀντιστοίχων μερῶν εὑρεθῇ ῥύπος κυανομέλας, ὅστις οὔτε ἰὸς οὔτε κρύσταλλα θειϊκοῦ σιδήρου εἶναι, τὸ δὲ τῆς ἀποπλύσεως ὑποκίτρινον ὕδωρ προσκτᾶται χροιὰν φαιὰν διὰ τοῦ ὑποξικοῦ μολύβδου, εἰκάζει μετὰ βεβαιότητος ὅτι τὸ ὅπλον ἐξεπυρσοκρότησε πρὸ δύο τὸ πολὺ ὡρῶν. Ὅταν δὲ ὁ ῥύπος ἦναι ἧττον σκιερός, τὰ δὲ τῆς ἀποπλύσεως ὕδατα περιέχωσι ἴχνη σιδήρου, ἐπὶ δὲ τοῦ σωλῆνος καὶ τοῦ πυραύνου δὲν εὑρίσκωνται ἰὸς ἢ κρύσταλλα, τοῦ ὅπλου χρῆσις ἐγένετο πλέον ἢ πρὸ δύο ὡρῶν, ἀλλὰ καὶ ἔλαττον τῶν 24. Ἂν εὑρίσκονται μικρὰ κρύσταλλα θειϊκοῦ σιδήρου καὶ ἰοῦ, τὰ δὲ τῆς ἀποπλύσεως ὕδατα περιέχουσι σίδηρον εἰς ἱκανὴν ποσότητα, τοῦ ὅπλου χρῆσις ἐγένετο τοὐλάχιστον πρὸ 24 ὡρῶν καὶ τὸ πολὺ πρὸ 10 ἡμερῶν. Ἂν τέλος ἡ τοῦ ἰοῦ ποσότης εἶναι μεγάλη, αἱ δὲ ἀντιδράσεις δὲν ἐνδεικνύουσι τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἁλάτων τοῦ σιδήρου, τὸ ὅπλον ἐξεπυρσοκρότησε τοὐλάχιστον πρὸ 10 καὶ τὸ πολὺ πρὸ 50 ἡμερῶν.

Τοῦ ὅπλου γεμισθέντος ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν καὶ χωρὶς προηγουμένης ἀποπλύσεως, τὸ μέρος τοῦ βύσματος τὸ ἐφαπτόμενον τὸν σωλῆνα εἶναι κατὰ τὰς πρώτας 4 ἡμέρας μελανόφαιον, βαθμηδὸν δὲ ἡ χροιὰ αὕτη ἐξασθενίζει καὶ μετὰ 15 ἡμέρας καθίσταται φαιόν, παραμένει δὲ τοιοῦτον μέχρι τέλους. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὰ τῆς ἀποπλύσεως ὕδατα ἐμπεριέχουσι θειϊκὸν ὀξύ.

Τοῦ ὅπλου ἀποπλυθέντος καὶ ἀποξηρανθέντος πρὶν ἢ ἐκ νέου γεμισθῇ, τὰ βύσματα κατὰ τὸ κυλινδρικὸν αὐτῶν μέρος προσκτῶνται χροιὰν ὠχροκιτρίνην μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας, βαθέως δὲ ἐρυθρὰν τὰς ἀκολούθους, καὶ χροιὰν ἰοῦ περὶ τὴν ἕκτην ἡμέραν. Ἀπὸ τῆς πέμπτης δὲ ἡμέρας ἡ πυρῖτις ἔχει ἐρυθρωπὴν χροιὰν ὡς ἐκ τῆς ἀναμίξεως μετ' αὐτῆς ἰοῦ. Εἰς τὰ ὕδατα ὅμως τῆς ἀποπλύσεως δὲν εὑρίσκεται θειϊκὸν ὀξύ.

Τοῦ ὅπλου γεμισθέντος ὥρας τινὰς μετὰ τὴν ἀπόπλυσιν, τὰ βύσματα παρουσιάζουσι πρασινοκιτρίνην χροιάν, τὰς δὲ ἑπομένας ἡμέρας ἐρυθράν.

2. *Ὅπλον χωρὶς λίθου.* — Τὴν σήμερον τὰ μετὰ λίθου ὅπλα σχεδὸν ἀντεκατεστάθησαν ὑπὸ τῶν διὰ καψυλίου ὅπλων, καὶ ταῦτα ἐπίσης ὑπὸ τῶν ὀπισθογεμῶν μετὰ φυσιγγίων μεταλλίνων ἢ μή.

Εἰς τὰ χωρὶς λίθου ὅπλα ἅπαντες οἱ ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως τοῦ πυραύνου χαρακτῆρες ἐλλείπουσιν, ὑπολείπονται δὲ μόνον οἱ ἀπὸ τῶν σωλήνων. Τὰ δὲ ὀπισθογεμῆ οὐδένα παρέχουσι χαρακτῆρα ἐκ τῆς χροιᾶς εἴτε τοῦ βύσμα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τος εἴτε τῆς πυρίτιδος. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διὰ τοῦ χλωρικοῦ καὶ σιδηροκυανιούχου καλίου πυρῖτις οὐδόλως ὀξειδοῖ τὰ ὅπλα, οὐδὲν σιδήρου ἄλας παράγει, καὶ εἶναι ὅλως ἄχρους, ἡ δὲ βαμβακοπυρῖτις παράγει φαινόμενα ἄλλοτε ἄλλα ἀναλόγως τῆς προπαρασκευῆς αὐτῆς.

Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι πλὴν τῶν περιστάσεων καθ' ἃς γίνεται χρῆσις ὅπλου μετὰ λίθου, γεγεμισμένου διὰ τῆς συνήθους πυρίτιδος, τὰ μέσα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος «ἀπὸ ποίας ἐποχῆς ἐγένετο χρῆσις ὅπλου τινός,» εἶναι ἀνεπαρκῆ, ἡ δὲ ἐπιστήμη εἰς τὴν παροῦσαν αὐτῆς κατάστασιν ἀδυνατεῖ νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο θετικῶς.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

Περὶ κηλίδων.

Κηλίδες ἀπὸ διαφόρου ἀποτελούμεναι ὕλης συχνότατα ὑποβάλλονται εἰς τὴν τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐξέτασιν· εὑρίσκονται δὲ εἴτε ἐπὶ ἐνδυμάτων, εἴτε ἐπὶ ἐπίπλων, σκευῶν, τοίχων, πατώματος, ὅπλων κτλ.

Α'. Κηλίδες ἀπὸ αἵματος.

Τὰ εἰς τὰς κηλίδας τοῦ αἵματος ζητήματα εἶναι·

α'. *Αἱ κηλίδες εἶναι αἵματος*; — Εὑρίσκονται ἐπὶ ἐνδυμάτων τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ, ἐπὶ ὅπλων, ἐπίπλων κτλ. Πρὸς ἐξέτασιν τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος διαιροῦμεν τὴν μελέτην· 1. Εἰς τοὺς χαρακτῆρας. 2. Εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐξετάσεως καὶ 3. Εἰς τὰ συμπεράσματα.

Α'. *Χαρακτῆρες.* — 1. *Φυσικοί.* — Εἶναι ἄλλοτε ἄλλοι· ἐπὶ ὑφασμάτων διαφέρουσι κατὰ τὸ χρῶμα, καθόσον τὸ αἷμα εὐμοιρεῖ ὀρροῦ, εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ἄφθονον καὶ τὸ ὕφασμα μᾶλλον ἢ ἧττον διαχωρητόν· ἐπὶ στερεῶν ἀντικειμένων παρίστανται εἴτε δίκην σταγόνων, εἴτε δίκην γραμμῶν, ὁτὲ μὲν παχεῖαι, ὁτὲ δὲ λίαν λεπταί, ἄλλοτε μὲν δίκην λεπύρων στιλβόντων, ἄλλοτε δὲ σκιερῶν.—2. *Χημικοί.* — α'. *Χημικαὶ τοῦ αἵματος ἰδιότητες καὶ προσδιορισμὸς τοῦ λευκώματος καὶ τοῦ σιδήρου.* — Κηλὶς ἐπὶ ἐλάσματος στιλπνοῦ εἰς θερμοκρασίαν $25^0 - 30^0$ ὑπεγείρεται δίκην λεπύρου, ἐγκαταλιμπάνουσα τὸ ἔλασμα στίλβον. — Ξηρὸν αἷμα διὰ θερμάνσεως ἀναδίδει ἀμμωνιοῦχον πτητικὴν οὐσίαν. — Δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος κηλὶς ξηρὰ οὔτε ἐξαφανίζεται, οὔτε γίνεται κιτρίνη. — Κατεργαζομένης τῆς κηλίδος ἐν ὕδατι, τὸ ὕδωρ γίνεται ἐρυθρόν, καὶ ἡ κηλὶς προσκτᾶται χροιὰν ὑπόφαιον. Τὸ ἐκ τῆς κατεργασίας τῆς κηλίδος ὕδωρ δὲν ἐπιδρᾷ εἰς τὸν ἐρυθρὸν καταστάντα χάρτην τοῦ ἡλιοτροπίου. Διὰ μικρᾶς πο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σότητος χλωρίου πρασινίζει, διὰ μείζονος δὲ ἀποχρωματίζεται καὶ σχηματίζονται κροκίδες ὑπόλευκοι. Δι' ἀμμωνίας δὲν ἀλλοιοῦται τὸ χρῶμα. Διὰ νιτρικοῦ ὡς καὶ διὰ θειϊκοῦ ὀξέος ἴζημα λευκὸν ὑπόφαιον παράγεται. Διὰ θερμάνσεως ἢ θολοῦται, ἢ σχηματίζονται ἐν αὐτῷ κροκίδες. Δι' ἀμμωνίας οὐδόλως ἀλλοιοῦται ἡ χροιά, ὡς συμβαίνει εἰς κηλίδας ἀπὸ ἑτέρων χρωματιστικῶν οὐσιῶν. Διὰ τοῦ ὑπερχλωριώδους ὀξέος ἡ τοῦ αἵματος χροιὰ γίνεται βαθυτέρα. Διὰ θερμάνσεως, ἢ διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, τὸ ἐκ τῆς κατεργασίας τῆς κηλίδος ὕδωρ πληροῦται ὑπὸ κροκίδων ἐκ τοῦ θρομβουμένου λευκώματος, αἱ κροκίδες τοῦ λευκώματος αὗται ἀντιδρῶσι διὰ καυστικῶν ἀλκαλίων, νιτρικοῦ ὀξέος, ἢ χλωρίου. Διὰ κονίας καυστικοῦ νάτρου μετὰ νιτρικοῦ ἢ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἡ χλωριούχου ὕδατος λευκὸν ἴζημα. Χρωματισμός, κυανοῦς μὲν διὰ τοῦ σιδηροκυανιούχου, ἐρυθρὸς δὲ διὰ τοῦ θειοκυανιούχου καλίου, τοῦ ἐκ τῆς δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος κατεργασίας τῆς κηλίδος ὑγροῦ ἐνδεικνυσιν τὴν παρουσίαν τοῦ σιδήρου ἐν τῇ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδι.

β'. *Προσδιορισμὸς τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος οὐσίας διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου.* — Ὑπὸ τοῦ Taylor συσταινομένη, συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἐν προσφάτῳ βάμματι ῥητίνης ταῦ ἱεροξύλου διάλυσις αἵματος καθιζάνει ἴζημα λευκὸν, τῇ προσθήκῃ δὲ ὀζονούχου ὑγροῦ, καὶ δὴ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου ἢ ὀζονούχου αἰθέρος, παράγεται κυανοῦς χρωματισμός. Ἡ μέθοδος δὲν εἶναι ἀσφαλής, διότι καὶ ἄλλαι ὀργανικαὶ οὐσίαι ἐπιδρῶσι περίπου κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥστε, ἀρνητικοῦ μὲν ὄντος τοῦ ἀποτελέσματος αὐτῆς, βεβαιοῦται ἡ ἔλλειψις τοῦ αἵματος, θετικοῦ δὲ δὲν ἐπικυροῦται ἡ παρουσία αὐτοῦ, ἂν μὴ καὶ δι' ἄλλων μεθόδων βεβαιωθῇ.

γ'. *Προσδιορισμὸς τῆς χρωματιστικῆς τοῦ αἵματος οὐσίας διὰ τῶν κρυστάλλων τῆς αἱμίνης.*—Ταῦτα εἶναι ῥομβοειδῆ, καὶ μελανέρυθρα τὴν χροιάν, παρασκευάζονται δὲ ἂν εἰς αἷμα προστεθῇ χλωριοῦχον νάτριον καὶ ὀξικὸν ὀξὺ καὶ ἡρέμα θερμανθῇ μέχρις ἐξατμίσεως. Βεβαία καὶ ἀσφαλὴς μέθοδος, καὶ μόνη λύουσα τὸ ζήτημα.

3. *Φασματοσκοπικοί.* — Ἡ ὀξυγόνον περιέχουσα αἱματοσφαιριδίνη παράγει φάσμα χαρακτηριστικόν. φέρον δύο μελανὰς ταινίας μεταξὺ τοῦ D καὶ E Fraünhofer, ἡ δὲ στερουμένη ὀξυγόνου, φάσμα χαρακτηριζόμενον διὰ μιᾶς μελανῆς ταινίας. Ἀφαιρεῖται δὲ τὸ ὀξυγόνον τῆς αἱματοσφαιριδίνης τῇ προσθήκῃ ὑδροθειϊκῆς ἀμμωνίας κτλ., καὶ ἐπανακτᾶται τοῦτο ἀναταρασσομένη μετὰ ἀέρος.—Μέθοδος ἀσφαλής, ἧττον ὅμως τῆς πρώτης.

4. *Ἱστολογικοὶ χαρακτῆρες.* — Στηρίζονται εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος σωματίων, ἐν μέρει δὲ καὶ τῶν λευκῶν· ὅπως δὲ μὴ ἀλλοιωθῶσι τὰ ἐρυθρὰ σωμάτια δέον ὅπως διϋγραίνηται ἡ κηλὶς δι' ὑγρῶν μήπω ἀλλοιούντων αὐτά, ὡς διαλύσεως φωσφορικοῦ νατρίου, λευκώματος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τλ. Μέθοδος ἀσφαλὴς καὶ βεβαία ὁσάκις ἀνευρίσκονται τὰ σωμάτια.

Β'. *Τρόπος ἐξετάσεως τῶν κηλίδων.* — Διὰ τὴν μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν δέον ὅπως καταβάλληται πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἀκεραιότητος τῶν ἐρυθρῶν σωματίων, διὸ ἀνάγκη νὰ διαβρέχωνται αἱ κηλίδες διὰ διαλύσεως φωσφορικοῦ νατρίου, ἢ διὰ λευκωματούχου ὑγροῦ, τιθεμένης οὐχὶ τῆς κηλίδος αὐτῆς, ἀλλὰ μέρους τοῦ ὑφάσματος μήπω κηλιδωμένου συνεχομένου μετὰ τῆς κηλίδος, ἐντὸς ποτηρίου ἐνέχοντος τὴν ἐν λόγῳ διάλυσιν, οὕτω δὲ διαβρέχεται διὰ τριχοειδοῦς κινήσεως ἡ κηλίς, ἐξ ἧς ἀφαιρεῖται τεμάχιον μικρόν, ὅπερ τιθέμενον ἐπὶ ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου φέρεται ὑπ' αὐτὸ εἰς μεγέθυνσιν 500 — 600 διαμέτρων.

Διὰ δὲ τὰς λοιπὰς ἐρεύνας, ἐπειδὴ κυρίως χρησιμεύει ἡ χρωματιστικὴ τοῦ αἵματος ὕλη οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἀκεραιότης τῶν σωματίων, διαβρέχεται ἡ κηλίς, ἂν μὴ τὸ αἷμα ῥευστὸν τυγχάνει, δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος, ὅπερ διαλύει τὴν χρωματιστικὴν τοῦ αἵματος ὕλην.

Ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ τούτου ὕδατος μέρος ἐντὸς ὑελίνου σωλῆνος δοκιμάζεται διὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου ὡς ἑξῆς, ἐν τῷ ἐνέχοντι τὴν διάλυσιν τοῦ αἵματος σωλῆνι προστίθεται ὑπεροξείδιον τοῦ ὑδρογόνου ἢ ὀζονισμένος ἀιθήρ, ἐν ἑτέρῳ δὲ σωλῆνι ἐνέχοντι βάμμα τοῦ ἱεροξύλου προστίθεται ποσότης ἐκ τῆς διαλύσεως τοῦ αἵματος, ἂν μὴ εἰς ἀμφότερα τὰ ὑγρὰ ταῦτα ἐπέλθῃ ἀλλοίωσις τοῦ χρώματος, μίγνυνται τὰ ὑγρά, ὅτε, προκειμένου περὶ αἵματος, τὸ χρῶμα γίνεται κυανοῦν.

Ἐκ τῆς αὐτῆς τοῦ αἵματος διαλύσεως τίθεται μέρος ἐν δοκιμαστικῷ σωλῆνι, ὅστις προσκολλᾶται εἰς τὴν σχισμὴν τοῦ φασματοσκοπίου, ἀνευρίσκεται δὲ τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ αἵματος φάσμα, ὅπερ μεταβάλλεται ἂν εἰς τὴν διάλυσιν προστεθῇ ὑδροθειϊκὴ ἀμμωνία, ἢ σίδηρος ἀνηγμένος δι' ὑδρογόνου.

Διὰ τὰ κρύσταλλα τῆς αἱμίνης λαμβάνεται τεμάχιον ξηρὸν ἐκ τῆς κηλίδος, διαβρέχεται μετρίως δι' ὕδατος ἐπὶ ὑέλου τοῦ μικροσκοπίου, προστίθεται σμικρότατον τεμάχιον χλωριούχου νατρίου, καὶ μίγνυται καλῶς τὸ μίγμα, εἶτα καλύπτεται διὰ λεπτῆς ὑέλου καὶ προστίθεται ὀξικὸν ὀξύ, θερμαίνεται δὲ τὸ ὅλον ἠρέμα, καὶ μετὰ τὴν ἐξάτμισιν ζητοῦνται ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον τὰ κρύσταλλα.

Γ'. *Συμπεράσματα.* — α'. Συμπέρασμα καταφατικὸν καὶ βέβαιον ἀνευρεθέντων τῶν ἐρυθρῶν σωματίων.

β'. Ἐπίσης βέβαιον καὶ ἂν δὲν εὑρεθῶσι τὰ ἐρυθρὰ σωμάτια, εὑρεθῶσιν ὅμως τὰ λευκά, ἡ ἰνικὴ καὶ τὰ κρύσταλλα τῆς αἱμίνης, ἢ τὸ φάσμα τῆς αἱματοσφαιριδίνης.

γ'. Ἀρνητικὸν ἂν διὰ μὲν τῶν λοιπῶν μεθόδων προκύψει συμπέρασμα ἀμφίβολον, διὰ δὲ τῆς διὰ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου ἀρνητικόν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Θεσσ

δ'. Συμπέρασμα ἀόριστον, τοῦ περιγενομένου τῆς ἐξετάσεως ὄντος ἀμφιβόλου, ἐπίσης ἀόριστον ἂν μόνον τὸ διὰ τοῦ ἱεροξύλου περιγενόμενον θετικὸν τῶν δὲ λοιπῶν μεθόδων ἀμφίβολον ἢ ἀρνητικόν.

ε'. — *Τὸ εὑρεθὲν αἷμα ἀνήκει εἰς ἄνθρωπον ἢ ζῶον;* — Ἄλυτον εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν, τὸ μόνον βοήθημα, ἐκ τῆς καταμετρήσεως τοῦ μεγέθους τῶν ἐρυθρῶν σωματίων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀμφίβολον. — Παραβολικὴ ἐξέτασις ἑτέρων κηλίδων.

α'. *Κηλίδες ἀπὸ ὑποχωρημάτων, ψύλλων, κόρεων καὶ μυιῶν.* — Δίκην κηλίδων στρογγύλων ἢ ὠοειδῶν, μελανέρυθροι, μόνον διὰ τοῦ μικροσκοπίου δυνατὴ ἡ διάκρισις αὐτῶν.

β'. *Κηλίδες ἀπὸ οἴνου καὶ ἑτέρων φυτικῶν οὐσιῶν.* — Ἰσχροαί, ἐρυθραίνονται δι' ὀξέος· διὰ τοῦ μικροσκοπίου διακρίνονται σαφῶς.

γ'. *Κηλίδες ἀπὸ ἰοῦ.* — Ἐρυθροκίτρινοι, ἀλαμπεῖς, δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἐν ἀρχῇ κιτρινίζουσιν εἶτα διαλύονται, ἀδιάλυτοι εἰς τὸ ὕδωρ.

δ'. *Κηλίδες ἀπὸ αἵματος ἐπιμηνίων, ἢ ἑτέρας ῥύσεως.* — Διακρίνονται μόνον ἂν ἀνευρεθῶσιν ἀνατομικὰ συστατικὰ ἑτέρων ἱστῶν.

ε'. — *Δεδομένα ἐκ τοῦ σχήματος, τῆς διατάξεως κτλ. τῶν κηλίδων τοῦ αἵματος σχετικῶς πρὸς τὴν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν.* — Αἷμα ἀπὸ ἀρτηρίας ἀπεργάζεται σειρὰν μικρῶν σταγόνων· τοῦ αἵματος καθέτως προσπίπτοντος αἱ κηλίδες εἶναι στρογγύλαι, λοξῶς δὲ ἐπιμήκεις, ὧν ἡ ἀρχὴ χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ πλατέος ἄκρου. Ὀλίγαι σταγόνες αἵματος ἐνδεικνύουσι πρῶτον τραῦμα οὐχὶ μέγα, τὸ ἐναντίον δὲ ἄφθονοι κηλίδες. Λίαν δύσκολος ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν συνετελέσθη ἡ κηλίς.

Β'. **Κηλίδες ἀπὸ σπέρματος.**

Εὑρίσκονται ἐπὶ ἐνδυμάτων, κλινοστρωμνῶν, ἐπίπλων, πατώματος κτλ.· ἀνωμάλου σχήματος, κιτρίνου χρώματος, τὸ δὲ ἔνδυμα παρίσταται ξηρὸν ὡσεὶ ὑπὸ ἀμυλοκόλλας βεβρεγμένον.

Τὸ μόνον χαρακτηριστικὸν εἶναι ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου εὕρεσις τῶν σπερματοζώων, ἅτινα δέον νὰ κατεργάζωνται ἐν διαλύσει ἐναμμωνίου καρμινίου, ὅπερ χρωματίζει τὰ σώματα τῶν σπερματοζώων οὐχὶ δὲ καὶ καὶ τὰς κεφαλὰς ἢ ἄλλα στερεὰ ἀντικείμενα παρεμφερῆ τοῖς σπερματοζώοις· ἡ κατεργασία δέον νὰ παρατείνηται ἐπὶ 24 ὥρας.

Γ'. **Κηλίδες ἀπὸ βλεννώδους τῆς οὐρήθρας ῥύσεως.**

Ἀναγνωρίζονται διὰ τοῦ μικροσκοπίου διότι ἀποτελοῦνται σχεδὸν μόνον ὑπὸ βλέννης.

Δ'. **Κηλίδες ἀπὸ ῥύσεως τῶν γυναικείων γεννητικῶν ὀργάνων.**

Ἀποτελοῦνται ὑπὸ κυττάρων στρωτοῦ ἐπιθηλίου, κεγχρώδους καὶ πυρηνοφόρου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ε'. Κηλίδες ἀπὸ βλεννορροϊκῆς ῥύσεως.

Ἄλλοτε ἄλλαι τὴν χροιάν· ἀποτελοῦνται ὑπὸ βλέννης, λευκοκύτων, καὶ ἐπιθηλίου στρωτοῦ.

ΣΤ'. Κηλίδες ἀπὸ πτυέλων καὶ ῥινικῆς βλέννης.

Ἀποτελοῦνται ὑπὸ βλέννης, λευκοκύτων, πρισματικοῦ ἢ στρωτοῦ ἐπιθηλίου.

Ζ'. Κηλίδες ἀπὸ λευκώματος.

Μόνον διὰ τοῦ μικροσκοπίου γνωρίζονται·

Η'. Κηλίδες ἀπὸ οὔρων.

Ἐπίσης.

Θ'. Κηλίδες ἀπὸ μηκωνίου καὶ σμέγματος.

Μεγάλαι ἐνίοτε ὅσον τὸ μῆκος τοῦ σώματος τοῦ βρέφους, σχήματος ἀνωμάλου, χρώματος φαιοπρασίνου ἢ κιτρινοπρασίνου, ἐπὶ ἐνδυμάτων, κλινοστρωμνῶν, ἐπίπλων κτλ. Μόνον διὰ τῆς εὑρέσεως ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον τῶν ἀποτελούντων τὰς ὕλας ταύτας συστατικῶν βεβαιοῦται ἡ φύσις τῶν κηλίδων.

Ι. Κηλίδες ἀπὸ κόπρου.

Ἐπὶ ὑποκαμήσων ὡς τὰ πολλά. Τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν κόπρον μικροσκοπικὰ συστατικὰ ἀποτελοῦσι τὴν βεβαιότητα τῆς ὑπάρξεως τῆς κηλίδος.

ΙΑ. Κηλίδες ἀπὸ τμημάτων ἱστῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Ἀπαντῶσιν ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων· ἀπαρτίζονται ὑπὸ ποικίλων ἱστῶν, κυτταρώδους ἱστοῦ, ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, ὀστῶν κτλ. Διακρίνονται διὰ τῶν ἰδίων ἑκάστῳ ἱστῷ ἀνατομικῶν συστατικῶν. Ἐκ τῆς θέσεως δὲ σχήματος καὶ λοιπῶν παρομαρτουσῶν περιπτώσεων οὐχὶ σπανίως ἀπεικάζεται ἡ ὅλη τοῦ δράματος σκηνή.

ΙΒ'. Κηλίδες ἀπὸ κιτρικοῦ σιδήρου ἢ ὀποῦ λειμωνίων.

Ἐπὶ τμητικῶν ἰδίᾳ ὀργάνων· δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἀφανίζονται καὶ μένει ὑγρὸν κίτρινον φέρον ἀντιδράσεις σιδήρου.

ΙΓ'. Κηλίδες ἀπὸ θειϊκοῦ ὀξέος.

Μετὰ κατεργασίαν ἐν ὕδατι παράγεται ὑγρὸν ὀξεινόν, ὅπερ διὰ νιτρικῆς βαρείας παράγει λευκὸν ἵζημα ἀδιάλυτον εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ.

ΙΔ'. Κηλίδες ἀπὸ πυρίτιδος.

Μόνον τῶν παλαιῶν ὅπλων ἡ ἐξέτασις ὁδηγεῖ εἰς συμπέρασμα μᾶλλον ἢ ἧττον θετικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΕΙΔΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ.

ΚΑΙΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΑΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΚΩΣΕΩΝ.

Ὑπὸ τὸν ὅρον, *Αἰκίαι καὶ Κακώσεις*, εἰς τὴν Ἰατροδικαστικὴν διαλαμβάνεται πᾶσα βλάβη ἐνεργουμένη εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα δι' ὀργάνου τιτρώσκοντος, μηχανικῶς ἢ χημικῶς δρῶντος, καὶ συνεπαγομένη εἴτε ἁπλῶς σύνθλασιν, μώλωπας, ἐκδορὰς καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, εἴτε λύσιν τῆς συνεχείας τῶν μαλθακῶν μορίων, εἴτε κατάγματα καὶ ἐξαρθρήματα καὶ διαστρέμματα, εἴτε τέλος καὶ τὸν θάνατον αὐτόν.

Ὁ χειρουργός, εἰς τὴν εἰδικότητα τοῦ ὁποίου ὑπὸ ἰατρικὴν ἔποψιν ὑπάγονται ἅπασαι αὗται αἱ βλάβαι, κύριον αὐτοῦ μέλημα καὶ κυρίαν ἀποστολὴν ἔχων τὴν θεραπείαν τοῦ παθόντος, ἐπιδίδεται εἰς τὴν διάγνωσιν, ἀποβλέπων εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸ εἶδος καὶ εἰς τὰς ἀμέσους καὶ ἐμμέσους συνεπείας αὐτῶν, διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μᾶλλον καταλλήλου καὶ μεθοδικοῦ τῆς θεραπείας τρόπου, τοὐναντίον ὁ ἰατροδικαστής, ἐκ τοῦ νόμου ὑποχρεούμενος νὰ ὁρίσῃ καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν αἱ βλάβαι αὗται ἐπηνέχθησαν, καὶ τὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις τοῦ τραυματίου καὶ τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ τὸ ἐνταῖον ἢ μὴ τοῦ ὅπλου καὶ τοῦ δράστου, καὶ τὴν ἀμοιβαίαν τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ θέσιν κτλ., ὀφείλει ν' ἀναζητῇ καὶ ν' ἀνευρίσκῃ εἰς τὰς αἰκίας καὶ τὰς κακώσεις τοὺς διαφόρους χαρακτῆρας καὶ τὰ διάφορα σημεῖα δι' ὧν ἑκάστοτε ὁρίζονται ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον καὶ θετικώτερον, οὐ μόνον ἡ φύσις καὶ τὸ εἶδος τῶν κακώσεων ἐν γένει, καὶ αἱ ἄμεσοι καὶ ἔμμεσοι αὐτῶν συνέπειαι, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν αὗται ἐβλήθησαν, καὶ αἱ λοιπαὶ πρός τε τὸν τραυματίαν καὶ τὸν αὐτουργὸν σχετικαὶ περιστάσεις, δι' ὧν ὁ δικαστὴς καθοδηγεῖται πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἐνόχου καὶ τῆς ἀληθείας.

Τὰς βάσεις τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἰατροδικαστοῦ εἰς τὸ περὶ αἰκιῶν καὶ κακώσεων καθόλου θέμα, τῆς διαῤῥυθμίσεως τῶν εἰς ταύτας ἀναγομένων εἰδικῶν ζητημάτων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ τρόπου τῆς σπου-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ς τοῦ κεφαλαίου τούτου ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, ἀποτελεῖ ἡ Ποι-
ὴ νομοθεσία ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

Π. Δ. 287. Διὰ νὰ νομίζεται καιρία (θανατηφόρος) βλάβη τις ἢ πληγή,
ν ἀπαιτεῖται ἄλλο τί παρὰ τὴν βεβαιότητα, ὅτι αὕτη παρήγαγεν ὡς
εργὸς αἰτία τὸν θάνατον τοῦ βλαφθέντος ἢ πληγωθέντος. Ὅθεν εἰς τὴν
ρι καιρίας βλάβης ἢ πληγῆς δικαστικὴν κρίσιν, δὲν παρατηρεῖται ἐὰν
ότη εἰς ἄλλας περιστάσεις μὲ τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης ἰάθη ἢ ὄχι, ἐὰν
θανατηφόρον ἀποτέλεσμα ἠδύνατο νὰ ἐμποδισθῇ εἰς τὴν προκειμένην
ριπτωσιν δι' ἐγκαίρου καὶ καταλλήλου βοηθείας τῆς τέχνης· ἐὰν ἡ
άβη ἢ ἡ πληγὴ ἐπέφερε τὸν θάνατον ἀμέσως, ἢ δι' ἄλλων μέν, ἀλλ'
αὐτῆς τεθέντων εἰς ἐνέργειαν ἐμμέσων αἰτίων· ἐὰν τέλος πάντων αὕτη
αι ἐν γένει θανατηφόρος, ἢ παρήγαγε τὸν θάνατον μόνον διὰ τὴν ἰδιά-
ουσαν σωματικὴν τοῦ θανατωθέντος κατάστασιν, ἢ διὰ τὰς τυχαίας
εριστάσεις, καθ' ἃς ἐπηνέχθη εἰς αὐτόν. Π. Ν. 288. 289. 290. 291.
93. 294. 299. 300. 303. 305, 1. 316. 319.

288. Ὡς φονεὺς τιμωρεῖται μὲ θάνατον ὅστις ἐκ προμελέτης ἀπε-
άσισεν ἢ ἐσκεμμένως ἐξετέλεσε τὴν παρ' αὐτοῦ πραχθεῖσαν ἀνθρωπο-
τονίαν. Ποιν. 511, 2. Π. Ν. 175. 1. 273. 287. 294. 295. 299.
00. 303. 319. 409. 419.

293. Ὅστις ἀπρομελετήτως εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς ἀπεφάσισε
αὶ ἐξετέλεσεν ἀνθρωποκτονίαν, τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος ἀναιρέσεως. 1. μὲ
εσμὰ ἀπὸ 15—20 ἐτῶν, ἐὰν δὲν συνέβη καμμία τῶν εἰς τοὺς ἑξῆς
ριθμοὺς 2 καὶ 3 σημειουμένων περιπτώσεων. 2. μὲ δεσμὰ τὸ πολὺ 15
τῶν, ἐὰν ὁ φονευθεὶς ἠρέθισε καὶ παρώργισε τὸν ἀναιρέτην. 3. μὲ εἰρ-
τὴν ἐὰν ἡ ἐρέθισις αὕτη ἔγεινε διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν, δεινῆς ὕβρεως
βαρείας αἰκίας. Π. Ν. 175. 287.—Ἀρθ. 300—301. (Ὅρ. Σελ. 124).

307. Ὅστις καθ' οἱονδήποτε τρόπον προξενεῖ ἐπίτηδες εἰς ἄλλον
ωματικὴν βλάβην (τραῦμα), ἐὰν αὕτη ἀπεφασίσθη προμελετημένως, ἢ
ξετελέσθη ἐσκεμμένως, τιμωρεῖται ὡς ἀκολούθως· 1. μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα,
ὰν ὁ βλαφθεὶς κατέστη διὰ τῆς αἰκίας παντάπασιν ἄχρηστος εἰς τὸ ὁποῖον
ετέρχεται ἐπάγγελμα, ἢ ἐστερήθη τῆς γλώσσης, τῆς ἀκοῆς, τοῦ ἑτέρου
ἢ ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦ ἑτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν βραχιόνων,
χειρῶν, ἢ ποδῶν, ἢ τῆς χρήσεως αὐτῶν· κατέστη ἀνίκανος εἰς παιδο-
ποιίαν, ἢ ὑπέκυψεν εἰς ψυχικήν τινα νόσον, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀπο-
χρῶσα πιθανότης ἀναῤῥώσεως, ἢ ἐστερήθη τῆς ζωῆς. 2. μὲ εἱρκτήν,
ὰν ὁ αἰκισθεὶς ἠκρωτηριάσθη, ἀπέβαλε τὴν χρῆσιν ἄλλου τινὸς τῶν
μελῶν του, παρεμορφώθη, ἢ, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν πραγματογνω-
μόνων, κατέστη ἄχρηστος εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματός του ὑπὲρ τοὺς
τρεῖς μῆνας. 3. μὲ φυλάκισιν τοὐλάχιστον δύο ἐτῶν, ἐὰν ὁ αἰκισθεὶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐβλάφθη τὸ σῶμα κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ ἐντεῦθεν ὑπέπεσεν εἰς νόσ
ἢ ἀνικανότητα ἐργασίας, διαρκοῦσαν ὑπὲρ τὰς 30 ἡμέρας, ἀλλ' ὄ
καὶ ὑπὲρ τοὺς 3 μῆνας, καὶ δὲν φαίνεται ὅτι τὸ διάστημα τοῦτο παρ
ἦλθε μόνον ἐξ αἰτιῶν μὴ δυναμένων νὰ καταλογισθῶσιν εἰς τὸν πρ
ξαντα. 4. μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν, ἐὰν ἡ νόσος ἢ ἡ πρ
ἐργασίαν ἀνικανότης τοῦ βλαφθέντος διήρκεσεν ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἡμέρ
ἀλλ' ὄχι καὶ ὑπὲρ τὰς 30. Π. Ν. 165. 288. 289. 311 ἐ. 419.

308. Ἐὰν ὁ τραυματισμὸς ἀπεφασίσθη καὶ ἐξετελέσθη ἀπρομελετήτω
εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς, ἢ εἰς ἀπαρασκευάστους διαπληκτισμοὺς κατ
γινώσκεται· 1. εἱρκτή, κατὰ τὰς εἰς τὸ 307 ἄρθρον ἀριθ. 1 ὁρισθείσ
περιστάσεις. 2. φυλάκισις τοὐλάχιστον δύο ἐτῶν, κατὰ τὰς εἰς τὸν ἀριθ.
τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου εἰρημένας περιπτώσεις. 3. φυλάκισις ἓξ μηνῶν μέχ
δύο ἐτῶν, κατὰ τὰς εἰς τὸν ἀριθ. 3 ὡρισμένας περιπτώσεις. 4. φυλάκισ
τὸ πολὺ ἓξ μηνῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀριθ. 4. Π. Ν. 309 ἐ. 31
688. — ἄρθ. 310. (Ὅρ. Σελ. 124).

316. Ὅσα εἰς τὸ ἄρθρ. 287 ὡρίσθησαν περὶ θανατηφόρων βλαβῶν
πληγῶν, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπισυμβα
νει θάνατος ἐκ τῶν σωματικῶν βλαβῶν. Π. Ν. 307 ἐ.

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν προεκτεθέντων τῆς ποινικῆς νομοθεσίας ἄρθρω
καὶ τῶν τούτοις σχετικῶν προκύπτει, ὅτι ὁ νομοθέτης κύριον ἔθετο σκοπ
καὶ μέλημα τὴν τιμωρίαν ἀνεξαιρέτως πάσης πράξεως βλάβην οἱασδήποτ
φύσεως ἐπαγούσης εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὑπὸ οἱασδήποτε ἐνερ
γουμένης περιστάσεις. Ποιούμενος ὅμως διάκρισιν, ἀνεξαρτήτως τῆς φ
σεως τῶν βλαβῶν καὶ κακώσεων, τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων ὑφ' ἃ
αὗται ἑκάστοτε ἐνεργοῦνται, διακρίνει δύο μεγάλας τούτων κατηγορία
καθ' ἃς καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη ποινὴ διάφορος εἶναι, καὶ καθ' ἃς ἐξετά
ζεται ἡ πρόθεσις καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ αὐτουργοῦ τῆς πράξεως, ἂν δηλον
ὅτι αὕτη ἐξετελέσθη ἐσκεμμένως καὶ μετὰ προηγουμένην προμελέτην κα
προετοιμασίαν ἐκ μέρους τοῦ αὐτουργοῦ μετὰ ἢ ἄνευ ἀποχρώσης πρό
τοῦτο αἰτίας ἐκ μέρους τοῦ θύματος, ἢ ἂν διεπράχθη ἀπρομελετήτως
τυχαίως καὶ ἐξ ἀμελείας.

Τὸ σπουδαῖον τῆς ἐπιμετρήσεως τοῦ βαθμοῦ τῆς ποινῆς εἰς τὴν μὲν
εἰς τὴν δὲ τῶν κατηγοριῶν τούτων συνεπάγεται ἐξ ἀνάγκης καὶ τὴν ἐ
μέρους τοῦ ἰατροδικαστοῦ προσπάθειαν ὅπως διακρίνῃ ἑκάστοτε ἐν δέδο
μένῃ περιπτώσει ἐκ τοῦ εἴδους καὶ τῆς φύσεως τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεω
καὶ λοιπῶν παρομαρτουσῶν αὐταῖς περιστάσεων, οὐ μόνον τὸ τυχαῖον αὐ
τῶν ἢ τὴν πρόθεσιν τοῦ αὐτουργοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγγὺς ἢ πόῤῥω τούτω
ἀμέσους ἢ ἐμμέσους συνεπείας, τοὐθ' ὅπερ εἰς τὰ τυχαῖα καὶ ἐξ ἀμελεία
τραύματα καὶ βλάβας ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς σπουδῆς καὶ μελέτης αὐ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῶν ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, ἕνεκα τῆς εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας συνεπαγομένης ἀποζημιώσεως τοῦ αὐτουργοῦ πρὸς τὸν παθόντα.

Ἐκ τούτων λοιπὸν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν ἀναγκαία ἡ διαίρεσις αὐτῶν εἰς *αἰκίας καὶ κακώσεις ἐκ προμελέτης καὶ ἐκουσίους*, καὶ εἰς *ἐξ ἀμελείας ἢ ἀκουσίους*.

Πλὴν ὅμως τῆς διακρίσεως ταύτης, ὁ νομοθέτης διακρίνει εἰς ἑκάστην τῶν διαιρέσεων τούτων βαθμοὺς καὶ ὁρισμοὺς ἰδιαιτέρους ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ῥυθμίζει τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς τὸν αὐτουργὸν ποινήν. Οἱ περιορισμοὶ οὗτοι συγκεφαλαιοῦνται ἰδίως εἰς τοὺς ἑξῆς· α'. Εἰς τὴν κατάστασιν εἰς ἣν διετέλει ὁ αὐτουργὸς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως, ἂν δηλ. ἡ πρᾶξις ἐξετελέσθη ὅλως ἐκ προμελέτης καὶ ἐν ἐντελῇ ψυχικῇ γαλήνῃ, ἢ εἰς βρασμὸν ψυχῆς, εἰς κατάστασιν μέθης ἢ ἀμύνης. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ ἰατροδικαστὴς ἥκιστα συντελεῖ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, καθότι οὔτε ἡ φύσις καὶ τὸ εἶδος τοῦ τραυματισμοῦ, οὔτε ἡ θέσις τῶν βλαβῶν καὶ κακώσεων καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν, οὔτε τὸ καίριον ἢ μὴ αὐτῶν μόνα λύουσιν ἀπολύτως καὶ ὁριστικῶς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα, ἀλλ' ἡ ἐξέτασις, ἡ σύγκρισις καὶ ἡ ἐκτίμησις ἁπασῶν τῶν περιστάσεων, τῶν καθόλου καὶ κατὰ μέρος πρὸς τὸν τραυματισμὸν σχετιζομένων, ὧν αἱ πολλαὶ διαφεύγουσι τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ ἰατροδικαστοῦ.

β'. Εἰς τὴν ἐπισημότητα καὶ χρησιμότητα τοῦ παθόντος ὀργάνου ἀπολύτως καὶ σχετικῶς πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ θύματος.

γ'. Εἰς τὴν διάρκειαν τῆς ἐκ τοῦ τραυματισμοῦ προκυπτούσης νόσου καὶ ἀνικανότητος πρὸς ἐργασίαν. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τρία τάσσει ὁ νομοθέτης ὅρια (ἄρθρ. 307) διὰ τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, ἂν ἡ νόσος καὶ ἡ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης εἶναι μικροτέρα τῶν τριῶν ἡμερῶν, ἢ μεγαλητέρα μὲν τῶν τριῶν μικροτέρα ὅμως τῶν τριάκοντα, καὶ ἂν εἶναι πλέον τοῦ τελευταίου τούτου ὁρίου. καὶ

δ'. Εἰς τὴν ἕνεκα τοῦ τραυματισμοῦ ἀναγκαίως ἢ ἐξ ἄλλων παρεμπιπτόντων αἰτίων ἐπελθοῦσαν ἀπώλειαν τῆς ζωῆς, ἢ διαρκῆ ἐντελῆ ἢ μερικὴν ἀπολύτως ἢ σχετικῶς πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ παθόντος ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν.

Ἕνεκα λοιπὸν τῶν ἰδιαιτέρων ποινικῶν διατάξεων εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς κατὰ τὰς διαφόρους ταύτας περιπτώσεις, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει ἑκάστοτε ἐρωτώμενος νὰ διαφωτίζῃ τὴν δικαιοσύνην περὶ μιᾶς ἑκάστης τούτων ἰδιαιτέρως, ἐξακριβουμένης, διὰ τῆς μεθοδικῆς ἐξετάσεως καὶ ἐκτιμήσεως, τῆς σωματικῆς τοῦ παθόντος καταστάσεως, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τῆς τοῦ αὐτουργοῦ.

Πρὶν ἢ περάνωμεν τὰ εἰς τὴν ποινικὴν νομοθεσίαν ἀφορῶντα, ὀφείλομεν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα λίαν συντόμως, καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὰ τοῦ ἰατροδικαστοῦ καθήκοντα, ἰσχυρισμοὺς καὶ ἀντιρρήσεις τινὰς ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρ. 307 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Τὴν διάταξιν τοῦ προσημειωθέντος ἄρθρου ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς νόσου καὶ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας, ὑπὲρ τὰς 30 καὶ ὑπὲρ τὰς 3 ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα ἡμέρας, προσέβαλόν τινες ὡς αὐθαίρετον καὶ δογματικήν, διατεινόμενοι ὅτι δικαιότερον νὰ ἔμενον τὰ χρονικὰ ταῦτα διαστήματα ἀπροσδιόριστα· τὴν δοξασίαν αὐτῶν ταύτην στηρίζουσι κυρίως εἰς δύο ἐπιχειρήματα, πρῶτον ὅτι ὁ ἰατρὸς ἐν γνώσει διατελῶν τῆς τοιαύτης διατάξεως μεταβάλλει ἐνίοτε κατὰ βούλησιν τὸ εἶδος τῆς ποινῆς, ἂν μικρὰ παρατηρεῖται διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν· καὶ δεύτερον ὅτι ἡ διάταξις ὅπως ἔχει ἀποβαίνει ἄδικος, ἅτε δὴ τῆς νόσου ἐνίοτε διαρκούσης τριάκοντα καὶ μίαν ἡμέρας, συνεπῶς αὐστηρότερον τιμωρουμένου τοῦ αὐτουργοῦ, ἐνῷ ἡ φύσις καὶ αἱ λοιπαὶ τῷ τραυματισμῷ παρομαρτοῦσαι περιστάσεις παρουσιάζουσι τραυματισμὸν εἰς τὴν ἀμέσως ἐλαφροτέραν τοῦ νόμου κατηγορίαν ὑπαγόμενον.

Τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν φαίνονταί πως ἀληθῆ· ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν τοῦ ἰατροῦ ἐκτίμησιν, ἐπειδὴ ἀνάγεται καθαρῶς εἰς τὰς ἠθικὰς καὶ νομικὰς τοῦ ἰατροῦ ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς κοινωνίας, οὐδὲν προσθέτομεν ἐνταῦθα ἴδιον μετὰ τὰ ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ περὶ καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ ἰατροῦ ῥηθέντα. Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ἀντιτάσσομεν ὅτι ἀδύνατος ἄλλως ἀπέβαινεν ἡ ῥύθμισις καὶ τακτοποίησις τοῦ μέρους τούτου τῆς ποινικῆς νομοθεσίας, διότι εἰ μὲν ὡρίζετο ἡ διάρκεια ἑκάστης ἰδίᾳ νόσου, ἦτο ἀνάγκη ἀτελευτήτων, ἐκτεταμένων καὶ ἀσκόπων ἀναγραφῶν χρονικῶν διαστημάτων, μεταβλητῶν ἄλλως ἑκάστοτε εἰς πᾶσαν νόσον, ἀναλόγως ποικίλων περιστάσεων, ὡς τοῦτο ἐκ τῆς ἰατρικῆς εἶναι γνωστόν, ἅτινα σύγχυσιν μᾶλλον ἐπάγονται, εἰ δὲ τοὐναντίον οὐδὲν ἐτάσσετο ὅριον, προφανὴς θὰ ἦτο ἡ τοῦ νόμου ἀδικία, εἴτε τὴν αὐτὴν ἐπιβάλλοντος ποινὴν εἰς ἁπάσας ἀνεξαιρέτως τὰς περιστάσεις, εἴτε ὁρίζοντος τὰ εἴδη τῶν ποινῶν εἰς μὴ τακτὰς στηριζόμενος προθεσμίας τῆς διαρκείας τῆς νόσου, ἢ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος, ἢ εἰς ἄλλας ἄλλης φύσεως τῶν τραυμάτων καὶ κακώσεων ἰδιότητας.

Μᾶλλον ὅμως σπουδαία εἶναι ἡ ἀφορῶσα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ὁρισμοῦ παρατήρησις « . . . . ὑπέπεσεν εἰς νόσον, ἢ ἀνικανότητα ἐργασίας . . . », ἂν δηλ. νόσος ἢ ἀνικανότης ἐργασίας εἶναι συνώνυμα. Πρὸς ἀκριβεστέραν καὶ μᾶλλον μεθοδικὴν τοῦ ζητήματος λύσιν προτάττομεν ἐνταῦθα τί νοεῖται καὶ τί πρέπει νὰ νοῆται διὰ τῶν ὅρων νόσος καὶ ἀνικανότης πρὸς ἐργασίαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λέγοντες νόσον ἐν γένει νοοῦμεν τὴν κατάστασιν ἐκείνην, καθ' ἣν νοσηρά τις ἐπεξεργασία ἐν τῷ ὀργανισμῷ διενεργεῖται· ἡ διάρκεια τῆς καταστάσεως ταύτης εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τῶν περιστάσεων· τὴν νόσον παρακολουθεῖ στάδιον ὅλως ἴδιον τὸ τῆς ἀναῤῥώσεως. Εἰς τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζήτημα τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων, νόσος σημαίνει τὸν πρὸς ἐντελῆ τοῦ τραύματος ἐπούλωσιν καὶ θεραπείαν τῶν ἕνεκα τοῦ τραυματισμοῦ ἐπελθόντων νοσηρῶν φαινομένων ἢ ἐπιπλοκῶν κτλ. ἀπαιτούμενον χρόνον, τὸ δὲ τῆς ἀναῤῥώσεως στάδιον, ὅπερ εἰς πολλὰς περιστάσεις, ὡς ἐκ τῆς διαρκείας αὐτοῦ καὶ λοιπῶν παρομαρτουσῶν περιστάσεων, ἀποβαίνει ὡς τὰ πολλὰ πολλοῦ λόγου ἄξιον, οὐ μόνον ὑπὸ καθαρῶς ἰατρικὴν ἔποψιν, ἀλλ' ἰδίως εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα ὑπὸ δικανικὴν διὰ τὴν ἐπιμέτρησιν εἴτε τῆς ποινῆς, εἴτε τῆς ἀποζημιώσεως, ὅλως ὑπὸ τοῦ νομοθέτου παραρᾶται, ἐκ τούτου δὲ ἀσάφεια καὶ ἐνδοιασμοὶ περὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν περιστάσεων. Ἀνικανότης δὲ εἰς ἐργασίαν σημαίνει, τὴν ἰδιαιτέραν ἐκείνην κατάστασιν, καθ' ἣν ὁ παθών, εἴτε ἕνεκα νόσου τὸ καθόλου τοῦ σώματος παραβλαπτούσης, εἴτε ἕνεκα τῆς ἐκ τῆς νόσου ἀναῤῥώσεως, εἴτε ἕνεκα δυσχρηστίας ἢ ἀχρηστίας παροδικῆς ἢ μερικῆς μέρους τινὸς τοῦ ὅλου σώματος, ἀδυνατεῖ νὰ μετέλθῃ τὸ εἰς ὃ συνήθως ἐπιδίδεται ἐπάγγελμα, ἢ καὶ ἐν γένει πᾶν ἐπάγγελμα· ὅλως διάφοροι περιστάσεις καὶ συναρμολογίαι τῶν ἀποτελούντων τὴν κατάστασιν ταύτην στοιχείων. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι, καίτοι ἡ ποινικὴ νομοθεσία οὐδόλως προνοεῖ περὶ τοῦ εἰς οὐδὲν ἐπιδιδομένου ἐπάγγελμα τραυματίου, εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ βιωτικαὶ τοῦ παθόντος περιστάσεις, ὡς καὶ ἡ προσωπικὴ αὐτοῦ ἐλευθερία, καὶ κανονίζεται ὡς ἀνικανότης εἰς ἐργασίαν τὸ χρονικὸν ἐκεῖνο διάστημα, καθ' ὃ ὁ παθὼν ἀδυνατεῖ νὰ ἀναλάβῃ τὰς συνήθεις αὐτῷ βιωτικὰς ἕξεις.

Δῆλον ἐκ τούτων ὅτι οἱ τοῦ νόμου ὁρισμοί, « νόσος καὶ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης », οὐδόλως εἶναι ἢ πρέπει νὰ θεωρῶνται συνώνυμοι, πλὴν τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν αἱ δύο αὗται τοῦ παθόντος καταστάσεις ταὐτίζονται, τοῦ αὐτοῦ δηλονότι χρονικοῦ διαστήματος χρησιμεύοντος καὶ πρὸς ἴασιν τῆς ἐκ τοῦ τραυματισμοῦ νοσηρᾶς καταστάσεως καὶ πρὸς πάροδον τοῦ σταδίου τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος· διότι ἐνίοτε, καίτοι ὑπαρχούσης νόσου, καθ' ἃ ἀνωτέρω εἴρηται, ἀνικανότης πρὸς ἐργασίαν δὲν ὑπάρχει, καὶ τἀνάπαλιν.

Μετὰ τὴν προεκτεθεῖσαν σύντομον ἀνάλυσιν τῶν διαφόρων τῆς ποινικῆς νομοθεσίας διατάξεων, ἐφ' ὅσον αὗται σχετίζονται πρὸς τὴν ἰατροδικαστικὴν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων σπουδήν, διαιροῦμεν ταύτας·

Α'. Εἰς αἰκίας καὶ κακώσεις ἑκουσίας.

Β'. Εἰς αἰκίας καὶ κακώσεις ἀκουσίας καὶ τυχαίας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπάγεται πᾶς τραυματισμὸς ὑπὸ ξένης χειρὸς ἐνεργηθεὶς ἐπὶ σκοπῷ βλάβης ἁπλῆς ἢ καὶ θανατώσεως, ἢ ὑπὸ τῆς ἰδίας τοῦ θύματος χειρὸς ἐπὶ σκοπῷ αὐτοκτονίας, εἴτε ὑποκρίσεως τραυματισμοῦ ἐπὶ σκοπῷ ἐνοχοποιήσεως τρίτου. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν πᾶς ὑπὸ ξένης μὲν χειρὸς ἀλλ' ἐξ ἀμελείας καὶ ἀπροσεξίας γιγνόμενος τραυματισμός, ἢ τυχαίως, ἢ εἰς κοινὰ καὶ δημόσια δυστυχήματα, ἢ ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ ἐπαγγέλματος κτπ.

Α'. ΑΙΚΙΑΙ ΚΑΙ ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΕΚΟΥΣΙΑΙ.

Ὡς ἤδη εἴρηται ὁ ἰατροδικαστὴς εἰς τὴν σπουδὴν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων προτίθεται τὴν λύσιν ποικίλων ζητημάτων, ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὴν ποινικὴν ἀναγομένων νομοθεσίαν. Τὰ ποικίλα ταῦτα ζητήματα καὶ τοὺς διαφόρους τῆς ποινικῆς νομοθεσίας ὁρισμοὺς ὑπ' ὄψιν λαβόντες οἱ ἰατροδικασταὶ προέβησαν εἰς ταξινόμησιν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων διὰ τὴν σπουδὴν αὐτῶν, ἀποβλέψαντες εἰς τὸ καθαρῶς δικανικὸν μέρος. Διό ἄλλοι μέν, τὸ προγνωστικὸν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων, ὅπερ τὰ μάλιστα ποικίλει ἀναλόγως πολλῶν περιστάσεων, ἰδίως ὑπ' ὄψιν λαμβάνοντες, διεῖλον ταύτας εἰς θανατηφόρους καὶ μὴ τοιαύτας, ἑκάστην δὲ πάλιν τῶν διαιρέσεων τούτων εἰς πλείστας ὑποδιαιρέσεις, σύγχισιν μᾶλλον καὶ δυσκολίαν περὶ τὴν σπουδὴν καὶ ἀδικαιολογήτους ἐπαναλήψεις συνεπαγομένας, ἢ σαφήνειαν καὶ εὐκολίαν. Ἐν γένει δὲ διὰ τῆς διαιρέσεως ταύτης περιορίζεται ἡ σπουδὴ τῶν κακώσεων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν εἰς ἓν μόνον ἴδιον αὐτῆς μέρος τὸ τῶν συνεπειῶν, παραμελουμένων ἁπάντων τῶν λοιπῶν ζητημάτων, ἄλλως λίαν σπουδαίων πρακτικῶς.

Ἄλλοι, στηριζόμενοι εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἕδραν αὐτῶν, διεῖλον ταύτας εἰς ἁπλᾶ, ἢ διαμπερῆ, τῆς κεφαλῆς, τοῦ προσώπου κτπ. τραύματα, διαίρεσις ἁρμόζουσα μᾶλλον εἰς τὴν σπουδὴν τῆς χειρουργικῆς, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἰατροδικαστικῆς, καθότι καὶ ἐνταῦθα παραμελοῦνται πολλὰ τῶν μᾶλλον χρησίμων διὰ τὴν πρακτικὴν τῆς ἰατροδικαστικῆς σπουδὴν ζητημάτων.

Ὁ Tardieu (1), συνιδὼν τῶν διαιρέσεων τούτων τὰς ἐλλείψεις καὶ τὴν προκύπτουσαν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐκ τούτων βλάβην, ἅμα δὲ κατανοήσας κάλλιον παντὸς ἄλλου τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἰατροδικαστοῦ, σκοποῦντος τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἰατρικῶν γνώσεων διὰ τὴν λύσιν ζητημάτων πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ φωτισμὸν τῆς

(1) Nouveau Dictionnaire de Médecine et de Chirurgie pratiques. Article Blessures. tom. E. Σελ. 298. Paris 1866.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δικαιοσύνης, καὶ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ διὰ τὴν ἑκάστοτε τῶν ζητημάτων τούτων λύσιν, παρεδέξατο ὡς βάσιν διαιρέσεως τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων διὰ τὴν ἰατροδικαστικὴν αὐτῶν σπουδὴν τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἰατροδικαστοῦ ὁριζόμενον ὑπὸ τῶν ζητημάτων, ἅτινα ὁ δικαστὴς προβάλλει ἑκάστοτε ἀποτεινόμενος εἰς τὰς γνώσεις τοῦ ἰατροῦ. Διὰ τῆς διαιρέσεως ταύτης αἴρεται πᾶς δογματισμός, πᾶσα θεωρία ἀλυσιτελὴς διὰ τὴν σπουδὴν τῆς ἰατροδικαστικῆς, ὁ δὲ ἰατροδικαστής, κατανοῶν τὰ ὅρια τῆς ἐφαρμογῆς τῶν γνώσεων αὐτοῦ καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, διευθύνει καὶ χειραγωγεῖ τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον καὶ ἁπλούστερον.

Συγκεφαλαιῶν δὲ τὰ ἑκάστοτε ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης προβαλλόμενα εἰς τὸν ἰατρὸν ζητήματα ταξινομεῖ ὡς ἑπεται τὰς αἰκίας καὶ κακώσεις διὰ τὴν ἰατροδικαστικὴν αὐτῶν σπουδήν·

Α'. Ἐξέτασις τοῦ παθόντος, καὶ διάγνωσις τῆς εἰς ἣν διατελεῖ οὗτος καταστάσεως.

Β'. Διάγνωσις καὶ ὁρισμὸς τῆς φύσεως τῶν κακώσεων.

Γ'. Ἀνεύρεσις τῶν αἰτίων αὐτῶν.

Δ'. Διάγνωσις καὶ βεβαίωσις τῶν ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ τυχὸν συνεπειῶν· ἐν περιπτώσει δὲ θανάτου ἐξέτασις τοῦ πτώματος, νεκροτομή, προσδιορισμὸς τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, καὶ ἰδίᾳ ἂν οὗτος εἶναι ἀπότοκος τοῦ τραυματισμοῦ.

Ε'. Προσδιορισμὸς τῶν περιστάσεων καθ' ἃς τὰ τραύματα ἐπηνέχθησαν.

Ἕκαστον τῶν ζητημάτων τούτων διαλαμβάνει ἕτερα ζητήματα, σχέσιν πρὸς τὸ ἀρχικὸν ἔχοντα, καὶ προτεινόμενα ἑκάστοτε εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν πρὸς λύσιν.

Α'. Ἐξέτασις τοῦ παθόντος καὶ διάγνωσις τῆς καταστάσεως εἰς ἣν οὗτος διατελεῖ.

Ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἔγκειται ἡ λύσις τοῦ ἐρωτήματος, ἂν ὁ περὶ οὗ πρόκειται παθὼν εἶναι ἢ οὐ τραυματίας· συνεπῶς ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ τὸν παθόντα πρὸς διάγνωσιν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ καὶ λύσιν τῶν διαφόρων προβαλλομένων αὐτῷ ζητημάτων.

Οἱ κανόνες οὓς ὁ ἰατροδικαστὴς δέον ὅπως ἀκολουθῇ εἶναι τὸ πλεῖστον γνωστοὶ ἐκ τῆς χειρουργικῆς, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ τινες εἰδικῶς ἐπιβαλλόμενοι καὶ διάφοροι ἐκείνων. Ἅμα ὡς ὁ ἰατρὸς λάβῃ παραγγελίαν παρὰ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου πρὸς ἐπίσκεψιν τραυματίου, ὀφείλει ἵνα εἰ δυνα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν αὐθωρεὶ μεταβῇ εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν τοῦ παθόντος κατοικίαν πρὸς ἐξέτασιν αὐτοῦ· εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἡ βεβαίωσις τῆς ταὐτότητος τοῦ παθόντος εἶναι ἁπλῆ καὶ εὔκολος οὐδεμίαν προσαπαιτοῦσα ἰδίαν ἐπὶ τούτῳ ἐργασίαν, ἄλλοτε ὅμως, ὑπαρχουσῶν ἀμφιβολιῶν περὶ τῆς εἰλικρινείας τοῦ παθόντος καὶ τῶν καταθέσεων αὐτοῦ, παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς βεβαιώσεως τῆς ταὐτότητος αὐτοῦ, ἥτις ἐκτελεῖται ἢ ὑπὸ τοῦ ἐντείλαντος τὴν πρᾶξιν ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου παρακολουθοῦντος τὸν ἰατρὸν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, ἢ ὑπὸ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ ὑπ' εὐθύνην αὐτοῦ ἐνεργοῦντος.

Ὁ ἰατρός, ἐμφανιζόμενος ἐνώπιον τοῦ παθόντος πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ ἀναγγείλῃ αὐτῷ τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως ἐπιδεικνύων ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὴν ἔγγραφον παραγγελίαν. Ὡς τὰ πολλὰ οὐδεμία εἰς τοῦτο παρεμβάλλεται δυσκολία ἐκ μέρους τοῦ παθόντος, μετ' εὐχαριστήσεως ἀποδεχομένου τὴν ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν, ἐνίοτε ὅμως οὗτος ἀρνεῖται τὴν τοῦ ἰατροῦ ἐπίσκεψιν πολλὰ προφασιζόμενος, καὶ δὴ ὅτι ἕτερος ἰατρὸς ἐπιθέσας ἐπιδέσμους καὶ τακτικῶς ἐπισκεπτόμενος αὐτὸν ἀπηγόρευσε τὴν ἄρσιν τῶν ἐπιδέσμων κτπ.· καὶ εἰ μὲν τὰ τραύματα τυγχάνουσιν ἐπιδεδεμένα, ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἀναβάλλῃ τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ εἰδοποιῶν ἐγγράφως καὶ ὁρίζων ὥραν συνεντεύξεως τῷ συναδέλφῳ ὅπως παραστῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ παθόντος, εἰ δὲ ἡ ἄρνησις τοῦ παθόντος προέρχεται ἐκ δυστροπίας ἢ ὑποκεκρυμμένου σκοποῦ, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει διὰ τῆς πειθοῦς καὶ τοῦ λόγου νὰ ἀποπειραθῇ νὰ πείσῃ τὸν παθόντα, ἂν δὲ οὗτος μένει ἄκαμπτος, ὁ ἰατρός, οὐδόλως ποιούμενος χρῆσιν βίας ἢ ἀπειλῆς, ἀπέρχεται ἀναγγέλλων ὡς τάχιστα τὸ συμβὰν εἰς τὸν ἐντείλαντα τὴν πρᾶξιν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον. Ἄλλοτε ὁ παθών, προτιθέμενος τὴν ἀναβολὴν τῆς τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐπισκέψεως, ὅπως εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον παραστήσῃ τὰ κατὰ τὸν τραυματισμὸν ἄλλως ἢ ὡς πράγματι ἔχουσιν, ἀποκρύπτεται, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἰατροδικαστὴς δέον νὰ ὁρίσῃ ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐπισκέψεως, ματαιουμένης δὲ καὶ τότε ταύτης ἀναγγέλλει ἀμέσως τὰ διατρέχοντα εἰς τὴν ἐντείλασαν τὴν πρᾶξιν ἀνακριτικὴν ἀρχήν.

Συνελόντι λοιπὸν εἰπεῖν, ὁ ἰατροδικαστὴς ἐπισκεπτόμενος τραυματίαν ὀφείλει διὰ τῆς πειθοῦς καὶ τοῦ λόγου οὐχὶ δὲ διὰ τῆς βίας καὶ τῆς ἀπειλῆς νὰ πείθῃ αὐτὸν ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν, ἐν περιπτώσει δ' ὁριστικῆς ἀρνήσεως ἢ ὑπεκφυγῆς νὰ εἰδοποιῇ τὴν ἐντείλασαν ἀνακριτικὴν ἀρχήν· ἐπίσης ὀφείλει οὐδένα ἐπίδεσμον οἱασδήποτε φύσεως ἐπιτεθέντα ὑπὸ τοῦ τακτικῶς ἐπισκεπτομένου τὸν παθόντα ἰατροῦ, καὶ ἂν οὗτος ὑποτεθῇ ἀγύρτης ἢ ἐμπειρικός, νὰ ἀφαιρῇ πρὸς ἐξέτασιν τοῦ τραύματος, ἂν μὴ παρίσταται καὶ ὁ τὸν ἐπίδεσμον ἐπιθέσας ἰατρός, ἢ ἂν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ εἰδικὴν περὶ τούτου ἔχει παρὰ τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς παραγγελίαν.

Τῆς τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων δὲ φύσεως, εἴτε τῆς τοῦ τραυματίου καταστάσεως μήπω ἐπιτρεπούσης τὴν ἄρσιν τῶν ἐπιδέσμων χωρὶς κινδύνου τῆς ζωῆς τοῦ παθόντος, ἢ παραβλάψεως τῆς ἀρξαμένης θεραπευτικῆς ἐπεξεργασίας, ὁ ἰατροδικαστὴς βεβαιοῖ τὴν κατάστασιν τοῦ τραυματίου ἐκ τῆς λεπτομεροῦς καταθέσεως τοῦ τακτικῶς ἐπισκεπτομένου αὐτὸν ἰατροῦ, ἀναβάλλων τὴν ἰδίαις αἰσθήσεσιν βεβαίωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ πεπονθότος μέλους εἴτε κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ὁριζομένην τοῦ ἐπιδέσμου ἀλλαγήν, εἴτε κατὰ τὴν ὁλοσχερῆ τοῦ ἐπιδέσμου ἄρσιν μετὰ τὴν ἐντελῆ θεραπείαν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ ἰατροδικαστής, προβαίνων εἰς τὴν ἄμεσον τοῦ παθόντος ἐξέτασιν, δέον ὅπως πρὸ παντὸς ἀποφύγῃ πᾶν τὸ εἴτε πόνους προκαλοῦν τῷ τραυματίᾳ, εἴτε παρακωλύον τὴν ἀρξαμένην ἐπούλωσιν, τούτου ἕνεκα μετὰ πολλῆς τῆς περισκέψεως καὶ φειδοῦς δέον νὰ ποιῆται χρῆσιν τῆς μήλης, ἅτε δὴ ὡς τὰ πολλὰ τῆς ἐξετάσεως ἐνεργουμένης μετὰ χρόνου ἄλλοτε ἄλλου παρέλευσιν ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ, ὅτε ἡ ἐπούλωσις εἶναι ἤδη μᾶλλον ἢ ἧττον προκεχωρημένη.

Διὰ τῆς μήλης, καὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως ἐνεργουμένης ἅμα μετὰ τὸν τραυματισμόν, ὁρίζεται τὸ βάθος καὶ ἡ ὑπὸ τὰ ἐξωτερικὰ καλύμματα τοῦ τραύματος διεύθυνσις, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ βαθμὸς καὶ ἡ ἔκτασις τῆς βλάβης τῶν ὑποκειμένων καὶ μήπω εἰς τὰς αἰσθήσεις ὑποπιπτόντων ὀργάνων. Ἐπίσης ἀναγκαῖος εἶναι καὶ ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῆς θέσεως, τῆς διευθύνσεως, τοῦ σχήματος καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ τραύματος, διότι δι' αὐτῶν ὡς τὰ πολλὰ ὁρίζεται καὶ τὸ εἶδος τοῦ τρώσαντος ὀργάνου, καὶ ἡ ἀμοιβαία τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τοῦ θύματος θέσις, καὶ τὸ καίριον ἢ μὴ αὐτοῦ κτπ.· συνεπῶς δέον ὅπως ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ μεγάλης ἀκριβείας καὶ λεπτομερείας καταμετρῇ καὶ περιγράφῃ πᾶν τραῦμα, πᾶσαν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ παθόντος κάκωσιν. Ἡ τοιαύτη λεπτομέρεια καὶ ἀκρίβεια εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία, οὐ μόνον διὰ τὴν ἐκτίμησιν καὶ κρίσιν καὶ τὰ συμπεράσματα τοῦ ἐνεργοῦντος τὴν πρᾶξιν ἰατροδικαστοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς τυχὸν μετὰ χρόνου παρέλευσιν ἀναφυομένας κατὰ τὴν συζήτησιν νέας ἰατρικὰς ἐκτιμήσεις.

Μετὰ τὴν τοῦ παθόντος ἐξέτασιν ἀναγκαία εἶναι καὶ ἡ λεπτομερὴς τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ ἐπισκόπησις, δι' ἧς εἰς πολλὰς περιστάσεις, ἀνευρισκομένης τῆς σχέσεως τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος τραυμάτων πρὸς τὴν λύσιν τῆς συνεχείας τῶν ἐνδυμάτων, λύονται ζητήματα ἀναγόμενα εἰς ποικίλας περιστάσεις ἐνδιαφερούσας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὴν δικαιοσύνην· ἄλλοτε δὲ διὰ τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων κηλίδων καὶ τῆς μετὰ προσοχῆς ἐξετάσεως τῆς φύσεως αὐτῶν ἀνευρίσκεται ἡ ἀλήθεια.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Προκειμένου τέλος περὶ πτώματος, εἴτε προσφάτως φονευθέντος ἀνθρώπου, εἴτε μή, διττὴν ἔχει τὴν ἀποστολὴν ὁ ἰατροδικαστὴς συμφώνως τοῖς ὅροις τῆς πρὸς αὐτὸν παραγγελίας, εἴτε δηλονότι περιορίζεται εἰς τὴν ἁπλῆν αὐτοψίαν, εἴτε καὶ εἰς τὴν νεκροτομήν.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν πρωτίστως ὁρίζει καὶ περγάφει λεπτομερῶς τὴν θέσιν εἰς ἣν τὸ λείψανον εὑρίσκεται, καὶ ἂν εἶναι ἐν γνώσει ὅτι ἐγένετο μετακίνησις αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀρχικῆς θέσεως· σημειοῖ τὴν θέσιν τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων πρὸς τὸ λοιπὸν σῶμα, ὡς καὶ αὐτὴν τῆς κεφαλῆς τὴν τοποθεσίαν, περιγράφει τὸ εἶδος τῶν ἐνδυμάτων καὶ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν ταῦτα διατελοῦσι, τὸ πλῆθος, τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, τὸ χρῶμα καὶ τὴν θέσιν τῶν κηλίδων, ἂν τοιαῦται ὑπάρχουσιν. Εἶτα δὲ μετὰ τὴν ἀπογύμνωσιν τοῦ λειψάνου ἐξετάζει καὶ περιγράφει τὰς διαφόρους ἐπὶ τοῦ σώματος αἰκίας καὶ κακώσεις, τὴν θέσιν, τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα, τὸ χρῶμα καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἅμα δὲ καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλας σχέσιν τῶν ἐπὶ τοῦ λειψάνου κηλίδων. Σημειωτέον ὅτι, κατὰ τὴν ἐπὶ πτώματος ἐξέτασιν τῶν τραυμάτων, ἐξεταστέα μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἀκριβείας ἡ κατάστασις τῶν χειλέων αὐτῶν, ἡ φύσις τῶν ἐν αὐτοῖς τυχὸν ὑγρῶν, ἡ κατάστασις τοῦ μεταξὺ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος καὶ εἰς τὰ πέριξ αὐτοῦ εὑρισκομένου αἵματος, ἐξ οὗ ὡς τὰ πολλὰ λύεται τὸ ζήτημα ἂν κατὰ τὴν ζωὴν ἢ μετὰ θάνατον ἐβλήθησαν ταῦτα.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν μετὰ τὴν αὐτοψίαν ἐνεργεῖται καὶ ἡ νεκροτομή, ἐξ ἧς καὶ μόνης ὁρίζεται ἀκριβῶς καὶ θετικῶς ἡ αἰτία τοῦ θανάτου. (1)

---

(1) Τὴν νεκροτομὴν κατὰ τὰς ἰατροδικαστικὰς περιπτώσεις ἐνεργητέον ἐντὸς βραχέος ἀπὸ τοῦ θανάτου (24 μετὰ θάνατον ὥρας εἰ τοῦτο ἐφικτόν), τῆς προκεχωρημένης σήψεως δυσχεραινούσης ἐν πολλοῖς οὐ μόνον τὴν ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ ἐξέτασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου· οὐδὲν ἧττον ὅμως ὡς τὰ πολλὰ αἱ νεκροτομαὶ ἐντέλλονται καὶ ἐνεργοῦνται πολὺν μετὰ θάνατον χρόνον, ὅτε αἱ πολλαὶ τῶν ἀλλοιώσεων εἴτε παρηλλαγμέναι τυγχάνουσιν, εἴτε καὶ ἐντελῶς ἐλλείπουσιν, ἐκ τούτου δὲ παρά τινων νομίζεται ἄσκοπος ἡ νεκροτομή, καὶ θὰ εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις, ἀλλ' ὅμως καὶ πάλιν, ὡς ἀμέσως ῥηθήσεται, αὕτη καὶ λυσιτελὴς καὶ σκόπιμος εἶναι.

α'. Ἐπὶ προκεχωρημένης σήψεως. Οὐχ' ἧττον ἀνευρίσκονται ἐπὶ τοῦ λειψάνου πολύτιμα δεδομένα, ὡς βλάβαι ἐν γένει τῶν ὀστῶν (κατάγματα, ἐξαρθρήματα, τραύματα διὰ πυροβόλων ὅπλων), ἀλλότρια σώματα (σφαῖραι, αἱχμαὶ μαχαιρίων κτλ.), κύησις, ὀληθηριάσεις, τὸ ὥριμον ἢ μὴ βρέφους ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ὀστῶν, κόμη, ὀδόντες κτλ., ἐξ ὧν ὁρίζεται ἐνίοτε ἡ ταὐτότης τοῦ θύματος.

β'. Μετὰ νεκροτομὴν ἐνεργηθεῖσαν ὑπὸ ἄλλου ἰατροῦ. Ἀλλὰ καὶ τότε ἀνευρίσκονται ἐνίοτε τὰ ἀνεξίτηλα ἴχνη κακώσεων καὶ τραυμάτων προκαλεσάντων τὸν θάνατον (Ὅρ. Παρατ. 29. Σελ. 345.), ἐξ ὧν ὁτὲ μὲν μετὰ θετικότητος, ὁτὲ δὲ μετὰ πιθανοτήτων ὁρίζεται ἡ τοῦ θανάτου αἰτία· συλλέγονται σπλάγχνα ἢ λείψανα τούτων πρὸς ἀνίχνευσιν ὀληθηρίων κτλ.

γ'. Ἐπὶ ἐξορύξεως τάφου. Προκύπτουσι τὰ ἐκ τῆς προκεχωρημένης σήψεως ὀφέλη, καὶ ἂν μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν ἱκανὰ παρῆλθον ἔτη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ νεκροτομὴ κατὰ τὰς ἰατροδικαστικὰς περιπτώσεις παρουσιάζει διαφορὰς τὰς ἐξῆς ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ἀπὸ τῶν συνήθων νεκροτομῶν. Ὁ ἰατροδικαστὴς διὰ τῆς μεθοδικῆς ἀνατομῆς τῶν διαφόρων ἐπὶ τοῦ σώματος κηλίδων ὁρίζει τὰς πτωματικὰς ἀπὸ τῶν ἕνεκα πλήξεως καὶ βίας, καὶ ἐκ τούτων πάλιν τὰς κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον, πρὸς τοῦτο ἐμβάλλει τομὰς ἐπιπολαίους καὶ κατὰ βάθος κατὰ διαφόρους διευθύνσεις ἐφ' ἑκάστης κηλίδος, παρατηρεῖ δὲ καὶ ἐξετάζει μετὰ προσοχῆς τὴν κατάστασιν τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν κηλίδα ἐκκεχυμένου ὑποδορείως ὑγροῦ, ἐνεργουμένης ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐλαφρᾶς πιέσεως κατὰ τὰ χείλη τῶν τομῶν· εἰς τινας περιστάσεις, πρὸς λύσιν τῶν διαφόρων εἰς τὰς κηλίδας ταύτας ἀναγομένων ζητημάτων, αἱ τομαὶ ἔστωσαν λίαν κατὰ βάθος, ἀλίσκουσαι οὐ μόνον τὸ δέρμα καὶ τὸν ὑποδόριον κυτταρώδη ἱστόν, ἀλλὰ καὶ τὰ διάφορα τῶν μυῶν στρώματα καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ περιόστεον. Ἡ τοιαύτη λεπτομερὴς μετὰ προσοχῆς καὶ ἀκριβείας τῶν κηλίδων ἐξέτασις εἶναι ἀναγκαιοτάτη, διότι οὐχὶ σπανίως ἀποβαίνει δυσχερεστάτη ἡ λύσις τῶν διαφόρων ζητημάτων τῶν εἰς τὰς κηλίδας ἀναγομένων, καὶ διότι συμβάλλει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν κηλίδων καὶ τὴν τῆς διὰ τῆς μήλης ἔρευναν τῶν διαφόρων τραυμάτων, ὁ ἰατροδικαστὴς προσδιορίζει τίνα τὰ τυχὸν τρωθέντα ἀγγεῖα καὶ νεῦρα, ἀναζητῶν μετὰ προσοχῆς αὐτὰ ἐν τῷ τραύματι, μεγεθύνων διὰ τομῶν καταλλήλων αὐτό, διευρύνων τὰς ὀπὰς καὶ παρακολουθῶν τὰς ἀνατομικὰς αὐτῶν διευθύνσεις. Ἡ τῶν τραυμάτων ἐν γένει ἀνατομὴ ἐνεργητέα κατὰ τὰ πέριξ αὐτῶν εἰς ἀπόστασιν ἄλλοτε ἄλλην ἀναλόγως τῆς θέσεως, τῆς φύσεως, καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ τραύματος, καὶ κατὰ στρώματα, διότι ἐνίοτε, μ' ὅλην τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ σώματος καλύμματος, τὰ ὑποκείμενα μαλθακὰ καὶ στερεὰ μόρια ὑπέστησαν βλάβας καὶ λύσεις τῆς συνεχείας μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλας καὶ ἐκτεταμένας. Ἰδίας χρήζουσιν ἐξετάσεως τὰ τυχὸν ἐν τοῖς τραύμασιν ἀλλότρια σώματα, ὁριζομένης ἀκριβῶς τῆς θέσεως, τοῦ τρόπου τῆς ἐντοπίσεως ἐν τῷ τραύματι, τοῦ πλήθους, τοῦ σχήματος καὶ τοῦ εἴδους αὐτῶν, καθότι ἐκ τῶν λεπτομερειῶν τούτων καὶ τὸ εἶδος τοῦ ὅπλου γνωρίζεται, καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀπόστασις ἀφ' ἧς ἐνήργησε, προκειμένου περὶ τραυμάτων διὰ πυροβόλου ὅπλου.

Κατὰ τὴν τῶν κοιλιῶν τοῦ σώματος νεκροτομὴν ὡς τὰ πολλὰ ὁ ἰατροδικαστὴς ἀκολουθεῖ τοὺς γενικοὺς τῆς νεκροτομῆς κανόνας, ἀποφεύγων τὰς τομὰς ἐπὶ τῶν τραυμάτων. Προηγεῖται ἡ ἀνατομὴ τῆς κοιλίας τῆς φερούσης τὰ τραύματα, ἢ τὰ πλείονα, ἢ τὰ μᾶλλον καίρια τούτων· ἅμα μετὰ τὴν ἀνατομὴν ἑκάστης κοιλίας συσχετίζει διὰ τῆς μήλης τὰ τῶν ἐξωτερικῶν καλυμμάτων τραύματα πρὸς τὰ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ἂν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς

ταῦτα εἶναι διαμπερῆ, προσδιορίζει ἀκριβῶς καὶ λεπτομερῶς τὰς ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων βλάβας, περιγράφων καὶ τὴν ἐλαχίστην αὐτῶν, ὡς καὶ τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσὸν τοῦ περιεχομένου ἐν ταῖς κοιλότησιν ἢ τοῖς κοίλοις ὀργάνοις. Ὑπαρχουσῶν ὑπονοιῶν καταγμάτων, καὶ δὴ κατὰ τὸ κρανίον, ἀποπρίεται τὸ ὀστοῦν εἰς ἀνάλογον ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ κατάγματος, ἀφαιρεῖται πρῶτον τὸ κατεαγὸς μέρος, καὶ εἶτα, δι' ἀποπρίσεων καὶ ἠρέμα, ἀφαιρεῖται μετὰ προσοχῆς ὁ κρανιακὸς θόλος, ἵνα μὴ τὰ τυχὸν ὑπάρχοντα ἐξ ἀντιτυπίας κατάγματα παροραθῶσιν ἢ συγχισθῶσι μετὰ τῶν τοῦ ὀστοῦ ἀνατομικῶν ἀποπρίσεων· ὑπαρχουσῶν παρασχίδων προσδιορίζεται ἰδιαιτέρως τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, τὸ πλῆθος, ἡ φορὰ αὐτῶν, ὡς καὶ αἱ τυχὸν παρὰ τὰ κατάγματα παρατηρούμεναι ῥωγμαί. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται ἡ παράλειψις ἀνατομῆς κοιλίας τινὸς τοῦ σώματος.

Μετὰ τὴν λεπτομερῆ καὶ ἀκριβῆ παρατήρησιν καὶ ἐξέτασιν, ὁ ἰατροδικαστὴς προβαίνει εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἑαυτοῦ ἐκθέσεως, πορίζόμενος τὰ ἑαυτοῦ συμπεράσματα ἐκ τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων καὶ τῆς συναρμολογίας καὶ ἐκτιμήσεως αὐτῶν. Ἡ τοιαύτη λεπτομερὴς ἐξέτασις καὶ περιγραφὴ ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν καθ' ἕκαστον εἶναι οὐ μόνον ἀπολύτως ἀναγκαία, ἀλλὰ καὶ ὑποχρεωτική, διότι καὶ εἰς τὸν ἐνεργοῦντα τὴν πρᾶξιν ἰατροδικαστὴν διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐκτίμησιν καὶ κρίσιν συμβάλλει, ἀλλὰ καὶ χρησιμεύει εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον, ὅτε πολλάκις οὐδὲν πλέον ἀπομένει τοῦ τραυματισμοῦ ἴχνος ἐπὶ τοῦ παθόντος, διὰ τὴν βεβαίωσιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν αὐτῶν περιστάσεων καὶ δεδομένων καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐπιστημόνων, ἂν παραστῇ ἀνάγκη κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως, ὡς τοῦτο οὐχὶ σπανίως συμβαίνει.

Β'. Διάγνωσις καὶ ὁρισμὸς τῆς φύσεως τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων.

Ἡ διάγνωσις τῆς φύσεως τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, στηρίζεται· α'. εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἴδους τῆς βλάβης. β'. εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἕνεκεν ἐσωτερικῆς καὶ αὐτοπαθοῦς αἰτίας βλαβῶν ἀπὸ τῶν ἕνεκεν ἐξωτερικῆς. καὶ γ'. εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν διαρκούσης τῆς ζωῆς ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον κακώσεων.

α'. Προσδιορισμὸς τοῦ εἴδους τῆς βλάβης.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἴδους τῆς βλάβης συμβάλλουσιν αἱ ἐκ τῆς χειρουργικῆς γνώσεις, ἅτε δὴ τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων συνισταμένων εἴτε εἰς συνθλάσεις ἁπλᾶς, οἷον ἐκχυμώματα, ἐκδορὰς, κορδύλας, ῥαβδώσεις κτλ., εἴτε τραύματα, εἴτε κατάγματα, εἴτε ἐξαρθρήματα, εἴτε ἁπλᾶ δια-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στρέμματα κτλ. Ἐπειδὴ δὲ τῶν διαφόρων τούτων παθήσεων καὶ ὁ ὁρισμὸς καὶ τὰ διαγνωστικὰ σημεῖα περιγράφονται λεπτομερῶς καὶ ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν χειρουργικήν, περιοριζόμεθα ἐνταῦθα μόνον εἰς τὸν διὰ γενικῶν χαρακτήρων ὁρισμὸν αὐτῶν.

Θλάσμα ἢ σύνθλασμα, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα θλάσεως καὶ θλίψεως βιαίας ἐνεργουμένης δι' ὀργάνου ἀμβλέος καὶ βαρέος μετὰ δυνάμεως καὶ βίας, ἢ καὶ χωρὶς τούτων, ἐνεργοῦντος ἐπὶ τῶν μαλθακῶν τοῦ σώματος μορίων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὀστῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς τοιαύτης τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου ἐνεργείας κατὰ τὴν θλάσιν προκαλεῖται ἢ μὴ καὶ διαίρεσις τοῦ δέρματος, διαιροῦνται τὰ θλάσματα εἰς ἁπλᾶ, καὶ εἰς μετὰ τραύματος, ἢ θλαστικὰ τραύματα· αἱ τῶν ὀστῶν θλάσεις παρακολουθοῦνται σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ καταγμάτων· κατ' ἐξαίρεσιν δὲ τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα εἶναι πάντοτε θλαστικά. Πλὴν τοῦ ἁπλοῦ καὶ μετὰ τραύματος θλάσματος, ὑπάρχει καὶ ἑτέρα κατάστασις τῶν μαλθακῶν μορίων, καὶ δὴ τοῦ δέρματος, ὑπὸ τῶν αὐτῶν προκαλουμένη αἰτίων, καθ' ἣν τὸ τεθλασμένον δέρμα νεκροῦται, μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν δὲ τῆς νενεκρωμένης ἐπιφανείας ἀπομένει λύσις τῆς συνεχείας· τοῦτο ἰδίως ἅπαντᾷ καθ' ἃ μέρη συμπίπτει τὸ δέρμα μετὰ βλεννώδους ὑμένος. Ἕτερον θλάσεως εἶδος εἶναι ἡ κατὰ βάθος ἢ ἐσωτερική, καθ' ἣν παρατηροῦνται θλάσματα ἁπλᾶ ἢ μετὰ λύσεως τῆς συνεχείας τῶν ἐν ταῖς κοιλότησιν ἐνεχομένων ὀργάνων χωρὶς βλάβης τῶν ἐξωτερικῶν καλυμμάτων.

Τῆς θλάσεως οἱ βαθμοὶ διάφοροι εἶναι καθόσον τὸ τιτρῶσκον ὄργανον ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὸ σῶμα μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μείζονος δυνάμεως, κατὰ ὡρισμένην διεύθυνσιν, καὶ τιτρώσκει διάφορα τῶν τοῦ σώματος καλυμμάτων στρώματα, ὡς τὸ δέρμα, τὸν κυτταρώδη ἱστόν, ἔτι βαθυτέρω τὰς περιβαλλούσας ἀπονευρώσεις, τοὺς μῦς, τὰ μεγάλα νεῦρα καὶ ἀγγεῖα, καὶ τέλος καὶ αὐτὰ τὰ σπλάγχνα.

Ἡ τοῦ *δέρματος* θλάσις, ὡς καὶ τὸ ἔγκαυμα πρὸς ὃ παραβάλλεται, ὑπὸ διαφόρους παρουσιάζεται βαθμούς· κατὰ τὴν λίαν ἐλαφρὰν θλάσιν τὸ δέρμα μόνον ἐρυθρὸν καὶ μετρίως ἐξωδηκὸς εἶναι, τῆς θλάσεως οὔσης ἰσχυροτέρας τε καὶ βαρυτέρας παρατηρεῖται ἀπόσπασις καὶ προστριβὴ τῆς ἐπιδερμίδος, ἔτι δὲ ἰσχυροτέρας παρατηρεῖται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχάρα ἀλίσκουσα ὁτὲ μὲν μέρος τοῦ πάχους τῶν καλυμμάτων, ὁτὲ δὲ τὸ ὅλον αὐτῶν. Συνοδίτης τῆς ἁπλῆς θλάσεως εἶναι ῥῆξις τῶν τριχοειδῶν τοῦ δέρματος ἀγγείων, ἐξ οὗ ἐκχύμωμα ἐν εἴδει μαρμάρου τὴν ὄψιν, ἢ κυανοειδῶν κηλίδων μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένων, ἢ καὶ ἁπλῶν φοινίξεων δίκην μαστιγώσεων· πόνος ἄλλοτε ἄλλος τὴν ἔντασιν, μικρὰς ὡς τὰ πολλὰ διαρκείας, ἢ παρατεινόμενος, ἢ καὶ δίκην νευραλγίας ἀπεικονιζόμενος, καὶ μαρτυρῶν τὴν σύνθλιψιν καὶ κάκωσιν τοῦ κατὰ τὸ δέρμα νευρικοῦ δικτύου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Τῆς θλάσεως ἐπιδρώσης ἐπὶ τὸν *ὑποδόρειον κυτταρώδη ἱστὸν* καὶ τὰ κατ' ἐπιπολὴν ὄργανα, ἀγγεῖα καὶ νεῦρα, βλεννώδεις θυλάκους, συνεπάγεται ἄλλοτε ἄλλα θλάσματα ἀναλόγως τοῦ τρόπου τῆς δράσεως τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου, καθέτως ἢ λοξῶς ἐνεργοῦντος, καὶ τοῦ μέρους τοῦ σώματος ἐφ' οὗ ἐνεργεῖ συναντῶντος ἀντίστασιν κατὰ τὰ ὀστᾶ, ὡς τοῦτο ἰδίᾳ παρατηρεῖται κατὰ τὸ κρανίον καὶ τὴν κογχικὴν ἀπόφυσιν, τὴν κνήμην, τὸν πῆχυν κτλ., ἔνθα προεξοχαὶ τῶν ὀστῶν μᾶλλον ἢ ἧττον προέχουσαι ἢ λεπταὶ συμβάλλουσιν εἰς τὴν γένεσιν βαρυτέρου θλάσματος· τὸ δέρμα τότε νεκροῦται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἢ λεπτύνεται, ἤ, τοῦθ' ὅπερ τὸ συνηθέστερον, διαιρεῖται ἀπὸ τῶν βαθυτέρων στρωμάτων πρὸς τὰ κατ' ἐπιπολήν, τοῦτο δὲ διαγιγνώσκεται καθότι ἡ σύνθλασις τῶν ἱστῶν εἶναι μᾶλλον καταφανὴς πρὸς τὰ κατὰ βάθος μέρη ἢ πρὸς τὰ κατ' ἐπιπολήν. Τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου ἐνεργοῦντος λοξῶς ἐπιγίνεται τοῦ δέρματος ἀποκάλλησις εἰς ἔκτασιν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην, ὁπότε ῥήγνυται ὁ ὑποδόρειος κυτταρώδης ἱστός, νευρικαὶ κατὰ τὸ δέρμα ἶνες, φλέβες διαφόρου μεγέθους, ἐξ οὗ ἔκχυσις αἵματος πληροῦντος τὰ ἐκ τῆς βιαίας τοῦ δέρματος καὶ τῆς κατ' ἐπιπολὴν ἀπονευρώσεως διαιρέσεως μένοντα κενά. Εἰς τοὺς κατὰ βάθος ἱστοὺς παρατηρεῖται ἐπίσης ἡ ἀποκόλλησις συνεπαγομένη τὸν διαχωρισμὸν τῶν περιβαλλουσῶν τοὺς μῦς ἀπονευρώσεων, τῶν μυῶν πρὸς ἀλλήλους, ὡς καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς καὶ παρ' αὐτοῖς κειμένων νεύρων καὶ ἀγγείων.

Τὰ τῶν κατὰ βάθος *νεύρων* θλάσματα εἶναι σπάνια, τὰ δὲ τῶν κατ' ἐπιπολὴν μᾶλλον συχνά· εἰς ταῦτα δύο διακρίνονται κατὰ τὸν Billroth (1) βαθμοί, κατὰ τὸν πρῶτον τὸν μᾶλλον ἐλαφρόν, καὶ δὴ κατὰ τὰς παθήσεις τοῦ ὠλενικοῦ νεύρου (ταχέως παρερχόμενον καὶ διακίνησις τῆς νευρικῆς οὐσίας ἀποκαλούμενον), παρατηρεῖται πόνος ὁτὲ μὲν ζωηρὸς ἅμα μετὰ τὴν πλῆξιν, ὁτὲ δέ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, ἀμβλύς, ἀβέβαιος, ἐκτεινόμενος πέραν τοῦ θλασθέντος σημείου, μυρμηκιάσεις καὶ ἐλαφραὶ συσπάσεις, ἅμα δὲ στιγμιαία ἐπίσχεσις τῶν μυϊκῶν ἐνεργειῶν, καὶ τάχιστα κατὰ τὸ πεπονθὸς μέρος πόνος ὀξύς· κατὰ δὲ τὸν δεύτερον, τῆς θλάσεως οὔσης ἰσχυροτέρας, ἐπιγίνεται παράλυσις, ὡς ἐ. π. κατὰ τὴν τοῦ κερκιδικοῦ θλάσιν, παρακωλύεται ἡ τῆς χειρὸς ἔκτασις· κατὰ τὴν τοῦ περισπωμένου ἡ τοῦ δελτοειδοῦς μυὸς ἐνέργεια κτπ., ἡ τοιαύτη παράλυσις ὡς τὰ πολλὰ εἶναι παροδική, ἄλλοτε δὲ διαρκὴς καὶ ἀνίατος, ὅτε κατὰ τὸν Laugier (2) κλάδοι τινὲς τῶν νευρικῶν κορμῶν, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ κορμοὶ κατὰ τὸ πάχος αὐτῶν, εἶναι κατεστραμμένοι.

(1) *Billroth.*—Élements de pathol. chirurg. Trad. Franç. Paris 1868. Σελ. 153.

(2) *Laugier.*—Dictionnaire de Médec. et de Chirur. prat. art. Contusion. Tom. Θ'. Paris 1868. Σελ. 314.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κατὰ τὰ θλάσματα τῶν εἴτε κατ' ἐπιπολὴν εἴτε κατὰ βάθος *αἱματοφόρων ἀγγείων*, ἀρτηριῶν ἢ φλεβῶν, γίνεται αἵματος ἔκχυσις ἄλλοτε ἄλλη τὸ ποσὸν καὶ τὴν ἰδέαν, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ ἐν ᾧ ἡ ἔκχυσις, καὶ ἀναλόγως τοῦ κατ' ἐπιπολὴν ἢ κατὰ βάθος αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη τοῦ αἵματος ἔκχυσις ἀποκαλεῖται *ἐκχύμωμα*.

Ἀναλόγως τῆς ἕδρας τοῦ θλάσματος, καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς θλάσεως, καὶ τοῦ εἴδους τοῦ ἐνεργοῦντος ὀργάνου διάφοροι εἶναι καὶ οἱ βαθμοὶ τῶν θλασμάτων, ἀπὸ τῆς ἁπλῆς ἐρυθρότητος καὶ τῆς στιγμιαίας σπαργώσεως, τῆς ὑπὸ ἐλαφρᾶς θλάσεως παραγομένης εἰς χώρους εὐμοιροῦντας τριχοειδῶν ἀγγείων, μέχρι τῆς συντρίψεως τῶν κατὰ βάθος μορίων, τῆς προκαλουμένης δι' ἰσχυρᾶς θλάσεως ὑπὸ ὄγκου βαρέως ἢ σκληροῦ μετὰ δυνάμεως οὐ τῆς τυχούσης δρῶντος.

Τὰ κατὰ τὰ θλάσματα ἐκχυμώματα, εἰ μὲν συμβαίνουσι χωρὶς ῥήξεως τῶν κυττάρων τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ, ἀλλὰ διὰ βαθμιαίας διηθήσεως τοῦ ἐκ τῶν ἀγγείων ἐκχυθέντος αἵματος εἰς τὰ κύτταρα κατὰ τὴν κλῆσιν τῶν μορίων καὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον χαῦνον τοῦ κυτταρώδους αὐτῶν ἱστοῦ, ἀποκαλοῦνται διὰ *διηθήσεως*, εἰ δὲ ἐπιγίνεται ῥῆξις καὶ τῶν τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ κυττάρων, ὅτε προκαλεῖται καὶ κοίλωμα μᾶλλον ἢ ἧττον μέγα ἐν τῷ κυτταρώδει ἱστῷ, τὸ δὲ ἐκχυθὲν αἷμα συλλέγεται ἐν αὐτῷ, ἀποκαλοῦνται δι' *ἐκχύσεως*.

Πλὴν τῶν δύο τούτων εἰδῶν τῶν θλασμάτων, ὑπάρχει καὶ ἕτερον χωρὶς ῥήξεως τῶν τριχοειδῶν καὶ ἀμέσως καταφανῶν ἀλλοιώσεων, προκαλούμενον οὐχὶ ἐκ θλάσεως ἀλλ' ἐκ πιέσεως καὶ συνθλίψεως ἰσχυρᾶς καὶ ἐπὶ πολὺ παρατεινομένης, καθ' ἣν συμπλησιάζουσι καὶ συσφίγγονται τὰ ἀνατομικὰ συστατικὰ τῶν ἱστῶν, τὸ δέρμα χρόνον τινὰ μετὰ τὴν πίεσιν ἐρυθραίνεται καὶ ἐξοιδαίνεται ἐπὶ μικρόν, τοῦ θανάτου δὲ ἀμέσως ἐπελθόντος τὸ δέρμα ξηραίνεται, σκληρύνεται, καὶ φαίνεται οἱονεὶ παπυρῶδες.

Τὰ κατὰ τὰ θλάσματα ἐκχυμώματα ἐκδηλοῦνται ὁτὲ μὲν ἅμα μετὰ τὴν θλάσιν, ὁτὲ δὲ μετὰ παρέλευσιν μᾶλλον ἢ ἧττον μακροῦ χρόνου, καθόσον ἐδράζουσιν εἰς τὸ δέρμα, τὸν κυτταρώδη ἱστόν, ἢ τὸ πάχος τῶν μελῶν· σημαίνονται δὲ διὰ κηλίδων ἐρυθρῶν ἢ κυανῶν, αἵτινες προϊόντος τοῦ χρόνου παραλλάσσουσι τὴν χροιάν, καθόσον συντελεῖται ἡ ἀπορρόφησις τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, καὶ ἀποκαλοῦνται *μώλωπες*, ἢ δι' ὄγκων μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλων, ἐπηρμένων, κλυδαζόντων καὶ ὑπὸ ἐκκεχυμένου αἵματος ἀπεργαζομένων, τῶν οὕτω δὴ *κορδυλῶν* καλουμένων.

[1] *Τραῦμα* δὲ ἀποκαλεῖται πᾶσα αἰφνίδιος τῆς συνεχείας μορίου τινος ὀργανικοῦ λύσις ἕνεκα μηχανικῆς βίας γενομένη, καὶ ἐν ἀρχῇ οὖσα μᾶλλον ἢ ἧττον ἔναιμος.

[2] Διαιροῦνται τὰ τραύματα ἀναλόγως τοῦ ὀργάνου δι ὧν ταῦτα ἐμποι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οῦνται, εἰς *κύγματα*, ἂν διὰ νύσσοντος ὀργάνου γίνονται, εἰς *ἐγκοπάς*, ἂν διὰ τμητικοῦ, εἰς *θλάσματα*, ἂν διὰ θλαστικοῦ, εἰς *ῥήγματα* ἢ *κρημνώδη*, ἂν δι' ἀποσπάσεως, καὶ εἰς διὰ πυροβόλων ὅπλων· ἀναλόγως δὲ τῆς ποσότητος τῶν βλαπτομένων μορίων εἰς *ἁπλᾶ*, ὅταν παρὰ τὴν ἁπλῆν τῆς συνεχείας λύσιν οὐδεμίαν ἄλλην φέρωσιν ἀλλοίωσιν, καὶ εἰς *ἐπιπεπλεγμένα*, ὅταν μετὰ τῆς λύσεως τῆς συνεχείας φέρωσι καί τινας ἐκ τῶν παντοίων τῶν τραυμάτων ἐπιπλοκῶν, οἷον θλάσιν, δυσμορφίαν, αἱμορραγίαν μεγάλην, ἔκχυσιν διαφόρων ὑγρῶν, ἀπώλειαν οὐσίας, βλάβην τῶν στερεῶν μορίων κτπ· ἀναλόγως δὲ τῆς φορᾶς καὶ τοῦ βάθους τοῦ τραύματος εἰς *ἐπιμήκη*, *ἐπικάρσια*, *λοξά*, *ἐπιπόλαια*, *βαθέα*, *διασχῶντα* ἢ *διαμπερῆ*, *κρημνώδη*· ἀναλόγως δὲ τῆς διαφορᾶς τῶν βλαπτομένων μορίων, εἰς τραύματα τοῦ *δέρματος*, τοῦ *κυτταρώδους ἱστοῦ*, τῶν *μυῶν*, τῶν *τενόντων*, τῶν *ἀγγείων*, τῶν *νεύρων*, τῶν *σπλάγχνων*, τῶν *ὀστῶν*· καὶ τέλος ἀναλόγως τοῦ τόπου τῶν τραυμάτων, εἰς τραύματα τῆς *κεφαλῆς*, τοῦ *τραχήλου*, τοῦ *θώρακος*, τῆς *κοιλίας*, τῶν *ἄκρων* κτλ.

Τὰ δὲ δι' ὧν τὰ τραύματα γνωρίζονται σημεῖα, εἶναι χασμὸς τῶν χειλέων τοῦ τραύματος, αἱμορραγία ἄλλοτε ἄλλη, ἀναλόγως τῆς τρωθείσης τοῦ σώματος χώρας καὶ τοῦ εἴδους τοῦ τραύματος, πόνος ἐπίσης ἄλλοτε ἄλλος τήν τε ἔνταση καὶ διάρκειαν, ἀναλόγως τῆς καθόλου αἰσθητικότητος τοῦ βλαπτομένου ἀνθρώπου, ἢ τοῦ παθόντος μορίου, τοῦ εἴδους τοῦ τραύματος καὶ τοῦ πλήθους τῶν παθόντων νεύρων, φλεγμονὴ καὶ τὰ παρεπόμενα αὐτῆ, πυρετὸς τέλος καὶ νευρικὰ φαινόμενα ποικίλοντα ἀναλόγως διαφόρων περιστάσεων, περὶ ὧν ἡ χειρουργικὴ ἰδίως πραγματεύεται.

Διάστρεμμα δὲ ἀποκαλεῖται πᾶσα κατὰ τὰς ἀρθρώσεις ἔνεκα βεβιασμένων ἢ κακῶν κινήσεων βλάβη, συνεπαγομένη διάστασιν καὶ ῥῆξιν τῶν συνδέσμων, ἀπόσπασιν ὀστωδῶν τεμαχίων καὶ προσωρινὴν τῶν ὀστῶν μετακίνησιν, ἐκχύσεις αἵματος ὑποδορείους ἢ ἐντὸς τῶν ἀρθρώσεων, πόνον ζωηρόν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ φλεγμονὴν μᾶλλον ἢ ἧττον ἔντονον.

Τοῦ διαστρέμματος διάφοροι διακρίνονται βαθμοὶ καθὰ τὰ ἰνώδη μόρια, οἱ ἀρθρώδεις ὑμένες, τὰ ἀγγεῖα καὶ νεῦρα καθ' ἕκαστα ἢ ὅλα ὁμοῦ ὑπερετάθησαν ἢ διερράγησαν· καὶ εἰς μὲν τὸν Α' βαθμὸν γίνεται πόνος ἐλαφρὸς καὶ βραδεῖα ἐξόγκωσις τῶν ἁπαλῶν μορίων, εἰς δὲ τὸν Β' αἰφνίδιος καὶ σφοδρὸς πόνος, ἐξόγκωσις καὶ ἐκχύμωσις, εἰς δὲ τὸν Γ' πλὴν τούτων καὶ παρὰ φύσιν κίνησις τοῦ ἄρθρου καθ' ὅλας τὰς ἴξεις.

Ἐν γένει δὲ οἱ δι' ὧν τὸ διάστρεμμα σημαίνεται χαρακτῆρες εἶναι τρεῖς οἱ ἑξῆς· *πόνος*, ὅστις, κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ συμβάματος ὀξύτατος μέχρι συγκοπῆς, παρέρχεται μετ' οὐ πολὺ τῶν διαταθέντων μορίων ἀνακτησαμένων τὴν κατὰ φύσιν αὐτῶν θέσιν, καὶ ἀναφαίνεται μετὰ ἄλλοτε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄλλον χρόνον ἀμβλύς, βύθιος καὶ παροξυνόμενος κατὰ πᾶσαν τοῦ πεπονθότος μέλους κίνησιν, διαμένων ἐφ' ὅσον παρατείνεται καὶ ἡ προκαλέσασα αὐτὸν ἐξοίδησις καὶ φλεγμονὴ τῶν μορίων. *Ἐξοίδησις*, ἅμα μετὰ τὸ συμβὰν ἀναφαινομένη, αὐξάνεται βαθμηδὸν ἐπὶ 24 ἢ 36 τὰς πρώτας ὥρας· ὡς τὰ πολλὰ περιορίζεται περὶ τὴν παθοῦσαν ἄρθρωσιν καὶ μᾶλλον καταφανὴς εἶναι καθ' ὁ ἐπέδρασεν ἡ βία μέρος· ἐν ἀρχῇ παρίσταται χωρὶς ἀλλοιώσεως τῆς χροιᾶς τοῦ δέρματος δίκην ἁπλοῦ οἰδήματος οὐχὶ δὲ καὶ φλέγμονος, βραδύτερον ὅμως, ἀναπτυσσομένης μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντόνου φλεγμονῆς, τὰ καλύμματα γίνονται ἐρυθρά, καὶ εἰ μὲν τὸ διάστρεμμα εἶναι ἐλαφρὸν ἡ ἐρυθρότης περιορίζεται εἰς λίαν περιωρισμένον χῶρον τοῦ οἰδήματος κατέχοντος πολλῷ μείζονα ἔκτασιν, εἰ δὲ βαρὺ μετὰ ἐκτεταμένων ῥήξεων κτλ. ἡ ἐρυθρότης φαίνεται ὡσεὶ φλεγμονώδης. Ὁπωσδήποτε ὅμως ἡ ἐξοίδησις ἐνίοτε εἶναι τοσοῦτον μεγάλη ὥστε δυσχεραίνει τὴν διάγνωσιν. *Ἐκχύμωμα*, συνήθως ἀναφαινόμενον τὴν δευτέραν ἢ τρίτην μετὰ τὸ συμβὰν ἡμέραν, παρέρχεται ἐντελῶς ἀπὸ τῆς 20ης μέχρι τῆς 30ης, παρουσιάζον τὰς τῶν χρωμάτων παραλλαγὰς περὶ ὧν ἀλλαχοῦ ὁ λόγος.

Ἐξάρθρημα δὲ λέγεται μετάστασις ὀστοῦ κινητοῦ ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἀρθρώδους αὐτοῦ συνδέσεως, ἑπομένως τὸ διάστρεμμα θεωρητέον ὡς ὁ πρῶτος αὐτοῦ βαθμός. Τὰ δι' ὧν τὸ ἐξάρθρημα σημαίνεται ἐν γένει σημεῖα εἶναι, παρεμποδισμὸς παντελὴς ἢ κατὰ μέρος μόνον τῶν τοῦ ἄρθρου κινήσεων, ἀλλοίωσις τῆς ἰδέας καὶ τοῦ σχήματος αὐτοῦ κτλ. Εἶναι δὲ τὰ ἐξαρθρήματα ἢ *τέλεια*, ἢ *ἀτελῆ*, ἢ *ἁπλᾶ*, ἢ *ἐπιπεπλεγμένα* μετὰ τραύματος, θλάσματος, κατάγματος, ὑπερμεγέθους φλεγμονῆς κτλ. ἢ *ἀρτιγενῆ*, ἢ *πεπαλαιωμένα*, ἢ *πρωτοπαθῆ*, ἢ *δευτεροπαθῆ*, ἢ *συγγενῆ*, ἢ *ἐπίκτητα*.

Κάταγμα λέγεται αἰφνίδιος λύσις ὀστοῦ συνεχείας ἕνεκεν ἐξωτερικῆς βίας ἢ μεγάλης τῶν μυῶν συσπάσεως, ἢ καὶ τῶν δύο ὁμοῦ αἰτιῶν συνεργουσῶν. Γνωρίζεται δὲ τὸ κάταγμα ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ σχήματος καὶ τῆς μορφῆς τοῦ μορίου, εἴτε κατὰ τὸ πάχος, εἴτε κατὰ τὸ μῆκος, εἴτε κατὰ τὴν περιφέρειαν, εἴτε τέλος κατὰ τὴν εὐθυωρίαν αὐτοῦ, ἐκ τῆς κωλύσεως τῆς ἐνεργείας τοῦ πεπονθότος μορίου, ἐκ τῶν παρὰ φύσιν κινήσεων τοῦ μέλους καὶ ἐκ τοῦ κριγμοῦ, ὅστις γεννᾶται προστριβομένων πρὸς ἄλληλα τῶν ἄκρων τοῦ κατεαγότος ὀστοῦ. Τοῦ κατάγματος, ἀναλόγως τοῦ εἴδους καὶ τῆς φύσεως τοῦ πεπονθότος ὀστοῦ, καὶ τοῦ εἴδους καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας τῆς προκαλεσάσης τὸ κάταγμα αἰτίας, εἴδη εἶναι τὰ ἑξῆς, τὸ *ἀτελὲς* καὶ *τέλειον*· καὶ εἰς μὲν τὰ ἀτελῆ κατάγματα ὑπάγονται ἡ *ἔδρα*, ἁπλοῦν σημεῖον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὀστοῦ γενόμενον δίκην ἐλαφρᾶς ἐντυπώσεως χωρὶς λύσεως τῆς συνεχείας τοῦ ὀστοῦ· ἡ *ῥωγμή*, τὸ *ἔμπλεσμα*· εἰς δὲ τὰ τέλεια ὑπάγονται τὸ *ἐπικάρσιον*, τὸ *λοξόν*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ *ὀδοντωτόν*, τὸ *κατ' εὐθυωρίαν* ἀναλόγως τῆς διευθύνσεως τοῦ κατάγ
ματος, τὸ *μετ' ἀποθραύσεως*, τὸ *ἀπλοῦν*, τὸ *πολλαπλοῦν*, ἂν ἐγένετο εἰ
πολλοὺς τοῦ ὀστοῦ τόπους συγχρόνως, τὸ *ἐπιπεπλεγμένον*, ἂν ἐβλάφθη
σαν καὶ τὰ ἁπαλὰ περὶ τὸ ὀστοῦν μέρη τοῦ σώματος, τὸ *μετ' ἐμπάρσεω*
τοῦ ἑτέρου τῶν κατεαγότων ἄκρων τοῦ ὀστοῦ εἴτε ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ
ἑτέρου ἄκρου, εἴτε ἔν τινι ῥωγμῇ αὐτοῦ, τέλος τὸ *κατ' ἀντιτυπίαν* ἢ δι
ἀντώσεως, ὅτε τὸ κάταγμα γίνεται μακρὰν τοῦ τόπου καθ' ὃν ἐνήργησε
ἐπὶ τοῦ ὀστοῦ ἡ ἐξωτερικὴ βία.

β'. Διάγνωσις τῶν ἀπὸ ἐσωτερικῆς καὶ αὐτομάτου αἰτίας βλαβῶν ἀπὸ τῶν ἕνεκεν ἐξωτερικῆς.

Εἰς ἕκαστον βλάβης εἶδος καὶ ἴδια ὑπάρχουσι διακριτικὰ σημεῖα καὶ
εἰδικαὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν παραγωγὴν αὐτοῦ αἰτίαι.

Τὸ *ἐκχύμωμα*, τὸ οὐσιῶδες καὶ κύριον τοῦτο τοῦ θλάσματος γνώρισμα,
ἁπαντᾷ καὶ εἰς διαφόρους ἀπὸ ἐσωτερικῆς αἰτίας νόσους, οἷον τὴν πορφύ
ραν, τὸ σκορβοῦτον, τὴν αἱμοφιλίαν, τὸ ὀζῶδες ἐρύθημα, τὸν ἁπλοῦν
συνοχικὸν πυρετόν κτλ. Δύσκολος ἡ σύγχισις τῶν κηλίδων ἢ ἐκχυμωμά-
των τούτων τῶν συμπαρομαρτούντων ταῖς προσημειωθήσεσιν νοσηραῖς
καταστάσεσιν τοῦ ὀργανισμοῦ μετὰ τῶν ἀπὸ ἐξωτερικῆς αἰτίας καὶ βίας,
διότι, τὸ πλῆθος τῶν ἀπὸ ἐσωτερικῆς αἰτίας ἐκχυμωμάτων εἶναι πολλῷ
ἀνώτερον τοῦ τῶν ἀπὸ ἐξωτερικῆς, ἔστιν ὅτε ἐξαπλουμένων καὶ ἐφ' ἅπασαν
τοῦ σώματος τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς εἰς τὴν πορφύραν καὶ τὸ σκορβοῦτον.
Ἡ ἕδρα αὐτῶν ἐπίσης εἶναι διάφορος, ἐνῷ τὰ αὐτόματα ἐκχυμώματα εἶναι
διεσπαρμένα ὅλως τυχαίως ἄνευ σχέσεώς τινος πρὸς τοπικὴν ἐπίδρασιν,
καὶ εἰς μέρη τοῦ σώματος καθ' ἃ δυσκόλως ὑποτίθεται ἐνεργήσασα ἐξω-
τερικὴ βία πρὸς παραγωγὴν αὐτῶν, τοὐναντίον τὰ ἀπὸ θλάσεως ἐκχυμώ-
ματα ἑδράζουσι σχεδὸν πάντοτε εἰς τὰς μᾶλλον προσιτὰς τῇ ἐξωτερικῇ
βίᾳ μοίρας τοῦ σώματος, τὰς μᾶλλον προεξεχούσας, καὶ τὰ μέρη καθ' ἃ
συνήθως ἡ ἐπίθεσις ἐνεργεῖται. Καὶ τὸ σχῆμα ἐπίσης ἀμφοτέρων οὐσιω-
δῶς διαφέρει, τῶν ἀπὸ ἐσωτερικῆς αἰτίας εἶναι μᾶλλον κανονικόν, ὡς τὰ
πολλὰ στρογγύλα, ὁτὲ μὲν εἶναι ταῦτα στικτά, ὡς εἰς τὴν πορφύραν, ὁτὲ
δὲ διάχυτα, ὡς εἰς τὸ σκορβοῦτον ἢ τὸ ὀζῶδες ἐρύθημα, σπανίως ἐπι-
μήκη, ὁπόταν πλείονες κηλίδες γειτνιάζουσαι συμπίπτωσιν εἰς μίαν, ἢ κατὰ
τὴν γένεσιν αὐτῶν ἐπενήργησε πίεσις τυχαία εἴτε ἐκ τῶν ἐνδυμάτων εἴτε
ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας, τοὐναντίον τῶν ἀπὸ ἐξωτερικῆς αἰτίας ἐκχυμω-
μάτων τὸ σχῆμα εἶναι ἄλλοτε ἄλλο, ὡς τὰ πολλὰ ἀκανόνιστον καὶ ἀπει-
κονίζον τὸ σχῆμα τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν θλάσιν ὀργάνου καὶ προκαλέσαν-
τος τὸ ἐκχύμωμα. Ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος διαφέρει, τὰ ἀπὸ νοσηρᾶς ἐσωτερι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ῆς αἰτίας ὡς τὰ πολλὰ εἶναι μικρά, κεγχρώδη ἢ φακοειδῆ, ἄλλοτε δὲ
είζονα, ἀλλὰ σχεδὸν πάντοτε ἀναμίξ, τοὐναντίον τὸ μέγεθος τῶν ἀπὸ
ξωτερικῆς αἰτίας εἶναι ἐντελῶς ἀκανόνιστον καὶ ἀόριστον ἕνεκα τῆς φύ-
εως καὶ τοῦ εἴδους τοῦ προκαλέσαντος ταῦτα ὀργάνου καὶ λοιπῶν πε-
ιστάσεων.

Ὅσον εὔκολος ἡ διάγνωσις τῶν *ἀρτιγενῶν τραυμάτων* ἀπὸ τῶν ἐξ
σωτερικῆς καὶ καθολικῆς αἰτίας λύσεων τῆς συνεχείας τῶν μαλθακῶν τοῦ
ώματος καλυμμάτων, τῶν ἑλκῶν, τοσοῦτον δυσχερὴς ἀποβαίνει ἡ τῶν
επαλαιωμένων καὶ τῶν ἀπὸ ποικίλων περιστάσεων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀσκό-
ου καὶ κακῆς θεραπείας, τραυμάτων διάγνωσις ἀπὸ τῶν ἑλκῶν ἕνεκα
ῆς ἐξαφανίσεως τῶν εἰδικῶν χαρακτήρων. Ἀλλ' εἰς τὸν πεπειραμένον
αὶ μετὰ προσοχῆς ἐξετάζοντα ἰατρὸν αἱ δυσκολίαι αὐταὶ αἴρονται, λίαν
ὲ σπανίως ἡ διάγνωσις πράγματι δυσχεραίνεται καὶ ἀπομένουσιν ἀμφιβο-
ίαι. Διὰ τὴν τοιαύτην διάγνωσιν χρησιμεύουσιν αἱ ἐκ τῶν ἄλλων τῶν
ατρικῶν κλάδων, καὶ δὴ τῆς χειρουργικῆς καὶ παθολογίας, γνώσεις, οἱ
ἰδικοὶ τῶν ἑλκῶν ἐν γένει καὶ τῶν διαφόρων αὐτῶν εἰδῶν χαρακτῆρες,
αὶ αἱ μεταμορφώσεις ἃς ὑφίστανται τά τε τραύματα καὶ τὰ ἕλκη κατὰ
τὴν πορείαν καὶ τὴν ἴασιν αὐτῶν ἀναλόγως τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἴδους
ύτῶν.

Τὰ *ἐξαρθρήματα* ἀναλόγως τῆς παραγωγοῦ ταῦτα αἰτίας, ὡς γνωστὸν
κ τῆς χειρουργικῆς, διαιροῦνται εἰς τραυματικά, συμπτωματικὰ καὶ
υγγενῆ. Ἡ διάγνωσις τῶν διαφόρων τούτων εἰδῶν, καὶ δὴ τῶν τραυ-
ματικῶν ἀπὸ τῶν συμπτωματικῶν, εἶναι ὡς τὰ πολλὰ εὔκολος, σπανίως
δὲ ἀπομένουσιν ἀμφιβολίαι, διότι μετὰ τὴν ἐπιμελῆ ἔρευναν ἁπα-
σῶν τῶν παραγωγῶν τοῦ παθήματος περιστάσεων, παραβολὴν καὶ
ξέλεγξιν τούτων, ἐξέτασιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐνδυμάτων τοῦ παθόν-
τος, τῆς παθούσης ἀρθρώσεως ἂν φέρει σημεῖα θλάσεως καὶ βίας, ἐξ-
ακρίβωσιν μᾶλλον ἢ ἧττον σαφῆ τοῦ μηχανισμοῦ καθ' ὃν τὸ πάθημα ἐ-
γεννήθη, ἐξέτασιν τῆς καθόλου τοῦ παθόντος ἕξεως, ἂν ὑπάρχουσιν αἴτια
προδιαθέτοντα ἢ προετοιμάζοντα τὸ ἐξάρθρημα, οἷον χαλάρωσις ἢ χαυ-
νότης τῶν ἀρθρικῶν ὑμένων καὶ συνδέσμων, παθήσεις τοῦ μυϊκοῦ ἢ ὀ-
στώδους συστήματος κτλ., μετὰ θετικότητος ἀποφαίνεται ὁ ἰατρὸς ὡς τὰ
πολλὰ περὶ τοῦ εἴδους καὶ τῆς φύσεως τοῦ ἐξαρθρήματος.

Αἱ αὐταὶ λεπτομέρειαι, ἰδίᾳ δὲ ἡ ἐξέτασις καὶ ἀνεύρεσις διαθεσικῶν
εἴτε συμφυῶν, οἷον χοιράδων, ῥαχίτιδος κτλ., εἴτε ἐπικτήτων νόσων, οἷον
υφιλίδος εἰς τὸν παθόντα κάταγμα, συντελοῦσιν εἰς τὴν ὁριστικὴν διά-
γνωσιν τῶν ἀπὸ ἐξωτερικῆς βίας *καταγμάτων* ἀπὸ τῶν αὐτομάτων.

Ὑπάρχουσι βεβαίως καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ ἀναμνηστικὸν τοῦ
πάσχοντος ἀποβαίνει σκοτεινὸν καὶ ἀμφίβολον, ἰδίᾳ περὶ τὴν ἐξακρίβωσιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς ἐπικτήτου διαθεσικῆς νόσου ἂν μὴ ἐκ ταύτης ἀπομένουσιν ἀνεξίτηλα σημεῖα, ἀλλ' εἰς τὰς τοιαύτας σπανίας περιστάσεις αἱ γνώσεις, ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἐξιδιασμένη τοῦ ἰατροῦ δεξιότης καὶ ὀξύνοια περὶ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν αἰτίων καὶ λοιπῶν περιστάσεων οὐ σμικρὸν συμβάλλουσιν εἰς τὸ σκοπούμενον.

γ'. Διάγνωσις τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον κακώσεων

Ἀναντιῤῥήτως τὸ δυσχερέστερον ἅμα δὲ καὶ σπουδαιότερον ζήτημα εἶναι ἡ διάγνωσις τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον κακώσεων. Καὶ ἡ μὲν τοῦ ζητήματος δυσχέρεια προκύπτει ἐκ τῆς ἀκριβογνωμίας τῶν διασημοτέρων ἰατροδικαστῶν ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν διαφόρων διακριτικῶν σημείων, ἡ δὲ σπουδαιότης αὐτοῦ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐκ τῆς ὁριστικῆς αὐτοῦ λύσεως ἐξαρτᾶται πολλάκις ἡ ζωὴ τοῦ κατηγορουμένου, ἂν οὗτος τυγχάνει ἀθῶος.

Τὰ διακριτικὰ τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον κακώσεων σημεῖα διαιροῦνται εἰς κοινὰ εἰς πᾶν βλάβης εἶδος, καὶ ἴδια εἰς τὰ διάφορα τῶν κακώσεων εἴδη παρατηρούμενα.

Ἐκ τῶν πρώτων τὸ μᾶλλον σπουδαῖον εἶναι ἡ τοῦ ἐκχυθέντος εἰς τὰ πέριξ τῆς κακώσεως αἵματος κατάστασις. Τὸ ζῶν αἷμα ἐκ τῶν ἀγγείων ἐκχυθὲν θρομβοῦται, συνεπῶς ἡ θρόμβωσις αὐτοῦ θεωρητέα ὡς ἀρκοῦσα ἀπόδειξις τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν τραυματισμοῦ. Τούτου τεθέντος ἡ τοῦ ζητήματος λύσις φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως εὔκολος, οὐδὲν ἧττον ὅμως ἕνεκα τῆς διαφωνίας τῶν ἰατρῶν ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς θρομβώσεως, τὸν χρόνον καθ' ὃν καὶ μετὰ θάνατον συντελεῖται αὕτη κτλ., ἐγείρονται ἀμφιβολίαι καὶ δυσκολίαι περὶ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Πρὸς ἄρσιν τούτων πολλοὶ ἐπεχείρησαν πειράματα, καὶ δὴ πρῶτος ὁ Orfila τῷ 1817(1), ἐκ τῶν πειραμάτων δὲ αὐτοῦ προκύπτει.

1. Ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ συγχισθῶσι τὰ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τραύματα διὰ τμητικῶν, νυσσόντων ὀργάνων, ἢ πυροβόλων ὅπλων μετὰ τῶν γενομένων πολλὰς μετὰ θάνατον ὥρας, ἅτε δὴ τῶν τελευταίων τὰ χείλη τῆς τομῆς, καίτοι μετὰ *μεγάλης συσπάσεως*, εἶναι χλωρά, χωρὶς ἐξιδήσεως καὶ ἴχνους *θρόμβου* προσκεκολλημένου κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν, ἔτι δὲ καὶ χωρὶς διηθήσεως αἵματος εἰς τὸν πέριξ κυτταρώδη ἱστόν, ἐκτὸς ἂν ἐτρώθη μέγας φλεβικὸς κορμός.

2. Ὅτι ἐνίοτε δυσχερὴς ἀποβαίνει ἡ διάκρισις τῶν μικρὸν πρὸ ἢ μετὰ

(1) *Orfila*. Αὐτόθι Τομ. Β'. Σελ. 582.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θάνατον κακώσεων, διότι κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ὑπάρχει ὡς τὰ πολλὰ διηθημένον αἷμα εἰς τὸν πέριξ κυτταρώδη ἱστόν, διότι τὰ χείλη τῶν τραυμάτων φέρουσιν ἐνίοτε θρόμβους αἵματος μᾶλλον ἢ ἧττον στερεῶς προσκεκολλημένους, καὶ διότι ἡ ἐξοίδησις καὶ ἡ σύσπασις αὐτῶν κατ' οὐδὲν παραλλάσσει. Σημειωτέον ὅτι οὐχὶ σπανίως οἱ θρόμβοι εἶναι πολυτληθέστεροι, ὀγκωδέστεροι καὶ μᾶλλον προσκεκολλημένοι εἰς τὰ χείλη, ἡ δὲ διήθησις τοῦ αἵματος μείζων εἰς τὰς μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου κακώσεις, ἢ εἰς τὰς μικρὸν μετὰ θάνατον.

3. Ὅτι εὐδιάκριτοι αἱ πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου κακώσεις ἀπὸ τῶν ἐπὶ πτωμάτων ἐνεργουμένων ἐκ τῆς πορείας τῆς ἐπουλώσεως τῶν τραυμάτων.

Ἐκ δὲ τῶν πειραμάτων τοῦ Christison (1), τῷ 1829 ἐνεργηθέντων, προκύπτει· Ὅτι αἱ πολλὰς μετὰ θάνατον ὥρας *ἰσχυραὶ* πλήξεις ἐγκαταλιμπάνουσιν ἐπὶ τοῦ πτώματος ἴχνη, ἅτινα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς *χροιᾶς* οὐδόλως διαφέρουσι τῶν μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου κακώσεων. Ἡ τῆς χροιᾶς μεταλλαγὴ *ἐν γένει*, ὡς καὶ ἡ πτωματικὴ πελιδνότης, προκύπτουσιν ἐκ τῆς ἐκχύσεως λεπτοτάτου στρώματος τοῦ ῥευστοῦ τοῦ αἵματος μέρους ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος ὑπὸ τὴν *ἐπιδερμίδα*, *ἐνίοτε* δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐκχύσεως αἵματος εἰς ἱκανὴν ποσότητα *εἰς αὐτὸν τοῦ δέρματος τὸν ἱστόν*· τέλος ἐκχεῖται αἷμα μέλαν καὶ ῥευστὸν εἰς *τὸν ὑποδόρειον κυτταρώδη ἱστόν*, καθ' ἃ μέρη ἐπιγίνεται ἡ τῆς χροιᾶς μεταλλαγή, οὕτως ὥστε τὰ μεμβρανώδη διαφράγματα τὰ διαχωρίζοντα τὰ κύτταρα καθίστανται ἐρυθρὰ ἢ καὶ μελανά, *οὐδέποτε ὅμως* ἡ τελευταία αὕτη χρῶσις *ἐκτείνεται ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως*. Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται παρεμφέρουσι ταῖς προκυπτούσαις ὑπὸ *ἐλαφρῶν* κατὰ τὴν ζωὴν θλάσεων, καθότι δι' ἰσχυρῶν προκαλοῦνται ὡς τὰ πολλὰ ἀποτελέσματα οὐδέποτε προκαλούμενα ὑπὸ τῶν μετὰ θάνατον πλήξεων· οἷον, ἐξοίδησις, ἐκχύμωμα μετ' ἐπινεμήσεως εἰς τὸν κυτταρώδη ἱστόν, θρόμβοι αἵματος, συσσωμάτωσις τοῦ αἵματος μετὰ τοῦ ἱστοῦ τοῦ δέρματος κτλ.

Ὁ δὲ Chaussier (2) ἐκ τῶν περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος πειραμάτων αὐτοῦ συμπεραίνει ὡς ἑπεται· Αἱ γενόμεναι τριάκοντα μετὰ θάνατον ὥρας κακώσεις, ὅτε τὰ μέλη κατέστησαν ἐντελῶς δύσκαμπτα, τὸ σῶμα ἀπεψύγη καὶ τὸ αἷμα ἐξεβλήθη ἀπὸ τῶν παρεγχυματωδῶν ἱστῶν ἢ ἐθρομβώθη ἐν ταῖς ἀγγείοις αὐτοῦ, διακρίνονται εὐκόλως, διότι τὰ χείλη τῆς διαιρέσεως εἶναι χλωρά, χωρὶς ἐξοιδήσεως καὶ ἀλλοιώσεων, χωρὶς διηθήσεως αἵματος εἰς τὰ μεσοκυττάρια διαστήματα τοῦ σχισθέντος μέρους ἢ τοῦ περιβάλλοντος συνδετικοῦ ἱστοῦ. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἶναι δυσ-

(1) Annales d' hyg. publ. etc. Juillet. 1829.
(2) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 168.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

κολωτέρα τῶν θλασμάτων κατενεχθέντων μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου χρόνον, ὅτε τὸ σῶμα εἶναι θερμόν, τὸ δὲ αἷμα ρευστὸν καὶ οἱ μῦς διατηροῦσι μέγα μέρος τῆς συσταλτικότητος αὐτῶν, ἀλλ' ὅμως καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας ἐλλείπει ἐξοίδησις καὶ διήθησις εἰς τοὺς κυτταρώδεις ἱστούς, τὸ δὲ ἐκ τῶν στομάτων τῶν διαιρεθέντων ἀγγείων προχυθὲν αἷμα ἔσεται ρευστόν, ἤ, ἂν ἀπεργάζεται θρόμβον, οὗτος διατελεῖ χωρὶς συμφύσεων πρὸς τὰ διῃρημένα μέρη.

Ὁ Devergie (1) τῷ 1829 μετὰ παρατηρήσεις καὶ πειράματα περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος συμπεραίνει·

Ὅτι τραῦμα διαρκούσης τῆς ζωῆς καὶ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου συνοδεύεται σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλου τῶν χειλέων χασμοῦ, ὅστις εἶναι μᾶλλον καταφανὴς εἰς τὸ δέρμα τῶν ἄκρων καὶ τοῦ κρανίου, ἧττον δὲ εἰς τὸ τοῦ κορμοῦ· τὰ τοῦ τραύματος χείλη αἱμορρόουσι, τὸ δὲ δέρμα συχνότατα ἐνιημένον, αἷμα εἶναι ἐκκεχυμένον καθ' ἅπασαν τοῦ τραύματος τὴν ἔκτασιν, τούτου δὲ ὄντος λίαν μικροῦ τὰ χείλη αὐτοῦ εἶναι συμπεφυκότα διὰ τεθρομβωμένου αἵματος· τοῦ τραύματος βληθέντος 12 ἢ 15 πρὸ τοῦ θανάτου ὥρας εἶναι ἐξοιδημένον καὶ ἐρυθρὸν εἰς μᾶλλον ἢ ἧττον μέγαν βαθμόν· οἱ δὲ διακριτικοὶ αὐτοῦ χαρακτῆρες εἶναι μᾶλλον χαρακτηριστικοὶ ἂν ἀνέρχεται εἰς ἐποχὴν πολλῷ μᾶλλον προκεχωρημένην.

Τοῦ μετὰ θάνατον γενομένου τραύματος τὰ χείλη ἀφίστανται ἐνίοτε ὡς τὰ τοῦ κατὰ τὴν ζωήν, οὐδέποτε ὅμως αἱμορρόουσιν· ἀλλ' ἂν δολοφόνος μετὰ τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον ἐμπείρει μάχαιραν εἰς τὸ θῦμα ἀμέσως μετὰ τὴν θανάτωσιν οὐδόλως ἀμφίβολον ὅτι τὰ χείλη τοῦ τραύματος αἱμορρόουσι, διότι ἡ τριχοειδὴς κυκλοφορία δὲν εἶναι εἰσέτι ἐντελῶς πεπαπευμένη, διατηρεῖται δὲ καὶ ἡ τοῦ αἵματος ρευστότης. Ὁ Devergie ἀδυνατεῖ νὰ ὁρίσῃ τὰ μέσα τῆς διακρίσεως τῶν δύο τούτων περιστάσεων.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐκχυμώματα ἀποφαίνεται· 1. Ὅτι ἀδύνατον σχεδὸν νὰ συγχισθῇ κάκωσις τοιαύτης φύσεως πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν βληθεῖσα μετὰ ὁμοίας ἀμέσως μετὰ θάνατον· ἡ ὑπόχλωρος ἢ ὑποπράσινος χροιὰ περὶ τὸ κατὰ τὴν ζωὴν ἐκχύμωμα ἁλίσκουσα σχεδὸν ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ συμβάλλει πάντοτε εἰς τὴν διάγνωσιν.

2. Ὅτι τὸ μετὰ θάνατον ἐκχύμωμα ὡς τὰ πολλὰ παρουσιάζει δυσχερείας ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν.

Ἕτεροι ἰατροδικασταί, μᾶλλον εἰς παρατηρήσεις, καὶ δὴ εἰς τὴν βρεφοκτονίαν ἀφορῶσας, ἢ εἰς πειράματα ἐπὶ ζώων ἢ ἀνθρώπων μελετήσαν-

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 172.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τες τὸ ζήτημα, ἀποφαίνονται μᾶλλον κατηγορηματικῶς. Οὕτω ὁ Ollivier d' Angers (1) παρατηρήσας δύο περιστάσεις καθ' ἃς, τὸ μὲν τῶν νεογνῶν ὥριμον μήπω ἀναπνεῦσαν ἐπαρουσίαζε πολλαπλᾶ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου κατάγματα μετὰ ἐκχύσεως αἵματος τεθρομβωμένου κατὰ τὴν χώραν τῶν καταγμάτων, τὸ δὲ δύο μῆνας πρὸ τοῦ τέρματος τεχθὲν μήπω ἀναπνεῦσαν, ἔφερε τὴν κεφαλὴν συντετριμμένην εἰς 20 περίπου τεμάχια καὶ αἷμα μέλαν τεθρομβωμένον ὑπὸ τὴν ἐπικράνιον ἀπονεύρωσιν καὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου, συμπεραίνει ὅτι τὸ βρέφος εἴς τινας περιστάσεις ζῇ ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον μετὰ τὸν τοκετὸν χωρὶς νὰ ἀναπνεύσῃ, καὶ ὅτι τὰ τραύματα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συνοδεύονται ὑπὸ ἰδιαιτέρου φαινομένου μόνον ἐπὶ τοῦ ζῶντος σώματος παρατηρουμένου, τῆς θρομβώσεως τοῦ αἵματος, ἐνῷ τὰ μετὰ θάνατον τραύματα συνεπάγονται μόνον διηθήσεις αἵματος ῥευστοῦ.

Ὁμοίας φύσεως περίπτωσιν παρετήρησε καὶ ὁ Bardinet (2), καθ' ἣν βρέφος προώρως τεχθὲν ἐρρίφθη ἐντὸς ὀχετοῦ, εἰς τοῦτο, ἡ μὲν πνευμονικὴ δοκιμασία παρέσχεν ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα, διὰ δὲ τῆς μετὰ προσοχῆς τοῦ λειψάνου ἐξετάσεως εὑρέθησαν ἀπώλειαι τμημάτων τοῦ δέρματος, τραύματα μετ' ἀποσπάσεως, ὠχρά, ἀποκεχρωματισμένα, προερχόμενα ἐκ δηγμάτων μυῶν μετὰ θάνατον ἐπελθόντα, κατὰ δὲ τὴν κορυφήν, τὴν ὀσφύν, τοὺς γλουτούς, τὰ γόνατα πλατεῖαι ἐκχυμώσεις μετὰ διηθήσεως αἵματος τεθρομβωμένου εἰς τοὺς ὑποκειμένους ἱστούς, ἐπὶ τῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἡμισφαιρίων ἔκχυσις αἵματος τεθρομβωμένου, κατὰ δὲ τὴν βάσιν τοῦ κρανίου ῥευστὸν αἷμα μετὰ μικρῶν αἱματος θρομβίων· συνεπέρανε δ' ἐκ τούτων ὅτι αἱ περιγραφεῖσαι κακώσεις ἐγένοντο διαρκούσης τῆς ζωῆς.

Καὶ ὁ Tardieu (3) μνημονεύει ὁμοίων περιπτώσεων συνηγορουσῶν ὑπὲρ τῆς θρομβώσεως τοῦ αἵματος ὡς σημείου τῶν κατὰ τὴν ζωὴν τραυμάτων. Οὗτος κληθεὶς ποτε ὡς ἐπιγνώμων πρὸς λύσιν, πλὴν ἄλλων ζητημάτων εἰς περίπτωσιν βρεφοκτονίας, καὶ τῶν ζητημάτων, ἂν βρέφος δύναται νὰ ζήσῃ χωρὶς νὰ ἀναπνεύσῃ, καὶ ἐκ τίνος αἰτίας προῆλθεν ὁ θάνατος, περιγράφει ὡς ἑξῆς τὰ πράγματα (4) « . . . . Ἐπὶ τῆς κεφα-

(1) *Ollivier d' Anges.*—Observat. et rapport médic. légal sur cette question: L' absense complète de la réspiration sur un enfant nouveau—né n' exclue pas la possibilité de l' infanticide. Annal. d' bygiéne publique et de méd. légale 1ère. Série. Tom. ΚΘ'. Σελ. 149

(2) *Bardinet.*—La vie sans respiration chez les nouveaux—nés.-*Devergie.*-Rapport sur le précedent mémoire. Bulletin de l' Acad. imp. de médec. Tom. Λ'. Σελ. 77. καὶ 1052. 1864-1865.

(3) *Tardieu.*—Étude médico—légale sur l' infanticide. Paris.2. éd.1880.Σελ. 74.

(4) *Tardieu.*—Αὐτόθι. Σελ. 305.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λῆς εὑρίσκοντο βαρεῖαι καὶ χαρακτηριστικαὶ κακώσεις. Ἐκ πρώτης ὄψεω
ἡ κεφαλὴ ἐφαίνετο πεπλατυσμένη καὶ οἱονεὶ συντετριμμένη, τὰ τοῦ κρα
νίου ὀστᾶ πολλαπλᾶ ἕρεραν κατάγματα, ὧν ἓν μετὰ λύσεως τῆς συνεχεί
ας τοῦ δέρματος, τὰ κατάγματα ταῦτα, ... εἶχον προσέτι συνοδί
τας ἔκχυσιν αἵματος σαφῶς περιγεγραμμένου, τοὐτέστιν *τεθρομβωμένο
καθ' ὃ μέρος εἶχεν ἐκχυθῆ*, καὶ αἱματηρὰν διήθησιν ἀνθισταμένην εἰ
δι' ὕδατος πλύσεις . . . . » Ἐκ τούτων δὲ ἀποφαίνεται ὧδε πως. . .

« 2ον. *Τὸ βρέφος ἐγεννήθη ζῶν;* — Ἐν γένει δύναταί τις εἰπεῖν ὅτ
βρέφος ἐγεννήθη ζῶν ἀποδεικνυομένου ἐκ τῆς ἀνατομικῆς τῶν ὀργάνω
αὐτοῦ ἐξετάσεως ὅτι μία τῶν ζωτικῶν λειτουργιῶν ἐξετελέσθη μετὰ τὴ
ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ κόλπου ἔξοδον αὐτοῦ. Καίτοι συνήθως εἰς τὴν προσ
φάτως καταστᾶσαν τῆς ἀναπνοῆς λειτουργίαν ζητεῖται ἡ ἀπόδειξις τῆ
ζωῆς, δέον ὅμως ὅπως μὴ θεωρῆται αὕτη καὶ ὡς ἀναγκαία καὶ ἡ μόν
ἀπόδειξις, συνεπῶς δὲ ἡ ἀπόδειξις ἂν βρέφος ἔζησε νὰ θεωρῆται ταὐτό
σημον ὅτι ἀνέπνευσεν. Ἐνίοτε νεογνόν, γεννηθὲν ἐν καταστάσει καθ' ἣ
ἡ ἀναπνοὴ βραδύνει, ζῇ ἐπί τινα χρόνον διὰ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆ
κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τὸ βρέφος καὶ φονεύ
εται ἀλλὰ καὶ ζωογονεῖται, ἡ δὲ ἀπόδειξις τῆς ζωῆς ἀναζητεῖται οὐχὶ εἰ
τοὺς πνεύμονας ἀλλ' εἰς τὰ ὄργανα τῆς κυκλοφορίας . . . . Ἡ κατάστα
σις τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων τοῦ βρέφους τῆς γυναικὸς C . . ., τὰ τῆ
πνευμονικῆς δοκιμασίας πειράματα, δεικνύουσιν ἀναντιῤῥήτως ὅτι τὸ βρέ
φος δὲν ἀνέπνευσεν· ἀφ' ἑτέρου ὅμως, ἡ τοῦ περιγεγραμμένου, τοὐτέστιν
τεθρομβωμένου αἵματος, ἔκχυσις παρατηρουμένη κατὰ τὴν χώραν τοῦ
κατάγματος τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου, καὶ ἡ διήθησις ἐπίσης *τεθρομβωμέ
νου αἵματος*, ἀριδήλως τεκμηριοῦσιν ὅτι τὰ τραύματα ταῦτα ἐγένοντο
διαρκούσης εἰσέτι τῆς ζωῆς τοῦ βρέφους, *καθ' ὃν χρόνον τὸ αἷμα, κυκλο
φορούμενον εἰσέτι, διατηρεῖ τὴν ἰδιότητα τοῦ θρομβοῦσθαι ἐκχεόμενον τῶν
ἀγγείων* . . . »

Ὁ Tardieu (1), ἐκ τῶν τοιαύτης φύσεως παρατηρήσεων αὐτοῦ, καὶ ἐκ
τῆς ἀναλύσεως τῶν νόμων τῆς φύσεως ὡς πρὸς τὴν κυκλοφορίαν, ἀποφαί
νεται ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς θρομβώσεως τοῦ αἵματος αὐτολεξεὶ ὡς
ἕπεται. « . . . . Εἰς λοιπὸν τῶν χαρακτήρων τοῦ αἵματος ὅπερ ζῇ εἶναι
ὅτι ἐκχεόμενον τῶν ἀγγείων καὶ στερούμενον τῆς κινήσεως τῆς κυκλοφο
ρίας θρομβοῦται ἀμέσως. Ἡ θρόμβωσις λοιπὸν τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος
τεκμηριοῖ τὴν ζωήν, πᾶν δὲ τραῦμα, πᾶσα κάκωσις, ἱκανὴ ὅπως ἐπιφέρῃ
ἔκχυσιν αἵματος, ἐγκαταλιμπάνει εἰς τὰ ὄργανα τὸ ἰδιάζον σημεῖον δι' οὗ
ἀναγνωρίζεται ἂν ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς ἢ μετὰ θάνατον . . . »

(1) *Tardieu.* — Αὐτόθι. Σελ. 71.

Ὁ Casper (1), ἀναχωρῶν ἐκ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι μετὰ θάνατον κατὰ τὴν βαθμιαίαν τοῦ πτώματος ψῦξιν ἐπιγίνεται τοῦ αἵματος θρόμβωσις ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ συνεπῶς ὁ τῶν πολυπόδων σχηματισμός, συχνότερον ἢ διαρκούσης τῆς ζωῆς καὶ κατὰ τὰς τελευταίας αὐτῆς στιγμάς, τῆς ἀγωνίας παρατεινομένης, ἀποφαίνεται ὡς ἕπεται περὶ τῆς θρομβώσεως τοῦ αἵματος εἰς τὰ τραύματα· « Εἶναι λοιπὸν βέβαιον ὅτι τὸ εὑρισκόμενον τεθρομβωμένον αἷμα εἰς τὰ τραύματα πτώματός τινος δὲν ἀρκεῖ ὅπως καταδείξῃ, ὡς ἐνόμισαν, ὅτι τὸ τραῦμα ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς. »

Ὁ Liman (2), ἀναγράφων ἐν τῇ τελευταίᾳ τοῦ συγγράμματος τοῦ Casper ἐκδόσει τὴν γνώμην ταύτην, μετὰ ὥριμον καὶ λεπτομερῆ συζήτησιν ἐπὶ τῶν διαφόρων παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων ὡς καὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων φυσιολογικῶν νόμων περὶ τῆς κινήσεως, ζωῆς καὶ πήξεως τοῦ αἵματος, ἀποφαίνεται, ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τῆς τοῦ Casper γνώμης, ὡς ἕπεται· « . . . . Ἀληθῶς βαίνει τις πολὺ μακρὰν ἄν, ὡς ὁ Casper, οὐδεμίαν ἀποδίδει εἰς τὸ ἔσω ἢ ἔξω τοῦ τραύματος εὑρισκόμενον τεθρομβωμένον αἷμα διαγνωστικὴν ἀξίαν, κρίνων περὶ τοῦ ἂν τὸ τραῦμα ἐβλήθη διαρκούσης τῆς ζωῆς . . . . Διὰ τὴν συνθήκην τῆς θρομβώσεως ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς αἷμα, ἀλλὰ μετὰ θάνατον ἀποθνήσκει, ὡς γνωστόν, τὸ σῶμα, δηλονότι κενοῦνται τὰ ἀγγεῖα τοῦ δέρματος, τὸ αἷμα συνῳδὰ τοῖς νόμοις τῆς βαρύτητος καταῤῥέει εἰς τὰ ἐπικλινῆ τοῦ σώματος μέρη, παύεται ἡ ὠστικὴ τῆς καρδίας δύναμις, ἡ δὲ τῶν ἀγγείων ἐλαστικότης ἐξαφανίζεται, συνεπῶς ἢ οὐδόλως ἢ ὀλίγον ἐκχεῖται αἷμα, κατὰ δὲ τὰ πέριξ τραύματος εἰς νεκρὸν γενομένου, καὶ μάλιστα ἔνθα ὑπάρχουσι πολλαὶ σάρκες, δὲν εὑρίσκεται τεθρομβωμένον αἷμα, τούτου ἕνεκα δὲ καὶ ὁ Skrzeczka εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ τάχιστα μετὰ θάνατον ἐνεργηθέντα πειράματα δὲν καθώρθωσε νὰ παραγάγῃ ἐκχυμώματα. Ἐκ τούτων λοιπὸν προκύπτει ὡς συμπέρασμα, *ὅτι ἐκχυμώματα δὲν γίνονται μετὰ θάνατον, ὅτι ἀναμφιβόλως μικρὰ αἵματος θρομβία δυνατὸν νὰ εὑρεθῶσιν εἰς τὸ τραῦμα ὅπερ μετὰ θάνατον ἐπηνέχθη, ἀλλ' ὅτι πλουσιωτέρα εἰς θρόμβους αἵματος ἔκχυσις τεκμηριοῖ τὴν ἐν καιρῷ ζωῆς γένεσιν τοῦ τραύματος.* » Καίτοι ὁ Liman παραδέχεται τὴν προεκτεθεῖσαν γνώμην, ἥκιστα ἀπομακρυνομένην τῆς τοῦ Tardieu, οὐδὲν ἧττον κακίζει αὐτὸν ὡς ἄνευ ἐπιφυλάξεως παραδεχόμενον τὴν θρόμβωσιν τοῦ αἵματος ὡς σημεῖον τῆς ζωῆς.

Ὁ δὲ Taylor (3) διὰ τῶν ἑξῆς χαρακτηρίζει χαρακτήρων τὰς κατὰ

---

(1) *Casper.* — Αὐτόθι. Trad. Franç. Τομ. Β'. Σελ. 19.

(2) *Casper.* — von Liman. Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 151.

(3) *Taylor.*—Traité de Médecine Légale. Trad. Franç. Paris 1881. Σελ. 239. 240.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν ζωὴν καὶ τὰς μετὰ θάνατον κακώσεις· « Οἱ κύριοι τῶν κατὰ τὴν ζωὴν τραυμάτων χαρακτῆρες εἶναι· 1. Ἀναστροφὴ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος, ἐκ τῆς ζωϊκῆς τοῦ δέρματος ἐλαστικότητος προερχομένη. 2. Ἄφθονος αἱμορραγία, ὡς τὰ πολλὰ ἀρτηριακὴ μετὰ γενικῆς αἵματος ἐκχύσεως κατὰ τὰ πέριξ. 3. Παρουσία θρόμβων αἵματος.—Τῶν δὲ μετὰ θάνατον τραυμάτων χαρακτῆρες εἶναι· 1. Ἔλλειψις ἀφθόνου αἱμορραγίας. 2. Φλεβώδης αἱμορραγία, ὁσάκις αἵματος ἔκχυσις ὑπάρχει. 3. Χεῖλη τοῦ τραύματος μήπω ἀνεστραμμένα. 4. Ἔλλειψις ἐκχύσεως αἵματος εἰς τὰ πέριξ. 5. Ἔλλειψις θρόμβων. » Περαίνων δὲ τὸ μέρος τοῦτο λέγει· « Ὑπαρχούσης ἀμφιβολίας ἂν τὸ τραῦμα ἐγένετο κατὰ τὴν ζωὴν ἢ μετὰ θάνατον, ἡ γνώμη ἡμῶν ἔστω μετ' ἐπιφυλάξεως, καθότι δὲν ὑπάρχουσι βέβαιοι χαρακτῆρες δι' ὧν διακρίνονται ἑκάστοτε τὰ τραύματα, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν καὶ δίκαιον καὶ ἄδικον δύναται νὰ ἔχῃ ἐκλέγων τὴν μὲν ἢ τὴν δὲ τῶν ὑποθέσεων. »

Οἱ Bock καὶ Donné, πρὸς λύσιν τῆς διαφορᾶς τῶν γνωμῶν ὡς πρὸς τὴν θρόμβωσιν τοῦ αἵματος μετὰ θάνατον, ἐτάξαντο χρονικὸν διάστημα 4 ὡρῶν μετὰ θάνατον πέραν τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα ἐν τῷ νεκρῷ σώματι δὲν θρομβοῦται· ἀλλὰ καὶ ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀπομακρύνεται τῆς πραγματικότητος, καὶ οὐδὲν τὸ ἀπόλυτον κέκτηται, ἕνεκα τῆς ἰδιότητος τοῦ αἵματος τοῦ τάχιον ἢ βραδίον θρομβοῦσθαι ἀναλόγως τῆς ποιότητος αὐτοῦ, καθ' ἃ ὁ Hoppe Seyler (1) κατέδειξεν, ὅτι ὅσῳ ἀραιότερον καὶ ὑδαρέστερον τὸ αἷμα τόσῳ τάχιον θρομβοῦται, ὅσῳ δὲ τοὐναντίον πτωχότερον εἰς ὀξυγόνον καὶ πλουσιώτερον εἰς ἀνθρακικὸν ὀξὺ τόσῳ βραδύτερον θρομβοῦται, ἔτι δὲ καὶ ὁ θρόμβος εἶναι σπογγώδης, ἐλαφρὸς καὶ εὐκόλως συνθλίβεται ὅσῳ τὸ αἷμα περιέχει ὀλίγον μὲν ὕδωρ πολλὰ δὲ σωμάτια εἴτε λευκὰ εἴτε ἐρυθρά, τοὐναντίον δὲ ὁ θρόμβος στερρώτερος, ἐλαστικώτερος καὶ ἰξωδέστερος ὅσῳ τὸ αἷμα μείζονα ὕδατος ποσότητα περιέχει καὶ ὀλίγα σωμάτια. Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι ὁ ἀναγκαιῶν διὰ τὴν θρόμβωσιν τοῦ αἵματος μετὰ τὴν ἔκχυσιν αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀγγείων χρόνος ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ, ὡς ἐπίσης καὶ θρόμβος μαλθακός, ἐλαφρὸς καὶ σπογγώδης δέον ὅπως μὴ θεωρῆται ὡς ἀπότοκος πήξεως αἵματος ἐκχυθέντος μετὰ θάνατον.

Ὁ Hofmann (2), καίτοι ἀποκρούων τὴν γνώμην ὅτι ἡ θρόμβωσις ἐν γένει τοῦ αἵματος εἶναι ἔνδειξις τοῦ κατὰ τὴν ζωὴν τραύματος, οὐδὲν ἧττον παραδέχεται ὅτι ὁ μετὰ θάνατον θρόμβος εἶναι μαλθακός.

---

(1) Nouveau Dictionnaire de médecine et de chirurgie pratiques. Art. *Circulation*. Τομ. Ζ'. Σελ. 654. — *Cœur*, Τομ. Η'. Σελ. 39.—καὶ εἰς *Casper*.—Ἐκδ. Liman. Τόμ. Β'. Σελ. 26.

(2) *E. Hofmann*.—Αὐτόθι Σελ. 236.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Θέρμου

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δήλη ἡ τῶν ἰατρῶν διαφωνία ὡς πρὸς τὴν σημειωτικὴν τοῦ θρόμβου ἀξίαν· διαφωνοῦσι δὲ κυρίως·

1. Διότι δὲν ἐλήφθη ἀκριβῶς ὑπ' ὄψιν ἡ θέσις καθ' ἣν ἐνεργοῦνται πειραματισμοῦ χάριν αἱ μετὰ θάνατον κακώσεις καὶ πλήξεις· ὅσῳ δηλονότι ἡ βία ἐνήργησεν εἰς μέρη τοῦ σώματος ἔνθα τὸ αἷμα ὡς ἐκ τῆς βαρύτητος συνεσωρεύθη εἰς μέγα ποσόν, ἢ ἐτρώθησαν μεγάλα ἀγγεῖα, τόσῳ εὐκολώτερος ὁ σχηματισμὸς θρόμβου.

2. Διότι δὲν ἐλήφθη ἐπίσης ὑπ' ὄψιν τὸ μέγεθος τῆς ἐνεργησάσης βίας πρὸς παραγωγὴν τῶν τραυματικῶν ἀποτελεσμάτων μετὰ θάνατον. Εἶναι ἀποδεδειγμένον ὑπὸ τῶν παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δὴ τῶν Casper, Malgaigne κ. α., ὅτι ἡ αὐτὴ βία, ἐνεργοῦσα μετὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἐπὶ ζῶντος καὶ νεκροῦ σώματος, διάφορον παράγει τὸ τραυματικὸν ἀποτέλεσμα, καὶ ὅτι, ὅπως εἰς τὸ νεκρὸν σῶμα παραχθῇ τραυματισμὸς ἀνάλογος τῷ ἐπὶ ζῶντος, ἀπαιτεῖται πολλῷ μεγαλητέρα καὶ βία καὶ δύναμις. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι, εἰς δεδομένην περίπτωσιν ἐκ τοῦ εἴδους καὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν κακώσεων, συμπεραίνεται, ἢ ὅτι ἐνηργήθησαν αὗται διαρκούσης τῆς ζωῆς, ἀλλ' ὑπὸ βίας καὶ δυνάμεως μικρᾶς μήπω ἱκανῆς νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον, ἢ μετὰ θάνατον, ἀλλὰ διὰ δυνάμεως μεγάλης, ἥτις κατὰ τὴν ζωὴν ἀλλοῖα ὅλως ἤθελε προκαλέσει ἀποτελέσματα.

3. Διότι γίνεται σύγχισις τοῦ θρόμβου, ἢ μᾶλλον τῆς θρομβώσεως, πρὸς τὴν διάβρεξιν τῶν ἱστῶν ὑπὸ αἱματηρᾶς ὕλης. Καὶ ἡ μὲν κατὰ τὴν ζωὴν θρόμβωσις καὶ ἐν γένει ἡ τοῦ αἵματος διήθησις διακρίνεται διότι εἶναι στερρά, ἐλαστική, καὶ ἓν ἀποτελοῦσα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σῶμα μετὰ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος, καὶ τοῦτο διότι ἅμα μετὰ τὴν τρῶσιν καὶ τὸν σχηματισμὸν τοῦ θρόμβου ἰδιαιτέρα ζωτικὴ ἐνέργεια συμβάλλει εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ πλάσματος τοῦ χρησίμου διὰ τὰς περαιτέρω ἐργασίας τῆς ἐπουλώσεως καὶ θρέψεως, περίστασις ἐντελῶς ἐλλείπουσα ὑπὸ οἱανδήποτε περίπτωσιν εἰς τὸ νεκρὸν σῶμα, ἔνθα ὁ θρόμβος ὁσάκις σχηματίζεται δὲν εἶναι προσκεκολλημένος εἰς τὰ χείλη τοῦ τραύματος. Ἡ δὲ διήθησις καὶ ὁ ἐκ ταύτης τῶν ἱστῶν χρωματισμὸς δὲν ἐξαλείφεται διὰ τῆς κατεργασίας ἐν τῷ ὕδατι τῶν ἱστῶν τούτων, ὅπως τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ νεκρὰ σώματα.

4. Διότι δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ κατάστασις τοῦ σώματος, τοὐτέστιν εἰς τὰ ἰσχνὰ καὶ κατεσκληκότα νεκρὰ σώματα αἱ διὰ τὰ πειράματα γενόμεναι πλήξεις ἢ ἐλάχιστα ἢ οὐδὲν ἐγκαταλιμπάνουσιν ἴχνος, τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει εἰς τὰ σαρκώδη ἢ παχέα σώματα.

5. Διότι αἱ ὑπὸ τοῦ Casper ἰδίως ἀναφερόμεναι πρὸς ὑποστήριξιν παρατηρήσεις καταδεικνύουσι σαφέστατα τὴν σύγχισιν τῶν διαφόρων περιστάσεων περὶ ὧν ἐμνήσθημεν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Προκύπτουσι δὲ ἐκ τῶν προεκτεθέντων συμπεράσματα ὡς πρὸς τὴν σημειωτικὴν τοῦ θρόμβου ἐν τοῖς τραύμασιν ἀξίαν τὰ ἑξῆς·

1. Ὅτι τὸ κύριον γνώρισμα τῶν κατὰ τὴν ζωὴν κακώσεων εἶναι ἡ τοῦ αἵματος θρόμβωσις, παρατηρουμένη ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ νεκρὰ σώματα ἀλλ' ὑπὸ τὰς προσημειωθεῖσας συνθήκας, οἷον δίκην θρομβίων μικρῶν, μαλθακῶν, καὶ μήπω μετὰ τῶν ἱστῶν συνεχομένων. Ἐν γένει δὲ εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, ἂν τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος τραύματα ἐπήνεγκον τὸν θάνατον καὶ ἐγένοντο κατὰ τὴν ζωήν, δὲν εἶναι τόσῳ δύσκολος ὅσῳ συνήθως ὑποτίθεται.

2. Ὅτι ὁ κατὰ τὴν ζωὴν θρόμβος εἶναι μεγαλήτερος, στερρώτερος, καὶ μετὰ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος προσκεκολλημένος.

3. Ὅτι ὁ ἐκ τῆς διηθήσεως τοῦ αἵματος εἰς τοὺς ἱστοὺς κατὰ τὴν ζωὴν χρωματισμὸς δὲν ἐξαφανίζεται μετὰ κατεργασίαν τοῦ κεχρωματισμένου μέρους ἐν τῷ ὕδατι, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὸν μετὰ θάνατον διὰ διηθήσεως χρωματισμόν.

4. Ὅτι εἰς τὰς ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον κακώσεις ἡ ἐκ τοῦ θρόμβου τοῦ αἵματος διάγνωσις δυσχεραίνεται ἐνίοτε, ὅτε ἡ τοῦ ἰατροδικαστοῦ γνώμη ἔστω ἐπιφυλακτική, καθ' ἃ παραινεῖ ὁ Taylor.

5. Ὅτι εἰς τὰς κατὰ τὴν ζωὴν κακώσεις ἀναπτύσσονται καὶ ἕτερα ζωτικὰ φαινόμενα πλὴν τοῦ θρόμβου, οἷον ἐξοίδησις, φλογιστικὴ ἐπεξεργασία κτλ., ἅτινα ὅμως καθ' ἑαυτὰ ἔχουσι δευτερεύουσαν σημειωτικὴν ἀξίαν.

6. Ὅτι, προϊόντος τοῦ χρόνου μετὰ θάνατον, αἱ κατὰ τὴν ζωὴν κακώσεις χαρακτηρίζονται καὶ ἐκ τῆς μᾶλλον προκεχωρημένης κατὰ τὰ πεπονθότα μέρη σήψεως συγκριτικῶς πρὸς τὰ μὴ τοιαῦτα, τοὐθ' ὅπερ δὲν παρατηρεῖται εἰς τὰς μετὰ θάνατον κακώσεις.

7. Ὅτι εἰς τοὺς μώλωπας καὶ τὰς ἐχυμώσεις χρόνου παρερχομένου μετὰ τὸν τραυματισμὸν ἐπιγίνεται ἡ τῆς χροιᾶς χαρακτηριστικὴ ἀλλοίωσις, καθαρῶς ζωτικὸν φαινόμενον, συνεπῶς, τοιαύτης μεταλλαγῆς τῆς χροιᾶς παρατηρουμένης εἰς νεκρὸν σῶμα, τεκμαίρεται ἀριδήλως ὅτι τὰ τραύματα ἐνηργήθησαν ἡμέρας τινὰς πρὸ τοῦ θανάτου.

Ἡ τοῦ αἵματος θρόμβωσις διὰ τὴν διάγνωσιν τῶν κατὰ τὴν ζωὴν κακώσεων δὲν παρατηρεῖται μόνον εἰς τὰ μαλθακὰ τοῦ σώματος μέρη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὀστᾶ. Ὁ Tardieu (1) ἐπὶ λέξεσιν περιγράφει τοῦτο ὡς ἕπεται· «. . . . τῶν τεμαχίων τούτων (τῶν ὀστῶν) ἀποσπασθέντων διακρίνεται διὰ διαφανείας κατὰ τὰ μέρη τῆς λύσεως τῆς συνεχείας αὐτῶν περιθώριον ἐρυθρόν, ἀποτελούμενον ὑπὸ τῆς διηθήσεως τοῦ αἵματος κα-

(1) *Tardieu.* — Αὐτόθι. Σελ. 136.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰ τὴν χώραν τοῦ κατάγματος. Ἡ θρόμβωσις τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, καὶ ἡ ἀφθονία τοῦ ἐκχύματος, ὡς καὶ ἡ αἱματηρὰ αὔτη διήθησις τῶν χειλέων τοῦ κατεαγότος ὀστοῦ, εἶναι τὰ βέβαια σημεῖα ὅτι τὰ κατάγματα ἐγένοντο διαρκούσης τῆς ζωῆς . . . . ». Καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ εἰς διαφόρους νεκροψίας ἰατροδικαστικάς, καθ' ἃς εὑρέθησαν κατάγματα, καὶ δὴ τοῦ κρανίου, παρετηρήσαμεν πάντοτε τὴν διήθησιν ταύτην τοῦ αἵματος. Τὰ δὲ μετὰ θάνατον κατάγματα ὅλως στερεοῦνται τοῦ ἐρυθροῦ τούτου περιθωρίου· σημειωτέον ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο, τὸ χαρακτηρίζον τὰ κατὰ τὴν ζωὴν κατάγματα, διατηρεῖται μακρὸν μετὰ θάνατον χρόνον μήπω ὑπὸ τῆς σήψεως ἀλλοιούμενον.

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα περὶ τοῦ κοινοῦ τούτου δι' ἅπαντα τῶν κακώσεων τὰ εἴδη σημείου, τῆς θρομβώσεως τοῦ αἵματος καὶ τῆς σημειωτικῆς αὐτοῦ ἀξίας, μεταβαίνομεν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν δι' ὧν τὰ διάφορα τῶν κακώσεων εἴδη διακρίνονται εἰδικῶν σημείων.

Θλάσματα. — Τὰ κατὰ τὴν ζωὴν θλάσματα διακρίνονται τῶν μετὰ θάνατον, καθότι τὰ πρῶτα συνοδίτας ἔχουσιν ἐκχυμώματα ἢ ἐκδοράς, ἐξοίδησιν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην τοῦ πεπονθότος μέρους, μεταλλαγὴν τῆς χροιᾶς τοῦ δέρματος, ἀπὸ μελανερύθρου ἐν ἀρχῇ εἰς κυανῆν, καὶ κίτρινον, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ φλογιστικήν τινα ἐπεξεργασίαν. Τὰ κατὰ τὴν ζωὴν ἐκχυμώματα συγχέονται ἐνίοτε μετὰ τῶν αἱματηρῶν ὑποστάσεων, αἵτινες εἶναι χαρακτηριστικὸν τοῦ πτώματος γνώρισμα, διὸ καὶ πτωματικαὶ κηλίδες ἀποκαλοῦνται· γνωρίζονται ὅμως αἱ μὲν τῶν δέ, διότι τῶν πτωματικῶν κηλίδων τεμνομένων δὲν εὑρίσκεται ἐκκεχυμένον αἷμα, τὰ δὲ τυχὸν μικρὰ διεσπαρμένα αἱματηρὰ στίγματα ὀφείλονται εἰς τὴν τομὴν μικρῶν τοῦ δέρματος αἱματοφόρων ἀγγείων, τοὐναντίον δὲ τοῦ ἐκχυμώματος τεμνομένου, ὅσον καὶ ἂν εἶναι μικρόν, εὑρηται πάντοτε ἔκχυσις αἵματος, ὅπερ ὡς τὰ πολλὰ τυγχάνει τεθρομβωμένον. Ἡ διὰ τῆς τομῆς τῶν πτωματικῶν κηλίδων ἐξέτασις εἶναι λίαν ὠφέλιμος, οὐ μόνον διότι χωρὶς ταύτης ἡ διάγνωσις δὲν εἶναι βεβαία, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ διάκρισις τῶν πτωματικῶν ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων κηλίδων εἶναι πλείστου λόγου ἀξία διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου.

Ἔτι δὲ τὸ χρῶμα τῶν πτωματικῶν κηλίδων εἶναι ἰδιάζον καὶ σταθερόν, ἐρυθρόν, χαλκέρυθρον καὶ κυανέρυθρον, τὸ δὲ τῶν ἐκχυμωμάτων ἅμα τῇ γενέσει αὐτῶν εἶναι μελανόν, ἰοειδές, μετέπειτα δὲ μεταπίπτει εἰς κυανοῦν, εἶτα πράσινον, καὶ τέλος κιτρίνον. Τὸ σχῆμα τῶν πτωματικῶν κηλίδων οὐδέποτε εἶναι κανονικόν, ὁτὲ μὲν παρίστανται αὐταὶ δίκην γραμμῶν ἢ ῥαβδώσεων, ὁτὲ δὲ στρογγύλαι, ἄλλοτε δὲ γωνιώδεις· σημειωτέον ὅτι ἅπαντα ταῦτα τὰ σχήματα ἀπαντῶσιν ἐπί ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ λειψάνου εἴτε εἰς διάφορα αὐτοῦ μέρη, εἴτε εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θέσιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

συνηνωμένα· τὸ τῶν ἐκχυμωμάτων σχῆμα τοὐναντίον ἀπεικονίζει σχεδὸν πάντοτε τὸ σχῆμα, τὸ εἶδος καὶ τὴν φορὰν τοῦ παραγαγόντος αὐτὰ ὀργάνου. Αἱ πτωματικαὶ κηλίδες ἐν ἀρχῇ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν εἶναι διεσπαρμέναι, μικραὶ ὅσον καρύου τὸ μέγεθος, ἢ καὶ ὅσον ὠοῦ, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου γίνονται μεγαλήτεραι, συμπίπτουσι πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἀλίσκουσι πολλάκις ὁλόκληρον τοῦ σώματος τὴν ἐπιφάνειαν· τὸ τοιοῦτον εἰς τὰ ἐκχυμώματα οὐδέποτε παρατηρεῖται, ἄτε δὴ διατηροῦντα μέχρι τέλους τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν μέγεθος.

Ἑδράζουσι δὲ αἱ πτωματικαὶ κηλίδες εἰς ὡρισμένα τοῦ σώματος μέρη, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἐπικλινῆ, ἔνθα τὸ αἷμα μετὰ θάνατον, ὑπεῖκον εἰς τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος, καταῤῥέει βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, καὶ διηθεῖ διὰ τῆς διαπιδυούσης χρωματιστικῆς αὐτοῦ ὕλης τὰ μᾶλλον τοῦ σώματος κατωφερῆ μέρη, τοιαῦτα δὲ ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἡ ὀπισθία τοῦ σώματος ἐπιφάνεια, ἢ καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπὶ τῆς ὁποίας εὑρέθη τὸ σῶμα ἀμέσως μετὰ θάνατον· τὰ ἐκχυμώματα τοὐναντίον ὡς πρὸς τὴν ἕδραν αὐτῶν οὐδὲν ἔχουσι τὸ ὡρισμένον, εὑρηνται ἀδιακρίτως καθ' ἃ μέρη ἐνήργησεν ἡ ἐξωτερικὴ βία, πολλάκις δὲ ταῦτα κεῖνται ὅλως ἀντιθέτως τῶν ἐπικλινῶν τοῦ σώματος μερῶν ἔνθα αἱ πτωματικαὶ κηλίδες. Σημειωτέον ὅτι πτωματικαὶ κηλίδες μορφοῦνται ἐνίοτε καὶ εἰς ἄλλα πλὴν τῶν ἐπικλινῶν τοῦ σώματος μέρη, ἂν εἰς τοῦτο συμβάλλουσιν εἰδικαὶ περιστάσεις, οἷον περίσφιγξις ἐνδυμάτων, παρέμπτωσις ἀλλοτρίων σωμάτων μεταξὺ τῶν διαφόρων τοῦ σώματος μερῶν, δίπλαι τοῦ δέρματος τυχαίως σχηματισθεῖσαι κτλ., ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διακριτικῶν σημείων τῶν ἐκχυμωμάτων ἀπὸ τῶν πτωματικῶν κηλίδων εὔκολος εἶναι ἡ διάκρισις αὐτῶν. Αἱ πτωματικαὶ κηλίδες μορφοῦνται πάντοτε ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας, τοῦ φύλου, τῆς ἰδιοσυγκρασίας κτλ. τοῦ θανόντος, ὡς ἐπίσης ἀνεξαρτήτως καὶ τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου, καὶ ἂν ἀπὸ αἱμορῤῥαγίας προέρχεται οὗτος.

Ὁ Engel (1) φρονεῖ ὅτι ἀπαλείφονται αἱ πτωματικαὶ κηλίδες ἐνεργουμένων τομῶν κατὰ ταύτας εἰς τὰ ἐπικλινῆ τοῦ σώματος μέρη κειμένας καὶ τοῦ σώματος μένοντος ἐν ἠρεμίᾳ. Κατὰ τὸν Casper ὅμως διὰ τοῦ τρόπου τούτου αἱ ἐπὶ τοῦ πτώματος κηλίδες δὲν ἐξαφανίζονται ἐντελῶς ἀλλὰ καθίστανται ὠχρότεραι· τοιοῦτόν τι οὐδέποτε συμβαίνει εἰς τὰ ἕνεκα πλήξεως κατὰ τὴν ζωὴν ἐκχυμώματα. Μείζονος δὲ λόγου ἀξία εἶναι ἡ παρατήρησις ὅτι τὰ φέροντα ἐκχυμώματα τοῦ σώματος μέρη διὰ τῆς ἐν τῷ ὕδατι κατεργασίας δὲν ἀποχρωματίζονται.

Αἱ δὲ τὰ θλάσματα συνοδεύουσαι τυχὸν ἐκδοραί, παράγονται ἐπίσης

(1) *Casper.* — Αὐτόθι. Σελ. 16.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νίοτε καὶ μετὰ θάνατον, ἕνεκα πλήξεως, προστριβῆς, βιαίας ἕλξεως· διαρίνονται δὲ αἱ κατὰ τὴν ζωὴν ἐκδοραί, καθότι παρουσιάζουσιν ἐπιφάνειαν αἱματόφυρτον, ἔνθα τὸ ἀπογεγυμνωμένον δέρμα φαίνεται ζωηρὸν καὶ μᾶλλον ἢ ἧττον βαθέος ἐρυθροῦ χρώματος, τοὐναντίον δὲ αἱ μετὰ θάνατον εἶναι ἄχροοι, ξηραί, καὶ ὡσεὶ παπυρώδεις.

Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι ἡ ἔλλειψις ἐκχυμωμάτων ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ σώματος καλυμμάτων οὐδόλως πρέπει νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ἰατροδικαστὴν εἰς ἀναζήτησιν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν κοιλοτήτων βλαβῶν τῶν ὀργάνων, διότι ἐνίοτε θλάσεις ἰσχυραὶ καὶ βίαιαι, οὐδὲν ἐγκαταλιμπάνουσαι ἐξωτερικῶς ἴχνος βλάβης, συνεπαγόμεναι ὅμως μεγάλας τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων βλάβας καὶ τὸν τάχιστον θάνατον, οὐδόλως χαρακτηρίζονται ἐξωτερικῶς ὑπὸ ἐκχυμωμάτων, τοῦ ταχέως ἐπελθόντος θανάτου παρακωλύσαντος τὸν σχηματισμὸν αὐτῶν.

Τραύματα. — « Λίαν δυσχερὴς εἶναι ἡ διάγνωσις τῶν κατὰ τὴν ζωὴν » ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον τραυμάτων. » λέγει ὁ Casper. (1) Ἡ πρότασις αὐτοῦ αὕτη ὅσον εἶναι ὀρθὴ εἴς τινας εὐτυχῶς σπανίας περιστάσεις, τόσῳ τοὐναντίον εἶναι ἀπόλυτος καὶ γενική, εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων· διότι, ὡς ἤδη εἴρηται, ὁ Casper ὁρμᾶται ἐκ τῆς γνώμης ὅτι τὸ αἷμα καὶ μετὰ θάνατον ἐκχεόμενον ἐκ τῶν ἀγγείων θρομβοῦται ὡς καὶ κατὰ τὴν ζωήν· ἀλλ' εἶναι ὀρθὴ καθ' ἃς περιπτώσεις εἰς λίαν πιμελῶδες λείψανον, τῆς ἐξοιδήσεως τοῦ σώματος ἀρξαμένης, ἐκ τοῦ μετὰ θάνατον τραύματος προπίπτει πιμελὴ ἀναστρέφουσα τὰ χείλη τοῦ τραύματος ἅμα δὲ ἐκρέει καὶ αἷμα, ὅτε ἡ τοιαύτη τοῦ τραύματος ὄψις παρεμφέρει ἀρξαμένη πυήσει· ἢ καθ' ἃς περιπτώσεις εἰς πολλῶν ἑβδομάδων ἢ μηνῶν λείψανον, καὶ μάλιστα ἂν τοῦτο παρέμεινε κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐν τῷ ὕδατι, παρατηροῦνται τραύματα, δυσχερεστάτη ἀποβαίνει ἡ διάγνωσις, διότι, τῆς σήψεως οὔσης ὁπωσδήποτε προκεχωρημένης, ὁλόκληρος τοῦ σώματος ἡ ἐπιφάνεια, ἢ τοὐλάχιστον τὰ περιβάλλοντα τὸ τραῦμα μέρη, εἶναι πράσινα ἢ φαιοπράσινα, στεροῦνται ἐπιδερμίδος, μεγάλαι δὲ φλεβικαὶ αὔλακες πλήρεις αἵματος ἀποσυντεθημένου διατρέχουσι τὸ δέρμα, τὰ χείλη τῶν τραυμάτων εἶναι μεμαλακυσμένα, ἐκρέει δὲ πιμελὴ καὶ ὑγρὸν αἱματόφυρτον.

Ἀλλ' εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἀναμνηστέον ὅτι τὰ κατὰ τὴν ζωὴν ὁπωσδήποτε κακωθέντα τοῦ σώματος μαλθακὰ μέρη ἀποσυντίθενται καὶ σήπονται τάχιστα, τῶν λοιπῶν πέριξ μορίων διατηρουμένων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐν καλῇ καταστάσει, ἀναλόγως τοῦ μετὰ τὸν θάνατον χρονικοῦ διαστήματος, ἑπομένως, τοῦθ' ὅπερ καὶ ὁ Orfila παραδέχεται (2),

(1) *Casper.* — Αὐτόθι. Σελ. 96.
(2) *Orfila.* — Αὐτόθι. Τόμ. Δ'. Σελ. 492.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ πολλάκις εἰς τὴν ἡμετέραν πρᾶξιν παρετηρήσαμεν, παρατηρουμένης εἴς τι τοῦ σώματος μέρος τῆς σήψεως μᾶλλον προκεχωρημένης, ἢ καὶ ἐντελῶς εὑρισκομένου σεσηπότος μέρους τινος τῶν τοῦ σώματος καλυμμάτων, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι κατὰ τὴν χώραν ταύτην διαρκούσης τῆς ζωῆς ἐγένετο κάκωσίς τις ὁπωσδήποτε.

Ὀρθὴ εἶναι ἐπίσης ἡ παρατήρησις τοῦ Casper ὅτι καθ' ἃς περιπτώσεις ἐλλείπουσι τὰ δι' ὧν σημαίνονται κατὰ τὴν ζωὴν τὰ τραύματα τῆς ἀντιδράσεως σημεῖα δὲν ἕπεται ἀπαρεγκλίτως ὅτι αἱ κακώσεις ἐγένοντο μετὰ θάνατον, καὶ αἱ περιστάσεις ὅμως αὗται εὐτυχῶς εἶναι σπάνιαι.

Ἐν γένει δὲ τὰ μετὰ θάνατον τραύματα εἶναι ὠχρὰ καὶ πελιδνά, τὰ δὲ χείλη αὐτῶν συνεσταλμένα, οὐδόλως ὑπὸ αἵματος διηθημένα· τοὐναντίον δὲ τὰ κατὰ τὴν ζωὴν φέρουσι τὰ σημεῖα τῆς ἀντιδράσεως, οἷον φλεγμονήν, αἱμορραγίαν, πύησιν, ἐξοίδησιν, ἀνάπτυξιν κεγχρίων, ἐπούλωσιν κλ.

Τραῦμα κατὰ τὴν ζωὴν καὶ οὐχὶ πολὺν πρὸ τοῦ θανάτου χρόνον γενόμενον, συνοδεύεται σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ χασμοῦ τῶν χειλέων μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλου, ὁ χασμὸς οὗτος εἶναι μᾶλλον καταφανὴς εἰς τὸ δέρμα τῶν ἄκρων καὶ τοῦ κρανίου, ἧττον δὲ εἰς τὸ τοῦ κορμοῦ. Τὰ τοῦ τραύματος χείλη αἱμορρροοῦσιν, ἢ εἶναι αἱματόφυρτα, λίαν δὲ συχνὰ τὸ δέρμα εἶναι ἐνιημένον, καὶ αἷμα ἐκκεχυμένον καθ' ἅπασαν τοῦ τραύματος τὴν φορὰν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τεθρομβωμένον, καὶ ἰδίᾳ ἂν τὸ τραῦμα εἶναι μικρόν· τοῦ τραύματος συμβάντος 12 ἢ 15 πρὸ τοῦ θανάτου ὥρας, παρατηρεῖται ἐξοίδησις καὶ ἐρυθρότης μᾶλλον ἢ ἧττον καταφανεῖς, ἂν δὲ χρονολογεῖται ἀπὸ μακροτέρου χρόνου καὶ ἕτεροι χαρακτῆρες μᾶλλον χαρακτηριστικοί. Ὁπωσδήποτε ὅμως τὰ τῆς διηθήσεως ταῦτα φαινόμενα ἐνίοτε ἐξαφανίζονται μετὰ θάνατον, ἀπομένουσιν ὅμως σχεδὸν πάντοτε ἴχνη πλημμύρας αἵματος. Καὶ τὸ μετὰ θάνατον τραῦμα παρουσιάζει ἐνίοτε χασμὸν τῶν χειλέων, οὐδέποτε ὅμως τὰ χείλη αὐτοῦ εἶναι αἱματόφυρτα καὶ ἐνιημένα, ὁ δὲ μεταξὺ αὐτῶν τυχὸν θρόμβος τοῦ αἵματος ἔχει ἰδίους χαρακτῆρας, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ εἴρηται.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γένει περὶ τῆς διαγνώσεως τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον τραυμάτων, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ εἰδικαὶ περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ λύσις τοῦ ζητήματος καὶ ἐξ ἄλλων διευκολύνεται δεδομένων, ὡς ἐ. π. εὑρισκομένης ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ θώρακος μεγάλης αἵματος ποσότητος χωρὶς τραυματισμοῦ μεγάλου ἀγγειώδους κορμοῦ, ἀλλὰ μετὰ τραύματος μεταξὺ δύο πλευρῶν αἱματοφύρτου ἐκ τῆς τρώσεως τῆς μεσοπλευρίου ἀρτηρίας, συμπεραίνεται ὅτι ἡ τοῦ αἵματος ἔκχυσις ἐγένετο κατὰ τὴν ζωήν· τοὐναντίον δὲ εὑρισκομένου τραύματος κατὰ τὰ τοιχώματα τοῦ θώρακος, αἵματος ἐν μέρει ῥευστοῦ καὶ ἐν μέρει τεθρομβωμένου ἐν τῇ κοιλότητι αὐτοῦ, τραυματισμοῦ κατὰ τὸ ἀορτικὸν τόξον ἢ μεγάλον τινὰ φλε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ικὸν κορμόν, ἀλλὰ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐκκεχυμένου αἵματος μήπω ἀναλογοῦν-
ος πρὸς τὸν τραυματισμὸν τοσοῦτον σπουδαίου ἀγγείου, ἅμα δὲ τῶν χει-
έων τοῦ ἐξωτερικοῦ τραύματος μὴ ὄντων αἱματοφύρτων, τοῦ δέρματος
ὐχὶ ἐνιημένου, τῆς φορᾶς τοῦ τραύματος παρεμφεροῦς τῇ τῶν βαθέων
πὶ πτώματος γενομένων τραυμάτων, τῶν πνευμόνων ἐμπλέων αἵματος
αὶ ἀποδιδόντων διὰ τῆς τομῆς αἷμα παχύ, διαγιγνώσκεται ὅτι ὁ θάνα-
ος προῆλθεν ἐξ ἄλλης αἰτίας, καὶ ὅτι πιθανώτατα τὸ εὑρεθὲν τραῦμα
γένετο ἀπὸ σκοποῦ μετὰ θάνατον.

Οἱ δὲ ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ ὅπλου εἰδικοὶ τῶν τραυμάτων διακριτικοὶ χα-
ακτῆρες εἶναι·

Τραῦμα, διὰ νύσσοντος ὀργάνου ἱκανῶς κατὰ βάθος εἰσδύσαντος καὶ
μεγάλα ἀγγεῖα τρώσαντος, φέρει ἐνίοτε συσσωρευμένον αἷμα εἰς τὸ βάθος
αὐτοῦ ἐν μέρει ῥευστὸν καὶ ἐν μέρει τεθρομβωμένον, οὐδέποτε ὅμως με-
γάλην αἱμορραγίαν, ἂν μετὰ θάνατον ἐγένετο, ὅπως κατὰ τὴν ζωήν.
Εἰς τὰ διὰ τμητικῶν ὀργάνων τραύματα παρατηροῦνται οἱ γενικοὶ χα-
ακτῆρες περὶ ὧν ἐμνήσθημεν· τοῦ τμητικοῦ ὅμως ὀργάνου ἀκρωτη-
ριάσαντος ὁλοκλήρως μέρος τοῦ σώματος ὑπάρχουσι σημεῖα διακριτικὰ
τὰ ἑξῆς, ἐπὶ τοῦ πτώματος γενομένης τῆς τομῆς παρουσιάζεται ἐπιφά-
νεια ὁμότιμος ἀπὸ τοῦ δέρματος πρὸς τὰ βαθυτέρω μέρη, τὸ δέρμα, ὁ κυτ-
ταρώδης ἱστός, οἱ μῦς, αἱ ἀρτηρίαι, αἱ φλέβες κεινται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπι-
πέδου, τὸ τραῦμα ἐν γένει εἶναι ὠχρόν, ἄχρουν, πλαδαρόν, τὸ δέρμα καὶ
ὁ κυτταρώδης ἱστὸς λευκὰ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐρυθροὺς μῦς, αἱ ἀρ-
τηρίαι χαίνουσι καὶ εἶναι κεναί, τὰ δὲ τοιχώματα αὐτῶν λίαν λευκά.
Τοιοῦτον τραῦμα κατὰ τὴν ζωὴν παρουσιάζει τοὐναντίον, τὸ δέρμα συνε-
σταλμένον, τοὺς δὲ μῦς προέχοντας μᾶλλον ἢ ἧττον, τὸ ἀντίθετον δὲ τού-
του παρατηρεῖται εἰς τὸ ἕτερον τοῦ κολοβώματος ἄκρον, ἡ τῆς τομῆς
τῶν μυῶν ἐπιφάνεια εἶναι ἀνώμαλος, ἑκάστου μυὸς παρουσιάζοντος ἰδίαν
ἔξοχὴν ἢ ἐσοχήν, τὰ ἀγγεῖα εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ἐμβεβυθισμένα καὶ
συνεσταλμένα, οἱ μῦς ζωηρῶς ἐρυθροὶ καὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ αἵματος, τὴν
αὐτὴν ἔχουσι χροιὰν καὶ τὸ δέρμα, ὁ κυτταρώδης ἱστὸς καὶ αἱ ἀρτηρίαι.
Σημειωτέον ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα τῶν κατὰ τὴν ζωὴν τραυμάτων ἐξα-
φανίζονται ἂν ἅμα μετὰ τὸν τραυματισμὸν τὰ ἀκρωτηριασθέντα μέλη
ῥιφθῶσιν ἐν τῷ ὕδατι, ὅτε ἡ ἐκ νέου τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐπί τινας
ὥρας ἐπίδρασις συντελεῖ πρὸς ἀνάκτησιν κατὰ μέγα μέρος τῆς προτέρας
αὐτῶν ὄψεως. Ἕτερος χαρακτὴρ πολλοῦ λόγου ἄξιος εἶναι ὁ ἐκ τῆς κα-
ταστάσεως τοῦ πιμελώδους ἱστοῦ, συνίσταται δὲ οὗτος εἰς τὸ ὅτι, τεμνο-
μένου μέλους τινὸς κατεψυγμένου καὶ ἱκανῶς πιμελώδους, ἡ τομὴ τοῦ
κυτταρώδους ἱστοῦ ἔσεται ὁμαλὴ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μετὰ τοῦ δέρματος
ἐπιπέδου, τῆς τομῆς δὲ γενομένης κατὰ τὴν ζωὴν ἢ ἅμα μετὰ θάνατον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βαρσών

διατηρουμένης εἰσέτι τῆς τοῦ σώματος θερμότητος, ἅπας ὁ ὄγκος τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ ὁ περιβάλλων τοὺς μῦς εἶναι διωγκωμένος καὶ προέχων. Θετικὸν τέλος τῶν τραυμάτων σημεῖον εἶναι ἡ τοῦ αἵματος ἄλλοτε ἄλλη ῥύσις, ἐξαρτωμένη· 1. Ἐκ τοῦ μεγέθους τοῦ τρωθέντος ἀγγείου. 2. Ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀγγείου. 3. Ἐκ τοῦ πλήθους τῶν εἰς τι μέρος τοῦ σώματος τριχοειδῶν ἀγγείων. καὶ 4. Ἐκ τῆς πλαστικότητος τοῦ αἵματος. Μετὰ θάνατον, καὶ δὴ τῆς ψύξεως συντελεσθείσης, ἅπασαι αἱ περιστάσεις αἱ ὁπωσδήποτε τροποποιοῦσαι τὴν τοῦ αἵματος ῥύσιν παρέρχονται, τεμνομένης ὅμως φλεβὸς ὁπωσοῦν μεγάλης πάντοτε ὑπάρχει ῥύσις αἵματος, ἐκτὸς ἂν τὸ σῶμα εἶναι ἤδη σεσηπός, τοὐναντίον δὲ τεμνομένης ἀρτηρίας ὡς τὰ πολλὰ ῥύσις αἵματος δὲν γίνεται. Ἡ τοῦ αἵματος ῥύσις, ὁπωσδήποτε συμβαίνουσα, εἴτε μετὰ τομὴν μεγάλου κορμοῦ, εἴτε μετὰ ῥῆξιν τριχοειδῶν ἀγγείων, εἰς σῶμα νεκρὸν μήπω ὅμως καὶ ἀποψυγέν, εἶναι βραδεῖα, μικρὰ καὶ περιωρισμένη· ἐλλείπει δὲ πάντοτε ἡ τοῦ αἵματος θρόμβωσις, ἣ καὶ ἂν ὑπάρχει εἶναι ἀτελής.

Εἰς τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα οἱ χαρακτῆρες τῶν κατὰ τὴν ζωὴν καὶ μετὰ θάνατον εἶναι μᾶλλον καταφανεῖς. Εἰς τὰ κατὰ τὴν ζωὴν τραύματα παρατηρεῖται ἀνάμιξις πυρίτιδος μήπω ἀναφλεγείσης, ἄνθρακος, αἵματος τεθρομβωμένου καὶ καταστάντος πλαστικοῦ μετὰ τὴν ἕνωσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν προσημειωθεισῶν οὐσιῶν, ἔνεσις τῶν χειλέων τοῦ τραύματος· τοὐναντίον εἰς τὰ μετὰ θάνατον οἱ ἱστοὶ ἁπλῶς μόνον διαιροῦνται, ὑφίστανται μηχανικὴν σύντριψιν, ἐλλείπει δὲ ἔνεσις καὶ θρόμβοι αἵματος. Ἡ μόνη περίπτωσις καθ' ἣν ἡ διάγνωσις δυσχεραίνεται εἶναι, ὅτε ἡ τριχοειδὴς κυκλοφορία δὲν εἶναι ἐντελῶς ἐσβεσμένη, ἀλλὰ καὶ πάλιν διὰ τῆς μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιστασίας ἐξετάσεως ὁ ἰατροδικαστὴς λύει τὸ ζήτημα.

Κατάγματα. — Διαγιγνώσκονται τὰ κατὰ τὴν ζωὴν κατάγματα ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον, καθότι εἰς τὰ πρῶτα τὰ ἄκρα τῶν κατεαγότων ὀστῶν εἶναι διηθημένα αἵματι εἰς ἄλλοτε ἄλλην ἔκτασιν, ἔτι δὲ καὶ οἱ περιβάλλοντες ταῦτα μῦς εἶναι ἐπίσης ἐκκεχυμωμένοι· τοὐναντίον δὲ τὰ ἄκρα τῶν μετὰ θάνατον κατεαγότων ὀστῶν εἶναι ὠχρὰ καὶ ἄχροα. Σημειωτέον ὅτι ἡ τῶν ὀστῶν αὕτη διήθησις παραμένει καὶ μετὰ τὴν ἐντελῆ τοῦ σώματος ἀποσύνθεσιν.

Ὀφείλομεν ἐνταῦθα πρὸς συμπλήρωσιν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ περιγενόμενον τῶν πειραμάτων τοῦ Casper (1) καὶ τὰ ἐκ τούτων συμπεράσματα αὐτοῦ. Δύναμις καὶ βία εἰς τὸ κρανίον ζῶντος ἀνθρώπου προκαλοῦσαι τοὐλάχιστον ῥωγμὰς ἂν μὴ κατάγματα, οὐδὲν φέρουσιν ἀποτέλεσμα

(1) *Casper.*—Αὐτόθι. Σελ. 184.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ς τὸ κρανίον νεκροῦ· ἐκ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου τὸ μᾶλλον εὔθραυστον ναι τὸ κροταφικόν· οὐδέποτε ὁ Casper εἰς τὰ πειράματα αὐτοῦ ἐπέτυεν ἐμπιέσματα, συντρίψεις τῶν ὀστῶν ἢ καὶ ῥωγμὰς κατὰ τὴν βάσιν οῦ κρανίου· σημειωτέον ὅτι μετὰ θάνατον τὰ τοῦ κρανίου καλύμματα νθίστανται ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὴν γένεσιν καταγμάτων. Ἐκ τούτων ὁ Casper συμπεραίνει ὅτι καθ' ἃς περιπτώσεις ἀδυνατοῦμεν νὰ διαγνώσωεν ἂν κάκωσις ἐγένετο πρὸ ἢ μετὰ θάνατον, ἕνεκα ἐ. π. προκεχωρημένης ήψεως κτλ., ἂν ἡ κάκωσις τυγχάνει λίαν σπουδαία, ὡς κατάγματα τῶν στῶν τοῦ κρανίου, ῥωγμαὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ, ἀποφαινόμεθα μετὰ μεάλης πιθανότητος, «ὅτι ἡ κάκωσις δὲν ἐγένετο μετὰ θάνατον ἀλλὰ κατὰ τὴν ζωήν·» ἐκτὸς ἂν ἰδιαίτεραι περιστάσεις ἐνδεικνύουσιν ὅτι βία ξόχως ἰσχυρὰ ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ πτώματος. Τὴν αὐτὴν ἀντίστασιν παουσιάζουσι καὶ τὰ μακρὰ τῶν ἄκρων ὀστᾶ· τὰ τῶν γερόντων εἶναι μᾶλον εὔθριπτα, τὰ δὲ τῶν ἐφήβων καθίστανται τοιαῦτα μετὰ τὴν τῶν αλθακῶν μορίων ἀφαίρεσιν· αἱ πλευραὶ κατάγνυνται εὐκολώτερον τῶν στῶν τῶν ἄκρων, τὰ δὲ τούτων κατάγματα εἶναι ἁπλᾶ· οὐδέποτε ὁ Casper ἐπέτυχε κάταγμα τοῦ λάρυγγος ἢ τοῦ ὑοειδοῦς ὀστοῦ μ' ὅσην ἂν ετεχειρίσθη δύναμιν, ἐκ τούτου δὲ συμπεραίνει ὅτι, εἰς περιστάσεις υσκόλους ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν ἕνεκα προκεχωρημένης σήψεως ἢ ἄλης τινος αἰτίας, δέον ν' ἀποφαινώμεθα ὅτι «τὰ κατάγματα τοῦ ὑοειδοῦς ὀστοῦ καὶ τοῦ λάρυγγος δὲν παρήχθησαν μετὰ θάνατον.»

Τὰ δὲ *ἐξαρθήματα*, κατὰ τὸν Devergie (1), πολλῷ δυσκολώτερον παράγονται εἰς τὸ νεκρὸν ἢ εἰς τὸ ζῶν σῶμα, καὶ μετὰ μείζονος δυσκολίας διαγιγνώσκονται, διότι συνοδεύονται ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ ῥήξεως μήπω ἀγγειοβριθῶν ἱστῶν.

Ὡς πρὸς δὲ τέλος τὰς *ῥήξεις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων* προσθέτομεν ἐνταῦθα μόνον, καίτοι μικρᾶς σπουδαιότητος, ὅτι κατὰ τὸν Casper (2) αἱ ἰσχυρότεραι πλήξεις, αἱ διὰ τῶν σκληροτέρων ὀργάνων κατενεχθεῖσαι κατὰ τὴν ἡπατικὴν ἢ καὶ σπληνικὴν χώραν, οὐδὲν ἐπήνεγκον ἀποτέλεσμα εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα νεκροῦ σώματος.

Γ'. **Προσδιορισμὸς τῶν αἰτίων τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων**

Ὁ προσδιορισμὸς τῶν αἰτίων τῶν κακώσεων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν περιστρέφεται εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ὑλικῶν καὶ φυσικῶν περιστάσεων,

(1) *Devergie*.—Αὐτόθι. Σελ. 187.
(2) *Casper*.—Αὐτόθι. Σελ. 185.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καθ' ἃς αὐταὶ παρήχθησαν, καὶ τοῦ ὅπλου ἢ τοῦ ὀργάνου δι' οὗ ἐβλήθη σαν· συνεπῶς ζητητέον

α'. Τίνα τὰ φυσικὰ τῶν κακώσεων αἴτια; Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτη ἀνάγονται κυρίως αἱ τυχαῖαι ἢ ἐξ ἀμελείας κακώσεις.

β'. Ὁποῖον τὸ εἶδος τοῦ τρώσαντος ὀργάνου; Ἡ κατηγορία αὕτη διαλαμβάνει ἁπάσας τὰς αἰκίας καὶ κακώσεις τὰς διὰ τῶν συνήθων ὀργάνων ὑπὸ ξένης χειρὸς προκαλουμένας, ὡς καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὀργάνων τούτων ἐπὶ τὸ ζῶν σῶμα.

γ'. Τὸ κατασχεθὲν ὅπλον ἐπήνεγκε τὰς εὑρεθεῖσας κακώσεις; Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου συνεπάγεται τὴν τῆς ταὐτότητος τοῦ αὐτουργοῦ.

α'. Τίνα τὰ φυσικὰ τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων αἴτια.

Ὑπὸ τὸν ὅρον, φυσικὰ τῶν κακώσεων αἴτια, νοοῦνται αἱ ἕνεκα κατα πτώσεως τοῦ σώματος ἀπὸ ὑψηλοῦ σημείου, συντρίψεως, βίας κινουμένων μηχανῶν, καὶ συμβαμάτων τῶν σιδηροδρόμων, κακώσεις.

Ἐπειδή, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς ἁπλῆς ταύτης ἐπαριθμήσεως τῶν αἰτίων αἱ πολλαὶ τῶν κακώσεων τούτων ἀνάγονται εἰς τὰς τυχαίας καὶ ἐξ ἀμελείας, ἡ λεπτομερὴς αὐτῶν περιγραφὴ γενήσεται εἰς τὸ εἰδικὸν περὶ τούτου κεφάλαιον, ἐνταῦθα δὲ μόνον συντόμως ὁ λόγος περὶ τῶν συμβαινουσῶν τοιαύτης φύσεως κακώσεων, οὐχὶ ἐξ ἀμελείας, ἀλλ' ἐπὶ σκοπῷ εἴτε αὐτοκτονίας εἴτε δολοφονίας.

Κατὰ τὰς ἀπὸ *ὑψηλοῦ σημείου κατακρημνίσεις*, τὰς *συντρίψεις* διὰ βαρέων ὄγκων ἢ ἀμαξῶν, ὡς τὰ πολλὰ οὐδεμία ἢ σχεδὸν οὐδεμία παρατηρεῖται εἰς τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ σώματος καλύμματα βλάβη, τεκμηριοῦσα καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐνεργησάσης αἰτίας, ἀλλὰ καὶ τὸν βαθμὸν τῆς βλάβης τῶν ὑποκειμένων ἱστῶν ἢ ὀργάνων. Καὶ ὁτὲ μὲν συνεπείᾳ τοιαύτης φύσεως αἰτίων εὑρηνται τὰ ὀστᾶ μέλους τινὸς κατασυντετριμμένα, οἱ μῦς ἐπίσης, ἅμα δὲ καὶ ὑπὸ αἵματος διηθημένοι, τοῦ δέρματος οὐδενὸς βίας ἴχνος φέροντος· ὁτὲ δὲ ἕνεκα πτώσεως ἢ κατασυντρίψεως εὑρηνται τὸ ἧπαρ, οἱ νεφροί, ὁ σπλὴν διερρηγνυμένα ποικιλοτρόπως μετὰ σπουδαίας αἱμορραγίας, οἱ πνεύμονες ἐσχισμένοι καὶ συνεπῶς μετὰ ἐμφυσήματος, ἐκχύσεως αἵματος ἢ καὶ ἀέρος ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ ὑπεζωκότος, ἡ καρδία διερρηγμένη, ἐνίοτε κατάγματα τῶν πλευρῶν ἢ καὶ ἑτέρων ὀστῶν, οὐδεμιᾶς ἀνευρισκομένης κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ καλύμματα βλάβης.

Ὁ Tardieu (1) παρετήρησεν εἰς θανόντας ἕνεκα συνθλίψεως τοῦ θώ-

(1) *Tardieu.*—Nouv. Dict. de Méd. etc. Art. Blessures. Τόμ. Ε'. 1866. Σελ. 301.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρακος ὑποπλεύρια ἐκχυμώματα ἀνάλογα τοῖς τῆς πνιγμονῆς, ἄλλοτε τραυματικὰς πνευμονίας, αἱμοπτύσεις κτλ. Ὁ δὲ Casper ἀναφέρει τὰς ἑξῆς πολλοῦ λόγου ἀξίας παρατηρήσεις.

Παρατήρησις 42. (1). — « Καρδία ἀποχωρισθεῖσα ἀπὸ τῶν μεγάλων ἀγγείων ἕνεκεν ξωτερικῆς λίαν ἰσχυρᾶς συγκρούσεως· κάταγμα μιᾶς ἀκάνθης σπονδύλου· ῥῆξις τοῦ ἑτέρου πνεύμονος καὶ τοῦ ἥπατος χωρὶς ἐξωτερικῆς βλάβης. »

Ἡ περίστασις εἶναι ἐκ τῶν σπανιωτάτων, *καρδία ὅλως ἀποκεχωρισμένη ἀπὸ τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν μορίων.*

Τελοτέχνης, ἡλικίας 24 ἐτῶν, ὡδήγει διὰ νυκτὸς λίαν ψυχρᾶς ἅμαξαν βαρεῖαν κατερχομένην τὸν μικρὸν κατήφορον τοῦ Spandau, βαδίζων πλησίον τῶν ἵππων ὅπως κάλιον διευθύνῃ αὐτούς. Τῆς βαρείας ἁμάξης τάχιστα κυλιομένης καὶ τῶν ἵππων ἀδυνατούντων ν' ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ταχύτητα, ὁ ἀτυχὴς νέος ἐτινάχθη μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἐπί τινος τῶν εἰς τὴν δενδροστοιχίαν τῆς ὁδοῦ αἰγείρων, τὴν ἐπιοῦσαν δὲ εὑρέθη νεκρός. Κατὰ τὴν αὐτοψίαν οὐδὲν ἀπεκαλύπτετο πλὴν μικρᾶς ἐκδορᾶς κατὰ τὴν δεξιὰν παρειὰν καὶ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα. Εἰς τὴν κεφαλὴν οὐδὲν τὸ ἔκτακτον, πλὴν ὑπερπληρώσεως αἵματος τοῦ ἐγκαρσίου κόλπου· εἰς τὴν σπονδυλικὴν στήλην ὑπῆρχε λίτρα αἵματος παχέος καὶ μελανοῦ. Ἡ ἄκανθα τοῦ πρώτου θωρακικοῦ σπονδύλου κατεαγυῖα ἐκρέματο ἀπὸ τῶν μαλθακῶν μορίων. Οἱ νωτιαῖοι μῦς εἰς ἄκρον ἐκχυμωτικοὶ κατὰ βάθος. Ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἀνέπαφος. Εἰς τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ τοῦ κύτους τοῦ θώρακος 500 γράμματα αἵματος μελανοῦ, ῥευστοῦ· τὸ περικάρδιον ἀποκεκολλημένον καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτοῦ· τὰ στόματα τῶν μεγάλων ἀγγείων χαίροντα. Ἡ καρδία, ἀποκεχωρισμένη ἀπὸ τῶν ἀγγείων καὶ ἐλευθέρα ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος, περιεῖχεν, ἰδίως εἰς τὰς κοιλίας, πολὺ αἷμα μέλαν καὶ τεθρομβωμένον. Ὁ ἀριστερὸς πνεύμων ὁλοκλήρως σχεδὸν ἐσχισμένος κατὰ τὴν ἐγκαρσίαν αὐτοῦ αὔλακα, τέλος δὲ εἰς τὸν δεξιὸν τοῦ ἥπατος λοβὸν ῥῆγμα 0μ,05 μήκους καὶ 0μ,01 βάθους. *Καὶ ὅμως οὐδεμία ἐξωτερικὴ βλάβη ἐπὶ τοῦ πτώματος!*

Παρατήρησις 43. (2)— « Πτῶσις ἀπὸ μεγάλου ὕψους· κάταγμα τοῦ στέρνου καὶ τῶν πλευρῶν· κάταγμα τραχηλικοῦ σπονδύλου· ῥῆξις τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τοῦ ἥπατος χωρὶς ἐξωτερικῆς βλάβης. »

Ἐργάτης τριακοντούτης καταπεσὼν ἀπὸ ὕψους 60 ποδῶν ἐν σιτοβολῶνι, ἔμεινεν ἀναίσθητος καὶ ἀπέθανε μετὰ τρεῖς ὥρας. Πλὴν ἐκδορῶν ἀσημάντων εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ ἐκχυμώματος μικροῦ λό-

(1) *Casper.* — Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 90.
(2) *Casper.*—Αὐτόθι. Σελ. 92.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γου ἀξίου κατὰ τὸν λαιμόν, οὐδὲν ἐξωτερικῶς εὑρέθη ἴχνος τραύματος. Διὰ τῆς νεκροτομῆς εὑρέθη· 1. Ὑπεραιμία ἀποπληκτικὴ εἰς τὸν μεγάλον καὶ μικρὸν ἐγκέφαλον. 2. Ῥῆξις τοῦ τρίτου τραχηλικοῦ σπονδύλου καὶ κάταγμα τέλειον τῆς ἀκάνθης. 3. Κατὰ τὸ μέρος τοῦτο, ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἐσχισμένος, ὁ δὲ νωτιαῖος σωλὴν ἔμπλεως αἵματος κατὰ τὸ ἥμισυ τεθρομβωμένου. 4. Τὸ ἀνώτερον τοῦ στέρνου μέρος τεθραυσμένον. 5. Ἡ δευτέρα, τρίτη καὶ τετάρτη δεξιὰ πλευρὰ κατεαγυῖαι. 6. Ῥῆξις κατ' ἐπιπολὴν ἐν σχήματι Τ κατὰ τὸν δεξιὸν τοῦ ἥπατος λοβόν. 7. Ῥῆξις μικροτέρα κατὰ τὸν τετράγωνον λοβόν.

Τοὐναντίον αἱ τυχαῖαι ἐκ τῶν *κινουμένων μηχανῶν* βλάβαι ἐν τοῖς ἐργοστασίοις, χαρακτηρίζονται ὑπὸ τοπικῶν μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένων κακώσεων, ἀποσπάσεων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μεγάλων ἀκρωτηριάσεων.

Αἱ δὲ τέλος ἐκ τῶν κατὰ τοὺς *σιδηροδρόμους συμβαμάτων* κακώσεις χρήζουσιν ὅλως ἰδιαιτέρας σπουδῆς καὶ μελέτης, περὶ ὧν ἐν ἐκτάσει ὁ λόγος ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, διὰ τὸν ὁσημέραι πολλαπλασιασμὸν αὐτῶν καὶ διὰ τὰ ἑκάστοτε τῆς εὐθύνης ἀναφυόμενα ζητήματα, εἰς τὴν λύσιν τῶν ὁποίων ἡ τοῦ ἰατροδικαστοῦ μεσολάβησις θεωρεῖται ἀναγκαία· περιοριζόμεθα ἐνταῦθα εἰς ὀλίγα τινὰ ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν.

Αἱ περιστάσεις καθ' ἃς αὐταὶ παρουσιάζονται εἶναι ποικίλαι καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς φύσεως τοῦ συμβάματος, ὡς καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν τραυματισθέντων. Καὶ ἄλλοτε μὲν πρόκειται περὶ τραυμάτων χωρὶς εἰδικῶν χαρακτήρων, ὡς τὰ εἰς τὰ ἐργοστάσια, τοὺς σιδηρουργούς, τοὺς ἁμαξοπηγούς, τοὺς παντὸς εἴδους τεχνίτας παρατηρούμενα· ἄλλοτε δὲ περὶ μεμονωμένων περιστάσεων ἀναγομένων, εἴτε ἐν τῷ σταθμῷ, εἴτε εἰς τὴν ὁδὸν εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς ὑπηρεσίας, τοὺς σκαπανεῖς, καὶ συνισταμένων εἰς συτρίψεις, πλήξεις τῶν ἐμβόλων, θλίψεις ἐπὶ τῶν προχωμάτων, εἰς τὰς ἐργασίας τῶν στρεφομένων πλακῶν καὶ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁμαξοστοιχιῶν. Ἐπιγίνονται δὲ κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας θλάσματα τῶν νεφρῶν, τῆς κοιλίας καὶ τοῦ στήθους, κατάγματα τῶν πλευρῶν, ἢ τῆς λεκάνης, συνεπῶς δὲ κῆλαι, προπτώσεις σπλάγχνων, παραλύσεις μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμέναι. Ἐπὶ τῶν ἁμαξοστοιχιῶν δὲ αὐτῶν τραυματίζονται οἱ μηχανικοί, οἱ θερμασταί, οἱ ὑπάλληλοι τῶν κινητῶν γραφείων, οἱ ταξειδιῶται, μεμονωμένως εἴτε ἕνεκα τυχαίας πτώσεως, εἴτε ἕνεκα συγκρούσεως προκαλούσης κατάγματα ἁπλᾶ ἢ ἐπιπεπλεγμένα.

Τῶν δὲ γενικῶν συμβαμάτων, οἷον ἐκτροχιάσεων, συγκρούσεων τῶν ἐν ὁδοιπορίᾳ ἁμαξοστοιχιῶν, ὧν αἱ διαστάσεις ἐνίοτε εἶναι μέγισται, αἱ συνέπειαι εἶναι ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν βαρεῖαι. Εἰς τὰ θύματα τῶν τοιούτων καταστροφῶν διακριτέαι αἱ ἄμεσοι τῶν μεμακρυσμένων συνεπειῶν· καὶ εἰς μὲν τὰς ἀμέσους παρατηροῦνται θλάσματα μᾶλλον ἢ ἧττον βαρέα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τραύματα πολλαπλᾶ, κατάγματα μετὰ συντρίψεως, ἀκρωτηριάσεις, καὶ δὴ τῶν κάτω ἄκρων, συμπαρομαρτεῖ δὲ τούτοις ἐνίοτε διακίνησις, πυρετός, πολλαπλαῖ νευρικαὶ διαταραχαί· αἱ δὲ μεμακρυσμέναι συνέπειαι ἰδίως χαρακτηρίζονται ὑπὸ τῆς παρατεταμένης διαρκείας τῶν λειτουργικῶν διαταραχῶν περὶ ὧν εἴρηται, νευρικοῦ κλονισμοῦ, κεφαλαλγίας, ἰλίγγου, λειποθυμιῶν, ἀπωλείας τῆς μνήμης, παραλύσεων· οὐχὶ σπανίως δὲ εἰς τὰς γυναῖκας τὰ τῶν σιδηροδρόμων συμβάματα προκαλοῦσιν ἐκτρώσεις καὶ διαταράξεις περὶ τὴν ἔμμηνον κάθαρσιν.

β'. Ὁποῖον τὸ εἶδος τοῦ τρώσαντος ὀργάνου.

Οἱ χαρακτηρίζοντες ἑκάστην κάκωσιν χαρακτῆρες εἶναι ἀνάλογοι τῷ τρώσαντι ὀργάνῳ, συνεπῶς ἐκ τῆς ἰδέας, τῆς φύσεως, καὶ τῶν λοιπῶν παρομαρτουσῶν τῷ τραύματι περιστάσεων ὁ ἰατροδικαστὴς ὁρίζει ἑκάστοτε τὸ εἶδος τοῦ δράσαντος ὀργάνου. Διὸ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος ἀναγκαία ἡ γνῶσις τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας τῶν διαφόρων τρωτικῶν ὀργάνων, καὶ τῶν χαρακτήρων δι' ὧν ἑκάστη βλάβη εἰδικῶς χαρακτηρίζεται. Ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσα κάκωσις κατὰ τὴν θεραπείαν αὐτῆς, εἴτε ὡς ἐκ τῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς, εἴτε καὶ ἐκ τῆς φύσεως τῆς διὰ τὴν ἐπούλωσιν ἐπεξεργασίας, ἀπόλλυσιν προϊόντος τοῦ χρόνου μέγα τῶν εἰδικῶν αὐτῆς χαρακτήρων μέρος, ἀδύνατος δὲ ἀποβαίνει διὰ γενικῶν σημείων ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῶν μεταλλαγῶν τούτων, ὁ λόγος ἐνταῦθα μόνον περὶ τῶν χαρακτήρων τῶν προσφάτων κακώσεων.

Τὰ συνήθως τιτρώσκοντα τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὄργανα εἶναι, ἀμβλέα ἢ θλαστικά, τμητικά, νύσσοντα, δι' ἀποσπάσεως ἐνεργοῦντα καὶ πυροβόλα ὅπλα.

1. **Αἰκίαι καὶ κακώσεις διὰ θλαστικῶν ὀργάνων.** — Θλαστικὰ ὄργανα ἐν γένει εἶναι, τὰ δι' ἐπιφανείας ἀμβλείας καὶ μετὰ βαρύτητος ἐνεργοῦντα ὅπλα, εἰδικώτερον δὲ κατὰ πρῶτον τὰ οὕτω δὴ φυσικὰ καλούμενα, οἷον αἱ χεῖρες, ἡ πυγμή, οἱ πόδες, οἱ λίθοι, αἱ ῥάβδοι, εἶτα δὲ τὰ τεχνητά, οἷον τὸ σφυρίον, ὁ πέλεκυς, ὄγκος οἱοσδήποτε, σιδηρόφρακτοι ῥάβδοι, κοντάκιον πυροβόλου ὅπλου, φιάλαι κτλ.

Τρόπος τῆς ἐνεργείας καὶ ἀποτελέσματα τῶν θλαστικῶν ὀργάνων.— Τὰ θλαστικὰ ἢ ἀμβλέα ὄργανα ἐνεργοῦσιν εἴτε διὰ τῆς μεγάλης, σκληρᾶς καὶ τραχείας αὐτῶν ἐπιφανείας δι' ἧς πλήττουσι τὸ σῶμα, ὡς λίθοι ὀγκώδεις καὶ ἀνωμάλου ἐπιφανείας, εἴτε διὰ τοῦ βάρους αὐτῶν, λίθοι, ὄγκοι μετάλλων κτλ., εἴτε διὰ τῆς δυνάμεως μεθ' ἧς ἐνεργοῦσι βαλλόμενα, εἴτε διὰ τῆς δυνάμεως ἣν προσκτῶνται ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως ἐξ ἧς προέρχονται, τῆς ταχύτητος καὶ τοῦ βάρους αὐτῶν, εἴτε τέλος διὰ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ συνδυασμοῦ τινῶν ἢ καὶ ἁπασῶν τῶν προμνημονευθεισῶν περιστάσεων.

Ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν θλαστικῶν ἐν γένει ὀργάνων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς κατηγορίας εἶναι διάφοροι εἰς ἑκάστην δεδομένην περίστασιν, ἐξαρτώμενοι οὐχὶ ἐκ τοῦ ὀργάνου, τυγχάνοντος τοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ τῆς κινούσης αὐτὸ δυνάμεως, ἐκ τῆς πληττομένης τοῦ σώματος μοίρας, λίαν δύσκολος ἀποβαίνει ὁ διὰ γενικῶν χαρακτήρων ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ τῶν χαρακτήρων τῶν διὰ θλαστικῶν ὀργάνων αἰκιῶν καὶ κακώσεων.

Τὰ ἐκ τῆς δράσεως τῶν θλαστικῶν ὀργάνων ἐπὶ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀποτελέσματα, συνεπῶς καὶ οἱ δι' ὧν αἱ κακώσεις αὗται χαρακτηρίζονται ἐν γένει χαρακτῆρες, εἶναι·

α'. Ἡ διακίνησις τοῦ πληγέντος μέρους.

β'. Τὸ θλάσμα.

γ'. Ἡ σύντριψις ἢ ἡ καταστροφή.

Τὰ τρία ταῦτα ἀποτελέσματα, ἀναλόγως τοῦ δρῶντος ὀργάνου, τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ, καὶ τῆς παθούσης τοῦ σώματος μοίρας, εἴτε μεμονωμένως εἴτε καὶ ἐν συνδυασμῷ παρατηροῦνται, εἴτε ἁπλᾶ εἴτε ἐπιπεπλεγμένα μετὰ λύσεως τῆς συνεχείας, ἀπὸ ἁπλῆς ἐκδορᾶς μέχρι τραύματος λίαν ἐκτεταμένου.

Ὁ Dupuytren (1) παραδέχεται καὶ τέταρτον βαθμὸν ἢ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας τῶν θλαστικῶν ὀργάνων, τὴν κατάστασιν ἐκείνην τῆς παθούσης μοίρας ἢ τοῦ ὅλου σώματος, ἣν ἀποκαλεῖ *κάρκην*.

α'. *Διακίνησις τοῦ πληγέντος μέρους.* — Ἂν καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ ἀποτελέσματος τούτου ἰδίως ἀνάγονται εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀπὸ μεγάλου ὕψους κατακρημνίσεων εἰς τοὺς τυχαίους τραυματισμούς, οὐδὲν ἧττον ἐπειδὴ ὡς τὰ πολλὰ ἡ δι' ἀμβλέος ὀργάνου θλάσις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν προκαλεῖ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένα φαινόμενα διακινήσεως, πραγματευόμεθα ἰδίᾳ περὶ ταύτης ἐνταῦθα.

Ἡ διακίνησις εἶναι κλονισμὸς ἕνεκεν ἐξωτερικῆς βίας τοῦ ὅλου ὀργάνου ἢ μέρους αὐτοῦ, ἀλλοιοῦσα αἴφνης τὰς λειτουργίας αὐτοῦ, διακόπτουσα πρὸς καιρὸν ἢ καὶ ἐξαφανίζουσα αὐτὰς διὰ παντὸς χωρὶς ὅμως τούτου ἕνεκα καὶ καταστροφῆς τοῦ ἱστοῦ. Ἡ διακίνησις διαφέρει οὐσιωδῶς τοῦ θλάσματος, ὅπερ συνοδεύεται πάντοτε μὲν ὑπὸ ἐκχυμώματος, συνήθως δὲ εἰς τὰ μαλθακὰ καὶ πολφώδη ὄργανα ὑπὸ ῥήξεως καὶ οἱονεὶ συντρίψεως τῆς οὐσίας αὐτῶν, συνεπῶς τὸ θλάσμα εἰς τὰ ὑποκείμενα εἰς διακίνησιν ὄργανα ἀναγκαίως συνοδεύεται ὑπὸ φλεγμονῆς προ-

(1) *Dupuytren.*—Leçons orales de clinique chirurgicale. 2α Ἔκδ. 1839. Τομ. Ε'. Σελ. 220.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καλουμένης ἐκ τῆς τοῦ ἱστοῦ ἀπορ γανώσεως, τοὐναντίον δὲ οὐσιώδης τῆς διακινήσεως χαρακτὴρ εἶναι ἡ πρόκλησις φαινομένων ἐλαττουμένων τὴν ἔνταση ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ πλῆξις ἐπέδρασεν πρὸς παραγωγὴν αὐτῆς.

Ἅπαντα τὰ ὄργανα δὲν ὑπόκεινται κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμὸν εἰς διακίνησιν, ἰδίως δὲ ὑπόκεινται τὰ πολφώδη καὶ ὀγκώδη ὄργανα μᾶλλον τῶν σκληρῶν, ἅτινα καὶ ταῦτα ὡς τὰ ὀστᾶ ὑπόκεινται ἐπίσης ἀλλ' εἰς ἥττονα πάντοτε βαθμόν, αἱ δονήσεις τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου, αἱ γεννῶσαι τὴν τοῦ ἐγκεφάλου διακίνησιν, εἶναι ἀπότοκοι ἀληθοῦς τῶν ὀστῶν τούτων διακινήσεως, προκαλούμεναι ἐκ πλήξεως μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυρᾶς καὶ ὑπάρχουσιν ἄνευ κατάγματος· νεκρώσεις δὲ καὶ ὀστεῖτιδες τῶν ὀστῶν τούτων οὐχὶ σπανίως ἀναγνωρίζουσιν ὡς αἰτίαν τὴν χωρὶς θλάσματος τῆς διπλόης ἢ τοῦ μυελικοῦ ὀργάνου διακίνησιν αὐτῶν.

Ἡ διακίνησις ἐθεωρήθη ἄλλοτε ὡς ἴδιον τοῖς νευρικοῖς κέντροις σύμβαμα, διότι εἶναι συχνοτέρα ἕνεκα τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν εἰς ἃς διατελοῦσι ταῦτα, καὶ μᾶλλον αἰσθητή, διότι ἡ σπουδαιότης τῶν ὀργάνων τούτων καθίστησι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διακινήσεως αὐτῶν διὰ τὴν μεγάλην ἣν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς ὅλης οἰκονομίας ἐπιρροὴν μᾶλλον καταφανές. Συνεπῶς εἰς τὰ σπουδαῖα ταῦτα ὄργανα ἐν γένει συμφέρει νὰ ἀνάγηται ὅ,τι κατὰ τὸν δοθέντα ὁρισμὸν σημαίνεται διὰ τῆς ἐντελοῦς καὶ ἀνεπιστρεπτεὶ ἀπωλείας τῶν λειτουργιῶν. Ὁ θάνατος ἐνίοτε εἰς τὴν τοῦ ἐγκεφάλου διακίνησιν εἶναι ἡ ἄμεσος συνέπεια, ὡς ἐπίσης καὶ ἀνίατος παραπληγία εἰς τὴν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ διακίνησιν. Ἀλλὰ καὶ μέρη τινὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος παρουσιάζουσιν οὐχὶ σπανίως τὸ αὐτὸ φαινόμενον, οὕτω ἡ ἀμαύρωσις ἐνίοτε προκαλεῖται ὑπὸ τῆς ἁπλῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ πλήξεως καὶ διακινήσεως, ἰσχυρὰ δὲ πλῆξις κατὰ τὴν χώραν τοῦ δελτοειδοῦς μυὸς καὶ χωρὶς ἀπορ γανώσεως τοῦ περισπωμένου νεύρου προκαλεῖ ἐνίοτε τὴν παράλυσιν τοῦ μυός.

Ἡ τοῦ *ἐγκεφάλου διακίνησις*, ὡς ἤδη εἴρηται, εἶναι βλάβη τῆς λειτουργίας προκαλουμένη ἐκ τοῦ κλονισμοῦ τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς δὲ οὐσιώδης χαρακτὴρ εἶναι ἡ ἔλλειψις πάσης τοῦ ἱστοῦ ἀλλοιώσεως ὁρατῆς διὰ τῶν τὰ νῦν ἐν χρήσει τῆς ἐξετάσεως μέσων.

Ἡ διακίνησις δὲν συνοδεύεται ὑπὸ ἡμιπληγίας, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖ τὸν σύγχρονον κλονισμὸν ἀμφοτέρων τῶν μορίων τοῦ ἐγκεφάλου, δὲν ἑδράζει εἰς ἅπαντα τοῦ ἐγκεφάλου τὰ μέρη, ὡς τοῦτο καταδείκνυται ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Laugier (1), ἐναντίον τῆς γνώμης τῆς κοινῶς παραδεδεγμένης πρότερον, καὶ ὡς ἐξῆς ἐκτιθεμένης ἐν τῷ Compendium de

(1) *Laugier.*—Note sur la localisation de la commotion cérébrale, presentée à l' Academie des sciences le 13 Mai 1867.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Chirurgie· (1) « Οὐδὲν τὸ μᾶλλον ἀόριστον ἢ τὸ περὶ τῆς φύσεως τῆς διακινήσεως, ἀλλ' οἱ πάντες συμφώνως ἀναγνωρίζουσιν ὅτι κατὰ τὴν διακίνησιν ἐπιγίνεται κλονισμὸς ἁπάντων τῶν μερῶν τοῦ ἐγκεφάλου . . . . »

Τὰ δι' ὧν ἡ τοῦ ἐγκεφάλου διακίνησις σημαίνεται σημεῖα εἶναι ἄλλοτε ἄλλα, ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τοῦ κλονισμοῦ, καὶ τῶν παραγωγῶν αὐτὸν αἰτίων, ἀπὸ τῆς κεραυνοβόλου διακινήσεως τῆς προκαλούσης ἀμέσως τὸν θάνατον, μέχρι τοῦ ἐλαφροτέρου βαθμοῦ τοῦ δι' ἐλαφρῶν καὶ παροδικῶν λίαν συμπτωμάτων σημαινομένου· τρεῖς δὲ κυρίως διακρίνονται βαθμοὶ οἱ ἑξῆς.

Βαθμὸς Aος. — Σκοτοδινίαι, μαρμαρυγαὶ τῆς ὁράσεως, βόμβοι καὶ συριγμοὶ τῶν ὤτων, σπασμωδικὸς τῶν μυῶν τρόμος, ναυτιάσεις, ἔμετος, κάμψις τῶν γονάτων, κλονισμὸς τοῦ σώματος, χωρὶς ὅμως ἐντελοῦς ἀπωλείας τῆς συναισθήσεως καὶ συνειδήσεως, χαρακτηρίζουσι τὸν πρῶτον τοῦτον τῆς διακινήσεως τοῦ ἐγκεφάλου βαθμόν, προελθόντα ἕνεκα καταπτώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ μετρίου ὕψους ἐπὶ τῶν ποδῶν ἐν διαστάσει διατελουσῶν τῶν κνημῶν, ἐπὶ τῶν γλουτῶν ἢ τῶν γονάτων, εἴτε ἕνεκα πτώσεως κατὰ κεφαλὴν ἀπὸ λίαν μετρίου ὕψους, εἴτε ἕνεκα πλήξεως κατὰ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ προσκεφαλαίου, στρωμνῆς, εἴτε ἕνεκα κλονισμοῦ τῆς κεφαλῆς ὑπὸ ῥωμαλαίας χειρὸς σειούσης τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς κόμης. κτλ. Τὰ προσημειωθέντα συμπτώματα παρέρχονται βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐν διαστήματι ὀλίγων τῆς ὥρας ἑξηκοστῶν, ἢ ἡμισείας ὥρας, ἐγκαταλιμπάνοντα ἐπ' ὀλίγιστον μικρὰν κατὰ τοὺς μῦς ἀδυναμίαν καὶ ἐγκεφαλικὴν νωθρότητα.

Βαθμὸς Bος. — Τὰ μὲν προεκτεθέντα συμπτώματα κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦτον εἶναι βαρύτερα καὶ μᾶλλον χαρακτηριστικά, ἐπιπροστίθενται δὲ καὶ ἕτερα· Ὁ παθὼν καταπίπτει, ἀπόλλυσιν ἐντελῶς τὴν συνείδησιν, ἐπιγίνεται χαλάρωσις τῶν σφιγκτήρων, ἐξ οὗ πρόχυσις τῶν οὔρων ἐνίοτε καὶ τῆς κόπρου, ἔμετος, συγκοπαὶ μᾶλλον ἢ ἧττον διαρκεῖς, γενικὴ ἔκλυσις, ὑπτία τοῦ σώματος κατάκλυσις, τῶν μελῶν ἐντελὴς πάρεσις, ἀνεγειρόμενα δὲ ταῦτα ὑπὸ ἄλλης χειρὸς καταπίπτουσι βαρέως ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον δὲν εἶναι παραλελυμένα, καθότι ὁ παθὼν αἰσθάνεται ἰσχυρὸν νυγμὸν καὶ ἀποσύρει τὸ μέρος μετὰ ἐλαφρᾶς οἰμωγῆς, βλέφαρα κεκλεισμένα, κόραι διεσταλμέναι καὶ ἀκίνητοι, ἀναπνοὴ μικρὰ καὶ ἤρεμος, σφυγμὸς μικρὸς καὶ βραδὺς καταπίπτων μέχρι 18—20 σφύξεων, συνηθέστερον ὅμως παραμένων εἰς 50—55 ἢ 30—35.

Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου τῆς λειτουργικῆς ἀλλοιώσεως, ἡ τοῦ ἐγκεφάλου νωθρεία ἐλαττοῦται κατ' ὀλίγον, αἱ αἰσθήσεις βαθμηδὸν ἐπανέρχον-

(1) *Denonvilliers* et *Gosselin*.—Compendium de Chirurgie. Τόμ. Β'. Paris 1851.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ται. Ὡς τὰ πολλὰ ἡ τῆς διανοίας ἐπάνοδος τελεῖται βραδέως ἐν διαστήματι ὀκτὼ ἢ δέκα ἢ καὶ πλέον ἡμερῶν, καθ' ὃ χρονικὸν διάστημα αὐξομειοῦται ὁ βαθμὸς τῆς διανοίας ἢ τῆς ἀπαθείας, ὁ πάσχων ἐννοεῖ ἀλλ' ἀδυνατεῖ ν' ἀπαντήσῃ, αἱ δὲ ἀπαντήσεις αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ γίνονται διὰ μονοσυλλάβων, ταχέως ἐπιγίνεται κάματος τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, ἄλλοτε παρεμποδίζονται αἱ ἀπαντήσεις ἕνεκα τῆς λήθης λέξεών τινων, ἢ γεγονότων παλαιῶν ἢ καὶ προσφάτων, καὶ δὴ αὐτοῦ τούτου τοῦ συμβάματος· οὐχ' ἧττον αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις ἐπανέρχονται κατ' ὀλίγον καὶ ὁ πάσχων ἀνακτᾶται τὴν εὐεξίαν αὐτοῦ. Καίτοι τῆς ἀναῤῥώσεως βαινούσης μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως καὶ κανονικῶς, ἀπομένει οὐδὲν ἧττον ἐπὶ χρόνον ἄλλοτε ἄλλον ἀτονία κατὰ τοὺς μῦς καὶ πραγματικὴ ἀνικανότης τῆς διανοίας.

Ἡ διάρκεια ἑκάστης τῆς νόσου περιόδου καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς νόσου δυσκόλως ὁρίζεται, ὁτὲ μὲν τὰ τῆς δικινήσεως ἀποτελέσματα ταχέως παρέρχονται, ὁτὲ δὲ παρατείνονται ἐπὶ μῆνας, ἄλλοτε ἡ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ διακίνησις ἀπολήγει εἰς θάνατον ἕνεκεν ἐπιγενομένης ἐγκεφαλίτιδος, ἢ βραδέως ἀναπτυσσομένης μαλακύνσεως. Ὁ Dupuytren (1) ἐκθέτει τὰ τῆς καταστάσεως ταύτης ὡς ἑξῆς· « Παρετήρησα, λέγει, τὴν ἀντίληψιν, τὴν κρίσιν καὶ τὴν μνήμην κατὰ διαφόρους βαθμοὺς ἠλλοιωμένας, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἄῤῥωστοί τινες ἀδυνατοῦσι νὰ ἀναμνησθῶσιν οἱ μὲν τὰ ὀνόματα τῶν τόπων, οἱ δὲ τὰ τῶν προσώπων, ἄλλοι τὰ οὐσιαστικά, ἄλλοι τὰ ἐπίθετα, κτλ. . . . » Ὁ δὲ Laugier (2) ἀναφέρει ὅτι παρετήρησεν ἔφηβον μετὰ ἰσχυρὰν διακίνησιν διατελέσαντα ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἐναιόν, ἀκουσίως ἀποπατοῦντα καὶ θανόντα ὑπὸ χρονίας μαλακύνσεως.

Βαθμὸς Γ^ος. — Τὸν τρίτον τοῦτον βαθμὸν ἀποτελοῦσιν αἱ κεραυνοβόλοι τῆς διακινήσεως περιστάσεις. Ὁ πληγεὶς καταπίπτει μετὰ ἐντελοῦς διακοπῆς τῶν αἰσθήσεων, τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν, τῆς ἀναπνοῆς, τῆς κυκλοφορίας, ὡς μόνα δὲ ζωῆς σημεῖα παρατηροῦνται σπασμωδικαί τινες τῶν μελῶν κινήσεις, αἵτινες βαθμηδὸν ἐξαφανιζόμεναι καὶ αὐταὶ κλείουσι τὴν σκηνήν· λίαν ἀμφιβάλλεται ἂν εἶναι δυνατὸν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει νὰ ἐπανέλθωσιν ἡ ἀναπνοὴ καὶ ἡ κυκλοφορία, καί, τούτου γενομένου, νὰ διασωθῇ ὁ παθὼν δι' οἱασδήποτε θεραπείας ἀπὸ τῶν ἐπακολούθων θανατηφόρων συμπτωμάτων.

Διάφοροι ὑπάρχουσι γνῶμαι διὰ τὰς μᾶλλον ἢ ἧττον φανερὰς χαρακτηριστικὰς παθολογικὰς τῆς τοῦ ἐγκεφάλου διακινήσεως ἀλλοιώσεις, ἃς ὑφίσταται ὁ ἐγκέφαλος κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς παθήσεως· διακριτέον ἐν-

(1) *Dupuytren.* — Αὐτόθι. Τόμ. ΣΤ'.

(2) Nouv. Dict. de méd. etc. Paris 1870. Τόμ. ΙΓ'· Σελ. 11. Art. Encephale.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ταῦθα τὰς περιστάσεις τῆς προσφάτου διακινήσεως, τῆς ἀκαριαίως ἐπαγομένης τὸν θάνατον, ἀπὸ τῶν λίαν καταφανῶν ἀλλοιώσεων, αἵτινες διαδέχονται ἐνίοτε αὐτήν, οἷον τῆς ἐγκεφαλίτιδος συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ὁ τραυματίας θνήσκει.

Τοῦ θανάτου ἐπερχομένου κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἰσχυρᾶς διακινήσεως, οὐδεμία ὑλικὴ εἰς τὴν ὑφὴν τοῦ ἐγκεφάλου ἀλλοίωσις κατὰ τὴν νεκροψίαν ἀπαντᾷ, παρετήρησαν ὅμως τινὲς καὶ ἐσημείωσαν εἶδός τι καθέσεως τῆς τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς παρεγκεφαλίδος καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ οὐσίας γενομένης μᾶλλον συνεσφιγμένης, μᾶλλον συμπαγοῦς. Ὁ **Dupuytren** (1), καίτοι οὐδεμίαν ἀναφέρων παρατήρησιν, λέγει ὅτι εἰς τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα οὐδεμίαν ἀνευρίσκει φυσικὴν τῆς μυελικῆς οὐσίας ἀλλοίωσιν, ἀλλ' ὅτι ἡ νευρικὴ οὐσία ἀπώλεσεν οἱονεὶ μέρος τῆς συστάσεως αὐτῆς, ὅτι σχίζεται καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης βίας, ὁ δὲ ἄναιμος ἐγκέφαλος παρίστησι βαθμὸν καθέσεως, ἐν ἄλλαις λέξεσιν εὑρίσκει τὸν ἐγκέφαλον καθεστηκότα, μαλθακόν, ἄνευ συστάσεως, ὅπως ἁπαντᾷ εἰς τὴν γενικὴν ἢ μερικὴν μαλάκυνσιν, οὐχὶ ὅμως καὶ μὴ πληροῦντα τὸ κοῖλον τοῦ κρανίου. Ὁ **Littre** ἀναφέρει τοὐναντίον περίστασιν καταδίκου θανόντος ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὑπὸ διακινήσεως τοῦ ἐγκεφάλου συνεπείᾳ ἰσχυρῶν πλήξεων τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ εἰς τὰ τείχη τοῦ δεσμωτηρίου, οὗ ὁ ἐγκέφαλος δὲν ἐπλήρου τὸ κοῖλον τοῦ κρανίου. Ἐξ ἄλλων παρατηρήσεων προκύπτει ὅτι, συνεπείᾳ διακινήσεως ταχέως ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀκαριαίως θανατηφόρου, ὁ ἐγκέφαλος οὔτε συμπαγέστερος, οὔτε ἄναιμος, οὔτε μαλθακὸς εἶναι, τοὐναντίον δὲ ἄνευ παραλλαγῆς τῆς συστάσεως αὐτοῦ εἶναι ἔμπλεως αἵματος ἀναβλύζοντος καὶ διὰ τῆς τομῆς καὶ διὰ τῆς ἐλαφρᾶς πιέσεως, τὴν παρατήρησιν ταύτην ἀναφέρει ὁ **Bayard**, καθ' ἣν μετὰ μίαν τὸ πολὺ ὥραν ὁ τραυματίας ἀπεβίωσεν, ὁ δὲ ἐγκέφαλος εὑρέθη ὑπεραιμικός, τοῦθ' ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι ἡ τοῦ αἵματος συμφόρησις ἀμέσως παρακολουθεῖ τὴν διακίνησιν καὶ συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρον τοῦ παθόντος.

Ἄλλοι, πλὴν τοῦ στικτοῦ τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, ἐσημείωσαν ὡς ἀλλοίωσιν χαρακτηρίζουσαν τὴν διακίνησιν λίαν μικρὰ κεγχρώδη ἐκχυμώματα, ταῦτα ὅμως ἀνήκουσι μᾶλλον εἰς τὸ τοῦ ἐγκεφάλου θλάσμα, καθότι ἔνθα ταῦτα ἁπαντῶσιν ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία εἶναι ἐκκεχυμωμένη καὶ μεμαλακυσμένη.

Τῶν ἀῤῥώστων ἐπιζησάντων ἡμέρας τινὰς ἢ καὶ ἑβδομάδας τὴν συμφόρησιν, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, διαδέχεται ἐγκεφαλῖτις, ἥτις θεωρητέα ὡς ἐπιπλοκὴ τῆς διακινήσεως, συνεπῶς αἱ χαρακτηρίζουσαι αὐτὴν ἀλλοιώσεις δέον ὅπως μὴ θεωρῶνται χαρακτηριστικαὶ τῆς διακινήσεως.

(1) *Dupuytren.* —Traité des Blessures par armes de guerre. Τόμ. I.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι αἱ χαρακτηρίζουσαι κυρίως τὴν διακίνησιν ἀλλοιώσεις εἶναι ὀλίγισται, περιστρεφόμεναι ἐνίοτε καὶ μάλιστα σπανίως εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὄγκου τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς τὰς πολλὰς δὲ τῶν περιστάσεων ἢ ἐντελῶς ἐλλείπει πᾶν εἶδος φυσικῆς ἀλλοιώσεως κατὰ τὰ κέντρα τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἢ ἂν ἀπαντῶσι τοιαῦται εἶναι προϊόντα τῶν ἐπιπλοκῶν τῆς διακινήσεως οὐχὶ δὲ αὐτῆς.

Εἴρηται ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ διακίνησις τοῦ ἐγκεφάλου δὲν ἀλίσκει πάντοτε ἅπαντα τὸν ἐγκέφαλον, συνεπῶς ἑδράζει αὕτη κατὰ προτίμησιν εἴς τινα μόνον τοῦ ἐγκεφάλου μέρη. Ἡ τοιαύτη περίπτωσις οὐδόλως μεταβάλλει τὴν φύσιν τῶν κατὰ τὴν ζωὴν φαινομένων, ἢ τῶν μετὰ θάνατον ἀλλοιώσεων, συντελεῖ μόνον εἰς τὴν ὑπερίσχυσιν τινῶν συμπτωμάτων ἢ καὶ τὴν διάρκειαν αὐτῶν ἀναλόγως τῆς παθούσης τοῦ ἐγκεφάλου μοίρας. Ὅ,τι ἐνταῦθα κυρίως ἐνδιαφέρει εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῶν διαγνωστικῶν σημείων, δι' ὧν ἑκάστοτε διαγιγνώσκεται ἡ πάσχουσα μοῖρα, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μέρος τοῦτο τῆς παθολογίας τῆς διακινήσεως στενώτατα συνδέεται μετὰ τῆς φυσιολογίας τοῦ ἐγκεφάλου, αὐτὴ δὲ ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὸ κέφαλαιον τοῦτο ὑστερεῖ, διὰ τοῦτο ἀποφεύγομεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερείας τοιαύτας ἐνταῦθα· ἄλλως εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν ἀνήκει νὰ διαγνώσῃ ἂν πρόκειται ἢ οὔ περὶ διακινήσεως τοῦ ἐγκεφάλου, δὲν ζητεῖται δὲ καὶ ποῖον μέρος τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας ὑπέστη ταύτην.

Τὰ διαγνωστικὰ τῆς διακινήσεως τοῦ ἐγκεφάλου σημεῖα ἐτάξατο ὁ J. L. Petit (1) πρῶτος· κατ' αὐτὸν ἂν μεσολαβεῖ χρονικὸν διάστημα σπουδαῖον μεταξὺ τῆς πλήξεως καὶ τῆς ἐμφανίσεως τῶν συμπτωμάτων, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἂν παρέλθωσιν ἡμέραι, ἡ βλάβη δὲν εἶναι διακίνησις. Τὴν δοξασίαν ταύτην τοῦ Petit, καθ' ἑκάστην ἐπαληθεύουσαν παρὰ τῇ κλίνῃ τοῦ ἀῤῥώστου, ἐπολέμησαν ἀδίκως ὁ Desault, Delpech, Malgaigne κ. α. καὶ ἰδίως ὁ Desault, ὅστις ἀνήγαγε τῇ διακινήσει συμπτώματα μήπω ἀνήκοντα αὐτῇ. Ἡ διάγνωσις ἐν γένει τῆς διακινήσεως, ὁσάκις αὕτη ὑπάρχει μόνη, δὲν εἶναι δύσκολος, ἀρκεῖ ὁ ἰατρὸς νὰ ἔχῃ πρόχειρα εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ τὰ κύρια τῆς παθήσεως συμπτώματα, οἷον σύγχρονον τῇ πλήξει ἀπώλειαν τῆς αἰσθήσεως κτλ., βαθμιαίαν μετ' οὐ πολὺ διάλυσιν τῶν πρώτων τούτων φαινομένων, ἔλλειψιν παραλύσεως, ἡμιπληγίας κτλ. καὶ ἐν γένει φαινομένων πιέσεως τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας.

Τῆς διακινήσεως ἑδραζούσης ἰδίως εἰς τὸν *κωτιαῖον μυελὸν* προκύπτει δυσκολία κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὴν αἴσθησιν, καθ' ἃ μέρη διακλαδίζονται τὰ νεῦρα αὐτοῦ, ἢ μᾶλλον παράλυσις τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς κινήσεως,

(1) *J. L. Petit.* — Traité des maladies chirurgicales, Plaïes de la tête. Paris 1774. Τόμ. Α'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖ τὴν ἀσφυξίαν ἕνεκα πλήξεως κατὰ τὰ γειτνιάζοντα εἰ
τὴν ἔκφυσιν τῶν διαφραγματικῶν νεύρων μέρη, τὴν παράλυσιν τῶν κοι-
λιακῶν τοιχωμάτων καὶ τῶν κάτω ἄκρων. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἐ
γένει ἄλλοτε μὲν εἶναι παροδικὰ ἄλλοτε δὲ διαρκῆ.

Τῆς πλήξεως διευθυνομένης εἰς τὰ γειτνιάζοντα τὰ νεῦρα τῆς ὀργανι-
κῆς ζωῆς μέρη, προκύπτουσιν ἀνάλογα ἀποτελέσματα εἰς ἃ ὄργανα τὰ
νεῦρα ταῦτα διακλαδίζονται, οὕτω πλῆξις κατὰ τὸ ἐπιγάστριον συνεπά-
γεται ἀλλοίωσιν ἢ διακοπὴν τῶν λειτουργιῶν τοῦ στομάχου, τοῦ ἥπατος
τῆς καρδίας ἐνίοτε, τῆς κύστεως, τῶν ἐντέρων καὶ τῶν νεφρῶν. Πλῆξι
μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυρὰ κατὰ τὸ προκάρδιον ἐπιφέρει ἀκαριαίως συγκο-
πὴν καὶ τὸν θάνατον, καὶ μάλιστα ἂν τύχει ἡ καρδία πάσχουσα ὀργανι-
κήν τινα πάθησιν, ὡς τοῦτο παρετηρήσαμεν (ὅρα Παρατ. 15.).

Ἕνεκα πλήξεων ἀπωτέρω συμβαινουσῶν ἐπιγίνεται διακίνησις τοῦ ἥπα
τος, ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ ὄγκου, τοῦ βάρους, τῆς ὑφῆς καὶ τῆς οἰονεὶ ἀπαιω-
ρήσεως αὐτοῦ ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας ὑπόκειται συχνάκις εἰς τὴν ἕνεκεν
ἀντιτυπίας διακίνησιν. Τὰ ἐκ ταύτης συμπτώματα δὲν εἶναι βέβαια, ὑπο
τίθεται δὲ ὅτι περιστρέφονται εἰς ἐξασθένησιν, διαστροφὴν ἢ διακοπὴν
τῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργάνου, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐντελῆ αὐτῶν κατά-
παυσιν, διότι πέραν βαθμοῦ τινος ἡ τοῦ ἥπατος διακίνησις ἀποβαίνει θλά-
σμα καὶ ῥῆξις αὐτοῦ, αἴτινες προκαλοῦσι λίαν βαρέα συμπτώματα κα
αὐτὸν τὸν θάνατον, ἀποτελέσματα ὅλως διάφορα τῶν τῆς διακινήσεως.

Ἡ τοῦ ἥπατος διακίνησις διακρίνεται τοῦ θλάσματος καὶ τῆς ῥήξεω
ἐκ τῆς ἐλλείψεως συμπτωμάτων τινῶν, οἷον ἐκχύσεως αἵματος ἐν τῷ κύτε
τῆς κοιλίας, ἢ κατοξείας φλεγμονῆς, ἅτινα ἡ ἁπλῆ διακίνησις δὲν προκα-
λεῖ. Ἐν γένει δὲ εἰπεῖν ἐλλείπουσι τὰ διακριτικὰ τῆς διακινήσεως καὶ τοῦ
θλάσματος σημεῖα, καθότι ἐλαφρὸν τοῦ ἥπατος θλάσμα προκαλεῖ ἐνίοτε
οἷα καὶ ἡ διακίνησις συμπτώματα, οἷον συμφόρησιν, ὑπεραιμίαν μᾶλλον
ἢ ἧττον διαρκῆ, διατάραξιν τῶν λειτουργιῶν, ἴκτερον μᾶλλον ἢ ἧττον
ἔντονον· ἑπομένως τὰς δύο ταύτας καταστάσεις διαγιγνώσκομεν μᾶλλον
ἐκ τῆς προκαλεσάσης αἰτίας, τοῦ μὲν θλάσματος ὄντος ἀποτόκου ἀμέσου
κατὰ τὴν ἡπατικὴν χώραν πιέσεως, τῆς δὲ διακινήσεως μᾶλλον κλονισμοῦ
τῆς κοιλίας χωρὶς ἐπιδράσεως τῆς πλήξεως ἀμέσως ἐπὶ τὸ δεξιὸν ὑπο-
χόνδριον.

Καὶ τῶν *νεφρῶν* ἡ διακίνησις γνωρίζεται ἐκ τῆς προκαλεσάσης αὐτὴν
αἰτίας. Τὰ δὲ ταύτης σημεῖα εἶναι τοπικὸς πόνος καὶ αἱματουρία ἀπὸ
τῶν νεφρῶν προερχομένη. Ἀναφέρουσιν ὡς αἰτίας τῆς τοιαύτης παθήσεως
πτῶσιν κατὰ τὴν ὀσφύν, τὴν λεκάνην, ἱππασίαν παρατεταμένην δι' ἵπ
που κακῶς βαδίζοντος κτλ. Σημειωτέον ὅτι ἕνεκα τῆς ἱππασίας ἡ αἱμα-
τουρία δυνατὸν νὰ προέρχηται ἐκ τῆς κύστεως, ὅτε ἐξεταστέον μετὰ προ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σοχῆς τὰ τελικὰ ἀπογεννήματα, διότι κατὰ τὴν τῶν νεφρῶν αἱματουρίαν ὡς τὰ πολλὰ ἀπομένουσι μετὰ τὸ συμβὰν κωλικοὶ τῶν νεφρῶν μαρτυροῦντες ὅτι ἡ παρατηρηθεῖσα αἱματουρία ἐν ἀρχῇ ἦτο ἀπότοκος παθήσεως τῶν νεφρῶν.

Εἴρηται ἐν ἀρχῇ ὅτι *ἀμαύρωσις* ἐνίοτε παρακολουθεῖ τὴν ἁπλῆν τοῦ ὀφθαλμοῦ διακίνησιν, ἡ ὑπόθεσις αὕτη στηρίζεται· 1. ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς οὐδόλως φαίνεται ἠλλοιωμένος, καίτοι τῆς ὁράσεως ἀπωλεσθείσης καθόλου ἢ κατὰ μέρος. 2. ὅτι ἡ ὅρασις ἐνίοτε τάχιστα ἐπανέρχεται, ἐξ οὗ εἰκαστέον ὅτι ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτὼν ὑπέστη λειτουργικὴν μόνον ἀλλοίωσιν.

Ἄλλοτε ὅμως ἡ ἀμαύρωσις παρατείνεται ἢ καὶ καθίσταται ἀνίατος, ὅτε ὁ ἀμφιβληστροειδὴς φέρει καὶ ἀλλοίωσιν ἱστολογικήν, ὡς τοῦτο δηλοῦται διὰ τῆς διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου ἐξετάσεως, εὑρισκομένου αἵματος ἐκκεχυμένου ὑπὸ τὸν ἀμφιβληστροειδῆ, ῥήξεως μάλιστα αὐτοῦ, ἐξ ὧν προκύπτει ὅτι ἀντὶ ἁπλῆς διακινήσεως συνυπῆρχε καὶ θλάσμα μᾶλλον ἢ ἧττον ἔντονον.

6'. *Θλάσμα.* — Τὸ θλάσμα εἶναι ἀπότοκον ἰσχυρᾶς συνθλίψεως ἐνεργουμένης ὑπὸ ἀμβλέος ὀργάνου εἰς τὰ μαλθακὰ μόρια, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὰ ὀστᾶ μετὰ ἢ ἄνευ λύσεως τῆς συνεχείας τοῦ δέρματος, ἐξ οὗ διαιρεῖται εἰς κυρίως θλάσμα καὶ εἰς θλαστικὸν τραῦμα. Τὸ αὐτὸ προκύπτει ἀποτέλεσμα τῆς πιέσεως γιγνομένης βραδέως ἀλλὰ διαρκῶς καὶ μετὰ πολλῆς δυνάμεως.

Ἄμεσον τῆς τοιαύτης τοῦ θλαστικοῦ ὀργάνου ἐνεργείας ἀποτέλεσμα εἶναι ὡς τὰ πολλὰ ἡ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τοῦ παθόντος μέρους ῥῆξις, ἥτις εἰς σπανίας περιστάσεις δὲν συμβαίνει.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν θλαστικῶν ὀργάνων, τὰ διὰ θλασμάτων σημαινόμενα, πρῶτον μὲν προϋποθέτουσιν ἀπαρεγκλίτως τὴν συνύπαρξιν διακινήσεως εἴτε γενικῆς τοῦ ὅλου σώματος, εἴτε μερικῆς τοῦ πληγέντος ὀργάνου, δεύτερον δὲ εἴτε περιορίζονται εἰς τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ σώματος καλύμματα, εἴτε ἐπινέμονται καὶ τὰ ὑποκείμενα ὄργανα καὶ τὰ ὀστᾶ, εἴτε τέλος ἁλίσκουσι καὶ αὐτὰ τὰ σπλάγχνα, ὅτε πλὴν τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς διακινήσεως φαινομένων συμπαρομαρτοῦσι καὶ τὰ τοῦ θλάσματος.

Τὰ κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ σώματος καλύμματα ἁπλᾶ θλάσματα εἰ μὲν ὑπάρχουσι χωρὶς τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων ῥήξεως, δι' οὐδενὸς καταφανοῦς σημείου σημαίνονται ἅμα μετὰ τὴν θλάσιν, τὸ πληγὲν μέρος μόνον ἐπώδυναν μικρόν τι εἶναι, ὁ δὲ ἱστὸς τοῦ δέρματος συμπεπιεσμένος· μετά τινα δὲ χρόνον ἄλλοτε ἄλλον ὡς τὰ πολλὰ βραχύν, τὸ πεπονθὸς μέρος ἐλαφρῶς ἐξοιδαίνεται καὶ ἐρυθραίνεται, τὰ σημεῖα ταῦτα βαθμηδὸν ἐντὸς 24 ἢ 36 ὡρῶν παρέρχονται ἐντελῶς. Εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον, ἂν ἀμέσως μετὰ τὴν θλάσιν ἐπέλθῃ ὁ θάνατος ἕνεκεν ἄλλης τινὸς αἰτίας,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ πληγὲν μέρος, καθ' ὃ τὰ κύτταρα τοῦ δέρματος προσωρινῶς συνεπιέσθησαν καὶ ὀπόθεν μέγα μέρος τῶν διϋγραινόντων αὐτὰ ὑγρῶν ἐξεβλήθη, δι' ἐξατμίσεως ξηραίνεται λίαν ταχέως καὶ τὸ δέρμα κιτρινίζει, σκληρύνεται καὶ λαμβάνει τὴν ὄψιν περγαμηνῆς· τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς ἀποξηράνσεως τοῦ δέρματος παρατηρεῖται καὶ ἕνεκα πιέσεως γιγνομένης εἰς νεκρὸν σῶμα.

Εἰ δὲ τὰ ἁπλᾶ ταῦτα τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ σώματος καλυμμάτων θλάσματα συνεπάγονται, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, ῥῆξιν τριχοειδῶν ἀγγείων, συνοδεύονται ὑπὸ ἐκχυμώματος, ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ διαφόρως ἀποκαλεῖται, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται· ὡς ἐκ τοῦ τρόπου δὲ καθ' ὃν γεννᾶται, ὁτὲ μὲν εἶναι ἁπλοῦν ἐκχύμωμα, ὁπότε ἁπλῆ μόνον τῶν ἀγγείων ῥῆξις ὑπάρχει, τὸ δὲ ἐκχεόμενον αἷμα διηθεῖται μόνον διὰ τῶν μεσοκυττάρων διαστημάτων, ὁτὲ δὲ αἱματώδης ὄγκος, ἢ δι' ἐκχύσεως ἐκχύμωμα, ὅτε διαῤῥήγνυται καὶ ὁ συνδετικὸς ἱστὸς σχηματίζεται κόλπωμα καὶ ἐν αὐτῷ συλλέγεται τὸ ἐκχυθὲν αἷμα.

Τοῦ ἐκχυμώματος ἑδράψοντος εἰς τὸ δέρμα ταχέως χρωματίζεται τοῦτο διὰ μελανοῦ χρωματισμοῦ, τουταυτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ ἀμέσως ὑπὸ τοὺς ὄνυχας ἐκχυμώματα, τὸ φαινόμενον τοῦτο τοῦ μελανοῦ χρωματισμοῦ κάλλιστα εἶναι ἐκπεφρασμένον εἰς τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων ἐκ τοῦ σύνεγγυς τραύματα· βραδύτερον τὴν ἰοειδῆ μελανίζουσαν ταύτην χρῶσιν τοῦ δέρματος διαδέχεται κυανοῦς χρωματισμός, τοῦ τὸν πράσινος, καὶ αὐτὸν κίτρινος, καὶ τέλος ἐξαφανίζεται ἡ κηλίς· ἡ διαδοχὴ τῶν φαινομένων τούτων τελεῖται ἐντὸς ἡμερῶν τινων. Ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῆς ἐμφανίσεως τῶν διαφόρων τούτων χρωματισμῶν ἀποβαίνει ἀδύνατος, διότι ὁτὲ μὲν τάχιον ὁτὲ δὲ βράδιον ἀναφαίνονται, ἀναλόγως τοῦ βάθους ἔνθα ἐδράζει τὸ ἐκχύμωμα. Ἐν γένει ὅμως δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι ὁ κυανοῦς χρωματισμὸς ἀναφαίνεται περὶ τὴν τρίτην ἡμέραν, ὁ πράσινος τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ἡμέραν, ὁ κίτρινος τὴν ἑβδόμην ἢ ὀγδόην, ἡ δὲ ἐντελὴς τῆς κηλίδος ἀπάλειψις τὴν δεκάτην ἢ δωδεκάτην ἡμέραν. Σημειωτέον ὅτι τὰ ἐκ τοῦ θλάσματος φαινόμενα τοῦ χρωματισμοῦ τὰς πρώτας μετὰ τὴν πλῆξιν ἡμέρας ἐπινέμονται ἐνίοτε λίαν μεγάλην ἔκτασιν, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται κατὰ τὰ μετὰ ἐκχυμωμάτων διαστρέμματα τῶν ἄκρων ε. π. ποδῶν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἔνθα ἅπαν τὸ κατώτερον τῆς κνήμης ἥμισυ χρωματίζεται διὰ κυανοῦ ἢ διὰ πρασίνου χρωματισμοῦ.

Ἐνίοτε τὸ ἐκχύμωμα ἑδράζει εἰς τὸν ὑποδόριον κυτταρώδη ἱστόν, ὁ δὲ ἴδιος τοῦ δέρματος ἱστὸς οὐδόλως συμμετέχει, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ τοῦ δέρματος χρωματισμὸς ἀναφαίνεται μετὰ 24 ἢ 36 ὥρας. Ἄλλοτε τὸ ἐκχύμωμα ἑδράζει εἰς τὰ βαθύτερα μέλους τινὸς στρώματα, τὰ δὲ ἐξωτερικὰ καλύμματα, ἔνθα ἐπέδρασεν ἡ θλάσις, οὐδὲν φέρουσι σημεῖον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τότε τὰ σημεῖα τῶν τοιούτων ἐκχυμωμάτων παρουσιάζονται εἰς τὸ δέρμα τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ἡμέραν σπανίως δι' ἰοειδοῦς χρωματισμοῦ, συχνότατα δὲ ἐν εἴδει κιτρίνων, ἀνωμάλων, διαφόρου ἐκτάσεως κηλίδων, στικτῶν διὰ πρασίνων ἢ κυανῶν στιγμάτων δίκην μαρμάρου.

Τοῦ θανάτου ἐπελθόντος τάχιστα μετὰ ἐκχύμωμα ἁλίσκον μόνον τὸ δέρμα, συχνότατα τοῦτο φαίνεται ἀπεξηραμμένον, ἀλλὰ χροιᾶς μελανεούθρου, διαπεπασμένον διὰ τῶν ἐνιημένων τριχοειδῶν ἀγγείων· τὸ φαινόμενον τοῦτο οὐδέποτε παρατηρεῖται ἐπὶ πτώματος, οὗ ἡ τριχοειδὴς κυκλοφορία ἐπαύσατο ἐντελῶς, συμβαίνει ὅμως ἐνίοτε ἀμέσως μετὰ θάνατον.

Τὸ ἐκχύμωμα συνοδεύει ὄγκος κατὰ τὴν πληγεῖσαν χώραν, ὅστις εἰς τὰ διὰ διηθήσεως ἐκχυμώματα εἶναι σκληρός, συμπαγής, γίνεται δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου συμπαγέστερος καὶ στερρώτερος, καθόσον τὰ ρευστὰ τοῦ αἵματος μέρη ἀπορροφῶνται, καταπίπτει καὶ ἐν τέλει ἐξαφανίζεται. Τοῦ ἐκχυμώματος τερμνομένου τὸ ἐκχυθὲν αἷμα εὕρηται τεθρομβωμένον, εἴς τινας δὲ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις καὶ ἐν μέρει ρευστόν.

Τὰ μετὰ ἐκχυμωμάτων θλάσματα ἁλίσκουσιν ἅπαντας τοὺς μαλθακοὺς ἱστοὺς μετὰ τῶν αὐτῶν χαρακτήρων. Μᾶλλον δὲ χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ ὑπὸ τὰς ὀρρώδεις ἢ βλεννώδεις μεμβράνας ἑδράζοντα, ὅτε τὸ αἷμα ἐκχεῖται δίκην κυανῆς πλακὸς ἀνωμάλως στρογγύλης, ἡ μεμβράνα ὑπεγείρεται ὑπὸ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὰ πέριξ τοῦ ἐκχυμώματος διακρίνονται ἐνιημένα τριχοειδῆ ἀγγεῖα· ἡ τοιαύτη τοῦ ἐκχυμώματος ὄψις ἁπαντᾷ κατὰ τὸν ἐπιπεφυκότα, τὸ ἐπενδῦον τὸν στόμαχον, τὰ ἔντερα ἢ τὴν κύστιν περιτόναιον, τοὺς ὑπεζωκότας, πλησίον τῶν ἀρτηριῶν, καὶ δὴ κατὰ τὸν ἐπενδύοντα τὴν ἀορτὴν ὑπεζωκότα· τὸ αἷμα εἰς ἁπάσας ταύτας τὰς περιστάσεις εὕρηται τεθρομβωμένον, εἰς δὲ τοὺς βλεννώδεις ὑμένας μᾶλλον συσσωματωμένον.

Τὸ ἐκχύμωμα γεννᾶται οὐχὶ μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας εἰς ἅπαντας τοὺς ἱστούς, ὁ κυτταρώδης ἱστὸς εὐκολώτερον διαῤῥήγνυται καὶ τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ πλαδαρώτερος εἶναι· οἱ μῦς καὶ τὸ δέρμα ἀνθίστανται ἐπὶ μάλλον, ἕνεκα τῆς ἐλαστικότητος αὐτῶν· τὸ τὰ μάλιστα ὅμως εἰς τὴν γένεσιν τοῦ ἐκχυμώματος συμβάλλον εἶναι τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον στερεὸν τοῦ σημείου ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὰ μαλθακὰ μέρη στηρίζονται, ἐξ οὗ προκύπτει ὡς συμπέρασμα ὅτι, πλήξεις μετὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἐνεργοῦσαι εἴς τι μέρος συνεπάγονται ἐκχυμώσεις ἐλαφράς, ἢ καὶ οὐδεμίαν τοιαύτην, εἰς ἕτερον δὲ μέρος ἱκανῶς μεγάλην ἔκχυσιν αἵματος· τούτου ἕνεκα αἱ κατὰ τὸ κρανίον πλήξεις τάχιόν τε καὶ ῥάδιον ἢ ἀλλαχοῦ προκαλοῦσιν αἱματηροὺς ὄγκους. Ἄλλοτε ἡ ἰδιαιτέρα τοῦ δέρματος ὑφὴ συντελεῖ εἰς τὴν ταχυτέραν τῶν ἐκχυμωμάτων μόρφωσιν, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται ἐνίοτε εἴς τινας γυναῖκας λεπτοφυὲς ἐχούσας τὸ δέρμα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Τοῦ θλάσματος συνοδευομένου ὑπὸ ἐκχυμώματος δι' ἐκχύσεως αἵματος, ἤτοι αἱματώδους ὄγκου, πλὴν τῶν προσημειωθέντων τῆς χροιᾶς χαρακτήρων, παρατηρεῖται καὶ ὄγκος πολλῷ μείζων ἢ κατὰ τὸ διὰ διηθήσεως ἐκχύμωμα, μαλθακώτερος καὶ κλυδάζων, μετὰ διηθήσεως κατὰ τὰ πέριξ τῶν ὄγκων αἵματος μᾶλλον ἢ ἧττον ἀφθόνου καὶ συμπαγοῦς, οὕτως ὥστε ὡς τὰ πολλὰ τὸ κέντρον τῶν ὄγκων, ἄτε δὴ ἐνέχον αἷμα ἀφθονώτερον καὶ μᾶλλον ῥευστόν, εἶναι μαλθακὸν καὶ κλυδάζον, ἡ δὲ περιφέρεια σκληρά· τὸ τοιοῦτον περὶ τὰ ὀστᾶ, καὶ δὴ κατὰ τὸ κρανίον, τὴν κνήμην καὶ ἀλλαχοῦ, ὑπολαμβάνεται ἐνίοτε ὡς ἐμπίεσμα τοῦ ὀστοῦ.

Τὰ μετὰ ἐκχύσεως αἵματος ἐκχυμώματα ἐν γένει ἁπαντῶσι κατὰ τὰ μαλθακὰ μέρη, εἴτε ὑπὸ τὸ δέρμα, εἴτε κατὰ τὸ βάθος τῶν μελῶν, ἰδίως ὅμως ἑδράζουσι κατὰ τὸ κρανίον, ἢ καθ' ἃ τοῦ σώματος μέρη κεῖνται κατ' ἐπιπολὴν ὀστᾶ, διότι εὐκολώτερον ῥήγνυνται μεγαλήτερα αἱματοφόρα ἀγγεῖα, καὶ εὐκολώτερον ὡς ἐκ τῆς σκληρότητος τοῦ ὑποκειμένου ὀστοῦ σχηματίζονται χάσματα ἕνεκα ῥήξεως τῶν μαλθακῶν μορίων. Ἐνίοτε τὸ ἐκχεόμενον αἷμα ἀνέρχεται τὸ ποσὸν εἰς λίτρας, παρετηρήθη δὲ ὄγκος τοιοῦτος αἱματώδης ἀλίσκων ἅπασαν τοῦ κρανίου τὴν ἐπιφάνειαν (1). Οἱ αἱματώδεις οὗτοι ὄγκοι ὡς τὰ πολλὰ ἀπορροφῶνται, πολλῷ ὅμως βραδύτερον καὶ χρονιώτερον ἢ τὰ διὰ διηθήσεως ἐκχυμώματα.

Τὰ μετὰ *λύσεως* τῆς συνεχείας τῶν μαλθακῶν μορίων *θλάσματα*, ἢ τὰ *θλαστικὰ τραύματα*, παράγονται ὑπὸ παντὸς ἀμβλέος καὶ βαρέος ὀργάνου μετὰ βίας ἐνεργοῦντος. Τὰ κατ' ἐξοχὴν θλαστικὰ τραύματα εἶναι τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων, καὶ περὶ τούτων μὲν ἀλλαχοῦ ὁ λόγος, ἐνταῦθα δὲ μόνον περὶ τῶν δι' ἀμβλέων καὶ βαρέων ὀργάνων.

Κυρίως τὰ θλαστικὰ τραύματα ἁπαντῶσιν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ἄκρα· εἰς μὲν τὸ κρανίον ἡ τῶν ὀστῶν ἀντίστασις ἀλλοιοῖ τὴν ἐνέργειαν τοῦ θλαστικοῦ ὀργάνου, διότι, ἔνθα τὸ ὄργανον ἐνεργεῖ ἁπλῶς πιέζον καὶ συνθλίβον, ἀνευρίσκον ὡς ἐκ τοῦ προσφερομένου ὑπὸ τῶν κρανιακῶν ὀστῶν ὑποστηρίγματος, ἢ κάλλιον ἐκ τῶν κατ' ἐπιπολὴν ὀστῶν, βοηθητικὸν μέσον, διαιρεῖ τοὺς ἱστοὺς ἐνῷ συγχρόνως συνθλᾷ αὐτούς, ἄλλοτε δὲ αὐτὸ τοῦτο μόνον τὸ ὀστοῦν συντελεῖ ἕνεκα τῆς ἐξωτερικῆς πιέσεως εἰς τὴν λύσιν τῆς συνεχείας τῶν μαλθακῶν μορίων, ὡς παρατηρῆται συνήθως κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν τῆς κόγχης ἀπόφυσιν. Εἰς δὲ τὰ ἄκρα συμβάλλει διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν θλαστικῶν τούτων τραυμάτων ἡ πολλαπλῆ αὐτῶν χρῆσις καὶ ἐνέργεια, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐκτιθέμενα ἑκάστοτε συντρίβονται καὶ τιτρώσκονται θλώμενα εἴτε εἰς τοὺς λίθους εἴτε εἰς τὰς μηχανάς.

---

(1) *Laugier*.—Nouveau diction. de méd. et de chir. prat. Art. Contusion. Paris 1868. Τομ. Θ'. Σελ. 317.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ θλαστικὰ τραύματα εἶναι ποικίλα τὸν βαθμόν, ἀπὸ ἁπλῆς τοῦ δέρματος ἐκδορᾶς μέχρις ἐντελοῦς ἀπάντων τῶν ἱστῶν συντρίψεως, συμπεριλαμβανομένων καὶ αὐτῶν τῶν ὀστῶν.

Ἡ ἐκδορὰ εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ὡς πρὸς τὸ βάθος, ὁτὲ μὲν ἡ ἐπιδερμὶς μόνη εἶναι ἀπεσπασμένη, διερρηγμένη, καὶ τὸ δέρμα ἀπογεγυμνωμένον, ὁτὲ δὲ καὶ τὸ δέρμα αὐτὸ συμμετέχει εἴτε εἰς τὰ κατ' ἐπιπολὴν μόναν, εἴτε καὶ εἰς τὰ κατὰ βάθος στρώματα αὐτοῦ, ὅτε συνυπάρχει ῥοὴ ὑγροῦ ὁῤῥοαιματώδους καὶ ἄλγος ἐν γένει ζωηρὸν ἕνεκα τῆς ἀπογυμνώσεως καὶ κακώσεως τῶν νευρικῶν θηλῶν. Αἱ ἐκδοραὶ γεννῶνται εἴτε τοῦ ὀργάνου λοξῶς ἐνεργοῦντος, εἴτε ὄντος ἀνωμάλου καὶ ὀζώδους τὴν ἐπιφάνειαν. Τὸ περὶ τὴν ἐκδορὰν δέρμα ἐνίοτε φέρει ἐκχυμώματα, ὁ δὲ ὑποκείμενος κυτταρώδης ἱστὸς εἶναι ἐξῳδηκὼς καὶ συντεθλασμένος. Ἐπελθούσης μετὰ τὴν ἐκδορὰν ῥύσεως ὑγροῦ ὁῤῥοαιματοφύρτου αὕτη καλύπτεται ταχέως ὑπὸ μελανωπῆς ἐσχάρας προφυλαττούσης τὴν ἀποδαρεῖσαν ἐπιφάνειαν.

Τοῦ θλαστικοῦ ὀργάνου ἰσχυρότερον, εἴτε λοξῶς εἴτε εὐθέως, δρῶντος, τὸ δέρμα διαιρεῖται καθ' ἅπαν αὐτοῦ τὸ πάχος, ἐνίοτε δέ, ὑπὸ τὰ ἐξωτερικὰ καλύμματα, τὰ μαλθακὰ μόρια εἶναι συντετριμμένα, συμπεπιεσμένα καὶ ἀποτελοῦσιν οὕτω μέρος τοῦ θλαστικοῦ τραύματος, οὐ σχηματίζουσι τὸν πυθμένα. Τὰ τραύματα ταῦτα διαγιγνώσκονται καὶ δι' ἁπλῆς ἐπισκοπήσεως, ἐνίοτε ὅμως παρίστανται ὡς ἂν ἐγένοντο διὰ τμητικῶν ὀργάνων, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ κατὰ τὴν κεφαλήν, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ τιτρῶσκον ὄργανον καὶ τὸ σημεῖον τῆς ἀντιστάσεως, τὸ κρανίον, παρουσιάζουσιν ἐπιφάνειαν κυκλικήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ μαλθακὰ μέρη εἶναι λεπτά, τὸ τραῦμα ἑπομένως παρουσιάζει εὐθεῖαν διεύθυνσιν καὶ χείλη ὁμαλά. Τοὐναντίον δὲ ὁ τῶν θλαστικῶν τραυμάτων συνήθης χαρακτὴρ εἶναι χείλη ἀνώμαλα, ὀδοντωτά, ἄνισα, πεπιεσμένα· ἐνίοτε δὲ τὸ δέρμα, ἕνεκα τῆς ἕλξεως ἣν ὑπέστη πρὸ τῆς διαιρέσεως κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐνεργουμένης πιέσεως ἐφ' ὅσον ἡ ἐλαστικότης αὐτοῦ ἐπιτρέπει ταύτην, διασχίζεται δίκην ὑφάσματος, καὶ ἀποκολλᾶται ἐν εἴδει κρημνῶν μετὰ χειλέων ἀνωμάλων, βάσεως μᾶλλον ἢ ἧττον πλατείας καὶ ἄλλοτε ἄλλως διευθυνομένης, τὸ δὲ πάχος τῶν κρημνῶν διαφέρει καθ' ὅσον τὸ τραῦμα εἶναι κατ' ἐπιπολὴν ἢ κατὰ βάθος. Ὡς τὰ πολλὰ οἱ κρημνοὶ ἀποτελοῦνται μόνον ὑπὸ τοῦ δέρματος καὶ τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ἱστοῦ, ἄλλοτε ὅμως οἱ συντετριμμένοι μῦς καὶ τένοντες συμμετέχουσι τῆς λύσεως τῆς συνεχείας καὶ κρέμανται ἀπὸ τῆς ὁπῆς τῶν καλυμμάτων. Συνεπῶς τὰ τραύματα ταῦτα εἶναι λίαν ποικίλα τὸ εἶδος, διὸ καὶ οὐχὶ πάντοτε εὔκολος ἡ ἐκ πρώτης ἀρχῆς καταμέτρησις τοῦ βάθους αὐτῶν, ὡς καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς βλάβης τῶν πεπονθότων μερῶν, ὅθεν δέον μετ' ἐπιφυλάξεως ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἐκφέρῃ τὴν ἑαυτοῦ πρόγνωσιν, καὶ συνήθως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μετὰ ἡμέρας μόνον νὰ κρίνῃ περὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν· τὰ τραύματα ταῦτα ἐμπυίσκονται σχεδὸν πάντοτε, οὐχὶ σπανίως δέ, καὶ δὴ τὰ κρημνώδη, μεταπίπτουσι καὶ εἰς γάγγραιναν. Ἐν γένει δὲ τὰ φλογιστικὰ φαινόμενα εἶναι πολλῷ ἐντονώτερα καὶ σπουδαιότερα κατὰ τὴν πορείαν τῶν τραυμάτων τούτων ἢ κατὰ τὴν τῶν διὰ τμητικῶν ὀργάνων.

Τὰ θλαστικὰ τραύματα ὀλίγον αἱμορρᾳοῦσι σχετικῶς πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν καὶ τὸ πλῆθος τῶν διαιρεθεισῶν φλεβῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀρτηριῶν· εἰς τινας σπανίας μόνον περιστάσεις παρατηροῦνται πρωτοπαθεῖς αἱμορραγίαι ἀπὸ τῶν τραυμάτων τούτων, συχνότατα τοὐναντίον τοῖς τραύμασι τούτοις παρέπονται ἐπιγενεῖς αἱμορραγίαι, αἵτινες τόσῳ μᾶλλον εἶναι βαρύτεραι καθόσον αἴφνης ἐπέρχονται, καὶ ἐνίοτε, ἂν εἶναι ἀπότοκοι, ἐσχάρας βραδέως ἀποπιπτούσης ἀπὸ ἀρτηριικοῦ στόματος, καθίστανται κεραυνοβόλοι.

Τὰ ὑποκείμενα τῷ δέρματι μαλθακὰ μόρια τῇ δράσει τῶν θλαστικῶν ὀργάνων θλῶνται εἰς μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην ἔκτασιν, τὸ θλάσμα δὲ τοῦτο χαρακτηρίζεται ἢ δι' ἁπλοῦ ἐκχυμώματος, ἢ καὶ διὰ λύσεως τῆς συνεχείας αὐτῶν τούτων τῶν μαλθακῶν μορίων μέχρις ἐντελοῦς αὐτῶν συντρίψεως καὶ καταστροφῆς, ὅτε καὶ τὰ φαινόμενα καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν εἶναι ἀνάλογα τῇ ἐπισημότητι τῶν τρωθέντων μορίων καὶ τῷ βαθμῷ τῆς κακώσεως.

Ἐκ δὲ τῆς ἐπιγενομένης συνεπείᾳ τούτων βλάβης μεγαλητέρων κορμῶν νεύρων ἐπέρχονται συμπτώματα ποικίλα τήν τε ἔκτασιν καὶ ἔντασιν, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ διελάβαμεν.

Αἱ δὲ τῶν ὀστῶν ὡς ἐκ τῶν θλαστικῶν ὀργάνων βλάβαι εἶναι ποικιλόταται, ἀπὸ τῆς ἁπλῆς κατὰ τὰ ὀστᾶ ἕδρας μέχρι τοῦ μᾶλλον ἐκτεταμένου καὶ ἐπιπεπλεγμένου κατάγματος. Σημειωτέον ὅτι αἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν ἰδίως θλάσεις συνοδεύονται συχνότατα ὑπὸ ἐμπιεσμάτων τῆς ἐσωτερικῆς πλακὸς τῶν ὀστῶν, ἢ ὑπὸ καταγμάτων ἐξ ἀντιτυπίας εἴτε χωρὶς ἐξωτερικῆς βλάβης ἢ ἁπλοῦ ἐκχυμώματος, εἴτε καὶ μετὰ θλαστικοῦ τραύματος. Ἐπιπλοκὴ δὲ περίεργος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ λίαν συχνὴ τοῦ θλάσματος μετὰ καταγμάτων, καὶ δὴ τῶν ὀστῶν τῆς κνήμης, μετὰ ἢ ἄνευ τραύματος τῶν μαλθακῶν μορίων, εἶναι τὸ ἀναπτυσσόμενον ἐμφύσημα διὰ τοῦ λεπτοῦ τριγμοῦ διακρινόμενον, εἰς μικρὰν περιοριζόμενον ἔκτασιν καὶ διαλυόμενον ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν.

Τῆς θλάσεως οὔσης τοσοῦτον ἰσχυρᾶς ὥστε τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς νὰ ἐπινεμηθῶσι καὶ εἰς τὰ ἐν ταῖς κοιλότησιν σπλάγχνα, παρατηροῦνται, πλὴν τῶν φαινομένων τῆς διακινήσεως, καὶ ἕτερα φαινόμενα χαρακτηρίζοντα τὸ θλάσμα τοῦ παρεγχυματώδους ὀργάνου, ὅπερ θλάσμα εἴτε πε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ιορίζεται εἰς ἁπλοῦν ἐκχύμωμα, ὅπως εἰς τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ σώματος κα-
ύμματα, εἴτε ἀπεργάζεται καὶ λύσιν τῆς συνεχείας τοῦ ὀργάνου, τουτέ-
τιν ῥῆξιν. Τὰ τοῦ θλάσματος, καὶ ἑπομένως καὶ τῆς ῥήξεως, τῶν παρεγ-
υματωδῶν ὀργάνων σημεῖα εἶναι διάφορα ἀναλόγως τοῦ τρωθέντος ὀρ-
άνου καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐνεργησάσης βίας.

Τὸ τοῦ *ἐγκεφάλου* θλάσμα, ἄλλοτε συγχισθὲν μετὰ τῆς ἁπλῆς διακινή-
εως καὶ τῆς πιέσεως τοῦ ἐγκεφάλου, χαρακτηρίζεται ὑπὸ βαρέων συμ-
τωμάτων σημαινόντων ὀργανικὴν ἀλλοίωσιν.

Αἱ τὰ τοῦ ἐγκεφάλου θλάσματα προκαλοῦσαι αἰτίαι εἶναι πλήξεις ἀπ'
ὐθείας ἐπὶ τοῦ κρανίου, μετὰ ἢ ἄνευ κατάγματος· καθ' ἣν περίπτωσιν
σχαὶ πρὸς τὰ ἔσω παρασχίδων τῶν κατεαγότων ὀστῶν διασχίζουσι καὶ
ὰς μεμβράνας καὶ αὐτὴν τοῦ ἐγκεφάλου τὴν οὐσίαν, ἥτις ἐνίοτε προχεῖ-
αι διὰ τῶν κατεαγότων ὀστῶν. Ὁ Laugier (1) παρετήρησε περίπτωσιν
αθ' ἣν ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία εἰς κάταγμα τοῦ πετρώδους μέρους τοῦ κρο-
ταφικοῦ ὀστοῦ ἐξεχύθη ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου. Ἀλλὰ καὶ
εἰς τὰ δι' ὀξέων μᾶλλον ἢ ἧττον ὀργάνων κατάγματα ἐπιγίνεται τοῦ ἐγ-
κεφάλου θλάσμα, καθότι ἡ ἐσωτερικὴ πλὰξ συντριβομένη εἰς μεγαλητέραν
ἢ ἡ ἐξωτερικὴ ἔκτασιν ἀπεργάζεται παρασχίδας παραβλαπτούσας εἴτε διὰ
τῆς μήπω διασχισθείσης σκληρᾶς μήνιγγος, εἴτε καὶ μετὰ τὴν διάῤῥηξιν
αὐτῆς τὴν ἐγκεφαλικὴν οὐσίαν, τέλος δὲ καὶ ἀπὸ τῶν διὰ πυροβόλων
ὅπλων τραυμάτων ἐπιγίνονται θλάσματα τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡ πρώτη τῶν συμπτωμάτων τοῦ θλάσματος τοῦ ἐγκεφάλου περιγραφὴ
ἀνήκει τῷ **Dupuytren** (2), ἐξ ἧς ἐρανιζόμεθα ἐν συνόψει τὰ ἑξῆς·

Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ θλάσματος τοῦ ἐγκεφάλου συμπτώματα ἀνα-
φαίνονται τὴν τετάρτην ἢ ἕκτην ἀπὸ τῆς πλήξεως ἡμέραν, ὅτε τὸ συν-
τεθλασμένον τοῦ ἐγκεφάλου μέρος ἁλίσκεται ὑπὸ φλεγμονῆς· ἑπομένως
τὰ συμπτώματα τοῦ θλάσματος εἶναι τὰ τῆς ἐγκεφαλίτιδος καὶ μηνιγ-
γιτίδος· πυρετός, ῥίγη, παράνοια, ἡμιπληγικαὶ συσπάσεις, τοῦ θλάσμα-
τος ἑδράζοντος κατὰ τὸ ἕτερον τῶν μερῶν, εἶτα δὲ φαινόμενα πιέσεως
καὶ ἡμιπληγίας, θάνατος τέλος εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων. Οὐχ
ἧττον ὁ τραυματίας μετὰ θλάσιν κατὰ τὴν κεφαλὴν μετὰ 10 ἢ 20
ὥρας ἔχει τὴν βάδισιν βραδεῖαν, τὸ ὕφος κεκμηκὸς ἀλλ' ἄνευ παραλύσεως
μόνον δὲ μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἀναπτύσσονται τὰ φαινόμενα τῆς
ἐγκεφαλίτιδος. Τὰ πρόδρομα οὕτως εἰπεῖν ταῦτα φαινόμενα πρὸ τῆς ἀνα-
φανήσεως τῶν φλογιστικῶν ὁ **Dupuytren** δὲν παραδέχεται· αἱ κατόπιν

(1) *Laugier.* — Nouv. Dict. de méd. et de chir. prat. Art. Encéphale. Paris 1870. Τόμ. ΙΓ'. Σελ. 45.

(2) *Dupuytren.* — Αὐτόθι.

ὅμως παρατηρήσεις καταδεικνύουσιν ὅτι ἡ γνώμη αὕτη τοῦ **Dupuytre**
δὲν εἶναι ἀκριβής, καὶ ὅτι εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων, ἵνα μὴ εἴπω
μεν πάντοτε, ἅμα μετὰ τὴν πλῆξιν παρατηρεῖται ἡ ἐξῆς σειρὰ φαινομέ
νων θεωρητέων ὡς προδρόμων τῶν φλογιστικῶν· ἐξέγερσις ὁπωσοῦν ἀξι
λόγου τὴν νύκτα, ἀϋπνία, ἐνύπνια διαλυόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν πρωΐαν
ἀσυναρτησία τῶν ἰδεῶν εἰς μέτριον βαθμὸν τὰς πρώτας μετὰ τὴν πλῆξι
ἡμέρας κατόπιν μετρίως παρατεταμένης ὁμιλίας καὶ ἐρωτήσεων διαφόρων
ἄλλοτε ἄτακτοι τῶν μελῶν κινήσεις, στεναγμοὶ ἀδιάκοποι, καὶ βαθεῖ
ὑπνηλία μετὰ ἀναπνοῆς ῥεγχώδους. Εἴς τινας περιστάσεις οὐδὲν τοιοῦτο
παρατηρεῖται ἢ κἂν γίνεται αἰσθητόν.

Ἡ συνηθεστέρα τοῦ θλάσματος ἀπόληξις εἶναι ὁ σχηματισμὸς ἑστίας πύου.

Τὸ θλάσμα τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας ὡς τὰ πολλὰ περιορίζεται εἰς τὸ
ἐγκέφαλον, οὐχὶ σπανίως ὅμως ἐπινέμεται καὶ τὴν παρεγκεφαλίδα· εἰ
ἀμφότερα τὰ τμήματα ταῦτα ἡ βλάβη ἐδράζει εἰς τὴν φαιὰν οὐσίαν κα
εἰς τὸ μᾶλλον κατ' ἐπιπολὴν στρῶμα τῆς λευκῆς, ἐνίοτε ὅμως ἐκτείνετα
καὶ ἐπὶ τὰ κατὰ βάθος στρώματα καὶ μέχρις ἑκατοστομέτρων τινῶν ἐντὸ
τῆς λευκῆς τοῦ ἐγκεφάλου οὐσίας. Λίτια δὲ τῆς τοιαύτης ἕνεκα θλάσμα-
τος ἀλλοιώσεως τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας καὶ χωρὶς τῶν ὀστῶν καταγμα-
τος εἶναι ἡ ἄκρα αὐτοῦ μαλθακότης. Τὰ τοῦ ἐγκεφάλου θλάσματα ἐδρά-
ζουσιν εἴτε καθ' ἃ μέρη ἡ θλάσις ἐγένετο, εἴτε εἰς τὸ ἀντίθετον τῆς θλά
σεως τοῦ κρανίου μέρος ἐξ ἀντιτυπίας, εἴτε τέλος εἶναι πολλαπλᾶ καὶ δι
εσπαρμένα, ἀναλόγως πάντοτε τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐνεργείας τῶν δονήσεων
τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου, ἤ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, τῆς μεταλ-
λαγῆς τοῦ σχήματος τῆς κρανιακῆς θήκης.

Ἡ χαρακτηριστικὴ δὲ τοῦ θλάσματος τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς παρεγ-
κεφαλίδος ἀλλοιωσις συνίσταται εἰς σταγόνας τινὰς αἵματος περιβαλλο-
μένας ὑπὸ λίαν περιωρισμένης μαλακύνσεως, συχνότερον δὲ εἰς ἓν ἢ πλείο-
να ἐκχυμώματα μεμαλακυσμένα, ἐδράζοντα εἰς τὴν φαιὰν ἢ ἐπινεμόμενα
καὶ τὴν λευκὴν οὐσίαν, ἀπεργαζόμενα εἶδος πόλτου διαῤῥέοντος ἐν μέσῳ
τοῦ ὁποίου εὑρίσκονται μικροὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἵματος θρόμβοι ἄλλοτε ἄλ-
λοι τὸ μέγεθος, παρασυρόμενοι δι' ἀκτίνος ὕδατος καταῤῥέοντος, καὶ ἐγ-
καταλιμπάνοντες κοίλωμα μετὰ τοιχωμάτων ἀνωμάλων, διαμεμελισμένων,
διωρυγμένον ἐν τῇ μυελικῇ οὐσίᾳ, ἰοειδὲς κατὰ τὰ πέριξ τῆς ἑστίας τοῦ
θλάσματος καὶ πέραν τῆς χροιᾶς ταύτης κυανίζον· ἀντιστοίχως δὲ τῷ
θλάσματι τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας κατὰ τὴν παχεῖαν μήνιγγα ἐλαφρὰ
αἵματος στρῶσις ἀπαντᾷ. Ἐνίοτε ἥ τε ἀραχνοειδὴς καὶ ἡ παχεῖα μῆ-
νιγξ κατὰ τὰ ἀμέσως εἰς τὴν θλασθεῖσαν χώραν θλάσματα εἶναι ἐσχισμέ
ναι. Τῶν παθόντων ἐπιζησάντων ἡμέρας τινὰς καὶ θανόντων ὑπὸ φλεγ-
μονῆς τοῦ ἐγκεφάλου μετὰ τοῦ αἵματος εὑρίσκεται μεμιγμένον πῦον, ὅπερ,

κτεινόμενον δίκην ψευδομεμβρανῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐγκεφάλου, πληροῖ τὴν ἐστίαν τοῦ θλάσματος, καὶ μεταβάλλει τὴν χροιὰν τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας εἰς κιτρίνην εἰς ἀπόστασιν χιλιοστομέτρων τινῶν εἰς τὸ πάχος τοῦ τοιχώματος.

Τῆς αὐτῆς φύσεως συμπτώματα καὶ παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις χαρακτηρίζουσι καὶ τὰ θλάσματα τοῦ *νωτιαίου μυελοῦ*, ὧν τὰ ἀποτελέσματα εἶναι μὲν ἐνίοτε τοσοῦτον θανατηφόρα, οὐδὲν ἧττον ὅμως συνεπάγονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε χρονίας ἀνιάτους βλάβας τῶν μερῶν εἰς ἃ διακλαδίζονται τὰ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ νεῦρα κάτωθεν τῆς παθούσης αὐτοῦ μοίρας.

Ἡ πρόγνωσις τῶν θλασμάτων τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας εἶναι βαρυτάτη, σπανίως ἰῶνται, καὶ ἰδίως ὅταν συνυπάρχῃ κάταγμα τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου μετ' ἀπωλείας τῆς ὀστώδους οὐσίας, ἀλλ' οὐχ' ἧττον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ μετὰ ἀπώλειαν ἱκανοῦ ποσοῦ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας παθόντες ἰάθησαν.

Τὰ τοῦ *ἥπατος* θλάσματα, μετὰ πλῆξιν καὶ διακίνησιν τοῦ ὀργάνου, ἢ περιορίζονται εἰς ἁπλᾶ ἐκχυμώματα, ἢ χωροῦσι μέχρι ῥήξεως τοῦ ἡπατικοῦ ἱστοῦ.

Τὰ δι' ὧν χαρακτηρίζονται τὰ ἁπλᾶ ἐκχυμώματα σημεῖα εἶναι ἀβέβαια καὶ οὐχὶ ἐντελῶς ὡρισμένα, βέβαιον εἶναι ὅτι αἱ τὰ ἐκχυμώματα ταῦτα προκαλοῦσαι πλήξεις συνεπάγονται ὑπεραιμίαν τοῦ ἥπατος ἔχουσαν ὡς ἀποτέλεσμα ἐξόγκωσιν τοῦ ὀργάνου· εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἡ ὑπεραιμία μένει περιωρισμένη, μετ' οὐ πολὺ ὅμως εὐκόλως μεταβάλλεται εἰς φλεγμονήν, ἥτις ἀνεπαισθήτως μεταπίπτει εἰς ἀπόστημα, ὁ Frerichs (1) παραδέχεται ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἀποστημάτων τοῦ ἥπατος, εἰς τὰ ψυχρότερα τῆς Εὐρώπης κλίματα, ὀφείλουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς τραυματικὴν αἰτίαν· ὁ αὐτὸς δὲ ἀναφέρει ὅτι αἱ ἐκ τῶν πλήξεων τοῦ ἥπατος ὑπεραιμίαι ἐνίοτε διαλύονται ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Οὐχὶ σπανίως ἕνεκα πλήξεως κατὰ τὴν ἡπατικὴν χώραν ἀναπτύσσεται ἕκτερος ταχέως παρερχόμενος μετὰ ἢ ἄνευ τοπικῶν ὑπεραιμίας φαινομένων. Σπανίως αἱ κατὰ τὴν ἡπατικὴν χώραν πλήξεις συνεπάγονται φλεγμονὴν τοῦ περικαλύμματος τοῦ ἥπατος καὶ τῆς θήκης τοῦ Glisson, ἢ περιηπατίτιδα, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ τοῦ Glisson θήκη παχύνεται εἰς περιωρισμένην ἔκτασιν, ἡ δὲ σχηματιζομένη ὑπ' αὐτῆς ἔξοχὴ συνήθως εἰσδύει μόνον εἰς τὰ κατ' ἐπιπολὴν τοῦ ὀργάνου στρώματα, ἐξαιρετικῶς δὲ μόνον σημαίνεται δι' ἐντυπώσεως. Ἂν καὶ οἱ Andral, Budel, κ. α. ἀναφέρουσι παρατηρήσεις ἀναμφισβητήτους περιωρισμένης ἡπατίτιδος

(1) *Frerichs*.—Traité pratique des maladies du foie. trad. fr. Paris 1862. Σελ. 316.

ἀποτόκου πλήξεως κατὰ τὴν ἡπατικὴν χώραν, ὁ Frerichs (1) ὅμως θεωρεῖ ὡς λίαν σπανίως ἐπισυμβαίνουσαν τὴν περιωρισμένην τοῦ ἥπατος φλεγμονὴν ἕνεκα καταπτώσεως ἀπὸ ὑψηλοῦ σημείου, πλήξεως ἐν γένει δι' ὀγκώδους καὶ σκληροῦ σώματος, συγκρούσεως κτλ.· παρατηρήσας δὲ ὁ αὐτὸς Frerichs ὑπάλληλον τοῦ σιδηροδρόμου, τοῦ ὁποίου τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον συνεθλίβη μεταξὺ δύο ἐμβόλων σιδηροδρομικῶν ἁμάξων, καὶ ὅστις τούτου ἕνεκα κατέστη ἰκτερικὸς χωρὶς ὅμως νὰ παρουσιάσῃ καὶ φαινόμενα ἡπατίτιδος, συμπεραίνει ὅτι τὸ ἧπαρ δὲν εἶναι τοσοῦτον προδιατεθημένον εἰς τὴν τραυματικὴν φλεγμονήν, ἀπαιτεῖται δὲ πρὸς τοῦτο ἡ λίαν μεγάλη ἐξωτερικὴ βία, ἢ ἕτεραι παρομαρτοῦσαι ἀτυχεῖς περιστάσεις.

Τὰ τοῦ ἥπατος θλάσματα οὐχὶ σπανίως ἐπιφέρουσι μείζονας ἢ ἁπλᾶ ἐκχυμώματα συνεπείας, οἷον αἱμορραγίας τοῦ ἥπατος, αἵτινες προκαλοῦνται ἀπὸ θλάσματος δευτέρου καὶ τρίτου βαθμοῦ, καθ' ὃ ἐν τῷ μεμαλακυσμένῳ καὶ διερρηγμένῳ ἥπατι ἑδράζει αἱμορραγικὴ ἑστία, ἥτις συχνάκις διατελεῖ εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τῆς κοιλότητος τοῦ περιτοναίου. Ὡς τὰ πολλὰ τὰ ἴδια τῇ αἱμορραγίᾳ συμπτώματα ἐλλείπουσιν, ἐνίοτε οἱ ἄρρωστοι αἰτιῶνται κακουχίαν πολλὴν ἢ ἰσχυρὸν πόνον κατὰ τὴν ἡπατικὴν χώραν, ἄλλοτε ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἀπεικονίζονται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τῶν παθόντων τὰ σημεῖα τῆς ἐσωτερικῆς αἱμορραγίας. Τὸ ἐκ τῆς αἱμορραγίας ἐνίοτε ἐκχεόμενον αἷμα διηθεῖται ἐν τῷ ἥπατι ὁμοτίμως, μεταβάλλει δὲ τὴν ὑφὴν τοῦ ἀδένος εἰς μελανὸν πόλτον εὐθριπτον ἴχνη μόνον τοῦ ἀρχικοῦ ἱστοῦ ἐμφαίνοντος, ἄλλοτε ταῦ παρεγχύματος τοῦ ὀργάνου ἀνθισταμένου εἰς τὴν διήθησιν τοῦ αἵματος σχηματίζονται μία ἢ πλείονες παρακείμεναι, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀλλήλαις συγκοινωνοῦσαι, αἱμορραγικαὶ ἑστίαι ἄνευ μαλακύνσεως τοῦ ἱστοῦ, ἄλλοτε τέλος τὸ αἷμα ἐκχεῖται εἰς τὸ περιτόναιον, ἔνθα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐγκλείεται ἐντὸς κύστεως. (Jules Simon.) (2)

Τὰ σημεῖα δι' ὧν κατὰ τὴν ζωὴν χαρακτηρίζονται αἱ τοῦ παρεγχύματος *ῥήξεις* εἶναι τὰ συνήθη τῆς περιωρισμένης ἡπατίτιδος, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ περιτονίτιδος σημεῖα, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς ῥήξεως, τῆς ἐπισημότητος τῆς ἐκ ταύτης αἱμορραγίας, καὶ τῶν λοιπῶν τυχὸν παρομαρτουσῶν περιστάσεων. Οὐχὶ σπανίως δὲ ἀπολήγει εἰς θάνατον ὡς παρετηρήσαμεν περίστασιν τοιαύτης φύσεως (Ὅρ. Παρατ. 14.)

Οὐδὲν τὸ ὡρισμένον ὡς πρὸς τὴν ἕδραν τῶν ῥήξεων τούτων τοῦ ἥπατος, ἁπαντῶσιν αὗται καὶ εἰς τὴν κυρτὴν καὶ εἰς τὴν κοίλην τοῦ ὀργάνου ἐπιφάνειαν ἀδιακρίτως εἰς ἅπαντα τὰ σημεῖα αὐτῶν, ὁ Devergie (3)

(1) *Frerichs.* — Αὐτόθι. Σελ. 410.

(2) *Jules Simon.*—Nouveau diction. de médecine et de chirurgie pratiques.—Art. Foie. Τόμ. IE'. Paris 1872. Σελ. 82.

(3) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 37.

θεωρεῖ ὡς μᾶλλον συνήθη ἕδραν τῶν ῥήξεων τὰ παρὰ τὸν μικρὸν λοβόν μέρη τοῦ ὀργάνου. Σχεδὸν οὐδέποτε αἱ ῥήξεις αὗται ἀλίσκουσιν ἅπαν τοῦ ὀργάνου τὸ πάχος, ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ῥωγμαὶ διήκουσαι κατὰ βάθος ἀπὸ 1—2 δακτύλους. Ἐν γένει διευθύνονται ἀπὸ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω, σπανιώτερον εἶναι λοξαί, ὁ **Devergie** λίαν σπανίως παρετήρησε ταύτας ἐγκαρσίως.

Τὰ χείλη τῶν τοῦ ἥπατος ῥήξεων μικρὸν χαίνουσι, τὰ ἄκρα αὐτῶν εἶναι κοκκώδη, ὅπως καὶ ὁ τοῦ ἥπατος ἱστός, ἐνίοτε ἡ ἰδία τοῦ ἥπατος μεμβράνη ἐπίκειται ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ ῥήγματος, ἄλλοτε δὲ συστελλομένη ἐγκαταλιμπάνει γυμνὸν τὸν ἴδιον τοῦ ἥπατος ἱστὸν κατὰ τὸ ῥῆγμα εἰς ἔκτασιν ὅσον 2 ἢ 3 γραμμῶν· τὰ ῥήγματα ταῦτα ὡς τὰ πολλὰ δὲν φέρουσιν ἐκχυμώματα, ἑπομένως ἢ ὀλίγιστον ἢ οὐδόλως ἐμπεριέχουσιν αἷμα, τὸ ἀπὸ τούτων ὅμως ἐκχυθὲν αἷμα συλλέγεται ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ περιτοναίου καὶ καταλαμβάνει συνήθως τὰ μᾶλλον κατωφερῆ μέρη, καὶ δὴ τὸ κοῖλον τῆς πυέλου καὶ τὰς ὀσφυακὰς χώρας· τὸ οὕτω δὲ ἐκχεόμενον αἷμα παραβένει ἐν μέρει μὲν ῥευστὸν ἐν μέρει δὲ τεθρομβωμένον, καὶ εἶναι μὲν τὸ μεγαλήτερον τοῦ αἵματος μέρος ῥευστὸν ἂν ἡ αἱμορραγία ἐκ φλεβικῶν προέρχεται ἀγγείων, τοὐναντίον δὲ ἂν ἀπὸ ἀρτηριῶν, ἐν γένει ὅμως αἱ κατὰ τὰς ῥήξεις τοῦ ἥπατος αἱμορραγίαι δὲν εἶναι μεγάλαι, οὔτε ἀνάλογαι πρὸς τὰς ἀλλοιώσεις τοῦ ὀργάνου ἃς συνεπάγονται.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν θλαστικῶν ὀργάνων εἰς τὸν *σπλῆνα* εἶναι διάφορα, ὡς τὰ πολλὰ ἀναλόγως τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ ὀργάνου καταστάσεως, μεγέθους δηλονότι, θέσεως, ὑφῆς αὐτοῦ κτλ. Καὶ τὰ μὲν ἁπλᾶ θλάσματα ἥκιστα ἐκδηλοῦνται δι' ἰδίων φαινομένων, ἐκτὸς ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι ἕνεκα τοῦ θλάσματος προκαλεῖται μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρα εἰς τὸ ὄργανον συμφόρησις, τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶναι ἀδύνατον, καὶ παρουσιάζονται τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, οἷον πόνος μᾶλλον ἢ ἧττον ἔντονος, βάρος, ἐξόγκωσις τοῦ ὀργάνου. ἔστιν ὅτε δὲ καὶ καταβολαὶ διαλείποντος πυρετοῦ.

Οὐχὶ σπανίως ὅμως τὰ κατὰ τὸν σπλῆνα θλάσματα παρακολουθοῦσι καὶ *ῥήξεις* τοῦ ὀργάνου, αἵτινες παρουσιάζουσιν ὅλως διάφορον ἰδέαν συγκριτικῶς πρὸς τὰς τοῦ ἥπατος. Τῆς διακινήσεως οὔσης ἐλαφρᾶς, παρατηρεῖται εἰς τὴν κυρτὴν τοῦ ὀργάνου ἐπιφάνειαν ἡ ἰδία αὐτοῦ μεμβράνη διερρηγμένη εἰς ἔκτασιν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην, μετὰ χειλέων ὁμαλῶν καὶ εὐθέων, ὡσανεὶ ἡ τομὴ ἐγένετο διὰ τμητικοῦ ὀργάνου, μεταξὺ δὲ τῶν χειλέων τοῦ οὕτω διερρηγμένου ἰδίου τοῦ ὀργάνου περιβλήματος προφαίνεται ἡ ἰδία τοῦ σπληνὸς οὐσία, οὐχὶ διερρηγμένη ὅπως κατὰ τὰς τοῦ ἥπατος ῥήξεις, ἀλλ' ὁμότιμος, μελανή, ὑπὸ ὁμογενοῦς ἱστοῦ ἀποτελουμένη, ὡσανεὶ ἐνέδωσε διὰ τῆς ἐλαστικότητος αὐτῆς εἰς τὴν διὰ τὴν ῥῆξιν βίαν. Τῆς διακινήσεως ὅμως οὔσης μείζονος, ἢ καὶ αὐτὸ τὸ παρέγχυμα τοῦ ὀρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γάνου διαῤῥήγνυται εἰς ἄλλοτε ἄλλην ἔκτασιν, ἢ μεταβάλλεται εἰς εἶδος πόλτου, ὡς ἀναφέρει παρατήρησιν τοιαύτην ὁ Devergie (1), ἢ καί, τοῦθ' ὅπερ σπάνιον, διαχωρίζεται τὸ ὄργανον εἰς δύο ἢ πλείονα τμήματα, ὅπως παρετηρήσαμεν παρατήρησιν τοιαύτην (Ὅρ. Παρατ. 13.). Σημειωτέον ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις τὸ ὄργανον ὡς τὰ πολλὰ διατελεῖ εἰς οὐχὶ ὑγιᾶ κατάστασιν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν θλαστικῶν ὀργάνων εἰς τὸν *στόμαχον* δὲν εἶναι τόσῳ συχνά, οὐδὲν ἧττον ὅμως αἱ κατὰ τὴν στομαχικὴν χώραν ἰσχυραὶ πλήξεις προκαλοῦσιν ἐνίοτε ἀναλόγως τῆς καταστάσεως εἰς ἣν διατελεῖ τὸ ὄργανον, πληρότητος ἢ κενότητος, μᾶλλον ἢ ἧττον σπουδαίας λειτουργικὰς τοῦ ὀργάνου βλάβας.

Τῆς διακινήσεως οὔσης πολλῷ ἰσχυροτέρας προκαλοῦνται ἀλλ' ἔτι σπανιώτερον καὶ *ῥήξεις* τοῦ ὀργάνου, ὡς τὰ πολλὰ προερχόμεναι ἀπὸ μεγάλης γενικῆς τοῦ σώματος διακινήσεως· εἶναι δὲ τέλειαι ἢ ἀτελεῖς, ἀλίσκουσαι μίαν, δύο, ἢ σπανιώτερον καὶ τὰς τρεῖς τοῦ στομάχου μεμβράνας συγχρόνως. Τοῦ περιτοναϊκοῦ τοῦ στομάχου χιτῶνος ὄντος διεῤῥωγότος παρατηροῦνται, ἰδίᾳ κατὰ μῆκος τοῦ μικροῦ τόξου, 15, 20 ἢ 30 ῥήξεις μετὰ χειλέων ὁμαλῶν ἀπὸ $^1/_2$—1 δακτύλου μῆκος, ἄνευ χασμοῦ αὐτῶν, διακρινομένου ἀνὰ μέσον αὐτῶν τοῦ μυϊκοῦ χιτῶνος. Ὅμοια ῥήματα παρατηροῦνται καὶ κατὰ τὸν βλεννώδη χιτῶνα, ἐνίοτε ἀντιθέτως κείμενα πρὸς τὰ τοῦ ὀῤῥώδους, διήκουσι δὲ ἐγκαρσίως πρὸς τὸ μῆκος τοῦ στομάχου· παρατήρησιν καθ' ἣν ὁ βλεννώδης καὶ ὀῤῥώδης τοῦ στομάχου χιτὼν εὑρέθη διεῤῥωγὼς ἀναφέρει ὁ Devergie (2). Μᾶλλον ἕνεκα πλήξεως κατὰ τὴν στομαχικὴν χώραν λίαν ἰσχυρᾶς ἢ ἕνεκα πτώσεως συμβαίνει ἐνίοτε ῥῆξις ἁπάντων τοῦ στομάχου τῶν χιτώνων, ὅτε δὲν ἀνευρίσκονται ἐκχυμώματα διότι ὁ θάνατος ἴσως ἐπέρχεται ταχέως.

Τά τε ἁπλᾶ καὶ μετὰ ῥήξεων θλάσματα εἰς τὰ *ἔντερα* εἶναι λίαν σπάνια, συνυπάρχουσι δὲ μετὰ ἄλλων πολλῷ βαρυτέρων κακώσεων ἄλλων ὀργάνων.

Αἱ τῆς *οὐροδόχου κύστεως* ῥήξεις συνεπείᾳ ἰσχυρᾶς πλήξεως κατὰ τὴν ὑπογαστρικὴν χώραν συμβαίνουσι τοῦ ὀργάνου ὄντος πλήρους. Ὁ Devergie ἀναφέρει περίστασιν καθ' ἣν Ἄγγλος τις ἐρίσας πρὸς ἕτερον καὶ λακτισθεὶς κατὰ τὴν ὑπογαστρικὴν χώραν ἔπαθε ῥῆξιν τῆς κύστεως, ὁ δὲ Dupuytren (3) ἑτέραν, καθ' ἣν γυνὴ πρὸ 20 ὡρῶν μήπω οὐρήσασα ἔπαθε ῥῆξιν τῆς κύστεως ἕνεκα πλήξεως κατὰ τὴν ὑπογαστικὴν χώραν.

---

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 86.
(2) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 40.
(3) *Dupuytren.* — Αὐτόθι. Τομ. Ε'. Σελ. 237.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μεγάλαι καὶ ἰσχυραὶ πλήξεις κατὰ τὴν καρδιακὴν χώραν, εἴτε ἰσχυραὶ διακινήσεις ὁλοκλήρου τοῦ σώματος, προκαλοῦσι, καὶ δὴ τῆς *καρδίας* ἐν νοσηρᾷ διατελούσης καταστάσει, βαρέα συμπτώματα καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὡς παρετηρήσαμεν περίστασιν τοιαύτην ἀκαριαίου θανάτου ἕνεκεν ἰσχυρᾶς πλήξεως διὰ πυγμῆς εἰς ἄνδρα φέροντα πολλὰς κατὰ τὸ περικάρδιον καὶ τὰ ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ὄργανα ἀλλοιώσεις προγενεστέρων παθήσεων. (Ὄρ. Παρ. 15.)

Μᾶλλον ἀπὸ ἰσχυρῶν κατὰ τὸν θώρακα πλήξεων ἢ ἀπὸ ἰσχυροῦ δονισμοῦ ἐπιγίνονται ποικίλα ἀπὸ τῶν *πνευμόνων* συμπτώματα· καὶ ὁτὲ μὲν περιορίζονται τὰ ἀποτελέσματα τῶν πλήξεων τούτων εἰς ἁπλᾶ θλάσματα ὑπὸ φαινομένων περιωρισμένης ὑπεραιμίας ἢ φλεγμονῆς σημαινόμενα, ὁτὲ δὲ ἐπισυμβαίνουσι καὶ ῥήξεις τῶν πνευμόνων προκαλοῦσαι εἴτε ἁπλᾶς αἱμορραγίας εἴτε καὶ τὸν πνευμοθώρακα αὐτόν. Παρετηρήσαμεν ἄλλοτε ἄνδρα παρουσιάσαντα ἅπαντα τὰ φαινόμενα πνευμονίας μετ' ἀφθόνου ἀποχρέμψεως αἱματοφύρτων πτυέλων ἕνεκα πλήξεως κατὰ τὸν θώρακα διὰ λίθου.

Τὰ θλαστικὰ ὄργανα ἐνεργοῦντα κατὰ τὰ τοιχώματα τῶν ἐνεχουσῶν τὰ σπλάγχνα κοιλιῶν συνεπάγονται βλάβας οὐ μόνον εἰς τὰ ἐν αὐταῖς ὄργανα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ *μυϊκὰ αὐτῶν τοιχώματα*. Ἐκ τῶν μυῶν συνηθέστερον ῥήγνυται τὸ *διάφραγμα*, εἴτε ἕνεκα πτώσεως εἰς τοὺς πόδας ἢ τὴν κεφαλήν, εἴτε ἕνεκα ἰσχυρᾶς πλήξεως εἰς τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα διὰ σώματος ἐνεργοῦντος μετὰ μεγάλης ἐπιφανείας, εἴτε ἕνεκα ἰσχυρᾶς πιέσεως διὰ τοῦ γόνατος ἐπὶ τῆς κοιλίας κτλ. Ὡς τὰ πολλὰ τὸ διάφραγμα ῥήγνυται κατὰ τὴν εἰσπνοήν καθότι διατελεῖ εἰς συσταλτικότητα· παρατηροῦνται δὲ συνήθως αἱ ῥήξεις τοῦ διαφράγματος εἰς τὸ ἀπονευρωτικὸν κέντρον, καὶ δὴ καθ' ὃ μέρος ἑνοῦται ἡ ἀριστερὰ μυϊκὴ μοῖρα μετὰ τοῦ κέντρου τούτου, οὐ μακρὰν τῶν κώνων, ἐξ οὗ συνηθέστεραι αἱ ῥήξεις πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἢ τὰ δεξιά. Τὰ χείλη τῆς ῥήξεως, ἄλλοτε ἄλλης τὸ μέγεθος, εἶναι ἄνισα, τὸ δὲ ἀπὸ τούτων ἐκχεόμενον αἷμα εἶναι πάντοτε ὀλίγον τὸ ποσόν. Ἄμεσον δὲ τῶν τοιούτων ῥήξεων ἀποτέλεσμα εἶναι κήλη τῶν κοιλιακῶν σπλάγχνων ἐν τῇ ἀριστερᾷ τοῦ θώρακος κοιλότητι· τὰ δὲ προπίπτοντα ὄργανα εἶναι ὡς τὰ πολλὰ μέρος τοῦ ἥπατος, μέρος ἢ ὅλος ὁ στόμαχος, ὁ σπλὴν καὶ μέρος τῶν ἐντέρων, ἀπωθουμένου τοῦ πνεύμονος πρὸς τὰ ἄνω· ἐνίοτε τὰ ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος προπίπτοντα ταῦτα ὄργανα περισφίγγονται ὑπὸ τοῦ διερρωγότος διαφράγματος.

Αἱ αὐταὶ αἰτίαι προκαλοῦσιν ἐνίοτε κήλας καὶ διὰ τῶν φυσικῶν ὁδῶν, οἷον τοῦ ὀμφαλοῦ, τοῦ βουβωνικοῦ καὶ μηρικοῦ σωλῆνος.

γ'. *Σύντριψις ἢ καταστροφή.* — Ἡ διαφορὰ μεταξὺ θλάσματος καὶ συντρίψεως, ἢ καταστροφῆς, ἢ ἀπορganώσεως, συνίσταται εἰς τὸ ὅτι κατὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὲν τὸ θλάσμα μετὰ τὴν πλῆξιν τὰ παθόντα μέρη διατηροῦσι τὴν ἀκεραιότητα τῆς ὑφῆς αὐτῶν, ἐνῷ κατὰ τὴν σύντριψιν ἡ ἀνατομικὴ αὐτῶν ὑφὴ εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον βαθέως ἠλλοιωμένη.

Ἡ σύντριψις οὐδέποτε ὑπάρχει ἢ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς ἐκχυμώματος συνηθέστατα δι' ἐκχύσεως, σπανίως δὲ διὰ διηθήσεως· τὸ αἷμα ἐκχεῖται ἐντὸς τοῦ διασχισθέντος κυτταρώδους ἱστοῦ ὡς εἰς θήλακον, συνεπῶς τὸ ἄμεσον τῆς συντρίψεως ἀποτέλεσμα εἶναι σχεδὸν πάντοτε διὰ τὰ ἐξωτερικὰ μαλθακὰ μέρη ὄγκος μᾶλλον ἢ ἧττον ἐξέχων, παρουσιάζων ἅπαντας τοὺς χαρακτῆρας τοῦ μετὰ ἐκχυμώματος θλάσματος, καὶ διαφέρων ἐκείνου μόνον διότι εἶναι ἐντελῶς κλυδάζων.

Τὰ τῆς συντρίψεως φαινόμενα ἀπαντῶσι συνήθως εἰς τὰ ἄκρα, ἢ κατὰ τὰ τοιχώματα τῶν κοιλοτήτων, ἢ καὶ κατὰ τὰ παρεγχυματώδη ὄργανα· τὰ μεμβρανώδη ὄργανα οὐδέποτε σχεδὸν ὑπόκεινται εἰς σύντριψιν ἀλλὰ μόνον εἰς ῥῆξιν. Ἡ σύντριψις ἀπαντᾷ ἐνίοτε εἰς τὰ κατὰ βάθος ὄργανα χωρὶς ἐξωτερικῆς τοῦ δέρματος βλάβης.

Ἅπαντα δὲ τὰ πρωτοπαθῆ ἢ δευτεροπαθῆ τοῦ θλάσματος φαινόμενα παρατηροῦνται καὶ ἕνεκα τῆς συντρίψεως, ἀλλὰ πάντοτε εἰς βαθμὸν πολλῷ μείζονα, οὕτως ὥστε λίαν συχνὰ ἀπαντῶσι νόθα πρωτοπαθῆ ἀνευρύσματα λίαν ἐκτεταμένα, γάγγραινα, παράλυσις, νέκρωσις, τερηδών, λευκοὶ ὄγκοι. Τὰ τῆς συντρίψεως ἀποτελέσματα ἰῶνται συνήθως μετὰ ἐμπύησιν, ἄλλοτε δὲ εἶναι ἀναγκαία καὶ ἡ κένωσις τῶν αἱματηρῶν ὄγκων. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι ἡ διὰ τὴν σύντριψιν πρόγνωσις εἶναι πάντοτε βαρεῖα, καὶ μάλιστα ἂν αὕτη ἁλίσκει τὰ παρεγχυματώδη ὄργανα.

Ἡ τελεία ἢ ἀτελὴς τοῦ δέρματος σύντριψις συνεπάγεται ὡς τὰ πολλὰ λύσιν τῆς συνεχείας αὐτοῦ ἐπομένως θλαστικὸν τραῦμα, ὅπερ συνηθέστατα ἐμπυίσκεται, βραδέως ἰᾶται, διότι συχνάκις ἕνεκα τῆς συντρίψεως τὰ περὶ τὸ τραῦμα μέρη γαγγραινοῦνται, ἡ δὲ τῆς οὐσίας ἀπώλεια τούτου ἕνεκα εἶναι μεγάλη. Ἡ ἰδέα τῶν τραυμάτων τούτων εἶναι λίαν ἀνώμαλος, οἱ ἀπὸ τούτων κρημνοὶ ἐν γένει παχεῖς, μετὰ χειλέων ὀδοντωτῶν· ἄλλοτε τὰ χείλη εἶναι εὐθέα ὡσὰν ἡ τομὴ ἐγένετο διὰ τμητικοῦ ὀργάνου. Αἱμορραγίαν πολλῷ σπανιώτερον προκαλοῦσιν ἢ τὰ διὰ τμητικῶν ὀργάνων τραύματα, οὐδὲν ἧττον ὅμως συνεπάγονται τοιαύτην ἐπιγενῆ.

δ'. *Νάρκη*. — Ὡς ἐν ἀρχῇ εἴρηται ὁ Dupuytren διακρίνει καὶ τέταρτον βαθμὸν ἀποτελεσμάτων τῶν θλαστικῶν ὀργάνων, ὃν νάρκην ἀποκαλεῖ, καὶ περιγράφει ὡς ἑξῆς.

«Μεταξὺ νάρκης καὶ διακινήσεως ὑπάρχει οἵα καὶ μεταξὺ παρηγορικῶν ἢ κατευναστικῶν καὶ ναρκωτικῶν φαρμάκων διαφορά· ἐνῷ εἰς τὴν διακίνησιν παρατηρεῖται βλάβη ἀναγομένη εἰς τὰς λειτουργίας τοῦ ὀργάνου, εἰς τὴν νάρκην ἡ βλάβη φέρεται εἰς αὐτὴν τῆς ζωῆς τὴν ἀρχήν. Ἡ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

η εἶναι ἀτακτικὴ νωθρεία συνοδεύουσα τὴν βλάβην. Τὸ κυρίως χαρίζον τὴν πάθησιν σημεῖον εἶναι ἡ ἁλίσκουσα τὸ πεπονθὸς μέλος ἀνσία, τοσαύτη ὥστε καὶ ἀκρωτηριασμὸς ἐνεργεῖται χωρὶς αἰσθήσεως. ερμοκρασία ταπεινοῦται εἰς ἄλλοτε ἄλλον βαθμὸν καὶ μέχρι παδους ψύχους. Τὰ δύο ταῦτα τῆς νάρκης συμπτώματα, τὴν ἀναισθηκαὶ τὴν ψύξιν, συνοδεύει ἀδράνεια τῶν λειτουργιῶν τῆς ζωῆς ἐπιμένη ἀπὸ τοῦ τρωθέντος μέρους ἅπαν τὸ σῶμα· ἡ ὄψις τῶν παθόνἐμφαίνει ἔκπληξιν, τὸ βλέμμα προσηλωμένον, οἱ χαρακτῆρες τοῦ ὠπου καταβεβλημένοι, τὸ στόμα ἡμιάνοικτον, ἡ γλῶσσα ξηρά, ἡ νοὴ βραχεῖα, ὁ σφυγμὸς μικρός, ἀδύνατος, ἀνώμαλος καὶ συχνάκις ίπων. Οἱ ἄρρωστοι φαίνονται ξένοι πρὸς πᾶν τὸ περὶ αὐτοὺς συμβαῖνει σάρκες εἶναι μαλθακαί, πλαδαραί, αἱμορραγία δὲν ὑπάρχει, ἀλόνον παθητικὴ ῥύσις ὑγρῶν μελανωπῶν καὶ ὡς τὰ πολλὰ κακόσμων τῆς ἐπιφανείας τοῦ τραύματος ὄντος ὠχροῦ, ὑπώχρου ἢ ἰοειδοῦς, δὲ τῆς βαθείας τῆς καθόλου ζωῆς ἐξασθενίσεως τάχιστα σχηματίαι ἐσχάραι ἐκ κατακλίσεως. Ἐπερχομένης δὲ ἀντιδράσεως ὁ ἄρρωἐξέρχεται τῆς γενικῆς ταύτης ναρκώδους καταστάσεως, ἡ ἀναπτυσνη φλεγμονὴ συνοδεύεται ὑπὸ ἐξιδρώσεως ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ματος ὑγρῶν ἰοειδῶν, αἱματοφύρτων, κακόσμων, ὑπὸ ἐμφυσηματώδους ήσεως, σταιτώδους, ἐπινεμομένης μᾶλλον ἢ ἧττον τὰ παρακείμενα μέρη λισκούσης βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὸν κορμόν. Συνυπάρχει δὲ καὶ τὸς ἄτακτος, ῥίγη μετὰ θερμότητος ἀμειβόμενα, παράνοια ὁτὲ μὲν ος ὁτὲ δὲ μανική, ἔμετος, γενικὸς ἴκτερος, ἐπίσχεσις τῶν οὔρων.

Τὰ τῆς νάρκης ἀποτελέσματα ἐκτείνονται καὶ πέραν τοῦ θανάτου, τετρωμένα μέρη καὶ τὰ περὶ αὐτὰ ταχέως χρωματίζονται δι' ἰοειχρώσεως καὶ ἀποδίδουσιν ὀσμὴν γαγγραινώδη ἅμα δὲ καὶ σηπεδη. Ἡ πτωματικὴ ἰοειδὴς χροιὰ ἁλίσκει ταχέως ἅπαν τὸ σῶμα, πανταχόθεν ἐκλύονται, ὁ μετεωρισμὸς εἶναι μέγας, ἡ δὲ σῆψις ἐν γέιγαντιαίοις βαίνει βήμασιν. »

Αἰκίαι καὶ κακώσεις διὰ τμητικῶν ὀργάνων —Τὰ μᾶλλον ήσει ἐκ τῶν πολλαπλῶν τμητικῶν ὀργάνων δι' ὧν ἐνεργοῦνται κακώεἶναι ξυρός, μάχαιρα καὶ τὰ διάφορα αὐτῆς εἴδη, οἷον ἀμφίστομος, ιχμος, μονόστομος, ἀμβλεῖα κατὰ τὴν ἄκραν, βαρεῖα, ἐλαφρά, κυνηκή κτλ., ξίφος καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ εἴδη, δρέπανον καὶ τὰ διάφορα οῦ εἴδη ἀναλόγως τῆς χρήσεως, σκέπαρνον, πέλεκυς, ψαλίδιον κτπ.

αἱ εἰ μὲν τὸ τμητικὸν ὄργανον διὰ συρμοῦ ἁπλῶς ἐνεργεῖ μετὰ μιδυνάμεως, διαιρεῖ μόνον τὴν ἐπιφάνειαν, εἰ δὲ μετὰ μείζονος δυνάς ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ εἶναι διπλῆ· 1. τέμνει, καὶ 2. θλᾷ μᾶλλον ἢ ἧττον ρῶς ἃ ἐφάπτεται μέρη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βε

Ἀναπόφευκτον τῆς τοῦ τμητικοῦ ὀργάνου ἐνεργείας ἀποτέλεσμα εἶναι *τραῦμα ἐπίμηκες* μετὰ αἱμορραγίας καὶ χασμοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ θλάσματος τῶν χειλέων αὐτοῦ. Εἴς τινα ἐπιμήκη τραύματα, τὰ κατὰ τὸ δέρμα ἐ. π. διακρίνονται τρία μέρη, ἡ ἀρχή, τὸ τέλος καὶ τὸ κεντρικὸν τοῦ τραύματος μέρος· ὡς τὰ πολλὰ διακρίνεται τὸ τελικὸν τοῦ τραύματος πέρας ἐκ τοῦ τρόπου τῆς τομῆς τοῦ δέρματος, ἥτις γίνεται οἱονεὶ διὰ συρμοῦ, τοῦτο δὲ κυρίως συμβάλλει εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς δολοφονίας, καὶ τῆς θέσεως τοῦ αὐτουργοῦ κατὰ τὴν διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος κτλ.· τὸ ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ ὅπλου διαγνωστικὸν τοῦτο σημεῖον προκύπτει ἐκ τῶν νυσσόντων ἅμα καὶ τεμνόντων ὀργάνων, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἁπλῶς τεμνόντων, διότι ἐ. π. ὁ ξυρὸς ἐπὶ κυρτῆς ἐπιφανείας ἐνίοτε ἐνεργεῖ μετὰ συρμοῦ καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ὡς καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς τομῆς.

Ἡ αἱμορραγία εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τῆς διαμέτρου καὶ τοῦ πλήθους τῶν διαιρεθέντων ἀγγείων, διὸ ἐνίοτε ἐκ τῆς ποσότητος τοῦ ἐκχεομένου αἵματος εἰκάζεται τὸ παθὸν τοῦ σώματος μέρος.

Τμητικοῦ ὀργάνου ἐν ὁστῷ διωσθέντος μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν ἀπομένει κενὸν διάστημα ἀνάλογον πάντοτε τῇ διαμέτρῳ τοῦ τρώσαντος ὀργάνου, ἐξ οὗ διαγιγνώσκεται τὸ πάχος τοῦ ὅπλου· τοῦ τμητικοῦ δὲ ὀργάνου ἐμπαρθέντος εἰς μαλθακὰ μόρια τὸ ἀπομένον κενὸν μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν δὲν ἀναλογεῖ πρὸς τὸ πάχος τοῦ ὅπλου, ἅτε δὴ πολλῶν αἰτίων συμβαλλόντων εἰς τὴν αὔξησιν ἢ τὴν μείωσιν τοῦ χασμοῦ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος, τῶν ἑξῆς· 1. Ἡ ἐλαστικότης τοῦ ἱστοῦ. — 2. Ἡ τάσις τοῦ ἱστοῦ. — 3. Ἡ διεύθυνσις τῶν ἀπαρτιζουσῶν αὐτὸν ἰνῶν. — 4. Τὸ μῆκος τῶν ἰνῶν. — 5. Ἡ συσταλτικότης τοῦ ἱστοῦ. — 6. Ἡ μυϊκὴ συσταλτικότης, καὶ — 7. Τὸ πάχος τέλος τοῦ ὅπλου.

Κυρία τοῦ χασμοῦ αἰτία εἶναι ἡ τοῦ *ἱστοῦ ἐλαστικότης*, ἥτις τόσῳ μᾶλλον ἔντονος τυγχάνει, ὅσῳ ὁ ἱστὸς διατελεῖ ἐν καταστάσει μείζονος τάσεως, συντελούσης ὅπως καταστῇ τὸ τραῦμα βαθύτερον· τὰ φαινόμενα ταῦτα λίαν καταφανῆ εἶναι εἰς τὰς ἀρτηρίας, ὧν τὰ ἀποκοπέντα ἄκρα λίαν ἰσχυρῶς συστέλλονται, εἰς ἀντίθεσιν τῶν νεύρων οὐδόλως σχεδὸν συστελλομένων. Καὶ ἡ μὲν τῶν ἱστῶν *τάσις*, καθιστῶσα στερεωτέραν τὴν ἐπιφάνειαν ἐφ' ἣν δρᾷ τὸ τρωτικὸν ὄργανον, διευκολύνει τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, ἐξ οὗ τὸ τραῦμα καθ' ὅλας τὰς διευθύνσις γίνεται μεγαλήτερον, ἡ δὲ χαλάρωσις ἀντίθετον ἐπάγεται ἀποτέλεσμα, διὸ τὸ αὐτὸ ὅπλον διὰ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἐνεργοῦν παράγει ἐνίοτε εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τραύματα ὅλως διάφορα· ὡς παρατηρεῖται εἰς τὸ ἀρτηριακόν, μυϊκὸν καὶ ἀπονευρωτικὸν σύστημα, τεταμένον ἢ κεχαλαρωμένον τυγχάνον.

Ἰδίως καταφανὴς εἶναι ἡ ἐπήρεια τῆς *διευθύνσεως* τῶν ἰνῶν ὡς πρὸς τὸν χασμὸν τῶν χειλέων τοῦ τραύματος εἰς τὸν μυϊκὸν καὶ ἀπονευρωτι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὸν ἰστόν. Τραῦμα διὰ ξίφους κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ μηροῦ ἐπιφάνειαν καὶ παραλλήλως τῇ διευθύνσει αὐτοῦ, ἀλίσκον τὸ δέρμα καὶ τὴν μηρικὴν ἀπονεύρωσιν, δὲν συνοδεύεται ὑπὸ χασμοῦ κατὰ τὰς ἀπονευρωτικὰς ἴνας, τοὐναντίον ὅμως τὸ τραῦμα εἶναι χαῖνον ἂν ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ εἶναι ἐπιπαρσία. Ἐν συνόλῳ τραῦμα διὰ τμητικοῦ ὀργάνου οὐδέποτε ἀπεικονίζει τὴν διάμετρον τοῦ παραγαγόντος αὐτὸ ὀργάνου· τὸ τραῦμα πάντοτε φέρει μείζονας διαστάσεις, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν νυσσόντων ὀργάνων συμβαίνοντα.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ τμητικοῦ ὀργάνου δὲν εἶναι πάντοτε ἁπλοῦν τραῦμα, ἀλλὰ καὶ *ἀποκοπὴ ἐνίοτε τμήματος μέλους καὶ ἀποχωρισμὸς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ λοιποῦ σώματος εἴτε καθόλου εἴτε κατὰ μέρος*· τοῦτο δὲ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κινησάσης τὸ ὅπλον δυνάμεως, τοῦ κοπτεροῦ τοῦ ὅπλου, τῆς ἀντιστάσεως ἢ τῆς ποιότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀντιστάσεως ἣν συναντᾷ εἴτε εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ μέρος, εἴτε εἰς τὸ ἐπίπεδον ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ μέρος. Οὐδὲν τοῦ σώματος μέρος ἀνθίσταται εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ πελέκεως *ἕνεκα τοῦ ἀπαρτίζοντος αὐτὸν ὄγκου*· τὸ δρέπανον, καίτοι φέρον λεπίδα λίαν λεπτὴν καὶ συνεπῶς λίαν ἐλαφρᾶν, προκαλεῖ ἀποτελέσματα ἐπίσης μεγάλα ὡς ἐκ τῆς ἐκτάσεως τῆς κοπίδος· τὸ θέριστρον, τὸ κλαδευτήριον καὶ τὸ σκέπαρνον διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἶναι λίαν ἐπικίνδυνα ὅπλα, ἰδίως τὸ σκέπαρνον, καθὸ προσηρτημένον εἰς λαβὴν δι' ἧς κινεῖται καὶ προσκτᾶται μεγάλην δύναμιν, τουταὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν Δαμασκηνὴν μάχαιραν.

Τὸ σχῆμα τῆς κοπίδος τοῦ ὅπλου συντελεῖ εἰς τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ βάθος τῶν τραυμάτων· ὅπλον μετὰ κυρτῆς κοπίδος παράγει τραῦμα μᾶλλον βαθὺ καὶ μᾶλλον ἐκτεταμένον, ἢ ὅπλον μετὰ κοίλης κοπίδος, καθότι τὸ κυρτὸν σχῆμα συντελεῖ μᾶλλον εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ πρίονος, ὅστις ἀποτελεῖ τὴν κοπίδα, συνεπῶς ἅπαντα τὰ παλαιὰ τῆς χειρουργικῆς ἐργαλεῖα ἀντεκατεστάθησαν δι' εὐθέων ἢ κυρτῶν.

Πόνος εἴτε πρωτοπαθῶς, εἴτε δευτεροπαθῶς σπανίως συνοδεύει τὰ διὰ τμητικῶν ὀργάνων τραύματα.

Συνεπῆ ἀποτελέσματα τῶν διὰ τμητικῶν ὀργάνων τραυμάτων. — Τῶν χειλέων τοῦ τραύματος ὁμαλῶς καὶ κανονικῶς κεκομμένων ἡ συγκόλλησις καὶ σύμφυσις διενεργεῖται ἀμέσως, ἤτοι διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἑνώσεως, μεσολαβούσης γλοιώδους ὕλης παχυνομένης καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας ὀργανοῦνται ἀγγεῖα· τῶν χειλέων ὅμως τοῦ τραύματος χαινόντων, ἀφισταμένων καὶ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος διατελούντων, εἰς περιστάσεις ὀλίγον εὐνοϊκὰς διὰ τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἕνωσιν, ἡ ἴασις τελεῖται μετά τινας ἡμέρας, 1. Δι' ἐκκρίσεως ὕλης ἀναλόγου τῇ προωρισμένῃ διὰ τὴν κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἕνωσιν. καὶ 2. Διὰ φλογιστικῆς ἐπεξεργασίας, συνε-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

παγομένης ἔκκρισιν ἀφθόνου ὀρροῦ, ἐξοίδησιν τῶν χειλέων τοῦ τραύματος μετὰ ἐρυθρότητος μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντόνου, καὶ πύησιν ἧς τὸ πῦον ἐν ἀρχῇ μὲν εἶναι ῥευστόν, εἶτα δὲ παχύ, συνεστηκός, κιτρινοπράσινον, ὀσμῆς μᾶλλον ἢ ἧττον χαρακτηριστικῆς, καὶ παρεμφεροῦς πάντοτε τῇ τῶν ὑγρῶν τῶν φύσει ἐκκρινομένων ἢ περιεχομένων ἐν τοῖς γειτνιάζουσιν ὀργάνοις, ἢ τῇ φύσει τοῦ ἐκκρινομένου ὑπὸ τοῦ τετρωμένου ἱστοῦ ὑγροῦ.

Εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν μεγάλης σπουδαιότητος εἶναι τὰ δύο ταῦτα γεγονότα, διότι παρέχουσιν ἐνδείξεις μᾶλλον ἢ ἧττον βεβαίας περὶ τῆς ἕδρας καὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ τραύματος. Οὕτω τὸ πῦον ἄλλοτε μὲν εἶναι ὀρρῶδες, δριμὺ καὶ ἐρεθιστικόν, βλεννῶδες, τυρῶδες, ἄλλοτε δὲ ἔχει ὀσμὴν οὖρου, σπέρματος, κόπρου κτλ., ἀπὸ τῶν ὁποίων ὁδηγούμενος ὁ ἰατρὸς διαγιγνώσκει βλάβην τοιούτου ἢ τοιούτου ὀργάνου.

Βραδύτερον ἀναπτύσσεται σαρκοφυία, τὰ δὲ κεγχροειδῆ σαρκία ἐν ἀρχῇ σπογγώδη, μαλθακά, αἱμορρόουσι καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην ἐπαφήν, εἶτα δὲ κυτταρώδη ἢ κυτταροϊνώδη καὶ τέλος ἰνώδη, συμπλησιάζουσιν ἀλλήλοις, συσφίγγονται καὶ ἀπεργάζονται εἶδος μεμβράνης γεννώσης τὴν οὐλήν. αὕτη ἐν ἀρχῇ εἶναι μικρόν τι παχεῖα, ῥοδόχρους, ὁμαλὴ καὶ ὀλίγον διακρίνεται ἀπὸ τοῦ χρώματος τοῦ τραύματος, ἡ ἐλαχίστη πλῆξις ἢ πίεσις διαῤῥηγνύουσιν αὐτήν, βραδύτερον ὅμως γίνεται μᾶλλον συστατική, ἀποχρωματίζεται βαθμηδόν, προσκτᾶται τὴν φυσικὴν τοῦ δέρματος χροιάν, καὶ παλαιουμένη γίνεται λευκοτέρα τοῦ δέρματος, τοῦθ' ὅπερ τεκμηριοῖ ὅτι στερεῖται ὀργάνων ἐκκρινόντων χρωματιστικὴν ὕλην, διὸ αἱ τῶν αἰθιόπων οὐλαὶ ἀπομένουσι λευκαί.

Ὁ ἀπαιτούμενος κατὰ γενικὸν κανόνα χρόνος διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῶν πυορρόων τραυμάτων ἔχει ὡς ἑπεται·

Τραῦμα αἱμορρόει τὰς πρώτας δώδεκα μετὰ τὴν γένεσιν αὐτοῦ ὥρας. — Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, καὶ ὡς τὰ πολλὰ ταχύτερον, ἡ φλεγμονὴ ἐπιγίνεται μετὰ ὀρρώδους ἐκκρίσεως, διαρκοῦσα καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν. — Τὴν τρίτην ἡμέραν ἄρχεται ἐξίδρωσις ὕλης ὀρροπυώδους. — Τὴν τετάρτην, ἢ τὸ βραδύτερον τὴν πέμπτην, ἡμέραν τὸ τραῦμα εἶναι ἐν πλήρει διαπυήσει. — Ἡ δὲ πύησις παρατείνεται ἐπὶ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ βάθους τοῦ τραύματος. Εἰς τραῦμα ἁπλοῦν ἄνευ ἀπωλείας τῆς οὐσίας διαρκεῖ 5—8 ἡμέρας. — Ἀπὸ τῆς 15—18 ἡμέρας τὸ τραῦμα εἶναι ἐπουλωμένον.

Ἡ ῥοδόχρους οὐλὴ εἶναι πάντοτε πρόσφατος, λογίζεται δὲ κατὰ προσέγγισιν ἡ ἐποχὴ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῆς ἐκ τῆς συστάσεως καὶ τῆς στερρότητος αὐτῆς. Συνήθως ἡ οὐλὴ εἶναι ὅλως λευκὴ εἰς τραῦμα ἁπλοῦν ἀπὸ τῆς 30 — 40 ἡμέρας· τὸν λευκὸν χρωματισμὸν ἡ οὐλὴ διατηρεῖ καθ' ἅπαντα πλέον τὸν βίον τοῦ παθόντος, ἑπομένως ἅμα ὡς προσκτήσηται

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Πέρους

ήν χροιὰν ταύτην καθίσταται ἀδύνατος ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῆς παχῆς τῆς γενέσεως αὐτῆς.

Ἅπαντα ταῦτα τὰ φαινόμενα, ἅτε δὴ ζωτικά, τόσῳ τάχιον διατρέουσι τὰς περιόδους, ὅσῳ ὁ παθὼν εἶναι νεώτερος τὴν ἡλικίαν. Ἐν γένει δὲ ίτια τῶν ποικιλιῶν τούτων κατὰ τὸν Devergie (1) εἶναι· 1. Ἡ ἔκτασις τοῦ ραύματος. — 2. Τὸ βάθος αὐτοῦ.—3. Ἡ φύσις τῶν τρωθέντων ἱστῶν. — 4. Ἡ κράσις τοῦ παθόντος. — 5. Ἡ ἰδιοσυγκρασία. — 6. Ἡ ἕξις. — 7. Ἡ νοσηρὰ ἢ μὴ τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ κατάστασις. — 8. Ἡ θεαπεία· καὶ ἄπειραι ἄλλαι περιστάσεις, ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ αμβάνῃ ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν.

Πρὸς λύσιν τοῦ οὐχὶ σπανίως προβαλλομένου ζητήματος τῆς δυνατῆς ιότητος μέρους ἀτελῶς ἢ τελείως ἀποχωρισθέντος ἀπὸ τοῦ σώματος χρησιμεύουσι τὰ ἑξῆς δεδομένα.

Κρημνὸς συνεχόμενος μετὰ τοῦ λοιποῦ τοῦ σώματος διὰ μεγάλου μέους τῆς περιφερείας αὐτοῦ, διατηρεῖ ἐν ἑαυτῷ ἐντελῶς τὴν ζωήν· σημειωτέον ὅτι πρόκειται περὶ κρημνῶν ὑγειῶν καὶ οὐχὶ συντεθλασμένων, διότι ἡ γάγγραινα τότε ἀλίσκει ἐνίοτε τὸ ἀποκεχωρισμένον μέρος. Ἡ ζωτικότης τοῦ κρημνοῦ εἶναι ὀλιγωτέρα ἀναλόγως τοῦ μικροῦ τῆς ἐκτάσεως τοῦ δέρματος τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῆς λοιπῆς τοῦ σώματος ἐπιφανείας, διὸ κρημνὸς διὰ λεπτοῦ μίσχου συνεχόμενος μικρὰν ζωτικότητος ἐλπίδα κέκτηται, οὐδὲν ἧττον ὅμως ὑπάρχουσι παραδείγματα ἀκυροῦντα τὸν νόμον τοῦτον, τῆς ζωῆς διατηρουμένης ἐνίοτε. Ἡ ζωτικότης ὅμως αὕτη εἶναι περιωρισμένη καὶ παραμένει ἰδίως καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἕνωσις τῶν μερῶν εἶναι ἄμεσος, καὶ προέρχεται ἐκ τραύματος πρὸ ὀλιγίστου συμβάντος χρόνου, συνεπῶς ἐλαττοῦνται αἱ ἐλπίδες εἰς πυρρόου ἤδη τραῦμα· παρατηρητέον ὅτι ἡ βιότης αὐξομειοῦται ἀναλόγως τῆς ζωτικότητος τῶν μερῶν ἔνθα τὸ τραῦμα ἑδράζει, οὕτως ε. π. εἰς τὸ πρόσωπον, ἔνθα πολλὰ ὑπάρχουσιν ἀγγεῖα, αἱ ἐλπίδες τῆς ζωῆς εἶναι λίαν μεγάλαι, πολλῷ ὀλιγώτεραι δὲ εἰς τὰ κάτω ἄκρα, ἔνθα τὸ τριχοειδὲς σύστημα εἶναι ἧττον ἀνεπτυγμένον.

Μέρος τοῦ σώματος ὁλοσχερῶς ἀποχωρισθὲν εἴς τινας περιστάσεις συμφύεται, ἂν εἶναι μικρὸν τὸν ὄγκον, ἂν ἀμέσως τοποθετηθῇ ἐκ νέου, καὶ ἂν ἡ τομὴ εἶναι ὁμαλὴ καὶ κανονική. Ὁ Devergie (2) ἀναφέρει τὴν ἑξῆς λίαν περίεργον περίστασιν· Στρατιώτου τὴν ῥῖνα κατὰ τὸ χονδρῶδες αὐτῆς μέρος ἀποκόψας ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ διὰ τῶν ὀδόντων ἔῤῥιψε χαμαὶ ἐν ῥυακίῳ τῆς ὁδοῦ καὶ κατεπάτησεν, ὁ δὲ τραυματίας ἀναλαβὼν ἐκ τοῦ ἐδά-

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 29.
(2) *Devergie.*—Αὐτόθι. Σελ. 30.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φους τὸ ἄκρον τῆς ῥινὸς αὐτοῦ, ἔῤῥιψεν ἐν παρακειμένῃ οἰκίᾳ χειρουργοῦ, καταδιώξας δὲ τὸν ἑαυτοῦ ἀντίπαλον, ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ χειρουργοῦ, ὅστις ἐτοποθέτησε τὸ ἀποκοπὲν μέρος τῆς ῥινός, ὅπερ καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα διεφύλαξεν ἐντὸς θερμοῦ οἴνου, καὶ ἐπέθεσε ταινίας κολλητικοῦ ἐμπλάστρου. Τὴν ἐπιοῦσαν ἤρξατο ἡ σύμφυσις συντελεσθεῖσα τὴν τετάρτην ἡμέραν. Ὀδόντες ἀποσπώμενοι καὶ τοποθετούμενοι ἐκ νέου ἐν τοῖς φατνίοις αὐτῶν οὐ μόνον προσκτῶνται τὴν προτέραν αὐτῶν στερεότητα, ἀλλὰ καὶ ἐξακολουθοῦσιν αὐξανόμενοι, καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ Dupuytren (1). Τοιαῦτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν τελείαν ἀποκοπὴν μέρους τοῦ ὠτός, ἢ καὶ δακτύλου.

Τοῦ τραύματος δὲ ὁπωσδήποτε συνουλωθέντος ἀπομένει ὡς ὕστατον αὐτοῦ ἴχνος ἡ *οὐλή*, ἐξ ἧς καὶ μόνης ὡς τὰ πολλὰ ὁ ἰατροδικαστὴς καθοδηγεῖται εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ εἴδους τοῦ δράσαντος ὀργάνου, καθ' ἃ ἐν ἐντάσει ἐν τῷ περὶ *ταὐτότητος* κεφαλαίῳ εἴρηται.

3. **Αἰκίαι καὶ κακώσεις διὰ νυσσόντων ὀργάνων.**—Τὰ διατιτρῶντα ἢ νύσσοντα ὄργανα εἶναι λίαν ποικίλα τήν τε μορφήν, τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος καὶ τὴν χρῆσιν· καὶ ὁτὲ μὲν εἶναι τὰ κοινῶς ἐν χρήσει ὡς ὅπλα, ὁτὲ δὲ καὶ τὰ διάφορα εἰς τὰς τέχνας χρήσιμα ἐργαλεῖα· ὡς τὸ αἰχμηρὸν, γωνιῶδες καὶ ὀξὺ ξίφος, ἡ λόγχη, τὸ ἐγχειρίδιον, ὁ διαβήτης, τὸ γράφιον, τὸ κεντητήριον, ἡ γλυφίς, ἡ καλαμὶς, ἡ ῥίνη καὶ ἄλλα τῆς σιδηρουργικῆς ἢ ἄλλης τέχνης ἐργαλεῖα.

Τὰ νύσσοντα ὄργανα, ὅσῳ ἂν ὑποτεθῶσι λεπτὰ καὶ τμητικά, ἐνεργοῦσι παντοτε διττῶς· 1. Ἀποχωρίζοντα καὶ διατιτρῶντα τὰ χάσματα τῶν ἱστῶν. καὶ 2. Διατείνοντα τοὺς ἱστοὺς καὶ συνεπῶς σχίζοντα αὐτούς, τῆς διατάσεως οὔσης λίαν μεγάλης.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν νυσσόντων ὀργάνων εἶναι, τραῦμα αἱματόφυρτον ἢ αἱμορῤῥοοῦν ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐγένετο· γενικὸς δὲ τούτου χαρακτὴρ εἶναι τὸ στενὸν αὐτοῦ, τὸ δὲ σχῆμα παρεμφέρει συνήθως τῷ τοῦ παραγαγόντος αὐτὸ ὀργάνου· τὰ διὰ τῆς λόγχης ἢ τοῦ διαβήτου τραύματα εἶναι τριγωνικά, τὰ δὲ διὰ τοῦ γωνιώδους ξίφους τετράπλευρα καὶ γωνιώδη. Οὐχὶ σπανίως ὅμως τὸ σχῆμα τῶν τραυμάτων τούτων δὲν ἀπεικονίζει τὸ σχῆμα τοῦ τρώσαντος ὀργάνου, ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τῶν νεκρῶν πειραμάτων καὶ τῶν ἐπὶ ζώντων παρατηρήσεων προκύπτει ὅτι, τοῦ διὰ νύσσοντος ὀργάνου τραύματος ἑδράζοντος κατὰ τὸν λαιμὸν, τὰς μασχάλας, τὴν λευκὴν τῆς κοιλίας γραμμὴν, ἡ διεύθυνσις εἶναι παράλληλος τῷ ἄξονι τοῦ σώματος, τοὐναντίον δὲ ἐγκαρσία ἑδράζοντος κατὰ τὰ πλάγια τοῦ θώρακος, καὶ λοξὴ τέλος κατὰ τὰ πλάγια τῆς κοιλίας.

(1) *Dupuytren.*—Αὐτόθι. Τομ. Ε'. Σελ. 220.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ αἰτία τῆς διαφορᾶς ταύτης ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραυμάτων εἰς τὰ διάφορα τοῦ σώματος μέρη ὀφείλεται πιθανώτατα εἰς τὴν μὴ ὁμότιμον τῶν ἰνῶν τοῦ δέρματος διάταξιν καθ' ἅπαντα τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, ἐξ οὗ τὸ σχῆμα τῶν τοιούτων τραυμάτων καὶ κατὰ τὴν φορὰν αὐτῶν παραλλάσσει, καθ' ὅσον διέρχεται διάφορα μυῶν στρώματα, ὧν αἱ ἶνες διάφορον ἔχουσι τὴν διεύθυνσιν· ἔτι δὲ ἐνίοτε ἐπιγίνεται εἴς τινα τῆς φορᾶς τοῦ τραύματος μέρη ἀπόφραξις αὐτοῦ ἕνεκα τῆς διασταυρώσεως τῶν διαφόρων μυϊκῶν ἰνῶν, καὶ τοῦ συνεπῶς ἐπερχομένου ἀλλοίου συσχηματισμοῦ τῆς φορᾶς τοῦ τραύματος, ἐκ τούτου δὲ ἐξηγεῖται εἰς τινας περιστάσεις ἡ ἔλλειψις ἐξωτερικῆς αἱμορραγίας, ὑπαρχούσης τοιαύτης ἐσωτερικῆς ἄλλοτε ἄλλης τὸν βαθμὸν καὶ τὴν ἔντασιν, ἀναλόγως τοῦ πάχους τοῦ τρώσαντος ὀργάνου καὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ τρωθέντος ἀγγείου.

Τὰ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα σπανίως ἐπάγονται ἐξωτερικάς, συνηθέστατα ὅμως ἐσωτερικὰς αἱμορραγίας. Ἡ ἐξωτερικὴ αἱμορραγία παρομαρτεῖ τῷ διὰ νύσσοντος ὀργάνου τραύματι ἂν τοῦτο ἑδράζει·

1. Καθ' ἃ μέρη τοῦ δέρματος ὑπάρχουσιν ἀρτηρίαι καὶ φλέβες σπουδαῖαι, ὡς κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ προσθίου τοῦ στερνομαστοειδίτου μυὸς χεῖλους, τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς βάσεως τῆς γένυος τρίγωνον, ἔνθα κεῖται τὸ ἄκρον τῆς ἀρχικῆς καρωτίδος, ὁ διχασμὸς αὐτῆς εἰς ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικήν, ἡ σφαγῖτις φλὲψ καὶ αἱ τούτων διακλαδώσεις. — 2. Εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ὀπισθίου τοῦ στερνομαστοειδίτου μυὸς χεῖλους, τοῦ προσθίου σκαληνοῦ καὶ τῆς κλειδὸς τρίγωνον, ἔνθα ἡ ἀρχὴ τῆς ἀρχικῆς καρωτίδος, τῆς σφαγίτιδος φλεβός, καὶ μικρόν τι κατωτέρω καὶ βαθυτέρω τῆς ὑποκλειδίου ἀρτηρίας καὶ φλεβός. — 3. Εἰς τὸ τῆς μασχάλης κοίλωμα, ἔνθα ἡ μασχαλιαία ἀρτηρία καὶ φλέψ. — 4. Εἰς τὴν καμπὴν τοῦ βραχίονος, ἔνθα ἡ βραχιόνιος ἀρτηρία, ἡ βασιλικὴ, κεφαλικὴ καὶ μεσαία φλέψ. — 5. Εἰς τὸ κατώτερον μέρος τῆς παλαμιαίας τοῦ ἀντιβραχίου ἐπιφανείας, κερκιδικὴ ἀρτηρία. — 6. Ἐνίοτε εἰς τὸ διαχωρίζον τὸν ἀντίχειρα τοῦ λιχανοῦ διάστημα, ἔνθα ὁ κατ' ἐπιπολὴν κλάδος τῆς κερκιδικῆς συμβάλλων εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ κατὰ βάθος παλαμιαίου τόξου. — 7. Εἰς τὸν βουβῶνα, μηρικὴ ἀρτηρία καὶ φλέψ. — 8. Εἰς τὴν ἰγνύν, ἔνθα ἡ ἰγνυακὴ ἀρτηρία καὶ φλέψ, ἀλλ' ὅπως κατὰ τὴν θέσιν ταύτην προκληθῇ ἐξωτερικὴ αἱμορραγία δέον τὸ ὄργανον νὰ ἦναι ἱκανῶς ὀγκῶδες. — 9. Εἰς πᾶν μέρος τοῦ σώματος, ἔνθα ὑπάρχουσι κατ' ἐπιπολὴν φλέβες· τὰ διὰ νυσσόντων ὅμως ὀργάνων τραύματα τῶν κατ' ἐπιπολὴν φλεβῶν εἶναι οὐχὶ συνήθη διὰ τὸ εὐκίνητον αὐτῶν.

Πλὴν τῆς ἐξωτερικῆς αἱμορραγίας ἐκ τῆς τρώσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γος ἀγγείων, ἐπιγίνονται ἐκχυμώματα, διηθήσεις, ἐκχύσεις αἵματος, διά
χυτα ἢ περιγεγραμμένα κιρσώδη ἀνευρύσματα.

Τὰ κατὰ τὰς κοιλότητας διαμπερῆ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα
συνεπάγονται ἐσωτερικὰς αἱμορραγίας, καθότι τὰ κατὰ τὰ τοιχώματα
τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας ἀγγεῖα, ὡς καὶ τὰ τῶν σπλάγχνων, δὲν περι
βάλλονται ὡς τὰ τῶν ἄκρων ὑπὸ μυϊκῶν στρωμάτων διαφόρου πάχους
καὶ διαφόρου διευθύνσεως, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς κατὰ διαφόρους διευθύνσεις συ
στολῆς αὐτῶν παρεμποδίζουσιν ὡς τὰ πολλὰ τὴν τοῦ αἵματος ἔκχυσιν
τὰ τῶν κοιλοτήτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας ἀγγεῖα σχεδὸν πάντοτε
καλύπτονται ὑπὸ λεπτοῦ ὀρῤῥώδους ὑμένος, ὅστις τεμνόμενος τείνει μᾶλ
λον πρὸς διάτασιν ἢ συστολήν, καὶ ἰδίως διότι, καθ' ἃ μέρη εὑρίσκονται τὰ
ἀγγεῖα ταῦτα, οἱ ὀρῤῥώδεις ὑμένες διατελοῦσιν ἐν καταστάσει τάσεως, ἐξαι
ροῦνται ὅμως τῆς κατηγορίας ταύτης αἱ κείμεναι εἰς τὰς τοῦ περιτοναίου
δίπλας ἀρτηρίαι, αἵτινες οὐχὶ σπανίως προκαλοῦσιν αἱμορραγίας ἕνεκα τῆς
κινήσεως τῶν πτυχῶν τούτων ἐκ τῶν περισταλτικῶν τῶν ἐντέρων κινή
σεων, προκαλούσης τὴν μετατόπισιν τοῦ θρόμβου. Τὸ γεγονὸς τοῦτο τῆς
διατάσεως τῶν χειλέων τοῦ ῥήγματος τοῦ ὀρῤῥώδους ὑμένος πλησίον τῶν
μεγάλων ἀγγείων βεβαιοῦται ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν κατὰ τὴν ἀορτὴν
τραυμάτων εἴτε δι' ὀργάνου διατιτρῶντος καὶ τέμνοντος συγχρόνως, εἴτε
δι' αὐτομάτου ῥήξεως ἕνεκα κατακρημνίσεως, ὅτε τὸ χάσμα τοῦ τραύμα
τος τοῦ ὀρῤῥώδους ὑμένος εἶναι πεντάκις ἢ ἑξάκις μεγαλήτερον τοῦ χά
σματος τῶν χειλέων τοῦ τραύματος τῆς ἀορτῆς, τοιαύτην περίπτωσιν
ἀναφέρει ὁ Devergie (1). Εἰς τὰς τοιαύτης φύσεως αἱμορραγίας ἡ τοῦ
αἵματος ῥύσις καθίσταται ἀφθονωτέρα διὰ τὸ μὴ ἐφικτὸν τῆς θρομβώσεως
αὐτοῦ ἕνεκα τῆς μὴ ἐπιδράσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος.

Τὰ ὄργανα καὶ ἀγγεῖα τὰ προκαλοῦντα τὰς τοιαύτας μεγάλας αἱμορ
ραγίας εἶναι, ἡ καρδία, οἱ μεγάλοι ἀρτηριακοὶ καὶ φλεβικοὶ κορμοὶ κατὰ
τὴν ἔκφυσιν αὐτῶν (ἀνιοῦσα καὶ κατιοῦσα κοίλη φλέψ, ἀορτή, πνευμο
νικὴ ἀρτηρία), ἡ κατιοῦσα ἀορτή, οἱ κλάδοι τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας
πρὸ τῆς εἰσδύσεως αὐτῶν εἰς τοὺς πνεύμονας, αἱ μεσοπλεύριοι ἀρτηρίαι,
ἐνίοτε ἀλλὰ λίαν σπανίως αἱ διαφραγματικαὶ ἀρτηρίαι (τὰ τραύματα
τῶν ἀγγείων ἐν τῷ παρεγχύματι τοῦ πνεύμονος συνεπάγονται μᾶλλον
διήθησιν αἵματος ἢ ἀληθῆ αἱμορραγίαν), ἡ ἐν τῇ κοιλίᾳ κατιοῦσα ἀορτή,
αἱ ἀρχικαὶ εἰλεακαὶ ἀρτηρίαι, τὰ μεγάλα τοῦ μεσεντερίου ἀγγεῖα, τραύ
ματα τοῦ ἥπατος καὶ σπληνός, ἐνίοτε ἡ ἐπιγαστρικὴ ἀρτηρία· ἀλλ' αἱ
τοιαῦται αἱμορραγίαι εἶναι συνηθέστεραι εἰς τὰ τραύματα διὰ νυσσόντων
καὶ τμητικῶν ὀργάνων συγχρόνως.

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 22.

Τὰ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα οὐδέποτε σχεδὸν παρουσιάζουσι τὰς διαστάσεις τοῦ παραγαγόντος αὐτὰ ὀργάνου, πάντοτε εἶναι μικρότερα, διότι τὸ ὄργανον ἐνήργησε διατιτρῶν καὶ διαστέλλον τὰς ἴνας, αἵτινες ἐπανέρχονται εἰς ἑαυτὰς μετὰ τὴν τοῦ ὅπλου δράσιν, ἐπομένως ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει ἐξετάζων τραῦμα τοιαύτης φύσεως νὰ ὑποθέσῃ ὅπλον ἐνεργῆσαν παχύτερον ἢ ὅτι ἐμφαίνουσιν αἱ τοῦ τραύματος διάμετροι· ἐξαιροῦνται τῆς κατηγορίας ταύτης τὰ ὀστᾶ.

Τὰ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα δὲν συνοδεύονται ἀμέσως ὑπὸ πόνων, οἱ δὲ συνοδεύοντες ταῦτα ἰσχυροὶ πόνοι δὲν περιορίζονται εἰς τὸ διατρυπηθὲν μέρος, ἰδίως δὲ ἡ τελευταία αὕτη περίστασις προκύπτει ἐκ τοῦ τραυματισμοῦ νευρικῶν κορμῶν, ὧν ἡ ἀτελὴς καταστροφὴ συνεπάγεται πόνους ἐκτεινομένους καθ' ἅπασαν τοῦ νεύρου τὴν διεύθυνσιν. Μόνα σχεδὸν τὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων τραύματα συνοδεύονται ἀμέσως ὑπὸ πόνων ἰσχυρῶν διὰ τὴν ὕπαρξιν κατὰ τὰ μέρη ταῦτα πολλῶν νεύρων, συνήθως ὅμως εἰς τὰ κατὰ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος μέρη τραύματα οἱ πόνοι ἐπέρχονται τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην μετὰ τὸν τραυματισμὸν ἡμέραν.

Τὰ νύσσοντα ὅπλα προκαλοῦσαν ἐνίοτε τὴν ἔκχυσιν τῶν ἐν τῇ κοιλότητι τῶν τιτρωσκομένων ὀργάνων ἐμπεριεχομένων ὑγρῶν, τὸ τοιοῦτον κατὰ τὸν Dupuytren ἐξαρτᾶται· 1. Ἐκ τῆς πληρότητος ἢ κενότητος τοῦ ὀργάνου. καὶ 2. Ἐκ τῆς παρουσίας μυϊκοῦ ἱστοῦ εἰς τὸ πάχος τῶν τοιχωμάτων τοῦ ὀργάνου.

Ἔκχυσις ὑγροῦ ἐν μικρᾷ ποσότητι ἐν ὀργάνῳ ἐφοδιασμένῳ ὑπὸ μυϊκοῦ συστήματος δυσκόλως συμβαίνει, τοῦ ὀργάνου ὅμως ὄντος πλήρους, καὶ ἂν ὑπάρχει μυϊκὸς ἱστός, ἀπαρεγκλίτως συμβαίνει ἡ ἔκχυσις, ὡς εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν, τὸν στόμαχον κτλ.

4. **Αἰκίαι καὶ κακώσεις δι' ὀργάνων ἀποσπώντων ἢ διασχιζόντων.**—Τὰ δι' ἀποσπάσεως ἢ διασχίσεως ἐνεργοῦντα ὅπλα εἶναι, οἱ ὀδόντες, οἱ ὄνυχες, καὶ ἐν γένει τὰ ἀμυντικὰ τῶν ζώων ὅπλα, τὰ ἄγκιστρα, αἱ ὀδοντάγραι, αἱ ῥιζάγραι, αἱ λαβίδες, οἱ τροχοὶ τῶν μηχανῶν, τὰ πτερὰ τῶν μύλων κτλ.

Τὰ τοιαῦτα ὄργανα ἐνεργοῦσι διατείνοντα ὑπερμέτρως τοὺς ἱστοὺς ἢ τὰ ὄργανα ἐπὶ τὰ ὁποῖα δρῶσιν. Ἐκ τῆς μέχρι διασχίσεως διατάσεως ἐπέρχεται ἀμέσως μετ' αὐτὴν ἐπάνοδος τοῦ ἱστοῦ εἰς ἑαυτόν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἕνεκα τῆς ἐλαστικότητος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα τῆς συσταλτικότητος αὐτοῦ, ἥτις συσταλτικότης ἐπιμένει τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ πλείονες νευρικοὶ κλάδοι διεσχίσθησαν. Ἐκ τούτου προκύπτει τραῦμα. 1. Μετὰ χασμοῦ πάντοτε μεγάλου τῶν χειλέων. — 2. Μετὰ παχύνσεως τῶν χειλέων. — 3. Μετὰ ῥύσεως λίαν μικρᾶς ποσότητος αἵματος, ἅτε δὴ τῶν ἀγγείων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀποφρασσομένων ἕνεκα τῆς συστολῆς τῶν τοιχωμάτων αὐτῶν καὶ τῶ
πέριξ μαλθακῶν μορίων.

Τὸ ἀποσπῶν ὄργανον ὁτὲ μὲν ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος
ὁτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ ὅλου πάχους μέλους τινός. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσι
προκύπτει τραῦμα μετὰ κρημνῶν παρεμφερές πως τῷ θλαστικῷ τραύματι
διακρινόμενον ὅμως τούτου διότι ἐλλείπει σχεδὸν ὁλοσχερῶς ἐκχύμωσι
εἰς τὸ πάχος τοῦ ἀποσπασθέντος αὐτοῦ μέρους, καὶ ἰδίως σχετικῶς πρὸ
τὰς προκληθεῖσας βλάβας. Οἱ κρημνοὶ οὗτοι ἐνίοτε εἶναι λίαν μεγάλοι, ὡ
παρατηροῦνται εἰς τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας, γιγνόμενοι διὰ τῶν κεράτω
ζώων, ὅτε ἐπέρχεται καὶ πρόπτωσις σχεδὸν ὁλοσχερὴς τῶν ἐγκάτων. Τοῦ
ἀποσπῶντος ὀργάνου ἐνεργοῦντος εἰς τὸ πάχος μέλους τινὸς προκύπτουσ
δύο κρημνοὶ χαρακτηριζόμενοι ἰδίως ὑπὸ τῆς ἀνωμαλίας τῶν ἀποτελούν-
των τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ τραύματος διαφόρων μερῶν, ὥστε ποῦ μὲν πα-
ρατηρεῖται μῦς προέχων, ποῦ δὲ εἰσέχων, νῦν μὲν ἀρτηρία συνεσταλμένη
νῦν δὲ ἄκρον νεύρου ταμέντος κρεμάμενον, ἐν γένει δὲ τὰ προέχοντα μέρη
παρατηροῦνται εἰς τὸ ἀποκοπὲν τμῆμα.

Τὰ τραύματα ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συνοδεύονται ὑπὸ καταγμάτων κα
ἀποσπάσεων τῶν ὀστῶν, ὁσάκις μάλιστα προκαλοῦνται εἴτε ὑπὸ τροχοῦ
μηχανῆς, εἴτε ὑπὸ πτεροῦ μύλου, οὐχὶ σπανίως αἱ ἀποσπάσεις συμβαίνουσ
κατὰ τὰς ἀρθρώσεις.

Οὐδέποτε σχεδὸν προκαλοῦσιν αἱμορραγίας, ἕνεκα τοῦ τρόπου τῆς ῥή-
ξεως τῶν ἀποτελούντων τὰ τῶν ἀρτηριῶν τοιχώματα διαφόρων ἱστῶν,
διότι, ἐπειδὴ ῥήγνυνται μετὰ προηγουμένην διάτασιν, ὁ ἐσωτερικὸς χιτὼν
ἧττον ἐλαστικὸς, σχίζεται ὁ πρῶτος, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ μεσαῖος καὶ τέλο
ὁ κυτταρώδης χιτών, ὅστις ἐπιμηκυνόμενος πλέον τῶν ἄλλων καὶ ἐπανερ-
χόμενος μετὰ τὴν ῥῆξιν εἰς ἑαυτὸν ἀποφράσσει τὸ στόμιον τοῦ ἀγγείου.

Ὡς τὰ πολλὰ τὰ τραύματα ταῦτα ἰῶνται διὰ πυήσεως, ἐνίοτε δὲ
ἀλλὰ σπανίως καὶ διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἑνώσεως, ὁσάκις ἰδίως εἶ-
ναι ἐφικτὸν νὰ εὑρεθῶσιν οἱ κρημνοὶ ἀρκούντως μεγάλοι ὅπως καλύψωσι
τὸ τραῦμα καὶ ἐπιτρέψωσι τὴν ἐντελῆ προσέγγισιν τῶν χειλέων αὐτοῦ.
Τῶν τραυμάτων ὅμως ἑδραζόντων κατὰ τὰ τοιχώματα τῶν ἐνεχουσῶν
τὰ σπλάγχνα κοιλοτήτων προκύπτουσι κῆλαι μᾶλλον ἢ ἧττον βαρεῖαι,
ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς βλάβης, παροδικαὶ ἢ μή.

Τινὰ τῶν δι' ἀποσπάσεως ἐνεργούντων ὀργάνων ἐγκαταλιμπάνουσιν
ἴχνη δι' ὧν εὐκολώτατα ἀναγνωρίζεται τὸ ἐνεργῆσαν ὄργανον, τὰ πλεῖ-
στα ὅμως τούτων οὐδὲν ἴδιον χαρακτηριστικὸν σημεῖον καταλείπουσι,
διαγιγνώσκονται δὲ τὰ ἐκ τούτων τραύματα καὶ τὸ εἶδος τοῦ ὅπλου ἐκ
τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς βλάβης.

5. **Αἰκίαι καὶ κακώσεις διὰ πυροβόλων ὅπλων.** — Τὰ διὰ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πυροβόλων ὅπλων τραύματα θεωρητέα ὡς τὰ κατ' ἐξοχὴν θλαστικά, διαφέροντα τούτων ἐνίοτε, καθότι, τῆς ζωτικότητος τοῦ πεπονθότος μέρους ὑπὸ τοῦ βλήματος ἐξαφανιζομένης, ἐπιγίνεται ὡς τὰ πολλὰ ἐσχαρωτικὴ ἐπεξεργασία. Τὰ πυροβόλα ὅπλα εἶναι τὸ πιστόλιον καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ εἴδη, τὸ τυφέκιον καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ εἴδη, καὶ τὸ τηλεβόλον· εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἐνεργείας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν διακριτέον τὰ κυρίως ὅπλα, τουτέστιν τὰ ὄργανα τῆς βολῆς, καὶ τὴν βολήν, οἷον τὴν σφαῖραν, τὰς βολίδας καὶ τὰ τεμάχια τοῦ μολύβδου. Πρὸς εὐχερεστέραν λύσιν τῶν εἰς τὰ εἴδη ταῦτα τῶν τραυμάτων ἀναγομένων ἰατροδικαστικῶν ζητημάτων, προτάσσομεν τὰ ἑξῆς περὶ πυροβόλων ὅπλων καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας αὐτῶν ἐν γένει.

Α'. *Περὶ τῆς γομώσεως τοῦ ὅπλου.* — Τὰ μέσα δι' ὧν ἐνεργεῖται ἡ βολὴ εἶναι ἡ πυρῖτις, ἢ ὁ ἀήρ, τὰ δὲ βλήματα εἶναι σφαῖραι ἐκ μολύβδου ἢ σιδήρου, μύδροι, πολυβόλα, τεμάχια μολύβδου, βολίδες καὶ πᾶν σκληρὸν σῶμα.

Τὸ μέγεθος καὶ τὸ βάρος τῶν σφαιρῶν εἶναι ἄλλοτε ἄλλα, ἰδίως δὲ ὡρισμένον διὰ τὰ ὅπλα τοῦ πολέμου, ὁπότε καὶ ἡ γόμωσις κανονικὴ δι' ἀναλόγου πυρίτιδος· αἱ βολίδες, ἰδίως εἰς τὴν θηρευτικὴν χρήσιμοι, ἔχουσι διάφορα ὡρισμένα μεγέθη καὶ βάρη· τὰ δὲ τεμάχια τέλος τοῦ μολύβδου ἢ καὶ ἄλλων σκληρῶν σωμάτων ἔχουσιν ἀπροσδιόριστον μέγεθος καὶ βάρος καὶ ἀκανόνιστον σχῆμα.

Τὸ σχῆμα τῶν βλημάτων εἶναι στρογγύλον ἢ κωνικόν, πλὴν τῶν βολίδων οὐσῶν πάντοτε στρογγύλων. Αἱ μικραὶ κωνικαὶ σφαῖραι, αἱ διὰ τὰ πιστόλια καὶ τὰ τυφέκια χρήσιμοι, ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἐκ μολύβδου, ἐνίοτε δὲ αἱ κωνικαὶ εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῶν φέρουσι προσηρτημένον μικρὸν τεμάχιον σιδήρου ἢ χάλυβος.

Διὰ τὴν γόμωσιν χρησιμεύει, ἰδίᾳ διὰ τὰ μὴ ὀπισθογεμῆ ὅπλα, καὶ μαλθακόν τι σῶμα, τὸ βύσμα, ἐκ χάρτου, ἐρίου, ἢ καὶ λίνου, τιθέμενον συνήθως μεταξὺ τῆς πυρίτιδος καὶ τῆς σφαίρας καὶ σπανίως ἄνωθεν αὐτῆς.

Ἀναλόγως τῆς ὁλκῆς τοῦ ὅπλου, τοῦ μεγέθους τῆς σφαίρας, τοῦ εἴδους τοῦ ὅπλου καὶ τῆς πυρίτιδος, ἀναλόγως δὲ τῶν περιστάσεων καὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας ποικίλει καὶ τὸ ποσὸν τῆς πυρίτιδος εἰς τὴν γόμωσιν· μόνον εἰς τὰς γομώσεις τοῦ πολέμου καὶ τὰ ὀπισθογεμῆ ὅπλα τὸ ποσὸν τῆς πυρίτιδος εἶναι ὡρισμένον. Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ ὅπλον ἡ διάφορος τῆς πυρίτιδος ποσότης καὶ ποιότης μεταβάλλει τὸ ἀποτέλεσμα οὐσιωδῶς αὐτοῦ, τοῦθ' ὅπερ λίαν συχνὰ παρατηρεῖται εἰς τὰς αὐτοκτονίας, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὰς δολοφονίας.

Τῆς πυρίτιδος ἀναφλεγομένης παράγονται ἀέρια, καὶ ἀπομένουσι καὶ στερεὰ ὑπολείμματα· τὰ ἀέρια εἶναι ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὀξείδιον τοῦ ἄνθρακος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς μικρὰν ποσότητα, ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον, ὑδροθειϊκὸν ἀέριον, ἄζωτον καὶ ὑδατμοί· τὰ δὲ στερεὰ εἶναι θειοῦχον καὶ ὑπανθρακικὸν κάλιον εἰς λίαν μικρὰν ποσότητα.

Τῆς πυρίτιδος ἀναφλεγομένης οὐδέποτε καίεται ἐν ὅλῳ ἑκάστη ἀπαρτήζουσα αὐτὴν οὐσία, ἀλλ' ἀπομένει πάντοτε μέρος ἄνθρακος βληθέντος δίκην λεπτοτάτης κόνεως, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ μέλαν χρῶμα τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων, ἀλλὰ καὶ κόκκοι πυρίτιδος μήπω ἀναφλεγόμενοι βάλλονται ἀπὸ τοῦ ὅπλου κατὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν.

Ὁπωσδήποτε κατὰ τὴν ἀνάφλεξιν τῆς πυρίτιδος μάζα στερεά, ἡ πυρῖτις, μεταβάλλεται εἰς ἀέρια καταλαμβάνοντα χῶρον χιλιάκις καὶ πλέον μεγαλήτερον τοῦ ὑπὸ τῆς πυρίτιδος κατεχομένου, ὁ ὄγκος δὲ τῶν ἀερίων τούτων αὐξάνεται ἔτι μᾶλλον καὶ ὑπὸ τῆς θερμότητος τῆς ἐκ τῆς ἀναφλέξεως προερχομένης· εἰς τὴν μεταβολὴν λοιπὸν ταύτην τῆς πυρίτιδος εἰς ἀέρια, καὶ εἰς τὴν μείζονα αὐτῶν ἔκτασιν ἕνεκα τῆς συγχρόνως ἀναπτυσσομένης θερμότητος ὀφείλεται ἡ ὠστικὴ δύναμις ἣν ἡ πυρῖτις μεταδίδει εἰς τὰ βλήματα. Τὴν δύναμιν ταύτην τῆς πυρίτιδος ἐπαυξάνει καὶ τὸ μῆκος τοῦ σωλῆνος τοῦ ὅπλου, διότι τῆς πυρίτιδος μήπω καιομένης ἐκ μιᾶς ἅμα τῇ ἀναφλέξει αὐτῆς, ἀλλὰ βαθμηδὸν καθόσον ἐκ τοῦ σωλῆνος τοῦ ὅπλου ἐξέρχεται, ἕπεται ὅτι ἐντὸς μακροτέρου σωλῆνος ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος διὰ τὴν μᾶλλον ἢ ἧττον ὁλοσχερῆ αὐτῆς καῦσιν, τοῦθ' ὅπερ δὲν συμβαίνει εἰς τὰ βραχὺν σωλῆνα ὅπλα φέροντα. Τῆς πυρίτιδος καιομένης ἐκ μιᾶς ἐπέρχεται θραῦσις τοῦ ὅπλου, ὡς τοῦτο συμβαίνει διὰ τῶν λοιπῶν ἐκπυρσοκροτικῶν μέσων.

Τὰ ἐκ τοῦ ὅπλου ἐξερχόμενα ἀέρια ἀποτελοῦσι καπνὸν μᾶλλον ἢ ἧττον πυκνόν, ὁρατὸν τὴν ἡμέραν, ὁ καπνὸς οὗτος ῥυπαίνει τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ σωλῆνος τοῦ ὅπλου ἐπιφάνειαν, ἥτις μελανοχρωματίζει λευκὸν ῥάκος, ἐξ οὗ γνωρίζεται ἂν πυροβόλον ὅπλον ἐχρησιμευσεν.

Ἡ πυρῖτις καιομένη ἀναδίδει ὀσμὴν θειώδη χαρακτηριστικήν, ἥτις χρησιμεύει πρὸς ἀναγνώρισιν ἂν ὅπλον προσφάτως ἐξεκενώθη, ἡ ὀσμὴ αὕτη ἕνεκα τοῦ ἐν τῷ σωλῆνι τοῦ ὅπλου ῥύπους διατηρεῖται ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἰς τὸ ὅπλον.

Τῆς πυρίτιδος οὐχὶ εἰς μεγάλην ποσότητα ἀναφλεγομένης εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα παράγεται κρότος οὐχὶ τόσον αἰσθητός, τοὐναντίον δὲ ἂν αὐτὴ τυγχάνει ἐν στενῷ χώρῳ· ὅσῳ δὲ μικρότερος ὁ χῶρος, ἢ τὸ στόμιον τῆς ἐξόδου σχετικῶς πρὸς τὸν λοιπὸν σωλῆνα μικρότερον, τόσῳ ὁ κρότος εἶναι μᾶλλον αἰσθητός.

Ἐκ τῆς θερμότητος τῆς φλεγομένης πυρίτιδος ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἀναφλέγονται ἄχυρον, κόμη, ὀφ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρεῖς, τρίχες, ἐνδύματα, προκαλοῦνται ἐγκαύματα ἐπὶ τοῦ δέρματος, τοῦ ἐπιπεφυκότος, τοῦ κερατοειδοῦς.

Τὰ φυσικὰ τοῦ ὅπλου ἀποτελέσματα ἐξαρτῶνται 1. Ἐκ τῆς ὠστικῆς τῆς πυρίτιδος δυνάμεως· 2. Ἐκ τῆς μετατοπίσεως τοῦ πρὸ αὐτῆς ἐν τῷ ὅπλῳ εὑρισκομένου βλήματος.

Καὶ εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα ἀναφλεγομένη ἡ πυρῖτις κέκτηται δύναμιν ὠστικήν, ἐκλυομένων πάντοτε τῶν ἀερίων, ἐξ οὗ καὶ ὁ κρότος, καὶ ὁ τιναγμὸς εἰς ἀπόστασιν ἱκανῶς μεγάλην, ὁ κλονισμὸς κτλ. τῶν ἐγγὺς εὑρισκομένων ἀνθρώπων καὶ ἐν γένει ἀντικειμένων.

Πυρῖτις ἐν κιβωτίῳ, ἢ χώρῳ τινὶ ἑτέρῳ, ἢ καὶ ἐν τῷ σωλῆνι ὅπλου χωρὶς βύσματος καὶ σφαίρας φλεγομένη ἐπιφέρει παραπλήσια ἀποτελέσματα. Ὁ Devergie (1) ἀναφέρει τὴν ὑπὸ τοῦ Dupuytren παρατήρηθεῖσαν, καθ' ἣν ὁ λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ, μετέπειτα δὲ στρατηγός, Drouot ἐνετράπη τιναχθεὶς εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν ἕνεκεν ἐκπυρσοκροτήσεως συμβάσης εἰς τηλεβόλον ἔνθα εἶχε λησμονηθῆ ἡ πυρῖτις.

Ὅπλον μόνον πυρίτιδα περιέχον, ἐκπυρσοκροτοῦν ἐντὸς κεκλεισμένης κοιλότητος ὡς τῆς τοῦ στόματος, προκαλεῖ ἐνίοτε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ὡς ἂν ἦτο γεγεμισμένον διὰ σφαίρας, τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα εἶναι μᾶλλον καταφανῆ καὶ ἰσχυρὰ τοῦ ὅπλου φέροντος καὶ βύσμα, ὅπερ ἐξωθούμενον λαμβάνει τὴν αὐτὴν ὡς καὶ ἡ σφαῖρα δύναμιν, συνεπάγεται δὲ καὶ τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ἀλλ' εἰς πολλῷ μικροτέραν ἀπόστασιν. Πολλὰ ἀναφέρει ὁ Dupuytren περιστατικὰ τοιαύτης φύσεως, καὶ παραδέχεται ὅτι τὸ βύσμα εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν ἐπάγεται ὅμοια τῇ σφαίρᾳ ἀποτελέσματα· ὁ δὲ Lachèse διὰ πειραμάτων ὥρισε τὴν πρὸς τοῦτο ἀπόστασιν εἰς 0μ,16 διὰ τὰ συνήθη ὅπλα γεγεμισμένα διὰ φυσιγγίου πολεμικοῦ. Ἴδοὺ δὲ ἐν λεπτομερείᾳ ὁ πίναξ τῶν πειραμάτων αὐτοῦ.

(Ἴδε τὸν ἑπόμενον πίνακα).

Ἡ σφαῖρα ἐξωθουμένη τοῦ ὅπλου κινεῖται κατὰ τὸν Lépage περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς ἐγκαρσίως πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς, οὐχὶ δὲ κατὰ τὴν φορὰν τῆς διευθύνσεως, ἐκ τούτου οὐχὶ σπανίως προωθοῦνται οἱονεὶ ἐπικεκολλημένα ἐπὶ τῆς σφαίρας διάφορα ἀντικείμενα ἃ αὕτη συναντᾷ κατὰ τὴν πορείαν αὐτῆς.

Β'. *Ἀποτελέσματα τῶν βλημάτων.*—Τὸ βλῆμα εἶναι πολλαπλοῦν ἢ ἁπλοῦν. 1. *Βλῆμα πολλαπλοῦν.* — Ἀποτελούμενον ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ὄγκων, ἅμα τῇ ἐξόδῳ τοῦ ὅπλου ἕνεκα τῆς συνενώσεως ἁπάντων τούτων ἀποτελεῖται εἰς ὄγκος ἐνεργῶν δίκην ἐνιαίας σφαίρας, τοὐναντίον δὲ καθ'

(1) *Devergie.*—Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 59.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πειραματα του Lachèse.

αὐξ. ἀρ.	Ὅπλον	Ἀπόστασ.	Χώρα τοῦ σώματος.	Ἀποτελέσματα.
1	Ὅπλον πολέμου γεγεμισμένον διὰ ψυσιγγίου ἀσφαίρου.	1μ,30	Ἐπὶ γυμνῆς κοιλίας.	Μελάνωσις τοῦ δέρματος εἰς περιωρισμένην ἔκτασιν. — Πολλοὶ κόκκοι πυρίτιδος (ἐκ τῆς τοῦ πολέμου) ἐμπεπαρμένοι ἐν τῷ δέρματι. — Οὐδὲν τραῦμα.
2	Ὅμοιον	0μ,32	» » »	Τὸ βύσμα διηρέθη. — Τὰ τεμάχια αὐτοῦ ἐπήνεγκον ἐπὶ τοῦ δέρματος 5 ἢ 6 ὀπὰς παραπλησίας ταῖς ὑπὸ βολίδων. — Ἐνετοπίσθησαν δὲ εἰς τὸν ὑποδόριον κυτταρώδη ἱστόν, οὐδενὸς εἰσδύσαντος ἐν τῇ κοιλίᾳ.
3	Ὅμοιον	0μ,16	» » »	Τὸ βύσμα δὲν ἐνεπάρη ἐν τῷ δέρματι, ἀλλ' ἀπέδειρεν αὐτὸ κυκλοτερῶς εἰς ἔκτασιν πολλῶν δακτύλων. — Πολλοὶ κόκκοι πυρίτιδος.
4	Ὅμοιον	» »	Θώραξ γυμνός.	Τὸ δέρμα ἐκάη κυκλοτερῶς εἰς ἔκτασιν περίπου 0μ,027. — Κόκκοι πυρίτιδος ἐνεπάρησαν εἰς ἔκτασιν 0μ,055. — Οὐδὲν τραῦμα, οὐδὲ κάταγμα τῆς πλευρᾶς ἐπὶ τῆς ὁποίας διηυθύνθη ἡ βολή.
5	Ὅμοιον	» »	Κοιλία κεκαλυμμένη ὑπὸ ὀθόνης καὶ ἐριούχου δίκην ἐνδυμάτων.	Ἡ ὀθόνη καὶ τὸ ἐριοῦχον διετρυπήθησαν καὶ ἐσχίσθησαν εἰς πολλὰ τεμάχια. — Τὸ δέρμα ἐκάη καὶ ἐθλάσθη, ἀλλὰ δὲν ἐτρώθη.
6	Ὅμοιον	0μ,08	Ἀνώτερον μέρος τῆς κοιλίας γυμνόν.	Τὸ βύσμα ἀπειργάσατο ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων ὀπὴν σχεδὸν κυκλοτερῆ, ὅσου 0μ,018 περίπου διαμέτρου. — Ἔλαβε διεύθυνσιν λοξὴν ἅτε δὴ συναντήσας τὸν χόνδρον τῆς 7ης δεξιᾶς πλευρᾶς. — Διετρύπησε τὸ διάφραγμα. — Ἐπήνεγκεν εἰς τὸ ἦπαρ μικρὸν γραμμοειδὲς τραῦμα ὅσον 0μ,016 - 0μ,018 μήκους χωρὶς νὰ εἰσδύσῃ ἐν τῷ ὀργάνῳ.
7	Ὅμοιον	» »	Ἀριστερὸν μέρος τοῦ θώρακος γυμνόν.	Τὸ βύσμα ἀπειργάσατο ὀπὴν ἴσην τὸ πλάτος τῷ μεσοπλευρίῳ διαστήματι. — Κατέαξε τὴν κατωτέραν πλευράν καὶ ἐνεπάρη μεταξὺ τοῦ διαφράγματος καὶ τοῦ ἀριστεροῦ πνεύμονος, ὃν δὲν ἔτρωσεν.
8	Ὅπλον μὲ καψύλιον, ἰσχυρῶς γεγεμισμένον.	» »	» » »	Τὸ βύσμα ἀπειργάσατο ἔγκαυμα κυκλοειδὲς ὅσον 0μ,027 - 0μ,028 περίπου διαμέτρου. Τὸ δέρμα οὐδεμίαν ὑπέστη τρῶσιν, τοῦ χάρτου, εἴτε ἐκ τῶν ἐφημερίδων, εἴτε ἐξ ἀδρομεροῦς τοιούτου, ὄντος. — Βύσμα δὲ ὑπὸ δύο δίσκων ἐξ ἐρίου ὑφάσματος τὰ αὐτὰ συνεπάγεται ἀποτελέσματα, ἔτι δὲ καὶ ἐπιπολαίας ἐκδοράς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὔξ. ἀρ.	Ὅπλον	Ἀπόστασ.	Χώρα τοῦ σώματος.	Ἀποτελέσματα.
9	Ὅπλον πολέμου γεγεμισμένον δι' ἑνὸς φυσιγγίου ἀσφαίρου.	0μ,054	Κοιλία γυμνή.	Τὸ βύσμα εἰσέδυσεν ἐν τῇ κοιλίᾳ.— Ἀπειργάσατο εἰς τὸ δέρμα καὶ τοὺς μῦς ὀπὴν κυκλοειδῆ ὅσον 0μ,018 περίπου διαμέτρου. — Ἐτραυμάτισε τὸ μεσεντέριον καὶ πολλὰς ἐντέρου ἕλικας, χωρὶς ὅμως νὰ διατρυπήσῃ αὐτάς. — Τὸ δὲ βύσμα εἰς τεμάχια ἀνευρέθη ἐν τῇ κοιλίᾳ.
10	Ὅπλον πολέμου γεγεμισμένον διὰ διπλῆς δόσεως πυρίτ.	» »	» » »	Ὅμοιος τραυματισμός.
11	Ὅπλον μὲ καψόλιον ἰσχυρῶς γεγεμισμένον.	» »	Λίαν τεταμένη.	Τὸ βύσμα ἔκαυσε τὸ δέρμα ὁμοτίμως καὶ κυκλοειδῶς εἰς ἔκτασιν ὅσον 0μ,020 περίπου, δὲν ἔτρωσεν ὅμως αὐτό.
12	Ὅμοιον	0,045 - 0,050	Τοίχωμα ἀριστερὸν τοῦ θώρακος γυμνόν.	Τὸ βύσμα ἔκαυσε τὸ δέρμα κυκλοειδῶς εἰς ἔκτασιν 0μ,027 περίπου. — Δὲν διετρύπησεν αὐτό. — Κατέαξεν ὅμως μίαν πλευρὰν χωρὶς νὰ μετακινήσῃ τὰ κατεαγότα ἄκρα.
13	Ὅμοιον . . .	0μ,027	Κοιλία γυμνὴ καὶ λίαν τεταμένη.	Ἔγκαυμα τοῦ δέρματος κυκλοειδὲς εἰς ἔκτασιν 0μ,020 περίπου διαμέτρου χωρὶς τραύματος.
14	» »	» »	Κοιλία κεκαλυμμένη διὰ διπλῆς παχείας ὀθόνης.	Διετρυπήθη ἡ ὀθόνη. — Ἐκάη. — Ἐμελανώθη τὸ δέρμα εἰς ἱκανῶς μεγάλην ἔκτασιν, ἀλλὰ δὲν ἐτραυματίσθη.
15	Ὅπλον πολέμου γεγεμισμένον διὰ φυσιγγίου ἀσφαίρου.	» »	Κοιλία κεκαλυμμένη δι' ὀθόνης καὶ ἐριούχου.	Διετρύπησε τὰ καλύπτοντα ὑφάσματα. — Τὸ κατὰ τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας συντελεσθὲν τραῦμα ἐξωτερικῶς μὲν εἶχεν ὅσον 0μ,022 - 0μ,023 διάμετρον περίπου, ἐσωτερικῶς 0μ,052 - 0μ,054. — Τὸ βύσμα διετρύπησεν ἅπασαν τὴν τῶν ἐντέρων μάζαν καὶ συνέθλασε τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τῆς σπονδυλικῆς στήλης. (1)

(1) Καίτοι παραδεχόμενοι τὰς παρατηρήσεις τοῦ Brouardel (ὅρ. Addition de Brouardel, εἰς Γαλλ. Μετάφρ. τῆς Ἰατροδικαστικῆς τοῦ Hofmann Σελ. 756) δοξάζοντος ὅτι ἅπαντα τὰ πειράματα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀποστάσεως ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐκπυροσκρότησις θεωρητέα ὡς μήπω τελεσθέντα, καθότι, ὅπως ταῦτα ἔχωσι κῦρος διὰ τὴν σύγκρισιν ἐν δεδομένῃ περιπτώσει, δέον ὅπως τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν τραῦμα διενεργηθῇ οὐ μόνον διὰ τοῦ αὐτοῦ ὅπλου, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ φυσιγγίου, παρασκευασθέντος κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποταμειευθέντος μέρος, ἐπειδὴ ἡ ὑγρασία καὶ λοιπαὶ περιστάσεις μεταβάλλουσι τὰ ἀποτελέσματα καὶ τοῦ βλήματος καὶ τῆς πυρίτιδος, παρεθέσαμεν τὰ πειράματα τοῦ Lachèse ἵνα χρησιμεύωσιν ὡς τύπος συγκρίσεως διὰ μελλούσας παρατηρήσεις καὶ πειράματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅσον τοῦτο ἀπομακρύνεται τοῦ ὅπλου ἀποχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων οἱ μι
κροὶ ὄγκοι καὶ ἐνεργοῦσιν ἰδίᾳ ἕκαστος ἀποτελοῦντες πλείονα μικρὰ βλή-
ματα, ἅτινα ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως κέκτηνται μᾶλλον ἢ ἧττον ἐλάσ
σονα προωστικὴν δύναμιν· τὸ τοιοῦτον συμβαίνει τοῦ ὅπλου ὄντος γεγεμι
σμένου διὰ βολίδων θηρευτικῶν. Ἐννοεῖται ἐξ οἰκοθεν ὅτι ὅσῳ ὀγκωδέστερα
αἱ βολίδες, ἢ ἂν ἀντὶ τούτων τυγχάνουσι σφαιρίδια μᾶλλον ἢ ἧττον με-
γάλα, τόσῳ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν εἶναι μείζονος λόγου ἄξιον καὶ εἰ
μείζονα ἔτι ἀπόστασιν.

Κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Lachèse εἰς ἀπόστασιν 0μ,28—0μ,30, τ
ὑπὸ βολίδων θηρευτικῶν τραῦμα εἶναι ἐνιαῖον μετὰ χειλέων ἀνωμάλων
καὶ πλατύτερον τοῦ ἀπὸ ἀποστάσεως 0μ,15—0μ,20, ἀπὸ ἀποστάσεως δ
0μ,33—0μ,34 ἡ ἀνωμαλία τῶν χειλέων εἶναι ἐπαισθητῶς καταφανής
ἀπὸ ἀποστάσεως 0μ,50 πολλαὶ βολίδες παράγουσιν ἐκκεντρικὰ τῷ ἀρχι
κῷ τραύματι μικρὰ τραύματα· ἀπὸ 1 μέτρου ἀποστάσεως ἑκάστη βολὶ
προσβάλλει ἰδίᾳ εἰς περιφέρειαν 0μ,08—0μ,10· ἀπὸ δέκα καὶ πέντε δ
βημάτων βολίδες ἀρ. 8 ἐξαπλοῦνται καθ' ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆ
ράχεως ἀνθρώπου. Τὰ αὐτὰ προκύπτουσιν ἀποτελέσματα ἂν τὸ σῶμα εἶ
ναι ὑπὸ ἐνδυμάτων κεκαλυμμένον ἀλλ' εἰς ἀλλοίας ἀποστάσεις.

(Ἴδε ἑπόμενον πίνακα).

2. *Βλῆμα ἐνιαῖον.—α'. Φορὰ τοῦ βλήματος ἐν γένει.*—Πᾶν στερεὸ
σῶμα διάφορον τῆς πυρίτιδος ἀποτελεῖ τὸ βλῆμα, συνεπῶς, βύσμα ἐ
χάρτου, ἡ βάμβακος, σφαῖρα ἐκ κηροῦ, φελλοῦ, μαρμάρου, λίθου, χαλ
κοῦ, σιδήρου, μολύβδου, ἀποτελοῦσι στερεὰ σώματα συνεπάγοντα εἰ
τινας περιστάσεις ἅπαντα τὰ θανατηφόρα ἀποτελέσματα σφαίρας ἐ
μολύβδου· πᾶν δὲ βλῆμα οἱασδήποτε καὶ ἂν τυγχάνει φύσεως τὴν αὐτὴ
προσκτᾶται ὑπὸ τῆς πυρίτιδος ὦσιν, συνεπῶς ἅπασαι αἱ σφαῖραι ἀμ
τῇ ἀπὸ τοῦ ὅπλου ἐξόδῳ αὐτῶν ἐπάγονται τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα.

Τὸ βλῆμα ἅμα ἐκ τοῦ ὅπλου ἐξωθησθὲν καθόσον προωθεῖται ἀπόλλυ
σιν τὴν ταχύτητα αὐτοῦ κατ' ἀντίστροφον λόγον τῆς ἀποτελούσ
αὐτὸ μάζης, ὀφείλεται δὲ τοῦτο εἰς τὴν τοῦ ἀέρος ἀντίστασιν ἀναλόγω
τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ τῆς μάζης καὶ τοῦ ὄγκου αὐτῶν σχέσεως· ἐ
τούτων προκύπτει ὅτι, δύο ὅπλα, γεγεμισμένα τὸ μὲν διὰ σφαίρας ἐκ μο
λύβδου, τὸ δὲ διὰ σφαίρας ἐκ φελλοῦ, ἐκκενούμενα ἐγγύτατα συνεπάγοντα
ἐπίσης ἐπικίνδυνα ἀποτελέσματα. Κατὰ τὸν αὐτὸν ἐπίσης λόγον ἀπόλλυ
σιν ἡ σφαῖρα τὴν δύναμιν αὐτῆς ἐκ τῆς ἀντιστάσεως τῶν διαφόρων τω
σώματος μερῶν δι' ὧν αὕτη διέρχεται κατὰ τὴν φορὰν αὐτῆς, τούτ
ἕνεκα δύο σφαῖραι, ἡ μὲν ἐκ μολύβδου ἡ δὲ ἐκ φελλοῦ, προσβάλλουσαι ἐ
τῆς αὐτῆς ἀποστάσεως τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐπάγονται ὅλως διάφορ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΟΠΛΟΥ ΓΕΓΕΜΙΣΜΕΝΟΥ ΔΙΑ ΒΟΛΙΔΩΝ.

Ἀρ.	Ἀπόστασ.	Μέγεθος τῶν βολίδων.	Χώρα τοῦ σώματος χωρὶς ἐνδυμάτων.	Χαρακτῆρες τοῦ τραύματος.
1	0,16-0,17	Ἀριθ. 1. Βολίδες.	Στῆθος.	Τραῦμα στρογγύλον ὡσεὶ ὑπὸ μηχανῆς συντελεσθὲν ὅσον 0μ,013 - 0μ,014 διαμέτρου.
2	» »	Ἀριθ. 8. Βολίδες.	» »	Ὅμοιον τραῦμα, ἀλλὰ 0μ,020 - 0μ,025 διαμέτρου.
3	» »	Μολυβδίδ. 8	» »	Ὁπαὶ ἐξ λίαν ἐγγὺς κείμεναι, βαθυτέρω εἰς τρεῖς συνενούμεναι, καὶ τέλος ἀπεργαζόμεναι μίαν μόνον, ἐπενεγκοῦσαι κάταγμα μιᾶς πλευρᾶς, ἧς τὰ κατεαγότα ἄκρα ἐνεβυθίσθησαν εἰς βάθος 0μ,013 - 0μ,020.
4	0,32-0,33	Βολ. ἀρ. 1.	Κοιλία.	Τραῦμα ὡς τὰ ἐν ἀρ. 1 καὶ 2, ἧττον κανονικόν. Πολλαὶ βολίδες μικρὸν ἀποχωρισθεῖσαι ἀπειργάσαντο ἰδίας ὁπάς.
5	» »	» » 10	»	Τραῦμα στρογγύλον ὅσον 0μ,022 - 0μ,027 διαμέτρου.
6	» »	» » 8	»	Τὰ αὐτά. Βολίδες ὅμως τινὲς ἀφίστανται καὶ ἀπεργάζονται ἰδίας ὁπάς.
7	» »	» » »	Κατώτερον μέρος κνήμης.	Τραῦμα ἐπίμηκες μετὰ χειλέων ἐσχισμένων ἕνεκα τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν βολίδων.
8	» »	Μολυβδίδ. 8	» »	Ὁπαὶ ἐξ εἰς τὸ δέρμα, ὡς εἰς τὸν ἀρ. 3· συνενούμεναι κατὰ βάθος τῶν μαλθακῶν μορίων εἰς τέσσαρας, συμπίπτουσιν εἰς μίαν μόνην κατὰ τὰ στερεὰ μέρη.
9	0,50	Βολίδ. ἀρ. 8	Βάσις στήθους.	Τραῦμα ὅλως ἀνώμαλον προκύπτον ἐκ πολλῶν ὁπῶν συντελεσθεισῶν ὑπὸ τῶν ἀφεστηκυιῶν βολίδων.
10	0,65	» » 10	» »	Τραῦμα ὅσον 0μ,040 διαμέτρου μετὰ χειλέων ὀδοντωτῶν ἕνεκα τῶν ἀφεστηκυιῶν βολίδων, αἵτινες ὅμως δὲν ἐγκατέλιπον ἐντελῶς τὴν φορὰν τοῦ ὅλου βλήματος.
11	1 μέτρ.	» » 1	» »	Οὐδεμία κατὰ τὸ κέντρον ὀπή. Αἱ βολίδες διεσκορπισμέναι εἰς περιφέρειαν 0μ,055 χωρὶς ὅμως νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὸ στῆθος.
12	» »	» » 8	» »	Τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, αἱ βολίδες διεσπάρησαν εἰς ἔκτασιν 0μ,080.
13	2 »	» » »	Μηρός.	Αἱ βολίδες ἐμπείρονται μᾶλλον ἢ ἧττον βαθέως εἰς τὸ δέρμα καθ' ἅπασαν τὴν ἐκτεθημένην εἰς τὸ πῦρ ἐπιφάνειαν τοῦ μέλους.
14	3-4 »	» » »	»	Ἅπασαι αἱ βολίδες διασπείρονται εἰς περιφέρειαν 0μ,16-0,18 ὕψους καὶ 0μ,16 πλάτους.
15	14-15 »	» » »	Ῥάχις.	Ἅπασα ἡ ῥάχις διάτρητος. Βολίδες τινὲς μόνον ἐμπείρονται κατὰ βάθος εἰς τοὺς μῦς, ἕτεραι προσβάλλουσι τὸν ἀριστερὸν νεφρόν, ἀλλ' οὐδεμία διέρχεται τὰ ὀστᾶ.
16	0,16	» » »	Στῆθος κεκαλυμμένον ὑπὸ 3 διπλῶν ἀδρομεροῦς ὀθόνης	Τραῦμα ἐνιαῖον, στρογγύλον, ὡς ὑπὸ μηχανῆς συντελεσθὲν καὶ ὅσον 0μ,017 - 0μ,018 διαμέτρου. Τὸ ἐπὶ τοῦ στήθους τραῦμα εἰς τὴν αὐτὴν τῶν 0μ,16 ἀπόστασιν εἶναι ὅμοιον τῷ ἐξ ἀποστάσεως 0μ,28 - 0μ,30 ἐπὶ γυμνοῦ στήθους.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀποτέλεσμα, διότι ἡ μὲν ἐκ φελλοῦ ἐμπείρεται ἁπλῶς εἰς τὸ πάχος τῶ
μερῶν τοῦ σώματος εἰς βάθος 2—3 δακτύλων, ἡ δὲ τοὐναντίον ἐκ μο
λύβδου διέρχεται διαμπὰξ τὸ σῶμα. Σημειωτέον ὅτι τῆς ὀπῆς τοῦ σωλῆ
νος τοῦ ὅπλου κατὰ τὴν ἐγγύτητα ἐκπυρσοκρότησιν στηριζομένης ἰσχυρῶ
ἐπὶ τοῦ πληττομένου μέρους, ἡ θραύεται ἢ ὀπισθοδρομεῖ τὸ ὅπλον, οὐδενὸ
ἐπιγιγνομένου τραύματος ἀλλ' ἁπλοῦ θλάσματος.

β'. *Φορὰ τοῦ βλήματος διερχομένου διὰ μέσου πυκνοτέρου.* — *Διὰ ὑγρῶν σωμάτων.* — Σφαῖρα πλήττουσα καθέτως ὑγρὰν ἐπιφάνειαν
ὑγρὸν σῶμα διέρχεται δι' αὐτοῦ διάστημα οὐ ἡ ἔκτασις εἶναι εἰς ἀντὶ
στροφον λόγον τῆς πυκνότητος τοῦ ὑγροῦ· τῆς δὲ λοξῶς πληττούσης τὴ
ὑγρὰν ἐπιφάνειαν σφαίρας ἡ διεύθυνσις μεταβάλλεται, θλᾶται δηλονό
ὅπως καὶ αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες· ἡ δὲ λίαν λοξῶς πλήττουσα τὴν ἐπιφάνεια
τοῦ ὕδατος σφαῖρα διευθύνεται δι' ἀναπηδήσεως.

II. *Διὰ μαλθακῶν σωμάτων.* — Ἡ σφαῖρα συναντῶσα μαλθακὸν σῶ
μα, ὡς ἄργιλλον ἢ προσφάτως διϋγρανθέντα ἢ καὶ ἀποξηρανθέντα γυ
ψον, εἰσδύει ἐν αὐτῷ εἰς βάθος μᾶλλον ἢ ἧττον μέγα ἀπεργαζομένη ὀπὴ
εἰσόδου ὁμαλὴν καὶ ἴσης διαμέτρου πρὸς τὴν ἑαυτῆς, σωλῆνα δέ, καθόσο
ἀπὸ τῆς ὀπῆς τῆς εἰσόδου ἀπομακρύνεται, πλατυνόμενον, ἕως ἂν καταλή
ξῃ εἰς τυφλὸν πέρας δίκην κοιλότητος στρογγύλης πολλῷ τοῦ σωλῆνο
εὐρυτέρας. Τὰ αὐτὰ ἐπιγίνονται ἀποτελέσματα τῆς σφαίρας εἰσδυούσης εἰ
τὰς σάρκας, τὰ σπογγώδη τῶν ὀστῶν ἄκρα, τοὺς πνεύμονας, τὸ ἧπαρ
τὸν ἐγκέφαλον.

Ἡ σφαῖρα κατὰ τὴν φορὰν αὐτῆς, συναντῶσα ὕφασμα ἐξ ἐρίου μᾶλ
λον ἢ ἧττον ἐλαστικόν, διατείνει, ἐπιμηκύνει κατὰ τὸ πληγὲν σημεῖον,
διατρυπᾷ αὐτό, ἕνεκα τῆς ἐλαστικότητος καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς τάσεω
τοῦ ἱστοῦ, καὶ ἕνεκα τῆς ὠστικῆς δυνάμεως τῆς σφαίρας· διὸ ἡ ἐπὶ τ
ἐνδύματος ὀπὴ οὐδέποτε παρουσιάζει τὴν τοῦ βλήματος διάμετρον, ἀλλ
εἶναι πάντοτε μικροτέρα καὶ τὰ χείλη αὐτῆς ὡς τὰ πολλὰ μήπω ἐσχ
σμένα, τὸ ὕφασμα οἱονεὶ ἐπιμεμηκυσμένον, ὥστε συμπλησιαζόντων τῶ
χειλέων τῆς ὀπῆς παράγεται τυφλὴ κοιλότης.

Ἡ σφαῖρα λίαν μὲν λοξῶς πλήττουσα τὰ μαλθακὰ μέρη καὶ συμπα
ρασύρουσα τοὺς πληγέντας ἱστοὺς ἀπεργάζεται τραῦμα αὐλακοειδές· ἡ
τον δὲ λοξῶς διατρυπᾷ τὸ δέρμα ἀπεργαζομένη ὀπὴν ὠοειδῆ· καθέτως
εἰσδύει διὰ τῶν ἱστῶν καὶ ὁτὲ μὲν ἐμπείρεται εἰς τὸ πάχος αὐτῶν, ὁ
δὲ διερχομένη δι' αὐτῶν ἐξέρχεται διὰ σημείου μᾶλλον ἢ ἧττον μεμ
κρυσμένου τοῦ τῆς εἰσόδου· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπεργά
ζεται κῶνον, οὗ ἡ κορυφὴ κεῖται πρὸς τὴν ὀπὴν τῆς εἰσόδου, ἡ δὲ βάσ
καθ' ὃ μέρος ἐνεπάρη, τὸ τοιοῦτον φαινόμενον ἐξηγεῖται κατὰ τ
Percy κ. α. ὡς ἐκ τῆς περὶ τὸν ἄξονα κινήσεως τῆς σφαίρας, εἰς δὲ τ

δευτέραν περίπτωσιν διανοίγει διὰ τῶν σαρκῶν πραγματικὸν σωλῆνα, οὗ αἱ διάμετροι βαίνουσιν αὐξανόμεναι ἀπὸ τῆς ὀπῆς τοῦ εἰσόδου πρὸς τὴν τῆς ἐξόδου.

Ὡς τὰ πολλὰ αἱ δύο ὀπαὶ παραλλάσσουσι τὸ εὖρος· οἱ πολλοὶ τῶν χειρουργῶν παραδέχονται ὅτι ἡ τῆς εἰσόδου εἶναι ἡ μικροτέρα, ἄλλοι δὲ ὑποστηρίζουσι τὸ ἐναντίον. Ὁ Gerdy, θελήσας νὰ διαφωτίσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων, πλὴν τῆς μακρᾶς αὐτοῦ κλινικῆς παρατηρήσεως, ἐπεχείρησε καὶ πειράματα ἐπὶ πτωμάτων ἀνθρωπίνων καὶ ζώντων ζώων, ἐξ ὧν ἐπορίσθη ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ εἶναι εὐρυτέρα τῆς ὀπῆς τῆς ἐξόδου, καὶ ὅτι ἄλλοτε ἀμφότεραι εἶναι ἐπαισθητῶς ὅμοιαι.

Παραλείποντες ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρωμεν τὰ προγενέστερα τῶν τοῦ Gerdy ὑπὸ τῶν Malle, Roux, Paillard, Dupuytren κ. α. ἐπιχειρισθέντα περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος πειράματα, συντελέσαντα τὰ μάλιστα εἰς τὴν διχογνωμίαν τῶν χειρουργῶν περὶ τοῦ εὔρους τῶν ὀπῶν, περιοριζόμεθα νὰ μνημονεύσωμεν τῶν ὑπὸ τοῦ Devergie (1) πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπιχειρισθέντων ἐκ διαφόρων ἀποστάσεων, καὶ ἐπὶ σανίδων διαφόρου πάχους, γυμνῶν ἢ κεκαλυμμένων διὰ δέρματος ἀνθρωπίνου, ἐξ ὧν προκύπτει ὅτι, ὁτὲ μὲν ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ εἶναι ἡ μικροτέρα, ὁτὲ δὲ ἡ μεγαλητέρα καὶ ἄλλοτε ἀμφότεραι ὅμοιαι, ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη τοῦ εὔρους τῶν ὀπῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀποστάσεως ἀφ' ἧς γίνεται ἡ ἐκπυρσοκρότησις, οὕτω ἀπὸ ἀποστάσεως 2—3 μέτρων ἐν γένει ἡ τῆς ἐξόδου ὀπὴ εἶναι ἡ εὐρυτέρα, καθ' ὅσον δὲ ἡ ἀπόστασις σμικρύνεται κατὰ τοσοῦτον ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ εὐρύνεται, γίνεται δὲ καταφανῶς εὐρυτέρα τῆς ὀπῆς τῆς ἐξόδου εἰς τὰς ἐγγύτατα ἐκπυρσοκροτήσεις, ὅπως συνήθως συμβαίνει εἰς τὰς αὐτοκτονίας, καὶ δὴ εἰς τὰς κατὰ τὸ κρανίον διευθυνομένας βολάς· Συμπεραίνεται δὲ ἐκ τούτων ὡς γενικὸν συμπέρασμα ὅτι, καθ' ἃς ἰατροδικαστικὰς περιστάσεις ἡ ἀπόστασις ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις μένει ἄγνωστος, δὲν εἶναι δυνατὸν ἐκ μόνου τοῦ εὔρους τῶν ὀπῶν νὰ ὁρισθῇ τίς τούτων εἶναι ἡ τῆς εἰσόδου.

Εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ εὔρους τῶν ὀπῶν τοῦ τραύματος πλὴν τῆς ἀποστάσεως, κατὰ τὸν Gerdy, Nelaton (2) καὶ ἄλλους, συμβάλλει καὶ ἡ διεύθυνσις ἀφ' ἧς ἡ σφαῖρα ἐρχομένη πλήττει τὸ δέρμα, καὶ ἡ τάσις ἢ ἡ χαλαρότης τοῦ δέρματος, ἅμα δὲ καὶ ἡ ἄμεσος τῶν ἐκλυομένων ἀερίων ἐπίδρασις συνεπαγομένη μείζονα τῶν μαλθακῶν μορίων καταστοφήν, διὸ

(1) *Devergie.* —Αὐτόθι. Τομ. Β'. Σελ. 73.

(2) *Nelaton.* — Les plaies par armes à feu. — Révue des cours scientifiques. Paris. 1869 - 1870 N° 40. Σελ. 634.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅσῳ μεγαλητέρα ἡ τῆς πυρίτιδος πασότης ἐν τῷ ὅπλῳ, τόσῳ καὶ ἡ καταστροφὴ αὕτη μᾶλλον ἐκτεταμένη καὶ ἡ ὀπὴ εὐρυτέρα, συνεπῶς εὐρυτέρα εἰς τὰ διὰ τυφεκίων καὶ συνήθων πιστολίων ἢ εἰς τὰ διὰ πολυκρότων τραύματα, καὶ ἐκ τῶν τελευταίων τούτων εὐρυτέρα ὅσῳ μείζονος ὁλκῆς τυγχάνει τὸ πολύκροτον.

Αἱ ὑπὸ τῆς σφαίρας ἐπὶ τοῦ σώματος ἀπαὶ τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου πλὴν τῆς προσημειωθείσης διαφορᾶς τοῦ εὔρους, παρουσιάζουσι καὶ ἑτέρας τὰς ἑξῆς· Ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ ὀτὲ μὲν εἶναι ὁμαλή, στρογγύλη, πεπιεσμένη πρὸς τὰ ἔσω τοῦ τραύματος, ὡσεὶ διὰ μηχανήματος κεκομμένη ἀλλὰ πάντοτε μᾶλλον ἢ ἧττον συντεθλασμένη, ἄλλοτε δὲ ἀνώμαλος καὶ ἀστερώδης, ὁ τελευταῖος οὗτος χαρακτὴρ προέρχεται τοῦ τραύματος συμβαίνοντος ὑπὸ τυφεκίου ἢ πιστολίου οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ πολυκρότου, καὶ δὴ τῆς σφαίρας πληττούσης μέρος ἔνθα ἀμέσως ὑπόκεινται ὀστᾶ, ὡς τὸ κρανίον κτλ., εἶναι δὲ ἀπότοκος οὐχὶ τῆς ἐνεργείας ἁπλῶς τῆς σφαίρας ἀλλὰ τῆς δράσεως τῶν ἀερίων, ἅτινα τοῦ δέρματος διατρυπωμένου ὑπὸ τῆς σφαίρας παρεισδύουσι μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῷ στερεοῦ σώματος, ὑποσκάπτουσι καὶ διασχίζουσι τὸ δέρμα. Ἄλλοτε ἡ ὀπὴ τῆς εἰσόδου εἶναι γραμμοειδής, ὡς ταῦτο συμβαίνει διὰ τῶν κωνικῶν σφαιρῶν, οὐχὶ δὲ σπανίως εἰς τραύματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς διὰ πολυκρότου ἡ ὀπὴ τῆς εἰσόδου παρεμφέρει τραύματι διὰ τμητικοῦ ὀργάνου, ὡς τοῦτο παρετηρήθη εἰς τὸ τραῦμα τοῦ **V. Noir** φονευθέντος διὰ πολυκρότου ὑπὸ τοῦ H. Bonaparte. Σημειωτέον ὅτι ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ τῶν διὰ κωνικῶν σφαιρῶν τραυμάτων εἶναι ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις μικροτέρα τῆς σφαίρας. Τοὐναντίον ἡ τῆς ἐξόδου εἶναι ἀνώμαλος, πρὸς τὰ ἔξω προέχουσα καὶ ἥκιστα ἢ οὐδόλως συντεθλασμένη. Ἡ φορὰ ἣν ἡ σφαῖρα ἐντὸς τῶν σαρκῶν διανύει ἄλλοτε μὲν εἶναι εὐθεῖα, ὅτε ἡ τῆς εἰσόδου καὶ τῆς ἐξόδου ὀπὴ κεῖνται ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτως, ἄλλοτε δέ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, κυρτοῦται εἰς ἓν ἢ πλείονα σημεῖα καὶ ἀπεργάζεται πόρον γωνιώδη, καμπύλον ἢ κολπώδη, ὅτε ἡ τῆς ἐξόδου ὀπὴ κεῖται ἐνίοτε εἰς θέσιν ὅλως ἀπρόβλεπτον καὶ ἀσυνήθη· αἱ παρεκκλίσεις αὗται τῆς φορᾶς τῆς σφαίρας ὀφείλονται εἰς τὴν διαφορὰν τῆς στερρότητος τῶν ἱστῶν οὓς αὕτη διατρυπᾷ. Παρετηρήθησαν τραύματα ὧν οἱ πόροι ἔβαινον ἡμικυκλίως, τῶν ὀπῶν κειμένων ἀκριβῶς ἀντιθέτως, ὡς ἂν ἡ διεύθυνσις ἦτο εὐθεῖα, ἄλλοτε σφαῖρα διατρυπήσασα τὸ δέρμα τοῦ μετώπου πλησίον τῆς μεσαίας γραμμῆς ἐξῆλθε κατὰ τὸν ἐξωτερικὸν ἰνικὸν ὄγκον διανύσασα μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου· τουταυτὸ παρετηρήθη καὶ εἰς τὸν θώρακα, τὴν κοιλίαν, τὸν θυρεοειδῆ χόνδρον κτλ.

Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι πρὸς ἐκτίμησιν τῶν διαφόρων τούτων περιστάσεων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὰ πολλὰ τῶν ἀφορώντων εἰς τὰ διὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τυροβόλων ὅπλων τραύματα ἰατροδικαστικῶν ζητημάτων, δέον ὅπως μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἐξετάζωνται ἅπασαι αἱ εἰς ταύτας ἀναγόμεναι λεπτομέρειαι, οἷον ἡ θέσις τοῦ τρωθέντος μέλους, ἡ ἀπόστασις ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις, τὰ διάφορα στρώματα δι' ὧν ἡ σφαῖρα διῆλθε κτλ. Ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐκ τῆς φορᾶς τῆς σφαίρας ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι εἰσάζεται μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας βεβαιότητος ἡ ἀμοιβαία τοῦ ὑλικοῦ καὶ τοῦ αὐτουργοῦ θέσις, ἡ κατάστασις τῆς ἀμύνης, ἡ ἀπόστασις ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις κτλ.

III. *Διὰ στερεῶν σωμάτων.* — Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐνεργείας τῶν σφαιρῶν πληττουσῶν στερεὰ σώματα, ἢ διερχομένων δι' αὐτῶν, εἶναι ἄλλοτε ἄλλα καθόσον αὗται πλήττουσιν ὀστᾶ ἐπίπεδα, μακρὰ καὶ βραχέα, συμπαγῆ καὶ σπογγώδη, ἅμα δὲ καὶ καθόσον ἡ διεύθυνσις αὐτῶν παραλλάσσει.

1. *Ἀποτελέσματα τῶν σφαιρῶν πληττουσῶν καθέτως.* — Σφαῖρα πλήττουσα καθέτως τὸ σῶμα διέρχεται κατ' εὐθείαν, τῆς στερρότητος τῶν ὁστῶν μὴπω παρεμβαλλούσης ἰσχυρὰν ἀντίστασιν πρὸς τὴν ταχύτητα τῆς σφαίρας, τοὐναντίον δὲ παρεκκλίνει ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς στερεᾶς ἐπιφανείας.

I. *Ἐπὶ ἐπιπέδου ἐπιφανείας.* — Τῆς ἐπιφανείας οὔσης ἐπιπέδου ἡ σφαῖρα παλινδρομοῦσα τραυματίζει ἐνίοτε τὸν ἐκπυρσοκροτήσαντα, ἀλλὰ καὶ ἥκιστα λοξῶς πλήττουσα παλινδρομεῖ ἐνίοτε, λοξῶς ὅμως παλινδρομεῖ ἄλλα κατ' ἀντίθετον φοράν, διὸ τραυματίζει ἑτέρους παρακειμένους πρὸς οὓς οὐδόλως διηυθύνετο ἡ βολή· ἄλλοτε ἡ σφαῖρα σχίζεται εἰς τεμάχια παλινδρομοῦντα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα παρατηροῦνται εἰς σώματα λίαν στερεά, ὡς σίδηρον, λίθον, μάρμαρον, ὀστοῦν, κτλ. ἀναλόγως δὲ τῆς στερρότητος τοῦ πληγέντος σώματος ἄλλοτε ἄλλα εἶναι καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῦ ἴχνη τῆς πλήξεως, οὕτω ἐπὶ τοῦ μὴπω ἐστιλβωμένου σιδήρου ἡ πληγεῖσα ἐπιφάνεια στιλπνοῦται, ἐπὶ τοῦ λίθου, ὀστοῦ, μαρμάρου, ὁτὲ μὲν ἀποσπᾶται τμῆμά τι, ἄλλοτε δὲ συντρίβονται ἐν μέρει ταῦτα· ἢ ὕελος συντρίβεται, τῆς σφαίρας ὅμως κεκτημένης μεγάλην ταχύτητα διατρυπᾶται ἁπλῶς καὶ κανονικῶς.

II. *Ἐπὶ κοίλης ἐπιφανείας.* — Ὡς τὰ πολλὰ ἡ σφαῖρα πλήττουσα κοίλην στερεὰν ἐπιφάνειαν διαιρεῖται εἰς πολλὰ τεμάχια, ἅτινα παλινδρομοῦσιν ἀκολουθοῦντα τὴν καμπύλην τῆς ἐπιφανείας ταύτης καὶ παρουσιάζοντα ἀκτῖνας ἀφεστηκυίας ἀπὸ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρειαν, ἄλλοτε δὲ ἡ σφαῖρα μένει ἀκεραία, ἀλλὰ καὶ τότε παλινδρομεῖ ἀκολουθοῦσα τὴν καμπύλην τῆς ἐπιφανείας κατὰ διεύθυνσιν καὶ σημεῖα διάφορα.

III. *Ἐπὶ κυρτῆς ἐπιφανείας.* — Ἡ σφαῖρα πλήττουσα καθέτως κυρτὴν στερεὰν ἐπιφάνειαν, ὡς στήλην, ἢ στρογγύλον ὀστοῦν, διανοίγει κοι-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λότητα μᾶλλον ἢ ἧττον βαθεῖαν καὶ ἐξέρχεται διὰ μιᾶς τῶν ἀκτίνων τῆ
κοιλότητος ὅπως ἀκολουθήσῃ τὸ μῆκος τῆς στήλης καὶ καταπέσῃ.

IV. *Ἐπὶ ἐπιφανείας ἀνωμάλου.* — Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ποικίλ
ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν ἐπὶ τοῦ στερεοῦ σώματος ἀνωμαλιῶν, πάντο
τε δὲ ἀνάλογα πρὸς τὸ σχῆμα τῶν ἐν λόγῳ ἀνωμαλιῶν, καθόσον αὐτα
τυγχάνουσιν ἐπίπεδοι, κυρταὶ ἢ κοῖλαι.

2. *Ἀποτελέσματα τῶν σφαιρῶν πλητουσῶν μᾶλλον ἢ ἧττον λοξῶς*
— Καὶ ταῦτα εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ εἶδος τῆς πληττομένης ἐπιφανείας

1. *Ἐπὶ ἐπιπέδου ἐπιφανείας.* — Ἡ σφαῖρα πλήττουσα λοξῶς ἐπ
ἐπιπέδου ὀστοῦ κατ' ἀρχὰς παλινδρομεῖ ἐνίοτε ἕνεκα τοῦ ὀστοῦ, ἀκολού
θως δὲ καὶ ἕνεκα τῶν καλυπτόντων αὐτὸ μαλθακῶν μορίων, ἐκ τῶν ἀλ
λεπαλλήλων δὲ τούτων παλινδρομήσεων γεννῶνται καμπύλαι κινήσεις ἀ
πομακρύνουσαι τὴν σφαῖραν ἀπὸ τῶν σπλαγχνικῶν ὀργάνων καὶ διατη
ροῦσαι αὐτὴν εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ σώματος. Τοῦτο παρατηρεῖτα
εἰς τὰ τραύματα τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου, τοῦ στέρνου, ἢ τῆς ἐξωτερικῆ
τῶν πλευρῶν ἐπιφανείας. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὡς τὰ πολλὰ ἡ
ἐξωτερικὴ τῶν ὀστῶν ἐπιφάνεια σχεδὸν οὐδὲν φέρει τῆς πλήξεως ἴχνος
ἡ ἐσωτερικὴ ὅμως ἐπιφάνεια, καὶ δὴ εἰς τὰ ὑπὸ δύο ἐξ ἰστοῦ συμπαγοῦ
πλακῶν ἀπαρτιζόμενα ὀστᾶ, ὡς τὰ ὀστᾶ τοῦ κρανίου, φέρει μᾶλλον ἢ
ἧττον καταφανῆ τῆς πλήξεως ἴχνη, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ κατάγματα.

Ἡ σφαῖρα ἧττον λοξῶς πλήττουσα, ὁτὲ μὲν ἀναχαιτίζεται ἐπὶ τῆς
ὀστώδους ἐπιφανείας, ὁτὲ δὲ συντρίβει αὐτὴν εἰς τεμάχια, ἄλλοτε δὲ
ἀπεργάζεται μικρὰν τῆς οὐσίας ἀπώλειαν καὶ διατρυπᾷ τὸ ὀστοῦν. Εἰς
μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ σφαῖρα παραμορφουμένη συνεπάγεται κα
ταστροφὴν τοῦ περιοστέου καὶ θλάσμα τοῦ ὀστοῦ· εἰς δὲ τὴν δευτέραν
ὁτὲ μὲν ἐπιγίνονται ἁπλᾶ καὶ ἐλαφρά, ὁτὲ δὲ πολλαπλᾶ καὶ ἀστεροειδῆ
σχίσματα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ κατάγματα, ὅτε ἡ σφαῖρα, πλήττουσα ἐνίοτε
τὴν ἑτέραν τῶν γωνιῶν τῶν χειλέων τοῦ κατάγματος, διαιρεῖται εἰς δύο
μέρη ἀπ' ἀλλήλων ἀφιστάμενα, καὶ ὧν τὸ μὲν προσβάλλει τὰ κατὰ βά
θος, τὸ δὲ τὰ κατ' ἐπιπολὴν μέρη· εἰς δὲ τὴν τρίτην τέλος ἡ ἐκ τῆς ἀπω
λείας τῆς οὐσίας ὀπὴ εἶναι ὁμαλή, κανονικὴ καὶ οἱονεὶ ὑπὸ μηχανῆς συν
τελεσθεῖσα, τὸ ὁμαλὸν ὅμως τοῦτο τῆς ὀπῆς δὲν παρατηρεῖται εἰς ἀμφο
τέρας τοῦ ὀστοῦ τὰς πλάκας, ἐὰν τοῦτο ὑπὸ δύο ἀπαρτίζεται πλακῶν, ἡ
ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλακὸς τῆς οὐσίας ἀπώλεια εἶναι πολλῷ μείζων καὶ
ἧττον ὁμαλή, ἐνίοτε δὲ φέρει καὶ πολλαπλᾶ κατάγματα.

II. *Ἐπὶ κυλινδρικῆς ἐπιφανείας.*—Σφαῖρα, πλήττουσα λοξῶς τὸ σῶμα
μακροῦ καὶ κυλινδρικοῦ ὀστοῦ, ὡς τὰ πολλὰ παλινδρομεῖ καὶ ἐπανακάμπτει
πρὸς τοὺς μῦς, οἵτινες συνεσταλμένοι καὶ τεταμένοι τυγχάνοντες συντελοῦ
σιν εἰς τὴν ἐκ νέου παλινδρόμησιν, οὕτως ὥστε περιδράμει αὐτὴ τὸ ὀστοῦν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βερμιος

ς τὸ κρανίον καὶ τὸν θώρακα, τοιαύτης φύσεως παράδειγμα ἀναφέρει ὁ
évacher. Συχνότερον ὅμως τὸ ὀστοῦν θραύεται εἰς πλείονα τεμάχια,
ις ἐξαιρετικὰς δὲ περιστάσεις εἰς δύο μόνον. Τῆς τοῦ σώματος τοῦ ὀστοῦ
πιφανείας οὔσης πρισματικῆς ἀφαιρεῖται ἐνίοτε μία τῶν ἐπιφανειῶν αὐ-
οῦ ὑπὸ τῆς λοξῶς πληττούσης σφαίρας, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὸ ὀστοῦν
ῆς κνήμης, πληττομένου ὅμως τοῦ τμητικοῦ τοῦ ὀστοῦ μέρους διαιρεῖται
σφαῖρα εἰς δύο μέρη.

III. *Ἐπὶ σπογγώδους ὀστοῦ.*—Τὰ τῶν σφαιρῶν ἀποτελέσματα, ἐνερ-
ουσῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν μακρῶν ὀστῶν καὶ ἐπὶ τὰ βραχέα ὀστᾶ, ἢ κάλ-
ιον ἐπὶ τὰ σπογγώδη, εἶναι τὰ αὐτά. Εἰς τὰς χώρας ταύτας ἡ σφαῖρα
ετὰ μετρίας ὠθουμένη δυνάμεως εἰσδύει εἰς τὸ πάχος τῶν ὀστῶν τούτων
αὶ ἐμπείρεται κατὰ ἄλλοτε ἄλλο βάθος, μετὰ μείζονος δὲ ὠστικῆς δυ-
άμεως κινουμένη διατρυπᾷ αὐτὰ διανοίγουσα σωλῆνα οὗ τὸ εὖρος βαίνει
αὐξανόμενον ἀπὸ τῆς ὀπῆς τῆς εἰσόδου, οὔσης μικρᾶς καὶ κανονικῆς, πρὸς
τὴν τῆς ἐξόδου, οὖσαν εὐρυτέραν καὶ μετὰ παρασχίδων. Τῆς σφαίρας εἰσ-
δυούσης εἰς τὸ ἄκρον μακροῦ ὀστοῦ πλησίον τῶν ἀρθρικῶν ἐπιφανειῶν, εἰ
μὴ ἡ φορὰ αὐτῆς τυγχάνει παράλληλος πρὸς τὰς ἐπιφανείας ταύτας,
διευθύνεται πρὸς τὴν ἄρθρωσιν, καὶ κατὰ τὴν πρώτην ὅμως περίπτωσιν
συνηθέστατα συνεπάγεται κάταγμα συνεχόμενον μετὰ τῆς ἀρθρικῆς κοι-
λότητος, ἂν ἡ σφαῖρα τέλος πλήττει λοξῶς τὸ σῶμα τοῦ ὀστοῦ μακρὰν
τῆς ἀρθρώσεως ἐμπείρεται εἰς τὸν μυελώδη σωλῆνα.

Αἱ κυλινδροκωνικαὶ σφαῖραι καὶ τὰ ὀπισθογερῆ ὅπλα, ὧν χρῆσις γίνεται
εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, συνεπάγονται πολλῷ σπουδαιοτέρας καὶ καιρι-
ωτέρας βλάβας· ὡς τοῦτο παρετηρήθη τὸ πρῶτον εἰς τὸν τῆς Ἰταλίας
τῷ 1859 πόλεμον, καὶ εἰς τὸν τελευταῖον Γαλλογερμανικόν, καθ' ὃν τὰ
τῶν Γάλλων chassepot ὅπλα τοσοῦτον ἐκτεταμένας ἐπήνεγκον βλάβας,
ὥστε ἐν ἀρχῇ ἐπιστεύθη ὑπὸ τῶν γερμανῶν ὅτι ἐγένετο χρῆσις ἐκκρηκτικῶν
σφαιρῶν, καθόλου δὲ τυγχάνουσι παραπλήσιαι πρὸς τὰ ἐκ τοῦ σύνεγγυς
διὰ τῶν κοινῶν ὅπλων τραύματα(1). Ἡ αἰτία τῶν τοιούτων ἀποτελεσμά-
των μένει εἰσέτι ἄγνωστος.

γ'. *Μεταβολαὶ τοῦ σχήματος τῶν σφαιρῶν ἐκ τῆς πληττομένης τοῦ σώ-
ματος ἐπιφανείας.* — Ἡ σφαῖρα μεταβάλλεται πλήττουσα τὴν ἐπιφάνειαν
σώματός τινος, καὶ ἂν ἡ ἐπιφάνεια αὕτη κέκτηται ἐλάσσονα ἢ ἡ σφαῖρα στερ-
ρότητα. Σφαῖρα μολύβδου πλήττουσα μόλυβδον πλατύνεται καὶ ὡς τὰ πολλὰ
συσσωματοῦται μετ' αὐτοῦ· σφαῖρα ἐξ ὕλης μαλθακῆς καὶ εὐμαλάκτου,
ὡς κηροῦ, πλατύνεται καὶ προσκολλᾶται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ στερεοῦ
σώματος ἀποτελοῦσα μᾶλλον ἢ ἧττον παχεῖαν στρῶσιν· πλήττουσα

(1) *Hoffmann.* — Αὐτόθι. Σελ. 203.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲ προέχουσαν σκληρὰν ἔξοχὴν ἡ σφαῖρα διχοτομεῖται, τὰ δὲ τεμάχια αὐτῆς κινοῦνται μετὰ ὠστικῆς δυνάμεως ἀναλόγου τοῦ ὄγκου αὐτῶν πλὴν τοῦ ἡμίσεως τῆς δυνάμεως ταύτης ἐξουδετερωθέντος ὑπὸ τοῦ διχοτομήσαντος σώματος, τούτου ἕνεκα οὐχὶ σπανίως παρατηρεῖται μία μὲν ὀπὴ εἰσόδου, δύο δὲ ἢ πλείονες ὀπαὶ ἐξόδου· τὸ τοιοῦτον συμβαίνει τῆς σφαίρας πληττούσης ἐ. π. τὴν γωνίαν τοῦ ὀστοῦ τῆς κνήμης, τὸ βρέγμα κατὰ τὴν συνέχειαν τῆς ἡμικυκλίου γραμμῆς, τὴν ἐπιγονατίδα, τὴν ἀπόφυσιν τοῦ ὠλεκράνου κτλ.

Αἱ τῶν σφαιρῶν αὗται παραμορφώσεις συνηθέστατα παρατηροῦνται κατὰ τὰς αὐτοκτονίας, τοῦ ὅπλου διευθυνομένου πρὸς τὴν βάσιν τοῦ κρανίου, ὅτε ἡ σφαῖρα συναντᾷ ὀστεώδεις σκληρὰς ἐπιφανείας, ὡς τὸ πετρῶδες μέρος τοῦ κροταφικοῦ ὀστοῦ, τὰς ἀπορύσεις τοῦ σφηνοειδοῦς κτλ.

Αἱ τοιαῦται τῶν σφαιρῶν παραμορφώσεις εἶναι λίαν σπουδαῖαι ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, καθότι συχνότατα προβάλλεται τὸ ζήτημα, ἂν αἱ παρατηρηθεῖσαι σφαίρας τινὸς παραμορφώσεις ὀφείλονται εἰς τὰ πλησιέστατα ὀστᾶ, ἢ τοὐναντίον ἐγένοντο πρὸ τῆς γεμίσεως τοῦ ὅπλου ἐπὶ σκοπῶ βαθυτέρων βλαβῶν καὶ καιριωτέρου τραυματισμοῦ. Τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εἶναι πάντοτε εὔλυτον ἐκ τῆς ἁπλῆς τῆς σφαίρας ἐπισκοπήσεως, ἂν καὶ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ **Devergie** αἱ τοῦ παραμορφωθέντος μολύβδου ἐπιφάνειαι σπανίως εἶναι ὁμαλαὶ καὶ στιλπναί, ἀλλὰ παρουσιάζουσι σχεδὸν πάντοτε γραμμὰς προερχομένας ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ προκαλέσαντος τὴν παραμόρφωσιν ὀστοῦ.

Αἱ τῶν σφαιρῶν παραμορφώσεις εἶναι λίαν ποικίλαι καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιαι εἰς τὰ κατὰ τὴν κεφαλὴν τραύματα, οὕτω ὁ **Pages** παρετήρησε σφαῖραν διελθοῦσαν διὰ λίαν στενῆς τοῦ κρανίου σχισμῆς οὕτως ὥστε ἀπαρατήρητος θὰ ἔμενεν ἂν μὴ ἐλαχίστη μολύβδου ποσότης παρέμενε κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ ὀστοῦ ἐπιφάνειαν· ὁ **Percy** ἀναφέρει ὅτι σφαῖρα διετρύπησε τὴν ἐξωτερικὴν τῶν ὀστῶν τοῦ κρανίου πλάκα, ἐπλατύνθη ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλακὸς χωρὶς νὰ κατάξῃ αὐτήν.

Σφαῖρα, πλήττουσα ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος ὑπὸ ἐνδυμάτων κεκαλυμμένην, ἢ διατρυπᾷ τὸ ἔνδυμα, ἢ συμπαραλαμβάνει τοῦτο ἐν τῷ τραύματι χωρὶς νὰ διατρυπήσῃ ἢ διασχίσῃ αὐτό· εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ σφαῖρα ἢ ἀπεργάζεται ὀπὴν εἰς τὸ ἔνδυμα καὶ εἰσδύει μόνη κατὰ βάθος τῶν μαλθακῶν μορίων, ἢ τοὐναντίον ἀποκόπτουσα τὸ ἔνδυμα συμπαρασύρει μετ' αὐτῆς εἰς τὸ βάθος τοῦ τραύματος τὸ ἀποκοπὲν τμῆμα, τούτου ἕνεκα δύο ὑπερκείμενα ἐνδύματα καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς διατρυπηθέντα σφαίρας τὸ μὲν φέρει μικρὰν καὶ οὐχὶ ἀνάλογον πρὸς τὴν τῆς σφαίρας διάμετρον ὀπήν, τὸ δὲ τοὐναντίον εὐρυτέραν· τὰ οὕτω ὑπὸ τῆς σφαίρας προωθούμενα ῥάκη τῶν ἐνδυμάτων ὡς τὰ πολλὰ συνεξέρχονται μετ' αὐ-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς διὰ τῆς ὀπῆς τῆς ἐξόδου· εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν τὸ ἔνδυμα πιμηκύνεται δίκην σάκκου ἐν ᾧ ἐνθυλακίζεται οὕτως εἰπεῖν ἡ σφαῖρα, οὕτως ὥστε ἑλκυομένου τοῦ ἐνδύματος ἐκ τῆς ὀπῆς τοῦ τραύματος συνέλκεται καὶ ἡ σφαῖρα, ὅτε ἐνίοτε ἀπόλλυται, ὑποτίθεται δὲ τότε ὅτι τὸ ὅπλον δὲν ἔφερε σφαῖραν.

Ἡ σφαῖρα ἐντὸς τῶν σαρκῶν εἰσδύσασα ἢ ἐξέρχεται ἀμέσως ἐκ τῆς ὀπῆς τῆς ἐξόδου, ἢ εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον διὰ τῆς πυήσεως. Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως ὅτι εὐκολώτερον ἐξέρχονται αἱ σφαῖραι ἢ τὰ ἐνδύματα. Αἱ βολίδες, ἅτε δὴ σπανίως διαμπὰξ διατρυπῶσαι τὰ μέλη, ἀπεργάζονται μᾶλλον δυσίατα καὶ κινδυνώδη τραύματα.

δ'. *Ἀποτελέσματα σφαιρῶν μεγαλητέρας τῆς συνήθους διαμέτρου.* — Αἱ μικραὶ σιδηραῖ τῶν τηλεβόλων σφαῖραι (Biscaiens), πολλῷ μεγαλήτεραι τῶν συνήθων ἐκ μολύβδου σφαιρῶν, κέκτηνται ὡστικὴν δύναμιν πολλῷ μεγαλητέραν· τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν εἶναι ἀνάλογα τοῖς τῶν συνήθων σφαιρῶν, ἀλλὰ μᾶλλον φονικά, πολλῷ δὲ σπανιώτερον ἐμπείρονται κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν εἰς τὸ πάχος τῶν μαλθακῶν μορίων.

Αἱ τῶν τηλεβόλων συνήθεις σφαῖραι (boulets) κέκτηνται τόσῳ μεγάλην ὡστικὴν δύναμιν, ὥστε μηδαμινὴ σχεδὸν ἀποβαίνει ἡ τῶν ἱστῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀντίστασις. Διαιροῦσι καὶ καταστρέφουσιν ἀκαριαίως πᾶν τὸ προστυχὸν χωρὶς τὸ παράπαν νὰ παραλλάξῃ ἡ διεύθυνσις αὐτῶν, συνεπῶς τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν πληττουσῶν τὰς σπλαγχνικὰς τοῦ σώματος κοιλίας εἶναι ἀμέσως θανατηφόρα. Πλήττουσαι μέλος τοῦ σώματος ἴσης περίπου διαμέτρου πρὸς αὐτὰς ἀποκόπτουσιν αὐτό, τὸ δὲ κολόβωμα εἶναι εἰς ἄκρον ἀνώμαλον, τὸ ὀστοῦν συντετριμμένον, τὸ δὲ δέρμα, οἱ μῦς, οἱ τένοντες διηρημένοι ἀνίσως κυματίζουσι δίκην κρημνῶν ἀνωμάλων καὶ ἐσχισμένων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ τραύματος, ὅπερ εἶναι πελιδνὸν ὡς ἐκ τῆς τοῦ αἵματος διηθήσεως εἰς τοὺς μᾶλλον ἢ ἧττον κατεστραμμένους τούτους ἱστούς. Συνήθως ἡ ἐκ τῶν τραυμάτων τούτων αἱμορραγία εἶναι ἐλαχίστη διὰ τὴν ἀνώμαλον τῶν ἀρτηριακῶν χιτώνων τομήν. Αἱ ἁπλῶς προσψαύουσαι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος σφαῖραι ἀποκόπτουσιν ἐπίσης τὰ πληγέντα μέρη ἐξ οὗ δυσχεραίνεται τὰ μάλιστα ἢ καὶ ὅλως παρεμποδίζεται ἡ τῶν τοιούτων τραυμάτων ἐπούλωσις διὰ τὴν ἀπώλειαν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλης ἐκτάσεως σαρκῶν.

Καὶ καθ' ἃς ἀκόμη περιπτώσεις ἡ ὡστικὴ τῶν τοιούτων σφαιρῶν δύναμις εἶναι σχεδὸν ἐντελῶς ἐξηντλημένη, τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ἐνίοτε εἶναι οὐχ' ἧττον ὀλέθρια. Ὁ κυτταρώδης ἱστός, οἱ μῦς, τὰ ἀγγεῖα εἰς πόλτον μεταβάλλονται, τὰ ὀστᾶ συντρίβονται, μόνον δὲ τὸ δέρμα ὡς ἐκ τῆς ἐλαστικότητος αὐτοῦ διαφεύγει ὡς τὰ πολλὰ τὴν καταστροφήν, τούτου ἕνεκα οὐχὶ σπανίως εἰς τὰς μάχας θνήσκουσι πολεμισταὶ χωρὶς νὰ φέ-

ρωσι βλάβας καταφανεῖς. Τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ἐπιγίνονται καὶ εἰς τὰ ἐν ταῖς κοιλίαις ἐγκλειόμενα σπλάγχνα.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν τμημάτων τῶν ὀβουζίων διαφέρουσι τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν σφαιρῶν διὰ τὸ ἀνώμαλον τῶν ἐπιφανειῶν αὐτῶν, διὰ τὰς γωνίας καὶ τὰ ὀδοντωτὰ αὐτῶν χείλη. Τούτου ἕνεκα τὰ ἐκ τούτων τραύματα εἶναι μᾶλλον ἐκτεταμένα καὶ μᾶλλον αἱμορράγοῦσιν, ἔστιν ὅτε δὲ συνεπάγονται καὶ θανατηφόρους αἱμορραγίας.

Γ'. *Φαινόμενα τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων.*—Εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φαινομένων ἢ τῶν συμπτωμάτων τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων ἐξεταστέον 1. ταῦτα ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν, καὶ 2. ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἐκπυρσοκροτήσαντος ὅπλου.

1. *Φαινόμενα ἐν γένει τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων.* — Διαιροῦνται εἰς πρωτοπαθῆ, καὶ ἐπιγενῆ, καὶ εἰς ἐπιπλοκάς.

α'. *Πρωτοπαθῆ.* — Τὰ πρωτοπαθῆ τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων φαινόμενα, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀπόστασις τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως, περίπου εἶναι·

I. *Θλάσμα καὶ ἀπορρήγνωσις, ἢ καταστροφὴ* τῶν χειλέων τοῦ τραύματος, ἀνάλογα πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ βλήματος, χροιὰ μελάγχρους ἢ πελιδνὴ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν διαιρεθέντων ἱστῶν, ἐπινεμομένη ὡς τὰ πολλὰ εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν τὰ πέριξ ὑγιᾶ μέρη, παρουσιάζοντα τὴν συνήθη τῶν ἐκχυμωμάτων ὄψιν. Ἡ καταστροφὴ εἶναι μερικὴ ἢ ἐντελής, κατ' ἐπιπολὴν ἢ κατὰ βάθος, πάντοτε ὅμως τὰ συντεθλασμένα μέρη συγκολλῶνται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ τραύματος διὰ μικρῶν θρομβίων αἵματος, ὥστε τούτου ἕνεκα τὸ τραῦμα παρεμφέρει πληγὴ ἐκ καυτηριάσεως.

II. Ὡς τὰ πολλὰ ἡ *αἱμορραγία* εἶναι μικροῦ λόγου ἀξία καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν μεγάλων τραυματισμῶν διὰ τὴν ταχεῖαν τοῦ αἵματος θρόμβωσιν εἰς τὰ κακωθέντα καὶ συντριβέντα τριχοειδῆ ἀγγεῖα, τὸ δὲ οὕτω θρομβωθὲν αἷμα μετὰ τῶν ἐσχαρῶν ἀπεργάζεται στρῶσιν μήπω ὀργανικήν, κατ' ἀρχὰς ὑγράν, εἶτα δὲ ἀποξηραινομένην καὶ οὕτως ἀνθισταμένην εἰς τὴν μετέπειτα τοῦ αἵματος ῥύσιν. Τουταυτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὰ μείζονος διαμέτρου αἱματοφόρα ἀγγεῖα, ἄτινα αἱμορράγοῦσιν ὁπότε ἡ τομὴ αὐτῶν γίνεται ἐπιμήκης, ἢ τὸ τραῦμα προέρχεται ἐκ τμήματος ὀβουζίου.

III. Ἡ *νάρκη* τοῦ τρωθέντος μέρους εἶναι ὅλως ἰδιάζων τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων χαρακτήρ, ὁ τραυματίας κατὰ τὰ τρωθέντα μέρη αἰτιᾶται ἀντὶ ἄλγους νωθρείαν, οἱονεὶ αἰμωδίαν μετὰ παρέσεως τῆς αἰσθήσεως, ἐλαττώσεως τῆς θερμασίας, αἰσθήματος βάρους. Ὡς τὰ πολλὰ ἡ νάρκη περιορίζεται εἰς μικρὰν ἔκτασιν, τοῦ τραυματισμοῦ ὅμως ἐνδράζοντος εἰς τὰ κάτω ἄκρα καὶ συνεπαγομένου μεγάλας τῶν ὀστῶν καὶ τῶν μαλθακῶν μορίων βλάβας, γενικεύεται.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

β'. *Ἐπιγενῆ.* — Βαθμηδὸν τῶν τρωθέντων μερῶν ἀνακτωμένων τὴν αἰσθητικότητα αὐτῶν, ἐπιγίνεται ἄλγος· ἡ δὲ φλεγμονὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς 2—4 ἡμέρας ἀναλόγως τῇ ἐντάσει τοῦ θλάσματος, χαρακτηριζομένη διὰ τῶν συνήθων αὐτῇ συμπτωμάτων· κατὰ τὴν φλογιστικὴν ταύτην ἀντίδρασιν τὰ μήπω ὑπὸ τῆς νάρκης ἀλωθέντα μέρη νεκροῦνται, ἡ πύησις ἄρχεται, καὶ ἀπὸ τῆς 8—12 ἡμέρας τῶν ἐσχαρῶν ἀποπιπτουσῶν καταφαίνεται ἅπασα τοῦ τραύματος ἡ ἔκτασις.

Τῆς ἀπωλείας τῆς οὐσίας οὔσης μεγάλης, καὶ δὴ μείζονος καταστάσης διὰ τῆς ἀποχωρίσεως τῶν νεκρωθέντων μερῶν, ἡ πύησις ἀποβαίνει λίαν ἄφθονος καὶ μακροχρόνιος προκαλοῦσα μεγίστην ἐξασθένησιν ἔτι δὲ καὶ τὸν θάνατον. Ἡ τοιαύτη ὀλεθρία ἀπόληξις εἶναι ἀπότοκος ἰδίως τραυμάτων ὑπὸ σφαιρῶν τῶν τηλεβόλων. Εἰς τὴν εὐτυχῆ τοῦ κακοῦ ἔκβασιν, καὶ συντελουμένης τῆς οὐλῆς, ἐπιγίνονται πόνοι, φλεγμοναὶ ἐπανειλημμέναι, ἐξελκώσεις καὶ τέλος παραμορφώσεις ὡς ἐκ τῆς οὐλῆς αὐτῆς.

γ'. *Ἐπιπλοκαί.* — 1. Ἡ *φλεγμονὴ* καίτοι ἔντονος περιοριζομένη εἰς τὰ τρωθέντα μέρη εἶναι φαινόμενον ἴδιον καὶ οἱονεὶ φυσικὸν τοῦ τραυματισμοῦ, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως αὕτη ἐπινέμεται μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην ἔκτασιν εἴτε ὡς ἀγγειολευκῖτις, εἴτε ὡς φλεβῖτις, ἄλλοτε, τοὐθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, ἐπινεμομένη τὸν ὑποδόριον κυτταρώδη ἱστὸν ἀπεργάζεται ἐκτεταμένους φλέγμονας ἢ πυώδεις καθέσεις, ἄλλοτε, ἀλλὰ σπανίως, ἀλίσκει τὸν ὑποαπονευρωτικὸν καὶ μεσομυϊκὸν κυτταρώδη ἱστόν, ὅτε ἐπιγίνεται γάγγραινα.

II. Ἡ *αἱμορραγία*, σπανία ὡς πρωτοπαθὲς φαινόμενον, εἶναι συχνὴ κατὰ τὴν τῶν ἐσχαρῶν ἀπόπτωσιν, ὅτε ἐνίοτε ἀποβαίνει καὶ κεραυνοβόλος.

III. Ὁ *τέτανος* ἀναφαίνεται ἰδίως συνεπείᾳ τραυμάτων ἐπιπλεκομένων ὑπὸ διασχίσεως τῶν μαλθακῶν μορίων καὶ συντρίψεως τῶν ὀστῶν καὶ ἀρθρώσεων· κατὰ τὸν Nelaton (1) ὅμως ἐνίοτε, ἀνεξαρτήτως τῆς καταστάσεως αὐτῆς τοῦ τραύματος, ἐπιγίνεται καὶ ἕνεκα ἰδίας ὅλως προδιαθέσεως, ὡς καὶ ἕνεκα αἰφνιδίων τῆς θερμοκρασίας μεταβολῶν.

IV. Ἡ *παράνοια* ἀναφαίνεται καθ' ὃν χρόνον παρέρχεται ἡ νάρκη καὶ ἄρχεται ἡ γενικὴ ἀντίδρασις, ὑποθάλπεται δὲ συνήθως ὑπὸ τῶν ζωηρῶν καὶ ποικίλων συγκινήσεων, αἵτινες σχεδὸν πάντοτε παρακολουθοῦσι τοὺς τραυματισμούς.

V. Ἡ *πυαιμία* καὶ ἡ τῶν *νοσοκομείων γάγγραινα* εἶναι ὡς τὰ πολλὰ ἀπότοκος τῆς μεγάλης ἐν τοῖς νοσοκομείοις συσσωρεύσεως τραυματιῶν, εἰς τοῦτο δὲ συμβάλλει προσέτι καὶ τὸ ἐκτεταμένον τῶν τραυμάτων, ἡ παρατεταμένη πύησις καὶ ἡ βραδέως γενομένη ἐπούλωσις.

(1) *Nelaton.* — Les plaies par armes à feu. — Révue. etc. Paris. 1869—1870. Ἀρ. 40. Σελ. 637.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

VI. Τὰ ἐν τοῖς τρωθεῖσιν ἱστοῖς *ἀλλότρια σώματα* προκαλοῦσι συχνότατα βαρέα φαινόμενα, τοιαῦτα δὲ σώματα εἶναι αἱ παρασχίδες τῶν ὀστῶν, αἱ σφαῖραι, τὸ βύσμα, τὰ ἐνδύματα τοῦ τραυματίου, κομβία καὶ παντοῖα ἀντικείμενα, ἅτινα ἡ σφαῖρα συναντᾷ κατὰ τὴν πορείαν αὐτῆς. Ἡ διάγνωσις τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ τοιούτων σωμάτων ἐν τῷ τραύματι καὶ ἀναγκαία εἶναι, ἀλλὰ καὶ λίαν δυσχερὴς ἀποβαίνει, διότι καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις δύο ὑπάρχουσι τοῦ τραύματος ὀπαί, εἰσόδου καὶ ἐξόδου, δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ σφαῖρα ἐξῆλθε τοῦ σώματος, διότι ἐνίοτε τὸ ὅπλον ἀντὶ μιᾶς περιέχει δύο σφαίρας, ἢ καὶ μία ἂν ἦτο αὕτη πιθανῶς ἐδιχοτομήθη ἐπὶ ὀστοῦ, καὶ τὸ μὲν τῶν τμημάτων ἐξῆλθε, τὸ δὲ παρέμεινεν ἐν τῷ τραύματι μεταβαλὸν διεύθυνσιν. Μιᾶς ὅμως ὑπαρχούσης ὀπῆς ἀποβαίνει βεβαία ἡ παρουσία τῆς σφαίρας ἐν τῷ σώματι, ἐκτὸς ἂν αὕτη ἐνθυλακίσασα τὸ ἔνδυμα ἀπέπεσε μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν αὐτοῦ. Τὰ δὲ λοιπὰ ξένα σώματα πλὴν τῆς σφαίρας ὡς τὰ πολλὰ παραμένουσιν ἐν τῷ τραύματι εἰς μικρὸν βάθος καὶ ἐξελκύονται εὐκόλως.

Τὰ ὑπὸ τῶν πυροβόλων ὅπλων κατάγματα εἶναι ὡς τὰ πολλὰ μετὰ παρασχίδων, αἵτινες ὁτὲ μὲ συνέχονται μετὰ τοῦ ὅλου τοῦ ὀστοῦ σώματος, ὁτὲ δὲ παραμένουσιν ἐν τῷ τραύματι κατὰ διαφόρους διευθύνσις ἀποκεχωρισμέναι, πάντοτε δὲ προκαλοῦσι παρατεταμένην πυόρροιαν, φλέγμονας, καθέσεις πύου.

2. *Φαινόμενα ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἐκπυρσοκροτήσαντος ὅπλου.* —*α'*. *Ἀπὸ ἐλαχίστης ἀποστάσεως* (à bout touchant ἢ à brûle pour point). — Τὰ οὕτω πως παραγόμενα τραύματα κατὰ τὴν ἀκριβῆ καὶ κυρίαν τοῦ ὅρου σημασίαν εἶναι λίαν σπάνια, ὡς τὰ πολλὰ δὲ παρατηροῦνται εἰς τὰς αὐτοκτονίας. Τὰ χαρακτηρίζοντα τὰ τραύματα ταῦτα φαινόμενα εἶναι τὰ αὐτὰ τοῖς τῶν ἐκ μικρᾶς ἀποστάσεως τραυμάτων.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀποστάσεως ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἐκ τῆς ἐμπάρσεως κόκκων πυρίτιδος, πλὴν τοῦ ἐν τοῖς πρόσθεν πίνακος ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Lachèse, ἔστω καὶ τὸ περιγενόμενον τῶν πειραμάτων τοῦ Dusmenil (1), καθ' ὃ ἡ στίξις ἐκ τῆς ἐμπάρσεως τῶν κόκκων τῆς πυρίτιδος εἰς τὸ δέρμα ἐντονωτέρα εἶναι εἰς τὰ πέριξ ἀμέσως τοῦ τραύματος, ἧττον πυκνὴ καθισταμένη καθόσον τούτου ἀπομακρύνεται· εἰς ἀπόστασιν 0μ,05 ἡ στίξις εἶναι τὰ μάλιστα καταφανής, ἐξ ἀποστάσεως 0μ,13 ἧττον μὲν καταφανὴς ἀλλ' ἱκανῶς ἔντονος, ἐπίσης δὲ καὶ ἐξ ἀποστάσεως 0μ,20, ἀλλ' ἀπὸ 0μ,30 τὰ τῆς στίξεως ἴχνη ἐπαισθητῶς ἐλαττοῦνται, ὥστε ἀπὸ 0μ,50 ἢ 0μ,80 ἐλάχιστον ἢ οὐδὲν ταύτης μένει ἴχνος.

---

(1) *Dumesnil.* — Relation médico—légale de l'affaire Godefroy. — Annales d' Hyg. publ. et de Médec. légale. 1877. 2e Série. Τόμ. 47. Σελ. 465.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

β'. *Ἀπὸ μικρᾶς ἀποστάσεως.* — Τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως ἀπὸ μικρᾶς ἀποστάσεως συμβαινούσης, πλὴν τοῦ τραύματος καὶ τῶν συνήθων αὐτῷ χαρακτήρων, ἐπιπροστίθενται· πρῶτον, ἕνεκα τῆς ἀτελοῦς τῆς πυρίτιδος ἀναφλέξεως, πολλοὶ αὐτῆς κόκκοι ἀκέραιοι ἢ ἡμικεκαυμένοι ἐμπείρονται ἐν τῷ δέρματι καὶ μελανίζουσιν αὐτό.

Δεύτερον ἡ ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῆς πυρίτιδος ἀναπτυσσομένη θερμότης εἶναι τόσῳ μᾶλλον αἰσθητὴ τῷ τραυματίᾳ, ὅσῳ ἐγγυτέρω ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις, ἀναλόγως δὲ τῆς ἀποστάσεως ἀναφλέγονται ἡ κόμη, αἱ ὀφρεῖς, ὁ πώγων, τὰ ἐνδύματα.

Τὸ ζήτημα τῆς ἀναφλέξεως τῶν τριχῶν, ἐνδυμάτων κτλ. εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, διὸ πλὴν τῶν κλινικῶν παρατηρήσεων καὶ πολλὰ ἐγένοντο πειράματα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀποστάσεως ἀφ' ἧς ἡ ἀνάφλεξις συμβαίνει. Καὶ ἐκ μὲν τῶν κλινικῶν παρατηρήσεων ἔστωσαν, αἱ τοῦ Brièrre de Boismont (1) καθ' ἣν πυροβόλον ὅπλον ἐπὶ αὐτοκτονίᾳ ἐκκενωθὲν ἐν τῷ στόματι ἀνέφλεξε τὰ παρὰ τὸν λαιμὸν ἐνδύματα, ἀπειργάσατο ἔγκαυμα τοῦ λαιμοῦ, τοῦ στήθους καὶ τῆς σιαγόνος, καὶ μετέδωσε τὸ πῦρ εἰς τὰ λοιπὰ ἐνδύματα καὶ τὰ ἔπιπλα, τοῦ Laforêt de Lavit (2) ἀνακοινώσαντος τῷ 1859 εἰς τὴν ἰατρικὴν τῶν Παρισίων Ἀκαδημίαν τρεῖς ὁμοίας φύσεως περιπτώσεις· εἰς τὴν μέν, αὐτοκτονίαν, ἐκπυρσοκρότησις τυφεκίου εἰς τὸ ἀριστερὸν τοῦ θώρακος κατέκαυσε τὸ πτῶμα, τὰ ἐνδύματα καὶ αἱμασιὰν σπάρτων ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ σῶμα κατέπεσεν· εἰς τὴν δέ, ἐπίσης αὐτοκτονίαν γυναικὸς διαπραχθεῖσαν διὰ θηρευτικοῦ ὅπλου, ἀνεφλέχθη ἡ περιζώστρα ὑπὸ τῆς ἀναφλεγείσης πυρίτιδος τοῦ πυρσύνου· εἰς τὴν τρίτην δὲ τέλος αὐτοκτονίαν γυναικός, ἡ ἐκπυρσοκρότησις τοῦ ὅπλου συμβᾶσα ὑπὸ τὴν γένυν ἀνέφλεξε τὸ ἐκ λεπτοῦ ὑφάσματος περιλαίμιον, τὸ ἀνώτερον μέρος καὶ τὰς χειρίδας τοῦ ὑποκαμίσου, τὸ στῆθος, τὴν ἐσωτερικὴν τῶν βραχιόνων ἐπιφάνειαν καὶ τὸν λαιμὸν εἰς μεγάλην ἔκτασιν καὶ κατὰ βάθος.

Ἐκ δὲ τῶν πειραμάτων ὁρίζεται καὶ ἡ ἀπόστασις ἀφ' ἧς συμβαίνει ἀνάφλεξις κατὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν, οὕτω ἐκ τῶν πειραμάτων τῶν στρατιωτικῶν Cyvort καὶ Guillaud εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Peytel προκύπτουσι.

1. Ὅτι εἰς ἀπόστασιν 1 μέτρου φύλλον χάρτου ἐφ' οὗ ἔκειτο πλεξὶς κόμης ἐμελανίσθη ὑπὸ κόκκων τινῶν πυρίτιδος, τινὲς τῶν κόκκων τούτων διετρύπησαν τὸν χάρτην, αἱ τρίχες οὐδὲν ἐγκαύματος ἴχνος ἔφερον, τὰ πέριξ τῶν ὀπῶν οὐδόλως ἐμελανίσθησαν.

---

(1) Nouveau Dictionnaire de Médecine et de Chirurgie pratiques. Τόμ. Ε'. Paris. 1866. Article Blessures. Σελ. 304.

(2) Αὐτόθι.

Διμοδιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2. Ὅτι εἰς ἀπόσταοιν 0μ,65 καὶ 0μ,48, αἱ τρίχες δὲν ἐκάησαν. χάρτης δὲν ἐμελανίσθη περὶ τὰς ὀπὰς τῶν σφαιρῶν, τὰ μελανὰ ὅμως στ ματα καὶ αἱ ὑπὸ τῶν κόκκων τῆς πυρίτιδος μικραὶ ὀπαὶ ἦτο πολυπλη στεραι ἢ κατὰ τὸ πρῶτον πείραμα.

3. Ὅτι εἰς ἀπόστασιν 0μ,32 παρετηρήθησαν ἴχνη ἐγκαύματος τ τριχῶν εἰς ἀναλογίαν 1 : 10, τὰ περὶ τὰς ὀπὰς τῶν σφαιρῶν μήπω λανά, τὰ δὲ μελανὰ στίγματα καὶ αἱ ἐκ τῆς πυρίτιδος ὀπαὶ πολλῷ λυπληθέτταραι.

4. Ὅτι εἰς 0μ,25 ἀπόστασιν αἱ τρίχες ἐλαφρῶς ἐκάησαν εἰς ἀναλογ 2 : 10, ἡ τῶν σφαιρῶν ὀπὴ τῆς εἰσόδου οὐχὶ μελανή, τὰ μελανὰ ὅμ στίγματα καὶ αἱ μικραὶ ὀπαὶ πολυπληθέσταται.

5. Ὅτι εἰς 0μ,16 ἀπόστασιν ἐπὶ 10 βολῶν τὰ πέριξ τῶν ὀπῶν σφαιρῶν πάντοτε ζωηρῶς μελανὰ εἰς περιφέρειαν 0μ,035-0μ,040, ἐνίο ἢ μᾶλλον συχνάκις, ὁ χάρτης ἀνεφλέχθη, αἱ δὲ τρίχες πάντοτε μᾶλλο ἧττον ἐντελῶς ἐκάησαν.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Lachèse (d' Angers) (1) προκύπτει αὐτὸ συμπέρασμα, ἔτι δὲ ὅτι ἅπαξ εἰς βολὴν ἐξ ἀποστάσεως 0μ,03 β θεῖσαν ἀνεφλέχθη χονδρομερὲς μετὰ διπλῶν ὕφασμα καλύπτον τὴν κοιλί Ἐκ δὲ τέλος τῶν πειραμάτων τοῦ Devergie, τῷ 1859 ἐπαναληφθ των καὶ ὑπὸ τοῦ Tardieu (2) ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, ἐξάγεται, π τῶν προσημειωθέντων ἀποτελεσμάτων, ὅτι ἀπὸ μικρῶν ἀποστάσεων, δὴ ἀπὸ 0μ,06, ἀναφλέγονται ἐνίοτε τὰ ἐνδύματα κατὰ τὸ μέρος ὑπὸ τοῦ βλήματος ὀπῆς, καὶ ὅτι τὸ πῦρ ἐκεῖθεν μεταδίδοται ἐνίοτε μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέραν ἔκτασιν.

Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ἡ ἀνάφλεξις τῶν τριχῶν, ἐνδυμάτων κτ ὡς καὶ τὸ τοῦ δέρματος ἔγκαυμα εἰς ἀπόστασιν μὲν μέχρι 0μ,16 συμβ νει ἐνίοτε, εἰς ἀπόστασιν δὲ μέχρις 0μ,06 - 0,08 σχεδὸν πάντοτε· συ πῶς εἰς δεδομένην τινὰ περίπτωσιν ἐκ τῆς ἐντάσεως καὶ τῶν ἀποτελεσ των τοῦ μεταδοθέντος πυρὸς ὁ ἰατροδικαστὴς ὁρίζει περίπου τὴν ἀπόσ σιν ἐξ ἧς ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἐγένετο.

Ἡ φύσις τοῦ βλήματος, ὡς ἤδη εἴρηται, εἰς τὰς ἐκ μικρᾶς ἀποσ σεως ἐκπυρσοκροτήσεις δὲν συνεπάγεται σπουδαίας διαφοράς, συνεπῶς ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτὸ εἴτε ἐνιαῖον εἴτε πολλαπλοῦν τυγχάνει τοῦ ἁπλοῦν ἐπίσης βύσμα εἴτε σῶμα μαλθακόν, ὡς φελός, παράγουσιν ὡς πολλὰ ὅμοια τοῖς τῶν μεταλλικῶν σφαιρῶν ἀποτελέσμασιν, τὸ τοιοῦ παρετήρησεν ὁ Lachèse δι' ὅπλου μεγάλης ὁλκῆς καὶ λίαν ἰσχυρῶς γ

(1) Nouveau Dictionnaire. Αὐτόθι. Σελ. 305.
(2) Αὐτόθι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μισμένου, ὁ δὲ Tardieu ἀναφέρει ὅτι παρετήρησε τῷ 1840 γυναῖκα εἰς ἣν ὅπλον γεγεμισμένον διὰ τεμαχίου φελοῦ ἐξ ἀποστάσεως 1,30 παρηγαγε τραῦμα κατὰ τὴν κοιλίαν οὐχὶ μὲν διαμπερές, ἀλλὰ μετὰ ἐγκαύματος τῶν χειλέων τοῦ τραύματος καὶ ἀρχομένης περιτονίτιδος.

Τὸ ἀπὸ μικρᾶς ἀποστάσεως τραῦμα ὁτὲ μὲν εἶναι ἁπλοῦν, ὁτὲ δὲ διπλοῦν, μᾶλλον ἢ ἧττον κανονικῶς στρογγύλον διατηροῦν τὸ σχῆμα τοῦ βλήματος, ἔχει τὴν ὄψιν ἐγκαύματος εἰς περιφέρειαν 0μ,03, 0μ,06 ἢ 0μ,09, συνεπῶς εἶναι μελανωπόν, τῆς ὅλης ὄψεως φερούσης χροιὰν ἐρυθράν, ἢ μελάγχρουν, ῥυπαράν, κηλιδοῦσαν τὰ ἐνδύματα ἢ τὴν προστρίβουσαν ὑγρὰν χεῖρα, ἐπὶ τοῦ δέρματος διακρίνεται μελανὴ κόνις, ἢ κάλλιον μικροὶ πυρίτιδος κόκκοι ἀκέραιοι ἢ ἡμικεκαυμένοι, ὡς τὰ πολλὰ στερεῶς ἐμπεπαρμένοι ἐπὶ τοῦ κατ' ἐπιφάνειαν μόνον ἐκκεχυμωμένου δέρματος, αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ τραῦμα, εἰ μὲν ὁ τοῦ ὅπλου σωλὴν δὲν ἦτο ἐγγύτατα τοῦ σώματος, στρογγύλον, εἰ δὲ τὸ ὅπλον ἦτο ἐγγύτατα ἢ καὶ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ σώματος, ἐσχισμένον κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, τὰ χείλη τοῦ τραύματος ὑπεσκαμμένα, μελανά, πεπαχυμένα, τὸ τραῦμα μήπω αἱμορροοῦν. Ἐν γένει λοιπὸν τὸ τραῦμα χαρακτηρίζεται ὑπὸ χειλέων συντεθλασμένων, ἐκχυμωτικῶν, οἱονεὶ νενεκρωμένων, περιβαλλομένων ὑπὸ μελανῆς ἅλωνος ἕνεκα τοῦ ἐγκαύματος καὶ τῆς ἐμπεπαρμένης πυρίτιδος· τὸ τραῦμα δὲ αὐτὸ εἶναι ἀπότοκον ἀπωλείας τῆς οὐσίας καὶ οὐχὶ ἁπλῆς τῆς συνεχείας λύσεως.

γ'. *Ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως.* — Τὰ φαινόμενα εἶναι ἄλλοτε ἄλλα καθόσον τὸ ὅπλον τυγχάνει γεγεμισμένον δι' ἐνιαίου ἢ πολλαπλοῦ βλήματος· καὶ εἰ μὲν ἐνιαῖον τὸ βλῆμα, τὸ τραῦμα εἶναι ἐπίσης ἐνιαῖον φέρον μίαν ἢ δύο ὀπὰς καθόσον τὸ βλῆμα διατρυπῆσαν τὰ μαλθακὰ μόρια παρέμεινεν ἐν τῷ σώματι τοῦ τραυματίου ἢ διὰ δευτέρας ὀπῆς ἐξῆλθεν. ἡ ὀπὴ τῆς εἰσόδου τότε κέκτηται τὸ σχῆμα τοῦ βλήματος, τὰ χείλη αὐτῆς εἶναι πολλῷ ἧττον συντεθλασμένα, οὐδέποτε δὲ κεκαυμένα, ἢ περιβάλλονται ὑπὸ μελανῆς ἅλωνος, ἀλλὰ τοὐναντίον εἶναι ὁμαλά, μετρίως πρὸς τὰ ἔσω ἐστραμμένα, ἡ δὲ τῆς ἐξόδου ὀπὴ ἐπίσης οὐδεμίαν τῆς χροιᾶς μεταλλαγὴν φέρουσα, πλὴν μικρᾶς καὶ τοῦτο σπανίας συνθλάσεως, εἶναι στρογγύλη, τὰ δὲ χείλη αὐτῆς πρὸς τὰ ἔξω νεύοντα, ἐνίοτε μετὰ σχισμάτων τινῶν. Τὸ εὖρος τῆς ὀπῆς τῆς ἐξόδου, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, εἶναι ὁτὲ μὲν ἴσον, ὁτὲ δὲ μικρότερον καὶ ἄλλοτε μεγαλήτερον τοῦ εὔρους τῆς ὀπῆς τῆς ἐξόδου, ἐξαρτᾶται δὲ τὸ τοιοῦτον· 1. Ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως ἀφ' ἧς ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἐγένετο· καὶ 2. Ἀπὸ τῆς ποσότητος τῆς ὠστικῆς δυνάμεως ἣν ἡ σφαῖρα ἀπώλεσε διερχομένη τὰ μέρη τοῦ σώματος.

Εἰ δὲ τὸ βλῆμα πολλαπλοῦν, καὶ ἰδίως ἀποτελεῖται ὑπὸ θηρευτικῶν βολίδων, ἀπὸ ἀποστάσεως 0μ,35 περίπου ἑκάστη βολὶς ἀποχωριζομένη

ν λοιπῶν ἀκολουθεῖ ἰδίαν φοράν, ἀναλόγως δὲ τῆς ἀποστάσεως ἀφ' ἧς ἐκπυρσοκρότησις παρατηρεῖται ἡ τρωθεῖσα ἐπιφάνεια ἀνωμάλως ἐσχιένη εἰς ἱκανὴν ἔκτασιν, ἡ διατετρυπημένη ὑπὸ πολλαπλῶν ὀπῶν κανοῶν, στρογγύλων, ἀπεικονιζουσῶν τὰς διαμέτρους τῶν βολίδων, ὡς ἐ. π. ὸ 15 βημάτων βολὴ διὰ βολίδων ἀρ. 8 περιέχουσα κατὰ μέσον ὅρον 5 βολίδας 0μ,002 περίπου διαμέτρου ῥιπτομένη ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἀνώπου διασπείρει τὰς βολίδας ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας ταύτης. Οἱ περιγραφέντες τύποι τῶν ἀπὸ ἐλαχίστης, μικρᾶς καὶ μεγάλης ἀποάσεως τραυμάτων παρουσιάζουσιν ἐνίοτε καὶ ἐξαιρέσεις, ὡς ἐ. π. εἰς τὰ ὸ μικρᾶς ἀποστάσεως τραύματα ἐλλείπουσιν ἐνίοτε τὰ χαρακτηρίζοντα ῦ θλάσματος, ἀναφλέξεως, χροιᾶς κτλ. σημεῖα, αἱ τοιαῦται ἐξαιρέσεις αι σπάνιαι, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς διὰ τῆς ἐμβριθοῦς ἐκτιμήσεως καὶ συνμολογίας ἁπασῶν τῶν περιστάσεων τοῦ τραύματος καὶ τοῦ τραυματιοῦ, καὶ ὑπὸ τῆς πείρας αὐτοῦ καθοδηγούμενος, πορίζεται συμπέρα.α θετικὸν καὶ βέβαιον στηριζόμενον οὐχὶ εἰς εἰκασίας, ἀλλ' εἰς αὐτὴν ὸν πραγμάτων τὴν φύσιν.

γ'. Τὸ κατασχεθὲν ὅπλον παρήγαγε τὰ εὑρεθέντα τραύματα;

Μέχρι τοῦδε ἐπραγματεύθημεν περὶ τῶν διαφόρων τραυμάτων καὶ τῶν δικῶν αὐτῶν χαρακτήρων ἐξαρτωμένων ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ δράσαντος γάνου, δι' ὧν εὐχερῶς διακρίνεται, πρῶτον ὅτι ὑπάρχει ἐν γένει τραυατισμός, καὶ δεύτερον ὅτι οὗτος ἐγένετο δι' ὡρισμένου ὀργάνων εἴδους· ἀποστολὴ ὅμως τοῦ ἰατροδικαστοῦ δὲν περιορίζεται μόνον μέχρι τοῦ ημείου τούτου, οὐχὶ σπανίως ἡ δικαιοσύνη ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ ἐνόχου διαελοῦσα κατέχει ὄργανον καὶ ζητεῖ παρὰ τοῦ ἰατροδικαστοῦ νὰ λύσῃ ὸ ζήτημα, ἂν τὸ δεδομένον τοῦτο ὅπλον ἐπήνεγκε τὰς ἐπὶ τοῦ τραυμαίου κακώσεις, ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου καθοδηγουμένη διασκεδάζει τὰς ερὶ τοῦ ὑποτιθεμένου ἐνόχου ὑπονοίας αὐτῆς, ἢ τούναντίον ἐνισχύουσα ὑτὰς παρατείνει τὰς περαιτέρω κατ' αὐτοῦ ἐρεύνας.

Εἰς τὴν λύσιν τοῦ σπαιδαίου ἅμα δὲ καὶ δυσχεροῦς ζητήματος τούτου ἰατροδικαστὴς καθοδηγεῖται ἐκ τοῦ παραλληλισμοῦ καὶ τῆς συσχετίσεως οῦ ὅπλου πρὸς τὰς κακώσεις, καὶ ἐκ τῆς ἀνευρέσεως τῶν σχέσεων τοῦ χήματος καὶ τῶν διαστάσεων τοῦ ὅπλου πρὸς τὰς τῶν κακώσεων, ἀρυόενος τὰ δεδομένα καὶ τὰς βάσεις τῆς τοιαύτης αὐτοῦ συγκρίσεως καὶ αραβολῆς ἐκ τῶν προεκτεθεισῶν λεπτομερειῶν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνρείας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν διαφόρων ὅπλων καθόλου τε καὶ κατὰ έρος εἰς τὰ διάφορα τοῦ σώματος μέρη. Καὶ ἀληθὲς μὲν ὅτι εἰς τὰς

Δημόσιο Κεντρικό Βιβλιοστάσιο Βόλου

ολλὰς τῶν περιστάσεων ἡ λύσις τοῦ παρόντος ζητήματος διὰ τῶν γνώ-εων τούτων δὲν εἶναι δυσχερὴς δι' ἐξησκημένον ἰατροδικαστήν, ὑπάρχου-ν ὅμως καὶ περιστάσεις οὐχὶ σπάνιαι, καθ' ἃς διὰ μόνων τῶν δεδομένων ούτων ὁ ἰατροδικαστὴς ἀποπλανᾶται δι' ἄλλοτε ἄλλα αἴτια, καὶ δὴ διὰ ὺς ἐξαιρετικοὺς ἐνίοτε τῶν τραυμάτων χαρακτῆρας.

Τὰ αἴτια ταῦτα, ἢ μᾶλλον τὰς περιστάσεις, τῆς ἐνδεχομένης παρεξη-ήσεως κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐκ τῆς συγκρίσεως καὶ παραβολῆς τοῦ ραύματος πρὸς τὸ δράσαν ὄργανον δεδομένων, ἐκθέτομεν ὅσον οἷόν τε ναλυτικώτερον, παρέχοντες οὕτω τῷ ἰατροδικαστῇ μετὰ τῶν προεκτε-έντων τὰς ἀναγκαίας γνώσεις πρὸς λύσιν τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος.

Τὰ διὰ θλαστικῶν ὀργάνων τραύματα παρεμφέρουσιν ἐνίοτε τοῖς διὰ μητικῶν, καὶ τἀνάπαλιν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, τομὴ ὡς τὰ πολλὰ ὁμαλὴ αὶ κανονικὴ ὡσεὶ διὰ τμητικοῦ ὀργάνου, συμβαίνει τοῦ ὀργάνου ἔχοντος μαλὴν καὶ λείαν ἐπιφάνειαν καὶ δρῶντος διὰ μεγάλης δυνάμεως ἐπὶ μέ-ους τοῦ σώματος ἔνθα τὰ μὲν μαλθακὰ μόρια εἶναι ὀλίγον παχέα, τὰ ὲ ὑποκείμενα στερεὰ κατ' ἐπιπολὴν καὶ μᾶλλον ἢ ἧττον σφαιρικά, ὡς ὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς. Τὸ δὲ δεύτερον, χεῖλη τοῦ τραύματος μεμασ-ημένα, συντεθλασμένα μετ' ἀμβλειῶν γωνιῶν ὡσεὶ θλαστικὸν τραῦμα, υμβαίνει τοῦ τμητικοῦ ὀργάνου φέροντος κοπίδα μήπω καλῶς τέμνουσαν, ὡς μαχαίριον πεπαλαιωμένον, ψαλίδιον κτλ. Ἄλλοτε θλαστικὸν στρογ-γύλον ὄργανον συνεπάγεται τραῦμα γωνιῶδες ἢ καὶ ἀκτινοειδές, τοιαύτης ούσεως τραῦμα παρετήρησεν ὁ Tardieu (1) μετὰ πέντε ἀκτίνων συντελε-σθὲν ὑπὸ ὄγκου στρογγύλου ἐκ μετάλλου, τοῦ οὕτω δὴ casse-tête ἀπο-καλουμένου. Ἄλλοτε ὄργανον ὀγκῶδες τετράπλευρον ἢ παραπλησίου σχή-ματος, ὡς σφυρίον, προκαλεῖ τραῦμα στρογγύλον, συντεθλασμένον. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις οἱ λοιποὶ τοῦ τραύματος χαρακτῆρες καὶ τινες παρο-μαρτοῦσαι περιστάσεις, ἡ ἀκριβὴς ἀνατομικὴ τῶν ὀργάνων καὶ ἱστῶν γνῶσις συντελοῦσιν εἰς τὴν διάγνωσιν.

Τὰ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα οὐχὶ σπανίως παρίστανται μι-κρότερα σχετικῶς πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ τρώσαντος ὀργάνου, δι' οὓς εἴρηται λόγους ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τῶν ὀργάνων τούτων. Ἡ ἐκτίμησις τῆς τοιαύτης τῶν διαστάσεων τοῦ τραύματος πρὸς τὰς τοῦ δράσαντος ὀργάνου διαφορὰς δὲν ὑπάγεται δυστυχῶς εἰς κανόνας ὡρι-σμένους, ὅπως ἐν ἑκάστῃ δεδομένῃ περιπτώσει ὁ ἰατροδικαστὴς διὰ τῆς ἀκριβοῦς καταμετρήσεως πορίζηται ὁριστικὰ καὶ βέβαια συμπεράσματα, συνεπῶς ἡ ἐκτίμησις αὕτη καθόλου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐμπειρίας καὶ τῶν γνώσεων τοῦ ἰατροδικαστοῦ. Τοῦ νύσσοντος ὀργάνου ὄντος στρογγύλου,

(1) Nouveau Dictionnaire etc. Αὐτόθι. Σελ. 307.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ τραῦμα ὡς τὰ πολλὰ παρίσταται ἐπίμηκες ἕνεκα τῆς φορᾶς τῶν διαιρεθεισῶν μυϊκῶν ἢ ἐν γένει ὀργανικῶν ἰνῶν, καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ ἐκτίμησις τῆς προσημειωθείσης διαφορᾶς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς ἀνατομικῆς τῶν τρωθέντων ὀργάνων ὑφῆς, τῆς ἐλαστικότητος, τῆς φορᾶς τῶν ἰνῶν αὐτῶν κτλ.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ πυροβόλα ὅπλα, μ' ὅλους τοὺς σαφεῖς καὶ ὁριστικοὺς χαρακτῆρας τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν, προκαλοῦσιν ἐνίοτε τραύματα ὧν ἡ ἀσυνήθης ἰδέα ἐκ πρώτης ὄψεως ἐξαπατᾷ. Τὸ διὰ θηρευτικῶν βολίδων τραῦμα, ὡς καὶ τὸ διὰ πολυκρότου ἐκ τοῦ σύνεγγυς, παρίσταται γραμμοειδὲς καὶ παρεμφέρει ἐνίοτε τραύματι διὰ νύσσοντος ὀργάνου.

Πλὴν τῶν ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἴδους τοῦ ὅπλου, ἔτι δὲ καὶ τῆς τρωθείσης τοῦ σώματος μοίρας, εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ τραύματος παραλλαγῶν σχετικῶς πρὸς τὸ δράσαν ὄργανον, ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι περιστάσεις ἄσχετοι πρὸς τὰς προεκτεθείσας καὶ κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἰάσεως τοῦ τραύματος ὡς τὰ πολλὰ ἀναφαινόμεναι, αἵτινες, παραμορφώνουσαι τὴν ἰδέαν τῶν τραυμάτων, δυσχεραίνουσι τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος· τοιαῦται περιστάσεις εἶναι·

Ἡ φλεγμονή, ἥτις, ἁλίσκουσα τοὺς τρωθέντας ἱστοὺς κατὰ τὴν τοῦ τραύματος θεραπείαν ἀναλόγως τοῦ εἴδους, τῆς ἐπινεμήσεως καὶ ἐντάσεως αὐτῆς, παραβλάπτει τὴν τακτικὴν τοῦ τραύματος ἴασιν καὶ παραμορφώνει τὴν ἰδέαν αὐτοῦ.

Ὁ βαθμὸς καὶ τὸ ποιὸν τῆς πυήσεως, ἥτις ὁτὲ μὲν εἶναι ἀπόστοκος μεγάλης καὶ ἐκτεταμένης φλεγμονῆς, ὁτὲ δὲ τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ τραυματίου ἕξεως καὶ καταστάσεως, ἄλλοτε δὲ τῆς φύσεως αὐτοῦ τοῦ τραύματος.

Ἡ πρὸς ἐπούλωσιν ἐπεξεργασία, αὕτη ἀναλόγως ποικίλων περιστάσεων ἐπάγεται, ὡς ἤδη εἴρηται, εἴτε οὐλὴν μήπω ἐντελῶς ἀπεικονίζουσαν τὸ τραῦμα καὶ συνεπῶς μήπω παρέχουσαν δεδομένα θετικὰ καὶ ὁριστικὰ πρὸς διάγνωσιν τοῦ ὅπλου, εἴτε δύσμορφον καὶ πολλὰς πρὸς ὁριστικὴν διάγνωσιν παρεμβάλλουσαν τὰς δυσχερείας.

Ὁ θάνατος τέλος, οὗ ἕνεκα ἐξαφανίζονται εἴτε καθόλου, εἴτε κατὰ μέρος φαινόμενά τινα μᾶλλον ἢ ἧττον χαρακτηριστικά, ὡς τὰ τῆς χροιᾶς κλ., ἢ συνθῆκαί τινες τῶν τραυμάτων ζωτικαί, ὡς αἱ τῆς τάσεως καὶ ἐλαστικότητος τῶν ἰνῶν, μεταβάλλει ἐπαισθητῶς ἐνίοτε καὶ τὴν ἰδέαν καὶ τὰς διαστάσεις τῶν τραυμάτων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀμοιβαίαν τῶν τρωθέντων ὀργάνων θέσιν. Αἱ τοιαῦται τῶν κακώσεων παραλλαγαὶ καθίστανται πολλῷ σπουδαιότεραι καὶ μείζονας παρεμβάλλουσι δυσχερείας εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, καθόσον ἡ ἀποσύνθεσις καὶ ἡ σῆψις τοῦ λειψάνου εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον προκεχωρημέναι.

Πλὴν τῶν σχετιζομένων τούτων πρὸς τὰς κακώσεις καὶ τὰ δράσαντα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὄργανα περιστάσεων, αἵτινες δυσχεραίνουσι τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταὐτότητος τοῦ ὅπλου ἐκ τῆς συσχετίσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν κάκωσιν, ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι λίαν δυσκόλως οὐ μόνον προβλεπόμεναι καὶ ὑποδεικνυόμεναι θεωρητικῶς, ἀλλὰ καὶ δεόντως ἐκτιμώμεναι ὁσάκις ἀπαντῶσιν. Αὗται δὲ ἀνάγονται εἰς τὰς ἐκ συγκρούσεως ἢ τυχαίας πτώσεως προκαλουμένας κακώσεις καὶ ἀδίκως εἰς τὴν δράσιν ὅπλου ἀποδιδομένας.

Τὰ τοιαύτης φύσεως κακώσεις προκαλοῦντα αἴτια εἶναι λίαν ποικίλα καὶ ὅλως ἀπρόβλεπτα, συνεπῶς ἀδύνατον οὔτε ταῦτα νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς γενικὰς κατηγορίας, οὔτε τὰ διαγνωστικὰ τῶν ἀπογεννημάτων αὐτῶν σημεῖα νὰ ὁρισθῶσι διὰ γενικῶν χαρακτήρων καὶ κανόνων. Αἱ μᾶλλον συνήθεις περιστάσεις, καθ' ἃς αἱ κακώσεις αὗται συμβαίνουσιν εἶναι, αἱ συμπλοκαὶ καὶ αἱ κατὰ ταύτας συμβαίνουσαι κακώσεις εἴτε ἐκ τυχαίου ὀλισθήματος, εἴτε ἐξ ἐπίσης τυχαίας πτώσεως τοῦ σώματος ἢ καὶ συγκρούσεως χωρὶς δράσεως ὅπλου. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας οὐχὶ τόσον ἡ ἰδέα τῶν κακώσεων, τὸ μέγεθος καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν, ὅσῳ ἡ συναρμολογία, συσχέτισις καὶ ἐκτίμησις τῶν κατὰ τὸν τραυματισμὸν συμβάντων, καὶ ποικίλων ἄλλων παρομαρτουσῶν περιστάσεων, διαφωτίζουσι τὴν διάγνωσιν τῆς φύσεως τῆς κακώσεως. Εἰς ὁμοίας φύσεως περιστάσεις ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει πρὸς ὁριστικὴν τῶν κακώσεων ἐκτίμησιν νὰ ἐνεργήσῃ πειράματα ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἀπαραλλάκτως συνθήκας καθ' ἃς συνέβη ὁ τραυματισμός.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δῆλον ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ταὐτότητος τοῦ ὅπλου ἐκ τῆς συγκρίσεως αὐτοῦ πρὸς τὰς κακώσεις, εἴς τινας μὲν τῶν περιστάσεων εἶναι εὔκολος, ἄλλοτε δὲ τοὐναντίον καθίσταται δύσκολος, καὶ ἐνίοτε ἡ λύσις τοῦ ζητήματος οὐχὶ ὁριστική, ἄλλοτε δὲ τέλος ἀπαιτοῦνται πειράματα πρὸς ἀκριβῆ καὶ ὁριστικὴν λύσιν.

Δ'. Περὶ τῶν συνεπειῶν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων.

Ὁ λόγος ἰδίᾳ περὶ τῆς καθόλου τῶν κακώσεων προγνώσεως, καὶ περὶ τῶν εἰς τὸν τραυματίαν ἐπισυμβαινόντων ἀποτελεσμάτων· συνεπῶς ἐκ τούτων ὁ ἰατροδικαστὴς ὁδηγούμενος διαφωτίζει τὸν δικαστὴν ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ἐνοχῆς καὶ τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, εἰς τὴν ποινικὴν καταδίωξιν, εἴτε τὴν πολιτικὴν ἀποζημίωσιν, ἣν συνεπάγονται τὰ τραύματα καὶ αἱ κακώσεις ἐν γένει. Ὑπὸ τὰς διαφόρους ταύτας ἐπόψεις ὁ ἰατροδικαστὴς καλεῖται νὰ βεβαιώσῃ ὅσον οἷόν τε ἀκριβέστερον, στηριζόμενος εἰς τὰ γεγονότα, τὰς δυνατὰς τῶν κακώσεων συνεπείας, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ φύσις καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν.

Αἱ τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων συνέπειαι συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰ ἑξῆς

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ύο θέματα· α'.- Ὁποῖαι εἶναι, ἢ δύνανται νὰ ἦναι αἱ τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων ἐν γένει συνέπειαι· καὶ β'. - Ἡ νόσος, ἡ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης, ὁ θάνατος εἶναι ἡ ἄμεσος ἢ ἡ ἔμμεσος τῆς κακώσεως συνέπεια.

α'. Ὁποῖαι εἶναι, ἢ δύνανται νὰ ἦναι αἱ τῶν κακώσεων ἐν γένει συνέπειαι.

Ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῶν ἀμέσων καὶ περὶ τῶν ἐμμέσων ἢ δευτεροπαθῶν συνεπειῶν.

Ἡ ἐκτίμησις τῶν ἀμέσων τῶν κακώσεων συνεπειῶν δέον ὅπως στηρίζηται εἰς τὴν τοπικὴν καὶ γενικὴν κατάστασιν. Οἱ βαθμοὶ τῆς βαρύτητος ἑκάστης κακώσεως, θλάσματος, τραύματος, ἐξαρθρήματος, κατάγματος, εἶν' ἀνάλογος πρὸς τὴν ἔκτασιν, τὸ βάθος καὶ τὸ πολλαπλοῦν τῆς βλάβης· ἐπίσης ποικίλλουσι καὶ αἱ γενικαὶ τοῦ παθόντος διαταράξεις· κατὰ τὰ θλάσματα, ἀπώλεια τῆς αἰσθήσεως, διακίνησις τοῦ ἐγκεφάλου· κατὰ τὰ τραύματα, αἱμορραγία μᾶλλον ἢ ἧττον ἔντονος· καὶ κατὰ πᾶσαν ἄλλην τραυματικὴν βλάβην, πόνος, πυρετός, κλπ.· ὁ θάνατος τέλος, μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως καὶ μᾶλλον ἢ ἧττον βεβαίως ἐπερχόμενος, θεωρητέος ὡς τέρμα τῆς τὰ σπουδαῖα τῆς ζωῆς ὄργανα ἀλισκούσης κακώσεως.

Αἱ κακώσεις δευτεροπαθῶς συνεπάγονται ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν μᾶλλον ἢ ἧττον μακράν, ἀνικανότητα παροδικήν, ἢ διαρκῆ, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν βραδὺν θάνατον.

Αἱ στρεβλώσεις, καθόσον εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον βαρεῖαι, παροδικαὶ ἢ διαρκεῖς, χρησιμεύουσιν ἐπίσης ὡς βάσις κατὰ μὲν τὰς ἑκουσίους αἰκίας καὶ κακώσεις εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, κατὰ δὲ τὰς ἐξ ἀμελείας ἢ τυχαίας εἰς τὴν συνεπείᾳ τῆς κακώσεως ἐπιβαλλομένην πολιτικὴν ἀποζημίωσιν. Ἡ τιμωρία εἰς τοὺς τραυματισμοὺς ἀποβαίνει βαρυτέρα τῶν κακώσεων συνεπαγομένων στρεβλώσεις, ἀκρωτηριασμούς, ἢ ἀπώλειαν τῆς χρήσεως μέλους τινος, τύφλωσιν, ἀπώλειαν τοῦ ἑτέρου τῶν ὀφθαλμῶν, ἢ ἕτερα διαρκῆ ἀῤῥωστήματα. Λέγοντες δὲ ἀῤῥωστήματα δέον ὅπως νοῶμεν τὴν κατάστασιν ἐκείνην τοῦ παθόντος, καθ' ἣν ἀδύνατον ἀποβαίνει αὐτῷ νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς τὸ μέλλον τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐπάγγελμα· ὅπως ὅμως ὁ ἰατροδικαστὴς ἐκφέρῃ τὴν περὶ τούτου γνώμην αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ στηρίζηται ἐπὶ βεβαίων καὶ ἀσφαλῶν βάσεων πρὸς ἀποφυγὴν τῶν πολλῶν δυσχερειῶν, εἰς ἃς τυχὸν ὑποπίπτει ἐνίοτε· συγχρόνως δὲ δέον κατὰ τὴν ἐκτίμησιν ταύτην ὅπως λαμβάνῃ ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν πλὴν τοῦ ἐπελθόντος διαρκοῦς ἀῤῥωστήματος καὶ τὴν φύσιν καὶ τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τὴν δεκτικότητα ἣν ὁ τραυματίας μετὰ τὸ ἀῤῥώστημα κέκτηται ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς ἑτέρας φύσεως ἐπάγγελμα.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰδικὸν τοῦ ποινικοῦ νόμου ἄρθρον πραγματεύεται περὶ τῆς ποινῆς τῆς τιθαλλομένης εἰς τὸ ἐνεργηθὲν ἔγκλημα τῆς ἐκτομήσεως· ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ ὅρος ἐκτόμησις ἔχει λως ἀλλοίαν σημασίαν τῆς ἐν τῇ χειρουργικῇ, εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν νομένου λόγου περὶ ἐκτομήσεως δὲν νοεῖται ἁπλῶς ἡ τοῦ ὄρχεως ἢ τῶν ρχεων ἐκτομή, ἀλλὰ πᾶσα κάκωσις εἰς τὰ τοῦ ἀνδρὸς γεννητικὰ ὄργανα ναγομένη, καὶ συνεπαγομένη τὴν στέρησιν τῶν λειτουργιῶν τῶν ὀργάνων ούτων ὑπὸ τὴν γεννετήσιον ἔποψιν, καθότι ὁ νομοθέτης σκοπεῖ νὰ προσατεύσῃ ἐν γένει τὰς ἀνδρικὰς γεννητικὰς λειτουργίας, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὴν ἀνδρότητα, ἐπομένως καὶ ἡ τοῦ πέους μόνη ἀποκοπή, ἅτε δὴ συνεπαομένη τὴν στέρησιν τῆς ἐκπληρώσεως τῆς γεννετησίου ὁρμῆς, θεωρητέα ος ἐκτόμησις.

Ὁ θάνατος τέλος ἐνίοτε εἶναι ἡ ἐσχάτη τῶν κακώσεων συνέπεια, εἰς ὴν περίστασιν ὅμως ταύτην ἡ σχέσις τῆς αἰτίας πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα δυκολώτερον ὁρίζεται, ἀνάγεται δὲ μᾶλλον εἰς τὴν λύσιν τοῦ ἑπομένου ζητήματος.

ϐ'. Ἡ νόσος, ἡ ἀνικανότης, ἢ ὁ θάνατος, ἄμεσος ἢ ἔμμεσος τῶν κακώσεων συνέπεια εἶναι;

Ὁ ἰατροδικαστής, εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν συνεπειῶν τῶν κακώσεων, καὶ εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐξενεχθησομένην ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου γνώμην, ὀφείλει νὰ μὴ λαμβάνῃ μόνον ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὴν κάκωσιν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν καὶ τὰ ἐπελθόντα τυχὸν ἐξ αὐτῆς εἰς τὸν τραυματίαν ἀποτελέσματα, ἀλλὰ νὰ ἐξετάζῃ μετὰ τῆς ἰδιαζούσης ἐπιστημονικῆς ἀκριϐείας καὶ μεθόδου καὶ νὰ γινώσκῃ καλῶς τὰς διαφόρους περιστάσεις καὶ συνθήκας, αἵτινες τροποποιοῦσιν ἐνίοτε τὴν πορείαν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων, καὶ ἐπηρεάζουσιν ἐν γένει τὰς συνεπείας αὐτῶν, καθιστῶσαι αὐτὰς ϐαρυτέρας, ἢ ὅσον ἐκ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν φύσεως προεσημαίνοντο· συνεπῶς ὀφείλει ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν τῆς ἐκτιμήσεως καὶ κρίσεως αὐτοῦ νὰ ἔχῃ τὸν ὑπὸ τοῦ Fodéré (1) περὶ τῶν ἀμέσων ἢ ἐμμέσων τῶν τραυμάτων συνεπειῶν ἐξενεχθέντα ἀφορισμόν, ὅτι, «Ὅ,τι δὲν ἐξαρτᾶται εἰδικῶς ἀπὸ αὐτῆς τῆς φύσεως τῆς κακώσεως μήπω ἀποδοτέον εἰς τὸν αὐτουργόν.» ἢ ἄλλως «τὰ τοῦ τραύματος τῷ τραύματι». Εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις ἔγκειται ἡ ἀληθῶς ἐπιστημονικὴ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἀποστολή, τούτου ἕνεκα δέον ὅπως μετὰ πολλῆς λεπτομερείας σπουδάσωμεν

(1) Nouveau Diction. etc. αὐτόθι σελ. 309.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰς διαφόρους περιστάσεις τὰς ὁπωσδήποτε ἐπιδρώσας εἰς τὰς τῶν κακώσεων συνεπείας.

Αἱ εἰς τοῦτο συντελοῦσαι περιστάσεις, συγκεφαλαιοῦνται εἰς τὰς ἑξῆς τρεῖς κατηγορίας, εἰς τὰς ἐπιγενομένας κατὰ τὴν πορείαν τῆς κακώσεως ἐπιπλοκάς, εἰς τὰς ἀτομικάς, καὶ εἰς τὰς γενικὰς περιστάσεις τὰς ἐπηρεαζούσας τὰς τῶν κακώσεων ἐκβάσεις.

Α'. *Ἐπιπλοκαὶ ἐπηρεάζουσαι τὰς τῶν κακώσεων συνεπείας.*

Αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἐπιπλοκαὶ διαιροῦνται· α'. Εἰς τὰς ἀπὸ τῆς ἀνατομικῆς τῆς κακώσεως ἕδρας. β'. Εἰς τὰς ἀπὸ τῆς εἰδικῆς τῆς κακώσεως φύσεως, καὶ γ'. Εἰς τὰς ἀπὸ τῆς γενικῆς τραυματικῆς καταστάσεως.

α'. *Ἐπιπλοκαὶ ἀπὸ τῆς ἀνατομικῆς τῆς κακώσεως ἕδρας.* — Αἱ ἀπὸ τῆς ἀνατομικῆς τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων ἕδρας ἐπιπλοκαὶ ὡς πρὸς τὰς συνεπείας καὶ τὴν βαρύτητα αὐτῶν, τῆς κακώσεως οὔσης τῆς αὐτῆς, ἄλλοτε ἄλλαι ἑκάστοτε ἀναλόγως τῆς ἕδρας τῆς κακώσεως, ἐξεταστέαι εἰς ἑκάστην ἰδίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος μοῖραν.

1. *Κατὰ τὴν κεφαλήν.* — Αἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐν γένει κακώσεις, θλάσματα καὶ παντοειδῆ τραύματα, μόνον τὰ μαλθακὰ ἀλίσκουσαι καλύμματα χωρὶς τῶν ὀστῶν βλάβης, εἶναι ἐλαφραὶ καὶ ταχέως ἰῶνται, ὡς τὰ πολλὰ ἐντὸς 5 - 6 ἡμερῶν, οὐδὲν ἧττον ὅμως καὶ αὐταὶ ἐνίοτε προκαλοῦσι βαρέα συμπτώματα καὶ τὸν θάνατον αὐτὸν ἕνεκεν ἐγκεφαλίτιδος ἢ μηνιγγίτιδος, ἀποτόκων τῆς τοῦ ἐγκεφάλου διακινήσεως· ἀλλὰ καὶ ἕνεκεν ἰσχυρᾶς κατὰ τὰ τετραυματισμένα μαλθακὰ τῆς κεφαλῆς καλύμματα φλεγμονῆς, συνεπείᾳ ποικίλων καὶ πολλῶν περιπτώσεων, ὡς τὰ πολλὰ ἀπροόπτων, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ ὁ λόγος, οὐ μόνον ἡ ἴασις τῶν κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἐπὶ πολὺ βραδύνει, ἀλλὰ καὶ εἰς προφανῆ ζωῆς κίνδυνον ἐμβάλλει τὸν παθόντα, ἰδίως ἕνεκεν ἐπινεμήσεως τῆς φλεγμονῆς εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ κρανίου μέρη.

Τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ὅμως κακώσεων ἐπιπλεκομένων μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένης βλάβης, ἡ διὰ τὸν τραυματίαν πρόγνωσις ἀποβαίνει ἀπ' ἀρχῆς πολλῷ βαρυτέρα, ἀναλόγως τῆς ἕδρας τῆς κακώσεως καὶ τοῦ τρωθέντος ἰδίᾳ ὀργάνου.

Κρανίου. — Ὅ,τι ἐν γένει ἀνωτέρω εἴρηται περὶ τῶν συνεπειῶν τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐν γένει αἰκιῶν καὶ κακώσεων ἐφαρμόζεται ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ἁπλᾶς καὶ μόνον τὰ μαλθακὰ τοῦ κρανίου μέρη ἁλισκούσας βλάβας.

Ἡ πρόγνωσις ὅμως τῶν κατὰ τὸ κρανίον τραυμάτων, ἐπιπλεκομένων μετὰ καταγμάτων, πολλῷ εἶναι βαρυτέρα· καὶ εἰ μὲν τὸ κάταγμα ἁλίσκει μόνον τὴν ἐξωτερικὴν τῶν κρανιακῶν ὀστῶν πλάκα, ἡ ἴασις τοῦ τραύματος εἶναι μὲν χρονιωτέρα, ἀλλ' αἱ συνέπειαι αὐτοῦ οὔτε βαρεῖαι οὔτε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὀλέθριαι τυγχάνουσι πάντοτε, εἰ δὲ τὸ κάταγμα ἁλίσκει καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν ὀστῶν πλάκα, ἡ βαρύτης τοῦ τραύματος οὐ μόνον πάντοτε εἶναι μεγάλη, ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ ἐπακριβῶς ὁποία ἔσεται ἡ ἔκβασις, ὡς πηγάζει ἐκ τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως, καθότι οὐχὶ σπανίως τραύματα μετὰ πολλαπλῶν τοῦ κρανίου καταγμάτων, καὶ μετ' ἀπωλείας οὐ μόνον τεμαχίων τοῦ κατεαγότος ὀστοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, ἰῶνται, ἄλλοτε δὲ τοὐναντίον ἁπλαῖ ῥωγμαὶ ἢ ἐξ ἀντιτυπίας περιωρισμένα καὶ μικρὰ κατάγματα ἀπολήγουσιν εἰς θάνατον.

Εἰς τὴν πρᾶξιν ὁ διαχωρισμὸς τοῦ τοιούτου τῆς ἐπιπλοκῆς τῶν κατὰ τὸ κρανίον κακώσεων βαθμοῦ δὲν εἶναι πάντοτε εὔκολος, διότι συχνότατα, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, ἡ διάγνωσις τῆς ἐπὶ τὴν ἐσωτερικὴν τῶν κρανιακῶν ὀστῶν πλάκα ἐπινεμήσεως τοῦ ἐπὶ τὴν ἐξωτερικὴν πλάκα μικροῦ καὶ ἐλαφροῦ ἄλλως κατάγματος εἶναι τὰ μάλιστα σκοτεινή, δυσχερεστάτη, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀδύνατος, συνεπῶς ὁ ἰατροδικαστὴς ἐξετάζων τραῦμα τοῦ κρανίου μετὰ ἐλαφρᾶς τῆς ἐξωτερικῆς πλακὸς ἀποξέσεως ἢ ῥωγμῆς καὶ χωρὶς παρομαρτούντων βαρέων συμπτωμάτων ἀπατᾶται ἐνίοτε, καὶ ὑπολαμβάνει τραῦμα βαρὺ καὶ μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον θανατηφόρον, ὡς ἀκίνδυνον, ἄλλοτε δὲ πάλιν τοὐναντίον ὅμοια, ἐπιπλεγμένα μετὰ ἐλαφρᾶς τῶν ὀστῶν βλάβης τραύματα, ἀλλὰ συνοδίτας ἔχοντα φαινόμενα ὀπωσοῦν βαρέα ἐν ἀρχῇ ἕνεκα ποικίλων αἰτίων καὶ ταχέως ἰώμενα, ὡς βαρέα καὶ θανατηφόρα. Τῆς πρώτης κατηγορίας ἔστω ἡ ἑξῆς περίπτωσις.

Παρατήρησις 44. — Τὴν 11 Νοεμβρίου τοῦ 1873 συνεπείᾳ παραγγελίας ἀνακριτοῦ ἐπεσκέφθην ἐν τῷ ἐνταῦθα δημοτικῷ νοσοκομείῳ τὸν Α. Μ. πληγέντα διὰ λίθου τὴν 5 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ἔφερε τραῦμα ὅσον 0μ,03 μέγα, ἡμισεληνοειδές, τῶν μαλθακῶν τοῦ κρανίου καλυμμάτων κατὰ τὸν δεξιὸν μετωπικὸν ὄγκον, σχεδὸν ἐντελῶς ἐπουλωμένον, ἦτο δὲ ἀπύρετος καὶ οὐδὲν ἠτιᾶτο ἰδιαίτερον. Τὸ συμπέρασμα ἦτο, ὁ τραυματίας μετὰ 3 - 4 ἡμέρας ἠδύνατο νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ ἑαυτοῦ ἔργα.

Τὴν 7 δὲ Ἰανουαρίου τοῦ 1874 ἔτους, συνεπείᾳ ἑτέρας παραγγελίας, ἐκλήθην ἐκ νέου νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν αὐτὸν τραυματίαν εἰσέτι ἐν τῷ νοσοκομείῳ νοσηλευόμενον, καὶ νὰ ὁρίσω τὸν χρόνον τῆς νοσήσεως καὶ τὸ εἶδος τῆς παθήσεως αὐτοῦ. Εὗρον αὐτὸν λίαν καλῶς ἔχοντα εἰς τὸ καθόλου αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς αἰθούσαις καὶ τῷ κήπῳ τοῦ νοσοκομείου περιφερόμενον, ἔμαθον δὲ ὅτι ὀλίγας μετὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν μου ἡμέρας τὸ σχεδὸν ἐντελῶς ἐπουλωμένον τραῦμα ἀνεδιερράγη, ἐξῆλθον δὲ ἀπ' αὐτοῦ 4 λεπτὰ ὀστέϊνα λέπια διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος, τὸ δὲ τραῦμα ἔβαινε καὶ πάλιν εἰς ἐπούλωσιν, μικροῦ μόνον μέρους αὐτοῦ μένοντος μήπω ἐπουλωμένου καὶ μετρίως πυορροοῦντος. Ἡ τοιαύτη τοῦ τραύματος πορεία,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὐδενὸς προϋπάρξαντος ἢ συνυπάρχοντος βαρέος φαινομένου, ἔδωσέμοι τὸ ἐνδόσιμον ὅτι ἡ παρατηρηθεῖσα τοῦ ὀστοῦ ἀποφολίδωσις ἦτο ἀπότοκος μερικῆς τοῦ ὀστοῦ νεκρώσεως· τῆς καταστάσεως δὲ τοῦ τραύματος μήπω ἐπιτρεπούσης μᾶλλον ἐκτεταμένην τῶν ὀστεΐνων καλυμμάτων ἐξέτασιν, συνεπέρανα, στηριζόμενος εἰς τὴν ἔλλειψιν παντὸς ὑπόπτου ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον φαινομένου μετὰ 33 ἡμέρας ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ, καὶ εἰς τὴν σχεδὸν ἐντελῆ τοῦ τραύματος ἐπούλωσιν μετὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν τοῦ ὀστοῦ ἀποφολίδωσιν, ὅτι ὁ τραυματίας ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἐκτὸς κινδύνου ζωῆς.

Τὴν ἑσπέραν ὅμως τῆς 29 Ἰανουαρίου κληθεὶς ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ὅπως ἐξετάσω τραυματίαν βαρέως πάσχοντα, καὶ μεταβὰς αὐθωρεὶ εἰς τὴν κατὰ τὸ Α'. τῆς πόλεως τμῆμα κατοικίαν αὐτοῦ, εὗρον τὸν αὐτὸν Α. Μ. νεκρόν, φέροντα κατὰ τὸν δεξιὸν μετωπικὸν ὄγκον, ἔνθα τὸ ἀρχικὸν τραῦμα, ὀπὴν στρογγύλην ὅσον πενταλέπτου, λοξῶς ἐκ τῶν ἔξω καὶ ἄνω πρὸς τὰ ἔσω καὶ κάτω ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου διήκουσαν καὶ βαθμηδὸν στενουμένην. Ὀλίγας πρὸ τοῦ θανάτου ἡμέρας (4 - 5) παρουσιάσθησαν βαρέα ἐγκεφαλικὰ αἴφνης φαινόμενα, ἄτινα τάχιστα ἐπιταθέντα ἐπήνεγκον τὸν θάνατον τὴν 29 Ἰανουαρίου, ἤτοι 55 ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ ἡμέρας.

Ἐκ τῆς νεκροτομῆς ἐνεργηθείσης τὴν ἐπιοῦσαν ἐπορίσθην τὰ ἑξῆς·

Ἡ παρατηρηθεῖσα τῶν ὀστῶν ὀπὴ εἶχεν ἐγκαρσίαν μὲν διάμετρον ὅσον 0μ,025, κάθετον δὲ ὅσον 0μ,022, κατὰ τὸ πρὸς τὰ ἄνω ἥμισυ τῆς ὀπῆς ταύτης τὸ περιόστεον ἦτο προσκεκολλημένον ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ κατεστραμμένου ὀστοῦ, κατὰ δὲ τὸ πρὸς τὰ κάτω ἥμισυ τὸ ὀστοῦν εἰς ἔκτασιν 0μ,008 - 0μ,015 ἦτο γυμνὸν τοῦ περιοστέου, κατὰ βάθος δὲ ὅσον 0μ,001 ἐφθαρμένον. Τὸ σχῆμα τῆς ἐν λόγῳ ὀπῆς ἦτο σφαιρικοῦ ἰσοσκελοῦς τριγώνου, τὰ χείλη τῆς ὀπῆς λεπτὰ καὶ οἱονεὶ ἀποξεσμένα πρὸς τὰ ἔσω καὶ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀνώμαλα· ὁ ἐκ τῆς καταστροφῆς τοῦ πάχους τοῦ μετωπικοῦ ὀστοῦ ἀποτελεσθεὶς σωλὴν ἔβαινε λοξῶς ἐκ τῶν ἄνω καὶ πρόσω πρὸς τὰ κάτω καὶ ὀπίσω βαθμηδὸν στενούμενος. — Ἡ σκληρὰ μῆνιγξ εὑρέθη βαθέως ἐνεσκημένη καὶ κατὰ τὸ ἀντίστοιχον τῆς ὀπῆς μέρος κατεστραμμένη· ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ ὀστοῦ ἐπιφάνεια ἔφερε κατὰ τὴν τρωθεῖσαν χώραν πρὸς τὰ ἄνω μὲν προβολὴν τμήματος τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ ὀστοῦ πλακὸς ὁριζοντείως μὲν ὅσον 0μ,022, καθέτως δὲ ὅσον 0μ,010 μεγάλην, σχήματος τόξου κύκλου μετὰ ἐλευθέρου χείλους ἀνωμάλου καὶ λεπτοῦ, καὶ ἐμβυθιζομένην πρὸς τὰ ἔσω ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου ὅσον 0μ,008, πρὸς τὰ κάτω δὲ ὁλοσχερῆ ἀπώλειαν τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ ὀστοῦ πλακός, τῆς ἀπωλείας ταύτης ἡ μὲν ἐγκάρσιος διάμετρος ἦτο ὅσον 0μ,023, ἡ δὲ κάθετος ὅσον 0μ,026 μεγάλη, ὁμοῦ δὲ μετὰ τῆς ἀκινήτου προβολῆς ἀπετελεῖτο δισκοειδὴς ἐπιφάνεια ἀπωλείας τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ ὀστοῦ πλα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὸς ὅσον 0μ,013 περίπου. — Ἡ ἀραχνοειδὴς καὶ παχεῖα μῆνιγξ σφόδρα ιημέναι, ἰδίᾳ κατὰ τὸ δεξιὸν ἡμισφαίριον. Κατὰ τὸν πρόσθιον τοῦ δεξιοῦ μισφαιρίου λοβὸν ἀντιστοίχως τῇ τῶν ὀστῶν βλάβῃ ὑπῆρχον δύο ὀπαὶ αφόρου μεγέθους τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, συγκοινωνοῦσαι μετὰ ἀποστήατος ἅπαντα τὸν πρόσθιον λοβὸν ἀλίσκοντος καὶ ἀποδίδοντος διὰ τῶν πῶν κακόχρουν, κάκοσμον, ἀραιόν, καὶ μετὰ τμημάτων μυελικῆς οὐσίας εμιγμένον πῦον. Τὰ λοιπὰ εἶχον κατὰ φύσιν.

Ἡ παρατήρησις αὕτη μεγάλης εἶναι σπουδαιότητος ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, καθότι τραῦμα ἐν ἀρχῇ ὅλως ἁπλοῦν φαινόμενον, καὶ τάχιστα ἰς ἐπούλωσιν βαῖνον, χωρὶς οὐδενὸς παρομαρτοῦντος βαρέος συμπτώματος, ετὰ ἐπιπολαίαν τοῦ ὀστοῦ ἀποφολίδωσιν ὀλίγας διαρκέσασαν ἡμέρας, αἴννης μετὰ 55 ἡμέρας ἀπολήγει εἰς θάνατον, προηγηθέντων λίαν βαρέων γκεφαλικῶν φαινομένων ἐπὶ 4 ἢ 5 ἡμέρας, ἡ δὲ νεκροτομὴ κατέδειξε θαθεῖαν τῶν ὀστῶν βλάβην· ἡ πορεία τοῦ τραύματος τούτου εὐκολώτατα ηδύνατο νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν ἰατροδικαστὴν περὶ τῶν ἐκβάσεων αὐτοῦ, ὅστις δέον πάντοτε νὰ ἦναι λίαν ἐπιφυλακτικὸς εἰς τὰς περὶ προγνώσεως κρίσεις ὑτοῦ.

Παρατήρησις 45. — Ὁ ἐν Βρασιλίᾳ ἰατρὸς **Jobius** (1) ἀναφέρει τὸ ἑξῆς· Ἄνθρωπός τις ἐτρώθη κατὰ τὸ ἀνώτερον τοῦ ἀριστεροῦ κροτάφου μέρος διὰ νύσσοντος ὀργάνου· τὸ τραῦμα ἐφάνη τῷ ἰατρῷ μὴ διαμπερές, συντελουμένης ὅμως τῆς συνουλώσεως, ἀνεφάνησαν σπασμωδικὰ ἐπιληψοειδῆ φαινόμενα, συσπάσεις τῶν δακτύλων, παράλυσις τῆς γλώσσης κλ., δύο δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἀπροσδοκήτως ἐπῆλθεν ὁ θάνατος.

Κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὑρέθη, ὑπὸ τὸ σχεδὸν ἐπουλωμένον δέρμα, τὸ ἀνώτερον τοῦ ἀριστεροῦ κροταφικοῦ ὀστοῦ μέρος κατεαγὸς μετὰ παρασχίδος ἐμπεπαρμένης ἐν τῇ ἐγκεφαλικῇ οὐσίᾳ, τὰ πλησίον τῆς τρώσεως μέρη τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας μαλθακὰ καὶ ὡσεὶ σεσηπότα, διαῤῥέοντα, ὑπὸ δὲ τὴν σκληρὰν μήνιγγα πῦον ἄφθονον.

Καὶ ἡ παρατήρησις αὕτη, καθ' ὅλα σχεδὸν ὁμοία τῇ προηγουμένῃ, καταδεικνύει πόσον πολλάκις ἀποβαίνει δύσκολος ἡ ἐντελὴς διάγνωσις τῆς βαρύτητος τῆς ἐκτάσεως τῶν βλαβῶν τῶν ὀστῶν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸ κρανίον τραυμάτων τῶν μαλθακῶν μορίων.

Παρατήρησις 46.— Ὁ ἰατρὸς **Bonnefons** (2) περιγράφει τὴν ἑξῆς περίπτωσιν.

Κατ' αὔγουστον τοῦ 1857 ἄνθρωπος πληγεὶς διὰ μαχαιρίου εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη, μετηνέχθη οἴκαδε, καὶ ὑπεβλήθη ὑπὸ ἰατρικὴν θεραπείαν.

---

(1) Révue Médicale. 1832. Σεπτεμβρ. Σελ. 436.

(2) Archives Générales de Médecine. 1860. Σελ. 485.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μεταξὺ τῶν κακώσεων ἔφερε καὶ τραῦμα ὑπεράνω τῆς κόγχης τοῦ ἀριστεροῦ ὠτός, ὅσον 0,ᵐ01 κατὰ τὸ βρεγματικὸν ὀστοῦν, διὰ τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν οἱ ἰατροί· ὁ τραυματίας μετὰ νόσον 5 ἢ 6 ἑβδομάδων, καθ' ἣν ἐπαρουσιάσθησαν ἱκανῶς βαρέα φαινόμενα, ἐγκατέλειψε τὴν κλίνην διατελῶν εἰς βαθμὸν μωρώσεως, ὑπὸ τὸ κράτος συχνῶν ἐπιληψοειδῶν παροξυσμῶν, καὶ ἀδυνατῶν ν' ἀναλάβῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ἐπὶ 3 ἔτη διετέλεσεν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην· κατ' ἀπρίλιον δὲ τοῦ 1860 ὑπεβλήθη ὑπὸ τὴν θεραπείαν τοῦ Bonnefons, ὅστις ἀφοῦ ἐπληροφορήθη ὅτι διετέλει εἰς βαθμὸν μωρώσεως, βραδέως καὶ ἀτελῶς ἀπαντῶν, ὅτι ἔπασχεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν σκοτοδινιάσεις μετὰ πτώσεων καὶ μή, ἃς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναπολήσῃ εἰς τὴν μνήμην, ἀποπτύων ἐνίοτε καὶ αἷμα, ἐπεδόθη εἰς τὴν τοπικὴν κατὰ τὸ βρέγμα ἐξέτασιν, ἔνθα εὗρε μικρὸν ὄγκον ὅσον μικροῦ φασιόλου, μὴ κινητόν, σκληρόν, κεκαλυμμένον ὑπὸ ὑγιοῦς δέρματος φέροντος ἴχνη οὐλῆς καὶ προκαλοῦντα διὰ τῆς πιέσεως δυσάρεστον εἰς τὸν τραυματίαν ἀποτέλεσμα μέχρις ἐπιληψοειδοῦς παροξυσμοῦ. Ταμὼν τὸ δέρμα, εὗρε σῶμα σκληρόν, ὅπερ ἐξελκύσας οὐχὶ ἄνευ δυσκολίας διὰ λαβίδος παρετήρησεν ὅτι ἦτο τμῆμα κοπίδος ἐγχειριδίου περίπου 0μ,10 μακρόν, 0μ,012 πλατύ, καὶ 0μ,003 παχὺ κατὰ τὴν ῥάχιν αὐτοῦ· διὰ δὲ τῆς μήλης ἀκολούθως ἐβεβαιώθη ὅτι ἡ τοῦ πόρου ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ διεύθυνσις ἦτο ἀκριβῶς ὁριζοντεία. Μετὰ τὸν ἐξελκυσμὸν τοῦ ἀλλοτρίου τούτου σώματος ἡ κατάστασις τοῦ τραυματίου ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις ἐβελτιώθη.

Καὶ ἡ παρατήρησις αὕτη, καίτοι ὅλως ἀντίθετον παρουσιάζουσα ἀποτέλεσμα, οὐδὲν ἧττον ὅμως συντελεῖ ὅπως καταδείξῃ τὴν δυσκολίαν τῆς προγνώσεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται τραυμάτων, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἐπελθοῦσαν τοῖς ἰατροῖς ἀπάτην εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κατὰ τὸ κρανίον τραύματος.

Ὁ Lindwurm (1) ἀναφέρει τὴν ἑξῆς λίαν ἀξίαν λόγου παρατήρησιν.

Παρατήρησις 47. — Πρόκειται περὶ ἀνθρώπου φέροντος κατὰ τὸ κρανίον τραῦμα μικρᾶς ἐκτάσεως μετὰ ἀπογυμνώσεως τῶν ὀστῶν, καὶ ἀποθανόντος μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ὑπὸ μηνιγγίτιδος καὶ πυαιμίας. Εἷς ἰατρὸς κατὰ πρῶτον ἐρωτηθεὶς περὶ τοῦ συμβάντος συνεπέρανεν ὅτι τὸ τραῦμα καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶναι θανατηφόρον, καὶ ὅτι ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἕνεκα δευτερευούσης αἰτίας προκληθείσης μὲν ἀπὸ τοῦ τραύματος, ἀλλὰ περὶ τῆς φύσεως τῆς ὁποίας (οἰνοπνευματισμός, ἐπήρεια τοῦ νοσοκομείου) ἠδυνάτει ν' ἀποφανθῇ· τὸ ἰατρικὸν ὅμως συνέδριον τοῦ Μονάχου ἐξήνεγκε γνώμην

(1) Annales d'Hygiène publique et de Médecine Légale. 1872. Σελ. 470.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τι τὸ τραῦμα ἦτο ἡ παραγωγὸς τοῦ θανάτου αἰτία, διότι συχνάκις τὰ κατὰ τὸ κρανίον τραύματα μετὰ ἀπογυμνώσεως τῶν ὀστῶν συνεπάγονται τὸν θάνατον κατὰ τὸν προεκτεθέντα τρόπον, καὶ εἰς εὖ ἔχοντας μάλιστα, ὡμαλέους, καὶ καλῶς περιποιουμένους ἀῤῥώστους.

Ἡ ἑξῆς περίπτωσις, ἣν ὁ Blaquière (1) ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν ἰατρικὴν τῶν Παρισίων Ἀκαδημίαν, καταδείκνυσιν πόσον ἀπατηλὸν εἶναι φαινόμενον ἡ ἀκεραιότης τῶν διανοητικῶν δυνάμεων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ σώματος λειτουργιῶν εἰς τραύματα τοῦ κρανίου μετὰ βαθείας καὶ λίαν καταφανοῦς βλάβης τῶν τε τρωθέντων μερῶν καὶ τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, καὶ πόσον ὁ ἰατροδικαστὴς, βασιζόμενος εἰς τὴν ἀκεραιότητα ταύτην, ἀπατᾶται ἐνίοτε εἰς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ.

Παρατήρησις 48.—Τῷ 1843, εἰς τὸ τμῆμα San-Pablo ἐν Μεξικῷ, ἔζη οἰκογένεια ἧς ὁ ἀρχηγὸς ἦτο ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ. Ὁ ἕτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ δωδεκαέτης παῖζων μετὰ πιστολίου τοῦ ἱππικοῦ ἐπυροβόλησεν ἀκουσίως τὸν τετραετῆ ἢ πενταετῆ ἀδελφοῦ αὐτὸν, ἡ σφαῖρα διελθοῦσα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς διὰ τοῦ ἑτέρου κροτάφου ἐνετοπίσθη εἰς τοῖχον παρακείμενον.

Πολλοὶ ἰατροὶ ἐπεσκέπτοντο καθ' ἑκάστην τὸν τραυματίαν, ὅστις ἀπὸ τῆς τρώσεως εἶχεν ὡς ἑξῆς, ἔφερεν ἐκχύμωμα κατὰ τὰ βλέφαρα, καθήμενος δὲ ἐν τῇ κλίνῃ ἔπαιζε χαριέντως, ἐζήτει πλείονα τοῦ συνήθους τροφὴν, ἦτο εὔθυμος καὶ ζωηρός, ἐκτὸς τῆς στιγμῆς τῆς ἀλλαγῆς τοῦ τραύματος, ὁπότε δὲν ἠτιᾶτο πόνον ἤ τι τοιοῦτον, ἀλλ' ἁπλῶς ἀποστροφήν· εἶχε καθ' ὅλα σῶας τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ σώματος λειτουργιῶν, ἐκοιμᾶτο ἡσύχως.

Μετὰ 6 ἡμέρας ἀνεπτύχθησαν φαινόμενα φλεγμονῆς, ἥτις ἐπήνεγκε τὸν θάνατον τὴν 29 ἡμέραν. Εἰς τὴν νεκροτομὴν παρετηρήθη ὅτι ἡ σφαῖρα διεπέρασε τὰ πρόσθια μέρη ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων, αἱ κοιλίαι ἦτο ἀνέπαφοι, αἱ μήνιγγες πεφλογισμέναι.

Ἀκούσας θεωροῦμεν τὰς προεκτεθείσας παρατηρήσεις ὅπως καταδείξωσιν ὅτι εἰς τὴν πρόγνωσιν τῶν κατὰ τὸ κρανίον κακώσεων, ὅσον καὶ ἂν αὗται φαίνονται ἁπλαῖ καὶ ἐλαφραὶ, ἢ δὲν ἐπιφέρουσι, καίτοι ἐκ πρώτης ὄψεως βαρεῖαι, ἐν ἀρχῇ συμπτώματα ἐπίφοβα, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι λίαν ἐπιφυλακτικὸς καὶ νὰ μὴ ἐκφέρῃ ὁριστικὴν καὶ βεβαίαν γνώμην πρὶν ἢ ἐξ ἁπάντων τῶν δεδομένων πεισθῇ θετικῶς ὅτι οὐδένα ὁ τραυματίας διατρέχει ἐν τῷ μέλλοντι κίνδυνον· τοιαύτην ὅμως ἐκφέροντες περὶ τῆς προγνώσεως πρότασιν δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι αἱ κατὰ τὸ κρανίον κακώσεις εἶναι πάντοτε καὶ ἀπαρεγκλίτως θανατηφόροι, τοὐναν-

(1) Bulletin de l'Academie Royale de Médecine. Paris 1844-1845. τόμ. X. Séance du 17 τρ. 1844. Σελ. 6.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τίον μάλιστα ὑπάρχουσι περιστάσεις, οἷα ἡ 46 παρατήρησις καὶ ἄλλαι, καθ' ἃς καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ λίαν βαρέα, ἐπιπεπλεγμένα μετὰ καταγμάτων τῶν ὀστῶν, βλάβης τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας καὶ παραμονῆς ἀλλοτρίων σωμάτων ἐν αὐτῷ τραύματα, ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἀναπόφευκτος τοῦ τραύματος συνέπεια, ἀλλὰ πολλάκις ὅλως ἀπροσδοκήτως ἐπέρχεται ἡ ἴασις, χωρὶς τινος δυσαρέστου ἐπακολούθου, ὡς παρατηρεῖται εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις.

Παρατήρησις 49. — Ὁ ἰατρὸς Al. King (1) ἀναφέρει περίπτωσιν κατάγματος τοῦ κρανίου μετὰ διαχωρισμοῦ τῆς στεφανιαίας ραφῆς, αἱμορραγίας ἀπὸ τῆς μεσαίας μηνιγγαίας ἀρτηρίας, ἀποφολιδώσεως ἀμφοτέρων τῶν πλακῶν τοῦ ὀστοῦ εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ἀπολήξαντος εἰς ἴασιν. — Κατὰ νοέμβριον τοῦ 1844 ἐν Λονδίνῳ ἁμαξηλάτης λεωφορείου, καταπεσὼν ἐκ τῆς ὑψηλῆς ἕδρας αὐτοῦ, ἀμέσως ἀνηγέρθη καὶ ὡδήγησε τοὺς ἵππους εἰς τὸ ἱπποστάσιον 150 μέτρα μακράν, ἐκαθάρισεν αὐτούς τε καὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ ἐπανῆλθε πεζῇ οἰκαδε διανύσας $^1/_2$ μιλλίου ἀπόστασιν. Τὸ μεσονύκτιον ὁ King ἐπισκεφθεὶς αὐτὸν εὗρεν ἔχοντα σῶας ἁπάσας τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, καίτοι ὡσεὶ ὑπὸ τὸ κράτος μέθης ἐφαίνετο. Κατὰ τὸ ἀριστερὸν τῆς κεφαλῆς καὶ ὅσον δακτύλου περίπου ὑπεράνω τοῦ ὠτὸς ἔφερε τραῦμα δύο δακτύλων μακρόν, τὸ δὲ κατεαγὸς ὀστοῦν ἦτο γυμνὸν εἰς ἔκτασιν $^1/_2$ δακτύλου, ἕτερον μικρὸν τραῦμα παρετηρεῖτο κατὰ τὸ αὐτὸ περίπου μέρος. Ἅπασα ἡ κεφαλὴ ἦτο ἐξωδηκυῖα καὶ εὐαίσθητος τῇ πιέσει, ἠτιᾶτο ἐλαφρὸν πόνον κατὰ τὸν δεξιὸν ὦμον. Τὴν 14 παρετηρήθη ὅτι τὸ κάταγμα κατεῖχε τὸ ἀριστερὸν βρέγμα ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὀπίσω, τὰ δὲ χείλη αὐτοῦ ἦτο ἀφεστῶτα ὅσον $^1/_8$ τοῦ δακτύλου. Τὴν 16 ἡ ἀπόστασις τῶν χειλέων τοῦ κατάγματος ἦτο ἔτι μεγαλητέρα, ἡ δὲ σκληρὰ μῆνιγξ γυμνὴ εἰς μεγάλην ἔκτασιν· ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ πρόσωπον εἰς ἄκρον ἐξωδηκότα. Τὴν 17 ὁ παθὼν κατελείφθη ὑπὸ ἐξάλου παραφροσύνης, ὁ σφυγμὸς ἦτο ὅσον 105, τὸ πρόσωπον ἐξωδηκός, αἱ δὲ κροταφικαὶ ἀρτηρίαι ἰσχυρῶς ἔσφυζον, κατὰ δὲ τὸ ἀνώτερον τοῦ ἰνικοῦ ὄγκου μέρος διεκρίνετο μέτριος κλυδασμός, γενομένης δὲ τομῆς ἐξεχύθη ὀλίγον αἷμα πυκνον, τὴν νύκτα ἐπῆλθεν ἰσχυρὰ αἱμορραγία ἀπὸ τῆς μεσαίας μηνιγγαίας ἀρτηρίας, ἔκτοτε δὲ τὰ συμπτώματα ἤρξαντο μετριαζόμενα. Τὴν 19 τομῆς γενομένης κατὰ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ δεξιοῦ βρέγματος προεχύθη ἱκανὸν πῦον μετὰ αἵματος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ τραυματίας, μετὰ ἀμείψεις τινας χειροτερεύσεως καὶ βελτιώσεως, μετὰ δευτέραν αἱμορραγίαν, μετὰ ὑποτροπίασιν τῆς παρανοίας καὶ παράτασιν τῆς πυήσεως, ἤρξατο βαίνων προφανῶς ἐπὶ τὰ κρείττω μέχρι τῆς 13 μαΐου ἐπιόντος ἔτους, ὅτε ἰάθη ἐντελῶς.

---

(1) Archives Générales de Médecine. 1846. Août. Σελ. 474.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δὲν εἶναι συχναὶ αἱ τοσοῦτον περίεργοι ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις παρατηρήσεις. Μ' ὅλην τὴν διακίνησιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τὰ πολλὰ τοῦ κρανίου κατάγματα, ὁ παθὼν ἐξηγέρθη ἀμέσως, ὡδήγησε τοὺς ἵππους εἰς τὸ ἱπποστάσιον, περιεποιήθη αὐτοὺς καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἅμαξαν, διήνυσε δὲ καὶ $^1/_2$ μιλλίου ἀπόστασιν πεζῇ· τὸ δὲ περιεργότερον ὅτι τὸ μετωπικὸν καὶ τὰ βρεγματικὰ ὀστᾶ κατεάγησαν εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ἡ δὲ στεφανιαία ἀφὴ ἀπεχωρίσθη κατὰ τὰ $^4/_5$ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς μετὰ σπουδαίου παρατοπισμοῦ τῶν χειλέων τῶν βρεγμάτων, ἐπεγένετο αἱμορραγία καὶ τὰ λοιπὰ παρομαρτοῦντα βαρέα συμπτώματα, καὶ ὅμως ἡ ἐντελὴς ἴασις δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ.

Παρατήρησις 50. — Ὁ Neimeyer (1) ἀναφέρει τὴν ἑξῆς περίπτωσιν ἣν παρετήρησεν εἰς Halle.

Ἄνθρωπός τις ἡλικίας 64 ἐτῶν πρὸ ἑξαετίας θελήσας νὰ αὐτοκτονήσῃ ἐξεκένωσε πυροβόλον ὅπλον ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ἡ σφαῖρα διετρύπησε τὸ ὑπερῷϊον ἱστίον, ἀλλ' ὁ θάνατος δὲν ἐπῆλθεν, ἐκ τῆς ὁποίας μετ' οὐ πολὺ ἐξήρχετο ὕλη κάκοσμος καὶ αἱματόφυρτος. Ἐγένετο χρῆσις τῶν καταλλήλων μέσων διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν δυσκολίαν περὶ τὴν μάσσησιν καὶ ἁλιάν. Οὐδὲν ἐγκεφαλικὸν φαινόμενον παρετηρήθη, μετὰ 3 δὲ μῆνας παρεδόθη εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ἀπέμειναν αὐτῷ τάσις πρὸς ἐγκεφαλικὰς συμφορήσεις, πόνοι παροδικοὶ κατὰ τὴν κεφαλήν, ἐξ δὲ μῆνας μετὰ τὸ τραῦμα ἐπῆλθεν ἔντονος παροξυσμὸς ἐπιληψίας, ἥτις ἐπανελαμβάνετο μέχρι τέλους. Ἀπεβίωσε δὲ ἐξ ἔτη μετὰ τὸν τραυματισμὸν ἐκ παθήσεως πνευμονικῆς.

Κατὰ τὴν νεκροτομὴν ἡ σκληρὰ μῆνιγξ κατὰ τὸν πρόσθιον λοβὸν τοῦ ἀριστεροῦ ἡμισφαιρίου ἦτό πως πεπλατυσμένη καὶ συρρικνωμένη εἰς ἔκτασιν 0ᵐ,05 - 0ᵐ,06, ἡ δὲ ὑπ' αὐτὴν ἐγκεφαλικὴ οὐσία ἦτο μεμαλακυσμένη, εἰς τὸ μέρος τοῦτο μόνον ἦτο λίαν στερεῶς προσπεφυκυῖα εἰς τὴν ἀραχνοειδῆ. Τὸ ἀντιστοιχοῦν μέρος τοῦ ἐγκεφάλου ἦτό πως μεμαλακυσμένον, κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ ἐγκεφάλου ἐκ τοῦ κοίλου τοῦ κρανίου κατέπεσεν ἡ σφαῖρα, ἥτις διατρυπήσασα τὸ ὑπερῷϊον ἱστίον, εἰσέδυσε διὰ τῶν ῥινικῶν χοανῶν μέχρι τοῦ ἠθμοειδοῦς, διετρύπησε τὸ ἠθμοειδὲς πέταλον συντρίψασα τὸν ἀλεκτόρειον λόφον κατὰ τὸ ὀπίσθιον αὐτοῦ μέρος, εἰσέδυσεν ἐν τῇ ἐγκεφαλικῇ κοιλότητι διελθοῦσα μεταξὺ τῶν δύο προσθίων λοβῶν παρὰ τὸν ἀριστερόν, ἐνετοπίσθη δὲ εἰς κοιλότητα ὅσον 5 - 6 γραμ. ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐγκεφάλου, ἣν ἀπειργάσατο ἐν τῇ ἐγκεφαλικῇ οὐσίᾳ.

Ἡ ὅλη παρατήρησις συγκεφαλαιοῦται εἰς τὰ ἑξῆς, κάταγμα τοῦ ἠθ-

(1) Archives Générales de Médecine. 1846. Juin. Σελ. 206.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μοειδοῦς, σφαῖρα ἐν τῇ ἐγκεφαλικῇ οὐσίᾳ ἐντοπισθεῖσα καὶ διαμείνασα ἐπὶ 6 ὅλα ἔτη χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον, ἀλλ' ἁπλῶς νευρικὰ σπασμωδικὰ φαινόμενα.

Ἔτι μᾶλλον ἀξία λόγου ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην εἶναι ἡ ἐξῆς ὑπὸ τοῦ Moreau (1) ἀναφερομένη περίπτωσις.

Παρατήρησις 51. — Πρόκειται περὶ γρεναδιέρου τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ τρωθέντος διὰ πυροβόλου ὅπλου ἐν Ἱσπανίᾳ, ἡ σφαῖρα διεπέρασε τὸ κρανίον ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον ὑπεράνω τῶν κονδύλων τῆς γένυος· ὁ τραυματίας ἰάθη, ἀπέμεινεν ὅμως τυφλὸς καὶ φέρων ἀγκύλωσιν τῆς γένυος.

Παρατήρησις 52. — Κατὰ μάρτιον τοῦ 1882 ἔτους συνεπείᾳ παραγγελίας ἀνακριτοῦ ἐπεσκέφθην τὸν Α. Π. τραυματισθέντα τὴν 25 ἰανουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ πυροβόλου ὅπλου. Ὁ παθὼν διηγεῖται ὅτι ἐτρώθη διὰ δύο βολῶν πολυκρότου, ἡ μὲν μία σφαῖρα ἐτραυμάτισεν αὐτὸν κατὰ τὴν δεξιὰν παρειάν, ἡ δὲ ἑτέρα κατὰ τὸ κρανίον, καὶ ὅτι ἀμφότεραι αἱ σφαῖραι παρέμειναν ἐν τοῖς τραύμασιν. Ἐκ τῆς καταθέσεως τῶν ἰατρῶν προκύπτει ὅτι ἅμα μετὰ τὸν τραυματισμὸν ἀνεπτύχθησαν βαρέα ἐγκεφαλικὰ φαινόμενα, ἀφ' ὧν τῇ χρήσει δραστηρίου θεραπείας ἀπηλλάγη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ διατελεῖ ἤδη ἐν ἀναῤῥώσει. Φέρει δὲ μικρὰν πρόσφατον οὐλὴν κατὰ τὴν δεξιὰν παρειὰν ἀμέσως κάτωθι τοῦ ὁμωνύμου ζυγωματικοῦ ὀστοῦ, στρογγύλην, ῥοδίζουσαν τὴν χροιὰν καὶ οὐχὶ κοίλην, ἡ διὰ τῆς ὁποίας ταύτης εἰσδύσασα σφαῖρα προσκρούσασα κατὰ τὸ ζυγωματικὸν ὀστοῦν ὠλίσθησεν ἐπὶ τὰ κάτω καὶ ὀπίσω καὶ ἐνετοπίσθη κατὰ τὸ κατώτερον καὶ ὀπίσθιον τοῦ αὐχένος μέρος, ἔνθα εἶναι αἰσθητὴ διὰ τῆς ἀφῆς, ἑτέραν οὐλὴν καθ' ὅλα ὁμοίαν τῇ πρώτῃ κατὰ τὴν μεσότητα περίπου τοῦ ἀριστεροῦ βρεγματικοῦ ὀστοῦ, ἡ διὰ τῆς ὁποίας ταύτης εἰσδύσασα σφαῖρα παραμένει ἐν τῷ κρανίῳ, ἅτε δὴ οὐδαμοῦ ὑπαρχούσης ὁποίας ἐξόδου. Αἰτιᾶται ἤδη ἐνίοτε πλάνητας, ὀξεῖς καὶ παροδικοὺς κατὰ τὴν βάσιν τοῦ κρανίου πόνους, τῆς μνήμης ἐλάττωσιν, ἥτις ὅμως ὁσημέραι βραδέως παρέρχεται, ὕπνον ὑπὸ ὀνείρων ταραττόμενον· παρατηροῦνται δὲ προσέτι αἱ κόραι μικρὸν εἰς τὸ φῶς αὐαίσθητοι, ἡ λαλιὰ βραδεῖα καὶ τραυλίζουσα, ἡ γλῶσσα ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἑλκομένη, ἡ δὲ ἀριστερὰ τοῦ στόματος γωνία τούναντίον, λαλοῦντος τοῦ πάσχοντος, μετρίως ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ συρομένη, τρόμος μέτριος τῶν μυῶν τοῦ προσώπου κατὰ τὴν ὁμιλίαν.

Διὰ τὸν περὶ οὗ πρόκειται τραυματίαν, τῶν ἀμέσων τοῦ τραυματισμοῦ συνεπειῶν παρελθουσῶν ἀκινδύνως, ὑπολείπονται ἀμφιβολίαι ὡς πρὸς τὴν πρόγνωσιν ἕνεκα τῶν ἐμμέσων συνεπειῶν, καθότι ἡ τῆς σφαίρας ἐν τῷ

(1) Bul. de l'Acad. Séance du 17 7bre 1844. Τόμ. Ι'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κρανίῳ παραμονὴ δύναται ἐν τῷ μέλλοντι νὰ προκαλέσῃ ἐπιγενῆ ἐπικίνδυνα φαινόμενα, ἢ καὶ τὸν θάνατον.

Συνελόντι εἰπεῖν αἱ κατὰ τὸ κρανίον κακώσεις, καὶ δὴ αἱ μετὰ κατάγματος ἐπιπλεκόμεναι, ἐν γένει θεωρητέαι βαρεῖαι, ἀποβαίνουσαι ἐνίοτε καὶ ἀμέσως θανατηφόροι, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς τοῦ ἐγκεφάλου διακινήσεως, τῆς τραυματισθείσης τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας μοίρας καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ τραυματισμοῦ τῆς μυελικῆς οὐσίας· ἢ ἁπλῶς θανατηφόροι ὡς ἐκ τῆς ἐπιγενομένης φλεγμονῆς τῶν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ κρανίου ὀργάνων· ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον βαρεῖαι χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐπιφέρωσι τὸν θάνατον. Εἰς ἁπάσας ταύτας τὰς περιστάσεις τὸ συμπέρασμα τοῦ ἀτροῦ ἔστω μετ' ἐπιφυλάξεως.

Ὀφρύων — Αἱ κατὰ τὰς ὀφρεῖς κακώσεις, ὡς τὰ πολλὰ ἐλαφραὶ καθ' ἑαυτάς, προκαλοῦσιν ἐνίοτε βαρέα καὶ δυσάρεστα ἀποτελέσματα, οἷον ἀμαύρωσιν, πρόπτωσιν τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου, δυσμορφίαν τῆς ὀφρύος, νευραλγίαν μετωπικὴν ἀπὸ τοῦ ὑπερκογχικοῦ κλάδου τοῦ τριδύμου νεύρου ἰδίᾳ ἐξαρτωμένην, μαλάκυνσιν τοῦ κερατοειδοῦς, ῥῆξιν αὐτοῦ καὶ πρόπτωσιν τῆς ἴριδος ἐξ οὗ σταφύλωμα, ἐξάρθρημα τοῦ φακοῦ, κτλ.

Ἡ ἐπιγενομένη ἐκ τῶν κατὰ τὴν θέσιν ταύτην αἰκιῶν καὶ κακώσεων ἀμαύρωσις ἀποδοτέα μᾶλλον εἰς τὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ διακίνησιν ἢ εἰς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τραυματισμοῦ αὐτοῦ καθ' ἑαυτοῦ.

Παρατήρησις 53. — Τῷ 1874 παρετήρησα συνεπείᾳ δικαστικῆς ἀποφάσεως τραυματίαν, ὅστις, μετὰ τραῦμα δι' ἀμβλέος ὀργάνου κατὰ τὴν ἑτέραν τῶν ὀφρύων, ὑπέστη ἐξάρθρημα τοῦ φακοῦ καὶ ἀμαύρωσιν τοῦ παθόντος ὀφθαλμοῦ.

Βλεφάρων. — Αἱ κατὰ τὰ βλέφαρα κακώσεις καθ' ἑαυτὰς ἐν γένει εἶναι ἐλαφραί, συνυπαρχούσης ὅμως καὶ ἀπωλείας τῆς οὐσίας ἐπιγίνεται ὡς τὰ πολλὰ ἀναστροφὴ τοῦ βλεφάρου. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἁπλᾶς τῶν βλεφάρων κακώσεις ἐπέρχονται ἐνίοτε φαινόμενα δυσάρεστα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὁ θάνατος αὐτός, καὶ δὴ τοῦ τραύματος ἑδράζοντος εἰς τὸ κατώτερον βλέφαρον· ὁ Petit ἀναφέρει δύο περιστάσεις τραύματος τοῦ κατωτέρου βλεφάρου χωρὶς τινος παθήσεως τοῦ ὀστοῦ, ἐπαγαγόντος ἐγκεφαλίτιδα καὶ τὸν θάνατον· ἄλλοτε δὲ ἐπιγίνεται ἀμαύρωσις ὡς ἀναφέρει ὁ Liégey (1).

Δηλοῦται δὲ ἐκ τῶν κλινικῶν παρατηρήσεων ὅτι μετὰ ἰσχυρὰν πλῆξιν κατὰ τὰ περὶ τὴν κόγχην μέρη, καὶ καθ' ἃς ἀκόμη περιπτώσεις μόνα τὰ ἐξωτερικὰ μέρη εἶναι βεβλαμμένα καὶ ἡ ὅρασις φαίνεται ἀνέπαφος, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι λίαν ἐπιφυλακτικὸς εἰς τὴν πρόγνωσιν αὐτοῦ, διότι ὡς παρατηρεῖται καὶ ἱκανὸν μετὰ τὴν πλῆξιν χρόνον ἐπιγίνε-

(1) Annales d' Hygiène publique et de Médecine légale. 1869. 8bre. Σελ. 441.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ται ἐνίοτε ἀμαύρωσις, ἢ καὶ ὑπόχυμα, καὶ παραβλάπτεται ἡ ὅρασις κατὰ τὸν τρωθέντα ὀφθαλμόν.

Ὁ Lawson (1) ἀναφέρει τὴν ἑξῆς ἀξίαν λόγου παρατήρησιν·

Παρατήρησις 54. — Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1874 ἐπεσκέφθη νέον ἡλικίας 27 ἐτῶν πληγέντα διὰ μαχαιρίου κατὰ τὴν κεφαλήν, ἡ αἰχμὴ τοῦ ὀργάνου, διατρυπήσασα τὸ χεῖλος τοῦ πίλου καὶ τὸ ἀνώτερον βλέφαρον, καὶ εἰσδύσασα ἀνὰ μέσον τῆς κόγχης καὶ τοῦ βολβοῦ χωρὶς τὸ παράπαν νὰ βλάψῃ αὐτόν, ἔτρωσε τὸ ὀπτικὸν νεῦρον, ἐξ οὗ ἀμέσως ἀπώλεια τῆς ὁράσεως· ἡ κόρη ἦτο διεσταλμένη καὶ ἀναίσθητος εἰς τὸ φῶς, ὁ βολβὸς κατὰ φύσιν, οὐλὴ ὑπῆρχε κατὰ τὸ ἀνώτερον βλέφαρον, διὰ δὲ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου διεκρίνετο ἀρχομένη τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου ἀτροφία.

Ἐκ παλαι εἶναι γνωστὴ ἡ ἐπήρεια ἣν τὰ κατὰ τὰς ὀφρεῖς καὶ τὰ περὶ τὸν ὀφθαλμὸν μέρη κέκτηνται ἐπὶ τὴν ὅρασιν, ὁ Ἱπποκράτης ἀποφαίνεται ὅτι συχνάκις ἡ ὅρασις παραβλάπτεται συνεπείᾳ τραυμάτων ἑδραζόντων κατὰ τὰς ὀφρεῖς ἢ ἀνωτέρω (2), ὁ Morgagni ἐπίσης, καὶ ἄλλοι τὴν αὐτὴν ἐκφέρουσι γνώμην.

Ἅπασαι δὲ αἱ μέχρι τοῦδε ἀναφερόμεναι περιπτώσεις ὑπάγονται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς τὴν μὲν ἡ τῆς ὁράσεως ἀπώλεια ἐπιγίνεται ἀμέσως μετὰ τὸν τραυματισμόν, εἰς τὴν δὲ ἡ ἀμαύρωσις ἐπέρχεται, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπανιώτερον, μετὰ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ. Σημειωτέον ὅτι οὐ μόνον αἱ κατὰ τὴν ὑπερκογχικὴν μοῖραν κακώσεις, ἀλλὰ καὶ αἱ τοῦ κατωτέρου βλεφάρου καὶ τῶν πέριξ μερῶν προκαλοῦσι τὴν ἀμαύρωσιν.

Τῶν κατὰ τὰ βλέφαρα τραυμάτων διηκόντων καθέτως πρὸς τὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ διάμετρον καὶ τεμνόντων τὸν ταρσὸν τοῦ βλεφάρου, ἡ ἐπούλωσις ὡς τὰ πολλὰ δὲν εἶναι κανονικὴ ἀλλὰ δύσμορφος. Ἐπιπλεκομένων δὲ μετὰ βλάβης τῶν ὀστῶν, ἢ ἐπιγίνεται πάθησις χρονία τῶν τῆς κόγχης ὀστῶν, ἢ μηνιγγῖτις.

Τὰ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τέλος τοῦ ὀφθαλμοῦ γωνίαν τραύματα συνοδεύονται ὑπὸ δακρυχόου συριγγίου, καθ' ἃς περιπτώσεις τιτρώσκεται ὁ δακρυχόος σάκκος.

Βολβοῦ. — Τὰ κατ' ἐπιπολὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ θλάσματα ἢ τὰ μεσακυττάρια τοῦ ἐπιπεφυκότος διαστήματα ἀλίσκοντα ἰῶνται ὡς τὰ πολλὰ εὐκόλως· τὰ καταστρέφοντα ὅμως τὰ τὸ ὑελῶδες σῶμα συγκρατοῦντα με-

---

(1) Gazette des hôpitaux. 17 Avril. 1875. Ἀρ. 45. Σελ. 357.

(2) Τὴν δὲ ὄψιν ἀμαυροῦνται ἐν τοῖσι τρώμασι τοῖσιν ἐς τὴν ὀφρὺν καὶ μικρὸν ἔπάνω· ὅσῳ δ' ἂν τὸ τρῶμα νεώτερον ᾖ, μάλιστα βλέπουσι, χρονιζομένης δὲ τῆς οὐλῆς, ἀμαυροῦσθαι μᾶλλον συμπίπτει. (Ἐκδ. Littré. Τομ. Ε'. Σελ. 690. § 500.)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκυττάρια διαστήμα, τὰ συνεπαγόμενα ἐν τῷ βολβῷ αἵματος ἔκχυσιν καὶ τὴν σύγχισιν τῶν ὑγρῶν αὐτοῦ, σχεδὸν πάντοτε συνοδεύονται ὑπὸ ἀπωλείας τῆς ὁράσεως. Ἄλλοτε δὲ ἐκ τῆς κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν θλάσεως ἐπιγίνεται πλὴν θλάσματος μᾶλλον ἢ ἧττον βαρέος καὶ ἐξάρθρημα τοῦ φακοῦ, ὅπερ, ὡς τὰ πολλὰ ἀνίατον παραμένον, παραβλάπτει μᾶλλον ἢ ἧττον τὴν ὅρασιν· ἄλλοτε ἀμαύρωσις μᾶλλον ἢ ἧττον τελεία ἐκ τῆς διακοπῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ· ἄλλοτε τέλος τοῦ ὅλου βολβοῦ πρόχυσις ἐκ τῆς μεγάλης δυνάμεως δι' ἧς κατηνέχθη ἡ θλάσις.

Σημειωτέον ὅτι ἐνίοτε παρατηροῦνται εἰς τὸν ἐπιπεφυκότα ἐκχυμώματα αὐτομάτως γεννώμενα, ὡς εἰς τοὺς ὑπὸ ἀποπληξίας ἐγκεφαλικῆς ἐπαπειλουμένους, τοὺς πάσχοντας σπασμωδικὴν καὶ ἰσχυρὰν βῆχα, σπασμωδικὸν ἐν γένει νόσημα, ὡς ἐπιληψίαν κτλ., τὰ ἐκχυμώματα ταῦτα ὑπ' οὐδενὸς ἑτέρου συνοδευόμενα φαινομένου εὐκόλως ἀφ' ἑαυτῶν παρέρχονται χωρὶς τὸ παράπαν νὰ παρενοχλήσωσι τὴν ὅρασιν, δέον δὲ ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ προσοχῆς νὰ ἐξετάζῃ ὅπως μὴ τυχόν, ὑπολαμβάνων τὰ ἐκχυμώματα ταῦτα ὡς ἀπότοκα θλάσεως, ἐκφέρῃ ἀνάλογον ἀλλὰ πάντοτε βαρεῖαν περὶ τούτων πρόγνωσιν ἀναφορικῶς πρὸς ὑποκρινόμενον, ἢ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος ὑπάρχοντα τραυματισμόν.

Τὰ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ὀλίγον βαρέα, ἐκτὸς ἂν ἐπελθοῦσα φλεγμονὴ καταστήσῃ τὴν πρόγνωσιν βαρεῖαν. Ἐν γένει δὲ τὰ ἐπὶ τοῦ κερατοειδοῦς τραύματα δι' οἱουδήτινος ἂν προέλθωσιν ὀργάνου ἔχουσιν ἀποτελέσματα μᾶλλον δυσάρεστα ἢ τὰ ἐπὶ τοῦ σκληροῦ.

Τὰ διὰ τμητικῶν ὀργάνων τοῦ βολβοῦ τραύματα εἶναι μᾶλλον βαρέα, ἅτε δὴ συνοδευόμενα ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ προχύσεως τῶν ὑγρῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Καὶ εἰ μὲν τὸ ὑδατῶδες ὑγρὸν μόνον προχεῖται, ἡ ἴασις συνήθως ἐπιγίνεται ἐντελής, τοῦ ὑδατώδους ὑγροῦ ἀνανεουμένου εὐκόλως μετὰ τὴν σύμφυσιν τοῦ τραύματος, εἰ δὲ μετὰ τοῦ ὑδατώδους προχεῖται ἀπὸ τοῦ τραύματος καὶ ὁ φακός, ἡ ὅρασις δὲν ἀπόλλυται μὲν ἀλλοιοῦται ὅμως ὅπως καὶ μετὰ τὴν τοῦ ὑποχύματος ἐγχείρησιν, ἀνανεουμένου πάντοτε μετὰ τὴν ἐπούλωσιν τοῦ τραύματος τοῦ ὑδατώδους ὑγροῦ· ἂν ὅμως ἐπιγενῇ πρόχυσις μέρους ἢ ὅλου τοῦ ὑελώδους σώματος, ἡ ὅρασις ἀπόλλυται ἀνεπιστρεπτεί, τούτου ἕνεκα τὰ τοῦ σκληρωτικοῦ τραύματα εἶναι τὰ μᾶλλον ἐπικίνδυνα. Σημειωτέον ὅτι πάντοτε κατὰ τὰ τραύματα τοῦ κερατοειδοῦς ὑπάρχει κίνδυνος θολώσεως αὐτοῦ, ἥτις ὡς τὰ πολλὰ ἀνίατος παραβλάπτει ἢ ὅλως διακόπτει τὴν ὅρασιν.

Τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα, καθ' ἃ ἐνεπάρθησαν ἐν τῷ βολβῷ τὰ βλήματα ἢ ἕτερα ἀλλότρια σώματα, ἂν μὴ ταῦτα ἐξελκυσθῶσι, συνεπάγονται φλεγμονὴν ἔντονον, πάντοτε δὲ τὴν καταστροφὴν τῆς ὁράσεως.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Συνοψίζοντες τὰ ἤδη ῥηθέντα περὶ τῶν κατὰ τὸν βολβὸν καὶ τὰ περὶ αὐτὸν μέρη κακώσεων λέγομεν, ὅτι αὗται οἱασδήποτε καὶ ἂν εἶναι φύσεως συνοδεύονται ὑπὸ μᾶλλον ἢ ἧττον βαρέων ἐπακολούθων, ὧν τὰ πολλὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς ἁλισκούσης ἢ τὰ βλέφαρα, ἢ τὰς δακρυχόους ὁδούς, ἢ τὸν ἐπιπεφυκότα, ἢ μέρη τινὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἢ καὶ τὸν ὅλον βολβὸν φλεγμονῆς· τοιαῦτα δὲ ἀπογεννήματα εἶναι ὄγκος κατὰ τὰς δακρυχόους ὁδοὺς καὶ συρίγγια, φλύκταιναι τοῦ κερατοειδοῦς, νεφέλιον, λεύκωμα, ἕλκη, συρίγγια μετὰ ἢ ἄνευ προπτώσεως καὶ δυσμορφίας τῆς ἴριδος, ἀποστήματα τοῦ κερατοειδοῦς ὡς λίαν συχνὸν τῶν θλασμάτων ἀπογέννημα, ὑπόπυον, σταφύλωμα, παρὰ φύσιν πρόσφυσις μετὰ δυσμορφίας τῆς ἴριδος πρὸς τὸν κερατοειδῆ ἢ τὸν φακόν, συνίζισις τῆς κόρης, ἀμαύρωσις, ὑπόχυμα, ὑπερτροφία ἢ ἀτροφία τοῦ φακοῦ, καρκίνος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐξόφθαλμος. κτλ.

Ῥινός. — Αἱ τῆς ῥινὸς κακώσεις καὶ τὰ κατ' αὐτὴν τραύματα ἐν γένει δὲν εἶναι βαρέα, ἐπιπλεκόμενα ὅμως μετ' ἀπωλείας τῆς οὐσίας, μήπω ἐγκαίρως διὰ καταλλήλου θεραπείας ἰαθείσης, προκαλοῦσι δυσμορφίαν· ὑπάρχουσιν ὅμως παραδείγματα καθ' ἃ, τῆς ῥινὸς ἐντελῶς ἀποκοπείσης ἢ καὶ κατὰ μέρος μόνον, ἐπετεύχθη ἡ συνούλωσις τοῦ ἀποκοπέντος μέρους καὶ προελήφθη οὕτως ἡ δυσμορφία. Ὁ Gillebert-Dhereourt (πατὴρ) (1) παρετήρησε τὴν ἐξῆς περίπτωσιν ἣν ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 28 Αὐγούστου 1875 τῆς ἰατρικῆς ἑταιρίας τῶν Παρισίων.

Παρατήρησις 55. — Περὶ τὴν 6 ἑσπερινὴν ὥραν τῆς 2 αὐγούστου 1875 ἄνθρωπός τις πεντηκοντούτης μεθύων κατέπεσεν ἀπὸ ὕψους ἀποτόμου κατωφερείας ὅσον 20 μέτρων, ὑπολαβόντες οἱ φίλοι αὐτοῦ αὐτὸν νεκρὸν ἐγκατέλιπον ἐκτάδην κείμενον εἰς ἔρημον τόπον 6 χιλιόμετρα μακρὰν τῆς κατοικίας αὐτοῦ ἐφ' ὅλης τῆς νυκτός. Κατὰ τὴν κατακρήμνισιν ἡ ῥὶς τοῦ παθόντος συγκρουσθεῖσα εἰς γωνίαν λίθου διηρέθη ἐγκαρσίως κατὰ τὴν ἕνωσιν τῶν χόνδρων μετὰ τῶν ὀστῶν, τὸ ἀποκοπὲν μέρος ἦτο ἀνεστραμμένον ἔμπροσθεν τοῦ στόματος καὶ συνείχετο ἁπλῶς διὰ δύο μικρῶν μίσχων, τὰ χείλη τοῦ ἀποκοπέντος τούτου τῆς ῥινὸς μέρους ἦτο μᾶλλον ἢ ἧττον ἀνώμαλα. Ὁ κρημνὸς καταλλήλως καθαρισθεὶς προσεκολλήθη εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν διὰ πέντε ῥαφῶν καὶ ἐπετέθη ὁ κατάλληλος ἐπίδεσμος, μετὰ 14 δὲ ἡμέρας τὸ τραῦμα ἦτο ἐντελῶς ἐπουλωμένον, ἡ ῥὶς οὐδεμίαν εἶχε δυσμορφίαν καὶ ὁ παθὼν ἀνέλαβε τὰ συνήθη αὐτοῦ ἔργα.

Ἡ παρατήρησις αὕτη ἔχει τοῦτο ἰδίως τὸ περίεργον ὅτι 15 ὥρας μετὰ τὸν τραυματισμὸν ἐγένετο ἡ ἐπίδεσις καὶ ὅμως ἡ σύμφυσις τοῦ κρημνοῦ ἐπετεύχθη χωρὶς δυσμορφίας τινός.

---

(1) Gazet. des Hôp. 9 νοεμβρίου 1875. Ἀρ. 131. Σελ. 1046.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁμοίας φύσεως περιστάσεις ἀναφέρονται καὶ ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καθ' ἃς μέρους μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλου τῆς ῥινὸς ἀποκοπέντος κατὰ μέρος ἢ καθόλου ἐπετεύχθη ἡ συγκόλλησις.

Τὰ εἰς τοὺς μυκτῆρας ἐμπειρόμενα ἀλλότρια σώματα ἐπὶ μακρὸν ἐνίοτε παραμένουσι χρόνον χωρίς τινος βλάβης. Σημειωτέον ὅτι ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀλλοτρίου σώματος ἐξαρτᾶται τὰ μάλιστα ἡ εὐκολία τοῦ ἐξελκυσμοῦ καθὼς καὶ ἡ ἄνευ βλάβης παραμονὴ αὐτοῦ, διότι ἀναφέρεται ὅτι σπόρος φυτοῦ ἐμπαρθεὶς ἐν τῷ μυκτῆρι παιδὸς μετά τινα χρόνον ἐσχημάτισε ῥίζας.

Αἱ ἁλίσκουσαι τὰ ὀστᾶ τῆς ῥινὸς κακώσεις, καὶ δὴ αἱ διὰ θλαστικῶν καὶ τμητικῶν ὀργάνων, συνεπάγονται ὡς τὰ πολλὰ βαρέα φαινόμενα καὶ τὸν θάνατον αὐτὸν ἕνεκα τῆς ἀναπτυσσομένης φλεγμονῆς τῶν μηνίγγων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου. Τοιαύτης φύσεως περίπτωσιν παρετήρησα κατὰ νοέμβριον τοῦ 1874 εἰς παῖδα τρωθέντα διὰ λίθου κατὰ τὸ ῥιζορίνιον καὶ θανόντα ἕνεκα φλεγμονῆς τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων, ἡ τῆς ῥινὸς βλάβη περιεστρέφετο εἰς κάταγμα μετὰ ἐξαρθρήματος τῶν ῥινικῶν ὀστῶν, καὶ εἰς τραῦμα ἀνώμαλον τῶν μαλθακῶν μορίων (1). Ὁ Tardieu (2) ἀναφέρει ὅτι ἐνήργησε νεκροτομὴν εἰς γυναῖκα ὑπὸ πυώδους μηνιγγίτιδος θανοῦσαν, πρὸ 8 δὲ ἢ 9 ἡμερῶν τραυματισθεῖσαν διὰ δικράνου διωσθέντος διὰ τῶν μυκτήρων καὶ θραύσαντος τὰ τῆς ῥινὸς ὀστᾶ· ὁ αὐτὸς ἀναφέρει ὅτι ἐνήργησε νεκροτομὴν εἰς ἄνδρα θανόντα ὑπὸ μηνιγγογεγκεφαλίτιδος ἀποτόκου πλήξεως διὰ τρυπάνης πρὸ 10 ἡμερῶν διωσθείσης εἰς τὰ ὀστᾶ τῆς ῥινὸς χωρὶς νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ κοῖλον τοῦ κρανίου· καὶ τρίτην δὲ ἐνήργησε νεκροτομὴν εἰς ἄνθρωπον θανόντα μετὰ 3 ἑβδομάδας ὑπὸ ἐγκεφαλίτιδος ἀποτόκου κατάγματος τῶν ὀστῶν τῆς ῥινὸς συνεπείᾳ ἀμέσου πλήξεως· ἐπεσκέφθη δὲ τέλος εἰς τὸ νοσοκομεῖον Beaujon τραυματίαν πληγέντα κατὰ τὴν ῥῖνα διὰ σιδηρουργικοῦ ἐργαλείου ἐπαγαγόντος διαμπερὲς τῆς ῥινὸς τραῦμα καὶ φέροντα βαρέα φλογιστικὰ ἐγκεφαλικὰ φαινόμενα.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι αἱ μετὰ βλάβης τῶν ῥινικῶν ὀστῶν τῆς ῥινὸς κακώσεις ὡς τὰ πολλὰ ἀποτελοῦσι βαρέα τραύματα εἰς ἐγκεφαλομηνιγγίτιδα λίαν συχνὰ καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτὸν ἀπολήγοντα.

Τὰ ἁπλᾶ τοῦ Ἰγμορείου ἄντρου τραύματα, καίπερ ἐνίοτε ὑπὸ καταγμάτων μετὰ παρασχίδων συνοδευόμενα, εὐκόλως ἰῶνται, ἄλλοτε δὲ συνεπάγονται φλεγμονὴν τοῦ ἄντρου ἀπολήγουσαν ὡς τὰ πολλὰ εἰς ἀποστήματα. Τὰ τῶν τραυμάτων τούτων βαρέα ἀπογεννήματα εἶναι συρίγγιον τοῦ ἰγμορείου ἄντρου ἐκστομούμενον εἴτε κατὰ τὰ οὖλα, εἴτε κατὰ τὴν παρειάν, τῶν ὀστῶν νέκρωσις, καὶ ἡ ἐν τῷ ἄντρῳ παραμονὴ ἀλλοτρίων σωμάτων.

---

(1) Ὄρ. Παρατήρ. 11. Σελ. 298.

(2) Nouveau Dictionnaire etc. Αὐτόθι. Σελ. 310.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Χειλέων. — Τὸ μόνον δυσάρεστον ἐπακολούθημα τῶν κατὰ τὰ χείλη αἰκιῶν καὶ κακώσεων, τῶν μήπω ὑπὸ ἀπωλείας τῆς οὐσίας συνοδευομένων, εἶναι ὁ τραυματισμὸς τῆς ἀρτηρίας προκαλῶν αἱμορραγίαν ἥτις ὅμως ἄλλως ἐπίσχεται. Τὰ δὲ μετὰ ἀπωλείας τῆς οὐσίας συνεπάγονται δυσμορφίαν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην.

Παρειῶν. — Καθ' ἑαυτὰς αἱ κατὰ τὰς παρειὰς κακώσεις εἶναι ὀλίγον βαρεῖαι, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως ἀπολήγουσιν εἰς σιελοχόα συρίγγια, ὧν τὰ ἀπογεννήματα εἶναι παροδικὰ ἢ διαρκῆ, ἄλλοτε δὲ καὶ εἰς ὄγκον σιελοχόον κατὰ τὰς παρειάς.

Στόματος. — Τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα, καίπερ συνήθως εὐκόλως ἰώμενα, τοῦ βλήματος μήπω προχωρήσαντος πέραν τῆς κοιλότητος ταύτης, συνοδεύονται ὅμως ἐνίοτε ὑπὸ πρωτοπαθῶν ἢ ἐπιγενῶν αἱμορραγιῶν, ὧν αἱ τελευταῖαι λίαν ἄφθονοι προέρχονται ἀπὸ ἀγγείων κατὰ βάθος κειμένων, ὅτε καὶ ἡ ἐπίσχεσις αὐτῶν ἀποβαίνει ἀδύνατος, ὁ δὲ θάνατος ἄφευκτος· ὁ Boyer (1) ἀναφέρει ὅτι ἄνθρωπος ἐκκενώσας πιστόλιον ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας διετέλεσε χωρὶς δυσαρέστου τινος ἐπακολούθου, τὴν δὲ δεκάτην ἀπεβίωσεν ἕνεκεν αἱμορραγίας ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς σιαγονικῆς ἀρτηρίας, ἣν ἡ σφαῖρα συνέθλασε καὶ συνέτριψε κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς ζυγωματικῆς ἀποφύσεως, μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν τῆς ἐσχάρας.

Οἱ ὀδόντες κατάγνυνται, κλίνουσιν ἢ καὶ ἀποσπῶνται κατὰ τοὺς τραυματισμοὺς τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος, τὰ τούτων ἀπογεννήματα εἶναι φλογιστικὰ ὧν ἡ διάρκεια δυσκόλως ὁρίζεται.

Τὰ τῆς γλώσσης τραύματα ὡς τὰ πολλὰ ταχέως ἰῶνται. Ἀποκοπὴ μέρους καὶ δὴ μεγάλου τῆς γλώσσης συνεπάγεται δυσκολίαν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην περὶ τὴν λαλιάν, ὁλοκλήρου δὲ τοῦ ὀργάνου ἀποταμέντος ἐπιγίνεται ἐντελὴς ἀλαλία. Ὡς τὰ πολλὰ μετὰ παρέλευσιν χρονικοῦ διαστήματος, συνήθως λίαν μακροῦ, ὁ παθὼν ἀνακτᾶται τήν τε γεῦσιν καὶ λαλιὰν ἀλλ' εἰς πολλῷ ἧττονα τοῦ κατὰ φύσιν βαθμόν. Κατὰ τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τῆς γλώσσης τραύματα συνήθως παραμένουσιν ἐν αὐτῇ ἀλλότρια σώματα, ἅτινα τάχιον ἢ βράδιον ἀνάγκη νὰ ἐξελκυσθῶσι, πάντοτε δ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπίφοβος ἀποβαίνει ἡ φλεγμονή, ὡς ἀναφέρει ὁ Boyer (2) τοιαύτης φύσεως παράδειγμα.

Ὠτός. — Τῶν τραυμάτων ἁλισκόντων τὴν κόγχην τοῦ ὠτός, ἔστω καὶ μετ' ἀπωλείας τῆς οὐσίας, οὐδεὶς ὑπάρχει κίνδυνος, λίαν σπανίως δὲ ἐπιγίνεται φλεγμονὴ ἀπολήγουσα εἰς γάγγραιναν. Τὰ ἐν τῷ ἀκουστικῷ πόρῳ

(1) *Boyer*. — Traité de Chirurgie. Τόμ. ΣΤ'. Σελ. 300.
(2) *Boyer*. — Αὐτόθι. Σελ. 378.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐμπειρόμενα ἀλλότρια σώματα προκαλοῦσι πόνους ὀξεῖς ἐπινεμομένους τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὸν ὁμώνυμον βραχίονα· ὁ Devergie (1) ἀναφέρει περίπτωσιν ὑπὸ τοῦ Fabric de Hilden παρατηρηθεῖσαν, καθ' ἣν νέα παιδίσκη οὐ μόνον ἰσχυροὺς πόνους ὑπέστη ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς ὑελίνης σφαίρας ἐν τῷ ἀκουστικῷ πόρῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπιληπτικοὺς παροξυσμούς· σημειωτέον ὅτι, ἂν τὸ ἀλλότριον σῶμα ὡς ἐκ τῆς παραμονῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἀκουστικῷ πόρῳ ἐξοιδαίνεται ὑπὸ τῆς διαβρεχούσης αὐτὸ ὕλης, τὰ φαινόμενα γίγνονται βαρύτερα.

Τὰ κατὰ τὸ οὖς καὶ τὰ πέριξ αὐτοῦ θλάσματα ἐπάγονται ἐνίοτε βαρυκοΐαν ἢ καὶ κώφωσιν παροδικὴν ἢ διαρκῆ εἴτε ἕνεκα ῥήξεως τῆς μεμβράνης τοῦ τυμπάνου, εἴτε καὶ ἕνεκεν ἄλλης αἰτίας, ὡς ὁ Prat (2) ἀναφέρει τοιαύτην περίπτωσιν καθ' ἣν δύο μῆνας μετὰ τὴν πλῆξιν ἡ κώφωσις παρῆλθεν.

Τὰ θλάσματα, ἑδράζοντα ἐνίοτε κατὰ τὴν μαστοειδῆ ἀπόφυσιν, προκαλοῦσι φλεγμονὴν τοῦ ὀστοῦ, ἀποστήματα καὶ τερηδόνα.

2. *Κατὰ τὸν λαιμόν.*—Αἱ κατὰ τὸν λαιμὸν κακώσεις ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν εἶναι ἰδιαζόντως σπουδαῖαι, γεννῶσαι τὸ ζήτημα ὡς τὰ πολλὰ τῆς αὐτοκτονίας, ἀναλόγως τῆς φορᾶς καὶ τῆς θέσεως αὐτῶν ὡς καὶ τοῦ ὀργάνου δι' οὗ ἐβλήθησαν, τῆς εὐκολίας τῆς ἐκτελέσεως καὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν μεγάλων ἀγγείων καὶ νεύρων· ἐπίσης καὶ τὰ τοῦ θώρακος τραύματα οὐχὶ σπανίως γεννῶσι τὸ ζήτημα τῆς αὐτοκτονίας διὰ τὴν γειτνίασιν τῆς καρδίας.

Τὰ κατὰ τὸν λαιμὸν πολλά, ποικίλα καὶ λίαν σπουδαῖα ὄργανα καθιστῶσι τὰ τραύματα ταῦτα λίαν βαρέα, ἡ βαρύτης ὅμως αὐτῶν ἐξαρτᾶται πολλάκις ἐκ τῆς θέσεως, τῆς φορᾶς καὶ λοιπῶν ποικίλων τοῦ τραύματος περιστάσεων, οὕτως ὥστε δύο τραύματα καθ' ὅλα ὅμοια καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ βληθέντα ὀργάνου, ἀποβαίνουσιν ὅλως διάφορα ὡς πρὸς τὰς ἀπολήξεις αὐτῶν ἕνεκεν ἐλαχίστης καὶ ὅλως κατὰ τὸ φαινόμενον ἀσημάντου διαφορᾶς κατὰ τὴν θέσιν αὐτῶν, ἐξ οὗ εἰς τὸ μὲν τιτρώσκεται ἐπίσημον ἀγγεῖον, εἰς τὸ δὲ τοὐναντίον διαφεύγει τοῦτο τὴν αἰχμὴν τοῦ δράσαντος ὀργάνου.

Ἐκ τῶν διαφόρων τοῦ λαιμοῦ μοιρῶν ἡ μᾶλλον προσοχῆς ἀξία εἶναι ἡ προσθία, ἀλλὰ καὶ εἰς ταύτην ἡ βαρύτης τοῦ τραύματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τρωθείσης μοίρας. Ἐν γένει δὲ δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι αἱ κατὰ τὴν μεσαίαν τοῦ λαιμοῦ γραμμὴν κακώσεις, εἶναι ἧττον βαρεῖαι τῶν εἰς τὰ πλάγια, ἐκ δὲ πάλιν τῶν κατὰ τὴν μεσαίαν γραμμὴν βαρύτεραι αἱ με-

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 237.

(2) Bull. de l' Acad. imp. de Méd. Paris 1869. Τόμ. ΛΔ'. Ἀρ. 11. Σελ. 322.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ταξὺ τῆς κάτω γένυος καὶ τοῦ κρικοειδοῦς χόνδρου, ἧττον δὲ βαρεῖαι αἱ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ κατωτέρου τοῦ λαιμοῦ μέρους.

Τὰ θλαστικὰ τοῦ λαιμοῦ τραύματα καὶ σπάνια εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὀλίγον σπουδαῖα πλὴν τῆς διὰ τῶν δακτύλων τοῦ λαιμοῦ συσφίγξεως, ὅτε ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος μεθ' ἧς διενεργεῖται αὕτη ἐπισυμβαίνει ἐνίοτε πλὴν τῶν κατὰ τὸν λάρυγγα φλογιστικῶν ἀπογεννημάτων καὶ κάταγμα ἰδίᾳ τοῦ ὑοειδοῦς ὀστοῦ, συνοδευόμενον ὑπὸ βαρέων ἀπογεννημάτων καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θανάτου, ὡς ἀναφέρει ὁ Lalesque (1).

Τὰ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα εἶναι ἧττον βαρέα, ἐκτὸς ἂν τιτρώσκονται ἐπίσημα νεῦρα εἰς τὰ πλάγια τοῦ λαιμοῦ μέρη εὑρισκόμενα, ὡς τὸ πνευμονογαστρικόν, γλωσσαφαρυγγαῖον, διαφραγματικόν, μέγα συμπαθητικόν, βραχιόνιον πλέγμα κτλ., ἅτε δὴ ἐπιγενομένων πόνων ἰσχυρῶν, δυσκολίας μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλης περὶ τὴν ἀναπνοήν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀσφυξίας· ὁ Ambroise Paré κατὰ τὸν Devergie (2) ἀναφέρει ὅτι νέος πληγεὶς κατὰ τὸν λαιμὸν διὰ ξίφους, ἀπώλεσε τὴν φωνὴν καὶ ἔσχε καὶ παράλυσιν τοῦ βραχίονος ἕνεκα τοῦ τραυματισμοῦ τοῦ παλινδρόμου νεύρου καὶ τοῦ βραχιονίου πλέγματος· ὁ δὲ Dieffenbach (3) διατείνεται ὅτι λίαν ἐπιπολαίως ἔκριναν τὰ κατ' ἐπιπολὴν τοῦ λαιμοῦ τραύματα· πολλάκις, λέγει, παρετήρησεν ἁπλᾶ τραύματα μόνον τὸ δέρμα ἀλίσκοντα προκαλέσαντα τὸν θάνατον εἴτε ἕνεκα τῆς φλεγμονῆς καὶ τῆς γαγγραίνης τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ἱστοῦ, εἴτε ἕνεκα τῆς κατὰ διαφόρους διευθύνσεις καθέσεως τοῦ πύου, καὶ ἰδίᾳ ἐν τῷ προσθίῳ μεσοθωρακίῳ, καταῤῥέοντος κατὰ μῆκος τοῦ στερνομαστοειδίτου μυός. Σημειωτέον ὅμως ὅτι εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας δέον ὅπως παραδεχθῶμεν ὅτι συγχρόνως τιτρώσκεται καὶ τὸ κατὰ βάθος πέταλον τῆς κεφαλικῆς ἀπονευρώσεως.

Νύσσον ὄργανον εἰσδύει ἐνίοτε ἐν τῷ λάρυγγι ἢ ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ καὶ γεννᾷ συγκοινωνίαν τῶν ὀργάνων τούτων μετὰ τῶν ἐκτός, ὅτε ὡς τὰ πολλὰ ἀποφρασσομένου τοῦ κατὰ τὸ δέρμα τραύματος, ὁ ἀὴρ προχεῖται ἐκ τοῦ κατὰ τὴν τραχεῖαν ἢ τὸν λάρυγγα τραύματος εἰς τὸν ὑποδόρειον κυτταρώδη ἱστὸν καὶ ἀπεργάζεται ἐμφύσημα οὐχὶ σπανίως θανατηφόρον.

Σπουδαῖον ἐπίσης ἀπογέννημα τῶν κατὰ τὸν λαιμὸν τραυμάτων εἶναι ἡ αἱμορῤῥαγία, ὡς τὰ πολλὰ θανατηφόρος οὐχὶ τόσον ἐκ τῆς ποσότητος τοῦ ἐκχεομένου αἵματος, ὅσον διότι, συνυπάρχοντος εἰς τὰς πολλὰς τῶν

(1) Révue Médicale.—Paris. 1833. Avril. Σελ. 115.

(2) *Devergie.*—Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 241.

(3) *Dieffenbach.* — Sur les plaies du cou. Archives Générales de Médec. 1834. Τόμ. ΣΤ'. Σελ. 235.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

περιστάσεων καὶ τραυματισμοῦ τῆς τραχείας ἀρτηρίας, τὸ αἷμα ἐμπίπτει ἐν αὐτῇ καὶ προκαλεῖ ἀσφυξίαν. Σημειωτέον ὅτι τὰ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα οὐδέποτε σχεδὸν συνοδεύονται ἀμέσως ὑπὸ ἀφωνίας, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ διὰ τμητικῶν ὀργάνων κατὰ τὸν λαιμὸν τραύματα. Συνοψίζοντες λέγομεν ὅτι, μήπω τρωθέντων τῶν νεύρων καὶ τῶν ἀγγείων, συνεπῶς ἐλλειπούσης καὶ ἐκχύσεως αἵματος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν, τὰ ἁπλᾶ τῆς προσθίας τοῦ λαιμοῦ μοίρας νύγματα ἐν γένει εἶναι μικρᾶς βαρύτητος.

Τὰ διὰ τμητικῶν ὀργάνων τραύματα ἀποβαίνουσι βαρέα. 1. Ἐκ τῆς ἐκτάσεως τοῦ τραύματος, καὶ 2. Ἐκ τῶν τρωθέντων μερῶν καὶ ὀργάνων.

Αἱ αἱμορραγίαι εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν τραυμάτων εἶναι μᾶλλον συχναί, διότι καὶ πλείονα μέρη διαιροῦνται, καὶ ὁ λαιμὸς ἐν γένει περιέχει πολλὰ ἀγγεῖα, καὶ δὴ ἐκ τῶν ἐπισήμων· ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην μᾶλλον βαρέα εἶναι τὰ κατὰ τὰ πλάγια τοῦ λαιμοῦ τραύματα διότι τιτρώσκονται ὡς τὰ πολλὰ ἐπίσημα ἀγγεῖα. Οἱ αὐτοκτονοῦντες διὰ ξυροῦ δρῶντος κατὰ τὸν λαιμὸν εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἀποτυγχάνουσι, διότι τὸ ὄργανον ἐνεργεῖ ὡς τὰ πολλὰ κατὰ μέσον τοῦ λαιμοῦ, ἔνθα ὡς ἤδη εἴρηται τὰ τραύματα εἶναι ἧττον βαρέα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ οὐχὶ θανατηφόρα· ὁ Devergie ἀναφέρει ὅτι κουρεὺς τῷ 1813 δὶς ἀποπειραθεὶς αὐτοκτονίαν δι' ἀποκόψεως τοῦ λάρυγγος διὰ ξυροῦ ἀπέτυχε, θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Dupuytren, τὸ τρίτον δέ, ὁδηγηθεὶς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἰατρικῶν συγγραμμάτων περὶ τοῦ καιρίου τῶν κατὰ τὸν λαιμὸν τραυμάτων, ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἐνεργήσας διὰ τοῦ ξυροῦ εἰς τὰ πλάγια τοῦ λαιμοῦ ἔνθα ἀπέκοψε τὰ μεγάλα ἀγγεῖα καὶ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἐτελεύτησε. Συχνότερον τὰ μεγάλα ἀγγεῖα τιτρώσκονται τοῦ τραύματος ἑδράζοντος ἄνωθεν τοῦ ὑοειδοῦς ὀστοῦ, ἔνθα ἀγγειώδεις κλάδοι ἐπίσημοι διήκουσιν εἰς τοὺς μῦς, τὴν γλῶσσαν, τὸν φάρυγγα, τὸν λάρυγγα, ὧν ὁ τραυματισμὸς συνεπάγεται τὸν θάνατον.

Βαρὺς τραυματισμὸς τῶν κατὰ τὴν προσθίαν καὶ κατωτέραν τοῦ λαιμοῦ μοῖραν χωρῶν εἶναι καὶ ὁ συνεπαγόμενος τὴν τομὴν τοῦ οἰσοφάγου, συνοδεύεται δὲ ὡς τάχιστα ὑπὸ διατάσεως τῶν διαιρεθέντων ἄκρων, ἐξ οὗ ἡ ἕνωσις δυσχερεστάτη.

Κατὰ τὰ τραύματα τοῦ θυρεοειδοῦς χόνδρου τεμνομένων ἐνίοτε τῶν φωνητικῶν χορδῶν ἡ φωνὴ διὰ παντὸς ἀπόλλυται, ἡ δὲ ἐπὶ τὸ στέρνον κλίσις τῆς κεφαλῆς δὲν ἐπαναφέρει τὴν φωνήν, ὡς τοῦτο συμβαίνει κατὰ τὴν τομὴν τῆς τραχείας ἀρτηρίας.

Τὰ περὶ τὴν μαστοειδῆ χώραν τραύματα προκαλοῦσιν ἐνίοτε ἀνευρύσματα νόθα, πρωτοπαθῆ, ἢ δευτεροπαθῆ ἕνεκα τῆς τρώσεως τῆς σφενδυλικῆς ἀρτηρίας. Ἕνεκα τῆς διατάξεως τῶν μεγάλων ἀγγείων ὄπισθεν τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κλειδὸς καὶ κατὰ τὸ κατώτερον τοῦ λαιμοῦ μέρος τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην τραύματα εἶναι λίαν ἐπικίνδυνα.

Τὰ κατὰ τὸν αὐχένα τραύματα, πλὴν τῶν εἰς τὴν ἀνωτέραν αὐτοῦ μοῖραν, εἶναι οὐχὶ μεγάλης βαρύτητος, μεταξὺ ὅμως τοῦ πρώτου τραχηλικοῦ σπονδύλου, τοῦ ἰνίου καὶ τοῦ δευτέρου σπονδύλου ἀπομένει ἱκανὸν χάσμα ὥστε ὄργανα διατιτρῶντα καὶ τέμνοντα συγχρόνως εἰσδύσουσιν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ προκαλοῦσιν ἀμέσως τὸν θάνατον· ὅπλον δὲ διατιτρὸν καὶ τέμνον τραυματίζον τὸν νωτιαῖον μυελὸν κατωτέρω τῆς προσημειωθείσης μοίρας δὲν συνεπάγεται τραῦμα ἀναγκαίως θανατηφόρον, ἡ δὲ ζωὴ διατηρεῖται τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ τὸ τραῦμα ἐδράζει μᾶλλον πρὸς τὰ κάτω.

Τῶν δὲ διὰ πυροβόλων ὅπλων κατὰ τὸν λαιμὸν τραυμάτων ἡ βαρύτης εἶναι ἀνάλογος τῶν βλαβῶν ἃς τὰ βλήματα προκαλοῦσι καὶ τῶν τιτρωσκομένων μερῶν, εἶναι δὲ ταῦτα ἧττον μὲν ἐπικίνδυνα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν πρωτοπαθῶν αἱμορραγιῶν, μᾶλλον δὲ βαρέα ὡς πρὸς τὰ μετέπειτα ἀπογεννήματα.

3. *Κατὰ τὸν θώρακα.*—Τῶν κατὰ τὸν θώρακα *θλασμάτων* ἡ βαρύτης εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις, καὶ δή·

α'. Εἰς γυναῖκας, καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς μαστοὺς αὐτῶν, συνεπάγονται οὐχὶ σπανίως ἀδενώδη ἐξογκώματα μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυροῦ πόνου, σπανίως ἰώμενα χωρὶς τῆς ἀποκοπῆς τοῦ παθόντος ὀργάνου.

β'. Ἕνεκα τῆς ὡς τὰ πολλὰ συνοδευούσης τὰ θλάσματα διακινήσεως τῶν πνευμόνων, συνεπαγομένης ἐνίοτε φλεγμονὴν ἢ αἱμορραγίαν τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ προκαλοῦσαν δυσάρεστα ἀποτελέσματα, ὡς ἀναφέρει ὁ Devergie (1) περίπτωσιν τοιαύτην· καὶ ἐγὼ δὲ αὐτὸς τῷ 1865 παρετήρησα εἰς ἄνθρωπον διὰ λίθου κατὰ τὸν θώρακα πληγέντα ἀναπτυχθεῖσαν πνευμονίαν.

γ'. Ἕνεκα τῶν οὐχὶ σπανίως συμπαρομαρτούντων καταγμάτων τῶν πλευρῶν, ἅτινα τυγχάνοντα μετὰ παρασχίδων ἐπαυξάνουσι τὴν βαρύτητα τῶν τραυμάτων ἕνεκα τῆς ἐπιγενομένης κακώσεως τοῦ ὑπεζωκότος καὶ τῶν πνευμόνων.

Ἐν γένει δὲ τὰ κατὰ τὸν θώρακα θλάσματα, ἢ ἡ ἐκ τούτων προσγιγνομένη εἰς τὸν θώρακα βία ὡς ἐκ τῆς συμπαρομαρτούσης διακινήσεως προκαλοῦσι ῥῆξιν τοῦ ἱστοῦ τῶν ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ὀργάνων. Ὁ Sanson ἀναφέρει παράδειγμα τοιοῦτον, καθ' ὃ τὸ στέρνον κατεάγη κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτοῦ μέρος, ἡ καρδία ἐτρώθη ἐπίσης ἐγκαρσίως εἰς ἔκτασιν

(1) *Devergie.*—Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 247.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅσον δακτύλου οὐχὶ διαμπὰξ ἔνθα ἐφηρμόζετο τὸ κατεαγὸς τοῦ στέρνου ἄκρον, ὁ δὲ τραυματίας ἐπέζησε 13 ἡμέρας.

Πλήξεις δι' ἀμβλέων ἐν γένει ὀργάνων κατὰ τὸν θώρακα συνεπάγονται φλεγμονὴν τῶν πνευμόνων, τοῦ ὑπεζωκότος, τῆς καρδίας, τοῦ περικαρδίου, συνεπῶς ἡ πρόγνωσις ἔστω ἀνάλογος πρὸς τὰς ἐνδεχομένας βλάβας τῶν τριῶν τούτων κυριωτέρων ὀργάνων. Ἄλλοτε δὲ θλάσματα ἰσχυρὰ κατενεχθέντα ἰδίως κατὰ τὴν προσθίαν τοῦ θώρακος μοῖραν συνεπάγονται ἀκαριαίως τὸν θάνατον· τὸ τοιοῦτον προέρχεται εἴτε ἐκ τῆς θέσεως εἰς ἣν τὸ θλάσμα κατηνέχθη, ὡς κατὰ τὴν διαφραγματικὴν χώραν, ὁπότε ἐπιγίνεται ἀκαριαία τῆς ἀναπνοῆς παῦσις καὶ θάνατος ἔστιν ὅτε ἕνεκα συγκοπῆς, εἴτε ἕνεκα ὀργανικῶν τῶν ὀργάνων τοῦ θώρακος, καὶ δὴ τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων ἀγγείων, ἀλλοιώσεων, ὁπότε ἡ ἐπέρχεται ῥῆξις μεγάλου ἀγγείου καὶ θάνατος ταχὺς ἀπὸ αἱμορραγίας, ἢ ἕνεκα μεγάλων τῶν βαλβίδων ἀλλοιώσεων παῦσις τῆς λειτουργίας τῆς καρδίας καὶ θάνατος ἀπὸ συγκοπῆς· τοιαύτης φύσεως περίπτωσις ἔστω ὡς παράδειγμα ἡ ὑπ' ἀρ. 15 παρατ., καθ' ἣν ἰσχυρὰ θλάσματα κατὰ τὴν καρδιακὴν χώραν ἐπήνεγκον ἀκαριαίως τὸν θάνατον διὰ συγκοπῆς ἕνεκα τῶν ἐκτεταμένων ἀλλοιώσεων τοῦ ὑπεζωκότος, τοῦ περικαρδίου καὶ τῆς καρδίας.

Τὰ *μὴ διαμπερῆ διὰ νυσσόντων καὶ τμητικῶν* ὀργάνων τραύματα τοῦ θώρακος ἐν γένει εἶναι ἄνευ βαρέων ἀπογεννημάτων, ἂν μὴ παραμένει ἀλλότριον σῶμα, ἡ φλεγμονὴ κακῆς φύσεως ἁλίσκει τὴν τρωθεῖσαν χώραν.

Κατὰ δὲ τὰ *διαμπερῆ* ἡ πρόγνωσις ἔστω ὅλως διάφορος. Καὶ ἧττον μὲν κακὴ τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου εἰσδύοντος μόνον ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ ὑπεζωκότος χωρὶς βλάβης τῶν ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ὀργάνων, ὅτε ἡ ἴασις, τῆς θεραπείας καλῶς διευθυνομένης, εἶναι σχεδὸν πάντοτε βεβαία, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως τὰ τραύματα ταῦτα ἐπιπλέκονται ὑπὸ ἐμφυσήματος, ἂν δὲν ὑπάρχει ἐντελὴς παραλληλισμὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τραῦμα.

Τοῦ πνεύμονος ὅμως τρωθέντος, καὶ ἀγγείου τινὸς μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλου διανοιχθέντος, καὶ τῆς αἱμορραγίας οὔσης συνεπῶς εἴτε περιωρισμένης ἐν τῷ πνευμονικῷ παρεγχύματι, εἴτε ἐκτεταμένης εἰς μείζονα ἐν τῷ πνεύμονι καὶ ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ ὑπεζωκότος ἔκτασιν, ὅτε τὰ διαγνωστικὰ σημεῖα εἶναι δυσκολία περὶ τὴν ἀναπνοήν, ἀπόπτυσις αἵματος, ἔλλειψις τοῦ ἀναπνευστικοῦ ψιθυρισμοῦ καὶ ἀμβλύτης, αἰγοφωνία κτλ., ἡ βαρύτης τοῦ τραύματος καὶ οἱ ἐκ τούτου κίνδυνοι εἶναι ἀνάλογοι τῆς ἐκτάσεως τῆς τοῦ αἵματος διηθήσεως καὶ ἐκχύσεως, ἅτε δὴ τῆς ἀπορροφήσεως αὐτοῦ λίαν βραδέως διενεργουμένης, ἄλλοτε δὲ γίνεται τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος ἀποσύνθεσις, ὅτε καὶ ἡ τοῦ θώρακος παρακέντησις ἐνδείκνυται, ἧς τὰ ἐπακόλουθα ἀβέβαια καὶ οὐχὶ πάντοτε εὐτυχῆ μ' ὅλην τὴν τελειο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ποίησιν τῶν μεθόδων καὶ ἐργαλείων πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους. Κατὰ τὸν Tourdes (1) τιτρώσκεται ἐνίοτε καὶ ἡ ἐσωτερικὴ μαζικὴ ἀρτηρία, τοῦ τραύματος ἑδράζοντος κατὰ τὸ χεῖλος τοῦ στέρνου καὶ ὅσον 0μ,01 μακρὰν αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἀ. μέχρι τῆς ζ'. πλευρᾶς καὶ διήκοντος ἱκανῶς κατὰ βάθος, ἐπιγίνεται δὲ ἐσωτερικὴ αἱμορραγία ταχέως εἰς θάνατον ἀπολήγουσα. Ἐνίοτε τὰ διαμπερῆ τοῦ θώρακος τραύματα συνοδεύονται καὶ ὑπὸ προπτώσεως τῶν ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος ὀργάνων, ὅτε συνεπῶς ἡ πρόγνωσις ἀποβαίνει ἔτι βαρυτέρα.

Τὰ μᾶλλον ἐπικίνδυνα διαμπερῆ τοῦ θώρακος τραύματα εἶναι τὰ τὴν καρδίαν ἀλίσκοντα. Κατὰ τὸν Ἱπποκράτην τὰ τοιαύτης φύσεως τραύματα εἶναι ἀκαριαίως θανατηφόρα (2), κατὰ δὲ τὸν Γαληνὸν τὰ μὲν διαμπερῆ τῆς καρδίας τραύματα εἶναι τοιαῦτα, τὰ δὲ μὴ διαμπερῆ οὐχὶ ἀκαριαίως θανατηφόρα, τὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς καρδίας τὰ πάντων βαρύτερα. ἡ δοξασία ὅμως αὕτη ἀπεδείχθη ἀναλήθης ὑπὸ τῶν παρατηρήσεων πολλῶν ἄλλων καὶ δὴ τοῦ Ollivier d' Angers (3) καταδείξαντος ὅτι τὰ τραύματα ταῦτα τῆς καρδίας εἶναι μὲν ἀπολύτως θανατηφόρα οὐχὶ ὅμως καὶ ἀκαριαίως, διότι ἐκ τῶν 29 φερόντων τῆς καρδίας τραύματα, δύο μόνον ἀκαριαίως ἀπεβίωσαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπέζησαν πλέον τῶν δύο ἡμερῶν κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν· τινὲς τούτων ἐτελεύτησαν τὴν 4 ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ ἡμέραν, ἕτεροι τὴν 5, ἄλλοι τὴν 8, 9, 13, 15, 20, 23, καὶ τέλος ἄλλοι τὴν 28 ἡμέραν, ἡ τοιαύτη ὅμως τοῦ Ollivier δοξασία δὲν εἶναι καὶ ἀπόλυτος, διότι, πλὴν τῶν δύο ὑπ' αὐτοῦ ἀναφερομένων περιπτώσεων ἀμέσου θανάτου, ἀναφέρει καὶ ὁ Sue (4) ὅτι ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Σαρδηνίας τῷ 1728 κυρία τις, ἐμβυθίσασα χρυσῆν βελόνην κατὰ τὴν καρδιακὴν χώραν τοῦ κοιμωμένου αὐτῆς συζύγου, ἐπήνεγκε τὸν θάνατον ἀκαριαίως, τῆς βελόνης διελθούσης τὴν δεξιὰν τῆς καρδίας κοιλίαν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον.

Ὁ ἐκ τῶν τραυμάτων τῆς καρδίας θάνατος ποικιλοτρόπως ἡρμηνεύθη, ἡ μέχρι τοῦ νῦν ὅμως κρατοῦσα δοξασία περὶ τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου εἶναι ἡ τοῦ Morgagni, δοξάζοντος ὅτι ὁ θάνατος ἐπέρχεται διότι ἡ καρδία παύεται λειτουργοῦσα ἕνεκα τῆς ὑπερπληρώσεως τοῦ περικαρδίου ὑπὸ αἵματος.

Τὰ τραύματα ἐν γένει τῆς καρδίας εἶναι οὐχὶ σπάνια, συνυπάρχουσι δ'

(1) Nouveau Diction. etc. Τόμ. Ε'. Art. Blessures. Σελ. 310.

(2) *Ἱπποκράτους.* — Ἀφορισμοί. τμῆμα ΣΤ'. Ἔκδ. Littré. Τόμ. Δ'. Σελ. 566 § 18. —Κωακαὶ προγνώσιες. Τμῆμα Δ'. Περὶ τραυμάτων. Τόμ. Ε'. Σελ. 698 § 499. — Περὶ νούσων τὸ πρῶτον §. 3. Τόμ. ΣΤ'. Σελ. 142.

(3) Dictionnaire etc. en 30 volumes. Paris 1834. Τόμ. Η'. Art. Coeur.

(4) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 253.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὡς τὰ πολλὰ μετὰ τραυμάτων τῶν πνευμόνων ἕνεκα τῆς ἀνατομικῆς τοῦ ὀργάνου θέσεως.

Δύο διακρίνουσι τῆς καρδίας μοίρας ὑπὸ ἀνατομικὴν ἔποψιν, τὴν στερνικὴν καὶ τὴν χονδροπλευρικήν, ἐκ τούτων ἡ κάλλιον φρουρουμένη, ἡ στερνική, διαλαμβάνει τὰ δύο τρίτα τῆς δεξιᾶς κοιλίας, τὸ ὅλον σχεδὸν τοῦ δεξιοῦ κόλπου καὶ τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, καὶ μέγα μέρος τοῦ ἀριστεροῦ κόλπου· ἡ δὲ χονδροπλευρικὴ μοῖρα διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, εἰς τὴν κυρίως χονδροπλευρικὴν καὶ εἰς τὴν πνευμονικήν, καὶ ἡ μὲν πρώτη, τριγωνικοῦ σχήματος, διαλαμβάνει τὸ κατώτερον τῆς δεξιᾶς κοιλίας μέρος καὶ ἐλάχιστον τῆς κορυφῆς τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας τμῆμα, τὸ κατώτερον ἥμισυ τοῦ διαφράγματος τῶν κοιλιῶν, καὶ τὴν προσθίαν στεφανιαίαν ἀρτηρίαν, ἡ δὲ δευτέρα μοῖρα, ἡ πνευμονική, διαλαμβάνει τὸ πρὸς τὰ ἔξω ἥμισυ τοῦ ἀριστεροῦ κόλπου καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας.

Ἐκ τῶν σχέσεων τούτων τοῦ ὀργάνου ἕπεται ὅτι ἡ χονδροπλευρικὴ μοῖρα εἶναι ἡ εὐκολώτερον τιτρωσκομένη κατὰ τὸν Jamain (1), ὅστις εἰς 126 παρατηρήσεις εὗρε τὰ τραύματα ἑδράζοντα 43 κατὰ τὴν δεξιὰν καὶ 28ις κατὰ τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν· τουταὐτὸ παρετήρησε καὶ ὁ Ollivier d' Angers (2) εἰς 64 περιπτώσεις, καθ' ἃς εὗρεν 29ις τὰ τραύματα κατὰ τὴν δεξιὰν κοιλίαν καὶ 12ις κατὰ τὴν ἀριστεράν.

Ὡς πρὸς τὴν συχνότητα τῆς ἕδρας τῶν τραυμάτων παραθέτομεν ἐνταῦθα εἰς πίνακας τὸ περιγενόμενον τῶν παρατηρήσεων ἀμφοτέρων.

Ollivier d' Angers. Παρατήρ. 64.

Κατὰ τὴν δεξιὰν κοιλίαν	29
» » ἀριστερὰν »	12
Κατ' ἀμφοτέρας τὰς κοιλίας	9
Κατὰ τὸν δεξιὸν κόλπον	3
» » ἀριστερὸν »	1

Jamain. Παρατηρήσεις 126.

Κατὰ τὴν δεξιὰν κοιλίαν	88
» » ἀριστερὰν »	28
» τὸν δεξιὸν κόλπον	8
» » ἀριστερὸν »	2

Ὁ Jamain παρατηρεῖ ὅτι ἐξαιρετικῶς μόνον τραυματίζεται τὸ μεταξὺ τῶν κοιλιῶν διάφραγμα, ἀμφότεραι αἱ κοιλίαι ἢ ἀμφότεροι οἱ κόλποι συγχρόνως, καὶ τέλος αἱ στεφανιαῖαι ἀρτηρίαι καὶ φλέβες ἰδιαιτέρως, ἐπι-

(1) *Jamain.* — Des plaies du coeur. Thése d' Agregation. Paris 1867.
(2) *Ollivier d' Angers.* — Αὐτόθι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σης σπανίως παρατηρεῖται καὶ ἡ ῥῆξις τῶν κολποκοιλιακῶν βαλβίδων

Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι ἅπαντα τῆς καρδίας τὰ μέρη ὑπόκεινται εἰ τραυματισμόν, τὸ δὲ σπανιώτερον τιτρωσκόμενον εἶναι τὸ πρὸς τὰ ὀπίσ κείμενον, κατὰ τὴν χώραν δὲ ταύτην ἅπαξ μόνον ἀναφέρεται ὅτι παρε τηρήθη ὑπὸ τοῦ Andrew (1), ὅτε τὸ τρῶσαν ὄργανον εἰσέδυσε διὰ το στομάχου καὶ τοῦ διαφράγματος μέχρι τῆς καρδίας.

Τὰ διὰ *τμητικῶν ὀργάνων* τραύματα τῆς καρδίας εἶναι ἢ ἐπιμήκη, λοξά, ἢ ἐπικάρσια· τῶν μυϊκῶν ἰνῶν διαιρουμένων, τὰ χείλη τοῦ τραύ ματος χαίνουσιν ἕνεκα τῆς συστολῆς τῶν ἰνῶν τούτων, ἐπειδὴ ὅμως τ διάφορα μυϊκὰ τῆς καρδίας στρώματα ἐπίκεινται ἀλλήλοις χωρὶς ὅμως α ἶνες αὐτῶν νὰ ἦναι παράλληλοι, τὰ ἀποτελέσματα τῆς συστολῆς αὐτῶ ὡς τὰ πολλὰ ἐξουδετεροῦνται.

Λίαν σπανίως τὸ τῆς καρδίας τραῦμα φέρει τὸν τύπον τοῦ τρώσαντο ὀργάνου, συνεπῶς ἐξαιρετικῶς παρατηρεῖται ἡ ταὐτότης τοῦ σχήματος τὰ νύσσοντα ὄργανα ἀπεργάζονται ἐνίοτε πραγματικὰς ῥήξεις ἀποδοτέα εἰς τὴν συστολὴν τῆς καρδίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς τρώσεως· εἰς τ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα ἡ ἰδέα αὐτῶν εἶναι λίαν ποικίλη, τ χείλη ἐν γένει φέρουσιν ἐκχυμώματα, εἶναι ὡσεὶ μεμασσημένα καὶ διε ρηγμένα.

Ὡς πρὸς τὸ βάθος τὰ τῆς καρδίας τραύματα ἐν γένει εἶναι διαμπερῆ ἢ μὴ διαμπερῆ, καθόσον ἁλίσκουσι μέρος ἢ τὸ ὅλον τοῦ πάχους τοῦ τοι χώματος.

Τὰ μὴ διαμπερῆ τῆς καρδίας τραύματα θεωροῦνται συνήθως ὡς τὰ ἧττον συχνά, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν στατιστικῶν παρατηρήσεων, πιθανῶ διότι ταῦτα ἢ καὶ τὰ πολλὰ τούτων ἰώμενα δὲν περιέρχονται εἰς τὴν ἄμε σον τοῦ παρατηρητοῦ ἐξέτασιν.

Ὡς ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου ἐπὶ τὴν καρδίαν τὰ μὴ διαμπερῆ αὐτῆς τραύματα διαιροῦνται εἰς τρεῖς τὰς ἑξῆς κατηγορίας 1. Εἰς τραύματα μὴ διαμπερῆ ἁπλᾶ, ὁπότε τὸ τιτρῶσκον ὄργανον διαι ρεῖ ἁπλῶς τὰς μυϊκὰς ἴνας. 2. Εἰς τραύματα τῶν στεφανιαίων ἀγγείων διαιρουμένων τινῶν τούτων. 3. Εἰς τραύματα μὴ διαμπερῆ ἐπιπεπλεγ μένα, τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου καθόλου ἢ κατὰ μέρος παραμένοντος ἐ τῷ τραύματι.

Τὰ ἁπλᾶ μὴ διαμπερῆ τραύματα παρετηρήθησαν μόνον εἰς τὰς κοι λίας ἑδράζοντα ἐπουλούμενα ὡς τὰ πολλά, οὐδὲν ἧττον ὅμως συνεπά γονται βραδύτερον φλεγμονήν, ἀνευρύσματα καὶ τὸν θάνατον αὐτόν, ἀ

(1) *Maurice Raynaud.* — Nouv. Diction. κτλ. Paris 1868. Τόμ. Η'. Art. Coeur Σελ. 529.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ οὗτος ἐπέλθη ἀμέσως μετὰ τὸν τραυματισμὸν εἰς λίαν σπανίας περιστάσεις, ὡς ἀναφέρει ὁ Maurice Raynaud.

Τὰ τῶν στεφανιαίων ἀγγείων τραύματα εἶναι σπάνια, τὰ μέχρι τοῦδε δὲ εἰς τὴν ἐπιστήμην γνωστὰ περιστατικὰ ἀριθμοῦνται εἰς τέσσαρα, ὧν τὰ μὲν δύο ἀναφέρει ὁ Jamain, ἐρράνισθεὶς αὐτὰ ἐκ τοῦ ἐγχειριδίου τῆς χειρουργικῆς τοῦ Lamotte καὶ ἐκ τῆς κλινικῆς τοῦ Larrey, καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ θάνατος ἐπῆλθε μετὰ 2 ὥρας, εἰς δὲ τὴν δευτέραν μετὰ 63 ἡμέρας ἕνεκα πυώδους περικαρδίτιδος, τὰ δὲ ἕτερα δύο ἀναφέρει ὁ Maurice Raynaud ἀνήκοντα τὸ μὲν εἰς τὸν Ferguson, τὸ δὲ εἰς τὸν Andrew, καὶ εἰς ταῦτα εἰς μὲν τὸ πρῶτον ὁ θάνατος ἐπῆλθε μετὰ 8 ἡμέρας, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἀμέσως. Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων γνωστῶν περιστάσεων κρίνοντες συμπεραίνομεν ὅτι τὰ τραύματα ταῦτα ὡς τὰ πολλὰ ταχέως κτήνουσιν.

Τὰ δὲ ἐπιπεπλεγμένα μὴ διαμπερῆ τραύματα καθόλου παρεμφέρουσι πρὸς τὰ διαμπερῆ μετὰ παραμονῆς ἀλλοτρίων σωμάτων ἐν τῇ καρδίᾳ.

Τὰ διὰ *νυσσόντων* λεπτῶν ὀργάνων διαμπερῆ τραύματα κατὰ τὰ πειράματα τῶν Bretonneau, Velpeau Lebert κ. α., δὲν εἶναι λίαν βαρέα, οὐδὲν ἧττον ὅμως ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς καὶ ταῦτα ἀπέληξαν ἀκαριαίως εἰς θάνατον.

Τὰ διὰ *τμητικῶν* ὀργάνων τραύματα, καὶ δὴ τὰ ὑπὸ μεγάλης τοῦ μυϊκοῦ ἱστοῦ λύσεως τῆς συνεχείας συνοδευόμενα, ἐν γένει εἶναι τὰ μᾶλλον βαρέα καὶ τὰ μᾶλλον ἐπικίνδυνα. Οὐχὶ σπανίως δὲ κατὰ τὰς νεκροτομὰς εὑρίσκεται θρόμβος αἵματος μεταξὺ τῶν χειλέων τοῦ τραύματος. Μ' ὅλην τὴν βαρύτητα τῶν τοιαύτης φύσεως τραυμάτων ἀναφέρονται οὐχ' ἧττον παρατηρήσεις ἐπουλώσεως αὐτῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ Holmes de Montréal (1) ὅτι σφαῖρα πυροβόλου ὅπλου παρήγαγε τραῦμα διαμπερὲς τῆς καρδίας χωρὶς τρώσεως τοῦ περικαρδίου, πλὴν ἁπλοῦ ἐκχυμώματος, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖται διότι ἡ σφαῖρα ὠθήσασα ἁπλῶς τὸ περικάρδιον ἐν τῷ τραύματι δὲν διέῤῥηξεν αὐτό.

Τὰ διὰ *πυροβόλων ὅπλων* τραύματα συνεπάγονται μᾶλλον ἐκτεταμένας βλάβας κατὰ τὸν ἱστὸν τῆς καρδίας, τὰ χείλη αὐτῶν συνήθως εἶναι μελανωπὰ καὶ κεκαυμένα, ἐσχισμένα καὶ ὡσεὶ μαστοειδῆ ὡς ἐκ τῆς ἀνωμάλου τῶν μυϊκῶν δεμάτων ῥήξεως, ὁ δὲ Tardieu (2) ἀναφέρει περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ ἀριστερὰ καρδία ἦτο εἰς πόλτον μεταβεβλημένη.

Πολλοὶ συγγραφεῖς ἀναφέρουσι περιπτώσεις ζώων τε καὶ ἀνθρώπων

(1) *Maurice Raynaud* — Αὐτόθι. Σελ. 532.

(2) *Tardieu.* — Blessure par arme à feu. Dechirure du coeur. Comptes rendus des séances de la société de Biologie. 1849. Paris. 1850. Σελ. 82.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καθ' ἃς εὑρέθησαν ἐν τῇ τρωθείσῃ καρδίᾳ ἀλλότρια σώματα ἐμπεπαρμένα καὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου οὕτως εἰπεῖν ἐντεθηλακισμένα, ὡς σφαῖραι, βολίδες, τεμάχιον ξίφους κτλ., περιβεβλημένα ὑπὸ σαρκώδους στρώσεως καὶ ἐπὶ μακρὸν παραμείναντα χρόνον χωρὶς καταφανοῦς ἐνοχλήσεως, τοιοῦτον εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Latour d' Orleans (3) ἀναφερόμενον περιστατικόν, καθ' ὃ εὑρέθη 6 ἔτη μετὰ τὸν τραυματισμὸν εἰς τὴν νεκροτομὴν σφαῖρα εἰς τῆς κορυφὴν τῆς δεξιᾶς κοιλίας στρατιώτου. Ἐν γένει εἰς τὰ τοιούτου εἴδους τραύματα ἄλλοτε μέν, τοῦθ' ὅπερ σπανιώτερον, ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ὀλίγον μετὰ τὸν τραυματισμὸν χρόνον, ἄλλοτε δὲ ἡ ζωὴ παρετάθη ἐπὶ πολὺ χωρὶς νὰ γεννηθῶσιν ὑπόνοιαι παρουσίας ἀλλοτρίου σώματος ἐν τῇ καρδίᾳ.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων συνάγεται ὅτι αἱ τῶν τραυμάτων τῆς καρδίας ἀπολήξεις εἶναι· 1. Θάνατος ἄμεσος ἢ σχεδὸν ἄμεσος. 2. Ὁ τραυματίας ἐπιζῇ ἄλλοτε ἄλλον χρόνον. 3. Ἴασις ἐπερχομένη διαρκής. Ἡ συχνοτέρα τῶν ἀπολήξεων εἶναι ὁ μετά τινα χρόνον θάνατος, αἱ δὲ δύο ἕτεραι σπανίως ἀπαντῶσιν. Ἐν γένει δὲ ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἀπότοκος τῆς μεγάλης αἱμορραγίας, ἀλλὰ τῆς μηχανικῆς τῆς καρδίας πιέσεως ὑπὸ τοῦ συσσωρευομένου ἐν τῷ περικαρδίῳ αἵματος.

Τὰ τραύματα τῶν ἐν τῷ θώρακι *μεγάλων ἀρτηριακῶν ἢ φλεβικῶν κορμῶν*, τῶν ἀπὸ τῆς καρδίας ἀρχομένων ἢ εἰς ταύτην καταληγόντων, εἶναι ἐπίσης ὡς τὰ τῆς καρδίας ἐπικίνδυνα καὶ βαρέα. Τοῦ τραυματισμοῦ μήπω ἁλίσκοντος τὸν ἐσωτερικὸν τῆς ἀρτηρίας χιτῶνα τὸ τραῦμα ἀποβαίνει ἐπίσης ἐπικίνδυνον, διότι ὁ χιτὼν οὗτος ἀδυνατῶν ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν τοῦ αἵματος πίεσιν ῥήγνυται εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον, ἐπίσης θανατηφόρον εἶναι καὶ τὸ διὰ νύξεως καὶ τοὺς τρεῖς ἁλίσκον χιτῶνας τραῦμα. Τὰ ἐπιμήκη τῶν ἀγγείων τραύματα, ἅτε δὴ μήπω συνεπαγόμενα διάστασιν τῶν χειλέων, δὲν προκαλοῦσιν αἱμορραγίαν θανατηφόρον, τοὐναντίον δὲ τὰ ἐπικάρσια, καὶ μάλιστα ἂν ἁλίσκουσι τὸ τρίτον τῆς περιμέτρου τοῦ ἀγγείου, συνεπάγονται αἱμορραγίαν τάχιστα εἰς θάνατον ἀπολήγουσαν.

Εἰς σπανίας περιστάσεις κατὰ τὰ διαμπερῆ τοῦ θώρακος τραύματα τιτρώσκεται καὶ ὁ *οἰσοφάγος*, τὸ δὲ τραῦμα τότε εἶναι ὡς τὰ πολλὰ θανατηφόρον, ἂν καὶ ἀναφέρονται καὶ περιστάσεις ἰάσεως· ἄλλοτε τὰ τοῦ θώρακος διαμπερῆ τραύματα ἁλίσκουσι καὶ τὰ ὄργανα τῆς κοιλίας.

Συνοψίζοντες συμπεραίνομεν ὅτι ἡ πρόγνωσις τῶν κατὰ τὸν θώρακα τραυμάτων εἶναι διάφορος ἀναλόγως τῆς παραχθείσης ὑπὸ τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου βλάβης. Τὰ μήπω διαμπερῆ καὶ μήπω τιτρώσκοντα τὸν νωτιαῖον μυελὸν ἢ τὰ μεσοπλεύρια ἀγγεῖα δὲν εἶναι βαρέα, τὰ δὲ διαμπερῆ

(1) *Maurice Raynaud.* — Αὐτόθι. Σελ. 533.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπικίνδυνα, ἀναλόγως τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς βλάβης, κατὰ τὸν ἑξῆς πίνακα ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν ἧττον βαρέων.

α'. Τραύματα ἁπλῶς διαμπερῆ χωρὶς εἰσδύσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος.

β'. Μετὰ πνευμοθώρακος εἴτε ἐκ τῶν ἔξω ἐρχομένου τοῦ ἀέρος, εἴτε ἐκ ῥήγματος τοῦ πνεύμονος.

γ'. Βλάβη τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ μετὰ ἢ ἄνευ ἐκχύσεως αἵματος ἢ αἱμοπτύσεως.

δ'. Βλάβη τοῦ οἰσοφάγου.

ε'. Τραυματισμὸς τοῦ περικαρδίου, περικαρδῖτις.

ς'. Βλάβαι τῆς καρδίας ἢ τῶν μεγάλων ἀγγείων μετὰ ἢ ἄνευ ἐκχύσεως αἵματος.

Ἐν γένει δὲ ἡ τῶν τραυμάτων τοῦ θώρακος πρόγνωσις, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ προσδιορισμὸς ἀπ' ἀρχῆς τῆς τρώσεως τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος καὶ τῆς διαρκείας αὐτῆς, ἔστω μετ' ἐπιφυλάξεως.

4. *Κατὰ τὴν κοιλίαν*. — Εἰς τὴν σπουδὴν τῶν κατὰ τὴν κοιλίαν κακώσεων ἐν γένει διακριτέον τὰς εἰς τὴν ὀπισθίαν καὶ τὰς εἰς τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ἑδραζούσας, τόσον διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν εἰς ἑκάστην τούτων κειμένων ὀργάνων, καθὼς καὶ διὰ τὴν διάφορον ἀντίστασιν ἣν παρουσιάζει ἑκατέρα τῶν ἐπιφανειῶν τούτων κατὰ τὴν δράσιν τῶν τιτρωσκόντων ὀργάνων.

Αἱ κατὰ τὴν ὀπισθίαν τῆς κοιλίας ἐπιφάνειαν *θλάσεις*, εἰ μὲν διενεργοῦνται οὐχὶ μετὰ μεγάλης βίας καὶ δι' ὀργάνου οὐχὶ σκληροῦ καὶ βαρέος, συνεπάγονται ὡς τὰ πολλὰ ἁπλᾶ ἐκχυμώματα ταχέως ἰώμενα χωρὶς ἐπακολούθου τινός, εἰ δὲ τοὐναντίον διευθύνονται κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην καὶ μετὰ βίας ἰσχυρᾶς, πλὴν τῶν κατὰ τὰ μαλθακὰ μέρη συνήθων βλαβῶν προκαλοῦσι καὶ διακίνησιν, φλεγμονήν, ἢ καὶ ῥῆξιν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, συνεπαγομένην παραλύσεις, παραπληγίας καὶ τὸν θάνατον συνεπείᾳ τούτων.

Αἱ κατὰ τὴν προσθίαν δὲ τῆς κοιλίας ἐπιφάνειαν *θλάσεις*, εἰ μὲν τυγχάνουσιν ἐλαφραί, οὐδὲν ὡς τὰ πολλὰ ἐπιφέρουσι κακὸν πλὴν τῶν συνήθων κατὰ τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας ἐκχυμωμάτων, εἰ δὲ τοὐναντίον εἶναι βαρεῖαι καὶ μετὰ μεγάλης ὁρμῆς διὰ πυγμῆς, κεφαλῆς, γόνατος, καὶ δὴ διὰ λακτίσματος, ἢ λίθου ὀγκώδους κτλ. φονεύουσιν ἐπίσης βεβαίως ἴσως δὲ καὶ βεβαιότερον ἢ ἂν διὰ τμητικοῦ ἢ πυροβόλου ὅπλου ἐνηργοῦντο, ἕνεκα τῶν ἐκτεταμένων καὶ βαρειῶν κακώσεων ἃς ὑφίστανται τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ παρεγχυματώδη ὄργανα, ὡς τὸ ἧπαρ, οἱ νεφροί, ὁ σπλήν, ἢ τὰ μεμβρανώδη ὄργανα ὡς ὁ στόμαχος, τὰ ἔντερα, ἡ οὐροδόχος κύστις, ἡ χοληδόχος κύστις, καὶ δὴ πεπληρωμένων τυγχανόντων ὑπὸ ὑγρῶν ἢ ἐν νοσηρᾷ καταστάσει· αἱ κακώσεις αὗται ὁτὲ μὲν περιορίζονται εἰς ἁπλᾶ τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προμνησθέντων όργάνων θλάσματα, ότὲ δέ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, συνεπάγονται ῥήξεις καὶ τὸν θάνατον αὐτόν.

Τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων κατὰ τὴν θλάσιν ὑποχωρούντων καὶ συμπιεζομένων ἐνίοτε μέχρι τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἡ πίεσις καὶ ἡ βία εἶναι διττὴ καὶ ἐκ ταύτης καὶ ἐκ τοῦ δρῶντος όργάνου, ἄλλοτε δὲ τὰ τῆς κοιλίας τοιχώματα, ὡς ἐκ τῆς ἀνατομικῆς διατάξεως τῶν δύο ὀρθῶν καὶ τεσσάρων λοξῶν μυῶν αὐτῆς ἑνουμένων πρὸς ἀλλήλους καὶ ὡς ἐκ τῶν ἀπονευρώσεων αὐτῶν, συστελλόμενα ἀποτελοῦσιν ἐκτεταμένον μῦν μετὰ ἓξ κεφαλῶν λίαν ἰσχυρῶς ἀνθιστάμενον καὶ εἰς μὴ συνήθη ἀκόμη βίαν, ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει καὶ ἡ τῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ όργάνων διακίνησις εἶναι μεγάλη, καὶ οἱ μῦς αὐτοὶ διαῤῥήγνυνται, ῥηγνυμένης δὲ τῆς περιεχούσης τὴν ἐπιγαστρικὴν ἢ τὴν μαζικὴν ἀρτηρίαν μοίρας τοῦ μυὸς ἐπιγίνεται ῥῆξις αὐτῆς καὶ συλλογὴ αἵματος μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλη, ὡς ἀναφέρει ὁ Legouest (1). Ὁπωσδήποτε κατὰ τὴν θλάσιν γενομένου ἐκχυμώματος τοῦτο ἁλίσκει τὰ κατὰ βάθος στρώματα οὐ μόνον τῆς προσθίας ἀλλὰ καὶ τῆς ὀπισθίας τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων ἐπιφανείας, συλλέγεται δὲ τὸ αἷμα ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τὸν ὑπὸ τὸ περιτόναιον κυτταρώδη ἱστὸν εἰς τὴν ὑπογαστρικήν, εἰλεακὴν καὶ ὀσφυακὴν χώραν.

Τὰ λίαν ἐκτεταμένα τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων θλάσματα συνοδεύονται ἀμέσως ὑπὸ χαυνώσεως, πλαδαρότητος καὶ γενικῆς νάρκης. Τὰ μετὰ ἁπλῶν ἐκχυμωμάτων ὡς πρὸς τὴν ἴασιν αὐτῶν ἀκολουθοῦσι τὴν συνήθη πορείαν, τοὐναντίον δὲ τὰ συνεπαγόμενα αἱματηροὺς ὄγκους εἶναι βαρύτερα, καθότι τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος μήπω ἀπορροφηθέντος ἐπιγίνεται ἰνώδης ἢ ὀῤῥώδης κύστις, καὶ ἰδίως ἀπόστημα, τῶν ἀποστημάτων δὲ τούτων τὰ κατὰ τὴν εἰλεοσφυακὴν χώραν ὡς ἐκ τοῦ βάθους αὐτῶν εἶναι τὰ μᾶλλον βαρέα. Τὰ εἰς σφάκελον ἀπολήγοντα θλάσματα εἶναι ἐπίσης βαρέα ἀναλόγως πάντοτε τῆς ἐκτάσεως τοῦ σφακελωθέντος μέρους. Αἱ τῶν μυῶν ῥήξεις, καὶ ἂν μὴ συνοδεύωνται ὑπὸ αἱματωδῶν ὄγκων ἢ σφακέλου, ἀποβαίνουσι βαρεῖαι ἅτε δὴ προδιαθέτουσαι εἰς κήλας.

Τὰ τῶν *σπλάγχνων* θλάσματα ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως καὶ ἐκτάσεως αὐτῶν συνεπάγονται διακινήσεις τῶν όργάνων, ἰδίως ὅμως φλεγμονὰς μᾶλλον ἢ ἧττον βαρείας, καὶ τὸ σπουδαιότερον ῥήξεις τοῦ παρεγχυματώδους ἱστοῦ.

Αἱ ἐκ τῶν θλασμάτων εἰς τὸ ἦπαρ προσγιγνόμεναι ῥήξεις δὲν εἶναι τοσοῦτον σπάνιαι, καὶ καθ' ἃς ἀκόμη περιστάσεις ὁ ἱστὸς τοῦ όργάνου εἶναι καθ' ὅλα ὑγιής. Ταύτας προκαλοῦσιν ὡς τὰ πολλὰ πλήξεις διὰ πυγμῆς, διὰ ξύλου, διὰ λίθου, λακτίσματα, δι' ἁμάξης κτλ.· τῷ 1874 παρετή-

(1) Nouveau Diction. etc. Paris 1864. Τόμ. Α'. Art. Abdomen. Σελ. 105.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρησα ῥῆξιν τοῦ ἥπατος ἕνεκεν ἰσχυρῶν πλήξεων διὰ πυγμῆς, καθεκλῶν καὶ λακτισμάτων, προκαλέσασαν καθολικὴν ὀξεῖαν περιτονίτιδα καὶ τὸν θάνατον ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν. (Ὄρ. Παρατ. 14).

Ὁ Johnson (1) ἀναφέρει τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις ῥήξεως τοῦ ἥπατος ἕνεκεν ἰσχυρᾶς πλήξεως.

Παρατήρησις 56. — Ἄνθρωπος τεσσαρακοντούτης, ἀνατραπεὶς ὑπὸ ἁμάξης ὑπερβάσης τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ νοσοκομείῳ ἔφερε τὰ ἑξῆς, γενικὴν τῶν δυνάμεων ἔκλυσιν, ἰσχυρὸν πόνον κατὰ τὴν κοιλίαν οὖσαν τεταμένην. Ἀπεβίωσε δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας. Κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὑρέθη τὸ περιτόναιον ἔμπλεον αἵματος· μεγάλη ῥῆξις τοῦ ἥπατος διήκουσα καθ' ὅλον τὸ πάχος τοῦ δεξιοῦ λοβοῦ καὶ τοῦ λοβοῦ τοῦ Spigel· τὰ ἐσχισμένα τοῦ ἥπατος χείλη ἦτο ἡνωμένα πρὸς ἄλληλα ὑπὸ ἰνικῆς αἵματος.

Παρατήρησις 57. — Ἄνθρωπος καταπεσὼν ἐξ ὕψους 35 ποδῶν παρουσίασε τὰ ἑξῆς, ἀπώλειαν ἐντελῆ τῆς τε κινήσεως καὶ αἰσθήσεως τῶν κάτωθι τοῦ μαστοῦ μερῶν, ἀναπνοὴν διαφραγματικήν· θάνατος μετὰ 3 ἑβδομάδας. Εἰς τὴν νεκροτομήν, πλὴν τῶν ἄλλων κατὰ τὸ κρανίον καὶ τοὺς σπονδύλους ἀλλοιώσεων, εὑρέθη ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ περιτοναίου ὀῤῥὸς αἱματόφυρτος, ὑπὸ δὲ τὸν ὑπὸ τὸ περιτόναιον κυτταρώδη ἱστὸν κατὰ τὴν δεξιὰν ὀσφυακὴν χώραν αἷμα ἐκκεχυμένον. Μέγα ῥῆγμα κατὰ τὴν ἀνωτέραν ἐπιφάνειαν τοῦ δεξιοῦ τοῦ ἥπατος λοβοῦ ὅσον 5 δακτύλων μακρόν, σχεδὸν ἐντελῶς καθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν ἡνωμένον, μήπω κατὰ βάθος πολὺ διῆκον ἐν τῷ παρεγχύματι, ἑτέραν μικροτέραν ῥωγμὴν ἐπίσης σχεδὸν ἐντελῶς ἡνωμένην, παραπλεύρως τῇ πρώτῃ. Πολλὰς ῥωγμάς, βαθείας ὅσον 2 γραμμῶν καὶ συμπεφυκυίας κατὰ τὴν προσθίαν τοῦ δεξιοῦ νεφροῦ ἐπιφάνειαν.

Παρατήρησις 58. — (D' Olier. 2).—Νέος εἰκοσιπενταέτης ἀνετράπη ὑπὸ ἁμάξης ἧς ὁ τροχὸς διῆλθε διὰ μέσου τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἀπέθανε δὲ ἀμέσως· κατὰ τὴν νεκροτομὴν τὸ πτῶμα ἦτο κατάλευκον, οὐδὲν δὲ ἴχνος ἐξωτερικῆς βίας ἢ ἐκχυμώματος ἔφερεν. Ἐσωτερικῶς οὐδὲν ἴχνος ἐκχυμώματος κατὰ τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα, τὸ ἦπαρ ὅμως ἐντελῶς εἰς δύο διῃρημένον, καὶ μεγάλην αἵματος ἔκχυσιν ἐν τῷ κοίλῳ τῆς κοιλίας.

Τοῦ ἱστοῦ τοῦ ἥπατος ὄντος νοσηρῶς ἠλλοιωμένου ἡ ῥῆξις αὐτοῦ συνεπείᾳ τῶν προμνησθεισῶν αἰτίων ἀποβαίνει εὐχερεστέρα, πάντοτε δὲ ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει μετὰ μεγάλης προσοχῆς νὰ ἐξετάζῃ τὴν ὑφὴν τοῦ ἥπατος ἵνα μὴ ἡ ἐπελθοῦσα ῥῆξις ἦναι μᾶλλον ἀπότοκος τῆς παθολογι-

(1) Archives Générales de Médecine. 1852 Février. Σελ. 222.
(2) Annales etc. Τόμ. 48. 1877. Juillet. Σελ. 124.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κῆς τοῦ ὀργάνου καταστάσεως ἢ τῆς θλάσεως αὐτῆς καθ' ἑαυτήν, διότι ὅσον καὶ ἂν παραδεχώμεθα τὴν ῥῆξιν τοῦ ἥπατος ὑγιοῦς ὄντος δυνατήν, ἀδυνατοῦμεν ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὴν καὶ ὡς ἀπαρεγκλίτως συμβαίνουσιν καὶ εἰς πᾶσαν κατὰ τὴν ἡπατικὴν χώραν θλάσιν· ἐννοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη τοῦ πράγματος ἐκτίμησις ἔχει ἐλαφρυντικὰς ἢ ἐπιβαρυντικὰς διὰ τὸν αὐτουργὸν συνεπείας, ἃς καθῆκον τοῦ ἰατροδικαστοῦ νὰ ἐξακριβώνῃ δεόντως, καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης λεπτότητος νὰ ὑποδεικνύῃ, χωρὶς τούτου ἕνεκα νὰ ἀφαιρῇ ὅ,τι εἰς τὸ τραῦμα ἰδίως καὶ ἀποκλειστικῶς ἀνήκει.

Τὰ κατὰ τὴν *σπληνικὴν* χώραν θλάσματα, τὰ συνεπαγόμενα τὴν τοῦ σπληνὸς ῥῆξιν, ὡς ἐκ τῆς βίας μεθ' ἧς ταῦτα δρῶσιν εἶναι καὶ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν σπανιώτερα τῶν τοῦ ἥπατος, τοῦ σπληνὸς διατελοῦντος εἰς ἐντελῶς ὑγιᾶ καὶ κατὰ φύσιν κατάστασιν, διὰ τὸ μικρὸν τοῦ ὀργάνου, τὸ εὐκίνητον αὐτοῦ, ἴσως δὲ καὶ τὸ ἧττον εὔθριπτον τοῦ ἱστοῦ αὐτοῦ· τοὐναντίον δὲ τοῦ ἱστοῦ τοῦ ὀργάνου ὄντος ὁπωσδήποτε ἠλλοιωμένου ἐκ προγενεστέρας παθήσεως, ἡ ῥῆξις κατὰ μέρος ἢ καθόλου αὐτοῦ ἀποβαίνει πολλῷ εὐκολωτέρα καὶ πολλῷ ἐλλάσσων ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο βία. Τοιαύτην περίπτωσιν παρετήρησα τῷ 1873 (Ὄρ. Παρατ. 13.).

Ἡ περίστασις αὕτη ὑπάγεται εἰς ἣν πρὸ μικροῦ ἐσημειώσαμεν περίπτωσιν τῆς παθολογικῆς τοῦ ἱστοῦ τοῦ ὀργάνου ἀλλοιώσεως.

Αἱ ἕνεκα θλασμάτων κατὰ τὴν νεφρικὴν χώραν ἢ τὰ πρόσθια τῆς κοιλίας τοιχώματα τῶν *νεφρῶν* ῥήξεις εἴτε ἕνεκεν ἰσχυρῶν πλήξεων εἴτε ἕνεκα καταπτώσεων, μόναι, χωρὶς προσομοίας βλάβης καὶ ἑτέρων παρεγχυματωδῶν ὀργάνων, φαίνονται οὐχὶ τόσον συχναί, ἴσως διότι κατ' ἐπιπολὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αὐταὶ οὖσαι ἢ καὶ τὸν ἕτερον μόνον νεφρὸν ἀλίσκουσαι δὲν συνεπάγονται ἀναγκαίως τὸν θάνατον, ἀλλ' ἰῶνται καὶ οὕτω παρέρχονται ἀπαρατήρητοι. Τὸ δὲ πάντοτε σχεδὸν συνυπάρχον μετὰ τῆς ῥήξεως τοῦ νεφροῦ σύμπτωμα τῆς αἱματουρίας δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ὡς ἀποκλειστικῶς χαρακτηρίζον τὴν πάθησιν, καθότι εἰς πλείστας παθολογικὰς τοῦ ὀργάνου καταστάσεις, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν διακίνησιν, παρατηρεῖται· οὐδὲν ἧττον ὅμως ἀναφέρονται περιστάσεις ῥήξεως τοῦ νεφροῦ ἕνεκα πλήξεως ἢ πτώσεως, ὡς ἡ τοῦ Johnson (Ὄρ. Παρ. 57.), ἡ ἑξῆς τοῦ J. Moore (1) παρατήρησις καὶ ἄλλαι.

Παρατήρησις 59. — Ἐργάτης πεντηκοντούτης ἀνετράπη ὑπὸ φορτηγίδος ἁμάξης ἧς ὁ τροχὸς διέβη ἐπὶ τῆς κοιλίας αὐτοῦ, μετενεχθεὶς εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἠτιᾶτο μόνον πόνους κατὰ τὸν ὦμον, ἔχων τὸ πρόσωπον ἠλλοιωμένον, τὸ δέρμα ψυχρὸν καὶ ὑπὸ ἰξώδους ἱδρῶτος διαβεβρεγμένον,

(1) Archives Générales de Médecine. 1846. Août. Σελ. 478.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν σφυγμὸν νηματοειδῆ. Οὐδεμία ἀνεκαλύπτετο βλάβη κατὰ τοὺς ὤμους ἢ τὰ κοιλιακὰ ὄργανα, ἔσχε δὲ αἱματουρίαν καὶ ἐτελεύτησε $5\ ^1/_2$ ὥρας μετὰ τὸ συμβάν. Κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὑρέθη ἐν τῷ κοίλῳ τῆς κοιλίας μεγάλη ποσότης ὀρροῦ καὶ οὔρου, κατὰ δὲ τὴν εἰλεακὴν δεξιὰν χώραν θρόμβος αἵματος ὅσον λίτρας βάρους, τὸ μεσεντέριον διερρηγμένον κατὰ τὴν μετὰ τῶν σπονδύλων ἕνωσιν αὐτοῦ, ἡ δὲ ἀνωτέρα μεσεντερικὴ ἀρτηρία τετμημένη, τὸ ἀνώτερον τριτημόριον τοῦ δεξιοῦ νεφροῦ ἐντελῶς ἀποκεχωρισμένον τῶν δύο κατωτέρων τριτημορίων τοῦ αὐτοῦ ὀργάνου.

Ἐν γένει αἱ τῶν νεφρῶν ῥήξεις συνεπείᾳ θλάσεων ἢ πτώσεων εἶναι σπάνιαι.

Τὰ μήπω συνεπάγοντα τῶν παρεγχυματωδῶν ὀργάνων ῥῆξιν κατὰ τὰ πρόσθια τῆς κοιλίας τοιχώματα θλάσματα προκαλοῦσιν ἐνίοτε τὸν θάνατον ποικιλοτρόπως, ὁτὲ μὲν ὑπὸ ἁπλῆς ἀλλὰ γενικῆς καὶ ἐντόνου περιτονίτιδος, ὁτὲ δέ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, ὑπὸ περιτονίτιδος προκληθείσης ὑπὸ ῥήξεως τῶν ἐντέρων· εἰς τέσσαρας περιπτώσεις ὑπὸ τοῦ Laugier παρατηρηθείσας θλασμάτων θανατηφόρων κατὰ τὴν κοιλίαν, τετράκις παρετηρήθη ἡ τῶν ἐντέρων ῥῆξις, ὁμοίας φύσεως περιστάσεις ἀναφέρουσι καὶ ἕτεροι ἰατροί, ὥστε, πλὴν τῆς ῥήξεως τοῦ ἥπατος, σπληνός, νεφρῶν, δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ἡ συχνοτέρα αἰτία τοῦ θανάτου εἶναι αἱ τῶν ἐντέρων ῥήξεις, ὡς πολλαὶ ἐπιβεβαιοῦσι τοῦτο κλινικαὶ παρατηρήσεις.

Παρατήρησις 60. — (Laugier (1)). — Ἄνθρωπος πληγεὶς διὰ δύο λακτισμάτων κατὰ τὴν κοιλίαν κατελήφθη ἀμέσως ὑπὸ λίαν ἐντόνων πόνων κατ' αὐτήν. Ἀπέθανε δὲ τὴν μετεπιοῦσαν τῆς πλήξεως. Κατὰ τὴν νεκροτομήν, ἡ κοιλία οὐδὲν ἔφερεν ἐξωτερικῶς ἴχνος καταφανοῦς βίας, ἐν αὐτῇ δὲ εὑρέθη ἄφθονον ποσὸν κοπρανωδῶν ὑλῶν καὶ σημεῖα γενικῆς περιτονίτιδος, κατὰ δὲ τὸ ἀνιὸν κῶλον κυκλοειδὴς ῥωγμὴ ὅσον $^1/_2$ ἑκατοστομέτρου, λίαν ἐκχυμωτικὸν τὸ ἔντερον κατὰ τὰ πέριξ τῆς ῥωγμῆς. Ἅπας ὁ λοιπὸς ἐντερικὸς σωλὴν ἐντελῶς ὑγιής.

Παρατήρησις 61. — (Duguet (2)) — Νέος ῥωμαλέος εἰκοσιπενταέτης ἐπλήγη παιδιᾶς χαριν οὐχὶ ἰσχυρῶς διὰ πυγμῆς κατὰ τὴν δεξιὰν βουβωνικὴν χώραν. Ἀναφανέντων συμπτωμάτων περιτονίτιδος ὁ παθὼν ἀπεβίωσεν 25 ὥρας μετὰ τὴν πλῆξιν. Κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὑρέθη γενικὴ περιτονῖτις, ἔκχυσις κόπρου, καὶ ῥῆγμα σχεδὸν κυκλικὸν ὅσον 0μ,008 — 0μ,010 διαμέτρου, μετὰ χειλέων ἐρυθρῶν καὶ ἐξωδηκότων, καὶ περιβαλλόμενον ὑπὸ ἐκχυμωτικῆς ἅλωνος κατὰ τὸ ἐλεύθερον μέρος τοῦ λεπτοῦ ἐν-

(1) Annales d' Hygiéne etc. 1878. Janvier. Σελ. 140.

(2) *Duguet.* — Contusion herniaire. etc. Bullet. de la société anatomique 1863. Τόμ. Η'. Σελ. 179.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πέρου ὅσον 0μ,06 περίπου ἀπὸ τοῦ τυφλοῦ, ὑπῆρχε δὲ συγχρόνως καὶ κήλη ἣν ὁ παθὼν ἔφερεν ἄγνωστον πρὸ πόσου χρόνου ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, ἡ ἐν τῷ κηλικῷ σάκκῳ ἕλιξ τοῦ ἐντέρου βεβαίως κατὰ τὴν πλῆξιν συνετρίβη καὶ συνεθλίβη πρὸς τὸ ἠβικὸν ὀστοῦν.

Παρατήρησις 62. — (Toulmouche. (1)) — Νέος εἴκοσιν καὶ τεσσάρων ἐτῶν ἡλικίας, πληγεὶς ἰσχυρῶς διὰ λακτίσματος κατὰ τὴν κοιλίαν, ἀπεβίωσε μετὰ 48 ὥρας. Εἰς τὴν νεκροτομὴν εὑρέθη δεξιὰ μικρὰ βουβωνοκήλη, εἰς δὲ τὸ κατώτερον τοῦ τυφλοῦ ἐντέρου μέρος ῥῆγμα ὠοειδὲς ὅσον 0μ,01 μέγα καὶ 0μ,006 πλατύ, περὶ αὐτὸ δὲ ἐκχύμωμα.

Τὸ μᾶλλον ἄξιον λόγου τῶν προσημειωθεισῶν καὶ ἑτέρων ὁμοίας φύσεως παρατηρήσεων τοῦ Laugier (2), Velpeau (3), De Morineau (4), Toulmouche (5), D' Olier (6) κ. α. εἶναι ἡ σχεδὸν κεραυνοβόλος ταχύτης τῆς ἀναπτύξεως τῶν φαινομένων, ἐντὸς τὸ πολὺ 48 ὡρῶν συνεπείᾳ ἰσχυρᾶς πλήξεως νέοι, εὔρωστοι καὶ ὑγιεῖς ὡς τὰ πολλὰ ἀπονθήσκουσι· παρατηρητέον δὲ ὅτι 7 : 10 ὡς δρῶν ὄργανον ἦτο ὁ ποῦς.

Ἐπίσης ἀξία λόγου εἶναι καὶ ἡ ἔλλειψις παντὸς ἐξωτερικοῦ σημείου ἐκχυμώματος, ἢ βίας, ἤ τινος τοιούτου μ' ὅλην τὴν βαρύτητα τῶν βλαβῶν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, παρατηρεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον εἰς ἀναλογίαν 8 : 10, βεβαίως ἕνεκα τῆς ἐλαστικότητος τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων ὡς ἐν ἀρχῇ εἴρηται.

Τούτων ἕνεκεν ὁ ἰατροδικαστὴς ἔστω λίαν ἐπιφυλακτικὸς ὡς πρὸς τὴν πρόγνωσιν αὐτοῦ προκειμένου περὶ τῶν κατὰ τὴν κοιλίαν θλασμάτων. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὑπαρχούσης εἰς τὸν παθόντα κήλης, εἰ μὲν τὸ δράσαν ὄργανον ἐνήργησεν ἰδίως ἐπὶ τοῦ προπεπτοκότος ἐντέρου, συνθλιβέντος ἄλλως ἀμέσως εἰς ὑποκείμενα ὀστᾶ καὶ ἰδίως τὸ ἠβικόν, βεβαίως ἡ ἐπιγενομένη τοῦ ἐντέρου ῥῆξις ἀποδοτέα κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν κήλην, εἰ δὲ τοὐναντίον ἡ ῥῆξις ἀλίσκει ἑτέρας τοῦ ἐντέρου μοίρας μᾶλλον ἢ ἧττον τοῦ προπεπτοκότος μεμακρυσμένας ἡ κήλη δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ἡ παραγωγὸς τοῦ ῥήγματος αἰτία. Τουταὐτὸ εἰρήσθω καὶ διὰ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς παρατηρεῖται ἑτέρα τις ἄλλης φύσεως νοσηρὰ ἐπεξεργασία κατὰ τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα.

Ἡ τῆς *οὐροδόχου κύστεως* ῥῆξις κατὰ τὰ θλάσματα τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν συγγραφέων καθ' ἃς περιπτώσεις ἡ κύστις εὑρέθη ἔμπλεος καὶ μᾶλλον ἡ ἧττον τεταμένη ὑπὸ οὔρου.

---

(1) *Toulmouche.* — Des blessures mortelles du ventre étudiées au point de vue médico-légal. Annal. etc. 2ᵐᵉ Serie. Τόμ. X. Σελ. 123.

(2) Αὐτόθι. Σελ. 139. 140. 141.—(3) Diction. en 30 volumes. Article, Abdomen. —(4) Gazette Médicale. 1852. Σελ. 788.—(5) Αὐτόθι.—(6) Αὐτόθι. Σελ. 125.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δυνοψίζοντες τὰ περὶ θλασμάτων κατὰ τὴν κοιλίαν ῥηθέντα λέγομεν
τὰ τούτων ἀπογεννήματα εἶναι λίαν ποικίλα, ὡς ἐξῆς· α'. Καίτοι ἐνερ-
ι χωρὶς ἴχνους ἐξωτερικῆς ἢ ἐσωτερικῆς βλάβης προκαλοῦσι τὸν θάνα-
ἐκ τῆς τοῦ γαγγλιώδους συστήματος διακινήσεως, ἥτις εἰς ὅσσονα
μὸν συνεπάγεται συγκοπὴν ἢ παράλυσιν ἑνὸς ἢ πλειόνων ἐκ τῶν ἐν τῇ
ίᾳ ὀργάνων, διαρκοῦσαν ἐπ' ἀόριστον, καὶ προκαλοῦσαν ὁμοίας φύσεως
ουργικὴν ἀλλοίωσιν. Ἡ παράλυσις ἐνίοτε εἶναι παροδικὴ καὶ συνίστα-
εἰς παροδικὴν ἐπίσης παρέκκλισιν τῆς λειτουργίας τοῦ ὀργάνου, ὡς πα-
υσιν τῆς κύστεως, διατάραξιν τῆς ἐν τῷ στομάχῳ πέψεως. Ἐν γένει
νατον νὰ ὁρισθῇ ἐπὶ πόσον διαρκεῖ χρόνον ἑκάστοτε ἡ τοιαύτη βλάβη,
ἐπίσης καὶ μετὰ πόσον χρόνον τὸ ὄργανον ἀνακτᾶται τὰς προτέρας
οῦ λειτουργίας.

'. Συνεπάγονται ῥήξεις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, αἵτινες τόσῳ εὐκο-
ερον συμβαίνουσιν ἐν γένει εἰς τὰ κοῖλα ὄργανα, ὅσῳ ταῦτα εἶναι μᾶλ-
ἔμπλεα, πάντοτε δὲ ἐκ τούτων ἐπιγίνεται ἔκχυσις ὑλῶν προκαλοῦσα
τονίτιδα πάντοτε σχεδὸν θανατηφόρον. Συνεπῶς ἡ πρόγνωσις εἶναι
λιστα βαρεῖα, ἀδύνατον ὅμως νὰ προίδωμεν καὶ νὰ ὁρίσωμεν μετὰ
κότητος τὸ εἶδος τῆς βλάβης, τὸ μέγεθος καὶ τὴν βαρύτητα αὐτῆς.
'. Ἐπιγίνονται τέλος ἐξωτερικαὶ βλάβαι εἴτε μόναι εἴτε συνοδεύουσαι
τὰς τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων ῥήξεις ἢ διακινήσεις, οἷον ἐκχυμώματα
ήξεις τῶν μυῶν, ὧν ὅμως ἡ βαρύτης δὲν εἶναι ἐν γένει μεγάλη.

Τὰ διὰ *κυσσόντων* καὶ *τμητικῶν* ὀργάνων τραύματα τῆς κοιλίας εἶναι
λον ἢ ἧττον βαρέα καθόσον ταῦτα εἶναι διαμπερῆ ἢ μή.

Ἐὰν διὰ νύξεως μὴ διαμπερὲς τραῦμα θεωρητέον ὡς ἁπλοῦν καὶ τα-
ς ἰώμενον, ἂν μὴ ἐτρώθη νεῦρον ἢ ἐπίσημος ἀρτηρία. Ἐπίσης τραῦμα
τμητικοῦ ὀργάνου μόνον τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας ἁλίσκον ἁπλοῦν
ι καὶ ταχέως ἰᾶται, ἀλλ' ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ ἔκτασις αὐτοῦ ἐνίοτε ἐπὶ
ρὸν παρατείνουσι τὴν πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητα· καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν
θυνσιν μᾶλλον δυσίατον ἀποβαίνει διευθυνόμενον ἀντιθέτως πρὸς τὴν
ἂν τῶν διαταμεισῶν ἰνῶν, ὡς πρὸς δὲ τὴν ἔκτασιν διότι συνεπάγεται
ἣν προδιαθέτουσαν εἰς κήλας. Τὰ δι' ἀποσπάσεως μὴ διαμπερῆ τραύ-
α παρεμφέρουσι τοῖς προσημειωθεῖσιν, ἀλλ' εἶναι βαρύτερα ὡς πρὸς
πρόγνωσιν, ἅτε δὴ συνεπαγόμενα καὶ διακίνησιν τῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ
άνων.

Τῶν κατὰ τὴν κοιλίαν διαμπερῶν τραυμάτων ἡ πρόγνωσις ἐξαρτᾶται·
Ἐκ τῶν διαστάσεων τοῦ τραύματος· τὰ ἁπλᾶ διὰ νύξεως τραύματα
μήπω ἁλίσκοντα ἐσωτερικὰ ὄργανα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἴσιμα, ἐνίοτε
ς προκαλοῦσι περιτονίτιδα μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπικίνδυνον ἀναλόγως τῆς
άσεως αὐτῆς· ἄλλοτε τοῦ τραύματος ἔχοντος μεγαλητέρας διαστάσεις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωάννινα

ἐπιγίνεται πρόπτωσις τμήματος τοῦ ἐπιπλόου ἢ τοῦ ἐντέρου, ἅτινα περισφιγγόμενα φλεγμαίνουσι καὶ γαγγραινούμενα ἀποπίπτουσιν, ἄλλοτε τέλος εἰς ἔτι μεγαλήτερα τραύματα προπίπτουσι καὶ ὄργανα ἐκ τῶν μεγαλητέρων καὶ παρεγχυματωδῶν, ὁπότε ἐπέρχονται πάντοτε διαταράξεις βαρεῖαι τῶν λειτουργιῶν καὶ ὁ θάνατος αὐτός· οὐδὲν ἧττον ὅμως ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐπιστήμην περιστάσεις, καθ' ἃς μετὰ πρόπτωσιν καὶ ἀποκοπὴν ἱκανοῦ τοῦ ἥπατος τμήματος ἐπῆλθεν ἴασις χωρὶς τινος ἐπακολούθου, ὡς ἀναφέρει ὁ Fabrice de Hilden (1).

Παρατήρησις 63. — Εἷς Ἑλβετὸν στρατιώτην τρωθέντα διὰ ξίφους ἐπεγένετο αἱμορραγία μετὰ συγκοπῆς, τμῆμα δὲ τοῦ ἥπατος προπίπτον ἐκ τοῦ τραύματος ἀπεκόπη ὑπὸ τοῦ χειρουργοῦ, ἡ ἴασις ἐπῆλθεν ἀλλὰ δυσκόλως. Ὁ τραυματίας μετὰ 3 ἔτη ἀπεβίωσεν ὑπὸ ἄλλης νόσου, εἰς δὲ τὴν νοκροτομὴν τὸ ἀπομεῖναν τοῦ ἥπατος μέρος εὑρέθη ὑγιές.

Ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι αἱ περιστάσεις αὗται εἶναι λίαν σπάνιαι, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἐξαιρετικαί, συνεπῶς δέον ὅπως μὴ λαμβάνωνται ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ὡς τύπος διὰ τὴν πρόγνωσιν.

2. Ἐκ τῶν συνοδευουσῶν ταῦτα αἱμορραγιῶν, ὅτε ἡ τὸ αἷμα ἐκχεῖται εἰς τὰ ἐντὸς ἡ δὲ βαρύτης τοῦ τραύματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ποσότητος τοῦ ἐκχεομένου αἵματος, ἢ ἐκχεῖται ἐν τῇ κοιλίᾳ, ὅτε ὁ κίνδυνος εἶναι ἔτι μείζων καὶ ὁ τῆς ἰάσεως χρόνος μακρός, ἐπιγίνεται δὲ περιτονῖτις, ἀλλοίωσις τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, κτλ. Εἰς ἁπάσας ταύτας τὰς περιπτώσεις, ἰδίως διότι ἡ διάγνωσις δὲν εἶναι ὁριστικὴ περὶ ἁπασῶν τούτων τῶν ἐπιπλοκῶν, ὁ ἰατροδικαστὴς ἔστω λίαν ἐπιφυλακτικὸς εἰς τὴν πρόγνωσιν.

Ὅταν κατὰ τοὺς τῆς κοιλίας τραυματισμοὺς τραυματίζωνται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου καὶ τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ σπλάγχνα, αἱ συνέπειαι εἶναι λίαν ποικίλαι.

Τὰ τοῦ *ἥπατος* τραύματα ἐν γένει εἶναι λίαν βαρέα ἕνεκα τῆς ἀγγειοβριθείας τοῦ ὀργάνου καὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς ἣν ἡ φλεγμονὴ αὐτοῦ ἐξασκεῖ ἐφ' ὅλον τὸν ὀργανισμόν, ἰῶνται δὲ μόνον καθ' ἃς περιπτώσεις οὔτε αἱμορραγία ἐπίσημος οὔτε ἐκχύμωμα μέγα ἐγένετο. Ἐνίοτε ὁ θάνατος καὶ μετὰ μεγάλην αἱμορραγίαν δὲν εἶναι λίαν ταχύς, ὡς ἀναφέρει ὁ Scriveus (2) εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἕνεκα τῆς αἱμορραγίας μετὰ τὸν τραυματισμὸν ἐπῆλθε συγκοπή, ὁ δὲ τραυματίας ἀπεβίωσε τὴν 11 ἡμέραν. Εἰς ἐξαιρετικὰς δὲ περιστάσεις μετὰ μεγάλην αἱμορραγίαν καὶ εὐρὺ τοῦ ἥπατος τραῦμα ἐπιγίνεται ἴασις, ὡς ἀναφέρει ὁ Amedée Roux (3) περίπτωσιν

(1) Archives etc. 1852. Fevrier. Σελ. 223.

(2) Archives. etc. 1852. Fevrier. Σελ. 223.

(3) Bulletin de l'Acad. Roy. de Méd. 1844-1845. Τόμ. X. Séance du 17 Juin 1845. Σελ. 812.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καθ' ἣν ἄνθρωπος τρωθεὶς διὰ μαχαίρας ὑπὸ ἐξάλου μανιακοῦ κατὰ τὸ ἦπαρ ἔσχε τραῦμα μέγα τοῦ ὀργάνου μετὰ λίαν ἀφθόνου αἱμορραγίας καὶ ἰάθη. Τὰ τῆς *χοληδόχου κύστεως* τραύματα ἕνεκα τῆς ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ περιτοναίου ἐκχύσεως τῆς χολῆς συνεπάγονται σχεδὸν πάντοτε περιτονίτιδα θανατηφόρον.

Τὰ τῆς *σπληνὸς* τραύματα εἶναι ἐπίσης βαρέα ἕνεκα τοῦ σπογγώδους καὶ ἀγγειώδους τοῦ ἱστοῦ τοῦ ὀργάνου προκαλοῦντα αἱμορραγίας θανατηφόρους εἴτε ἐσωτερικὰς εἴτε ἐξωτερικάς.

Τὰ τοῦ *στομάχου* καὶ τῶν *ἐντέρων* ἐν γένει εἶναι βαρέα· ἧττον βαρέα εἶναι τὰ κατὰ τὴν μεσότητα τοῦ στομάχου ἑδράζοντα, τοὐναντίον δὲ πολλῷ βαρύτερα τὰ κατὰ τὰ πέρατα, ἕνεκα τῆς τρώσεως τῶν πολλῶν κατὰ ταῦτα νευρικῶν ἰνῶν καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἐπιτάσεως τῶν τῆς ἀρχικῆς βλάβης δυσαρέστων συμπτωμάτων καὶ ἀπογεννημάτων, ἐπάγονται δηλονότι ναυτιάσεις, ἐμέτους κτλ. παρακωλύοντα τὴν ἴασιν. Τὰ τῶν *παχέων ἐντέρων* τραύματα εἶναι ἧττον βαρέα ἕνεκα τοῦ σκληροῦ καὶ συμπαγοῦς τῶν ἐν αὐτοῖς ὑλῶν. Κατὰ τὰ τραύματα τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος πλὴν τῆς ἐκχύσεως τῶν ἐν αὐτῷ κοπρανωδῶν ὑλῶν ἐπιγίνεται καὶ αἱμορραγία εἴτε ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ σωλῆνος εἴτε ἐν τῷ περιτοναίῳ· ἄλλοτε δὲ τῆς ἰάσεως ἐπερχομένης ἀπομένει παρὰ φύσιν ἕδρα.

Τὰ τοῦ *ἐπιπλόου*, *παγκρέατος*, *μεσεντερίου* τραύματα προκαλοῦσιν αἱμορραγίας μᾶλλον βαρείας καὶ θανατηφόρους ἕνεκα τῶν κατ' αὐτὰ τὰ ὄργανα μεγάλων ἀγγειακῶν κορμῶν.

Τὰ τῶν *νεφρῶν*, *οὐρητήρων* καὶ *κύστεως* τραύματα ἀποβαίνουσι βαρέα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ θανατηφόρα, καὶ διὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν φλεγμονὴν τῶν ὀργάνων τούτων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συμβαίνουσαν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ περιτοναίου ἔκχυσιν τῶν ἐν τοῖς ὀργάνοις ὑγρῶν· τὸ οὖρον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διηθεῖται εἰς τὸν κυτταρώδη ἱστὸν καὶ συνεπάγεται ἀπογεννήματα λίαν δυσάρεστα καὶ σχεδὸν πάντοτε ὀλέθρια.

Τὰ διὰ *πυροβόλων* τέλος *ὅπλων* κατὰ τὴν κοιλίαν τραύματα φέρουσιν ἁπάσας τὰς προσημειωθείσας βαρύτητας εἰς μείζονα ὅμως βαθμὸν ἕνεκα τῆς καιριωτέρας τῶν σπλάγχνων βλάβης.

Ἐξ ἁπάντων τῶν ἄχρι τοῦδε ῥηθέντων δηλοῦται ὅτι ἐν γένει τὰ κατὰ τὴν κοιλίαν τραύματα, οἱασδήποτε καὶ ἂν εἶναι φύσεως, ἀποτελοῦσι βαρείας βλάβας ἐχούσας ὁτὲ μὲν ἀμέσους θανατηφόρους συνεπείας, ὁτὲ δὲ βραδύτερον ἐπιγενομένας τοιαύτας, καὶ ἄλλοτε ἐγκαταλιμπανούσας ἀῤῥωστήματα μᾶλλον ἢ ἧττον βαρέα καὶ ἐπικίνδυνα εἰς τὸ μέλλον, τούτου ἕνεκα ἡ πρόγνωσις αὐτῶν ἡ ὁριστικὴ ἀποβαίνει λίαν δυσχερής, ὁ δὲ ἰατροδικαστὴς ἔστω εἰς ἄκρον ἐπιφυλακτικός.

5. *Κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα.* — **Α'. *Τῶν γεννητικῶν τοῦ ἀνδρὸς***

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

μορίων. — Ἡ βαρύτης τῶν κατὰ τὸ πέος τραυμάτων ἐν γένει εἶ
λοτε ἄλλη ἕνεκα τῶν ἀπογεννημάτων ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ τραύμα
τῆς τρωθείσης τοῦ ὀργάνου μοίρας.

Τὰ *θλάσματα* χωρὶς ἑτέρας βλάβης εἶναι σπάνια, ὡς τὰ πολλὰ
τοκα ἐπιθέσεως πρὸς ἀπόσπασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἕνεκεν
σεως, ὁπότε συνοδεύονται ὑπὸ ῥήξεως εἴτε τῶν σηραγγωδῶν σω
εἴτε τοῦ σωλῆνος τῆς οὐρήθρας· αἱ ῥήξεις αὗται, καὶ δὴ ἡ τῶν ση
δῶν σωμάτων, συνεπάγονται καὶ αἱμορραγίας ἢ διηθήσεις αἵματος συ
μένας ὑπὸ φλεγμονῆς ἢ καὶ γαγγραίνης. Τὰ τῶν ὄρχεων θλάσματ
γονται ἐνίοτε ἀμέσως συγκοπὴν καὶ γενικὸν τοῦ νευρικοῦ συστήματ
νισμὸν ἀνεξαρτήτως τῆς φλεγμονῆς καὶ τῆς συνεπείᾳ ταύτης πε
ξεως. Ἡ τῶν ὄρχεων ἀπόσπασις σπανίως συνοδεύεται ὑπὸ αἱμορ
συνεπάγεται ὅμως πόνους ἰσχυροὺς κατὰ τὴν κοιλίαν, τοὺς νεφρ
τὸν σπερματίτην λῶρον· ἡ βαρύτης συνεπῶς τῶν τοιαύτης φύσεως
σεων ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ δύο διαφόρων αἰτίων, ἐκ τῆς περισφίγξε
ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς, καὶ ἐκ τοῦ εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα κλονισμοῦ

Τὰ διὰ *ρυσσόντων* ὀργάνων τοῦ πέους τραύματα εἶναι μᾶλλον
τῶν διὰ τμητικῶν, τὰ δὲ τελευταῖα ταῦτα, καθόσον συνεπάγονται
λειαν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλην μοίρας τοῦ πέους, γίνονται πρόξενα
λον ἢ ἧττον μεγάλης ἢ καὶ ἐντελοῦς ἀνικανότητος, τοῦθ' ὅπερ
καὶ διὰ τὰ ἁλίσκοντα μόνον τὸν σωλῆνα τῆς οὐρήθρας τραύματ
ἀνικανότης ἐπέρχεται ἐπίσης καὶ ἐκ τῆς τῶν ὄρχεων ἀποκοπῆς,
φλεγμονῆς κατὰ τὰ ἐκφορητικὰ τοῦ σπέρματος ἀγγεῖα καὶ ἀποφ
αὐτῶν.

Ἐν γένει τὰ κατὰ τὰ γεννητικὰ τοῦ ἀνδρὸς ὄργανα τραύματ
ὅπως μὴ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐπικινδύνων καὶ ἕνεκεν
ραγίας θανατηφόρων τραυμάτων.

Β'. *Τῶν γεννητικῶν τῆς γυναικὸς ὀργάνων*. — Αἱ κατὰ τὰ
ρικὰ ὄργανα κακώσεις, περιστρεφόμεναι εἰς ἁπλᾶ θλάσματα καὶ τραυ
ἐν γένει εἶναι ὀλίγον βαρεῖαι, ἐνίοτε ὅμως ἐπέρχεται ἐκ τῶν μεγάλω
κρῶν χειλέων, τῆς κλειτορίδος αἱμορραγία ἀποβαίνουσά ποτε θανα
ρος, ἕνεκα τῆς κατὰ τὰ μεγάλα χείλη πλαδαρότητος τῶν ἱστῶν,
γάλης τῶν μερῶν ἀγγειοβριθείας καὶ τῆς εἰς πολλὰς περιστάσεις
δους τῶν φλεβῶν καταστάσεως, ὡς ἀναφέρει ὁ Purcello.

Αἱ κατὰ τὸν κόλπον κακώσεις ἔχουσιν ἐνίοτε δυσάρετα ἀπογενν
συντελουμένης κοινωνίας μεταξὺ τοῦ κόλπου καὶ τῆς κύστεως ἢ τοῦ
θυσμένου ἑντέρου, ὅτε προκύπτουσι κολποκυστικὰ ἢ κολποεντερικὰ
για. Κατὰ τὸν τραυματισμὸν τὸ ὅπλον διωθεῖται ἐνίοτε εἰς τὴν κοιλ
τοῦ περιτοναίου, ἐπέρχεται δὲ ἡ μεγάλη αἵματος ἔκχυσις ἐν τῷ κοιλ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοναίου, ἡ τραυματισμὸς τῶν ἐντέρων, ἡ προπτωσις αὐτῶν διὰ τοῦ
ύματος καὶ αἱ τούτων ἐν γένει συνέπειαι.

Ἡ μήτρα, αἱ ὠοθῆκαι καὶ αἱ σάλπιγγες σπανίως ὡς ἐκ τῆς ἀνατομι-
αὐτῶν θέσεως τιτρώσκονται. Ἡ κενὴ μήτρα τιτρωσκομένη μικρὰν
έχει βαρύτητα, τὸ ἐναντίον ὅμως συμβαίνει εἰς τὴν ἔγκυον μήτραν,
καὶ ἡ αἱμορραγία, καὶ ἡ ἐπισυμβαίνουσα ἔκτρωσις, καὶ ἡ τοῦ ἐναμνίου
οῦ ἔκχυσις ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ περιτοναίου κτλ. συνεπάγονται ἐπικίνδυνα
θανατηφόρα ἀποτελέσματα· οὐδὲν ἧττον ὅμως εἴς τινας περιστάσεις,
ἐξαιρετικὰς, καθ' ἃς ἐγκαίρως καὶ καταλλήλως προσφέρεται ἡ δέουσα
απεία καὶ τὸ τραῦμα δὲν εἶναι μέγα, ἡ παθοῦσα σώζεται.

δ. *Κατὰ τὰ ἄκρα.* — Ἡ βαρύτης τῶν κατὰ τὰ ἄκρα αἰκιῶν καὶ κακώσεων
αι διάφορος ἀναλόγως τοῦ παθόντος ἱστοῦ καὶ τῶν λειτουργιῶν ἃς οὗτος
νεργεῖ, ὡς τοῦ δέρματος, τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ, τῶν ἀπονευρώσεων, τῶν
ῶν, τῶν αἱματοφόρων ἀγγείων, τῶν νεύρων καὶ τῶν ὀστῶν. Τὰ κατὰ τὰ
α τραύματα ἀποβαίνουσιν ἐνίοτε θανατηφόρα, ὡς καὶ τὰ τῶν σπου-
ων διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς ὀργάνων, εἴτε διότι δὲν εἶναι ἐφικτὴ
έουσα βοήθεια, εἴτε διότι ἡ τοῦ τραύματος θέσις δὲν παρέχει ἐλπίδας
τυχίας ἐξ ἐπικινδύνων ἐγχειρήσεων. Ἀλλ' ὅμως τὰ κατὰ τὰ ἄκρα
ύματα συνεπάγονται συνηθέστατα τὴν ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν εἴτε
ροδικὴν εἴτε διαρκῆ, διότι εἶναι τὰ ὄργανα τῆς ἐξωτερικῆς ζωῆς καὶ
τι δι' αὐτῶν διενεργοῦνται τὰ ἐπαγγέλματα.

Τινὰ τῶν τραυμάτων τούτων συνεπάγονται καὶ τρώσεις τῶν κατὰ βά-
ς ἀρτηριῶν, ὅτε ἡ ἐπίσχεσις τῆς ἐκ τούτων αἱμορραγίας ὡς ἐκ τῆς θέ-
ως τοῦ τρωθέντος ἀγγείου καὶ τινων παρομαρτουσῶν περιστάσεων ἀπο-
άνει ἀνέφικτος, ὁ δὲ θάνατος ἄφευκτος (Ὀρ. Παρατ. 17.).

Ἄλλοτε ἡ αἱμορραγία ἐπαναλαμβάνεται συχνότερον, ἡ δὲ τῶν μεγά-
ν κορμῶν περίδεσις ἀποβαίνει ματαία, τῆς αἱμορραγίας ἐπαναλαμβανο-
νης ἀπὸ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων. Ἐν γένει τὰ μᾶλλον ἐπικίνδυνα ὑπὸ
ν ἔποψιν τῆς αἱμορραγίας τραύματα τῶν ἄκρων εἶναι τὰ κατὰ τὴν μα-
άλην καὶ τὴν βουβωνικὴν χώραν.

Τὰ εἰς τοὺς δακτύλους καὶ ἰδίως τῆς χειρὸς τραύματα, καίτοι καθ'
υτὰ ἐλαφρὰ καὶ χωρὶς διὰ τὴν καθόλου ὕπαρξιν βαρειῶν συνεπειῶν
ὴν ἐκτάκτων περιστάσεων, ἀποβαίνουσιν ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν
σουδαῖα διὰ τὴν ἐκ τούτων ἐπιγενομένην πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητα,
ε τὸ μέγα διὰ τὸν ἰατροδικαστὴν ζήτημα εἶναι, μήπω ὑπαρχούσης ὁλο-
ήρου τοῦ δακτύλου ἀπωλείας, ἂν ἡ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης ἔσται διαρ-
ὶς ἢ παροδική.

β'. *Ἐπιπλοκαὶ ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν κακώσεων.* — Τὰ *θλάσματα* ἐν
ένει ἀποβαίνουσι βαρέα ἕνεκα τῆς ὑπ' αὐτῶν προκαλουμένης νευρικῆς

Εθνικό Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέ

διακινήσεως καὶ τῶν ἀπὸ βλάβης τῶν μυῶν τοπικῶν παραλύσεων· ἡ τ
θλασμάτων βαρύτης εἶναι ἔτι μᾶλλον σπουδαία ὑπαρχούσης συντρίψε
τῶν ὀργάνων διὰ τὴν ἐπιγενομένην τότε γάγγραιναν καὶ τὰς ἀπὸ τα
της συνεπείας.

Τὰ διὰ *νυσσόντων* ὀργάνων τραύματα προκαλοῦσιν οὐχὶ σπανίως ἐ
γενεῖς αἱμορραγίας, ὡς καὶ νόθα δευτεροπαθῆ ἀνευρύσματα. ἄτινα ὁ
τροδικαστὴς ὀφείλει νὰ προεικάσῃ, καὶ ἄτινα ἐνίοτε ἐντελῶς παραλλ
σουσι τὰς συνεπείας τραύματος ἐν ἀρχῇ φαινομένου ὀλίγον βαρέος.
Tardieu (1) παρετήρησε διὰ νύξεως τραῦμα κατὰ τὴν καμπὴν τοῦ
κῶνος, τὴν 17 ἡμέραν ἐξωτερικῶς σχεδὸν ἐντελῶς ἐπουλωμένον, προκα
σαν δευροπαθὲς νόθον ἀνεύρυσμα.

Τὰ διὰ *πυροβόλων ὅπλων* τραύματα συνεπάγονται ὁτὲ μὲν διάσει
ὁτὲ δὲ βαθέα ῥήγματα, καὶ ἄλλοτε νευραλγίας λίαν ἐπιμόνους παραμεν
σας ἐνίοτε ἐπί τινα χρόνον ἢ ὡς ἁπλῆ ἐπιπλοκή, ἢ ὡς ἀῤῥωστήματα ἀνία

Τὰ *κατάγματα* ὡς τὰ πολλὰ προκαλοῦσιν εἰδικὸν ὅλως ζήτημα λ
σπουδαῖον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικα
τητος, καθότι ὑπὸ καθαρῶς χειρουργικὴν ἔποψιν ἐξεταζόμενον τὸ κάτα
ἐπιβάλλει τῷ τραυματίᾳ ἀνάπαυσιν καὶ ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν
κροτέραν τῶν 20 ἡμερῶν, συνεπῶς ὁ ἰατροδικαστὴς λαμβάνων ὑπ' ὄ
κατὰ μέσον ὅρον τὸ ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα διὰ τὴν ἴασιν ἑ
στου κατάγματος ἀναλόγως τῆς φύσεως καὶ τῆς ἕδρας αὐτοῦ, ὀφείλε
ὁρίσῃ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ τὸν χρόνον τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότη
πάντοτε ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ἂν μή τι ἔκτακτον συμβῇ.

Ὀφείλει ὅμως ὁ ἰατροδικαστὴς προκειμένου περὶ καταγμάτων νὰ
κρίνῃ τὰ ἕνεκεν ἀμέσου πλήξεως ἐπὶ τοῦ κατεαγότος ὀστοῦ ὑπὸ τοῦ
τουργοῦ γενόμενα τῶν ἐμμέσως, τυχαίως ἢ ἕνεκα πτώσεως κτλ. κατὰ
πάλην γενομένων, ὁπότε τὸ κάταγμα δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ἄμεσος
ἀναγκαία τῆς ἐπιθέσεως καὶ τῶν κακώσεων συνέπεια, ἀλλ' ὅλως τυχ
καὶ ἀνεξάρτητον συμβάν· ἡ παράλειψις τῆς διακρίσεως ταύτης ἐκ μέ
τοῦ ἰατροδικαστοῦ, συναδούσης ἄλλως καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου,
γεται αὐστηροτέραν τοῦ δέοντος τοῦ νόμου ἐφαρμογήν. Δὲν εἶναι ὅ
καὶ πάντοτε εὔκολος ἡ τοιαύτη διάκρισις. Τὸ ζήτημα τῆς διακρίσεως
αἰτίας τοῦ κατάγματος προβάλλεται σχεδὸν πάντοτε διὰ τὰ κατάγμ
τοῦ κρανίου ἢ διὰ τὰ τῶν κάτω ἄκρων· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει
ζητητέον τὸ τῆς πλήξεως ἴχνος, ὅπερ ἐν γένει ἀπεικονίζεται δίκην ἐ
μώματος, ἢ ἀποτυπώματος ἀπεικονίζοντος μᾶλλον ἢ ἧττον ἀκριβῶ
δρᾶσαν ὄργανον, τοῦτο δὲ διὰ τὰ τῆς κνήμης κατάγματα ὡς τὰ πρ

(1) Nouv. Diction. etc. Τόμ. Ε'. Art. Blessures. Σελ. 311.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λάκτισμα, ἢ ῥαβδισμός, πρὸς δὲ ἡ τοῦ αἵματος διήθησις ἢ ἡ ἔκχυ-
ὐτοῦ, τοῦ κατάγματος ἀποτόκου ὄντος ἀπ' εὐθείας πλήξεως, εἶναι
ῷ μεγαλητέρα κατὰ τὸ μέρος τοῦ κατάγματος, ἢ τούτου ὄντος ἀπο-
υ πτώσεως ἢ ἐν γένει τυχαίου συμβάντος. Τέλος τὰ ὀστᾶ κατάγνυν-
κατὰ τὴν ἀπ' εὐθείας πλῆξιν καθ' ἃ μέρη αὐτὴ ἐπέδρασεν οὐχὶ δὲ
εἰς τοὺς οὕτω δὴ ἀποκαλουμένους τόπους ἐκλογῆς, ἔτι δὲ τὰ κατεα-
τοῦ ὀστοῦ ἄκρα εἶναι ἧττον λοξά. Ὡς πρὸς δὲ τὴν διάκρισιν τῶν
ίων ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων καταγμάτων τοῦ κρανίου, τὸ πολυτιμώ-
ν διακριτικὸν σημεῖον εἶναι ἡ ἕδρα τοῦ κατάγματος, τοῦ τυχαίου
βαίνοντος εἰς ὡρισμένα τοῦ κρανίου σημεῖα τὰ μᾶλλον εἰς τὴν πλῆξιν
θειμένα, ἐνῷ τοὐναντίον τοῦ μὴ τοιούτου εὑρισκομένου ἀδιακρίτως εἰς
τοῦ κρανίου σημεῖον, ἔνθα τὸ δρᾶσαν ὄργανον ἐνήργησεν.

Τὰ κατάγματα ἐν γένει εἴς τινας περιστάσεις εἶναι λίαν ἁπλαῖ βλάβαι,
τε ὅμως τοὐναντίον ἀποβαίνουσι λίαν βαρέα παθήματα μέχρι κινδύ-
τῆς ζωῆς, ἅτε δὴ ἐπιβάλλοντα τὴν ἐκτέλεσιν ἀλγεινῶν χειρισμῶν καὶ
ωτηριάσεων. Τὰ μετὰ τραύματος τῶν μαλθακῶν μορίων συνοδευόμενα
ἐν γένει πολλῷ βαρύτερα τῶν μὴ τοιούτων, ἐπίσης τὰ εἰς τοὺς παῖ-
κατάγματα εἶναι πολλῷ ἐλαφρότερα τῶν εἰς τοὺς ἐφήβους, καὶ τὰ τού-
πάλιν ἐλαφρότερα τῶν εἰς τοὺς γέροντας. Τὰ τῶν διαφύσεων ἧττον
έα τῶν κατὰ τὰ ἄκρα τῶν ὀστῶν καὶ ἰδίως τῶν ἐπινεμομένων τὰς ἀρ-
σεις. Τὰ ἀμέσως διὰ πλήξεως εἶναι πολλῷ βαρύτερα τῶν ἐξ ἀντιτυ-
διότι τὰ πρῶτα συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ ἰσχυροῦ τῶν μαλθακῶν
ων θλάσματος· τὰ λοξὰ εἶναι βαρύτερα τῶν ἐγκαρσίων, ἅτινα δὲν
ειναι εὐκόλως εἰς μετατόπισιν τῶν κατεαγότων ἄκρων· τὰ δὲ ἐν
ματι V κατάγματα, ὡς κατέδειξαν οἱ Gosselin, Berenger, Féraud
εἶναι κατ' ἐξοχὴν βαρέα, διότι ἐπιπλέκονται ὑπὸ βλάβης τῆς κατω-
ου κειμένης ἀρθρώσεως ἕνεκα τῆς συνεχείας τοῦ ῥήγματος ἀπὸ τοῦ κω-
δοῦς πέρατος τοῦ V πρὸς τὴν παρακειμένην ἄρθρωσιν, τούτου ἕνεκα
βαίνουσι κινδυνώδη καὶ καθ' ἑαυτὰ καὶ ἕνεκα τῆς συνοδευούσης αὐτὰ
ματικῆς ἀρθρίτιδος, ἔτι δὲ βαρύτερα εἶναι ἐπιπλεκόμενα καὶ μετὰ
μάτων, ὁπότε ὁ θάνατος εἶναι ἄφευκτος ἂν ἐγκαίρως δὲν ἐνεργηθῇ ὁ
ωτηριασμός.

Τὰ γειτνιάζοντα κατάγματα εἰς ἐπίσημα ὄργανα, ὧν ἡ πρωτοπαθὴς ἢ
τεροπαθὴς βλάβη ἀποβαίνει ἐνίοτε ἐπικίνδυνος, ἔχουσι καὶ λίαν βαρεῖαν
λίαν δυσκόλως ὁριζομένην τὴν πρόγνωσιν.

) *Gosselin.* — Remarques sur les fractures en V et sur les infections auxquel-
elles donnent lieu. — Mémoires de la société de Chir. Paris 1863. Τόμ. Ε'.
149.

Δημόσιο Κεντρικό Βιβλιοστάση, Πάτρα

Τὰ πολλαπλᾶ ἐν γένει κατάγματα, τουτέστιν τὰ συγχρόνως εἰ
τερα ὁστᾶ ἐδράζοντα, κατὰ τὸν A. D. Valette (1), δὲν εἶναι ὅσῳ
πιστεύεται βαρέα.

Ἡ τῶν *ἐξαρθρημάτων* ἐν γένει ἴασις εἶναι ταχεῖα, ἐνίοτε ὅμω
πάγονται δευτεροπαθεῖς ἐπιπλοκάς, ὡς παράλυσιν καὶ ἀτροφίαν τῶ
θρωθέντων μελῶν, πιθανῶς ἕνεκα τάσεως τῶν νεύρων. Ὁ Tard
ρετήρησεν ἐπισυμβᾶσαν μυϊκὴν προϊοῦσαν ἀτροφίαν τοῦ ἑτέρου τ
χιόνων ἕνεκεν ἐξαρθρήματος μετὰ μεγάλης τῶν μελῶν κακώσεως
μηνῶν συμβάντος.

γ'. *Ἐπιπλοκαὶ γενικαί.* — Αὗται, ἀναγόμεναι εἰς πᾶν εἶδο
σεως, σπουδαίως παραλλάσσουσι καὶ αὐτῶν τῶν ἁπλουστέρων καὶ
τέρων τραυμάτων τήν τε πορείαν καὶ τὰς ἐκβάσεις. Εἶναι δὲ 1.
σίπελας.—2. Ἡ πυαιμία.—3. Ἡ γάγγραινα.—4. Περιστάσεις
τοῦ τοῦ τραυματίου ἐξαρτώμεναι καὶ ἐπηρεάζουσαι ἀμέσως ἢ
τὰς τῶν κακώσεων συνεπείας· καὶ—5. Περιστάσεις γενικαὶ τὸ αὐ
σαι ἀποτέλεσμα.

1. *Ἐρυσίπελας·* — Θεωρητέον τὸ ἐρυσίπελας ἡ μᾶλλον συχ
μᾶλλον ἐπικίνδυνος τῶν ἐπιπλοκῶν. Εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσ
ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς διαρκείας τῆς νόσου καὶ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀ
τητος ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν τῆς προγνώσεως ὡς πρὸς τὴν εἰς θάνατ
ἀπόληξιν, προβάλλονται πολλὰ καὶ ποικίλα εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν
ματα, καὶ δὴ ἂν αἰτία κυρία καὶ ἀναμφίλεκτος τοῦ ἐρυσιπέλατο
τραυματισμός, ἢ ἑτέρα τίς περίστασις. καὶ ὁποία. Αὐταπόδεικτος τ
ἡ σπουδαιότης τοῦ ζητήματος, καθότι ἀπὸ τούτου καὶ μόνου ἐξ
πολλάκις ἡ σωτηρία τοῦ κατηγορουμένου ἀπὸ ποινῆς μήπω αὐτῷ
γούσης ὡς ἐκ τῆς βαρύτητος καὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ τραύματο
μὲν καὶ ἀκινδύνου καθ' ἑαυτό, καταστάντος ὅμως θανατηφόρου ὡ
τυχαίας μετὰ τοῦ ἐρυσιπέλατος ἐπιπλοκῆς. Δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι εἰ
τας τοὺς τραυματισμοὺς τὸ ἐρυσίπελας θεωρητέον ὡς τυχαῖον κα
ἀπὸ τοῦ τραύματος ἀμέσως ἐξαρτώμενον. τοὐναντίον ὑπάρχουσι τ
σεις καθ' ἃς τοῦτο εἶναι ἄφευκτος καὶ ἀναγκαία οὕτως εἰπεῖν τοῦ
ματος συνέπεια ὅσον καὶ ἂν τοῦτο φαίνεται εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ
καὶ ἀκίνδυνον. Ἀνάγκη συνεπῶς ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ διακρίνῃ ἐ
τὴν κυρίαν τοῦ ἐρυσιπέλατος αἰτίαν, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐκ
συντόμως ὅ,τι χρήσιμον περὶ ἐρυσιπέλατος.

Κατ' ἔθος δύο διακρίνουσιν εἴδη ἐρυσιπέλατος, τὸ τραυματικὸν

---

(1) *A. D. Valette.* — Nouv. Diction. etc. Τόμ. IE'. Art. Fractures. Pari
Σελ. 642

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρουργικὸν καὶ τὸ ἰατρικὸν ἢ αὐτοπαθές. Ἐν γένει δέ, ἐπειδὴ τὸ ἐρυσίπελας οὔτε δερματῖτις, οὔτε λυμφαγγειῖτις εἶναι, ἂν καὶ συμμετέχει καὶ τῆς μὲν καὶ τῆς δέ, δὲν εἶναι εἰλικρινής, καθαρὰ φλεγμονή, οὐδεμιᾶς ἀντιφλογιστικῆς θεραπευτικῆς μεθόδου δυναμένης νὰ παρακωλύσῃ ἢ νὰ ἀνακόψῃ τὴν πορείαν αὐτῆς, ἀλλ' εἶναι νόσος εἰδική, οὐδαμῶς πάλιν συσχετιζομένη πρὸς τοὺς ἐξανθηματικοὺς καλουμένους πυρετούς, καὶ ὡς τὰ πολλὰ ἔχουσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀπὸ σημείου τινὸς τοπικοῦ καὶ συνοδευομένη ὑπὸ γενικῶν συμπτωμάτων ὅλως δευτεροπαθῶν. Ἡ εἰδικότης ὅμως αὐτη τῆς νόσου ἀνακτέα εἰς ἀλλοίωσιν τῆς κράσεως τοῦ αἵματος, παραπλησίαν τῇ τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, καθ' ἣν ἐκδηλοῦνται διάφοροι κατὰ τὸ δέρμα παθήσεις; Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ τότε ἐξηγοῦνται τὰ ἐρυσιπέλατα, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ πλεῖστα, καθ' ἃ καταφαίνεται ἐναργῶς ἡ τῆς εἰσόδου θύρα; Ἡ τῆς εἰσόδου αὕτη θύρα, ὁ τραυματισμός, χρησιμεύει ὡς μέσον δι' οὗ δ ἀ τοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἐναιωρουμένου μιάσματος μολύνεται τὸ αἷμα; τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον μέχρι τοῦδε, φαίνεται ὅμως πιθανόν· ἀλλὰ διατὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἐρυσίπελας ἀλίσκει τὸ τραῦμα ἢ τὰ ἐγγύτατα αὐτῷ κείμενα μέρη, οὐχὶ δὲ καὶ ἑτέραν οἱανδήποτε χώραν τοῦ σώματος; Διαφέρει δὲ ἀφ' ἑτέρου καὶ τῶν ἐξανθηματικῶν πυρετῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ ἅπαξ ὑπὸ ἐρυσιπέλατος παθὼν ῥᾴδιόν τε καὶ τάχιον ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπ' αὐτοῦ ἐκ νέου ἁλίσκεται.

Ἕπεται λοιπὸν ὅτι τὸ ἐρυσίπελας εἶναι νόσος ὅλως εἰδική. Τούτου ὅμως τεθέντος γεννᾶται ἕτερον, τὸ καὶ σπουδαιότερον, ζήτημα, τίνι τρόπῳ ἡ εἰδικὴ αὕτη νόσος γεννᾶται καὶ ἀναπτύσσεται.

Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο αἱ τῶν ἰατρῶν γνῶμαι εἶναι διηρημέναι, τῶν μὲν θεωρούντων τὸ ἐρυσίπελας ὡς ἀναπτυσσόμενον ἀπὸ ὅλως ἐσωτερικῶν αἰτίων, τῶν δὲ τοὐναντίον ἀπὸ ὅλως ἐξωτερικῶν. Καὶ οἱ μὲν τὴν πρώτην ὑποστηρίζοντες δοξασίαν, Chomel καὶ Blache (1), ἐκφράζονται ὧδέ πως· « . . . τὸ ἐρυσίπελας οὐδέποτε εἶναι ἀπότοκον ἐξωτερικῆς αἰτίας, ἢ τούλάχιστον ἂν ἐξωτερική τις αἰτία συμβάλλει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ἐπενεργεῖ ὅλως δευτερευόντως, προϋποτιθεμένης ἐσωτερικῆς αἰτίας συμπραττούσης, ἰδιαιτέρας διαθέσεως ἣν ἀγνοοῦμεν· συνεπῶς ὀφείλομεν νὰ σπουδάζωμεν τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ διάθεσις αὕτη ἀναπτύσσεται, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς περιστάσεις αἵτινες προκαλοῦσι τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐρυσιπέλατος εἰς τοὺς φέροντας τὴν προδιάθεσιν. » Ἡ θεωρία αὕτη εἶναι ὅλως πρὸς τὰ πράγματα ἀσύμφωνος, καίτοι βέβαιον ὅτι ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα προδιάθεσις χωρὶς τῆς ὁποίας ἡ ἐρυσιπελατώδης αἰτία μένει ἀτελεσφόρος,

(1) *Chomel et Blache.* — Diction. de Médec. en 30 vol. Art. Erysipèle. Paris. 1835. Τόμ. IB'.

διότι τὸ τοιοῦτον εἰς πᾶσαν παρατηρεῖται νόσον, συνεπῶς οὐδὲν ἐξηγεῖ ὡς πρὸς τὴν αἰτιολογίαν ἢ τὴν φύσιν τοῦ ἐρυσιπέλατος.

Ὁπωσδήποτε ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος, μ' ὅλον τὸ πυκνὸν πέπλον τὸ καλύπτον τὴν τοῦ ἐρυσιπέλατος γένεσιν, γνωρίζομεν διὰ τὴν νόσον ταύτην δύο περιστάσεις προκαλούσας αὐτήν, ἐκ τούτων ἡ μέν, ἡ παρὰ πάντων παραδεδεγμένη, εἶναι ἡ ἐπιδημικὴ ἐπίδρασις, ἡ δέ, ἧττον παραδεδεγμένη ἀλλ' οὐχ' ἧττον ἀρκούντως ἀποδεδειγμένη, εἶναι ἡ τοῦ συγχρωτισμοῦ· αἱ δύο λοιπὸν αὗται, ἐπιδημία καὶ συγχρωτισμός, προϋποτίθησιν τὴν ὕπαρξιν ἐνεργοῦ μέσου εἰς τὰ ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου εὑρισκόμενον, ὅπερ ἁλίσκει αὐτὸν εἰς δεδομένην περίπτωσιν· ποῖον ὅμως τὸ μέσον τοῦτο; ὁποίας φύσεως; εἶναι καὶ ἔσεται ἐπὶ πολὺ εἰσέτι ἄγνωστον, ἕως ἂν ἔργα οἷα τὰ τοῦ Davaine (1) Pasteur κ. α. διὰ τὰς ἀνθρακώδεις νόσους, τοῦ Chauveau (2) διὰ τὴν δαμαλίδα καὶ τὴν εὐλογίαν διαφωτίσωσι τὸ ζήτημα.

Οἱ δὲ τἀναντία πρὸς τὴν προεκτεθεῖσαν δοξασίαν περὶ τοῦ αὐτομάτου τοῦ ἐρυσιπέλατος φρονοῦντες Trousseau (3) Piorry (4) Maurice Raynaud (5) κ. α., οὐ μόνον παραδέχονται ὅτι ἀπὸ ἐξωτερικῆς αἰτίας τὸ ἐρυσίπελας λαμβάνει τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ διατείνονται ὅτι σχεδὸν πάντοτε δι' ἀκριβοῦς ἐρεύνης ἀνακαλύπτεται ἐπὶ τοῦ δέρματος λύσις τις τῆς συνεχείας ἔστω καὶ λίαν σμικρά, θεωρητέα ὡς θύρα εἰσόδου εἰς τὸν παράγοντα τὴν νόσον ἰόν· ἡ γνώμη δὲ αὕτη δὲν ἀληθεύει μόνον διὰ τὰ τοῦ θώρακος καὶ τῶν ἄκρων ἐρυσιπέλατα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ τοῦ προσώπου, θεωρούμενα ὡς τὰ κατ' ἐξοχὴν ἰατρικὰ ἢ αὐτόματα, συνεπῶς διὰ τῆς γνώμης ταύτης ἐπὶ τοσοῦτον περιορίζεται ὁ τῶν ἰατρικῶν ἐρυσιπελάτων κύκλος, ὥστε κατά τινας ἐντελῶς ταῦτα ἐλλείπουσι· κατὰ τὸν Mettacheimer μάλιστα ὑπάρχουσι περιστάσεις βραδύτητος τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐρυσιπέλατος, ὅτε τοῦτο δὲν ἀναπτύσσεται διαρκοῦντος τοῦ τραυματισμοῦ ἀλλ' ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπούλωσιν, περὶ τὴν ἀρτίως σχηματισθεῖσαν οὐλήν.

Τούτων τεθέντων ὀφείλομεν εἰς τὴν παροῦσαν τῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὸ ἐρυσίπελας ἐν γένει εἶναι νόσος ἀπὸ τῶν ἐκτὸς εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμὸν παρεισφρύουσα, ἐπομένως ἐπιδημικὴ καὶ κολλητική, καὶ ὅτι ὡς τὰ πολλὰ ἢ πάντοτε εὑρίσκει ὡς θύραν εἰσόδου λύσιν τινὰ τῆς συνεχείας τοῦ δέρματος.

Ἡ τοιαύτη τοῦ πράγματος ἀνάλυσις, ἢ μᾶλλον τὸ προεκτεθὲν συμπέ-

---

(1) *Davaine.* — Nouv. Diction. etc. Τόμ. Ζ'. Art. Charbon.

(2) *Maurice Raynaud.* — Nouv. Diction. de Méd. Τόμ. ΙΔ'. Paris. 1871. Art. Erysipèle. Σελ. 35.

(3) *Trousseau.*—Clinique méd. de l'hôtel Dieu. Paris. 1868. 2 éd. Τμ. Α'. Σλ. 167.

(4) *Piorry.* — Traité de Médecine pratique.

(5) *Maurice Raynaud.* — Αὐτόθι. Σελ. 36.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τραῦμα, ἐπὶ τῶν ἐπικρατουσῶν δοξασιῶν καὶ κλινικῶν παρατηρήσεων, συμβάλλει ὅπως καταστήσῃ ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν τὸ ζήτημα τῆς σχέσεως τοῦ ἐρυσιπέλατος πρὸς τὸ τραῦμα δυσχερέστερον, διότι ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς τὸ ἐπιδημικὸν καὶ κολλητικὸν αὐτοῦ διευκολύνει τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, ἀφ' ἑτέρου ἡ δοξασία ὅτι πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, μ' ὅλην τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐξωτερικοῦ μιάσματος, ἀπαιτεῖται θύρα εἰσόδου ἐπὶ τοῦ δέρματος, γεννᾷ τὴν ἀντιλογίαν, ὅτι, ἂν τοιαύτη θύρα, τὸ τραῦμα, δὲν ὑπῆρχε, βεβαίως δὲν θὰ ἀνεπτύσσετο τὸ ἐρυσίπελας καὶ αἱ συνέπειαι αὐτοῦ, ἄρα τὸ τραῦμα θεωρητέον ὡς ἡ κυρία τοῦ κακοῦ αἰτία.

Τοιοῦτον τὸ συμπέρασμα τὸ ἐκ τῶν προγενεστέρων δοξασιῶν προκύπτον, ἀλλ' ὁ ἰατροδικαστής, ἀναπολῶν τὸ τοῦ Fodéré ῥητὸν ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἐτάξαμεν ὡς πρὸς τὰς ἐπιπλοκὰς τῶν τραυμάτων, ὀφείλει νὰ διακρίνῃ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἡ τοῦ ἐρυσιπέλατος ἀνάπτυξις, καίτοι ἑτέρων συντελουσῶν περιστάσεων διὰ τὴν αὐτόματον αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, ἀποκλειστικῶς ἀποδοτέα εἰς τὸ τραῦμα, καὶ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς τὸ τραῦμα δευτερευόντως καὶ ὅλως μεμακρυσμένως ἢ καὶ οὐδόλως ἴσως συνετέλεσεν εἰς τὴν γένεσιν αὐτοῦ.

Εἰς τὴν δικαίαν καὶ ἀσφαλῆ τῶν περιστάσεων αὐτῶν ἐκτίμησιν ὀφείλομεν νὰ διακρίνωμεν κατὰ πρῶτον δύο περιστάσεις συντελεστικὰς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐρυσιπέλατος, τὴν ὕπαρξιν ἐπιδημίας τῆς νόσου, καὶ τὴν ἔλλειψιν τοιαύτης. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, πᾶν τραῦμα, οἱασδήποτε φύσεως, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἁπλοῦν καὶ ἐλαφρόν, ὑπόκειται ἀπαρεγκλίτως κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς ἐπιπλοκὴν μετὰ ἐρυσιπέλατος· ἐπιδημίαι δὲ ἐρυσιπελάτων παρατηροῦνται μὲν πανταχοῦ, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰ νοσοκομεῖα, ἔνθα μεγάλη ὑπάρχει συσσώρευσις ἀῤῥώστων καὶ μάλιστα χειρουργικὰς φερόντων νόσους, εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, καὶ πρὸ πάντων καθ' ἃς ἐποχὰς ἐπικρατοῦσιν ἐπιδημίαι ἐπιλοχίων πυρετῶν ἢ προσομοίων σηπεδονωδῶν νόσων, σπανιώτεραι δὲ εἰς τὰς μικρὰς πόλεις, τὰς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία. Αἱ ἐπιδημίαι αὗται ὡς τὰ πολλὰ παρατηροῦνται μαστίζουσαι κατὰ φεβρουάριον καὶ μάρτιον, ἀσθενέστεραι κατὰ ἀπρίλιον καὶ μάϊον, καὶ ἄλλοτε μὲν εἶναι εἰς ἄκρον θανατηφόροι ὀλίγων σωζομένων ἐκ τῶν προσβαλλομένων, ἄλλοτε δὲ τοὐναντίον ἥπιαι. Συνεπῶς εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ μὴν καταλογίσῃ εἰς βάρος τοῦ τραύματος τὸ ἀναπτυχθὲν ἐρυσίπελας, ἐκτὸς ἂν εἰδικαὶ καὶ ὅλως ἐξαιρετικαὶ περιστάσεις πείσωσιν αὐτὸν περὶ τοῦ ἐναντίου.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, τῆς ἐντελοῦς τῆς ἐπιδημίας ἐλλείψεως, ὁπότε σποραδικὰ μόνον παρατηροῦνται ἐρυσιπέλατα, ἄτινα, καίτοι ἀναγνωρίζοντα τὴν αὐτὴν παθογένειαν, ἔχουσι χρείαν ὅπως ἀναπτυχθῶσιν ἰδιαιτέρων ὅλως καὶ ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ τότε πρὸς εἰλικρινῆ τοῦ πράγματος ἐκτίμησιν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐρυσιπέλατος ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ, καὶ τὰς λοιπὰς παρομαρτησάσας περιστάσεις.

Ὁ χρόνος κυρίως τῆς τοῦ τραυματικοῦ ἐρυσιπέλατος ἀναπτύξεως εἶναι κατὰ τὰς πρώτας 6 ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ ἡμέρας, πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς πυήσεως, ὅτε ἐπιγίνεται ὡς τὰ πολλὰ φλεγμονὴ μᾶλλον ἢ ἧττον ἔντονος· μετὰ τὰς πρώτας δὲ 6 ἡμέρας, ἐγκαταστάσης ἤδη τῆς πυήσεως καὶ τῆς πυογόνου μεμβράνης ἐντελῶς οὔσης ἐσχηματισμένης, τὴν δεκάτην, δωδεκάτην, δεκάτην πέμπτην, εἰκοστὴν ἡμέραν, ἢ καὶ βραδύτερον ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ, μὴ ὑπαρχούσης ἀφθόνου πυήσεως, τὸ ἐρυσίπελας ἀναπτυσσόμενον ἀποδοτέον μᾶλλον εἰς ἄλλην αἰτίαν ἢ τὸν τραυματισμόν, πιθανῶς δὲ τὸ τραῦμα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐχρησίμευσεν ἁπλῶς ὡς θύρα εἰσόδου.

Τὸ ἐρυσίπελας συχνότερον ἀναπτύσσεται ὡς ἄμεσος τοῦ τραύματος συνέπεια μετὰ τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων καὶ θλαστικῶν ὀργάνων τραύματα, καὶ δὴ καθ' ἃς περιπτώσεις ὡς ἐκ τῆς ἕδρας τῶν τραυμάτων ἐγένετο μεγαλητέρα σύντριψις καὶ κάκωσις τῶν μαλθακῶν μορίων, συνεπῶς καὶ μᾶλλον ἔντονος φλεγμονὴ ἀναπτύσσεται καὶ πύησις ἀφθονοτέρα καὶ διαρκεστέρα γίνεται, μετὰ τὰ τραύματα τῶν ἀπονευρώσεων ἢ καὶ τῶν γειτνιαζόντων εἰς ταύτας μορίων, ὡς ἐπίσης καὶ μετὰ τὰ τῶν λυμφατικῶν ἀγγείων. Ἧττον συχνὰ ἀναπτύσσεται μετὰ τὰ διὰ νύξεως τραύματα, καὶ μάλιστα ὁσάκις ταῦτα δὲν ἀλίσκουσιν ἀπονευρώσεις. Τὰ σπανιώτερον τέλος προκαλοῦντα τὸ ἐρυσίπελας τραύματα εἶναι τὰ διὰ τμητικῶν ὀργάνων, ἐκτὸς ἂν ὡς ἐκ τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ βάθους αὐτῶν ἐπιγίνεται ἄφθονος καὶ παρατεταμένη πύησις.

Ἐχέτω ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ὁ ἰατροδικαστής, πλὴν τῶν προσημειωθεισῶν περιστάσεων, καὶ τὴν θεραπευτικὴν ἀγωγήν· οὕτω ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς θεραπείας τοῦ τραύματος ῥαφαὶ διατείνουσαι, ἐρεθίζουσαι καὶ φλεγμαίνουσαι τὸ τραῦμα, ὡς τοῦτο ἐνίοτε συμβαίνει εἰς τὰ κατὰ τὴν κεφαλὴν τραύματα, ἔνθεσις καὶ σφήνωσις ἐντὸς τῶν χειλέων τοῦ τραύματος μοτῶν ἁπλῶν ἢ μετὰ ἐρεθιστικῶν ἀλοιφῶν, δι' ὧν ἄλλοτε μὲν παρεμποδίζεται ἡ τοῦ τραύματος ὁμαλὴ καὶ κανονικὴ σύμφυσις, ἄλλοτε δὲ προκαλεῖται φλεγμονή, ἄλλως μὴ κανονικῶς ἀναπτυχθησομένη ὡς ἐκ τοῦ εἴδους καὶ τῆς φύσεως τοῦ τραύματος, μᾶλλον ἢ ἧττον ἔντονος συνεπαγομένη τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐρυσιπέλατος, παρημελημένη ἀγωγή, παρεκτροπαὶ περὶ τὴν δίαιταν καὶ ἰδίᾳ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἕπεται ὅτι ὁ ἰατροδικαστής, κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀναπτύξεως ἐρυσιπέλατος κατὰ τὴν πορείαν τραύματος, δέον ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐπιδημικὴν κατάστασιν, τὸν τόπον ἔνθα ἐνοσηλεύετο ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματίας, τὸν χρόνον ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ καθ' ὃν ἀνεπτύχθη τὸ πελας, τὸ εἶδος τῆς θεραπείας τοῦ τραύματος, τὸ μέρος τοῦ σώμα- ίνθα τὸ πρῶτον ἐνεφανίσθη τὸ ἐρυσίπελας, τῶν κυρίως τραυματικῶν πελάτων ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ τραύματος αὐτοῦ, καὶ τὰς λοιπὰς πα- ρτούσας περιστάσεις. Μόνον μετὰ τὴν τοιαύτην λεπτομερῆ καὶ ἀκριβῆ ασιν ἁπάντων τῶν γεγονότων καὶ τὴν βεβαίωσιν αὐτῶν ἐπιτρέπεται ὸν συμπέρασμα, ἂν τὸ ἐρυσίπελας καὶ αἱ συνέπειαι αὐτοῦ ἀνήκουσιν ὸ τραῦμα ἢ οὔ, ἐν πάσῃ δὲ ἄλλῃ περιπτώσει ὁ ἰατροδικαστὴς ἔστω λακτικὸς εἰς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ.

Πυαιμία.—Ἡ πυαιμία ὡς ἐπιπλοκὴ τῶν τραυμάτων θεωρητέα ὡς ν μὲν τοῦ ἐρυσιπέλατος συχνή, μᾶλλον ὅμως φονικὴ καὶ δικαιότερον ὸ τραῦμα ἀποδιδομένη, ἅτε δὴ ὡς τὰ πολλὰ ἀναπτυσσομένη συνεπείᾳ ματισμοῦ. Καὶ ἐνταῦθα ὅπως καὶ εἰς τὸ ἐρυσίπελας ὀφείλομεν νὰ ίνωμεν τὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἰδίως ἡ πυαιμία ἀπὸ τοῦ τραύματος ᾶται, τουτέστιν πρωτογόνως ἀναπτύσσεται, καὶ καθ' ἃς εἰς ἄλλην εται αἰτίαν, ὁ δὲ τραυματισμὸς χρησιμεύει ὅπως καὶ εἰς τὸ ἐρυσιπε- ὡς θύρα εἰσόδου.

Ἡ πυαιμία ἀναπτύσσεται εἰς περιστάσεις μήπω εἰσέτι ἐντελῶς ὡρι- ας, ἐκ τῆς σήψεως τοῦ αἵματος, τοῦ πύου, ἢ ἄλλων τῆς οἰκονομίας ν εἰς τὰ τραύματα ἐπιδρώσας καὶ γεννώσας εἰδικὸν φύραμα, συντε- εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς νόσου ἀπὸ ἑνὸς τραυματίου εἰς ἕτερον μήπω δόσιμον πῦον γεννῶντα· οὕτω λοιπὸν τῆς πυαιμίας ἅπαξ ἀναπτυ- της προκαλεῖται ἐπιδημία ἐξαπλουμένη εἰς ἅπαντας τοὺς τραυματίας, τῶς ὀφείλομεν νὰ διακρίνωμεν δύο τρόπους ἀναπτύξεως τῆς πυαιμίας, μεμονωμένην ἀνάπτυξιν, ὅτε ὡς ἐκ πολλῶν παρομαρτουσῶν περιστά- ἀνεξαρτήτων τῆς φύσεως τοῦ νοσογόνου αἰτίου περιορίζεται μόνον ὸν κατὰ πρῶτον παθόντα τραυματίαν, καὶ τὴν δίκην ἐπιδημίας ἐξά- σιν αὐτῆς, ὅτε ἐκ τοῦ μεμονωμένου οὕτως εἰπεῖν ἐξαπλοῦται εἰς σει- ὁλόκληρον τραυματιῶν μοιραίως ὑποκυπτόντων εἰς τὸ φθοροποιὸν ο νοσογόνον αἴτιον, ἀσχέτως πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸ εἶδος τοῦ τραύ- ος, τὴν πορείαν καὶ τὸ στάδιον αὐτοῦ, τὴν ἕξιν καὶ τὰς ἰδιαιτέρας τραυματίου περιστάσεις.

ὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πυαιμίας, ὡς σποραδικῆς ἢ πρωτογόνου νόσου, ἄλλουσιν αἱ ἑξῆς ἰδίως περιστάσεις, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἰς τὴν παροῦσαν ἐπιστήμης κατάστασιν εἶναι γνωστόν· 1. ὁ τραυματικὸς πυρετός. διαμονὴ ἐν τῷ τραύματι τοῦ ἡλλοιωμένου πύου καὶ ἡ ἀνάμιξις αὐ- μετὰ ὑγρῶν ἀλλοτρίων, καὶ 3. ἡ φυσιολογικὴ τοῦ ὀργανισμοῦ ἐξάν- ις.

Ὁ τραυματικὸς πυρετὸς τὰ μάλιστα συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

νοσογόνου τῆς πυαιμίας ἰοῦ· ὅσῳ μᾶλλον ὁ πυρετὸς εἶναι ἔντονος καὶ
κῆς, τόσῳ μᾶλλον οἱ φόβοι τῆς ἀναπτύξεως τῆς νόσου ἀποβαίνουσι μ
λήτεροι. Ἡ καθημερινὴ πεῖρα διδάσκει ὅτι ἡ διαμονὴ τοῦ πύου ἐν
τραύμασιν, καὶ δὴ ἡ μίξις αὐτοῦ μετὰ τοῦ αἵματος, ἢ ἡ μίξις μετ
τοῦ σηπεδονωδῶν ὑλῶν ἢ οὐσιῶν καὶ σωμάτων ἐχόντων τὴν ἰδιότητα
προκαλεῖν ἰδιαιτέραν τοῦ πύου ζύμωσιν, συντελοῦσιν οὐσιωδῶς εἰς τὴ
νεσιν τοῦ τῆς πυαιμίας ἰοῦ, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ἀναπτύσσεται ἡ σηπεδ
δης αὕτη κατάστασις, ἢ τίνες αἱ οὐσίαι αἱ τὴν ζύμωσιν τοῦ πύου πρ
λοῦσαι, δὲν εἶναι ἡμέτερον ἔργον ἐνταῦθα νὰ συζητήσωμεν καὶ ν' ἀν
σωμεν, λέγομεν μόνον ὅτι αἱ συντελοῦσαι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τῆς
μίας ἰοῦ συνθῆκαι φαίνονται ἔχουσαι μεγάλην πρὸς τὴν ἀνάπτυξι
ἰοῦ τοῦ ἐπιλοχίου πυρετοῦ ἀναλογίαν. Ἐπίσης ἡ καθημερινὴ παρατ
σις διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἡ ἀνεπαρκὴς τροφή, ἡ μεγάλη καὶ παρατετο
πυόῤῥοια, οἱ νευρικοὶ κλονισμοί, οἱ συντελοῦντες εἰς τὴν φυσιολογικὴν κα
μένην ἐξάντλησιν, συμβάλλουσι τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πυαι

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κύρια τῆς σποραδικῆς πυαιμίας αἴτια, δὲν ἐ
ὅμως ὅτι ἀπαρεγκλίτως ταῦτα προκαλοῦσι πάντοτε τὴν ἐπιπλοκήν
την, ὑπάρχουσι καὶ περιστάσεις καθ' ἃς τραυματίαι μ' ὅλην τὴν συ
μὴν τῶν προμνησθέντων αἰτίων διανύουσι τὰ στάδια τῆς ἐπουλώσεω
τραυμάτων αὐτῶν χωρὶς τῆς ἐπιπλοκῆς ταύτης.

Διὰ δὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιδημίας τὸ μόνον συμβάλλον εἶναι ἡ
ρουσία τραυματίου ἐν αἰθούσῃ χειρουργικῶν ἀῤῥώστων πάσχοντος
πυαιμίαν.

Ἐκ τούτων γίνεται δῆλον ὅτι καθ' ἃς μὲν περιπτώσεις ἡ περὶ ἧς
κειται ἐπιπλοκὴ ἀναπτύσσεται μονομερῶς καὶ εἰς μέρη ἔνθα οὐδ
συμβάλλουσιν ἄλλα ἀπὸ τοῦ τραύματος ἄσχετα αἴτια εἰς τὴν ἀνάπ
αὐτῆς, καὶ δὴ ἐν αἰθούσῃ ἔνθα νοσηλεύεται ἔστω καὶ εἰς τραυματίας
σχων πυαιμίαν ἢ λεχωΐς πάσχουσα ἐπιλόχειον πυρετὸν κτλ., θεωρητ
ἀπὸ τοῦ τραύματος ἄσχετος καὶ ἀποδοτέα εἰς ἀλλότρια τῷ τραυ
σμῷ αἴτια.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν τῶν τραυμάτων τὰ μᾶλλον εὐ
πυαιμίαν προδιαθέτοντα, δι' οὓς ἐξεθέσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν λόγους,
ἰδιαζόντως τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα, κατὰ δεύτερον δὲ
τὰ θλαστικά, τέλος δὲ τὰ διὰ νυσσόντων καὶ τμητικῶν ὀργάνων, ἐν
ὅσα ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ μᾶλλον ἄφθονον πύησιν προκα
καὶ εἰς καθέσεις τοῦ πύου συντελοῦσιν.

Πλὴν τῶν προσημειωθεισῶν περιστάσεων τῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξι
πυαιμίας συμβαλλουσῶν ἐχέτω ὁ ἰατροδικαστὴς ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ κα
διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ τραύματος θεραπευτικὴν ἀγωγήν, διότι οὐχὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ως προσαλλεται υπο της υπερασπισεως ως αιτια της πυαιμιας αδεξιος αι κακη θεραπεια, ως τοιαυτη δε θεωρητεα απροσεκτως γενομενη φλεων περιδεσις, μεσα συντελουντα εις ορθονον πυησιν, καθεσεις πους. κτλ.

3. *Γάγγραινα.*—Ουχι σπανιως η γαγγραινα επιπλεκει τα τραυματα κατα την πορειαν αυτων. Ειναι δε αυτη η γαγγραινα των νοσοκομειων επιδημικη, οτε πολλακις επενδυεται τον τυπον της διφθεριτικης των ελκωδων επιφανειων παθησεως, η σποραδικη και τα τραυματα μονον αλικουσα.

Της πρωτης και η διαγνωσις και η προγνωσις μετα τα περι ερυσιπελατος και πυαιμιας ρηθεντα αποβαινει ευκολος. Η δε δευτερα αναπτυσσεται ως τα πολλα εις τα δια πυροβολων οπλων τραυματα, τα θλαστικα, καθ' α η συντριψις των μαλθακων μοριων μαλλον η ηττον μεγαλη εστιν τε και μεχρι νεκρωσεως αφικνειται, μοιραιως δε γαγγραινουνται και νεκρουνται οι κακωθεντες ιστοι· σπανιως αναπτυσσεται εις τα δια νυξεως η δια μηκτικων οργανων τραυματα. Συνηθως η γαγγραινα αναπτυσσεται τας πρωτας μετα τον τραυματισμον ημερας, οτε η φλεγμονη υπαρχει εισετι εντονος και το μοριον ως εκ της βιας και της κακωσεως δεν εκτησατο εισετι την προτεραν αυτου ζωτικοτητα.

Αι περι της πυαιμιας ως προς την εξαρτησιν αυτης αμεσως απο του τραυματος κρισεις εφαρμοζονται και επι της γαγγραινης· μονον δηλοτι καθ' ας περιστασεις αυτη αναπτυσσεται εις νοσοκομειον ενθα επικρατει επιδημικως, η ενεκα παρημελημενης η κακης θεραπειας δεον οπως μη θεωρηθη ως αμεσον και αναγκαιον του τραυματος απογεννημα, τουναντιον δε εις απασας τας λοιπας περιστασεις, και δη της φυσεως των τραυματων συντελουσης εις την αναπτυξιν αυτης, αποδοτεα εις αυτα και θεωρητεα ως συνεπεια αυτων επιβαρυνουσα τον αυτουργον.

Β'. *Περιστάσεις από τοῦ τραυματίου ἐξαρτώμεναι καὶ ἐπηρεάζουσαι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὰς τῶν κακώσεων συνεπείας.*

Γνωστον εκ της χειρουργικης οτι η ηλικια, η εξις, η κατασταση της υγειας, αι ηθικαι του τραυματιου διαθεσεις κτλ. μεγαλως επηρεαζουσι την τε πορειαν και τας αποληξεις των κακωσεων εν γενει.

Ο,τι κυριως ενδιαφερει τον ιατροδικαστην αναφορικως προς τας αμεσους και εμμεσους των κακωσεων συνεπειας ειναι, η προγενεστερα τω τραυματισμω η η κατ' αυτον της υγειας του τραυματιου κατασταση, καθοτι διαθεσικαι νοσοι, ως χοιραδες, ραχιτις κτλ. παρακωλυουσι την των τραυματων ιασιν. Επισης ενδιαφερουσα ειναι και η μετα προσοχης και λεπτομερειας εξετασις της καταστασεως εις ην διετελει το τρωθεν σπλαγχνον κατα τον τραυματισμον, ως η πνευμονικη φυματιωσις δια τα κατα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

τοὺς πνεύμονας καὶ τὸν θώρακα ἐν γένει τραύματα, ἡ ἐντεροκήλη διὰ τ
κατὰ τὴν κοιλίαν κ. ὁ. κ., ὡς καὶ ἡ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις τῆς κατ
τὴν πορείαν τοῦ τραύματος ἀναπτυχθείσης νόσου κτλ. Ἅπασαι αὗται α
περιστάσεις σπουδαίως παραβλάπτουσι τὴν τῶν τραυμάτων πορείαν,
προκαλοῦσιν ἀπογεννήματα ποικίλα, ὧν ἡ ἐκτίμησις ἀνατίθεται ἑκάστοτ
τῷ ἰατροδικαστῇ· ταυταὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τῆς κυήσεως.

Περίπτωσις ἰδιαιτέρα λίαν συχνὰ παρατηρουμένη καὶ μεγάλης σπου
δαιότητος εἶναι ἡ κατάστασις τῆς μέθης, εἰς ἣν ὁ τραυματίας κατὰ τὸ
χρόνον τοῦ τραυματισμοῦ διετέλει, προδιαθέτουσα ὅλως εἰδικῶς τὸν τραυ
ματίαν καὶ ἐκ θεμελίων ἀλλοιοῦσα τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τραυματισμοῦ
Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ μέθη ἀποβαίνει πολλάκις αἰτία αἰφνιδίου θανάτου
συχνότατα δὲ διαρκούσης τῆς πάλης, καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῆ
κακώσεως ἢ τῶν ἀμέσων αὐτῆς συνεπειῶν, τραυματίαι θνήσκουσιν ἕνεκ
τῶν ἀλλοιώσεων ἃς αἱ περὶ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ καταχρήσεις γεν
νῶσιν, οἷον σύγχρονον τῶν πνευμόνων καὶ τῶν μηνίγγων ἀποπληξίαν.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τοιούτου εἴδους αἰφνιδίων θανάτων, ἀσχέτω
ἄλλως πρὸς τὴν βαρύτητα τοῦ τραύματος, πολλὰ καὶ ἀναμφισβήτητα εἶ
ναι τὰ καθ' ἑκάστην ὑπὸ παντὸς ἰατροδικαστοῦ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτο
παρατηρούμενα περιστατικά, τούτων μνημονεύομεν τινῶν ὑπὸ τοῦ Tar
dieu ἀναφερομένων. Νεανίας, πληγεὶς κατὰ τὸν αὐχένα διὰ σιδηρᾶ
δικέλης ἐπιπόλαιον ἀπεργασθείσης τραῦμα, ἀπέβιωσε σχεδὸν αὐθωρεί, εὑ
ρέθη δὲ κατὰ τὴν νεκροτομὴν αἱμορραγία εἰς τὰς μήνιγγας καὶ συμφόρη
σις εἰς τοὺς πνεύμονας. Εἷς ἕτερον ἀπὸ 8 περίπου ὡρῶν οἰναποτοῦντα κα
πληγέντα διὰ τρυπάνης ἐλαφρῶς κατὰ τὴν ῥάχιν, θανόντα δὲ τὴν πρωΐα
τῆς ἐπιούσης μετὰ ὕπνον ἥσυχον καὶ χωρὶς οὐδενὸς νοσηροῦ φαινομένο
ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ, εὑρέθη κατὰ τὴν νεκροτομὴν ἀποπληξία εἰς τ
τὰς μήνιγγας καὶ τοὺς πνεύμονας.

Ἡ ἀλλοίωσις αὕτη, ἡ ἀποπληξία, εἶναι ἂν οὐχὶ τὸ σταθερὸν ἀλλὰ τ
ἐξόχως συχνὸν καὶ χαρακτηριστικὸν τῆς μέθης ἀποτέλεσμα. οὐδὲν ἧττο
ὅμως ὁ ἰατροδικαστὴς κατὰ τὰς τοιαύτης φύσεως νεκροτομὰς ὀφείλει ν
ἀναζητῇ καὶ ἕτερον λίαν σπουδαῖον σημεῖον τῆς βεβαιώσεως τῆς κατα
στάσεως τῆς μέθης τοῦ τραυματίου, τὴν ἀναδιδομένην δηλονότι χαρα
κτηριστικὴν ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τοῦ λειψάνου, καὶ ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἐγκε
φάλου, ὀσμήν, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν παρουσίαν τροφῶν καὶ οἴνου ἐν τ
στομάχῳ.

Γ'. *Γενικαὶ περιστάσεις ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὰς τῶν κακώσεων συνεπείας ἐπηρεάζουσαι.*

Γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ὅτι γενικαί τινες περιστάσεις, ὡς αἱ τοῦ κλίματος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Αθηνών

ς ὥρας τοῦ ἔτους κτλ., ἐπηρεάζουσιν ἐνιότε μᾶλλον ἢ ἧττον ἀμέσως τας
ὧν κακώσεων συνεπείας. λίαν σπανίως ὅμως αὗται κατὰ τὴν ἰατροδικα-
ικὴν τῶν συνεπειῶν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων ἐκτίμησιν καθίστανται
τουδαῖαι καὶ λόγου ἄξιαι.

Μεταξὺ τῶν περιστάσεων τούτων ἡ ἀναγομένη εἰς τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν
ραπευτικὴν ἀγωγήν, ἢ ἡ εἰς τὴν τοῦ τραυματίου παραμέλησιν, εἶναι ἡ
μάλιστα σπουδαία, καὶ διότι δυσκόλως εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστά-
ων προσηκόντως βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ
τροδικαστὴς εὑρίσκεται εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ ἐξελέγξῃ πράξεις
ναδέλφου.

Ἀναμφίλεκτον ὅτι πᾶσα κάκωσις, ἀνεξαρτήτως τῆς φύσεως αὐτῆς,
οιόνδε ἢ τοιόνδε συνεπάγεται ἀπογέννημα ἀναλόγως τῆς ἐφαρμοσθείσης
αλῆς ἢ κακῆς θεραπευτικῆς ἀγωγῆς, ἢ ἀναλόγως τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον
τελοῦς αὐτῆς παραμελήσεως, ἀλλ' ἐπίσης ἀναμφίλεκτον εἶναι ὅτι εἰς
ας ὁμοίας φύσεως περιστάσεις ἡ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἀποστολὴ ἀποβαίνει
υσχερεστάτη· οὗτος δὲ πρὸς ἀποφυγὴν ἀπάτης ἢ παρεξηγήσεων ὀφείλει
α ἐμμένῃ αὐστηρῶς εἰς τὸν κύκλον τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἔχων δὲ πάν-
οτε ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὰς προσωπικὰς περιστάσεις εἰς ἃς ὁ τραυματίας
ρέθη, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας τοῦ ἰατροῦ εἰς ὃν ὁ παθὼν εἶναι ἐμπε-
ιστευμένος κτλ., δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ δεόντως τὸν βαθμὸν τῆς ἐπηρείας
ῆς προκυπτούσης ἐκ τῆς καθόλου παραμελήσεως, ἢ τῆς λήθης τῶν κοι-
ῶς παραδεδεγμένων τῆς τέχνης κανόνων ἐπὶ τὴν πορείαν, τὰς ἀπολήξεις
αὶ τὰς συνεπείας τῆς κακώσεως, καὶ οὕτω νὰ ἐκφέρῃ συμπέρασμα λογι-
όν καὶ σύμφωνον τῇ ἀποτολῇ αὐτοῦ.

Ε'. Περὶ τῶν περιστάσεων καθ' ἃς αἱ κακώσεις ἐνηργήθησαν.

Εἰς τὴν μέχρι τοῦδε τῶν κακώσεων σπουδὴν ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔπο-
ιν λόγος κυρίως ἐγένετο περὶ τῶν μέσων δι' ὧν ὁ ἰατροδικαστὴς εἰς δε-
ομένην περίπτωσιν ἀναγνωρίζει κάκωσιν, διαγιγνώσκει αὐτήν, ἀνευρίσκει
ὰ αἴτια αὐτῆς, ὡς ἐπίσης καὶ προβλέπει τὰς ἀμέσους καὶ ἐμμέσους αὐ-
ῆς συνεπείας. Ἀλλ' ἡ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἀποστολὴ εἰς τὴν λύσιν τῶν
πολλαπλῶν καὶ ποικίλων ζητημάτων τῶν ἀφορώντων εἰς τὰς αἰκίας καὶ
κακώσεις βαίνει ἔτι προσωτέρω, ἡ δικαιοσύνη ἀξιοῖ παρ' αὐτοῦ, ἀξιοῖ
παρὰ τῶν ποικίλων τοῦ ἰατροῦ γνώσεων, πληροφορίας, κρίσεις καὶ συμ-
περάσματα ἐπὶ τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων, καθ' ἃς τὰ τραύματα ἐνηρ-
γήθησαν, περιστάσεων ἀπείρων καὶ πολλαπλῶν, αἵτινες εἰς πᾶσαν ἐγκλη-
ματικὴν πρᾶξιν παρουσιάζονται σχετιζόμεναι πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν πρᾶ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

ξιν, καὶ ὧν ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ ἑρμηνεία ἀποκλειστικῶς ἀπόκειται εἰς τὸν ἰατρόν. Αἱ τούτων κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς·

1. *Κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐγένετο ἡ κάκωσις.* — Ὅσον οἱόν τε ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ κάκωσις ἐνηργήθη, πάντοτε μὲν σπουδαῖος, εἶναι σπουδαιότατος προκειμένου νὰ βεβαιωθῇ ἡ ταὐτότης προσώπου ὑποτιθεμένου ἐνόχου, καὶ δὴ ὡς ἐκ τῆς πάλης φέροντος καὶ αὐτοῦ κακώσεις. Ἡ τοῦ ζητήματος λύσις εἶναι δυσχερεστάτη, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατος, διὰ τὰς πεπαλαιωμένας κακώσεις, διὰ τὰς προσφάτους ὅμως τοὐναντίον εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον εὔκολος.

Καὶ τὰ μὲν *θλάσματα* γίγνονται καταφανῆ μετὰ 2, 3 ἢ καὶ 4 ἡμέρας, τὰ δὲ χαρακτηρίζοντα ταῦτα ἐξωτερικὰ σημεῖα τόσῳ μᾶλλον ἐκδηλοῦνται ὅσῳ μᾶλλον κατὰ βάθος ἐδράζουσαν. Ἡ τοιαύτη τῶν θλασμάτων ἰδιότης εἶναι λίαν σπουδαία, προκειμένου περὶ σώματος κακωθέντος κατὰ τὰς τελευταίας τῆς ζωῆς στιγμάς, διότι ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἐξωτερικοῦ σημείου τεκμηριοῦντος βίαν δὲν ἔπεται ὅτι δὲν ἐνηργήθη τοιαύτη διαρκούσης τῆς ζωῆς. Ἐνίοτε ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τὸ κακωθὲν δέρμα προσκτᾶται χροιὰν ἐρυθράν, χαλκόχρουν, παρεμφερῆ ἐκχυμώματι παλαιοτέρας ἐποχῆς. Ἡ ἐποχὴ τοῦ ἐκ τοῦ θλάσματος ἐκχυμώματος προσδιορίζεται ἐκ τοῦ χρώματος αὐτοῦ, ὅπερ μεταπίπτει ἀπὸ τοῦ μελανοῦ εἰς τὸ κυανοῦν, τὸ ἰοειδές, τὸ πράσινον, τὸ κίτρινον, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκ τῆς αὐξανομένης ἐκτάσεως αὐτοῦ, ἥτις εὑρύνεται καθόσον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον μεταπίπτει χρωματισμόν. Ἐν γένει πᾶν ἴχνος θλάσματος ἐξαλείφεται ἀπὸ τῆς 10ης μέχρι τῆς 20 ἢ 25 ἡμέρας, σπανίως δὲ μετὰ παρέλευσιν μακροτέρου χρόνου· συνυπαρχούσης δὲ καὶ ἐκδορᾶς, ἡ ἐποχὴ τῆς γενέσεως τοῦ θλάσματος ὁρίζεται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς ἀποδαρείσης ἐπιφανείας.

Ἀποφεύγοντες ἐνταῦθα νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς τεχνικὰς λεπτομερείας δι' ὧν καταδείκνυνται αἱ διαδοχικαὶ φάσεις τῆς ἐπουλώσεως τῶν *τραυμάτων*, ἢ τῆς πωρώσεως τῶν *καταγμάτων*, σημειοῦμεν μόνον ὅτι ἡ διάρκεια τῆς ἐπουλώσεως εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τοῦ βάθους καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ τραύματος, τῆς ἐντάσεως τῆς φλεγμονῆς, καὶ τῆς ἀφθονίας τῆς πυήσεως· ἡ χροιὰ ἐπίσης τῆς οὐλῆς εἶναι ἄλλοτε ἄλλη ἀναλόγως τοῦ μεσολαβήσαντος χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῆς μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἐξετάσεως, ἐν ἀρχῇ μὲν οὔσης ἐρυθρᾶς ἢ ἰοειδοῦς, εἶτα δὲ ὠχρᾶς, καὶ τέλος ὅλως λευκῆς ἅμα δὲ καὶ στερροτέρας, εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ἡ οὐλὴ παραμένει ἀνεξίτηλος καθ' ἅπαντα τὸν λοιπὸν χρόνον, ἐξ οὗ καταφαίνεται μὲν ἡ ἀρχαιότης αὐτῆς, δὲν ὁρίζεται ὅμως πλέον ἀκριβῶς ἐκ ταύτης ὁ χρόνος καθ' ὃν τὸ παραγωγὸν αὐτὴν τραῦμα ἐγένετο.

Τὰς αὐτὰς ἐκφέρομεν κρίσεις ἀναφορικῶς καὶ πρὸς τὰ *κατάγματα*, ἀπο-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φεύγοντες τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐκ τῆς χειρουργικῆς γνωστῶν περὶ τοῦ διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ πώρου ἀναγκαίου χρόνου, λέγομεν μόνον ὅτι ἡ ἐξοίδησις τοῦ πεπονθότος μέλους, ἡ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπίμονος περὶ τὰς κινήσεις δυσκολία συμβάλλουσιν εἰς τὸν μετὰ πιθανότητος προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν κάταγμα ἢ ἐξάρθρημα ἐγένετο.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι εἰς τὰς ὁμαλὰς τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων ἐν γένει περιστάσεις, χωρὶς δηλονότι τυχαίας τινος παραμαρτούσης ἀλλοτρίας αἰτίας, ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν αὐταὶ ἐβλήθησαν ἀποβαίνει μᾶλλον ἢ ἧττον εὔκολος καὶ ἀκριβής, καὶ τοῦτο ὅσῳ ἡ κάκωσις εἶναι μᾶλλον πρόσφατος, τοὐναντίον δὲ παρεμπιπτουσῶν ἀπροσδοκήτων περιστάσεων κατὰ τὴν πορείαν τῆς κακώσεως, ἢ τῆς ἰδιαζούσης τοῦ παθόντος καταστάσεως συμβαλλούσης εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ κατὰ φύσιν παρέκκλισιν τῆς πορείας τῆς κακώσεως, ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἰατροῦ ἀποβαίνει δυσχερὴς καὶ τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ ἀβέβαια.

2. *Ὁποία ἡ ἀμοιβαία τοῦ τραυματίου καὶ τοῦ αὐτουργοῦ θέσις.* — Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀμοιβαίας θέσεως τοῦ θύματος καὶ τοῦ ὑποτιθεμένου ἐνόχου συχνότατα εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος, ἰδίως διὰ τὴν κατηγορίαν, ἥτις ἐκ τῆς ἀκριβοῦς καὶ ὁριστικῆς τοῦ ζητήματος τούτου λύσεως προσκτᾶται ἰσχυροτάτην βάσιν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὴν μόνην, ἐφ' ἧς βασίμως στηρίζεται, καὶ τόσῳ μᾶλλον καθόσον οὐχὶ σπανίως ὁ κατηγορούμενος παρέχει ἐξηγήσεις καὶ διηγήσεις ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστον τῆς πράξεως, ὧν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἀλήθειαν μόνος ὁ ἰατρὸς εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐλέγξῃ.

Σημειωτέον ἐν γένει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο, οὗ ἡ λύσις ἀδύνατον νὰ ὁρισθῇ διὰ γενικῶν κανόνων, ἑκάστοτε παρουσιάζει τοσαύτας δυσχερείας εἰς τὴν λύσιν αὐτοῦ ἐκ τῶν ποικίλων καὶ ὅλως ἀπροόπτων περιστάσεων εἰς ἃς ἑκάστη πρᾶξις ὑπόκειται, ὥστε ὁ ἰατρὸς οὐχὶ σπανίως διατελεῖ ἐν μεγάλῃ ἀμηχανίᾳ. Πρὸς ἀκριβεστέραν δὲ σπουδὴν τῶν διὰ τὴν λύσιν τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος δεδομένων ἐξεταστέον τὴν ἕδρα, τὴν διεύθυνσιν τῆς κακώσεως, τὴν κατάστασιν τῶν ἐνδυμάτων τοῦ τραυματίου ἢ τοῦ ὑποτιθεμένου ἐνόχου, καὶ τὴν θέσιν τοῦ λειψάνου, ἂν ὁ τραυματισμὸς ἦτο θανατηφόρος.

α'. *Ἕδρα τῆς κακώσεως.* — Ἡ κάκωσις ὡς τὰ πολλὰ διενεργεῖται διὰ πλήξεως διευθυνομένης κατ' εὐθείαν ἐκ τῶν πρόσω ἢ ἐκ τῶν ὀπίσω, τοῦ αὐτουργοῦ εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀντίστοιχον θέσιν· ἀλλ' εἰς πάλην ἐκ τοῦ συστάδην ὁ τραυματισμός, καίτοι ὁ αὐτουργὸς εὑρίσκεται πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τοῦ θύματος, ἑδράζει ἐνίοτε εἰς τὴν ῥάχιν, ὡς ὑπὸ διαφόρων ἰατρῶν ἀναφέρεται, καὶ δὴ ὑπὸ τοῦ Tardieu περιγράφοντος περίπτωσιν καθ' ἣν πατὴρ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐπιδιδόμενος εἰς σαρκικὰς ἀπολαύσεις ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ θυγατρός, καὶ θελήσας νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ἢ μάλ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λον νὰ ἀπαλλαγῇ αὐτῆς ἐνέπηξε μάχαιραν εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ θύμα
καθ' ἣν στιγμὴν εἶχεν ἐναγκαλισθῇ τρυφερῶς τὴν δυστυχῆ κόρην,
τραῦμα εὑρίσκετο πρὸς τὰ ἔσω τῆς ἀριστερᾶς ὠμοπλάτης, ἡ δὲ μάχα
εἰσδύσασα ἐν τῷ θώρακι ἐτραυμάτισε καιρίως τὴν κατιοῦσαν ἀορτήν.

Οἱ διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ αὐτουργοῦ κατέναντι τοῦ θύματος ἱσταμέ
χειρὸς τραυματισμοὶ ἀλίσκουσι τὸ ἀριστερὸν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ σώ
τος ἐν γένει τοῦ θύματος μέρος, ἄλλοτε πάλιν πολλαπλαῖ κακώσεις ἐδ
ζουσιν ἐπίσης εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τοῦ σώματος μέρος, τοῦτο δὲ ἰδίως
ρατηρεῖται εἰς τοὺς καθ' ὕπνον τραυματιζομένους. Ὁ Tardieu ἀναφ
τὰ ἑξῆς δύο περιστατικὰ τοιαύτης φύσεως, εἰς τὸ πρῶτον καραγωγ
ἐφονεύθη ἐν τῇ κλίνῃ αὐτοῦ διὰ δώδεκα πλήξεων πελέκεως εὑρισκομέ
ἁπασῶν εἰς τὸ ἀριστερὸν τοῦ σώματος· εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἕτερος ἐπί
καραγωγεὺς εὑρέθη νεκρὸς ἐν τῇ ἁμάξῃ αὐτοῦ φέρων τὴν κεφαλὴν κα
τεθραυσμένην κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος.

Ἐνίοτε ὁ τραυματισμὸς ἑνὸς μόνον μέρους τοῦ σώματος τυχαίως π
σιτοῦ ὑποδεικνύει οἱονεὶ τὴν θέσιν εἰς ἣν εὑρίσκετο τὸ θῦμα κατὰ
τραυματισμόν. Ὁ Tardieu ἀναφέρει ὅτι οἰνοπώλης ἐπλήγη διὰ μαχ
ρας ὅσον τριῶν δακτύλων ἄνω τῆς δεξιᾶς βουβωνικῆς χώρας καθ'
στιγμὴν ἐνησχολεῖτο ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν στηριζόμενος καὶ
χεῖρας πρὸς τὰ ἄνω ἀναπεπταμένας ἔχων νὰ ἀνάψῃ φανὸν φωταερ
κατὰ τὸν τραυματισμὸν τοῦτον, ἁπάντων τῶν κοιλιακῶν σπλάγχ
πρὸς τὰ ἄνω ἀνειλκυσμένων ὡς ἐκ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ διαφράγματος
τῆς τάσεως τῆς κοιλίας, ἐτραυματίσθη μόνον ἡ ἐξωτερικὴ εἰλεακὴ ἀρ
ρία μένουσα ἐντελῶς ἀποκεκαλυμμένη, οὐδόλως δὲ ἐτρώθησαν τὰ ἔντε

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι ἐκ τῆς ἕδρας τοῦ τραύματος καὶ τῶν ἀ
τελεσμάτων τοῦ τιτρώσκοντος ὀργάνου ἐπὶ τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα πολλ
κις ὁρίζεται ἡ ἀμοιβαία τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ θέσις. Ἐκ
τῶν παρατεθεισῶν ἀνωτέρων περιστάσεων ἐπίσης δηλοῦται ὅτι εἰς ἕ
στον τραυματισμὸν δέον ὅπως ὁ ἰατροδικαστὴς ἐξετάζῃ ἁπάσας τῆς
κώσεως τὰς λεπτομερείας μετὰ προσοχῆς, καὶ συσχετίζῃ τὰ ἐκ τῆς ἐκ
μήσεως ταύτης συμπεράσματα αὐτοῦ πρὸς τὰ ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως τ
λοιπῶν δεδομένων.

β'. Φορά, σχῆμα καὶ χαρακτῆρες τῆς κακώσεως. — Οἱ χαρακτῆ
ἐν γένει, τὸ σχῆμα καὶ ἡ φορὰ τῆς κακώσεως παρέχουσι τῷ ἰατροδι
στῇ λίαν πολυτίμους ἐνδείξεις πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, διαφέρουσι
ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ τρώσαντος ὀργάνου.

Εἰς τὰ διὰ *θλαστικῶν* ὀργάνων τραύματα αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἐνδ
ξεις δὲν εἶναι μεγάλης σημασίας, εἰκασίας δὲ μόνον μᾶλλον ἢ ἧττον
βαίας ὁ ἰατροδικαστὴς πορίζεται ἐκ τῆς λοξότητος τοῦ θλαστικοῦ τραύ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὶ ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ ὑπὸ τοῦ ὁρασάντος ὀργάνου ἀπολειφθέντος
υπώματος.

ς τὰ διὰ *τμητικῶν* ὅμως ὀργάνων τραύματα ἡ ἀξία τῶν ἐκ τῆς φο-
αὶ τοῦ σχήματος τοῦ τραύματος δεδομένων εἶναι πολλῷ μείζων· ἡ
έν γένει τοῦ τραύματος σημαίνεται διὰ τῆς μεγαλητέρας αὐτοῦ βα-
τος, τοὐναντίον δὲ τὸ τέλος αὐτοῦ χαρακτηρίζεται διὰ τομῆς ἧττον
ας, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὑπὸ γραμμοειδοῦς τοῦ μαχαιρίου συρμοῦ, τὰ δὲ
μητικῶν ὀργάνων τραύματα εἶναι εἴτε κάθετα, εἴτε ἐγκάρσια, εἴτε
. Ἐκ τοῦ ἀκριβοῦς λοιπὸν προσδιορισμοῦ τῆς φορᾶς τοῦ τραύματος
δη εἴρηται ὁ ἰατροδικαστὴς πολλάκις ὁρίζει μετὰ μεγάλης ἀκριβείας
ἀμοιβαίαν τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τοῦ θύματος θέσιν.

ς τὰ διὰ *νυσσόντων* ὀργάνων τραύματα ἡ ἀξία τῶν περὶ ὧν πρό-
ι δεδομένων εἶναι τοιαύτη, ὥστε καὶ εὐκολώτερον καὶ ἀσφαλέστερον
ὑτῶν ὁρίζεται ἡ ἀμοιβαία θέσις. Ἡ φορὰ τοῦ τραύματος ἐν τοῖς ὀρ-
ς ἀρκεῖ ὅπως καταδείξῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς πλήξεως, ἥτις διεύθυνσις
εται εἰς ἣν ὁ αὐτουργὸς κατεῖχε θέσιν πρὸς τὸ θῦμα κατὰ τὸν τραυ-
σμόν. Εἰς τὴν περίπτωσιν ὅμως ταύτην δέον ὅπως λαμβάνηται ὑπ'
τὸ σχετικὸν ἀνάστημα ἀμφοτέρων τῶν ἀντιπάλων, ὡς ἐ. π. τραυ-
σμὸς κατὰ τὴν χώραν τοῦ λαιμοῦ διήκων ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω
ὐθρωπον ὑψηλοῦ ἀναστήματος βεβαίως δὲν ἐβλήθη ὑπὸ ἀντιπάλου
οῦ ἀναστήματος, ἐκτὸς ἂν τὸ θῦμα εὑρίσκετο εἰς χθαμαλώτερον ἐπί-
. Παρετήρησα εἰς ἄνθρωπον συνήθους ἀναστήματος $1^{\mu},70$ πολλαπλᾶ
ματα δι' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὀργάνου βληθέντα, νύσσοντος καὶ τέ-
τος, τὸ ἓν τούτων ἐκ τῶν μᾶλλον καιρίων εὑρίσκετο κατὰ τὸ δεξιὸν
λαιμοῦ πλάγιον, διῆκον ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, καὶ διαχωρίζον τὴν
τίδα· τὸ δρᾶσαν ὄργανον, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν τραυμάτων ἐδη-
ο, ἦτο τοὐλάχιστον $0^{\mu},30 - 0^{\mu},40$ μήκους, ἦτο λοιπὸν ἀδύνατον τὸ
μα τοῦτο νὰ ἐβλήθη ἄλλως ἢ ἐκ τῶν ὄπισθεν καὶ τοῦ αὐτουργοῦ εὐ-
μένου εἰς πολλῷ ὑψηλότερον ἐπίπεδον ἢ τὸ θῦμα, ἡ θέσις δὲ εἰς ἣν
τῶμα εὑρέθη ἐβεβαίου τὴν τοιαύτην γνώμην· ὁ Tardieu ἀναφέ-
μοίας φύσεως περίπτωσιν, καθ' ἣν, τραυματίας λίαν ὑψηλοῦ ἀναστή-
ς σχετικῶς πρὸς τὸν αὐτουργόν, ἐτρώθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ
ὐτὸ μέρος ἐνῷ ἤδη εἶχε κατέλθει τὰς δύο κλίμακος βαθμίδας.

ίς τὰ διὰ *πυροβόλων* τέλος ὅπλων τραύματα, ἔνθα τὸ ζήτημα καθί-
αι τὰ μάλα σπουδαῖον καὶ δυσχερές, οἱ χαρακτῆρες καὶ ἡ διεύθυνσις
τραύματος εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος,
ὑτῶν δὲ ὁ ἰατροδικαστὴς ὁρίζει οὐχὶ σπανίως καὶ ἐκ ποίας θέσεως
καὶ ἐκ ποίας ἀποστάσεως ἐγένετο ὁ τραυματισμός.

ῖρηται ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι εἰς τὰ διὰ πυροβόλων τραύματα διακρίνε-

ται ὀπὴ εἰσόδου καὶ ἐξόδου (ὁ λόγος ἐνταῦθα περὶ τῶν περιπτώσεω
ἃς ἡ σφαῖρα ἐξῆλθε τοῦ σώματος), ὅτι εἰς τὴν διάκρισιν τῶν δύο
ὁπῶν δὲν ὑπάρχει ἐντελὴς ὁμοφωνία, ἅτε δὴ μήπω ὁρισθεισῶν με
δευούσης ἀκριβείας τῶν περιστάσεων ὧν ἕνεκα ποικίλουσιν αἱ μετα
ὁπῆς τῆς εἰσόδου καὶ τῆς ἐξόδου σχέσεις· εἴρηται ἐπίσης ὅτι αἱ κ
εὖρος καὶ τὸ σχῆμα τῶν ὁπῶν διαφοραὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς ἀποσ
ἐξ ἧς τὸ βλῆμα ἐβλήθη καὶ ἐκ τῆς φύσεως τῶν τραυματισθέντ
ρῶν· εἴρηται δ' ἐν τέλει ὅτι ὑπὸ τρεῖς παρουσιάζονται τύπους αἱ
γίαι τῶν ὁπῶν τούτων, ὁτὲ μὲν δηλονότι ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ εἶναι
τέρα, ὁτὲ δὲ ἴση καὶ τέλος ἡ στενωτέρα, κατὰ ἀκριβεστέρας δὲ π
ρήσεις προκύπτει ὅτι εἰ μὲν ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἐγένετο ἐκ τοῦ
μέχρι 3 περίπου μέτρων ἀποστάσεως ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ εἶναι ἡ εὐ
εἰ δὲ ἀπὸ μεσαίας ἀποστάσεως ἀμφότεραι αἱ ὀπαὶ εἶναι περίπου ἴσα
τέλος ἐκ τῆς κανονικῆς ἀποστάσεως ὡς πρὸς τὴν ὁλκὴν τοῦ ὅπλου
εἰσόδου ὀπὴ εἶναι ἡ στενωτέρα. Σημειωτέον ὅτι, ἐπειδὴ ἡ τελευταί
περίστασις εἶναι ἡ συχνοτέρα εἰς τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύμ
πολέμῳ, ἕπεται ὅτι ἐπεκράτησεν ὡς γενικὸς κανὼν ἡ δοξασία ὅτ
εἰσόδου ὀπὴ εἶναι ἡ στενωτέρα. τοὐναντίον δέ, ἐπειδὴ εἰς τὰς αὐτ
καὶ τοὺς ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐν γένει τραυματισμούς, συχνότατα ἄ
παρατηρουμένους εἰς τὰς ἰατροδικαστικὰς περιστάσεις, ἡ τῆς εἰσό
εἶναι ἡ εὐρυτέρα, ἐπεκράτησε παρ' ἄλλοις τὸ ἀντίθετον δόγμα, τοῦ
ἡ διαφωνία τῶν ἰατρῶν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦτον, ἢ κάλλι
τῶν χειρουργῶν πρὸς τοὺς ἰατροδικαστάς, διαφωνία ἥτις αἴρεται
εἴρηται διὰ τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως καὶ μελέτης ἐπὶ τῶν
ἀποτελεσμάτων τῶν σφαιρῶν.

Καὶ ἕτεραι δὲ παρομαρτοῦσαι περιστάσεις τροποποιοῦσιν ἐνίοτε
ὁπῶν εὖρος, οὕτω σφαῖρα, ἀπωλέσασα τὴν δύναμιν αὐτῆς, πλήττου
ρεὰ σώματα πρὶν ἢ διωσθῇ εἰς τὰ μαλθακά, ὡς κατὰ τὸ πρόσω
στῆθος, ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ εἶναι ἐνίοτε ἡ εὐρυτέρα, τοὐναντίον
ἡ σφαῖρα ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐρχομένη, ἀφοῦ διατρυπήσῃ παχεῖαν μ
μορίων στρῶσιν, συντρίψει ὀστοῦν καὶ προωθήσει τὰς παρασχίδα
ὡς εἰς τὰ κατὰ τὰ ἄκρα τραύματα, ἡ τῆς ἐξόδου ὀπὴ εἶναι ἡ εὐ
Ἀνάγκη ἑπομένως διὰ τὴν ἀκριβῆ τῶν ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ εὖρ
ὁπῶν χαρακτήρων ἐκτίμησιν ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄ
τοῦ ἁπάσας ταύτας καὶ τὰς προσομοίας περιστάσεις.

Ἐκ δὲ τῶν χαρακτήρων τοῦ σχήματος τῶν ὁπῶν τῆς εἰσόδου
ἐξόδου μᾶλλον ἄξιοι λόγου εἶναι διὰ τὰ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τραύ
συντεθλασμένον καὶ ἀκτινωτὸν τῶν χειλέων τῆς ὀπῆς τῆς εἰσόδου
τὰ ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως τὸ ἐσχισμένον ἀλλ' οὐχὶ καὶ συντεθλ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χειλέων τῆς ὀπῆς τῆς ἐξόδου. Ἡ ἀπανθράκωσις καὶ τὸ ἔγκαυμα
περιβαλλόντων τὸ τραῦμα μερῶν, παρατηροῦνται κατὰ τὴν ὀπὴν τῆς
δου πάντοτε ἀπὸ ἀποστάσεως 0μ,16, σχεδὸν πάντοτε ἀπὸ ἀποστά-
ς 0μ,16-0μ,32, μέχρι δὲ ἑνὸς μέτρου δὲν ἀπαντᾷ μὲν ἔγκαυμα ἀλλ'
τε κόκκοι τινὲς πυρίτιδος περὶ τὸ τραῦμα ἐμπεπαρμένοι· ἡ δὲ πρὸς τὰ
ν εἴσδυσις τῶν χειλέων τῆς ὀπῆς τῆς εἰσόδου καὶ ἡ ἐκστροφὴ αὐτῶν
τὴν ὀπὴν τῆς ἐξόδου θεωρητέα ὡς σημεῖον ἀβέβαιον καὶ ἀσταθές, ἅτε
ένεκα ποικίλων αἰτίων τροποποιούμενον ἢ καὶ ὅλως ἐξαφανιζόμενον.
Ἡ φορὰ ἣν τὸ βλῆμα ἐν τῷ σώματι διανύει ὅλως δευτερεύοντα ἢ μᾶλ-
ἀμφίβολα παρέχει δεδομένα ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῆς διευθύν-
ς τῆς βολῆς καὶ τῆς θέσεως τοῦ αὐτουργοῦ, καθότι τὰ ἐκ τῶν πυρο-
ων ὅπλων ἐκσφενδονιζόμενα βλήματα ὑφίστανται ποικίλας καὶ ὅλως
ροόπτους λοξοδρομίας, διαιροῦνται ἐνίοτε εἰς πλείονα τεμάχια, καὶ τέ-
, καθ' ἃς περιπτώσεις ταῦτα ἐξ ὑπαρχῆς εἶναι διπλᾶ ἢ πολλαπλᾶ ἐν
ὅπλῳ, ἡ ἀπ' ἀλλήλων ἀπομάκρυνσις συνεπάγεται λίαν ἀπροόπτους
ιπλοκάς. Μόνη δὲ ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυσις ἑκάστου ἰδιαιτέρου γεγονό-
, καὶ πειράματα ἐπαναλαμβανόμενα καθ' ἃς ἐγεννήθησαν τὰ ὑπὸ ἐξέ-
ιν τραύματα περιπτώσεις, καθοδηγοῦσι τὸν ἰατροδικαστὴν εἰς τὴν
ιβῆ καὶ ὁριστικὴν τοῦ ζητήματος λύσιν.

Σχετικὴ πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἔστω ἡ ἑξῆς παρατήρησις·

Παρατήρησις 64. — Κατὰ αὔγουστον τοῦ 1881 ἀνετέθη μοι ἡ λύσις
ἑξῆς ζητήματος· « Ἂν ἐπὶ τῶν ἐπιδειχθέντων φορεμάτων δύνασθε
ρινῶς νὰ διακρίνητε πόθεν εἰσῆλθεν ἡ σφαῖρα, δηλαδὴ ἐκ τῶν ἔμπρο-
ν πρὸς τὰ ὄπισθεν ἢ ἀντιθέτως· ποῦ τὴν μὲν ἢ τὴν δὲ γνώμην σας
ρίζετε, καὶ ἐν γένει νὰ ἐπιλύσητε τὸ ζήτημα τοῦτο χημικῶς πόθεν
λθεν ἡ σφαῖρα· πρὸς πλειοτέραν διασάφησιν λαμβάνετε ὑπ' ὄψιν καὶ
ἐσωκλειομένας ὧδε ἐπτὰ Ἰατροδικαστικὰς ἐκθέσεις.» Τοιοῦτο τὸ
τημα.

Εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἡ τῶν ἐνδυμάτων κατάστασις
στα ἢ οὐδόλως συνετέλει, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῆς χημείας ἡ λύσις τοῦ
τήματος ἀπέβαινεν ἀδύνατος, συνεπῶς ἐπελήφθημεν τῆς λύσεως ἐκ τῶν
ταῖς ἰατροδικαστικαῖς ἐκθέσεσιν δεδομένων. — Τὸ ἱστορικὸν ἔχει ὡς
ς τὴν νύκτα τῆς 29 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὁ Ν. Κ. ὑπαξιωματι-
, εὑρέθη ἐπικινδύνως τετραυματισμένος κατὰ τὴν κοιλίαν διὰ πυροβό-
ὅπλου, μετενεχθεὶς δὲ ἀμέσως εἰς τὸ θεραπευτήριον ἀπεβίωσε μετ' οὐ
λύ· νεκροτομὴ ἐνηργήθη 8 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ λειψάνου.
γνῶμαι τῶν ἰατρῶν, ἂν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἢ ἐκ τῶν ὄπισθεν ἐγένετο ὁ
αυματισμός, διηρέθησαν, τῶν μὲν ἐνεργησάντων τὴν νεκροτομὴν ὑπο-
ηριζόντων τὸν ἐκ τῶν ὄπισθεν, τῶν δὲ ἐπισκεψαμένων ἐν τῇ ζωῇ τὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

τραυματίαν καὶ πρὸ τῆς ταφῆς τὸ λείψανον τούναντίον τὸν ἐκ τῶν ἔμ
προσθεν τραυματισμόν. Ὑπερισχυούσης τῆς γνώμης τῶν μὲν κατεδε
κνυτο ἡ πρᾶξις ὡς δολοφονία, ἐνῷ τούναντίον διὰ τῆς ὑπερισχύσεως τ
γνώμης τῶν δευτέρων ἡ πρᾶξις ἦτο αὐτοκτονία. Ὁ τραυματισμὸς συνέβ
ἐν σκηνῇ στρατιωτικῇ δι' ὅπλου Gras, ἡ σφαῖρα ἐξελθοῦσα τοῦ σώματο
διετρύπησε τὴν σκηνὴν εἰς ὕψος 1μ,60 ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, τοῦθ' ὅπερ σα
φέστατα δηλοῖ ὅτι διηυθύνθη λοξῶς ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Τοῦ τραυ
ματος ἡ ἐπὶ τὰ πρόσω ὀπὴ ἔκειτο κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον, ἡ δ
ἐπὶ τὰ ὀπίσω κατὰ τὸν ἀριστερὸν εἰλεακὸν λόφον. Κατὰ μὲν τοὺς ἐνεργή
σαντας τὴν νεκροτομὴν ἰατροὺς τὰ χείλη τῆς ἐπὶ τὰ ὀπίσω ὀπῆς ἦτό πω
πρὸς τὰ ἔσω ἐστραμμένα, τῆς δὲ ἐπὶ τὰ πρόσω ἐπὶ τὰ ἔξω, κατὰ δὲ τοὺ
ἐπισκεψαμένους τὸν τραυματίαν ἐν τῇ ζωῇ καὶ τοὺς ἐπισκοπήσαντας τ
λείψανον ἰατροὺς παρετηρεῖτο ἡ ἀντίθετος τῶν χειλέων τῶν ὀπῶν διεύ
θυνσις· πρὸς δὲ φέρεται ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν τῶν τελευταίων τούτων ὅτι πα
ρετηρήθησαν κόκκοι τινες πυρίτιδος ἐμπεπαρμένοι εἰς τὸ πρόσθιον τοῦ
σώματος, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρετηρήθη ὑπὸ τῶν πρώτων εἰς τὸν ὁκταήμε
ρον νεκρὸν εἰς προκεχωρημένην σῆψιν διατελοῦντα· ἡ ἐπὶ τὰ πρόσω ὀπ
σημειοῦται παρὰ πάντων ὡς μεγαλητέρα καὶ μᾶλλον ἀνώμαλος, κτλ.

Ἀνεξαρτήτως τῶν ἐκ τοῦ χαρακτῆρος καὶ λοιπῶν περιστάσεων τῶ
ὀπῶν, ὡς διαφιλονεικουμένου, αὐτὴ ἡ φορὰ τοῦ τραύματος, ἡ διεύθυνσ
τῆς σφαίρας μετὰ τὴν ἐκ τοῦ σώματος ἔξοδον, ὁ δι' ὅπλου Gras τραυ
ματισμός, συνηγοροῦσιν ὅτι ὁ τραυματισμὸς ἐγένετο ἐκ τῶν ἔμπροσθεν κα
ὅτι ἦτο αὐτοκτονία, διότι ἂν τὸ ἐναντίον συνέβαινεν, ὅπως ἡ σφαῖρα λάβ
ἦν ἔλαβε λιεύθυνσιν τόσῳ λοξὴν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ὁ αὐτουργὸ
ἐξ ἀνάγκης ἔπρεπε νὰ κεῖται κατὰ γῆς κατακεκλιμένος, ἐνῷ ἂν ὑποτεθ
αὐτοκτονία ὅπως αὕτη συντελεσθῇ διὰ τυφεκίου, ἀφοῦ τοῦτο ἐστηριχθ
εἰς τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον, ὁ αὐτοκτόνος ἔκυψε πολὺ πρὸς τὰ πρόσω ἵν
ἐνεργήσῃ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν, ὅτε ὁ ἀριστερὸς εἰλεακὸς λάφος ὁπόθεν ἐξῆ
θεν ἡ σφαῖρα εὑρέθη εἰς σημεῖον ὑψηλότερον τοῦ ἀριστεροῦ ὑποχονδρίου
ἐκ τούτου δὲ ἡ λοξὴ διεύθυνσις τοῦ τραυματικοῦ σωλῆνος ἐκ τῶν ὀπίσ
καὶ κάτω πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἄνω. Παραλείπομεν τὴν λοιπὴν ἀνάλυσι
ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς διαφορᾶς τοῦ σχήματος, τοῦ εὔρους τῶν ὀπῶν
τῆς καταστάσεως τῶν χειλέων αὐτῶν κτλ.

γ'. *Κατάστασις τῶν ἐνδυμάτων.* — Τὰ ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν
δυμάτων δεδομένα ἐνίοτε παρέχουσι λίαν ἑδραίας βάσεις εἰς τὸν προσδιο
ρισμὸν τῆς ἀμοιβαίας τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ θέσεως. Καὶ εἰ
μὲν τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ θύματο
παρατηρεῖται ὀπὴ εἰσόδου καὶ ἐξόδου, ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη διακρίνεται ὡ
ὀπὴ στρογγύλη μετ' ἀπωλείας τῆς οὐσίας, ἡ δὲ δευτέρα ὡς ἁπλὴ ῥωγμ

ἢ σχίσμα. Εἰς δὲ τὰ λοιπὰ τῶν τραυμάτων εἴδη ὅπως ὁ ἰατροδικαστὴς πορισθῇ βέβαια συμπεράσματα, δέον ὅπως παραλληλίσῃ τὰς ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων λύσεις τῆς συνεχείας πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ θύματος τραύματα, καὶ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς διαφορὰς τῆς θέσεως καὶ τῆς λοξότητος ἃς αἱ λύσεις αὗται τῆς συνεχείας τῶν ἐνδυμάτων παρουσιάζουσι πρὸς τὰ τραύματα.

δ'. *Θέσις τοῦ πτώματος.* — Μεγάλης ἀξίας εἶναι ἡ θέσις τοῦ πτώματος ἐπὶ θανατηφόροις τραύμασιν, τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐντελλομένου νὰ ὁρίσῃ δολοφονίαν ἢ αὐτοκτονίαν. Εἶναι ἐν γένει παραδεδεγμένον ὅτι τῆς πλήξεως γενομένης ἀπὸ τῶν πρόσω τὸ σῶμα πίπτει πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ τἀνάπαλιν, ἀλλ' ἐνίοτε τραῦμα κατὰ τὸ μέτωπον, καὶ δὴ διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἐπάγεται τὴν ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ λειψάνου πτῶσιν, συνήθως δὲ τὸ σῶμα διατηρεῖ καὶ μετὰ θάνατον ἣν κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ τραυματισμοῦ εἶχε θέσιν, εἴτε τοῦ τραυματίου διατελοῦντος ἐν ὕπνῳ, εἴτε καταλειφθέντος ὑπὸ σκοτοδινίας καὶ καταπεσόντος εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης πλήξεως, ἐπίσης οὐχὶ σπανίως οἱ παιδερασταί, ἢ αἱ γυναῖκες αἱ ἀποκτεινόμεναι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συνουσίας, διατηροῦσι τὴν ἀνάλογον θέσιν, ἥτις καὶ μόνη πολλάκις τεκμηριοῖ τὴν εἰδικὴν ταύτην τοῦ φόνου περίστασιν.

Τέλος ὁ ἰατροδικαστὴς λίαν ὠφέλιμα προσπορίζεται δεδομένα πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος ἐκ τῆς ἕδρας, τοῦ πλήθους, τοῦ σχήματος καὶ τῆς διατάξεως τῶν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, ἐπίπλων καὶ λοιπῶν ἀντικειμένων κηλίδων τοῦ αἵματος ἢ ἄλλων οὐσιῶν ἐκ τοῦ θύματος ἢ τοῦ αὐτουργοῦ προερχομένων. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰ καθέκαστον τῶν διαφόρων τούτων σημείων εἴρηται ἐν ἐκτάσει εἰς τὸ περὶ κηλίδων κεφάλαιον, προσθέτομεν δὲ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἐκ τῶν χαρακτήρων τούτων δεδομένα ἥκιστα ἢ οὐδόλως ὑπάγονται εἰς γενικοὺς ἀλανθάστους κανόνας, καὶ ὅτι εἰς ἑκάστην δεδομένην περίπτωσιν ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἐξετάζῃ ἰδίᾳ ταῦτα, ὅπως πορισθῇ συμπεράσματα μᾶλλον ἢ ἧττον σαφῆ διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

3. *Κατὰ τίνα τάξιν ἐβλήθησαν αἱ κακώσεις.* — Ἡ καθ' ἣν ἐβλήθησαν αἱ πολλαπλαῖ κακώσεις τάξις ἢ σειρὰ οὐχὶ σπανίως εἶναι λόγου ἀξία, διότι διὰ ταύτης ἀπεικονίζεται ἡ σκηνὴ τοῦ τραυματισμοῦ καὶ τῶν βιαιοπραγιῶν, οὕτω δὲ ὁ ἰατροδικαστὴς καὶ ἡ δικαιοσύνη παρακολουθοῦσι τὸν αὐτουργὸν εἰς τὰ ἴχνη τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατενεχθεισῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων. Εἰς τὸν προσδιορισμὸν ὅμως τῆς σειρᾶς ταύτης τῶν κακώσεων, ὅστις δὲν εἶναι πάντοτε ἐφικτὸς ἢ εὔκολος, ἥκιστα συμβάλλουσι γενικοὶ κανόνες, τούναντίον δὲ τὰ μάλιστα ἑκάστοτε συντελεῖ ἡ τοῦ ἰατροδικαστοῦ πεῖρα καὶ ἀγχίνοια, καὶ ἡ μετὰ λεπτομερείας καὶ προσοχῆς ἐξέτασις καὶ ἐκτίμησις ἁπασῶν, ἔστω καὶ τῶν μᾶλλον ἐπουσιωδῶν, τῶν συνοδευσασῶν τὸν τραυματισμὸν περιστάσεων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

Οἱ δὲ γενικοὶ κανόνες, εἰς οὓς ὁ ἰατροδικαστὴς στηριζόμενος πορίζεται ἐνίοτε συμπεράσματα μᾶλλον ἢ ἧττον ὁριστικά, εἶναι ἡ σχετικὴ τῶν τραυμάτων βαρύτης, καὶ δὴ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τραύματος ἐκείνου ὅπερ ἐπήνεγκεν ἀμέσως τὸν θάνατον ἢ τὴν τοῦ σώματος πτῶσιν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ σύγκρισις τῆς ἕδρας τῶν τραυμάτων παραβολικῶς πρὸς τὴν κατεχομένην ὑπὸ τοῦ λειψάνου θέσιν· οὕτω, ἐπὶ τῶν δεδομένων τούτων στηριζόμενος τῷ 1874 εἰς λείψανον φέρον πολλαπλᾶ τραύματα, ἠδυνήθην νὰ ὁρίσω τὴν τάξιν καθ' ἣν τὰ τραύματα ταῦτα κατηνέχθησαν.

Παρατήρησις 65.—Τὴν 26 φεβρουαρίου τοῦ 1874 ἔτους δυνάμει παραγγελίας ἐνήργησα νεκροτομὴν ἐπὶ τοῦ ἐξορυχθέντος λειψάνου τοῦ Π. Κ., πρὸ 48 ὡρῶν ταφέντος, πρὸς λύσιν τῶν ἑξῆς ζητημάτων.

Α'. Περὶ τοῦ εἴδους τῶν τραυμάτων. — Β'. Ἂν ταῦτα ἐπηνέχθησαν διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀργάνου.—Γ'. Ἂν ἅπαντα ἦτο θανατηφόρα.—Δ'. Τίνα τούτων ἐπήνεγκαν τὸν θάνατον.—Ε'. Ἂν τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου στίγματα, τὰ ἐπενεχθέντα βεβαίως διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἀποδεικνύουσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐκπυρσοκρότησιν.

Α'. *Αὐτοψία τοῦ λειψάνου.*—1. Ἡ ὄψις, ἡ διάπλασις καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ λειψάνου χαρακτηριστικὰ μαρτυροῦσιν ἄνδρα ἀκμαῖον καὶ ζωηρόν, ἡλικίας 40-45 ἐτῶν. — 2. Ἡ νεκρικὴ δυσκαμψία διετηρεῖτο. — 3. Κατὰ τὰ μῆλα τοῦ προσώπου καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑκατέρωθεν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς τὰ δεξιά, διεκρίνοντο μελανὰ στίγματα, μεμονωμένα, ἢ κατὰ σωρούς, καὶ κηλὶς μελανωπὴ ἐπιπολαία κατὰ τὸ δεξιὸν ἄνω βλέφαρον καὶ τὸ ὁμώνυμον ὑποφθάλμιον. Τὰ ἴχνη ταῦτα εἶναι ἀπότοκα ἐμπάρσεως κόκκων πυρίτιδος ἐν τῷ δέρματι. — 4. Τραῦμα χαῖνον, αἱμορραοῦν πως εἰσέτι, ὅσον 0μ,04 μέγα κατὰ τὸ κατώτερον ἄκρον τοῦ δεξιοῦ παρωτίου ἀδένος καὶ ἀντιστοίχως πρὸς τὴν γωνίαν τοῦ ὀστοῦ τῆς κάτω γένυος, λοξὸν ἐκ τῶν ὀπίσω καὶ ἄνω πρὸς τὰ πρόσω καὶ κάτω, διῆκον κατὰ τὰ ἔνδον τοῦ λαιμοῦ ἐπίσης λοξῶς ἐκ τῶν ἄνω καὶ πρόσω πρὸς τὰ κάτω καὶ ὀπίσω ὑπὸ τὸ ὑοειδὲς ὀστοῦν, καὶ τελευτῶν ὄπισθεν τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τοῦ οἰσοφάγου χωρὶς βλάβης τούτων. Ὁ ἐξετάζων δάκτυλος εἰσδύει ἐν τῷ χαίνοντι τραύματι κατὰ βάθος ὅσον 0μ,05 περίπου. — 5. Τραῦμα ἐπίσης χαῖνον ὅσον 0μ,04 μέγα κατὰ τὸ δεξιὸν πρόσθιον ἡμιθωράκιον πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἀριστερὰ ὅσον 0μ,04 τοῦ ὁμωνύμου μαστοῦ, λοξὸν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν καὶ ἄνω πρὸς τὰ δέξιὰ καὶ κάτω, ἐπιπόλαιον, μόνον τὰ μαλθακὰ τοῦ θώρακος καλύμματα ἀλίσκον. — 6. Κάτωθεν τῆς ἀριστερᾶς ὑποκλειδίου χώρας μεταξὺ τῆς β'. καὶ γ'. πλευρᾶς τραῦμα ὅσον 0μ,02, ἐγκάρσιον, χαῖνον, τοὺς μῦς μόνον μέχρι τῶν ὀστῶν ἀλίσκον, καὶ παραπλεύρως τούτων μέχρι τῆς ἀριστερᾶς μασχάλης ὑποδορείως διῆκον.—7. Κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον πρὸς τὰ ἔξω τραῦμα χαῖνον, ἐγκάρσιον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅσον 0μ,03 μέχρι τῶν νόθων πλευρῶν ἀφικνούμενον. — 8. Παραλλήλως τούτῳ καὶ ὅσον 0μ,01 - 0μ,02 κατωτέρω, τραῦμα ὅσον 0μ,065, χαῖνον, διαμπερές. Τὰ χείλη τοῦ τραύματος τούτου διευθύνονται ἐγκαρσίως μὲν καὶ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰ ὀπίσω, εἰς ἔκτασιν 0μ,04, εἶτα δὲ, καμπτόμενα εἰς λίαν ἀμβλεῖαν γωνίαν πρὸς τὰ κάτω καὶ ὀπίσω διήκουσιν εἰς ἔκτασιν 0μ,025, ὥστε οὕτω ἀποτελεῖται ἐν ὅλῳ τραῦμα μεγέθους 0μ,065· ἀπὸ τῶν χειλέων προπίπτει ἱκανὴ μοῖρα ἐπιπλόου. — 9. Κάτωθεν τῆς γωνίας τῆς ἀριστερᾶς ὠμοπλάτης τραῦμα ἐγκάρσιον, χαῖνον, ὅσον 0μ,04 καὶ διαμπερές. — 10. Κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ θώρακος ἡμιμόριον, ὅσον 0μ,015 - 0μ,020 μακρὰν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τραῦμα ἐγκάρσιον ὅσον 0μ,02, διαμπερές. — 11. Κάτωθεν τῆς γωνίας τῆς δεξιᾶς ὠμοπλάτης μικρὸν διὰ νύξεως τραῦμα, τοὺς κατ' ἐπιπολὴν μῦς ἀλίσκον, ὅσον 0μ,005 περίπου, καὶ τὰ μάλιστα αἱμορροοῦν. — 12. Κάτωθεν τῶν νόθων πλευρῶν ὅσον 0μ,02 πρὸς τὰ δεξιά, τραῦμα χαῖνον, διαμπερές, ὅσον 0μ,035 μέγα, παράλληλον πρὸς τὰς νόθους πλευρὰς καὶ κατὰ τὴν πλαγίαν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν· καὶ ἀπὸ τοῦ τραύματος τούτου προέπιπτε μοῖρα ἐπιπλόου. — 13. Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἀριστεροῦ πήχεως ἐπιφάνειαν, ἔνθα ὁ τετράγωνος πρηνιστὴς καταφύεται, τραῦμα ἅπασαν τὴν κατὰ πλάτος τοῦ πήχεως ἐπιφάνειαν ἀλίσκον, χαῖνον, μέχρι τῶν τενόντων τῶν καμπτήρων ἀφικνούμενον καὶ μετρίως λοξὴν ἔχον διεύθυνσιν. — 14. Κατὰ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν καὶ τὰ πέρατα τοῦ ἀντίχειρος καὶ μέσου δακτύλου τῆς ἀριστερᾶς χειρός, τοῦ λιχανοῦ, μέσου καὶ μικροῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀνὰ ἓν κρημνῶδες τοῦ δέρματος τραῦμα, ἔτι δὲ καὶ τραῦμα ἐγκάρσιον κατὰ μέσον τῆς παλαμιαίας τοῦ δεξιοῦ λιχανοῦ ἐπιφανείας. — 15. Οὐδὲν ἕτερον σημεῖον βίας.

Ἐν ὅλῳ παρετηρήθησαν ἐπὶ τοῦ λειψάνου τραύματα 16, τούτων τὰ μὲν 6 εἰς τὰς ἄκρας χεῖρας, τὸ ἓν εἰς τὸ ἀριστερὸν ἀντιβράχιον, τὸ ἓν εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ λαιμοῦ, καὶ τὰ 8 ἐπὶ τοῦ κορμοῦ. Ἁπάντων τούτων τὰ χείλη εἶναι ὁμαλὰ καὶ κανονικά, οὐδὲν δὲ ἴχνος μώλωπος, συνθλίψεως ἢ βίας παρατηρεῖται περὶ αὐτά.

Β'. *Νεκροτομή*. — Ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἐπὶ τὰ δεξιὰ τοῦ λαιμοῦ τραῦμα ἀνατομῆς προκύπτει ὅτι κατὰ τὸν τραυματισμὸν ἐτάμη τὸ δέρμα, ὁ ὑπ' αὐτὸ κυτταρώδης ἱστός, ἡ τοῦ τραχήλου περιταίνια, ὁ παρώτιος ἀδὴν κατὰ τὸν κατώτερον αὐτοῦ λοβόν, ὁ στερνοκλειδομαστοειδίτης μῦς, καὶ δὴ ἡ προσθία αὐτοῦ μοῖρα, ὁ ἀμέσως ὄπισθεν αὐτοῦ ἰνώδης σωλὴν ὁ ἐπίσημα τοῦ τραχήλου ἀγγεῖα καὶ νεῦρα ἐνέχων, ὁ στυλοϋοειδίτης μῦς, ὁ διγαστήρ, οὕτω δὲ τὸ τρῶσαν ὄργανον ἔφθασε μέχρι τῶν ὀπισθίων τοῦ οἰσοφάγου χωρὶς νὰ τρώσῃ αὐτὸν ἢ τὸν λάρυγγα. Ἐκ τῶν ἐπισήμων κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἀγγείων εὑρέθησαν διηρημένα ἡ ἐξωτερικὴ καρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρωτὶς μετὰ τὴν ἀπ' αὐτῆς ἔκφυσιν τῆς ἀνωτέρας θυρεοειδοῦς καὶ τῆς γλωσσικῆς ἀρτηρίας, ἡ προσθία σφαγῖτις φλέψ, καὶ ἡ ἐξωτερικὴ σφαγῖτις· ἡ ἐσωτερικὴ καρωτὶς καὶ σφαγῖτις οὐδόλως ἐτρώθησαν, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ πνευμονογαστρικόν, τὸ μέγα ὑπόγλωσσον καὶ συμπαθητικὸν κατὰ τοὺς ἀρχικοὺς αὐτῶν κορμοὺς εὑρέθησαν χωρὶς τρώσεως, καὶ τοῦτο ἕνεκα τῆς μᾶλλον βαθείας καὶ μᾶλλον πρὸς τὰ ὀπίσω σχετικῶς πρὸς τὸ τραῦμα τοποθετήσεως αὐτῶν.

Κατὰ τὴν λοιπὴν δὲ τοῦ σώματος νεκροτομὴν παρετηρήθη. 1. Ὅτι διὰ τοῦ κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον διαμπεροῦς τραύματος ἐτρώθη τὸ διάφραγμα καὶ ὁ στόμαχος πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ὀπίσω διαμπὰξ εἰς ἔκτασιν 0μ,02, ἐξ οὗ πλήρους τροφῶν (φακῆς, κρομμύων, κτλ.) ἐξεχύθη τὸ περιεχόμενον ἰδίως ἐν τῷ κύτει τοῦ θώρακος καὶ ἐκάλυψε τὸ περικάρδιον καὶ μέρος τοῦ ἀριστεροῦ πνεύμονος. — 2. Τὸ ἐπίπλοον ἑκατέρωθεν διατετμημένον. — 3. Ὁ σπλήν, τὸ ἧπαρ καὶ τὰ ἔντερα ἀβλαβῆ. — 4. Αἷμα ὅσον 8 - 10 οὐγγιῶν ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας. — 5. Καρδία χωρὶς τραυματισμοῦ. — 6. Ἀριστερὸς πνεύμων κατὰ τὴν ὀπισθίαν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, ἀντιστοίχως πρὸς τὸ κατὰ τὸν θώρακα τραῦμα, κατ' ἐπιπολὴν τετραυματισμένος. — 7. Αἷμα ὅσον 6 οὐγγιῶν ἐν τῷ θώρακι. Τὸ κρανίον δὲν ἠνεῴχθη.

Γ'. *Συμπεράσματα.* — Ἅπαντα τὰ ἐπὶ τοῦ λειψάνου τραύματα ἐβλήθησαν διὰ νύσσοντος καὶ τμητικοῦ ὀργάνου μετὰ μεγάλης ἐνεργήσαντος δυνάμεως. Τὰ δὲ κατὰ τὸ πρόσωπον στίγματα πυρίτιδος εἶναι ἀπότοκα ἐκπυρσοκροτήσεως πυροβόλου ὅπλου ἐγγύτατα τοῦ προσώπου. Ἅπαντα τὰ τραύματα, πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων, παρουσιάζουσι τὸ αὐτὸ περίπου μέγεθος ἀπὸ 0μ,030 ἢ 0μ,035 - 0μ,040, ὅπερ συνηγορεῖ ὑπὲρ τοῦ ἑνιαίου τοῦ δράσαντος ὀργάνου, ἐκτὸς ἂν ὑποτεθῇ εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν ὅτι τὰ δράσαντα ὄργανα ἦτο οὐ μόνον ἐντελῶς ὅμοια, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἐνήργησαν δυνάμεως. Ἡ δὲ τῶν μικροτέρων τραυμάτων παρουσία ἐξηγεῖται εἴτε διότι τὸ ὄργανον ἐνήργησε μετὰ ἐλάσσονος δυνάμεως, εἴτε διότι κατὰ τὴν φορὰν αὐτοῦ συνήντησε κώλυμά τι ἐκ τῶν ἐνδυμάτων ἢ τῶν ὀστῶν, τὸ δεύτερον τοῦτο φαίνεται τὸ πιθανώτερον. Τὸ δὲ κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον διαμπερὲς καὶ ὅσον 0μ,065 μέγα τραῦμα παρήχθη οὕτω μέγα οὐχὶ δι' ὀργάνου πλατυτέρου, ἀλλὰ διότι μετὰ τὸν ἀρχικὸν τραυματισμὸν τὸ ὄργανον ἤχθη διὰ συρμοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω ὅπως τὸ τραῦμα καταστῇ ἐπιμηκέστερον καὶ μείζονα ἐπιφέρῃ βλάβην.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀμοιβαίαν τοῦ θύματος καὶ τοῦ αὐτουργοῦ θέσιν ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ἐπισημότητος, τῆς θέσεως, τῆς φορᾶς κτλ. τῶν τραυμάτων συμπεραίνεται, ὅτι τὸ πρῶτον ἡ ἐπίθεσις ἐγένετο ἐκ τῶν ὄπισθεν ὡς ἐξῆς περίπου, ὁ αὐτουργὸς ἐπιτεθεὶς ἐκ τῶν ὄπισθεν αἴφνης καὶ ἐξ ἐνέδρας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κατήνεγκε πρῶτον τὸ κατὰ τὰ δεξιὰ τοῦ τραχήλου τραῦμα, ἐλπίζων νὰ ἦναι τοῦτο καίριον καὶ ὁριστικόν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τῆς λίαν πιθανῆς τομῆς τῶν φωνητικῶν ὀργάνων νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον πᾶσαν ἐκ μέρους τοῦ θύματος κραυγήν· εἶτα δὲ τοῦ θύματος στρέψαντος ὡς εἶναι φυσικὸν ἐπὶ τὰ δεξιά, ὡς ἐκ τοῦ κατὰ τὸ μέρος τοῦτο συμβάντος ἀπροόπτου τραυματισμοῦ, ὁ αὐτουργὸς κατήνεγκεν ἀμέσως αὐτῷ τὰ κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον δύο τραύματα, καὶ λίαν πιθανῶς ὡς πρῶτον τὸ φέρον μῆκος 0μ, 065, ὅπερ καθ' ὃν ἐβλήθη τρόπον μαρτυρεῖ τὴν τάσιν τοῦ αὐτουργοῦ οὐ μόνον ὅπως καταστήσῃ ἀδύνατον πᾶσαν ἐκ μέρους τοῦ θύματος ἀντίστασιν, ἀλλ' ὅπως ἐπιτύχῃ τὸν ταχὺν καὶ ἄφευκτον θάνατον, μετὰ ταῦτα δὲ καταπεσόντος τοῦ θύματος ἐπηνέχθησαν καὶ τὰ λοιπὰ εὑρεθέντα τραύματα καθόσον καὶ ἐρόσον τὸ θῦμα ἐδείκνυε σημεῖα ζωῆς, ἢ ὑπῆρχε φόβος παρατάσεως τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Κατὰ τὴν σκηνὴν ταύτην καὶ ἀμέσως μετὰ τὸ πρῶτον ἢ δεύτερον τραῦμα ὁ αὐτουργὸς ἐξεκένωσε πυροβόλον ὅπλον κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ θύματος εἴτε ὅπως ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως φονεύσῃ αὐτό, εἴτε ὅπως ἐκ τοῦ προκληθησομένου θάμβους καταστῇ ἀγνώριστος ὁ αὐτουργός.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐκ τοῦ θύματος ἀντίστασιν αὕτη ὑπῆρξε μικρὰ καὶ ἀσθενής, τὸ μὲν ἕνεκα τοῦ αἰφνηδίου καὶ καιρίου τῶν τραυμάτων, τὸ δὲ ἐκ τῶν ἐπιπολαίων καὶ μικροῦ λόγου ἀξίων τραυμάτων τῶν κατὰ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν τῶν ἄκρων χειρῶν παρατηρηθέντων, τὸ δὲ ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἀντιβράχιον τραύματος, ὅπερ παρέλυσε κατὰ μέγα μέρος τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ μέλους τούτου.

Ἐξ ἁπάντων τούτων συμπεραίνεται. 1. Ὅτι ὁ Π. Κ. ἐτρώθη διὰ νύσσοντος καὶ τμητικοῦ ὀργάνου. — 2. Ὅτι τὸ εἶδος τῶν τραυμάτων συνηγορεῖ ὑπὲρ τοῦ ἐνιαίου τοῦ δράσαντος ὀργάνου, ἐκτὸς ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὰ πλείονα ὄργανα ἦτο ἐντελῶς ἀλλήλοις ὅμοια. — 3. Ὅτι τὸ δράσαν ὄργανον ἦτο πλατὺ ὅσον 0μ,04 τοὐλάχιστον, νύσσον καὶ λίαν πιθανῶς δίστομον, μέτριον δὲ τὸ μῆκος. — 4. Ὅτι ἐκ τῶν τραυμάτων, τὸ τοῦ τραχήλου καὶ τὰ κατὰ τὰ ὑποχόνδρια ἰδίως ἦτο ἀπολύτως θανατηφόρα διὰ τὴν ἐντελῆ τομὴν ἀφ' ἑνὸς τῆς ἐξωτερικῆς καρωτίδος, τῆς προσθίας καὶ ἐξωτερικῆς σφαγίτιδος φλεβός, καὶ τὸν τραυματισμὸν ἀφ' ἑτέρου τοῦ διαφράγματος καὶ τοῦ στομάχου. — 5. Ὅτι ἐξεκενώθη πυροβόλον ὅπλον ἐγγύτατα τοῦ προσώπου, ἄγνωστον ὅμως ἂν ἐμπεριείχετο ἐν τῷ ὅπλῳ σφαῖρα. — 6. Ὅτι ἄφευκτος ἦτο διὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν θέσιν τῶν τραυμάτων ὁ τάχιστος τοῦ θύματος θάνατος.

Ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις λόγου ἀξίας προκύπτει, ὅτι τὸ καίριον κυρίως τῶν τραυμάτων καὶ ἡ ἀμοιβαία αὐτῶν θέσις ὡς πρὸς τὸ θῦμα ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Πειραιώς

κατὰ τίνα τάξιν ἐγένοντο τὰ διάφορα τραύματα, τὴν ἀκρίβειαν δὲ τῶν συμπερασμάτων τούτων ἐπεβεβαίωσεν ἡ περαιτέρω ἀνάκρισις.

Ὁ δὲ Tardieu ἀναφέρει περίπτωσιν, καθ' ἣν ἄνθρωπος πληγεὶς διὰ ῥάβδου κατὰ τὸ οὖς καὶ τὸν κρόταφον ἐπαρουσίαζε πλὴν τοῦ κατὰ τὰς χώρας ταύτας τραύματος καὶ μικροὺς μώλωπας κατὰ τὴν ῥῖνα καὶ τὸ πρόσωπον, προελθόντας βεβαίως ἐκ τῆς ἕνεκα τῆς ἐγκεφαλικῆς διακινήσεως πτώσεως.

Εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων παρατηροῦνται εἰς τὰς ἄκρας χεῖρας τῶν θυμάτων τραύματα τεκμηριοῦντα τὴν ἀντίστασιν καὶ τὴν πάλην, ἐκ τῆς σπουδαιότητος δὲ καὶ τῆς βαρύτητος αὐτῶν ἐξάγεται ἂν ταῦτα ἐγένοντο πρὸ τοῦ καιρίου καὶ θανατηφόρου τραύματος ἢ μετὰ τοῦτο, ὅπως παρατηρεῖται εἰς τὴν προσημειωθεῖσαν 63ην παρατήρησιν, εἰς ἣν τὸ ἐπιπόλαιον αὐτῶν τεκμηριοῖ ὅτι ταῦτα ἐγένοντο μετὰ τὸ πρῶτον καὶ καίριον κατὰ τὸν τράχηλον τραῦμα. Ἄλλοτε παρακείμενα καὶ ὅλως ὅμοια δύο τραύματα, ὡς τὰ κατὰ τὴν αὐτὴν παρατήρησιν κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον, ἐμβάλλονται κατ' ἐπανάληψιν τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, δύσκολον δὲ εἰς τοιαύτας περιστάσεις νὰ ὁρισθῇ ὁποῖον τούτων ἐβλήθη πρῶτον· πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται, πλὴν τῆς πρὸς ἄλληλα τῶν δύο τραυμάτων παραβολῆς, καὶ σύγκρισις αὐτῶν πρὸς τὰ λοιπὰ καὶ πρὸς τὴν ὅλην τῆς πράξεως σκηνήν, οὕτως εἰς τὴν προσημειωθεῖσαν παρατήρησιν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον βληθὲν ἦτο βεβαίως τὸ ἔχον 0μ,065 μέγεθος.

Ἄλλοτε, εἰς περιπτώσεις πολλαπλῶν τραυμάτων, ἀπαντῶσι τραύματα φέροντα ἄπαντας τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἐν πλήρει ζωῇ ἐνεργουμένων τραυμάτων, ἄλλα τοὐναντίον βληθέντα τοῦ θύματος σχεδὸν ἐκπνέοντος, καὶ ἄλλα τέλος μετὰ τὴν ἐντελῆ τῆς ζωῆς ἀπόσβεσιν. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἰδίως ἡ κατάστασις τοῦ ἐκχυθέντος, διηθησθέντος, πεπηγότος ἢ μὴ αἵματος χρησιμεύει πρὸς διάκρισιν τῶν διαφόρων τούτων τραυμάτων ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ θύματος καὶ πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ κυρίως ἐπενεγκόντος τὸν θάνατον τραύματος, καὶ ἂν ἀκόμη ἐπισημον διὰ τὴν ζωὴν ὄργανον ὡς ἡ καρδία φαίνεται τετραυματισμένον, ὅστις τραυματισμὸς ἐνίοτε διενεργεῖται καὶ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ζωῆς, καθότι οὐχὶ σπανίως οἱ αὐτουργοὶ ἐξακολουθοῦσι πλήττοντες τὰ ἑαυτῶν θύματα καὶ μετὰ τὴν ὁλοσχερῆ τῆς ζωῆς ἀπόσβεσιν, τὸ μὲν ἕνεκα λύσσης καὶ θηριωδίας, τὸ δὲ ἕνεκα φόβου μὴ τὸ θῦμα δὲν ἐτελεύτησε, καὶ τέλος διότι οὐχὶ σπανίως ἀγνοοῦσι πράγματι ἂν τὸ θῦμα ἐξέπνευσεν.

Ὁ ἰατροδικαστὴς τέλος ὀφείλει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν ἑαυτοῦ προσοχὴν ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ δράσαντος ὅπλου, ὅπερ ἐνίοτε εὑρηται συνεστραμμένον, ἠμβλυμένον, συντετριμμένον· παραβάλλων τότε τὸ ὅπλον πρὸς τὰ τραύματα ἀνευρίσκει ὅτι τὸ ὅπλον παρεμορφώθη οὕτως ἐπὶ ὀστεώδους τι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὸς ἐπιφανείας καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπήνεγκε τραῦμα μεταγενέστερον ἑτέρων εὑρισκομένων εἰς μαλθακὰ μέρη, οὕτω ὁ Tardieu ἀναφέρει ὅτι παρετήρησεν εἰς ἄνθρωπον 4 τραύματα βληθέντα δι' ὀργάνου νύσσοντος καὶ τμητικοῦ, τούτων τὰ τρία εἰς τὸν θώρακα, ἐξ ὧν τὸ ἓν εἶχε τρώσει τὸ περικάρδιον καὶ τὴν καρδίαν, τὸ δὲ τέταρτον εἰς τὴν παρειάν, εἰς τὸ βάθος τούτου εἰς τὸ ὀστοῦν τῆς ἄνω σιαγόνος εὑρέθη ἐμπεπαρμένη ἡ θραυσθεῖσα τοῦ ὅπλου αἰχμή, τὸ τραῦμα τοῦτο βεβαίως ἦτο τὸ τελευταῖον.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι τὰ δεδομένα δι' ὧν λύεται τὸ ζήτημα τῆς διαδοχικῆς τῶν τραυμάτων τάξεως εἶναι λίαν ποικίλα, πηγάζουσι δὲ ἐκ τῶν λεπτομερειῶν ἑκάστης ἰδίᾳ περιστάσεως.

4. *Τὸ θῦμα ἐξετέλεσε τυχὸν πράξεις τινὰς μετὰ τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ κακώσεις*. — Ἐκ τῶν πολλῶν ἐπεισοδίων ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπαρτίζεται ἐγκληματικὴ πρᾶξις, ὑπάρχουσί τινα, ἄτινα χωρὶς καταφανοῦς σπουδαιότητος, προσκτῶνται κατὰ τὴν διαδικασίαν ἢ τὰς δικαστικὰς συζητήσεις βαρύτητα καὶ σπουδαιότητα μήπω κοινῶς ὑποτιθεμένην ἀλλ' ὁπωσδήποτε ὑπὸ τῆς ἰατροδικαστικῆς πείρας καταδεικνυομένην. Εἰς ταῦτα συγκαταριθμοῦνται αἱ πράξεις ἃς ὁ τραυματίας ἐξετέλεσε τυχὸν μετὰ τὰς κατενεχθείσας κακώσεις, ὡς ἐ. π. ἂν ὁ τραυματίας ἐκραύγασεν, ὡμίλησεν, ἐβάδισεν, ἔτρεξεν, ἐπέζησε τέλος μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον. Ἅπαντα τὰ ζητήματα ταῦτα λύονται ὑπὸ μόνης τῆς τοῦ ἰατροῦ πείρας, ἡ δὲ λύσις αὐτῶν πολλάκις συνταράσσει ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ κατὰ τὸ φαινόμενον μᾶλλον ἑδραῖα ἐπιστημονικὰ δόγματα.

Εἰς τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζήτημα ἡ οὐσιώδης βάσις εἶναι ἡ φύσις τοῦ τρωθέντος ὀργάνου, ὁτὲ μὲν τὸ τραῦμα ἐξαφανίζει ὁλοσχερῶς τὴν λειτουργίαν τοῦ ὀργάνου, ὡς ἐ. π. ἡ τοῦ λάρυγγος τομὴ καταστρέφουσα μὲν τὴν λειτουργίαν τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἤχου, μήπω ἐμποδίζουσα ὅμως τὴν συνάρθρωσιν λέξεών τινων χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ἢ καὶ τὸν φθόγγον ἤχων τινῶν ὁπόταν τὰ χείλη τοῦ τραύματος προσεγγίσωσιν ἀλλήλοις· ὁτὲ δὲ τὰ τρωθέντα ὄργανα εἶναι ἐκ τῶν θεωρουμένων ὡς ἀπαραιτήτων διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς, ὡς ὁ ἐγκέφαλος, ὁ νωτιαῖος μυελός, ἡ καρδία, καὶ ὧν ἡ καιρία βλάβη ἀδύνατον νὰ συνυπάρξῃ ἔστω καὶ μετὰ τῆς στιγμιαίας τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν διατηρήσεως· ἰστέον ὅμως τοὐναντίον ὅτι τραύματα ἐκτεταμένα καὶ ἀναγκαίως θανατηφόρα τῶν ὀργάνων τούτων συνυπάρχουσι μετὰ τῆς ἐκτελέσεως πράξεών τινων, οὕτω ἡ διακίνησις καὶ ἡ τῆς συναισθήσεως ἀπώλεια δὲν εἶναι πάντοτε ἡ ἀναγκαία συνέπεια παντὸς κατὰ τὴν κεφαλὴν τραύματος ἔστω καὶ ἐπιπλεκομένου μετὰ κατάγματος τοῦ κρανίου. Τῆς φύσεως ταύτης τῶν τραυμάτων ἔστωσαν τὰ ἑξῆς παραδείγματα εἰλημμένα ἐκ τοῦ περὶ κακώσεων ἄρθρου τοῦ Tardieu, ἡ κυρία Peytel τραυματισθεῖσα θανασίμως διὰ δύο σφαιρῶν κατὰ τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κεφαλὴν ἔτρεξε καὶ ἐκραύγασεν· ὁ Brierre de Boismont ἀναφέρει περίστασιν αὐτοκτόνου, καθ' ἣν οὗτος τραυματισθεὶς κατὰ τὸν κρόταφον διὰ πυροβόλου ὅπλου ἠνέῳξε τὴν θυρίδα, ἀνῆλθεν εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς καὶ κατεκρημνίσθη. Ὁμοίας φύσεως περιπτώσεις παρετηρήθησαν καὶ εἰς τραύματα τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων ἀγγείων, μετὰ τὰ ὁποῖα οἱ τραυματίαι ὀτὲ μὲν ἁπλῶς ἐν τῇ ὁδῷ ἐβάδισαν περὶ τὰ ἑκατὸν τοὐλάχιστον βήματα, ὁτὲ δὲ κατῆλθον κλίμακας καὶ ἐβάδισαν ἐν τῇ ὁδῷ.

Δὲν εἶναι σπάνια τὰ παραδείγματα εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἐπιστήμης μεγάλων ἀκρωτηριάσεων ἑτέρων ὀργάνων μετὰ τὰς ὁποίας ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν τραυματιῶν πράξεις τινές. Οὕτω ὁ Tardieu παρετήρησε περιστάσεις καθ' ἃς ἀπεσπάσθησαν σχεδὸν ὁλοσχερῶς τὰ ἔντερα καὶ ἡ μήτρα καὶ ὅμως αἱ παθοῦσαι οὐ μόνον ὡμίλουν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὥραν καὶ πλέον ἐπέζησαν, ὁ δὲ Delmas παρετήρησεν ἀμαξηλάτην, ὅστις ἕνεκα συνθλάσεως ὑπὸ ἁμάξης βαρὺ φερούσης φορτίον ὑπέστη ῥῆξιν τοῦ διαφράγματος, σύντριψιν τοῦ σπληνὸς καὶ διάῤῥηξιν τῶν ἐντέρων, καὶ ὅστις μολαταῦτα διήνυσε δύο λεύγας ὁτὲ μὲν πεζῇ, ὁτὲ δὲ ἐποχούμενος.

Ἐκ τούτων δῆλον ὅτι καὶ μετὰ τὰ κατὰ τὸ φαινόμενον βαρύτερα καὶ μᾶλλον θανατηφόρα τραύματα ὁ τραυματίας ἐκτελεῖ πράξεις τινάς, ἡ δὲ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου οὐδόλως ὑπάγεται εἰς γενικοὺς κανόνας καὶ ὁρισμούς, ἀλλ' ἀφίεται πάντοτε εἰς τὴν πεῖραν καὶ τὴν μετὰ προσοχῆς ἐξέτασιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν εἰς ἑκάστην ἰδιαιτέραν περίπτωσιν δεδομένων ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ.

5. *Ὑπάρχουσιν ἴχνη ἀντιστάσεως ἢ πάλης.* — Εἰς τὴν σπουδὴν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν τὸ ζήτημα, ἂν ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ θύματος ἀντίστασις ἢ πάλη κατὰ τὸν τραυματισμὸν καὶ ὁποίας φύσεως ὑπῆρξεν αὕτη, εἶναι πολλάκις, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, ὑψίστης σπουδαιότητος, διότι εἰς οὐχὶ σπανίας περιπτώσεις ἐκ τοῦ ζητήματος τούτου φωτίζεται ἡ δικαιοσύνη ἂν ὁ τραυματισμὸς ἐγένετο ἐξ ἐπιθέσεως καὶ ἐξ ἐνέδρας, μετὰ προηγουμένην ῥῆξιν καὶ πάλην μεταξὺ τῶν δύο ἀντιμαχομένων, ἢ ἂν ἐγένετο τέλος ἐκ μέρους τοῦ αὐτουργοῦ χρῆσις μέσων ἱκανῶν ὅπως παραλύσωσι πᾶσαν τοῦ θύματος ἀντίστασιν καὶ προσπάθειαν πρὸς σωτηρίαν.

Τὰ ἴχνη τῆς ἀντιστάσεως καὶ τῆς πάλης, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ ἰατροδικαστὴς στηριζόμενος λύει τὸ τοσοῦτον σπουδαῖον ζήτημα, ζητητέα καὶ εἰς τὸ θῦμα καὶ εἰς τὸν αὐτουργόν.

Τὸ θῦμα ἀνθιστάμενον ζητεῖ ὡς τὰ πολλὰ νὰ ἀποφύγῃ τοὺς τραυματισμοὺς διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν βραχιόνων, συνεπῶς εἰς τὰς χώρας ταύτας δέον ν' ἀναζητῶνται πολλαπλᾶ τραύματα, ὧν ἡ ἕδρα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι χαρακτηριστική, καθότι ἑδράζουσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ἀντιβρα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χίου χεῖλος, εἰς τὰς πτυχὰς τῆς παλάμης τῆς χειρὸς δι' ἧς δράττεται τὸ φονικὸν ὅπλον, βαθέα πολλάκις τραύματα, ἄλλοτε εἰς τὴν παλαμιαίαν τῶν δακτύλων ἐπιφάνειαν, καὶ ἄλλοτε παρατηροῦνται ὅλως ἀποκεκομμένοι δάκτυλοι· οὐχὶ σπανίως τὸ θῦμα καταπίπτει, συρόμενον δὲ κατὰ γῆς φέρει κατὰ τὰ γόνατα καὶ τὰς κνήμας ἐκδορὰς καὶ θλάσματα.

Ἄλλοτε τὸ θῦμα κατὰ τὴν ὑπεράσπισιν ποιεῖται χρῆσιν φυσικῶν ὅπλων, ὡς τῶν ὀνύχων, τῶν ὀδόντων, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει ν' ἀναζητήσῃ τὰ ἴχνη αὐτῶν μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἐπὶ τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον, τὰς χεῖρας, τὰ γεννητικὰ μόρια, τοὺς δακτύλους, ἔνθα παρατηροῦνται ἐκδοραὶ διὰ τῶν ὀνύχων ἢ καὶ τραύματα βαρύτερα ὑπὸ τούτων ἐνεργηθέντα, δήγματα διὰ τῶν ὀδόντων κτλ.· ἄλλοτε τέλος λακτίσματα εἰς τὴν κοιλίαν ἢ ἀλλαχοῦ ἔνθα ἁπαντῶσιν οὐ μόνον τὰ ἴχνη αὐτῶν ἐπὶ τῶν καλυμμάτων τοῦ σώματος ἀλλ' ἐνίοτε καὶ βλάβαι ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἀπότοκοι τῆς ἐνεργησάσης βίας.

Καθ' ἃς περιπτώσεις ὑπάρχουσι τὰ σημεῖα ἀναμφισβήτητα πάλης, ὁ ἔναγχος οὐχὶ σπανίως διατείνεται ὅτι ἐτραυμάτισε τὸ θῦμα ὑπερασπιζόμενος ἑαυτόν, χωρὶς οὐδόλως νὰ προτίθηται νὰ τραυματίσῃ τὸν ἐπιτιθέμενον, καὶ συνεπῶς ὅτι ὁ παθὼν ἐτραυματίσθη οὕτως εἰπεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἡ περίπτωσις αὕτη ὡς τὰ πολλὰ ἀπαντᾷ εἰς τὰς μονομαχίας· εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὅμως ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐρευνήσῃ καὶ νὰ ὁρίσῃ ἂν τὸ τραῦμα ἀναλόγως τῆς ἕδρας καὶ τῆς φορᾶς αὐτοῦ ἐγένετο διαρκούσης τῆς συμπλοκῆς καὶ κατὰ τοὺς διαγραφομένους κανόνας, ἢ μετ' αὐτήν, ἅπαντα δὲ τὰ ἄλλα ἐκ τοῦ τραύματος σημεῖα διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς τοιαύτης περιπτώσεως εἶναι τοσοῦτον ἀμφίβολα, ὥστε ἀποβαίνει λίαν τολμηρὸν διὰ τὸν ἰατροδικαστήν, στηριζόμενον εἰς ταῦτα, νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα, συνεπῶς ἡ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐπιφύλαξις εἰς τὰς τοιαύτης φύσεως περιπτώσεις εἶναι ἡ μᾶλλον συνετὴ καὶ σύμφωνος τῇ ἀποστολῇ αὐτοῦ ὁδός.

Ἄλλοτε τὸ βάθος τοῦ τραύματος καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτοῦ ἕδρα παρέχουσιν ἀσφαλέστερα δεδομένα, οὕτω ὁ Tardieu κατέδειξεν εἰς περίπτωσιν μητροκτονίας ὅτι αὕτη ἐγένετο ἀκουσίως· δύο ἀδελφοὶ ἐρίζοντες καὶ ἀμοιβαίως πληττόμενοι διὰ μαχαιρίων ἔπληξεν ὁ ἕτερος θανασίμως τὴν ἑαυτῶν μητέρα, ῥιφθεῖσαν ἐν μέσῳ τῆς πάλης ὅπως καταπαύσῃ αὐτήν, κατὰ τὴν μασχάλην διὰ τραύματος εἰσδύσαντος μέχρι τοῦ κύτους τοῦ θώρακος. Βεβαίως εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ τραυματισμὸς τῆς μητρὸς ἦτο ὅλως ἀκούσιος, δέον ὅμως ὅπως μὴ ἐκληφθῇ ὅτι εἰς ἁπάσας τὰς προσομοίας περιπτώσεις οἱ εἰς τοὺς τρίτους γενόμενοι τραυματισμοὶ θεωρητέοι ὡς τυχαῖοι, διότι οὐχὶ σπανίως ὁ ἕτερος τῶν ἐριζόντων, βλέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

πων ὅτι τῇ παρεμβάσει τοῦ τρίτου σώζεται ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ σ
φόνον ἐπεδίωκεν, ἢ ὅτι ὁ ἀντίπαλος ἐπωφελούμενος τῆς μεσολαβ
τοῦ τρίτου τραυματίζει αὐτόν, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ μεσολαβοῦντο
τραυματίζει ἐν γνώσει καὶ ἑκουσίως αὐτόν, τούτου ἕνεκα ὁ ἰατροδικ
εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ὀφείλει νὰ ἦναι λίαν προσεκτικ
ἐπιφυλακτικός.

6. *Αἱ κακώσεις ἀποδοτέαι εἰς ἕνα ἢ εἰς πλείονας αὐτουργού*
Μεγίστης τυγχάνει σπουδαιότητος ὁ προσδιορισμός, ἂν φόνος διεπρ
ὑπὸ ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου ἢ τῇ συμπράξει πλειόνων, καὶ μά
κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐγκληματικῆς τινος ὑποθέσεως, καθότι ἡ διεύθυνσ
ἀνακρίσεως ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κρίσεως καὶ τῶν συμπερασμάτων τ
τροδικαστοῦ.

Τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζήτημα ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος αὐτοῦ ἀπ
μεγίστην ἐκ μέρους τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐπιφύλαξιν καὶ προσοχήν, κ
ἡ λύσις αὐτοῦ ὡς καὶ τῶν μέχρι τοῦδε προεκτεθέντων δὲν ὑπάγετ
γενικοὺς κανόνας ἐφαρμοζομένους εἰς τὰς ἑκάστοτε περιστάσεις, ἀλλ'
τᾶται ἐκ τῆς πείρας καὶ τῆς ἐξιδιασμένης τοῦ ἰατροῦ ἱκανότητος περ
ἐκτίμησιν τῶν δεδομένων. Οὐχ ἧττον ἔστωσαν αἱ ἑξῆς βάσεις χρ
ἑκάστοτε εἰς τὸν ἰατροδικαστήν.

Τὸ μέγα τῶν τραυμάτων πλῆθος ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ λειψάνο
δεμίαν κέκτηται σημασίαν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν αὐτουργῶν, διότι
λάκις παρατηροῦνται εἰς τὸ θῦμα 10, 20 ἢ καὶ 100 τραύματα, ὡς
φέρει ὁ Tardieu, βληθέντα ὑπὸ ἑνὸς καὶ μόνου αὐτουργοῦ.

Τὸ ποικίλον τῶν τραυμάτων, καθὸ προϋποτίθεται χρῆσις διαφ
ὅπλων, γεννᾷ τὴν εἰκασίαν τῆς συμπράξεως πλειόνων αὐτουργῶν,
καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ ἀπάτη εἶναι εὔκολος, διότι οὐχὶ σπ
ὅπλα ὡρισμένον ἔχοντα σχῆμα προκαλοῦσι τραύματα ἀνόμοια καὶ δ
λως ὁριζόμενα, οὕτω ὁ Tardieu ἀναφέρει ὅτι εἰς τὸν φόνον τῆς δ
σης Praslin παρετηροῦντο τρία εἴδη τραυμάτων ὅλως διάφορα, θλ
τα κατὰ τὸ μέτωπον, πολλὰ τραύματα διὰ τμητικοῦ ὀργάνου, καὶ
κατὰ τὴν κορυφὴν κρημνώδη τραύματα ἐν σχήματι V, ἐνεργηθέντα
θεν δι' ὅλως διαφόρων ὀργάνων καὶ συνεπῶς ὑπὸ δύο τοὐλάχιστο
τουργῶν, καὶ ὅμως καὶ οἱ ἰατροδικασταὶ συνεπέρανον καὶ ἡ ἀνάκρισ
τέδειξεν ὅτι εἷς καὶ μόνος ἦτο ὁ αὐτουργός, ἀλλὰ μεταχειρισθεὶς δύο
φορα ὅπλα, κοντάκιον πιστολίου καὶ μάχαιραν κορσικανήν, ἣν μετεχε
ὅτε μὲν διὰ τοῦ τμητικοῦ μέρους τῆς λεπίδος, ὁτὲ δὲ διὰ τῆς ἀμβ
λαβῆς αὐτῆς.

Εἰς πολλὰς περιστάσεις ἡ ἔλλειψις σημείων ἀντιστάσεως καὶ π
καὶ δὴ τῶν φυσικῶν τοῦ θύματος δυνάμεων ἐπιβαλλουσῶν τοιαύτην

στασιν, χρησιμεύει ὡς βάσις ὅτι ὁ φόνος διεπράχθη ὑπὸ πλειόνων αὐτουργῶν, ὁπότε τὸ πλῆθος τῶν ἐπιτεθέντων καθίστησιν πᾶσαν ἀντίστασιν ἀδύνατον.

Ἄλλοτε τέλος ἡ θέσις εἰς ἣν διεπράχθη ὁ φόνος καὶ αὐτὴ ἡ φύσις τῶν τραυμάτων διαφωτίζει πως τὸν ἰατροδικαστήν.

7. *Αἱ κακώσεις ἐγένοντο ὑπὸ λίαν ῥωμαλέας ἢ λίαν ἐξησκημένης χειρός.*—Εἴρηται ἀλλαχοῦ ὅτι τὰ συντελοῦντα εἰς τὴν δικαιοσύνην πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἐνόχου δεδομένα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοῦ ἰατροῦ, συνεπῶς πολλάκις προβάλλεται τὸ ζήτημα, ἂν αἱ κατενεχθεῖσαι κακώσεις ἐγένοντο ὑπὸ χειρὸς ῥωμαλέας ἢ ἐξησκημένης περὶ τὴν χρῆσιν τῶν φονικῶν ὀργάνων δι' εἰδικὰς περιστάσεις ἢ ἐπαγγέλματα, ὅπως ἡ δικαιοσύνη δυνηθῇ ἐκ τῶν συμπερασμάτων τοῦ ἰατροῦ νὰ διευθύνῃ τὰς ἐρεύνας αὐτῆς περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἐνόχου, οὕτως ἡ ἐκτίμησις τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ βάθους τοῦ τραύματος παραβολικῶς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ δράσαντος ὅπλου χρησιμεύει εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ταὐτότητα τοῦ αὐτουργοῦ αὕτη ὁρίζεται οὐχὶ σπανίως ἀπὸ τῆς εἰδικότητος τοῦ δράσαντος ὅπλου, χρησιμεύοντος εἰς τοιόνδε ἢ τοιόνδε ἐπάγγελμα, ἀπὸ τοῦ εἴδους τοῦ βλήματος πυροβόλου ὅπλου, ἀπὸ τῆς ὅλως ἰδιαιτέρας φύσεως τοῦ βύσματος, κτλ.

Ἄλλοτε ἡ ἕδρα καὶ τὸ σχῆμα τοῦ τραύματος τεκμηριοῦσι χεῖρα ἐξησκημένην, οὕτω δύο κανονικὰ τῶν καρωτίδων τραύματα μετὰ μεγάλης ἀκριβείας ἐνεργηθέντα εἰς Ἰουδαίαν κάρην συνετέλεσαν ὅπως ὑποτεθῇ ὅτι αὕτη ἐφονεύθη ὑπὸ κρεουργοῦ ἐξοικειουμένου εἰς τὸ φονεύειν ζῶα· ἄλλοτε νεογνὰ εἰς περιστάσεις βρεφοκτονίας, κατατετμημένα εἰς τεμάχια ὅπως τὰ διὰ τὴν μαγειρικὴν χρησιμεύοντα ζῶα, ἐνδεικνύουσιν ὅτι ἡ αὐτουργὸς ἦτο ἐξησκημένη περὶ τὴν τοῦ τοιούτου εἴδους τῶν ζώων διατομήν.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δηλοῦται ὅτι διὰ τὴν λύσιν τοῦ παρόντος ζητήματος εἰς ἑκάστην περίστασιν ἀπαιτοῦνται ὅλως εἰδικαὶ ἔρευναι μὴ ὑπαγόμεναι εἰς γενικοὺς κανόνας καὶ ὁρισμούς.

8. *Ἡ κάκωσις εἶναι τυχαία, ἢ ἑκουσία, ἢ ἀπότοκος ἐγκληματικῆς πράξεως.*—Τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζήτημα εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον πολυπλόκων καὶ σαθρῶν τῶν εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν τῶν κακώσεων σπουδὴν ἀναγομένων, καθότι ἡ ἀναζήτησις καὶ ὁ προσδιορισμὸς ἂν τραῦμά τι, καὶ συνεπῶς ὁ ἐξ αὐτοῦ τυχὸν θάνατος, εἶναι ἀπότοκον τυχαίου συμβάματος ἢ ἐγκληματικῆς πράξεως, ἢ ἑκουσίου τραυματισμοῦ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀρχικῆς τοῦ τραυματισμοῦ αἰτίας, ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως, εἰς ἀθῴαν ἢ ἐγκληματικήν, εἰς τὸν προσδιορισμὸν αὐτῆς εἰς ποινικὴν ἢ μή, εἰς ὑπαγομένην δηλονότι εἰς ποινικὴν τιμωρίαν ἢ εἰς ἀποζημίωσιν ἁπλῶς χρηματικήν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι ἡ ἀθῴωσις ἢ ἡ καταδίκη τοῦ ὑποτιθεμένου ἐνόχου κρέμαται ὅλως ἐκ τῆς γνώμης καὶ τῶν συμπερασμάτων τοῦ ἰατροῦ.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐξεταζόμενα τὰ τραύματα δέον ὅπως διαιρεθῶσιν εἰς τραύματα τυχαῖα ἢ ἐξ ἀμελείας, εἰς ἃ ὑπάγεται ἡ ἀκούσιος ἀνθρωποκτονία, εἰς τραύματα ἑκούσια, καθ' ὑπόκρισιν ἢ τεχνηέντως προκληθέντα, εἰς ἃ ἀνάγεται ὁ ἑκούσιος θάνατος, ἡ αὐτοκτονία, καὶ τέλος εἰς τραύματα ἐγκληματικὰ διαλαμβάνοντα τὴν ἀνθρωποκτονίαν καὶ δολοφονίαν. Καὶ αὕτη μὲν ἡ θεωρητικὴ τῶν τραυμάτων διαίρεσις· ἀλλ' ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν συμφέρει ὅπως γένηται ἡ διάκρισις τῶν ἐξ ἀμελείας τραυμάτων ἀπὸ τῶν βιαιοπραγιῶν καὶ τῶν βίᾳ γιγνομένων κακώσεων, τῶν καθ' ὑπόκρισιν ἢ τεχνικῶν ἀπὸ τῶν πραγματικῶν τραυμάτων καὶ ἀῤῥωστημάτων, καὶ τῆς αὐτοκτονίας τέλος ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας.

Εἰς τὴν σπουδὴν λοιπὸν τοῦ ζητήματος τούτου ἐξεταστέα τὰ τυχαῖα, τὰ ἑκούσια ἢ καθ' ὑπόκρισιν τραύματα καὶ ἡ αὐτοκτονία, ἀλλ' ἐπειδὴ ὥρισται διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦ πράγματος ἡ ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ σπουδὴ τῶν τυχαίων τραυμάτων, ἐνταῦθα ὁ λόγος μόνον περὶ τῶν δύο τελευταίων.

α'. *Τραύματα ἑκούσια, καθ' ὑπόκρισιν, ἢ τεχνηέντως προκληθέντα.* — Ἡ ὑπόκρισις εἰς πολλὰς παρουσιάζεται περιστάσεις κατὰ τὴν πρακτικὴν τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐξάσκησιν· τὰ μάλιστα συνεπῶς συμβάλλει εἰς τὴν πρόοδον τῆς δικαστικῆς ἐργασίας διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῆς ἀληθείας ὁ προσδιορισμὸς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ ἂν τραῦμα εἶναι ἑκούσιον, ἢ καθ' ὑπόκρισιν, ἢ τεχνηέντως προεκλήθη. Ἐνταῦθα θέλομεν συγκεφαλαιώσει ὑπὸ γενικοὺς τύπους τὰ σημεῖα δι' ὧν εἶναι ἐφικτὸς ὁ τοιοῦτος ὁρισμός.

Καὶ οἱ τῆς ἀρχαιότητος ἰατροὶ δὲν ὑστέρουν ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν τῶν καθ' ὑπόκρισιν τραυμάτων ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων, οὕτω ἀναγιγνώσκομεν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου βίον τοῦ Δίωνος τὸ ἑξῆς χωρίον τὰ μάλιστα ἐμφαντικὸν ὡς πρὸς τὴν τότε κατάστασιν τῆς ἰατροδικαστικῆς· « . . Ἦν δέ τις Σῶσις, ἄνθρωπος . . . ἔπειτα φανερὸν τοῦ Δίωνος ἐχθρὸν ἀναδεῖξαι ἑαυτὸν τότε μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπῆλθε, τῇ δ' ὑστεραίᾳ γυμνὸς ὤφθη διὰ τῆς πόλεως θέων ἀνάπλεως αἵματος τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον, ὡς δέ τινας φεύγων διώκοντας. Ἐμβαλὼν δὲ τοιοῦτος εἰς τὴν ἀγορὰν ἔλεγεν ὑπὸ τῶν ξένων τοῦ Δίωνος ἐπιβεβουλεῦσθαι, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπεδείκνυε τετρωμένην καὶ πολλοὺς εἶχε τοὺς συναγανακτοῦντας καὶ συνισταμένους κατὰ τοῦ Δίωνος, ὡς δεινὰ καὶ τυραννικὰ πράττοντος, εἰ φόνοις καὶ κινδύνοις τῶν πολιτῶν ἀφαιρεῖται τὴν παῤῥησίαν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ ἀκρίτου καὶ ταραχώδους ἐκκλησίας γενομένης, παρελθὼν ὁ Δίων ἀπελογεῖτο καὶ . . . Ἅμα δ' οἱ μὲν ἰατροὶ τοῦ Σώσιδος τὸ τραῦμα καταμανθάνοντες εὗρισκον ἐξ ὑποπολῆς μᾶλλον ἢ καταφορᾶς γεγενημένον. Αἱ μὲν γὰρ ὑπὸ ξίφους πληγαὶ μάλιστα τὸ μέσον ὑπὸ βάρους πιέζουσι,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ δὲ τοῦ Σώσιδος λεπτὸν ἦν διάλου καὶ πολλὰς εἶχεν ἀρχάς, ὡς εἰκός, ὑπ' ἀλγηδόνος ἀνιέντος, εἶτα αὖθις ἐπάγοντος. Ἦκον . . . » (1)

Αἱ αὐταὶ περίπου ὡς πρὸς τοὺς χαρακτῆρας τῶν καθ' ὑπόκρισιν τραυμάτων ἐπικρατοῦσιν ἔτι καὶ νῦν γνῶμαι, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τὰς αὐτὰς παρίστανται περιστάσεις, οὕτω ὁτὲ μὲν προφασίζονται ὅτι ἐγένοντο θύματα ἐπιθέσεως ἐπιδεικνύοντες πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ψευδοῦς τῶν τραυμάτων αὐτῶν καταγωγῆς τραύματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λίαν ἐπιπόλαια καὶ ἐνεργηθέντα διὰ τμητικοῦ ὀργάνου εἰς μέρος τοῦ σώματος μόνον σχεδὸν ὑπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τοῦ τραυματίου προσιτόν, ἄλλοτε ἐκκενοῦντες πυροβόλον ὅπλον εἰς τὰ σαρκώδη καὶ ἀκίνδυνα τοῦ σώματος μέρη γεγεμισμένον μόνον διὰ πυρίτιδος ἢ καὶ διὰ βλήματος ἀλλὰ λίαν σμικροῦ σχετικῶς πρὸς τὴν ὁλκὴν τοῦ ὅπλου, κτλ. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας πλὴν τῶν ἄλλων λεπτομερειῶν ἐκ τῆς ἕδρας, τῆς φύσεως, τοῦ καιρίου κτλ. τῶν τραυμάτων, ἐξ ὧν καταδείκνυται μᾶλλον ἢ ἧττον ὡρισμένως τὸ ἐπίπλαστον αὐτῶν, δέον ὅπως γένηται ἡ παραβολὴ καὶ σύγκρισις τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ῥηγμάτων πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος τραύματα, ἐξ ἧς οὐδεμία ἢ ἐλαχίστη ἀνακαλύπτεται ἀναλογία τούτων πρὸς ἐκεῖνα.

Ἄλλοτε ἐπὶ σκοπῷ ἐπιτυχίας μείζονος ἀποζημιώσεως καὶ κερδοσκοπίας, προκειμένου περὶ τυχαίου τραυματισμοῦ ἢ περὶ τραύματος ὑπὸ ξένης χειρὸς διαπραχθέντος, ἡ ὑπόκρισις συνίσταται εἰς τὴν ὑπερβολὴν καὶ τὴν δείνωσιν τῶν συνεπειῶν τοῦ τραύματος εἴτε διὰ τῆς διαῤῥήξεως τῆς οὐλῆς, εἴτε δι' ἐπιθέσεως ἐπὶ τοῦ τραύματος ἐρεθιστικῶν ὑλῶν, εἴτε δι' ὑποκρίσεως παραλύσεως μέλους τινός, ἢ κατάγματος κτλ.

Ἂν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ λύσις τῶν τοιούτων, συχνάκις ἄλλως παρουσιαζομένων εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ἰατροδικαστοῦ, ζητημάτων φαίνεται δύσκολος καὶ ἐνίοτε ἀμφίβολος, οὐδὲν ἧττον ὅμως εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων, τοῦ ἰατροῦ λαμβάνοντος ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψιν καὶ τὴν θέσιν τοῦ τραύματος καὶ τὴν φύσιν καὶ τὰς λοιπὰς κατὰ τὴν ἴασιν αὐτοῦ περιπτώσεις, καὶ ἐξετάζοντος μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὴν ἐνεστῶσαν τοῦ τραυματίου κατάστασιν, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἀποβαίνει καὶ εὔκολος καὶ ὁριστική.

β'. Διάκρισις τῆς αὐτοκτονίας ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας καὶ τοῦ ἕνεκα τυχαίου συμβάντος θανάτου.—Γνωστὸν ὅτι τὰ διάφορα τῶν τραυμάτων εἴδη παρατηροῦνται συχνότατα εἰς τὰς περιστάσεις τῆς αὐτοκτονίας καθ' ὃν καὶ εἰς τὰς ἀνθρωποκτονίας τρόπον. Ὡς πρὸς τὴν συχνότητα τοῦ εἴδους τῶν τραυμάτων, κατὰ πρῶτον λόγον παρατηροῦνται τὰ

(1) Πλουτάρχου.—Παραλ. Βίοι. Δίων §. ΛΔ. Εἰς εἰσιτήρ. λόγον μου. Ἀθήνησιν 1871. Σελ. 28.

Ελληνική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διὰ πυροβόλων ὅπλων, τὰ ἐκ κατακρημνίσεως ἀπὸ ὑψηλοῦ σημείου, τὰ διὰ τμητικοῦ ἢ νύσσοντος ὀργάνου, τὰ διὰ συντρίψεως τέλος.

Ὁ Devergie ἀπὸ τοῦ 1830-1834 τὴν ἑξῆς παρετήρησεν ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν τραυμάτων εἰς τὰς αὐτοκτονίας·

Διὰ καταδύσεως	548
» πυροβόλων ὅπλων	84
» ἀπαγχονισμοῦ	37
» κατακρημνίσεως ἀπὸ ὑψηλοῦ σημείου	23
» ἀνθράκων	13
» τμητικῶν ὀργάνων	8
» δηλητηρίου	1
	714.

Ἡ ἀναλογία ὅμως αὕτη τοῦ Devergie δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ καὶ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἀκριβής, διότι καὶ εἰς μικρὸν αὐτοκτόνων πλῆθος περιορίζεται, καὶ περιστρέφεται μόνον εἰς τοὺς ἐν τῇ Morgue μεταφερομένους, οἵτινες μικρὸν μόνον μέρος τῶν ἐν τῇ πόλει τῶν Παρισίων αὐτοκτονούντων ἀποτελοῦσιν.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Brierre de Boismont, ἐν τῇ ειδικῇ αὐτοῦ περὶ αὐτοκτονίας πραγματείᾳ, ἐπὶ 4595 αὐτοκτόνων ἡ ἑξῆς παρατηρεῖται ἀναλογία ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦ θανάτου.

Διὰ ἄνθρακος	1426
» καταδύσεως	989
» στραγγαλισμοῦ	796
» πυροβόλου ὅπλου	578
» κατακρημνίσεως	424
» τμητικῶν ὀργάνων	207
» δηλητηρίων	158
» συντρίψεως	16
» ἀσιτίας	1
	4595.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ τιτρωσκόμενον τοῦ σώματος μέρος ὁ Devergie παρατηρεῖ ὅτι εἰς 368 περιστάσεις αὐτοκτονίας ἁπαντῶσι 297 καθ' ἃς τὸ ὅπλον ἐνήργησε κατὰ τὴν κεφαλήν, καὶ 71 εἰς τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν.

Ἐκ δὲ τῆς ἐξετάσεως τῆς θέσεως καθ' ἣν ἐνήργησε τὸ ὅπλον εἰς τὴν κεφαλὴν προκύπτει ὅτι εἰς ἀναλογίαν 234 : 368 τὸ ὅπλον ἐτοποθετήθη

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς τὸ στόμα. Εἰς τὸν κορμὸν δέ, 68⅓ εἰς τὸν θώρακα, ἐξ ὧν 45⅓ εἰς τὴν καρδίαν καὶ τρὶς εἰς τὴν κοιλίαν.

Ἅπαντες οὗτοι οἱ ἀριθμοὶ καὶ αἱ ἐκ τῶν στατιστικῶν ἀναλογίαι μεγάλην ἔχουσαι ἀξίαν καὶ σημασίαν εἰς τὴν ἱστορίαν ἐν γένει τῆς αὐτοκτονίας, ἐλαχίστην ἢ μηδαμινὴν κέκτηνται εἰς τὴν πρακτικὴν τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐφαρμογήν, καθότι καταδεικνύουσιν ἐν συνόλῳ εἰς δεδομένον αὐτοκτόνων πλῆθος ὁπόσοι ηὐτοκτόνησαν διὰ τοιούτου ἢ τοιούτου εἴδους θανάτου, καὶ συνεπῶς ὁποῖον παρατηρεῖται τὸ συχνότερον τῆς αὐτοκτονίας εἶδος, τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἰατροδικαστικῆς, εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν ζητεῖται ἂν ἐν δεδομένῳ τινὶ φόνῳ οὗτος εἶναι ἀπότοκος αὐτοκτονίας ἢ οὔ, συνεπῶς καθ' ἡμᾶς στατιστικὴ ὁρίζουσα ἐν ἑκάστῳ ἰδίᾳ εἴδει θανάτου τὴν ἀναλογίαν τῶν ἑκουσίων ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων θανάτων ἔσεται ἡ μᾶλλον ἁρμόζουσα, ἡ μόνη ἱκανὴ ὅπως παρέξῃ εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν ὁρμητήριον διὰ τὰς περαιτέρω αὐτοῦ ἐρεύνας πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος· καθότι τί ὠφελεῖ τὸν ἰατροδικαστὴν ἡ γνῶσις ἐ. π. ὅτι ἡ δι' ἄνθρακος ἢ ἡ διὰ καταδύσεως αὐτοκτονία εἶναι ἡ συχνοτέρα ὡς πρὸς τὰ εἴδη τοῦ θανάτου τῶν αὐτοκτόνων, ἐνῷ ἀγνοεῖ ὁποία τις εἶναι ἡ ἀναλογία τῶν ἑκουσίων καὶ ἐγκληματικῶν δι' ἄνθρακος ἢ διὰ καταδύσεως θανάτων; ἀλλ' ἴσως ἤθελέ τις εἴπει ὅτι καὶ ἐκ τῆς στατιστικῆς ταύτης μικρὸν τὸ ὄφελος, δὲν ἀρνούμεθα τὴν ἔνστασιν, ἀλλὰ παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ἐκ ταύτης ὄφελος ἔσεται πάντοτε μεῖζον τοῦ ἐκ τῆς ἤδη ἐκτεθείσης στατιστικῆς. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι συμπληρωθήσεται καὶ τὸ κενὸν τοῦτο. Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι αἱ στατιστικαὶ αὗται ἔχουσιν ἀξίαν πραγματικὴν μόνον διὰ τοὺς τόπους ἐν οἷς συνετάχθησαν, διότι ὅπως ἕνεκα τοῦ πληθυσμοῦ, κλίματος, ἀναπτύξεως πολιτισμοῦ κτλ. ἡ συχνότης τῶν αὐτοκτονιῶν διαφέρει ἀπὸ κράτους εἰς κράτος, οὕτω διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλας ἀκόμη περιστάσεις σχετιζομένας πρὸς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, τὰ φονικὰ μέσα κτλ., τὸ εἶδος τοῦ θανάτου εἶναι διάφορον εἰς τὰ διάφορα ἔθνη.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἤδη ἐκτεθέντων ὑπὸ ἱστορικὴν τῆς αὐτοκτονίας ἔποψιν σημειοῦμεν ἐνταῦθα καὶ τὴν συχνότητα τῆς αὐτοκτονίας κατὰ τὰ ἔθνη, ἐξηγμένην ἐκ τῶν παρατηρήσεων τῶν Balley, Casper, Guerry, Quetelet κ. α. Οὕτω ἡ αὐτοκτονία παρατηρεῖται συχνοτέρα εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἢ ἀλλαχοῦ, τὰ δὲ ἄλλα ἔθνη ἕπονται κατὰ τὴν ἑξῆς σειρὰν Ἀγγλία, Γαλλία, Πρωσσία καὶ Αὐστρία, σπανία εἶναι εἰς τὴν Ῥωσσίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἱσπανίαν. Ὁ Leuret φρονεῖ ὅτι ἡ αὐτοκτονία βεβαίως εἶναι συχνοτέρα εἰς τοὺς ἄραβας δούλους, καὶ περισσότερον ἴσως ἢ εἰς τοὺς ἐλευθέρους ἄραβας, ἐπειδὴ ὅμως ἡ γνώμη αὕτη δὲν στηρίζεται εἰς ἀριθμοὺς θεωρητέα μᾶλλον ὡς πρόληψις. Τοὐναντίον θεωρητέον τὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πολιτισμὸν ἀφ' ἑνός, τὴν δυσπραγίαν ἀφ' ἑτέρου, καὶ τὴν διανοητικὴν ἐκ τρίτου ἀνάπτυξιν ὡς τοὺς κυριωτέρους τῆς αὐτοκτονίας μοχλούς· ἔνθα ὑπάρχει δυστυχία καὶ πτωχεία ὑπάρχει καὶ ἡ πρὸς τὸ ζῆν ἀηδία, ἂν δὲ ὁ πολιτισμὸς ἀνυψοῖ καὶ ἀναπτύσσει τὴν τοῦ ἀνθρώπου διάνοιαν, ἂν τείνει νὰ βελτιώσῃ τὴν κοινωνικὴν θέσιν τῶν εὐτυχῶν γεννηθέντων, γεννᾷ ὅμως ἀφ' ἑτέρου τὴν φιλοδοξίαν, ἥτις εἶναι ἰσχυρὰ τῆς δυστυχίας πηγή, ἥτις ταχέως ὁδηγεῖ εἰς τὴν τοῦ βίου ἀηδίαν. Ὁ κακῶς ἐννοούμενος ἢ προώρως εἰσαγόμενος πολιτισμός, συνδυαζόμενος μετὰ τῶν παντοίων βιωτικῶν στερήσεων καὶ περιπετειῶν, ὠθεῖ πολλάκις εἰς τὴν αὐτοκτονίαν, διὸ καὶ συχνότατα αὕτη παρατηρεῖται εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, εἰς τὰ μεγάλα τοῦ πολιτισμοῦ κέντρα.

Οἱ χαρακτῆρες τῶν διαφόρων τῆς αὐτοκτονίας εἰδῶν καθ' ἑαυτοὺς εἶναι λίαν σαφεῖς, ἐκ τούτων δὲ πηγάζουσιν ὡς τὰ πολλὰ ἀρκοῦντα διαγνωστικὰ σημεῖα διὰ τὸν ἰατροδικαστήν.

Εἰς τὰς διὰ πυροβόλων ὅπλων αὐτοκτονίας ὡς τὰ πολλὰ ὁ τραυματισμὸς ἑδράζει κατὰ τὴν κεφαλήν· συχνότατα τὸ ὅπλον διευθύνεται ἐντὸς τοῦ στόματος, ἐκπυρσοκροτοῦν δὲ ἐν τῇ κοιλότητι ταύτῃ προκαλεῖ ῥῆξιν τῶν γωνιῶν τοῦ στόματος καὶ ἀκτινοειδεῖς κατὰ τὴν ὑπερῴαν ῥωγμάς. Μετὰ τὸ κρανίον καὶ τὸ πρόσωπον συχνάκις ἐπίσης διευθύνεται τὸ ὅπλον εἰς τὸν θώρακα κατὰ τὴν καρδιακὴν χώραν, πολλῷ δὲ σπανιώτερον εἰς τὴν κοιλίαν. Ἡ ἐκπυρσοκρότησις τοῦ ὅπλου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεται ἐγγύτατα, ὁ δὲ τοῦ ὅπλου κρότος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι δουπώδης καὶ οὐχὶ ἠχηρός.

Ἐνίοτε τοῦ ὅπλου διαῤῥηγνυμένου κατὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν τραυματίζεται ἡ χεὶρ τοῦ αὐτοκτόνου, τὰ δὲ τοιαῦτα τραύματα εἶναι ὅλως χαρακτηριστικά, ἄλλως δὲ εὑρίσκονται καὶ τὰ συντρίμματα τοῦ ὅπλου· συνηθέστατα τὸ ὅπλον εὕρηται κρατούμενον εἰσέτι στερεῶς ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ αὐτοκτόνου, σημειωτέον ὅτι μετὰ θάνατον, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Hofmann (1), ἂν τεθῇ τὸ ὅπλον μεταξὺ τῶν δακτύλων ὡς κατὰ τὴν ζωὴν διὰ νὰ συντελεσθῇ ὑπόκρισις αὐτοκτονίας οἱ δάκτυλοι δὲν σφίγγουσιν αὐτὸ ἰσχυρῶς· ἄλλοτε τὸ ὅπλον εὑρίσκεται πλησίον τοῦ λειψάνου ἐῤῥιμμένον, καὶ ἄλλοτε τέλος εἰς οὐ σμικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν. Αἱ ὑλικαὶ τοῦ τραυματισμοῦ περιστάσεις καθὼς καὶ ἡ διεύθυνσις ἐξ ἧς ἡ ἐκπυρσοκρότησις προῆλθε μεγάλης εἶναι σημαντικότητος εἰς πολλὰς περιστάσεις διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς αὐτοκτονίας.

Κατὰ τὰς ἐκ κατακρημνίσεως ἀπὸ ὑψηλοῦ σημείου αὐτοκτονίας, ὁ ἰατροδικαστὴς βεβαιοῖ τὸ συμβὰν ἐκ τοῦ πολλαπλοῦ τῶν βλαβῶν καὶ τοῦ

(1) Annal. d' hyg. publ. etc. 1878.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χαρακτῆρος αὐτῶν, ἀδύνατον ὅμως ἀποβαίνει εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε νὰ ὁρίσῃ ἂν ἡ κατακρήμνισις ἐγένετο ἑκουσίως ἢ ὑπὸ ἐγκληματούσης χειρός, καὶ αὐτὴ ἡ ὕπαρξις τραυμάτων τρανῶς ἀποδεικνυομένων ὅτι ἐγένοντο πρὸ τῆς πτώσεως, ὀλίγον ἢ οὐδόλως συντελεῖ ὅπως διευκρινίσῃ τὸ ζήτημα ἂν ἡ πρᾶξις εἶναι ἑκουσία ἢ μή. Αἱ αὐταὶ σκέψεις ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τὰς ἐκ συντρίψεως αὐτοκτονίας, τοῦ ἀνθρώπου ῥιπτομένου οἰκοθεν ἢ ὑπὸ τρίτου ὑπὸ τοὺς τροχοὺς ἁμάξης, ἀτμομηχανῆς κτλ.

Εἰς τὰς διὰ τμητικῶν καὶ νυσσόντων ὀργάνων αὐτοκτονίας τὰ τραύματα ὡς τὰ πολλὰ ἑδράζουσιν εἰς τὸν λαιμόν, τὴν θέσιν τῶν μεγάλων ἀγγείων, τὴν καρδίαν, τὴν κοιλίαν. Σημειωτέον ὅτι πάντοτε τὰ τραύματα ταῦτα ἁλίσκουσι χώρας εὐκόλως προσιτὰς τῇ χειρὶ τοῦ αὐτοκτόνου· οὐδέποτε ἀπαντῶσιν ἐ. π. εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ σώματος, εἶναι βαθέα καὶ διευθύνονται ἐκ τῶν ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ ἀναλόγως τῆς ἐνεργείας τῆς χειρὸς τοῦ αὐτοκτόνου, ἐκτὸς ἂν οὗτος τυγχάνει ἀμφοτεροδέξιος, ὅτε τὰ τραύματα ἔχουσιν ἐναντίαν διεύθυνσιν· σημειωτέον ὅτι ἐπὶ πολλαπλῶν τραυμάτων τὸ μᾶλλον καίριον εἶναι τὸ πρῶτον βληθέν.

Συνοψίζοντες τὰ γενικὰ σημεῖα δι' ὧν διακρίνεται ἡ αὐτοκτονία τῆς ἀνθρωποκτονίας, προσθέτομεν ὅτι τὸ θανατηφόρον τραῦμα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἑνιαῖον, ἀλλὰ καὶ πολλαπλᾶ τραύματα, ὡς ὁ σύγχρονος τραυματισμὸς τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων ἀγγείων κτλ., δὲν ἀποκλείουσι πάντοτε ἀπολύτως τὴν ἰδέαν τῆς αὐτοκτονίας, οὕτω ὁτὲ μὲν τραυματίζεταί τις κατὰ τὸν λαιμόν, συγχρόνως δὲ διὰ πυροβόλου ὅπλου κατὰ τὴν κοιλίαν καὶ τέλος κατακρημνίζεται ἀπὸ παραθύρου, ὁτὲ δὲ ἕτερος, ἀφοῦ τραυματισθῇ διὰ 4 τραυμάτων ὧν δύο διαμπερῶν τῆς καρδίας, καταβυθίζεται εἰς τὸ ὕδωρ. Δῆλον δὲ ὅτι ἂν τὸ σῶμα αὐτοῦ μετὰ μακρὸν χρόνον ἐξελκυσθῇ ἐκ τοῦ ὕδατος παρέχει μεγίστας δυσκολίας εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν ὅπως ἀνεύρῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου καὶ προσδιορίσῃ τὴν φύσιν τῶν τραυμάτων. Οὐχὶ σπανίως εἰς τοὺς ἑκουσίους θανάτους παρατηροῦνται τραύματα μήπω ἐπιτυχόντα, μετ' αὐτὰ δὲ τραύματα θανατηφόρα, ἢ τρόπος αὐτοκτονίας ἀσφαλέστερος μετὰ ἄλλον ἧττον βέβαιον.

Ἐπίσης ἄξια λόγου σημεῖα διὰ τὴν διάκρισιν τῆς αὐτοκτονίας εἶναι ὁ τόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν τραυμάτων ἀναλόγως τοῦ εἴδους αὐτῶν, ἡ θέσις τοῦ λειψάνου, ἡ ἔλλειψις παντὸς ἴχνους πάλης, ἡ κατὰ παραβολὴν πρὸς τὰ τραύματα ἐξέτασις τοῦ ὅπλου, ἡ θέσις αὐτοῦ πλησίον τοῦ σώματος κτλ.

Ὁ ἰατροδικαστὴς τέλος ὀφείλει νὰ ἀνερευνήσῃ μετὰ προσοχῆς ἐσωτερικάς τινας παθολογικὰς ἀλλοιώσεις, αἵτινες οὐχὶ σπανίως συνυπάρχουσι μετὰ τῆς πρὸς αὐτοκτονίαν ῥοπῆς, ἢ προφασίζονται αὐτήν, ἀφ' ἑνὸς δηλ. ἀλλοιώσεις τοῦ ἐγκεφάλου εἰς ἃς ἀντιστοιχοῦσι διαταράξεις τῆς διανοίας,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀφ' ἑτέρου δὲ ὀργανικὰς τοῦ ἥπατος ἢ τῶν λοιπῶν σπλάγχνων ἀλλοιώσεις, ὧν ἡ ἐπήρεια εἰς τὰς ἠθικὰς διαθέσεις εἶναι ἀδιαφιλονείκητος. Βεβαίως τὰ σημεῖα ταῦτα εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος ὁσάκις εὑρίσκονται, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχουσι πολλαὶ παθήσεις τῆς διανοίας μήπω χαρακτηριζόμεναι ὑπὸ καταφανῶν παθολογικῶν ἀλλοιώσεων, ὡς καὶ πολλοὶ φρενοπαθεῖς δολοφονούμενοι, δέον ὅπως τὰ σημεῖα ταῦτα μὴ θεωρηθῶσιν ὡς ἀποκλειστικὰ διὰ τὴν διάγνωσιν.

9. *Κηλίδες*. — Εἰς τὴν σπουδὴν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν μεγάλης εἶναι σπουδαιότητος τὸ ζήτημα τῶν κηλίδων. Αὗται δὲ εἶναι ἢ αἵματος, ἢ παντοίων ἄλλων ὑλῶν, ὁ δὲ ἰατρὸς καλεῖται ὅπως διακρίνῃ αὐτὰς καὶ ὁρίσῃ τὴν φύσιν αὐτῶν. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν τὰ μέσα τοῦ προσδιορισμοῦ αὐτῶν τὴν σήμερον εἶναι βεβαιότερα καὶ ἀσφαλέστερα, δὲν λύονται πάντοτε ὁριστικῶς ἅπαντα τὰ εἰς τὰς κηλίδας ἀναγόμενα ζητήματα, συνεπῶς ἡ δικαιοσύνη δὲν διαφωτίζεται τελείως εἰς ζήτημα τὸ ὁποῖον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ πολλάκις ἐπιχέει τὸ μόνον διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ἐνόχου φῶς.

Περὶ κηλίδων ὅρα εἰδικὸν κεφάλαιον.

Β'. ΑΙΚΙΑΙ ΚΑΙ ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΑΚΟΥΣΙΑΙ ΚΑΙ ΕΞ ΑΜΕΛΕΙΑΣ.

Αἱ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγόμεναι κακώσεις μικρὸν μέχρι τοῦδε ἐπησχόλησαν τοὺς ἰατροδικαστάς, χρήζουσι δὲ ὑπὸ τὴν διπλῆν τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως ἔποψιν ἰδίας ὅλως μελέτης καὶ σπουδῆς ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν ἑκάστοτε παρουσιαζομένων περιπτώσεων, τὸ δέ, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἕνεκα τῶν ἐκ τούτων ἀναφυομένων ζητημάτων, ἅτινα τυγχάνουσιν ὅλως διάφορα τῶν ὑπὸ τῶν ἑκουσίων αἰκιῶν καὶ κακώσεων παρουσιαζομένων, καὶ ἅτινα καθ' ἑκάστην ὑπὸ λίαν ποικίλους καὶ πολλαπλοῦς προβάλλονται τύπους.

Αἱ ἐξ ἀμελείας καὶ ἀκούσιαι, ἢ τυχαῖαι, κακώσεις ἀναγράφονται εἰς αὐτὸ τὸ κείμενον τῶν νόμων μετὰ πολλῆς τῆς σαφηνείας διὰ τῶν ἰδιαζόντων ἑκάστῃ χαρακτήρων, ὡς ἐπίσης χαράσσεται ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ ὁδὸς ἣν ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ καὶ τὰ ὅρια ἐντὸς τῶν ὁποίων περιορίζεται διὰ τὴν ἐκτίμησιν τούτων.

Ποινικὸς Νόμος. Ἄρθ. 300. 310. (Ὅρ. Σελ. 124).

605. Μὲ πρόστιμον τουλάχιστον δέκα δραχμῶν, καὶ μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δεκατεσσάρων ἡμερῶν τιμωρεῖται ὅστις παραμελεῖ μὲ κίνδυνον ἄλλων τὴν ὀφειλομένην διατήρησιν οἰκοδομῆς τινος· ὅστις, ἅμα παρατηρήσας τοιαῦτα ἐλλείμματα, δὲν συντελέσῃ εἰς τὴν ἀναγκαίαν ἐξασφάλισιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ διόρθωσιν· ὅστις ἀμελεῖ τὴν ἐπανόρθωσιν ἐλλείψεων τῆς ἰδιοκτήτου οἰκοδομῆς του, εἴτε ἐπικινδύνων εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν, εἴτε ἀντιβαινουσῶν εἰς τὰς καθεστώσας ἀστυνομικὰς διατάξεις. — Εἰς τὴν αὐτὴν ὑποβάλλεται ποινὴν ὁ ἀρχιτέκτων, ὅστις, προσκληθεὶς νὰ προφυλάξῃ, ἐπισκευάσῃ, ἢ ἀνορθώσῃ ὅσον τάχος τοιοῦτο ἐπικίνδυνον οἰκοδόμημα, ἀρνεῖται ἢ ἀναβάλλει τὴν συνδρομήν του ἄνευ νομίμου αἰτίας. Πολ. 490, ιϐ'. Π. Ν. 604. 608. 609.

609. Ὅ,τι διετάχθη εἰς τὰ ἄρθρα 602 - 605, ἰσχύει περὶ παντὸς εἴδους τεκτονικῶν ἀντικειμένων, ὅσα, καταπίπτοντα, δύνανται νὰ γενῶσιν ἐπικίνδυνα, ἰδίως δὲ περὶ λάκκων καὶ μεταλλείας, περὶ λατομείων, ὁδῶν, ὑδραγωγείων, καὶ ἄλλων τοιούτου εἴδους δημοσίων κτιρίων.

610. Ὅστις ἐκθέτει εἰς κίνδυνον ἀνθρώπους, ἢ ξένην ἰδιοκτησίαν, διὰ ταχείας ἢ ἀπερισκέπτου ἱππασίας ἢ ἁμαξηλασίας, ἢ διὰ παραμελήσεως τῆς περὶ τὸ ἱππεύειν καὶ ἐλαύνειν ἀναγκαίας προσοχῆς ὡς πρὸς τὸν τόπον, τὸν χρόνον, τὴν ἀμαιβαίαν ὑποχώρησιν, τὰ ἀναγκαῖα εἰδοποιητικὰ σημεῖα, ἢ καθ' ὁποιονδήποτε ἄλλον τρόπον· ὅστις παραγγέλλει ἢ ἐντέλλεται εἰς ἡνιόχους ἢ ὑπηρέτας παρόμοιόν τι πταῖσμα, ἢ συγχωρεῖ νὰ γίνεται παρ' αὐτῶν ἐνώπιόν του ἀκωλύτως, τιμωρεῖται μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἑβδομάδων, ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δραχμῶν. Ἐὰν δὲ ἡ πρᾶξις ἦναι ἰδίως ἐπικίνδυνος διὰ πολλὰς ἐπιβαρυντικὰς αἰτίας, ἢ ἐὰν τρὶς ἐπεβλήθη τιμώρησις, καταδικάζεται εἰς κράτησιν τριῶν ἡμερῶν μέχρις ἑνὸς μηνός, ἢ εἰς πρόστιμον δέκα μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν. Π. Ν. 506. 612.

611. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἑβδομάδων, ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δραχμῶν τιμωρεῖται ὅστις παραχωρεῖ εἰς ἄλλους πρὸς χρῆσιν, ἄνευ προειδοποιήσεως καὶ παραινέσεως, ἵππους πτυρομένους (ἐξιππαζομένους) ἢ ἔχοντας ἐπικίνδυνα ἐλαττώματα, ἢ ζευγνύει τοὺς τοιούτους ἵππους εἰς παραγγελτὰ ὀχήματα, ὅστις δίδει διὰ τοιαῦτα ὀχήματα σκεύη σαθρά, δὲν δίδει ὡς πρὸς τὸ βάρος καὶ τὸν τρόπον τῆς φορτώσεως τὴν ἀναγκαίαν προσοχήν, ἢ συναντᾷ πολλὰ φορτωμένα ὀχήματα· ὅστις διαπιστεύεται ἵππους ἢ ὀχήματα εἰς παῖδας, ἀναξίους ἢ ἀδοκιμάστους ὑπηρέτας, ἢ εἰς ἄλλους ἀνικάνους ἀνθρώπους, ἢ, ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν ἑνὸς ὀχήματος, δεικνύεται ἀπρόσεκτος ἢ ἀμελὴς μὲ κίνδυνον τῶν ἐν αὐτῷ εὑρισκομένων ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων. Π. Ν. 613.

613. Εἰς πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δραχμῶν καταδικάζεται ὅστις ἀφίνει νὰ τρέχωσιν εἰς τόπους κατοικουμένους ἢ συχναζομένους ζῶα ἱππεύσιμα, ὑποζύγια ἢ σκευοφόρα, ἢ νὰ μένωσιν ἄνευ τινὸς ἐπιτηρήσεως εἰς δημοσίας πλατείας, ὁδούς, ἢ ἄλλως εἰς ἀνοικτὸν τόπον, ὅπου ταῦτα δύνανται νὰ φέρωσι ζημίαν ἀφηνιάζοντα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον· ὅστις, ἀναλαβὼν τὴν ὁδηγίαν ἢ τὴν φύλαξιν ζώων, δὲν καταβάλλει τὴν ἀναγκαίαν πρόνοιαν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διὰ νὰ τὰ κρατῇ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του· παρομοίως ὅστις ἐκθέτει καὶ παραδίδει εἰς τὴν τύχην ἰδιά του ζῶα, δυνάμενα νὰ προξενήσωσι ζημίαν. Π. Ν. 611. 614. 615.

614. Εἰς πρόστιμον 10 - 50 δραχμῶν ὑποβάλλεται ὅστις ἔχων ὁποιονδήποτε ζῶον, ὑπαγόμενον μὲν εἰς τὸ γένος τῶν τιθασευτῶν ἢ οἰκοσήτων, ὑποκείμενον ὅμως εἰς κακοήθη ἰδιώματα, δὲν τὸ διευθύνει ἢ δὲν τὸ φυλάττει εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ βλάψῃ. Π. Ν. 613. 615. 616.

618. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ 2 ἑβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον τιμωρεῖται ὅστις, χωρὶς νὰ ἦναι ἠναγκασμένος, βάλλει δι' ὁποιουδήποτε τηλεβόλου ὅπλου εἰς τόπους, ὅπου εὐκόλως δύναται νὰ συμβῇ δυστύχημα· ὅστις, ἄνευ τοιαύτης ἀνάγκης, πυροβολεῖ εἰς οἰκίας μὲ πυροβόλα ἢ ἀνεμοβόλα ὅπλα, ὅστις, θηρεύων ἢ περὶ τὸ πυροβολεῖν ἀσκούμενος, βάλλει χωρὶς νὰ προσέχῃ εἰς τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον δύναται νὰ προξενήσῃ εἰς ἄλλους. Π. Ν. 619.

619. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ 1 ἑβδομάδος ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δραχμῶν τιμωρεῖται, — 1. ὅστις διαπιστεύεται πυροβόλον ἢ ἄλλο ὅπλον εἰς χεῖρας ἀπείρων ἀνθρώπων. — 2. ὅστις μεταχειρίζεται ἀπερισκέπτως καὶ ἀλογίστως τοιαῦτα ὅπλα μὲ κίνδυνον βλάβης. — 3. ὅστις φυλάττει γεμισμένον πυροβόλον ὅπλον εἰς τόπον, ὅπου δι' ἀνατροπῆς ἢ δι' ἀπερισκέπτου χρήσεως δύναται νὰ φέρῃ βλάβην, ἢ ὅπου παῖδες ἢ ἄλλοι ἄπειροι ἄνθρωποι δύνανται νὰ τὸ φθάσωσιν. — 4. . . .

623. Μὲ κράτησιν τὸ πολὺ 1 ἑβδομάδος καὶ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ 50 δραχμῶν τιμωρεῖται ὅστις εἰς οἴκους ἢ ἄλλους τόπους διαμονῆς, εἰς αὐλήν, εἰς ἄλλας πεφραγμένας περιοχάς, μεταξὺ ἀνθρώπων, εἰς κατοικούμενα, συχναζόμενα, ἢ εἰς τοιαῦτα μέρη, ὅπου ἡ ὅρασις δὲν δύναται νὰ ἐκταθῇ ἐλευθέρως, ῥίπτει λίθους ἢ ἄλλα σκληρὰ σώματα ἢ πράγματα, δυνάμενα νὰ φέρωσι βλάβην εἰς ἀνθρώπους ἢ εἰς ἰδιοκτησίαν, ὅστις ῥίπτει, ἀφίνει ἢ χύνει τοιαῦτα πράγματα ἐξ οἰκιῶν, παραθύρων, ἢ ἄλλως ἐξ ὕψους.

Ἡ τάξις αὕτη τῶν κακώσεων, πλὴν τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἥτις σχετικῶς θεωρητέα ἐλαχίστη πρὸς τὸ μέγεθος τῆς βλάβης, συνεπάγεται καὶ πολιτικὴν ἀποζημίωσιν ἀνάλογον τῇ ἐπενεχθείσῃ βλάβῃ, τῇ παροδικῇ ἢ διαρκεῖ ἀνικανότητι πρὸς ἐργασίαν τοῦ παθόντος, τῷ εἴδει τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῶν βιωτικῶν ἐν γένει περιστάσεων αὐτοῦ. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἰατροδικαστικῆς μεσολαβήσεως εἰς τοὺς ἐξ ἀμελείας τραυματισμοὺς ἀποβαίνει τὸ σπουδαιότερον, τὸ μὲν διὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀπονεμηθησομένης ἀποζημιώσεως, τὸ δὲ διὰ τὴν πολλάκις ἐκ μέρους τοῦ παθόντος ὑπόκρισιν καὶ τὴν συνεπῶς μεγάλην ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ δυσχέρειαν περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παρ' ἡμῖν ἀστικὸς νόμος εἰδικῶς τὰς τοιαύτας προβλέπων περιστάσεις ἐχρι τοῦδε δὲν ὑπάρχει, ἰσχύουσι δὲ αἱ περὶ τούτου διατάξεις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων δηλοῦται πόσον ἐκτεταμένον εἶναι τὸ πεδίον τὸ εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν ἀναπετανυόμενον ὑπὸ τῶν ἐξ ἀμελείας κακώσεων, ἐκτείνεται δὲ ἔτι μᾶλλον, καθότι διαλαμβάνονται εἰς τὰς αὐτὰς ἀρὰς καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς ὁρισμοὺς οὐ μόνον αἱ ἐξωτερικαὶ βλάβαι, ὡς τὰ ἕλκώματα, τὰ τραύματα κτλ., ἀλλὰ καὶ ἅπασαι αἱ βλάβαι, ἅπασαι αἱ ὁσαι αἱ ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνικανότητος προκαλούμεναι· συνεπῶς ὁ λόγος ἐνταῦθα οὐ μόνον περὶ τῶν κυρίως αἰκιῶν καὶ κακώσεων, καὶ ἀκουσίων ἢ τυχαίων συμβαμάτων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν συνεπειῶν ἃς συνεπάγονται καὶ περὶ τῆς ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν ἐκτιμήσεως αὐτῶν.

Καὶ αἱ ἐξ ἀμελείας κακώσεις ὡς καὶ αἱ ἑκούσαι διαφέρουσιν ὡς πρὸς τὴν φύσιν, τὰ αἴτια καὶ τὸ καίριον αὐτῶν. Καίτοι ἀδύνατον νὰ ὁρισθῶσιν ἐκ τῶν προτέρων ἅπασαι αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς αἱ ἐν λόγῳ κακώσεις συμβαίνουσι διὰ τὴν ἰδίαν ἑκάστης τούτων σπουδήν, οὐδὲν ἧττον ἐξετάζοντες ταύτας ὑπὸ ὅλως πρακτικὴν ἔποψιν συγκεφαλαιοῦμεν εἰς κατηγορίας τινὰς τὰς μᾶλλον γενικὰς καὶ συχνὰς καθ' ἃς παρουσιάζονται εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ἰατροδικαστοῦ· συνεπῶς μετὰ τὴν ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ σπουδὴν τῶν περιστάσεων καὶ τῶν τρόπων τῶν ἰατροδικαστικῶν ἐργασιῶν ὡς πρὸς τὰ ἐξ ἀμελείας τραύματα, ἕπεται ὁ λόγος περὶ τῶν γενικῶν καὶ ἰδιαιτέρων χαρακτήρων ἑνὸς ἑκάστου τῶν εἰδῶν τῶν κακώσεων, ὑποδεικνυομένων συγχρόνως καὶ τῶν στοιχείων τῆς ἐκτιμήσεως, καὶ τῶν κανόνων εἰς οὓς ὁ ἰατροδικαστὴς στηριζόμενος λύει τὰ εἰς αὐτὸν προτεινόμενα ὡς τὰ πολλὰ λεπτὰ καὶ δύσκολα ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ζητήματα. Αἱ διάφοροι τῶν κακώσεων τούτων κατηγορίαι, πλὴν τῶν γενικῶν διὰ τὰς τοιαύτης φύσεως ἰατροδικαστικὰς ἐργασίας ὁρισμῶν, εἶναι·

1. *Συμβάματα ἀπὸ τῶν σιδηροδρόμων*, διαλαμβάνοντα τὰ συμβαίνοντα εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς ἁμαξοστοιχίας, ἐν τοῖς σταθμοῖς κατὰ τὰς μετακινήσεις τῶν ἁμαξῶν, εἰς τοὺς ἐν τοῖς ἐργοστασίοις ἐργάτας, εἰς τοὺς κατὰ τὴν πορείαν τῶν ἁμαξοστοιχιῶν ὑπαλλήλους, μηχανικούς, ὁδηγούς, ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους καὶ ὁδοιπόρους δυστυχήματα.

2. *Συμβάματα ἀπὸ τῶν ἁμαξῶν*, εἶναι τὰ πάντων συχνότερα, ἀνάγονται δὲ εἰς τοὺς ὁδηγοὺς τῶν ἁμαξῶν, τοὺς ὁδοιπόρους, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀνατρεπομένους, εἴτε ὑπὸ τῶν ἁμαξῶν, εἴτε ὑπὸ τῶν ἵππων, καθ' ὁδὸν διαβάτας.

3. *Συμβάματα ἀπὸ τῶν ἐπαγγελμάτων*, λίαν ποικίλα ἀναλόγως τῶν ἐπαγγελμάτων, κυρίως δὲ συνίστανται εἰς καταρρεύσεις ἐπιχώσεων ἢ οἰκοδομῶν, εἰς πτώσεις ἀπὸ πηγμάτων ἢ μηχανῶν, εἰς τραύματα ἀπὸ κινουμένων μηχανῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

4. *Συμβάματα ἀπὸ ἐκπυρσοκροτήσεως πυροβόλων ὅπλων, ἀπὸ πυ καϊᾶς, ἢ ἀναφλέξεως φωταερίου ἢ ἄλλων ἐκπυρσοκροτικῶν ὑλῶν.*

5. *Συμβάματα ποικίλα*, ὧν ἡ φύσις ἀόριστος, τὰ κυριώτερα δὲ του των εἶναι παντοῖαι συγκρούσεις, βλήματα ἀφρόνως βληθέντα, καταπτώ σεις, καταῤῥεύσεις κατοικουμένων οἰκιῶν, δήγματα ὑπὸ κατοικιδίω ζώων κτλ.

Α'. Γενικοὶ ὁρισμοὶ τῶν ἰατροδικαστικῶν ἐργασιῶν εἰς τὰς ἐξ ἀμελείας ἐν γένει κακώσεις.

Λίαν μακρὸν ἂν ἐκ τῶν ἐπισήμων στατιστικῶν τῶν διαφόρων κρατῶ τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὰς ἐξ ἀμελείας κακώσεις καὶ τοὺς ἐκουσίους θανάτου πειραθῶμεν νὰ πορισθῶμεν γενικὸν συμπέρασμα, καὶ νὰ καταδείξωμεν δ αὐτοῦ τὴν συχνότητα τῶν τοιούτων συμβαμάτων τῶν προκαλούντων μὴ ποινικὴν ἢ πολιτικὴν ἢ καὶ ἀμφοτέρας τὰς καταδιώξεις. Ὅπως ὅμω παρέξωμεν ἰδέαν τῆς συχνότητος τῶν ἐν λόγῳ κακώσεων παραθέτομ τὸ περιγενόμενον τῶν ἐν Γαλλίᾳ στατιστικῶν ἐκ τῆς μονογραφίας τ Tardieu (1).

Ἀπὸ τοῦ 1836 - 1850, κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίως

648 ἄνθρωποι συντριβέντες ὑπὸ ἁμαξῶν ἢ ἵππων.
630 ἐκ πτώσεως ἀπὸ ὑψηλῶν μερῶν.

Ἀπὸ τοῦ 1856 - 1860

142 θύματα σιδηροδρόμων καὶ ἐκρήξεων ἀτμομηχανῶν.
987 » ἁμαξῶν ἢ ἵππων.
1332 » καταπτώσεως ἐξ ὕψους.

Τῷ 1858 μόνον

128 θύματα σιδηροδρόμων.
1043 » ἁμαξῶν ἢ ἵππων.
1296 » ἀπὸ καταπτώσεως ἐξ ὕψους.

Ἀπὸ τοῦ 1861 - 1866 ἐν συνόλῳ

6146 θύματα ἁμαξῶν ἢ ἵππων.
2296 » καταῤῥεύσεως ἐπιχώσεων ἢ οἰκοδομῶν.
6524 » καταπτώσεως ἀπὸ ὕψους.
1959 » σκληρῶν σωμάτων καταπιπτόντων.

Ἐκ δὲ τῆς εἰκοσαετοῦς τοῦ Tardieu πείρας ἐπὶ τραυμάτων ἢ φόνω προκαλεσάντων ποινικὴν ἢ πολιτικὴν καταδίωξιν, τὸ ἑξῆς προκύπτει περ

(1) *Tardieu.* — Étude Medic. lég. sur les bles. par imprud. l' homicide et Paris 1871. Σελ. 86.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γενόμενον ὡς πρὸς τὴν κατηγορίαν τῶν διαφόρων κακώσεων καὶ φόνων ἐξ ἀμελείας. Ἐπὶ 247 ἐν ὅλῳ ἰατροδικαστικῶν ἐργασιῶν διαλαμβανουσῶν 326 ἀνθρώπους παρατηρεῖται ἡ ἑξῆς ἀναλογία·

Εἶδος συμβαμάτων.	*Περιστάσεις.*	*Παθόντες.*	*Τραυματίαι.*	*Φονευθέν.*
Συμβάματα σιδηροδρόμων	49	104	93	11
» ἁμαξῶν	116	116	32	84
» ἐπαγγελμάτων	39	45	7	38
» πυροβόλων ὅπλων κτλ.	11	24	18	6
» ποικίλα.	32	37	5	32
Τὸ ὅλον	247	32[illegible]	155	171.

Ἐκ τῶν στατιστικῶν τούτων δηλοῦται ἡ συχνότης τῶν τοιαύτης φύσεως περιστάσεων ἐν Γαλλίᾳ, αἵτινες καὶ παρ' ἡμῖν ἐπ' ἐσχάτων μάλιστα ἐπολλαπλασιάσθησαν ἀρκούντως, καὶ ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ τῆς πολιτικῆς ἀποζημιώσεως ζήτημα. Ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἴρηται αἱ ἐξ ἀμελείας αἰκίαι καὶ κακώσεις ὡς καὶ οἱ φόνοι οὐ μόνον ἀποτελοῦσι ποινικὴν πρᾶξιν συνεπαγομένην ἄλλοτε ἄλλην τιμωρίαν, ἀλλά, τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἐγκλήσεις πρὸς πολιτικὴν ἀποζημίωσιν ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἀποτελούσας δίκας λίαν σπουδαίας πολλάκις οὐ μόνον διὰ τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς.

Αἱ διατυπώσεις, ἃς ὁ ἰατρὸς ὑποχρεοῦται νὰ ἀκολουθῇ εἰς τὰς τοιαύτης φύσεως περιστάσεις ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῆς βλάβης καὶ τῶν ἀπὸ ταύτης ἀπογεννημάτων καὶ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῆς ἑαυτοῦ ἐκθέσεως, ἐκτίθενται ἐν τῷ Β'. κεφαλ. τοῦ Γεν. Μέρ. Σελ. 169.

Β'. **Γενικοὶ χαρακτῆρες τῶν ἐξ ἀμελείας κακώσεων.**

Αἱ περὶ ὧν πρόκειται κακώσεις ὡς τοιαῦται βεβαίως οὐδόλως ἢ ἥκιστα διαφέρουσι τῶν ἑκουσίων καὶ ἐξ ἐπιθέσεως, συνεπῶς εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν χαρακτήρων ὁ λόγος κυρίως περὶ τοῦ τί ἴδιον ἑκάστη τούτων τάξις παρουσιάζει, τίνα τὰ ἄμεσα καὶ ἔμμεσα αὐτῶν ἀποτελέσματα, ὡς καὶ τίνι τρόπῳ ταῦτα προκαλοῦνται, καὶ τὰ μέσα δι' ὧν διακρίνονται τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπογεννήματα αὐτῶν, ἅτε δὴ πολλάκις τοῦ ἰατροῦ περὶ αὐτῶν μόνον κα
λουμένου ν' ἀποφασίσῃ εἰς μεμακρυσμένην ἀπὸ τοῦ συμβάντος ἐποχήν

Ὡς ἐν ἀρχῇ εἴρηται αἱ κατηγορίαι εἰς ἃς συγκεφαλαιοῦνται αἱ ἐξ ἀμε
λείας κακώσεις, ἑπομένως καὶ οἱ χαρακτῆρες αὐτῶν, εἶναι οἱ ἑξῆς· 1. Βλά
βαι ἀπὸ τῶν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους συμβαινόντων δυστυχημάτων. — 2
Ἀπὸ τῶν ἁμαξῶν. — 3. Ἀπὸ τῆς καταῤῥεύσεως τῶν ἐπιχωμάτων κα
οἰκοδομῶν. — 4. Ἀπὸ τῆς πτώσεως ἀπὸ ὕψους εἴτε κατὰ τὴν ἐξάσκησ
ἐπαγγέλματος, ἢ ἄλλως πως. — 5. Ἀπὸ τῆς συγκρούσεως βαρέος σώμα
τος. — 6. Ἀπὸ τῶν βιομηχανικῶν μηχανῶν κτλ. — 7. Ἐξ ἀμελείας
κατὰ τὴν ἐργασίαν εἰς τινα βιομηχανικὰ καταστήματα, εἴτε ἐκ τῆς τυ
χαίας ἐπαφῆς διαβρωτικῶν οὐσιῶν. — 8. Ἀπὸ πυροβόλων ὅπλων. — 9
Ἀπὸ πυρκαϊῶν, ἀναφλέξεως φωταερίου, ἀτμοῦ ἢ ἐκπυρσοκροτικῶν ὑλῶν
— 10 Ἀπὸ τῶν ἐξ ἀμελείας βαλλομένων βλημάτων, ἢ τῶν διαφόρω
τυχαίων συγκρούσεων. — 11. Ἀπὸ τῶν κατοικιδίων τέλος ζώων, ἵππων
κυνῶν κτλ.

1. *Ἐξ ἀμελείας κακώσεις καὶ φόνοι εἰς τοὺς σιδηροδρόμους.*

Περὶ τῶν ἐξ ἀμελείας εἰς τοὺς σιδηροδρόμους συμβαινόντων τραυμά
των, φόνων καὶ ἐν γένει κακώσεων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν πρῶτο
ἐπραγματεύθη ὁ Tardieu τῷ 1859 κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἕδρας διδασκα
λίαν αὐτοῦ ἐν τῇ ἰατρικῇ τῶν Παρισίων σχολῇ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῶν
πρό τινων ἐτῶν παρουσιασθεισῶν δικῶν περὶ ἀποζημιώσεως, τὸ πρῶτον ἐ
Ἱσπανίᾳ, καὶ ἀκολούθως καὶ εἰς ἄλλα τῆς Εὐρώπης κράτη.

Αἱ εἰς τοὺς σιδηροδρόμους συμβαίνουσαι κακώσεις, ὡς καὶ αἱ ἐν γένε
ἐκ τῆς κατηγορίας ταύτης τῶν κακώσεων ἐκπηγάζουσαι περιπτώσεις περ
πολιτικῆς ἀποζημιώσεως, διακρίνονται εἰς τρία κυρίως εἴδη· α'. εἰς τὰ ἐξ
ἀμελείας ἐν τοῖς σταθμοῖς τῶν σιδηροδρόμων κατὰ τὰς διαφόρους τῶν
ἁμαξοστοιχιῶν ἐργασίας συμβαίνοντα εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῶν σιδηρο
δρόμων ἰδίως, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τοὺς ὁδοιπόρους· β'. εἰς τὰ κατὰ τὴν πο
ρείαν τῶν ἁμαξοστοιχιῶν εἰς τοὺς ὁδοιπόρους, ταχυδρόμους καὶ ὑπαλλή
λους· καὶ γ'. εἰς τὰ ἐκ τῶν σιδηροδρόμων χωρὶς συμβάματος ἐπιγενόμενα
εἰς τοὺς μηχανικοὺς καὶ λοιποὺς ὑπαλλήλους ὡς καὶ τὰ ἐν τοῖς ἐργοστασίοις

Ἐκ τῆς συγκεφαλαιώσεως τοῦ συνόλου τῶν κατὰ τὴν χρονικὴν περίο
δον ἀπὸ τοῦ 1835 - 1870 ἐν Γαλλίᾳ παθόντων προκύπτει ὡς σύνολο
18554 παθόντες, ἐξ ὧν 4111 φονευθέντες καὶ 14443 τραυματίαι.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῆς γενικῆς ταύτης στατιστικῆς ὡς πρὸς τὰ αἴτια
τῶν δυστυχημάτων προκύπτει ὅτι ταῦτα εἶναι διττά, ὑλικὰ καὶ προ
σωπικά. Καὶ τὰ μὲν ὑλικὰ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΠΟ ΥΛΙΚΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΣΥΜΒΑΜΑΤΩΝ.

Συμβάματα.	Ἀριθ.	Ἐποχή.			Τὸ ὅλον
		1835 ἕως 1854	1854	1855	
Ἐκτροχιάσεις	274	202	360	428	1264
Συγκρούσεις	239	105	154	100	598
Ἀμαξοστοιχίαι κινούμεναι ἐν ἀπορίᾳ ἐξ ἐπικειμένου κινδύνου.	100	102	215	94	411
Ῥήξεις ἢ βλάβαι μηχανῶν. .	29	29	257	227	642
Πυρκαϊαί	21	15	15	31	83
Ῥήξεις ἁμαξοστοιχιῶν κατὰ τὴν πορείαν	5	7	13	24	65
Μηχαναὶ καὶ ἅμαξαι ἀποσπασθεῖσαι	8	6	2		

Τὰ δὲ προσωπικά, ὧν τὸ πλῆθος ἦτο 1113 τῷ 1835 - 1854, 296 τῷ 1854, 395 τῷ 1855, καὶ 531 τῷ 1856, εἶναι λίαν ποικίλα, ἀφορῶσι δὲ ὁτὲ μὲν εἰς τοὺς ὁδοιπόρους, ὁτὲ δὲ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς σιδηροδρομικῆς ἑταιρίας, ὁτὲ δὲ εἰς ἄλλους ἀνθρώπους εἰς οὐδετέραν τῶν κατηγοριῶν τούτων ἀνήκοντας. Εἰς τὸν ἑπόμενον πίνακα διαλαμβάνονται οὐ μόνον αἱ προκαλέσασαι τὰ δυστυχήματα αἰτίαι, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν παθόντων πλῆθος ἀπὸ τοῦ 1835 - 1855.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΣΥΜΒΑΜΑΤΩΝ.

Συμβάματα προσωπικά.	Φονευθέντ.	Τραυματ.
Ὁδοιπόροι		
Ἀνελθόντες ἢ κατελθόντες, τῆς ἁμαξοστοιχίας ἐν πορείᾳ οὔσης.	15	14
Κατελθόντες ἐκ τοῦ ἀντιθέτου τῆς ἀποβιβάσεως μέρους.		1
Πηδήσαντες, τῆς ἁμαξοστοιχίας ὀδευούσης	5	16
Καταπεσόντες ἐκ τῆς ἁμαξοστοιχίας στηριζόμενοι ἐπὶ κακῶς κεκλεισμένης θυρίδος	17	6
Πεσόντες ἐν τοῖς σταθμοῖς πρὶν ἢ ἀνέλθωσιν, ἢ ἀφοῦ κατῆλθον	2	8

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πληγέντες ὑπὸ ἁμαξοστοιχίας ἐν σταθμοῖς. . . .	1	2
Παθόντες προβάλλοντες τὴν κεφαλὴν ἐκτὸς τῆς ἁμάξης, ἢ ὄρθιοι ἐπὶ τοῦ ὑπερῴου	4	11
Παθόντες ἐκ βλημάτων βληθέντων κατὰ τῆς ἁμαξοστοιχίας.	1	2
Φωσφορικὰ πυρεῖα ἀναφλεγέντα ὑπὸ τῶν ὁδοιπόρων .	1	
Ὑπάλληλοι τῆς Ἑταιρίας.		
Συντριβέντες, συνθλιφθέντες, ἢ ὑπὸ τῶν ἐμβόλων πληγέντες κατὰ τὰς ἐργασίας τῶν στρεφομένων πλακῶν, τῶν ἁμαξῶν, τῶν μηχανῶν, τὰς φορτώσεις, ἢ ἐκφορτώσεις, τὴν συνένωσιν ἢ τὸν ἀποχωρισμὸν τῶν ἁμαξῶν, τὸν καθαρισμὸν τῶν μηχανῶν.	46	194
Καταπεσόντες ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τῶν ἁμαξῶν ἢ τῶν μηχανῶν ἐν ἠρεμίᾳ, ἢ πειραθέντες ν' ἀνέλθωσιν. . .	4	21
Καταπεσόντες εἰς τοὺς λάκκους ἢ τὰς ὀπὰς τῶν στρεφομένων πλακῶν	11	2
Καταλειφθέντες ὑπὸ τῶν ἐν πορείᾳ ἁμαξοστοιχιῶν ἢ μηχανῶν, ἢ βαδίζοντες παρὰ ταῖς ἁμαξοστοιχίαις .	11	167
Καταπεσόντες ἐκ τῶν ἐν πορείᾳ ἁμαξοστοιχιῶν ἢ μηχανῶν εἴτε ἐξ ἀπροσεξίας, εἴτε κοιμώμενοι, εἴτε ἕνεκεν αἰφνηδίου σταθμοῦ, εἴτε πηδῶντες κτλ. . . .	12	49
Παθόντες ἀνερχόμενοι ἢ κατερχόμενοι ἐν πορείᾳ. . .	29	60
» ἐκ τῶν τεχνικῶν ἔργων, ἢ τῶν τροχ. τῆς μηχ.	18	23
» ἐξελέγχοντες τὰ εἰσιτήρια	1	3
Πτῶσις τῶν τηλεγραφικῶν στήλων, γεφυρῶν κτλ. .	5	36
Ἄλλοι ἄνθρωποι.		
Παθόντες ἀπὸ τῶν μεμονωμένων ἐν τῇ ὁδῷ ἁμαξοστοιχιῶν ἢ μηχανῶν, ἢ ἀνερχόμενοι κρύφα ἐπὶ τῶν ἁμαξοστοιχιῶν.	120	154
Παθόντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐκφορτώνοντες φορτία, ἐν τοῖς σταθμοῖς εἰσδύοντες χωρὶς προφυλάξεως. . . .	13	22
Αὐτοκτονίαι, ἢ ἀπόπειραι πρὸς τοῦτο	22	1
	515	638.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων πινάκων δὲν προκύπτει συμπέρασμα ὁριστικὸν τῆς συχνότητος τῶν δυστυχημάτων καὶ τῶν αἰτίων αὐτῶν, ὡς ἐπίσης τοῦθ' ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότερον, ὡς πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῶν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους συμβαινόντων δυστυχημάτων, παραβολικῶς πρὸς τὰ ἄλλα τῆς συγκοινωνίας μέσα, καὶ δὴ τὰ διὰ τῶν λεωφορείων· πρὸς συμπλήρω-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιν λοιπὸν τῆς στατιστικῆς ταύτης ἐρρανιζόμεθα ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων τοὺς ἑξῆς πίνακας ἐκ τῶν στατιστικῶν τῶν διαφόρων ἐθνῶν ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ P. de Pietra Santa (1). Λαμβάνοντες δὲ ὡς ἀφετηρίαν ἓν μόνον ἔτος τῷ 1855 ἐπὶ ὡρισμένης ἐκτάσεως ἐν Γαλλίᾳ, ἔχομεν τοὺς ἑξῆς πίνακας·

Μῆκος τῆς ἐν χρήσει ὁδοῦ	5047	Χμ.
Πλῆθος παντοίων ἁμαξοστοιχιῶν . . .	451909	
Διανυσθέντα χιλιόμετρα	39012389	
Ὁδοιπόροι μεταφερθέντες	30646752	
Ὁλικὸς ἀριθμὸς συμβαμάτων.	1439.	

Αἰτίαι τῶν συμβαμάτων.—*α'. Ἀπὸ τῆς ἐν ἐνεργείᾳ γραμμῆς.*

Ἀπὸ τῆς ὁδοῦ	103	
Ἀπὸ τοῦ ὑλικοῦ	448	
Ἀπὸ τῶν ὑπαλλήλων	270	821
β'. Ἐξ ἀμελείας τῶν θυμάτων.		
Ἀπὸ τῶν ὁδοιπόρων	19	
Ἀπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἑταιρίας . . .	258	
Ἀπὸ τῶν ἄλλων προσώπων.	59	336
γ'. Ἀπὸ ποικίλων αἰτίων.		
Ἐκ κακονοίας	4	
Ἐκ τυχαίων περιστάσεων	190	
Ἐξ ἀνεξηγήτων αἰτίων	88	282
		1439.

Ἴδωμεν νῦν καὶ τὴν ἀναλογίαν τῶν παθόντων ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῶν συμβαμάτων.

Ἀποτελέσματα τῶν συμβαμάτων.—*α'. Θανόντες.*

Ἀπὸ τῆς ἐν ἐνεργείᾳ γραμμῆς	42	
Ἐξ ἀμελείας τῶν θυμάτων	125	
Ἀπὸ διαφόρων αἰτίων	12	179
Ἀναλογοῦσιν ὡς ἑπεται.		
Ὁδοιπόροι	34	
Ὑπάλληλοι τῶν ἑταιριῶν	108	
Ἄλλοι ἄνθρωποι	37	179
β'. Τραυματίαι.		
Ἀπὸ τῆς ἐν ἐνεργείᾳ γραμμῆς	188	

(1) *Prosper de Pietra Santa.* — Chemins de fer et santé publique, hygiène des voyageurs et des employés. Paris. 1861. Σελ. 96.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐξ ἀμελείας τῶν θυμάτων	214	
Ἀπὸ διαφόρων αἰτίων	40	442
Ἀναλογοῦσιν ὡς ἕπεται.		
Ὁδοιπόροι	94	
Ὑπάλληλοι τῶν ἑταιριῶν	321	
Ἄλλοι ἄνθρωποι	27	442

Συμβαμάτων φύσις.

Ἐκτροχιάσεις.	360
Συγκρούσεις	154
Ἁμαξοστοιχίαι κινούμεναι ἐν ἀπορίᾳ ἐξ ἐπικειμένου κινδύνου	211
Ῥῆξις μηχανῶν ἢ ἁμαξῶν.	257
» ἁμαξοστοιχίας ἐν πορείᾳ.	13
Διακοπὴ ὡς ἐκ συμβάσης βλάβης	8
Πυρκαϊαί.	16
Μηχαναὶ ἢ ἅμαξαι ἀποσπασθεῖσαι . . .	2
Ἅμαξαι καὶ ζῶα παθόντα	22
Προσωπικὰ συμβάματα	396
	1439

Συγκεφαλαιοῦντες τοὺς ἀνωτέρω πίνακας ἔχομεν τὸ ἑξῆς συμπέρασμα·

1 Ὁδοιπόρος φονευθεὶς	:	901375	μεταφερθέντας.
1 » τραυματισθ.	:	329535	»
1 » παθὼν	:	241313	»
Ἐπὶ ἐκτάσεως		182166	χιλιομ.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐν ἐνεργείᾳ γραμμὴν ἀποδιδόμενα συμβάματα·

1 φονευθεὶς	:	1021558	μεταφερθέντας.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς ἀμελείας τῶν ὁδοιπόρων·

1 φονευθεὶς	:	7661688	μεταφερθέντας.
1 τραυματισθεὶς	:	1915422	»

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν συμβαμάτων προέρχονται ἐκ τῆς ἐν ἐνεργείᾳ γραμμῆς, ὀφείλονται δὲ κυρίως· 1. Εἰς τὴν κακὴν κατάστασιν, ἢ τὴν ἀτέλειαν τῆς ὁδοῦ καὶ τοῦ κινουμένου ὑλικοῦ. — 2. Εἰς τὴν παράβλεψιν τῶν κανονισμῶν καὶ τῶν ἀστυνομικῶν μέτρων τῶν ἐξασφαλιζόντων τὴν πορείαν τῶν ἁμαξοστοιχιῶν.

Τὰ δὲ ἀπὸ τῆς κακῆς καταστάσεως τῆς ὁδοῦ δυστυχήματα ὀφείλονται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κωρίως· 1. Εἰς τὴν ῥῆξιν τῶν σιδηρῶν ῥάβδων. — 2. Εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐπιτηρήσεως, τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς ἀνανεώσεως τῶν ῥάβδων καὶ τῶν ξύλων. — 3. Εἰς τὴν κακὴν τῶν βελονῶν κατασκευήν.

α'. *Συμβάματα ἀπὸ τῶν ἔργων.* — Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν σιδηροδρόμων ἐκτελοῦνται παντοῖα ἔργα ἐντὸς ποικίλων ἐργοστασίων συγκεντρωμένων περὶ τοὺς μεγάλους σταθμοὺς καὶ ἐν οἷς ἐργάζονται παντοῖοι ἐργάται· τὰ εἰς αὐτοὺς ἐπισυμβαίνοντα τραύματα οὐδὲν τὸ ἰδιάζον παρουσιάζοντα ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀπὸ τῶν ἐπαγγελμάτων συμβαμάτων.

Τοὐναντίον δὲ εἰς τὰ περιστρεφόμενα εἰς τὴν ἐν τοῖς σταθμοῖς ὑπηρεσίαν ἔργα, διὰ τὴν μετατόπισιν τῶν ἀμαξῶν, τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀμαξοστοιχιῶν, τὴν ἐπιδιόρθωσιν καὶ τὸν καθαρισμὸν τῶν μηχανῶν ἢ τῶν τροχῶν, ἢ διὰ τὰ ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς ὁδοῦ ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐργατῶν ἔργα, ἀπαιτεῖται ὅλως ἰδιαίτερον προσωπικὸν ὑποκείμενον εἰς λίαν εἰδικὰ συμβάντων αἴτια συνεπαγομένων σχεδὸν πάντοτε τὴν ἐκ μέρους τῶν ἑταιριῶν εὐθύνην.

Οἱ εἰς τὰς ἀμαξοστοιχίας ἐργαζόμενοι ὑπάλληλοι ὑπόκεινται συχνότατα εἰς τοιαύτης φύσεως τραυματισμούς, ὡς ἐ. π. τροχὸς μηχανῆς ἢ ἀμάξης συντρίβει τοὺς δακτύλους τῆς χειρὸς ἢ τοῦ ποδὸς αὐτῶν, ἄλλοτε πλήττονται διὰ τῶν ἐμβόλων τῶν μετατοπιζομένων ἀμαξῶν, ἢ ἀνατρέπονται ὑπ' αὐτῶν, ἢ συνθλίβονται κατὰ τὰς κινήσεις τῶν περιστρεφομένων πλακῶν μεταξὺ πεζοδρομίου καὶ ἀμάξης· ὑπὸ τῶν αὐτῶν κακώσεων ἁλίσκονται καὶ οἱ βελονωταὶ καὶ οἱ μηχανικοί.

Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας παρατηροῦνται ὡς τὰ πολλὰ κακώσεις ὅλως ἰδίας φύσεως. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἁπλᾶ, εἴτε τὰ ἐπιπλεγμένα μετὰ συνθλάσεων τῶν μαλθακῶν μορίων, ἢ μετὰ συντρίψεως ἢ μετὰ ἐπινεμήσεως τῶν ὀστῶν τῶν ἄκρων κατάγματα δὲν εἶναι ὅπως εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις, καθότι σχεδὸν πάντοτε συνεπάγονται τὴν ἀποκοπὴν ἑνὸς ἢ πλειόνων δακτύλων, τὴν ἀπώλειαν τῶν κινήσεων καὶ συνεπῶς τῆς χρήσεως τῆς χειρός, ἄλλοτε τέλος τὸν ἀκρωτηριασμὸν ὁλοκλήρου τοῦ ἄκρου, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἀῤῥωστήματα ἀνίατα, ἢ καὶ τὸν κίνδυνον αὐτῆς τῆς ζωῆς προφασιζόμενα. Ἰδιαιτέρας ὅμως προσοχῆς χῤῄζουσι, καὶ μάλιστα ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, τὰ ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν ἐμβόλων πλήξεως ἢ ἐκ τῆς συνθλίψεως ὑπὸ βαρέος σώματος ἢ μηχανῆς ἢ ἀμάξης θλάσματα, ἅτινα ὡς τὰ πολλὰ εἶναι βαρέα καὶ ἐκτεταμένα, καὶ ὧν τὰ ἄμεσα ἀποτελέσματα διατελοῦσιν εἰς δυσαναλογίαν πρὸς τὴν μετέπειτα βαρύτητα αὐτῶν.

Εἰς τὰ προσημειωθέντα ἐν τοῖς σταθμοῖς ἔργα τὰ προσβαλλόμενα τοῦ σώματος μέρη σχεδὸν πάντοτε εἶναι ὁ κορμός, καὶ δὴ τὸ κατώτερον τοῦ στήθους μέρος, καὶ ἡ κοιλία, συμπιεζόμενα ἢ συντριβόμενα ὁτὲ μὲν κατὰ

τὸ ἐπιγάστριον ἢ τὴν νεφρικὴν χώραν, ὁτὲ δὲ κατὰ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὴν οὐροδόχον κύστιν· εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας, καίτοι συνήθως ἐλλείπουσι τῶν πλευρῶν καὶ τῶν ὀστῶν ἐν γένει κατάγματα, βλάπτονται μᾶλλον ἢ ἧττον σπουδαίως τὰ σπλάγχνα. Ἅμα μετὰ τὸ συμβὰν ἀναπτύσσεται ὀξύτατον ἄλγος παρερχόμενον βαθμηδὸν μετὰ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον, ἐπιμένει δὲ εὐαισθησία ἄλλοτε ἄλλη τὴν ἔντασιν κατὰ τοὺς νεφροὺς καὶ τὸ ἧπαρ, ἢ ἄλλοτε μεγάλη κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ κορμοῦ δυσχέρεια, τῶν τραυματιῶν ἐπὶ ἑβδομάδας καὶ μῆνας ὅλους ἀδυνατούντων νὰ ὀρθοστατήσωσι, καὶ δυσκόλως καὶ κεκυφότως βαδιζόντων. Οὐχὶ σπανίως δι' ἐνεργητικῆς καὶ καταλλήλου θεραπείας, ἀλλὰ μετὰ μακρὸν χρόνον, τὰ ἀπογεννήματα ταῦτα παρέρχονται ὅλως, ὡς τὰ πολλὰ ὅμως τινῶν ἐκ τῶν προσημειωθέντων φαινομένων παρελθόντων ἐπιμένουσι τινὰ τούτων, ἢ καὶ ἕτερα ἑτέρας φύσεως οὐχ ἧττον βαρέα. Οὕτω τῶν μυῶν τῶν τοιχωμάτων τῆς κοιλίας ἐξασθενησάντων ἐπέρχονται κῆλαι ἢ προπτώσεις ἐντέρων, ἄλλοτε τῆς συνθλάσεως βαθύτερον ἐπιδρασάσης ἀπομένουσιν ἀτελεῖς τῆς κύστεως, τοῦ ἀπευθυσμένου, ἢ καὶ τῶν κάτω ἄκρων παραλύσεις, ἄλλοτε τέλος ἐπισυμβαίνουσι κατὰ τὴν πλῆξιν ῥήξεις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων· τοιοῦτόν τι παρετήρησεν ὁ Tardieu εἰς ἄνθρωπον, ὅστις, πληγεὶς ὑπὸ ἐμβόλου ἐκ τῶν ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὀπίσω κατὰ τὸ ἀριστερὸν ὑποχόνδριον, κατέπεσεν ἀναίσθητος, συνελθὼν δὲ ταχέως ἠτιᾶτο ἰσχυρὸν κατὰ τὴν πληγεῖσαν χώραν πόνον μετὰ ἐπιμόνων ἐμέτων καὶ γενικῆς καταψύξεως, ταχέως δὲ ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὑρέθη ῥῆξις τοῦ στομάχου καὶ τῆς δωδεκαδακτύλου ἀποφύσεως.

Οἱ θερμασταὶ καὶ μηχανικοί, εἴτε ἕνεκα τῆς κακῆς τῆς μηχανῆς καταστάσεως, εἴτε ἕνεκα τυχαίας αἰτίας προκαλούσης ἐξατμίσεις τοῦ ἀτμοῦ, ὑφίστανται ἐγκαύματα λίαν ἐκτεταμένα καὶ ἐπικίνδυνα, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν ἀλλαχοῦ.

Οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς ἐπιχωματώσεις, οἱ τοποθετοῦντες ἢ ἐπισκευάζοντες τὰς σιδηρὰς γραμμάς, οἱ βελονωταί, οἱ ἀκροφύλακες καὶ ἐν γένει ἅπαντες οἱ ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς ὁδοῦ παραμένοντες, ὑπόκεινται ἐπίσης εἰς λίαν ποικίλα ἐξ ἀμελείας τραύματα καὶ θανάτους. Οἱ τοιοῦτοι καταλαμβάνονται αἴφνης ὑπὸ μηχανῆς μόνης, ἢ καὶ ὁλοκλήρου τῆς ἁμαξοστοιχίας, διατρεχούσης μετὰ ταχύτητος μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλης, ἀνατρέπονται καὶ κατ' ἐλάχιστον ἐκσφενδονίζονται βιαίως ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ, συντριβομένου μέλους τινὸς τοῦ σώματος, ἢ μένουσιν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν τροχῶν, ὅτε συντρίβεται καθ' ὁλοκληρίαν τὸ τρωθὲν μέλος· αἱ κακώσεις αὗται σχεδὸν πάντοτε καθιστῶσιν ἀπαραιτήτους τοὺς ἀκρωτηριασμούς, ἢ προκαλοῦσι σηπεδονώδη πυρετὸν ἢ καὶ γάγγραιναν, τὰ μέγιστα διακινδυνευούσας τὴν ζωὴν τοῦ τραυματίου.

Ὡς τὰ πολλὰ ὅμως εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὁλόκληρον τὸ σῶμα ὑφίσταται τὴν σύγκρουσιν, καταπίπτει δὲ φρικωδῶς ἠκρωτηριασμένον, παρασυρθὲν ὑπὸ τὴν μηχανὴν καὶ κατακερματισθέν. Εὑρίσκονται πτώματα ὁλόκληρα οὕτω πῶς συντετριμμένα, ἔχοντα τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν κορμὸν διχοτετμημένα ὡσεὶ ἀπὸ πελέκεως, τὰ ἄκρα ἀποσπασμένα ἀπὸ τοῦ κορμοῦ καὶ τῇδε κακεῖσε διεσπαρμένα. Ὡς τὰ πολλὰ ἡ τομὴ τῶν διαφόρων τοῦ σώματος μερῶν εἶναι λίαν ὁμαλή, αἱ κακωθεῖσαι ὅμως σάρκες δὲν φέρουσιν αἵματος διήθησιν, ὡς παρατηρεῖται εἰς τὰ συνήθη ἐπὶ ζῶντος τραύματα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τετμημένα, ἐνίοτε τὰ σπλάγχνα παραμένουσιν ἀνέπαφα· ἂν ἡ καρδία εὑρεθῇ ἀβλαβὴς εἶναι πλήρης ρευστοῦ αἵματος, ὡς ὅτε ὁ θάνατος ἐπέρχεται κεραυνωδῶς καὶ χωρὶς αἱμορραγίας.

β'. *Συμβάματα κατὰ τὴν πορείαν.* — Τὰ κατὰ τὴν πορείαν συμβαίνοντα εἰς τοὺς σιδηροδρόμους δυστυχήματα εἶναι πολλῷ σπουδαιότερα, ἅτε δὴ μήπω περιοριζόμενα εἰς ὀλίγους ἀνθρώπους, ἀλλ' εἰς μᾶλλον ἢ ἧττον μέγα πλῆθος ἀνθρώπων μέχρις 25 ἢ καὶ 60 φονευμένων καὶ τετραυματισμένων.

Ἡ φύσις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν τοιούτων συμβαμάτων εἶναι ἄλλοτε ἄλλα, νῦν μὲν περιστρεφόμενα εἰς ἀνατροπὰς τῶν ἁμαξῶν εἴτε ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ὁδῷ, εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς μετὰ κατακρημνίσεως ἀπὸ ἐπιχώσεων μᾶλλον ἢ ἧττον ὑψηλῶν, νῦν δὲ εἰς συντρίψεις καὶ τοιαύτας τῶν ἁμαξῶν συνθλίψεις, ὥστε συνενοῦται τὸ ἔδαφος καὶ ἡ ὀροφὴ αὐτῶν, τὰ δὲ καθίσματα συμπλησιάζουσιν, ἄλλοτε δὲ εἰς τὴν συσσώρευσιν τῶν ἁμαξῶν τῶν μὲν ἐπὶ τὰς δέ, καὶ εἰς τὴν διάρρηξιν τέλος τῶν μηχανῶν ἐξ ἧς ἐκσφενδόνισις εἰς ἀπόστασιν τοῦ τε ἀτμοῦ καὶ τῶν πεπυρακτωμένων ἀνθράκων ἐπαγομένη καὶ ἐγκαύματα καὶ πυρκαϊάς.

Ἡ ἀναλογία τῶν ἐκ τῶν τοιούτων συμβαμάτων θυμάτων, πολλῷ ἀνωτέρα τῆς τῶν ἐν τοῖς σταθμοῖς, ὡς τὰ πολλὰ ἀνέρχεται εἰς 80 : 100 τραυματίας, ἀνήκουσι δὲ εἰς διαφόρους τῆς κοινωνίας τάξεις, ὡς ὑπαλλήλους ἐν γένει τῆς ἐν πορείᾳ ἁμαξοστοιχίας, θερμαστάς, μηχανικούς, ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους, ὁδοιπόρους. Παρατηρητέον ὅτι τὰ σοβαρώτερα δυστυχήματα ἀνάγονται εἰς τὰς μετὰ μεγάλης ταχύτητος ἁμαξοστοιχίας, διὸ καὶ οἱ ταχυδρομικοὶ ὑπάλληλοι, ἅτε δὴ ὁδοιποροῦντες διὰ τῶν τοιούτων ἁμαξοστοιχιῶν, καιριώτερον τραυματίζονται, ἐπίσης δὲ καὶ οἱ μηχανικοὶ καὶ θερμασταί, ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ἐργασίας αὐτῶν εὑρισκόμενοι πάντοτε εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἁμαξοστοιχίας, ὑπόκεινται συχνότερον εἰς βαρυτέρας βλάβας καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτόν.

Τὰ τῶν δυστυχημάτων τούτων ἀποτελέσματα, λίαν ποικίλα οἱασδήποτε φύσεως καὶ ἂν εἶναι τὸ προκαλέσαν αὐτὰ σύμβαμα, ὁτὲ μὲν περιο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρίζονται εἰς ἁπλοῦν κλονισμόν, ὁτὲ δὲ εἰς θλάσμα, ἐκδοράν, καὶ ἄλλοτ
εἰς βαρυτάτας καὶ ποικιλωτάτας βλάβας, καὶ αὐτὸν ἔστιν ὅτε τὸν θάνατον

Τὰ θλάσματα καὶ αἱ ἐκδοραὶ ἐν γένει προκαλοῦνται ὑπὸ συγκρούσεω
προερχομένης ἐκ τῆς αἰφνιδίας στάσεως ἢ τοῦ ἐκτροχιασμοῦ τῆς ἁμαξο
στοιχίας, εἶναι δὲ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένα καὶ βαθέα ἀναλόγως τῆ
ἐντάσεως τῆς συγκρούσεως, συνηθέστερον δὲ ἁλίσκουσι τὴν κεφαλήν, τ
πρόσωπον καὶ τὰ κάτω ἄκρα. Ὁ Tardieu παρετήρησε 28 θλάσματ
καὶ θλαστικὰ τραύματα κατὰ τὴν ῥίνα, τὰ χείλη, τὸ μέτωπον καὶ τ
τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς μετὰ ἐκτεταμένων ἐκχυμωμάτων περὶ τοὺς ὀφθαλ
μοὺς καὶ τὸν ἐπιπεφυκότα, καὶ 22 θλάσματα κατὰ τὰ κάτω ἄκρα μετ
διηθήσεων αἵματος, διαστρέμματα, ἀρθρικὰ ἐκχυμώματα ἰδίᾳ κατὰ τ
γόνατα, ὁπότε οἱ ὁδοιπόροι οἱ ἀπέναντι καθήμενοι ῥιπτόμενοι οἱ μὲν ἐπ
τοὺς δὲ ἀμοιβαίως κακοῦνται, ἢ ἄλλοτε πλήττεται ἡ κεφαλὴ αὐτῶν εἰ
τὴν σιδηρᾶν ῥάβδον τὴν ὑποστηρίζουσαν τὴν ἐκ δικτύου ὑπερκειμένην θέ
σιν διὰ τὰς ἀποσκευάς, ἄλλοτε πλήττουσιν ἀμοιβαίως τὰ γόνατα, ἢ εἰ
τὰ ἐκ ξύλου χείλη τῶν καθισμάτων, ἄλλοτε οἱ ἄκροι πόδες συσφίγγοντα
καὶ διαστρέφονται ἐντὸς τῶν μετακινουμένων σανίδων τοῦ ἐδάφους.

Τῶν συγκρούσεων οὐσῶν ἰσχυροτέρων τὰ ἀποτελέσματα δὲν περιορίζον
ται μόνον εἰς θλάσματα ἢ θλαστικὰ τραύματα, ἀλλ' ἐπιγίνονται καὶ κα
τάγματα ἰδίᾳ τῶν κάτω ἄκρων.

Ὁ χαρακτὴρ τῶν προσημειωθεισῶν κακώσεων ἀποβαίνει βαρύτερος τῶ
ἁμαξῶν ἀνατρεπομένων καὶ συντριβομένων, τότε δὴ τὰ μὲν τῶν θυμάτω
ἀπόλλυνται ἀμέσως εἴτε ἐκ τῆς πτώσεως, εἴτε ἐκ τῆς συντρίψεως καὶ πνιγ
μονῆς ὑπὸ τὰ συντρίμματα τῶν ἁμαξῶν, τοῦ θανάτου ἀναγνωρίζοντο
ὡς αἰτίαν ὡς τὰ πολλὰ πολλαπλᾶ καὶ κατ' ἀπήχησιν τῶν ὀστῶν το
κρανίου, τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τῆς πυέλου, τῶν πλευρῶν, κατάγματα
βλάβας τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ· οἱ δὲ ἐπιζῶντες οὐχὶ σπα
νίως ἀποκομίζουσιν εἴτε βαθέα τοῦ θώρακος, τῶν βραχιόνων, τῆς ὠμο
πλάτης, τῶν μηρῶν θλάσματα, εἴτε πλευρὰς κατεαγυίας, εἴτε θλαστικὸ
τῆς κεφαλῆς καὶ μερῶν τινων τοῦ κορμοῦ τραύματα, εἴτε κατάγματ
ἐπιπλεγμένα ὡς τὰ πολλὰ τῶν ἄκρων, ζητοῦντα μεγάλας καὶ βαρείας χει
ρουργικὰς ἐγχειρήσεις, ἀκρωτηριασμούς κτλ., ὧν συνέπειαι ἐνίοτε ὁ θάνα
νατος ἢ ἀνίατα ἀῤῥωστήματα.

Τὰ ἐγκαύματα ἁλίσκουσιν ὡς τὰ πολλὰ τοὺς μηχανικοὺς καὶ θερμα
στάς, ἢ καὶ ἄλλους τῆς ἑταιρίας ὑπαλλήλους, εἴτε ἐν τοῖς σταθμοῖς, εἴτ
καὶ ἐν πορείᾳ, ὅτε οὐχὶ σπανίως προσβάλλουσι καὶ τοὺς ὁδοιπόρους εἰς μέγ
πλῆθος ἰδίως μεταδιδομένου τοῦ πυρὸς εἰς τὰς ἁμάξας.

Ὁ μηχανικὸς κατὰ τὸν ἐκτροχιασμὸν τῆς ἁμαξοστοιχίας ὡς ἐκ τῆ
ὁρμῆς τῆς συγκρούσεως ῥίπτεται πολλάκις ἐπὶ τῆς ἑστίας τῆς μηχανῆ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

αὶ ἁλίσκεται ὑπὸ λίαν ἐκτεταμένων καὶ ἐντόνων ἐγκαυμάτων κατὰ τὸν
ὄρακα, τὴν κοιλίαν, τοὺς βραχίονας, τὰς χεῖρας· πλὴν δὲ τῆς λίαν
αδείας ἐπουλώσεως τῶν ἐκ τοιαύτης αἰτίας ἐγκαυμάτων ἕλκῶν ἐπιγί-
νται οὐχὶ σπανίως καὶ ἀτελεῖς τῶν παθόντων μυῶν παραλύσεις.

Ἐκ τῶν προρρηθέντων ὡς πρὸς τὴν δεινότητα τῶν ἕνεκα πυρκαϊᾶς ἢ
τηρείας τοῦ ἀτμοῦ ἀποτελεσμάτων γίνεται δῆλον ὁποῖον τὸ μέγεθος τοῦ
νδύνου εἰς προσομοίας περιστάσεις τῆς ἁμαξοστοιχίας μετακομιζούσης
φλέκτους ἢ ἐκπυρσοκροτικὰς ὕλας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τοιαύτης φύσεως
στυχήματα δὲν προσβάλλουσιν ὁδοιπόρους, διότι αὐστηροὶ τῶν ἑταιριῶν
κανονισμοὶ ἀπαγορεύουσι τὴν μεταφορὰν τῶν τοιούτων ὑλῶν δι' ἁμαξο-
τοιχιῶν προωρισμένων διὰ τὴν μεταφορὰν ἐπιβατῶν, οὐδὲν ἧττον ὅμως
ἐπιγενόμενα τοιαῦτα δυστυχήματα προσβάλλουσι τοὺς ὑπαλλήλους ἢ
αὶ ἐνίοτε, ὡς τῷ 1871 συνέβη εἰς τὴν μεταξὺ Μασσαλίας καὶ Τουλώ-
ς ὁδόν, καὶ ὁδοιπόρους, ὁσάκις κατὰ παράβλεψιν τῶν κανονισμῶν συνα-
στέλλονται αἱ τοιαῦται ὕλαι μετὰ τῶν ὁδοιπόρων.

Πλὴν τῶν κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ σώματος μέρη κακώσεων κατὰ τὰ
στυχήματα τῶν σιδηροδρόμων, ἐπιγίνονται καὶ γενικὰ φαινόμενα ἢ ἐσω-
ρικαὶ βλάβαι ὅλως ἰδίας χρήζουσαι προσοχῆς.

Ἡ πρώτη ἡ ἐκ τῆς συγκρούσεως ἐντύπωσις εἶναι καὶ φυσικὴ καὶ ἠθική.
ετὰ τοῦ μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυροῦ κλονισμοῦ, ὃν ὑφίστανται οἱ ἐν τῇ ἁμα-
στοιχίᾳ, συνυπάρχει καὶ αἴσθημα τρόμου λίαν ἄλλως φυσικόν· ὡς τὰ
λλὰ ὅμως ἀμφότεραι αἱ ἐντυπώσεις αὗται ἥκιστα παρατείνονται, καὶ
τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ δυστυχήματος μὴ ὄντων λίαν βαρέων, ἄλ-
τε ὅμως εἶναι μᾶλλον παρατεταμέναι, καὶ μάλιστα εἰς γυναῖκας, αἵτινες
ὺ τὸ κράτος τοῦ τρόμου ὑφίστανται εἰς τὸ μέλλον ὅλως εἰδικὰς διατα-
ράξεις, λειποθυμίας, σπασμούς, συγκοπάς, νευρικὰς διαταραχάς, ἔτι δὲ
αὶ παράνοιαν. Ἅπασαι αὗται αἱ διαταραχαί, τόσον αἱ ἐκ τῆς φυσικῆς
θὼς καὶ αἱ ἐκ τῆς ἠθικῆς ἐντυπώσεως προκύπτουσαι, καὶ συνεπαγόμεναι
ς προσημειωθείσας ἐνοχλήσεις ἔτι δὲ καὶ γενικὴν κόπωσιν, κακουχίαν
αὶ κάματον, καὶ μήπω ὀφειλόμεναι εἰς σπουδαίας βλάβας, παρέρχονται
ς τὰ πολλὰ καὶ μάλιστα εἰς τινας περιστάσεις ἐντὸς ἡμερῶν ἢ ἑβδομά-
ων τινῶν.

Καθ' ἃς ὅμως περιπτώσεις ὡς ἐκ τῆς ἐντάσεως τῆς συγκρούσεως ἐπι-
νονται αἱ ἐν τοῖς πρόσθεν σημειωθεῖσαι σωματικαὶ βλάβαι, τὰ γενικὰ
αινόμενα εἶναι πολλῷ σπουδαιότερα καὶ βαρύτερα. Πλὴν τῆς παροδικῆς
λονότι συγκοπῆς καὶ τῆς ἐκ ταύτης στιγμιαίας ἀπωλείας τῆς αἰσθήσεως,
ιγίνονται ἅπαντα τὰ φαινόμενα τῆς τοῦ ἐγκεφάλου διασείσεως, ἀπώ-
ια ἐπὶ μακρὸν χρόνον τοῦ αἰσθήματος τῶν περὶ ἀντικειμένων, ἐξασθέ-
σεις τῆς μνήμης, κεφαλαλγία, βόμβοι τῶν ὤτων, καὶ ἐν γένει τῆς κε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φαλῆς, μετρία τῆς ἀκοῆς ἀμβλύτης καὶ βαθμός τις μελαγχολίας. Ἀ
λοτε ἀπομένουσι γενικὴ ὑπεραισθησία λίαν βραδέως παρερχομένη, βά
καὶ πόνοι κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, παλμοί, ἕξαλσις, ἀϋπνία, κτλ.

Ἐνίοτε ἀνεξαρτήτως τῶν ἐκ τῶν τραυμάτων αἱμορραγιῶν ἐπισυμβ
νουσι καὶ ἕτεραι αἱμορραγίαι ἐξαρτώμεναι ὅλως ἀπὸ τῆς ἐπελθούσης
ρείας τῆς κυκλοφορίας διαταράξεως, ὡς αἱμοπτύσεις, ἐντερορραγίαι, ἄφ
νοι ἐπιστάξεις κτλ.

Σημειωτέον ὅτι σχεδὸν πάντοτε εἰς τὰς ἰατροδικαστικὰς περιστά
τῶν παθόντων ἐκ τῶν δυστυχημάτων τοῦ σιδηροδρόμου, αἱ γυναῖ
διατείνονται ὅτι κατὰ τὸ σύμβαμα διετέλουν εἰς τὴν ἔμμηνον αὐτ
ροήν· εἶναι ἀληθὲς ὅτι πολλάκις εἰς τὰς διατελούσας κατὰ τὴν κρ
μον ταύτην ἐποχὴν γυναῖκας ἐκ τῶν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους δυσ
χημάτων βεβαίως ἕνεκα τῆς ἠθικῆς διαταραχῆς ἐπέρχεται ἡ δύ
ται νὰ ἐπέλθῃ ἐπίσχεσις τῶν ἐμμήνων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ διατα
χαί τινες γενικαὶ εἰς τὴν αἰτίαν ταύτην ὀφειλόμεναι βραχείας ὡς
πολλὰ διαρκείας, ὀφείλει ὅμως ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἦναι λίαν προσεκτ
εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀποδίδῃ ἁπάσας τὰς
τῶν γυναικῶν προφασιζομένας διαταραχὰς ὑπαρκτὰς ἢ μὴ εἰς τὴν ἐκ
συμβάντος ἐπελθοῦσαν τυχὸν ἐπίσχεσιν τῶν ἐμμήνων, συνεπῶς ὀφε
μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ ἐξετάζῃ τὰ γεννητικὰ ὄργανα ὅπως δυν
ν' ἀνακαλύψῃ τυχὸν βλάβην τινὰ ἐξηγοῦσάν πως τὰ ὑπὸ τῆς γυνα
ἐκτιθέμενα φαινόμενα, καὶ ἄτινα διὰ νὰ ὑπάρχωσι δέον νὰ συνυπάρχῃ
ὀργανική τις τῆς μήτρας βλάβη. Οὐχ οὕτως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα
πρὸς τὴν ἔκτρωσιν, ἥτις ἐπισυμβαίνει ἐνίοτε κατὰ πᾶσαν τῆς κυήσ
ἐποχὴν καὶ ἀνεξαρτήτως πάσης ἀμέσου ὑλικῆς βλάβης διὰ μόνης τῆ
τοῦ συμβάντος συγκινήσεως.

Ὡς ἐπιπλοκαὶ δὲ τῶν κατὰ τὰ δυστυχήματα ταῦτα συμβαινου
κακώσεων σημειοῦνται πολλάκις καὶ κλονισμοὶ τῶν ὀδόντων, φλεγμ
τοῦ ὑπεζωκότος ἢ τῶν πνευμόνων, συνεπείᾳ τῆς συμπιέσεως τοῦ θώρ
καὶ χωρὶς καταγμάτων τῶν πλευρῶν, ὀξὺ γενικὸν ἔκζεμα συνεπείᾳ
ταγμάτων, κτλ.

Τὰ μᾶλλον ὅμως βαρέα ἀπογεννήματα εἶναι τὰ ἀναφαινόμενα εἰς
ἐσωτερικὰ ὄργανα, καὶ δὴ τὰ νευρικὰ κέντρα, συνεπείᾳ μεγάλων συνθ
σεων τῶν ἄκρων ἢ τοῦ κορμοῦ. Τὸ ἦπαρ, οἱ νεφροὶ ἁλίσκονται ὑπὸ
γιστικῶν συμφορήσεων καὶ ὑποστάσεων χρονίων συνεπαγομένων πό
διαρκεῖς κατὰ τὸ ὑποχόνδριον καὶ τὴν ὀσφύν. Αἱ πεπτικαὶ λειτουρ
διαταράσσονται, ἄλλοτε τοπικαὶ ἀναφαίνονται παραλύσεις εἴτε τῶν μ
μοίρας τινος μετὰ σύνθλασιν αὐτῆς, ὡς τοῦ δελτοειδοῦς ἢ τοῦ τραπεζ
εἴτε τῶν κινητικῶν τοῦ μέλους νεύρων· ἄλλοτε ἐξασθένησις τῆς ὁρά

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἕνεκα θλασμάτων κατὰ τὸ κρανίον, ἡ βεβαίωσις ὅμως τοῦ τελευταίου τούτου ἀπογεννήματος ἥκιστα ἀποβαίνει ἐφικτὴ εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων.

Εἴς τινας τέλος περιστάσεις τὰ νευρικὰ κέντρα, κατ' ἀπήχησιν οὕτως εἰπεῖν ὡς ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν κακώσεων, ἁλίσκονται ὑπὸ νοσηρᾶς ἐπεξεργασίας προκαλούσης συμπτώματα σκοτεινὰ μετ' ἀμφιβόλου ἐν ἀρχῇ πορείας, ἀπολεγούσης ὅμως εἰς ἐξάντλησιν τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ καὶ εἰς τὸν θάνατον μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ προκαλέσατος αὐτὴν συμβάματος.

Τὰ τοιαῦτα ἀπογεννήματα ἐπέρχονται συνεπείᾳ βαρέων συμβαμάτων, ὡς συνάντησιν καὶ σύγκρουσιν μετὰ μεγάλης ταχύτητος βαινουσῶν ἁμαξοστοιχιῶν, ἐκτροχιασμὸν μετὰ ἰσχυρᾶς συγκρούσεως κτλ., χαρακτηρίζονται δὲ ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ ἀπωλείας τῆς αἰσθήσεως ἀμέσως ἐπερχομένης, γενικῆς καὶ ἐντόνου διακινήσεως ἐνίοτε καὶ χωρὶς βαρέων κατὰ τὸ φαινόμενον τραυμάτων ἢ καταγμάτων ἀλλ' ἁπλῶς μετὰ ἐκτεταμένα καὶ βαθέα θλάσματα, ἐνίοτε οἱ παθόντες ἀνακτήσαντες τὰς ἑαυτῶν αἰσθήσεις χωρὶς μεγάλης δυσκολίας βαδίζουσιν· τὰς πρώτας μετὰ τὸ συμβὰν ἡμέρας αἰτιῶνται κόπωσιν ὁλοκλήρου τοῦ σώματος, μέγαν κάματον καὶ κακουχίαν· τὰ προμνησθέντα συμπτώματα ἐπιμένουσι, καὶ μετὰ ἡμέρας δὲ ἱκανὰς ἢ ἑβδομάδας δὲν ἐπέρχεται ἡ προσδοκωμένη πραγματικὴ βελτίωσις. Οἱ πάσχοντες αἰτιῶνται γενικὴν ἀτονίαν καὶ κόπωσιν, ἡ βάδισις ἀποβαίνει σχεδὸν ἀδύνατος ἢ κατορθοῦται ἐπ' ὀλίγον καὶ μετὰ μεγάλου κόπου, πόνους βυθίους ἰδίως εἰς τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κεφαλήν, οἵτινες ἐνίοτε εἶναι πλάνητες καὶ ἀόριστοι, ἁλίσκοντες ὡς τὰ πολλὰ ὡρισμένον τῆς σπονδυλικῆς στήλης σημεῖον, εἴτε μεταξὺ τῶν ὠμοπλατῶν, εἴτε κατὰ τὴν ὀσφύν, ἐπινεμόμενοι τὰ πλάγια τοῦ θώρακος, τὴν κοιλίαν ἢ καὶ αὐτὰ τὰ ἄκρα, ἄτινα εἶναι λίαν ἀδύνατα ἐνίοτε ἀνομοίως, ἐν γένει δὲ ὁ ὅλος ὀργανισμὸς φαίνεται προσβεβλημένος. Ὁ παθὼν μετὰ τὸ σύμβαμα οὔτε τὴν φυσιογνωμίαν ἀλλ' οὔτε τὴν συνήθη αὐτοῦ χροιὰν ἀνακτᾶται, εἶναι ὠχρός, τὸ πρόσωπον ἔχων οἰδαλέον ἢ ἀπισχνακός, μελαγχολικός, βλέμμα ἐσβεσμένον χωρὶς ἐνεργείας, ἀδυνατεῖ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἢ τούτου γενομένου ταχέως ἀναγκάζεται νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτά. Ἅπασαι αἱ λειτουργίαι εἶναι νωθραὶ ἢ διατεταραγμέναι, ἐπέρχονται συχνάκις ἔμετοι χωρὶς ἀποχρώσης αἰτίας διαταράσσοντες τὴν πέψιν, αἱ ἀπὸ τῆς ἕδρας καὶ τῆς κύστεως κενώσεις ἀδρανεῖς, ἡ ἀναπνοὴ βραχεῖα, παλμοὶ συχνάκις ἐπερχόμενοι, αἱ δὲ διανοητικαὶ δυνάμεις καίτοι φαινόμεναι κατὰ φύσιν δὲν ἔχουσιν ὅμως τὴν συνήθη ἐνεργητικότητα αὐτῶν.

Τοῦ χρόνου προϊόντος τὰ συμπτώματα ταῦτα ἀποβαίνουσι μᾶλλον χαρακτηριστικὰ γενικῆς προϊούσης καὶ ὁλεθρίας παραλύσεως· αἱ κινήσεις γί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νονται δύσκολοι καὶ βραδεῖαι, ἡ μνήμη λίαν ἐξησθενημένη, ἡ φωνὴ παράτονος καὶ ἡ λαλιὰ δυσχερής, ὄρεξις ἐλλείπει, γλῶσσα ἐπικεχρισμένη, ἐκπνοὴ δυσώδης, δέρμα γαιῶδες καὶ ψυχρόν, σφυγμὸς μικρὸς καὶ ἀσθενής, ὑπνηλία, διάνοια οὐχὶ βαθέως ἠλλοιωμένη, ἀπαντήσεις μᾶλλον ἢ ἧττον εὐκρινεῖς, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν οἱ πόνοι ἐπανέρχονται ἐπιτεινόμενοι. Ἐκ τῶν προσημειωθέντων τούτων ὁσημέραι ἐπιτεινομένων φαινομένων οὐδεμία ὑπολείπεται ἀμφιβολία ὅτι ἀλλοίωσις βαρεῖα καὶ ἐκτεταμένη τῶν νευρικῶν κέντρων τεκταίνεται, προελθοῦσα ἐκ τῆς ἀρχικῶς κατὰ τὴν σύγκρουσιν διασείσεως, ἥτις ἐπεπλάκη μετὰ θλάσματος τοῦ ἐγκεφάλου, ἢ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, καὶ συνεπῶς ὑποξείας τῶν νευρικῶν κέντρων φλεγμονῆς. Ἐν γένει ὁ ἰατρὸς ὀφείλει νὰ παρακολουθῇ μετὰ προσοχῆς τὴν πορείαν τῶν τοιούτου εἴδους παθήσεων.

Αἱ ἀνατομικαὶ τῶν νευρικῶν κέντρων ἀλλοιώσεις, εἰ μὲν ἐδράζουσιν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἢ ἐπινέμονται αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ κατ' ἀνιοῦσαν πορείαν, συνεπάγονται τὴν οὕτω δὴ γενικὴν παράλυσιν καλουμένην καὶ τὰς ταύτῃ παραπλησίας παθήσεις, εἰ δὲ ἀρχικῶς τὸν νωτιαῖον μυελὸν ἁλίσκουσι καὶ ἀπὸ τούτου κατὰ κατιοῦσαν πορείαν τὰς κατωτέρας αὐτοῦ μοίρας ἐπινέμονται, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου τὴν πορείαν αὐτὴν ἀκολουθοῦσι, προκαλοῦσιν ἐπίσης παθήσεις βαρείας καὶ ἀνιάτους τῆς αὐτῆς μὲν φύσεως ὅπως ἡ γενικὴ παράλυσις ἀλλ' ὑπὸ ἕτερον τύπον, τὴν οὕτω δὴ κινητικὴν ἀταξίαν καλουμένην. Τοιαύτη περίστασις ὑπεβλήθη εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 14 αὐγούστου 1871 τῆς ἰατροδικαστικῆς ἑταιρίας τῆς Γαλλίας ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Guillabert (1), ζητοῦντος τὴν γνώμην τῆς ἑταιρίας ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος. Ὁ εἰσηγητὴς Hémey τῆς ἐπὶ τούτῳ συσταθείσης ἐπιτροπείας ἐξετάσας μετὰ λεπτομερείας καὶ ἀκριβείας τὴν ἔκθεσιν τοῦ γεγονότος, ἀντικρούων τὰ συμπεράσματα τοῦ Guillabert ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς νόσου, συμπεραίνει, 1ον ὅτι ἡ φανερὰ τοῦ F . . κινητικὴ ἀταξία εἶναι προγενεστέρα τοῦ κατὰ τὴν 23 φευρουαρίου 1870 συμβάματος, καὶ 2ον ὅτι δὲν δύναταί τις νὰ παραδεχθῇ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν ὅτι τὸ σύμβαμα τῆς 23 φευρουαρίου συνετέλεσεν εἰς τὴν χειροτέρευσιν τῆς προϋπαρχούσης νόσου, διότι ἐπὶ 25 ἡμέρας μετὰ τὸ συμβὰν οὐδὲν σύμπτωμα κατέδειξε τὴν ὕπαρξιν τῆς τοιαύτης χειροτερεύσεως.

Ἡ περίπτωσις αὕτη καὶ ἡ ὑπὸ τῆς ἰατροδικαστικῆς ἑταιρίας γενομένη ἀνάλυσις εἶναι λίαν διδακτική, τὸ μὲν διότι καταφαίνεται ἐναργέστατα ὅτι ἡ νόσος περὶ ἧς πρόκειται προϋπῆρχε τοῦ συμβάματος, τοῦθ' ὅπερ πιθανῶς διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ ἰατροῦ Guillabert, τὸ δὲ διότι ὁ εἰ-

(1) Annales d' hyg. publ. etc. 1872. Janvier. Σελ. 189.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σηγητὴς Hemey πειρᾶται νὰ καταδείξῃ ὅτι τὸ σύμβαμα οὐδόλως συνετέλεσεν εἰς τὴν χειροτέρευσιν τῆς νόσου. Ὅσον εἰς τὸ πρῶτον τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἑταιρίας συμπέρασμα δύναταί τις μετὰ τὴν λεπτομερῆ τοῦ γεγονότος μελέτην εὐκόλως νὰ προσχωρήσῃ, τόσον ἀφ' ἑτέρου ἀναγκάζεται νὰ θεωρήσῃ τὸ δεύτερον αὐτοῦ συμπέρασμα τολμηρόν, διότι πῶς, ἐνῷ παραδέχεται τὴν κινητικὴν ἀταξίαν προϋπάρχουσαν, ἄγνωστον ἐπὶ πόσον χρόνον, ἀλλὰ προκαλέσασαν κατ' αὐτὸν τῷ 1866 διάστρεμμα τοῦ ποδός, βεβαίως ὅμως 4 ἔτη πρὸ τοῦ συμβάματος, εἰς ἄνθρωπον τὰ βαρέα καὶ ἐπίπονα τοῦ ὁδηγοῦ τῶν ἁμαξοστοιχιῶν χρέη μετερχόμενον, ἀποκρούει ἐντελῶς ὅτι κατὰ τὸ σύμβαμα τῆς 23 φεβρουαρίου, καθ' ὃ ἕνεκεν ἐκτροχιασμοῦ ὁ ὁδηγὸς οὗτος διατελῶν ἐν σκευοφόρῳ ἁμάξῃ ἐκσφενδονισθείσῃ καὶ συντριβείσῃ ἑκατοστύας τινας μέτρων ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ, ὑποστὰς συνθλάσεις κατὰ τὰ κάτω ἄκρα μετὰ ἄλγους ὀσφυακοῦ καὶ αἱμωδίας καὶ δυσκινησίας τῶν κάτω ἄκρων, οὐδόλως ἠσθάνθη τὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ τοιούτου ἀποτελέσματος ὡς πρὸς τὴν λυμαινομένην αὐτὸν νόσον, μόνον διότι οὗτος ἠδυνήθη μετὰ 7 ἡμερῶν κατάκλισιν νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐπὶ 18 ἡμέρας, ὁπότε κατέστη αὐτῷ ἀδύνατος ἡ περαιτέρω ἐργασία; Γνωστὸν εἶναι πόσας ποικιλίας καὶ ἀνωμαλίας παρουσιάζουσιν ἐν γένει τὰ νοσήματα τῶν κέντρων τοῦ νευρικοῦ συστήματος κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν, διατί λοιπὸν νὰ θεωρηθῇ ἀδύνατον ὅτι συμφόρησις ὡς ἐκ τοῦ συμβάματος προκληθεῖσα κατὰ τὴν πάσχουσαν ἤδη τοῦ νωτιαίου μυελοῦ μοῖραν ἀβληχρῶς, χρονίως καὶ ὑπούλως ἐπί τινα χρόνον ἐπιδράσασα καὶ μήπω κατὰ τὸ φαινόμενον διαταράξασα τὰς λειτουργίας τοῦ ὀργάνου, ἠδύνατο, τοῦ πρώτου ἐρεθισμοῦ παρερχομένου, νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐπίτασιν τῶν φαινομένων; Βεβαίως δυσκόλως δύναταί τις ν' ἀρνηθῇ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην βαθμόν τινα συμφορήσεως συντελεσθέντα κατὰ τὸν νωτιαῖον μυελόν, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ὑποτίθεται οὗτος ὡς πάσχων ἤδη πρὸ τοῦ συμβάντος, τούτου δὲ τεθέντος ἐπέρχεται φυσικὴ συνέπεια ἡ χειροτέρευσις τῆς νόσου. Ὁπωσδήποτε μ' ὅλην τὴν πειστικότητα τῶν συμπερασμάτων ἡμῶν, ἐπειδὴ ἅπασα ἡ τῶν κρίσεων ἡμῶν σειρὰ στηρίζεται εἰς δεδομένα μήπω ἐντελῶς ἀποδεδειγμένα, ἂν καὶ καθόλου ἀναμφισβήτητα, δὲν δυνάμεθα εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν νὰ πορισθῶμεν βέβαιον καὶ θετικὸν συμπέρασμα ὅτι ἡ χειροτέρευσις τῆς νόσου ὀφείλεται εἰς τὸ σύμβαμα, ἀλλὰ καὶ διὰ μείζονα λόγον δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν καὶ τὸ ἀντίθετον συμπέρασμα. Συνεπῶς εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται περίστασιν φρονοῦμεν ὅτι ἡ γνώμη τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἔπρεπε νὰ ἦναι ἀμφίβολος καὶ ἐπιφυλακτική.

Ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀποβαίνει εἰς τὸν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἰατρὸν δυσχερὲς νὰ ἐκφέρῃ ὁριστικὴν καὶ βεβαίαν γνώμην, ὅτε συμφέρει νὰ ἦναι ἐπιφυλακτικός.

2. *Τραυματισμοὶ καὶ φόνοι ἀπὸ συμβαμάτων τῶν ἁμαξῶν.*

Εἰς τὰ μεγάλα κέντρα, ἔνθα ἡ τῶν ἁμαξῶν κίνησις εἶναι μεγίστη, τὰ ἐκ τούτων δυστυχήματα ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἀνὰ πᾶσαν ἴσως στιγμὴν συμβαίνουσι. Δύσκολον ἀποβαίνει νὰ ὁρισθῇ ἀκριβῶς ὁποία ἡ σχετικὴ τῶν ἀτυχημάτων τούτων βαρύτης, διότι πλὴν τῶν ἐλαφρῶν καὶ χωρὶς συνεπειῶν, ἅτινα εἶναι τὰ πολλά, τὰ μᾶλλον βαρέα ἢ καὶ αὐτὰ τὰ θανατηφόρα, δὲν ὑποπίπτουσιν ἅπαντα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἰατροδικαστοῦ, ὥστε τὸ ὑπὸ τοῦ Tardieu ἀναφερόμενον περιγενόμενον τῆς ἑαυτοῦ πείρας ὡς πρὸς τὴν βαρύτητα τῶν περιστάσεων τούτων, 32 ἀποληξασῶν εἰς θάνατον ἐξ 116, δέον ὅπως μὴ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἀκριβῶς ὁρίζον τὸ ζητούμενον.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων ὅμως αὐτῶν τοῦ Tardieu πηγάζουσιν ἕτερα συμπεράσματα ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῶν ἐκ τοῦ εἴδους τούτου ἀτυχημάτων κακώσεων, αἵτινες ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν μεγάλην ἔχουσι σπουδαιότητα, οὕτω παρατηρεῖται ὅτι ἡ συχνότερον ἐπερχομένη βλάβη εἶναι τὰ κατάγματα εἰς τὴν ἑξῆς ἀναλογίαν·

Εἰς 166 περιστάσεις . . . 81 κατάγματα. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἕδραν τῶν καταγμάτων παρατηρεῖται ἡ ἑξῆς ἀναλογία·

Ἐπὶ 81 περιστάσεων

Κατάγματα τῆς κνήμης		24
»	τοῦ κρανίου	12
»	» μηροῦ	11
»	τῶν πλευρῶν	7
»	τοῦ βραχίονος	6
»	τῆς κλειδός	5
»	» σπονδυλικῆς στήλης	5
»	» λεκάνης	2
»	τῶν ὀστῶν τοῦ προσώπου	1
»	τῆς ὠμοπλάτης	1
»	» κερκίδος	1
»	πολλαπλᾶ	6
	Τὸ ὅλον	81

Τὰ κατάγματα ταῦτα ὁτὲ μὲν εἶναι ἀπότοκα τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀνατρεπομένου ὑπὸ ἁμάξης, ὁπότε συνήθως εἶναι ἁπλᾶ ἢ ἐπιπλέκονται ὑπὸ θλασμάτων μόνον κατὰ τὴν χώραν τοῦ κατάγματος εἴτε καὶ ἀλλαχοῦ, ὁτὲ δὲ τῆς συγκρούσεως τῆς κακῶς διοικουμένης ἁμάξης, ἢ τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λίαν ζωηρῶς τρέχοντος ἵππου, ἢ τῆς ὑπερβάσεως ἐπὶ τοῦ σώματος τροχοῦ, ἢ τῆς πλήξεως τοῦ πετάλου τοῦ ἵππου, ὁπότε συνήθως ἐπιπλέκονται ὑπὸ διαφόρων πρωτοπαθῶν ἢ δευτεροπαθῶν ἀλλοιώσεων σπουδαίως ἐπιβαρυνουσῶν τὸ κάταγμα, οὐχὶ σπανίως εἰς τοιαύτας περιστάσεις παρατηροῦνται καὶ ἐξ ἀπηχήσεως κατάγματα μετὰ τραυμάτων καὶ συντρίψεως, ὁπότε καὶ ἡ πώρωσις τοῦ κατεαγότος ὀστοῦ εἶναι βραδεῖα, ἔστιν ὅτε καὶ μετὰ δυσμορφίας, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀκρωτηριασμὸς ἀποβαίνει ἀναγκαῖος ἀμέσως, καὶ οὗ πολλάκις εἶναι συνέπεια ὁ θάνατος, καὶ τούτου ὅμως μὴ ἐπελθόντος ἢ καὶ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ μήπω καταστάντος ἀναποφεύκτου, ἡ ζωὴ εἰς τὰ ἐπιπεπλεγμένα κατάγματα τοῦ παθόντος διακινδυνεύει ἐξ ἄλλων βαρέων φαινομένων, οἷον τῆς πυαιμίας, διηθήσεως αἵματος κατὰ βάθος τῶν μυῶν, ἀποστημάτων, καθέσεων πύου, κτλ. Ἀναλόγως δὲ τῆς ἕδρας τοῦ κατάγματος ἐπιγίνεται ἀκινησία τοῦ σώματος μᾶλλον ἢ ἧττον διαρκής, ἀκράτεια τῶν οὔρων, φαινόμενα ἐπιμένοντα πολλοὺς μετὰ τὸ σύμβαμα μῆνας.

Τὰ ἔμμεσα τῶν καταγμάτων τούτων ἀπογεννήματα ἢ ἐπιπλοκαὶ συνίστανται εἰς τὴν ἐξόγκωσιν καὶ ἀτελῆ τῶν γειτνιαζόντων ἄρθρων ἀγκύλωσιν, εἰς τὴν διαρκῆ τῶν κατεαγότων μερῶν ἐξοίδησιν, εἰς τὴν ἀποβολὴν τῶν νεκρωθέντων ὀστῶν, εἰς τὴν σμίκρυνσιν ἢ παρὰ φύσιν κίνησιν μέλους τινος, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς μερικὰς παραλύσεις. Ἄλλοτε κατάγματα, ὡς τὰ πολλαπλᾶ τῶν πλευρῶν, τοῦ κρανίου, τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἅτε δὴ συνοδευόμενα ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ συντρίψεως καὶ βαθειῶν τῶν σπλάγχνων βλαβῶν, ἀπολήγουσιν ἀπαρεγκλίτως εἰς θάνατον.

Μετὰ τὰ κατάγματα αἱ μᾶλλον συχναὶ κακώσεις ἐκ τῶν δυστυχημάτων τῶν ἁμαξῶν εἶναι τὰ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένα καὶ πολλὰ θλάσματα εἰς πλεῖστα τοῦ σώματος μέρη κατὰ τὴν ἑξῆς ἀναλογίαν κατὰ τὸν Tardieu·

Εἰς τὸν κορμόν, τὴν ὀσφύν, τὸ ἐπιγάστριον, τὸ στῆθος, τὴν κάτω κοιλίαν	24
Εἰς τὰ κάτω ἄκρα	18
» » ἄνω » καὶ ὠμοπλάτην	11
» τὴν κεφαλήν.	11

Τινὰ τούτων ὡς ἐκ τῆς ἐλαφρότητος αὐτῶν παρέρχονται ἐνίοτε ἀπαρατήρητα, τὰ πολλὰ ὅμως ὡς ἐκ τῆς βίας μεθ' ἧς ἐνεργοῦνται ἀποβαίνουσι βαρέα. Δὲν συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ ἐκχυμωμάτων καταφανῶν ἐξωτερικῶς, ἀλλὰ τοὐναντίον ὑπὸ ἐκχύσεων αἵματος ὅπερ διηθεῖται εἰς τὸ πάχος τῶν μυῶν, ἄλλοτε δὲ ἐπιπλέκονται ὑπὸ τραυμάτων ἰδίως κατὰ τὴν κεφαλήν. Ἐν γένει ἡ σπουδαιότης αὐτῶν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ἕδραν αὐτῶν, ἁλίσκοντα ἄρθρωσιν προκαλοῦσιν εἴτε ἁπλῆν σύνθλασιν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἴτε καὶ διάστρεμμα οὗ αἱ συνέπειαι ἐπὶ πολὺ παρατείνονται καὶ μέχρι 3 καὶ 4 μηνῶν, τὰ κατὰ τὸν θώρακα τραύματα συνοδεύονται ἐνίοτε ὑπὸ αἱμοπτύσεων, ἢ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ μάλιστα τὰς θηλαζούσας ὑπὸ ἀποστήματος τοῦ μαστοῦ.

Συνηθέστατα ὅμως αἱ κακώσεις εἶναι πολλαπλαῖ, ὁ παθὼν πλήττεται συγχρόνως κατὰ τὴν κεφαλήν, τὸν κορμὸν καὶ τὰ ἄκρα, ἡ δὲ πτῶσις καὶ ἡ σύγκρουσις προκαλοῦσι ποικίλας καὶ πολλὰς βλάβας, οἷον θλάσματα, τραύματα, ἐξαρθρήματα, κατάγματα, διαστρέμματα, ἅτινα ἐνίοτε συνοδεύονται ὑπὸ τραυματικῆς ἀρθρίτιδος, διαῤῥήξεις μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένας τοῦ δέρματος, αἵτινες ἀναλόγως τῆς ἕδρας προκαλοῦσιν ἐνίοτε δευτεροπαθῆ φαινόμενα λίαν σπουδαῖα, καί, παρατεινόμενα ἐπὶ μακρὸν χρόνον, συνεπάγονται μᾶλλον ἢ ἧττον διαρκῆ ἀῤῥωστήματα.

Ὁ συνοδεύων τὰ ἐκ τῶν ἁμαξῶν δυστυχήματα κλονισμὸς ἐνίοτε ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ προκαλεῖ, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἀπὸ τῶν σιδηροδρόμων δυστυχήματα, εἰς ἧττονα ὅμως βαθμόν, γενικὰς διαταραχὰς αἵτινες οὐχὶ βραδέως ὡς τὰ πολλὰ παρέρχονται, εἶναι δὲ αὗται πόνοι γενικοί, κεφαλαλγία ἐνίοτε ἐπιπλεκομένη ὑπὸ βόμβων κατὰ τὰ ὦτα, δυσηκοίας, κώπωσις καὶ γενικὴ πάρεσις. Ἐνίοτε ἀλλὰ σπανίως παρατηροῦνται καὶ ἀληθεῖς παραλύσεις ἀπότοκοι αἱ μὲν βαθειῶν συνθλάσεων τῶν μυῶν αἵτινες ἀτροφοῦσι κατὰ τὸ ἀκινητοῦν μέρος, αἱ δὲ συνθλίψεως τῶν νεύρων, εἰς τὰς παραλύσεις ταύτας συγκαταριθμοῦνται καὶ αἱ εἰς τὰ ἄνω ἄκρα ἐπιγενόμεναι ἕνεκα τῆς παρατεταμένης τῶν βακτηριῶν χρήσεως δι' ἀῤῥώστημα ἐκ δυστυχήματος τῶν ἁμαξῶν.

Οὐχὶ σπανίως εἰς τινας βαρείας περιστάσεις καὶ τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα παρουσιάζουσι βλάβας ἱκανῶς καιρίας ἐνίοτε καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον προκαλούσας· αἱ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ βλάβαι εἶναι ἀναπόφευκτοι εἰς τὰ κατάγματα τοῦ κρανίου καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἡ δὲ βιαία σύνθλιψις τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας συνεπάγεται οὐδὲν ἧττον βαρείας καὶ θανατηφόρους βλάβας τῶν ἐν ταῖς κοιλίαις ταύταις ὀργάνων, ὁπότε οὐδὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξωτερικὸν σημεῖον τεκμηριοῖ τὰς βαθείας ἐσωτερικὰς βλάβας, περιστρεφομένας εἰς κατάγματα, ἐσωτερικὰς αἱμορῤῥαγίας, ῥήξεις ἐσωτερικῶν ὀργάνων, κτλ.

Μ' ὅλην τὴν βαρύτητα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κακώσεων ἀναφέρονται καὶ περιστάσεις καθ' ἃς μετὰ λίαν βαρέα κατάγματα τοῦ κρανίου μετ' ἀπωλείας μέρους τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας ἡ ἴασις ἐπῆλθε, μάλιστα ἀναφέρεται περίπτωσις ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Swift (1) ἐν Ἀμερικῇ παρατηρηθεῖσα, καθ' ἣν, μετὰ πτῶσιν ἀπὸ ἵππου καὶ κάταγμα μέγα τῶν ὀστῶν τοῦ κρα-

(1) Revue Médicale. 1832. Février. Σελ. 281.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νίου μετ' ἀπωλείας ἱκανῆς ποσότητος ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, οὐ μόνον ὁ παθὼν ἐσώθη, ἀλλὰ καὶ ἀκεραίας διετήρησε τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι αἱ τοιαῦται περιστάσεις δὲν εἶναι δυστυχῶς συχναί.

3. *Κακώσεις ἀπὸ τυχαίων καταχώσεων.*

Αἱ ἀπὸ καταπτώσεως ἐπιχωμάτων ἢ οἰκοδομῶν βλάβαι ἀνάγονται ἰδίως εἰς τὰς τῶν ἐπαγγελμάτων, ἅτε δὴ προσβάλλουσαι τοὺς εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ἢ τὰς ἐπιχώσεις ἢ τὰ λατομεῖα ἢ τοὺς εἰς τὴν τῶν οἰκιῶν κατεδάφισιν ἐργαζομένους, οὐχ ἧττον ὅμως ἐνίοτε καταχώννυνται ὑπὸ τὰς καταῤῥεούσας οἰκίας καὶ οἱ ἐν αὐταῖς ἐνοικοῦντες καὶ ἄλλοι μήπω ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐργατῶν.

Αἱ συνέπειαι τῶν δυστυχημάτων τούτων εἶναι ὡς τὰ πολλὰ ὀλέθριαι, ἀπὸ δὲ τῶν τοιούτων καταχώσεων ἐξελκύονται συνήθως τὰ λείψανα τῶν παθόντων, ὧν ἄλλοι μέν, μετὰ σύντριψιν τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἕνεκα τῆς βλάβης τῶν κέντρων τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἄλλοι δὲ ἕνεκεν ἀσφυξίας, θνήσκουσιν.

Αἱ δὲ ἀπὸ τῶν καταχώσεων κακώσεις ἐν γένει εἶναι λίαν βαρεῖαι, συνιστάμεναι εἰς κατάγματα τῶν ἄκρων ἢ τῶν πλευρῶν, σπουδαῖα καθιστάμενα διότι εἶναι πολλαπλᾶ καὶ ἐπιπλέκονται ὑπὸ φλεγμονῆς ἢ τραυματικῆς κατὰ τὴν πλευρὰν ἐξιδρώσεως. Καὶ αὐτὰ τὰ θλάσματα μόνα οὐδὲν ἧττον τῶν καταγμάτων εἶναι βαρέα ἕνεκα τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν. Ἕνεκα δὲ τῆς κατὰ τὴν σπονδυλικὴν στήλην συνήθους ἀπηχήσεως τῶν συνθλάσεων τούτων ἐπιγίνονται παραπληγίαι βραδέως καὶ χρονίως ἢ οὐδόλως παρερχόμεναι. Οὐχὶ σπανίως τὰς κακώσεις ταύτας συνοδεύουσι καὶ τραύματα ἰδίως κατὰ τὴν κεφαλήν.

Ὁ Tardieu ἀναφέρει ὅτι ἐργάτης συνεπείᾳ καταχώσεως καὶ πολλαπλῶν καταγμάτων ἰδίως κατὰ τὸ κρανίον ἰαθεὶς ἔφερε μετὰ ἓξ μῆνας ἐντελῆ παράλυσιν τοῦ ἀριστεροῦ ἡμίσεως τοῦ σώματος καὶ ἰλίγγους συνεχεῖς μετὰ καταφανοῦς ἐξασθενήσεως τῶν διανοητικῶν δυνάμεων.

4. *Κακώσεις ἕνεκεν ἀπὸ ὕψους πτώσεως.*

Καὶ αὗται κατὰ μέγα μέρος ἀνάγονται εἰς τὰς τῶν ἐπαγγελμάτων, εἶναι δὲ συχνότεραι τῶν ἀπὸ τῶν ἁμαξῶν, ἀλλὰ σπανιώτερον ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἐξέτασιν, διότι εἶναι ὡς τὰ πολλὰ ἢ ἑκούσιαι ἢ ἀπότοκοι ἀδεξιότητος τῶν ἐργατῶν. Συνήθως δὲ οἱ παθόντες εἶναι κτίσται κατακρημνιζόμενοι ἀπὸ ἱκριωμάτων, ἢ στέγης, ἢ ζωγράφοι οἰκιῶν καταπίπτοντες ἀπὸ κλίμακος ἢ ἐντὸς λάκκων χρησίμων εἰς τὰς οἰκοδομάς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ εἰ μὲν ὁ θάνατος ἀμέσως ἐπέρχεται εἶναι ἀποτέλεσμα καταγμάτ
τοῦ κρανίου, ἢ ἐγκεφαλικῆς διακινήσεως, εἰ δὲ εἰς τὸν μετέπειτα χρόν
αἱ βλάβαι περιστρέφονται εἰς θλαστικὰ τραύματα κρημνώδη ἐδράζοντ
ἰδίως εἰς τὴν κεφαλήν, καὶ συνοδευόμενα πάντοτε ὑπὸ μᾶλλον ἢ ἧττο
μεγάλης διακινήσεως. Ἐπιγίνονται δὲ ἐκ τῶν κακώσεων τούτων ἀπογε
νήματα μᾶλλον ἢ ἧττον βαρέα καὶ διαρκῆ, οἱ παθόντες διατελοῦσιν ε
ἀδυναμίαν καὶ πάρεσιν ἱκανῶς καταφανῆ καὶ διαρκῆ, ἅμα δὲ καὶ εἰς ἐξο
σθένησιν τῆς μνήμης καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, ἢ καὶ εἰς μᾶλλο
ποικίλας βλάβας ἕνεκεν ἀλλοιώσεων τῶν κέντρων τοῦ νευρικοῦ συστήματος
ὡς παρετήρησεν ὁ Montault (1) εἰς ἄνθρωπον ἀπὸ ὕψους καταπεσόντ
καὶ πληγέντα κατὰ τὸν αὐχένα, παρουσιάσαντα δὲ σημεῖα παραλύσεως
ἐλάττωσιν τῆς μνήμης καὶ τῆς γενετησίου ὁρμῆς, ἐν τέλει δὲ καὶ ἀφωνίαν

Τῆς αὐτῆς παρατηροῦνται φύσεως φαινόμενα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ κα
κουμένου εἴτε ἀμέσως ἕνεκα πτώσεως ἐπὶ τὰ νῶτα, κατάγματος τῆς σπον
δυλικῆς στήλης ἢ θλάσματος, εἴτε ἐμμέσως ἕνεκεν ἀπηχήματος, ἐπιγενο
μένης οὐχὶ σπανίως, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, παραπληγίας σπανίως πα
ροδικῆς, συνηθέστατα δὲ διαρκοῦς καὶ ἀνιάτου, ὡς ἀναφέρει ὁ Montesan
to (2) εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν μετὰ πτῶσιν ἀπὸ ὕψους ἐπελθούσης αἱμορ
ραγίας ἀπὸ τῆς ῥινός, τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ὤτων ἐπεγένετο παραπλη
γία διαρκέσασα ἐπὶ 14 ὅλα ἔτη, ἕνεκα παθήσεως τοῦ νωτιαίου μυελοῦ
ὁ δὲ Tardieu ἀναφέρει ὅτι ἄλλοτε καθ' ἃ παρετήρησεν ἡ παράλυσις αὐτ
ἐπενδύεται τὸν ἀνιόντα τύπον.

Τὰ κατάγματα καὶ τὰ τραύματα ἄλλοτε ἐδράζουσι καὶ εἰς ἄλλα τα
σώματος μέρη, ὡς τὸν θώρακα, τὴν κοιλίαν, τὰ ἄκρα· ὡς τὰ πολλὰ δ
αἱ κακώσεις αὗται εἶναι ἐπιπεπλεγμέναι, ἐπίσης δὲ παρατηροῦνται κα
θλάσματα κατὰ τὰς ἀρθρώσεις ἀποβαίνοντα λίαν βαρέα. Ἐνίοτε τέλο
διὰ μεγάλην ἐσωτερικοῦ τινος ὀργάνου βλάβην ἐπέρχεσαι ἀμέσως ὁ θάνα
τος χωρὶς ἐξωτερικῆς τινος κακώσεως.

5. *Κακώσεις ἀπὸ πτώσεως βαρέος σώματος.*

Αἱ τῆς φύσεως ταύτης κακώσεις εἶναι συχναὶ εἴς τινα ἐπαγγέλματα
ἐνίοτε δὲ καὶ τυχαῖαι. Λατόμοι, λιθοξόοι, κτίσται προσβάλλονται ἐνίοτ
ὑπὸ καταπίπτοντος λίθου, ξυλουργοὶ εἰς τὰς οἰκίας ἐργαζόμενοι ὑπὸ κα
κῶς τοποθετουμένων δοκῶν, βαρελοποιοί, οἰνοπῶλαι, οἰνοκατασκευαστ
ὑπὸ βαρελίου πλήρους ἀνατρέποντος αὐτούς, ἀχθοφόροι ὑπὸ βάρους με
γάλου ὅπερ ὑπεγείρουσιν ἢ φέρουσιν, ἐπίσης δὲ καὶ διαβάται πλήττοντο

(1) Révue Médicale. 1833. Avril. Σελ. 148.
(2) Révue Médicale. 1833. Mars. Σελ. 488.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μελών

ατὰ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ δοχείου ἀνθέων, κεράμου κτλ. καταπίπτοντος ἀπὸ ικίας, ἢ ὑπὸ δικλίδος κλειομένης θυρίδος.

Εἰς ἁπάσας τὰς περιστάσεις ταύτας τὰ ἀποτελέσματα τῶν τοιούτων υμβαμάτων εἶναι λίαν ποικίλα καὶ ἀνάλογα πρὸς τὸ βάρος τοῦ δρῶντος ώματος καὶ τὴν βίαν τῆς πλήξεως, καὶ ἄλλοτε μὲν μόνον τὰ καλύμ-ατα τοῦ κρανίου τιτρώσκονται, ἄλλοτε δὲ κατάγνυται τὸ κρανίον, καὶ ἄλλοτε ὁ τρωθεὶς θνήσκει ἀμέσως, εἰς ἄλλας περιστάσεις ὁ θάνατος προ-καλεῖται ὑπὸ συντρίψεως τοῦ θώρακος ἢ τῆς κοιλίας· τοιοῦτόν τι παρε-τήρησεν ὁ Tardieu εἰς ἄνθρωπον καταγινόμενον εἰς μετακίνησιν βαρελίου λήρους οἴνου, ὅπερ καταπεσὸν ἐπ' αὐτοῦ κατεσύντριψε τὰς πλευρὰς καὶ τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ ὄργανα.

Τὰ ἐκ τῶν περὶ ὧν πρόκειται αἰτίων δυστυχήματα δὲν εἶναι πάντοτε ανατηφόρα ἀμέσως, οὐδὲν ἧττον ὅμως εἶναι βαρέα, ἅτε δὴ προκαλοῦντα κατάγματα ἁπλᾶ ἢ ἐπιπεπλεγμένα τοῦ ἑτέρου τῶν ἄκρων, κατάγματα μφοτέρων τῶν κνημῶν, θλάσματα τῶν νεφρῶν ἢ τῶν ἄρθρων μετὰ τῶν ίαν ἐπικινδύνων συνεπειῶν αὐτῶν, τοπικὰς παραλύσεις συνεπείᾳ ἐκτετα-μένων θλασμάτων.

Παρετηρήθησαν (Tardieu) λευκὸς ὄγκος ἀναπτυχθεὶς συνεπείᾳ συν-θλάσεως τοῦ γόνατος ὑπὸ βαρελίου πλήρους οἴνου ἀνατρέψαντος τὸν ὑπη-ρέτην οἰνοπωλίου· ἀτελὴς παράλυσις τῶν ἐκτεινόντων τὴν ἄκραν χεῖρα νυῶν εἰς λιθοξόον συντρίψαντα διὰ λίθου τὸ ὀστοῦν τῆς κερκίδος ἐπιμέ-νουσα μετὰ τὴν πώρωσιν τοῦ ὀστοῦ· διπλοῦν κάταγμα ἀμφοτέρων τῶν νημῶν· σύντριψις τοῦ βραχίονος καὶ συνθλάσεις τῆς σπονδυλικῆς στήλης εἰς τεχνίτην ἀπὸ πτώσεως δοκοῦ, κτλ.

6. *Κακώσεις ἀπὸ τῶν κινουμένων μηχανῶν.*

Ἡ σήμερον πολλαπλασιαζομένη χρῆσις τῶν μηχανῶν εἰς τὰ βιομηχα-νικὰ ἔργα καθίστησιν λίαν συχνὰς τὰς κακώσεις ταύτας, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὰς τῶν ἐπαγγελμάτων. Ἐκ τῆς ἐξῆς στατιστικῆς τοῦ ἰατροῦ Loiset, ἐρρανισθείσης ἐκ τοῦ ὑπομνήματος αὐτοῦ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν νοσοκο-μείων τῆς Lille περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παθόντων καὶ προσφυγόντων εἰς τὸ νοσοκομεῖον Saint Sauveur, καταδείκνυται ἡ συχνότης τῶν τοιούτων κακώσεων. Ἀπὸ τοῦ 1847 ἕως τοῦ 1852 τὰ 120 βιομηχανικὰ κατα-στήματα τῆς πόλεως ἐπαρουσίασαν 390 παθόντας, ὧν 12 ἀπεβίωσαν, 338 δὲ ἰάθησαν ἢ διετέλουν ὑπὸ θεραπείαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντά-ξεως τῆς στατιστικῆς, καὶ 39 ὑπέστησαν ἀκρωτηριασμοὺς ἢ δυσμορφίας ἐν γένει, εἰς τοὺς 390 παθόντας δὲν ὑπολογίζονται οἱ ἀμέσως θανόντες· χαρακτηρίζει δὲ ὁ αὐτὸς ἰατρὸς ὡς ἑξῆς τὴν εἰκόνα τῶν ἀτυχῶν αὐτῶν ἐργατῶν· «Εἰσέρχονται συχνάκις εἰς τὸ νοσοκομεῖον Saint Sauveur νέοι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐργάται ἀμφοτέρων τῶν φύλων φέροντες τὰς χεῖρας καθημαγμένας
ἠκρωτηριασμένας, ἄλλοι ἕφηβοι φέροντες πολλαπλᾶ θλάσματα ἢ κατάγ
ματα, τοὺς μῦς καὶ τὸ δέρμα ἐν μέρει συντετριμμένα, τέλος οἰκογενειάρ
χαι εἰς κωματικὴν κατάστασιν, καὶ οἱονεὶ πτώματα, φέροντες ὡς τὰ πολλ
τὸν δεξιὸν βραχίονα συντετριμμένον. »

Εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων τὰ ἀτυχήματα ταῦτα εἶναι ἀπότοκ
ἀμελείας τῶν ἰδίων παθόντων, οἵτινες ὅμως ἢ καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶ
σπανίως ἀναγνωρίζουσι τὸ τοιοῦτον καὶ ἀποδίδουσι τὰ δυστυχήματα εἰ
τὴν κακὴν τῶν μηχανῶν διάταξιν, τὴν φύσιν τῆς ἐργασίας, συνεπῶς κα
θιστῶσιν ὑπευθύνους τοὺς καταστηματάρχας ἢ τοὺς ἐπιτηρητάς, τούτο
δ' ἕνεκα κινοῦσιν ἀγωγὰς περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτούσας σχεδὸν πάντοτ
τὴν τοῦ ἰατροῦ μεσολάβησιν.

Πλὴν τοῦ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀτμομηχανῶν καὶ τῆς κακῆς τούτω
διευθετήσεως κινδύνου, τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἀτυχήματα προκαλοῦνται ὡ
τὰ πολλὰ ὑπὸ τῆς συγκρούσεως τῶν τροχῶν τοῦ ἄξονος καὶ τῶν στηλῶ
τῆς μεταδόσεως, ἅτινα οὔτε προσηκόντως κεκαλυμμένα εἶναι, οὔτε ἀρκούν
τως προπεφυλαγμένα, οὔτε τοποθετημένα ἐν αἰθούσαις ἱκανῶς εὐρυχώροις
ὑπὸ τῶν πολλαπλῶν γιγγλυμώσεων τῶν μεταξὺ τῶν τροχῶν τῶν διαφόρω
μηχανῶν ὑπαρχουσῶν καὶ αἵτινες μήπω καλῶς κεκαλυμμέναι καὶ κατὰ τὴ
ἐλαχίστην ἐλαττωματικὴν κίνησιν βλάπτουσι τὴν ἄκραν τοῦ δακτύλου
καὶ ὁλόκληρον τὴν χεῖρα καὶ τὸν βραχίονα, τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἐργοστα
σίων χωρὶς τῆς προηγουμένης παύσεως τῆς μηχανῆς, τῆς χρήσεως λία
πλατέων ἐνδυμάτων, ἅτινα τούτου ἕνεκα συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν κινουμέ
νων μηχανῶν, τῆς ἀφαιρέσεως ἢ τοποθετήσεως τῶν τροχαλιῶν τῶν κινου
σῶν τὰς στήλας τῆς μεταδόσεως ἐνῷ ἡ μηχανὴ ἐργάζεται. κτλ.

Ἄλλοτε αἱ κακώσεις περιορίζονται μόνον εἰς τὰς ἄκρας χεῖρας, ἀπο
σπωμένων δακτύλων ἢ καὶ ὅλης τῆς χειρός, ἢ συντρίβονται τὰ ἄνω ἄκρ
ἢ τὸ ἕτερον τούτων, ἢ καὶ τὰ κάτω ἄκρα χωρὶς ἐξ αὐτῶν νὰ ἐπέλθῃ
θάνατος, παραμένει ὅμως πάντοτε ἀνάλογος διαρκὴς ἀνικανότης.

7. *Τυχαῖα ἐγκαύματα.*

Εἰς τὸ περὶ συμβαμάτων τῶν σιδηροδρόμων ἐπραγματεύθημεν περὶ τῶ
ἐκ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῶν μηχανῶν καὶ ἁμαξῶν δυστυ
χημάτων, ὑπολείπεται ἤδη νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῶν τυχαίων ἐγκαυ
μάτων, εἴτε ἐξ ἀμελείας εἰς ἔργα τινα τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων
εἴτε ἐκ τῆς τυχαίας ἐπαφῆς διαβρωτικῆς οὐσίας.

Οὐχὶ σπανίως παρατηροῦνται δυστυχήματα εἰς παῖδας ἀπὸ διαβρωτι
κῶν ὑγρῶν, ἅτινα ἀπροσέκτως μένουσιν εἰς μέρη προσιτὰ αὐτοῖς, ἐπέρχον
ται δὲ τότε οὐ μόνον ἐγκαύματα ἀλλὰ καὶ δηλητηριάσεις, ἂν οἱ παῖδε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοι ἐξ ἀπροσεξίας καταπίωσιν ἐκ τῶν οὐσιῶν τούτων· κατὰ τὰ ἐγκαύ-
ατα ἡ διαβρωτικὴ οὐσία διαβρέχουσα τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμόν, τὰς
ῖρας, ἢ ἄλλα τινὰ σπανιώτερον τοῦ σώματος μέρη, συνεπάγεται ἐγκαύ-
ατα βαθέα βραδέως ἐπουλούμενα καὶ προκαλοῦντα δυσμόρφους οὐλάς, ἢ
ὲ τὴν ὅρασιν αὐτὴν παραβλάπτοντα, ἂν ἁλίσκουσι τὰς περὶ τοὺς ὀφθαλ-
ούς χώρας. Ἐπίσης ἡ ἀναλυομένη τίτανος εἰς τὰς οἰκοδομὰς προκαλεῖ
ότε εἰς τοὺς διαβάτας ἐγκαύματα κατὰ τοὺς ἄκρους πόδας, ἂν δὲν ὑπάρ-
ουσι τὰ ἀναγκαῖα προφυλακτικὰ μέτρα διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῶν τοιού-
ων συμβεβηκότων.

Εἴς τινα βιομηχανικὰ καταστήματα συχνάκις παρατηροῦνται ἐπικίν-
να ἐγκαύματα, οὕτω εἰς τὰ χυτήρια τὸ ῥευστὸν μέταλλον προσβάλ-
ον τὰ ἄκρα τῶν ἐργατῶν ἀποκόπτει αὐτὰ ὡς βλῆμα τηλεβόλου, ἄλλοτε
ς ἧττον δυσχερεῖς περιστάσεις ἐπιγίνεται ἔγκαυμα, ὅπερ μετὰ μακρὸν ἰώ-
ενον ἐγκαταλιμπάνει βαθείας οὐλάς, ἢ δέρμα λεπτὸν καὶ ἰοειδὲς εἰς τὸ
οῖον ἡ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων κυκλοφορία διακόπτεται, ἐπιγίνονται
ροσρύσεις τῶν δακτύλων πρὸς ἀλλήλους, αἱ δὲ ἀρθρώσεις καθίστανται
σκίνητοι ἢ καὶ ἀκίνητοι, πλὴν τούτων συνυπάρχουσι καὶ ἐπιπόλαια ἐγ-
αύματα ἐκ τῶν ἀναφλεγομένων ἐνδυμάτων.

Τὰ αὐτὰ περίπου παρατηροῦνται ἀποτελέσματα καὶ εἰς τὰ βιομηχα-
ικὰ καταστήματα, ἔνθα ζέουσιν ὑγρά, ὡς τὰ σαπωνοποιεῖα, τὰ ἀποστα-
ήρια, τὰ σακχαροποιεῖα κτλ., ἔνθα ὡς ἐκ τῆς κακῆς τῶν μηχανῶν καὶ
αραρτημάτων αὐτῶν διατάξεως, ἢ ἐξ ἀπροσεξίας, οἱ ἐργάται ἐμπίπτουσιν
τὸς τῶν ζεόντων ὑγρῶν, ἢ κατὰ τὴν μετάγγισιν αὐτῶν προσβάλλονται.

8. *Τραύματα ἀπὸ πυροβόλων ὅπλων.*

Τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τυχαῖα τραύματα, ἢ οἱ ἐκ τούτων θάνατοι
υμβαίνουσι σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, ὡς εἰς τὴν θή-
αν, ἐκ τῆς κακῆς ἕξεως πολλῶν τοῦ δοκιμάζειν ὅπλα περὶ τῶν ὁποίων
γνοοῦσιν ἂν εἶναι γεγεμισμένα, συνηθέστερον δὲ τὰ τοιαύτης φύσεως δυ-
τυχήματα παρατηροῦνται ὁσάκις ἕνεκα πολιτικῶν περιστάσεων ἡ χρῆσις
ῶν ὅπλων καθίσταται γενικὴ καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς ἀδαοῖς· ἄλλοτε εἰς
ὰ σχολεῖα τῶν σκοποβολῶν, ἔνθα δὲν δίδεται ἡ ἀπαιτουμένη προσοχή·
λλοτε ὁσάκις ἐπιδίδονται εἰς τὴν θήραν μικρῶν πτηνῶν ἐν τοῖς κήποις
τὸς τῆς πόλεως, τοιαύτην περίπτωσιν ἀναφέρει ὁ Tardieu, καθ' ἣν παι-
άσκη δεκαέτης ἐφονεύθη ὑπὸ ἐθνοφυλάκων τῷ 1871 ἐν Παρισίοις θη-
ευόντων ἔν τινι κήπῳ δι' ὅπλων πολεμικῶν γεγεμισμένων διὰ τεμαχίων
ολύβδου δίκην ἁλύσεως συνδεδεμένων.

Ἡ βαρύτης τῶν τραυμάτων ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἴδους καὶ τοῦ ἀριθμοῦ
οῦ βλήματος, ἰδίως δὲ ἐκ τῆς ἀποστάσεως ἐξ ἧς ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρό-

τησις. Πλὴν τοῦ ἐπισυμβαίνοντος ἐνίοτε θανάτου οὐχὶ σπανίως προκαλοῦν
ται βαρέα τραύματα, καὶ μάλιστα ἂν ταῦτα ἁλίσκουσι τοὺς ὀφθαλμούς
ὁπότε ἐπισυμβαίνει ἢ ἐντελὴς τῆς ὁράσεως ἀπώλεια, ἢ πάθησις τοῦ ὀ
φθαλμοῦ χρονία καὶ ἀμφίβολος ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Ἐπίση
βαρέα εἶναι τὰ ἀπογεννήματα τῶν βλημάτων ἐντοπιζομένων εἰς ἀρθρώσει
ἢ εἰς τὰ πέριξ αὐτῶν, ὅτε καὶ φλεγμονὴ τοῦ ἄρθρου ἢ καὶ ἀγκύλωσι
ἐπιγίνεται.

Οὐχὶ σπανίως τέλος συμβαίνουσι δυστυχήματα, τοῦ ὅπλου ἁπλῶς πυ
ρίτιδα φέροντος, ὅτε ἐκ τῆς ἀναφλέξεως μὲν τῆς πυρίτιδος ἐπέρχοντο
ἐγκαύματα, ἐκ δὲ τοῦ βύσματος θλάσματα, ἢ καὶ ἀνάφλεξις τῶν ἐνδυ
μάτων τοῦ τραυματίου ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως.

9. *Τυχαῖα τραύματα ἀπὸ ἀναφλέξεως φωταερίου, ἀπὸ ἀτμοῦ, ἢ ἐκρηκτικῶν ὑλῶν.*

Αἱ ἐκρήξεις καὶ αἱ πυρκαϊαὶ ἀποτελοῦσιν ὅλως ἴδιον εἶδος δυστυχημά
των· ἐνταῦθα ὁ λόγος μόνον περὶ τῶν συμβαινόντων εἰς τὰς πόλεις κα
τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ τῶν μεγάλων ἐν τοῖ
μεταλλορυχείοις καταστροφῶν, τὸ μὲν διότι αἱ τελευταῖαι αὗται κατ' οὐ
δὲν διαφέρουσιν ὡς πρὸς τὰ ἀπογεννήματα τῶν πρώτων, τὸ δὲ διότι ε
δικῶς περὶ τούτων πραγματεύεται ἡ ὑγιεινὴ τῶν μεταλλείων.

Πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιδράσεως τοῦ πυρὸς ἐπὶ τὰ μαλθακὰ μέρ
εἶναι ἡ τοῦ ὄγκου ἐλάττωσις, τὰ καλύπτοντα τὸ σῶμα μαλθακὰ μόρι
ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον ῥρύττονται ἀναλόγως τοῦ λίπους τοῦ
λειψάνου, ἕως οὗ ἀποξηραίνονται, ῥήγνυνται καὶ ἀπανθρακοῦνται, οἱ οὕτω
ἀπανθρακωθέντες ἱστοί, ὡς κακοὶ τοῦ θερμαντικοῦ ἀγωγοί, προφυλάττου
σιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὰ ὑποκείμενα μέρη τῆς καταστροφῆς, τούτου δ
ἕνεκα ἡ καῦσις βραδέως μεταδίδεται ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας εἰς τὰ κατὰ βά
θος ὄργανα, ἐξ οὗ πολλάκις μένουσιν ἐντελῶς ἀκέραια τὰ σπλάγχνα, ὥστ
οὐ μόνον διακρίνονται ταῦτα κατά τε τὴν ὑφὴν καὶ τὸν ἱστὸν αὐτῶν, ἀλλ
καὶ αἱ εἰς ταῦτα κατὰ τὴν ζωὴν τυχὸν ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, ἡ τοιαύτ
περίπτωσις εἶναι λίαν ἀξία λόγου, διότι ἀνευρίσκονται ἐνίοτε εἰς τὰ ἐσωτερικ
ὄργανα καὶ μάλιστα τὴν καρδίαν, τὰ μεγάλα ἀγγεῖα, ἢ καὶ ἕτερα ὄργανα
τραύματα προκαλέσαντα τὸν θάνατον, εἰς περιστάσεις καθ' ἃς ὁ θάνατο
προῆλθεν ἀπὸ τραυματισμοῦ ἐγκληματικοῦ, ἡ δὲ πυρκαϊὰ ἐξεργάγη ἐπίτη
δες πρὸς καταστροφὴν τοῦ λειψάνου καὶ συνεπῶς πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐγ
κλήματος.

Οἱ μῦς παρουσιάζουσιν ἅπαντας τοὺς βαθμοὺς τῆς ὀπτήσεως τῶν ὀπτῶ
κρεάτων, τῆς θερμότητος βραδέως ἐπιδράσης καὶ χωρὶς ἀμέσου τῆς φλο
γὸς ἐνεργείας αἱ σάρκες εἶναι ὡσεὶ μομιώδεις καὶ παπυροειδεῖς. Εἰς τ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ῶδες σύστημα πλὴν τῆς ἀποξηράνσεως, τῆς συστολῆς τοῦ ἱστοῦ, τῆς τώσεως τοῦ μήκους καὶ τοῦ ὄγκου, τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντελοῦς θρακώσεως, παρατηροῦνται ῥωγμαὶ καὶ κατάγματα διαφέροντα τῶν ι βίας διὰ τὸ μικρὸν τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ βάθους αὐτῶν.

Ἄλλοτε αἱ πυρκαϊαὶ προκαλοῦσιν ἀντὶ καύσεων ποικίλα τραύματα ἐκ κατακρημνίσεως τῶν οἰκοδομῶν, τῆς πτώσεως ἀπὸ ὕψους κατὰ τὴν υσμένην ἀναχώρησιν. Ἄλλοτε οἱ ἐκτιθέμενοι εἰς τοὺς ἀτμοὺς καὶ εἰς καπνὸν τῆς πυρκαϊᾶς ἀπόλλυνται ἀσφυκτικοὶ χωρὶς ἴχνους βλάβης, ' ὅπερ παρατηρεῖται εἰς τὴν ἀνάφλεξιν ἐκρηκτικῶν καὶ εὐφλέκτων ῶν, ὡς τοῦ πετρελαίου καὶ τοῦ φωταερίου, πλὴν τῶν βαθέων καὶ ἐκ μένων ἐγκαυμάτων καὶ τῆς συντρίψεως τῶν προσβληθέντων μερῶν. ἰς τὰ περιστατικὰ ταῦτα ὑπάγονται καὶ τὰ προκαλούμενα ὑπὸ τῆς ξεως τῶν λεβήτων τῶν ἀτμομηχανῶν, ἢ τῶν δι' ὕδατος θερμαντικῶν ευῶν τῶν προωρισμένων ὅπως θερμάνωσι καὶ ἀερίσωσι νοσοκομεῖα ἢ ύσια καταστήματα.

Ὕστερα δυστυχήματα ὁμοίας φύσεως συμβαίνουσιν ἐκ τῆς ἐκρήξεως κῶν προϊόντων εἰς βιομηχανικὰ καταστήματα, ἢ καὶ ἐκρηκτικὰ πο ρόδια.

10. *Τραύματα ἀπὸ βλημάτων ἀπροσέκτως βαλλομένων, ἢ ἕνεκα ποικίλων τυχαίων συγκρούσεων.*

ετὰ τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις κεφαλαίοις περὶ τῶν τραυμάτων ἀπὸ βλημάτων τῶν ἀπροσέκτως ἐκπυρσοκροτούντων πυροβόλων ὅπλων καὶ ἐκ τῶν βαρέων καὶ θλαστικῶν ὀργάνων συγκρούσεων ῥηθέντα, ὑπο ονται περὶ τραυμάτων ἰδίως ἐκ τῶν μᾶλλον ἢ ἧττον στερεῶν σωμά τῶν βιαίως εἴτε διὰ τῆς χειρός, εἴτε διὰ τῆς σφενδόνης ἀπροσέκτως λομένων, καὶ ἐκ τῆς ἐπίσης ἀπροσέκτου πτώσεως ἐπὶ σῶμα σκληρόν. βαλλόμενα ταῦτα σώματα, ὡς τὰ πολλὰ εἶναι λίθοι, χαλίκια, σφαῖ όστεῖναι, σφαῖραι τοῦ σφαιριστηρίου, κάστανα, παιδιᾶς χάριν ῥιπτό , σχεδὸν δὲ πάντοτε τὰ τραύματα ἁλίσκουσι τοὺς ὀφθαλμούς, λίαν νῶς διότι ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος αἱ τοιαῦται πλήξεις μικρὸν ἔχουσιν ἐλεσμα. Οὐδὲν ἧττον ὅμως καὶ εἰς ἄλλα τοῦ σώματος ἀλλ' ἰδίως τῆς λῆς, μέρη εἶναι βαρέα τὰ ἀποτελέσματα τούτων, ἢ καὶ θάνατος ἐπέρχε Τῷ 1865 δύο παῖδες ὁμήλικες, περίπου δωδεκαετεῖς, παίζοντες ἐπλήσ ο ἀμοιβαίως διὰ λίθων μικρῶν, ὁ ἕτερος τούτων αἴφνης κατέπεσεν, ε δὲ πλῆξιν κατὰ τὸν δεξιὸν κρόταφον χωρὶς τραύματος, ὁ παῖς ἐν ολίγων ὡρῶν ἀπεβίωσε, κατὰ δὲ τὴν νεκροτομὴν εὑρέθη κάταγμα ἐμπιέσματος τοῦ λεπιδοειδοῦς μέρους τοῦ κροταφικοῦ ὀστοῦ, καὶ αἷμα 3 οὐγκιῶν ἐκκεχυμένον ἐντὸς τοῦ κρανίου.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ χωρὶς τραυμάτων θλάσματα τοῦ βολβοῦ ἔχουσιν ἐνίοτε ὀλεθρίας συνεπείας, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προκαλοῦντα ζωηροτάτους πόνους, ἅμα δὲ καὶ ἔκχυσιν αἵματος εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἢ βραδύτερον φλεγμονὴν παραβλάπτουσαν τὴν ὅρασιν. Συχνότατα ὅμως τὰ ἀπογεννήματα ταῦτα παρέρχονται προϊότος τοῦ χρόνου καὶ διὰ καταλλήλου θεραπείας, καθ' ἃς ὅμως περιπτώσεις ἐπιγίνονται πλαστικὰ ἐξιδρώματα εἴτε εἰς τὸν φακόν, εἴτε ὑπὸ τὸν ἀμφιβληστροειδῆ, εἴτε εἰς τὸν πρόσθιον θάλαμον, βλάβαι ἐν γένει βεβαιούμεναι διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου, ἡ ὅρασις παραβλάπτεται διὰ παντός. Εἰς περιπτώσεις ἀμαυρώσεως ἢ παραλύσεως τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου συνυπάρχουσι βλάβαι τῆς κυκλοφορίας ἢ τῆς ὑφῆς τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.

Ἄλλοτε συνεπείᾳ τῶν προσημειωθέντων θλασμάτων ἑδραζόντων εἰς ἄλλα τῆς κεφαλῆς μέρη γεννῶνται φλεγμοναὶ τῶν καλυμμάτων, τοῦ περιοστέου μετὰ ἀποστημάτων μακροχρόνιον ζητοῦσαι θεραπείαν, ὑπὸ καθέσεων τοῦ πύου ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὑπὸ ἐπινεμήσεως τῆς φλεγμονῆς εἰς τὰς μήνιγγας συνοδευόμεναι.

Καὶ τὰ εἰς τὴν κοιλίαν κατευθυνόμενα θλάσματα ἔχουσιν ἐνίοτε δυσάρεστα ἀποτελέσματα ἕνεκα ῥήξεως τοῦ ἐντέρου, περιτονίτιδος κτλ. Ὁμοίας φύσεως θλάσματα συμβαίνουσι καὶ εἰς ἕτερα τοῦ σώματος μέρη, ἀποφέροντα μᾶλλον ἢ ἧττον δυσάρεστα ἀποτελέσματα ἀναλόγως τῆς ἕδρας αὐτῶν.

11. *Τραύματα τυχαῖα ἀπὸ τῶν κατοικιδίων ζώων.*

Τὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου τούτου προταχθέντα ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου πραγματεύονται περὶ τῆς τιμωρίας καὶ ἀποζημιώσεως διὰ τὰς συμβαινούσας ἐκ τῆς παρημελημένης ἐπιτηρήσεως κατοικιδίων ζώων βλάβας, ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμιόνων, ὄνων, κυνῶν, γαλῶν, ψιττακῶν, ποιμνίων κτλ. δυστυχημάτων.

Ἁπλῆ ἀπαρίθμησις τινῶν ἐκ τῶν δυστυχημάτων καὶ κακώσεων τοῦ εἴδους τούτου ἀρκεῖ ὅπως δώσῃ ἰδέαν τῆς βαρύτητος καὶ σπουδαιότητος τούτων, τοιαῦται εἶναι αἱ ὑπὸ τῶν μαινομένων ταύρων καὶ βοῶν, ὡς διασχίσεις τῆς κοιλίας καὶ προπτώσεις τῶν ἐντέρων διὰ τῶν κεράτων, κατάγματα, θλάσματα ἐκ λακτισμάτων ἢ προώσεως, δήγματα κυνῶν, ῥήγματα ὑπὸ γαλῶν, νυγμοὶ ὑπὸ πτηνῶν κτλ. Τὰ δήγματα ὡς τὰ πολλά, καὶ δὴ τῶν ἵππων, ἑδράζοντα κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ ἄνω ἄκρα ὡς ἐκ τῆς μεγάλης τῶν σιαγόνων δυνάμεως συχνότατα ἐπιπλέκονται μετὰ καταγμάτων ἢ μᾶλλον συντρίψεως τῶν ὀστῶν, τοῦθ' ὅπερ καθίστησι τὸν τραυματισμὸν δυσίατον, πολλάκις δὲ καὶ ὑπὸ ἀνιάτου ἀρρωστήματος συνοδευόμενον, ὡς ἐκ τῆς ἀπωλείας μέρους τοῦ ἄκρου ἢ τῆς ἐπερχομένης παρα-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λύσεως νεύρου ἢ ἀτροφίας μυῶν. Τὰ δὲ τῶν κυνῶν δήγματα πλὴν τῶν περιστάσεων τῆς ἐπιπλοκῆς αὐτῶν ὑπὸ τῆς λύσσης ἐν γένει εἶναι ἐλαφρὰ καὶ εὐίατα.

Γ Περὶ τῶν κανόνων καὶ τῶν στοιχείων τῆς ἐκτιμήσεως κατὰ τὰς ἰατροδικαστικὰς περιστάσεις τῶν ἐξ ἀμελείας κακώσεων.

1. *Κανόνες καὶ ἀντικείμενον τῆς ἰατροδικαστικῆς πράξεως.* — Δύο εἶναι αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς ἐπιλαμβάνεται τῶν ἐξ ἀμελείας κακώσεων, καθ' ἃς ἰδιαίτεραι ἀπαιτοῦνται ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ διατυπώσεις, ἡ ποινικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ καταδίωξις.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην ὁ ἰατροδικαστὴς ἐντέλλεται ὡς τὰ πολλὰ ἀμέσως ἢ ὀλίγιστον μετὰ τὸ συμβὰν χρόνον, ὅτε ὀφείλει νὰ ἐφαρμόσῃ τοὺς κοινοὺς διὰ τὰς συνήθεις κακώσεις κανόνας, συνεπῶς δὲ νὰ ὁρίσῃ τὴν παθοῦσαν τοῦ σώματος χώραν, τὴν φύσιν τῆς κακώσεως, τὴν δράσασαν αἰτίαν, τὰς ἀμέσους συνεπείας, ὡς καὶ τὴν μᾶλλον ἢ ἧττον αἰσίαν ἢ ταχεῖαν ἀπόληξιν αὐτῶν. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὁ ἰατροδικαστὴς καλούμενος πολὺν μετὰ τὸ συμβὰν χρόνον, μετὰ μῆνας ἢ καὶ ἔτη, οὐδόλως ὀφείλει, πλὴν ἰδιαιτέρων τινῶν περιπτώσεων, νὰ ἀσχοληθῇ περὶ τῆς δρασάσης αἰτίας, ἄλλως δικανικῶς ἀποδεδειγμένης ἤδη, οὔτε περὶ τῶν κυρίων τῆς κακώσεως χαρακτήρων, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς σχεδὸν περὶ τῶν δυνατῶν συνεπειῶν, περὶ τῶν δυσμορφιῶν ἢ ἀρρωστημάτων παροδικῶν ἢ διαρκῶν, περὶ τῆς ἐπιγενομένης τέλος ζημίας εἴτε ὡς πρὸς τὸ ἐπάγγελμα, εἴτε ὡς πρὸς τὰς συνήθεις βιωτικὰς τοῦ παθόντος περιστάσεις.

Τὰ εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν εἰς τὰς περὶ πολιτικῆς ἀποζημιώσεως περιπτώσεις προβαλλόμενα ζητήματα περιστρέφονται συνήθως εἰς τὰ ἑξῆς, νὰ βεβαιωθῇ, «ὁποία εἶναι ἡ τοῦ τραύματος κατάστασις, — ὁποῖα τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, — ἂν ὁ τραυματίας κατέστη ἀνίκανος πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ἢ ἑτέρου, — ἂν ὑπάρχει ἐλπὶς βελτιώσεως τῆς εἰς ἣν διατελεῖ ἤδη καταστάσεως,—νὰ βεβαιωθῇ διὰ καταλλήλων πιστοποιήσεων ἂν ἡ τῆς ὑγείας τοῦ παθόντος βλάβη ὀφείλεται εἰς τὸ σύμβαμα, — ἢ ὁρισθείσης καὶ ἐκτιμηθείσης τῆς ἐνεστώσης τῆς ὑγείας τοῦ παθόντος καταστάσεως, νὰ ὁρισθῇ, ὑπαρχούσης νόσου, ἂν αὕτη ἀποδοτέα εἰς τὰς τοῦ συμβάματος συνεπείας, — ἂν αἱ συνέπειαι αὗται καὶ συνεπῶς ἡ πάθησις ἔσεται παροδικὴ ἢ διαρκὴς καὶ ὁποίαν τινα ἔχει ἀναφορὰν ὡς πρὸς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ. »

Οἱ κανόνες οὓς ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ εἰς τὰς ἰατροδικαστικὰς ταύτας περιστάσεις ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῶν μᾶλλον ἢ ἧττον σαφῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁρῶν τῶν προβαλλομένων ζητημάτων, ἐν γένει δὲ ὀφείλει νὰ ἐπισκοπῇ συγχρόνως εἰς λεπτομερῆ τοῦ ἀναμνηστικοῦ ἐξέτασιν, εἰς προσωπικὰς καὶ ἀμέσους ἐξακριβώσεις καὶ βεβαιώσεις τοῦ γεγονότος, καὶ τέλος εἰς ἠτιολογημένην ἐκτίμησιν καὶ ἀνάλυσιν τῶν διαφόρων συλλεγέντων στοιχείων.

Ἡ τοῦ ἀναμνηστικοῦ ἐξακρίβωσις, ἢ ἡ ἀνάκρισις οὕτως εἰπεῖν, ἣν ἐπιχειρεῖ ὁ ἰατροδικαστὴς εἰς τὰς ἐξ ἀμελείας κακώσεις εἶναι οἱονεὶ στοιχειώδης προκειμένου περὶ προσφάτου συμβάντος καθ' ὃ ἡ τοῦ γεγονότος βεβαίωσις ἐπαρκεῖ ὡς καὶ εἰς τὰ ἐκούσια τραύματα. Εἰς περιπτώσεις ὅμως πεπαλαιωμένου συμβάματος, ὁπότε ἡ δικαιοσύνη ἀναμένει ἀπὸ τοῦ ἰατροῦ τὰς βάσεις ἐφ' ὧν θέλει στηρίξει τὴν ἀποζημίωσιν, οὗτος ὀφείλει νὰ ζητῇ βεβαίας, ἀσφαλεῖς καὶ πολλὰς πληροφορίας. Ὅσον εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ τοῦ ἰατροδικαστοῦ ἀποστολὴ ἀποβαίνει σχεδὸν πάντοτε εὔκολος καὶ ὁμαλή, τόσον εἰς τὴν δευτέραν τοὐναντίον ἀκανθώδης καὶ δυσχερής. Τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη ἕκαστον κατὰ τὸ ἴδιον συμφέρον ἐπιχειροῦσιν ὅπως καταδείξωσι τὰ σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν ἑαυτοῦ προσοχήν, αἱ τοιαῦται δὲ ἰατροδικαστικαὶ ἐργασίαι ἀναλόγως τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ γράμματος τῆς ἐντελλομένης τὴν πρᾶξιν ἀποφάσεως προσκτῶνται πολλάκις χαρακτῆρα λίαν σπουδαῖον καὶ ἐπίσημον, τόσον διὰ τὴν σοβαρότητα τῆς φύσεως τοῦ γεγονότος, ὅσον καὶ διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἑκατέρωθεν συζητήσεων καὶ τοῦ πλήθους τῶν παρισταμένων καὶ συζητούντων προσώπων. Τὸ δικαστήριον πάντοτε σχεδὸν εἰς τρεῖς ἰατροὺς ὡς ἰατροδικαστὰς ἀνατίθησιν τὰς τοιαύτας πράξεις, οὗτοι κατ' ἀντιπαράστασιν ἐξετάζοντες τὸν παθόντα, τουτέστιν ἐνώπιον τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε διὰ τῶν δικηγόρων αὐτῶν παρισταμένων, ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως εἰσηγητοῦ, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐνώπιον συναδέλφων ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων μετακαλουμένων εἴτε ὅπως ἐκθέσωσιν ἐπιστημονικῶς καὶ σαφῶς ἣν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ συμβάντος ἔτυχε νὰ ἴδωσι κατάστασιν τοῦ παθόντος, εἴτε ὅπως συζητήσωσι μετὰ τῶν ἰατροδικαστῶν τυχὸν διαφορουμένας καὶ ἀμφιβόλους τινὰς περιστάσεις, ὀφείλουσι νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν μετὰ πολλῆς τῆς περισκέψεως καὶ ἀκριβείας· ὅπως δὲ μὴ τοσοῦτον πολυάριθμος καὶ ὑπὸ ἀντιθέτων συμφερόντων ὠθούμενη συνάθροισις παρεκτραπῇ τοῦ κυρίου θέματος κατὰ τὰς συζητήσεις καὶ συνεπῶς δυσχεράνῃ ἀντὶ νὰ διευκολύνῃ τὴν τῶν ἰατροδικαστῶν θέσιν, δέον ὅπως πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν ὁρισθῇ εἷς τῶν παρισταμένων πρόεδρος τῆς συνελεύσεως, ἵνα διευθύνῃ αὐτήν· ὡς πρόεδρος εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας, ἢ ὡς διευθύνων τὴν συνεδρίασιν, αὐτοδικαίως εἶναι ὁ παριστάμενος εἰσηγητὴς τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν πρόκειται περὶ ἰατρικῶν καθαρῶς ζητημάτων, ὁ δὲ εἰσηγητὴς ἅτε δὴ μὴ ἰατρὸς δὲν εἶναι καὶ ὁ μᾶλλον κα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τάλληλος, ὁρίζεται ὡς προεδρεύων ὁ γεροντώτερος τῶν ἰατροδικαστῶν, τοῦ νεωτέρου αὐτῶν ἐκτελοῦντος χρέη γραμματέως καὶ σημειοῦντος λεπτομερῶς ἁπάσας τὰς λεπτομερείας τῆς συζητήσεως. Ἀφοῦ ἕκαστος τῶν ἐνδιαφερομένων καταθέσῃ ὅ,τι νομίζει ἀναγκαῖον πρὸς φωτισμὸν τῆς ὑποθέσεως, οἱ ἰατροδικασταὶ προβαίνουσι ζητοῦντες πᾶσαν ἐξήγησιν ἱκανὴν ὅπως διαφωτίσῃ αὐτοὺς ἀπέχοντες ὅπως δηλώσωσι γνώμην ἐκ τῶν προτέρων, καὶ παραλαμβάνουσι παρὰ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν πᾶσαν ἔγγραφον ἔκθεσιν ἢ πιστοποίησιν, ἣν αὐτὰ ἤθελον νομίσει ἀναγκαίαν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτῶν.

Περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι καθ' ἃς περιπτώσεις δὲν μνημονεύεται ἐν τῇ ἀποφάσει ῥητῶς ὅτι δύνανται νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὴν τοῦ παθόντος ἐξέτασιν καὶ ἕτεροι ἰατροί, οἵτινες μολαταῦτα καλοῦνται ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων δι' οὓς ἐξεθέσαμεν λόγους, ἐναπόκειται εἰς τοὺς ἰατροδικαστὰς νὰ δεχθῶσιν ἢ μὴ αὐτούς. Σημειοῦμεν ὅμως ἐνταῦθα ὅτι, ἀφοῦ ἀκουσθῶσι τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη καὶ ἐπιστῇ ἡ στιγμὴ τῆς ἐξετάσεως τοῦ παθόντος, αὕτη ἀναλόγως τῶν περιστάσεων ἐνεργεῖται ὑπὸ μόνων τῶν ἰατροδικαστῶν κατ' ἰδίαν. Ἅπασαι αὗται αἱ λεπτομέρειαι, μηδόλως παραβλάπτουσαι τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, ὁρίζονται ἑκάστοτε ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἡ τοῦ παθόντος ἐξέτασις ἐνεργεῖται ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἰατροδικαστοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐρωτημάτων εἰς ἃ ὀφείλει ν' ἀπαντήσῃ, ἐν γένει ὅμως ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐνεργῇ λίαν λεπτομερῆ ἐξέτασιν, νὰ βεβαιοῦται ἀκριβῶς περὶ τῆς ἐνεστώσης τοῦ παθόντος καταστάσεως πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης ἀπάτης ἐκ τῶν ἐπιτηδες πολλάκις διδομένων ἐσφαλμένων ἢ παραμεμορφωμένων πληροφοριῶν· συνεπῶς ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ παρατείνῃ τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ ἐφ' ὅσον καὶ ἐλάχισται ἀπομένουσιν αὐτῷ ἀμφιβολίαι, ἢ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ αὐτὴν πολλάκις πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας. Ἐνίοτε ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τοῦ δικαστηρίου ὁρίζει καὶ ἐπιβάλλει οὕτως εἰπεῖν τὰς ἐπαναληφθείσας ἐξετάσεις, ἀλλὰ καὶ τούτου μὴ ὁριζομένου ὁ ἰατροδικαστὴς καὶ αὐτεπαγγέλτως πράττει τοῦτο. Ἄλλοτε παρίσταται ἡ ἀνάγκη ὅπως ὁ ἰατροδικαστὴς ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον παρακολουθῇ τὴν κατάστασιν τοῦ τραυματίου, τοῦθ' ὅπερ ὁρίζεται ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως, διότι, τῶν συνεπειῶν τῶν τραυμάτων μήπω οὐσῶν ὁριστικῶν καθ' ἣν ἐποχὴν δικάζεται ἡ ὑπόθεσις, εἶναι ἀνάγκη νὰ παρατηρῆται ὁ παθὼν ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ ὅπως βεβαιωθῇ ἡ ἐπὶ τὰ βελτίω ἢ ἡ ἐπὶ τὰ χείρω πρόοδος τοῦ κακοῦ, καὶ τὰ ὁριστικὰ αὐτοῦ ἀποτελέσματα διὰ τὴν ὁριστικὴν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἀπόφασιν. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἦναι λίαν ἐπιφυλακτικὸς ὡς πρὸς τὴν ὁριστικὴν αὐτοῦ πρόγνωσιν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς τινας περιστάσεις ἡ ἁπλῆ ὡς ἥδη εἴρηται τοῦ παθόντος ἐξέτασις ἀρκεῖ πρὸς λύσιν τῶν προβαλλομένων ζητημάτων, ἀλλ' ἐνίοτε ἀπαιτοῦνται καὶ ἰδιαίτεραι ἔρευναι ἢ μᾶλλον πειράματα συντελοῦντα πρὸς διαφωτισμὸν τῆς ὑποθέσεως καὶ λύσιν τῶν ἀναφυομένων ἀμφιβολιῶν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ ἀναγκαῖα ταῦτα πειράματα εἴτε αὐτεπαγγέλτως ἐνεργοῦνται ὑπὸ τῶν ἰατροδικαστῶν, εἴτε προκαλεῖται ἐπὶ τούτῳ τοῦ δικαστηρίου ἀπόφασις, ἂν μὴ ἐν τῇ πρώτῃ γίνεται καὶ περὶ τούτων μνεία.

Οὐχὶ σπανίως ὁ ἰατροδικαστὴς καλεῖται χωρὶς δικαστικῆς ἀποφάσεως ἀλλ' ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ ἀντιθέτου τοῦ παθόντος ὅπως ἐξετάσῃ αὐτὸν καὶ βεβαιώσῃ τὰ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐξέτασις τοῦ παθόντος ἐνεργεῖται μόνον τῇ συναινέσει αὐτοῦ, οὐδεμιᾶς ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ ἐπιβαλλομένης βίας.

Ὁ ἰατροδικαστὴς τέλος ὀφείλει ν' ἀπέχῃ θρησκευτικῶς ὅπως ὁρίσῃ αὐτὸς τὸ ποσὸν τῆς χρηματικῆς ἀποζημιώσεως, καθότι τοῦτο δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τῆς φυσικῆς τοῦ παθόντος καταστάσεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλείστων ἄλλων περιστάσεων ἀναγομένων καὶ εἰς τὸν παθόντα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸν αὐτουργόν, καὶ ὧν ἡ ἐκτίμησις διαφεύγει τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἰατροδικαστοῦ.

2. *Στοιχεῖα τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐκτιμήσεως.* — Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν κανόνων οὓς ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς ν' ἀκολουθῇ, ὑπολείπται ἡ ἐκτίμησις τῶν στοιχείων ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ πραγματογνωμοσύνη· τὰ στοιχεῖα ταῦτα εἰς ἃ εἰδικῶς ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν εἶναι ποικίλα, συγκεφαλαιούμενα· α'. εἰς τὴν φύσιν καὶ τὰς ἐπιπλοκὰς τῆς κακώσεως· β'. εἰς τὰς δευτεροπαθεῖς νόσους καὶ ἀῤῥωστήματα· γ'. εἰς τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν θεραπείαν· δ'. εἰς τὰς ἀτομικὰς περιστάσεις· καὶ ε'. εἰς τὰς ἰδιαιτέρας καταθέσεις.

α'. *Ἐκτίμησις τῆς φύσεως καὶ τῶν ἐπιπλοκῶν τῆς κακώσεως.* — Ἐκ τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν λεπτομερειῶν τῶν διαφόρων συμβαμάτων προκύπτει ὅτι, ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας προέρχεται καὶ εἰς οἱονδήποτε σύμβαμα καὶ ἂν ἀνάγεται ὁ τραυματισμός, παρατηροῦνται ἅπαντα τὰ εἴδη τῶν τραυμάτων ἀπὸ ἁπλοῦ τραυματισμοῦ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, συνεπῶς ἐκ πρώτης ὄψεως κατὰ τὴν ἰατροδικαστικὴν ἐκτίμησιν τῆς φύσεως καὶ τῶν ἐπιπλοκῶν τῶν ἐξ ἀμελείας τραυμάτων παρίσταται ἀναγκαῖον τὸ προγνωστικὸν ὁλοκλήρου τῆς χειρουργικῆς, ἀλλὰ διὰ τὴν ἁπλουστέραν καὶ μᾶλλον πρακτικὴν τοῦ μέρους τούτου σπουδὴν ἐξεταστέα ἡ ἐκτίμησις τῆς φύσεως τῶν κακώσεων ἀναλόγως τοῦ εἴδους αὐτῶν, καταγμάτων, ἐξαρθρημάτων, θλασμάτων, τραυμάτων, ἐγκαυμάτων καὶ δηγμάτων.

Κατάγματα. — Καὶ ὡς ἐκ τῆς συχνότητος καὶ ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν ταῦτα κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἐκ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τιμήσεως τῆς φύσεως τῶν κακώσεων. Ὁ Tardieu ἀναφέρει ὅτι εἰς 326 ταθόντας ὑπὸ διαφόρων αἰτίων καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐξετασθέντας 156 ἔφερον ατάγματα. Ταῦτα ὡς τὰ πολλὰ προφασίζονται τὸν θάνατον, ὁπότε καὶ ἡ διάγνωσις καὶ βεβαίωσις αὐτῶν ἀποβαίνει εὔκολος. Τὸ δυσχερὲς ὅμως τῆς ἰατροδικαστικῆς ἐκτιμήσεως εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς διαρκείας τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος, εἰς τὴν μᾶλλον ἢ ἧττον κανονικὴν πώρωσιν, καὶ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς δυσμορφίας ἢ τοῦ ἀρρωστήματος, ὅπερ συνεπάγονται, στηριζόμενος.

Παραλείποντες τὰς κλασικὰς ἐνδείξεις διὰ τὰ διάφορα ταῦτα ζητήματα, τὰς ἐν ἐκτάσει ἄλλως εἰς τὰ τῆς χειρουργικῆς συγγράμματα ἐκτιθεμένας, περιοριζόμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἀντικείμενά τινα τούτων ὑπὸ ὅλως ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν.

Ὑπὸ χειρουργικὴν ἔποψιν κάταγμα θεωρεῖται ἰαθὲν ἅμα ὡς ἡ πώρωσις τοῦ ὀστοῦ συντελεσθῇ, ἀλλ' ὁ τοιοῦτος καταγματίας ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι διατελεῖ ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν, τὸ μὲν διὰ τὴν δυσχέρειαν περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ πεπονθότος μέλους ὡς ἐκ τῆς παρατεταμένης αὐτοῦ ἀκινησίας, τὸ δὲ διὰ τὸ εὔκολον τῆς ἀνακαταξέως τοῦ ὀστοῦ μετὰ κόπον· τούτου ἕνεκα εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου διὰ τὴν ἴασιν κατάγματος ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν οὐ μόνον τὸν χρόνον τῆς πωρώσεως, ἀλλὰ καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐντελοῦς τοῦ πώρου στερεοποιήσεως, καὶ τὸν τῆς ἀνακτήσεως τῆς εὐχρηστίας τοῦ πεπονθότος μέλους. Κατὰ τὰς ἐπὶ τούτῳ δὲ γενομένας παρατηρήσεις πλὴν τοῦ κλασικοῦ χρόνου διὰ τὴν πώρωσιν ἀνάγκη νὰ ὑπολογισθῇ καὶ εἰς τοὐλάχιστον μὴν διὰ τὴν ἐντελῆ τῆς ὑγείας τοῦ μέλους ἀνάκτησιν.

Ἂν δὲ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἁπλᾶ κατ' ἰδίαν κατάγματα, ὁριζόμεθα, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Tardieu, τὰ ἑξῆς χρονικὰ διαστήματα, διὰ τὰ κατάγματα τῆς κνήμης, ἅτινα πωροῦνται ἐντὸς 40 – 50 ἡμερῶν, προσαπαιτοῦνται πρὸς ἐντελῆ τῆς χρήσεως τοῦ μέλους ἀνάκτησιν 3 – 5 μῆνες, διὰ τὰ τοῦ βραχίονος βραχύτερος, διὰ τὰ τοῦ ἀντιβραχίου, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὸ κατώτερον τριτημόριον, ὅσος καὶ διὰ τὰ τῆς κνήμης χρόνος, διὰ τὰ τῶν πλευρῶν καὶ τῆς κλειδὸς 2-3 μῆνες. Εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τοῦτον δὲν συμπεριλαμβάνονται αἱ τυχὸν κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἰάσεως ἐπιπλοκαί.

Ἡ δὲ ἐντελὴς τῶν καταγμάτων ἴασις προϋποτίθησιν κανονικὴν καὶ ἐντελῆ πώρωσιν χωρὶς δυσμορφίας, ἢ τοὐλάχιστον μετὰ ἀσημάντου τοιαύτης, καὶ δὴ χωρὶς βραχύνσεως τοῦ σκέλους, ἀπωλείας τῶν δυνάμεων καὶ βλάβης τῆς ἐλευθερίας τῶν κινήσεων, τῶν περιστάσεων τούτων μήπω συντελεσθεισῶν ὁ ἰατροδικαστὴς ἀδυνατεῖ νὰ παραδεχθῇ ἐντελῆ τοῦ κα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τάγματος ἴασιν, καὶ ὀφείλει νὰ θέσῃ εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς δικαιοσύνης ἅπαντα τὰ μᾶλλον ἢ ἧττον δυσάρεστα ἀποτελέσματα τὰ μετὰ τὴν πώρωσιν ἐπιμένοντα ἀναλόγως τῆς βαρύτητος καὶ σπουδαιότητος αὐτῶν. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ νὰ μνημονεύσῃ τῶν καταγμάτων ἐκείνων, ἂν πρόκειται περὶ τοιούτων, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς ἕδρας αὐτῶν καὶ ἑτέρων παρομαρτουσῶν περιστάσεων ἀπαρεγκλίτως ἀπολήγουσιν εἰς ἀρρωστήματα μᾶλλον ἢ ἧττον σπουδαῖα, ὡς βραχύνσιν τοῦ σκέλους διὰ τὰ κατάγματα τοῦ αὐχένος τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ κλ.

Σπουδαῖον ζήτημα εἶναι αἱ τῶν καταγμάτων ἐπιπλοκαί, συχνότεραι δὲ καὶ μᾶλλον βαρεῖαι τοιαῦται θεωρητέαι εἰς τὰ ὑπὸ πολλαπλῶν παρασχίδων ὀστῶν καὶ τὰ ὑπὸ τραυμάτων καὶ ῥήξεων τῶν μαλθακῶν μορίων ἐπιπλεκόμενα, προκαλοῦνται δὲ τὰ τοιαῦτα κατάγματα ὑπὸ συντρίψεων, ὡς συμβαίνει εἰς τὰς ἐκρήξεις, τὰς ἁτμομηχανάς, τοὺς σιδηροδρόμους κτλ. Ἐκ τῶν συμβαμάτων τούτων, μήπω ἐπερχομένου ἀμέσως τοῦ θανάτου, ὡς εἰς τὰ κατάγματα τοῦ κρανίου καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἐνδείκνυνται πρὸς σωτηρίαν τοῦ παθόντος μεγάλαι ἐγχειρήσεις, ὡς ἀκρωτηριασμοί, πάντοτε δὲ ἡ ἴασις συντελεῖται λίαν βραδέως καὶ μετ' ἀπωλείας μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλης τοῦ κατεαγότος ὀστοῦ, συνεπῶς ἐπαισθητῆς τοῦ μέλους βραχύνσεως καὶ διαρκοῦς ἀρρωστήματος. Οὐχὶ σπανίως τῶν καταγμάτων ἑδραζόντων πλησίον ἀρθρώσεων ἐπιγίνεται εἴτε τελεία τοῦ ἄρθρου ἀγκύλωσις, εἴτε ἀτελὴς καὶ ἰδίως τῶν κατὰ τὰ κάτω ἄκρα ἀρθρώσεων, ἐπίσης δὲν εἶναι σπάνιος καὶ ὁ σχηματισμὸς παρὰ φύσιν ἄρθρου, ἰδίως εἰς τὰ κατάγματα τοῦ αὐχένος τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ, ἢ καὶ κατὰ τὴν μεσότητα αὐτοῦ εἰς τὰ λοξὰ ἰδίως κατάγματα, σπανιώτερον τὸ τοιοῦτον συμβαίνει εἰς τὰ τῶν ἄνω ἄκρων, καὶ μάλιστα ὅταν ταῦτα δὲν συνοδεύωνται ὑπὸ ἀπωλείας τῆς οὐσίας τοῦ ὀστοῦ. Τέλος τὰ μὲν τῶν πλευρῶν κατάγματα συνοδεύονται ἐνίοτε ὑπὸ ὀξείας τοῦ ὑπεζωκότος καὶ τῶν πνευμόνων φλεγμονῆς, τὰ δὲ τῆς λεκάνης ὑπὸ λειτουργικῶν τῆς κύστεως διαταράξεων.

Ἐξαρθρήματα. — Σχετικῶς σπάνια, παρατηροῦνται ἰδίως ἑδράζοντα κατὰ τὸν ὦμον συνεπείᾳ συμβαμάτων ἐκ τῶν ἁμαξῶν, ἢ πτώσεως. Καὶ ἂν ἀμέσως τὸ ἐξάρθρημα ταχθῇ ἀπαιτεῖται χρονικὸν διάστημα ἱκανόν ὅπως τὸ πεπονθὸς μέλος ἀνακτήσηται τὰς κατὰ φύσιν αὐτοῦ λειτουργίας. Τὸ ἐξάρθημα συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ συνθλάσεως, ἐνίοτε λίαν ἐντόνου καὶ ἐκτεταμένης, συνεπαγομένης πόνους ὀξεῖς, καὶ δυσχρηστίαν τοῦ μέλους ἐπὶ ἱκανὰς ἑβδομάδας, καὶ σπασμωδικὴν τῶν μυῶν σύσπασιν παρακωλύουσαν τὰς ἐργάσιας καὶ ἀπαιτοῦσαν θεραπείαν κανονικήν, ἄλλοτε μετὰ τοῦ ἐξαρθρήματος συνυπάρχει καὶ κάκωσις μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυρὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἄρθρων, ὥστε ἐπιγίνονται πόνοι ἰσχυροὶ καὶ γενικοί, δυσκινησία ἐν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τελὴς σχεδὸν καὶ ἀνικανότης πρὸς ἐργασίαν ἐπὶ μῆνας τρεῖς ἢ καὶ πλείονας πολλάκις παρατεινομένη.

Θλάσματα. — Ταῦτα εἶναι αἱ συχνότεραι τῶν τυχαίων κακώσεων καὶ αἱ μᾶλλον ποικίλαι ὡς πρὸς τὸν τύπον καὶ τὸν βαθμόν. Ἀπὸ τοῦ ἁπλουστέρου ἐκχυμώματος τοῦ ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης συγκρούσεως προκαλουμένου καὶ ἐντὸς ὀλίγων παρερχομένου ἡμερῶν μέχρι τῆς ἐκχύσεως αἵματος μεταξὺ τῶν παχυτέρων μυϊκῶν στρωμάτων, μέχρι τῆς διαῤῥήξεως ἢ καταστροφῆς τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, συνεπαγομένης εἴτε ἀμέσως, εἴτε εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον τὸν θάνατον.

Τὰ θλάσματα παρατηροῦνται ἀδιακρίτως εἰς ἅπαντα τοῦ σώματος τὰ μέρη, εἶναι δὲ ἄλλοτε ἄλλης σπουδαιότητος ἀναλόγως τῆς ἕδρας αὐτῶν· κατὰ τὰ πέριξ τῆς κόγχης ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ βολβοῦ ἑδράζοντα παραβλάπτουσιν ἢ καὶ καταστρέφουσιν ὅλως τὴν ὅρασιν· κατὰ τὴν κεφαλὴν συνεπάγονται διάσεισιν τοῦ ἐγκεφάλου ἢ καὶ φλεγμονὴν αὐτοῦ· κατὰ τὸ στῆθος, αἱμοπτύσεις· κατὰ τὴν κοιλίαν ἐξασθενίζοντα τὰ τοιχώματα αὐτῆς κήλας καὶ προπτώσεις, ῥῆξιν τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνός, ῥῆξιν τῶν ἐντέρων καὶ τοῦ στομάχου· κατὰ τὴν ὀσφύν, κατ' ἐξοχὴν βαρέα διὰ τὴν μακρὰν τοῦ ὀσφυακοῦ ἄλγους παράτασιν, διὰ τὰς ὡς τὰ πολλὰ ἀνιάτους παραλύσεις κτλ.· κατὰ τὰ ἄρθρα τέλος, φλεγμονὰς ἀνενδότους, χρονίας ἐξογκώσεις, λευκοὺς ὄγκους, ἀγκυλώσεις κτλ.

Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἀποφαίνηται μετὰ πολλῆς περισκέψεως εἰς τὰ ἐξ ἀμελείας καὶ τυχαῖα θλάσματα, προερχόμενα ἐξ ἁπασῶν τῶν προκαλουσῶν τὰς ἐξ ἀμελείας κακώσεις αἰτιῶν, καὶ δὴ ἐκ τῶν κατὰ τοὺς σιδηροδρόμους δυστυχημάτων, ὅτε τὰ ἀπὸ τούτων ἀπογεννήματα εἶναι καὶ τὰ μᾶλλον βαρέα.

Τραύματα. — Εἶναι σχεδὸν πάντοτε θλαστικά, ἡ δὲ βαρύτης αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἐντάσεως τοῦ θλάσματος, ἢ ἀπὸ τῆς συμπαρομαρτούσης τῶν ὀστῶν βλάβης. Εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὡς εἰς τὰ ἐκ τῶν ἀτμομηχανῶν δυστυχήματα, εἶναι διὰ διασχίσεως ἢ ἀποσπάσεως, ὁπότε ἔπονται αὐτοῖς βαρεῖαι ἀκρωτηριάσεις, τὰ δὲ ἀπὸ πυροβόλων ὅπλων εἶναι ἀνάλογα τοῦ τρωθέντος ὀργάνου. Εἴς τινα τραύματα λίαν βαρὺ σύμπτωμα εἶναι ἐνίοτε ἡ αἱμορραγία διὰ τὸν τραυματισμὸν ἐπισήμων ἀγγείων.

Πλὴν τῆς φύσεως τοῦ τραύματος ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὴν ἕδραν αὐτοῦ καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἐπιπλοκάς, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὰ μᾶλλον λόγου ἄξια εἶναι τὰ τῆς κεφαλῆς, διότι ἀπαντῶσι συχνότατα συνεπείᾳ πτώσεων, συγκρούσεων, τυχαίων πλήξεων, καὶ ἀπειλοῦσι τὴν ζωὴν ὡς ἐκ τῶν ἐπιγενομένων ἐπιπλοκῶν τοῦ ἐρυσιπέλατος καὶ τῶν ἐγκεφαλικῶν παθήσεων. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τητος καὶ τῶν ἀρρωστημάτων τὰ κατὰ τὰ ἄκρα τραύματα, καὶ δὴ αἱ συντρίψεις, αἱ ἀκρωτηριάσεις κτλ., εἶναι τὰ μᾶλλον σπουδαῖα.

Ἐγκαύματα. — Εἴτε ταῦτα προέρχονται ἀπὸ ἀτμοῦ ἀτμομηχανῆς, εἴτε ἀπὸ φλογὸς πυρκαϊᾶς, εἴτε ἀπὸ τηκομένου μετάλλου ἢ λέβητος μηχανῆς, εἴτε ἀπὸ διαβρωτικῆς οὐσίας παρουσιάζουσι πάντοτε τοὺς ἑξῆς κοινοὺς καὶ χαρακτηριστικοὺς χαρακτῆρας, μεγάλην περὶ τὴν ἐπούλωσιν βραδύτητα, μεγάλην εὐκολίαν περὶ τὴν αὐτόματον τῆς οὐλῆς ῥῆξιν, σχηματισμὸν προσφύσεων ἀνωμάλων συνεπαγομένων δυσμορφίας, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀνίατα ἀρρωστήματα. Εἰς ταῦτα ἐπιπροστίθενται καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς ἕδρας τοῦ ἐγκαύματος, ὡς καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀπογεννήματα, οἷον ἀπώλεια τοῦ ὀφθαλμοῦ, σύσπασις τῶν δακτύλων, τῶν ἀρθρώσεων καὶ ἐπίμονος τοῦ μέλους δυσκινησία.

Ἀποφεύγοντες νὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ συχνάκις προβαλλομένου ζητήματος ἀπὸ τίνος προέρχεται αἰτίας τὸ ἔγκαυμα, ἅτε δὴ ἀναγομένου εἰς τὴν χειρουργικὴν διαγνωστικήν, περιοριζόμεθα μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ ἀπὸ χημικῆς οὐσίας ὑγρᾶς ἢ διαβρωτικῆς ἐγκαύματα χαρακτηρίζονται ὑπὸ αὐλάκων ἀνωμάλου βάθους, ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ σημείου καθ' ὃ τὸ πρῶτον ἐνήργησεν ἡ καυτηρίασις, καὶ χωρούντων μετ' ἀποτελεσμάτων ἐλασσουμένων μᾶλλον ἢ ἧττον κανονικῶς καὶ ἐσχαρῶν χροιᾶς καὶ συστάσεως ἀναλόγου τῆς φύσεως τῆς δρασάσης οὐσίας· τὰ ὑπὸ ζεόντων ὑγρῶν ἐγκαύματα χαρακτηρίζονται ὑπὸ τῆς μεγάλης αὐτῶν ἐκτάσεως, ὑπὸ τῆς ἐξοιδήσεως καὶ ἐρυθρότητος τῶν παθόντων μερῶν, καὶ ὑπὸ τοῦ σχηματισμοῦ μαλθακῶν καὶ ὑποφαίων ἐσχαρῶν· τὰ τηκόμενα μέταλλα ἀποσπῶσι τὰ μέρη μεθ' ὧν ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν καὶ ἀπανθρακοῦσι τὰ πέριξ· ὁ ἀτμὸς εἰσδύων διὰ τῶν ἐνδυμάτων προκαλεῖ γενικὴν σχεδὸν ἐκδορίου ἐπίδρασιν· ἡ φλὸξ τέλος συνεπάγεται ἅπαντας τοῦ ἐγκαύματος τοὺς βαθμοὺς μέχρι τοῦ σχηματισμοῦ ἐσχαρῶν ξηρῶν καὶ μαλθακῶν, ἢ τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον γενικῆς καὶ ἐντελοῦς τοῦ σώματος ἀπανθρακώσεως.

Δήγματα. — Εἰς ταῦτα ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἕδραν καὶ τὸ βάθος τῶν ἀπὸ τούτων τραυμάτων. Διαγιγνώσκονται δὲ τὰ ἀπὸ δηγμάτων τραύματα εὐκόλως ἐκ τοῦ σχήματος, τῶν διατάξεων αὐτῶν, δι' ὧν ἀπεικονίζονται ἀκριβῶς οἱ ὀδόντες τοῦ δήξαντος ζώου, καὶ ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν εἰς τὰ ἀντίστοιχα τοῦ μέλους μέρη· τὰ ἀπὸ δηγμάτων τραύματα ὁτὲ μὲν παρίστανται δίκην ἐπιπολαίων διαῤῥήξεων, ὁτὲ δὲ συνοδεύονται ὑπὸ βαθέων θλασμάτων καὶ συντρίψεως οὐ μόνον τῶν μαλθακῶν μορίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀστῶν καὶ συνεπαγομένων οὕτω ἐντόνους φλεγμονὰς καὶ χειρισμοὺς καὶ ἀκρωτηριάσεις, ἀῤῥωστήματα διαρκῆ ἢ καὶ τὸν θάνατον.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς τὰ ἐξ ἀμελείας δήγματα γενναται τὸ ζήτημα ἂν τὸ δῆγμα δὲν ἐχρησίμευσεν ὡς μέσον ἐνοφθαλμισμοῦ δηλητηριώδους ἰοῦ, ὡς τῆς λύσσης διὰ τοὺς κύνας, τῆς μάλιος διὰ τοὺς ἵππους, ἀλλὰ περὶ τούτου ἀλλαχοῦ ὁ λόγος.

Ἤδη παρατηροῦμεν ἐνταῦθα ὅτι ὡς τὰ πολλὰ τὰ ἐκ τῶν κυνῶν δήγματα μεταβάλλουσιν ὄψιν ἕνεκα διαφόρων θεραπευτικῶν μέσων, ἐφαρμοζομένων ἅμα τῇ δήξει πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένης ἀναπτύξεως λύσσης, ἑπομένως ὁ ἰατροδικαστὴς εὑρίσκει αὐτὰ μᾶλλον ἢ ἧττον ἠλλοιωμένα. Ὡς πρὸς δὲ τὴν τῆς ὑδροφοβίας ἀνάπτυξιν, ὡς σημείου τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ τῆς λύσσης, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ὅτι ἡ ὑδροφοβία ἀναπτύσσεται ἐνίοτε καὶ αὐτομάτως ἀνεξαρτήτως παντὸς ἰοβόλου δήγματος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει μετὰ προσοχῆς νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ δήξαντος ζώου, ὡς καὶ τὸν μεσολαβήσαντα ἀπὸ τῆς δήξεως μέχρι τῆς ἀναφανήσεως τὸν ὑδροφοβίας χρόνον, ἐν γένει τοῦ χρόνου τῆς ἐπωάσεως αὐτῆς ὄντος κατ' ἀνώτατον ὅρον εἰς τοὺς ἐννέα τριῶν μηνῶν εἰς δὲ τοὺς παῖδας βραχυτέρου. Ὡς πρὸς δὲ τὴν μᾶλιν ὁ ἐνοφθαλμισμὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ ἵππου δὲν εἶναι ἀδύνατος, ἀλλὰ δέον νὰ βεβαιωθῇ ἡ ὕπαρξις αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ζῶον.

β'. *Ἐκτίμησις τῶν ἀπὸ τῶν ἐξ ἀμελείας κακώσεων νοσημάτων καὶ βλαβῶν.*—Πλὴν τῶν μέχρι τοῦδε περιγραφεισῶν ἐπιπλοκῶν τῶν ἐξ ἀμελείας κακώσεων, συνέπειαι γενικώτεραι καὶ ἕτεραι παθήσεις ἀπὸ τούτων ἐξαρτώμεναι, ἢ ἄμεσοι ἢ ἔμμεσοι, ἐπίσης παρατηροῦνται.

Μεταξὺ τῶν ἀμέσων ἀποτελεσμάτων τάσσεται ἐν πρώτοις ὁ κλονισμὸς καὶ ἡ μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυρὰ διακίνησις, ἐπιδρῶσα μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυρῶς ἀναλόγως τῆς διαθέσεως τοῦ παθόντος, ἐκ τούτου δὲ ἐπιγίνεται εἰς λίαν διάφορον βαθμὸν τρόμος μέχρι συγκοπῆς πολλάκις, σπασμοὶ καὶ τῶν νεύρων παθήσεις. Αἱ τοιαῦται παθήσεις ὡς τὰ πολλὰ εἶναι παροδικαί, ἢ παραμένουσι δίκην κακοδιαθεσίας, ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον σπουδαίας νόσου, πόνοι δὲ πλάνητες καὶ ἀόριστοι, γενικὴ κόπωσις, πόνοι κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, δύσπνοια, παλμοί, κεφαλαλγία, πυρετὸς καὶ παράνοια χαρακτηρίζουσι τὴν κατάστασιν ταύτην, ἥτις ἕπεται συνήθως τοῖς μεγάλοις δυστυχήμασιν, καὶ δὴ τοῖς ἀπὸ τῶν σιδηροδρόμων.

Εἴρηται ἀλλαχοῦ ὅτι ἕνεκα τῶν τυχαίων κακώσεων ἐπιγίνεται βαθεῖα τῆς ὑγείας διαπάραξις μήπω σχετιζομένη πρὸς τὴν φαινομένην τῶν κακώσεων βαρύτητα, ὅτε μὲν ἀναπτύσσεται ὀξεῖα ἐξάνθησις, γενικὸν ἔκζεμα ἀποδοτέον εἰς τὴν ἠθικὴν συγκίνησιν, ὅτε δὲ γενικὴ ἐξασθένησις μήπω ἐλαττουμένη προϊόντος τοῦ χρόνου ἀλλὰ τοὐναντίον μεταπίπτουσα εἰς βαθμὸν καχεξίας, ἄλλοτε πάθησις τοῦ νευρικοῦ συστήματος ὡς μερικὴ παράλυσις, μυϊκὴ ἀτροφία, ἐπιληψοειδὴς σπασμωδικὴ πάθησις, πολλάκις πολὺν μετὰ τὸ σύμβαμα χρόνον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ'. *Ἐκτίμησις τῆς ἐφαρμοσθείσης θεραπείας.* — Ἐπειδὴ εἰς τὰς ἐξ ἀμελείας ἐν γένει κακώσεις πρόκειται περὶ ἐπανορθώσεως γενομένης ζημίας, ὁ ἰατροδικαστὴς ἐντέλλεται τὸν προσδιορισμὸν τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας ταύτης καὶ τῆς δικαίας αὐτῆς ἐπανορθώσεως ἐξετάζων τὸν παθόντα, βεβαιῶν τὴν κατάστασιν αὐτοῦ καὶ ὁρίζων τὰς ἐπελθούσας ἢ τυχὸν ἐπελευσομένας τῆς κακώσεως συνεπείας, συνεπῶς ὀφείλει ἵνα μὴ ἐπιρρίψῃ εἰς τὸν αὐτουργὸν περιστάσεις μήπω ἀπὸ τῆς κακώσεως, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς κακῶς διευθυνθείσης θεραπείας, δι' ἣν εὐθύνεται ὁ θεραπεύων ἰατρός, ἢ ἀπὸ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων περιποιήσεων, ἥτις προέρχεται ἐκ τῆς ἀβελτηρίας, τῆς δυστροπίας ἢ καὶ ἐκ τοῦ συμφέροντος τοῦ παθόντος, ἐξαρτωμένας.

Λίαν ὅμως δύσκολον καὶ ἀκανθώδες νὰ ἀποφανθῇ ὁ ἰατροδικαστὴς ἐπὶ ζητήματος οὐ τὰ στοιχεῖα ὡς τὰ πολλὰ ἀγνοεῖ, καὶ τὸ ὁποῖον ἀμέσως θίγει τὴν ἱκανότητα συναδέλφων, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλεται ἄλλοτε μὲν ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ἄλλοτε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ γράμματος αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου, ὁριζούσης «νὰ ὁρίσῃ τὴν αἰτίαν, τὴν φύσιν, τὴν βαρύτητα τῆς κακώσεως, τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐθεραπεύθη, καὶ ἂν ἡ ἐνεστῶσα τοῦ παθόντος κατάστασις ἀποδοτέα εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀμέλειαν ἢ εἰς τὸ συμβάν.» Εἰς ἄλλας δὲ περιστάσεις οἱ συνήγοροι τοῦ αὐτουργοῦ ὅπως ἐλαττώσωσιν ἢ μηδενίσωσι τὴν εὐθύνην ἐπικαλοῦνται τὴν κακὴν θεραπείαν, ἥτις οὐ μόνον παρεκώλυσε τὴν ταχεῖαν τοῦ κακοῦ ἴασιν, ἀλλὰ καὶ παρεμόρφωσε τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, ὅτε ὁ ἰατροδικαστὴς ζητεῖ ὡς τὰ πολλὰ μετὰ τοῦ θεραπεύοντος ἰατροῦ, ὅστις συμφέρον ἔχων νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτόν, ἐκθέτει λεπτομερῶς τὰ πεπραγμένα, τὸν λόγον δι' ὃν ἐνήργησεν οὕτως ἢ ἄλλως, καὶ τὰς τυχὸν ἐκ τῆς ἀμελείας αὐτοῦ τοῦ παθόντος παρεμπεσούσας περιστάσεις. Δῆλον ἐκ τούτων πόσον εἶναι ἀναγκαία κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ παθόντος καὶ ἡ παρουσία τοῦ θεραπεύοντος ἰατροῦ, καὶ καθ' ἃς ἀκόμη περιπτώσεις δὲν ὁρίζει τοῦτο ῥητῶς ἡ ἀπόφασις, διότι παρ' αὐτοῦ καὶ μόνου ὁ ἰατροδικαστὴς φωτισθήσεται περὶ τῆς ἐφαρμοσθείσης θεραπείας.

Πολλάκις οἱ τυχαίως αἰκισθέντες, καὶ δὴ καὶ βαρέως, καίτοι στερούμενοι τῶν μέσων τῆς κατ' οἶκον θεραπείας ἐπιμένουσιν ὅπως μὴ νοσηλευθῶσιν ἐν τοῖς νοσοκομείοις, ἔνθα τὰ διὰ τὰς χειρουργικὰς ἰδίως νόσους τὰ πρὸς ἴασιν μέσα εἶναι καὶ ἀσφαλέστερα καὶ κάλλιον ὠργανισμένα, τούτου δ' ἕνεκα οὐχὶ σπανίως κατάγματα βραδύτερον ἰῶνται, ἢ τῆς πωρώσεως κακῶς συντελουμένης ἀπομένουσιν ἀρρωστήματα καὶ δυσχρηστίαι τῶν μελῶν, αἵτινες δὲν ἤθελον βεβαίως ἐπέλθῃ ἂν ἡ νοσηλεία ἐγένετο ἐν νοσοκομείῳ. Ἄλλοτε ἐγκαταλιμπάνουσι λίαν προώρως τὸ νοσοκομεῖον, ἐκ τούτου δὲ πολλάκις ἐπισυμβαίνουσιν ἀπογεννήματα οὐδεμίαν πρὸς τὴν ἀρχὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πάθησιν σχέσιν ἔχοντα· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν παρατεί-
αι πλέον τοῦ δέοντος ἡ ἴασις κατάγματος δυναμένου ἰαθῆναι εἰς τὸν
ανονισμένον χρόνον, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, παρακωλυομένης τῆς ἀρξα-
ης θεραπείας, ἀλλοίαν τὸ νόσημα λαμβάνει τροπήν.

Εἰς ἁπάσας τὰς λίαν δυσκόλους περιστάσεις ταύτας ὀφείλει ὁ ἰατροδι-
τὴς μετὰ πολλῆς περισκέψεως νὰ προβαίνῃ, καὶ λίαν ἐπιφυλακτικὸς νὰ
ι εἰς τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ, ἀναμιμνησκόμενος πάντοτε ὅτι ἀπέ-
τι αὐτοῦ εὑρίσκεται συνάδελφος, οὗ τὴν ἱκανότητα καὶ τὰς γνώσεις ἐν-
λεται νὰ δικάσῃ, ἢ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν καταθέσεων αὐτοῦ ὡς πρὸς
πάθησιν καὶ τὰ ἀπογενήματα αὐτῆς νὰ ἐκτιμήσῃ, καὶ ἀναλογιζόμε-
ἀφ' ἑτέρου πόσον εἰς τὴν παροῦσαν τῆς ἐπιστήμης κατάστασιν ἀπο-
νει δυσχερέστατον, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον, νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ἰατρικὴν
ως εἰπεῖν διαγωγὴν συναδέλφου θεραπεύοντος κατὰ μίαν ἐκ τῶν ἐν
ησει θεραπευτικῶν μεθόδων. ἐκτὸς ἂν ἡ θεραπευτικὴ αὕτη ἀγωγὴ ἀπο-
ρύνεται τῶν κοινῶς παραδεδεγμένων τῆς ἐπιστήμης κανόνων. Σημειω-
ν ἐν τέλει ὅτι τὰς εἰς τοὺς τραυματίας ἐν τοῖς νοσοκομείοις ἐπιγενομέ
λίαν συχνὰ δίκην ἐπιδημίας ἐπιπλοκὰς ἐρυσίπελας, πυαιμίαν κτλ.
ν ὅπως μὴ ἀποδῶσῃ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν. ὥς τινες ἐνίοτε διατείνονται,
ε εἰς τὴν κακὴν θεραπείαν, εἴτε εἰς τὴν παρημελημένην περιποίησιν,
λ' ἀπ' ἐναντίας νὰ θεωρήσῃ ὡς τυχαίας ἐπιπλοκὰς οὔτε ἀπὸ τῆς φύ-
ος αὐτῆς τοῦ τραύματος, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀπὸ τῆς θεραπείας ὡς τὰ πολλὰ
ερτωμένας.

δ'. *Ἐκτίμησις τῶν ἀτομικῶν περιστάσεων.* — Καὶ εἰς τὰς ἐξ ἀμε-
ας κακώσεις, αἵτινες πλὴν τῆς ὑλικῆς βλάβης σχεδὸν πάντοτε συνοδεύον-
καὶ ὑπὸ ἠθικῆς διαταράξεως ἐκ τοῦ τρόμου, τῆς συγκινήσεως κτλ.,
ν ὅπως κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν συνεπειῶν λαμβάνωνται ὑπὸ σπου-
ίαν ἔποψιν καὶ αἱ ἀτομικαὶ περιστάσεις, οἷον ἡ ἡλικία, τὸ φῦλον, ἡ
ις, ἡ κατάστασις τῆς προϋπαρξάσης ἢ ἤδη ὑπαρχούσης νόσου, τὰ προ-
νέστερα ἀρρωστήματα, καὶ τὸ ἐπάγγελμα.

Ἡλικία. — Εἰς τὰς ἀκουσίους κακώσεις μᾶλλον ἐκτεθειμένοι εἶναι οἱ
ίδες, ὑπὸ ἁμαξῶν, ἐγκαυμάτων, δηγμάτων, ἀλλ' ἰδίως ὑπὸ μηχανῶν,
ἤ δὴ οἱ εἰς τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα μαθητεύοντες.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι ἡ ἀνηλικιότης τῶν τραυματιῶν τούτων καθίστησιν
ν θέσιν αὐτῶν μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαν καὶ ἀπέναντι τῆς δικαιοσύνης
λὰ καὶ ἀπέναντι τοῦ ἰατροδικαστοῦ, ὁ τελευταῖος οὗτος μάλιστα δέον
ως μετὰ πολλῆς προσοχῆς ὁρίζῃ μέχρι τίνος βαθμοῦ ἡ κάκωσις καὶ ἡ ἀπ'
ύτης ἀνικανότης παραβλάπτουσι τὸ μέλλον τοῦ παιδὸς καὶ καθιστῶσι
ν ὕπαρξιν αὐτοῦ δύσκολον, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ συγγενεῖς ἔχουσι τὸ ἐνδιαφέρον
μεγαλοποιήσωσι τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ αὐξήσωσι τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Φῦλον. — Πλὴν τῶν ἐκ τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέρας εὐαισθησίας καὶ τῆς νευρικῆς εὐκινησίας τῶν γυναικῶν ἐπιπλοκῶν, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ εἴρηται, ἁπαντῶσι καὶ ἕτεραι ἴδιαι ταῖς γυναιξὶν ἀπὸ φυσιολογικῆς τινος καταστάσεως εἰς ἣν τυχὸν αὐταὶ διατελοῦσι κατὰ τὸ σύμβαμα προκαλούμεναι. Ἡ ἔμμηνος κάθαρσις, συμπίπτουσα κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ δυστυχήματος, διαταράσσεται ἢ καὶ διακόπτεται ἐντελῶς αἴφνης, τούτου δ' ἕνεκεν ἐπιγίνονται οὐχὶ σπανίως νευρικαὶ ἐνοχλήσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον διαρκεῖς, ἢ καὶ βαθύτεραι καὶ διαρκέστεραι τῆς ὑγείας καθόλου διαταραχαί· καὶ ὅτι τὸ πρᾶγμα συμβαίνει οὕτω ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις οὐδεμία ἀμφιβολία, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ἑκάστοτε ὁ ἰατροδικαστὴς πεισθήσεται περὶ τῆς πραγματικότητος ὡς ἐπίσης καὶ περὶ τῆς μὴ μεγαλοποιήσεως αὐτοῦ; Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἀποβαίνει συχνότατα δυσχερεστάτη, μόνη δὲ ἡ φρόνησις καὶ ἡ ἐξιδιασμένη τοῦ ἰατροδικαστοῦ πεῖρα, συντελοῦσιν εἰς τὴν εὐχερεστέραν καὶ δικαιοτέραν λύσιν.

Ἡ διάγνωσις τῆς κυήσεως καὶ τῆς ἕνεκα τοῦ συμβάματος τυχὸν ἐπερχομένης ἐκτρώσεως ἀποβαίνει πολλῷ εὐκολωτέρα· ἀνεξαρτήτως τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέρη, καὶ δὴ εἰς τὴν κοιλίαν, προκαλουσῶν ἐνίοτε τὴν ἔκτρωσιν, καὶ αὐτὸς μόνος ὁ τρόμος, ὁ φόβος καὶ ἡ ἠθικὴ συγκίνησις ἕνεκα τοῦ δυστυχήματος προφασίζονται πολλάκις ταύτην. Πλὴν τοῦ συμβάντος τῆς ἐκτρώσεως, ἥτις ἐνίοτε παρέρχεται χωρὶς τινος ἐπακολούθου, ὑπάρχουσι καὶ αἱ ἐκ ταύτης εἰς τὴν καθέλου τῆς γυναικὸς ὑγείαν, ἢ τὴν ἱκανότητα αὐτῆς τοῦ συλλαμβάνειν εἰς τὸ μέλλον ἐπιπλοκαί, ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ πολλῆς προσοχῆς δέον νὰ ἐκτιμᾷ.

Καὶ ὁ θηλασμὸς τέλος πολλάκις διακόπτεται, καὶ παύεται ἐντελῶς ἡ γαλακτόῤῥοια εἴτε ἐκ τοῦ τρόμου καὶ τῆς ἠθικῆς ταραχῆς, εἴτε ἀπὸ ἀμέσου ἐπὶ τοὺς μαστοὺς κακώσεως καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς.

Ἕξις. — Ἂν καὶ ἡ ἕξις τοῦ τραυματίου ἐνίοτε ἐπηρεάζει οὕτως ἢ ἄλλως τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβάντος, δέον ὅπως μὴ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν κακώσεων καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῶν εἴτε πρὸς ἐπιβάρυνσιν, εἴτε πρὸς ἐλάφρυνσιν ἐπὶ τῆς κρίσεως τῶν δικαστῶν.

Νόσος προϋπάρξασα ἢ συνυπάρχουσα. — Αἱ τυχὸν προϋπάρξασαι ἢ συνυπάρχουσαι ταῖς ἀπὸ τοῦ συμβάματος κακώσεσιν νόσοι τὰ μάλιστα ἐνίοτε ἐπηρεάζουσι τήν τε πορείαν καὶ τὰς διεξόδους αὐτῶν, ἢ καὶ περιπλέκουσιν ἐπὶ τοσοῦτον τὰ τῇ κακώσει ἰδίως ἀνήκοντα συμπτώματα, ὥστε ἀποβαίνει δύσκολος ἡ διάγνωσις καὶ ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν κάκωσιν ἢ εἰς τὴν παρεμπίπτουσαν νόσον φαινομένων, τοιαῦται νόσοι εἶναι εἴτε ἐξανθηματικαί, ὡς εὐλογία, ὀστρακιά, κτλ., εἴτε χρόνιαι διαθεσικαί, ὡς πνευμονικὴ φυματίωσις, καρκίνος κτλ.

Προϋπάρχοντα ἀῤῥωστήματα. — Μεγίστης προσοχῆς ἄξια εἶναι τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τυχὸν πρϋπάρχοντα ἀρρωστήματα ἀπὸ προγενεστέρου τραυματισμοῦ. Ὡς τὰ πολλὰ αἱ τοιαύτης φύσεως περιστάσεις ἀπαντῶσιν εἰς τὰ τῶν ἄκρων κατάγματα, ὁπότε ἐπέρχεται ἀνικανότης ἢ ἀχρηστία τοῦ μέλους, ἧς ἡ αἰτία δέον νὰ ἐξακριβωθῇ, ἂν ἀνάγεται δηλονότι εἰς τὸ ἐκ τοῦ συμβάματος κάταγμα, ἢ εἰς τοιοῦτον προηγηθὲν καὶ συμβὰν ἀπὸ ἑτέρου τραυματισμοῦ· σημειωτέον ὅτι πάντοτε δέον ὅπως λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ ἐκ τοῦ προγενεστέρου καταγματος ἐπερχομένη μεγαλητέρα τοῦ νέου βαρύτης, ὡς καὶ ἡ περὶ τὴν ἴασιν δυσκολία τοῦ τελευταίου τούτου. Τουταὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ παθήσεις προγενεστέρας τῶν κεντρικῶν ὀργάνων, ὡς ἀποπληξίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ συνεπῶς παραλύσεις κτλ.

Δυσκολωτάτη ὅμως ἀποβαίνει ἡ τοῦ ἰατροῦ ἀποστολὴ προκειμένου περὶ διαγνώσεως παθήσεων, εἴτε μὴ χαρακτηριζομένων ἀνατομικῶς, εἴτε μὴ φερουσῶν ἀνατομικοὺς χαρακτῆρας, διαφωτίζοντας τὸν ἰατρὸν διὰ τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζήτημα, ἂν αὗται προϋπῆρχον ἢ εἶναι ἀπότοκοι τοῦ συμβάματος, ὡς νευρικαὶ ἐν γένει παθήσεις, παραλύσεις μερικαὶ ἢ γενικαί, ἐπιληψία, ὑστερισμός, ἀπώλεια μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντελὴς τῆς ὁράσεως κτλ. Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας δέον ὅπως μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἐξετάζηται τὸ ἀναμνηστικὸν τοῦ ἀρρώστου, ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ πορεία τῆς νόσου, αἱ κληρονομικαὶ διαθέσεις κτλ. Εἰς τὰς τῶν ὀφθαλμῶν παθήσεις ἐπιβάλλεται ἡ χρῆσις τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας τῆς προβαλλομένης δῆθεν ἀπωλείας τῆς ὁράσεως, καὶ πρὸς διάκρισιν προγενεστέρου ἀρρωστήματος τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐπὶ σκοπῷ ἀποδιδομένου εἰς τὸ τελευταῖον συμβάν.

Ἐπάγγελμα. — Ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ ἐξητάσθη κατὰ πόσον τὸ ἐπάγγελμα συντελεῖ εἰς τοιόνδε ἢ τοιόνδε κακώσεων εἶδος καὶ ἐκθέτει εἰς κίνδυνον ζωῆς τὸν εἰς τοῦτο ἐπιδιδόμενον ἐργάτην. Ἐνταῦθα τοὐναντίον ἐξεταστέον κατὰ πόσον ἐκ τῶν ἐπενεχθεισῶν ἕνεκα συμβάματός τινος κακώσεων καὶ τῶν συνεπειῶν τούτων ὁ παθὼν καθίσταται ἀνίκανος εἰς τὸ μέλλον διὰ τὸ ἑαυτοῦ ἐπάγγελμα.

Εἰς τὰς ἐξ ἀμελείας ἰδίως κακώσεις, προκειμένου περὶ πολιτικῆς ἀποζημιώσεως, ὁ ἰατροδικαστὴς ἀποστολὴν ἔχει νὰ ἐξετάσῃ οὐ μόνον τὴν ἀπὸ τῶν παθήσεων ἐπελθοῦσαν μᾶλλον ἢ ἧττον διαρκῆ περὶ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος ἀνικανότητα, ἀλλὰ καὶ ἂν ὁ παθὼν ἀνίκανος καταστὰς διὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ νέον ἐπάγγελμα· τούτου δ' ἕνεκα ἡ ἐντολή, ἡ εἰς τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν στηριζομένη, διαλαμβάνει ὑπὸ τοὺς ἑξῆς τύπους τὰ ζητήματα ταῦτα, «νὰ ὁρισθῇ ἂν ἡ ἐκ τοῦ συμβάματος νόσος ἐπήνεγκεν ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον»· ἐνταῦθα διὰ τοῦ γενικοῦ ὅρου πρὸς ἐργασίαν ἔγκειται ἡ διάκρισις τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἐπαγγέλματος· «νὰ γνωμοδοτήσῃ ἐπὶ τῶν συνεπειῶν

ἂς ἡ κατάστασις τοῦ τραυματίου ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τόσον ὑπὸ τὴν ἔποψ
τῆς καθόλου ὑγείας αὐτοῦ καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγ
γέλματος αὐτοῦ»· «νὰ ὁρισθῇ ἂν ὁ τραυματίας εἶναι ἀνίκανος διὰ τ
ἐπάγγελμα αὐτοῦ ἢ διὰ πᾶν ἄλλο ἔργον».

Ἐν γένει ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου δὲν εἶναι δύσκολος, λαμβανο
μένης ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἴδους τῆς κακώσεω
ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ τραυματίου. Ἐκ τούτου δῆλον ὅ
τὸ ἐκ τῆς παθήσεως ἀρρώστημα δέον ὅπως μὴ ἐξετάζηται ἀπολύτως, ὅ
καὶ κατὰ πόσον συνεπάγεται δυσχρηστίαν ἢ ἀχρηστίαν τοῦ πεπονθότ
μέλους, ἀλλὰ πάντοτε σχετικῶς πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ παθόντος, τὴ
κοινωνικὴν θέσιν, τὰς ἕξεις καὶ τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ ὅπως μεταλλάξ
ἐπάγγελμα, διότι τοιοῦτον ἀρρώστημα τῶν κάτω ἄκρων προκαλοῦν ἀν
κανότητα πρὸς ἐργασίαν εἰς ὑπηρέτην ἢ γεωργὸν δὲν προκαλεῖ τοιαύτ
εἰς συγγραφέα καὶ τἀνάπαλιν. Τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τὴ
τοῦ ἐπαγγέλματος μεταλλαγήν, ἣν τὴν σήμερον αἱ μεγάλαι ἑταιρίαι κα
τὰ μεγάλα βιομηχανικὰ καταστήματα κατ' ἀρχὴν παραδέχονται κα
ἐφαρμόζουσιν εἰς τοὺς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῶν παθαίνοντας.

ε'. *Ἐκτίμησις τῶν ψευδῶν ἢ ὑπερβολικῶν καταθέσεων καὶ τῆς ὑπ
κρίσεως ἐκ μέρους τοῦ ἐνάγοντος.* — Ὅλως περιττὸν καὶ ἄσκοπον θ
ἀπέβαινεν ἂν διὰ παραδειγμάτων ἐζητοῦμεν νὰ καταδείξωμεν τὴν δύσκ
λον θέσιν εἰς ἣν πολλάκις ὁ ἰατροδικαστὴς εὑρίσκεται ἀπέναντι ἀφ' ἑνὸ
μὲν καταθέσεων ἐκ μέρους τῶν παθόντων ὑπερβολικῶν καὶ ψευδῶν, ἀφ' ἑτ
ρου δὲ ὑπερόγκων ποσῶν πρὸς ἀποζημίωσιν αἰτουμένων εἰς περιστάσεις ὅλω
ἐλαφρὰς καὶ μικρᾶς διαρκείας. Εἰς τας περιστάσεις ταύτας τοῦ ἰατροδικα
στοῦ ἡ ἀποστολὴ εἶναι νὰ διαφωτίσῃ μὲν τὴν δικαιοσύνην ὡς πρὸς τὸ μ
γεθος καὶ τὴν πραγματικὴν ὕπαρξιν τῆς βλάβης, νὰ ἀπέχῃ δὲ ν' ἀναμ
χθῇ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν χρηματικοῦ ποσοῦ. Ἐπίσ
λίαν μακρὸν καὶ χωρὶς πρακτικοῦ ἀποτελέσματος εἶναι ἡ λεπτομερὴς ἐξ
στόρησις τῶν διαφόρων ὑπερβολῶν καὶ ὑποκρίσεων τοῦ παθόντος, αἵτιν
ποικίλλουσιν ἑκάστοτε εἰς ἕκαστον συμβάντος εἴδος· περιοριζόμεθα μόν
νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι προσεκτικώτατος καὶ ν
ἐξετάζῃ ἐπανειλημμένως τὸν παθόντα πρὶν ἢ ἀποφανθῇ, διότι ὁ παθὼ
δὲν παρουσιάζεται εἰς αὐτὸν ὡς εἰς ἰατρὸν ἐξαιτούμενος θεραπείαν, ὁπό
ἐξιστορεῖ ἀληθῶς καὶ ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἀλλ' ὡς εἰς πραγματογνώ
μονα ὃν συμφέρον ἔχει νὰ ἐξαπατήσῃ· ἐνίοτε δὲ οἱ παθόντες ὁδηγούμεν
ὑπὸ συναδέλφων πλάττουσι νόσους ἀνυπάρκτους, διὰ τὴν ἐξιχνίασιν τῶ
ὁποίων μεγίστη ἀπαιτεῖται προσοχὴ καὶ φρόνησις.

Γ'. ΠΕΡΙ ΕΓΚΑΥΜΑΤΩΝ.

Τὰ ἐγκαύματα ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν ἀποτελοῦσι κακώσεις ὑπ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γομένας δικανικῶς ὑπὸ τὰς αὐτὰς τῶν λοιπῶν κακώσεων κατηγορίας. Τὰ ἐγκαύματα ὡς καὶ τὰ τραύματα ἐν γένει εἶναι ἑκούσια ἤτοι ἐπὶ σκοπῷ βλάβης, παραμορφώσεως, τραυματισμοῦ, θανατώσεως τρίτου, ἢ ἐπὶ σκοπῷ αὐτοκτονίας, ἢ ἀκούσια καὶ ἐξ ἀμελείας, περὶ ὧν ἐπραγματεύθημεν εἰς τὸ περὶ ἐξ ἀμελείας κακώσεων.

Αἱ ἐκ τῶν ἐγκαυμάτων εἰς τὸ ζῶν σῶμα βλάβαι εἶναι ἀπότοκοι εἴτε τῆς ἐπιδράσεως συγκεκεντρωμένου θερμαντικοῦ, ὅτε μὲν ἀπὸ τῆς ἐπαφῆς πεπυρακτωμένου σώματος, ὡς ἄνθρακος, φλογὸς κτλ. ἢ ζέοντος στερεοῦ ἢ ὑγροῦ σώματος ὡς σιδήρου, ὕδατος κτλ., ὅτε δὲ ἐκ τῆς ἀπὸ ἀποστάσεως ἢ ἀκτινοειδοῦς ἐνεργείας τῶν προσημειωθέντων θερμῶν σωμάτων, εἴτε καυστικῶν τινων χημικῶν οὐσιῶν, ὡς τῶν ὀρυκτῶν ὀξέων, καυστικοῦ κάλεος κτλ. Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι δύο εἶναι τῶν ἐγκαυμάτων αἱ τάξεις, τὰ κυρίως ἐγκαύματα, εἰς ἃ ὑπάγονται τὰ ἐκ τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς καὶ τὰ ἐξ ἀποστάσεως τοῦ πυρός, καὶ τὰ ἀπότοκα τῶν χημικῶν οὐσιῶν.

α'. *Περὶ τῶν κυρίως ἐγκαυμάτων.* — Κύρια ζητήματα κατὰ τὴν σπουδὴν τῶν ἐγκαυμάτων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν εἶναι ἀ, ὁ προσδιορισμὸς τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἴδους τῆς βλάβης, τοὐτέστιν ἂν ἡ περὶ ἧς πρόκειται βλάβη εἶναι ἔγκαυμα, ἐκ τίνος οὐσίας προῆλθε καὶ τίνος βαθμοῦ· β', ἡ διάγνωσις ἂν τὰ ἐπὶ πτώματος τυχὸν ἐγκαύματα ἐγένοντο διαρκούσης τῆς ζωῆς ἢ μετὰ θάνατον· καὶ γ', ἡ βεβαίωσις ἂν ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τῶν ἐγκαυμάτων.

1. *Χαρακτῆρες τῶν ἐγκαυμάτων.* — Συνῳδὰ τῇ κλασικῇ τοῦ **Dupuytren** περιγραφῇ τῶν χαρακτήρων τῶν ἐγκαυμάτων ἐξ παρατηροῦνται βαθμοὶ αὐτῶν χαρακτηριζόμενοι ὡς ἕπεται·

α' *βαθμός.* — *Ἐπιπολαία φλόγωσις χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἐρυθρότητος χωρὶς φλυκταινῶν. Λίαν ἐλαφρὸν ἔγκαυμα.* — Ζωηρὰ ἐρυθρότης ἐπὶ τοῦ μετρίως περιτεταμένου δέρματος, ἐξαλειφομένη τῇ τοῦ δακτύλου πιέσει, ἄλγος μᾶλλον ἢ ἧττον καυστικόν, πραϋνόμενον τῇ ἐπιθέσει ψυχροῦ ὕδατος. Τὰ φαινόμενα ταῦτα παρέρχονται ὅτε μὲν μετά τινας ὥρας, τοῦ παθόντος μέρους τοῦ σώματος ἀνακτωμένου ἀμέσως τὸ κατὰ φύσιν αὐτοῦ, ὅτε δὲ μετά τινας ἡμέρας, τῆς ἐπιδερμίδος ἀποπιπτούσης δίκην λεπύρων.

β' *βαθμός.* — *Φλεγμονὴ λίαν ζωηρά. Φλύκταιναι πλήρεις ὀρροῦ.* — Ὁ δεύτερος βαθμὸς χαρακτηρίζεται ὑπὸ φλυκταινῶν ἐνεχουσῶν κίτρινον καὶ διαφανῆ ὀρρόν, σχηματιζομένων ἅμα τῇ ἐπιδράσει τοῦ καίοντος σώματος. Ὡς τὰ πολλὰ αἱ φλύκταιναι κατὰ τὰς πρώτας 24 ὥρας πολλαπλασιάζονται ἢ μεγεθύνονται διὰ τὴν ἐπινέμησιν τοῦ ἐρεθισμοῦ. Τῶν φλυκταινῶν τούτων σχαζομένων μετὰ τὴν ἔκχυσιν τοῦ ὀρροῦ, ἡ ἐπιδερμὶς καταπίπτει, ἀποξηραίνεται καὶ ἀποπίπτει μετά τινας ἡμέρας, ὅτε τὸ μικρὸν ἕλκος καλύπτεται ὑπὸ λεπτῆς καὶ νέας στρώσεως ἐπιδερμίδος, ἢ πυορ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ροεῖ ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον δίκην ἐκδορίου. Τῆς ἐπιδερμίδος ἅμα μετὰ τὸ καῦμα ἀφαιρεθείσης ἡ μὲν πυόρροια καθίσταται ἀναπόφευκτος, ἐπιγίνονται δὲ καὶ πόνοι λίαν ἰσχυροὶ καταπαυόμενοι καλυπτομένης ἐκ νέου τῆς γυμνωθείσης ἐπιφανείας ὑπὸ ἐπιδερμίδος. Ὁ βαθμὸς οὗτος τοῦ ἐγκαύματος ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἀπότοκος ἐπιδράσεως ζέοντος ὑγροῦ· ἡ δὲ ἴασις εἶναι καὶ ταχεῖα καὶ ἐντελὴς χωρὶς φανερᾶς οὐλῆς, ἅτε δὴ τῆς βλάβης μὴ ἐπινεμομένης τὸ δέρμα.

γ' βαθμός. — Καταστροφὴ μέρους τοῦ θηλώδους στρώματος τοῦ δέρματος. — Ὁ καυτηριασμὸς τοῦ βλεννώδους σώματος καὶ τοῦ θηλώδους κατ' ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος χαρακτηρίζεται ὑπὸ κηλίδων φαιῶν, κιτρίνων ἢ μελαγχρόων, λεπτῶν, μαλθακῶν, ἀναισθήτων τῇ ἑλαφρᾷ ἐπιθλίψει, τουναντίον δὲ ὀδυνηρῶν τῇ ἰσχυρᾷ πιέσει, τὸ δὲ ἄλγος ἐδράζει εἰς τὸ ὑπ' αὐτὰς δέρμα· τὰ περὶ τὰς κηλίδας ταύτας μέρη φλεγμαίνουσιν, οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ καλύπτονται ὑπὸ φλυκταινῶν ἐμπλέων ὑπὸ ὀρροῦ μελαγχρόου, γαλακτώδους ἢ αἱματορρύτου. Αἱ ἐσχάραι ὁτὲ μὲν ἀποπίπτουσιν ἐν συνόλῳ, ὁτὲ δὲ κατὰ τμήματα, πάντοτε δὲ ἀπεργάζονται ἐξελκώσεις μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένας καὶ πυορρούσας ὡς καὶ αἱ περὶ αὐτὰς φλύκταιναι. Τὰς ἐξελκώσεις ταύτας διαδέχονται οὐλαὶ ἐπιπόλαιαι ἀλλὰ διαρκεῖς χωρὶς συρρικνώσεως καὶ χωρὶς δυσμορφιῶν.

Εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον τῶν ἐγκαυμάτων ἀνάγονται τὰ πολλὰ τῶν ὑπὸ τῆς πυρίτιδος συντελουμένων, διακρινόμενα καθότι αἱ ἐσχάραι εἶναι μελαναὶ ἕνεκα τῶν ἀποτελουσῶν τὴν πυρίτιδα οὐσιῶν, συγχρόνως δὲ εἰς πολλὰς περιστάσεις μέρος τῶν κόκκων τῆς πυρίτιδος ἐμπείρεται, ὡς ἤδη εἴρηται, ἐν τῷ δέρματι αὐτῷ καὶ ἀπεργάζεται μελανὰ στίγματα ἀνεξίτηλα, εἰ μὴ ἐξ ἀρχῆς μηχανικῶς ἀφαιρεθῶσιν.

δ' βαθμός. — Τὸ δέρμα ἀπουργανοῦται μέχρι τοῦ ὑποδορείου κυτταρώδους ἱστοῦ. — Ὁ βαθμὸς οὗτος χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἐσχαρῶν μᾶλλον στερεῶν, παχειῶν, πυκνῶν μετὰ ἐντελοῦς ἀναισθησίας τῶν ὑποκειμένων μερῶν. Αἱ ἐσχάραι εἶναι μαλθακαί, φαιαὶ ἢ κιτρινωπαί, ἂν τὰ ἐγκαύματα εἶναι ἀπότοκα ζέοντος ὑγροῦ, τουναντίον δὲ ἠχηραί, εὔθραυστοι, φαιομέλαιναι ἢ μελαναί, ἂν προέρχονται ὑπὸ διαπύρου στερεοῦ σώματος. Περὶ τὰ ἐντελῶς ἀπηνθρακωμένα μέρη οἱ ἱστοὶ συρρικνοῦνται καὶ ὡσεὶ προσελκύονται ὑπὸ τῆς ἐσχάρας ἧς ἡ ἐπιφάνεια εἶναι πεπιεσμένη εἰς τὸ μέσον καὶ ἀκτινοειδὴς εἰς τὴν περιφέρειαν. Ἄλγος ζωηρὸν ὑπάρχει περὶ τὴν ἐσχάραν, ἔνθα καὶ φλεγμονὴ μᾶλλον ἢ ἧττον ἔντονος καὶ φλύκταιναι παρατηροῦνται. Ἀπὸ τῆς 4-6 ἡμέρας, ἐνίοτε δὲ καὶ βραδύτερον, ἄρχεται ἡ ἀποκριτικὴ ἐργασία δι' ἧς ἀποπίπτει ἡ ἐσχάρα καὶ ἀπομένει ἑλκώδης ἐπιφάνεια ἀνώμαλος, βαθεῖα, βραδύτατα ἐπουλουμένη καὶ ἐγκαταλιμπάνουσα πάντοτε δυσμορφίαν καὶ δυσχρηστίαν τοῦ μέλους.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ε' *βαθμός.* — *Τὰ κατ' ἐπιπολὴν καὶ τὰ κατὰ βάθος μέρη μεταβάλλονται εἰς ἐσχάραν.* — Χαρακτηρίζονται ὑπὸ φαινομένων ἀναλόγων τοῖς τοῦ δ' βαθμοῦ, μᾶλλον ὅμως ἐντόνων καὶ συνεπῶς μᾶλλον ἐπικινδύνων, δυσιάτων καὶ μετὰ μεγάλων δυσμορφιῶν.

ς' *βαθμός.* — *Ἀπανθράκωσις τοῦ καέντος μέρους.* — Ὁ βαθμὸς οὗτος τοῦ ἐγκαύματος ζητεῖ πρὸς θεραπείαν τὴν ἀποκοπὴν μέρους ἢ ὅλου τοῦ μέλους, συνεπάγεται ἐπομένως μᾶλλον ἢ ἧττον βαρὺ ἀρρώστημα. Ὁ ἐκ τῶν ἐγκαυμάτων τούτων κίνδυνος ἀποβαίνει μεγαλήτερος διότι ἅπαντα τὰ πέριξ μέρη ζωηρῶς φλογίζονται, πάντοτε δὲ ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει μετὰ χρόνου παρέλευσιν νὰ ἐκφέρῃ τὴν περὶ προγνώσεως γνώμην αὐτοῦ.

2. *Διαφοραὶ τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον ἐγκαυμάτων.*

Ὅπως εἰς τὰς πολλὰς τῶν ἰατροδικαστικῶν περιστάσεων τὸ ζήτημα, ἂν αἱ ἐπὶ πτώματος εὑρεθεῖσαι κακώσεις ἐγένοντο διαρκούσης τῆς ζωῆς ἢ μετὰ θάνατον, εἶναι πολλάκις ὑψίστης σπουδαιότητος, οὕτω καὶ εἰς τὰ ἐγκαύματα, δύναταί τις εἰπεῖν, ἐπέχει τὴν θέσιν τοῦ μᾶλλον σπουδαίου ζητήματος, καὶ δὴ προκειμένου ν' ἀποδειχθῇ ἂν ὁ θάνατος προῆλθεν ἐξ ἄλλης αἰτίας, τὰ δὲ ἐπὶ τοῦ σώματος ἐγκαύματα ἐγένοντο ἐπὶ σκοπῷ ἀποκρύψεως τῆς κυρίας τοῦ θανάτου αἰτίας.

Ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τοῦ ζητήματος ἔκπαλαι οἱ ἰατροδικασταὶ ἐπεδόθησαν ὅπως ὁρίσωσι τὰ διακριτικὰ σημεῖα τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον ἐγκαυμάτων. Τὸ περιγενόμενον τῶν πειραμάτων καὶ παρατηρήσεων τῶν διαφόρων ἰατρῶν, ὡς καὶ τὰς ἐκ τούτων ἀντιθέτους ἐν πολλοῖς γνώμας αὐτῶν ἐκθέτομεν ἐν συνόψει. Τὰς πρώτας ἐνδείξεις πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος εὑρίσκομεν εἰς τὰ πειράματα τοῦ Christison (1), ὅστις εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὑπῆρχον ὑπόνοιαι βιαίου θανάτου κατὰ δύο ἀνδρῶν, φονευσάντων δῆθεν ἐν Ἐδιμβούργῃ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας διὰ τοῦ πυρὸς ἐπεχείρησε, παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Duman, ἐπιφορτισθέντος τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, πειράματα ἐξ ὧν συνεπέρανεν ὅτι, τὸ μᾶλλον ἄμεσον ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ πυρὸς ἐπὶ τὸ ζῶν σῶμα φαινόμενον εἶναι ἡ ἀνάπτυξις ἐρυθρότητος, ἐπινεμομένης μεγάλην ἔκτασιν περὶ τὸ καὲν μέρος, ἐξαφανιζομένης τῇ ἐλαφρᾷ πιέσει, παρερχομένης ἐντὸς βραχέος χρόνου καὶ μὴ τέλος ἐπιμενούσης μετὰ θάνατον. Ἕτερον ἀποτέλεσμα εἶναι ἐρυθρὰ στενὴ γραμμή, διαχωριζομένη ἀπὸ τοῦ καέντος σημείου διὰ διαστήματος λευκοῦ ἀσαφῶς περιγραφομένου, ἔνθεν μὲν διὰ γραμμῆς λίαν κανονικῆς, ἔνθεν δὲ συγχεομένου ἀνεπαισθήτως μετὰ τῆς μὴ περιγραφομένης περὶ ἧς εἴρηται ἐρυθρότητος, καὶ μὴ ἐξαφανιζομένου διὰ

(1) *Christison.*—Differences des brûlures faites pendant ou après la mort.—Révue Médicale 1831. Août. Σελ. 289.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μετρίας πιέσεως. Ἡ ἐρυθρὰ αὕτη γραμμὴ ὅσον 3-6 γραμ. πλατεῖα καὶ ὅσον $^1/_2$ δακτ. ἀπὸ τοῦ χείλους τῆς ἐσχάρας κειμένη λίαν σαφῶς παρατηρεῖται μετὰ τὴν ἐπίθεσιν πεπυρακτωμένου σιδηρίου, ὁτὲ μὲν μετὰ 5 δεύτερα ἑξηκοστά, ὁτὲ δέ, τοῦθ' ὅπερ τὸ συνηθέστερον, μετὰ τέταρτον ἑξηκοστοῦ, σπανιώτατα δὲ μετὰ ἥμισυ ἑξηκοστόν, τοὐτέστιν εἰς τὸ βραχὺ τοῦτο χρονικὸν διάστημα τὸ ἐσωτερικὸν χεῖλος τοῦ περιβάλλοντος τὸ καὲν μέρος ἐρυθροῦ κύκλου ἦτο βαθέος ἐρυθροῦ χρώματος μὴ ἐξαφανιζομένου τῇ διὰ τοῦ δακτύλου πιέσει. Τρίτον τοῦ ἐγκαύματος φαινόμενον εἶναι ἡ φλύκταινα, ἥτις δὲν ἀναφαίνεται τῆς ζωῆς ἐκλειψάσης ἑξηκοστά τινα τῆς ὥρας μετὰ τὸ καῦμα. Τοῦ καίοντος σώματος ὄντος ζέοντος ὑγροῦ αἱ φλύκταιναι συνήθως ἀναφαίνονται μετά τινας στιγμάς· εἰς τὰ λίαν ὅμως ἐκτεταμένα τοῦ εἴδους τούτου ἐγκαύματα καὶ δὴ εἰς τοὺς νέους παῖδας καὶ μετὰ πολλὰς ὥρας οὐδὲν φλυκταίνης ἴχνος παρατηρεῖται. Τοῦ δὲ δρῶντος σώματος ὄντος στερεοῦ, ἡ φλύκταινα δὲν εἶναι ἀναπόφευκτος συνέπεια, συνεπῶς σπανίως παρατηρεῖται μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ πεπυρακτωμένου σιδηρίου, ἐνῷ τοὐναντίον συχνάκις λίαν ταχέως σχηματίζεται μετὰ κοινὸν ἔγκαυμα, ὡς τὸ ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῶν ἐνδυμάτων. Τὰ λοιπὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ πυρὸς ἐπὶ τὸ ζῶν σῶμα ἀποτελέσματα, ἐξαρτώμενα ἀπὸ τῆς ζωτικῆς ἐνεργείας τοῦ σώματος, ἀναφαίνονται μετὰ λίαν μακρὸν χρόνον συνεπῶς δὲν χρησιμεύουσι πρὸς λύσιν τοῦ ἐπασχολοῦντος ζητήματος.

Ἕπεται λοιπὸν ἐκ τούτων ὅτι τὰ μόνα τῶν ἐγκαυμάτων ἀποτελέσματα τὰ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πυρὸς ἀναφαινόμενα, εἶναι, 1ον στενὴ ἐρυθρὰ γραμμὴ περιβάλλουσα τὸ πεπονθὸς μέρος καὶ μὴ ἐξαφανιζομένη διὰ τῆς διὰ τοῦ δακτύλου πιέσεως, καὶ 2ον αἱ πλήρεις ὀρροῦ φλύκταιναι. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τῶν φαινομένων τούτων εἶναι θετικὸν καὶ ἀμετάβλητον ἀποτέλεσμα, τὸ δὲ δὲν παρατηρεῖται πάντοτε, τοῦ θανάτου ἐπερχομένου λίαν ταχέως μετὰ τὸ καῦμα.

Εἰς τὸ περιγενόμενον τοῦτο τῶν πειραμάτων τοῦ Christison, τὸ ὁποῖον ἄλλως φαίνεται τὰ μάλιστα συντελοῦν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, ὅπως εἴς τινα ἐρυσιπέλατα ἡ ἐρυθρότης αὐτῶν μετὰ θάνατον παρέρχεται καὶ οὐδὲν σχεδὸν ἀπομένει αὐτῆς ἴχνος, οὕτω καὶ εἰς τὰ ἐγκαύματα ἐλαφρὰ καὶ ἐπιπολαία ἐρυθρότης παρέρχεται ἐνίοτε μετὰ θάνατον, συνεπῶς δὲν δυνάμεθα ἀπολύτως νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἔγκαυμα κατὰ τὴν ζωὴν ἐνεργηθὲν ἐγκαταλιμπάνει πάντοτε μετὰ θάνατον ἴχνη τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ· ὁ Leuret (1) μάλιστα εἰς περίπτωσιν ὁμοίας φύσεως ἀμφιβόλου συμπεράσματος κατέδειξε διὰ πειραμάτων ὅτι φλύκταιναι πλήρεις ἐρυθρωποῦ ὀρροῦ σχηματίζονται ἐνίοτε 24 ὥρας μετὰ

(1) Annales d' Hygiène etc. Τόμ. ΙΔ'. Σελ. 370.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θάνατον ἐκ τῆς ἐπαφῆς πυρὸς ἐπὶ δέρματος πτώματος οἰδαλέου, τοῦθ' ὅπερ δὲν συμβαίνει μὴ φέροντος τοῦ πτώματος οἴδημα.

Ὁ Champouillion (1) εἰς ἰδίαν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου μονογραφίαν ἐκφράζεται ὧδέ πως· « Οὐχὶ ἐκ τῆς ἀμέσου, ὡς διατείνονται, ἐπαφῆς πυραύνου εἰς μέρος σώματος οἰδαλέου ἀναπτύσσονται φλύκταιναι ἐπὶ πτώματος· αἱ οὕτω παραγόμεναι φλύκταιναι ἐνέχουσιν ἀέριον καὶ οὐχὶ ὀρρόν, τὸ δὲ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν φαίνεταί μοι ἐξαρτώμενα ἀπὸ τῆς ποσότητος τοῦ θερμαντικοῦ, τῆς ἀποστάσεως ταῦ καίοντος σώματος ἀπὸ τοῦ δέρματος, τῆς διαρκείας καὶ τῆς ἐντάσεως τῆς ἀκτινοειδοῦς διαδόσεως τοῦ πυρός. Ἂν πληρώσωμεν θερμαντικοῦ σῶμα καλὸν θερμαγωγόν, εἴτε πυρακτοῦντες μέχρις ἐρυθροῦ σφαῖραν εἴτε πληροῦντες ζέοντος ὕδατος μεταλλικὸν ἀγγεῖον, καὶ τοποθετήσωμεν τοῦτο ὡς τὸ πύραυνον εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ πτώματος οἰδαλέου, οὐδεμία παράγεται φλύκταινα· σημειωτέον ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ θερμότης οὐδόλως ἐλαττουμένη ἀντικαθίσταται, ἐλλείπει ἐπομένως μία τῶν ἀναγκαίων συνθηκῶν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πειράματος, συνεπῶς δὲ τούτου ἕνεκα οὐδὲν παράγεται ἀποτέλεσμα. Ἂν τοὐναντίον τὸ πτῶμα διατελεῖ εἰς κατάλληλον ἀπόστασιν ἀπὸ ἑστίας θερμαντικοῦ συνεχῶς μεταδιδομένου, παράγονται πάντοτε μία ἢ δύο φλύκταιναι διαφόρου διαμέτρου. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως δὲ τῶν αἰτίων τοῦ φαινομένου τούτου προκύπτει ὅτι τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας τοῦ θερμαντικοῦ ἐπὶ τοὺς διηθημένους ἱστούς. Εἰς τὸν ἀνὰ σάρκα ὕδρωπα τὸ ὑδατῶδες ταῦ αἵματος μέρος τὸ ἀπὸ τῆς τριχοειδοῦς κυκλοφορίας διαπιδῦσαν ἐλαττόνει τὴν ἐνοῦσαν τὰ διάφορα τοῦ δέρματος στρώματα συνοχήν, καὶ διαχωρίζει ταῦτα εἴτε δι' ἐκτάσεως εἴτε διὰ τοῦ καταστρεπτικοῦ τῆς κατεργασίας ἀποτελέσματος, καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιδερμὶς συμμετέχει τῆς γενικῆς διηθήσεως, ἐκτεινομένη τούτου ἕνεκα ἀλλὰ καὶ ἀποκαθισταμένη ἧττον παχεῖα. Πᾶν θερμογόνον σῶμα ἐπάγεται τὴν ἀραίωσιν τῆς περιβαλλούσης αὐτὸ ἀτμοσφαίρας ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως καὶ τῶν ὁρίων τῆς ἀκτινοειδοῦς τοῦ θερμαντικοῦ μεταδόσεως. Ἡ δὲ φυσικὴ διδάσκει ὅτι εἰς τὸ ἀπὸ τῆς θερμότητος ἢ τῆς ἀεραντλίας σχηματιζόμενον κενὸν τὰ ὑγρὰ διατείνονται καὶ τείνουσι νὰ ἐξέλθωσι τῶν μερῶν ἐν οἷς ἐγκλείονται· ἂν δὲ τὸ κενὸν τυγχάνει τέλειον, τὰ ὑγρὰ μεταπίπτουσιν εἰς ἀέριον κατάστασιν.

Ἐκ τῶν θεωρητικῶν τούτων δεδομένων γίνεται δῆλος ὁ μηχανισμὸς τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ὀρρωδῶν φλυκταινῶν εἰς τὰ οἰδαλέα πτώματα,

(1) *Champouillion.* — Sur la possibilité de reproduire après la mort quelques caractères des brûlures faites pendant la vie. Annales d' Hgy. etc. Τόμ. ΛΕ'. Σελ. 412.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διότι, καθόσον ἡ θερμότης ἐλαττοῖ τὴν ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν εἴς τι τοῦ πτώματος μέρος, ὁ ὀρρὸς συρρέει πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, ὑπεγείρει τὴν ἐπιδερμίδα καὶ ἀπεργάζεται συλλογὰς λίαν παρεμφερεῖς ταῖς κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ ἐγκαυμάτων φλυκταίναις. Τὸ πρᾶγμα καταδείκνυται σαφέστατα διὰ τῆς σικύας ἐπιτιθεμένης εἰς ἐξωδηκὸς τοῦ πτώματος μέρος. Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἐξάγεται ὅτι τὸ κενὸν εἶναι ἡ κυρία αἰτία τοῦ σχηματισμοῦ τῶν φλυκταινῶν ὑπὸ τῆς θερμότητος εἰς τὰ οἰδαλέα πτώματα. Αἱ δὲ εἰς τὸ ζῶν σῶμα προκαλούμεναι φλύκταιναι ἀναγνωρίζουσιν ἄλλην αἰτίαν, τὴν ὀργανικὴν αἰσθητικότητα καὶ τὴν ζωτικὴν συνεπῶς ἀντίδρασιν ».

Ὡς πρὸς δὲ τὸν σχηματισμὸν τῶν φλυκταινῶν εἰς τὰ πτώματα ὡς ἑξῆς συμπεραίνει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἐκ τῶν πολλῶν πειραμάτων αὐτοῦ. «Καθ' οἱονδήποτε καὶ ἂν ἐνήργησα τρόπον, εἴτε ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον εἴτε διαρκούσης τῆς πτωματικῆς δυσκαμψίας, εἴτε τέλος καὶ μετὰ τὴν ἀρξαμένην σῆψιν, πάντοτε ἐσχηματίζοντο φλύκταιναι, δύναμαι δὲ εἰπεῖν ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιδερμὶς ἔμενεν ὑπὸ τῆς σήψεως ἀβλαβής, ἡ φλύκταινα ἐσχηματίζετο. Ἀφ' ἧς ὁ Christison ἔθετο ὡς ἀρχὴν ὅτι ὁ ἐρυθρὸς κύκλος εἶναι ἔνδειξις βεβαία ὅτι τὸ ἔγκαυμα ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς, οἱ ἰατροδικασταὶ ἐθεώρησαν τὸ σημεῖον τοῦτο ὡς κριτήριον ἀλάνθαστον· δὲν ἀναγνωρίζω ὅμως κατὰ τὰς παρατηρήσεις μου τὴν αὐτὴν σημειωτικὴν ἀξίαν εἰς τὸ φαινόμενον τοῦτο. Ἡ κανονικὴ αὕτη ἄλως πάντοτε εἰς τὰ ἐπὶ τῶν πτωμάτων πειράματά μου ἐσχηματίσθη, θεωρῶ δὲ ὅτι αὕτη συνδέεται στενῶς μετὰ τῆς φλυκταίνης. Εἰς τὸν νεκρὸν ὅπως καὶ εἰς τὸν ζῶντα ἡ γραμμὴ αὕτη ἔχει περίπου τὴν αὐτὴν ὕψιν, *ἡ ἀναλογία ὅμως αὕτη εἶναι ἐπιπολαία*, διὰ δὲ τῆς τοῦ δέρματος τομῆς αἴρονται αἱ ἀμφιβολίαι· εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν πρόκειται περὶ ἁπλῆς τῶν τριχοειδῶν τοῦ δέρματος ἀγγείων *ἐνέσεως*, προσομοίας τῇ τῶν ἀγγείων τῶν ἐντέρων ἐνέσει εἰς τοὺς διὰ καταδύσεως θανόντας, εἰς δὲ τὴν δευτέραν εὑρηται αἷμα *ἐκκεχυμένον* εἰς τοὺς ἱστοὺς καὶ μετ' αὐτῶν συσσωματωμένον, ἡ φλεγμονὴ ἀναγνωρίζεται ὑπὸ στρώματος ἀδιαφανοῦς, ὁμογενοῦς ὡς ἀληθὲς ὀργανικὸν ἀμάλγαμα· εἰς τὸ μὲν ὑπάρχει *ζωτικὴ ἀντίδρασις*, εἰς τὸ δὲ *μηχανικὴ πλήμμυρα*. Ἀφαιρουμένης τῆς ἐπιδερμίδος τῶν φλυκταινῶν, τῶν εἰς τὸ νεκρὸν σῶμα σχηματισθεισῶν, τὸ δέρμα εἶναι ὁμοτίμως λευκόν, ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ γλοιώδης, ἐντελῶς δὲ *ἐλλείπει ἔνεσις αἵματος*. Ἰδοὺ δὲ τί προκύπτει ἐκ τῶν παρατηρήσεών μου ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῶν φλυκταινῶν διαρκούσης τῆς ζωῆς. Παρέστην εἰς τὴν νεκροτομὴν 4 πυροβολητῶν, φερόντων πολλὰς φλυκταίνας ἕνεκεν ἐκρήξεως ὑπονόμου. Τὸ ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῶν φλυκταινῶν δέρμα ἔφερεν εἰς μεγάλον βαθμὸν τὴν φλεγμονώδη χροιάν, ἥτις οὐδόλως ἀπεσβέσθη τῇ χρήσει ψυκτικῶν μέσων. Ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν προεκτεθέντων φαίνεται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μοι ἀποδεδειγμένον ὅτι μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν ζωὴν καὶ ἐπὶ οἰδαλέου πτώματος ἐνεργηθέντων ἐγκαυμάτων οὐδεὶς ὑπάρχει ἐξωτερικὸς διαφορικὸς χαρακτήρ· ὅτι ἡ διάκρισις εἶναι ἐφικτὴ μόνον μετὰ προσεκτικὴν τοῦ δέρματος ἀνατομήν· ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἀνατομὴ παρέχει οὐχὶ σταθερὰς καὶ πάντοτε καταφανεῖς ἐνδείξεις· ὅτι τέλος τὰ ὑπὸ τοῦ Christison ὁρισθέντα δεδομένα στεροῦνται ἁπάσης αὐτῶν τῆς ἀξίας, προκειμένου περὶ πτώματος οἰδαλέου».

Τὰ πειράματα καὶ αἱ παρατηρήσεις τοῦ Champoullion ἀφ' ἑνὸς μὲν κλονίζουσι τὴν ἀξίαν τῶν ὑπὸ τοῦ Christison δοθέντων δεδομένων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀφίνουσιν εἰς ἀμφιβολίαν τὸν ἰατροδικαστὴν διὰ τὴν λύσιν τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος. Τὰ μετέπειτα ἐπιχειρηθέντα ὑπὸ τοῦ Bouchut πειράματα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος, εἰς ὅλως διάφορον ἀπολήξαντα ἀποτέλεσμα, τροποποιοῦσιν ἐν πολλοῖς τὰς δοξασίας τοῦ Champoullion, δύναται δέ τις ἐκ τούτων νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἔγκαυμα ἐγένετο διαρκούσης τῆς ζωῆς, ὑπαρχούσης μόνον ἐρυθρότητος, ἢ ὑπαρχούσης φλυκταίνης ἀλλὰ συνυπαρχούσης καὶ φλογιστικῆς τοῦ ὑπὸ τὴν φλύκταιναν δέρματος ἐρυθρότητος, καὶ ἄλωνος περὶ αὐτήν.

Καὶ τὰ συμπεράσματα ὅμως ταῦτα τοῦ Bouchut εἶναι λίαν ἀπόλυτα καὶ γενικά, διότι συμβαίνουσιν ἐγκαύματα διαρκούσης τῆς ζωῆς, οὔτε ἄλωνα οὔτε φλυκταίνας φέροντα, καὶ χαρακτηριζόμενα διὰ τῆς ἀποκολλήσεως τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τοῦ ἀποχρωματισμοῦ τοῦ δέρματος, παρεμφέρουσι δηλονότι ταῦτα τοῖς μετὰ θάνατον, ὡς παρατηροῦνται συμβαίνοντα εἰς τοὺς λίαν ἀδυνάτους καὶ τοὺς λίαν ἐξηντλημένους ὑπὸ τῆς νόσου ἢ ὑπὸ τῆς ἡλικίας.

Ὁ Casper (1) πειραθεὶς ἐπὶ πτωμάτων ὅπως βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀξίας τῶν διαφόρων σημείων διὰ τὴν διάκρισιν τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον ἐγκαυμάτων συμπεραίνει· 1. Ὅτι οὐδεμία ἐπιγίνεται ἀντίδρασις, ἂν σῶμα διάπυρον ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ πτώματος. — 2. Ὅτι φλὸξ ἔντονος δρῶσα ἐπὶ πτώματος παράγει φλυκταίνας, αἵτινες ὅμως ἀμέσως διαῤῥήγνυνται. — 3. Ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει διαφορά, ἂν τὸ πείραμα ἐνεργηθῇ ὀλίγον χρόνον ἢ πολλὰς μετὰ τὸν θάνατον ἡμέρας.

Ἐξ ἁπάντων τούτων συμπεραίνομεν εἰς τὴν παροῦσαν τῆς ἐπιστήμης κατάστασιν τὰ ἑξῆς·

1. Ὅτι φλύκταινα ἐπὶ ὑγιοῦς ἱστοῦ εἶναι σημεῖον ἐγκαύματος, διαρκούσης τῆς ζωῆς συμβάντος.

2. Ὅτι φλύκταινα ὑπὸ φλογιστικῆς καλῶς περιγεγραμμένης ἄλωνος περιβαλλομένη τὴν αὐτὴν κέκτηται σημειωτικὴν ἀξίαν.

---

(1) *Casper.* — Αὐτόθι. von C. Liman. Τόμ. Β'. Σελ. 330.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

3. Ἁπλῆ καὶ λίαν περιωρισμένη τοῦ ἰστοῦ ἐρυθρότης δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν σημειωτικὴν ἀξίαν, διότι τοῦ ἐγκαύματος συντελουμένου καθ' ἣν στιγμὴν ἐπαύσατο μὲν ἡ γενικὴ κυκλοφορία, ἐξακολουθεῖ ὅμως εἰσέτι ἡ τριχοειδής, τὸ ἔγκαυμα καὶ μετὰ θάνατον πιθανῶς προκαλεῖ ἐρυθρότητα ὅπως καὶ κατὰ τὴν ζωήν, διακρίνεται ὅμως ἡ ἐρυθρότης εἰς τὰς δύο ταύτας περιστάσεις, διότι εἰς μὲν τὴν κατὰ τὴν ζωὴν συνυπάρχει ἔνεσις τῶν τριχοειδῶν τοῦ βλεννώδους τοῦ δέρματος πλέγματος, εἰς δὲ τὴν μετὰ θάνατον συνυπάρχει αἵματος ἔκχυσις, ὡς τοῦτο κατέδειξεν σαφῶς διὰ τῶν πειραμάτων ὁ Christison.

Περατοῦντες τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον ἐγκαυμάτων, ὀφείλομεν νὰ διαλάβωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς διαγνώσεως τῶν ἐγκαυμάτων ἀπὸ φαινομένων τινῶν τῆς σήψεως, εἰς τὰ πτώματα παρατηρουμένων.

Καὶ πρῶτον μὲν αἱ πελιδναὶ πτωματικαὶ κηλίδες οὐδόλως συγχέονται μετὰ τῆς ἐκ τοῦ ἐγκαύματος ἐρυθρότητος, ἥτις καὶ κατὰ τὸν χρωματισμόν, καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ κατὰ τὴν θέσιν τέλος διαφέρει. Τῶν κατὰ τὴν σῆψιν ὅμως ἀναπτυσσομένων ἐπὶ τοῦ δέρματος φλυκταινῶν ἡ διάγνωσις ἀπὸ τῶν ἐξ ἐγκαυμάτων ἀποβαίνει ἐνίοτε δυσχερής· οὐδὲν ἧττον πάντοτε αἱ τῶν ἐγκαυμάτων φλύκταιναι περιβάλλονται ὑπὸ ἐρυθρᾶς ἅλωνος, ἐλλειπούσης εἰς τὰς πτωματικὰς φλυκταίνας, τὸ ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῶν ἀπὸ ἐγκαυμάτων φλυκταινῶν δέρμα, ὡς ἤδη εἴρηται, εἶναι ἐρυθρὸν μετὰ ἐνέσεως τῶν ἀγγείων τοῦ βλεννώδους πλέγματος, λεπτομέρειαι αἵτινες ἐντελῶς ἐλλείπουσιν εἰς τὸ γυμνὸν τῶν πτωματικῶν φλυκταινῶν δέρμα. Τουταυτὸ τέλος παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐκδορὰς ὧν ἡ ἐπιφάνεια εἶναι ἐρυθρά, ὡς τὰ πολλὰ ὑπὸ μικρῶν σαρκίων πυήσεως κεκαλυμμένη, ἐνῷ αἱ εἰς τὰ πτώματα ἐκδοραὶ ἔχουσιν ὁμότιμον πρασινίζουσιν χροιάν.

Ἐκ τούτων ἕπεται ὅτι εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντοτε, ἡ διάγνωσις τῶν ἀπογεννημάτων τῶν ἐγκαυμάτων ἐπὶ τὸ ζῶν σῶμα ἀπὸ τῶν πτωματικῶν τῆς σήψεως ἀλλοιώσεων εἶναι εὔκολος.

3. *Ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τῶν ἐγκαυμάτων;*

Δοθέντος ὅτι τὰ ἐπὶ λειψάνου τυχὸν ἐγκαύματα ἐγένοντο διαρκούσης τῆς ζωῆς, γενναται ἀμέσως τὸ σπουδαιότερον εἰς τὸ περὶ ἐγκαυμάτων κεφάλαιον ζήτημα, ἂν ὁ θάνατος προῆλθεν ἀπὸ τούτων καὶ μόνων, ὅτε ἐνίοτε θεωρεῖται τυχαῖος, καθοδηγεῖται δ' ἐκ τούτου ἡ ἀνάκρισις εἰς ἀσφαλεστέραν ὁδὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας.

Ἡ καθημερινὴ τῆς ἰατροδικαστικῆς πεῖρα διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἡ φαινομένη τοῦ θανάτου αἰτία δὲν εἶναι καὶ ἡ κυρίως προκαλέσασα αὐτόν. Ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτουργὸς πρὸς ἀποφυγὴν καταδιώξεως, ἀφοῦ δι' ἑνὸς ἐκ τῶν συνήθων τῆς θανατώσεως μέσων ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, μηχανᾶται παντοίους ἄλλους τρόπους, ὅπως εἴτε ἐντελῶς ἐξαφανίσῃ τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ, εἴτε μετατρέψῃ αὐτὸ ἀπὸ ἐγκλήματος εἰς τυχαῖον σύμβαμα ἢ ἑκούσιον θάνατον. Ἓν ἐκ τῶν μέσων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶναι καὶ τὸ πῦρ, δι' οὗ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐὰν μετατραπῇ εἰς καταστρεπτικὴν πυρκαϊὰν ἐξαφανίζεται ἐντελῶς τὸ ἔγκλημα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τούτου μὴ συμβαίνοντος ἀποκρύπτεται τὸ κύριον τοῦ θανάτου εἶδος καὶ οὕτως ἡ δικαιοσύνη ἐμπίπτει εἰς λαβύρινθον ἀδιέξοδον. Μεγίστης ἑπομένως σημασίας εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου καὶ συνεπῶς ἂν τὰ ἐγκαύματα εἶναι ἡ αἰτία αὐτοῦ.

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, ἀφοῦ μετὰ μεγίστης προσοχῆς ὁ ἰατρὸς ἐξετάσῃ καὶ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς τὰ ἐγκαύματα παρήχθησαν, καὶ τὴν θέσιν τοῦ πτώματος, καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ἐν τῷ δωματίῳ ἐπίπλων καὶ σκευῶν, ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐξετάσεως τοῦ λειψάνου, ἂν δηλ. εὑρίσκονται σημεῖα ἑτέρου εἴδους θανάτου καὶ ὁποίου, καὶ ὁποία τις εἶναι ἡ ἔντασις, ἡ ἔκτασις καὶ ἡ θέσις τῶν ἐγκαυμάτων.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ῥηθέντων περὶ κακώσεων ἐν γένει καὶ τοῦ τρόπου τῆς δι' αὐτῶν θανατώσεως, ὡς καὶ περὶ τῶν ἑτέρων τοῦ θανάτου εἰδῶν, περὶ ὧν κατωτέρω, προκύπτει ὅτι ἡ μετὰ προσοχῆς τοῦ λειψάνου διὰ τῆς νεκροτομῆς ἐξέτασις εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων πείθει τὸν ἰατρόν, ἂν τὸν θάνατον ἐπήνεγκον ἕτεραι κακώσεις, ἡ δὲ τοῦ σώματος καῦσις ἦτο ὑπεκφυγῆς μέσον. Σημειωτέον δὲ ὅτι, μὴ εὑρεθέντος σημείου ἐνδεικνύοντος βίαιον θάνατον ἑτέρου εἴδους, καὶ τῶν ὑπονοιῶν μὴ διασκεδαζομένων, δέον ὅπως ἐνεργῆται καὶ τοξικολογικὴ τῶν σπλάγχνων ἀνάλυσις.

Τοῦ περιγενομένου τῆς ἐρεύνης ταύτης ὄντος ἀρνητικοῦ ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ἕπεται ἡ ἐξακρίβωσις τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, τοὐτέστιν ἂν τὰ ἐγκαύματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἦτο ἱκανὰ νὰ ἐπιφέρωσι τὸν θάνατον. Πρὸς λύσιν δὲ τοῦ θέματος τούτου ἀναγκαία ἡ σπουδὴ τῶν αἰτίων ἐξ ὧν κατὰ τὰ ἐγκαύματα ἐπέρχεται ὁ θάνατος.

Εἰς τὰ ἐκτεταμένα καὶ βαθέα ἐγκαύματα, καὶ δὴ τὰ ἁλίσκοντα τὸν κορμὸν ἢ τὴν κεφαλήν, ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐνίοτε τάχιστα εἴτε ἐκ προσβολῆς τῶν νευρικῶν κέντρων εἴτε ἐκ παθήσεως τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων καὶ τοῦ κέντρου τῆς κυκλοφορίας. Πρὸς κρείττονα ὅμως ἐξακρίβωσιν τῶν αἰτίων τοῦ ἀπὸ τῶν ἐγκαυμάτων θανάτου ἐξετάσωμεν ταῦτα καθ' ἣν ἐξήτασεν ὁ Mendel (1) τάξιν. Κατ' αὐτὸν οὔτε ἀπὸ τῆς ἐπισχέσεως τῶν τοῦ δέρματος ἐκκρίσεων, οὔτε ἀπὸ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀπωλείας τοῦ

(1) *Mendel*, — Des causes de la mort à la suite des brûlures étendues de la peau. — Annal. d' Hyg. etc. 1873 Janvier. Σελ. 232.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θερμαντικοῦ διὰ τοῦ δέρματος κτλ. ἐπέρχεται ὁ θάνατος, ἀλλὰ κατὰ τὰς τρεῖς ἐξῆς περιόδους τῆς τοῦ ἐρεθισμοῦ, τῆς φλεγμονῆς καὶ τῆς πυήσεως.

Α'. *Αἴτια τοῦ θανάτου κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ἐρεθισμοῦ.*—α'. *Παράλυσις τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος.* — Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ θανάτου εἰς τὴν παροῦσαν τῆς ἐπιστήμης κατάστασιν μόνον δι' ὑποθέσεων ἐξηγεῖται, εἶναι ἀπότοκον ὑπερερεθισμοῦ βραχείας διαρκείας, ὡς τὰ πολλὰ παρερχομένου ἀπαρατηρήτου καὶ ἐπιγενομένου ἀμέσως μετὰ τὸ συμβάν, κατὰ δὲ τὴν νεκροτομὴν οὐδὲν εὑρίσκεται. — β'. *Συμφορήσεις τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων.* — Ἐπιγίνεται μετὰ τὸ ἔγκαυμα ἀντίδρασις, μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυρά, συνοδευομένη ὑπὸ συμφορήσεων κατὰ τὸν ἐγκέφαλον καὶ τοὺς ὑμένας αὐτοῦ, τοὺς πνεύμονας καὶ τὸν ὑπεζωκότα, τὸν πεπτικὸν σωλῆνα καὶ τὸ περιτόναιον, ὡς τὰ πολλὰ μετὰ ἐξιδρώσεων αἵματος καὶ δὴ δίκην πετεχειῶν ἐπὶ τῶν πνευμόνων καὶ τῆς καρδίας. Δυσεξήγητος ἡ αἰτία τῶν συμφορήσεων τούτων, μὴ προερχομένων ἐκ μηχανικῆς τοῦ κατὰ τὸ δέρμα αἵματος πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα ἐκδιώξεως, καθότι παρατηροῦνται καὶ εἰς τὰ ἐπιπόλαια ἐγκαύματα, τὰ ἁπλοῦν μόνον ἐρύθημα προκαλοῦντα· κατ' ἄλλους ἡ συμφόρησις αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς ἐπισχέσεως τῶν ἐκκρίσεων τοῦ δέρματος, ὅτε ὁ θάνατος ἐξ ἀσφυξίας ἢ ἐξ ὑπεροξειδώσεως τοῦ αἵματος. Τὸ περιγενόμενον τῆς νεκροψίας, ἡ ἕδρα καὶ τὸ σχῆμα τῶν ἐσωτερικῶν συμφορήσεων συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς ἀσφυξίας, ἀλλ' ἡ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἀποβολὴ καὶ ἡ τοῦ ὀξυγόνου ἀπορρόφησις διὰ τοῦ δέρματος εἶναι τόσῳ μικραὶ ὥστε λίαν εὐκόλως ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῶν πνευμόνων. Ἄλλοι ὑποθέτουσι πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἀσφυξίας, ὑπόθεσιν οὐχὶ μεγάλης ἀξίας, ὅτι μορφοῦται οὐσία τις ἄγνωστος, δρῶσα ὅπως καὶ τὸ ὀξείδιον τοῦ ἄνθρακος καὶ δι' ἐπηρείας καθαρῶς νευρικῆς. Ἐξ ὅλων τούτων δηλοῦται ὅτι ὁ ἐξ ἀσφυξίας θάνατος κατὰ τὰ ἐγκαύματα εἶναι βέβαιος εἰς πολλὰς περιστάσεις, ἀνεξήγητος ὅμως ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐπέρχεται.

Β'. *Αἴτια τοῦ θανάτου κατὰ τὴν περίοδον τῆς φλεγμονῆς.* — Εἶναι φλεγμοναὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἀπότοκοι τῆς τοῦ δέρματος καὶ ἑδράζουσαι ἐν γένει εἰς τὸ μᾶλλον γειτνιάζον πρὸς τὸ ἔγκαυμα ὄργανον. Σχετικῶς σπανιώτεραι εἶναι ἡ ἐγκεφαλῖτις καὶ ἡ μηνιγγῖτις, συχνοτέρα δὲ ἡ πνευμονία, ἐνίοτε ἡ πλευρῖτις καὶ ἡ περικαρδῖτις, ἥκιστα ἐλλείπει ἡ φλεγμονὴ τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος, καὶ δὴ τῆς δωδεκαδακτύλου ἀποφύσεως· εἰς τὸ μέρος ταῦτο τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ἀπαντᾷ οὐχὶ σπανίως ἕλκος ἀνάλογον πρὸς τὸ στρογγύλον τοῦ στομάχου, προφασιζόμενον ἐνίοτε περιτονίτιδα ἐκ διατρήσεως, ἢ τὸν δι' αἱμορραγίας θάνατον. Τέλος κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀναπτύσσεται οὐχὶ σπανίως ὁ τέτανος.

Γ'. *Αἴτια τοῦ θανάτου κατὰ τὴν πύησιν.* — Ἡ ἐξάντλησις τῶν δυ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νάμεων, ἡ πυαιμία καὶ ἡ σηψαιμία, ἀλλοιώσεις τῶν νεφρῶν μετὰ ὕδρωπος αἱμορραγίαι ἐκ τῶν ἐντέρων κτλ.

Δηλοῦται ἐκ τῶν προεκτεθέντων ὅτι ἐκ τῆς μετ' ἀκριβείας ἐξετάσεως τῆς ἕδρας, τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς ἐντάσεως τοῦ ἐγκαύματος, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκ τῶν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα ἀλλοιώσεων ὁ ἰατρὸς πορίζεται σχεδὸν πάντοτε οριστικὸν συμπέρασμα περὶ τῆς τοῦ θανάτου αἰτίας.

Ἐνίοτε ὅμως ἡ λύσις τοῦ ζητήματος οὐ μόνον δυσχερὴς ἀλλὰ καὶ ἀμφίβολος ἀποβαίνει, καὶ δὴ τοῦ πυρὸς δρῶντος ἀκτινοειδῶς ἢ κατ' ἀνάκλασιν, ἐκ δὲ τῆς ἐκτάσεως καὶ ἐντάσεως τῶν ἐγκαυμάτων δὲν εἶναι εὔκολος ἡ τοῦ θανάτου ἐξήγησις, ὅτε μόνον ἡ μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἐξέτασις καὶ ἐκτίμησις ἁπασῶν τῶν περιστάσεων καὶ δεδομένων μετὰ πειραμάτων διαφωτίζουσι τὸν ἰατρόν.

β'. *Ἐγκαύματα ἀπὸ χημικῶν οὐσιῶν.* — Εἴρηται ἤδη ὅτι καυστικαὶ οὐσίαι ἢ πυκνὰ ὀξέα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ σώματος προκαλοῦσιν ἀνάλογα τῷ πυρὶ ἀποτελέσματα. Οἱ τὰ ἐγκαύματα ταῦτα ὁρίζοντες χαρακτῆρες εἶναι ἄλλοτε ἄλλοι ἀναλόγως τῆς δρώσης οὐσίας.

Τὸ θειϊκὸν ὀξὺ ἀπὸ μὲν ἁπλῆς ἐπαφῆς ὑποφαίους, ἀπὸ παρατεταμένης δὲ μελανὰς παράγει κηλίδας. Εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν διὰ τῆς διαφανοῦς ἀπομενούσης ἐπιδερμίδος διαφαίνονται αἱ τοῦ δέρματος θηλαὶ κίτριναι, αἱ ἐσχάραι περιβάλλονται ὑπὸ ὑποφαίου κύκλου ἔνθα ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι ὀλίγον προσκεκολλημένη, ἀπὸ μᾶλλον δὲ τέλος παρατεταμένης ἐπαφῆς τὸ ἔγκαυμα περιβάλλεται ὑπὸ ἀκτινοειδῶν τῆς ἐπιδερμίδος πτυχῶν.

Τὰ ἀπὸ νιτρικοῦ ἢ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἐγκαύματα, καὶ δὴ τὰ πρῶτα, ἔχουσι χροιὰν σκιερωτέραν, ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι μᾶλλον ξηρὰ καὶ μᾶλλον προσκεκολλημένη εἰς τὸν δερμικὸν ἱστὸν κατὰ τὸ μέρος τῆς κηλίδος, εἶναι εὐκίνητος καὶ διὰ τῆς προστριβῆς ἀφαιρεῖται εἰς ἔκτασιν 0μ,001-0μ,002.

Τὸ καυστικὸν κάλι καὶ τὸ φύραμα τῆς Βιέννης παράγουσι κηλίδα φαιομέλαιναν μετὰ διαφανείας τοῦ δέρματος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ὡς τὰ πολλὰ ἀπεικονίζονται αἱ ὑποδερμικαὶ φλέβες, ἡ ἐπιδερμὶς ἐξαφανίζεται καὶ ἀφαιρεῖται συνήθως μετὰ τῆς καυστικῆς οὐσίας, ἡ κεντρικὴ κηλὶς περιβάλλεται ὑπὸ λευκοῦ κύκλου περιγεγραμμένου καὶ περιβαλλομένου ὑπὸ φαιᾶς ζώνης, ἧς τὸ ἐξωτερικὸν χεῖλος συγχέεται μετὰ τοῦ ὑγιοῦς δέρματος.

Τὰ μείζονα πρὸς τὸ ὕδωρ ἔχοντα συγγένειαν καυστικὰ ἐγκαταλιμπάνουσι τὰ μᾶλλον βαθέα ἴχνη· τὸ νιτρικὸν ὀξὺ καὶ τὸ καυστικὸν κάλι εἴτε μόνον εἴτε μετὰ τῆς τιτάνου (φύραμα τῆς Βιέννης) προσλαμβάνουσι τάχιστα ἅπασαν τὴν εἰς τοὺς ἱστοὺς ὑγρασίαν, οὐδέποτε ὅμως περὶ τὰς ἐσχάρας αὐτῶν ἁπαντᾷ ἴχνος ἐνέσεως.

Αἱ ζηλότυποι γυναῖκες ἰδίως μεταχειρίζονται τὸ νιτρικὸν ἢ θειϊκὸν ὀξὺ (βιτριόλιον), ὅπως κορέσωσι τὸ τῆς ἐκδικήσεως πάθος κατὰ ἀπίστων ἐρα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στῶν ἢ κατὰ ἀντιζήλων ἀντεραστριῶν. Ὁ ἀπὸ τούτων κίνδυνος δὲν εἶναι πάντοτε ἀνάλογος τῆς πυκνότητος τοῦ ὀξέος ἢ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐγκαύματος, ὡς τὰ πολλὰ τὸ μέγεθος τῶν πόνων ὀφείλεται εἰς τὴν μὴ ἐντελῆ τοῦ δέρματος καταστροφήν, ὁ δὲ μέγας τῶν νευρικῶν κλάδων ἐρεθισμὸς προκαλεῖ ἐνίοτε τὸν θάνατον· διότι, ὅταν ὀξύ τι ἐνεργῇ βαθέως εἴς τι τοῦ σώματος μέρος, παρατηροῦνται ὅπως καὶ εἰς τὰ ἐγκαύματα τοῦ τρίτου καὶ τετάρτου βαθμοῦ δύο φαινομένων τάξεις, κατ' ἀρχὰς θερμασία καὶ ἄλγος μᾶλλον ἢ ἧττον ἔντονα, καὶ ἀκολούθως φλογιστικὴ ἀντίδρασις. Ἡ δὲ πρόγνωσις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ ὀξέος, τοῦ βαθμοῦ τῆς πυκνότητος αὐτοῦ, τῆς ποσότητος, τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον παρατεταμένης ἐπαφῆς, τῆς σπουδαιότητος τοῦ παθόντος ὀργάνου, τοῦ βαθμοῦ τῆς αἰσθητικότητος καὶ τῶν μετὰ τῶν λοιπῶν ὀργάνων συμπαθειῶν αὐτοῦ, πάντοτε δὲ αἱ χημικαὶ αὗται οὐσίαι ὧν χρῆσις γίνεται ἐπὶ σκοπῷ παραμορφώσεως ἢ ἀκρωτηριάσεως, ἂν δὲν ἐπιφέρουσι τὸν θάνατον, ἐγκαταλιμπάνουσι βαθείας καὶ δυσειδεῖς οὐλάς.

γ'. *Περὶ τῶν εἰς τοὺς διαφόρους ἱστοὺς καὶ ὄργανα τοῦ σώματος ἀποτελεσμάτων τῆς καύσεως.* — Παραγγελθεὶς ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ὁ Tardieu ὅπως ἐξετάσῃ τὰ λείψανα τῶν θυμάτων τῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Beaubourg ἐν Παρισίοις πυρκαϊᾶς τοῦ 1853 παρετήρησεν εἰς πολλὰ τούτων τὰς εἰδικὰς ἀλλοιώσεις καὶ τὴν ἀνατομικὴν κατάστασιν τῶν ὑπὸ τῆς καύσεως προσβληθέντων ὀργάνων, ἐβεβαίωσε δὲ συγκρίνας ταῦτα πρὸς τὰ ἐν Γερμανίᾳ πειράματα καὶ παρατηρήσεις τῶν Liebig καὶ Bischoff κατὰ τὴν δολοφονίαν τῆς κομήσσης Goerlitz, ὅτι ἐκτὸς τῆς σχετικῆς διαρκείας τῆς ἐνεργείας τοῦ πυρὸς ἐπὶ τὰ ζῶντα ὄργανα, τὰ τῆς καύσεως ἀποτελέσματα πάντοτε εἶναι σταθερὰ καὶ ἀνάλογα ἀλλήλοις.

Διὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων ἀρκούμεθα νὰ παραθέσωμεν μέρη τινὰ τῆς ἐπὶ τούτου μονογραφίας τοῦ Tardieu.

Τὸ πρῶτον εἰς ἅπαντα τὰ μαλθακὰ μέρη ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ τοῦ ὄγκου ἐλάττωσις· οἱ μῦς, οἱ πνεύμονες, ἡ καρδία, οἱ νεφροί, ὁ ἐντερικὸς σωλὴν παρουσιάζουσι τὸν κοινὸν τοῦτον χαρακτῆρα ἐκτὸς τῶν προκυπτουσῶν ἐκ τῆς ἰδιοσυγκρασίας τοῦ παθόντος καὶ τῆς θέσεως ἑκάστου τῶν ὀργάνων αὐτοῦ διαφορῶν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὰ καλύπτοντα τὸ σῶμα μαλθακὰ μόρια ἄρχονται ἐψηνόμενα ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον ἀναλόγως τῆς πιμελῆς τοῦ λειψάνου πρὶν ἢ ἀποζηρανθῶσι, διαῤῥαγῶσιν ἢ ἀπανθρακωθῶσιν, οἱ δὲ ἀπανθρακωθέντες ἱστοὶ γενόμενοι κακοὶ τοῦ θερμαντικοῦ ἀγωγοὶ προφυλάττουσιν ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν χρόνον τὰ ὑποκείμενα μέρη. Ἡ καῦσις μεταδίδεται βραδέως ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας εἰς τὰ κατὰ βάθος ὄργανα, καὶ καθ' ἃς ἀκόμη περιπτώσεις τὰ πρῶτα ὑπὸ τοῦ πυρὸς καταληφθέντα μέρη ἐκτήσαντο χροιὰν καὶ σύστασιν ἄνθρακος,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

εὑρίσκονται ἐνίοτε τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα λίαν καλῶς διατετηρημένα, οὕτως ὥστε ὁρίζονται οἱ κύριοι τῆς ὑφῆς αὐτῶν χαρακτῆρες, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ αἱ τυχὸν ὑπάρχουσαι ἰδιαίτεραι παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις. Τὸ τοιοῦτον εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν διότι ἀνευρίσκεται ἐνίοτε τραῦμα ἢ κάκωσις τῆς καρδίας, τῶν μεγάλων ἀγγείων ἢ ἑτέρου τινὸς ὀργάνου, ἥτις προεκάλεσε τὸν θάνατον πρὸ τῆς καύσεως.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ταυτότητος δέον πρὸς ἀποφυγὴν ἀπάτης ὅπως ἔχῃ ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ὁ ἰατροδικαστὴς τὴν μεγάλην τῶν ἱστῶν συστολὴν ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ πυρός· οὕτως ἡ καρδία ἐφήβου προσκτᾶται διαστάσεις καρδίας δεκαετοῦς ἢ δωδεκαετοῦς παιδός. Τὴν τοῦ ὄγκου ταύτην ἐλάττωσιν παρατηροῦμεν ἐπίσης καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ὀστώδη ἱστόν· τὰ ἄκρα, αἱ χεῖρες, ἡ κεφαλὴ εἰς τὰ θύματα τῆς ὁδοῦ Beaubourg ὡς καὶ εἰς τὰ πειράματα τοῦ Bischoff ἐπὶ τοσοῦτον ἐσμικρύνθησαν ὥστε παρουσιάζον διαστάσεις δὶς ἢ τρὶς μικροτέρας τοῦ κατὰ φύσιν. Ἡ τοιαύτη σμίκρυνσις, πάντοτε παρατηρουμένη εἰς τὴν ἐντελῆ ἀπανθρακωσιν, παρατηρεῖται ἐπίσης ἐνίοτε καὶ εἰς καῦσιν μὴ τοσοῦτον προκεχωρηκυῖαν. Καὶ αὐτὸ τέλος τὸ βάρος τοῦ σώματος ἐλαττοῦται ἐπαισθητῶς.

Σημειωτέον προσέτι ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει ὅπως μὴ προκαταλαμβάνηται ἐκ τοῦ κατὰ τὸ φαινόμενον προκεχωρηκότος τῆς καύσεως βαθμοῦ, διότι καὶ εἰς τὰ μᾶλλον δύσμορφα ἢ ἄμορφα ἀπομειναντα σώματα ἐκ τῆς ἀπανθρακώσεως ἀνευρίσκει ἐνίοτε μέρος τι ἀνέπαφον, καθοδηγοῦν αὐτὸν εἰς τὰς μελλούσας αὐτοῦ ἐρεύνας.

Μέρη τινὰ τοῦ σώματος ἐγγύτατα κείμενα πρὸς τὰ ἐντελῶς ἀπανθρακωθέντα ἀνθίστανται εἰς τὴν τοῦ πυρὸς ἐπήρειαν· οὕτως οὐχὶ σπανίως εἰς ἀπηνθρακωμένα μέρη εὑρίσκονται τρίχες εὐδιάκριτοι καὶ μόνον ἁπλῶς πεφρυγμέναι. Οἱ χόνδροι καὶ οἱ ὀδόντες ἀνθίστανται πολλῷ μᾶλλον ἢ τὰ ὀστᾶ. Οἱ μῦς παρουσιάζουσιν ἅπαντας τῆς φρύξεως τοὺς βαθμούς· εἴς τινα μέρη παρίστανται δίκην μωμίας ἢ περγαμηνῆς, τοῦθ' ὅπερ παρατηρεῖται τοῦ πυρὸς ἐπενεργήσαντος βραδέως καὶ οὐχὶ δι' ἐπαφῆς, ὁπότε τὰ σπλάγχνα παρίστανται δίκην πλακὸς λεπτῆς σκληρᾶς καὶ παπυρώδους.

Ἡ καρδία συμμετέχει τῆς ἀλλοιώσεως τῶν μυῶν, οἱ πνεύμονες ὅλως ἀπεξηραμμένοι, ἡ δὲ ὑφὴ αὐτῶν μᾶλλον συμπαγής, ὁ ἱστὸς μᾶλλον στερρὸς καὶ ὡσεὶ σπληνώδης. Ἡ μᾶλλον ἀξία λόγου ἀλλοίωσις εἶναι ἡ τοῦ αἵματος, ὅπερ πληροῖ ἐντελῶς τά τε ἀγγεῖα καὶ τὴν καρδίαν, παρεμφέρει δὲ κατὰ τὴν σύστασιν καὶ τὸ χρῶμα τῇ διὰ τὰς ἐγχύσεις λιπαρᾷ καὶ κεχρωματισμένῃ οὐσίᾳ. Τῆς σκληρᾶς μήνιγγος διαῤῥηγνυμένης ἐκχεῖται μέρος τῆς ἐγκεφαλικῆς ὕλης, καθ' ἃ δὲ μέρη ὁ ἐγκέφαλος μένει ὑπὸ τῶν μηνίγγων κεκαλυμμένος εἶναι λευκὸς καὶ παρεμφερὴς πρὸς κακῶς ἑψημένην ὄρυζαν, τὰ δ' ἐν αὐτῷ διακλαδιζόμενα ἀγγεῖα ἐνέχουσιν αἷμα στερεοποιημένον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πλὴν τῆς ἀποξηράνσεως καὶ τῆς συστολῆς τοῦ ὀστώδους ἱστοῦ, ἡ ἐλάττωσις τοῦ μήκους καὶ τοῦ ὄγκου, ἡ μᾶλλον ἡ ἧττον τελεία ἀπανθράκωσις, ἃς παρουσιάζει τὸ ὀστεῶδες σύστημα, ὁρίζουσιν ἐνίοτε τὴν αἰτίαν καὶ τοὺς εἰδικοὺς χαρακτῆρας τῶν ῥωγμῶν τῶν καταγμάτων ἅτινα συνήθως εὑρίσκονται εἰς τὰ τῶν πυρκαϊῶν θύματα συγκριτικῶς πρὸς τὰ ἀπὸ ἐγκληματικῆς βίας συμβαίνοντα. Τὸ μέρος ὅμως τοῦτο τῶν καταγμάτων ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν χρήζει ὅλως ἰδιαιτέρας σπουδῆς ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν ἐγένετο. Ὅ,τι δὲ εἶναι τὴν σήμερον γνωστὸν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου εἶναι ὅτι τὰ μακρὰ ὀστᾶ θραυόμενα κατὰ τὴν συνέχειαν αὐτῶν θραύονται λοξῶς, κατὰ δὲ τὸ κάταγμα ὁ ὀστεώδης ἱστὸς εἶναι ἐντελῶς ἀπηνθρακωμένος, τὰ δὲ πλατέα ὀστᾶ εἶναι ξηρὰ καὶ λίαν εὔθριπτα, ἐνίοτε λελεπτυσμένα δίκην κεράτων, περιωρισμένα μόνον εἰς τὸ ἕτερον τῶν πετάλων, τὰ δὲ κατάγματα ἑδράζουσιν εἰς τὴν ἑτέραν τῶν πλακῶν.

δ'. *Περὶ τῆς αὐτομάτου τοῦ ἀνθρώπου καύσεως.* — Εἰς ἣν σήμερον διατελοῦσιν αἱ ἐπιστῆμαι κατάστασιν τὸ περὶ αὐτομάτου τοῦ ἀνθρώπου καύσεως κεφάλαιον ἔπρεπεν ἐντελῶς νὰ διαγραφῇ ἀπὸ τῶν συγγραμμάτων τῆς ἰατροδικαστικῆς. Ἐπειδὴ ὅμως πολὺς μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν λόγος ἐγένετο περὶ τοῦ εἴδους τούτου τοῦ θανάτου, μεγάλαι ἀνεφύησαν μεταξὺ τῶν ἰατρῶν καὶ χημικῶν συζητήσεις, εἰς ἀντιφατικὰ τὸ πλεῖστον ἀπολήξασαι συμπεράσματα, οὐκ ὀλίγοι ἔτι καὶ νῦν ὑπάρχουσιν οἱ πιστεύοντες εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος μετὰ τὰ ὁριστικὰ καὶ θετικὰ πειράματα τῶν Liebig, Bischoff, Tardieu κ. α., ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ εἰς τὴν ἰατρικὴν τῶν Παρισίων ἀκαδημίαν τῷ 1877 ὑπεβλήθη παρατήρησις μετὰ κρίσεων αὐτομάτου καύσεως· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς φυσικὰς ἐν γένει ἐπιστήμας, καὶ μάλιστα, ὅταν αὗται ἐφαρμόζωνται εἰς κοινωνικὰ ζητήματα, οὐδόλως ἐπιτρέπεται ὁ δογματισμὸς καὶ τὸ *αὐτὸς ἔφα*, ἐκθέτομεν ὅσον οἷόν τε λεπτομερέστερον, ἀλλὰ καὶ συντομώτερον, καὶ ὑπὸ ἱστορικήν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν τὰ εἰς τὴν αὐτόματον καῦσιν ἀφορῶντα, ὅπως παρέξωμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν τὴν δέουσαν ὕλην διὰ τὴν λύσιν τῶν τυχὸν παρουσιασθησομένων εἰς τὴν ἰατροδικαστικὴν αὐτῶν πρᾶξιν τοιαύτης φύσεως ζητημάτων.

Ὁ ὅρος αὐτόματος τοῦ ἀνθρώπου καῦσις κυριολεκτικῶς δηλοῖ ἴδιον καύσεως εἶδος, προκαλουμένης *χωρὶς γνωστῆς αἰτίας* εἴτε εἰς τὰ ἔξω εἴτε εἰς τὰ ἔσω τοῦ σώματος· ἀλλὰ δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ σημασία ἣν ὁ ὅρος οὗτος ἔχει εἰς τὴν ἰατροδικαστικήν· διὰ τοῦ ὅρου τούτου νοοῦμεν καῦσιν μέρους ἢ καὶ σχεδὸν ὁλοκλήρου τοῦ σώματος, προκαλουμένην ὑπὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀμέσου ἐπαφῆς διαπύρου σώματος καὶ μὴ διατελοῦσαν εἰς ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἀσθενὲς τοῦ διαπύρου σώματος. Ἀναφέρονται ὅμως περιστάσεις τινὲς ὡς ἡ ἐξῆς, καθ' ἣν παρατηρεῖται ὅλως αὐτόματος τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σώματος ἀνάφλεξις, ἀλλ' ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε ὅμοιαι περιστάσεις οὐδόλως παρετηρήθησαν πλέον, δικαιούμεθα νὰ δυσπιστῶμεν εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος.

Παρατήρησις 66. — Ὁ ἰατρὸς Grabuer-Maraschin εἰς ὑπόμνημα δημοσιευθὲν τῷ 1823 ἀναφέρει τὴν παρατήρησιν ταύτην, ληφθεῖσαν ἐκ τῆς Gazetta di Milano. Περὶ τὴν 4 τῆς ἑσπέρας ὥραν τῆς 7 σεπτεμβρίου 1822 ὁ P. Reyneteau, κλειδοποιός, εἰς τὸ χωρίον Léegnon, δύο λεύγας μακρὰν τῆς Βουρδιγάλης, τεσσαρακοντούτης, ἐγκρατὴς καὶ εὔρωστος, ἐπανέκαμπτεν εἰς τὰ ἴδια ἐκ Βουρδιγάλης· εἰς ἀπόστασιν δὲ τετάρτου λεύγης ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἠσθάνθη ἰσχυρὰν κατὰ τὸν μηρὸν πλῆξιν. Στραφεὶς οὐδένα εἶδεν· ἔφερε δὲ τὴν χεῖρα εἰς τὸ πληγὲν μέρος καὶ ἀμέσως ὁ λιχανὸς αὐτοῦ ἐκαλύφθη ὑπὸ φλογὸς κινητῆς καὶ κυανιζούσης, ἣν ἐζήτησε ν' ἀποσβέσῃ κινῶν τὴν χεῖρα, ἀλλὰ τοὐναντίον ἥναψε καὶ ὁ μέσος δάκτυλος. Ἐκπλαγεὶς ἔφερε τὴν χεῖρα ἐν τῷ θυλακίῳ τῆς ἀναξυρίδος αὐτοῦ, ἥτις ἤρξατο καίουσα. Γονυπετήσας τὴν μὲν καίουσαν χεῖρα θέτει ἐν τῇ ἄμμῳ, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας πειρᾶται ν' ἀποσβέσῃ τὴν ἀναξυρίδα αὐτοῦ, ἥτις ἔκαιε μολαταῦτα· κατώρθωσε δέ, ἀφοῦ πολλάκις ἐβύθισε τὴν καίουσαν χεῖρα ἐντὸς ὕδατος, ν' ἀποσβέσῃ αὐτήν. Μετά τινας ἡμέρας τὰ τῶν δακτύλων ἐγκαύματα ἰάθησαν.

Καὶ ἡ ἑξῆς παρατήρησις δύναται ἐπίσης νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος τῆς κυριολεκτικῶς αὐτομάτου καύσεως, ἂν καὶ ἴσως ὑπάρχουσιν ἀμφιβολίαι τινές.

Παρατήρησις 67. — Περὶ τὰ τέλη ὀκτωβρίου 1839 ὁ Bubbe Lievin, στρατιωτικὸς ἰατρὸς ἐν Ἀφρικῇ, ἐκλήθη παρά τινι μαύρῳ Ἀβδουλὰχ Βὲν Ἀλῆ, ἡλικίας ἐτῶν 45-50, λίαν εὐσάρκῳ. Εὗρεν αὐτὸν εἰς βαθὺ κῶμα ἕνεκα καταχρήσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἐξ οὗ τῇ καταλλήλῳ θεραπείᾳ ἰάθη. Ἐπανέλαβε δὲ τὸν τῆς κραιπάλης βίον αὐτοῦ, ὅτε μετὰ ἕνα μῆνα ὁ αὐτὸς ἰατρὸς ἐκλήθη καὶ πάλιν, καὶ εὗρε χαμαὶ τὸ πτῶμα τοῦ μαύρου κατὰ τὰ τρία τέταρτα κατεστραμμένον, μέλαν, ἀπηνθρακωμένον, ἀναδίδον ὀσμὴν ἐμπυρευματικήν. Ἔμαθε δὲ ὁ ἰατρὸς τὰ ἑξῆς· ὅτι ὁ παθὼν μετενεχθεὶς μεθύων κατεκλίθη· ἐν μέσαις δὲ νύκταις ὀσμὴ πυρκαϊᾶς ἀφύπνισε τὸν πατέρα, ὅστις εὗρε τὸν υἱὸν ὑπὸ τὸ κράτος τρομερῶν πόνων, αἰτιώμενον ὅτι φλέγεται, κατέβρεξαν αὐτὸν δι' ὕδατος, ἀλλὰ χωρὶς ἀποτελέσματος, κυανίζουσα δὲ φλὸξ περιεφέρετο ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ, προκαλοῦσα τρομερὰ ἐγκαύματα.

Παραθέτομεν καὶ τὴν ἑξῆς παρατήρησιν τοῦ ἰατροῦ Bertholle (1), ἥτις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἐξήγησιν τῆς κυριολεκτικῶς αὐτομάτου καύσεως.

---

(1) Annales d' Hygiène etc. 1871. Janvier. Σελ. 228.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

Παρατήρησις 68. — Περὶ τὴν 8 τῆς ἑσπέρας ὥραν τῆς 1ης αὐγούστου 1869 ἐκλήθη ὁ Bertholle ὑπὸ τοῦ ἀστυνόμου ὅπως συνοδεύσῃ αὐτὸν εἰς τὴν ὁδὸν Lemercier ἀρ. 79 καὶ βεβαιώσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου γυναικός, εὑρεθείσης ἀπηνθρακωμένης ἐν τῷ δωματίῳ αὐτῆς. Εἰσερχόμενοι ἐν τῷ δωματίῳ ἠσθάνθημεν πνιγηρὰν καὶ δυσώδη ἀτμοσφαῖραν, εὕρομεν δὲ τὸ λείψανον τῆς γυναικὸς κατακεκλιμένον ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν πλάγιον μεταξὺ τῆς ἑστίας καὶ τῆς κλίνης, ἀπεχούσης ὅσον 0μ,70. Ἡ κεφαλὴ κατὰ τὸ ἥμισυ εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν κλίνην, αἱ δὲ κνῆμαι ἐκείντο ἐγκαρσίως πρὸς τὴν ἑστίαν, ἥτις δὲν εἶχε πῦρ, τὸ δὲ παραπέτασμα αὐτῆς ἦτο κατεβιβασμένον. Τὸ πάτωμα ἦτο ἐντελῶς κατεστραμμένον, μᾶλλον δὲ ἀπηνθρακωμένον ἢ κεκαυμένον, ἀπετέλει δὲ ὑπὸ τὸ σῶμα λάκκον ἑκατοστῶν τινων τοῦ μέτρου ἐκτάσεως, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο τεμάχια ὀστῶν, πλευραί, μία χεὶρ, καὶ ἕτερα λείψανα ἀτελῶς κεκαυμένα. Ἡ κεφαλὴ ἦτο ἐξωδηκυῖα, ἐρυθρά, ἰοειδής, οὐδὲν ὅμως ἴχνος ἐγκαύματος ἔφερεν, ὡς ἐπίσης τὸ πρόσωπον καὶ τὰ χείλη, ἡ κόμη εἰς τὸ ὀπίσθιον τῆς κεφαλῆς ἀνηρτημένη ἦτο ἀνέπαφος, ὁ λαιμὸς καὶ τὸ ἀνώτερον τοῦ κορμοῦ μέρος ἀνέπαφα ἐκαλύπτοντο μόνον ὑπὸ μελανῆς τέφρας, ἥτις ἐφαίνετο ὅτι ἦτο τὸ ὑπόλειμμα τῶν ἐνδυμάτων. Ὁ ἀριστερὸς βραχίων εἶχεν ἐντελῶς ἐξαρθρωθῆ ἀπὸ τῆς ὠμοπλάτης, τὰ δὲ λείψανα αὐτοῦ πιθανῶς εὑρίσκοντο ἐν τῷ προσημειωθέντι λάκκῳ. Ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος ἔλειπεν ἡ ἄκρα χεὶρ, ἀπεξαρθρηθεῖσα κατὰ τὸν καρπόν, διὰ τῆς κατ' ἀγκῶνα ἀρθρώσεως, ὅλως ἠνεῳγμένης, ἐφαίνετο τὸ γυμνὸν ὠλέκρανον· οἱ μῦς ὅμως τοῦ τε ἀντιβραχίου καὶ τοῦ βραχίονος δὲν ἦτο κατεστραμμένοι. Τὸ πλάγιον ἀριστερόν, καὶ μέγα μέρος τοῦ προσθίου τοιχώματος τοῦ θώρακος ἦτο ἐμπεπιεσμένα, ὅλως ἠνεῳγμένα, τῶν δ' ἐν αὐτοῖς ὀργάνων οὐδὲ ἴχνος παρετηρεῖτο. Αἱ κατώτεραι πλευραὶ κατὰ μέγα μέρος ἀποκεκολλημέναι, τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας κατεστραμμένα, τὰ δ' ἐν αὐτῇ ὄργανα μεταβεβλημένα εἰς πιαρμέλαν ἦτο προσκεκολλημένα εἰς τὴν σπονδυλικὴν στήλην, ἔμενον δὲ μόνον τὰ ὀστᾶ αὐτῆς, τῶν μυῶν καὶ τῶν ἀπονευρώσεων ἐντελῶς καταστραφέντων. Τουταὐτὸ παρετηρεῖτο καὶ εἰς τὴν λεκάνην, ἧς μόνον τὰ ὀστᾶ ἀπέμενον. Τὰ δύο κάτω ἄκρα ἀπὸ τοῦ μηροῦ ἦτο ἀκέραια, τὸ δέρμα ἐκαλύπτετο ὑπὸ μελανῆς τέφρας, οὐδὲν ὅμως ἔφερεν ἴχνος φλυκταινῶν.

Ἐκ τοῦ ἀναμνηστικοῦ ἐπορίσθημεν ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη, 37 ἐτῶν ἡλικίας, κατεχρᾶτο τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, καὶ ἰδίᾳ ῥακῆς καὶ ἀψινθίου· τὴν ἡμέραν ταύτην ἔπινεν ἀπὸ τῆς 5ης πρωϊνῆς ὥρας. Ὁ δὲ σύζυγος καταθέτει ὅτι συχνάκις τὴν ἑσπέραν κατελαμβάνετο ὑπὸ νευρικοῦ σπασμωδικοῦ τρόμου. Ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἴδια τὴν 5ην τῆς ἑσπέρας ὥραν, τὴν δὲ 7ην, ἤτοι μετὰ δύο ὥρας, ὁ σύζυγος θελήσας ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν τοῦ δωματίου εὗρεν αὐτὴν τοσοῦτον καίουσαν, ὥστε ἠσθάνθη αἴσθημα καύσεως. Ἀ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μέσως ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ εἰσῆλθον διὰ τοῦ παραθύρου· εὗρον δὲ τὸ λείψανον εἰς ἣν περιεγράψαμεν θέσιν καὶ κατάστασιν, τὸ δὲ πάτωμα ἔκαιεν εἰσέτι χωρὶς φλογὸς περὶ τὸ σῶμα. Ἐν τῷ δωματίῳ οὐδὲν ὑπῆρχεν ἴχνος πυρκαϊᾶς, αἱ στρωμναί, τὰ καλύμματα, τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης οὐδόλως εἶχον προσβληθῇ ὑπὸ τοῦ πυρός, ἂν καὶ ἡ κεφαλὴ ἔκειτο ὑπὸ τὴν κλίνην. Πλησίον τοῦ πτώματος οὐδὲν σῶμα καῖον ἢ δυνάμενον νὰ καίῃ πρότερον εὑρέθη καὶ τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ μεταδώσῃ τὸ πῦρ, ἡ ἑστία ἦτο κενή, τὸ δὲ παραπέτασμα αὐτῆς κατεβιβασμένον· οὔτε κηρίον, οὔτε κηροπήγιον, οὔτε πύραυνον, οὔτε πυρεῖα εὑρέθησαν, δυνάμενα νὰ ἐνδείξωσι τὴν πηγὴν τοῦ πυρός, ἀλλ' οὔτε κρότος ἢ κραυγὴ ἠκούσθη ὑπὸ τῶν γειτόνων ἢ ὑπὸ τοῦ οἰνεμπόρου, τοῦ εὑρισκομένου ἀμέσως ὑπὸ τὸ δωμάτιον, οἱ δὲ καταντικρὺ γείτονες δὲν διέκριναν λάμψιν, καπνὸν ἢ ὀλόγα, δυνάμενα νὰ διεγείρωσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν.

Ἀποφεύγοντες νὰ ἐκθέσωμεν ἑτέρας παρατηρήσεις ὁμοίας φύσεως ἠδυνάμεθα νὰ ἀναγράψωμεν δίκην πίνακος τὰς 20 παρατηρήσεις ἃς ὁ Devergie (1) συνέλεξεν καὶ αἵτινες, κατ' αὐτὸν μόνον ἴσως τὴν σήμερον ἐνθερμον ὑπερασπιστὴν τῆς αὐτομάτου καύσεως, συντελοῦσιν εἰς βεβαίωσιν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ καὶ τοῦτο θεωροῦμεν περιττόν.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην ἀφήγησιν τῶν ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἀναγραφομένων κυριωτέρων περιστάσεων τῆς αὐτομάτου καύσεως ἐπιχειροῦμεν κατὰ τοὺς συγγραφεῖς τὴν περιγραφὴν τῶν περιστάσεων καθ' ἃς αὗται συμβαίνουσιν. Αἱ αὐτόματοι καύσεις συχνότεραι ἀναφέρονται εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα καὶ δὴ κατὰ τοὺς βαρεῖς χειμῶνας. Αἱ δὲ προδιαθέτουσαι αἰτίαι εἶναι, ἡ περὶ τὰ οἰνοπνευματώδη κατάχρησις, κατὰ τὸν Devergie μάλιστα θεωρητέα ὡς γενική, ἅτε δὴ παρατηρηθεῖσα εἰς 20 περιστάσεις 17κις. Κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, ἐν οἷς καὶ ὁ Lair, προδιαθέτουσα αἰτία θεωρεῖται ἡ πολυσαρκία· οὐδὲν ἧττον ὅμως ὑπόκεινται εἰς ταύτην καὶ οἱ ξηροὶ καὶ ἰσχνοί. Μᾶλλον ἐπιρρεπεῖς εἶναι αἱ γυναῖκες· ὁ λόγος φαίνεται δυσεξήγητος. Κατὰ τοὺς παραδεχομένους ὅτι ἡ αἰτία τοῦ συμβάντος ὀφείλεται εἰς τὴν κατάχρησιν τῶν οἰνοπνευμάτων, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ γυναῖκες, ὅπως εἰς ἅπαντα αὐτῶν τὰ πάθη, ἐπιδίδονται καὶ εἰς τὴν μέθην μετὰ μείζονος ὁρμῆς, συνεπῶς ὑπόκεινται μᾶλλον εἰς τὴν καῦσιν, οὐδὲν ἧττον ὅμως συντελεῖ καὶ ἡ ἕξις. Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, αὕτη τυχαίως θεωρεῖται ὡς προδιαθέτουσα αἰτία, διότι σπανίως παρατηροῦνται γυναῖκες ἐπιδοθεῖσαι εἰς τὴν μέθην πρὸ τῆς ὡρίμου ἡλικίας, ἐπομένως παρατηρεῖται μεταξὺ τοῦ 50 καὶ 80 ἔτους, ὁπότε ἡ ἀπὸ τοῦ δέρματος ἐξάτμισις εἶναι πολλῷ μικροτέρα, τοῦθ' ὅπερ συνάδει καὶ πρὸς τὴν ὥραν

(1) *Devergie.* — Αὐτόθι. Τόμ. Β'. Σελ. 806.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

τοῦ ἔτους, καθ' ἣν συχνότερον παρατηρεῖται ἡ αὐτόματος καῦσις

Αἱ δὲ ἄμεσοι αἰτίαι εἶναι ἡ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλη προσέγγισις καίον τος σώματος, ὡς κηρίου, λυχνίας, πυραύνου, καπνοσύριγγος, πυρὸς μετρίο ἑστίας· οὐδέποτε δὲ παρατηρεῖται ἀναλογία μεταξὺ τοῦ πυρὸς καὶ τῆ ἐντάσεως τοῦ ἐγκαύματος.

Παρετηρήθη εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς αὐτομάτου καύσεως καταληφθέντας φλὸ κυανίζουσα, ἐπινεμομένη τάχιστα ἅπαντα τοῦ σώματος τὰ μέρη ἢ κα ἐνίοτε περιοριζομένη εἴς τι μέρος. Πάντοτε δὲ ἡ φλὸξ αὕτη παραμένει μέ χρι τῆς ἐντελοῦς τῶν μερῶν ἀπανθρακώσεως, μὴ ἀποσβεννυμένη δι' ὕδα τος· συγχρόνως δὲ ὀσμὴ ἰσχυρὰ καὶ δυσάρεστος πληροῖ τὸ δωμάτιον παρεμφερὴς πρὸς τὸ καῖον κέρας, ἅμα δὲ καπνὸς παχύς, μέλας ἐπικολ λᾶται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐπίπλων δίκην λιπαρᾶς ὕλης καὶ λίαν κά κοσμος. Εἰς τὰς πολλὰς τῶν περιστάσεων ἡ καῦσις παύεται ἀφοῦ ἅπασα αἱ σάρκες μεταβληθῶσιν εἰς τέφραν ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ὀστᾶ· πλὴν τ τοιοῦτον φαίνεται ὑπερβολή, διότι πρὸς ἀποτέφρωσιν τῶν ὀστῶν ἀπαιτεῖ ται μεγίστη θερμότης. Καὶ μετὰ τὴν τελείαν τοῦ σώματος ἀπανθράκωσι εὑρίσκεται ὀλιγίστη τὸ ποσὸν τέφρα ὡς ὑπόλειμμα, τὸ πᾶν δὲ ὡς τὰ πολ λὰ ἀποπερατοῦται ἐντὸς 1 καὶ $^1/_2$ ὥρας, λίαν δὲ σπανίως τὰ ἐν τῷ δω ματίῳ ἔπιπλα καίονται. Σημειωτέον τέλος ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ ἃς ἡ αὐτόματος καῦσις δὲν εἶναι γενική.

Τοιαῦτα τὰ ἀποτελέσματα τῆς αὐτομάτου καύσεως· ὁ δὲ λόγος καθ ὃν τρόπον αὕτη συμβαίνει διαφόρως ἡρμηνεύθη· οὕτω ὁ Dupuytren (1 ἐκτίθησιν τὰ πράγματα ὡς ἑξῆς· «Τὸ οἰνόπνευμα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐ τοῖς ἱστοῖς εἰσδύσεως αὐτοῦ οὐδόλως συμβάλλει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆ καύσεως. Καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ πτώματα ἦτο σπάνια, δημόσια δὲ ἀνατο μικὰ ἀμφιθέατρα ἔλειπον, πολλάκις ἔκαυσα λείψανα ἀναταμέντων πτω μάτων διά τινων μόνον τεμαχίων ξύλου, ἀφ' ἑσπέρας μέχρι πρωΐας τ πᾶν κατεστρέφετο προστιθεμένων λιπωδῶν τινων οὐσιῶν, αἵτινες ἀναλό γως τῆς ποσότητος αὐτῶν ἐπέσπευδον τὴν καῦσιν. . . . .»

«Ἰδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ τὰ πράγματα ὡς τὰ πολλὰ συμβαίνουσι. Γυν τις μεταβαίνει εἰς τὰ ἴδια, ἀφοῦ ἔπιε δαψιλῶς οἰνοπνευματῶδες ποτόν Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι ψυχρά, ἀνάπτει πῦρ, κάθηται ἐπὶ ἕδρα ἔχουσα πύραυνον ὑπὸ τοὺς πόδας. Βαθμηδὸν ἐπιγίνεται κωματικὴ κατά στασις ἀπὸ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιπροστίθετο καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ἀνθράκων ἀσφυξία. Τὰ ἐνδύματα ἄρχονται καίοντα, γυνὴ ἀναισθητεῖ, τὸ πῦρ ἀλίσκει τὰ ἐνδύματα καὶ κατακαίει αὐτά, τ δέρμα καίει, ἡ ἀπανθρακουμένη ἐπιδερμὶς ῥήγνυται, τὸ λίπος τήκετα

(1) *Dupuytren.*—Leçons Cliniques. Lancette française. 1830. Février. Ἀρ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ῥέει εἰς τὰ ἐκτός, μέρος αὐτοῦ καταῤῥέει ἐπὶ τοῦ πατώματος, τὸ δὲ ὑπόλοιπον χρησιμεύει ὅπως ὑποθάλπῃ τὸ πῦρ, τὴν δὲ πρωΐαν τὸ πᾶν εἶναι κατεστραμμένον. Ἰδοὺ λοιπὸν τίνι τρόπῳ τὸ οἰνόπνευμα ἐπήνεγκε τὴν καῦσιν, προκαλέσαν τὸ κῶμα οὐχὶ δὲ καὶ ἀμάλγαμα μετὰ τῶν ἱστῶν τοῦ σώματος ».

Ἡ θεωρία τοῦ Dupuytren ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν μὲν τοῦ οἰνοπνεύματος εἶναι ὀρθή, ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν ὅμως τοῦ λίπους, καθ' ἃ μεταγενέστερα πειράμαται ἀπέδειξαν, ἀπομακρύνεται τῆς ἀληθείας. Τὴν δὲ κυανίζουσαν φλόγα ὁ Dupuytren θεωρεῖ ὡς μὴ χαρακτηριστικὴν τῆς αὐτομάτου καύσεως, καθότι τὸ θέρος εἰς τὰ ἀνατομικὰ ἀμφιθέατρα παρατηρεῖται συχνότατα τὴν νύκτα ὁμοία φωσφορώδης λάμψις· συγχρόνως δὲ ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς εἴτε ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ἀσθενείας, εἴτε ὡς ἐξ ἄλλων αἰτίων ἀναπτύσσονται εὔφλεκτα ἀέρια εἰς τὰ πτώματα καίοντα διὰ κυανιζούσης φλογός. Τοιαύτην περίστασιν ἀναφέρει ὁ Baily (1), παρατηρηθεῖσαν κατὰ τὴν νεκροτομὴν ἀῤῥώστου, θανόντος ὑπὸ βαρέος πυρετοῦ.

Ὁ Mare παραδέχεται ὅτι ἀναπτύσσεται εὔφλεκτον ἀέριον, πληροῦν τὰ κύτταρα τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ καὶ συντελοῦν καὶ εἰς τὴν φλέξιν καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῆς καύσεως, φέρων εἰς ὑποστήριξιν τὴν ὑπὸ τοῦ Baily παρατηρηθεῖσαν περίπτωσιν καὶ ἑτέρας προγενεστέρας αὐτῆς, καὶ ὅτι διὰ τὴν αὐτόματον καῦσιν ἀπαιτεῖται ἡ προσέγγισις καίοντος σώματος· συμβάλλει δὲ εἰς τὴν ἔκλυσιν τῶν τοιούτων εὐφλέκτων ἀερίων τὰ μάλιστα ἡ κατάχρησις τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Τοιαῦται αἱ περὶ αὐτομάτου καύσεως τῶν ἰατρῶν δοξασίαι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν κεφαλαίῳ συνοψίζομεν τὰ ἑξῆς·

1. Ἔκτασις καὶ βάθος τῶν ἐγκαυμάτων συγκριτικῶς πρὸς τὴν λίαν μικρὰν ἀναλογίαν τοῦ διαπύρου σώματος ὅπερ ἐπέδρασεν.

2. Οἱ εἰς τὴν αὐτόματον καῦσιν ὑποπεσόντες ὑπέκειντο εἰς κατάχρησιν περὶ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά.

3. Ἡ αὐτόματος καῦσις ἀπαντᾷ συχνότατα εἰς τὰς γυναῖκας, λίαν δὲ σπανίως εἰς τοὺς ἄνδρας.

4. Αἱ παθοῦσαι γυναῖκες ἦτο ἄπασαι προβεβηκυῖαι τὴν ἡλικίαν.

5. Πάντοτε συνυπῆρξεν αἰτία τυχαία χρησιμεύσασα ὡς πρόφασις.

6. Εἰς τινας περιστάσεις ἡ καῦσις ὑπῆρξε τοσοῦτον βαθεῖα καὶ ἐντελής, ὥστε μόνον τέφρα ἀπέμεινεν ἐκ τοῦ ὅλου σώματος δίκην λίπους μελανοῦ καὶ παχέος.

7. Καίτοι καταβιβρωσκομένων ὑπὸ τῆς καύσεως τῶν σαρκῶν καὶ τῆς

(1) Révue Médicale. 1831. Janvier. Σελ. 152.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρο

πιμελῆς ἐν γένει, τὰ περὶ τὸ καῖον σῶμα εὔφλεκτα ἀντικείμενα μένουσιν ἀνέπαφα.

8. Ἡ φλόξ, ὁσάκις αὕτη ἐγένετο καταφανής, ἔσχε πάντοτε τὸν αὐτὸν χρωματισμὸν καὶ τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα τοῦ μὴ ἀποσβέννυσθαι.

Τοιαῦτα τὰ ὑπὸ τῶν συγγραφέων γραφόμενα εἰς τὸ περὶ αὐτομάτου καύσεως κεφάλαιον μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὅτε οἱ δοκιμώτεροι τῶν ἰατροδικαστῶν πραγματευόμενοι περὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου προτάττουσι τὰ ἑξῆς· « Λυπηρὸν νὰ ἦναί τις ὑποχρεωμένος ἐν σπουδαίῳ ἐπιστημονικῷ συγγράμματι τῷ 1861 νὰ ποιῆται εἰσέτι λόγον περὶ τοῦ μύθου τῆς *αὐτομάτου καύσεως*, ἣν οὐδεὶς ποτε παρετήρησε, καὶ τῆς ὁποίας τὰ δῆθεν τεκμήρια στηρίζονται εἰς διηγήσεις ἀδαῶν τῆς ἐπιστήμης, εἰς παράλογα τῶν ἐφημερίδων ἀνέκδοτα, καταῤῥέοντα μετὰ ὁπωσοῦν σπουδαίαν κριτικὴν ἐξέτασιν » (1). Ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ἑξῆς· « Μετὰ λύπης ἀναλαμβάνω νὰ προαναγγείλω τοὺς ἰατροδικαστὰς περὶ ἀπάτης, ἣν ἐνόμιζα λίαν ὁριστικῶς λυθεῖσαν (2), καὶ συνισταμένην εἰς τὸ ν' ἀποδοθῇ ὁ θάνατος ἀνθρώπου καέντος ἕνεκα πυρκαϊᾶς, ἀποτόκου ἀμελείας εἰς ὑποτιθεμένην αὐτόματον καῦσιν. Ὀχληρὸν δι' ἐμὲ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὰ ἀναμφισβήτητα ἐπιχειρήματα δι' ὧν διὰ παντὸς διαγράφεται ἀπὸ τῆς γλώσσης τῆς ἐπιστήμης ἡ φαντασιώδης αὕτη ἔκφρασις· καὶ ἐνταῦθα δὲ οὐδόλως θὰ ἐποιούμην περὶ τούτου λόγον, ἂν μὴ ἐσχάτως ἤκουον νὰ γίνηται λόγος εἰς τὴν περὶ οἰνοπνευματισμοῦ συζήτησιν ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τῆς ἰατρικῆς (3), καὶ ἂν μὴ ἐδη μοσιεύετο ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον νέα περίπτωσις ὁμοίας φύσεως (4) . . . » (5)

Αἰτία τῆς τοιαύτης τῶν γνωμῶν μεταβολῆς ὑπῆρξεν ἡ δολοφονία τῆς κομήσσης Goerlitz, συμβᾶσα τὴν 13 ἰουνίου 1847 ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου διὰ τρόπου τοιούτου ὥστε ἐνομίσθη ὅτι ὁ θάνατος προῆλθεν ἐξ αὐτομάτου καύσεως. Ἡ μετὰ μεγάλης ὅμως ἐπιστασίας γενομένη ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ ἰδίως αἱ μελέται καὶ τὰ πειράματα τῶν Liebig, Bischoff, Tardieu καὶ Ῥώττα, λαβόντων μέρος εἰς τὴν περὶ τούτου ἰατροδικαστικὴν ἔκθεσιν, οὐ μόνον κατέδειξαν ὅτι ἡ νομιζομένη αὐτόματος καῦσις τῆς κομήσσης Goerlitz ἦτο στυγερὸν ἔγκλημα, διαπραχθὲν ἐκ προμελέτης καὶ ὑπὸ περιστάσεις ὅπως καλύψωσι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ ὅτι αὐτόματος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καῦσις, ὅπως μέχρι τοῦδε κοινῶς ἐπιστεύετο, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμβῇ.

(1) *Casper*. — Αὐτόθι. Γαλλ. μετάφρ. Τόμ. Β'. Σελ. 227. Καὶ *Casper*. von Liman 1871. Τόμ. Β'. Σελ. 333.

(2) *A. Tardieu et. X. Rotta*. — Rélation médicolégale de l'assassinat de la comtesse de Goerlitz. Annal. d' Hyg. etc. 1re Série. Τόμ. 44. Σελ. 191.

(3) *Bulletin de l' Acad. de Médecine*. — 1871. Τόμ. ΛΣΤ'. Σελ. 8.

(4) Annales etc. 2 Série. Τόμ. ΛΕ'. Σελ. 228.

(5) *Tardieu*.—Etude Médicolég. sur les blessures par imprud. Paris 1871. Σελ. 168.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λίαν μακρὸν καὶ ἄσκοπον θὰ ἦτο νὰ ἐπιλαμβανώμεθα ἐνταῦθα τῆς παραθέσεως τῶν διαφόρων ἰατροδικαστικῶν ἐκθέσεων, τῶν συνταχθεισῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν δολοφονίαν τῆς κομήσσης Goerlitz, ὡς καὶ τὰ διάφορα πειράματα, τὰ ἐπιχειρηθέντα ἰδίως ὑπὸ τῶν Liebig καὶ Bischoff πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, ἀφοῦ ὡς φρονοῦμεν τὴν σήμερον δὲν δύναται ν' ἀπομένῃ ἀμφιβολία τις περὶ τούτου. Ὀφείλομεν ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπάρχουσί τινες περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα δύναται νὰ ὑποθάλψῃ τὸ ἄπαξ εἰς αὐτὸ μεταδοθὲν πῦρ. Ποῖαι ὅμως αἱ περιστάσεις αὗται, καθ' ἃς τὸ τοιοῦτο συμβαίνει, εἶναι ἄγνωστοι μέχρι τοῦ νῦν· οὐδέποτε ὅμως δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αὗται συντελοῦσι καὶ εἰς τὴν ὁλοσχερῆ τοῦ σώματος καῦσιν καθ' ὃν τινες τῶν συγγραφέων περιγράφουσι τρόπον, καὶ ὅτι εἰς τοιαύτης φύσεως περιστάσεις ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς μετὰ πολλῆς τῆς προσοχῆς νὰ ἀναζητῇ καὶ ἀνευρίσκῃ τὴν κυρίαν τοῦ θανάτου αἰτίαν, κειμένην ἀλλαχοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

Ὑπὸ τὸν ὅρον *αἰκίαι* καὶ *κακώσεις* σημαίνεται βλάβη διά τιτρώσκοντος ὀργάνου, μηχανικῶς ἢ καὶ χημικῶς δρῶντος, ἐνεργουμένη, καὶ εἴτε διὰ μωλώπων, ἐκδορῶν καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων, εἴτε διὰ τραυμάτων, εἴτε διὰ καταγμάτων καὶ ἐξαρθρώσεων καὶ διαστρεμμάτων, εἴτε δι' ἐγκαυμάτων χαρακτηριζομένη, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὸν θάνατον προκαλοῦσα.

Συμφώνως τῷ τε γράμματι καὶ τῷ πνεύματι τῆς Ποινικῆς νομοθεσίας (ἀρθ. 287. 288. 293. 300. 301. 307. 308. 310. 316) αἱ αἰκίαι καὶ κακώσεις ἐν γένει διαιροῦνται εἰς ἑκουσίας, καὶ ἀκουσίας ἢ τυχαίας καὶ ἐξ ἀμελείας· διὸ ἡ γενικὴ διαίρεσις·

α'. Αἰκίαι καὶ κακώσεις ἑκούσιαι.

β'. Ἀκούσιαι, τυχαῖαι καὶ ἐξ ἀμελείας.

Α'. Ἑκούσιαι.

Ἀποφεύγοντες τὴν διαιρεσιν αὐτῶν εἰς ἐλαφρὰς καὶ βαρείας ἢ θανατηφόρους καὶ μὴ τοιαύτας ἀκολουθοῦμεν, εἰς τὴν σπουδὴν αὐτῶν ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, τὴν στηριζομένην εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἰατροδικα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στοῦ καὶ εἰς τὰς ἑκάστοτε παρουσιαζομένας περιστάσεις διαίρεσιν ὡς ἑξῆς·

α'. Διάγνωσις τῆς καταστάσεως εἰς ἣν διατελεῖ ὁ παθών.

β'. Ὁρισμὸς τῆς φύσεως τῶν κακώσεων.

γ'. Ἐξέτασις τῶν αἰτίων αὐτῶν.

δ'. Προσδιορισμὸς τῶν ἀπὸ τῶν κακώσεων συνεπειῶν καὶ τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου.

ε'. Διευκρίνισις τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ἐπηνέχθησαν αἱ κακώσεις.

Α'. *Ἐξέτασις τοῦ παθόντος.* — Γίνεται ἢ ἐπὶ ζῶντος ἢ ἐπὶ πτώματος. Ἅμα τῇ λήψει τῆς ἐπὶ τούτῳ παραγγελίας ὁ ἰατρὸς ὀμνύει τὸν νενομισμένον ὅρκον, ἐν ἀνάγκῃ παραλαμβάνει μετ' αὐτοῦ ἀντιπρόσωπον τῆς ἐντειλάσης ἀρχῆς διὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ταὐτότητος, καὶ δὴ προκειμένου περὶ λειψάνου ἢ ἐξορύξεως τάφου.

Ἡ ἐξέτασις γίνεται τῇ συναινέσει τοῦ παθόντος· τούτου ἀρνουμένου, βία δὲν ἐπιτρέπεται. — Ἀποφυγὴ ἀφαιρέσεως ἐπιδέσμου τοῦ τραύματος, ὅτε καλεῖται ὁ θεραπεύων ἰατρός. — Ἀποφυγὴ χρήσεως ὅσον οἷόν τε τῆς μήλης. — Ἀκριβὴς ἐξέτασις ὁλοκλήρου τοῦ σώματος, περιγραφὴ λεπτομερὴς τῶν ἐπ' αὐτοῦ βλαβῶν, περιστρεφομένη καὶ εἰς τὸ πλῆθος, καὶ εἰς τὴν θέσιν, καὶ εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν. — Προκειμένου περὶ λειψάνου, μετὰ τῆς αὐτῆς προσοχῆς ἐνεργεῖται ἡ ἐπισκόπησις αὐτοῦ, περιγραφομένων ἁπασῶν τῶν λεπτομερειῶν, τῶν συντελουσῶν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, τίς ἡ τοῦ θανάτου αἰτία καὶ ἂν αἱ κακώσεις ἐγένοντο κατὰ τὴν ζωὴν ἢ μετὰ θάνατον. — Διὰ τὴν νεκροτομὴν ἀπαιτεῖται εἰδικὴ παραγγελία. — Ἡ νεκροτομὴ διαφέρει τῆς συνήθους καθότι ἀνοίγεται κατὰ πρῶτον ἡ φέρουσα τὰς κακώσεις κοιλότης, αἱ κακώσεις μετὰ προσοχῆς ἀνατέμνονται εἰς τὰ πέριξ ὡς καὶ τὰ κατάγματα. Ὑπαρχουσῶν ὑπονοιῶν δηλητηριάσεως, συλλέγονται καταλλήλως τὰ σπλάγχνα. — Παραλληλίζονται καὶ συσχετίζονται αἱ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν καλυμμάτων κακώσεις πρὸς τὰς τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ὡς ἐπίσης καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐνδυμάτων βλάβας. — Ἐξετάζονται αἱ κηλίδες καὶ ἡ θέσις τοῦ λειψάνου.

Β'. *Περὶ τῆς φύσεως τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων.* — Ἐξεταστέα, 1. Τὸ εἶδος τῆς βλάβης. — 2. Ἂν ἐξ ἐξωτερικῆς ἢ ἐσωτερικῆς προέρχεται αἰτίας. — 3. Ἂν κατὰ τὴν ζωὴν ἢ μετὰ θάνατον ἐγένετο.

1. *Προσδιορισμὸς τοῦ εἴδους τῆς βλάβης.* — Αἱ βλάβαι εἶναι θλάσματα, ἐκχυμώματα, ἐκδοραί, κορδύλαι, τραύματα, ἐξαρθρήματα, κατάγματα, διαστρέμματα. Ἀπάντων τούτων οἵ τε ὁρισμοὶ καὶ χαρακτῆρες εἶναι γνωστοὶ ἐκ τῆς χειρουργικῆς.

2. *Διάγνωσις τῶν ἐξ ἐσωτερικῆς ἀπὸ τῶν ἐξ ἐξωτερικῆς αἰτίας βλαβῶν.* — Αἱ ἐξ ἐσωτερικῆς αἰτίας βλάβαι, αἱ μετὰ τῶν ἐξ ἐξωτερικῆς συγχεόμεναι ἐνίοτε, εἶναι ἡ πορφύρα, τὸ σκορβοῦτον, ἡ αἱμοφιλία, τὸ ὀζῶ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δες ἐρύθημα, τὰ ἕλκη κτλ. Εὐκόλως ὅμως διαγιγνώσκονται ἐκ τῶν εἰδικῶν χαρακτήρων, οὓς ἕκαστον τῶν νοσημάτων τούτων παρουσιάζει, καὶ δὴ ἐκ τοῦ πλήθους, τῆς ἕδρας, τοῦ σχήματος, τοῦ μεγέθους κτλ.

3. *Διάγνωσις τῶν κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον κακώσεων.* — Ἡ δυσκολία τῆς διαγνώσεως ἐγκειται εἰς τὰς ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου ἢ μετὰ θάνατον συντελουμένας κακώσεις· τὸ μόνον δὲ διαγνωστικὸν σημεῖον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ἡ θρόμβωσις τοῦ αἵματος καὶ ὁ βαθμὸς καὶ τὸ ποιὸν τῆς θρομβώσεως ταύτης· θρόμβοι μεγάλοι, συμπαγεῖς καὶ στερεοὶ συμπεφυκότες πρὸς τὰ χείλη τοῦ τραύματος ἐνδεικνύουσι τὸν πρὸ τοῦ θανάτου τραυματισμόν, θρόμβοι δὲ μικροί, μαλθακοί, εὔθριπτοι, μὴ συγκεκολλημένοι, τὸ ἐναντίον. Ὁ βαθμὸς τῆς ἐκ τοῦ τραυματισμοῦ ἀντιδράσεως καὶ τῆς πρὸς συνούλωσιν ἐπεξεργασίας συντελοῦσιν εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν παλαιοτέρων κακώσεων, διὰ δὲ τοὺς μώλωπας ὁ χρωματισμός.

Γ'. *Περὶ τῶν αἰτίων.* — 1. Φυσικὰ αἴτια. — 2. Ὁποῖον τὸ εἶδος τοῦ τρώσαντος ὀργάνου. — 3. Τὸ κατασχεθὲν ὅπλον εἶναι τὸ δράσαν.

1. *Φυσικὰ αἴτια.* — Εἰς ταῦτα ὑπάγονται αἱ τυχαῖαι καὶ ἐξ ἀμελείας κακώσεις, ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ.

2. *Ὁποῖον τὸ εἶδος τοῦ τρώσαντος ὀργάνου.* — Τὰ συνήθως τιτρώσκοντα ὄργανα εἶναι ἀμβλέα ἢ θλαστικά, τμητικά, νύσσοντα, δι' ἀποσπάσεως ἐνεργοῦντα καὶ πυροβόλα ὅπλα.

Ἀμβλέα ἢ θλαστικά. — Εἶναι πυγμή, χεῖρες, πόδες, ὄγκοι διάφοροι τό τε μέγεθος τὴν ὕλην καὶ τὸ σχῆμα, ὡς λίθοι, σίδηροι κτλ., ῥάβδοι ἐκ ξύλου ἢ μετάλλου. Ἐνεργοῦσι διὰ τοῦ βάρους καὶ τῆς δρώσης δυνάμεως, συμπιέζοντα καὶ συνθλίβοντα τοὺς ἱστούς, καὶ ἢ προκαλοῦσιν ἁπλῆν σύνθλιψιν *θλάσμα*, ἢ καὶ λύσιν τῆς συνεχείας *θλαστικὸν τραῦμα*. — Κύριος τοῦ θλάσματος χαρακτὴρ εἶναι ὁ μώλωψ, ἀναφαινόμενος ὡς τὰ πολλὰ ὥρας τινὰς ἢ καὶ βραδύτερον μετὰ τὸν τραυματισμὸν καὶ ὀφειλόμενος εἰς τὴν ἀπὸ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων ἔκχυσιν αἵματος ἐν τῷ ὑποδορείῳ κυτταρώδει ἱστῷ, ὅτε ἀποτελεῖται *ἔκχυμωμα διὰ διηθήσεως*, ἂν ἁπλῶς διηθεῖται τὸ αἷμα ἐν τῷ ἱστῷ χωρὶς ῥήξεως αὐτοῦ, ἢ *ἔκχυμωμα διὰ συλλογῆς* ἢ *αἱματώδης ὄγκος*, συλλεγομένου τοῦ αἵματος ἐν κολπώματι ἐκ ῥήξεως τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ. Τὸ διὰ *διηθήσεως ἔκχυμωμα* ἐν ἀρχῇ εἶναι μελανέρυθρον τὴν χροιάν, εἶτα τὴν 3 ἢ 4 ἡμέραν γίνεται κυανίζον, τὴν 6 δὲ ἢ 7 ἡμέραν κυανοπράσινον καὶ τὴν 10 ἢ 11 κίτρινον, μετὰ 15 δὲ ἕως 20 ἡμέρας ἐξαλείφεται πᾶς χρωματισμός. Ὁ *αἱματώδης ὄγκος*, ἄλλοτε ἄλλος τὴν ἰδέαν, χαρακτηρίζεται ὑπὸ ὄγκου ὑπεικτικοῦ καὶ κλυδάζοντος. — Τὸ *θλαστικὸν τραῦμα* γνωρίζεται διότι τὰ χείλη αὐτοῦ εἶναι ἀνώμαλα, παχέα, συντεθλασμένα, ἥκιστα ἢ οὐδόλως αἱμορραγεῖ, ἐνίοτε,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροι

ἂν κεῖται ἐπὶ στρογγύλου ὀστοῦ χωρὶς πολλῶν σαρκῶν ἢ γωνίας τινὸς ὀστείνης, παρεμφέρει πρὸς τραῦμα διὰ τμητικοῦ ὀργάνου. — Πλὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων τὰ θλαστικὰ ὄργανα ἐπάγονται καὶ *διακίνησιν* εἴτε ὅλου τοῦ σώματος εἴτε τοῦ πληγέντος καὶ τῶν ὑποκειμένων ὀργάνων, *θλάσμα* τῶν παρεγχυματωδῶν ὀργάνων, *σύντριψιν* τῶν ἰστῶν καὶ *ῥάρκην*. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς διακινήσεως καὶ τοῦ θλάσματος τῶν παρεγχυματωδῶν ὀργάνων εἶναι ἄλλοτε ἄλλα ἀναλόγως τῆς ἐπισημότητος τοῦ ὀργάνου καὶ τῶν λειτουργιῶν αὐτοῦ.

Τμητικά. — Εἶναι μαχαίριον, δρέπανον, ξυρός κτλ. Ἐνεργοῦσι τέμνοντα καὶ θλῶντα συγχρόνως. — Ἀποτέλεσμα ἀναγκαῖον αὐτῶν εἶναι *τραῦμα* ἐπίμηκες μετὰ χειλέων ὁμαλῶν, λείων, χωρὶς συνθλάσεως, αἱμορραγούντων μᾶλλον ἢ ἧττον ἀφθόνως. Μεταβάλλεται ἐνίοτε τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν σχῆμα ἕνεκα τῆς ἐλαστικότητος, τῆς τάσεως, τῆς συσταλτικότητος τοῦ ἱστοῦ, τοῦ μήκους τῶν ἰνῶν αὐτοῦ κτλ. Ὡς τὰ πολλὰ ἑνοῦνται διὰ τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἑνώσεως, ἀπεργαζόμενα οὐλὴν γραμμοειδῆ.

Νύσσοντα. — Εἶναι ἐν γένει αἰχμηρὰ ὄργανα. Ἐνεργοῦσιν ἀποχωρίζοντα καὶ διατιτρῶντα τὰ χάσματα τῶν ἰστῶν καὶ διατείνοντα τοὺς ἱστοὺς μέχρι ῥήξεως. Ἀποτελέσματα αὐτῶν εἶναι *τραῦμα* μικρὸν ἀλλὰ βαθύ, διατηροῦν ἐν μέρει τὸ σχῆμα τοῦ δράσαντος ὀργάνου, σπανίως προκαλοῦν σπουδαίας ἐξωτερικὰς αἱμορραγίας.

Ὄργανα ἀποσπῶντα. — Ὄνυχες, ὀδόντες, κέρατα, πέλεκυς, πτερὰ μηχανῶν κτλ. Ἐνεργοῦσι μετὰ μεγάλης βίας, ἀποσπῶντα τὰ μέρη, προκαλοῦσι δὲ *τραύματα* μεγάλα, κρημνώδη, ἀνώμαλα χωρὶς ἐπισήμου αἱμορραγίας, ἢ καὶ ἀποσπάσεις ὁλοκλήρου τοῦ μέλους.

Πυροβόλα ὅπλα. — Εἶναι πιστόλιον, πολύκροτον, τυφέκιον, τηλεβόλον, ὀβούζιον κτλ. Ἐνεργοῦσι διὰ μεγάλης βίας, συνθλῶντα καὶ διατιτρῶντα τοὺς ἱστούς. Ἡ γόμωσις ἀποτελεῖται ὑπὸ τῆς πυρίτιδος καὶ τοῦ βλήματος. — Ἡ *πυρῖτις* φλεγομένη ἀναπτύσσει θερμότητα, ἥτις εἰς τὰς ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐκπυρσοκροτήσεις ἐπάγεται ἐγκαύματα, δὲν ἀναφλέγεται ὅλη, τούτου δ' ἕνεκα ἐμπείρονται κόκκοι αὐτῆς εἰς τὸ δέρμα, ἐγκαταλιμπάνει ἄνθρακα ῥυπαίνοντα. — Τὸ *βλῆμα* εἶναι ἢ ἐνιαῖον ἢ πολλαπλοῦν. Τὸ *ἐνιαῖον* εἶναι ἢ σφαῖρα στρογγύλη ἢ κωνική, ἐκ σιδήρου, μολύβδου, κηροῦ, φελλοῦ κτλ.· ἀπεργάζεται 1, 2 ἢ καὶ πλείονας ὀπάς. Ἡ τῆς εἰσόδου ὀπὴ ἐκ τοῦ σύνεγγυς εἶναι ἀνώμαλος, μετὰ χειλέων εἰσεχόντων, ἀνωμάλων, ἐσχυσμένων, συντεθλασμένων, καὶ μείζων τῆς ἐξόδου, ἥτις εἶναι μᾶλλον κανονική· ἀπὸ ἀποστάσεως εἶναι ἡ τῆς εἰσόδου στρογγύλη, ὁμαλή, χωρὶς συνθλάσεως καὶ μικροτέρα τῆς ἐξόδου. — Τὸ *πολλαπλοῦν* βλῆμα ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως μίαν ἢ πλείονας ἀπεργάζεται ὀπὰς εἰσόδου. Καὶ μόνη πυρῖτις ἐκ τοῦ σύνεγγυς δυσάρεστα ἐπάγεται ἀποτελέσματα ὡς καὶ τὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βύσμα ἢ καὶ ἡ ἐκ φελλοῦ ἢ κηροῦ σφαῖρα. Ἡ διεύθυνσις τῆς σφαίρας ἐν τῷ σώματι εἶναι διάφορος ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως, τοῦ μεγέθους, τοῦ βάρους αὐτῆς καὶ ἀναλόγως τῶν μέσων δι' ὧν διέρχεται, ὁτὲ μὲν εὐθεῖα, ὁτὲ δὲ λοξὴ καὶ σκολιά. Πλήττουσα ὀστοῦν ἡ σφαῖρα ἢ ἐμπείρεται ἐν αὐτῷ, ἢ διατρυπᾷ ἢ συντρίβει αὐτό, ἢ αὐτὴ τέμνεται εἰς δύο ἢ πλείονα τεμάχια, ὅτε ἀπεργάζεται ἀναλόγους ὁπὰς ἐξόδου. Ἐνίοτε προκαλεῖ μεγάλας καὶ βαρείας τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων βλάβας χωρὶς ἐξωτερικῆς κακώσεως.

Τὰ φαινόμενα τῶν τραυμάτων τούτων εἶναι θλάσμα, αἱμορραγία μικρά, νάρκη τοῦ τρωθέντος μέρους. Δευτεροπαθῆ δέ, φλεγμονή, πύησις, κτλ. Ἐπιπλοκαί, φλεγμονὴ ἐκτεταμένη, αἱμορραγία ἐπιγενής, τέτανος, παράνοια, πυαιμία, ἐρυσίπελας κτλ.

3. *Τὸ κατασχεθὲν ὅπλον ἐπήγαγε τὰς κακώσεις;* — Ὡς τὰ πολλὰ τὸ ζήτημα λύεται διὰ τῆς παραβολῆς τοῦ ὅπλου πρὸς τὰς κακώσεις· οὐχὶ σπανίως ἡ ὄψις καὶ αἱ διαστάσεις τοῦ τραύματος μεταβάλλονται ἐπαισθητῶς ἐκ διαφόρων αἰτίων, ὥστε ἀποβαίνει δυσχερὴς ἡ λύσις τοῦ ζητήματος.

Δ'. *Περὶ τῶν συνεπειῶν τῶν κακώσεων.*

1. *Ὁποῖαι εἶναι ἢ δύνανται νὰ ἦναι αἱ τῶν κακώσεων ἐν γένει συνέπειαι.* — Συνέπειαι τῶν κακώσεων εἶναι ἡ ἴασις, ἡ στρεβλώσεις καὶ ποικίλα ἀρρωστήματα, ἢ θάνατος.

2. *Ἡ νόσος, ἡ ἀνικανότης ἢ ὁ θάνατος εἶναι ἄμεσος ἢ ἔμμεσος τῶν κακώσεων συνέπεια.* — Ὡς δόγμα τῆς ἐκτιμήσεως τῶν περιστάσεων εἰς λύσιν τοῦ παρόντος ζητήματος ἔστω τὸ ἀποδιδόναι τῷ τραυματισμῷ ὅ,τι αὐτῷ ἀνήκει.

α'. *Ἐπιπλοκαὶ ἐπηρεάζουσαι τὰς τῶν κακώσεων συνεπείας.*

1. *Ὡς ἐκ τῆς ἀνατομικῆς ἕδρας.* — Αἱ κατὰ τὴν *κεφαλὴν* κακώσεις ἐξεταστέαι ὡς ἐξῆς· τοῦ *κρανίου*, ἐν γένει βαρεῖαι οἱασδήποτε φύσεως καὶ ἂν εἶναι, καὶ διὰ τὴν ἐπισυμβαίνουσαν τοῦ ἐγκεφάλου διακίνησιν, καὶ διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦ ἐγκλειομένου ὀργάνου, καὶ διὰ τὸ ἀβέβαιον τοῦ βαθμοῦ τῆς βλάβης ὡς ἐκ τῆς ἰδίας τῶν ὀστῶν ὑφῆς, καὶ διὰ τὸ ἀβληχρὸν τῆς πορείας ἐν γένει· διὸ ἡ πρόγνωσις πάντοτε μετ' ἐπιφυλάξεως. — Τῶν *ὀφρύων*, ἐλαφραὶ καθ' ἑαυτάς, ἐπάγονται συνήθως ἀμαύρωσιν, πρόπτωσιν τοῦ ἀνωτέρου βλεφάρου, δυσμορφίαν, νευραλγίαν, μαλάκυνσιν τοῦ κερατοειδοῦς, ῥῆξιν αὐτοῦ ἐξ οὗ σταφύλωμα. — Τῶν *βλεφάρων*, καθ' ἑαυτὰς ἐλαφραί, ἐνίοτε καὶ θανατηφόροι, ἢ παραβλάπτουσι τὴν ὅρασιν, ἢ ἐπάγονται δυσμορφίαν.—Τοῦ *βολβοῦ*, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως καὶ ἐντάσεως αὐτῶν ἢ ἁπλαῖ καὶ εὐίατοι, ἢ δυσίατοι καὶ ἐπαγόμεναι βλάβην ἢ καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπώλειαν τῆς ὁράσεως. Τὰ διὰ τμητικῶν ὀργάνων εἶναι τὰ μᾶλλον βαρέα. Ἐν γένει ἐπάγονται ποικίλα ἀπογενήματα.—Τῆς *ῥινός*, ἐν γένει δὲν εἶναι βαρεῖαι. Ἐπάγονται δυσμορφίαν, μετὰ παθήσεως δὲ τῶν ὀστῶν καὶ θάνατον ἐνίοτε.—Τῶν *χειλέων*, βαρεῖαι μόνον ἐκ τῆς αἱμορραγίας καὶ δυσμορφίας.—Τῶν *παρειῶν*, ὀλίγον βαρεῖαι· ἐπάγονται ἐνίοτε σιελοχόα συρίγγια.—Τοῦ *στόματος*, ἄλλοτε μὲν βαρεῖαι ἄλλοτε δὲ ἐλαφραὶ ἀναλόγως τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐντάσεως τοῦ τραυματισμοῦ.—Τῶν *ὤτων*, ἐλαφραὶ ἂν περιορίζονται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν οὖς, μᾶλλον ἢ ἧττον βαρεῖαι, ἀλίσκουσαι τὸ ἐσωτερικὸν οὖς, καὶ δὴ μετ' ἐμπάρσεως ἀλλοτρίων σωμάτων ἐν αὐτῷ.

Κατὰ τὸν *λαιμόν*, ἐν γένει βαρεῖαι, βαρύτεραι αἱ κατὰ τὰ πλάγια τοῦ λαιμοῦ διὰ τὸν τραυματισμὸν ἐπισήμων ἀγγείων καὶ νεύρων, ἧττον βαρεῖαι αἱ εἰς τὰ ἔμπροσθεν, μᾶλλον τούτων βαρεῖαι αἱ κατὰ τὰ ὀπίσθια. Ἀνάλογα δὲ πάντοτε τοῦ εἴδους τοῦ ὅπλου, τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐντάσεως τοῦ τραύματος.

Κατὰ τὸν *θώρακα*, εἰ μὲν μὴ διαμπερεῖς, ἐλαφραὶ ὡς τὰ πολλά, καίτοι αἱ διὰ θλαστικῶν ὀργάνων προκαλοῦσαι οὐχὶ σπανίως αἱμοπτύσεις, φλεγμονὰς τοῦ ὑπεζωκότος, τοῦ πνεύμονος κτλ., εἰ δὲ διαμπερεῖς, ἀναλόγως τῆς θέσεως καὶ τῆς ἐπισημότητος τοῦ τρωθέντος ὀργάνου, αἱ βαρύτεραι, αἱ κατὰ τὴν καρδιακὴν χώραν καὶ μετὰ τρώσεως τῆς καρδίας καθιστάμεναι σχεδὸν πάντοτε ἀπολύτως θανατηφόροι, ἧττον βαρεῖαι ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἐπίσης διακινδυνεύουσαι τὴν ζωὴν αἱ κατὰ τὰς λοιπὰς τοῦ θώρακος μοίρας, καὶ δὴ μετὰ τρώσεως τοῦ πνεύμονος, ὅτε ἐπιγίνεται πνευμοθώραξ ἢ καὶ ὑδροπνευμοθώραξ. Ἐπίσης βαρεῖαι, ἂν συνοδεύονται μετὰ καταγμάτων τῶν ὀστῶν καὶ βλάβης τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

Κατὰ τὴν *κοιλίαν*, εἰ μὲν μὴ διαμπερεῖς, σπανίως ἐπάγονται δυσάρεστα ἀποτελέσματα ἢ καὶ κίνδυνον ζωῆς, εἰ δὲ διαμπερεῖς εἶναι πάντοτε βαρεῖαι διὰ τὴν συνεπακολουθοῦσαν περιτονίτιδα καὶ τὴν ἐνδεχομένην τρῶσιν τῶν ἐγκλειομένων ὀργάνων· διότι ἡ βαρύτης ἀνάλογος πρὸς τὴν φύσιν τῆς κακώσεως καὶ πρὸς τὴν ἐπισημότητα τοῦ τρωθέντος ὀργάνου.

Κατὰ τὰ *γεννητικὰ ὄργανα*, ὡς τὰ πολλὰ βαρεῖαι, καὶ δὴ αἱ εἰς τοὺς ἄνδρας, διότι ὡς τὰ πολλὰ συνεπάγονται ἀνικανότητα.

Κατὰ τὰ *ἄκρα*, ἧττον μὲν βαρεῖαι, ἐπαγόμεναι ὅμως ἐνίοτε δυσμορφίας ἢ καὶ ἀρρωστήματα.

β'. Ἐπιπλοκαὶ ἐκ τῆς φύσεως τῶν κακώσεων.

Τὰ *θλάσματα*, βαρέα ἕνεκα τῆς διακινήσεως καὶ τῆς συντρίψεως καὶ γαγγραίνης.

Τὰ διὰ *κυσσόντων*, βαρέα διὰ τὰς αἱμορραγίας, τὰ νόθα ἀνευρύσματα κτλ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ διὰ *πυροβόλων ὅπλων*, διὰ τὴν διακίνησιν, τὰ ῥήγματα καὶ τὴν χρονίαν θεραπείαν.

Τὰ *κατάγματα*, διὰ τὸ μακροχρόνιον τῆς θεραπείας, τὰς παραμορφώσεις, τὰ τυχὸν ἀῤῥωστήματα καὶ τὰ τυχὸν παρὰ φύσιν ἄρθρα.

γ'. *Γενικαὶ ἐπιπλοκαί.*

Ἐρυσίπελας, οὐχὶ πάντοτε ὡρισμένως ἀπότοκον τοῦ τραυματισμοῦ, διότι ἐνίοτε καὶ ἐπιδημικῶς ἐπικρατεῖ, ὅτε οὐδαμῶς ἀποδοτέον εἰς τὸ τραῦμα. Κυρίως τραυματικὸν θεωρητέον τὸ χωρὶς ἐπιδημίας ἀναπτυσσόμενον, καὶ δὴ κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς τραυματικῆς φλεγμονῆς, μετὰ τραυματισμὸν ἀπονευρώσεων, καὶ κατὰ παρατεταμένην πυόῤῥοιαν ἀναπτυχθείσης φλεγμονῆς.

Πυαιμία, αἱ αὐταὶ κρίσεις καὶ σκέψεις.

Γάγγραινα, μᾶλλον τῷ τραύματι ἀποδοτέα, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχει ἔν τινι νοσοκομείῳ ἐπιδημία ταύτης.

δ'. *Περιστάσεις ἐκ τοῦ τραυματίου.*

Προγενεστέρα τῆς καθόλου αὐτοῦ ὑγείας κατάστασις· κατάστασις μέθης.

ε'. *Γενικαὶ περιστάσεις.*

Ἰδίως ἡ ἐφαρμοσθεῖσα θεραπευτικὴ ἀγωγή.

Ε'. *Περὶ τῶν περιστάσεων καθ' ἃς αἱ κακώσεις ἐνηργήθησαν.*

1. *Κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐγένοντο.* — Προσδιορίζεται ἐκ τῶν προόδων τῆς ἰάσεως κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας περὶ ἑνὸς ἑκάστου εἴδους κακώσεως ἰδίᾳ.

2. *Ὁποία ἡ ἀμοιβαία τοῦ θύματος καὶ αὐτουργοῦ θέσις.* — Ἐκ τῆς θέσεως καὶ διευθύνσεως τῶν διαφόρων κακώσεων, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ πειραμάτων ἂν οἱ χαρακτῆρες καὶ ἡ φύσις τῆς κακώσεως δὲν ἀρκοῦσιν, ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ἐνδυμάτων, τῆς θέσεως τοῦ πτώματος.

3. *Κατὰ ποίαν τάξιν ἐβλήθησαν τὰ τραύματα.*—Ποικίλλει εἰς ἑκάστην ἰδίαν περίπτωσιν, ἐν γένει ὅμως θεωρητέα τὰ βαρύτερα ὡς τὰ πρῶτα κατενεχθέντα.

4. *Τὸ θῦμα ἐξετέλεσε πράξεις μετὰ τὸν τραυματισμόν.* — Τοῦτο ἰδίως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἐπισημότητος καὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ τρωθέντος ὀργάνου, ἂν καὶ ἐνίοτε καὶ μετὰ βαρύτατα τραύματα τραυματίαι ἐξετέλεσαν πράξεις τινάς.

5. *Ὑπάρχουσιν ἴχνη ἀντιστάσεως.* — Ζητητέα εἰς τὰς χεῖρας, ἀντιβράχια, βραχίονας, πρόσωπον κτλ. καὶ ἐπὶ τοῦ θύματος καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτουργοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροι

6. *Αἱ κακώσεις ἀποδοτέαι εἰς ἕνα ἢ πλείονας αὐτουργούς.*— Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πολλαπλοῦ τῆς φύσεως τῶν κακώσεων. Σημειωτέον ὅτι διαφόρου φύσεως τραύματα δὲν ἀναγνωρίζουσιν ἀναγκαίως πάντοτε τὴν σύμπραξιν πλειόνων αὐτουργῶν.

7. *Ἐγένοντο ὑπὸ ῥωμαλέας ἢ ἐξησκημένης χειρός.* — Ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἴδους τῆς κακώσεως.

8. *Τυχαῖαι, ἑκούσιαι ἢ ἐγκληματικαί.* — Διακριτέα τὰ *καθ' ὑπόκρισιν* ἄτινα χαρακτηρίζονται ἐκ τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἐπιπολαίου ἰδίᾳ αὐτῶν· ἡ *αὐτοκτονία*, ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς φορᾶς καὶ λοιπῶν περιστάσεων.

9. *Κηλίδες.* — Ὅρ. ἴδιον κεφάλαιον.

Β'. Ἀκούσιαι ἢ ἐξ ἀμελείας.

Λίαν συχναὶ ὑπὸ ποικίλας μορφὰς καὶ περιστάσεις.

1. *Εἰς τοὺς σιδηροδρόμους.* — Λίαν ποικίλα εἴτε εἰς τοὺς ὑπαλλήλους καὶ ἐργάτας εἴτε εἰς τοὺς ὁδοιπόρους, καὶ ἄλλοτε μὲν ἐν τοῖς σταθμοῖς, ἄλλοτε δὲ κατὰ τὴν πορείαν. Πάντοτε βαρεῖαι ὡς καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῶν δυσάρεστοι, ἐπαγόμεναι ἀῤῥωστήματα, ποικίλας νευρικὰς ἢ πεπτικὰς διαταραχάς, ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὸν θάνατον.

2. *Τῶν ἁμαξῶν.* — Λίαν ποικίλαι, ἐνίοτε ἧττον βαρεῖαι τῶν ἐκ τῶν σιδηροδρόμων συμβαινουσῶν.

3. *Ἀπὸ τυχαίων καταχώσεων.* — Ἰδίως ἀνήκουσιν εἰς τὰ ἐπαγγέλματα· ὡς τὰ πολλὰ ἐπέρχεται θάνατος συνεπείᾳ τούτων· τούτου δὲ μὴ συμβάντος, αἱ βλάβαι εἶναι πολλαπλαῖ καὶ διαφόρου βαρύτητος.

4. *Ἐκ πτώσεως ἀπὸ ὕψους.* — Λίαν ποικίλαι, ἰδίᾳ κατάγματα, ῥήξεις ἐσωτερικῶν ὀργάνων, θάνατος.

5. *Ἀπὸ πτώσεως βαρέος σώματος.* — Ὁμοίας περίπου φύσεως, ἀλλ' ἧττον βαρεῖαι.

6. *Ἀπὸ τῶν κινουμένων μηχανῶν.* — Εἰς τὰ ἐπαγγέλματα. Πολλαπλαῖ.

7. *Τυχαῖα ἐγκαύματα.* — Ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν καὶ τῆς αἰτίας ἐξ ἧς παρήχθησαν εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον βαρέα, ἐπαγόμενα ἀῤῥωστήματα, δυσμορφίας, ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν, ἢ καὶ τὸν θάνατον ἐνίοτε.

8. *Ἀπὸ πυροβόλων ὅπλων.* — Οἵας καὶ τὰ ἑκούσια βαρύτητος.

9. *Ἀπὸ ἐκρήξεων.* — Λίαν ποικίλα καὶ κατ' ἄλλοτε ἄλλον βαθμὸν βαρέα.

10. *Ἀπὸ ποικίλων βλημάτων.*—Λίαν διάφορα τήν τε φύσιν καὶ τὴν βαρύτητα.

11. *Ἀπὸ τῶν κατοικιδίων ζώων.* — Ὡς τὰ πολλὰ βαρέα, καὶ δὴ ἂν τὰ ζῶα τυγχάνουσι λυσσῶντα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περὶ τῶν *κανόνων* τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἰατροδικαστικῆς πράξεως, ὅρα ἐν ἐκτάσει ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ.

Τὰ στοιχεῖα, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ ἰατροδικαστὴς διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς κακώσεως, εἶναι ἡ φύσις καὶ αἱ ἐπιπλοκαί, αἱ ἐπιγενεῖς νόσοι καὶ τὰ ἀρρωστήματα, ἡ ἐφαρμοσθεῖσα θεραπεία, αἱ ἀτομικαὶ περιστάσεις καὶ αἱ ἰδιαίτεραι καταθέσεις.

Γ'. Ἐγκαύματα.

Εἰς κυρίως ἐγκαύματα καὶ εἰς τὰ ἀπὸ χημικῶν οὐσιῶν.

Κυρίως ἐγκαύματα. — Χαρακτῆρες. Διακριτέοι ἓξ βαθμοὶ κατὰ Dupuytren.

Διακρίνονται τὰ κατὰ τὴν ζωὴν ἀπὸ τῶν μετὰ θάνατον, ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς ἅλωνος, τῆς ἐρυθρότητος τοῦ δέρματος ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα τῆς φλυκταίνης, ἀπὸ τῆς φλυκταίνης.

Τὸ ζήτημα, ἂν ὁ θάνατος εἶναι ἀπότοκος τῶν ἐγκαυμάτων, λύεται ἐκ τῆς συνδρομῆς, τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀναλύσεως ἁπασῶν τῶν περιστάσεων αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται κατὰ τὸ ἔγκαυμα. Ὁ ἀπὸ τοῦ ἐγκαύματος θάνατος προέρχεται ἀπὸ τῆς παραλύσεως τοῦ νευρικοῦ συστήματος, τῆς κατὰ τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα συμφορήσεως, κατὰ τὴν περίοδον τῆς φλεγμονῆς καὶ κατὰ τὴν πύησιν.

Ἐγκαύματα ἀπὸ χημικῶν οὐσιῶν — Ἐπίσης βαρέα, διότι πλὴν τοῦ καυτηριασμοῦ ἐπάγονται ἐνίοτε καὶ δηλητηριάσεις· γνωρίζονται δ' ἑκάστοτε δι' εἰδικῶν χαρακτήρων.

Ἐξοβελιστέα τὴν σήμερον ἡ ἰδέα τῆς *αὐτομάτου καύσεως*.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
1885

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΒΕΡΟΙΑΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας